BIJBEL

De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament volgens de Statenvertaling

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

JESAJA

JEREMIA

Digitale versie

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

DE PROFEET JESAJA.

Het Boek der Profetieën van Jesaja, de zoon van Amos, neemt van alle profetische boeken des Ouden Testament, zowel wat omvang als inhoud betreft, de eerste plaats in.
Gedreven door de Heiligen Geest, heeft Jesaja, op bijzondere wijze, zijn volk teruggeroepen tot de Wet en tot het Getuigenis en getuigd van de macht en heerlijkheid, van de heiligheid en majesteit van Jehova, en daarom niet alleen aankondigt, dat al wat hoog was en zich verhief tegen de Eeuwige zou vallen, maar ook aan allen, die van een verslagen en van een nederigen geest waren, het toegeroepen, dat zij deze heerlijkheid en genade zouden aanschouwen en ervaren.
Niet zonder grote oorzaak is deze Profeet de Evangelist van het O. Verbond genoemd, en wel daarom, omdat Hij de algenoegzaamheid en volheid van ontferming heeft ontvouwd voor het tot bekering gekomen overblijfsel van Israël, en in dit overblijfsel aan geheel de Kerk van alle eeuwen, maar ook, dewijl Hij meer dan een ander der profeten heeft heen gewezen op Hem, die in de volheid des tijds zich openbaren zou als de lijdende knecht des Heren, die echter door lijden tot heerlijkheid zou ingaan.
Bijna allen zijn het er over eens, dat aan de diepen, rijken en veelzijdigen inhoud de vorm der voorstelling beantwoordt.
Zijne taal wordt daarom genoemd “niet alleen duidelijk, edel, krachtig, rijk in beelden en gedachten, maar tegelijk verheven, stout, poëtisch-historisch. ”
Als men hem hoort dreigen of bestraffen zijn zijne redenen kort en gedrongen, terwijl, waar hij optreedt als heraut des heils, hij vriendelijk spreekt en lieflijk schildert.
Waar hij aan de afvalligen en de ongelovigen de strafgerichten en oordelen Gods aankondigt, is zijn stem als de stem eens donders, waar hij aan het zich bekerend Israël en aan al de gelovigen de verlossing meldt en de voleindiging van het Godsrijk, is zijn stem als het suizen ener zachte koelte.
Het Boek zelf verdelen wij met Vitringa in zes delen.
Het eerste deel (Hoofdstuk 1-7) bevat zijne redevoering tegen Juda en tegen Efraïm, waarin hij aan de ene zijde waarschuwt en dreigt en aan de andere zijde vermaant en troost.
Het tweede deel (Hoofdstuk 8-23) bevat zijne profetieën tegen de heidense volken, waarin hij hun zegt wat hun lot zal zijn, als de oordelen Gods aan hen worden voltrokken.
Het derde deel (Hoofdstuk 24-35) behelst zijne redenen tegen het onbekeerlijke Israël en tegen de vijanden van de Kerk van alle eeuwen, met bijvoeging van de beloften en toezeggingen Gods aan al degenen, die tot de ware Kerk behoren.
Het vierde deel (Hoofdstuk 36-39) omvat het zogenaamde historische gedeelte van het Boek, waarin enkele gebeurtenissen uit de dagen van Hizkia worden vermeld.
Het vijfde deel (Hoofdstuk 40-48) behelst de voorspelling van het heil, hetwelk door de Messias zou worden geopenbaard, van zijn komst in het vlees en wat daaraan zou voorafgaan, het einde van Babels ballingschap.
Het zesde deel (Hoofdstuk 49-66) tekent met levendige kleuren, wie en wat Christus Jezus, de beloofde Messias zou zijn, en hoe Zijn Rijk zich zou openbaren.
Het gehele Boek is derhalve ene openbaring van de rechtvaardigheid en heiligheid, maar ook van de barmhartigheid en genade Gods.
Van Zijne heerlijkheid en rechtvaardigheid in het straffen van de zonde, van Zijne

barmhartigheid en genade in de verlossing van al Zijn volk.

HOOFDSTUK 1. BOETPREDIKING GERICHT TOT DE ONDANKBARE JODEN.

Wij beschouwen als titel of opschrift het eerste vers, waarin inhoud en schrijver van ‘t Boek genoemd worden, dat is als een middenpunt, waarom de daarin medegedeelde visioenen zich bewegen, en dat de tijd vermeldt, waarin de profeet handelend optrad.

Dit namelijk wat hier volgt, is het gezicht 1) van Jesaja, de zoon van Amos (2 Kon. 15:7), hetwelk hij zag over het rijk Juda en de hoofdstad van dat rijk, Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, bij wiens dood, in het jaar 758 v. Chr. hij als profeet geroepen werd (Hoofdstuk 5:1 vv.), Jotham, (van 758-742) Achaz, (van 742-727) en Hizkia (van 727-638), de koningen van Juda, 2) zie de geschiedenis van hun regering (2 Kon. 15:1-20, 21. 2 Kron. 26:1-32 :33).

Deze titel is zonder twijfel door de Profeet zelven boven de verzameling van zijne profetieën gesteld; hij schijnt echter te weinig omvattend te zijn, daar Jesaja ook over Israël en zijne hoofdstad, zelfs over vreemde rijken profeteerde; werkelijk waren het alleen Juda en Jeruzalem, waarop de gezichten van de profeet betrekking hadden, want binnen in de buitensten omtrek der wereldmachten ligt de nauwere kring der naburige volken, en daar binnen de nog nauwere kring van Israël met Samaria, en daar binnen het rijk Israël; al deze kringen hebben echter Jeruzalem tot middenpunt, de stad van de tempel des Heren en van het koningschap der belofte. Daar heeft de Gods gemeente haar ware plaats. De gehele wereldgeschiedenis is in haar diepste wezen en haar einddoel niets anders dan juist de geschiedenis van het Godsrijk.

Wat de uitdrukking gezicht aangaat, moeten wij niet denken aan gezichten in de eigenlijken zin, d. i. openbaringen, welke de profeet ontving in een toestand van verrukking, waarin hem goddelijke dingen onder allerlei beelden en gelijkenissen werden voorgesteld, die hij niet met het uitwendig, het geestelijk oog aanschouwde en waaraan de Geest Gods hem de betekenis verklaarde, zodat hij wist wat hem daardoor getoond werd. Deze uitdrukking omvat alles wat Jesaja in de geest gezien, gehoord en door ingeving van de Heiligen Geest gesproken en geschreven heeft, zonder acht te geven op de wijze, waarop die verschillende openbaringen aan hem gegeven werden.

Onder gezicht hier hebben we te verstaan, de gehele profetische waarneming van Jesaja, de profeet van Jehova. Alles wat hem door de Heere God, door de bijzondere werking des Heilige Geestes is geopenbaard, in het midden latende op welk een wijze hem dit geopenbaard is, hetzij, door onmiddellijke toespraak Gods, hetzij door de werking des Geestes op zijn geestelijk waarnemingsvermogen.

Hij treedt op als het orgaan des Heren HEREN, om Zijn volk terug te roepen van de weg des kwaads, te dreigen met de oordelen Gods, of te troosten in de weg der benauwing en der bezoeking.

Doel des H. Geestes hiermede is, om de Joden, overtuigd van hun ondankbaarheid jegens God, van hun opstand, geveinsdheid en van zeer zware misdaden, tot hun plicht terug te roepen en te leiden tot ware boete en berouw, zowel door de beschouwing van de tegenwoordige oordelen, waaronder zij wegens het rechtvaardig oordeel Gods zuchtten, als door de bedreiging met de schrikkelijke rampen en de volstrekten en gehelen ondergang van

hun staat, welken de goddelozen en verbondsbrekers geenszins zouden ontgaan, indien zij

hardnekkig in hun voornemen bleven volharden, terwijl hij ondertussen de vrome en ware vereerders van God, die onder hen zouden overblijven, hope geeft op betere tijden, welke hij, na het vertrekken der straf en van het vonnis aan de goddelozen en bondbrekers, hen beveelt te verwachten, tegelijk met de herstelling van de staat en met de geestelijke weldaden der Goddelijke genade.

De openbare werkzaamheid van de profeet strekt zich uit tot in het 15de regeringsjaar van koning Hizkia (712 v. Chr.) en gaat dus over ene tijdruimte van 46 jaren. Haar middenpunt zijn de beide voor de Gods regering zo besliste voorvallen van dien tijd, zowel de tocht der verbonden koningen van Israël en Syrië naar Jeruzalem (2 Kon. 18 en 2 Kron. 28), als de inval van de Assyrischen koning Sanherib in Juda (2 Kon. 18 vv. en 2 Kron. 32). Nadat Hizkia van zijne dodelijke ziekte genezen, met even onverstandige als ongoddelijke ijdelheid aan de gezanten van Merodach Baladan, koning van Babel, al zijne heerlijkheid en schatten, zijne tuighuizen en zijn voorraad wapenen getoond had (Hoofdstuk 38 en 39), wellicht omdat hij meende in dezen vorst een steun te hebben tegen de verenigden vijand, de koning van Assyrië (2 Kon. 20), en daardoor de roeping van een theocratisch vorst, wiens vertrouwen alleen de Heere zijn moest, verloochend had, en door deze dwaasheid de aanstaanden uitvoerder van Gods gericht over het rijk Juda, naar Jeruzalem lokte, sprak Jesaja slechts het korte woord der bedreiging, waarin de aanstaande ontwikkeling der toestanden werd aangekondigd (Hoofdstuk 39:5 vv.). Toen trad hij van het openbaar toneel af en wijdde zich verder geheel in een stillen kring van ingewijde jongelingen aan de verkondiging van de eeuwige vertroostingen des geloofs voor het gelovige deel van Gods volk in de naderende bange tijden (Schear-jaschub 7:3; 10:20 vv. 11:11), waardoor hij aan de kerk van alle eeuwen het vaste, door vervulling al meer en meer verzegelde onderpand van de toekomstige overwinning heeft nagelaten. Luther heeft gezegd: “Al wie de profeet Jesaja met vrucht lezen en verstaan wil, verachte-zo hij althans niets beters weet-mijn raad en bestuur niet: Zie de titel of het begin van het boek niet voorbij, maar blijf enige ogenblikken daarover nadenken, totdat gij dien goed verstaat, want de titel van deze profetie is als ene kanttekening en een licht, hetwelk dit gehele boek bestraalt. Daarmee wil ik maar niet zeggen, dat gij die woorden Uzzia, Jotham, Achaz en, Hizkia, koningen van Juda, goed leest of verstaat, maar dat gij het 2de boek der Koningen en dat der Kronieken voor u neemt en leest, vooral wat onder de regering van die genoemde koningen gesproken en geschied is. Om de voorspellingen te verstaan is het toch nodig te weten hoe het toen in het land gesteld was, hoe de inwoners gezind en welke hun plannen waren met of tegenover hun naburen, vrienden of vijanden, en vooral hoe zij zich in hun land hebben gehouden tegen God en Zijne profeten, of zij bij het Woord en de dienst Gods, dan of zij bij de afgoderij zijn gebleven. ” .

2.

Op het opschrift des Boeks volgt nu de Voorrede, welke als het ware de ouverture (inleiding op een muziekstuk) tot de volgende woorden vormt, want Jesaja staat op de geheimzinnige grenzen tussen twee delen van Israël’s geschiedenis. Daar het volk noch door de rijkdom van goddelijke goedheid, vroeger ondervonden, noch door de kastijding van Gods toorn, waardoor wond op wond werd toegebracht, zich tot berouw en bekering heeft laten leiden, en dus al de goddelijke opvoedingsmiddelen uitgeput zijn, blijft er nog maar ene zaak over, namelijk dat de Heere het tegenwoordig volksbestaan als door het vuur late doorgaan, om uit

dat deel, dat tegen het vuur zal bestand zijn, iets nieuws voort te brengen. Aan de rand des afgronds, waarin Israël welhaast zich zal neerstorten, klinkt nog eenmaal de stem van de getrouwen getuige, om hun het gewicht van dezen ogenblik waarschuwend en vermanend ter behartiging voor te stellen. Wat hij in de naam des HEREN en door zijn Geest spreekt, is een zuivere echo van Mozes lied (Deuteronomium 32), in het begin woordelijk herhaald.
Vs. 2-9. Israël in weerwil van alle weldaden des Heren, aan Hem ontrouw geworden, Israël in weerwil dat het de strafgerichten Gods tot in de hoogsten graad ondervonden heeft, en nog niet geheel verdelgd is, toont bij zijn afval te willen volharden.

Hoort gij, hemelen, en neem ter ore, gij aarde, want de HEERE spreekt, (eenmaal riep Hij u op om te getuigen, toen Hij aan Zijn volk op de grenzen van het beloofde land nog eenmaal Zijne gedachten des vredes herinnerde, en daaraan leven en dood, zegen en vloek voorstelde, opdat dit het leven kiezen en het land voor de ondergang bewaard blijven mocht (Deut. 4:26; 30:19; 32:1 vv.); daarom zult gij dan ook nu, daar dat tijdvak in de geschiedenis van het Godsrijk geëindigd is, uit Zijn mond horen wat Hij, de Heere, als vrucht van Zijn arbeid aan Israël, als gevolg van de volkskeuze betuigen en betreuren moet): Ik heb kinderen, hen die Ik eerst tot mijne kinderen had aangenomen (Deut. 32:6), door verdere Vaderlijke opvoeding, groot gemaakt en door talloze verleende eerbewijzen verhoogd, 1) hun ene eerste plaats onder de wereldvolkeren aangewezen; maar zij hebben, nadat zij reeds in hun jeugd zich als eigenwillige en weerspannige zonen hadden gedragen, nu, op middelbaren leeftijd tegen Mij overtreden. 2)

Of opgevoed. De Heere God wijst er hier dus op, dat Hij Israël niet alleen uit Egypte heeft uitgebracht, maar het ook met Zijn trouwe zorg en Zijn rijke genade heeft begiftigd. Hij heeft het niet alleen in Kanaän op eigen erve gesteld, maar ook het met Zijn heilige wet omtuind, het Zijn Woord gegeven en Israël opgevoed als een Vader zijn kind.

Daarom was ook juist Israël's afval zo groot en zo zwaar, en het is dan ook de diep gekrenkte, heilige, ontfermende liefde, die zich hier en in de volgende verzen uitspreekt.
Sedert Salomo in de laatste jaren van zijne regering zich aan de dienst der afgoden overgaf, was tot in de tijd van Jesaja zelfs aan de openlijke verering van deze geen einde gekomen. Twee hervormingen hadden tot dien tijd beproefd dien uit te roeien; de eerste begonnen door Asa en volbracht door Josafat (2 Kron. 14:15, 10 en 19 vv), en dan die door Joas, bij het leven van de hogepriester Jojada, zijn redder en opvoeder (2 Kron. 24); maar de eerste had dezen dienst niet geheel en al kunnen vernietigen, en door Joas afgeschaft, keerde zij na de dood van Jojada in verhoogden graad terug. Alzo heeft dat woord: "zij hebben tegen Mij overtreden", hetwelk alle ondankbaarheid van Israël in één enkelen trek voorstelt, en in haar diepen grond opvat, op de gehele geschiedenis van Israël, van de bloeitijd onder David en Salomo tot op onzen tijd betrekking .

(Vs. 2-4). In de feestelijke inleiding der rede drukt zich de hoogste profetische zelfbewustheid uit. Niet Jesaja naar zijne aardse bekrompenheid is 't, wiens geest in het woord spreekt, maar de eeuwige Waarheid spreekt zelf door hem. Daarom roept Hij hemel en aarde op, om te horen naar 't geen hij gedrongen is, te zeggen; Want Jehova, die hem aandrijft, is niet een God alleen van Zijn volk, maar de almachtige Schepper der wereld.

Een os (het domste van alle dieren) kentdoor zijn natuurlijk instinkt zijnen bezitter, wie hij toebehoort en laat zich door zijne stem bedwingen, en een ezel, nog dommer en trager dan de os, kent zo al niet zijn bezitter dan toch de krib zijns heren, waaruit hij degelijke gevoed wordt en gevoelt zich daardoor aan zijn eigenaar gebonden en tot hem getrokken; maar Israël, dat de erenaam draagt van de geheel enigen held des geloofs en des gebeds (Gen. 32:28), heeft gene kennis; Mijn volk dat Ik Mij uit alle volkeren der aarde ten eigendom verkoren heb (Exod. 19:5 vv.), verstaat niet wat het aan zijn Meester schuldig is, en dat het alleen kan bestaan en voorspoedig zijn, wanneer het blijft bij het woord en de dienst van Jehova.

Zo duidelijk mogelijk stelt Jesaja in dit vers aan het volk de grootte, de onvergeeflijkheid van zijne schuld voor. Let eens op: 1. de tegenstelling van dier en mens; 2. de opklimming, de overgang van het domme dier (Ps. 32:9) tot het onder de volkeren meest verlichte Israël; 3. de tegenstelling tussen bezitter en heer, die alleen om zijn voordeel deze dieren houdt, en de Vader, die met opofferende liefde grootbrengt. Zie ook Jeremia 8:7.
De krib, waar wij onze spijs voor het lichaam vinden, is het land met zijne vruchten, ons door de Heere gegeven; de krib voor de geest is iedere plaats, waar Gods Woord in schrift of spreuk tot ons spreekt en zich aan ons openbaart. Gods Voorzienigheid heeft het zo beschikt, dat ook het vleesgeworden scheppingswoord Gods zelf, Jezus, in ene kribbe, voor het vee bestemd, gelegen heeft, en het is hierop als op een genadig teken van de neerbuigende liefde des Heren, dat de Christelijke kerk bijzonder gelet heeft.
De tegenstelling is dus zo scherp mogelijk.
Os en ezel behoren om het zo eens uit te drukken tot de domste dieren. Zij worden onderhouden om ze als lastdieren te gebruiken en derhalve opdat zij zolang mogelijk hun bezitters voordeel zullen aanbrengen. En dan niet zelden met het minst aanzienlijk voedsel.
En toch deze redeloze dieren kennen hun kribbe, verlaten hun heer niet, maar hechten zich aan hun bezitters. En nu Israël, omringd en gekoesterd was het met de trouwste zorg, opdat het zijn Heere dienen, en in dat dienen groot loon zou hebben. Maar in plaats dat het de Heere in erkentenis had gehouden, had het zijn Heere en Weldoener vergeten en verlaten en zich gekeerd tot de afgoden, d. i. tot de schijn- en valse goden. Is het dan wonder dat de Heere God, de heilige God, in het volgende vers Zijn wee laat horen.

Wee, zo vervolg ik, de profeet, de aanklacht van mijn Gebieder (Hoofdstuk 5:1) in ene weeklacht veranderend, het zondige volk, dat in plaats van een heilig volk te zijn (Exod. 19:6), ene geheel en al in zonde weggezonkene menigte is, het volk van zware ongerechtigheid, dat van een rijk begenadigd volk een zeer schuldig volk is geworden, het zaad der boosdoeners, niet meer Abrahams, Isaak's en Jakob's, maar der goddelozen geslacht (MATTHEUS. 3:7. Joh. 8:33, 44), de verdervende kinderen, 1) als vrucht van ene Godsdaad 's Heren kinderen geworden (Deut. 14:1), maar die zich zelven tot kinderen der verderfenis hebben gemaakt (Deut. 4:16, 25; 31:28)!Zij hebben terwijl de heidenen aan hun ijdele afgoden getrouw bleven, de HEERE, hunnen God verlaten, ja, zij hebben de Heilige Israëls2), die Zich door woord en daad als de Heilige geopenbaard en Israël geheiligd heeft, en nu dan ook door Israël geheiligd wil worden, door volkomen verloochening en oplossing van al deze betrekkingen gelasterd; zij hebben zich vervreemd van Hem, met ene gewetenloze vervreemdheid, in plaats van Zijne navolgers te zijn, wat hun plicht was, wijkende achterwaarts, Hem de rug toekerende en alleen zelf gekozen wegen bewandelende 3).

Men lette ook hier op de tegenstellingen, die er in opgesloten liggen.

Waartoe was Israël bestemd? Om een heilig volk te zijn. Wat is het nu? Een zondig en onheilig volk.
Hoe was het genoemd? Een door de Heere begenadigd volk. Wat is het nu? Een volk zwaar van ongerechtigheid.
Van wie stamde het af? Van Abraham, de vader der gelovigen, die Gods vriend genoemd wordt. Wat is het nu? Een zaad der boosdoeners, verdervende kinderen, die niet meer leven uit de hand Gods, en daarom tot leven zullen komen, maar die God hebben verlaten en daarom tot verderf zijn bestemd.
Deze vorm komt als een eigenaardige uitdrukking van Jesaja in het geheel 29 maal bij hem voor; 12 maal in het eerste (Hoofdstuk 1-39), en 17 maal in het tweede deel van zijn boek (40-66); hij heeft dus, gelijk Luzzatto zo treffend opmerkt, als had hij vooruit gezien dat men de echtheid van dit tweede deel ontkennen zou, met dien eigenaardigen Gods naam als met zijn zegel de beide delen getekend. Ook vinden wij dien naam 3 maal in de Psalmen (Ps. 71:22; 78:41; 89:19) en, niet zonder terugslag op Jesaja, 2 maal bij Jeremia (50:29; 51:5). Nadat Jesaja in het visioen (6:1 vv.), de Serafs het driemaal heilig had horen zingen, was dit de grondtoon van zijn leven in al zijn spreken gebleven.
Men zie de nadruk en de opklimming in al deze uitdrukkingen niet voorbij, vier van deze geven het zondig bestaan, drie het afwijken te kennen. Daar nu op die vier uitspraken over de gezindheid Israël's, om het treurige zevental vol te maken, drie verklaringen over zondige daden volgen, wordt hier de afval van Israël als volkomen voorgesteld, als afval in gezindheid (den Heere verlaten), afval in woorden (den Heilige Israël's lasteren) en afval in het leven (achterwaarts wijken).

Waartoe zoudt gij tot uwe kastijding meer geslagen worden? Gij zoudt des afvals door uwe weigering om u door die kastijding te laten terugbrengen niet minder, maar integendeel des te meer maken, gelijk de goddeloze Achaz (2 Kron. 28:22), a) daarvan een voorbeeld is geweest, door wiens toedoen aan het fel geslagen staatslichaam gene plaats te vinden was nog onverlet; het ganse hoofd is ziek, en het ganse hart is mat, 1) en met alle vorsten en priesters is ieder lid der natie uiterlijk zo misvormd en innerlijk zo verdorven, dat er niets zo ellendig is.

Jer. 2:30.

Op diep roerende wijze spreekt de profeet hier. Waarom zo vraagt hij, waarom wilt gij afval bij afval voegen, hoe langer hoe meer u van God afwenden en zo de slagen Gods vermeerderen? Ja, waar hij als met één blik het volk in zijn hoofden en leden overziet, daar spreekt hij het uit, niet alleen dat het volk helemaal tot afval is gekomen, maar ook zijne hoofden.

Onder hoofd en hart hebben we toch de hoofden, de leiders van het volk te verstaan. De Overheid zowel de burgerlijke als de kerkelijke, de vorsten en de priesters.

Van de voetzool des Israëlitische staatslichaams af tot het hoofd toe is er ten gevolge van de velerlei en veeljarige slagen niets geheels, dat nog ongeschonden is aan hetzelve; maar het zijn gapende door het zwaard toegebrachte wonden, en met bloed belopen, door gesel- of vuistslagen toegebrachte striemen, en uitzwetende, door uit- of inwendige belediging veroorzaakte etterbuilen, die, gelijk dit met geopende wonden moet geschieden, opdat het gescheurde vlees zich weer aaneengehechte, niet uitgedrukt, noch, wat men toch doen moet met bloedige striemen, opdat zij week worden, b. v. door kompressen enz. verbonden zijn, en gene dezelve is met olie verzacht, 1) gelijk dit moet geschieden met etterende plaatsen aan het lichaam, opdat zij uitzweren.

De wonden van staat en kerk waren van dien aard, dat zij niet gemakkelijk genezing en verzorging toelieten, maar langen tijd dat onheil zouden moeten openbaren. Van daar dat er staat dat zij niet uitgedrukt, verbonden of met olie verzacht zijn, dat is, dat de middelen, die genezing kunnen aanbrengen niet waren gebruikt, wat enkel tot de tijd van Achaz is terug te brengen, zoals uit het volgende, door de historie bevestigd, blijkt.

Maar dat ik liever zonder beeld of gelijkenis zegge wat ik bedoel! Uw anders zo vruchtbaar aardrijk is geheel overeenkomstig de toestand, welke de strafbedreigingen Gods in Lev. 26:14 vv. Deut. 28:15 vv. aan zijn volk verkondigen als het ongehoorzaam wordt, ene verwoesting, uwe stedenbuiten Jeruzalem, de hoofdstad zijn, ten gevolge der vijandelijke invallen, met het vuur verbrand; uw land, de opbrengst van uwen grond, verteren de vreemden in uwe tegenwoordigheid, en om al de ellende met één enkel woord uit te drukken, ene verwoesting is er, als ene omkering door de vreemden; daar is ene verwoesting, gelijk vreemden, barbaren gewoon zijn die te bewerken.

Jesaja is gewoon een in het midden van het vers gebruikt slotwoord, tot versterking van de nadruk nog eens te herhalen (zie Hoofdstuk 4:3; 6:11; 15:8; 42:19; 53:7 doet hij hier met het woord vreemden.
Andere uitleggers verklaren het slot aldus: en is woest (ene verwoesting) gelijk de verwoesting der vreemden, d. i. de verwoesting, welke het land Gods volk getroffen heeft, is aan ene volkomen omkering gelijk, gelijk God die doet komen over volkeren, die buiten de verbondsbetrekking staan, zo dat hier dan reeds op de in vs. 9 vermelde omkering van Sodom en Gomorra zal gezinspeeld zijn.
Uw land. Ene woestijn.
Uwe steden. Verbrand met vuur.
Uwe akkers. Voor uwe ogen verteren ze de vreemden!

En de dochter van Zion, namelijk de hoofdstad zelf, is overgebleven als een eenzaam staand hutje in de wijngaard, waar vóór de wijnoogst blij gejuich was, als een ellendig nachthutje in de komkommerhof 1), zo als de wakers op het vrije veld zich dat bouwen; als ene belegerde stad, die, eenzaam en aan haar eigen lot overgelaten, midden in de uitgestrekte vlakte is gelegen.

De watermeloen en de komkommer zijn zeer gewone en geliefkoosde vruchten in het Oosten, en aldaar van ene uitmuntende soort, zodat het ons niet moet verwonderen van ganse hoven te horen spreken, alleen met zulke vruchten bezet.

Zie ook Num. 11:5.
Zo wordt over het algemeen de stadsgemeente om de burg Zion heen wonende genoemd, tot wie de afzonderlijke bewoners in betrekking staan als kinderen tot hun moeder. Hier wordt de stad zelf met hare inwoners bedoeld. Zij was van al de steden in het land alleen gespaard gebleven, en als een schaduwhuisje geworden, daar de wachter van de wijngaard schuilt, of als ene nachthut in het meloenveld, wanneer er geoogst is.
Ook de verdorvene in het stof vertreden kerk blijft nog altijd Gods wijnberg. Ten tijde der werkzaamheid van Jesaja is het land Juda tweemaal verwoest geworden, waarbij Jeruzalem door ene wonderlijke bescherming Gode gespaard bleef: eerst onder Achaz, in het jaar van de Syro-Efraïmitischen oorlog (2 Kon. 16:5) en daarna onder Hizkia, totdat de Assyrische krijgsmacht het land verwoestte, om eindelijk voor Jeruzalem het hoofd te stoten (2 Kon. 18:13-19 :36).
Brengen nu niet weinige uitleggers deze voorspelling tot de eerste periode, en wel toen het gevaar voor de Syro-Efraïmitischen oorlog van Jeruzalem afgewend was, maar het land Juda nog bloedde aan de wonden in deze krijg toegebracht, wij denken met anderen aan de 2e periode; want wat de profeet spreekt doelt op een tijd, toen van het rijk Juda alleen Jeruzalem was overgebleven (vs. 5-9), terwijl al die zware beproevingen het volk slecht tot een doden ceremoniëndienst hadden geleid. (vs. 11-17.) .
Toen Jesaja zijne profetische werkzaamheid beschreef door dit geschrift zijne ambtswerkzaamheid voleindigde, plaatste hij als ophelderende voorrede een woord vooraf, waardoor hij de tijd en het gehele tijdperk, waarover het geschrevene handelde, als met een enkelen greep voorstelde, en in zijne werkelijke en blijvende waarde kenschetste. Ook in de bloeitijd van Hizkia's regering bleef de toestand van het Israëlitische volk, wat de hoofdzaak aangaat, werkelijk dezelfde; ook al was toen het toppunt van nationaal verderf door de kortstondige flikkering van het laatste genade-tijdperk voor enkele ogenblikken geweken, toch had het rijk Juda reeds alle stadiën der beproeving doorleefd, en was het tot de uiterste grenzen genaderd, waarop de nieuwe straf slechts als ene volkomen en afdoende volgen kon. Israël was en bleef een volk, reeds over alle delen des lichaams met wonden overdekt, waaraan gene plaats meer te vinden was voor nieuwe slagen; zodat de volgende verzwaring des oordeels slechts op de vroeger nog gespaarde hoofdstad betrekking had. Slechts als ene doorschijnende wolk rustte het voor het ogenblik teruggekeerd nationaal geluk op de afgrond, die zich weldra op eenmaal in zijne diepte zou opnemen. Dit geschiedde dan ook werkelijk na Hizkia's dood, onder Manasse, door de Assyriërs (2 Kron. 33:11) en na Josia's dood, onder Joahaz, door de Egyptenaars (2 Kron. 36:3 vv.) Daarom behaagde het de Heere, de profeet juist in dezen ogenblik van zijne werkzaamheid, welke van gene bepaalde betekenis was, en de gehelen toestand van de naderende toekomst in haren schoot verborg, zulk ene rede in te geven. welke het karakter had van ene alles omvattende en tot het doen ener keuze dringende getuigenis. En Jesaja had de gave door de verlichtende kracht des H. Geestes, die ze hem geopenbaard had, haar te zijner tijd bij het neerschrijven van zijne voorspellingen op de rechte plaats te stellen.

a) Zo niet de HEERE der heirscharen, met behulp der onzichtbare hemelwachten, wier hoofd Hij is (1 Sam. 1:3), ons nog in de nog bewaarde stad Jeruzalem een weinig overblijfsels had gelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn, wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden, welke steden geheel omgekeerd en spoorloos van de aarde verdwenen zijn (Gen. 19:24 vv.).

Jes 17:6; 24:6; 30:17.

De profeet wijst hier nog op de Heere als op Hem, die in de toorn des ontfermens nog gedachtig is geweest. Nog is de Staat niet helemaal uiteengerukt, nog is de Kerk niet verwoest. Jeruzalem is er nog, de tempel staat er nog, en bovendien in de vromen Hizkia heeft Hij na Achaz' dood nog een vorst gegeven over Israël's erfdeel, die nog met Hem rekende en het volk trachtte terug te leiden op de paden van recht en gerechtigheid.

10.

II. Vs. 10-20. Tegen de beschuldiging van afval van God en de bedreiging van een zwaar, in volkomen verdelgend eindigend verderf, moet Israël, als Sodom en Gomorra geworden, zich niet beroepen op de nog in hare volle kracht bestaanden openbaren godsdienst, want 't is niet zulk ene dode ceremoniën-dienst, die door God gezocht en begeerd wordt maar boete en bekering. Wordt deze gezien, dan kan het volk nog eenmaal worden geholpen, zowel tot zijne herstelling in 't hem beloofde geluk als tot herstelling van zijnen genadestaat.

Hoort des HEREN woord, het oordeel, dat Hij over u uitspreekt, gij oversten van Sodom! gij voornamen in kerk en staat, die door uw in boosheid verhard gemoed, in uw bandeloos leven met hen op ene lijn staat (Hoofdstuk 3:9. Ezechiël. 16:49), neemt ter ore de wet onzes Gods, uit de mond van Zijne tot juiste verklaring geroepen profeten, gij volk van Jeruzalem, dat echter geen Zion meer is, maar een Gomorra 1) (Jer. 23:14).

Zie ook Openbaring 11:18.
Wij hebben niets in onze hedendaagse schriften, dat met dezen profetischen stijl in verpletterende vrijmoedigheid kan vergeleken worden.

De profeet spreekt niet alleen de Overheid, maar ook het volk en niet alleen het volk, maar ook de Overheid aan. Hij weet het, dat het kwaad, de kanker des afvals niet alleen schuilt bij het volk, maar allereerst en zeer diep bij de Overheid, bij de vorsten en bij de priesters. En daarom zet hij het mes zeer diep in de wonde, spreekt niet van zachte dingen, maar vergelijkt ze bij Sodom's regering en bij Gomorra's inwoners. Alleen in de weg van terugkeer, van diepe boete en berouw is er nog genezing te wachten.

Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer slachtoffers, 1) die gij voor het uiterlijke brengt, wanneer gij het daarbij laat ontbreken aan het enig, Mij welbehaaglijk offer, aan de overgave van uw hart aan Mij (Ps. 40:7; 51:18)? zegt de HEERE. a) Ik ben daar gij Mij hardnekkig dit offer weigert, tot walgens toezat van de brandoffers der rammen, om welke gij meent bij Mij in gunst te staan, en van het smeer, het vet der vette beesten, dat gij als dank-, zoen- en

schuldoffers brengt (zie de op Lev. 3:5) en Ik heb geen lust aan het bloed der varren, noch der lammeren, noch der bokken, dat in gehoorzaamheid aan de voorschriften der wet rondom Mijn altaar gesprengd wordt (Lev. 1:5)

Ps 50:8, 9. Spr. 15:8; 21:27. Jes. 66:3. Jer. 6:20. Amos 5:22.

Want hoe ijverig en driftig zij zich ook toonden in de uitwendigen godsdienst waar te nemen, zij hadden toch niets van de kracht of het wezen der ware godzaligheid. Al brachten zij dan nog zulke welgestelde, onverwerpelijke offers, als de Wet had voorgeschreven, al waren zij in schijn zeer eerbiedige vereerders van God, en grote voorstanders van de kerkplechtigheden en openbare oefeningen in de tempel en daarbuiten, zodat zij zich zelf konden vleien, hierdoor Gode wel te zullen behagen, zo waren en bleven zij toch wel verre af, van recht vrome en godvruchtige Joden te zijn. Want hun harten waren van allen waren godsdienst vervreemd, en zij zagen nergens meer op, dan om ene grootse vertoning te maken en kwamen slechts ten tempel, om te zien en gezien te worden.

Wanneer gijlieden bij de 3 hoge feesten, of op andere tijden voor Mijn aangezicht in Mijnen tempel komt te verschijnen, gelijk Ik u geboden heb (Exod. 23:18; 34:23), wie heeft zulks van uwe hand geëist, 1) Zou Ik dezen alleen uitwendigen dienst willen, dat gij Mijne voorhoven) betreden zoudt, dat gij naar het lichaam daar zijt, maar hart, ziel en gemoed daar buiten laat en dus alleen de vloer daarvan afslijten zoudt.

Wel had de Heere God verordend, dat alle mannelijke Israëlieten op de drie hoge feesten voor Zijn aangezicht zonden verschijnen, maar dan ook in de ware stemming des harten, om Hem te eren en te vereren. Wat zij nu deden was wel vlijtig in Jeruzalem's tempel verschijnen, maar niet, om in waarheid de Heere te zoeken, of men Hem ook mocht vinden, maar bloot vormelijk, terwijl men alle ware godsvrucht miste. Men leefde enkel naar de letter van het Gebod, maar de geest er van kende men niet.
Er waren aan de Jeruzalemsen tempel twee voorhoven, een der priesters en een des volks,
Kron 4:9. De profeet bedoelt hier zowel de priesters als het volk.

En wilt gij dan wat Ik geboden heb, niet zo doen, als Ik het geboden heb, brengt dan verder niet meer vergeefs offer, 1) een spijsoffer der leugen, een spijsoffer zonder de gezindheid, welke het schijnbaar uitdrukt. Het reukwerk, dat bij de dagelijksen dienst op het reukaltaar aangestoken wordt (Exod. 30:7 vv.) is, zo als gij het brengt, een vorm zonder wezen, een dood en huichelachtig werk, Mij een gruwel; de nieuwe maanden en de sabbatten, en het tot viering van deze door de wet (Lev. 23) geboden bijeenroepen der vergaderingen vermag Ik niet), het is ongerechtigheid, dat alles waarop gij u zoveel laat voorstaan, zelfs de verbodsdagen, 3) waarop gij vast en bidt en offers brengt.

In het Hebr. Minchat schaw. Letterlijk, een spijsoffer der leugen of der ijdelheid. het offer van rund of bok werd zvach genaamd, dat van plant of meelwaren, mincha. En het wordt hier genoemd een spijsoffer der leugen, der ijdelheid, omdat het een dood werk was, waaraan alle leven des geloofs en der liefde ontbrak.

“Dat zijn twee stukken des duivels: leugen en moord, of valse leer en onrechtvaardige ban. ”

Let op de tegenstrijdigheid: aan de ene zijde ene opeengepakte feestmenigte en aan de anderen kant innerlijke ledigheid en zedelijke boosheid. “Ik kan dit niet langer verdragen. ” .
In het Hebr. Lo-oekal awem waátsarah. Beter: Ik vermag niet ongerechtigheid en verbodsdagen, of feestmenigte. Door onze Staten-Overzetters is Ik vermag niet getrokken bij het eerste. Het moet echter bij het laatste gevoegd worden, zodat wij moeten lezen: Het reukwerk is Mij een gruwel, de nieuwe maanden en de sabbatten, het bijeenroepen der vergaderingen; Ik vermag niet ongerechtigheid en verbodsdagen, of een feestmenigte.

Daarmee wil de Heere zeggen: Feestelijk in mijn Huis te zamen komen en toch de ongerechtigheid plegen door mijne Wet te verlaten, is iets, wat voor Mij een vloek is, waaraan Ik een gruwel heb.
Het was niet alleen een vorm, waaraan het wezen ontbrak, het was veel erger, het was door een vertoning van godsdienst te menen, God tevreden te kunnen stellen en toch de zonde te blijven doen, en door dit vertonen van godsdienst de vloek op het overtreden der Wet gesteld, te kunnen ontkomen.
Israël’s godsdienst was in de waren zin des woords bijgeloof geworden. De liefdedienst had plaats gemaakt voor de eredienst van de slaafse vrees.

Uwe nieuwe maanden en Uwe gezette hoogtijden, de feestdagen, die gij volgens de feestkalender (Num. 28 en 29) houdt, haat Mijne ziele, omdat Ik daarin uwe ziel niet vind; zij zijn Mij tot enen last; Ik ben moede geworden die te dragen, zij zijn Mij tot een onverdraaglijke last geworden.

Alle uitwendige gaven zonder onderscheid, met alle feesten en openbare plechtigheden verschijnen als gruwelen voor God, wanneer overtreders ze vieren. Zo spreekt ook Jeremia 6:20 : “Waartoe zal dan de wierook voor Mij uit Scheba komen en de beste kalmoes uit verre landen? Uwe brandoffers zijn Mij niet zoet. ” .
Nu gaat Jesaja tot de meer geestelijke handelingen van de Godsverering over en zegt in de naam van Jehova:

a) En als gijlieden uwe handen in het gebed tot Mij uitbreidt, verberg Ik Mijne ogen voor
en wil die uitgebreide handen niet eenmaal zien; ook wanneer gij, om door veelheid van woorden te vergoeden, wat u aan opgewektheid ontbreekt, het gebod vermenigvuldigt, hoor Ik toch niet: want uwe handen zijn ten gevolge van de vele tegen het 6de gebod begane overtredingen, al was het maar alleen met het hart, vol bloed. 1)

Spr. 1:28.

De Joden waren gewoon bij ‘t plechtig gebed de niet saamgevoegde armen naar de hemel uit te breiden (Exod 9:29. 1 Kon. 8:38 Was de houding van een, die als ‘t ware de uit de hemel hem toegeworpen Rare wil opvangen. De Christenen heffen echter de armen met saamgevouwen handen op waarbij zij de vingers als teken van een verbroken hart doorbuigen,

en zo een vijfvoudig kruis vormen tot herinnering aan de hun in de naam van Jezus toegezegde verhoring.

Zo hatelijk als beledigend voor God, die ze verfoeide, omdat ze van zondige mensen kwamen, die Hem zochten te bedriegen, en als huichelaars en valsaards zich in het heiligdom durfden vertonen, onder het mom van eerbiedigen, heiligen ijver. Maar Hij, Wiens ogen alles doorzien, is niet gediend met zulke lage uitwendigheden, in welke het hart geen deel heeft. Dit alles nu doet ons zien, dat de zonde allerhatelijkst is voor God, ja zo gehaat bij Hem, dat zij de gebeden en alle godsdienstige verrichtingen van de mens zelfs hatelijk maakt.

Wast u, doe boete, reinigt u 1) door oprechte schuldbelijdenis, doet door vurige beden om vergeving de boosheid uwer handelingen van voor Mijne ogen weg, zodat zij uit Mijn gezicht verdwijnen, a) laat af door waarachtige bekering van kwaad te doen.

Ps. 34:15; 37:27. Amos 5:15. Rom. 12:9.

De bekering is “de afsterving van de ouden mens, zijnde een hartelijk, oprecht leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben en deze hoe langer hoe meer haten en vlieden. ”

Het wassen en reinigen van het lichaam onder de ceremoniëlen dienst van Israël was beeld van de geestelijke reiniging van de ziele. Daarom kon dit niet anders betekenen dan doe boete en oprechte schuldbelijdenis. Dit was echter alleen niet nodig. De veranderde stemming des harten moest ook in twee zaken zichtbaar zijn, negatief in het nalaten der zonde, in het wegdoen der boosheid der handelingen, en positief (vs. 17) in het betrachten van des Heren Woord en Wet.
En nu, opdat Israël’s volk het zou weten, dat dit niet een vrucht was, die op eigen akker groeide, niet ene gemakkelijke zaak luidt het in vs. 17, leert het, leert goed te doen.
Nu komt het positieve der bekering.

Leert, dan ook doende wat gij beloofd hebt, goed doen; want dat is ene kunst, waarin men met door een ogenblikkelijk besluit, maar alleen door volhardende, dagelijkse oefening volleerd wordt; en daarin behoort vooral gij hogere standen, die over anderen gesteld zijt, door een goed voorbeeld anderen voor te gaan; zoekt het recht, begeeft u weer tot de vervulling van uw tot heden zo verwaarloosd ambt 1) helpt de verdrukte, doet de wees recht, terwijl nu Gods bijzondere beschermelingen (Exod. 22:21 vv.), in weerwil van al hun klagen, niet eenmaal gehoord worden, handelt de twistzaak der weduwe, dat zij haar recht ontvangt 2).

Uit de algemene vermaning: “leert goed doen, ” worden vier bijzondere geboden afgeleid, welke op de rechtshandel betrekking hebben. Wij moeten dit daaruit verklaren, dat het oog van Jesaja veel scherper zag dan dat van enigen anderen profeet op de toestand van de staat en de behandeling van rechtszaken. Het onderscheid tussen hem en zijn tijdgenoot Micha (2 Kon. 15:36) bestaat hierin, dat het karakter van dezen meer algemeen-zedelijk, dat van Jesaja politiek is.

De bekering bestaat uit twee delen, berouw en vernieuwing; hiermede nu komt overeen wat wij lezen vs. 16 en 17. Het berouw zoekt ene schuldvergiffenis en vat het voornemen tot bekering op. Zie de beide delen van vs. 16. Wanneer in vs. 17, waarin van vernieuwing sprake is, slechts de plichten der liefde tot de naaste worden vermeld, dan geschiedt dit met insluiting van de geboden der eerste tafel en hun vervulling; want hij, die doet wat hem hier bevolen is, doet dit in de kracht der liefde tot Hem, die er toe vermaant.

God beschrijft hier, als de hoogste Onderwijzer en de beste Raadsman, een gedeelte van het ware berouw, welke bestaat in het volbrengen van de plichten jegens God en de naaste.

Komt dan, en laat ons maar anders dan tot nu toe geschied is, wanneer gij met uwe eigen gerechtigheid, die toch niets anders is dan schijnvroomheid en bloedschuld, het proces moest verliezen, te zamen rechten, 1) zegt de HEERE, en het einde van deze rechtszaak zal zijn, dat gelijk gij van de zonde, Ik van de straf afzie. Ja nog meer: Ik wil uwe zonde niet alleen beschouwen, als bestond zij niet, maar haar zelfs in haar tegendeel veranderen. Al waren uwe zonden als scharlaken (vs. 15), zij zullen wit worden als sneeuw (Ps. 51:9); al waren zij rood als karmozijn,) zij zullen zo schitterend wit worden als de door vollers gewassen witte wol (Dan. 7:9. Openbaring 1:14).

Dat is, laat ons de zaak juist en goed onderzoeken, onderzoek doen naar de oorzaak van al deze rampen en ellenden en laat het daarmee tot een scheiding, tot een crisis ten goede komen, zodat gij leert erkennen, dat niet Ik, maar het uwe zonden zijn, die u kastijden.

De Heere wil derhalve, dat Israël naar de oorzaak zoeke, waarom het tot die ellende verviel. En ziet, als het dan kwam tot ootmoedige, hartgrondige schuldbelijdenis, dan zou het ook ervaren, dat God is een God van genade en ontferming. Ja, dan zou het ervaren, dat de zee van eeuwige ontferming breed en diep genoeg was, om al de zonde en schuld van Israël's volk te verzwelgen.
Maar eerst moet het tot dit rechten komen, tot het erkennen van zonde en schuld.
Karmozijn is ene uit de scharlaken schildluis, (coccucilis L.) bereide bloedrode verf. (Onze staten-overzetters hebben in de kanttekening: "purper of vermiljoen, zulk ene kleur als de cocheuille geeft). Dat het werk der genade, door God toegezegd als ene herschepping van rood in wit voorgesteld wordt, heeft niet minder zijn diepsten grond in de symboliek der kleuren (rood betekent schuld, bevlektheid; wit = onschuld, reinheid; zwart = rouw) dan wanneer in de Openbaring v. Joh. (19:8; 13:4) de klederen der heiligen blinkend wit zijn, het kleed der Babylonische hoer daarentegen purper en scharlaken.

Dit slaat terug op wat God vroeger gezegd heeft, dat hun handen vol bloed waren. Dat zij rood waren als scharlaken, roept om straf, dat hun misdaden bloedmisdaden waren, of met bloedmisdaden konden vergeleken worden, maakte hen deswege diep schuldig, ten hoogste onrein en besmet, en als zodanig werden zij door God en mensen beschouwd, zodat zij als geheel rood geverfd waren en dit sterk in het oog liep.
Hoe groot was nu echter de kracht der genade? Hij leert dit, waar Hij er bij voegt, dat indien zij als smekelingen haar zouden inroepen met geloof en boete, zij weldra wit zouden zijn als sneeuw of wol, d. i. volmaakt gerechtvaardigd.

Al waren ze zo rood als bloed, als purper, als karmozijn, of scharlaken en dubbel geverfd, zo in de wol der oorspronkelijke verdorvenheid, als in de vele daden van werkelijke overtredingen, en al waren de zondaars diep gedompeld in het onreine moeras der wereld, de ontfermende genade Gods zou hun echter van de smetten ontheffen en als met hysop rein wassen.

Indien gijlieden willig zijt en in hetgeen Ik u hier geboden en aangebeden heb naar Mij hoort, om het eerste (vs. 16) te doen en het tweede (vs. 18) aan te nemen, zo zult gij behalve de innerlijken vrede (des gemoeds), die de vrucht zal zijn van uwe rechtvaardiging (Rom. 5:1), ook het (Lev. 25:18 vv. 26:3 vv. Deut. 28:1 vv.) beloofde uitwendige geluk weder vinden, en het goede dezes lands eten, terwijl gij nu over uw land u niet recht verblijden kunt (vs. 7 vv).

Deze Gods belofte is aan Hizkia en de gelovigen onder zijne tijdgenoten vervuld geworden. Hizkia had zich reeds vroeger gewillig getoond om te horen; daarom werd de straf, die als gemene straf niet kon worden opgeheven, omdat het volk, de natie, in haar geheel geen blijk gaf van wezenlijke verandering, hem ter wille uitgesteld en hij voor zich zelven werkelijk zijn leven lang in het rustig bezit en genot van het land gelaten (2 Kon. 20:6. 2 Kron. 32:26). Iets dergelijks geschiedde ook later met Josia. (2 Kon. 22:18 vv.) .

Maar indien gij weigert naar het aanbod Mijner genade te horen, en weerspannig zijt aan de stem, die u tot boete en bekering roept en voortgaat op de weg der boosheid, zo zult gij in plaats van het goede des lands te eten (vs. 19), integendeel van het zwaard gegeten worden, gelijk reeds in Lev. 26:25 gedreigd is; en dat is geen ijdel woord, waarover men lichtvaardig kan heengaan, maar zal integendeel zeker vervuld worden; want de mond des HEREN heeft het gesproken. 1)

Hiermede wijst de profeet op het zekere van de aankondiging van de zegen en de vloek. Hij zegt het niet, maar hij is de mond des Heren, Israël's Verbonds God. En waar hij nu leven en dood, zegen en vloek tegenover elkaar stelt, daar doet hij dit volgens zijn bijzonderen goddelijken lastbrief, als orgaan des Heiligen, die het kwade niet kan dulden en de zonde straft.

21.

III. Vs. 21-31. Echter mag men zulk ene vreedzame wegneming van de scheiding tussen Jehova en Zijn volk niet verwachten; want Jeruzalem is al te veel ontaard; de eenmaal uit zuiver, echt zilver gevormde gemeente is gezonken tot de toestand van schuim, en 't volk Gods zo geheel vervalst, dat het de aangewezen weg der genade bezwaarlijk kiezen kan. Jehova moet daarom een ander middel tot terechtbrenging aanwenden, redding door middel van 't gericht is 't enige middel tot het behouden van de gemeente, die zich naar Jeruzalem noemt. In het vuur van Gods strafgerichten, die aanstaande zijn, zal wel de overgebleven onvergankelijke kern der gemeente zich kristalliseren en zulke rechters en raadslieden, als zij vroeger had weer verkrijgen; maar die terugleiding van Jeruzalem tot de staat ven edel

metaal, waarin het vroeger verkeerd heeft, stelt ene besliste vernietiging van al wat goud schijnt, en van allen, die door ‘t bederf aangetast zijn, op de voorgrond.

Hoe is de vroeger onder David en Salomo en andere godvrezende hoofden aan het verbond van Jehova met haar zo getrouwe stad Jeruzalem tot ene hoer 1) geworden, die het met vreemde goden houdt, en met allerlei schandelijke zonden bevlekt is (Exod. 34:16)! Zij was toen vol recht, gerechtigheid herbergde) daarin, als in haar vaderland, maar nu wonen daarin doodslagers3) van beroep, die alle zonden tegen het zevende gebod als leden van hetzelfde gild plegen (vs. 15).

Het verbond tussen Jehova en Zijn volk word doorgaans door de profeet voorgesteld als huwelijksverbond, de afgoderij en iedere soort van weerspannigheid als hoererij (Ps. 73:27 en elders). Zie vooral bij Hosea 1:2; 2:4; 3:2 vv.

Dit ziet dus niet alleen op het feit, dat de afgodendienst, die met hoererij gepaard ging, in Jeruzalem werd geduld, of waargenomen, maar hierop, dat Jeruzalem en Juda van God geheel waren afgevallen, het verbond, hetwelk God met Zijn volk had gesloten, hadden verbroken. De afval was als het ware volkomen geworden. Wel was er nog een klein overblijfsel naar de verkiezing der genade, maar in zijn geheel had het oude Bondsvolk het geestelijk huwelijksverbond verbroken en daarom zich als een geestelijke hoer geopenbaard.
In het Hebr. Tsèdek jalin bah. Het woord in de grondtekst betekent wel, vernachten, maar ook wonen, vast verblijf houden. En in dien zin moet het hier worden opgevat. De Profeet ziet hier op de tijden van David en Salomo en van Josafat toen recht en gerechtigheid in Jeruzalem op de troon zaten. Tijden van zegen en voorspoed, die echter gevolgd werden door de tijden van Achaz en zijne beide voorgangers, waarin het recht gebogen en de gerechtigheid vertreden werd.
“Woekeraars, gewelddoeners, onderdrukkers der armen. ”.

Uw a) zilver, 1) wat vroeger aan u zilver was, het uit getrouwe knechten des Heren bestaande geslacht uwer priesters en vorsten is geworden tot schuim, metaalas of bezinksel, na de smelting van het zilver, b) uw wijn, de edele wijn, dien gij vroeger in de kracht der door u beoefende deugden aanbood, is vermengd met water, 2) is geworden zo als bedrieglijke kooplieden dien in de handel brengen.

Ezechiël. 22:18, 19. b) Hosea 4:18.

Onder zilver en wijn worden hier zeer sierlijk aangeduid de rechters, senatoren, doctoren, wit, zuiver, onbedorven, waarheidlievend, voortreffelijk, die terecht door anderen tot aanzienlijken zijn gemaakt, in wier deugden hun sieraad was, in wier kennis en rechtvaardigheid, hun kracht en sterkte, bij wie er was een ongeschonden en ongedeerd gezag. En nu wordt met gelijke sierlijkheid gezegd dat het zilver veranderd is in schuim en de wijn vermengd met water, wanneer de rechters en de senatoren zowel als de doctoren en de oversten des heiligdoms én van de zuiverheid en de ernst der zeden, én van de ongeschondenheid en de zuiverheid en de reinheid waren afgeweken, en hun waardigheid zelf

prijsgaven; en terwijl zij in rang en ere konden zijn, zich veil gaven en hun gezag verminderden en afbreuk deden.
Uw wijn is met water versneden.

Het edelste heeft zich met het onedelste verkeerd.

Maar om niet langer in een beeld te spreken en duidelijk te zeggen wat Ik bedoel (vs. 7): Uwe vorsten zijn in hun betrekking tot God afvalligen en in hun betrekking tot de naaste metgezellen der dieven, daar zij door geschenken van geroofd goed zich laten verleiden tot onrecht jegens hen, die beroofd zijn; een ieder van hen heeft de geschenken lief, en zij jagen tot bevrediging van hun hebzucht de vergeldingen voor hun medeplichtigheid na, a) de wezen van wie zij geen voordeel kunnen trekken doen zij geen recht, en de twistzaak der weduwen, welke voor hen niets afwerpt, komt zelfs voor hen niet.

Jer. 5:28. Zach. 7:10.

Wel was de tijd, waarin dit voorviel, die van Hizkia's regering, in vergelijking van andere tijdperken, onder andere koningen en met het oog op sommige toestanden in het openbare leven, goed te noemen; maar wie kan zulk een ingekankerd bederf geheel wegnemen! Was niet de goddeloze Achaz (2 Kron. 28:2-4, 22-25) zijn voorganger geweest? Wat men vooral niet moet vergeten, het is dat de Profeet Israël, zo als het werkelijk was, met Israël, zo als het zijn moest, vergelijkt. Daarom lezen wij dergelijke aanklachten ook uit de tijden van Hizkia, bij Micha 3:1 vv. 6:10 vv.

Daarom, omdat bij de massa van het volk het in vs. 16 vv. aangeboden redmiddel toch te vergeefs en ene redding door middel van gerichten, de enige behoudenis der gemeente is, spreekt de Heere, die over de ganse wereld heerst en volstrekt niet gehouden is om bij Israël te wonen, de HEERE der heirscharen, die macht genoeg heeft om de oordelen Zijns toorns te volvoeren, de Machtige Israël's, die gelijk Hij vroeger Zijne macht tot Israël's redding betoonde, nu tot zijn verderf haar tonen kan: O wee, als nu over u komt, wat ik bij Mij zelven besloten heb! Ik zal Mij troosten, Mijnen toorn stillen aan de stad, die tot ene hoer is geworden (vs. 21) van 1) Mijne wederpartijders, a) Ik zal Mij voor dat zware Mij aangedane onrecht van de verbreking Mijns verbonds wreken van Mijne vijanden. 2)

Deut 28:63.

De wederpartijders en vijanden, hier bedoeld, zijn de Israëlieten, dienende de afgoden en door de slechtste zeden bedorven.

Snijdend scherp wordt hier de rede des Profeten. Met het woord "troosten" spreekt de Heere het uit, dat Hij zijn gramschap en heiligen toorn zal openbaren. En dit is het openbaren van de toorn der getergde liefde. Waar de vlam der liefde wordt tegengestaan en veracht, daar zal deze verwoestend in plaats van zacht koesterend optreden.
Het is daarom dan ook dat Hij zijn volk hier noemt Zijne wederpartijders, aan wie Hij zich wreken zal. En dat dit de Heere ernst is, heilige ernst, blijkt wel duidelijk hieruit, dat Hij

deze woorden uitspreekt èn als de Heere, èn als de HEERE der heirscharen, èn als de Machtige Israël's. Deze drie namen, werke ook Zijn onvervreemdbaar recht en Zijn onweerstaanbare Almacht aanduiden worden hier genoemd.
Dat is: van alle zulke snode regenten, die hun onderdanen onderdrukken, en van alle zulke verbasterde luiden, die vijanden zijn van Zijn huis. Deze zijn als een last voor Hem, van welke Hij zich wil ontdoen.

En Ik zal Mijne hand, in plaats van haar in genade tot u uit te strekken, tegen u ten oordeel keren, en a) Ik zal toch met al die oordelen, die Ik over u als strafmiddelen brengen ga, uw heil bedoelen en dus uw schuim op het allerreinste afzuiveren, de goddelozen in uw midden vernietigen in de smeltkroes der ellende, opdat het zilver, dat nog onder u is, d. i. het getal ware vromen en rechtvaardigen te voorschijn kome, en Ik zal al uw tin, de huichelaars, die wel glans bezitten, maar inwendig de kracht der godzaligheid verloochenen (2 Tim. 3:5), wegnemen.

Jer. 6:29. Mal. 3:3.

Wij hebben hier ene van die plaatsen, waar men met het anthropopathisme (de leer der menselijke hartstochten) dadelijk bij de hand is. Bij ene consequente toepassing er van, heeft men de levenden God des O. T. ten laatste tot een stenen afgod van het abstracte denken gemaakt. Het noodzakelijk gevoel der genoegdoening kan uit ene werkelijke, niet bloot gedachte gerechtigheid Gods niet verwijderd worden. Maar het woord wraak doet wel afbreuk aan de zuivere opvatting der gedachte in onzen tekst. Hartstochtelijkheid mag niet in het allerminst in het begrip van de Heilige geplaatst worden? .
In deze aanspraak is de dreigende toon op het hoogst geklommen; hierom wordt Jehova ook met krachtige en geduchte benamingen ten tonele gevoerd, de God van hemel en aarde, Zebaoth, de Opperheer van het heelal, de machtige Monarch van Israël! Zo geducht als groot en heerlijk!

En Ik zal u uwe rechters wedergaven, zo als die in het eerste, ten tijde van Mozes, Jozua en de eerste Richters (Exod. 15:1 vv. 24:3 vv. Joz. 24:16 vv,) waren en uwe raadslieden als in de beginne, ten dage van uwe eerste liefde (Jer. 2:2 vv.) daarna zult gij weer als vroeger (vs.
ene stad der gerechtigheid, ene getrouwe stad, genoemd worden.

Israël is geheel, is in zijn gehele wezen ontaard. Tot nog toe hebben alle straffen niets gebaat (vs. 4-9); zelfs de aangewende redmiddelen wist zijne volkomen boosheid geheel te verlammen (vs. 11-15). Men zou menen dat het reddeloos verdorven was; maar neen! de God der heirscharen brengt weer op uit deze diepte! Hoe ver het tegenwoordige Israël ook afgeweken zij van hetgeen het eenmaal was, het is de Heere niet te zwaar Israël geheel te herstellen. Wat nu de vervulling van deze belofte in hetgeen later geschied is aangaat, denke men aan de tijd na de ballingschap, want werkelijk kan men van dien tijd zeggen, dat toen in menig opricht het oude nieuw werd en de oorspronkelijke toestand terugkeerde. Wat Mozes en Jozua hadden gegrondvest, werd door Ezra hersteld, gelijk Mozes oudsten had aangesteld (Exod. 18:21); zo riep Ezra dit gewichtig ambt weer in het leven (Ezra 7:25), en weer hielden de oudsten van nu af in vergelijking van de tijd vóór de ballingschap zich aan het Woord

Gods en de dienst van Jehova. Ook is het niet toevallig, dat in deze verzen niet over koningen of over een koning gesproken wordt, maar alleen over rechters en raadslieden; want ook in dit opzicht was met de ballingschap de eerste toestand teruggekeerd en het koningschap niet hersteld. Men heeft niet nodig met veel woorden aan te tonen, welk ene belangrijke schrede die voorspelling met de komst van Christus op de weg tot hare volkomen vervulling vorderde; het is genoeg bij deze tweede helft van vs. 26 slechts de gelijkheid en de plaatsen, doelende op andere profetieën over de Messiaanse tijden en toestanden aan te halen bv. Jerem. 33:15 v. 23:5 v. Ps. 72:1 v. Jes. 11:3 vv; 32:16). Ook is het zonder uitgebreide verklaring duidelijk, dat in weerwil hiervan ene volkomen en daarmee overeenkomende vervulling tot op heden nog ontbreekt.

Zion, in zo verre het dit werkelijk nog is en niet een onherstelbaar verloren geslacht van afvalligen, zal, zo luidt nu de wet op de verdere geschiedenis van het rijk Gods in Israël, door recht verlost, 1) door een strafgericht der Goddelijke gerechtigheid van de geestelijken band, waarin het nu gekneld is, vrijgemaakt worden, en hare wederkerenden, diegenen uit zijn midden, die door boete en bekering weer tot een Zion, tot ene stad des levenden Gods worden, moeten door gerechtigheid, 2) door ene goddelijke genadedaad, welke gerechtigheid werkt, in de waren toestand hersteld worden.

Hiermede spreekt de Heilige Geest het uit tot alle ware kinderen Zions, die daar treuren over eigen zonde en over de zonde des volks, dat Zion door recht verlost zal worden. Dat Zion deelachtig zal worden de rechtvaardigheid, welke door de waren Messias zal aangebracht worden. Niet derhalve, doordat de zonde door de vingers zal gezien worden, maar dewijl de rechtvaardigheid door een ander zal worden aangebracht en deze Zion zal toegerekend worden.

En wij weten, Zion is door recht verlost, en daarom is haar zaligheid en heerlijkheid zo vast en zo zeker.
Terwijl God zich openbaart in Zijne straffende gerechtigheid, schept Hij ene gerechtigheid, welke hun, die aan gene ontkomen zijn, als genadegift meegedeeld wordt. Het begrip der gerechtigheid is hier Nieuw-Testamentische; zij is aan de voorzijde als een vuur der wet; hare keerzijde is Evangelisch licht; achter de toorn is als laatste agens (als hetgeen drijft tot handelen en handelt) de liefde verborgen, gelijk de zon achter onweerswolken.

Zo (door de dienst van goede raadslieden in de geest van Mozes, Samuel en anderen) wordt de heilige kern des volks, het zuiverste afschijnsel van het uitverkoren Israël op Zion, de trouwe schaar der bekeerden, door de zich in de straf openbarende gerechtigheid Gods, van het verderf verlost.
Hare wederkerenden = bekeerden.

a) Maar er zal verbreking, verbrijzeling zijn der overtreders, der afvalligen, die zich van Jehova hebben losgerukt, en der zondaars te zamen, die zich tegen de weg Gods tot redding hebben verzet, en die de HEERE verlaten, zich van God losgescheurd hebben en zich niet meer tot Hem willen laten terugbrengen, zullen omkomen, terwijl zij nu in eer en hoogheid gezeten zijn.

Job 31:3. Ps. 1:6; 5:6; 73:27; 92:10; 104:35.

Dit profetisch woord heeft betrekking op alle eeuwen, niet alleen op de eeuw, waarin toen Israël's volk verkeerde, maar ook op de tijden, waarin het volkomen zou bevestigd worden, dat Zion door recht verlost zou worden. De profeet ziet hier dan ook op de tijd der verbreking door de Romeinen, als aan Jeruzalem het vergoten bloed van de Heiland zou gewroken worden.

Want zij, over wie Ik sprak (vs. 28). zullen beschaamd worden om der eiken wil, die gijlieden, over wie Ik sprak en tot wie Ik Mij nu richt, begeerd hebt als voorwerpen van uwe afgodische verering, en gij zult schaamrood worden om der hoven wil, die gij verkoren hebt, om aldaar uwen schandelijken afgodendienst te plegen.

Het is bekend dat de Israëlieten hunnen afgodendienst onder schone, groene bomen pleegden (zie 57:7 vooral Hosea 4:13b. (Ezechiël 20:28 "dicht geboomte") hetwelk met ene ongoddelijke natuurverering samenhing.
De eik hier bedoeld is, volgens deskundigen, de zogenaamde ilex, of altijd groene eik, welks bladeren alleen als hij kwijnt of sterft, verdorren en afvallen.
Waarschijnlijk zijn met deze eiken de terebinten bedoeld, die met de eiken voor het merendeel de bossen in Palestina vormen. Zij behoren tot de "Semper Virentes" altijd groenende. Een terebinten- of eikedal was het dal, waar David Goliath versloeg.
God zou Zich zelven recht verschaffen, door de afsnijding dergenen, die niet willen hervormd en verbeterd worden. Aan deze wordt het uiterst verderf gedreigd. Zij zullen verbroken worden en te enenmale omkomen. Hun uitroeiing is nodig tot de verlossing van Zion. En zij zal gaan over openlijke en heimelijke zondaren, over de formele overtreders van Gods wet en over de schijnheilige Farizeeën en andere huichelaren, die beiden een gelijken gruwel zijn voor God; en daarom zullen ze ook tevens in de onvermijdelijken afgrond des verderfs neergestort worden.

Want gij zult, onder het strafgericht van Goddelijke gerechtigheid versmachtende en omkomende, zijn als een eik, welks bladeren dor zijn en afvallen, en dus gemakkelijk door het vuur verteerd worden, en als een hof, die geen water heeft, en dus tot ene woestijn wordt.

En de sterke 1), uw afgod, waarop gij u verliet en met wiens hulp gij meende de oordelen Gods te kunnen weerstaan, zal wezen tot grof vlas, en zijn werkmeester tot ene vonk 2), die in het vlas valt en dit in één ogenblik in vollen gloed zet, en zij zullen beiden te zamen branden, en er zal, zo hevig is dan die brand, geen uitblusser wezen.
3)

De afgod steekt zijn dienaar in brand, d. i. de afgoden verderven hen die ze maken (Ps. 115:8). Ene kleine vonk verteert op eenmaal een groten hoop vlas, en hoe meer vlas er is, des te groter en machtiger wordt de vlam. Zo gaat de zondaar ten verderve met zijne werken en door zijne werken. "
Gelijk het in 't kleinste is, zo is het ook in het grote, zo gaat het ook in 't wereldgericht.

In het Hebr. Poalo lenitsots. Door de Statenoverzetters vertaald door: zijn werkmeester tot ene vonk. Deze vertaling is echter niet juist. Zij moet zijn: zijn werk tot een vonk, zo zetten het ook de Engelsen over. Dat is, datgene, waardoor hij zich hoopt te sterken, zal zijn tot een vonk, waardoor hij verteerd wordt.

De zonde zal dan zijn als een vuur dat de zondaar verteert.
Zijn eigen raad zal ten zijnen verderve zijn, zijn eigen zonde zal het vuur van Gods toorn aansteken, welke een onuitblusbaar vuur zal maken, als dat der helle.

Als de zondaar zich tot een stoppel en een vlaswiek heeft gemaakt en God zich dan als een verterend vuur voor hem vertoont, wie of wat kan dan zijn uiterst verderf verhinderen? .

HOOFDSTUK 2. DE HEIDENEN IN PLAATS VAN DE JODEN GEROEPEN.

Nadat wij door de inleiding in ‘t vorige hoofdstuk als door een voorportaal zijn ingegaan, leidt dit tweede hoofdstuk ons in het inwendige des Boeks. De eerste toespraak, die wij er vinden en ook in enige volgende hoofdstukken behoort tot een tijd, toen Juda en Jeruzalem uitwendig zeer bloeiden, maar toch ook reeds, door tot een werelds leven te vervallen, voor de strafgerichten Gods rijp begonnen te worden. Maar terwijl Jeruzalem geoordeeld wordt, wordt het gezift als de tarwe, en terwijl het gezift wordt, wordt het gered en verheerlijkt. Gelijk nu de ongoddelijke glans, die rijp wordt voor ‘t verderf, zich daar als in een brandpunt samentrekt, alzo zullen eenmaal al de stralen der laatste ware heerlijkheid aldaar als in een brandpunt bijeenkomen.

Vs. 1-22. De profeet begint met een woord van Micha, zijn tijd- en ambtgenoot, die Israël’s toekomstige ware heerlijkheid in de verheven en wereldomvattende roeping van dit volk met ene zinrijke kortheid voorstelt; stelt vervolgens de nu valse heerlijkheid van ‘t volk Gods, die juist het tegendeel is van de ware en met de navolging van vreemde misbruiken en de aanbidding van heidense godheden gepaard gaat, terwijl Gods volk geroepen is ‘t middenpunt te zijn van alle andere volkeren en door de wereld opgezocht te worden, daartegenover, en toont dat dit een toestand is, die voor ‘t oordeel rijp maakt. Dan gaat hij er toe over om het gericht zelf voor te stellen, hoe dat in eigen oog nog zo heerlijke volk zich smadelijk verbergen moet, wanneer die verworpen heerlijkheid van Jehova zich openbaren zal, en hoe het dan met de afgoden zó geheel zal gedaan zijn, dat men deze, waarvoor al wat hoog en laag is zich nu buigt, toornig over het ellendig bedrog, waardoor men met hen gevangen was, van zich werpen en voor de ogen des Rechters in de holen der mollen en vleermuizen zal willen verbergen, om daarna zelf in de reten der rotsen en kloven der steenrotsen de wijk te nemen.

Dit wat in Hoofdstuk 2-4 en vervolgens ook Hoofdstuk 5 beschreven is, is het woord, dat Jesaja, de zoon van Amos (Hoofdstuk 1:1) gezien 1) heeft ten tijde der regering van Jotham (2 Kon. 16:2), omstreeks het jaar 750 v. Chr. 2), over Juda en Jeruzalem 3).

Als mensen met elkaar spreken, worden de woorden niet gezien, maar gehoord; maar wanneer God met de profeet spreekt, geschiedt dit op ene bovenzinnelijke wijze en de profeet ziet het. Want de geest heeft noch ogen, noch oren; maar de geest, voor waarneming van het bovenzinnelijke vatbaar is geheel en al oog.

Gelijk Jeremia stellig verzekert, Jer. 26:18 vv. geschiedt de voorspelling van Micha, waaruit de hier vs. 2 vv. voorkomende woorden zijn overgenomen (2 Kon. 15:39), ten tijde van Hizkia! Maar daar het Boek Micha één geheel vormt, waarin Micha ‘t geen hem al de tijd van zijne profetische werkzaamheid geopenbaard was aan ‘t einde daarvan in ene hoofde om (kwintessens) samenvat, kan aan ieder deel van deze verzameling met gelijk recht een dubbele datum worden aangewezen, een naar de tijd der eigenlijke openbaring aan de profeet en een andere met betrekking tot de tijd, waarop deze openbaring werd bekend gemaakt aan het volk. In dezen zin kon wat wij Micha (4:1 vv.) lezen, zeer goed tot de tijd van Hizkia gebracht worden, terwijl het toch ook onder een der vroegere koningen voor de eerste maal kan zijn gesproken. Het is wellicht toen Jotham voor zijn kranken vader regeerde (2 Kon. 15:5) dat Micha zijne profetische werkzaamheid begon (Micha 1:1), en ook die bedoelde woorden Gods ontvangen heeft (760 v. Chr.). Jesaja nu, die twee jaar later geroepen

werd (2 Kon. 15:7), herhaalt tien jaar daarna hetgeen zijn tijdgenoot voorspeld had om Israël's ware en valse heerlijkheid tegenover elkaar te stellen (Hoofdstuk 2-4) en door de aanwijzing hoe de weg der laatste tot de eerste door het oordeel der verwoesting over Jehova's wijngaard gebaand wordt (Hoofdstuk 5), de geschiedenis zijner eigene roeping mede te delen (Hoofdstuk 6).

De volgende hoofdstukken schetsen de toestand des volks als bloeiend, gelukkig. Maar Israël misbruikt de zegeningen des Heren, in het land heerst de weelde en vleselijke gerustheid, welke meent de Heere nu niet verder nodig te hebben, en zich op rijkdom en het voortreffelijke krijgswezen verlaat. Dit alles past vooral op de tijd van Uzzia en Jotham.

Horen wij eerst wat door Micha (Hoofdstuk 4:1-3) over Israël's ware, heerlijkheid, over zijne verhevene en de wereld omvattende roeping als van Gods volk reeds gezegd is 1): En het zal geschieden in het laatste der dagen), dat a) de berg Zion 3), voorgesteld in verbinding met de berg Moria (Ps. 76:3; 78:68), van het huis des HEREN, de enige plaats van de waren godsdienst op aarde, in deze zijne, nu nog verborgene heerlijkheid algemeen erkend, ten gevolge daarvan zal vast (hoger) gesteld zijn op de (dan de) top der hoogste bergen, 4), die nu nog met hun hemelhoge toppen uit de hoogte neerzien op dien kleinen kalkberg, dien Jehova Zich verkoren heeft (Ps. 68:16 v. hij zal verheven worden boven de heuvelen, zodat wat de hoogte aangaat, zelfs de hoogste berg hem niet gelijk is, en ook de vorm met het wezen en de waarde daarvan overeenkomt (Ezechiël. 40:2. Zach. 14:10), en tot dezelve zullen alle Heidenen, hun afgoden en de hoogten verlatende, toevloeien, gelijk de stromen vloeien naar de zee, hun verzamelplaats en verenigingspunt. 5)

Mich. 4:1.

Het is de Geest des profeten, die hier een reeds vroeger gesproken profetisch woord aan Jesaja's geest herinnert en tot een uitgangspunt maakt voor de volgende in de geest van Jesaja verwekte gedachten. Die voorspelling staat hier volstrekt niet op zich zelf, zij is slechts de basis voor de volgende vermaning en bedreiging des oordeels; aan haar houdt Jesaja in zijne rede zich vast, totdat hij deze rede op ene hem eigene wijze eindigt (zie 4:2 vv.).

De uitdrukking in het laatste der dagen, woordelijk: "aan het einde der dagen, " betekent altijd het laatste tijdperk van het deel der volks- of rijksgeschiedenis van Israël, dat de profeet op dat ogenblik overzag. Zo betekent zij bij Jakob (Gen. 49:1), het tijdperk der verovering van Kanaän door zijne nakomelingen, daar Jakob's profetische blik met dit feit de laatste grenzen der aan hem geschonkene openbaring een aanvang zag nemen; terwijl bij Jesaja deze uitdrukking altijd het begin van de Messiaansen tijd betekent, welke de periode van Christus menswording tot aan de voleinding van Zijn rijk omvat.

Duidelijk voorspelt hier de Profeet des Heren de tijd der Nieuwe bedeling, vooral omdat hier gesproken wordt van een toevloeien of van een toestromen van de heidenen. Nu was de kerk nog volkskerk. Zion was nu nog het beeld van de kerk dier dagen, maar eenmaal zou de tijd aanbreken, dat de kerk wereldkerk zou worden, zodat Jood en Heiden daartoe zouden worden vergaderd, en ar geen onderscheid meer zou zijn tussen Jood of Griek, Barbaar of Scyth. Dit

wordt nader uitgedrukt door dat de berg, van het huis des Heren hoger gesteld zo zijn dan de top der bergen.

Nu mochten de volken dien kleinen heuvel verachten, Bazans bultig gebergte Zions heuveltop menen te overtreffen, de tijd zou komen dat voor aller oog het zichtbaar zou wezen, dat de Heere Zion begeerd had om daar te wonen.

Het huis des Heren stond op de berg Zion, door ene bergspleet van de Moria gescheiden, maar ook door ene brug daarmee verbonden; daarom worden beide bergen als één berg beschouwd (Ps. 9:12; 74:2; 76:2 Toch is Zion niet gelijkluidend met Moria. De berg Moria is de plaats der aanbidding Gods (des Vaders), de berg Zion de plaats van het rijksbewind Gods (des Zoons), gezeten aan de rechterhand Gods en met de Vader de aanbidding waardig (Fil. 2:9-11).

Gesteld op de top der bergen, d. i. boven dien top, waardoor ene verhoging niet alleen in het bewustzijn der volkeren, maar ook in natuurlijken zin, ene uitwendige wordt voorspeld. De vraag hoe dit reeds in de tegenwoordigen toestand der aarde geschieden kon, daar hieraan ene omkering der aardvlakte moest voorafgaan, wordt beantwoord door de opmerking, dat de Profeet bij deze woorden ene geheel nieuwe orde der dingen op het oog heeft, wanneer de berg Zion, als het middenpunt der wereld, ook zichtbaar zich zal verheffen (Openbaring 1:10 v.): onder de hoogten der aarde de hoogste, terwijl om hem heen de andere bergen zich legeren, als stralen van hem uitgaande en ook tot hem als middenpunt terugkerende.

Gelijk eeuwen te voren de mensen in de vlakte Sinear uit elkaar gegaan en zo de volkeren ontstaan zijn (Gen. 11:1 vv.), zo zullen de volkeren eens op de berg des huizes des Heren zich weer verenigen en als leden van één gezin vriendschappelijk met elkaar omgaan; gelijk Babel (= verwarring, Gen. 11:9) de plaats was, van waar de volkerenstroom zich in alle richtingen verdeelde, zo zal Jeruzalem (= plaats des vredes, Gen. 14:18) de plaats zijn, waar die stroom weer zal samenvloeien.

Geschaard en gedeeld in de menigvuldigste verscheidenheid trekken de vele volkeren daarheen; allen echter (hoe verschillend ook wat de nationaliteit aangaat) verenigt slechts het ene verlangen, opwaarts te stijgen van de donkeren grond tot de kruin der zalige hoogten, waar de voedende stroom en des waren levens vloeien in de leer van God en Zijne heilige paden.

En vele volken zullen heengaan, in plaats dat gelijk nu slechts één volk opgaat ter feestviering, en elkaar opwekkende met heilbegerige harten zeggen: Komt, laat ons opgaan tot de berg des HEREN, tot het huis van de God Jakob’s, opdat Hij ons Heere van Zijne wegen, 1) gelijk Hij die in Zijn Woord bekend gemaakt en voorgeschreven heeft, en dat wij dan ook als zijne gehoorzame leerlingen wandelen in Zijne paden, wij, die tot dusverre allen als schapen gedwaald hebben, een iegelijk onzer zich kerende naar zijnen weg (Hoofdstuk 53:6)! Zulk een algemene tocht der volkeren naar Jeruzalem tot verkrijging van het heil des Heren is echter geheel in de aard der zaak gegrond; want alzo luidt de grondwet voor de geschiedenis der ontwikkeling van het Godsrijk op aarde: a) uit Zion zal de wet 2), de onderwijzing op alle vragen, welke de mens zijnen God doen mag, uitgaan, en des HEREN woord, dat gelijk het eenmaal de mens schiep, alzo nu ook de mens geestelijk herschept, uit Jeruzalem, 3) zodat wat de volkeren waarlijk gelukkig maakt alleen uitgaat van

Zion-Jeruzalem (Joh. 4:24). (Zie wat de vervulling aangaat (Luk. 24:47. Joh. 12:20 vv. 8:26 vv.).

Ps. 110:2.

Wij zien van deze waarheid een zeer nadrukkelijk bewijs in het bekeerde heidendom in onzen tekst. Zij zouden met het vaststellen van de berg der huizes des Heren op de top der bergen, in het begin van het Nieuwe Testament, door het licht des Evangelies overtuigd worden van hare dwaling, waarin zij tot dusver als Heidenen gezeten hadden, en daarom zouden zij terstond toevloeien tot dien heiligen berg, met ene onderlinge opwekking komt: laat ons opgaan tot de berg des Heren, tot het huis van de God van Jacob. Maar wat zou het doel zijn, wat zij hiermee zou hebben? alleen om ontheven te worden van die dwaling waarin zij tot dusverre, en ten opzichte van hun verstand, en van hun daden in gezeten hadden? Zij zijn bekommerd, om te weten wat zij kennen, wat zij doen moeten, opdat zij zich mochten overgeven tot een kennis der waarheid naar de godzaligheid.

Of deze woorden van Jesaja zijn of de volkeren in de mond worden gelegd is niet duidelijk. Die vraag is ook van minder betekenis.

Van meer gewicht is het wat men hier onder wet heeft te verstaan.

En dan is het duidelijk, o. i. dat hier niet van de wet der zeden sprake is. Die ging toch niet uit van Zion maar was gegeven op Horeb.

Zij was in de eerste plaats ook niet gegeven voor de volkeren, maar voor Israël. Wij hebben daarom onder de wet hetzelfde te verstaan, als wat we in het volgende lid van ons vers, onder het woord moeten begrijpen n. l. de openbaring des heils, of zoals men het ook wel eens uitdrukt, de wet des Evangelies of de wet van Christus (Gal. 6:2), de leer van vrije genade en van enkel behouden worden door het geloof in Jezus.

Dus zijn Zion en Jeruzalem, als de kweekhoven en moederkerken van alle de Christelijke gemeenten der gehele wereld aan te merken, gelijk dan ook de wet des geloofs en der gerechtigheid (Rom. 3:27; 8:31) en ‘s Heren Woord of het zaligmakend Evangelie uit Jeruzalem is uitgegaan (Luk. 24:47) en door de Apostelen, op huns Meesters bevel vervolgens allerwegen, eerst onder de Joden en toen onder de Heidenen is verkondigd, en tot aan de uiterste einden der aarde uitgebreid (Hand. 1:8).

En Hij, de Heere aan wiens geopenbaarde Woord de volkeren zich als leergierige en heilbegerige leerlingen zullen onderwerpen, zal voortaan door dit woord, dat voor hen de hoogste rechterlijke en beslissende macht zal worden, rechten onder de Heidenen, en bestraffen of rechtspreken voor vele volken; terwijl Hij al hun verdeeldheden vreedzaam oplost; en zij zullen, daar zij bij de vredestichtende macht des Goddelijken woords, waaraan allen zich gewillig onderwerpen, niet meer ijzeren wapenen nodig hebben tot oplossing van hun onderlinge geschillen, hun a) zwaarden slaan tot spaden, en hun spiesen tot sikkelen, en slechts werktuigen kennen, voor de arbeid des vredes geschikt: het ene volk zal tegen het andere volk voortaan geen zwaard opheffen, om het in de oorlog te bestrijden, die, al blijft hij dan nog een goddelijk tuchtmiddel ten zegen der volkeren, toch wat zijn oorsprong en zijn innerlijken aard betreft, de innerlijke ontaarding der mensheid verkondigt, en eindelijk toch

ophouden moet, en zij zullen in het toekomstige tijdperk van de geschiedenis des rijks van God geen oorlog, geen oorlog voeren meer leren 1).

Joël 3:10.

Over het rechterlijke en over het scheidsrechterlijk optreden Gods, door Zijn woord, wordt hier gesproken. De macht des Heren zal gezien worden, en het gevolg daarvan zal zijn, dat indien men zich aan Gods woord gebonden acht, Gods woord gehoorzaamt en zich door het Woord laat regeren, er een tijd van vrede en rust zal komen.

Wat hier verder volgt is dan ook, niet wat beslist zal geschieden, maar wat zal geschieden als de volken zich zullen buigen voor het Woord, dat uit Zion en Jeruzalem zal uitgaan.
We hebben hier een profetische verzekering van wat geschieden zal, indien de volken, indien Overheid en onderdanen, de Heere zullen gehoorzamen, op Zijne wegen zullen wandelen. Van een tijd, aan het einde der N. T. bedeling, waarin het al vrede zal zijn, gelijk het Chiliasme wil, is hier geen sprake. Vs. 3 en 4 zijn onafscheidelijk aan elkaar verbonden. In vs.
hebben we de voorwaarden en in vs. 4 de gevolgen, indien aan die voorwaarden voldaan wordt.
De wereldgeschiedenis en de geschiedenis der Kerk hebben dit bevestigd.
Deze voorspelling hoeft betrekking op de voleinding van Gods koninkrijk, wanneer het oordeel over de heidenen (Openbaring 20:9) gehouden en slechts brood en wijn tot viering van het verbondsmaal (Luk. 22:18) nodig zullen zijn. In beginsel begon de profetie reeds vervuld te worden bij de geboorte van de Vorst des vredes (Luk. 2:14), en zij wordt door de stille zachtmoedigheid der heiligen (MATTHEUS. 5:5) dagelijks meer vervuld.

Komt dan gij eerst tot de berg (vs. 2), die in uw midden is; en tot welken gij geen verren pelgrimstocht behoeft te maken, gelijk de andere volkeren, gij huis van Jakob! 1) en laat ons wandelen in het licht des HEREN, terwijl wij ons door Zijn woord laten verlichten en door Zijn Geest op de rechten weg laten brengen, opdat niet de heidenen in het aangrijpen van dat heil ons voorkomen.

Onder huis van Jakob is hier te verstaan, het oude bondsvolk, en het wordt hier toegeroepen om, waar het ziet dat de heidenen toevloeien, met ene heilige jaloersheid vervuld te zijn, om de zegeningen van het Nieuwe Verbond deelachtig te worden, om in het licht des Heren te wandelen, d. i. om niet alleen in naam maar ook in der daad, door het geloof in Hem die aan de Vaderen was beloofd, te leven en te wandelen.

Christus Jezus is het Licht bij uitnemendheid, het Licht uit de Hoge opgegaan. In het licht te wandelen, wil dus niet anders zeggen dan Hem gelovig aannemen, zich door Hem te laten behouden, bij aanvang en bij voortgang beide.

Maar Heere! wat tracht ik dat volk tot een wandelen in Uw licht te vermanen, daar ik toch reeds in de geest zie, volgens Uwe rechtvaardige oordelen, dat Gij hebt uw volk, het huis van Jakob, door U met zoveel genadeweldaden overladen verlaten, om het nu te geven in de macht der heidenen; want zij zijn vervuld met goddeloosheid en zonde, meer dan dit in het

Oosten 1) gevonden wordt, en zij zijn huichelaars (Lev. 19:26. Deut. 18:10, 14), gelijk de in het Westen wonende Filistijnen, die toverij en waarzeggerij als kunst beoefenen, en aan de kinderen der vreemden tonen zij hun behagen 2).

In het Hebr. Maleoe mikkèdom. Beter zij zijn vervuld met uit het Oosten, d. w. z. met de zonde, die in het Oosten zo veel gevonden wordt, n. l. : waarzeggerij en acht geven op vogelgeschrei, een zonde die bij Jehova vervloekt was. In het volgende lid wordt ook gesproken van huichelarij, letterlijk: wolkmakerij, een zonde die bij de Filistijnen, d. i. in het Westen werd gevonden. Juda had des Heren dienst verlaten, zo klaagt hier de Profeet; zij hebben de zonde van afgoderij, en al wat daarmee ten naaste samenhangt uit het Oosten en het Westen overgenomen.
D. i. aan de vreemdelingen, aan hun zeden en manieren. Sommigen verstaan dit als gesproken van de huwelijken hunner dochters met vreemde natiën; ‘t geen door de Wet verboden was. (Deut. 7:1-3).

De Profeet vat met deze woorden alles te zamen, kinderen der vreemden zijn de Heidenen, in tegenoverstelling van de Israëlieten. Welnu met heidenen, die derhalve ook heidense gewoonten en zeden hadden en die overplantten op de bodem van het Heilige land, en daardoor Israël zijn afgezonderd en geheiligd karakter deden verliezen, hadden zij zich vermengd.

En hun land is, nu de heerlijkheid ten tijde van Salomo weer gezien wordt onder de veeljarige en krachtige regering van Uzzia (zie Inl. op 2 Kon. 15:32 v.), vervuld met zilver en goud, en hunner schatten is geen einde, hun land is tot een bedenkelijk teken, dat al wat tot de afval aanzet, voorhanden is (Deut. 17:16 v.), ook vervuld met paarden, en hunner strijdwagens is geen einde.

Hun land is vervuld met paarden en wagens, dit was reeds strijdig tegen de wet, daar een koning van Israël gene ruiterij op de been mocht houden; doch deze wet was reeds door Salomo overtreden. Maar nu komt hij tot het allergruwelijkste,

Ook is hun land, ten bewijze dat de afval reeds aanwezig is, vervuld met afgoden; voor het werk hunner handen buigen zij zich neer, voor hetgeen hun vingeren gemaakt hebben.

Daar, voor dat werk hunner hand, bukt zich ter aanbidding de gemene, de geringe man en de aanzienlijke man, de edele en de man der ere (Ps. 4:3), vernedert zich, 1) maar niet voor de Heere, de alleen-waren en machtigen God; daarom zult Gij Heere, het zo schandelijk afhoereren, waarbij de eer uws hoogheerlijken Naams vertreden wordt, hun niet vergeven, maar met een ontzettend strafgericht bezoeken.

God had hen verheven, verheerlijkt en verhoogd, maar zij zelf verlaagden zich ten uiterste. Niet alleen de arme, geringe en gemene man onder hen, die gewoon was in het stof te bukken, kroop nu neer en kromde zich voor de afgoden, beelden van valse goden uit hout of steen gevormd, maar ook de grote, aanzienlijke, rijke, en machtige heer boog zich neer voor de tronk

of tak van een boom, vergodende dus mensen, geringer dikwijls dan zij zelf en

eerbiedigende gewijde afgoden van kalk en steen, veel minder dan enig menselijk wezen; zodat de Profeet elders met recht van hen zegt, dat zij zich ten volle toe vernederden, (57:9) daar zij ook eens naar verdienste door de goddelijke oordelen zouden vernederd worden.

Ziet reeds aanschouw ik in de geest de oordelen, die zullen komen. Ga 1) voor de overmacht der tegen u opkomende vijanden in de rotssteen, gij eenmaal zo bloeiende natie, en verberg u in het stof der aarde, gelijk in de dagen van Midian en andere tijden geschiedde (Richt. 6:2. 1 Sam. 13:6 van wege de schrik des HEREN, door Zijne verschijning als rechter verwekt, en om de heerlijkheid Zijner majesteit, welke Hij in de vuurgloed van Zijn toorn openbaren zal.

Met dit vers gaat de Profeet van de weeklagenden toon tot de Heere, in de waarschuwenden toon tot zijn volk over. Heeft hij in de eerste verzen op de heerlijken staat gewezen, in deze verzen tot aan het einde van dit hoofdstuk, wijst hij op een bedroevenden en diep treurigen toestand, die zal komen, indien het volk des verbonds zich niet bekeert, en tracht hij zijn volk, wetende de schrik des Heren, te bewegen tot het geloof.

a) De hoge, stout opgeheven ogen van hen, die nu met hoogmoedige verachting voorbij de tempel des Heren gaan, en daarentegen zich buigen voor de afgoden (vs. 8 v.) der mensen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen, die nu stout zijn op hun rijkdom en hun wapenmacht (vs. 7), zal tegen hun wil voor de Heere neergebogen worden; en de HEERE alleen, dien men zo gering acht, dat men al het ijdele en nietswaardige boven Hem stelt, zal in dien dag Zijner rechterlijke oordelen verheven zijn. 1)

Jes. 5:15.

De Heere God wordt niet alleen verheerlijkt in de heerlijkheid en zaligheid zijner gelovigen, maar ook in het verloren gaan der rampzaligen.

Zo ook zegt hier de Profeet, dat de Heere zal verheven worden als al die oordelen over Juda zullen komen. Want dan zal het blijken, dat niet Israël's leugenpriesters en leugenprofeten gelijk hadden, die het volk hebben misleid, door hun "vrede vrede en geen gevaar, " maar Israël's God, Jehova, die tegenover de heerlijkheid verbonden aan het onderhouden van Zijne inzettingen, de straf heeft doen horen en nu toepast op het verlaten van Zijne wegen.

Want de dag des HEREN der heirscharen, waarop Hij recht doet, zal als een vreeslijke orkaan, die de hoogste bomen het eerst treft, vernietigen; hij zal zijn tegen allen hovaardige en hoge, en tegen allen verhevene, die zich niet voor Hem wilde vernederen, opdat hij nu met geweld vernederd worde.

En tegen alle hoge en verhevene cederen van Libanon, deze beelden van menselijke zelfverheffing, en tegen alle eiken 1), in het land aan gene zijde van de Jordaan, van Basan, die in hun vastheid een beeld zijn van menselijke onbuigzaamheid en hardnekkigen hoogmoed.

De cederen des Libanons en de eiken van Basan (vgl. Ezechiël. 27:5. Zach. 11:2) hebben zulk ene poëtische betekenis in de natuurlijke historie verkregen, dat het bijna overtollig schijnt nog een woord daarover te zeggen. Dr. Ruth in "von Schubert's Reise in das Morgenland" zegt: "In het midden is het bos iets lichter; hier staan 5 in omvang (9 voet in diameter) bijna gelijk cederen, die voor Salomo's tijdgenoten gehouden worden; de een, die daardoor dat hij gespleten is en de wanden zijner spleten zeer wijd gapen, bijzonder dik schijnt, maar door de bliksem zijne kroon verloren heeft (de dag des Heren is dus over hem gekomen), is de heiligste hunner. Het aantal der overige jongere cederen, die meestal iets hoger zijn, dan gene 5 oude, mag wel 300 bedragen.

En tegen alle hoge bergen, deze beelden van hetgeen in de mensenwereld rotsvast staat, en tegen alle verhevene heuvelen, die, schijnbaar eeuwig, het menselijk zekerheidsgevoel voorstellen.

En tegen allen hogen toren, door vorsten tot hun veiligheid gebouwd, en tegen allen vasten muur, waarachter de inwoners ener stad hun veiligheid zoeken.

En tegen alle schepen van Tarsis, waarmee men verre reizen onderneemt, en tegen alle gewenste schilderijen, of beelden, of andere sieraden, die men aan de schepen of in de huizen had.

De profeet verplaatst ons hier van de Libanon op de zee, en toont ons daar de geweldigste, indrukwekkendste verschijnselen. Tarsisschepen, d. i. de zodanige, die naar het afgelegenste strand, naar Tartessus gingen, zijn zeker om hun stevigheid en sterkte genoemd.
"Tegen alle Tarsisschepen (die het rijk van Tyrus afbeeldden) en al hun kostbaar beeldhouwwerk. "
Als God Israël straft en Juda's zonde bezoekt, dan zal ook het land delen in de straf en in die bezoeking. De Schrift leert overal dat ook de schepping deelt in de gevolgen der zonde. "Het ganse schepsel zucht" roept de Apostel uit.
Daarom, als God de Heere een volk bezoekt met Zijne oordelen en Zijne tuchtroede, wordt ook de onbezielde schepping niet gespaard.
De aarde is vervloekt om der zonde wil. Als daarom de zonde voor eeuwig van de aarde is verbannen, zal er een nieuwe aarde zijn, onder de nieuwen hemel, en op die nieuwe aarde, waarop gerechtigheid, het tegenovergestelde van de zonde, woont, zal ook de schepping weer in onverbleekten glans schitteren en zich heerlijk ontplooien.

En de hoogheid des mensen zal, gelijk reeds vroeger (vs. 11) gezegd is, gebogen, en de hoogheid der mannen zal vernederd worden, en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn.

En elk een der afgoden, die in de reeks der dingen, waarmee het land vervuld is (vs. 7 v.) vooraan staan en de hoofdkrankheid zijn, zal ganselijk vergaan, wat hun beelden en hunnen dienst, ook zelfs wat hun naam en hun aandenken aangaat (Zach. 13:2).

Een kort woord vol snijdenden de verachting. De Duitse vertaling luidt aldus: “Und mit de Götzen wird’s gans aus sein. ”

Dan zullen zij, haastig gehoor gevende aan het in vs. 10 gegeven bevelwoord, in de spelonken der rotsstenen gaan, en in de holen der aarde, om er zich te verbergen, van wege de schrik des HEREN, en van wege de heerlijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij als een koning, die toornig van zijn troon opstaat, Zich opmaken zal, om de aarde te verschrikken.

In dien dag zal de mens zijne zilveren afgoden en zijne gouden afgoden, welke zij zich door de goudsmid gemaakt hadden, om zich daarvoor neer te buigen, om van deze ijdele lasten, die niets baten, maar wel in de vlucht belemmeren, zich te ontdoen, wegwerpen voor de mollen en de vleermuizen; ten einde ze voor het oog degene, die met Zijne gerichten de afgodsdienaars achtervolgt, te verbergen.

Nu ontheven, zo als hij meent, van de last, die de handen en van de last, die het geweten bezweert, gaande in de reten der rotsen, en in de kloven der steenrotsen, zich zelven in veiligheid stellende, van wege de schrik des HEREN, en van wege de heerlijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij zich opmaken zal, om de aarde geweldelijk te verschrikken 1).

Men kan de zonde wel eens meester worden en ze laten varen en er toch geen waar berouw van hebben: men kan ze meester worden, omdat ze te lang valt, of omdat men er van overkropt is, en ze nalaten, omdat er geen gelegenheid toe is, niet omdat men er berouw van heeft, en ze ter liefde van God zoekt na te laten, maar steeds omdat men voor Zijne gramschap en haar billijke straf of slechte gevolgen vreest.

Laat gijlieden dan, zo gij dan nog bij tijds leren wilt uit al wat gij hier over de dag van de Heere Zebaoth gehoord hebt, af met uw dwaas en verderfelijk vertrouwen van de mens, wiens adem in zijnen neus is, met wiens macht en grootheid het dadelijk uit is, wanneer Hij, die dezen adem gaf, Hem weer wegneemt (Ps. 104:29), want waarin is hij te achten 1)?

Wat is toch aan of in de mens, waarom iemand zijn vertrouwen op hem zou stellen? (Ps. 39:12).

De profeet heeft in de voorgaande verzen de machteloosheid van het schepsel doen zien, als de Heere ten gerichte opstaat. En Israël had zijn hart van de Heere afgetrokken, en op de mens zijn vertrouwen gesteld, en het zou het ook nu ervaren, dat wie van God afwijkt en zijn vertrouwen op de mens stelt, steunt op een gebroken rietstaf.
Wat kan de mens, wat kunnen alle mensen te zamen tegen dien God, die in de Hoge troont?

HOOFDSTUK 3. STRAF OVER ONBARMHARTIGHEID EN HOOGMOED.

II. Vs. 1-4 : 1. Terwijl de profeet de aankondiging des oordeels, in het vorige hoofdstuk meer algemeen gedaan, en in ‘t licht van ‘t einde der dingen beschouwd, hier herhaalt, richt hij zich nu in ‘t bijzonder tot Juda en Jeruzalem en toont aan, dat die strijdvaardigheid onder de regering van Asa en Jotham, Jehova’s toorn heeft opgewekt, gelijk dan ook die toorn spoedig daarna begon te ontbranden, en onder Achaz en onder Hizkia slechts voor een tijd afgewend werd. Jehova zal de Joodsen staat doen vergaan, alles wegrukkende, waarop deze steunt; vooral over de regeringsstanden, die het meest ontaard zijn, zal Hij ‘t oordeel uitspreken, en de hoogmoedige en wellustige vrouwen door de diepste ontering straffen, zodat haar gekunstelde tooi in wanstaltig gebrek zal overgaan, en hare ijdele behaagzucht door de laakbaarste wellustrazernij vervangen wordt.

Voor het vertrouwen op mensen, grondtrek van de tegenwoordigen, schijnbaar zo gelukkigen, werkelijk voor het oordeel rijp geworden tijd heb ik, Jesaja, reeds vroeger (Hoofdstuk 2:22) gewaarschuwd; en dat met ene goede bedoeling, daar de tijd niet ver verwijderd is, dat uwe gehele staatsinrichting, nu reeds waggelend, ineen stort. Want ziet, de Heere onweerstaanbaar als de Almachtige, de HEERE der heirscharen, die daarvan ene ontelbare menigte heeft (Hoofdstuk 1:24), zal, wanneer Hij zich tot het oordeel opmaakt, van Jeruzalem en van Juda wegnemen de stok en de staf 1), waarvan het bezit u nu verheugt, allen stok des broods en allen stok des waters, 2) zodat er hongersnood komt (Lev. 26:26 vv. Jer. 14:18. Klaagt. 2:20; 4:10).

Luther vertaalt: “allerlei voorraad; ” echter blijkt uit vs. 2 dat die steunsels personen zijn. De profeet gebruikt ene spreekwoordelijke uitdrukking om de nodigste steunsels des levens aan te duiden; want wie kan leven zonder brood en water? .

Hiermede wordt in het algemeen aangegeven, wat verbroken zou worden, m. a. w. alles waarop de mens, waarop Juda in die dagen steunde. In het volgende gedeelte van dit vers en in de volgende verzen wordt nu nader aangegeven welke stutten en sterkten verbroken zouden worden.

De Profeet begint met de staf des broods en dien des waters. Brood en water zijn de eerste levensbehoeften voor de mens. Zonder brood en water kan hij niet leven. En dus is brood en water hier het beeld, van al wat de mens nodig heeft om het leven voort te zetten in de strijd tegen de vernietigenden dood.

Dit is ook letterlijk vervuld in de dagen der belegering van Jeruzalem, zowel in die door Babels koning als in die door de Romeinen.

de held en de krijgsman, uwe beproefde krijgsoversten en hun tot de krijg toegeruste manschappen, de rechter, door de regering gesteld om het recht te handhaven; en de profeet, die u Gods woord verkondigde, maar naar wie gij niet wilde horen, en de waarzegger dien ij liever aangehoord hebt, en de oude, door u tot een raadsheer gesteld;

de overste van vijftig, want ook de mindere leden van uw staatslichaam zullen niet gespaard worden, en de aanzienlijke, de man van rang (Luk. 14:8) en de raadsman, in de ruimeren zin van dit woord, en de wijze onder de werkmeesters (2 Kon. 24:14 vv.), en dien, die kloek ter tale is 1).

Wijze of staatsman en die kloek ter tale of redenaar, eigenlijk wichelaar en slangenbezweerder is, in ‘t kort, ieder persoon van belang en voorwerp van des volks vertrouwen, ‘t zij hij dit verdiende of niet, allen zouden door de verwoesting van de oorlog worden weggerukt. Wat baten hun nu die, welke onbekwaam zijn om afgodsbeelden te maken of geheimzinnige toverformules te fluisteren! .

En Ik, spreekt de Heere, zal, opdat op de nu weer herleefde heerlijkheid van Salomo andermaal een tijd als onder Rehabeam volge (1 Kon. 12:10), jongelingen stellen tot hun vorsten, raadslieden des konings, en kinderen 1), die het volk maken tot speelbal van hun moedwil, zullen over hen heersen (Pred. 10:16).

Van de koning wordt hier niet gesproken. In die dagen zou de koning een niets doend koning zijn, die, omringd door jongelingen, hun speelbal zou wezen, zodat niet machtigen en aanzienlijken, wijzen en edelen over het volk zouden heersen, maar mannen, die als kinderen zouden handelen, om het land nog meer ten verderve te voeren. Dit is ook de treurige geschiedenis geweest, toen de dusgenaamde hofpartij heerste en zowel de koning als het volk in de engte dreef.

En het volk zal, bij de vernietiging van alle orde in de staat, door ene volksregering van de ellendigste soort vervangen, gedrongen 1) worden; de een zal zijn tegen de ander, en een iegelijk tegen zijnen naaste, zodat ook alle familiebanden worden verbroken; de jongeling zal, juist in tegenoverstelling van hetgeen door de natuurlijke en de zede-wet wordt bevolen, stout zijn, zich vermetel verzetten tegen de oude; de verachte, die tot de heffe des volks behoort, tegen de eerlijke, 2) die tot nog toe om zijn ambt in ere was.

Gedrongen worden in dan zie dat alle liefde tot elkaar zou wijken, en zelfzucht van de laagste soort de toon zou aangeven. Elk zich zelven het naast, zou dan in beoefening worden gebracht. Waar met God niet meer gerekend zou worden, zou men zich zelven zoeken in de meest vulgairen zin van het woord.
De een is de tiran van de ander; elk klaagt over verdrukking en is zelf de grootste verdrukker zijner broeders; alle ondergeschiktheid is weggenomen; men heeft niet alleen geen eerbied meer voor aanzien of hoge jaren, maar integendeel ouderdom, rang en geboorte zijn genoeg, om iemand tot het voorwerp van haat te maken.

De Revolutie in Frankrijk en elders (ook in Nederland) in ‘t laatst der vorige eeuw, gaf dergelijke misvormingen van ‘t staatsleven te aanschouwen. Dat geslacht is nog niet uitgestorven. Denk b. v. aan Parijs in September 1870.

Wanneer, terwijl in de Staat alles is omgekeerd, zodat niemand meer lust heeft in een regeringsambt, en juist de opperheerschappij van de heffe des volks des te vuriger de

herstelling der orde zal doen begeren, iemand, de eerste de beste, zijnen broeder uit het huis zijne vaders, in de algemene verlegenheid alle betrekkingen ter zijde stellende, zal aangrijpen, om hem te dwingen het landsbeheer op zich te nemen, zeggende: Gij hebt ten minste nog een kleed, al was het slechts een mantel, om u nog in zekeren betamelijken vorm als regent te kunnen vertonen, wees gij ons dan ten overste, laat toch dezen aanstoot, dezen last onder uwe hand wezen, namelijk de zwaren last, om in zulke bange tijden u te stellen aan het hoofd der zaken;

Zo zal hij, het aangeboden ereambt plechtig weigerend, in dien dag, dat hij het gelukkigst is, die zich in zijn eigen huis kan terugtrekken en met staatszaken niets heeft te maken, zijne hand tot een eed opheffen, zeggende: Ik kan geen heelmeester wezen, die de gebroken armen en benen van het gevallen staatslichaam weer helen kan; er is ook geen brood en geen kleed in mijn huis; zet mij de naakte en hongerlijdende, die zelf niet kan blijven staan, niet tot een overste des volks.

Deze diepe, tragische ellende is echter slechts ene rechtvaardige vergelding, want Jeruzalem heeft aangestoten, is gestruikeld, en Juda is reeds gevallen, dewijl hun tong en handelingen, hun woorden en daden, tegen de HEERE, hunnen Bondsgod, zijn, om de ogen Zijner heerlijkheid te verbitteren, te trotseren.

De ogen Zijner heerlijkheid, de alziende heilige ogen van Hem, de Rechter der aarde. De ontzedelijking des volks in woord en daad tergt in de hoogsten graad het rein en heilig aangezicht des hemelsen Konings.
In de ogen Zijner heerlijkheid weerspiegelt niet alleen de barmhartigheid voor al degenen, die Hem liefhebben, maar ook de toorn jegens allen, die Hem verachten en zich van Hem afwenden. En nu zo diep is Israël gezonken, dat het niet alleen om die ogen der heerlijkheid zich niet meer bekommert, maar met opzet ze trotseert.

Het gelaat huns aangezichts getuigt tegen hen, 1) het tekent voor aller oog hun vervreemding van God, en hun zonden spreken zij vrij uit, gelijk Sodom (Gen. 19:5), zij verbergen ze niet, 2) terwijl een nog niet geheel verhard mens althans dit oordeel over zich uitspreekt, dat hij zich voor zijne zonde schaamt en ze niet openbaar maakt. Wee hunlieder ziel, want zij doen door deze uittarting van Gods toorn zich zelven kwaad!

Als men hen aanziet, ontdekt men terstond in hen een stout en onverzettelijk gelaat, hetwelk met een stalen voorhoofd gewapend is, dat zij van blikken noch van blozen weten; en geen wonder, zij komen er vermetel voor uit wat zij zijn en verklaren openlijk hun zonden gelijk Sodom. Zij roemen op hun snode handelingen, en verheffen zich op het welgelukken hunner boze bedrijven, die zij in het licht durven zetten, al waren zij nog zo heimelijk gepleegd, en al schreeuwden zij om wraak tegen de Hemel, zodat alle zaden en sprankelen van deze goddelozen ten enenmale weggerot en uitgeblust waren.
Mijn onbeschaamd gelaat strekt ten getuige tegen hen, hun zonden roepen ze uit, als die van Sodom.

Dieper kunt Gij niet zinken. Het “gieriglijk” en onbeschaamd “bedrijven van alle zedelijke onreinheid, ” dat is het toppunt der boosheid. Gelukkig hij, die gevallen zijnde, zich nog schaamt! .

Zegt, opdat Juda en Jeruzalem als ‘t nog mogelijk is, eer het te laat is, nog de weg der gerechtigheid verkiezen, en Gods volk getroost worden, de rechtvaardige, dat het hem welgaan zal, al gaat het hem een tijd lang kwalijk; dat zij namelijk de vrucht hunner werken zullen eten
in allerlei geluk en zegen, die hun ten deel zal worden (Ps. 37:37.)
De uitspraak is zeer duidelijk, welke de vromen, in de tegenspoeden dezer wereld, het hoofd omhoog doet houden en ondersteunt. Dikwijls toch gebeurt het dat veel hen treft in de loop der wereldse dingen, wat tegen hunnen wens en de stemming van hun gemoed ingaat, of ook dat zij in de algemene oordelen en verliezen van dit leven worden ingewikkeld. Maar de zekere hoop houdt hen staande, dat God zijne dienaren niet aan hun lot overlaat. Dit leert de rede, dit bevestigd en heeft bevestigd de ondervinding van alle tijden, maar bovenal is het de vaste en de troostvolle leer van Gods Woord. Zelfs de tegenspoeden worden voor zijne vrienden, door de verwonderlijke goedheid en wijsheid Gods, ten goede gewend.

De vromen in die dagen worden hiermede getroost, dat als de Heere met Zijne oordelen zal komen, Hij hen niet zal vergeten, en aan hen zelf overlaten. De Heere had vroeger een Lot bewaard, en uitgered, toen Hij Sodom en Gomorra verwoestte, welnu Gods volk kan altijd op Zijne genade en genadige bescherming rekenen, indien het maar niet vergeet dat Hij immer op Zijne, d i. op goddelijke wijze de zijnen zegent.

Maar wee de goddeloze, al schijnt hij een tijd lang midden in de vreugde te zijn, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal, als de ure der Goddelijke afrekening daar is, hem geschieden 1) Spr. 1:31).

Dit vers is een rechtstreekse tegenstelling met het vorige. De Heere wil er mede zeggen, dat de goddeloze er niet op te rekenen heeft, dat ook hij in die bescherming en uitredding Gods zou delen.

De geschiedenis van Israël heeft dit te aller tijde bewezen. Het pad door de Rode zee was voor Israël tot heil, maar voor Farao ten verderf.

Toch heeft het volk minder schuld dan zijne leidslieden; en juist dit maakt de toestand zo treurig en troosteloos, dat het in de hogere standen zo ellendig gesteld is. De drijvers mijns volks zijn, daar zij hun ondergeschikten tot een speelbal maken van luim en willekeur, ofschoon in jaren gevorderd, toch wat hun gezindheid en daden aangaat moedwillige kinderen, en vrouwen heersen uit het vrouwenverblijf over hetzelve, terwijl zij koningen en vorsten, wier lusten zij dienen, naar haren wil weten te leiden. O mijn volk! die u leiden, de profeten aan het hof, door wie men u verzekeren laat, dat alles goed gaat en er geen gevaar is, verleiden u, en de weg uwer paden naar Gods wil tot uw heil, slokken zij in 1) zodat uwe ogen dien niet kunnen zien, en uwe voeten die niet kunnen vinden.

Van een koning is ook hier weer geen sprake, wel van zijne raadslieden, van zijne hofpartij, die zich laat leiden door vrouwen, en daarom als onzelfstandige kinderen optreden,

zodat zij, in plaats van op te treden voor de belangen van het volk, het volk

verdrukken. Waarbij nog komt dat ook de profeten dwaalleringen voortbrachten.
En hiermee was de zonde volmaakt.
Israël's koning was een theocratisch koning, en daarom had de Heere Zijne profeten aan des koning hof om de koning te raden in overeenstemming met de wet en de ordinantiën Gods. Helaas, de theocratische koning was een schijnkoning geworden, en de profeten, in plaats van de wegen des Heren bekend te maken, hadden de weg Gods verkeerd, hadden de wet ingeslokt, zodat zij als het ware niet meer werd gevonden. En daarom kon niet anders dan het verderf van land en volk aanstaande zijn.

Maar lang zal dat niet meer duren, want de HEERE is reeds opgerezen van Zijn zetel in de hemel, en stelt Zich om met Zijne tegenpartijen te pleiten, en Hij staat, heeft zich opgemaakt om de volken te richten.

In vs. 13 en 14, wordt niet gesproken van de uitvoering van het vonnis, welke later zal plaats hebben, maar leiden in, in de rechtshandel van de Heere, het gaan zitten op zijn Rechterstoel, en het indagen der overtreders van Zijn heilige Wet.

In vs. 15 wordt dan ook de Heers als Rechter sprekende ingevoerd, die de hoofden, de burgerlijke en de geestelijke hoofden des volks, ter verantwoording roept.
Op majestueuzen toon hoort hij de Heere spreken: Wat is ulieden, d. i. hoe hebt gij het durven bestaan tegen Mijne wet en tegen Zijne ordinantiën in, de aangezichten der ellendigen te versmaden!
Maar aleer Hij verder gaat ten opzichte van de hoofden des volks, zal de Heere eerst de vrouwen, de dochters Jeruzalems, aanspreken, gelijk dan ook in de volgende verzen geschiedt.

De HEERE komt ten gerichte, keert Zich vooral tegen de oudsten Zijns volks en des zelfs vorsten, die in plaats van leiders te zijn, verleiders daarvan zijn geworden, en zal zelf tot hun aanklager bij hen worden. Dan zal Hij zeggen: Ik kom met Mijne oordelen over u, want gijlieden hebt dezen wijngaard, Mijns volks (Hoofdstuk 5:1 vv.), dien Ik u ter bewaring en verpleging gegeven had, zo weinig bewaard en verpleegd, dat gij dien integendeel verteerd, zelf afgeweid en u daaraan vergrepen hebt; en dit is het duidelijkste bewijs dat gij, als wijngaardeniers aangesteld, zeer ver gekomen zijt: de door u hun afgeperste door des ellendigen is in uwe huizen.

Wat is ulieden, dat gij Mijn volk verbrijzelt, hoe kunt gij er toe overgaan Mijn volk te vertrappen, en hoe komt het u toch in de zin, dat gij de aangezichten der ellendigen vermaalt 1), hen, die reeds zó diep zijn neergebogen, door onbarmhartigheid van u afstotende en tot vertwijfeling brengende, spreekt de Heere, de Almachtige, HEERE der heirscharen, voor wie men toch moest vrezen, om Zijn eigendom en Zijne bijzondere beschermelingen niet aan te tasten.

Dit woord vermalen is zeer sterk; er is toch geen gewelddadiger verdrukking en verbrijzeling dan die van het koren tussen de molenstenen.

Hoe kunnen zij verdragen de vernietigende vraag van God: “Waarom verbrijzelt gij mijn volk?” Zij geven geen antwoord, want zij zijn door deze aanspraak als van de bliksem getroffen. De bestraffende aanspraak van Jehova is in ‘t algemeen vol schokkende waarheid en vooral het vooraan geplaatste een verpletterend donderwoord: “En gij, juist gij, juist gij. ” . 25681-971008-2029-Isa3. 16 Vs. 16-4 :1. De vrouwen der aanzienlijken in haren weelderigen zin en uiterlijken tooi spreiden bijzonder de strafbaren overmoed des volks ten toon. Tot haar wendt zich derhalve thans de mond des verontwaardigden redenaars, en met treffende ironie ontkleedt hij haar stuk voor stuk van hare pronksieraden. Daar staan zij nu walgelijk naakt, nog daarenboven in een tijd arm aan mannen, daar de kracht der natie gevallen is in de krijg! .
Verder, ook dit woord wordt mij openbaar aangaande de vrouwen, welke wel de meeste gaven en roeping hadden om de zuiveren godsdienst te bewaren, maar haar invloed mede tot verderf van mijn volk aanwenden (vs. 12), alzo zegt de HEERE: Daarom dat de dochters van Zion, de voorname en rijke vrouwen in Juda en vooral in Jeruzalem, welke hare rechte waardigheid zo geheel vergeten (1 Petrus 3:3 vv.), zich trots verheffen, en gaan met uitgestrekten hals, het hoofd omhoog, en lonken met de ogen (2 Petrus 2:14), al gaande en trippelende 1) daarhenen treden, en alsof hare voeten gebonden waren, “hare voetringen 2) doen klinken” .

Men kan hiermede het woord van Goethe vergelijken: “Hoe edel is haar gang, terwijl zij voor zich ziet. Het golvend slepen met haar kleed behaagt haar niet. ” Wat de trippelenden gang betreft, die is als van kinderen, “de trippelende gang met kleine pasjes. ”

Ofschoon volleerd en oud van jaren, willen de Jeruzalemse dames nog zeer jong schijnen.
De voorname vrouwen van dien tijd droegen boven de voetenkels gouden ringen, door gouden ketentjes onderling verbonden, waardoor de gang belemmerd werd, zij liepen zo, dat de enkels tegen elkaar sloegen, ook waren die gouden ketentjes met belletjes voorzien, om zo te laten bemerken dat zij naderden.

Zo zal de Heere U de schedel der dochters van Zion, waarvan nu de lange haarlokken afgolven, schurftig maken 1), en de HEERE zal hare schaamte ontbloten 2), haar overgevende ter ontering aan de ruwe krijgsknechten (Zacht 14:2).

Het grondwoord betekent uitvallen, wegvloeien. De profeet voorspelt hier ene kaalheid des hoofds, het uitvallen der haren, dat aan vuile ziekten, aan schurftheid en melaatsheid zijn oorsprong verschuldigd is.

Groot is de invloed ter bekoring, welke de natuurlijke gratie (bevalligheid), verhoogd door ‘t geen de kunst aanbrengt, uitoefent, maar de profeet, voor al die pracht blind, ziet alleen de vuiligheid der zielen en schildert voor die voorname vrouwen het smakeloos, walgelijk gewaad dat haar bereid is.

Wat wil ene met hare geile ogen lonkende vrouw, als ‘t er op aankomt ofschoon dan soms ook onbewust-toch anders dan ‘t geen hier gedreigd wordt, maar dan ook werkelijk met alle afschuwelijkheden der ruwheid moet gepaard gaan! God bezoekt in dat deel des lichaams, waarmee men gewoon is te zondigen. Men bezoeke slechts de hospitalen, waar de priesters en priesteressen der ontucht verpleegd worden.

De Oosterse vrouw, omhulde zich schier geheel door haren sluier voor de blik der vreemde mannen; wat haar hier gedreigd wordt, was derhalve een voor haar zeer onterende straf en bezoeking, als zij straks in het vreemde land, of reeds bij de belegering van hare kleding zou worden beroofd. De zonde van boelering, wordt hier met een de zonde evenarende straf geboet.

Tenzelven dage, wanneer de dreigende nood door oorlog, duurte, pest en oproer aanwezig is, zal de Heere wegnemen het sieraad der kousenbanden, 1) en de netjes, en de maantjes 2),

Het sieraad der kousenbanden. Banden gewoonlijk van goud gemaakt, even boven de enkel om het been vastgemaakt, dus voetringen.

Anderen vertalen: “netwerken, klederen, doorschijnend gebreid, vensters der oneerbaarheid genoemd. ”
De netjes en de maantjes. De Staten-overzetters nemen “netjes” in de zin van sluiers, dun doorzichtig doek.

Anderen zon- en maan sieraden, zonnetjes (van goud) en maantjes (van zilver), die men om de hals droeg. Uit Richt. 8:21 blijkt, dat men die gekroonde maantjes als sieraden de kamelen om de hals hing.

De reukdoosjes, 1) en de kleine ketentjes, en de glinsterende kledingen 2),

Men verstaat daaronder de gouden of zilveren doosjes met muskus of andere specerijen gevuld, gedragen aan de hals of op de borsten, of tussen deze. Anderen vertalen oorsiersels.
Of sluiers, de gewone dracht der Oosterse vrouwen, uit twee delen bestaande; het ene deel bedekte aangezicht en borsten, het andere achterhoofd en schouders.

De hoofdkroning, diadeem, en de armversierselen 1), en de bindselen, smalle gordels van ene edele stof (Jer. 2:32), en de reukballetjes, reukdoosjes in de vorm van appelen, in de gordel gedragen, en de oorringen 2), in de oren of aan de hals gedragen amuletten, of behoedmiddelen tegen boze invloeden;

Anderen: voetketentjes, behorende bij de oorringen. (zie vs. 18).
Oorringen: eigenlijk slangetjes, ene soort van talismans, dunne gouden plaatjes, slangswijze gevormd en met toverkarakters gegraveerd als een behoedmiddel tegen bezweringen.

De ringen en de voorhoofdsierselen,

Umbreit: De vingerringen en de neusringen. Voorhoofdsierselen waren, die over het voorhoofd tot op de neus hingen.

De wisselklederen, gedragen bij feestelijke gelegenheden, ene soort van gala-kostuum, en de manteltjes, over de gewone kleding heen gedragen, en de hoedjes 1), en de zijden, met goud gestikte geld-buidels,

Manteltjes en hoedjes, anderen: De rokken en de mantels. Voor hoedjes heeft Luther sluiers, omslagdoeken (zie Ruth 3:15).

De spiegels (vervaardigd van gepolijste metalen platen (Job 37:18), en de fijn linnen deksels, borstklederen of voorhemden van het fijnste linnen en de hulledoeken, uit veelvervige doeken saamgestelde hoofddeksels of tulbanden, en de sluiers 1), over de andere klederen gedragen.

Vs. 18-23. “Wegnemen zal Ik dat alles, al dat sieraad: die kousenbanden, netjes (of zonnen) maantjes enz. ” Met deze profetie is ‘t Jesaja te doen, om sterk tegenover elkaar te stellen, al de bont uitgedoste heerlijkheid der wereld, en de ware, geestelijke, goddelijke eenvoudige, inwendig verheerlijkende schoonheid, welke de Heere voor Zijn volk bereid heeft.

Al deze 21 toilet-artikelen-een drievoudig boos zevental! zal de Heere wegnemen. En het zal geschieden, dat er voor specerij uit de reukdoosjes (vs. 20) stank zal zijn, als bij vuile etterende, slecht verbonden wonden is op te merken, en lossigheid, 1) voor enen gordel (bindselen vs. 20), en kaalheid, 2) een kaal hoofd, in plaats van krullende, golvende haarvlechten, gelijk de zucht om zich op te pronken, die door allerlei middelen weet te vormen, en omgording eens zaks, gelijk door treurenden en boetenden gedragen wordt (Gen. 37:34), in plaats van enen wijden rok, een prachtig overkleed (vs. 22), en verbranding 3), in plaats van die schoonheid, waarop gij nu zo trots zijt.

In het Hebr. Nikpah. Beter een strik, waarmee de slavinnen of gevangen vrouwen werden vastgehouden. In plaats dus van de gordel het teken van vrijheid en sieraad, zou de vrouwen een strik worden aangelegd als bewijs van slavernij en gevangenschap.
Dit is niet een hoofd beroofd van haren alleen, meer een zeer hoofd, geheel het tegenovergestelde van schoonheid.
Dit wil niet zeggen dat haar gelaat door de zon zou verbrand worden, maar dat zij op hare voorhoofden het brandmerk der slavernij zouden ontvangen.

Uwe, der dochter Zions, mannen zullen door het zwaard vallen, en uwe voornaamste helden in de strijd (Klaagt. 2:21).

En hare, der dochter Zions of Jeruzalems poorten zullen treuren en leed dragen, omdat zij, eenmaal de verzamelplaatsen der talrijke mannen, nu eenzaam en verlaten zijn, en zij zal, van hare tegenwoordige hoogte afgeworpen (Hoofdstuk 47:1) en ledig gemaakt zijnde, op de aarde zitten 1) als ene weduwe, welke haren jammerstaat beweent.

Zij bedoelen door al deze versierselen de manluiden te bekoren, te begoochelen, en hun genegenheid te winnen, maar er zal niemand zijn, die er zich door kan laten verstrikken, want de mannen zouden door het zwaard vernield en de helden in de strijd gedood worden.

Het vuur zou de jongelingen verteren en dan zouden de jonge maagden niet meer ten huwelijk gegeven worden. Als het een tijd is om te oorlogen, trekken de machtigen ten strijde op, en worden wel eens het eerst geveld. En als God Zion in toorn bezoeken en het van alle zijne sieraden ontkleden wil, laat Hij er de vijanden heersen, de stad verwoesten, haar inwoners verderven of verjagen en noodzaakt hun om als een eenzame tortelduif te kirren en te klagen, en daarin wordt letterlijk bewaarheid, alles wat de profeet hier de ondeugenden volke voorspeld heeft.

HOOFDSTUK 4.

En de hoogmoed der dochter Zions, met wie nu vele mannen boeleren, zal met ene onnatuurlijke zelfverlaging eindigen, te dien dage zullen zeven vrouwen een, de eersten man, die haar maar in handen komt, aangrijpen, zeggende: Ons brood zullen wij eten, en met onze klederen zullen wij bekleed zijn, van de op de man rustende verplichting zijne vrouw te voeden en te kleden (Exod. 21:10), zullen wij afstand doen, laat ons alleenlijk naar uwen naam genoemd worden, voor uwe vrouwen doorgaan, neem onze smaadheid, dat wij ongehuwd zijn (Hoofdstuk 54:4) van ons weg.

Bemerkt gij de toorn sterker dan de taal kan uitdrukken? Aanschouwt gij de allerbangste straf en foltering? Ziet gij de hardste slavernij? Daaruit kunt gij tot de schandelijkheid der zonde besluiten; want een goedertieren God zou niet zo zwaar tuchtigen, zo niet de zonde, die de tuchtroede noodzakelijk maakt, nog vreeslijker ware.

Dit vers past nog geheel bij het vorige hoofdstuk. Gevolg van de zware oordelen Gods zal zijn, dat het mannelijk geslacht zeer sterk verminderd zal worden. En daarom zouden zeven vrouwen tegelijk één man niet vragen, maar aangrijpen, niet loslaten, om van haar de smaadheid van de ongehuwden staat weg te nemen, terwijl zij tevens geheel de orde van zaken omkeren.

Want niet alleen dat een man aanzoek doet om de hand ener vrouw, maar hij is ook volgens goddelijke ordinantiën verplicht te zorgen voor het voedsel en het deksel zijner vrouw.

Maar deze vrouwen keren de orde geheel om. Niet zij worden gevraagd, maar zij vragen. Niet voor haar wordt gezorgd maar zij willen voor zich zelf zorgen, indien zij maar naar dien man mogen genoemd worden.

Of ook die begeerte in verband stond met de Messiasverwachting is niet zeker.

PROFETIE VAN CHRISTUS.

III. Vs. 2-6. Met dit slot keert de rede des profeten tot het aanvangspunt terug. Nadat de massa in Israël met alles, waarop zij zo trots was, is uitgedelgd, zal voor het overblijvende, in het oordeel staande gebleven gedeelte van Gods volk, de dan verschijnende Messias, ‘t voorwerp van rechtmatigen trots zijn. Wat uit dit Gods oordeel behouden blijft, zal ene gemeente van heiligen zijn, waarvan ieder op zich zelf aan de roeping van Israël beantwoordt. Alle smaadheid is van Jeruzalem afgewend, zij is van alle bloedvlekken gereinigd; de Geest des Heren werkt oordelend en heiligend in hare inwoners, en over iedere plaats aan de berg Zion en over alle feestelijke samenkomsten der nieuwe gemeente, legert zich de leidende en beschermende wolk, wier rook (damp) des nachts in vlammend vuur overgaat.

“Een deel des volks wordt van de ondergang gered, maar uit eigen recht kan het zich niet verheffen tot een nieuw, van zonde en schuld gereinigd leven; de Goddelijke heiligheid zelf moet op nieuw van Boven scheppen, en uit hare zuivere bron komt de Spruit van Jehova voort, dien ons de profeet eerst in ‘t vervolg in de volle heiligheid van Zijn Wezen voor ogen stelt. Hier toont hij ons, slechts voorbij zwevend, Zijne glansrijke gestalte. ”

Te dien, vroeger (Hoofdstuk 3:18 en 4:1) reeds voorgestelden dage 1), wanneer Israël door het Godsgericht gewand en gezuiverd is, zal des HEREN SPRUIT, die naar Zijn hemelsen oorsprong uit God is (Zach. 3:8; 6:12), zijn tot sieraad en tot heerlijkheid, 2) en de vrucht der

aarde, hij, die naar zijn aards-menselijken oorsprong uit het beloofde land zelf voortkomt 3),

tot voortreflijkheid en tot versiering degenen, die als het uit Gods gericht behouden overblijfsel, het ontkomen zullen in Israël, in plaats dat men, gelijk nu, aan de kinderen der vreemden zijn behagen toont (zie Hoofdstuk 2:6 vv).

Gelijk de profeet tot nu toe de verschillende oordelen over Israël, ja, die over de ganse wereld als ene rechterlijke daad beschouwd heeft, zo doet hij nu ook verder met de verwezenlijking van al Gods beloften, de vervulling van alle behoeften, de bevrediging van alle verlangens, waarvan het menselijk hart zo vol is.

In de vorige verzen is gezegd, waarop Israël zich beroemde, welke de heerlijkheid en sierlijkheid van Israël was, nl. al wat door God, de Heere vervloekt was, welnu we hebben hier de tegenstelling. Als Israël als door vuur gelouterd zal zijn, en de Heere de verlossing uit Zion zal doen komen, de rechtvaardigen Spruit zal verwekt hebben, dan zal deze Israël tot sieraad en tot heiligheid zijn, dan zal bij de Heere gezocht en gevonden worden, al wat de verloste nodig heeft tot zaligheid. Maar dan zal niet alleen, de Heere, de rechtvaardige Spruit, voorwerpelijk, maar ook onderwerpelijk worden genoten, dan zal het geestelijk Israël de zegeningen op geestelijk gebied inzonderheid genieten, zoals ook voorspeld wordt in het laatste gedeelte van dit vers.

Deze tweeledige voorstelling van Hem, die te komen staat, duidt aan zijn tweeledigen oorsprong: Hij komt van Jehova en toch ook weer van de aarde, daar Hij uit Israël voortkomt. In de taal van ‘t N. Testament zeggen wij: Des Heren Spruit, tevens de vrucht der aarde, is het tarwegraan, dat de wereld verlossende Liefde op Goeden Vrijdag in de aarde wierp, het tarwegraan, dat op de Paaszondag begint uit de aarde te spruiten en omhoog te groeien; het tarwegraan, welke gulden halm op Hemelvaartsdag hemelwaarts stijgt; het tarwegraan, welke duizendvoudige aren op de Pinksterdag zich naar de aarde neigen en de zaadkorrels vallen laat, waaruit de heilige kerk geboren wordt.

En het zal geschieden, dat de overgeblevene in Zion, en de overgelatene in Jeruzalem naar de verkiezing der genade (Rom. 11:5), over wie reeds (Deut. 30:1 vv.) gesproken is en in dit geschrift nog dikwijls zal gesproken worden (Hoofdstuk 10:20 vv. 11:11, 16; 28:5), zal heilig geheten worden, van de wereld en hare wegen afgezonderd, een iegelijk, die geschreven is ten leven te Jeruzalem, 1) die in het Boek dergenen, die uit Jeruzalem ten eeuwigen leven verordineerd zijn, staat aangetekend (Hand. 13:48. Rom. 8:29. Exod. 32:32).

God zelven zal als door tekens, wanneer de verdorde takken van Jeruzalem worden afgesneden, voor Zich een heilig zaad bewaren, hetwelk als Zijn volk en eigendom bij de Kerk zal blijven, en zijne Heilige gemeente helpen uitmaken. Want Hij zal het erfdeel zijns Zoons niet laten varen, en Zijn volk niet geheel afsnijden, daar zullen er altijd nog enigen overblijven, en dit is het overblijfsel, naar de verkiezing der genade, gelijk Paulus het noemt, die van God zijn voorgekend, tot leven en gesteld tot zaligheid en onuitwisbaar in het Boek des Levens aangeschreven, en beveiligd vooraf, bewaard in de dag zelfs des kwaads.

Als de Heere, om hen, die heilig zullen genaamd worden, ook werkelijk te heiligen, zal afgewassen hebben de drek der dochters van Zion, de onder haren pralenden opschik (Hoofdstuk 3:16 vv.) verborgen zedelijke onreinheid, en de bloedschulden van Jeruzalem, welke hare oversten door de (Jes. 3:14 vv.) geschetste behandeling van armen en ellendigen

over haar brachten, zal verdreven hebben uit hun midden, zodat zij uitgedelgd en voor goed verdwenen zijn door de Heiligen Geest des oordeels, en door de Heiligen Geest der uitbranding; 1) door de Geest die overtuigen (Joh. 16:18) en een vuur ontsteken zal (MATTHEUS. 3:11).

Er wordt niet hier gesproken van de reiniging door het bloed der verzoening, maar van de zuivering en reiniging van de drek en de bloedschuld door de Geest des oordeels en der branding, dat wil zeggen, door de Geest die scheiding maakt tussen zonde en gerechtigheid. De Profeet spreekt hier van de gevolgen der oordelen Gods over de zonde, welke niet Jehova, de HEERE, de Verbonds-God, maar de Heere, de Albeheerser van zijn volk zal zenden. Eerst zullen de oordelen hun werk doen, het onreine uitroeien en het heilige van het onheilige afzonderen en dan treedt Israël's God op als Jehova, als de God des verbonds, die Zijn volk een God der genade en der bescherming zal wezen. Dan zal de Kerk, gereinigd en hervormd, niet langer aan besmetting worden blootgesteld, maar door de Heere op bijzondere wijze bewaard, geleid en bestuurd worden zoals de volgende verzen aangeven.

En de HEERE, gelijk Hij eenmaal het Israël uit de tijd der Egyptische verlossing des daags in ene rookwolk en des nachts in een vuurkolom geleid en beschermd heeft (Exod. 13:21 vv. 14:19 vv.), zal ook voor het Israël uit de aanstaanden verlossingstijd over alle woning, iedere plaats van de berg Zions, en over alle plaatsen, waar de nieuwe Godsgemeente hare vergaderingen houdt tot feestviering, dus niet maar alleen over de plaats van het Allerheilige, gelijk in het Oude Verbond (Ex. 40:34 vv.), maar over de gansen berg, die in zijn geheel tot het heilige der heiligen geworden is, scheppen ene wolk des daags, en enen rook, ene rookwolk en de glans eens vlammenden vuurs des nachts, als teken Zijner bestendige tegenwoordigheid; want over alles wat heerlijk is, de ganse gemeente, die dan in hare afzonderlijke delen zo heerlijk voor God zijn zal, zal deze wolk- en vuurkolom ene beschutting wezen.

En daar zal ene hut, woning, tabernakel Gods (Openbaring 21:3) zijn tot ene schaduw des daags tegen de hitte van aanvechting en ellende, en tot ene toevlucht en tot ene verberging tegen de vloed en vergen de regen 2), tegen vervolging en verdrukking.

Deze bij dag door ene wolk- en bij nacht door ene vuurkolom overschaduwde berg Zion is geen andere dan de berg des huizes van Jehova, die "wat al hoogten zich verheffen, allen berg zal overtreffen, " tot welken de volken opgaan. En dit inwendig heilige, uitwendig zo heerlijke Jeruzalem is geen ander dan dat, waarvan eenmaal het woord van Jehova in deze gehele wereld zal uitgaan (Hoofdstuk 2:2 vv.). Welk Jeruzalem is dat? Is het 't Jeruzalem der aardse heerlijkheid van Gods volk (Openbaring 11; of is het 't Jeruzalem van de nieuwen hemel en de nieuwe aarde (Openbaring 20 v.)? Het juiste antwoord is: beide.
God zelf de heerlijkheid van de kerk blijvende zal er als een vurige muur om wezen, die ondoordringbaar en onverwinbaar zal blijven. De genade van God wordt ook voor dezulken een uitstekende heerlijkheid en zij die dezelve hebben, worden door de kracht Gods als in ene sterkte en vastheid van geloof en waarheid bewaard.

De Heere wil hiermede niet alleen zeggen, dat Hij zijn volk zal bewaren, maar het vuur zal ook zijn tot afschrik voor de vijanden, zodat zij het volk Gods niet geheel en al zullen overweldigen.

Dit is alle eeuwen door bevestigd, ook dan als het scheen dat de vijand geheel de overhand zou behouden en de kerk van Christus vernietigen.

Dit zal waarheid blijken te zijn aan het einde der eeuwen.

Diep gaande noden kunnen nog verschrikken, de zoon des verderfs moge nog al zijn kracht inspannen om te vernietigen, maar de poorten der hel zullen Gods Kerk niet overweldigen.

De profeet is werkelijk voornemens de heilige stad in hare op het eindgericht volgende eeuwige schoonheid te schetsen, maar in deze beschouwing worden het tijdelijke en het eeuwige, het hier weer opgebouwde en het hemelse Jeruzalem tot één. Het is toch aan het O. Testament eigen, het tijdelijke en het eeuwige zijn als ene doorlopende lijn te beschouwen; en eerst het N. Testament trekt ene kruislijn, welke tijd en eeuwigheid scheidt. De N. Testamentische profetie spreekt, gelijk wij zien in de laatste hoofdstukken der Openbaring, ook nog wel in aardse beelden over het hemelse, maar toch met dit onderscheid, dat nu, nadat die kruislijn getrokken is, de in ‘t O. Testament nog verzwegen eis gesteld is, al die beelden aan dit leven ontleend, op het eeuwige toe te passen, en de eeuwige werkelijkheden te onderscheiden van de tijdelijke vormen.

HOOFDSTUK 5. ISRAËL GODS WIJNGAARD.

Aan deze eerste rede sluit zich een tweede aan, tot dezelfden tijd behorende en ook dezelfde gedachten ontwikkelende, zo ‘t schijnt uit 3:14 voortgevloeid, maar zonder enige belofte aan het einde.

Vs. 1-7. Een zeer gevoelvol weemoedig lied, dat ene parabel bevat (2 Sam. 12:4), vormt de grondslag der rede. Hij, dien de Profeet liefheeft, bezit een wijngaard, waaraan hij al wat mogelijk is, gedaan heeft; de wijngaard heeft echter de verwachting van zijn eigenaar verijdeld, en in plaats van goede druiven stinkende druiven voortgebracht; daarom trekt de eigenaar de hand er van af, en geeft hem over tot verwoesting. Met deze gelijkenis is niemand anders dan Israël bedoeld, dat, door de Heere op ‘t zorgvuldigst verpleegd, Zijne verwachting zo schandelijk mogelijk heeft teleurgesteld.

Nu 1) zal ik mijnen beminde, voor de Bruidegom der gemeente, wiens vriend en heraut ik ben (Joh. 3:29) een lied mijns liefsten zingen, dat ik Hem, mijnen liefste, die tevens mijn aanverwant is 2), niet maar in dan mond leg, maar dat Hij helaas! zelf zingen moet en ik Hem slechts nazing, van Zijnen wijngaard, hoe het Hem daarmee gaat: Mijn beminde heeft (liever: had) enen wijngaard op enen vetten heuvel, in een van nature vruchtbaar, voor de zonnestralen overal toegankelijk en voor de wijnbouw uitnemend geschikt bergland 3).

In Hoofdstuk 1 heeft de profeet, als een andere Mozes, een inleidend woord gesproken, en de eerste rede in Hoofdstuk 2 niet minder treffend met de tekst van een vroeger profetisch woord aangevangen; deze rede begint hij nu als improvisator, die met schone, wegslepende woorden zich zelven en de toehoorders oproept, en, terwijl hij alzo aanheft, heeft hij, (zij ‘t in de geest of werkelijk) ene grote menigte volks uit Jeruzalem en Juda om zich heen.

Ook Jesaja was uit de stam Juda (LUTHER). Zie 2 Kon. 15:7

Op een vetten heuvel.

Bij zulk een wijngaard, aangelegd op een vetten heuvel, vergelijkt de Heere zijn volk Israël. Zo kan men inderdaad van het lieflijke land der belofte, het door zijne buitengewone vruchtbaarheid beroemde Kanaän, spreken.

Wie een wijngaard wilde aanleggen, groef de grond met een houweel goed om, en zuiverde dien van stenen, en leide dien door middel van muren terrasvormig aan, opdat de aarde niet zou wegspoelen.

De wijngaard werd verder door hekken of muren omgeven, ter bescherming tegen het vee en het wild gedierte, vooral tegen de wilde zwijnen.

En Hij heeft, toen Hij de wijngaard plantte, dien omtuind (Mark. 12:1), volgens ene andere vertaling omgegraven, d. i. de grond losgemaakt, en van stenen en puin gezuiverd, en Hij heeft hem beplant met edele wijnstokken, omdat hij de beste soort van vrucht, kleine blauwrode, zeer zoete druiven met bijna onmerkbare pitten, kweken wilde; en Hij heeft tot beschutting en sieraad van de zorgvuldig aangelegden en met zulke edele stukken beplanten wijngaard, in zijn midden enen toren 1) gebouwd, en ook 2) voor de oogsttijd enen wijnbak daarin uitgehouwen, dien Hij met veel moeite in de rotsgrond aanbracht (Richt 6:11, 2), en Hij heeft verwacht, dat hij goede druiven zou voortbrengen, maar hij heeft stinkende

druiven voortgebracht, (onrijp gebleven, rimpelige druiven, of de harde bessen van de wilden wijnstok).

Nog tegenwoordig heeft elke wijngaard bij Hebron een klein gebouw of stenen torentje, hetwelk de wachter en tijdens de wijnoogst de eigenaars en hun gasten tot verblijfplaats verstrekt.
Het woordje ook drukt uit, dat het kleinste en voor het tegenwoordige niet noodzakelijke-de wijntak was nog niet nodig, omdat de vrucht er nog niet was-met de meeste zorgvuldigheid door de voorzienige genade Gods voor Zijn volk geschied was.
De vette "heuvel, " is het van melk en honing vloeiende Kanaän (Gen. 12:7), het omgraven en van stenen zuiveren betekent de zuivering des lands van zijne vroegere heidense bewoners en de inbrenging van Israël in zijn erfland (Ps 44:3 v.); de edele ranken zijn de kinderen Israël's zelf; edel door afkomst en toebereiding Gods (Hoofdstuk 51:1 v. Deut. 4:6 vv.); de beschermends en sierlijke toren in 't. midden van de wijngaard te Jeruzalem, de koning- en tempelstad, met hare priesters, profeten en theocratische koningen de wijnbak is de aan 't volk toegezegde verheven toekomst, als het tot edelen wijn worden, d. i. de volheid des H. Geestes ontvangen en met het uit hem voorgekomen heil de dorst van alle volkeren lessen zou. Op Israël's ontaarding en zijne onbruikbaarheid voor deze genadige bedoelingen Gods doelt de uitdrukking: "stinkende druiven" (of gifbeziën).

Robinson vond bij het dorp Hableh, een in weerwil van haren hogen ouderdom zeer goed bewaard gebleven wijnpers in de rotsen uitgehouwen.
Zulk een pers bestaat uit een bovenst en benedenst gedeelte, een hoger en lager gelegen bak. In de eerste werden de druiven getreden, uit de laatste het daarin gelopen sap of de most in de kruiken of in lederen zakken gedaan.
Het is duidelijk wat de Heere God hier onder dit alles verstaan wil. De Heere had Israël in Kanaän op eigen erve gesteld, in een land overvloeiende van melk en honing. Hij had zijn volk omtuind door de wet op Sinaï gegeven, in zijn midden een toren gebouwd en ook een wijnbak, d. i. Hij had de tempel, de plaats der godsdienstige samenkomsten gegeven, waarin het volk de vruchten des geloofs en der liefde zou brengen. Van uit de tempel ging de wet en het woord des profeten tot Israël om het te bewaren bij de zuiverheid van de godsdienst. Daar kwam Israël weer bijeen om de Heere de lofoffers te brengen, die Hem aangenaam zijn. Israël was dus een hoog bevoorrecht volk, dat alles van de Heere had ontvangen om het volk te zijn, waartoe Hij het bestemd had. Maar ziet in plaats dat van dien wijngaard en van dien wijnberg goede druiven en goede wijn werd gegeven, in plaats dat Israël ware vruchten des geloofs en der liefde voortbracht, bleek het nu dat zij stinkende druiven, vruchten der ongerechtigheid hadden voortgebracht.

Nu dan, gij inwoners van Jeruzalem, en gij mannen van Juda! oordeelt, spreekt toch zelf recht tussen Mij, de Heere, wiens lied Zijn vriend en profeet zo even (vs. 1) gezongen heeft, en tussen Mijnen wijngaard, bij wie de schuld is, dat de vrucht van de wijngaard slechts in stinkende druiven bestaat 1).

De gelijkenis wekt Israël's opmerkzaamheid en doet een beroep op zijn innerlijk rechtsgevoel,

welks oordeel dan op de misdadigers zelf wordt toegepast, zodat deze hun

eigene rechters moeten worden. Zo deed Jotham bij de Sichemieten (Richt. 9:7 vv), Nathan David (2 Sam. 12:1 vv).

Bij Mij, de Heere, toch zeker niet alsof Ik iets zou nagelaten hebben; a) Wat is er boven het opgenoemde, dat Ik deed (vs. 2), meer te doen aan Mijnen wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Gij kunt op deze vraag niets aanwijzen, maar bekent door uw stilzwijgen dat alles wat gedaan kon worden, zo rijkelijk mogelijk gedaan is. En daarom laat Ik u verder vragen: Waarom heb Ik en met recht verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht? 1)

Jer. 2:5. Micha 6:3, 8.

Waar de Heere alles had gedaan, daar kon Hij te recht nog vragen wat er meer te doen was aan Zijn wijngaard, en kon Hij, op weemoedig bestraffenden toon, Israël wijzen op alle gebrek aan vrucht niet alleen, maar op het tegenovergestelde.

Want dat was juist het schrikkelijke, niet dat er geen vruchten waren, dit kon bij een nog kern gezonden wijngaard plaats hebben, maar dat er stinkende vrucht was, in plaats van vruchten des geloofs, die der zonde en ongerechtigheid.

Ook op deze vraag weet gij niet te antwoorden, daar gij niet met berouw en ootmoed belijden wilt, dat gij alleen de schuldigen zijt. Nu dan, Ik zal ulieden nu bekend maken, wat Ik Mijnen wijngaard weldra doen zal. Ik zal a) zijnen tuin, wat hem nu uitwendig bijeen houdt, wegnemen, opdat hij voor het binnendringende vee zij tot afweiding; zijnen muur, de inwendige kracht zal Ik verscheuren, opdat hij voor de voeten van woestelingen zij tot vertreding 1).

Ps. 80:13.

Hiermede wordt gewezen op dit reusachtig proces, dat van nu af tot in de verre toekomst zal gevoerd worden: Gods dadelijke en door mensen verleende bescherming wordt aan Israël ontnomen, en het volk wordt van dezen tijd af aan de aanvallen der Heidense volkeren overgegeven (de Assyriërs, de Chaldeeën en later de Romeinen) (zie MATTHEUS. 21:33 vv.)

En de alzo verwoeste en vertreden wijnberg zal niet weer hersteld worden; Ik zal integendeel hem voor altijd tot woestheid maken; hij zal voortaan niet meer gelijk vroeger besnoeid noch omgehakt worden, daar dit niet door het dragen van goede vruchten, maar slechts door nieuwe teleurstellingen zou worden gevolgd, maar distels en doornen zullen daarin in zo hevigen graad opgaan, dat hij geheel woest wordt 1), en Ik zal de wolken gebieden, dat zij geen regen daarop regenen, en de grond nimmer vruchtbaar maken 2).

De betekenis van deze woorden is: gene overheid meer, geen leraar, geen profeet meer, maar regeringloosheid en sektarisme.
Wat de regen is voor de wijngaard, dat is voor de gemeente dat water des levens, hetwelk de geestelijken dorst laaft, het woord Gods. In en na de ballingschap hadden de Joden nog

profeten, nog bestendige bronnen des levenden waters in hun midden maar die ballingschap is de vervulling van dit woord ook niet.

Eindelijk doet de landman dezen akker als in de ban. De plechtige vervloeking eens akkers schijnt daarin bestaan te hebben, dat men wenste, dat er geen dauw of regen meer op zou nederdalen (2 Sam. 1:21). Doch hier verraadt Zich nu de goddelijke Landman, wie Hij was, de Heere van hemel en aarde! Ik zal de wolken gebieden. Zo worden wij voorbereid op de overbrenging der gelijkenis in het volgende vers.

a) Want om u nu ook de betekenis der gelijkenis mede te delen, ofschoon gij de hoofdzaak daarvan reeds gevat hebt, de wijngaard van de HEERE der heirscharen is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn ene plant Zijner verlustingen, want bij hen heeft Hij Zijn heiligdom opgericht en de troon van Zijne rechtvaardige heerschappij, maar hier is juist de smartelijkste teleurstelling, waarover (vs. 2) gesproken was, Hem bereid. Hij heeft gewacht naar recht, dat het naar billijkheid onder de mannen van Juda in ere zou zijn, maar ziet, hetgeen Hij bij hen vindt, het is schurftheid 2), dwingelandij, die van de vreemden eigendom zich meester maakt; Hij heeft gewacht naar gerechtigheid, te oefenen en zonder partijdigheid en zelfzucht aan allen te doen, maar ziet, hetgeen Hij als vrucht van Zijn liefdearbeid aan Israël plukt, is geschreeuw 1) der armen en ellendigen over verdrukking zonder erbarmen.

Ps. 80:9.

De grievende teleurstelling, door Jehova ondervonden, wordt door twee woordspelingen (in de grondtekst: mischpat = recht, mispach = schurftheid, tsedakah = gerechtigheid; tseakah = geschreeuw, klacht, uitgedrukt, welke woordspelingen de ongedachte omkering van ‘t geen gehoopt werd in het tegendeel aanwijzen. De profeet schetst op deze wijze door klankvormen, hoe de gehoopte edele vruchten in slechts uitwendig daaraan gelijk zijnde stinkende druiven veranderd werden.

Gelijk de wilde druif, de wijnstok, die in ‘t wild groeit uitziet gelijk de edele, alzo bezit ook Israël de schijn dat het Gods volk is, ja zelfs de (Farizesen) schijn der godzaligheid.
In de ook voor het uitwendig oor indrukwekkendste taal laat ons de profeet aan ‘t slot der parabel de bittere teleurstelling van de trouwen Heere en Hoeder des wijnbergs Israël in woorden zonder beeldspraak vernemen.
De Overheden vertraden het recht, in plaats van het te handhaven, en de raadzaal zelf was vol verwarring, vol onrecht, en dit maakte de Hoofden des volks ruw, afschuwelijk lelijk, (schurftig zegt de Ned. vertaling), zodat de mishandelingen des volks hetzelve onophoudelijk tegen deze Overheden deed roepen zonder gehoor te vernemen, dies des zelfs klachten tot de hemel opgeklommen, en bij God in genade aangenomen waren, als die dezelve nu haast recht verschaffen, en deze onderdrukkers naar verdienste straffen zouden.
Zodanig zou de wijngaard van het Joodse volk zijn hoedanig het in dezen tijd zich openbaarde. Doch het Joodse volk zou daarmee het meest openbaren en tonen dat het innerlijk bedorven was; dat het niet juist oordeelde over God en Zijne wegen, dat het uit haat, nijd, afkeer van het pad van het rechte oordeel, tot de ergste gevallen afweek, ja zelfs niet er voor terug beefde, om aan toorn en haat voldoening te geven, door onschuldigen te

veroordelen (zelfs Gods Zoon, o misdaad!), en het bloed der heiligen te vergieten. Deze schurft is getoond in de publieke rechtszaak tegen Christus en de Apostelen, in het geweld en de onderdrukking, in de vervolging van de heiligen.

II. Vs. 8-23. In een zesvoudig wee schetst de profeet iedere der slechte vruchten afzonderlijk, welke de wijngaard des Heren voor zijn bezitter oplevert. Het eerste gaat over de gierigheid als de wortel van alle kwaad (vs. 8-10), het tweede over de op klaarlichten dag aan de hand gehouden zwelgerij (vs. 11-17); het derde over de ijdelheid, die door moedwillige zonde en lasterlijke woorden Gods oordeel inroept (vs. 18, 19), het vierde over de zedenleer van de tijdgeest, die Gods woord en waarheid verkeert (vs. 20); het vijfde over de op eigene wijsheid steunende on-theocratische staatkunde (vs. 21) en het zesde over de rechtspleging in de staat, welke om de eigen lusten te kunnen bevredigen, het recht verdraait en verkoopt.

Wee degenen, die uit onverzadelijke hebzucht en snode verachting van Gods inzettingen (Lev. 25:10 vv.) huis aan huis trekken, akker aan akker brengen (Micha 2:2), totdat er voor anderen gene plaats meer zij te wonen, en dat gijlieden alleen inwoners gemaakt wordt in het midden des lands.

Huis aan huis trekken betekent buiten twijfel ook: uit vele huizen slechts één maken, de woningen van een aantal huisgezinnen innemen, om zoveel prachtiger, ruimer en gemakkelijker te wonen. Land aan land brengen (of akker aan akker), uit een aantal landhoeven slechts een prachtig en onmetelijk landgoed maken.
Hiermede wordt niet aangeduid, dat het zonde zou zijn voor iemand die reeds enige eigendommen had, enige andere aan te kopen, neen maar het misdrijf wat hier bestraft wordt, was een onmatige begeerte tot het bezitten van vele aardse goederen in zulke, die daartoe al hun zorg, tijd en vlijt besteden alsof er op deze aarde niets anders voor hen te zoeken, te verrichten ware.
Wat de Heere hier door de Profeet veroordeelt en waarover Hij het “wee” uitspreekt is de hebzucht en de gierigheid van zo velen, die tegen de Mozaïsche wet in, huis aan huis, en land aan land tot zich trokken, op allerlei slinkse wijze, op onrechtvaardige manier.
Niet dat iemand van een ander een huis kocht of een stuk land. Dit was niet verboden, indien men met het jubeljaar maar weer in de gelegenheid stelde het gekochte in te lossen.
Wat de Profeet veroordeelt is, het zich ten koste van de arme en ellendige verrijken, zodat er voor dezen geen huis of land overbleef.

Voor mijne oren heeft de HEERE der heirscharen over deze hemeltergende zonde gesproken; al is het dat alles nu ongestraft schijnt te blijven, Hij zegt mij zo duidelijk mogelijk vooruit, hoe het met deze hebzuchtigen gaan zal: Ik zal niet de Heere zijn, zo niet vele huizen, die gij u toegeëigend hebt, tot verwoesting zullen worden, de grote en de treffelijke paleizen, die gij uit het geroofd goed u gebouwd hebt, zonder dat er één enkel inwoner in zij.

Ja tien bunderen wijngaards zullen, ten dage van misgewas en onvruchtbaarheid, die komen zal, niet meer dan een enig bath geven, en een homer zaads zal een efa geven en door de algemenen hongersnood zal het land zeer worden ontvolkt.

Een Bath (natte maat) = een Efa (droge maat) (Ezechiël. 45:11, 14). Een Efa= 1/10 Homer = ons schepel of, als natte maat, weinig meer dan een emmer. Tien bunder (of morgen) wijnakkers geven dan slechts een emmer wijn; waar men tien schepels koren zaaide, oogstte men slechte één schepel. De vervulling dezer bedreiging moeten wij zoeken in de krijgsverwoestingen onder Achaz.

a) Wee degenen, die, zich vroeg opmakende in de morgenstond, sterken drank najagen (Pred. 10:16), en vertoeven tot in de schemering, totdat de wijn hen heeft verhit.

Spr. 23:29, 30.

De Oosterlingen gebruiken zelden vóór de avond meer spijs dan tot hun noodzakelijke behoeften nodig is, hun maaltijden houden zij in de koelte des avonds, en ‘t is schandelijk, een bewijs van slechte zeden, reeds in de morgenstond te beginnen met brassen en gastmalen houden.
Zie Pred. 10:16

En harpen en luiten, trommelen en pijpen (Num. 10:2), en wijn zijn, om aan hun drinkgelagen meerder luister bij te zetten en hun geweten in slaap te wiegen, in hun maaltijden; maar zij aanschouwen het werk des HEREN, het reeds nu zich ontwikkelend naderend gericht, niet, en zij zien niet op het maaksel Zijner handen, om weer te ontwaken uit de strik des duivels, onder welken zij gevangen waren naar Zijn wil (2 Tim. 2:16).

In hun vreugde en heerlijkheid hebben zij geen zin voor het allerheerlijkste in Gods wezen en werken in de geschiedenis. Zo merken zij ook niet, het in het tegenwoordige zich voortbereidende gericht. Daarom zal het tot dien dierlijken, blinden, stommen en doffen toestand vervallen.
Deze overgegeven involgers van hun lusten denken nooit op wat ernstig, en zien de Heere, die hun weldoet, in macht, grootheid en goedheid nooit met aandacht aan, zij denken nooit om Hem, maar om hun ijdelheden, en al heft de Heere Zijne hand ten verderve tegen hen op, zij slaan er geen acht op, en verwaarlozen dus ziele en zaligheid.
Vs. 11 en 12. De wijn, door God de mens gegeven om zijn hart te verheugen (Ps. 104:15), wordt bij hun gelagen tot ene bron van wilden lust, een spotter, gelijk de Schrift hem op ene andere plaats noemt (Spr. 26:1), en ook ene goddelijke gave van Boven, de heilige muziek, daartoe verordend om in het gemoed van de kinderen dezer aarde de reinen hemel te doen opgaan, met zijne schitterende lichten en sterren, dient in snood-verlagend misbruik, in verband met de wijn, om de zinnelijke verdoving te vermeerderen.

a) Daarom, dewijl zijne oversten zo volleerd zijn in de werken des vlezes, maar zo blind en gevoelloos voor hetgeen de Heere doet, zal mijn volk dat ik, de profeet, zo innig liefheb en zo gaarne voor het verderf bewaard had, gevankelijk weggevoerd geworden, omdat het gene wetenschap 1) heeft, tot het einde toe niet geloven wil, wat over hen besloten is, en zijne heerlijken, de voorname brassers zullen honger lijden, en hun menigte, het op drank beluste volk, dat zich door het voorbeeld der aanzienlijken tot dezelfden dienst des vlezes heeft laten overhalen, zal verdorren van dorst. 2)

Amos 6:7.

De wetenschap nu, wier gemis het volk Gods tot ondeugd wordt aangerekend, is de ware koning, de bondgenote der wijsheid, welke omvat zowel de kennis Gods, van Zijn natuur, volmaaktheid en roem, en van de wegen, door welke Hij streeft om de roem en de heerlijkheid van Zijn volmaaktheid te openbaren in de Zoon, als van Hem zelf, van Zijn natuur zeg ik, van Zijn staat van Zijn doel en van de plicht aan God verschuldigd, en van de wegen en middelen, door welke de arme mens tot de eeuwigdurende gemeenschap Gode in ere kan komen, en in hoofdsom, om het zo eens uit te drukken, de praktische kennis van de waren godsdienst. Deze kennis is het voornaamste stuk in alle religie, dewijl zij het fondament er van is. Niemand kan God dienen, tenzij men Hem bemint, en niemand kan Hem beminnen, tenzij men Hem heeft leren kennen.

In dit tweede lid, worden zowel de hogere als de lagere standen gedreigd met ellende. Onder heerlijken, of heerlijkheid, hebben wij te verstaan, de voornaamsten, de hoofden des volks en onder menigte, of eigenlijk gespuis, de lagere volksklassen. Rijk en arm zouden delen in de oordelen, die over Juda en Jeruzalem zouden komen. En die oordelen zouden bestaan, eerst in het verwijderen van de staf des broods, zodat honger en dorst schrikkelijk zouden wezen. En het gevolg daarvan, zoals in het volgende vers wordt aangeduid, dat er velen zouden sterven, dat het graf, zonder mate, zijn mond zou opendoen.

Daarom, om nog eenmaal, als in vs. 13 de in vs. 11 v. ontwikkelde gedachte op te vatten, zal het graf, de onderwereld of het dodenrijk (Job 7:9), gretig om al wat op de aarde is zich toe te eigenen en dat te verslinden, zich zelf wijd opsperren, en zijnen mond opendoen, zonder maat, omdat de buit hier zo rijk is; opdat in hare afgronden nederdale hare, Jeruzalems heerlijkheid, en hare menigte met haar gedruis 1), en die in haar van vreugd opspringt, 2) van de zwelgers en de speellieden.

Beter en haar gedruis. Ook hier weer hebben we onder heerlijkheid, menigte en gedruis de hogere en lagere standen te verstaan, m. a. w. het gehele volk. Duizenden en tienduizenden zouden sterven, en wie nu nog van vreugde opsprong, zou dan door het graf verteerd worden, omdat men de Heere God had verlaten en Zijn dienst had verworpen.

De profeet weidt zeer uitvoerig uit over de straffen, én opdat Israël zich nog mocht bekeren én opdat als eenmaal de straf voorbij zou zijn het overgeblevene zou zien, dat waarlijk de mond des Heren het had gesproken.

Zo verzonk reeds eertijds het rot van Korach in de diepte der aarde (Num. 16), en zo opent deze zich van tijd tot tijd ten schrik der bozen, om hen op te jagen uit de tuimel van zondige lusten, terwijl de kinderen des lichts in ongestoord vertrouwen op Dien, die een vuur voor de overtreder, maar een licht voor de vrome is, rustig in de huiveringwekkende diepten neerzien; want dezelfde hand, die genen naar beneden stort, heft dezen omhoog in de zalige hoogten des hemels, zo als Henoch en Elia.

Dan zal, gelijk reeds (Hoofdstuk 2:11-17) gezegd is, de gemene man, die zich niet heeft willen verootmoedigen, neergebogen worden, wanneer het de diepte der hel ingaat, en de aanzienlijke man, die nu hoog van ogen en van hart over de weg gaat, zal vernederd worden,

en de ogen der hovaardigen zullen vernederd worden, bij het neerzien in die ontzettende diepte, gelijk zij vroeger zich fier verhieven tegen de Heere.

Doch de HEERE der heirscharen zal verhoogd worden door het recht, zal als de alleen verhevene in de glansrijke openbaring des rechts Zich verheerlijken; en God, die Heilige, zal geheiligd worden, door Zich zelven, daar men dit Hem niet heeft willen doen door betoning van gerechtigheid.

Dit vers slaat op vs. 7 terug. Vrijwillig of onwillig verheerlijkt het schepsel de Schepper. Daar de mens niet over recht en gerechtigheid als vrijwillig aangeboden vrucht van een vernieuwd gemoed de naam des Heren wilde heiligen (Hoofdstuk 8:13), oefent Hij van Zijne zijde recht en gerechtigheid uit en verheerlijkt Zich zo aan hen als de Heilige.

a) En de lammeren, de ingebrachte volkeren zullen de nu zo weelderige velden afweiden in de plaats der godvergeten brassers, naar hun wijze, alsof zij in die dreven te huis zijn, en de vreemdelingen zullen de verwoeste, de woest geworden plaatsen der vetten, der op hun volheid nu zo trotse brassers, eten.

Jes. 14:30.

Het oude Jeruzalem is ook naar het uitwendige gelijk ‘t rot van Korach (Num. 16:30, 33) onderaards geworden; even als Babylon en Ninevé, welker bouwvallen men uit de onuitputtelijke mijnwerken van de zich vér uitstrekkenden bodem opgraaft, in de aarde gezonken zijn, zo wandelt men in het tegenwoordige Jeruzalem over het in de aarde verzonken oude heen, en menig raadsel in de topografie (plaats-beschrijving) zal onopgelost blijven, zolang het oude Jeruzalem niet weer uit de aarde is opgegraven. Wanneer wij bedenken, dat geheel het heilige land nu ene onafzienbare weide der Arabische herdersstammen, en het uit puin opgebouwde Jeruzalem ene Mohammedaanse stad is, dan is wat in vs. 17 voorspeld wordt letterlijk vervuld geworden.

Wee degenen, die de ongerechtigheid trekken met koorden der ijdelheid: en de zonde als met dikke wagen-zelen 1), die het heilloos koord der snoodheid, het dikke wagenzeel der zonde slepen!

Wat betekent dat? Volgens sommigen moet men onder ongerechtigheid en zonde de straf over haar, de bezoekingen en oordelen Gods verstaan, welke men door ontzettende roekeloosheid als tot zich trekt, over zich brengt. Volgens anderen worden de inwoners van Jeruzalem als slaven der zonde voorgesteld, als lastdieren, die, in het gareel der ongerechtigheid gespannen, haar overal voortslepen. Zo vertaalde het Luther ook, en onder de nieuwere b. v. van der Palm, Umbreit en Drechsler.

Dat is, dat zij zeer vele en grote moeite besteedden om te zondigen als het vee, hetwelk in het juk loopt, zich met allen ijver aangordende om aan hunnen ongeregelden lust te voldoen, zo zelfs dat zij zich zelf geweld aandeden, om het genoegen te hebben van hun driften bot te vieren. Zij menen zo verzekerd te zijn van het welgelukken hunner boze raadslagen en

ontwerpen, alsof zij dezelve met dikke en sterke wagenzelen aan hun karren als vastgebonden hadden, daar zij toch bevinden zullen, dat deze koorden ijdel zijn en op de minste rekking breken. Door gewoonte en hebbelijkheid zijn ze zo verhard in de zonde, dat zij er zich niet van kunnen ontdoen, en zij worden er zo slecht in, dat zij naar geen prikkel van het geweten meer willen luisteren noch naar de bedreigingen des oordeels, het oor lenen.

En die, dat doende, daar zeggen, met hun ijdele of lichtvaardige stellingen onbeschaamd voor de dag komende, dat Hij, Jehova Zich toch haaste, dat Hij Zijn zo dikwijls gedreigd, maar nog nimmer aanschouwd werk der bestraffing bespoedige, opdat wij het eindelijk met onze ogen zien, in plaats van dat maar altijd te moeten geloven; en laat naderen en komen de raadslag des Heiligen van Israël 1) gelijk de Profeten Hem noemen, dat wij hetgeen Hij altijd gezegd heeft te zullen doen, nu werkelijk door aanschouwing vernemen (Jer. 17:15. 2 Petrus 3:3 vv.

Steeds zwarter worden de groepen, welke de profeet ons voorstelt. Zijn wee geldt thans hen, die in ‘t bewustzijn van ‘t kwade (d. i. ofschoon wetende dat dit kwaad is, dus gedaald tot de ontzettende diepte van moedwillig te zondigen) het kwaad ophopen en in de stoutste vermetelheid de verwijderde oordelen van de heiligen God bespotten, omdat zij die nog niet met ogen zien.

Hiermede worden de drieste spotters bedoeld, die als in latere dagen uitriepen, waar is de belofte zijner toekomst (2 Petrus 3:1, 3, 4), die het heilig rechtvaardig oordeel Gods tartend inriepen en spottend de Heere God de Heilige Israël’s noemden.

Wee degenen, die reeds zó verblind zijn in geestelijke zaken, dat zij deugd noemen wat boosheid, leugen wat waarheid, zoete vreugde wat bitter wee is, het kwade goed heten, en het goede kwaad; die duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis; die het bittere tot zij zoet stellen, en het zoete tot bitterheid! 1)

Het kwade, duisternis en het bittere zijn niet woorden van een en dezelfde betekenis, maar het ene is het gevolg van het ander. Het kwade is werk der duisternis en de werken der duisternis brengen geen zoete naar bittere vruchten voort, voor degene, die de werken der duisternis bedrijft. Het een is dus een noodwendig gevolg van het ander. Zo ook tegenovergesteld is het goede vrucht van het licht en heeft een zoeten nasmaak. Het wee nu wordt uitgesproken over degenen, die in plaats van het goede na te jagen en als kinderen des lichts te wandelen, het tegenovergestelde doen, en tegen beter weten in, werkers der ongerechtigheid zijn.

Wee degenen, die, beroofd van alle godsvrucht, het beginsel der wijsheid (Spr. 1:7. Ps. 119:10), in hun ogen wijs (Spr. 3:7. Rom. 12:17), en bij zich zelven d. i. naar hun mening, in hun beschouwingen over hetgeen de staat in dezen zwaren nood betaamt, verstandig zijn, zodat zij van ene verstandige staatkunde, zo als de profeet op grond van Gods Woord hun voorhoudt, niets willen weten (Hoofdstuk 28:9 v. 30:1 v.).

Wee degenen, die helden zijn, niet zo als hun roeping als volksrechters dit eist, met beslistheid het onrecht wrekende, maar om wijn te drinken, en die kloeke mannen zijn, wakkere en scherpzinnige mannen, niet om schuld en onschuld te onderscheiden, maar in de kunst om sterken drank te mengen, de wijn door toevoeging van allerlei bestanddelen zwaar en bedwelmend te maken.

Wee die om deze hun lusten te kunnen bevredigen, en zich daartoe altijd op nieuw de middelen te verschaffen, de goddeloze, al is zijne schuld zo klaar als de dag, rechtvaardigen, onschuldig verklaren, om een geschenk, waarmee zij zich hebben laten omkopen, en a) de gerechtigheid der rechtvaardigen van deze afwenden 1), hen veroordelen als hadden zij ongelijk.

Spr. 17:15; 24:24.

Dat hun rechters het recht verdraaiden en alle billijkheid met voeten trapten. Het misbruik van de drank deed hen de wet vergeten en bracht hen aan het dwalen, en dit maakte hen licht omkoopbaar om voor geld onrecht te plegen, ten einde hun weelde te beter bot te mogen vieren. Voor geld rechtvaardigde zij de goddelozen en voor geschenken nemen zij de gerechtigheid der rechtvaardigen van hen weg, dit is, zij beroven hen van de middelen, om hun onschuld te doen blijken, en geven om anderen te believen en zich zelf te bevoordelen, het vonnis tegen dezelve. In burgerlijke geschillen kan een klein geschenk hen overhalen om het recht naar de zijde des schenkers te doen zwaaien. In strafschuldige zaken ontzagen zij zich niet de schuldigsten zelfs als hij hen maar betalen wilde, vrij te spreken en om gelijke vergelding van de zijde des vervolgers de onschuldigsten mens te veroordelen.

III. Vs. 24-30. Met dat zesde wee zich tot de onrechtvaardige rechters gewend hebbende, doet hij eerst de strafbedreiging in al hare gestrengheid horen, maar geeft dan aan zijne toespreek ene meer algemene wending, en richt zich tot de gehelen wijnberg, waarvan zij de slechte vruchten zijn, namelijk tot Juda en Jeruzalem. Daar Israël vooral wat de eersten des lands, maar ook wat het eigenlijk gezegde volk aangaat, de Heere en Zijn Woord heeft verworpen, zal het spoedig en onherstelbaar geheel ten verderve gaan (vs. 24); in herhaalde, de grondvesten van de Staat verwoestende slagen, zal de Heere Israël bezoeken (vs. 25); eindelijk zal Hij de vreemde volkeren ontbieden, en door een strijdbaar kamplustig heirleger, onverbiddelijk en onweerstaanbaar in zijne aanvallen, de ondergang van Zijn volk bewerken. (vs. 26-30).

Daarom, daar zij voor het oordeel zijn rijp geworden, om nu haastig en onverbiddelijk te worden weggenomen, a) gelijk de tong des vuurs de stoppel verteert, en het kaf door de vlam verdaan wordt, wanneer daar buiten op het veld de akker na voleindigden oogst van stoppels en onkruid gereinigd wordt (Exod. 22:6), alzo zullen ook zij, dat onkruid, met wortel en tak uitgeroeid worden, en zal hun wortel in de aarde als ene uittering wezen, geheel verteren en hun bloem, hetgeen nog van hen boven de grond staat, zal als stof opvaren, als kaf, dat de wind heen drijft (Ps. 1:4. Mal. 4:1, 3): omdat zij verwerpen de wet des HEREN der heirscharen, welke Hij hun door Mozes geopenbaard heeft, en de rede des Heiligen van Israël, welke Hij hun door Zijne Profeten laat verkondigen, versmaden.

1)

Exod. 15:7. Jes. 9:18.

Juda wordt hier gedreigd met algehelen ondergang, en de reden waarom aangegeven. Het zal geschieden omdat Israël de zonde der zonden, heeft begaan, n. l. het woord des Heren, van de Heiligen, van Hem die Israël tot Zijn eigendom had verkoren, had verworpen. Juist dit was de grote zonde, de hoofdzonde van Israël's volk, dat het het Woord van Hem, die Israël tot zijn wijngaard had uitverkoren, had verworpen.

In het volgende vers wordt de straf nog nader aangeduid en gezegd hoe zwaar zij zal wezen, terwijl er bijgevoegd wordt, dat des Heren hand nog uitgestrekt is om Zijne straffen te blijven uitvoeren.

Daarom, om zulk ene verwerping en versmading, welke zulk ene grote zonde is, omdat die God, die Zich door Zijne wet en voortdurende verkondiging aan hen niet onbetuigd laat, zo verheven en zo heilig is, is de toorn des HEREN ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft ter rechtvaardige bezoeking tegen hetzelve Zijne hand uitgestrekt, en Hij heeft het met zo zwaar neervallende slagen geslagen, zodat de bergen onder het medegevoel van die slagen hebben gebeefd 1), en hun dode lichamen, de lichamen der in de strijd gesneuvelden 2), zijn geworden als drek in het midden der straten, blijvende onbegraven liggen, terwijl niemand van de overblijvenden voor ene eervolle begraving zorgt (2 Kon. 9:37. Ps. 83:11). Om a) in weerwil van dit alles, hoe verschrikkelijk het ook zij, keert Zich Zijn toorn niet af, omdat die nog niet gestild is, maar Zijne hand is nog uitgestrekt
tot verdere slagen.

Jes. 10:6; 9:11, 16, 20; 10:4.

De bergen hebben gebeefd. De natuur staat naar Gods ordening als wereldschepper tot de mens in dezelfde betrekking als het lichaam tot de ziel; iedere slag van Gods heiligen toorn, die het volk treft, treft ook het door hem bewoonde land; alzo beefden nu ook in de Syro-Efraïmitischen strijd, ofschoon slechts voor ingewijden merkbaar, de bergen van Juda.
Wellicht wordt hier het door de Syro-Efraïmitischen oorlog bewerkte bloedbad bedoeld 2 Kron. 28:5 vv.
Deze woorden worden later dikwijls herhaald in de onder koning Achaz gedane voorspellingen (Hoofdstuk 9:12, 17, 21; 10:4. Vergl. Hosea 7:10.

Vs. 24-25. De gehele natie zal versterven; beneden zullen zijn wortels verrotten, boven zijne bloesems verstuiven. Jehova Zebaoth, de God der liefde, is een ijverig God, een vreselijke gloed voor de zondaars.
Vele krijgslieden zouden in de hitte des strijds sneuvelen niet alleen, naar ook vele burgers in de steden in koelen bloede vermoord worden en de overgeblevenen zouden niet in staat zijn, noch de moed er voor hebben om ze behoorlijk te begraven. Het vuur Zijner gramschap zou zo lang branden als er stoppelen en kaf onder hen was, en Zijne hand zou met de slachting

aanhouden, omdat zij in de benauwdheid zelf nog niet tot Hem riepen, en door boete en berouw zich niet bekeerden of enige zucht tot levensverbetering toonden.

Want Hij zal, vervullende wat Hij reeds (Deut. 28:49 vv.) gedreigd heeft, ene banier, een hoge stang met wapperende vlag opwerpen onder de Heidenen van verre, tot een teken dat zij zich ten strijde tegen zijn volk zullen verzamelen, en Hij zal hen, gelijk een bijenhouder door sissen of fluiten de bijen uit de korven lokt, dat zij zich neerlaten, herwaarts sissen van het einde der aarde, uit de verre landstreken aan gene zijde van de Jordaan (Hoofdstuk 13:5; 39:3); en ziet, haastelijk snellijk zullen zij aankomen, 1) om het verlangen der ongelovige spotters (vs. 19) te bevredigen.

De vervulling dezer profetie begon reeds onder Achaz, maar krijgt eerst hare ware vervulling door de Assyriërs en straks door de Babyloniërs en eindelijk in de Romeinen.

De Assyrische volken (Hoofdstuk 39:3) werden de volken uit de verte genoemd, dewijl zij in achter-Azië woonden en de Eufraat als het ware voor Israël de meest ver verwijderde bekende rivier was.

Geen moede en geen struikelende zal onder hen wezen, de krachtige en tot de strijd toegeruste heirscharen, welke de Heere Zich heeft uitverkoren als Zijne werktuigen ter verdelging; niemand zal sluimeren noch slapen, noch de gordel zijner lenden zal ontbonden worden, noch de schoenriem zijner schoenen zal afgescheurd worden; maar, aan krijgsvermoeienis gewoon en tot verse marsen behoorlijk toegerust, rukken zij voort, zonder te moeten rusten, of in hun loop te worden belemmerd.

Welker pijlen scherp, reeds behoorlijk gescherpt zullen zijn, om dadelijk gebruikt te kunnen worden en al hun bogen reeds gespannen; hunner (der naderende vijanden) paarden hoeven zullen als ene rots geacht zijn, zo hard als kiezelsteen 1), en hun strijdwagens raderen als een wervelwind, zo snel wentelen zij zich rond.

Daar men in de oudheid de paarden niet besloeg, behoorde een harde hoef tot de beste eigenschappen van een duurzaam strijdpaard.

Hun gebrul, waarmee zij in de strijd vliegen, zal zijn als van enen ouden leeuw, die op door uitgaat, en zij zullen brullen als de jonge leeuwen, die nog veel vratiger zijn dan de oude, en zij zullen briesen 1), en de door aangrijpen en wegvoeren; en er zal geen verlosser zijn.

Het briesen betekent het doffe geluid dat de leeuw voortbrengt, als hij zijne prooi zal gaan bespringen.
Onder dezen door verstaat de profeet Juda, maar noemt dien naam niet, alsof ‘t hem onmogelijk ware dien naam uit te spreken.

En zij, de vijanden, zullen tegen hetzelve Juda, te dien dage bruisen, als het bruisen der zee in de storm 1). Dan zal men a) de nu zo gezegende en zo vriendelijk uitziende aarde, of het land,

aanzien, maar ziet, er zal duisternis en benauwdheid zijn, omdat alle troost en hulpe

haar ontnomen is, en het licht der Goddelijke genadezon zal verduisterd worden in hun verwoestingen 2).

Jes. 8:22,

Het bruisen der zee in een storm. In dit ene beeld verenigen zich verschillende trekken. Het vijandelijke leger wordt ons daardoor voorgesteld: 1. wat talrijkheid aangaat, als onafzienbaar; 2. als met ene blinde woede, gelijk die der elementen, zonder oor, zonder hart voortstormende; 3. als met ene blinde gehoorzaamheid, gelijk de elementen onbewust de wil des Heren volbrengende; 4. als iedere tegenstand overweldigende.

Deze in de grondtekst zo onnavolgbaar schone maar moeilijke plaats, wordt door de uitleggers verschillend vertaald en verklaard.

In het land zal het zó duister worden, dat de duisternis van beneden het licht van boven verdonkert.

De profeet deelt ons mede, welk een indruk iemand, die in deze zaak neutraal, haar van zijn standpunt als van ene hoogte beschouwde, bij het zien op dat land en op hetgeen daarin voorviel, verkrijgen zou (verg. Gen. 19:27 vv.). Het is hem alsof zware onweerswolken komen aandrijven en zich zo ver het land uitbreiden, dat het nacht wordt. De bui barst los in hagelslag en bliksemschichten; maar hoe geheel andere gaat het nu! Want terwijl de onweerswolken bij het wegtrekken de hemel slechts des te klaarder en reiner achterlaten, volgt hier een stikdonkere nacht, welke niet eenmaal van ene afwisseling door de dag, van ene hoop op het morgenrood zich bewust is.

Duisternis zal er heersen over het land, het licht zal weggenomen worden. Duisternis en benauwdheid zal er wezen, van wege al de ellende die over Juda en Israël komen zal. Het volk heeft de maat der zonde vervuld. Het licht is verworpen. De liefde Gods versmaad. Alle bemoeiingen ten goede zijn veracht. Het licht zal nu ondergaan en de schrikkelijke toestand van belegering, gevolgd door ballingschap, zal een geestelijke duisternis zijn en vergeleken worden bij de uiterste benauwdheid. Wie de Heere God en Zijn Woord verwerpt, berooft zich zelven van het Licht en wandelt in de duisternis.

HOOFDSTUK 6. JESAJA ZIET GODS HEERLIJKHEID.

In een ontzettend contrast met het verhaal der nachtelijke duisternis, waarmee het in ‘t vorige hoofdstuk geschetste strafgericht Gods eindigt, vertoont zich hier de volle Zondag van een kind Gods. ‘t Is de inwijding van Jesaja in zijn heilig ambt, welke wij hier vermeld vinden, welke hij wellicht eerst hier mededeelt, daar de aan Achaz (Hoofdstuk 7) gedane voorspelling, ook in de sporen van genade, welke zij bevat, slechts tot verharding dienen moest, en de prediking tot verharding de eigenaardige roeping van Jesaja was.

Vs. 1-7. Ten tijde dat de geschiedenis van Israël ene zeer gewichtige en besliste wending nam (2 Kon. 15:7) wordt de profeet verwaardigd met de aanschouwing van Jehova in een gezicht, gezeten op Zijn koninklijken troon in ‘t hemelse heiligdom, en in verheven beurtzangen geprezen door de Hem omringende serafijnen. Dat hij nu, een man van onreine lippen en tot een volk van onreine lippen behorende, sprakeloos staat voor ‘t aangezicht des Heren en onder ‘t lofgezang der hemelse geesten verwekt in hem een vernietigenden, smartelijken angst der zelfveroordeling. Daar snelt een der serafijnen naar ‘t reukaltaar, dat, afgebeeld door het reukaltaar in de tempel te Jeruzalem, in het hemels heiligdom staat en gedurende de eredienst zijne reukoffers doet opstijgen, neemt van daar ene kool, roert daarmee des profeten lippen aan en verklaart hem rein van zijne zonde en schuld.

In het jaar, toen de koning Uzzia (of Azarja) stierf (758 v. Chr. 2 Kon. 15:1-7. 2 Kron. 26), zo zag ik in een toestand van verrukking (1 Kon. 22:22) de Heere, de later in de volheid des tijds mens geworden Zone Gods (Joh. 12:41), zittende in menselijke gedaante (Ezechiël. 1:26) op enen in ‘t hemels heiligdom (Ps. 11:4) opgerichten, als een aardse koningszetel (1 Kon. 10:18 vv.) ingerichten, hogen en verhevenen troon, en Zijne zomen vervullende de tempel,

de afhangende zijden van ‘t sleepgewaad, waarmee Hij bekleed was, strekten zich vèr uit in het vóór het binnenste deel van het heiligdom zich bevindende heilige, dat echter van het eerste niet door een voorhangsel gescheiden was.

De tempel in de hemel is de bovenaardse plaats, die Jehova, Zich daar aan engelen en zaligen te aanschouwen gevende, tot een hemel en tot een tempel maakt. Terwijl Hij daar Zijne heiligheid te aanschouwen geeft, moet Hij deze te gelijk bedekken, daar de schepselen haar niet kunnen verdragen; wat haar echter bedekt is niet minder prachtig dan hetgeen van haar openbaar is. Dat is het, wat zich voor Jesaja in die wijde zomen des koninklijken mantels afbeeldt.

Wat de Profeet hier en in de volgende verzen beschrijft, heeft Hij werkelijk gezien, niet in de slaap of in de droom, maar in een dus genoemden extatische toestand, zodat hij, het aardse voor een ogenblik ontrukt, als in de Hemel werd overgeplaatst. Het is derhalve een buitengewoon visioen, een buitengewone openbaring en wel in karakter te onderscheiden van de andere gezichten, welke Hij ontvangen heeft.

Hij ziet in dien toestand, in de Hemel de Heere, (in de grondtekst Eth-Adonai) niet Jehova, niet de HEERE. (Door onze Staten-overzetters is daarom het woord Heere niet met kapitale letters gedrukt).

Een mensenkind heeft nog nooit met zijne sterflijke ogen Jehova aanschouwd. Daarom ziet de Profeet de HEERE zich openbarende als Heere, d. i. Hij ontvangt de openbaring des Vaders in de openbaring des Zoons.

Het was niet de openbaring des Zoons als zodanig, maar het was de openbaring des Vaders, in of door de Zoon.

Gelijk de Vader zich aan Mozes en aan het volk geopenbaard had door de Engel des Verbonds, de openbaring des Zoons onder het O. Verbond, zo openbaart de Vader zich ook hier door de Zoon aan de profeet van de Ouden dag, gelijk ook de Evangelist van de Nieuwen dag het nader aanduidt. (Joh. 12:41).

En juist omdat het niet in de eerste plaats de openbaring van de Zoon, maar de openbaring des Vaders door de Zoon was, daarom lezen we ook van de Serafijnen, dat zij hun aangezichten en hun voeten met hun vleugelen bedekken, en daarna het driemaal Heilig uitroepen.

De Profeet ziet de Heere op een hogen en verheven troon. In het Heilige der Heiligen troonde de Heere boven de arke des Verbonds, als zijn troon, in de wolk, terwijl wij evenzeer lezen, dat toen de tempel werd ingewijd de priesters niet konden staan van wege de heerlijkheid Gods, welke de Tempel vervulde.

Welnu, ditzelfde vinden we hier terug. In Zijn hemels paleis zit, in rustige kalmte en waardigheid, de Heere als een koning, die door geen vijand ken onttroond worden, op Zijn troon, maar ook Zijne heerlijkheid afgebeeld door zijn koninklijk kleed, welks zomen de tempel vervulden, vervulde het gehele Hemelse paleis, zodat er voor anderen geen plaats was. Zo zou het ook eenmaal met de Kerk zijn. Zo zou Christus Jezus zich in de Kerk vertonen, haar geheel vervullen met zijn heerlijkheid, zodat Hij alles voor en in haar zou wezen.

De serafs 1) stonden in onafzienbare menigte boven Hem achter Hem en om Hem heen; tot Zijnen dienst bereid, een iegelijk had a) zes vleugelen (Exod. 25:20): met twee bedekte ieder voor Hem, wiens aanblik ook zij niet konden verdragen (Exod. 3:6. 1 Kon. 19:13 zijn aangezicht, en met twee bedekte hij, in ‘t bewustzijn hoever de afstand is zelfs tussen de verhevenste schepselen en de Schepper, zijne voeten, als durfden zij zich in hun onvolkomen toestand niet aan Hem vertonen (Job 4:18; 15:15 met twee vloog hij; zodat hun staan boven de Heere slechts een zweven was met uitgebreide vleugelen in de vrije ruimte, boven die alles vervullende zomen van Zijn sleepgewaad, als bewijs, dat zij mij altijd tot Zijn dienst bereid wanen.

De Serafijnen, komen slechts éénmaal in de H. Schrift voor, en wel hier.

Zij worden ons beschreven als gevleugelde mensengestalten, voorzien van zes vleugelen. Hun naam kan alleen afgeleid worden van het Hebr. woord Saraf hetwelk verbranden betekent.

Zij staan daarom ook in het nauwste verband met de heiligheid Gods, welke als een verterend vuur alle onreinheid vernielt.

Dat zij een hogere orde onder de hemelse geesten innemen, is niet te bewijzen. Van een dusgenaamde hemelse hiërarchie weet de H. Schrift niets.

Wel noemt de schrift, Cherubijnen, Serafijnen, tronen, machten, Engelen, Aartsengelen, enz. maar dit wijst niet op een dusgenaamde hiërarchie.
Wel is het mogelijk dat de ene Engel meer gaven van zijn God heeft ontvangen, en dat de ene tot gewichtiger diensten wordt gebruikt dan de ander, maar dat de ene in rang boven de anderen staat is niet aan te nemen, vooral niet omdat zoals, Maastricht terecht aanmerkt "de eigenschappen, door welke men die orden tracht van elkaar te onderscheiden, uit de namen gehaald en afgeleid, aan alle engelen bevonden worden gemeen te zijn, want alle worden gezegd bij of voor God te staan. (Dan 7:10). Ook alle worden gezegd Hem te horen of zijne bevelen uit te voeren. (Ps. 103:20). Zij zijn alle gedienstige geesten. (Hebr. 1:14; Ps. 91:11)".

En de een riep tot de ander, terwijl zij in twee afwisselende koren tegenover elkaar stonden. en zei: Heilig, heilig, heilig 1) is de HEERE der heirscharen! de drieënige God. (Gen. 1:26; 48:15 v. Num. 6:24).

De ganse aarde, ook dat deel dat schijnt door de macht der duisternis te zullen overheerst worden, is toch voor onze ogen, die het einde van Zijne wegen (Num. 14:21. Habakuk. 2:14) in 't volle licht aanschouwen, reeds nu, evenzeer als de hemelen (Habakuk. 3:3. MATTHEUS. 6:10), van Zijne heerlijkheid vol, 2) (Ruth. 2:4).
Voor de gevallen schepselen is God, als de Heilige, voorwerp van vrees; van daar merken wij door 't gehele O. T. de vrees op, Hem te zullen zien. Reeds in Jesaja zelf (vs. 5) zien wij daarvan een voorbeeld. Maar gelijk God, als de Heilige, voor de gevallen schepselen vreselijk is, zo is Hij voor de reine schepselen juist zonder die eigenschap een voorwerp van vrees. Een almachtige zonder heiligheid, ziedaar ene ontzettende gedachte (Ps. 99:3, 5, 9. Openbaring 6:10; 15:4).

Zijne heerlijkheid is Zijne geopenbaarde heiligheid, evenals Zijne heiligheid zijn toegedekte, verborgen heerlijkheid is.
Tot driemaal toe roepen de Serafijnen de heiligheid Gods uit. En dat niet om een dichterlijke herhaling te bezigen, maar dit doen zij, dewijl zij weten, dat God is, de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest.
Had de Psalmdichter (Ps. 145:17) het uitgeroepen, dat de Heere heilig is in alle Zijne werken, de Serafijnen roepen het ook hier uit, dat de aarde vol is van de heerlijkheid Gods, van de ontdekte heerlijkheid Gods.

Niet alleen het Joodse land, maar de gehele aarde. De Serafijnen geven hier de Profeet een blik op de tijden die komen zullen, waarin de heerlijkheid Gods de gehele aarde zou vervullen, en het Evangelie der zaligheid aan alle creaturen zou worden verkondigd.

Hun gezang ruiste geweldig, zodat de posten der dorpels zich bewogen, de gehele grondslag van 't voorportaal, waar ik stond, als 't ware mede door diepe eerbiedigheid werd aangegrepen, van de stem des roependen; en het huis werd vervuld met rook; want een reukoffer op het in de tempel staande altaar (vs. 6) vergezelde dit loflied, gelijk ook in de tempel te Jeruzalem bij 't dagelijks morgen- en avondoffer edel reukwerk op het reukaltaar werd aangestoken (Exod. 30:1 vv. Luk. 1:8 vv.).

Zie verder Exod. 19:16 en 18. “Het geluid der bazuin”. De ganse berg beefde zeer. Het trillen van de zuilen des voorhofs stelle men zich enigszins voor als ‘t dreunen der tempelwanden bij de volle tonen des orgels, of bij ‘t lofgezang ener grote menigte. Dan schijnen de grondvesten te beven.
Onder het huis hebben we hier niet te verstaan de Joodsen staat, zoals sommigen menen, maar de Kerke Gods. En derhalve duidt dit gezicht aan, niet dat de Heere God zijn toorn zou openbaren tegen het Joodse volk, maar dat Hij Zijn heiligheid zou openbaren in het midden van Zijn kerk, zodat Zijne gelovigen met ontzag en eerbied voor Hem zouden vervuld zijn, en Hem de eer van Zijn Naam geven, zowel, wanneer Hij zijn heiligheid en heerlijkheid openbaarde in de genade betoning jegens zijne kinderen als in zijne oordelen over de goddelozen.

Toen zei ik met sidderen en beven: Wee mij, want ik verga, ben verloren, dewijl ik, reeds een zondig mensenkind, bovendien ook een man van onreine lippen 1) ben, en wat mijne, persoonlijke onreinheid nog vermeerdert (zie Ezra 9:6), ik woon in het midden eens volks, dat toch onrein van lippen is (Hoofdstuk 3:8; 5:18 vv.); want mijne ogen hebben de Koning van hemel en aarde, de HEERE der heirscharen gezien (Exod. 33:20. Richt. 6:22); ik moet hier stom blijven, waar alles Hem huldigt.

Dat de Profeet zijne onreinheid juist met betrekking tot zijne woorden uitspreekt, heeft daarin zijn grond, dat hij onder de priesterlijke Engelen en hun hemelse dienstbetoning verplaatst, zich verhinderd ziet, juist door zijne onreinheid aan de lof Gods, waartoe de mens toch geschapen is, deel te nemen. Daarbij komt wellicht nog, dat hij als Profeet de onreinheid van zijne lippen met bijzondere kracht gevoelde. Hij is toch Gods tolk bij Israël. Welk ene roeping, maar ook welk ene zedelijke ongeschiktheid.

De grote smart des Christens is juist over zijne zedelijke verdorvenheid, waardoor hij belet wordt, Gods lof met heilige lippen te bezingen. Daarom verlangt hij naar de hemel. ‘t Hart is dan niet meer verdeeld, de lippen zijn dan niet meer bezoedeld.
In plaats van zich in dit geluk te verheugen, is hij ten hoogste aangedaan over de heerlijkheid, welke hem omringde, en verbaasd over de glans dezelve, zowel als ter nedergeslagen door het besef van eigen nietigheid en onweerde, waarom hij verzucht: Al mij, wee mijner, want ik verga, het is met mij gedaan, zo die grote en geduchte God, mij naar streng recht en naar mijne verdiensten handelen wil, want ik weet hoe onrein mijne lippen, hoe zondig mijn bestaan is.

Maar een van de serafs vloog op een wenk des Heren tot mij, en had ene gloeiende kool in zijne hand, die hij met de tang van het reukaltaar des hemelsen heiligdoms genomen had.

Met de tang genomen; want ook de hand eens serafs raakt niet onmiddellijk ‘t aan God toegewijde altaar en Hem toebehorende offer aan.
De weldaad der reiniging, welke hier de profeet te beurt viel, terwijl hij in de grootste angsten verkeerde, wordt ons hier beschreven. Deze weldaad had hij nodig voor het tegenwoordige geval, des te meer als hij in zijne consciëntie en in zijn gemoed overtuigd was van zijn onwaardigheid. De Heere onthoudt hem die genade niet. Na de goede en vrome

gemoedsaandoening van de Profeet geeft Hij een der Serafims in last, zich naar de Profeet te spoeden en hem te troosten door hem te reinigen. Zo moet men het opvatten wat hier gezegd wordt.

En hij roerde mijnen mond (Jer. 1:9) daarmee aan, en zei: Zie, deze gloeiende kool a) heeft, als het teken van de toe-eigening der genade Gods, uwe lippen aangeroerd; alzo is uwe misdaad van u geweken, en uwe zonde is verzoend (Lev. 1:4).

Dan. 10:16.

Joh. 13:10 spreekt Jezus: "Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein. " Hier gaat het om de reiniging der lippen. Waarom? Omdat de profeet over ene bepaalde onreinheid had geklaagd, welke hem 't gebruik van zijne lippen belette, terwijl hem de nood was opgelegd, ze tot Gods lof te gebruiken.
Tot de fundamentele leer van de openbaring des O. en N. Testaments behoort, dat de mens, wanneer hem de levende kennis zijner zonden geopend is, tot de zekerheid harer vergiffenis uitwendige tekenen van God nodig heeft.
Deze vernieuwende genade maakte hem bekwaam, om op last van God zijne bevelen onder de mensenkinderen bekend te maken, want die van de kwade consciëntie gereinigd zijn mogen het best in staat gerekend worden, om de levendigen God te dienen en niemand is zo bekwaam om de rijkdom der Evangelische genade aan anderen duidelijk en overtuigend voor te stellen, als hij, die zelf de zoetheid er van gesmaakt en de invloed daarvan gevoeld heeft.

II. Vs. 8-13. Terwijl nu de stemme des Heren zich horen laat, die naar de rechten bode in Israël vraagt, biedt Jesaja zijnen dienst aan. Op zijne reiniging volgt dan nu zijne zending, welke echter ene vreselijke tegenstelling vormt met die der serafijnen, waarvan hij zo even 't voorwerp was; want hij zal het hart van Zijn volk verstokken, hun oren zwaar maken en hun ogen sluiten, opdat zij niet kunnen geloven, daar hun nu geen tijd tot boete en geen weg tot redding meer gegeven is. De profeet weigert het opnemen van dien ontzettend zwaren last en het opvolgen van dit hoog ernstig bevel niet; maar heeft toch ene vraag op het hart, hoe lang dat strafoordeel Gods en het oordeel der verwerping duren zou, en ontvangt dan aanwijzing met betrekking tot de verdere leiding des volks. Israël als massa zal voor altijd verworpen en uitgedelgd worden, maar een heilige nakomelingschap, gelijk de wortel van een boom, wordt gered en naar het verheven doel der volksroeping heengeleid.

Daarna, zo ontzondigd en waardig gemaakt om te staan in de raad der hemelingen, hoorde ik de stem des HEREN, welke zei: Wie zal ik met deze opdracht tot Mijn volk zenden? en wie zal, daar in zulk ene belangrijke zaak op vrijwillige dienstbetoning aankomt, voor ons 1), de Drie-enige God (Gen. 1:26), heengaan? toen zei ik, nu ontzondigd en daardoor daartoe bekwaam geworden: Ziet, hier ben ik, zend mij heen; want ik was er van overtuigd, dat ik om dit te doen, het gezicht (vs. 1 vv.) gezien had.

Joodse uitleggers en in navolging van hen ook sommige nieuwere exegeten, verklaren dit van God en de Serafs. O. i. geheel ten onrechte. Want toch de profeet werd niet gezonden

door de Engelen. De Engelen, ook de Serafijnen niet, hebben geen macht om te zenden. Wie zendt is God alleen. En dus spreekt de HEERE hier in de drievuldigheid Zijns persoons, als de Drie-enige God, gelijk dit op meer plaatsen geschiedt. (Gen. 1:26. 3:22. Ezechiël. 21:10. Hos. 12:5 e. a.)

Toen zei Hij (de Heere): Ga heen, en zeg tot dit 1) volk van onreine lippen, gelijk gij u genoemd hebt (vs. 5), en hetwelk Ik niet Mijn volk noemen mag (Exod. 32:7. Jer. 7:16. Hos. 1:9) a) Horende hoort ook verder, gelijk tot nu toe wat Ik in Mijn geschreven Woord en in Mijne voortgezette openbaring u door de profeten horen laat, maar verstaat niet; ‘t zal voor uw hart gene vrucht dragen, en ziende ziet het grote werk, dat Ik daar onder tekenen en wonderen onder u doe, om Mijn raad te volbrengen en als voorboden van Mijne naderende strafgerichten, maar merkt niet; het zal u niet meer tot boete en bekering strekken.

MATTHEUS. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

Dit volk. Jesaja heeft zo-even gezegd dat hij woonde te midden van een volk, onrein van lippen. Hierop slaat nu dit volk terug. De Heere God noemt het niet meer Mijn volk, dewijl het Zijn verbond heeft verbroken. En als gevolg daarvan moet de Profeet het Israël aankondigen, dat het, hoewel het de prediking des Woords zou horen en de bestraffing en dreiging Gods vernemen, toch niet zou horen, noch verstaan. Ja hoewel het zien zal, dat de Heere met zijne oordelen niet alleen dreigt maar ook komt, het zal toch niet zich bekeren, en van zijn boze wegen afhouden.

De prediking van Jesaja zou een prediking der verharding zijn. Zijn Woord een reuke des doods ten dode.

Maar gij, Jesaja, ontvang hier tot voltrekking van ‘t besluit Mijns toorns over Israël de last: Maak door uwe gehele werkzaamheid als profeet, waarmee gij nu zult aanvangen het hart dezes volks vet, en maak hun oren zwaar, en sluit (of bestrijk, belijm) hun ogen; a) opdat het niet zie met zijne ogen, noch met zijne oren horen, noch met zijn hart versta, noch zich bekere van zijne boze wegen, en Hij het van zijne dodelijke ziekte geneze; want juist dat wil Ik hun onmogelijk maken, Ik wil voor hen de weg der bekering en der redding voor goed afsluiten.

Jes. 5:21.

Maar hoe kan de genadige God, die wil, dat alle mensen zalig worden (1 Tim. 2:4), oorzaak der verharding zijn? Behalve ‘t geen wij over deze moeilijke vraag Exod. 4:21 gezegd hebben, merken wij nu nog op: Gelijk het water gloeiend gemaakt, niet meer verkoelt, maar brandt, zo is het ook met de werking van het goddelijk levenswater op een in het vuur der boosheid tot de hoogsten graad in vlam gezet hart; het komt tot een punt, dat het genadevuur overgaat in een vuur des toorns, niet meer smelt, maar verbrandt. (Rom. 1:28). De oudere godgeleerden spreken over de werkzaamheid Gods bij de verharding aldus: Noch de oorzaak, noch het resultaat der verharding is van God; ‘t is zo, dat Hij werkelijk het hart verhardt, wat de genade doet verwerpen, in ‘t hart legt; maar Hij laat wegzinken in steeds hardnekkiger

tegenstand, weerhoudt de Satan nu niet langer; maar laat hem, tot waarschuwing en ten afschrik in zijne werkingen naar hartelust openbaar worden, en geeft aan de goddeloosheid gelegenheid, al meer en meer in hare afschuwelijkheid openbaar te worden. En wat nog meer: Hij laat de waarheid in haar volle licht, en zo, dat men daarin niet mistasten kan, tot de goddelozen komen onder omstandigheden, welke de Satan gelegenheid geven, hun toe te sluiten, dat van haar nog meer te vreemden en tegen haar in te nemen. In deze vaten des toorns wordt dan tot een vermanend en waarschuwend voorbeeld voor anderen, een deel van verdoemenis en hel reeds hier openbaar.
De Heere heeft Zijn weerspannig volk sedert lang gekend, en de snellen, ras besloten uitroep: "O zend mij!" aangrijpend, toont Hij Jesaja de bittere vruchten aller profetische moeite en arbeid in de verte. "Hoe meer gij het volk te horen geeft, des te minder zal het verstaan; hoe helderder gij het zien laat, des te meer zal het blind worden. " Want dat ligt in de wet der tegenspraak. Gods taal wordt echter bestraffende ironie, gelijk Hij die de profeet aan het volk opdraagt. Dat is juist het loon voor zijne tegenspraak, dat het niet verstaat en niet kent; derhalve moet de Profeet het tot zijne tuchtiging gebieden: "gij zult niet verstaan, gij zult niet kennen. " Zo ga dan heen, indien gij lust hebt, moedige Jesaja, en maak de zienden blind en de horenden doof. " Maar "wanneer de leeuw brult, wie zou niet vrezen, en wanneer de Heere roept, wie zou niet profeteren? De ware Profeet laat zich niet verschrikken en staat als ene rots, onbeweeglijk vast in de dienst van Hem, die Hem riep. " .
Zij wilden Jesaja niet verstaan, en daarom zou hij het werktuig zijn, waardoor zij harde harten, zware oren, trage en luie ogen zouden bekomen, en waardoor hun bekering ten leste ten uiterste onmogelijk zou worden. De vermaningen zouden ongemerkt, het gevaar voor de toestand niet beschouwd, en hun harten ongevoelig blijven, voor alles wat tot hunnen vrede diende. De bekering des zondaars is der zelver genezing, en het rechte verstand is noodzakelijk tot bekering.

Toen zei ik, diep medelijden hebbende met het volk, waartoe ik zelf behoorde (Exod. 32:9 vv.): Hoe lang, Heere! zal deze mijne dienst tot verstoktheid en deze toestand van verstoktheid bij mijn volk duren? zal de tijd nimmer komen, waarop gij u weer over Israël ontfermt en 't in genade aanneemt?" En Hij zei: Totdat de steden verwoest worden, zodat er geen inwoner zij, en de huizen, dat er geen mens zij, en dat het land, al de ledige en ontvolkte steden, met verwoesting verstoord worde.

Want de HEERE zal die mensen verre wegdoen in een vreemd land en de verlating van Juda zal groot wezen in het binnenste des lands (2 Kon. 25:8 vv.).

Doch het zal met dit eerste strafgericht, waarbij nog een tiende deel der bewoners zal daarin, in het land, zijn, nog niet zijn afgelopen, en het tiende deel zal, wanneer het tweede gericht komt (Luk. 19:41 vv.), wederkeren, en zijn om af te weiden; maar zo, dat Israël zijn zal gelijk de eik 1), en gelijk de haageik, die men bij de wortel heeft afgehakt. Doch juist hierin is dit beeld vertroostend; want dat zijn zulke bomen, in welke na de afwerping der bladen en het afhakken van twijgen en stam nog steunsel is, een tronk overblijft, die weer kan uitbotten; alzo zal het heilige zaad van Israël verblijven, na zowel de eerste als de tweede verdelging, en zal dit overblijvende 2) het steunsel, de tronk, daarvan zijn, waaruit een nieuw Israël zal verrijzen, nadat het oude is weggedaan 3).

Aan eik en haageik (Gen. 35:4) verbinden zich zo vele herinneringen uit Israël's vroegere geschiedenis, en daarom zijn deze bijna altijd groene en een dergelijke indruk makende bomen een zeer juist zinnebeeld voor Israël.

In weinige, veelbetekenende woorden wordt zo duidelijk Gods weg met Israël te houden, getekend. Zij bevatten ene schets van Israël's geschiedenis tot aan de afloop. Israël is als volk onvergankelijk naar de belofte Gods, maar de massa van 't volk is naar het oordeel Gods voor 't bederf bestemd, en slechts een deel daarvan, dat zich bekeert, zal Israël als volk voortplanten en die heerlijke toekomst beërven. Deze goddelijke wet van zegen, verzonken in de afgrond van de over Israël gekomen vloek, heerst ook nu nog in de geschiedenis der Joden. De weg des heils is voor allen open; enigen vinden dien en geven ons een voorgevoel van 't geen zijn kon en zal worden; maar de massa is reddeloos verloren, en eerst wanneer deze is vernietigd, want door God, de eeuwig Getrouwe, een gered en heilig zaad tot een nieuw, heilig Israël opdat naar Hoofdstuk 27:6 de aardbodem met zijne vruchten vervullen, of gelijk Paulus (Rom. 11:12), zegt, der heidenen worden zal.

Ten gevolge van deze Gods-belofte, welke nu een hoofdstuk vormt der prediking van Jesaja, noemde deze later zijn oudsten, 757 v. Chr. geboren zoon Scheär-Jaschub ("het overblijfsel bekeert zich. " Jes. 7:3).

Wat God de Heere hier verkondigt is, dat ja uit de verwoesting van Babel nog een tiende zal overblijven, maar dat dit ook zal afgeweid worden gelijk een eik en haageik bij de wortel wordt afgekapt. Echter zal die wortel het heilige zaad blijken te zijn. Het geestelijke Israël is onvernietigbaar. Uit de afgehouwen tronk zal er nog weer een kostelijke plantinge voortkomen, welke belofte vooral van toepassing is op de Christus Gods.

HOOFDSTUK 7. DE MESSIAS ZAL UIT ENE MAAGD WORDEN GEBOREN.

Op de geschiedenis van de roeping des profeten tot zijn ambt, waarbij hem als een eigenaardig deel daarvan werd opgedragen, het hart des volks, tot hetwelk bij gezonden werd, door middel van zijn woord te verharden (6:9 vv.) volgt nu, nadat inmiddels na verloop van ongeveer 17 jaar, de tijd daartoe is rijp geworden, de ontmoeting met de koning Achaz waaruit zo duidelijk blijkt, hoe het huis David's en het land Juda naar het Godsgericht gezet zijn om niet te zien met hun ogen, niet te horen met hun oren, niet te verstaan met hun hart, om zich te bekeren en genezen te worden.

Vs. 1-25. Rezin, koning van Syrië en Pekah, koning van Israël, hebben een krijgstocht tegen Jeruzalem ondernomen, om het huis van David van zijne heerschappij over Juda te beroven en een aan hen onderworpen en leenplichtigen koning op dien troon te plaatsen. Achaz en geheel Jeruzalem zijn vol schrik en vreze voor de overmacht der vijanden, en wenden pogingen aan, om de koning van Assyrië te hulp te roepen. In dezen nood belooft de Heere door Jesaja redding, laat de vruchteloosheid van de Syro-Efraïmitischen bond voorstellen en wil het uitzien naar de hulp der Assyriërs in het geloof aan Hem, in 't vertrouwen op Zijne almachtige, het voorgestelde doel zeker bereikende leiding veranderen. Maar Achaz sluit oor en hart voor deze door God voorgestelde ruiling; de godvrezende theocratische staatkunde van de profeet komt te laat tot hem, hij is reeds met zich zelven in 't reine en volhardt bij zijn plan ook dan, als Jesaja de ganse wereld in de naam des Heren voor hem beschikbaar stelt, om zich een teken van de zekere vervulling der belofte naar willekeur te kiezen. Hij begeert geen teken, om niet, gelijk hij zegt, de Heere te verzoeken; daarom wordt hem dan een teken opgedrongen, 't wonderteken der geboorte van een knechtje uit de daartoe reeds uitverkoren maagd, dat een Emmanuel worden zal. Maar even groot als de genade is, welke daarin aan een toekomstig geslacht wordt toegezegd, even zwaar is aan de anderen kant 't gericht, dat Juda, totdat de belofte vervuld wordt, tengevolge zijner verwerping van God en zijn heil van dat ogenblik af tegemoet ijlt, een gericht waarbij het water tot aan de lippen komt.

Het geschiedde nu in de dagen van Achaz, de zoon van Jotham, de zoon van Uzzia, de twaalfden koning van 't rijk Juda, die 16 jaar, van 742-727 vóór Chr. zo afgodisch en verdorven mogelijk, geheel anders dan zijne beide voorgangers te Jeruzalem regeerde (2 Kon. 16:1 vv. 2 Kron. 28:1 vv. dat ongeveer in het tweede jaar van zijne regering, d. i. 741 v. Chr. Rezin, de koning van Syrië, en Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israël, nadat zij reeds onder de regering van Jotham verscheidene strooptochten tegen Jeruzalem ondernomen (2 Kon. 15:37) en zich nu verbonden hadden om aan de regering van het Davidische koningshuis een einde te maken, en een van hen afhankelijken heerser, de zoon van Tabeal! koning te maken, optoog naar Jeruzalem, ten oorlog tegen haar; maar hij vermocht met strijden niet tegen haar, en zag dus zijn plan verijdeld.

Deze plaats, welke met 2 Kon. 16:5 bijna gelijkluidend is, beschrijft ons de Syro-Efraïmitischen oorlog tegen Achaz slechts in algemene trekken, in zijn begin en einde, zonder nadere tijdsbepaling. Maar uit de verstrooide berichten, welke wij deels hier en 2 Kon. 16:5 v. deels 2 Kron. 28:5 v. daarover vinden, blijkt het volgende. Spoedig na de jeugdige en door de algemene ontevredenheid over zijne van 't geloof en de grondstellingen der vaderen afwijkende richting (2 Kon. 16:2 v. 2 Kron. 28:2 vv. zo verzwakte Achaz, hadden de beide,

tot verwoesting van ‘t Davidische koning huis saamverbonden koningen van Syrië en Efraïm naar ‘t schijnt ter bereiking van dat doel het plan gevormd, dat Rezin door het Overjordaanse, van welks herovering hij eerst had afgezien, naar Edom zou oprukken, om van daar uit geheel het zuiden tegen Juda te doen opstaan; Hij slaagde in zijne ondernemingen, daar hij niet alleen een leger van Achaz, dat hem moest tegenhouden, versloeg, en ene grote menigte gevangenen naar Damascus voerde (2 Kron. 28:5), maar ook de nieuw versterkte havenstad Eloth aan de zuidelijke grens van Edom innam en daar ene Syrische volksplanting vestigde (2 Kon. 16:6), de Edomieten van Juda’s opperheerschappij bevrijdde en door een inval in Juda de dreigenden nood aldaar vermeerderde, gelijk dan ook de Filistijnen zich bij Juda’s vijanden voegden (2 Kron. 28:17, 18) waarop hij dan tegen Jeruzalem zelf oprukte. Inmiddels had ook Pekah, die uit het noorden kwam opzetten, Achaz met een schitterend gevolg dag geleverd en een groot getal gevangenen gemaakt. Wel werden deze op aandrang van de profeet Oded weer vrij gelaten en goed verzorgd, met ere weer naar hun land gezonden (2 Kron. 28:5-15); toch liet Pekah zijn vijandelijk plan tegen het broederlijk volk niet varen en verbrak zijn verbond met de koning van Syrië niet, maar liet zich, toen deze uit het zuiden tegen Jeruzalem kwam opzetten, door het uitzicht op een gewenst gevolg ook van zijne verdere ondernemingen verleiden, om van de noordzijde Jeruzalem nog meer te benauwen. Dit is het tijdstip in ons hoofdstuk aangegeven, ‘t is het tijdperk van ene beslissing voor beide delen van Gods volk, voor Efraïm, het noordelijk deel zowel als voor Juda, slechts met dit onderscheid, dat Efraïm reeds gekozen heeft, terwijl het einde, dat Juda kiezen zal, wel reeds kan worden vooruitgezien, maar Jehova toch nog door de profeet Jesaja met de huize David’s twist, opdat dit de weg der zonde verlate en de rechten weg opga.

Wij zeiden dat Efraïm reeds gekozen heeft; ‘t heeft zich verbonden met een der erflijke vijanden ven Gods volk tegen het broederrijk, het sloot met heidenen een verbond tegen de stad des levenden Gods, tegen die plaats, waar Hij Zijn troon heeft opgericht. Het heeft zich met een heidens volk tot de val van de huize David’s verbonden, van dat geslacht, dat van de Messiaanse belofte de drager was, en is op het punt op de troon van dit huis, waaruit de van ouds toegezegde Heiland Israël’s zal ontkomen, een heidensen vorst te plaatsen, en daardoor Juda geheel te vernietigen als natie, om zo te zeggen van zijn God te beroven (godsdienstloos te maken). Terwijl alzo van de zijde Efraïm de maat van de afval vol is, is dien ten gevolge ook de verwerping van Efraïm bij de Heere vastelijk besloten, dat het na 65 jaar (vs. 8, d. i. in ‘t jaar 676 n. Chr.) door overbrenging van heidense volksplanters naar het land, waaruit het verdreven is (2 Kon. 17:24 vv. Ezra 4:2), zelf als natie zal ophouden te bestaan en van zijn God beroofd wordt. Maar voor Juda is ‘t beslissende ogenblik reeds gekomen; als het zich toch bepaald verklaren moet, of het in zijn ellendigen staat hulp nodig hebbende om niet onder te gaan, tot God, zijn God, of tot de als een ster der eerste grootte aan de staatkundigen hemel opkomende Assyrische wereldmacht zich wenden zal, wordt terzelfder tijd zijn eigen lot beslist, namelijk, of de overgang uit de ouden in de nieuwen tijd, uit de tijd van ‘t Particularisme in dien van ‘t Universalisme (2 Kon. 15:36) voor hen door middel van ene weldadige hervorming of van ene geweldige vernieling geschieden zal. Maar Achaz, en met hem het huis van David in geheel Juda bezwijken in deze proefneming; zij weten slechts uitwendige machtsontwikkeling te waarderen, en nemen daarom hun toevlucht tot Tiglath-Pilezer, koning van Assyrië (2 Kon. 16:7 vv). ‘t Schijnt ook dadelijk te helpen; want (zie vs. 1b) Rezin en Pekah vermogen niet tegen Jeruzalem. Maar wat Tiglath-Pilezer tegen Syrië en Israël ondernam (2 Kon. 16:9; 15:29) ‘t geschiedde niet in ‘t

belang van Achaz, maar ten voordele van zijne eigene wereldheerschappij, en gelijk de koning van Assyrië niet volledig hielp, zo bracht hij het later zo in benauwdheid, dat hij zijn koning van een vrij, zelfstandig vorst tot een cijnsplichtig vazal maakte. Onze profeet, door Gods Geest verlicht, weet dat vooruit; daarom wendt hij alles aan om Achaz en de inwoners van Jeruzalem door de schoonste beloften tot ene besliste keuze te brengen. Maar ook weet hij reeds door 't geen bij zijne wijding tot Profeet tot hem gesproken is (6:9 v.) dat al dat dringend nodigen niets helpt, dat Achaz met zijn volk in de diepsten nood niet bij de Heere, maar bij ene wereldse macht hulp zal zoeken, en dat later (Hoofdstuk 36 en 37) dezelfde wereldmacht nog in erger graad die benauwdheid over Jeruzalem zal brengen; toch beproeft hij nog eenmaal (vs. 10 vv.) wat hij reeds vroeger beproefd heeft; (vs. 3-9) want het ogenblik is te gewichtig; het beslist voor de toekomst.

Als ten tijde dat Rezin van 't zuiden en Pekah van 't noorden tegen Jeruzalem oprukten, men de huize David's, toen in Achaz en zijn geslacht bestaande, boodschapte, zeggende: De Syriërs rusten op Efraïm, hebben met Efraïm gemene zaak gemaakt om de koning van Juda te onttronen en een ander in zijne plaats aan te stellen (vs. 5 vv.), zo bewoog zich van schrik en angst zijn hart en het hart zijns volks, gelijk de bomen des wouds bewogen worden van de wind.

En de HEERE, tegenover deze verklaarbare, natuurlijke moede- en radeloosheid des te liefelijker beloften over de uitkomst van de tegenwoordigen nood stellende, zei tot Jesaja, die in het beneden deel van de stad woonde: Ga nu uit, vóór de stad, Achaz tegemoet, gij en uw zoon Schear-Jaschub 1), aan het einde, van de watergang des oppersten Gihon vijvers, aan de westzijde van Jeruzalem (1 Kon. 1:33), aan de hogen weg van het veld des vollers 2), naar die zijde, waar de lakenvollers hun handwerk drijven en waar de koning nu is, om voor ene mogelijke belegering de nodige maatregelen te nemen;

(Vs. 3-9). De naam van de Profeet zelf, welke "heil van Jehova" betekent, moet door de daarin opgesloten belofte des Konings toenadering tot Jehova bewerken, opdat echter, als de zending van Jesaja haar doel bij Achaz niet bereikt heeft, en de Heere om dat goddeloos verzet moet besluiten tot hetgeen Juda's ondergang ten gevolge heeft, reeds nu openbaar worde, dat in dit alles niets geschiedt, wat de Heere niet lang te voren aanschouwd heeft, moet de Profeet zijn zoon met zich nemen, wiens naam: "Het overblijfsel bekeert zich" (6:13) slechts ene abbreviatuur (aanwijzing in 't kort) is van het laatste punt, waarin Gods wegen uiteenlopen.
De plaatsbepaling is hier dezelfde, als 36:2. Niet te vergeefs had de Heere de profeet, die schijnbaar onverschillige plaats zo duidelijk omschreven, en hier en wederom later doen voorstellen. Hier wordt het eerste bedrijf, in Hoofdstuk 36 het laatste van deze ontzaglijke tragedie afgespeeld; op dezelfde plaats, waar de afgezant van de levenden God met Achaz onderhandeld heeft en smadelijk door hem afgewezen is, schreven later de gezanten van het rijk, voor hetwelk Juda toen ter tijd zijnen God verlaten had, hun vredesvoorwaarden, waartegen nu noch menselijke kracht, noch weigering iets meer baat.
Juist door dat Jesaja met zijn zoon tot Achaz werd gezonden, daarin had de koning te erkennen, dat de Heere nog niet Zijne oordelen zou uitvoeren, en dat er voor hem nog verwachting was. Immers Jesaja betekent de Heere behoudt, en Schear-Jaschub, het

overblijfsel zal door bekering behouden worden. Achaz bevindt zich bij de waterleiding, die Jeruzalem van water voorzag, om zich te verzekeren, dat de vijand die leiding niet zou verstoppen en alsdan de stad wegens gebrek aan water, tot de overgave nopen. Maar de Heere komt tot hem, om hem te verzekeren dat hij niets heeft te vrezen, dewijl de Heere niet wilde dat Israël en Syrië Jeruzalem en Juda zouden vernietigen.

En zeg tot hem: Wacht u voor willekeurige, alleen uit menselijke scherpzinnigheid voortgekomen maatregelen, en zijt gerust 1), tracht, vóór al het andere tot ene stille, op God vertrouwende zielsstemming te komen; vrees niet, al moest gij in dezen nood geheel verzinken, en uw hart worde niet week van wege die twee staarten dezer rokende vuurbranden, brandende stompen, wier vuur reeds is uitgedoofd en wier rook slechts de ogen zeer doet (1 Kon. 11:25), vanwege de ontsteking des toorns van Rezin en der Syriërs, al is hun getal zó groot, dat hij met u doet wat hem behaagt, en voor de toorn van de zoon van Remalia 2) die vergeleken met u, zoon der door zo vele heerlijke beloften verrijkten David, niet eenmaal de naam van een koning verdient;

De Heere God vermaant hier de koning, om zich voor het uitwendige te wachten, en wat het inwendige betreft rustig van gemoed te zijn.
de zoon van Remalia, niet Pekah, om Achaz er op te wijzen, dat het huis van de koning van Israël niet een waar koningshuis was en op het punt stond van uitgeroeid te worden.

Ja, laat u geen enkel ogenblik vrees aanjagen, omdat de Syriër kwaad tegen u beraadslaagd heeft met Efraïm en zijn vorst, de zoon van Remalia, zeggende:

Laat ons optrekken tegen Juda en zijne hoofdstad Jeruzalem en het te midden zijner zekerheid verdriet aandoen, en het onder ons als opperste heersers delen, en de zoon van Tabeal tot onzen gemeenschappelijken vazal, en tot koning maken in het midden van hen.

Onder dezen zoon van Tabeal verstaan zij zonder twijfel een Syriër, dus een Heiden, wellicht de opperbevelhebber van hun legers. De naam Tabeal komt (Ezra 4:7) in de vorm Tabeël als naam van een Perzischen stadhouder in Samaria voor, en betekent in de laatsten oorspronkelijken vorm: “goede God; ” heeft echter door de verandering van el in al de betekenis van deugniet (“de niet goede”) verkregen, wat zeker met opzet geschied is.
Vs. 1-8. Hebben wij in ‘t vorige hoofdstuk een blik in ‘t binnenste heiligdom des Profeten geworpen, zo als hij God aanschouwd en Zijne opwekkende stem tot zijnen dienst vernomen heeft, zo ontmoeten wij hem nu openlijk zijne hemelse wijding ten uitvoer brengende. Hij treedt, omschenen van de hoogheid der profetische waardigheid, die hij van de Koning Jehova Zebaoth ontvangen heeft, de koning Achaz te gemoet, om hem onder Gods vrijen hemel, vooral het volk zijne kleinmoedigheid in staatkundigen nood te verwijten, en hem in de ernstigste taal der waarheid tot Dien te leiden, die meer is dan alle macht der wereld, tot de eeuwigen rotssteen in de hoogte. Daar moet hij de vreesachtigen koning in zijns Heren naam het kortste en schoonste troostwoord in het hart spreken: “Wees voorzichtig, doch stil! vrees niet en uw hart versage niet!” Rustig en stil te zijn, wanneer het daar buiten stormt, dat is het eerste gebod des hemelsen Troosters! Maar deze stilte kan niet intrekken in de bewogen ziel, indien zij niet opziet naar de hoogte, van welke dat woord des heiligen zangers

nederklinkt: “Wat buigt gij u neer, o mijne ziel?” (Ps. 42) Uit het geloof moet de rust komen. Maar als het ontbreekt, waar vind ik het? De Profeet, hij had het, en op zich zelven wijst hij dien koning, zo arm aan geloof; in zijn levend woord, daar ontspringt de Troost, uit deze bron moet hij zijne dorre ziel verkwikken. Daarom gaat heen, gij die kleinmoedig zijt en versaagd van harte, als Achaz, en zoekt u godsmannen als Jesaja, dat zij u het geloof in de ziel spreken, door de woorden Gods, die zij van boven hebben; want, gelijk de droge halm aan de vlam vuur vat, zo de kleinmoedige ziel aan het woord des gelovigen troosters.
Deze beide reeds ten dele geschonden of gebrande staarten, waren alzo verteerd en verzwakt, dat men hen lichtelijk met de voet vertreden kon. De beide koninkrijken van Syrië en Israël waren nabij hun ondergang. Door gesels in Gods hand te zijn, werden ze zelf mede om hun eigen zonden gestraft, en in tal verminderd, terwijl zij andere gewesten verwoestten en ontvolkten, want ook daardoor vervulden zij hun zondemate en maakten zich rijp ter straffe.

Aldus zegt de Heere HEERE: Het zal niet bestaan, en het zal niet geschieden, wat beide koningen zich hebben voorgenomen en waarvan zij zó zeker zijn, als ware het reeds geschied; want nimmer zal het hun gelukken de loop der geschiedenis, zo als de Heere dien bepaald heeft, te veranderen.

Maar Damascus zal het hoofd van Syrië zijn, en Rezin het hoofd van Damascus, buiten dezen door God getrokken kring kan hij niet gaan, al wilde hij ook alle krachten inspannen, ook nog een ander rijk behalve dat van Juda te veroveren; en in nog vijf en zestig jaren, wanneer het land, waaruit het volk der tien stammen verdreven en dat met heidense volksplanters bedekt en dus niet meer een door hem vermeesterd grondgebied is (2 Kon. 17:24), zal Efraïm verbroken worden, dat het geen volk zij. 1)

Dit ziet niet op de wegvoering van Efraïm onder Salmanezer, maar op de wegvoering onder Esar-Haddon, in het 22ste jaar van de regering van Manasse, toen het laatste gedeelte van Efraïms bevolking naar Assyrië en Babel (2 Kon. 17:24. Ester 4:2) werd weggevoerd.
Dan komt het getal ook precies uit. Achaz regeerde na deze nog 14 jaar. Hizkia heeft 29 jaren geregeerd en die wegvoering had plaats in het 22ste jaar van Manasse. Dit maakt een tijdruimte van 65 jaren.

Ondertussen zal Samaria Efraïms hoofd zijn, en de zoon van Remalia het hoofd van Samaria, en ook deze zal nimmer gaan buiten de kring van ‘t hem aangewezen gebied. Indien gijlieden, huis van Juda, deze goddelijke verzekeringen niet gelooft, maar vlees stelt tot uwen arm, zeker gij zult niet in ‘t land uwer vaderen bevestigd, maar daaruit gedreven worden, gelijk Efraïm uit het zijne, al wordt gij voor uwe vernietiging als volk bewaard 1).

Wat de inhoud aangaat, behoort de eerste helft van vs. 9 tot die van vs. 8, en de tweede helft van vs. 8 tot die van vs. 9. Rezin en de zoon van Remalia, de een zowel als de ander, zijn binnen de kring van hun door God aangewezen bestemming besloten, en kunnen Juda en het huis David’s niet schaden; al wat zij doen is vruchteloos! Gelijk nu Efraïm door onnatuurlijke verbinding met een heidensen koning tot uitroeiing der plaats, waar de Heere woont, en tot verdelging van ‘t koninklijk geslacht, waarop de Messiaanse belofte rust, zich zelven het

treurig lot bereidt, als Gods tijd vervuld is, zijn bestaan als volk te verliezen, zo zal Juda, als

het op dat beslissend tijdstip ongelovig staat tegenover ‘s Heren beloften en tot ene heidense macht zijne toevlucht neemt, zich althans dat oordeel op de hals halen, dat het niet blijft in ‘t land der vaderen, maar een speelbal wordt der heidense wereldmachten, totdat de Heere te Zijner tijd zich verheft om het Schear-Jaschub of het zich bekerend overblijfsel weer in zijn land te voeren. Wij hebben dus in de vier delen, welke vs. 8 en 9 verbinden, een parallellisme (tegenover elkaar plaatsing) 2 Sam. 21:27) gelijk lid 1 in lid 3, zo keert lid 2 in lid 4 terug, waardoor de profetische toespraak krachtiger en nadrukkelijker wordt. Wat nu inzonderheid 2 en 4 aangaat, wijzen wij met betrekking op de daarin ons zo bepaald voorgestelde profetie, welke zelfs het jaartal zo nauwkeurig bepaalt, op hetgeen wij 1 Kon. 13:2 opmerkten, terwijl wij, wat de ook 2 Kron. 20:20 voorkomende gedachte in 4 aangaat, op het woordenspel in de Hebreeuwsen tekst moet gelet worden, waarvan wij deze verklaring geven: Toont gij u niet vast te houden aan God, dan zult gij niet vast blijven, maar de grond onder uwe voeten verliezen. De vertaling van Luther geeft dat woordenspel terug: Gelooft-blijft!

Indien gij niet bevestigt, (namelijk: uw gemoed in God) zo wordt gij niet bevestigd; zo vloeit gij weg in een onzalig aanzijn.
Over Efraïm was reeds het vonnis der wegvoering en vernietiging uitgesproken, maar ook hier ontvangt Achaz en in Achaz Juda een waarschuwing, dat indien het niet gelooft, wat de profeet hun kwam zeggen, ook zij niet bevestigd zouden worden. Herstel en instandhouding staat in het nauwste verband met het geloof. Val en vernietiging met ongeloof.
Dit geldt ook op het terrein van het geestelijke en eeuwige leven.
Behouden worden, of verloren gaan, is tot het geloof komen, of in zijn ongelovigen toestand volharden.

En de Heere, wetende dat Zijn woord, door Jesaja getrouw tot Achaz overgebracht, bij dezen geen gehoor vond, maar de koning reeds een anderen en, zo hij meende, beteren helper in de koning van Assyrië aangenomen had, voer voort, daar Hij naar de rijkdom van Zijne goddelijke goedheid, geduld en lankmoedigheid de rampzaligen zoon van David nog niet ten verderve wilde overgeven, te spreken tot Achaz, door de mond des profeten, zeggende:

Eis u tot een teken en onderpand, dat de in vs. 4 vv. gedane belofte ene goddelijke is, en daarom ook zeker vervuld zal worden, een teken van de HEERE, uwen God 1) en wel een teken geheel naar uw welgevallen, wat en waar dan ook, eis beneden in de diepte, in de benedenwereld, het dodenrijk (1 Sam. 28:7 vv.), of eis boven uit de hoogte (Hoofdstuk 38:7 vv.); ook de stoutste en meest gewaagde eis zal worden bevredigd, opdat gij zien moogt hoe de Heere, uw God met al de volheid van Zijne helpende almacht Zich u ten dienste stelt.

Nog weigert Jehova niet Zich de God van dezen zo verharden David’s zoon te noemen; wellicht zal de heilige liefde uit dat: “Uw God” sprekende, in zijn duister gemoed een vuur ontsteken, wellicht zal hij aan de verbondsbeloften en plichten denken, waaraan dit “uw God” hem herinnert.

Doch Achaz, om zich van zijne Assyrische staatkunde niet te laten afbrengen; met gehuichelde vroomheid om der wille van Deut. 6:16 het aanbod afslaande, zei: Ik zal het niet eisen, en ik zal de HEERE niet verzoeken.

Hoofdzaak is dat Achaz, die de zin van het goddelijk bevel niet had kunnen ontkennen, als een hypocriet heeft gehandeld en andere oorzaken en redenen voor het niet vragen van een teken met de sluier van vroomheid en eerbied voor Jehova heeft zoeken te bedekken. Gij vraagt, welke oorzaken, welke redenen? Ik houd deze voor waarschijnlijk. Hij heeft het teken geweigerd, om niet indien het werd gegeven, zodanig als hij zou willen, hij juist daardoor gedwongen werd van zijn voornemen afstand te doen, wat hij wellicht reeds begonnen was uit te voeren, n. l. de hulp van Assyrië's koning te zoeken, van wiens voornemen hij zeker was. Na het ontvangen teken moest hij zich alleen aan Jehova houden en had hij zich niet goed tot een ander kunnen wenden. Ten tweeden, waar hij reeds te voren van God verlaten scheen en een zeer zwaar verlies door deze zelfde koningen had geleden en bovendien een kwade consciëntie bij zich omdroeg omtrent Jehova, dien hij beledigd had, en niet zuiver en recht stond in zijn gemoed tegenover God, heeft hij niet gedurfd zich over te geven aan de Goddelijke trouw en voorzienigheid, niet zozeer omdat hij die verachtte, als wel omdat hij de goeden wil van God jegens hem wantrouwde of ook de macht van Jehova, in vergelijking met de macht van andere goden minder hoogschatte, zodat vrees vermengd met ongeloof hier hem parten speelde en de koning vervoerd heeft om het enig ware middel tot zijn behoud te verachten.

God verbiedt de kinderen Israël's, Hem te verzoeken, gelijk zij Hem te Massa verzocht hebben. Als 't niet nodig was, hadden zij daar uit ongeloof een wonder begeerd, (Ps 78:18 vv.) en willekeurig ene proefneming vastgesteld (MATTHEUS. 4:7). Maar gelovigen vragen een teken, ja! Gideon vraagt er twee (Richt 6:17, 36 vv.) en gebruikt zelfs de uitdrukking "verzoeken" (Richt. 6:39). Achaz wil met hen, die hij dwepers noemt, niet te maken hebben; want hij weet reeds, dat hun beschouwingen en verwachtingen van de zijne zeer verschillend zijn. Huichelachtig zijne spotlust verbergende, dekt hij zijne vervreemding van God met het woord van Mozes (Deut. 6:16).
Veertien jaren later stond op dezelfde plek het leger van de Assyrischen koning, van wie Achaz nu alles verwachte en waarom hij Gods hulp en redding veracht op huichelachtige wijze, niet om Jeruzalem te beschermen, maar om op overmoedige wijze door de mond van Rabsake de stad op te eisen.

Toen met beslistheid alle verdere samenspreking met de koning afbrekende, zei hij, Jesaja, maar als orgaan dus Heren: Hoort gijlieden nu, gij huis van David, die uw hoofd en vertegenwoordiger in dezen zich geheel tegen de Heere verhardenden Achaz hebt: Is het ulieden te weinig, dat gij de mensen, een man gelijk mij, moede maakt, daar gij op al wat ik met andere profeten zo ijverig te uwer redding aanwend, in 't geheel geen acht geeft, dat gij ook mijnen God moede maakt, daar gij Hem alle middelen om u terecht te brengen vruchteloos laat aanwenden?

Zij willen niet geloven zonder te zien, en ook wanneer hun tekenen zullen worden gegeven, opdat zij geloven, willen zij toch niet zien. (Zie Luk. 11:29 v. 22:67 v.) .
Nog onlangs had Jesaja de Heere de God van Achaz genoemd; maar nu is die band losgemaakt. Jesaja staat niet meer tussen Jehova en Achaz; maar voor Jehova tegen Achaz.

Daarom, omdat gij zelf geen teken vraagt, om ongestoord in uw ongeloof te kunnen volharden, zal de Heere zelf, opdat Hij u het masker der huichelarij afrukke, als zouden godsvrucht en bescheidenheid u hebben verhinderd, zo iets heerlijks van Hem te begeren, ulieden een teken geven, naar Zijn welgevallen; dat kan echter nu niet meer alleen een uiterlijk teken zijn, als pand dat de twee koningen hun opzet niet zal gelukken; maar een teken, waarbij dit pand slechts ene ondergeschikte plaats inneemt, en wat het eigenlijke wezen aangaat, eerst zal vervuld worden aan 't einde der tegenwoordige tijden, en eerst na zware oordelen, die de indruk daarvan zullen voorbereiden, a) ziet, ene maagd zal zwanger worden, en zij zal enen Zoon baren, en Zijnen naam EMMANUEL heten. 1)

MATTHEUS. 1:21. Luk. 1:31.

Het is de Messias, welken de Profeet hier zegt te zullen geboren worden, Hoofdstuk 9 als geboren en Hoofdstuk 11 als regeerder ziet; een drietrappige, onverbreekbare trias van troostbeelden, ingeweven in de drie stadiën, in welke de Profeet de geschiedenis der toekomst van zijn volk uiteenzet.

Er zijn er niet weinigen, onder de oude en nieuwe uitleggers, die onder maagd niet verstaan een ongetrouwde, nog nooit gehuwd geweest zijnde vrouw, maar of de vrouw van Achaz of die van Jesaja en zien daarom in deze woorden niet een rechtstreekse voorspelling van de Messias, maar meer een afgeleide, zodat dan het kind óf van Achaz óf van Hizkia een type zou zijn geweest van de Christus, gelijk Israël een type was en Salomo insgelijks een schaduw beeld kon worden genoemd van de Messias.
Het Hebr. woord wordt wellicht een enkele maal, wat echter nog te bewijzen valt, van een jonge pas gehuwde vrouw gebruikt, maar nooit van een reeds lang gehuwde vrouw, zoals hier het geval was én met Achaz' én met Jesaja's vrouw.
Hier heeft het de betekenis van een ongehuwde, maar huwbare jonkvrouw. En waar nu de Heere God aan Achaz en aan geheel het volk een teken geeft, daar geeft Hij een teken op zijn, d. i. op goddelijke, bijzondere wijze. Een maagd zal zonder toedoen van de man op geheel bovennatuurlijke wijze zwanger worden, en de zoon, dien zij baren zal, zal de naam van Emmanuel, d. i. God met ons, ontvangen, en in dien naam zou het ware Israël, zouden de ware kinderen Israël's het teken hebben, dat de Heere God nog gedachten van vrede had voor het overblijfsel naar de verkiezing der genade. Waar Achaz dus een teken had veracht, waarbij het op een dadelijk genieten aankwam, daar geeft de Heere nu een teken, waarbij het enig en alleen op het geloof aankwam, niet dus voor het vleselijke Israël, maar voor het geestelijke Israël.

Boter en honing 1), alleen zulke voedingsmiddelen, welke slechts in een land, door herderstammen bewoond, die zich om land- en tuinbouw niet bekommeren, maar leven van 't geen kudde, veld en bos aanbieden, worden gevonden (vs. 21 vv.) zal Hij dan eten, totdat hij zover opgegroeid is, dat Hij weet te verwerpen het kwade en te verkiezen het goede.

Boter en honing is het voedingsmiddel der woestijnbewoners, die enkel leven van veeteelt en de honing der wilde bijen verzamelen. Dat ziet dus op een toestand van ellende en verwoesting.

De Heere dreigt hier derhalve weer met zijne oordelen, over een land, dat Hem verwerpt en blijft verwerpen.
Dat toen de Heere Christus geboren werd, de toestand nog niet zo ellendig was, dat het land een verwoest land kon genoemd worden, doet aan de waarheid en waarachtigheid van hetgeen hier gezegd wordt niets te kort, Dewijl de Heere God niet zelden uit kracht van Zijne gemene genade, de tijd wanneer het oordeel zou voltrokken worden nog uitstelt. Denkt slechts aan de voltrekking van het vonnis aan de eersten mens, welke ook uitgesteld werd.

Zeker, eer dit knechtje weet te verwerpen het kwade en te verkiezen het goede, zal dat land, Efraïm zowel als Syrië, waarover gij verdrietig zijt, omdat gij weet tegen deze dubbele, op u aanrukkende macht niet bestand te zijn, verlaten zijn van zijne twee koningen.

Zonder twijfel vangt in vs. 14 de profetie aan met de verkondiging van de geboorte desgenen, die van ene maagd in de vollen zin van dit woord ontvangen is geworden, en wel in waarheid een Emmanuel, een God met ons zou zijn (MATTHEUS. 1:23). Werkelijk is de geboorte van Jezus uit de maagd Maria en in Hem de vereniging van de Godheid met de mensheid, het wonder van alle wonderen, het krachtigste teken, waarmee alle andere tekenen, hetzij in de diepte, hetzij in de hoogte geschiedende, niet te vergelijken zijn. Waarom de Heere nu juist toen een, in zo eigenaardige raadselen en nevelen gehuld, op het geloof betrekking hebbend teken zal hebben gekozen, wordt duidelijk door het verband waarin onze plaats voorkomt. Achaz had vroeger de vrije keus gehad der plaats, waar hij dit teken verlangde. God, de Heere had de gehele wereld, hemel, aarde en hel tot zijne beschikking gesteld, opdat de koning zich door Zijne genade in het geloof zou laten sterken. Zo is het dan nu zijne welverdiende straf, het is het rechtvaardig gericht over zijne snode verachting van de neerbuigende liefde Gods, dat nu, zonder dat er acht wordt gegeven op hem en zijne eigene behoefte, hem een teken wordt gegeven, zo als er aan een man naar Gods hart geen groter en weldadiger kon gegeven worden; maar gelijk er voor een hardnekkigen en verharden tegenstander Gods geen kon worden uitgedacht, dat hem meer ergert en ten val wordt. Het huis van David is in hem, die het nu vertegenwoordigt, de koning Achaz, juist het tegendeel van hetgeen eenmaal David geweest was. Dat moet openbaar worden en kan niet duidelijker blijken dan daardoor, dat Jesaja voor Achaz een reuk des doods ten dode wordt, gelijk eenmaal Nathan voor David een reuk des levens ten leven geworden wast (2 Sam. 7:4 vv.). Over dit vers zijn de gevoelens zeer verschillend. Menen sommigen, dat dit ziet op Emmanuel, anderen zijn er zoals Calvijn, Piscator, Henry e. a. dat met dit kind bedoeld wordt de zoon, welken Jesaja bij zich had. O. i. ten onrechte, dewijl die zoon reeds 16 à 17 jaar oud was.
Het liefst verenigen we ons met het gevoelen van Vitringa, die aldus verklaart, dat er niet meer tijd zou verlopen vanaf het tijdstip waarop deze woorden zijn gesproken, totdat het land wier beide koningen de Joden kwelden, beroofd en verlaten zou zijn dan er tijd zou verlopen vanaf het ogenblik dat Emmanuel zou ontvangen en geboren worden tot dat Hij zou komen tot dien leeftijd, waarin het verstand ontwikkeld zou zijn. ” Dat derhalve binnen enkele jaren, zowel Damascus als Samaria, ingenomen en verwoest zouden zijn. En dit is ook zo geschied. Drie jaren na deze heeft Hosea een samenzwering tegen Pekah gemaakt en even te voren heeft Tiglath-Pilezer de koning van Assyrië, de stad Damascus ingenomen en Rezin gevankelijk weggevoerd (2 Kon. 15:30; 16:4).

Doch (ofschoon het teken dat de Heere u, koning Achaz! geeft, u een heerlijk uitzicht voor uwen troon en uw volk opent, dat de koningen, die u nu bedreigen, zelf met hun rijken in korten tijd zullen ten gronde gaan, in plaats van u te verderven (vs. 14, 16), zo ligt toch in dit teken, gelijk reeds vs. 15 gezegd is, voor u en uw land, nadat gij zo snood Gods genadehand afgewezen hebt, tevens de aankondiging van een nog veel erger en gevaarlijker tijd, dan dien gij nu met de hulp van Assyrië wilt doen verdwijnen, en wel van een tijd, dat deze wereldmacht, welke gij in plaats van de Heere u tot hulp gekozen hebt, over u ter verwoesting zal komen) de HEERE zal in plaats van uw volk en uws vaders huis te houden buiten de worstelingen der naburige wereldmachten, over u en over uw volk en over uws vaders (David's) huis dagen doen komen van nood en ellende, hoedanige, daar zij Juda brengen aan de rand des verderfs, en dan, na een korte verademing werkelijk doen ondergaan, niet gekomen zijn in al die 234 jaren, van dien dag af, dat Efraïm (het rijk der 10 stammen) van Juda is afgeweken (1 Kon. 12:1 vv.) door de koning van Assyrië, wiens plan tot onderdrukking en vernietiging na hem de koning van Babel geheel voltooien zal.

Want het zal te dien dage, waarover ik nu spreek, geschieden, dat de Heere zal toesissen, lokken, de vliegen, die aan het einde der rivieren van Egypte zijn, en de bijen, die in het land van Assur (Syrië) zijn.

En zij zullen in onafzienbare zwermen komen, en zij allen zullen rusten in de woeste dalen en in de kloven der steenrotsen, en in al de doornhagen, en in alle geprezene plaatsen van het land Juda, om daar bevrediging te zoeken.

Wat later omstreeks 713 v. Chr. dus na 28 jaar, werkelijk geschiedde, dat Juda het toneel was voor het samentreffen der beide wereldmachten, de Assyrische in het noord-oosten, de Egyptische in het zuidwesten, waaronder het land zoveel te lijden had, totdat het na verder lijden onder de druk van dezen bij toeneming zwaren kamp in 588 na Chr. te gronde ging (zie de geschiedenis van de koningen van Juda, van Hizkia-Zedekia (2 Kon. 18:1-25, 30), dit stelt de profeet hier onder een beeld of gelijkenis voor: "Het Egyptische volk, zo talrijk, wordt met zwermen vliegen, en Assyrië, zo krijgszuchtig en tuk op verovering, met de stekende, moeilijk af te weren bijen vergeleken (Deut. 1:44; Ps. 118:12), en deze beelden zijn ook geheel overeenkomende met de natuur van de beide landen, de vliegen met het moerassige en daarom aan muggen, horzels en allerlei soort van vliegen zo rijke Egypte; de bijen met het bergachtig en bosrijk Assyrië, waar de bijenteelt mede tot de hoofdtakken van bestaan behoort. Deze beide machten zal de Heere toesissen, ene uit het leven van de bijenhouder overgenomen uitdrukking, die de bijen met sissen of fluiten uit de korven lokt; want Hij zal het zijn die hun het heilige land als toneel van de strijd aanwijst. Zij zullen komen, Egypte van het einde der armen van de Nijl, d. i. van het verste punt en dus ook uit alle oorden, Assyrië van de kanten van Eufraat en Tiger; zij zullen in het heilige land elkaar ontmoeten, en zich daar neerlaten aan plaatsen, welke voor vliegen en bijen ene schuilplaats en voedsel verschaffen; aan de uitgedroogde beken, d. i. de beken der dalen, die des zomers meestal uitdrogen, maar toch over het algemeen de vochtige delen des lands voorstellen, in de steenkloven, de beminde schuilplaatsen der bijen, in de takken van de hagendoorn of in de doornheggen, waar zij hun voedsel zoeken, en op de klaverweiden, waar zij dat voedsel in overvloed vinden. In het volgende vers wordt de schade voorgesteld, welke deze machten het

land en volk van Juda toebrengen, maar nu in een nieuw beeld; land en volk van Juda worden voorgesteld als een man, wie men overal het haar afschoor, en alzo zo wreed mogelijk berooft en onteert. Het mes, waarmee deze daad volbracht wordt, is dat zelfde Assyrië, welks hulp Achaz juist gereed is voor veel geld tegen Syrië en Efraïm te kopen, waarvan echter de Heere Zich bedienen wil, om Juda tot ene welverdiende straf geheel en zo smadelijk mogelijk te beroven.

Te dien dage zal de Heere aan land en volk van Juda, als aan een der rechtvaardigen toorn prijsgegeven man, door een gehuurd scheermes, door diezelfde wereldmacht, door welke gij, Achaz, anderen wilt beroven, hetwelk aan gene zijde der rivier (de Eufraat) is, namelijk door de koning van Assyrië, afscheren het hoofd en het haar der voeten; ja het zal ook de baard der kin, het schoonste sieraad van de man (2 Sam. 10:4), gans wegnemen.

Het gehuurde (voor geld verkregen) scheermes, dat Juda's koning tegen anderen wilde gebruiken, zou het lichaam van zijn eigen lichaam, van zijn eigen land en volk kaal scheren.

En het zal geschieden te dien dage, zo diep zal de tegenwoordige welvaart des lands door dat scheren (vs. 20) gezonken zijn, dat iemand van al het voldragen, krachtige vee, dat hij had, een koetje, ene vaars, in het leven zal behouden hebben en twee melkgevende schapen. "Die dit behouden mocht, zou men rijk en gelukkig kunnen noemen. "

En het zal geschieden, daar deels al het land tot één uitgestrekt grasland is geworden in plaats der tegenwoordige akkers en wijnbergen, en dus overvloed van voeder oplevert, deels het grote huisgezin tot een klein getal mensen is samengesmolten, dat hij van wege de veelheid der melk, die zij geven zullen, en die men dus maar moet laten stremmen (Gen. 18:8), boter zal eten, en wel tot walgens toe; ja een ieder, die overgebleven zal zijn in het midden des lands, als het gedaan is met de opbrengst der druiven en der velden en met het bezit van vee, die zal boter en honing eten 1), dit en dit alleen, namelijk, wat de grasvelden en dicht begroeide akkers en bergen nog opleveren, maar noch brood, noch wijn, noch vlees tot afwisseling.

Ook hier is boter en honing weer teken van armoede. Boter is hier de dusgenaamde dikke melk. Akkers en wijnbergen zou men moeten ledig en woest laten liggen, zodat allen meer melk dan wijn zouden kunnen drinken en meer boter dan brood en vlees. De zonde zou het ganse land verderven en verwoesten.

Ook zal het te dienzelven dage geschieden, dat iedere plaats, of wijnberg, alwaar duizend wijnstokken van de beste soort geweest zijn, van duizend zilverlingen a) waarde 1) alzo iedere 26 ½. (Exod. 30:13) tot doornen en distels zijn zal.

Lev. 26:22.

Tegenwoordig schat men in Syrië, waar men de wijnbergen nog naar 't getal der wijnstokken waardeert, iedere wijnstok op 1 Piaster = 12 centen.

Zilverling, zilveren Sikkel, zie Ex 30:13

Dat men, om zich tegen de rondsluipende roofdieren te beveiligen, met pijlen en met de boog aldaar zal moeten gaan; want het ganse land zal, ten gevolge van het goddelijk strafgericht aan Jeruzalem en Juda, en Jehova's wijnberg (Hoofdstuk 5:1 vv.) voltrokken, doornen en distels zijn 1).

De beschrijving is met opzet zó ingericht, dat met vele woorden altijd weer hetzelfde gezegd wordt; zij is zwaarmoedig en mat, om de indruk van eentonige eenzelvigheid te weeg te brengen.

Ook al de bergen, die men nu, daar de wijn- en vruchtenteelt nog in vollen gang is, met houwelen pleegt om te hakken, te bewerken, daar zal men verder niet komen, om ze op de gewone wijze te bearbeiden, uit vrees der doornen en der distels, die men niet meer kan uitroeien, maar die zullen wezen tot inzending van de os en tot vertreding van het kleine vee, ene verdere verzorging van deze vroeger zo zorgvuldig bebouwde heuvels nalatende.

De vervulling van deze profetie begon dadelijk onder Achaz door Tiglath-Pilezer (2 Kron. 28:20 v.); gedurende 't gehele daarop volgende tijdvak werd zij al meer gezien door de Assyriërs tot op Sanherib (37:30 v. 1:7-9); na ene korte rust maakte zij verdere vorderingen en verkreeg door de voorvallen onder Nebukadnezar groot gewicht (2 Kon. 25:12. Jer. 39:10; 43:5-7); haar hoogste punt vond zij in de ontknoping onder de Romeinen (sedert 70 jr. n. Chr.). Al wat nu in de verschillende tijdperken zich tot die volkomenheid ontwikkelde, zag Jesaja in een gezicht in één punt des tijds; hij zag al het volgende te gelijk met Assyrië op eenmaal.

De profetie wortelt in de historie en loopt weer in de historie uit. Niet de gehele historie is profetie, evenmin als de gehele boom vrucht is; maar de boom bestaat om de vrucht. Ook uit het gebeurde met Achaz zien wij dat er altijd een historische bodem is, waaruit de Christus profetisch groeit.

HOOFDSTUK 8. II. Hoofdstuk 8:1-8. Gelijk Achaz eerst met de Heere, alzo heeft de Heere nu met Achaz afgedaan, en heeft Jesaja verder niets met dan koning te maken; desniettegenstaande moet, wat God Zich voorgenomen, en als Zijn raad zowel voor de verste als voor de naaste toekomst bepaald heeft, geschieden. Met betrekking tot de naaste toekomst is er de Heere aan gelegen, dat de bevrijding van Jeruzalem van de beide koningen, die het nu bedreigen, ofschoon de koning van Assyrië, door Achaz ter hulpe geroepen, haar bewerken zal, toch niet openbaar worde als de vrucht van zelfhulp, maar als Zijn woord en wil; daarom moet de profeet een met de woorden: "tuk op buit, snel tot door" beschreven tafel of blad in 't openbaar ophangen en twee betrouwbare getuigen daarbij oproepen, en moet de door zijne vrouw wonderbaar ontvangen zoon met dezelfden naam noemen, terwijl de ontwikkeling van dit kind, tot de leeftijd van bewustheid tevens het tijdstip aanwijst, tot hetwelk de vervulling van het geprofeteerde zal aanschouwd worden. Maar dewijl de hulp door Juda en zijn koning aangewend, ene eigene hulp geweest is, welke ene zondige verwerping van Jehova en Zijne legermachten meebrengt, kan slechts het zwaarste oordeel achter haar verborgen zijn! Daarom opdat alle gewaande vertroosting vernietigd worde, wordt nu reeds deze nationale ramp in haar volle zwaarte aan het volk getoond, ene ramp, welke alleen daarom niet in een volkomen ondergang eindigt, zowel van Juda als van Israël, omdat Juda reeds de belofte van een "Emmanuel" ontvangen heeft.

Verder zei de HEERE, nadat ik het gesprek met Achaz (Hoofdstuk 7:3 vv.) afgebroken en mij weer in de eenzaamheid teruggetrokken had tot mij, omstreeks 't jaar 740, door ingeving van Zijn Geest): Neem u ene grote rol, ene grote metalen plaat of tafel, geschikt voor ene openbare aankondiging, welke een ieder in 't oog vallen en door de uiterlijken vorm als een bericht van betekenisvollen inhoud kenbaar worden moet, en schrijf daarop, eer gij die plaat op ene der meest bezochte plaatsen van Jeruzalem ophangt, met eens mensen griffie, in de trant en stijl van een bekwaam opsteller: Haastende tot de door, is hij spoedig tot de buit! Korte, betekenisvolle uitdrukking, die te kennen geeft, dat het met de beide koningen, die nu de stad benauwen, spoedig zover komen zal, dat hun eigene hoofdsteden beroofd worden, en dat de macht, die hen onderwerpen zal, reeds aanrukt om hen tot een buit te maken (Hoofdstuk 7:4 vv).

Toen dit bevel volvoerende, en de tafel met die beide spreuken beschreven willende ophangen, nam ik mij, gelijk de Heere mij ook had geboden, getrouwe, om hun ambt en hun aanzien bij 't volk geschikte getuigen, Uria (2 Kon. 16:10 vv.), de toenmaligen hogepriester, en Zacharia, de zoon van Jeberechja, uit het geslacht der kinderen van Asaf (2 Kron. 29:13).

En ik was, als ik dit bevel volbracht en er dus voor gezorgd had, dat wanneer de geschiedenis der naaste toekomst de betekenis en het gewicht zou onthullen, twee mannen uit het volk zouden aanwezig zijn, om te getuigen dat wat geschiedde reeds vroeger door de Heere was geprofeteerd, tot de profetes, tot mijne ook met de gave der profetie begiftiging vrouw, ter huwelijksgemeenschap genaderd; die werd na langdurige onvruchtbaarheid door de bijzondere werking van Gods macht zwanger, en baarde enen zoon, die voor het tegenwoordige geslacht een onderpand zon zijn der geboorte van de voor een veel later geslacht bestemden Zoon der maagd (Hoofdstuk 7:14). En de HEERE zei tot mij: Noem

zijgen neem, naar dezelfde twee woorden, welke gij vroeger opgeschreven hebt (vs. 1): MAHER-SCHALAL, CHAS-BAZ 1), opdat hij in plaats der dode letter een levend getuige zij.

Ook de oudste zoon van de Profeet, over wie hoofdstuk 7:3 gesproken is, had een gehelen volzin tot zijn naam; waar dergelijke gevallen in het O. T. voorkomen zie 1 Kron. 3:17; 25:4. Ezra 8:4. De Engelse Independenten ten tijde van Cromwell volgden dit voorbeeld gaarne na.

Want 1) eer dat knechtje zal kunnen roepen, stamelen: Mijn vader! of, mijne moeder! eer hij dus zijn eerste levensjaar zal hebben ten einde gebracht, zal men de rijkdom van Damascus, alle have van deze rijke en machtige hoofdstad van Syrië tegelijk met al de inwoners, en de buit van Samaria 2), zo al niet alle bezittingen en de gehele bevolking der Israëlitische hoofdstad, dan toch een aanzienlijk deel daarvan, dragen voor het aangezicht van de koning van Assur (2 Kon. 16:9; 15:29).

Jehova weet de gevolgen, welke het inroepen van hulp bij Assyrië voor Syrië en Israël hebben zal; deze wetenschap openbaart Hij onder het oproepen van getuigen. Wordt dit woord vervuld, dan is het terzelfder tijd gedaan met de vreugde van koning en volk over de zelf gezochte hulp; want zij weten uit de verdere openbaring Gods, die even zeker zal vervuld worden, dat wanneer Assur met Damascus en Assyrië gereed is, het lijden van Juda in plaats van voorbij te zijn, eerst waarlijk begint.
De Heere God voorspelt hier weer door de Profeet wat het lot zal zijn van Samaria en Damascus, door de hand van Assyrië's koning. De rijkdom van Damascus zou weggevoerd worden en de buit van Samaria. Dit laatste wil niet zeggen dat Samaria ook zou worden ingenomen, maar dat een groot gedeelte van het rijk der Tien stammen door de vijand zou worden verwoest, hetwelk ook is geschied.

Onder buit kunnen we ook verstaan, wat men van hen, die van de inwoners van Samaria ten strijde waren getrokken maar gesneuveld waren, had geroofd.

En de HEERE sprak ter tijd, dat de profetes, haar zoon, dien zij "haastende tot de door, is hij spoedig tot de buit" noemen moest, gebaard had, en de belegering der stad intussen door de twee verbonden koningen opgegeven (Hoofdstuk 7:1) en het volk te Jeruzalem dus van zijne ogenblikkelijke vrees bevrijd was (Hoofdstuk 7:2), nog verder tot mij. Nu toch kwam het er op aan om dit volk van zijne valse vreugde te beroven, en aan hen en hun tegen God zich stellenden koning een nog veel bozer tijd voor zijne verachting van de aangeboden genade des Heren aan te kondigen. Hij sprak, zeggende:

Dewijl dit volk Israël, naar de beide delen waarin het verdeeld is, zo geheel van Mij afgevallen is, dat het niets meer van Mijn heil en Mijne genade wil weten, maar zich geheel en al in de armen der aardse wereldmacht geworpen heeft; dewijl het ene deel, Juda, veracht de wateren van Siloa 1), die, zachtjes gaan, in plaats van zich in die dagen des angstes en der verschrikking (Hoofdstuk 7:2) zich op Mijne stille, en schijnbaar onbeduidende, maar des te zegenrijker en weldadiger heerschappij te verlaten, en van de bergen, waarop ik Mijn koninklijken zetel opgericht heb, zijne hulp te verwachten, de beide handen naar de

Assyrische heerschappij om hulp en bijstand uitgestrekt heeft; en dewijl er vreugde is bij het andere deel, Efraïm, bij Rezin en de zoon van Remalia, aan deze beide koningen zijne vreugde en zijn welgevallen heeft, als had nu door vereniging met hen wat men bedoelde, Jeruzalem te doen vallen en het Davidische koningshuis uit te roeien, moeten gelukken;

Over de ligging der bron Siloa in het dal tussen de zuidwestelijke afhelling van de Moria en de noordoostelijke van Zion, zowel als over hare eigenaardige kenmerken, dat zij uit de Mariabron ontspringende en midden door de Tempelberg stromende, slechts een gering verval van water heeft, en daarom zacht voortgaat, hebben wij reeds bij 2 Sam. 17:17 en 1 Kon. 17:26 het nodige gezegd. Aan de enen kant is zij het beeld van de regering Gods, Israël, koning, die woont op Moria, en wel een gepast beeld, daar zij als voortkwam uit de troon des onzichtbaren Konings (Openbaring 22:1) en met haar rustig voortgolvend water, zij vloeit, zegt Stephan-Schulz in zijn werk: “de leidingen des Allerhoogsten” “gelijk olie. ” op treffende wijze de schijnbaar onbeduidenden en stillen, maar zekeren, tot het doel voerenden loop van Gods leiding afbeeldt. Maar voor Juda’s en des konings vleselijke ogen was zulk ene heerschappij en leiding ene geringe en verachtelijke zaak; men verkoos zich bij ene macht aan te sluiten, die uitwendig ontzag inboezemde en zichtbare hulp beloofde, zonder te bedenken, dat men zich daardoor ook blootstelde aan alle willekeurigheid en geweld van deze macht, die haar beeld had in de geweldige, met ene niets sparende, blinde kracht voortrollende golven van de Jordaan. Maar aan de anderen kant is het water Siloa, juist omdat het voortstroomde aan de zuidoostelijke helling van de berg Zion, ook een beeld van het op de berg Zion gevestigde Davidische koningshuis delende in de belofte van Hem, die woont op Moria. Om zijne ogenblikkelijke zwakte wordt het door Efraïm veracht, dat zich des te sterker waant, daar het in de zoon van Remalia een krachtigen vorst bezit en in Rezin een naar de opperheerschappij strevenden bondgenoot, en daarom zijne vernietiging bedoelt; maar wanneer Efraïm vlees tot zijn arm stelt, dan is de koning van Assyrië nog een machtig vorst, en zijn de waterstromen van zijn leger nog krachtig genoeg om beiden, Rezin en de zoon van Remalia met hun volk te verzwelgen, zodat zij niet meer zijn! .

Zij weigerden de vertroostingen van Gods profeten en alles wat zij hun uit Gods woord en op zijn gezag aanboden, spraken smadelijk van hen en telden niet hun woorden.

Daarom ziet, zo zal de Heere over hen, over Juda zowel als Efraïm doen opkomen die sterke en geweldige wateren der rivier 1), tot rechtvaardige bestraffing en tuchtiging, de koning van Assyrië en al zijne heerlijkheid, 2) welke bestaat in krachtige, goed uitgeruste en alles voor zich uitdrijvende krijgsheiren, en hij, dat krijgsheir van Assyrië, gelijk aan de hooggezwollen Jordaan, die wanneer in de lente of de zomer de sneeuw van ‘t Armenische gebergte smelt, ver buiten hare oevers treedt, zal opkomen overtrekken over al zijne stromen, en gaan over al zijne oevers, en dan het eerst Syrië en Efraïm bedekken en verzwelgen.

In het Hebr. Et-mee hannahar haätsoemim weharabbim. Beter: De wateren der rivier, de machtigen en de groten. De legermachten van Assyrië worden hier met de machtige, alles vernietigende en verdelgende wateren van een sterken vroom vergeleken. De wateren van de beek Siloa vloeien zachtkens, maar tot heil en tot zegen. Deze verachtte men, welnu dan zal

de Heere de bruisende stromen en de snel-vlietende wateren zenden, maar niet tot heil, maar tot vloek en vernietiging.
Is in de veelheid des volks des konings heerlijkheid, zo betekent ook hier, al zijne heerlijkheid, dat hij zou komen met vele manschappen, met een ontzaglijk groot leger.

Evenwel moet men niet vergeten, dat de Oosterse vorsten niet alleen hun heerlijkheid zochten in de vele strijdbare helden, maar ook in prachtige tenten, kleding, goud enz. De Heere wil dan hiermede zeggen, dat Tiglath-Pilezer en straks Sanherib als ware Oosterse vorsten in Israël en Juda zouden verschijnen én om een machtigen indruk te geven, én om deze landen aan hen schatplichtig te maken, of te verwoesten.

En hij zal door Efraïm heen, met welk rijk hij voor goed zal hebben afgerekend, doortrekken in Juda; hij zal het overstromen en er doorgaan, alles daar overdekkende; hij zal de inwoners des lands tot aan de hals reiken, en de uitstrekkingen zijner vleugels rechts en links, zullen vervullen de breedte Uws lands 1), waarin gij eens zult geboren worden, o EMMANUEL! (Hoofdstuk 7:14) en zouden dat land zeker verderven, zo het niet voor dat verderf gespaard bleef om de belofte ener heerlijke toekomst.

Werkelijk was het later lot van het rijk der tien stammen, dat het ondervond door Tiglath-Pilezer en Salmanezer (2 Kon. 15:29; 17:3 vv. 18:9 vv. van het lot dat door Sanherib Juda trof (2 Kon. 18:13-19, 37) in dien zin onderscheiden, dat het eerste door de wateren geheel overstroomd en het geheel daardoor bedolven werd, terwijl diezelfde wateren Juda slechts tot aan de hals reikten en de mogelijkheid gered te worden, overbleef, welke redding werkelijk kwam. En zelfs nog later werd dat onderscheid gezien; want Efraïm verloor zijn land voor goed, terwijl voor Juda, als het in de Babylonische ballingschap zuchtte, het land bewaard bleef.

Wel zal de vloed ook Juda overstromen, maar slechts voorbijgaande, want met ons is God, Altijd nog klimt de betekenis van de naam, dien de beloofde Zoon der maagd ontvangen moet, in de ziel van de Profeet, en hij laat zijn troostvollen welluidenden klank, trots het gejubel der vijanden, tweemaal op nieuw horen.
Wat is alle hoge en schoonklinkende wijsheid der wereld tegen dezen lieflijken klank van het Goddelijke Woord Emmanuel, der uit vrome harten stromende, eenvoudige taal des Ouden Verbonds? .
Als de Profeet aan het slot van dit vers uitroept, o Emmanuel! dan is dit op te vatten als een zielekreet om hulpe.
Op Gods bevel moet de Profeet het vonnis, het dreigend gericht aan zijn volk bekend maken. En hij doet het. Maar zijn ziele treurt er onder, dat zijn volk zich zo verhardt, en daarom schreit hij zelf om hulp en redding, om erbarmen voor zijn volk door uit te roepen, o Emmanuel! Om Emmanuel's wille hoopt hij nog voor zijn volk en voor zijn stad redding en verlossing. En ziet, de volgende verzen melden het, dat de Heere God nog om Emmanuel's wille zijn volk niet helemaal tot vernietiging zal overgeven.

BESTRAFFING VAN 'T GEHELE VOLK ISRAËL EN TROOST DER GODVRUCHTIGEN.

Bij zijne aankondiging in het voorafgaand gedeelte stond de Profeet in de wijderen kring van een onverbeterlijk en voor het oordeel rijp volk, en had daarvoor slechts één troost in de naderende gerichten Gods, waarvoor het echter ongevoelig was. Maar het is hem ook bekend, dat onder het volk, in welks midden hij staat, zich een kleine schare gelovige zielen bevindt, die, wanneer de beslissing bij hen was geweest, voor de Heere en Zijn heil zouden hebben gekozen. Hun alleen komt de vertroosting toe, in dat "tuk op buit, tot door snel" middelijk verborgen, maar duidelijker uitgesproken in de woorden aan het einde der vorige toespraak: uw land, o Emmanuel.
Vs. 9-22. De profeet keert zich tot dien troost, waarover wij zo even spraken, om met een overwinnend gejubel over alle vijanden van Gods volk op te staan, en hun vooral hun aanslagen en onderneming in het rechterlijk oordeel der goddelijke verderving te verkondigen (vs. 9-10). Deze vreugdevolle stemming tegenover de vrees van de meerderheid des volks, die tot een goddeloos bondgenootschap verleidde, bewijst hij dan als te zijn de alleen-ware staatmans-wijsheid uit ene hem ten deel gevallen openbaring des Heren, die hem deze aan de hand heeft gedaan (vs. 11-15), beveelt daarmee de tot één geest met hem verbonden jongeren, aan de Heere, onder voorbeding, dat Hij voor hen en allen, die na hen de kleine gemeente des Heren zullen uitmaken, het woord van Zijne getuigenis zeker beware (vs. 16, 17) en vermaant eindelijk zich niet door de tegenwoordigen tijdgeest, van de hoop op ene genaderijke, door vele onderpanden gewaarborgde toekomst te laten beroven; want zij die zich nu door de stroom van de tijdgeest laten medevoeren, zullen in plaats van het morgenrood van de toekomst der verlossing te delen in de nacht des verderfs terugzinken (vs. 13-22).

Daar Emmanuel onze koning, en ons land Zijn land is, jaagt het mij gene vreze aan, dat Juda om zijner zonde wil aan de wereldmacht, aan welke het zich overgeeft, tot in de hoogsten graad zal worden prijsgegeven (vs. 8); jubelend bij 't bezit ener Godgewijde vertroosting roep ik veeleer allen natiën der aarde, die nu of in de toekomst Gods volk aanvallen, toe: Vergezelt u te zamen, maakt u te zamen op, gij volken! zoveel gij wilt, doch wordt verbroken, als degenen, die met al hun verbonden sluiten toch niets doen, gelijk onlangs in Rezin en de zoon van Remalia tot een voorbeeld voor allen in de toekomst gezien is, en neemt ter gore, allen gij, die in verre landen zijt, wat ik als eindelijk lot van alle ons vijandige machten, u in de naam des Heren verkondig: omgordt u, doch wordt verbroken (Richt. 4:19 1), omgordt u, doch wordt verbroken!

Ondanks alle deze vleiende vooruitzichten en te verre vooruit bestemde berekeningen van hun heerszuchtige oogmerken, had hij hun nu te zeggen en te verzekeren, dat alle hun pogingen vruchteloos wezen en al hun ondernemingen en aanvallen op ene storting en op eeuwige schade en verlies en schande uitlope. Zij zouden in de aanslag missen en teleur gesteld worden.

Beraadslaagt enen reed, doch hij zal vernietigd worden; spreekt een woord, neemt de meest kloeke maatregelen, om wat gij beraden hebt ten uitvoer te brengen; doch het zal niet bestaan; want God Emmanuel is met ons, en tegen de raad van Hem, die in dezen Emmanuel met ons is, moeten al uwe raadslagen vergaan.

Gelijk Hoofdstuk 7:14 het woord Emmanuel niet als eigen naam, maar in zijne eigenlijke betekenis “met ons is God, ” wordt opgevat alzo moet dit ook hier geschieden. Zo heeft Hizkia zich in de nood dit triomflied herinnerd en daarmee het hart zijne volks in het geloof gesticht. (Zie 2 Kron. 32:7 vv.) .
De Profeet weet het, dat hoog de wateren van nood en ellende mogen zwellen, dat de macht van Assyrië en van alle wereldmachten hevig moge woeden, Emmanuel, God met ons, is het van God gegeven teken, dat de wereldmacht Israël niet vernietigen zal. De boom van Juda’s koningshuis en volk moge bij de wortel afgekapt worden, maar geheel uitgeroeid zal hij niet worden.
Dit geldt van alles, wat de vijanden Gods en van Zijn volk tegen de Kerk van Christus beraadslagen, de poorten der helle zullen niet overweldigen.

Dat het echter de ware goddelijke staatkunde of staatsmanswijsheid is de Heere te vrezen, om dan nimmer te vrezen voor menselijke vijanden, maar over hen te zegepralen, zelfs vóór de overwinning, dat heeft de Heere zelf mij ten tijde, toen Hij mij zond naar koning Achaz (Hoofdstuk 7:3 vv.) betuigd, want alzo heeft de HEERE tot mij gezegd met ene sterke hand 1), en Hij onderwees mij met alle vromen van niet te wandelen op de weg dezes volks, dat de vleselijke staatkunde gekozen had, zeggende:

Met ene sterke hand. Anderen vertalen in zinsverrrukking. Rozenmüller: “Terwijl Hij mij bij de hand vatte. ” v. d. Palm: “Toen Hij mij machtig aangreep, ” en denkt hier aan de eerste profetische roeping van Jesaja (zie Jes. 6);

Men kan echter ook vertalen, met Gods hand. En deze vertaling is juister, dewijl de Profeet hier spreekt van ene buitengewone werking Gods, nog te onderscheiden van de gewone inwerking Gods. Op bijzondere wijze, wil de Profeet zeggen, heeft Jehova mij ingescherpt en betuigd, om niet te wandelen op de weg van dit volk, d. i. om niet dit volk gelijk te zijn, wanneer het door ongeloof en zondige vrees geen heil verwacht, maar meent, dat het tegen Rezin en Pekah niet is opgewassen en door in het samengaan van die beide kortingen een verbintenis te zien, dewijl het toch geen verbintenis is inderdaad, waarvoor Juda’s volk en Jeruzalem’s inwoners te vrezen hebben. De Heere God wil daarom Jesaja afhouden van alle ongeloof of kleingeloof, en hem van de mens alleen op Hem, de Heere God, doen zien.
De hand Gods is het inwerken op de mens, zodat deze op alles beslag legt, zowel op het denken als op het handelen.

Gijlieden zult niet zeggen: ene verbintenis van alles, waar dit ongelovige, afvallige volk, dat niet op zijn God vertrouwen mag, van zegt: Het is ene verbintenis. En vreest gijlieden hun vreze niet 1), gelijk wij vrezen voor mensen, die werkelijk toch zo weinig kunnen schaden (Luk. 12:4), en verschrikt niet 2) voor vijanden, gelijk deze Rezin en deze zoon van Remalia zijn, die zelf reeds aan het gericht zijn overgegeven (2 Kon. 7:4 vv).

Deze vreze wordt hier overgesteld aan de vreze des Heren, en daaronder wordt de bijgelovige en afgodische vrees verstaan.

Maar de HEERE der heirscharen, dien zult gijlieden in alles heiligen, en Hij, omdat Hij alleen vreselijk is en machtig u te verderven, zij uwe vreze, en Hij Zij uwe verschrikking. 1)

Zie de opmerking bij 1 Sam. 1:3.
Wie God tot zijn vreze stelt, of niemand dan Hem alleen vreest, van geen ander iets hoopt of verwacht, op niemand anders vertrouwt en steunt, dien zal Hij niet alleen ten machtigen verlosser strekken, maar ook tot een genaderijk beschermer en een algemenen heiligmaker, die ziel en lichaam en alles, wat men om en aan zich heeft, of bezitten zal heiligen tot Zijn dienst en ere. Die degenen, die Hem eren, tevens zal beveiligen voor alle leed, ten troost verstrekken in allen nood en ten uithelper uit alle gevaren en wederwaardigheden, of hen boven allen ramp verheffen en onder de schaduw Zijner vleugelen behoeden in de dag des kwaads.

Dan zal Hij ulieden tot een heiligdom 1) zijn, op de weg der gerechtigheid en des heils u bewaren; maar daarentegen zal Hij zijn a) tot een steen des aanstoots en tot een rotssteen der struikeling de twee huizen van Israël, meerderheid des volks tot de beide rijken behorende, welke de Heere niet heiligt, en ook verder blijven zal bij hetgeen vs. 12 voorgesteld is, tot een strik en tot een net
de inwoners te Jeruzalem.

Jes. 28:16. Luk. 2:34. Rom. 9:33. 1 Petrus 2:7.

Heiligdom = veilige toevlucht. Al wie de Heere der heirscharen heiligt, wordt door Hem als door tempelwanden ingesloten. De Heere verbergt hem, terwijl daar buiten dood en verderf woeden, en troost, voedt, heiligt hem in Zijne genaderijke gemeenschap (4:5 vv. Ps. 27:5; 31:21).
De bedoeling van het juist beginnende nieuwe tijdstip wordt in deze plaats vermeld, als daarin gelegen, dat de Heere tot een rechtvaardig oordeel aan het volk, dat de waarheid verwerpt, haar in een vorm zal openbaren, waaraan de verkeerde zin werkelijk aanstoot nemen en zich ergeren zal. Want van nu af zal Gods zaad tot verlossing der mensheid meer in zijne verheven tegenstrijdigheid, in zijne voor vleselijke ogen aanstotelijke, voor de vleselijken zin onbegrijpelijke en de wrevel opwekkende ware gedaante, als verhoging door vernedering, als leiding tot ere door versmaadheid openbaar worden. Dit geschiedt dan alles in Hem, die midden- en uit gangspunt is van de verdere, door de Profeten overal in één punt samengevatte ontwikkeling, in Christus, op wie dan nu ook de inhoud van deze verzen in geheel bijzonderen graad en dus in de eigenlijken, onmiddelbaren zin betrekking heeft (Luk. 3:34. 1 Petrus 2:7 vv. Rom. 9:32 vv.)

En velen onder hen zullen tegen dien steen des aanstoots en rotssteen der struikeling struikelen, en vallen, a) en verbroken worden, en velen van hen zullen daarin verstrikt en gevangen worden.

MATTHEUS. 21:44. Luk. 20:18.

Daarom dan, daar nu de tijd des oordeels begon, dat voor de grote meerderheid van ‘t volk en van ‘t huis David’s Uw woord der profetie, o Heere! te vergeefs is, en niet eerder gelovige aanneming vinden zal, dan nadat de tijd des gerichts en der verharding voorbij is, zorg ten minste daarvoor, dat dit woord der profetie ongeschonden en onvervalst voor het toekomstig geslacht door overlevering bewaard blijve. Bind dus, ik bid U, de getuigenis van mijne op de toekomst betrekking hebbende leerlingen toe, opdat zij niet als de bladen van een oningebonden boek verstrooid en door de wind voortgedreven worden; verzegel de wet, het op deze toekomst voorbereidende woord der onderwijzing, dat Gij mij op de lippen hebt gelegd, onder mijne leerlingen 1), opdat zij in hun harten goed bewaard worde.

Reeds hier wordt de treffende gedachte verkondigd, welke later in het 2de gedeelte van Jesaja’s profetie, van Hoofdstuk 40 af, verder ontwikkeld wordt. De uitdrukking leerlingen, welke in geestelijken zin, behalve hier slechts Jes. 50:4 en 54:13 voorkomt (Luther “geleerd door de Heere”) is niet slechts gelijkluidend met “discipel”, maar heeft ook de betekenis van ingewijde, die tot zijn meester en heer ook in innerlijke betrekking staat en zijn wezen in zich opneemt, aan wie deze zich geheel toevertrouwen en zijne meest verborgen geheimen mededelen kan.

Hier ontmoet ons het onuitsprekelijke voorrecht van Gods volk, hetwelk Gods Woord en Getuigenissen, in het gewijde blad genietende, in hem zulk een verzekerd getuigenis van genade en krachtdadige hulpe heeft, dat ze hetzelve gerustelijk mogen als een vaste wet, ene eeuwige waarheid in zich en hun harten opbinden, toeknopen en aan zich verzegelen mochten. Want het was met het zegel des hemels bekrachtigd, en hetgeen God voorneemt en belooft aan al de zijnen te zullen doen, daar mogen zij zich vast aan houden als iets onwrikbaars en als zo zeker, dat, schoon het nog zeer verre afwezend schijnt, zeker zijne vervulling zal bekomen.
Toebinden en verzegelen doet men dat, wat men bewaren wil en wat ongeschonden moet bewaard blijven. Welnu, Israël’s volk, de grote menigte verwierp het Woord en verachtte het Getuigenis, maar de kleine schare van Gods gelovigen zouden het betrachten. Het zou als het ware in hun hart gedeponeerd worden. En daaraan had Israël’s volk het te danken, dat het niet geheel vernietigd werd.
Zou er echter een kern overblijven, dan moest de kern bij dit Woord leven en door dat Getuigenis gevoed worden.
Vs. 11-16. Er zijn zwakken en kleinmoedigen, die in angst en vrees de gevaren vergroten en tot mensen vluchten willen, waar slechts God helpen kan. Wacht u voor dezulken! Hun vrees is zwakheid, uwe vrees zij sterkte! De sterke God zij uwe vreze, de Heilige zij uw schrik! Al wie, wanneer het om hem heen bruist en stormt, in Zijne hoede ene stille toevlucht zoekt, die vindt ene veilige, heilige plaats, door geens vijands voet betreden. Wonderbaar te deze God! de enen houdt Hij vast en verbergt hem, de anderen wordt Hij ene oorzaak van struikelen en vallen! Zie, daar ligt het geheim van geloof en ongeloof voor de vrijheid des mensen. Zie! daar ligt het geheim des heils en der straf voor degene, die kiezen mag, wat hij wil. ‘t Is een uitwendig stout moeilijk woord, maar inwendig wel leesbaar en waar: God is een heiligdom, doch ook een machtige steen des aanstoots! Velen hebben zich daaraan geërgerd, maar steeds moeten zij het vuur gevoelen, dat brandend uit Hem schittert; de ongelovige vangt zich wel is waar in zijn eigen strik, maar de heilige ironie der waarheid heeft het recht te zeggen: God

zelf is Hem ten valstrik geworden, wanneer Hij de mens verlossing aangeboden heeft door het geloof, en deze dit van zich wijst, in verderflijk misbruik zijner vrijheid, om Gods Woord te horen en op te volgen. Jesaja is van de uitspraak, door hem gedaan, in hare vervulling zó zeker, dat hij die op Gods bevel optekenen, wel bewaren en door nauwgezette getuigen wil laten bekrachtigen, opdat men in de toekomst kunne zeggen, dat hij de waarheid heeft verkondigd.

Daarom zal ik de Heere verbeiden, die, nu de gerichten Zijns toorns een aanvang nemen, voor geruimen tijd Zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jakob, voor Juda zowel als voor Israël, en ik zal Hem verwachten, in ‘t vaste vertrouwen dat later ook een tijd komen zal, waarop Zijne genade des te heerlijker zich zal openbaren.

De Profeet was in deze een voorbeeld van Christus, zie Hebr. 2:13 ten bewijze, dat de gelovigen Christus kinderen zijn. De ouders moeten in navolging van de aartsvader Jakob, hun kinderen aanzien als Gods genadige gaven.

Daarvan ben ik zelf, de profeet, met vrouw en kind en discipelschaar, deze kleine gemeente in ‘t midden dor verworpenen, waarborg en onderpand. Ziet, hier ben ik met mijn naam: het heil (is) des Heren, en de beide kinderen, die mij de HEERE in nog anderen weg dan de zuiver natuurlijken, en tot nog hoger doel dan het gewone doel, het eigen huiselijk geluk, gegeven heeft 1), zijn tot tekenen, namelijk de ene zoon, Schear-Jaschub (Hoofdstuk 7:3), en de andere: Haastende tot de door, is hij spoedig tot de buit (vs. 3), tot wonderen in Israël, ja tot voor- en waartekenen van het aanstaande heil, opdat ik met mijne persoonlijkheid en met mijn huis en mijne leerlingen niet in het heden maar in de toekomst mijn tehuis zou hebben, zien mijne kinderen mij gegeven van de HEERE der heirscharen, die op de berg Zion woont, die als de Heere Zebaoth, die alle macht in hemel en op aarde bezit, dat toekomstige heil bewerken kan, en als Degene, die op de berg Zion woont en Zijn verbond met Israël heeft opgericht, het bewerken zal.

Volgens des Heren leiding, waarvan de Profeet zich bewust is, stelt hij met zijn huis de toekomstigen Heiland met de zijnen of met Zijne heilige Christelijke kerk, als schaduwbeeld voor: Hij het hoofd, zij, de leden, beiden te zamen één geheel, één lichaam vormende. Gesteld in ‘t midden van een krom en verdraaid geslacht, als een teken, dat van alle zijden wedersproken wordt, zijn zij onderling door de gemeenschap des lijdens verbonden en maken de tegenwoordigen tijd tot een voorbeeld en ene voorbereiding van het lijden, dat in Christus is. Terwijl nu de beide zonen van de Profeet in hun namen de betrekking van de gemeente tot de Heere naar hare beide delen vertegenwoordigen, de een het overblijfsel, dat zich bekeert en gered wordt, de ander het deel, hetwelk het teken des naderenden gerichts aan het voorhoofd draagt, verschijnt hij zelf, Jesaja, die niet alleen als zondaar onder zondaars met de anderen lijdt, maar ook en nog veel meer door hen, en- in zekeren zin als de onschuldige, ook voor hen, hun tot heil, als voorbeeld van Jezus, en neemt geheel de plaats van een middelaar in. Daarom treedt hij, na, als degene die de gemeente der gelovigen vertegenwoordigt, van het enkelvoud (vs. 10) dadelijk in het meervoud (vs. 12 vv.) te zijn overgegaan, vs. 16 als voorbidder voor die gemeente op, en wat hij in dit en het volgende spreekt, is als het ware de hoofdsom van het hogepriesterlijk gebed van Christus (Joh. 17), waarbij in het oog valt, dat

hij zijne leerlingen en aanhangers de meer betekenenden naam van “kinderen” geeft. Daar alzo staande, bij het begin van een tijd des gevaars en der verzoeking, voor de zijnen biddende, en van vs. 10 af tegelijk waarschuwend en onderrichtend, juist zo als Christus daar stond toen de ure der duisternis gekomen was, ziet de Profeet geheel naar de geest in het karakter der Oud Testamentische profetie over zich zelven heen, en legt de Geest Gods hem, die een type is van Christus, woorden in de mond, die eerst in Christus hun volle betekenis verkrijgen. Alzo is de Apostel in zijn volle recht, wanneer hij Hebr. 2:13 de woorden uit het 13de vers: zie hier ben ik en de kinderen, die de Heere mij gegeven heeft als door de Zone Gods zelven gesproken voorstelt.

Wanneer zij dan, de alledaagse lieden, in dezen tijd van druk en zwaren nood, waarin ieder inlichting begeert over de donkere toekomst, en de grote meerderheid alle soorten van heidens bijgeloof, gelijk nu te Jeruzalem gedreven wordt (Hoofdstuk 2:6; 3:2 vv.), zich ten nutte maakt om wetenschap van die toekomst te verkrijgen, tot ulieden, mijne leerlingen (vs. 16), zeggen zullen: Vraagt, gelijk wij dit doen, de waarzeggers en duivelskunstenaars, liever: de dodenbezweerders, die daar piepen, en binnensmonds mompelen, met hun toverformules weten op te roepen, en ze dan, wanneer zij onder vleermuis-gefladder opgekomen zijn, die toekomst laten mededelen, zo zegt: deze oproeping beslist van de hand wijzende en het volk op de ongerijmdheid wijzende, wanneer Jehova’s eigendom niet zijn God, maar zulke heidens-duivelse bedriegers vraagt: Zal niet een volk, aan hetwelk de Heere Zich zo genadig geopenbaard heeft, dezen zijnen God vragen, als het in zware tijden raad nodig heeft? zal men voor, ten behoeve van, de levenden de doden 1) vragen, die niet eenmaal weten wat op aarde voorvalt, als konden zij de levenden leren, terwijl integendeel de levenden veel beter in staat zijn de dingen en toestanden, waarin zij verkeren te beoordelen!

De doden zijn hier niet de afgoden, maar de gestorvenen, de doden. Wat hier veroordeeld wordt is de dus genoemde necromantie, de zwarte kunst welke bij de Heere vervloekt is. Zo diep was Israël gevallen, dat het de dienst des levenden Gods had verlaten en zich overgegeven tot de grootste en grofste onzinnigheden (Deut. 18:11. 18:28). Het is daarom dan ook, dat de Profeet in de naam des Heren in het volgende vers komt met het woord, hetwelk als een oorlogskreet Juda in de oven moet klinken: Tot de Wet en tot het Getuigenis.

Wanneer zij dan, de alledaagse lieden, in dezen tijd van druk en zwaren nood, waarin ieder inlichting begeert over de donkere toekomst, en de grote meerderheid alle soorten van heidens bijgeloof, gelijk nu te Jeruzalem gedreven wordt (Hoofdstuk 2:6; 3:2 vv.), zich ten nutte maakt om wetenschap van die toekomst te verkrijgen, tot ulieden, mijne leerlingen (vs. 16), zeggen zullen: Vraagt, gelijk wij dit doen, de waarzeggers en duivelskunstenaars, liever: de dodenbezweerders, die daar piepen, en binnensmonds mompelen, met hun toverformules weten op te roepen, en ze dan, wanneer zij onder vleermuis gefladder opgekomen zijn, die toekomst laten mededelen, zo zegt: deze oproeping beslist van de hand wijzende en het volk op de ongerijmdheid wijzende, wanneer Jehova’s eigendom niet zijn God, maar zulke heidens-duivelse bedriegers vraagt: Zal niet een volk, aan hetwelk de Heere Zich zo genadig geopenbaard heeft, dezen zijnen God vragen, als het in zware tijden raad nodig heeft? zal men voor, ten behoeve van, de levenden de doden 1) vragen, die niet eenmaal weten wat op aarde

voorvalt, als konden zij de levenden leren, terwijl integendeel de levenden veel beter in staat zijn de dingen en toestanden, waarin zij verkeren te beoordelen!

De doden zijn hier niet de afgoden, maar de gestorvenen, de doden. Wat hier veroordeeld wordt is de dus genoemde necromantie, de zwarte kunst welke bij de Heere vervloekt is. Zo diep was Israël gevallen, dat het de dienst des levenden Gods had verlaten en zich overgegeven tot de grootste en grofste onzinnigheden (Deut. 18:11. 18:28). Het is daarom dan ook, dat de Profeet in de naam des Heren in het volgende vers komt met het woord, hetwelk als een oorlogskreet Juda in de oven moet klinken: Tot de Wet en tot het Getuigenis.

Ja, zeker, zo zeg nu ik de profeet, tot u, mijne leerlingen, zal men zich keren tot wat de wet en tot hetgeen de getuigenis, maar nimmer tot wat de waarzeggers en dodenbezweerders zeggen, dit woord: Wet en getuigenis, ‘t is het parool of veldgeschrei in ‘t leger van het ware Israël (Richt. 7:18)! Zo zij, die zeggen tot Gods volk te behoren, maar werkelijk van de Heere, hun God, afgevallen zijn, niet spreken naar dit woord, en alzo zich niet wenden tot de Heere, om weer in genade door Hem te worden aangenomen, het zal zijn, dat zij geen dageraad 1) zullen hebben.

De zin van deze uitspraak is, dat zij die de Canon van de Wet en het getuigenis verlaten, geen deel zullen hebben in de volkomen openbaring van het Rijk en de Roem Gods, en in de opstanding des rechtvaardigen en het eeuwige leven.

Anderen verklaren het van de dageraad der N. Bedeling.
Maar wie geen deel zullen hebben in de verlossing van de Messias, zullen ook geen deel hebben in de volheerlijke en volzalige openbaring des Heren als Hij komt om te oordelen de levenden en de doden.
De Profeet verbindt o. i. het een met het ander.

En een ieder van hen zal in vertwijfeling bij de naderenden tijd des lijdens, daar doorgaan, hard gedrukt door ellende van allerlei aard en hongerig, nadat de ganse voorraad weggenomen is en velden en wijnbergen verwoest zijn; en het zal geschieden, wanneer hem hongert en hij zich steeds meer van zijne ellende bewust wordt, en hij zeer toornig zal zijn, in woede zal geraken, gelijk allen, die zich niet door de gerichten Gods bekeren, daardoor slechts toenemen in boosheid (Openbaring 16:10 v. 21), dan zal hij in de woede der vertwijfeling vloeken op zijnen koning en op zijnen God (Ps. 5:3; 68:25), als hij opwaarts zal zien, omdat hun regering niet beter was.

Als de oordelen Gods niet vertederen dan verharden zij, en de verachting wordt ene lastering van Hem en Zijn bestuur.

Als hij de aarde aanschouwen, overal rondzien zal, of de duisternis niet begint te wijken, ziet, er zal benauwdheid en duisternis zijn door angst, en voortgedreven door donkerheid.

Te vergeefs wordt hulp en troost bij ‘t schepsel gezocht, daarna wordt de benauwdheid er te

groter om.

Vs. 20-22. Hoe waar tekent de huiveringwekkende rede van de Profeet ieder volk, dat de heilige bevelen der Goddelijke wet verlaat en de Godsstemmen der Openbaring veracht.

Maar het land, dat beangstigd was (vs. 21), zal niet gans verduisterd worden; gelijk als Hij het in de eersten tijd 1) verachtelijk gemaakt heeft, naar het land van Zebulon aan, en naar het land van Nafthali aan, alzo heeft Hij het in het laatste heerlijk gemaakt, naar de weg zeewaarts aan, gelegen over de Jordaan, aan Galilea der heidenen 2) het noordelijk gedeelte van het rijk der tien stammen.

De Profeet heeft het oog op de zwaren nood, veroorzaakt door de koningen Pul, Tiglath-Pilezer en Salmanasser, 2 Kon. 15:19 v. 29; 17:3 vv. over de noordelijke stammen door verdrukking van hun land en kudde.

Dit vers heeft betrekking op het slot van vs. 20, waarin over een na de duisternis van de naderenden tijd der bezoeking aanbrekenden dageraad gesproken wordt, en beschrijft dien dageraad als wel het eerst over dat deel des Joodsen lands aanbrekende, dat te voren het diepst vernederd en het meest duister was. Deze opvatting, bij welke met dit vers een nieuw hoofdstuk begint, en de inleiding vormt van de inhoud der volgende verzen, wordt als de alleen ware door de aanhaling van deze plaats, MATTHEUS. 4:12 vv. en de vervulling in Christus Jezus, die Zijne openbare prediking in Galilea aanving en daar het meest geleerd heeft, bekrachtigd. Volgens deze moet dit vers worden vertaald, gelijk wij het boven aan Hoofdstuk 9 geven.

In het gemeen wordt de heerlijkheid weer tweezins voorgesteld en als langs een tweeërlei trap. De eerste trap daartoe zou zijn, dat hun beangst land nog niet gans zou verduisterd worden. De tweede, dat het in plaats van verachtelijk, heerlijk gemaakt zou worden.

Het eerste ziet op hun verlossing uit de Babylonische gevangenis na zeventig jaren, zonder het welk het laatste niet gebeuren zou.

Het laatste op de komst van Jezus in het vlees onder hen in Kanaän, daar het zo heerlijk doorgemaakt zou worden.

Er zou eens een tijd komen, waarin het Licht der wereld, de Zon der gerechtigheid, alsdan eens luisterrijk zou opgaan en in vollen glans zijne heerlijke stralen vertonen.

HOOFDSTUK 9. GEBOORTE, NAMEN EN RIJK VAN de MESSIAS.

II. Vs. 1-7. Had de profeet in de laatste verzen van ‘t vorige hoofdstuk de troosteloze ellende van het volk geschetst, dat geen dageraad hebben zou, nu wendt hij zich tot dat volk, dat de wederopgang van het licht na de duisteren nacht, de dag des heils na de dagen des gerichts beleeft; in dezen tijd wil de Heere dat licht niet het eerst over het land Juda doen opgaan, maar over Zebulon en Nafthali, en dus die landen het meest tot ere brengen, die Hij vroeger het diepst vernederd heeft (vs. 1). Terwijl Jesaja zich nu in deze streken verplaatst, schetst hij de verheven omkering, welke op eenmaal met het volk plaats heeft, want de duisternis wordt op eenmaal door de vollen dag vervangen, ene, wat getal en stand aangaat, diep gedaalde natie wordt tot ene talrijke en jubelende gemeente, die nadat alle verdrukking een einde heeft, nadat zij van alle kwaad verlost is, een eeuwigen vrede viert (vs. 2-5). Maar ‘t is nu niet meer het land Zebulon en Nafthali alleen, waarop de profeet, dit beeld der toekomstige heerlijkheid tekenende, het oog heeft, de kring Zijner gedachten breidt zich uit over het gehele land van Jehova, en van dit standpunt uit zingt hij een kerstlied, als ware de heerlijke nacht van Christus geboorte reeds aangebroken; hij zingt een lied zo als in ‘t rijk der heerlijkheid klinken zal, als ware het einde aller dingen reeds gekomen (vs. 6 en 7).

Niet donker blijft het daar, waar nu zware nood is Vroeger bij de aanvang van Israël’s geschiedenis in Kanaän tot aan de tijden van de Messias, heeft de Heere het land Zebulon en Nafthali verachtelijk gemaakt, daar hier reeds van de beginne en ook verder veel vermenging met heidense elementen plaats vond (Richt. 1:30 vv.); hier de smaad van heidense verdrukking in de hoogsten graad geleden werd (Richt. 4:2 vv. 17:3 vv.) en ook de inwoners van ouds af bij het ganse volk zeer veracht waren (1 Kon. 9:11 vv. zie ook Joh. 1:47 en 7:52), maar in de laatsten Messiaansen tijd brengt Hij des te meer tot ere de weg zeewaarts, de landstreek ten westen van de Galilese zee, het over-Jordaanse, het Galilea der Heidenen, het noordelijke grensdistrict van Palestina. Op grond van deze voorspelling was de Messiaanse hoop van Israël van ouds af op Galilea gericht, gelijk dan ook de Talmud de verwachting uitspreekt, dat de verlossing van Tiberias uit komen zou.

Het a) volk, overgebleven uit de tijd der oordelen Gods (Hoofdstuk 8:21 vv.), dat nog lijdende onder de naweeën van dien tijd, in de duisternis van geestelijke en lichamelijke ellende wandelt, zal, op eenmaal, wanneer de tijd van de dageraad (Hoofdstuk 8:20) gekomen is, een groot licht zien, (Hoofdstuk 60:1 vv.), degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, in het land, waarover de dood zijne schaduwen geworpen heeft, over dezelve zal een licht schijnen; 2) want de dag des heils is nu gekomen na de dagen der ellende, daar al wat dien dageraad in zijn opkomen tegenhield, nu ter zijde gesteld is.

MATTHEUS. 4:15, 16. Efeze 5:14.

De Profeet kondigt hier aan, de heerlijkheid van de dag des Nieuwen Verbonds. Maar waar hij wijst op het Licht, dat zal opgaan, wijst hij tegelijk op de toestand van ellende, die vooraf zal gaan.

Eerst zal het land en des zelfs bevolking in duisternis zitten, verwoest worden en wonen in de schaduwen des doods, zodat de dood er duizenden en tienduizenden zal wegrapen.

Het zal een toestand van ellende zijn, waaruit geen mensenkind zich zal kunnen verlossen, maar welke alleen door God Almachtig zal kunnen veranderd worden.
Wie in de meest volkomen mate dit Licht zal zijn, wordt eerst in vs. 5 gemeld, waarin tevens de namen worden genoemd.
Men moet door dit licht verstaan, een geestelijke, voorspoed, vreugde, blijdschap en vergenoeging, maar voornamelijk de Zaligmaker Jezus zelf en zijn komst in het vlees, welke de oorzaak zou zijn van dien vreugdestaat en het geluk der Joden. Maar ook eindelijk door dit licht moet men ook het licht des Evangeliums, de leer der zaligheid in hare klaarheid onder het Nieuwe Testament verstaan.

Gij hebt dit volk 1) vermenigvuldigd, maar Gij hebt de blijdschap niet 2) groot gemaakt; zij zullen blijde wezen, met ene heilige blijdschap voor Uw aangezicht, gelijk men zich verblijdt in de oogst over de rijke opbrengst der velden, vooral na jaren lang gebrek (Ps. 126:5), gelijk men verheugd is na ene roemrijke overwinning behaald op vijanden, nadat zij tot dusver het land verdrukt en beroofd hebben, wanneer men de buit uitdeelt 3) (2 Kron. 20:25. Ps. 119:162).

Dit volk. Ten onrechte verstaan sommigen onder dit volk de heidenen. Hier wordt bedoeld het volk Israël's dat overgebleven was uit de smeltkroes der ballingschap. Israël was tot een klein getal ingekrompen, maar de Heere voorzegt hier, dat Hij het weer zou vermenigvuldigen, weer zou doen uitkomen.

Wel geslagen, maar niet ten ondergaan, zou door Gods wondere goedheid en Zijn onkreukbare trouw Israël's geschiedenis zijn.
In het Hebr. volgens Chetib al (Lo = niet) volgens Keri (Lo = het). Onze Staten-Overzetters hebben in de tekst Chetib gevolgd, maar dan loopt de zin niet los. Beter is het Keri te volgen en te vertalen: Gij hebt het de blijdschap groot gemaakt, dewijl er onmiddellijk volgt: Zij zullen blijde wezen voor Uw aangezicht. In de kanttekening tekenen zij echter aan dat ook vertaald kan worden, zoals wij hebben aangegeven. Zowel onder de Gereformeerden als niet-Gereformeerden lopen de gevoelens uiteen, hoewel ook o. a. Hellenbroek zegt, dat Jesaja wel niet geheel ontkennen wil, dat zij blijdschap hadden ontvangen. Henry tekent aan: "De Masorethen leren hier: Gij hebt hen, te weten aan elk, die het Licht behoorlijk ontvangt, de wegen vergroot of verheerlijkt, en deze lezing wordt door de volgende woorden bevestigd, daar gesproken wordt van een blijdschap van Gods aangezicht. "
Dit zijn twee gelijkenissen, de ene genomen van de maaltijd, en de ander van de oorlog, die beiden een zeer groten vreugdetijd aanduiden. De vreugde in de oogst, wanneer men hetgeen men met tranen gezaaid had, met vreugde maait, en invoert in zijne schuren, is ene ongemene vreugde. Geen minder vreugde is het na de oorlog, wanneer men na een behaalde overwinning, geen vrees meer voor de vijand hebbende, valt aan het delen van de buit, met veel gejuich en alle denkbare vreugdetekenen.

't Is echter werkelijk ook een overwinningslied, dan aan het volk bereid. Want het juk van hunnen last, waarmee zij beladen zijn, en de stok hunner schouders, de roede, waarmee hun nek op de hoogte der schouders geslagen is, en de staf desgenen, die hen dreef die als een tuchtmeester (aandrijver) hen op de rug sloeg (Exod. 3:7; 5:10 vv.), hebt Gij verbroken,

gelijk ten dage der Midianieten, toen Gij ook niet met een talrijk leger, maar met een handvol onversaagde en krachtige strijders de zevenjarige verdrukking hebt vernietigd (Richt. 6 en 7).

Het punt van vergelijking is hier niet de aard der verlossing, maar de grootheid dezelve. Het volgende vers geeft ons ene dichterlijke beschrijving van de zegepraal der Israëlieten.

Hier wordt wijders ene heerlijke vrijheid en uitbreiding van bewind aan Israël beloofd. Het recht moet zich het Joodse volk voor de Heere verblijden, want die had het juk zijns last, de stok zijner schouderen en de staf zijns drijvers verbroken, zodat de voet en de nek niet langer in banden der slavernij gedrukt, noch de roede der goddelozen gekleefd zou blijven op de rug des rechtvaardigen.

Toen de ganse strijd dergenen, die streden, met gedruis geschiedde, en de klederen der krijgslieden in het met wreed geweld vergoten bloed gewenteld en tot as verbrand werden, tot een volkomen voedsel des vuurs.

Het was ene oude gewoonte, dat men, ten teken van zegepraal de door der vijanden, dien men niet meedroeg, wapenen, klederen, krijgs- en legerwagens, gereedschappen enz. op het slagveld verbrandde.
Hier wordt gewezen op de krijg van Gideon tegen de Midianieten, in het volgende vers wordt meer gewezen op de geestelijken held, op de geestelijken Gideon, die al zijn volk verlost van de hand der geestelijke Midianieten, de vijanden der ziele, op Hem, die uit allen nood en dood verlost.

Want, en daarom is er een einde aan alle dwingelandij (vs. 4) en allen strijd (vs. 5) daarom wordt die vervangen door ene onvergankelijke vrijheid en een nimmer eindigenden vrede-de Messias is er, een Koning, volgens ene nieuwe ordening; daar is nu een rijk, rustende op geheel nieuwe grondslagen, een kind, de Zoon der maagd, in Hoofdstuk 7:14 vermeld, is nu, in de volheid des tijds a) ons, voor zo ver wij uit de tijd des gerichts en der morgenschemering (Hoofdstuk 8:20) behouden worden, geboren, een Zoon, wat nog meer zeggen wil dan het vroeger gebruikte woord kind (Gen. 29:31 vv.) is, ten gevolge van ene buitengewone genadegift des Heren (Joh. 3:16) ons gegeven en de heerschappij, gene willekeurig toegeëigende, maar ene Hem aangeborene is, als die van onzen nu verordineerden koning, op Zijnen schouder, en kan Hem, de scheut uit de wortel van het Davidische koningshuis, nimmer worden ontrukt, en men noemt Zijnen naam, Zijn wezen en Zijne werken bij toeneming kennende, Wonderlijk, ene ver buiten de kring der menselijke bevatting liggende verschijning (Richt. 13:18), b) Raad, die als de persoonlijke Wijsheid (Spr. 8), en bezittende de Geest des raads (Hoofdstuk 11:2), in Zijne koninklijke regering geen menselijke raadgevers nodig heeft, maar wel aan alle radeloosheid van Zijn volk een einde maakt (Kol. 2:3), Sterke God (Hoofdstuk 10:21), in wie de volheid der Godheid lichamelijk woont (Kol. 2:9), Vader der eeuwigheid, wiens heerschappij niet als die der mensen ene tijdelijke, maar ene eeuwige, en tevens ene vaderlijke, met liefderijke voorzorg de welvaart van Zijn volk bedoelende en bedenkende is (Ps. 72), Vredevorst, aan allen strijd op aarde een einde makende en in storelozen vrede regerende (Joh. 14:27. Efeziers 2:14),

Jes. 22:23. Luk. 2:10, 11. Joh. 4:10. b) Jer. 23:6.

Het groot en goddelijk karakter, van het hier beschreven, nieuwgeboren kind, kan op geen bloot mensenkind, geen doorluchtigen zoon van de machtigsten vorst dezer bewoonde aarde toegepast worden.

Want de beste der koningen van Juda en Israël hadden hun fouten en gebreken gehad. De Heilige Geest zal daarom aan onzen Profeet, het beeld voor de geest gebracht hebben van dien verlosser der wereld, dien gezalfden vorst, die toen nog te komen stond en die de scepter niet alleen over Israël, maar over alle volken der wereld zwaaien zou, die het Hoofd was Over alles, de Koning der Koningen, de Heere der Heren, Hem aan wie alle macht in hemel en op aarde was toebedeeld, die het oordeel en recht op aarde bevestigen, over alle de volken der wereld heersen en eens ten genen dage hen allen oordelen zou. (ENGELSE GODGELEERDEN).

Wonderbaar. Was niet alles wonderbaar bij Hem? Wonderbaar was Zijne intrede in de wereld, het Woord is vlees geworden; Gods welbehagen geboren in een stal, de Messias in een beestenkribbe en daaromheen de hemelse heirscharen, gelegerd in de heerlijkheid des Heren, het gloria zingende in koorzang! Wonderbaar was Zijn ganse moeitevolle levensloop, Zijne jeugd, Zijne jongelingschap, Zijn driejarig leraarsambt, waarin Hij Zich een profeet bewees, machtig in woorden en werken bij God en al het volk. Wonderbaar was het, dat Hij, de Vorst des levens, de gestalte moest aannemen van een dienstknecht, om gehoorzaam te worden tot in de dood des kruizes! Wonderbaar, dat Hij door dien nacht van lijden, dood en graf, de overste Leidsman der zielen, de opperste Herder der schapen, de Hogepriester aller gelovigen, de Koning der koningen worden moest, en tot die heerlijkheid komen, die Hij bij de Vader had van vóór de grondlegging der wereld.

Raad. Raadsman, Raadgever, een Koning alzo, die niet gelijk anderen, tot zijne voorlichting, raadslieden nodig heeft, maar zelf gelijk de verpersoonlijkte Wijsheid uit het Spreukenboek van Salomo tot alle verlegenen spreken kan: “Bij Mij is raad!”

Wie is het geweest gelijk deze Jezus? Al de schatten der kennis en der wijsheid waren ze niet in Hem verborgen? Wie heeft de radelozen raad gegeven, de enigen raad, de besten raad; met ene broederlijke liefde, met een koninklijk gezag, met ene goddelijke uitkomst, gelijk Hij? Wie kende alle wonden des harten en bereidde een balsem, niet alleen der vertroosting, maar der hemelse verblijding tevens, gelijk Hij? Wie was ten allen tijde en onder alle omstandigheden ene toevlucht gelijk die Zone David’s, die sprak gelijk nooit een mens gesproken heeft, al wiens woorden geest en leven waren?

Sterke God, of gelijk het in Luther’s en andere vertalingen heet, Kracht en Held, goddelijke Held, eigenlijk een Held gelijk God, wanneer Hij aan de spits van Israël’s leger streed-wie, wederom, past die naam méér en éér dan aan Hem, die de overste Leidsman is der zaligheid, die de werken des duivels heeft verbroken, de overste der wereld buiten geworpen, de heerschappij der zonde vernietigd in het vlees? Wat is eens Napoleons sombere gewelddadigheid tegenover de heilige hemelkracht, waarmee Hij alle machten der duisternis verslagen, een verloren Paradijs hervonden en heroverd, een rampzalig mensdom voor immer gered heeft. Andere helden laten voor zich strijden, deze Held worstelde alléén, ten bloede toe en bedroefd tot de dood. Andere helden schitteren met uiterlijken glans; Zijn luister is Zijne martelaars gestalte, Zijne sieraden zijn de littekenen Ziener wonden. Zijn buit is de door Hem

verworven gemeente, ja, elke ziel die Hem als ‘t loon van Zijn lijden ten dele valt, want iedere ziel is in Zijn oog meer waard dan alle koninkrijken der aarde.
Vader der eeuwigheid, dat is: de Eeuwige, naar het bekende Oosterse spraakgebruik, dat iemand de vader noemt van die eigenschappen en deugden, die hij bezit. Wie zal zich zo noemen onder de kinderen der mensen, waar alle sterren op- en neergaan, waar alle grootheden na korten tijd verbleken, om wederom voor anderen plaats te maken, wie op hare beurt hetzelfde lot wacht? Ziet Jezus alleen blijft in eeuwigheid, onveranderd, onveranderlijk. Eeuwig is Zijne leer, want zijn Evangelie zal allen volkeren verkondigd worden tot ene getuigenis, en eerst daarna zal het einde zijn. Eeuwig is Zijn leven, want het is voor altijd uitgestort in de dorre aderen der mensheid, die het vernieuwd heeft met ene goddelijke kracht. Eeuwig is Zijn Koninkrijk, want het zal alle koninkrijken aan zich onderwerpen, en Hij zal regeren van zee tot zee, macht hebbende over alle vlees, macht over de harten der mensen, alle macht in de hemel en op aarde. Hij is gisteren en heden dezelfde en in eeuwigheid. Ja, wanneer de eeuwen zullen voorbijgesneld zijn, zal Hij nog dezelfde zijn, die Hij was van de beginne. Dan zal Hij eerst recht
Vredevorst heten, gelijk Hij zich tot dusverre betoond heeft. “Mijn rijk is de vrede”, zeggen de geweldhebbers der aarde, terwijl zij zich heimelijk toerusten tot de krijg. Deze Koning des vredes is wat Hij heet, en geeft wat Hij zelf bezit: vrede die alle verstand te boven gaat, vrede in alle manieren, vrede te midden van oorlogen en tweedracht en twisten, die de wereld, van alle angsten en vijandige driften, die de harten verscheuren; vrede met God, vrede met de naaste, vrede met zich zelven, vrede met lot en weg, vrede met de dood. En met de groet dezes vredes staat Hij voor de deur. Dat heeft “de ijver van de Heere der heirscharen gedaan, de brandende liefde Gods, die ons niet laat varen, maar Zich zelven ons geeft in Zijn eigen Zoon, allen tot zegen en zaligheid. ” .
Zowel in Zijne vernedering als in Zijne verhoging wordt ons hier het vlees geworden Woord geprofeteerd.
In zijn vernedering, waarom Hij die uit God, ja zelf God is wordt geprofeteerd, als een geboren kind, als een gegeven zoon.
In Zijn verhoging, waarom Hij hier met die heerlijke namen wordt genoemd, welke de Profeet Hem geeft, op aandrijving des Geestes.

Der grootheid dezer heerschappij 1) en des vredes zal, onder Zijne alles-omvattende regering geen einde zijn (Luk. 1:32), op de troon van David, dien Hij naar Gods raad zal beklimmen, en in Zijn Hem bestemd koninkrijk (2 Sam. 7:12 vv.). Hij zal altijd voortgaan om dat koninkrijk te bevestigen en dat te sterken met gericht en met gerechtigheid, het recht, dat Hij zal handhaven, te maken tot grondslag en pijlers, en de gerechtigheid, welke Hij zelf zal volbrengen en waartoe Hij al de Zijnen zal bekrachtigen, van nu aan, dat Hij geboren, geopenbaard wordt, tot in eeuwigheid toe; 1) want gelijk Zijne heerschappij (vs. 6), alzo is ook Zijn rijk eeuwig. De a) ijver des HEREN der heirscharen, waarmee Hij al wat Hij Zich voornam en begeert, te Zijner tijd komen laat ter bereiking van het voorgestelde doel; ofschoon de Heere der heirscharen alle vijanden en beletselen veel te onbeduidend zijn, zal zulks doen, 2) zal dezen nieuwen tijd der Davidische regering nu nog maar ene zaak des geloofs en der hoop, stellig doen komen.

2 Kon. 19:31. Jes. 37:32.

De grootheid, of de vermeerdering dezer heerschappij en de vredes zal geen einde zijn. Altijd door zal dit kind, deze Zoon als een geestelijke David en Salomo, zijn Rijk vermeerderen niet met vleselijke, maar met geestelijke wapenen. Altijd nieuwe onderdanen zal Hij zich toevoegen, en aan het bewerken van vrede voor de zijnen zal geen einde komen, als Hij recht en gerechtigheid zal handhaven en oefenen. Niet langer zal de kerk binnen Israël's grenzen beperkt blijven, maar zal over de gehele wereld zich uitbreiden en uit alle natiën, talen en volken verzameld worden.

De Profeet geeft hier voor de bedrukte kinderen Gods in zijne dagen een heerlijk vergezicht, spelt een heerlijke toekomst, wat wel is waar nu nog was een zaak van geloof en niet voorwerp van aanschouwen, maar waarin zij zich toch met onuitsprekelijke vreugde konden verheugen.

Het is gene verdienste des volks, uit welks midden de Messias voortkomt, dat de Heere het dezen zendt; maar de grond ligt alleen in het wezen van God zelf, in Zijn liefde ijver voor het eenmaal uit genade verkoren geslacht van Abraham. Want xanqis de ijver en vrije liefde voor de enen persoon, gelijk dit woord recht eigenlijk de geestdrift des Dichters van 't Hoge Lied is (8:6) en heeft in het O. V. voornamelijk op het verkoren volk Israël betrekking. Gene verklaring kan hier meer verkeerd en onwaardig zijn, dan welke dit woord in de betekenis van "ijverzucht" neemt, alsof Jehova slechts tot beschaming der heidense goden dit bewijs der almacht en der genade voor Zijn volk gaf.

Het is opmerkelijk, dat de Romeinse keizer, onder wiens heerschappij Christus geboren werd, Augustus, d. i. vergroter van het rijk, van het ene tot het andere einde der toen bekende wereld heerste en in vrede regeerde. (Luk. 2:1.) .

En al dit volk zal het op de gevoeligste wijze gewaar worden, wat dit betekent, zowel Efraïm in het noorden en de inwoners van Samaria, de hoofdstad des rijks; ofschoon na de zware verliezen reeds vroeger van de Assyriërs geleden (2 Kon. 13:19 v.), in hoogmoed, als waren zij machtig genoeg dat alles gemakkelijk te overwinnen, en grootsheid des harten, als konden zij de sterke hand der Heren trotseren, en als hadden zij het niet nodig zich door Zijne strafgerichten te laten verschrikken, zeggende:

Ene verdere rede van de Profeet heeft tot onderwerp de tegen Zijn volk uitgestrekte hand des Heren, en stelt, op grond van een door Goddelijke openbaring ontvangen woord, in het licht dat de beide huizen Israël's voor het tegenwoordige een tijdperk van goddelijke bezoeking beleven, waardoor zij met volkomen ondergang bedreigd worden. Zij plaatst het rijk van Efraïm op de voorgrond, om dan bepaald op het rijk Juda het oog te vestigen, en de tijd des gerichts in vier perioden te schetsen, iedere periode eindigende met aanhaling van het reeds vroeger gesprokene: "Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijne hand is nog uitgestrekt, " en alzo de overgang tot de volgende vormende. Zo is dan deze gehele rede zeer regelmatig geordend, en bevatten de twee eerste gedeelten ieder vijf verzen, de twee laatste ieder vier.

Vs. 7-11. De waarheid van het woord, de Profeet geopenbaard, zal vóór al het andere in de ogen van het meest verblinde deel der natie, het rijk Israël, met vollen glans schitteren. Gevangen in vleselijken overmoed en hoogmoedige verheffing tegen God, vormt men zich

daarin allerlei dwaze droombeelden; maar juist het tegendeel zal geschieden. Niet Israël zal met de hulp van Syriërs en Filistijnen Juda overheersen, maar deze volkeren zullen met nog ene macht, welke Jehova zal oproepen, als een roofdier Israël verslinden.

De Heere heeft een woord der bedreiging gezonden in Jakob, waarbij aan beide rijken, zowel het noordelijk als het zuidelijk, ondergang en verderf worden aangekondigd, en het is gevallen in Israël, is ook reeds begonnen in beginsel aan Israël vervuld te worden.

En al dit volk zal het op de gevoeligste wijze gewaar worden, wat dit betekent, zowel Efraïm in het noorden en de inwoners van Samaria, de hoofdstad des rijks; ofschoon na de zware verliezen reeds vroeger van de Assyriërs geleden (2 Kon. 13:19 v.), in hoogmoed, als waren zij machtig genoeg dat alles gemakkelijk te overwinnen, en grootsheid des harten, als konden zij de sterke hand der Heren trotseren, en als hadden zij het niet nodig zich door Zijne strafgerichten te laten verschrikken, zeggende:

De tichelstenen zijn gevallen, de slechts van gewonen steen opgebouwde huizen zijn in ons land verwoest geworden; maar daaraan is niets verbeurd, want met uitgehouwene, kostbare stenen of blokken, zullen wij het verwoeste wederom bouwen; de wilde vijgenbomen 1), die toch niet veel waard zijn (1 Kron. 27:28), zijn afgehouwen, maar wij zullen ze in iets hoogs en kostbaars, in cederen veranderen, en nu komen zij om hun overmoedigheid te staven op tegen het rijk Juda, menende met de Syriërs en gesteund door de Filistijnen (2 Kron. 27:17 vv.), wel te zullen slagen, dat rijk gemakkelijk te kunnen verwoesten en alzo uit hun vroegere nederlagen des te krachtiger te zullen opstaan.

Voor geringe huizen gebruikte men het hout der Sycomoren, of wilde vijgenbomen, die weinig in achting waren.

Maar het is er zo ver van verwijderd, dat zij hun doel zouden bereiken, dat zij juist degenen zijn, die nu geheel verwoest worden, en wel door dezelfde macht die nu voor hen strijdt. Want de HEERE zal Rezins, des tegenwoordigen bondgenoots, tegenpartijen, namelijk de Assyriërs (2 Kon. 15:7 vv.), tegen hem, het volk Efraïm en de inwoners van Samaria (vs.
verheffen, en Hij zal Zijne vijanden, dezelfde Assyriërs, van wie zij reeds zoveel hebben geleden (2 Kon. 15:19 v.), zamen verheffen tegen hen, en Efraïm zal nu het rijk zijn, dat te gronde gaat.

De Syriërs van voren uit het Oosten, en de Filistijnen van achteren, uit het Westen (Gen. 13:9), dat zij Israël opeten met vollen mond, eerst gedeeltelijk bij de inval van Tiglath-Pilezer (2 Kon. 15:29), dan ten volle bij dien van Salmanezar (2 Kon. 17:5 vv. 1). Om dit alles, gelijk reeds vroeger met betrekking tot gans Efraïm en Juda gezegd is (Hoofdstuk 5:25), en ook hier (vs. 17 :21; 10:4) gedurig herhaald moet worden, keert Zijn, Jehova’s toorn zich niet af, maar Zijne hand is nog uitgestrekt.

In hoeverre aan de krijgstochten der Assyriërs tegen het noorden des lands met de Syriërs ook de Filistijnen deel hadden, wordt in de Schrift niet verhaald; zij komen daar, behalve 1 Kon. 15:27, altijd alleen als vijanden van het Zuiden des lands voor; intussen ligt de mening

voor de hand dat, gelijk de Syriërs na hun nederlaag door Assyrië (2 Kon. 16:9) zich gedwongen zagen in het leger van hun nieuwe overheersers tegen de vroegere bondgenoten te strijden (2 Kon. 15:27), ook de Filistijnen bij de verdere veroveringstochten der Assyrische koningen (2 Kon. 17:35) hetzelfde moesten doen, daar deze krijgstochten tegelijk tegen Fenecië tot Egypte toe gericht waren.

Terecht wordt door Dächsel opgemerkt dat in de Schrift niets verhaald wordt van een inval van de Filistijnen in noordelijk Palestina. Maar wel wordt vermeld van een inval der Filistijnen in zuidelijk Palestina in het rijk van Juda, onder de regering van Achaz (2 Kron. 28:16-19). Wij hebben derhalve hier onder Israël niet alleen het rijk der Tien stammen te verstaan, maar ook het rijk van Juda, d. i. het gehele Israël. De Profeet gaat hier over van Efraïm tot geheel Israël om het gehele volk te dreigen met Gods strafgerichten.
Vandaar dan ook dat het slot van dit vers weer eensluidend is met slot van Hoofd. 5:25.

II. Vs. 12-16. Maar het door Israël zo zwaar bedreigde en zo genadig daaruit bevrijde Juda, wendt zich niet tot de Heere, om, Zijne hulp erkennende, zich in oprechtheid tot Hem te willen bekeren, door slechte vorsten geregeerd en door valse Profeten verleid, zinkt het al dieper in ‘t verderf weg, zodat het geheel moet uitgeroeid worden, dat de Heere niet langer behagen hebben kan in die krachtige mannen, of medelijden met zijne weduwen en wezen.

Want dit volk, in Juda, ofschoon het in al de kastijdingen over het noorden des lands mededeelt, keert zich niet tot Dien, die het slaat, en de HEERE der heirscharen zoeken zij niet 1) om Zijne genade en hulp in waarachtig geloof over zich in te roepen, opdat zij nog redding zouden vinden (2 Kon. 17:19 v.).

Hier wordt Israël’s onbekeerlijkheid aangeduid, onder de tuchtiging des Heren, en tevens hoe zij waren afgodendienaars en Godverzakers. Hoe zij in plaats van zich te bekeren tot de levenden God in hunnen afgodendienst bleven volharden en zich niet bekommerden om de God des Verbonds. Daarom zou de Heere hen overgeven in de hand der Assyriërs en afhouwen de kop en de staart.

Daarom zal de HEERE af houwen in Juda, zowel als in Efraïm, uit Israël de kop en de staart, gelijk men gewoon is te spreken, wanneer men alles in een denkbeeld wil samenvatten (Hoofdstuk 19:15), d. i. het beste en het verachtste aan het lichaam van het dier, de tak en de bieze 1), het beste en het slechtste in het plantenrijk, op een dag (2 Kon. 25!.

Men versta hieronder de palmtak met zijne bloem- of dadeltrossen, waartegen de bies, het nutteloos riet der moerassen, natuurlijk afsteekt.

(De oude en aanzienlijke, de hoofdpersoon des volks, die is, gelijk het spreekwoord zegt, de kop aan het lichaam van de Staat; maar de profeet, die valsheid leert, die is de staart, deze het volk en zijne lusten vleiende profeten bekleden in het staatswezen de plaats als van de kwispelenden staart aan het achterlijf des diers, daar zij slechts spreken wat de mensen gaarne horen. (2 Tim. 4:3).

Een zonderlinge tussenzin, dien Jesaja kon en zeker zou achtergelaten hebben, indien niet zijn oogmerk geweest was, een bijtenden schimpscheut te doen tegen de valse profeten van dien tijd in Israël, dien hij hiermede uitmaakt voor het laagste, verachtelijkste deel, het uitschot der natie, en die inderdaad dezen schimp verdienden door hun laaghartig en baatzuchtig kruipen. Men moet dit verrassende en stekende niet over het hoofd zien, waarop het in deze tussenrede geheel aankomt.
De Heere spreekt hier zich oordeel uit tegen de Overheid, die niet naar Hem vroeg en tegen de valsen profeet, die de Overheid sterkte in haar verzet tegen God Almachtig. Israël was een theocratisch volk en daarom had de Heere de koning zijne profeten toegevoegd, om dezen te houden bij de waren godsdienst. Achaz had niet alleen God, de Heere, de dienst opgezegd, maar ook de ware profeten verworpen en zich omringd met zulke, die hem stijfden in zien afval, en het kwade goed noemden. Daarom zou de Heere niet alleen de Overheid, maar ook de valsen profeet afhouwen.

Dit zal, gelijk vs. 13 gezegd, op één dag geschieden, en het is ook billijk, wanneer men onder de kop de valse profeten en onder de staart het door hen verleide volk verstaan moet. Want de leiders dezes volks, die het voorgaan, gelijk de kop het hoofd is des lichaams, zijn niets dan verleiders (Hoofdstuk 3:12. Micha 3:5. Jer. 23:13 vv.), en die van hen geleid worden, worden ingeslokt (Luk. 6:39).

Daarom, omdat het reeds zover gekomen is, dat geen enkele van de verschillende standen onder het volk zelfs de minste is van wat zij moesten en konden zijn, zal Zich de Heere niet verblijden over hun jongelingen, als over het edelste deel des volks, dat met bijzondere zorgvuldigheid gepleegd en onderhouden wordt, en hunner wezen en hunner weduwen, aan wie toch anders wel het meest Zijne liefderijke erbarmen toegezegd is (Ps. 10:14; 68:6), zal Hij Zich niet ontfermen, want zij zijn allen te zamen a) huichelaars, vanwege hun verkeerd onzedelijk gemoed, en boosdoeners, door hun schandelijke wijze van handelen, en alle mond spreekt dwaasheid, misdadige en lasterlijke woorden. (Hos. 14:2 Job 2:10). Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijne hand is nog uitgestrekt; zodat het schijnbaar zwaarste gericht altijd op nieuw door een nog zwaarder moet gevolgd worden.

Jes. 10:6.

Het is de onwrikbare wet der hemelse strafbesluiten, dat het goddelijk louteringsvuur op aarde de bozen verbrandt, zij mogen verleiders of verleiden zijn. Maar hoe moet de vlam merg en been van ben doordringen, die de vloek des verderfs over de anderen gebracht hebben! .
God zou in hun jongelingen, in de bloem hunner jeugd een blijdschap, geen gevallen hebben, neen Hij zou hen, die zich ook al te licht lieten verleiden, met de overigen laten omkomen, en dus zouden de blinden, tevens met hun leiders vallen. God zou zich niet ontfermen over hun wezen en weduwen, wier handlanger en bewaarder Hij anders altoos is. Want deze hadden hun weg zowel verdorven als alle de overigen, en de armoede en het hulpeloze van hunnen toestand had hen niet teruggehouden van het kwade, dies God zich hunner niet zou bekreunen, noch hen van deze zijne oordelen uitzonderen.

III. Vs. 17-20. In het rijk Israël's heerst reeds ten gevolge van de loslating door Jehova zulk een geest der goddeloosheid, dat het vuur der meest woeste hartstochten het volk verteert en dikke rookwolken boven het brandende bos opgaan: er is geen onderling mededogen meer, maar men bijt en vereet elkaar met ene woede, die gene palen kent, en die zelfs ten koste van de naaste bloedverwanten bevrediging zoekt. Dit kan slechts tot volkomen vernietiging leiden.

Want, om terug te keren tot op het volk Efraïm en de inwoners van Samaria (vs. 9), a) de goddeloosheid aldaar brandt als een hoog opvlammend vuur, doornen en distels, die onaanzienlijke struiken, het eerst daardoor aangegrepen, zal zij verteren, en zal altijd verder om zich heengrijpend aansteken de verwarde struiken des wouds, dat aldus ook in brand vliegt, die zich verheven hebben als de verheffing des rooks.

Jes. 5:24; 24:6.

Niet slechts in enkele delen, maar in alle standen en verbintenissen, wordt het volk verteerd door het vuur van vreselijke hartstochten en bedrijft allerlei schandelijke daden en gruwelen, waarvan de geschiedenis uit dien tijd zo vele proeven oplevert.

Van wege de verbolgenheid des HEREN der heirscharen, die Zijn volk heeft overgegeven tot volkomen loslating van alle hartstochten, zal het land verduisterd, als een in zware rookwolken gehuld, een brandend woud worden; en het volk zal zijn als een voedsel des vuurs, als brandhout; de een zal de ander niet verschonen, maar op de onmenslijkste wijze woeden zij in hun bij regeringloosheid uitgebroken burgeroorlogen tegen elkaar, gelijk dit blijkt uit 2 Kon. 15:8-31; 17:1.

En aan deze wederkerige vernieling is geen einde, want zo hij ter rechterhand snijdt of rooft, zal hij toch hongeren maar een nieuw voorwerp voor hun vraatzucht, en zo hij ter linkerhand eet, zo zal hij toch niet verzadigd worden, maar altijd begerig zijn; een iegelijk zal het vlees zijns arms eten, terwijl zij zelfs zich aan familiebetrekkingen en stamgenoten vergrijpen (Jer. 19:9).

Maar in deze ramp wil dan Profeet het zeer zwaar oordeel Gods gezien hebben. En het is volstrekt waar, en alle volken hebben het erkend, die het alzo hebben ondervonden, dat de tweedracht in de Staat de uiterste der rampen is en indien zij niet bij tijds wordt uitgeblust een zeker voorbode is van de zekeren ondergang van de Staat, als bewijs van de toorn Godes wat Hij hier bewaarheid. Doch de Profeet wil dit bewijs van het Goddelijk oordeel vermelden, omdat het zo duidelijk in de toestand van dien Staat te voorschijn trad, dat het aller opmerkzaamheid moest trekken. Alle rampen werkten samen tot ellende van dit volk. En echter was aan de gerechtelijken toorn nog niet genoeg gedaan, maar was de hand Gods nog uitgestrekt.

Manasse eet Efraïm, en Efraïm Manasse, ofschoon zij beiden van Jozef afstammende broeders zijn, en zij zullen daarna weer gemene zaak maken, en te zamen tegen Juda zijn, gelijk nog onlangs in de Syro-Efraïmitischen oorlog geschiedde, aan welks gevolgen wij nog

lijden. Om dit alles (zie vs. 12 en 17), keert Zijn toorn zich niet af, meer Zijne hand is nog uitgestrekt.

Met onverzadelijke begeerte, gelijk een woedend monster, eet de volksopstand naar alle kanten voort, totdat hij de hoogsten graad van afschuwelijkheid bereikt, als de bloeddorstige in zich eigen vlees woedt.

HOOFDSTUK 10. STRAF DER ONGERECHTIGHEID. ONDERGANG DER ASSYRIËRS. IV. Vs. 1-4. Werkelijk ziet het er in ‘t rijk Juda ook niet beter uit, daar zijn onrechtvaardige geweldenaars en rechters, die hun macht slechts gebruiken om te onderdrukken de armen en ellendigen, en het recht te buigen in de dienst der boze zelfzucht tegenover weduwen en wezen, De dag der bezoeking en der ellende kan dan ook niet uitblijven, waarop zij, die niet tot toevlucht en hulp waren voor de verdrukten, nu ook gene toevlucht en hulp vinden, en zij die anderen onderdrukt en neergeworpen hebben, nu ook zelf onderdrukt en verbrijzeld worden.

Wee degenen, die, als wetgeleerden met de uitvaardiging van wetten belast, ongerechte inzettingen inzetten, en dus van hun macht misbruik maken tot het vaststellen van allerlei spitsvondige decreten, en de schrijvers, die, als rechters gezeten, moeite voorschrijven. 1)

De Profeet keert zich nu tot de onrechtvaardige machthebbende rechters, die in plaats van recht te doen, de armen te hulp komen, de rechten der weduwe voor te staan, de armen verdrukten en wat aan de weduwen en wezen toebehoorde inslokten. Dit was wel een zeer grote gruwel in de ogen des Heren. Bekleden de weduwen en de wezen een grote plaats in de Schrift, schrikkelijk toornt de Heere tegen al degenen, die deze hulpelozen onrecht aandoen. En het is wel een bewijs van diep verval, als de mensen zich opmaken, om al wat nooddruftig en ellendig is te vernietigen of te beroven.

Om de armen het recht af te wenden, en om het recht der ellendigen Mijns volks te roven, hun het inslaan van de weg des rechts onmogelijk te maken, opdat de weduwen met datgene, waarop zij onbetwistbaar recht hebben, hun bult worden, en opdat zij de wezen mogen plunderen, hen berovende van hun rechtmatig erfdeel.

Maar wat zult gijlieden, onrechtvaardige hebzuchtigen, doen ten dage, der bezoeking, en der verwoesting, die van verre komen zal om u voor de oordelen Gods te verbergen? Tot wie zult gij vlieden om hulp tegen het lot dat u bedreigt? en waar zult gij uwe heerlijkheid, uwe eer, uwe ziel (Ps. 7:6) laten, 1) en in veiligheid stellen?

Nu moogt gij de weduwen en wezen vertrappen, vernederen of geheel uitschudden, maar wat zult gij doen als God opstaat om hun zaak te richten en te handhaven, gij moogt nu als geweldenaars de armen onderdrukken, juist alsof gij er nooit rekenschap over zoudt geven en nooit te erger er om varen zoudt. Maar wat meent gij, zou God zich nimmer de zaken der onderdrukten aantrekken, noch Hij de onderdrukkers deswege bezoeken? .

Er zou voor hen geen plaats zijn om zich te verbergen, zij zouden zich niet kunnen verdedigen. Hun eer zou als kaf vergaan, hun rijkdom als een mot versmelten en nergens zou er voor hen uitkomst zijn. Het gebogen recht en de vertrapte gerechtigheid wordt door de Rechtvaardigen God zeker gewroken.

Dat elk een zich niet bij de algemene wegleiding naar het vreemde land zou buigen onder de gevangenen, die met ter aarde geneigd hoofd voortgaan, en wellicht reeds vroeger bij het

4.

geschied is; herhaalt dit ter bestemder tijd, op onzen feestdag, op welken de eigenlijke feestviering begint (Leviticus 23: 6 vv.), met de 120 zilveren trompetten (2 Kronieken 5: 12)..

Want dit feestvieren onder zang en muziek is ene inzetting van God in Israël, een recht, een ordening van de God Jakob's, waartoe Hij ons uitdrukkelijk verplicht heeft.

Hij heeft het gezet tot ene getuigenis, ene bepaalde verklaring van de Goddelijken wil, in Jozef, onder het volk Zijner keuze, waartoe de noordelijke stammen zowel als de kinderen van Juda behoren. De Heere heeft die inzetting gegeven, als Hij uitgetogen was tegen Egypteland (liever: over Egypteland heen, de uittocht is te roemrijker, omdat zij ene gehele streek midden door Egypte heen en dus onder de ogen der Egyptenaren geschiedde (Exodus
8. Numeri 33: 3 vv.),als waar ik gehoord heb ene spraak, die ik niet verstond 1).

Of, waar ik gehoord heb ene taal van een mij onbekende. Wat nu volgt is hetgeen God zegt. En nu was God een bekende en toch ook een onbekende voor Israël. De dichter legt dit woord Israël in de mond. Israël's vromen riepen wel tot de Heere in de Egyptische slavernij, maar toch, als Jehova, als de Verbonds-God was God Israël onbekend geworden. Israël had schier onder de hand des drijvers de kracht en macht van zijn God vergeten.

Ik heb, zo spreekt de Heere, zijne (Israël's) schouder van de last, dien hij tot hiertoe boven zijne krachten moest dragen, onttrokken, zijne handen zijn van de potten, de korven, waarmee zij als slaven voor Farao moesten dragen, ontslagen (Exodus 6: 6 vv.).

In de benauwdheid riep gij, en Ik hielp u uit (Exodus 3: 7 vv.); Ik antwoordde u uit de schuilplaats des donders, gehuld in donderwolken (Exodus 14: 9 vv.); Ik beproefde u daarna (Exodus 17: 1 vv.) aan de wateren van Meriba. Sela.

De muziek verheft zich en geeft aanleiding tot ernstig en lang nadenken over het

gezegde. Hij herinnert aan het twistwater om hen te doen denken aan hun zonden..

De woorden behoren eigenlijk niet bij de vorige, die slechts over de zegen Gods spreken; zij schijnen ene nevengedachte te zijn, die ongeroepen voorkomt. Deze als het ware onwillekeurige heen wijzing op Israël's ontrouw en ondank dient tot voorbereiding op de volgende vermaning en klacht, en leidt van het eerste tot het tweede deel..

9.

II. Vs. 9-17. Nadat aan het slot der vorige afdeling de Heere zelf sprekende is ingevoerd, sluit zich nu onmiddellijk aan Zijne woorden de feestprediking aan, in welke God van de wetgeving op Sinaï spreekt, de hoofdzaak van deze wet noemt, door het eerste gebod met zijne inleiding te herhalen, maar ook herinnert, hoe tot op dezen tijd Israël's ongehoorzaamheid en eigenzinnigheid Zijne genade bedoelingen verijdeld en enen zeer treurigen toestand te weeg gebracht heeft. Nog is er hulp en alles goeds voor lichaam en ziel

te verkrijgen, wanneer Israël zich wil bekeren, en aan de stem van de Heere, zijnen God wil gehoorzaam worden.

Mijn volk, dat Ik bewaarde, gevoed, verlost heb! zei Ik: hoor toe, en Ik zal onder u betuigen, ene getuigenis omtrent u geven (Deuteronomium 8: 19. Psalm 50: 7), Israël, of gij naar Mij hoorde 1) in hetgeen Ik u hiermede gebied.

Opdat de Profeet de gemoederen des te meer in beweging brengen, kleedt hij God in, in de persoon van een Onderwijzer, en voert Hem in sprekende op vertrouwelijke wijze in het midden der vergadering, opdat het volk voortaan weet, dat alle samenkomsten nutteloos zijn en nietig, waar de stem Gods niet weerklinkt, om tot geloof en vroomheid op te wekken. Deze korte voorspraak leert, dat de feestdagen niet zuiver en waar worden gevierd, indien de gelovigen niet bedacht zijn op de stemmen Gods, dewijl, opdat zij de handen, voeten, ogen, ja zich geheel tot gehoorzaamheid wijdende, het noodzakelijk is, met de oren te beginnen. En aldus toont hij aan, dat Hij niemand erkent als vereerder, dan wie waarlijk leerling is..

Er zal onder u geen uitlands god wezen, geen god nevens Mij (Exodus 20: 3. Deuteronomium 5: 7 5.7), en gij zult u voor genen vreemden god neerbuigen, alsof buiten Mij iemand u kon helpen. (Deuteronomium 32: 12).

Ik ben alleen en uitsluitend de HEERE, uw God, die u heb opgevoerd uit het land van Egypte; doe uwen mond wijd open, open dien met gelovig, heilbegerig verlangen (Psalm 119: 131), en Ik zal hem vervullen. Zo gij Mij slechts gelegenheid geeft u te verkwikken en te verzadigen met de volheid Mijner goederen, zo zult gij spoedig erkennen, dat Ik rijk genoeg ben om alle uwe behoeften en begeerten te vervullen zodat gij niemand buiten Mij behoeft.

Zo heb Ik tot U gesproken; maar wat was uw antwoord? Mijn volk heeft Mijne stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild 1); het wendt zich van Mij af naar de vreemde goden, voor wier dienst Ik hen gewaarschuwd heb.

Nu klaagt God er over, hoe Hij de Israëlieten vriendelijk tot zich heeft gelokt, maar zij die liefelijke uitnodiging hebben veracht, ja, wanneer Hij lang te voren begonnen was hen te vermanen, zij altijd hun oren voor Zijn Woord hadden gesloten. Want niet om de hardnekkigheid van één dag twist Hij met hen, maar Hij verklaart, dat zij van de beginne aan terstond zich tegen Hem hebben gekeerd en in diezelfden opstand hebben volhard..

Dies heb Ik het tot rechtvaardige vergelding (Rom. 1: 24. 2 Thessalonicenzen. 2: 10) overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadslagen 1) (Spreuken 1: 22 vv. Jes. 65: 2. Jer. 7: 21).

Hier verklaart God, dat Hij de zonde des afvals met die der verblinding en verharding heeft gestraft. De goedertierenheden des Heeren als komende van een heilig God, hebben tweeërlei uitwerking. Zij vertederen of zij verharden. Al wat van een goedertieren, maar ook heilig God komt, kan niet gelijk doen blijven. Wie omtrent de weldaden Gods in onverschilligheid

voortleeft, dien zullen zij het hart verharden. algemene bloedbad vallen onder de gedoden? Om dit alles (zie Hoofdstuk 9:12, 17, 21) keert Zijn toorn zich niet af, maar Zijne hand is nog uitgestrekt; het einde des gerichts, hoe vreselijk deze tijden ook zijn, is er nog niet.

De profeet vervolgt deze vreselijke gedachtenreeks niet; de ballingschap, hier bedoeld, sluit dan ook werkelijk ene periode af.

Aan de vorige rede, waarschijnlijk gehouden in hetzelfde tijdsbestek, dat tussen de vernedering van Syrië door Tiglath-Pilezer (2 Kon. 16:7-16) en de laatsten tocht tegen het rijk der 10 stammen verloopt (2 Kon. 15:29), sluit zich ene nieuwe aan, zonder twijfel tezelfder tijd gehouden, waarin "de Messiaanse voorspelling, nadat zij Hoofdstuk 7 het ongeloof haren vloek voorgehouden en Hoofdstuk 8 en 9 met hare belofte als met een schitterend licht de duisternis verlicht heeft, van nu aan haar hoogste punt bereikt; was zij Hoofdstuk 7 als ene, ster in de nacht en in 8 en 9 als de aanbrekende dageraad, nu wordt de hemel wolkeloos en is zij als de zon op de vollen middag.
Vs. 5-19 De Profeet begint daarmee, dat hij het wee over Juda (zie vs. 1-4) in een wee over Assyrië doet overgaan; het op eigen kracht hoogmoedige, overmoedige Assyrië is niets dan voor een tijd een doornestok in de hand des Heren, om dan, nadat het uitgediend heeft, onder de slagen van Gods toorn te vallen, te worden verbroken en weggeworpen.

a) Wee de Assyriër, de Assyrischen koning, die in gemeenschap met de toen ter tijd aan het hoofd der wereldmacht staanden koning van Babylon (Hoofdstuk 7:17), de roede Mijns toorns is, en Mijne grimmigheid is een stok in hun (beider koningen) hand!

Jes. 36:1. Jer. 25:9. Ezechiël. 21:9.

Wee de Assyriër in zijn trotsen overmoed. Terwijl hij Mijn volk geselt, is hij slechts ene roede, die Ik in hun toorn zwaai, ja, hoewel hij de staf der tuchtiging in zijn eigene hand houdt, zo wordt die toch slechts door Mijne gramschap in beweging gebracht, hij is Mijne gramschap.
De wet van het contrast heerst zowel in de geschiedenis des heils als ook in de profetie. Wanneer de nood ten toppunt is gestegen, verandert hij in hulpe en wanneer de profetie zo nachtelijk donker zonder licht is geworden, gelijk in de vorige afdeling, zo wordt zij plotseling zo heerlijk licht zonder donkerheid als in de nu beginnende verzen.
Het wee over Israël wordt het wee over Assur. Wel zou de Heere Assur gebruiken als een tuchtroede voor zijn volk, maar ook dit zou Assur's schuld zijn, waarvoor hij door de Heere zou gestraft worden.
Want neen, niet om des Heren Raad te volvoeren, zou Assur Efraïm benauwen en Juda trachten te vernietigen, maar om zelf zijn macht uit te breiden, en om zijn woede tegen het volk Gods de teugel te vieren. En dit zou door de Heere bezocht worden.

Aan de vorige rede, waarschijnlijk gehouden in hetzelfde tijdsbestek, dat tussen de vernedering van Syrië door Tiglath-Pilezer (2 Kon. 16:7-16) en de laatsten tocht tegen het rijk der 10 stammen verloopt (2 Kon. 15:29), sluit zich ene nieuwe aan, zonder twijfel tezelfder tijd gehouden, waarin "de Messiaanse voorspelling, nadat zij Hoofdstuk 7 het

ongeloof haren vloek voorgehouden en Hoofdstuk 8 en 9 met hare belofte als met een schitterend licht de duisternis verlicht heeft, van nu aan haar hoogste punt bereikt; was zij Hoofdstuk 7 als ene, ster in de nacht en in 8 en 9 als de aanbrekende dageraad, nu wordt de hemel wolkeloos en is zij als de zon op de vollen middag.
Vs. 5-19 De Profeet begint daarmee, dat hij het wee over Juda (zie vs. 1-4) in een wee over Assyrië doet overgaan; het op eigen kracht hoogmoedige, overmoedige Assyrië is niets dan voor een tijd een doornestok in de hand des Heren, om dan, nadat het uitgediend heeft, onder de slagen van Gods toorn te vallen, te worden verbroken en weggeworpen.

a) Wee de Assyriër, de Assyrischen koning, die in gemeenschap met de toen ter tijd aan het hoofd der wereldmacht staanden koning van Babylon (Hoofdstuk 7:17), de roede Mijns toorns is, en Mijne grimmigheid is een stok in hun (beider koningen) hand!

Jes. 36:1. Jer. 25:9. Ezechiël. 21:9.

Wee de Assyriër in zijn trotsen overmoed. Terwijl hij Mijn volk geselt, is hij slechts ene roede, die Ik in hun toorn zwaai, ja, hoewel hij de staf der tuchtiging in zijn eigene hand houdt, zo wordt die toch slechts door Mijne gramschap in beweging gebracht, hij is Mijne gramschap.
De wet van het contrast heerst zowel in de geschiedenis des heils als ook in de profetie. Wanneer de nood ten toppunt is gestegen, verandert hij in hulpe en wanneer de profetie zo nachtelijk donker zonder licht is geworden, gelijk in de vorige afdeling, zo wordt zij plotseling zo heerlijk licht zonder donkerheid als in de nu beginnende verzen.
Het wee over Israël wordt het wee over Assur. Wel zou de Heere Assur gebruiken als een tuchtroede voor zijn volk, maar ook dit zou Assur's schuld zijn, waarvoor hij door de Heere zou gestraft worden.
Want neen, niet om des Heren Raad te volvoeren, zou Assur Efraïm benauwen en Juda trachten te vernietigen, maar om zelf zijn macht uit te breiden, en om zijn woede tegen het volk Gods de teugel te vieren. En dit zou door de Heere bezocht worden.

Ik zal hem de koning van Assyrië (2 Kon. 15:29. 2 Kron. 28:20. 2 Kon. 17:3 vv. 18:13 vv.), en dan ook de koning van Babel (2 Kon. 24 en 25), zenden tegen een huichelachtig volk, tegen Juda zowel als tegen Israël, die beide van het volk Gods ene uitgedoofde natie zijn geworden (Hoofdstuk 9:17), en Ik zal hem bevel geven tegen het volk Mijner verbolgenheid (Jer. 7:29); opdat hij de door rove, en plundere, de op hem buit gemaakte plundering, en stelle het ter vertreding, vertrede het, gelijk het slijk der straten (Hoofdstuk 5:25. Micha 7:10).

Hoewel hij het zo niet meent, dat hij daarbij slechts Mijn raad volbrengt, en zijn hart alzo niet denkt, dat namelijk zijne kracht niet verder gaat dan om te doen, waartoe hij van Mij volmacht heeft; maar hij zal ten gevolge van zijne overmoedige plannen in zijn hart hebben al het andere te verdelgen en uit te roeien niet weinige volken, opdat zijne macht onbepaald zij.

En dan meent hij met Israël te kunnen doen als met de andere volkeren, die hij reeds aan zich onderworpen heeft. Want hij zegt 1) (vergel. de bijna woordelijke vervulling van deze profetische aankondiging in de geschiedenis: Hoofdstuk 36:18 vv; 37:10 vv. niet mijne

vorsten, de van mij afhankelijke vazallen en mijne rijksgroten al te zamen koningen geweest, die ik tot ene voetbank mijner voeten gesteld heb?

De hoogmoed en de vermetelheid van dezen vorst die bij uitstek groot was, wordt door de profeet hier breedvoerig, als in zijn eigen taal omschreven, om hem des te meer belachelijk te doen voorkomen, deels ook om Gods volk te verzekeren, dat hij teleurgesteld en zelven teneder geveld zou worden. Want dit is een algemene grondregel en doorgaande waarheid, dat hoogmoed voor de val komt. Het geeft tevens te kennen, dat God kennis neemt en rekenschap houdt van alle ‘s mensen trotse woorden en grote aanslagen, waardoor zij de hemel zelven en de aarde schijnen te willen uitdagen.

Is niet Kalno (Chalne, Gen. 10:10, aan de linker oever van de Tiger, tegenover Seleucia), met zijn vroegeren zelfstandig heersenden koning mij evenzeer onderdanig, gelijk Karchemis, op de oostelijke zijde van de Eufraat (2 Kron. 35:20), dit is? Is Hamath, aan de Orontes in Syrië (Gen. 10:18), niet evenzeer volkomen mij, d. i. mijne voorgangers op Assyrië’s troon (2 Kon. 18:34), onderworpen geworden gelijk Arfad (2 Sam. 8:6)? Is niet Samaria reeds even goed in mijne staten ingelijfd (2 Kon. 15:29; 18:9 vv.), gelijk dit reeds met Damascus (2 Kon. 16:9) het geval is?

Met de grootsprekende taal in dit en de volgende verzen moet men vergelijken 2 Kon. 18:33, 34 en 19:12, 13. De trotse koning ven Assyrië noemt hier de hoofdsteden op der landen en koninkrijken, die door hem veroverd waren.

Gelijk als mijne hand om te overweldigen gevonden heeft de koninkrijken der afgoden, de zo even genoemde en nog vele andere te Jeruzalem en Samaria met de naam afgodische rijken gebrandmerkte staten, ofschoon hun gesnedene beelden der daar gediende afgoden beter zijn, reeds door hun groot aantal, dan die van Samaria, waar men slechts één God dient, de Heere der heirscharen;

Gelijk als ik gedaan heb aan Samaria en aan hare afgoden, die men te Jeruzalem dient, om te bewijzen dat het koninkrijk van de Heere der heirscharen niet veiliger is tegenover mij dan de andere rijken, daar de ene helft daarvan reeds door mij vernietigd is, zou ik alzo niet kunnen doen aan Jeruzalem en aan hare afgoden, de Heere der heirscharen?

Deze woorden moeten ons Assyrië op het hoogste punt van zijn hemeltergenden hoogmoed, in de dagen van koning Hizkia (2 Kon. 18:33 vv. 10:10 vv.) voorstellen. Israël had tegen de zo overmoedige en dreigende eisen, zo als die toen van de Assyrische veldheren uitgingen, ene sterke vertroosting nodig. Deze vertroosting wordt hier geschonken en wel vooral daardoor, dat Israël reeds vele eeuwen vroeger met de hoofdinhoud van deze beledigende taal, maar terzelfder tijd ook met het einde van dien overmoed bekend gemaakt wordt.

Want het zal geschieden, als de Heere een einde zal gemaakt hebben van al Zijn werk, waartoe Hij tot bezoeking van Zijn afgevallen volk zal overgaan, op de berg Zion en te Jeruzalem, want Hij tuchtigt de zijnen wel, maar zal ze niet ten dode overgeven (Ps. 118:18),

dan zal Ik, zegt Hij, met straffen en verootmoediging tot vernietiging toe, te huis zoeken de

vrucht van de grootsheid des harten van de koning van Assyrië, zijn verdelgingswerk (vs. 7), waardoor hij zijne trotse gezindheid openbaart, gelijk de boom zich doet kennen uit de vrucht, en de pracht van de hoogheid zijner ogen, daar hij in vermetel vertrouwen op zijn trots, aan het overwinnen gewende leger, zelfs de Heere der heirscharen dorst te lasteren (vs. 8 vv.).

Daarom moet het met hem naar 1 Petrus 5:5, in ene volkome vernietiging eindigen. Omdat hij gezegd heeft: Door de kracht mijner eigene hand heb ik het gedaan, wat ik aan de koninkrijken der heidenen en vooral aan het rijk van Israël's God volbracht heb, en door mijne eigene wijsheid; want ik ben verstandig (Hoofdstuk 19:11. Ezechiël. 28:3 vv.); en ik heb door deze mijne kracht en wijsheid de landpalen der volken weggenomen, daar ik hen onder één scepter verenigd en mijn uitgestrekt en machtig rijk naar willekeur in verschillende gewesten verdeeld heb, en heb hunnen voorraad (hun schatten) geroofd, en heb als een geweldige de inwoners doen nederdalen;

"En al wat hoog gesteld was, is door mij geweldig neergestort. "

En mijne hand heeft gevonden het vermogen der volken, als of iemand een nest vindt, dat hij gemakkelijk uithaalt, en ik heb het ganse aardrijk samengeraapt, gelijk men de eieren in het nest, die door het wijfje verlaten zijn, zodra slecht iemand de hand in het nest heeft gestoken, samenraapt met de hand; en er is niemand geweest, van de jongen, zo er reeds waren uitgekropen, die enen vleugel verroerde, om zich te verweren, of de bek opendeed, of piepte, om de aanvaller te verschrikken.

De laffe grootspraak van de Assyrischen vorst gaat hier alle palen te buiten: hij erkent niet alleen gene helpende godheid, maar ook geen krijgsgeluk, gene dapperheid zijner benden, of bekwaamheid zijner legerhoofden; hij heeft alles alleen verricht. Overwinningen, die hem misschien veel bloeds hebben gekost, daarvan zegt hij, dat hij ze als verlaten eieren had samengeraapt; de ganse aarde is hem een nest van weerloos gevogelte, waaruit hij wegrukt hetgeen hem behaagt; men biedt hem niet alleen geen weerstand, maar durft zelfs de mond niet tegen hem openen, noch enig geluid maken. Men moet niet uit het oog verliezen, dat eieren rapen en nesten verstoren doorgaans het bedrijf is van kinderen. Zo was ook voor de koning van Assyrië het overwinnen van volken en vernielen van koninkrijken slechts kinderspel.

Welk een dwaze hoogmoed spreekt de Heere. Zal dan ene bijl zich beroemen tegen dien, die daarmee houwt? alsof niet hij, maar zij het ware die de slag deed; zal ene zaag pochen tegen dien, die ze trekt, Immers is zij zonder die bewegende kracht niets dan een dood machteloos werktuig! Alsof een staf bewoog degenen, die hem opheffen? als men enen stok opheft, is het geen hout?

Vs. 8-11; 13-15. Zijn wij ook niet hooggevierde overwinnaars over Kalno en Karechemis, Ramath en Arpad, Damascus en Samaria, en zijn wij nog ver verwijderd van Jeruzalem en zijne heilige hoogten, zo zeggen wij toch veel te gaarne in de beperkste kringen der geringste werkzaamheid: door de kracht mijner hand heb ik het gedaan en door mijne wijsheid; want ik

ben zeer verstandig. ” “Zwakke bijl, wie houwt met u? Zwakke zaag, wie trekt u? Zwakke roede, wie heft u op? Zwakke staf, wie zwaait u?” .

Daarom 1) zal de Heere, HEERE der heirscharen, om aan zulke belachlijken hoogmoed een einde te maken, onder zijne vetten zijne welgevoede groten, ene waarheid ene uittering zenden; en onder zijne heerlijkheid, zijne kostbaar toegeruste heirmacht a), zal Hij enen brand doen branden, als de brand des vuurs, eens aangestoken houtstapels.

Jes. 24:1.

De zin is gemakkelijk te verstaan. Onder de vetten hebben we te verstaan de legerscharen en de legioenen der ASSYRIËRS, bestaande uit de best geoefende en dapperste manschappen en zulk een bloeiend aanzien vertonende, dat zij een vrolijk gelaat te voorschijn brachten en niet anders dan met wellust en vermaak konden aanschouwd worden. Doch de magerheid onder deze troepen te zenden, waardoor dit leger zou vermageren is die plage over dit bloeiend leger gezonden, waardoor het grootste en beste gedeelte plotseling wegsmolt en de troepen een aanmerkelijk verlies ondergingen en verminderd en verminkt een magerheid vertoonden. En zeker het wonder, hetwelk God openbaarde in de ondergang van het leger van Sanherib, was buitengewoon, glorievol en volstrekt singulier, een zeer duidelijk bewijs van de goddelijke almacht, van Zijn majesteit en van Zijn zorg jegens Zijn volk, ja bijna het duidelijkst van alle, welke men in de geschiedenis van dit volk ontmoet.

Het andere beeld is ontleed aan het vuur. De roem der ASSYRIËRS en van hun leger was wijd en zijn verspreid. Assyrië was op dit ogenblik de wereldmacht maar ziet gelijk vuur plotseling en geheel vernietigt, alzo zou de Heere ook doen met die wereldmacht. In een oogwenk en voor goed zou de macht van Assyrië vernietigd worden gelijk een vuur wol en vlas volkomen verteert.

Want het Licht van Israël, 1) Hij, die Israël’s licht is, zal, Zich over Zijn volk ontfermende en het beschermende tegen de koning van Assyrië, die het te schande brengen en verdrukken wil, tot een vuur vlam zijn, en zijn, Israël’s, Heilige tot eens vlam, voor de tegenstander van Zijn volk, de overmoedigen Sanherib (2 Kon. 18:13 vv.), welke in brand steken en verteren zal zijne doornen en distels, het heirleger van de Assyrischen koning op een dag.

Licht van Israël, en Heilige Israël’s, wordt hier gezegd van Israël’s God, èn van dat Licht èn van de Heilige wordt gezegd, dat het tot een vuur en dat Hij tot een vlam zal zijn. Dit wil zeggen dat Hij zich in zijn rechtvaardigheid en heiligheid zou openbaren jegens de vijanden van Zijn volk.

Als Israël in het Licht mocht wandelen, vertoonde het een heerlijken en zaligen toestand, maar indien dat Licht zich keerde tegen de vijanden, zouden deze Zijn vernietigende kracht ondervinden.
Het zou Assyrië gaan, als het Egypte gegaan was. Hetzelfde Licht, hetwelk Israël de weg veilig wees door de Rode zee, zou Farao doen verschrikken en zijn ondergang zijn in de wateren.

Ook zal Hij verteren de heerlijkheid zijns wouds en zijns vruchtbaren velds, de heirscharen der Assyrische vorsten en groten, van de ziel af tot het vlees toe, van de onzichtbare kern des levens af tot de uiterste zichtbare ledematen: en hij zal zijn, gelijk als wanneer een vaandrager versmelt, een banierdrager, die vlucht of sneuvelt, op welk gezicht het gehele leger nu de vlucht neemt.

De laatste woorden worden ook anders vertaald b. v. door v. d. Palm, die het beeld van een bosbrand behoedende ze aldus overzet: "Het hoge woud en vruchtgeboomte, ja; gans en al verteren, wegsmelten zal het, als dorre rijzen" (of takken).

En de overgeblevene bomen zijns wouds, die van dat uitgestrekte en prachtige park nog zijn blijven staan, zullen weinige in getal zijn, en dus ja een jongen zou ze kunnen opschrijven, (wat overblijft van het geboomte is luttel, een jongske kan het tellen).

Ook hier biedt zich aan de grootse aanschouwing des verheven Zieners het vreselijke schouwspel van een ontzettenden bosbrand aan, waarin de machtige bomen des geweldigen legers langzamerhand bijeen zinken, nadat Gods toorn vloed doornen en distels op één dag verteerd heeft. 't Is een der vruchtbaarste beelden, waarvan de profeet zich bedient, als hij zegt, dat het licht Israël's tot een vuur en zijn Heilige tot een vlam wordt. Wel is de bron des waren levenden Gods, die van Zion afstraalt, een zacht stromend licht der reinste, heiligste liefde, maar de zondaar, in zijn tegenstaanden zin, maakt Hij zich bekend als ene brandende verterende vuurvlam.
Deze voorspelling heeft betrekking op 't in 37:36 vv. verhaalde (zie ook 2 Kon. 19:35 vv.); de nederlaag van Assyrië geschiedde werkelijk ten gevolge van ene ingrijpende daad Gods, en was zó volkomen, dat slechts een klein deel der tegen Jeruzalem uitgetrokken reuzenmacht naar huis terugkeerde.

II. Vs. 20-34. Tegen dat geringe overblijfsel van Assyrië's vernielende heirmacht stelt de profeet het overblijfsel van Israël, dat nu het zaad wordt, waaruit een nieuw, talrijk geslacht zich ontwikkelt. Dit overblijfsel zal zijn heil alleen bij Jehova zoeken. Dat deel des volks, Gods volk in de waren zin van het woord, behoeft ook onder de naderende strafgerichten, waaronder de massa, het van God afgehoereerde Israël zal verteerd worden, niet voor Assyrië te vrezen, want weldra is des Heren toorn geweken, dan is Assyrië door Zijne hand neergeworpen en Israël bevrijd uit de slavendienst van dezen neo-Egyptischen dwingeland. De over ene kwart-eeuw te verwachten kruistocht van Sanherib tegen Jeruzalem, met de daarop zo snel gevolgde nederlaag tot redding der dochter Zions uit allen nood, zal voor dat Israël ten voorbeeld en onderpand verstrekken.

En het zal geschieden te dien dage, als de Heere al Zijne werken zal gedaan hebben op de berg Zion en te Jeruzalem, en ook de vrucht van de hoogmoed des Assyrischen konings en de pracht zijner trotse ogen zal bezocht hebben (vs. 12), dat het overblijfsel van Israël, uit de strafgerichten gered, en de ontkomenen van het huis Jakob's (Hoofdstuk 4:2 vv.), niet meer steunen zullen op dien, die ze geslagen heeft, op Assyrië, dat zij, als ware het een beter God dan de Heere hun God, te hulp geroepen hebben (2 Kon. 16:7), dat zij de als een gesel Gods, waarmee zij geslagen zijn, zullen erkennen; maar zij zullen, door de ervaring geleerd,

over het nutteloze, ja, het verderfelijke des vertrouwens op wereldse machten, steunen op de HEERE, de Heilige Israël's, en wel niet met een huichelachtig en verdeeld hart, maar oprechtelijk en getrouw (Hoofdstuk 38:3).

Te dien dage. Dat ziet op de dagen, als de macht van Assyrië zou verbroken zijn, in de eerste plaats, maar ook op de dagen der N. Bedeling. De Profeet overziet hier met zijn profetischen blik de gehelen tijdkring, die er verlopen zou tussen de dagen die na de tuchtoefening van Assyrië zouden komen tot op de dagen, wanneer de dageraad der N. Verbonds zou aanbreken en wanneer men tot God, de Sterke, dat is tot God in Christus de toevlucht zou nemen.

Alles wat de naam Schear-Jaschub (Hoofdstuk 7:3) dreigend verkondigt, zal eenmaal vervuld zijn, maar dan ook de in die verkondiging liggende belofte, en het overblijfsel zal wederkeren, het overblijfsel van Jakob, tot de sterken God, d. i. tot God in Christus (Hoofdstuk 9:6 vv.).

Maar en merkt hierop! in ieder geval en ten allen tijde is het maar een overblijfsel, dat op de weg van boete en geloof tot vergeving der zonden en tot de erfenis der belofte komt. Want a) ofschoon uw volk, o Israël! te eniger tijd, is gelijk het zand der zee, zo zal toch maar aan weinigen daarvan de zegen worden meegedeeld, en het overblijfsel daarvan wederkeren 1); want de verdelging der massa is vastelijk besloten, en overvloeiende met gerechtigheid 2).

Rom. 9:27, 28.

De profeten vonden voor de aanneming van hun, een tijdperk van ellende en ondergang aankondigende, profetieën bij het volk daarin een beletsel, dat de massa de bloeienden toestand des volks als de vervulling van de Gods belofte gelijk deze reeds in Abraham aanvankelijk vervuld was (Gen. 22:17), aanmerkten, en het verval hiervan, als men de trouw des Heren onverenigbaar, onmogelijk achtten. Daar tegenover stelt de Profeet in de bovenstaande woorden een algemenen regel, een van nu aan zich bij iedere gelegenheid openbarend beginsel der Godsregering. Nog kort geleden had Israël, als volk, onder Uzzia in Juda, en Jerobeam II in Israël zeer gebloeid, zie Inl. op 2 Kon. 15:1 vv.), ja, Efraïm meende de nieuwen bloeitijd 9:9) mede te zullen aanschouwen; dit had in de lateren tijd van Hizkia Juda zich weer in 't hoofd gezet; vooral was ten tijde van Christus het volk weer talrijk geworden. Doch bleef ten allen tijde de oude regel van kracht.

De meesten gaan in de het ganse land overstromende golven der hemelse strafgerichten onder.
In het Hebr. Schoteef tzedaka Beter: door de gerechtigheid te doen overvloeien, d. i. door het land met de oefening van Zijn gerechtigheid te overstromen, zodat zijne inwoners in dien stroom omkomen en er slechts een klein overblijfsel overblijft. Anderen vertalen: de verwerping is besloten als overstromend strafgericht. De betekenis is dezelfde.

Want a) ene verdelging, als strafgericht Godes, die vastelijk besloten is, zal de Heere, de Almachtige, de HEERE der heirscharen, doen in het midden dezes gansen lands, om slechts een klein overblijfsel van Zijn volk te bewaren.

Jes. 28:22.

Vs. 20-23. Nu zal eindelijk Israël tot de erkentenis komen zich niet meer op mensenmacht te verlaten, die hem het van God, de enigen Redder, afgewende en op haar gestelde vertrouwen door druk en geweld slecht vergolden, ja het voor zijne trouweloosheid tegen Jehova in naam van Dezen hard getuchtigd heeft. Maar voorwaar de meesten gaan in het ganse land overstromende hemelse strafgerichten onder, en slechts een overblijfsel kan zich bekeren. Dit is nu eenmaal de grootse wijze van handelen en werken der Goddelijke gerechtigheid onder het zondig mensengeslacht, dat het bij haar slechts op bekering aankomt en niet op de onderhouding der vergankelijke lichamen in het voortslepende stroomgedruis des tijds. Of leert u misschien de geschiedenis der volken ene andere wet ener geheimenisvolle wereldorde? Zinken niet duizenden in ‘t graf des verderfs, opdat één goed worde en zich van zijne zonden bekere? Wij scheppen troost slechts alleen uit het geloof aan Dien, die met onzichtbare Vaderhanden de naar beneden zinkenden omhoog trekt tot het hemelse, wonderbare licht, waarin Hij zelf woont in hemelse heerlijkheid. De geschiedenis is ons een vreselijk raadsel van onverstaanbare toevalligheid, indien wij haar niet met het oog van onzen Profeet beschouwen.

Daarom, dewijl Assyrië niet ontdekken mag, tot hoever en op welke wijze het Hem behaagt (vs. 6 vv.), en dewijl Israël niet geheel verdwijnen, maar, althans voor een klein deel vertegenwoordigd, daaraan ontkomen zal (vs. 20 vv.), zegt de Heer, de Almachtige, HEERE der heirscharen alzo: Vreest niet, gij Mijn volk, dat te Zion, de zetel Mijner Goddelijke tegenwoordigheid in de plaats van het onvergankelijke koningschap, woont, in zover gij nog waarlijk MIJN volk zijt 1), voor Assur, door wie Ik Mijne strafgerichten over de ongelovige massa zal doen komen (vs. 22 v.), als hij u ook, onder Mijne toelating met de roede zal staan, en hij zijnen staf tegen u zal opheffen, naar de wijze der Egyptenaren, zo als zij tegen uwe vaderen deden (Exod. 1:8 vv. 5:6 vv. 6:9

Dit woord komt niet alleen tot Jeruzalem en zijne inwoners als bewoners van Zion; allen, die door jaarlijkse feestreizen naar het heiligdom bekenden, dat zij daar werkelijk te huis waren, worden hiermede ingesloten (12:6.) .

Daarom, dewijl Assyrië niet ontdekken mag, tot hoever en op welke wijze het Hem behaagt (vs. 6 vv.), en dewijl Israël niet geheel verdwijnen, maar, althans voor een klein deel vertegenwoordigd, daaraan ontkomen zal (vs. 20 vv.), zegt de Heer, de Almachtige, HEERE der heirscharen alzo: Vreest niet, gij Mijn volk, dat te Zion, de zetel Mijner Goddelijke tegenwoordigheid in de plaats van het onvergankelijke koningschap, woont, in zover gij nog waarlijk MIJN volk zijt 1), voor Assur, door wie Ik Mijne strafgerichten over de ongelovige massa zal doen komen (vs. 22 v.), als hij u ook, onder Mijne toelating met de roede zal staan, en hij zijnen staf tegen u zal opheffen, naar de wijze der Egyptenaren, zo als zij tegen uwe vaderen deden (Exod. 1:8 vv. 5:6 vv. 6:9

Dit woord komt niet alleen tot Jeruzalem en zijne inwoners als bewoners van Zion; allen, die door jaarlijkse feestreizen naar het heiligdom bekenden, dat zij daar werkelijk te huis waren, worden hiermede ingesloten (12:6.) .

Maar geheel u verwoesten, neen! dat mag Assur niet, want nog om een klein weinig is het te doen, zo zal volbracht worden, zo zal een einde nemen, de gramschap 1) over Israël, en Mijn toorn tot hun, der ASSYRIËRS, vernieling. 2)

De storm zou ook wel haast overgewaaid zijn. Want nog maar een klein weinig tijds en dan zou Gods gramschap en toorn ophouden tegen Juda, en als deze ophield, moest de staf en de rode hun wel ontvallen en zij van zelven ontwapend worden en geen leed meer uitwerken. Gods toorn tegen Zijn volk duurt maar voor een ogenblik. En als deze ophoudt en Hij in liefde en goedgunstigheid tot ons wederkeert, dan heeft men niet te vrezen, wat een mens ook mocht willen doen, want met Hem kan men allen weerstand overwinnen.
De toorn tegen Gods volk zou ophouden, maar zich wenden tegen de ASSYRIËRS om hen te vernielen en te vernietigen. Dit laatste wordt in het volgende vers nader aangeduid en uitgewerkt.

Want de HEERE der heirscharen zal tegen hem (Assur) enen gesel verwekken, gelijk de slachting van Midian was aan de rots van Oreb (Richt. 7:24 v.); en gelijk Zijn (Gods) staf over de Schelfzee was, om Zijn volk droogvoets door haar te doen gaan (Exod. 14:15 vv), welken Hij verheffen zal, tegen Assur om hem in het water te doen omkomen, naar de wijze der Egyptenaren, zo als Farao en zijne ruiters geschiedde (Exod. 14:23 vv.).

Daar Assyrië op Egyptische wijs de staf over Israël verheven had (vs. 24), alzo zal ook Jehova dien naar de wijze der Egyptenaren verheffen over Assyrië.
Vs. 24-26. Zion de geboorteplaats van het komende heil dar wereld, laat de Heere nimmer verderven, en er moet toch een heilig zaad aldaar verblijven, van ‘t welk de krachten des nieuwen levens zullen uitgaan. Daarom is het overblijfsel, dat zich bekeert, wel geborgen voor de stok der Assyrische opzieners; want juist omdat zij, gelijk eens de Egyptenaar dwangheerschappij willen uitoefenen over de tot godsdienstige overheersing der wereld bestemde Zionieten, zal zich welhaast Gods gramschap tegen hen zelven wenden. De trots der baren moet toch voor Gods staf wijken, als Hij hem zwaait over het heir, gelijk Hij het eens de Egyptenaren bewezen heeft, toen zij Zijn vliedend volk nagezet hebben. Het is een groot beeld, waarvan de Profeet zich bedient, om ons de onbeperkten Gebieder over natuur en geschiedenis te wijzen, als hij Hem maalt met de staf boren de torenhoge baren der zee.

En het zal geschieden te dien dage, dat zijn (Assurs) last zal afwijken van uwen schouder, zodat gij niet meer zijn lastdier zult zijn, en zijn juk, dat hij u als een trekos heeft opgelegd, van uwen hals; en het juk zal verdorven worden, om des Gezalfden wil.

“Het juk kon zijnen dienst niet meer verrichten; terwijl het andere bindt, is het thans gebonden. ” Deze vertaalt letterlijk aldus: “En het juk wordt verhinderd door de vettigheid. ”
d. Palm schrijft: “Het laatste lid van dit vers verklaar ik niet te verstaan. ”
De vergelijking schijnt genomen te zijn van ossen, zó doorvoed en gemest, dat zij het hun opgelegde juk niet langer verdragen, maar het afwerpen.
Het juk is gewoonlijk voor het vlees van de stier door druk en wrijving nadelig, maar hier geschiedt juist het tegenovergestelde, de vetheid van de stier verderft het juk.

Vergel. Rom. 11:17.

Bij dit verblijdend vooruitzicht moet gij u over het onophoudelijk en alom vrees verspreidend voorwaarts trekken van Assyrië met zijne heirmacht veeleer verblijden dan verontrusten (vs. 24); want iedere stap vooruit tot de gewaande zege brengt hem werkelijk de ondergang nader, voert daarentegen u al meer tot de verlossing. Zie Hij komt 1) te Ajath (Al, 6 mijlen ten N. O. van Jeruzalem (Joz. 7:2 Aan.), hij trekt door Migron, ten zuiden van Al (1 Sam. 14:2), te Michmas (1 Sam. 13:16, verg. 1 Sam. 9:5) legt hij zijn gereedschap af, laat hij de bagage onder bedekking terug.

De Profeet aanschouwt hier de krijgstocht van de Assyrischen koning Sanherib tegen Jeruzalem, ondernomen in het veertiende jaar van Hizkia (2 Kon. 18:13 vv.) en verkondigt het jammerlijk einde daarvan 2 Kon. 19:3. vv.). Bij deze gelegenheid kwam Sanherib echter niet dadelijk uit het noorden tegen de stad, gelijk de volgende schildering dit voorstelt, maar uit het zuidwesten, en zond hij ene divisie onder zijne beste veldheren tegen Jeruzalem, om het tot de overgave te noodzaken (2 Kon. 18:17 vv. 19:8 vv.).

Hoe komen die verschillende schetsen onderling overeen? Maar wat de Profeet hier voorspelt, dat is werkelijk letterlijk vervuld geworden: het Assyrische leger is met de stormpas van een veroveraar uit het noorden gekomen, en de vermelde steden zijn werkelijk door de ellenden en verschrikkingen van de oorlog getroffen geworden. Dat is het, wat de Profeet schetst, terwijl hij staat op de hoogte der Godsbeschouwing, uit het innerlijke van Gods raadsbesluit zijne mededelingen put en met gloeiende kleuren, die de straalbreking zijn van Gods raadsbesluit in zijne ziel, de toekomst schildert. Deze schildering behoort, uit een esthetisch oogpunt beschouwd, tot de heerlijkste producten der menselijke poëzie.

Zij trekken door de doorgang, de engen bergpas tussen Michmas en Geba (1 Sam. 13:23), en spreken elkaar bij de bezwaren, die zij daar te overwinnen hebben, moed in, te Geba (Richt. 19:13) houden zij hun vernachting, daar is hun nachtleger; Rama (Joz. 18:25. 1 Sam. 7:16 vv. waar zij de volgenden morgen doortrekken, beeft; Gibea Sauls (1 Sam. 9:1), waarop zij nu losgaan, vlucht.

Roep luide met uwe stem, want nu zijt gij als offer van verwoesting en alle gruwelen aan de beurt, gij dochter, inwoners van Gallim! (1 Sam. 25:44), laat, daar zij al verder en verder doorgaan, ze uwe stem, horen tot Laïs 1) toe, 2) o ellendige Anathoth! (Joz. 21:18), nu komt de nood over u.

Laïs, niet nader bekend, maar niet te verwisselen met het in Richt. 18:29 vermelde Laïs.
Of, en beter: Hoor nu, o Laïsa!

Madmena, (niet bekend) vliedt van daar weg, de inwoners van Gebim, (mede onbekend) vluchten met hopen, om hare goederen in zekerheid te brengen.

Nog een dag of heden, blijft hij te Nob, de kort bij Jeruzalem gelegen priesterstad (1 Sam. 22:19), om in het gezicht der ten verderf opgeschreven stad nieuwe krachten te verzamelen in het plan van aanval te vormen; hij zal 1) zijne hand ter tuchtiging bewegen tegen de berg der dochter van Zion, waarop deze is gelegen, de heuvel van Jeruzalem.

Tot dusver ging de rede des Profeten als in de stormpas voort, nu wordt zij aarzelend en als bevend van vreze; eindelijk gaat zij voort als het lange rollen des donders in dactylische bewegingen.

Doch ziet, de Heere, de Almachtige, de HEERE der heirscharen, laat het niet verder dan tot hiertoe komen; want Hij verlaat Zijne stad niet in de hogen nood, gelijk de goden van Kalno en Karchemis (vs. 9). hij zal met geweld de takken van het machtige leger, dat als een trots woud Jeruzalem omringt, afkappen, en die hoog van gestalte zijn, zullen neer gehouwen worden, ook de boven dit trotse woud nog uitstekende bomen zullen vallen; dus zowel de geduchte krijgsmacht als hare fiere aanvoerders, met één slag, en de verhevenen, die trots op eigen kracht en kloekheid uit de hoogte spreken (vs. 13 v.), zullen vernederd worden (Jak. 4:6).

En Hij zal zonder te sparen, zonder erbarmen met ijzer de verwarde struiken des wouds, dat mastbos des reuzenlegers (vs. 18 v.) omhouwen; en de Libanon, het Assyrische leger, dat tegenover de berg der dochter Zions en de heuvel van Jeruzalem (vs. 32), zich voordeed als ware het reuzengebergte van de Libanon met zijn prachtig cederbos

tegen die nietige heuvelen opgekomen, zal vallen door de Heerlijke, veel heerlijker en machtiger dan de roofbergen (Ps. 76:5 verg. Ps. 93:3 v.).

De Engel der verwoesting zou de bomen des wouds, de helden des legers, met de gemene soldaten, die, nu ze in verwarring gebracht waren, bij verwarde struiken der bossen vergeleken mogen worden, omhouwen, en dus dit leger, hetwelk als het bos van Libanon nog onlangs het sieraad van de Assyrischen troon was, voor Zijne almacht doen neervallen, zodat alle trotsheid vernederd en des Heren volk van allen schrik ontheven en met blijdschap vertroost zou worden.

Het Assyrische leger is hier weer een bos, een trots cederenwoud van Libanon! De schoonste bomen worden niet verschoond, maar ook de laagste struiken niet gespaard.

De verootmoediging van Assyrië kon niet gevoeliger en merkzamer zijn, dan dat hij, in vrolijk triomfgedruis van stad tot stad op de vleugelen des geluks gedragen, juist aan het doel van zijn eer- en roofzuchtig dringen aangekomen in ‘t bezit der lang begeerde stad Gods, door haren hemelsen Beschermer geoordeeld wordt. Zo gaat het altijd de mens, wanneer hij in ijdele zelfverheffing ongoddelijk het goddelijke grijpen wil, dat het hem dan juist ontnomen wordt, wanneer hij het als zekere en onontroofbare bezitting zich waant eigen gemaakt te hebben.

HOOFDSTUK 11. DE KRACHT VAN CHRISTUS EN VAN ZIJN EVANGELIE.

III. Vs. 1-14. Achter hetgeen aan Assur, de vertegenwoordiger van de wereldmacht te dier tijde, in de naastbij zijnde toekomst zal overkomen, ligt nog ene verder afgelegene toekomst, waarin een geheel gelijke toestand der zaken wederkeert, maar in nog verhoogde mate. Dan zal de macht der wereld het toppunt harer heerlijkheid hebben bereikt; maar het huis van David daarentegen tot aan de rand van de ondergang zijn gekomen. Terwijl toch bij de eerste op de heerlijkheid ene plotselinge vernedering volgt, wordt dit uit de diepte van zijne vernedering geheel onverwacht tot de hoogste heerlijkheid verheven. De boom van David's huis, die tot op de wortel was afgehouwen, brengt een nieuwen tak voort in de beloofden Messias, die een heerser is geheel zo als die moet zijn (vs. 1 en 2), wiens regering is gerechtigheid en handhaving van het recht (vs. 3-5), en wiens rijk een rijk van vrede zal zijn, omdat het een rijk van godzaligheid (vs. 6-9) is. Aan Zijne heerschappij zullen zich dan ook de volkeren vrijwillig onderwerpen (vs. 10), maar het volk, tot Zijn eigendom uitverkoren, wordt uit zijn diep verval verheven tot ene heerlijkheid als het nooit te voren had (vs. 11-14).

Want 1) er a) zal, wanneer de wereldse macht in een ander, later rijk weer op het toppunt harer hoogte staat, maar het huis van David daarentegen in diepe vernedering is (Luk. 2:1-5), een rijsje 2), een spruit, voortkomen uit de afgehouwen tronk, uit de in de grond overgebleven wortel-stam des booms van Isaï 3), d. i. uit het zo onaanzienlijk geworden overblijfsel der uitverkorene koningsfamilie, David's stamhuis (1 Sam 16:1 vv.), en een scheut 4) uit zijne wortelen, uit de in de aarde verborgene wortelen van dien tronk, zal vrucht voortbrengen, zal zich ontwikkelen tot enen nieuwen boom, die voorspoedig groeit en rijke vruchten draagt. 5)

Jes. 4:2. Hand. 13:22, 23.

Bij oppervlakkige beschouwing zou het kunnen schijnen, dat deze voorspelling geheel op zich zelf, althans met het voorafgaande en volgende in geen nauwen samenhang stond. Weldra blijkt het echter, dat, gelijk zij door het gewone voegwoord aan het vorige hoofdstuk verbonden is, zij ook van daar het eerste licht moet ontvangen. Nadat hij een Evangelie der hope aan Galilea verkondigd had, had de profeet de moeilijke last ontvangen, om aan geheel het rijk der tien stammen een donkeren tijd te voorspellen. Hij wijst op het naderend Godsgericht, waardoor die ontzenuwde staat der verwoesting stond prijs gegeven te worden (Hoofdstuk 9:6-10 :4). Zo verblijdt hij tevens de bewoners van Juda door het uitzicht op de vernieling des vijands, die in Achaz tijd tot hun verderf had samengezworen. Kort daarna echter- hoogstwaarschijnlijk onder de regering van Hizkia-moet hij nu ook de vernietiging van Assyrië's hoogmoed in ene dicht aanstaande toekomst beschrijven (Hoofdstuk 10:5 vv.). De staf, waarmee God Zijn afvallig volk had getuchtigd, zou verbroken worden, omdat zij, die hem voeren, tegen Hem zich hadden verheven. Optrekkende tegen Jeruzalem, en reeds op het punt, die hoofdstad machtig te worden, zou de vijandelijke legermacht door hemelse tussenkomst worden gefnuikt en vernederd. Het is uit de gewijde geschiedenis, ook zonder nadere herinnering, overvloedig bekend, hoe letterlijk die bedreiging aan Sanherib en zijn leger vervuld werd (2 Kon. 19). Op die gebeurtenis, even ontzettend van aard als belangrijk in gevolgen, doelt hier de profeet enige jaren voordat zij beleefd werd. Assyrië staat voor zijn

oog als het cederenwoud op de Libanon, waarvan evenmin de schoonste bomen ontzien als de laagste struiken gespaard worden, wanneer de bijl eenmaal aan de wortel gelegd is. Maar tegenover dat eenmaal zo prachtige bos ziet hij ook-een diep vernederden tronk, en waar hij het eerste ziet vellen, ziet hij voor de laatsten het leven uit schijnbaren doodsslaap geboren. De tijdelijke redding van Jeruzalem uit de Assyrische macht, die hij spelt, leidt hem tot de verkondiging van nog veel heerlijker wonder, van de aanstaande geestelijke verlossing des volks.

Tegenover de wereldmacht, die vernietigt zal worden, stelt de Profeet hier de onvernietigbare macht van het huis van David.

Wel zou er voor het oog des mensen van de eenmaal sierlijker boom van David's geslacht niets overblijven. Alles zou zijn teruggebracht tot een wortel, tot een afgehouwen tronk zonder stam en zonder tak, zonder kroon, maar die wortel zou toch weer uitschieten, die tronk zou weer een rijsje voortbrengen en dit rijsje zou worden tot een boom met kroon en vruchten, tot een vruchtvoortbrengenden boom.

De wereldmacht was uit de Boze, maar de macht van David's huis uit God. En daarom, door de macht der wereld mocht de macht van David's huis schier vernietigd zijn, de Heere God zou op Zijn tijd tonen, dat Hij machtig is weer alle dingen nieuw te maken.

David zelven noemt hij niet eens. Hij spreekt enkel van Isaï, omdat de luister van zijn geslacht zo verminderd was, dat het veeleer boers en verachtelijk dan koninklijk scheen.

Het beginsel van geringheid staat hier op de voorgrond, daarvan wordt het koningschap als het ware verborgen onder het burgerschap, want Isaï was een eenvoudig herder.

De vervulling wijst zelfs op de klank der profetie, de eerste onaanzienlijke Nezer (scheut, in Hoofdstuk 4:2 Zemach genoemd), was een arm veracht Nazarener. MATTHEUS. 2:23.

Nu de profeet weer er toe komt om de Messias te schilderen, is het weer Zijn koninklijk ambt, dat hij voor ogen houdt. De reden, waarom Jesaja de Messias in de voor ons liggende rede steeds beschouwt van die zijde, terwijl hij daarentegen in het zogenaamde tweede deel van zijn Boek (Hoofdstuk 40:17) zo bepaald het profetische en hogepriesterlijke ambt op de voorgrond stelt, is gene andere, dan dat al deze redenen juist uit hoofdstuk 7 zijn ontstaan, en er alleen toe bestemd zijn om de inhoud van dat hoofdstuk verder te ontvouwen. De machten dezer wereld hebben zich tegen het huis van David en tegen zijn rijk gewapend en menen het reeds ten onder te hebben gebracht, maar de Heere wil niet, dat het zal vallen, maar het integendeel tot grotere heerlijkheid brengen. Die van Juda en die uit het geslacht van David zijn wel is waar zelf afvallig geworden en hebben hetgeen hen waarlijk verheerlijkte, laten varen; ook moet het juist daarom zo ver komen, dat het huis van David en het rijk van Juda wordt overgegeven en door heidense veroveraars onder de voeten wordt getreden. Midden uit dien diepsten smaad moet Hij voortkomen, die, in de gedaante der hulpeloosheid zelf, Zich aan de wereld openbarende, Zich daarna wonderbaar verheerlijken zal, als in wie op verhevene wijze het Rijk is, dat alle menselijk verlangen vervult en alle heerlijkheid der goddelijke belofte.

Even als hier wordt ook door de profeet Ezechiël de Messias bij enen tak des ceders vergeleken, welk jong takje hij afplukt om het te planten op enen hogen en verhevenen berg, opdat onder hem alle gevogelte in de schaduw zijner takken wone, en allen weten, dat de

Heere de groenen boom verdroogt en de drogen boom bloeiend gemaakt heeft. (Ezechiël. 17:22-24)

En op Hem, namelijk op Christus Jezus, die Zich daarna als de Messias heeft geopenbaard en die hier onder dien scheut bedoeld wordt, zal de Geest des HEREN in al Zijne volheid 1) (Joh. 3:34) rusten 2), nadat deze op Hem is nedergedaald (MATTHEUS. 3:10. Joh. 1:32 vv.), de Geest der wijsheid en des verstands 3), die het vermogen verleent, om de zaken tot in haren diepsten grond te doorzien, en scherp en duidelijk te onderscheiden, a) de Geest des raads en der sterkte, die bekwaam maakt, om in moeilijkheden het juiste te vinden en het ook met kracht tot stand te brengen, de Geest der kennis en der vreze des HEREN, die het wezen en de gedachten Gods leert verstaan, en het hart met bewondering der Goddelijke majesteit vervult 3).

Jes. 9:5.

De Messias moet in Zich als mens alle heerlijkheid verenigen, welke de menselijke natuur slechts deelachtig kan worden; zo moet Hij dan ook naar Zijne menselijke natuur met de H. Geest worden gezalfd, en wel in zulk ene mate, dat, terwijl bij de mens overigens de geven des Geestes slechts elk in ‘t bijzonder gezien worden, de volheid van alle gaven van Hem is.
In onderscheiding van anderen, over wie die Geest een ogenblik vaardig werd, zal Hij in dezen koning bestendig wonen en werken, en Hem alzo boven alle andere koningen in hogeren luister doen uitblinken.

De Geest des Heren is de Goddelijke Geest, als mededeler en drager van volkomen scheppende volheid van Godddelijke kracht. Daarop volgen de zes door de Geest des Heren te zamen gehouden Geesten in drie paren, van welke zich het eerste paar op het verstandelijke, het tweede op het praktische leven, het derde op de onmiddellijke verhouding tot God betrekking heeft.
De geschiedenis leert, dat Christus is geweest de meest voortreffelijke Doctor en Profeet van allen, het voorbeeld en de anti-type van alle doctoren en profeten, de volstrekte Leraar, aan wie de Geest niet is gegeven met mate. Geheiligd was Hij vanaf de baarmoeder, zodat zij was de tabernakel van de Zone Gods, reeds als knaap tegelijk toenemende in wijsheid en in statuur, reeds op twaalf-jarigen leeftijd de Jeruzalemse geleerden in de publieke school onderwijzende, maar volmaakt gezalfd met alle gaven des H. Geestes, die vereist worden tot de uitoefening van zijn zeer zwaar ambt van openbaar Leraar en Profeet, terwijl de Geest zelf als een duif op hem nederdaalde.
Het is wel waar, dat de zalving van de Messias, voor zover die der verordinering tot het Middelaarsambt mee begrijpt, ook Zijne Goddelijke natuur tot een voorwerp heeft, nochtans voor zoverre die zalving ook in de bekwaammaking bestaat, zo is zij alleen betrekkelijk tot de menselijke natuur. Nu, dat op Hem de Geest de Heren rusten zou, dit ziet alleen op de bekwaammaking, gevoeglijk past zulks ook op de Messias alleen naar Zijne mensheid. Dewijl de menselijke natuur van Jezus, welke Hij had aangenomen, uit zich zelve onbekwaam was, om het werk van de Messias te vervullen, had de natuur de onophoudelijke en voortdurende machtige werking des Geestes nodig, om haar zo te sterken, dat zij de Zone Gods tot werktuig, kan dienen, om te doen wat Hij op zich had genomen. Welnu, die

voortdurende machtige, volle werking des Geestes wordt hier door de Profeet in zijn zeven verschillende krachten voorgesteld en beschreven.

Wijsheid, steunende op verstand en verheven talenten, bestuurd door raad, beleid en overleg, voorgelicht door wetenschap en kundigheid, werkzaam in kracht en heldenmoed, bezield door vrees des Heren! Alle deze hoedanigheden worden voorgesteld als gaven van God, gewerkt en meegedeeld door Zijnen Geest, die op dien groten persoon zou rusten, dat is, niet maar voor een tijd, maar altijd, onafgebroken in Hem wonen.

Ofschoon met Zijn lichamelijk aanzijn in het geslacht der mensen wortelend, heeft de beloofde Spruit uit David's stam toch de Geest uit de hoogte in onbepaalde, eeuwige volheid. Mensenzoon en Gods Zoon te gelijk brengt Hij tot aanschouwelijk en heilzaam onderricht der door de zonde verwonde, ziekelijke mensheid eindelijk die hemelse wijsheid, in welke te zoeken talloze geslachten, zonder haar gevonden te hebben, in de aarde gezonken zijn. De beroemdste volken in de voorhof des heiligen tempels op Zion hadden slechts een donker voorgevoel van haar, en ook in het binnenste heiligdom des ouden Verbonds zweefde zij als onvolkomene schaduwgedaante van toekomstige vervulling in het licht. In Jezus, de Christus, die sprak: "Ik ben het Licht der wereld, " en van wie de Apostel verkondigt, dat Hij alleen ons tot wijsheid gemaakt is, trad zij hervoort in de heldersten glans der waarheid, alle hoogten en diepten der aarde verlichtende, een lichamelijk tastbaar, zichtbaar verschijnend leven, vol genade en lieflijke schoonheid. De wijzen der wereld, de dwazen voor God zoeken haar wel is waar nog altijd in de verte van ene transcendentale wereld en zullen nimmer haar vinden. Maar de onmondigen en de kinderen is zij openbaar geworden, en die, in eenvoudig geloof aan het woord des levens, ootmoedig en rein van harte zijn, zullen haar zien, en in haar God, zo als Hij is. De wijsheid des O. V. is niet in het donker van priesterlijke onthulling opgesloten, gelijk die hoogberoemden in het raadselland der Piramiden en Sphinxen; maar Mozes, wel is waar ingewijd in alle verborgenheden van Egyptische diepere kennis, doch, wat meer is vervuld en verlicht door de Geest des een en levenden Gods, heeft ene andere van de hoogte des bergs, niet alleen aan zijn volk, maar aan alle mensen neder gebracht, te samengevat in tien welverstaanbare, eenvoudige zedengeboden des levens, geschreven door de vinger van Hem, die sprak: "Ik ben heilig, ook gij moet heilig worden!" De heldere schijn dezer wijsheid straalt in de gehele wereld, als de bliksem, die van de Sinaï afdaalde, toen zij geopenbaard werd; de klank dezer wijsheid spreekt luid in aller harten, als de donder, die van de gewijden top in de diepte neerrolde. De profeten hebben dezen donder verder verkondigd in hun geweldige redenen van goddelijke wijsheid; een David heeft haar bezongen in eeuwige liederen bij het welluidend geruis zijner harp, een Salomo in treffende Spreuken en onderwijzingen van mond tot mond gebracht. Maar de vroomste koning des O.

heeft onder weeën en smarten des innigsten levens om deze wijsheid geworsteld, en onder hete tranen des berouws gesmeekt: "Heere! schep in mij een rein hart, en geef mij een gewilligen geest tot onderhouding uwer geboden. " De wijste koning des O. V. omstraald van de rijkste juweelkroon der glansrijkste spreuken der waarheid, zinkt, door de slang der zonde getroffen, van de trotsen troon in het stof der aarde neer. Eerst in Christus, de Vorst des levens, is de in de verlichtste gestalten des Ouden Verbonds gelijk in de geestelijk grootse heidense Heroënwereld zwart hervoortredende tweespalt der oude mensen tussen weten en zijn, gebieden en doen, tot volle verzoening gebracht, en in Hem de zedelijke wijsheid als persoon en daad te voorschijn gekomen. In het werkzaam geloof aan Hem is nu de gehele

mensheid de open weg gewezen, om in het binnenste heiligdom der goddelijke wijsheid te dringen en de vruchten van de boom des eeuwigen levens te eten. Maar op de sterksten tegenstand der wereld en der zonde zij ieder verdacht, die deze wijsheid van het enig voorbeeld verwerven wil. Zijt daarom voorzichtig als de slangen en zonder bedrog als de duiven, gelijk Hij zelf geboden heeft. Want ook de Geest des verstands had Hij in de hoogste mate, gelijk de profeet had voorzegd. Maar deze voorzichtigheid des lichts, uit de onvervalste liefde gevloten, die niet zich zelf, maar slechts het welzijn der gehele mensheid zoekt, wordt tot een werkzamen raad des heils, dat allen gered worden. Daarom is ook deze raad een onwankelbare, dien geen tegenstand der wereld, noch van openlijk geweld, noch van heimelijke list in zijne zegenrijke, zaligmakende werkingen vermag te stuiten. Aangedaan met onverwinnelijke wapenen van goddelijke heldenkracht trad de Verlosser, in stille verhevenheid en waarde, Zijne vijanden tegemoet, en als zij in de waan stonden, dat zij Zijn heilig lichaam in het stof gelegd hadden, verhief Hij Zich uit het donkere graf als schitterende Gods zoon tot een nieuw leven. Daar wandelt Hij nu op eeuwige banen der zege door alle geslachten der mensen, en Zijn zaligmakend woord der waarheid en genade dringt onophoudelijk tot aan de uiterste einden der aarde door. Hij is het licht der wereld, die van Zich zeggen mocht: “wie Mij ziet, ziet de Vader. ” Die had voorwaar, gelijk de profeet van Hem voorzegd had, de Geest der kennis Gods; Hij was waarlijk in God en God in Hem. Maar ook ons is het nu vergund, in de binnenste verborgenheid des goddelijken Wezens te dringen, indien wij het nieuwe gebod der liefde vervullen: wie in de liefde leeft, dien kent God, hij is in Hem. De liefde echter drijft de vrees uit, en als wij naar de godsvrucht des Verlossers vragen, zie! daar heeft zij zich opgelost in de stille overgave in de wil des Vaders: niet Mijn maar Uw wil geschiede!” Dat is de godsvrucht des Christens, die uit de kennis ontstaat.

En zijn rieken 1) zal zijn in de vreze des HEREN, en immers Hij zal, daar Hij zowel rechter als profeet tevens is, naar het gezicht Zijner ogen niet richten; Hij zal ook naar het gehoor Zijner oren niet bestraffen 2), gelijk aardse koningen gebonden zijn aan hetgeen hun feilbare zin hun aanwijst, aan het gerucht, aan uitspraken, aan de wijze, waarop niemand zich voordoet. Christus oordeelt nooit naar het uitwendige, Hij oordeelt zonder aanzien des persoons, naar onkreukbare rechtvaardigheid.

Deze woorden hebben verschillende verklaringen gevonden, het zal bij Hem niet zijn, als bij ons, ene ingeplaatste vreze Gods, maar het is Zijne natuur; Hij zal ademen, leven, Zich bewegen in de vreze Gods. Het rieken is de fijnste ademing en de fijnste onderscheiding tevens, het is het beeld der zuiverste geestelijke onderscheiding van goed en kwaad.

In het Hebr. wahariacho bejirath Jahwe. Terecht door de Staten-Overzetters vertaald door, Zijn rieken zal zijn, of is, in de vreze des Heren. Rieken is hier dus op te vatten in de zin van, genot hebben aan, zich verlustigen in; niet in de zin van, onderkennen. Hij zelf is toegerust met de Geest der vreze des Heren. God, de Heere, te vrezen is het wezen van allen godsdienst. Welnu, Hij zal alleen een welgevallen hebben in degenen, die wandelen in die vreze. Dit sluit natuurlijk niet uit, dat Hij ook degenen, die alzo wandelen, ziet en kent. Integendeel. Hij is ook toegerust met de Geest der kennis.

Maar we hebben hier een tegenstelling met hetgeen de ongoddelijke wereldmacht en de goddeloze koningen eigen is. Deze wendden zich af van de vreze des Heren. Deze vervolgden degenen, die wandelden naar ‘s Heren geboden en zich verlustigden in Zijnen dienst.

Geheel anders zou het zijn met de Koning, die uit de afgehouwen tronk van Jesse zou voortkomen. Hij zou een welbehagen hebben in de vreze des Heren en in al degenen, die deze liefhebben.

Hij zou oordelen naar de verborgen mens des harten, naar de inwendige beginselen, volgens welke de mens zich laat bestieren, die alles voor Zijne alziende ogen open en bloot leggen. Hij zal over de geheimste zaken, over het diepst verborgene van het harte een billijk oordeel vellen en Zijn oordeel zal in alles naar waarheid zijn.

Maar hij heeft zowel de rechten maatstaf in handen als de middelen tot onderzoek; Hij zal de armen met gerechtigheid richten, zodat zij, die de bescherming der Overheid het meest behoeven, maar naar de tegenwoordige toestanden die het minst genieten (Hoofdstuk 5:23; 10:2), hun recht kunnen verkrijgen; en Hij zal de zachtmoedigen des lands met rechtmatigheid bestraffen 1), de zaak der weerlozen naar recht handhaven; doch Hij zal de aarde, die tegen Christus opstaat, gelijk reeds in de staat zijner vernedering blijkt, (bijv. Joh. 18:6), slaan met de roede Zijns monds 2), met een enkel woord, dat uit Zijnen mond ene veroordeling van de hoogsten Rechter of een werkelijk scheppend woord is (Ps. 33:6, Openbaring 6:16), en met de adem zijner lippen, zodat niet eens een woord van Zijnen mond nodig is, zal Hij de goddeloze 3) doden, zo als dat zelfs het woord Zijner dienaren, in wie Hij onzichtbaar tegenwoordig is, vermag (Hand. 5:5, 10; 13:11).

De gedachtegang in het vorige en in dit vers kan alzo worden aangewezen: De Messias neemt Zijn rechterlijk ambt volmaakt waar 1) ten opzichte van het wetboek, dat Hij ten grondslag legt 2) ten opzichte van de middelen van onderzoek, waarover Hij kan gebieden (Hij zal naar het gezicht enz.) 3); wat betreft het vonnis, dat altijd zonder aanzien des persoons met het richtsnoer overeenkomt (Hij zal de armen enz.) 4); wat de ten uitvoerlegging aangaat, die ogenblikkelijk en onfeilbaar volgt (Hij zal de aarde, enz.).

In het Hebr. Wehokiach bemischoor. Beter: Hij zal met rechtmatigheid recht spreken. Want wel betekent het eerste woord straffen en bestraffen, maar ook oordelen, rechtspreken, gelijk op andere plaatsen der H. Schrift. Van de Christus wordt het hier voorspeld, hoe Hij armen en ellendigen recht zal verschaffen. Was het bij de Oosterse despoten in gebruik, om de arme te onderdrukken, om al wat in ere was te bevoordelen en al wie laag was te onderdrukken, van de Messias wordt hier geprofeteerd, dat Hij zich over het ellendige en arme erbarmen zou, in de zin van, dat Hij hun recht zou doen.

Gelijk de aardse rechters maar al te dikwijls ten gunste der rijken beslissen, en de rechtvaardige zaak der armen achterstellen, zo zal deze hemelse bij voorkeur een vriend der verdrukten zijn. En heeft niet ook in dit hoogste punt Zijner Messiaanse roeping onze Heere het woord der profeten vervuld? Hij heeft toch bij Zijne zichtbare verschijning als een Weldoener en Trooster rondgewandeld, en sedert Hij zit ter rechterhand des Vaders heeft Hij niet opgehouden, die te verkwikken, die vermoeid en belast Zijne roepstem volgen. Ja, dat is en blijft de diepste verborgenheid des van de hemel gekomen Evangelies, dat het niet de rijken, maar de armen gegeven is. Waarlijk! de rijken zullen niet eer in het hemelrijk komen,

totdat zij midden onder de schatten des levens hun inwendige armoede ondervonden hebben. De weerspannige en trotsaard ontgaat ten laatste de straf des rechtvaardigen Rechters niet; hij gevoelt de roede van de goddelijken mond der waarheid tot zijn diepste beschaming, en wanneer hij misdadig tegen hare alles overwinnende macht wil opstaan, zo zinkt hij ineen tot een niets, voor de adem alleen van die heilige lippen, die de vloekenden gezegend hebben.

Men verklaart dit woord dikwijls van de goddeloze in de hoogsten zin des woords, van dien persoon van de laatsten tijd, in wie de vijandschap tegen de Heere en Zijnen gezalfde haar satanisch toppunt heeft bereikt (2 Thessalonicenzen. 2:8).

Merkwaardig is de bijvoeging van de Chaldeeuwsen uitlegger: “Armillus. ” Deze is namelijk de laatste en geweldigste vijand der Joden, die vreselijk tegen hen zal strijden, de Messias, de Zoon van Jozef doden, maar op het laatst louter door het woord van de Messias, de Zoon van David gedood zal worden. Volgens Joodse uitlegging wordt van twee Messiassen-wat onmogelijk uit het O. T. kan bewezen worden- gesproken, opdat men de moeilijkheid, hierin gelegen, dat de Messias lijden, heersen, sterven en eeuwig leven zal, oplosse. Christelijk daarentegen wordt er ene dubbele komst van dezelfden Messias geloofd. de goddeloze, welken hier de Profeet op het oog heeft, is dezelfde, die door de Apostel Paulus (2 Thessalonicenzen. 2:3) genoemd wordt de mens der zonde, d. i. degene, die vóór de eindtriomf van Christus zich openbaren zal als de vlees geworden vijandschap tegen God en Zijnen Gezalfde, in wie die vijandschap haar hoogste hoogte heeft bereikt.

Want gerechtigheid 1), die het onverbrekelijk richtsnoer van het goddelijk werken volgt, en ieder het zijne geeft, zal de gordel Zijner lenden zijn, alle eigenschappen en werkzaamheden van Zijn persoon als één verbond samenhoudende; ook zal de waarheid, de trouw, in het volbrengen der beloften, de gordel Zijner lenden zijn. Zo heeft Hij een sieraad, geheel verschillend van de luister, die aardse monarchen omstuwt.

Niet alleen door de verzoenende en verdienende gerechtigheid van de Messias, op welke Zijne tent als zou opgebouwd en gegrond worden, maar ook zelfs door die gerechtigheid, die de Messias als Koning zou vertonen in het rechtmatig bestuur van Zijn Koninkrijk, in het straffen van de kwaden en in het belonen van de goeden. Immers zijn dat de twee zuilen, die alleen een Staat ophouden, en zonder welke die noodzakelijk te gronde moet zinken.

zal de Messias dan waarlijk God gelijken, die Hem zenden zal, barmhartig en heilig en rein van ogen, onkreukbaar, rechtvaardig, zonder aanzien des persoons! Gij hebt wederom de Heiland uwer belijdenis herkend. Gij gedenkt de strijd, dien Hij voerde, onafgebroken en onverflauwd; een dertigjarigen oorlog tegen de zonde. Gij ziet de onvruchtbaren vijgenboom dorren onder de aanraking van Zijn heiligen vinger; gij ziet de Farizeeën verbleken onder het achtvoudig: wee u! van Zijn heilig woord; gij ziet Chorazin en Bethsaïda, de onbekeerlijke steden, als wankelende onder de donder van Zijn heilig vonnis. Zijn woord is een gesel en bedreigt de stad, die de profeten doodt, dat haar huis haar woest zal gelaten worden. Ja, in Zijne hand ziet gij de gesel, die de wisselaars drijft uit het heiligdom. Met onverbiddelijke gestrengheid verkondigt Hij de uitwerping der dode vissen, de vuurbrand van het onkruid, de grote schifting ten jongsten dage, het onuitblusbare vuur en de onsterflijken worm! Nog altijd is Zijn woord ene snerpende roede voor het boze hart, gelijk

de zonnestraal voor de stekende wonde; en al Zijne vijanden zullen ene gebogen liggen, hetzij aan, hetzij onder Zijne voeten.

En even als deze met de Geest Gods vervulde Spruit (vs. 1 en 2) de ware volkomen Koning is (vs. 3-6), zo is ook Zijn rijk het hoogste en zaligste; daar heerst vrede, niet alleen onder de mensen (Hoofdstuk 9:5), maar ook onder de dieren, en vrede tussen dieren en mensen; a) de wolf zal hare natuur (MATTHEUS. 8:15) geheel en al afleggen, en met het lam verkeren, zonder het in het minste leed aan te doen, en de luipaard (lat. pardus, Gr. pardalis = panter), bij de geitenbok rustig neerliggen; de vrede van het paradijs is vernieuwd, en het kalf, en de jonge leeuw (deze in het midden) en het mestvee zullen te zamen zijn, en een klein jonkske, dat noch slimheid en list, noch kracht en ervaring heeft, zal ze drijven, terwijl de jonge zo gevaarlijke leeuw noch naar de zwakken buur ziet, noch naar het vette aan de andere zijde hunkert.

Jes. 65:25. Hos. 2:17.

De koe en de berin, die de natuur van de eerste verkreeg, zullen te zamen weiden, hare jongen zullen eendrachtelijk te zamen neerliggen, en de leeuw zal, niet meer dorstende naar bloed, stro eten, gelijk de os.

En een zoogkind zal geheel veilig zich vermaken, met kinderlijke spelen de tijd doorbrengen over het hol van een ander, wiens beet te voren zo ogenblikkelijk doodde; en een gespeend kind, een van ongeveer drie jaren (Gen. 21:8), zal zonder gevaar zijne hand uitsteken in de kuil van de zo hoogst vergiftigen basilisk; de vijandschap tussen mensen en dieren (Gen. 3:15) zal eens weggenomen zijn.

Niet van de beginne, maar van de val af is de vijandschap tussen mensen en dieren ontstaan. Voorheen was alles goed, ook de dieren van verschillende soort. De dieren waren bij de mens gesteld om hem dienstvaardig ter zijde te staan (Gen. 3:19), zo als wij het ook later en wel juist ten opzichte van de later verfijnde soort werkelijk vinden (Gen. 3:1); oorspronkelijk toch waren al de dieren, wat hun voedsel betreft, tot de vegetabiliën (plantaardig voedsel) bepaald (Gen. 1:30). Zo als het aanvankelijk geweest is moet het ten laatste weer worden (Rom. 8:19), waarom dan ook dezelfde uitzichten, zo als die op onze plaats worden geopend, op meerdere plaatsen van het O. T. ons voorkomen (Hoofdstuk 35:9; 65:25. Ezechiël 34:25, 28. Hosea 2:18).
Over de betekenis van deze verzen zijn verschillende gevoelens. Niet weinigen onder de Ouden vatten ze symbolisch op, zodat dan hier zou gezien worden op de tijd, waarin ook de ruwste en meest vijandige mensen Christus onderdanen zullen worden. Men wijst dan op de toebrenging der Heidenen, op de bekering van Saulus van Tarsen en op anderen.
Nu is het wel waar, dat men er een symbolische toepassing aan kan geven, naar o. i. beschrijft hier de Profeet de heerlijkheid van de volmaking der Kerk, die hare volkomen heerlijkheid zal bereikt hebben als er de nieuwe aarde zal zijn onder de nieuwen hemel. Hier wordt beschreven een toestand van vrede onder de Vredevorst.
Is ten gevolge der zonde niet alleen het Paradijs verloren, maar ook het Paradijsleven helemaal veranderd, zodat het van vrede onvrede is geworden, als eenmaal de heerschappij

van Christus volkomen zal wezen, als de zonde is verbannen, zal ook het zuchtend schepsel vrijgemaakt worden, en ook de onbezielde schepping delen in de heerlijkheid der vrijheid der kinderen Gods. Vandaar dat ook het volgende vers luidt zoals het luidt.

Men zal zelfs van de zijde der dierenwereld in dadelijke tegenoverstelling tegen de tegenwoordigen toestand (Hoofdstuk 1:15), nergens leed doen noch verderven op de gansen berg Mijner heiligheid 1) (Ps. 2:6), het gebied van de Davidzoon in ergeren zin, en het middelpunt der aarde; want de aarde, het land van Israël, van waar de zegen uitgaat en zich ook over de gehele aarde verbreiden zal (Gen. 2:10), zal vol van kennis des HEREN zijn, gegrond op de gemeenschap der liefde, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken 2) (Habakuk. 2:14).

de gansen berg Mijner heiligheid is niet het bergland van Palestina, maar Zion en dan Zion hier in geestelijken zin opgevat als de plaats, vanwaar, als middelpunt, de heerlijkheid van Christus uitgaat, gelijk ook in Ps. 2:6 wordt uitgedrukt.

Ene ruime, heilige zee vol ruisende heerlijke baren ligt uitgebreid voor het oog des verheven Zieners.

Want 1) het zal geschieden te dien dage, wanneer ten gevolge der Godskennis, die nu algemeen is geworden, alles is veranderd, dat de heidenen, uitgelokt door de zaligen toestand in dat vrederijk, naar de a) wortel van Isaï 2), (Openbaring 1:1), die staan zal tot ene banier der volken 3), zullen vragen, en Zijne rust, de plaats waar die vroeger genoemde wortel van Isaï Zijnen troon heeft opgeslagen, zal heerlijk zijn, deze zal de zetel zijn van enen Koning, die alles overtreft in glans en alle volken rondom Zich schaart 4).

Rom. 15:12.

Heeft de Profeet in de vorige verzen beschreven het regeren van de Vredevorst en de heerlijke gevolgen, die eeuwiglijk daarvan het gevolg zullen zijn, met dit vers wijst hij er op, hoe die toestand zal komen.

Nu is Israël’s kerk nog volkskerk, het heil is nu nog besloten binnen de engere grenzen van het Joodse land; de Heidenen staan nu nog vijandig over tegen al wat Jood is, derhalve tegen al wat de Heere dient, maar alsdan zal het geschieden bij het aanbreken van de dag der N. Bedeling, dat niet alleen de Joden, maar ook de Heidenen zullen vragen naar het heil in Christus, dat ook de Heidenen zich zullen scharen onder de kruisbanier van Koning Jezus en in Hem alleen al hun heil en zaligheid zullen vinden.

De trotse boom van het Davidische koningschap is omgehouwen en nog is er slechts de wortel van overgebleven. De nieuwe David is de Spruit uit de wortel van Isaï en in zekeren zin de wortel zelf, omdat deze sedert langen tijd zou zijn ten ondergegaan, wanneer zij niet Hem, die van de beginne is, in zich droeg, die nu uit haar voortspruit.

Ene banier pleegde men op bergen, of op verre zichtbare hoogten op te richten, om het volk om de ene of andere reden daarheen te verzamelen (Hoofdstuk 5:26; 49:22; 62:10), of opdat de vluchtelingen zich daar zouden verenigen (Jer. 4:6. Ps. 60:6), of opdat de op een punt

samengebrachte troepen van daar de vijand zouden aanvallen (Hoofdstuk 18:3; Jer. 4:21; 51:27), of ook om, als ene soort van telegraaf, ergens bericht van te geven. (Jer. 50:2).

Hij zou als een banier opgericht worden, in de prediking van het eeuwig Evangelie, waarvan Zijne leraars als de standaardvoerders, de namen der liefde zouden laten waaien, om onze harten dus tot Hem te lokken. Deze is ook de banier der waarheid, onder welke wij ons moeten begeven, om een heiligen strijd te voeren tegen de zonde en Satan. Christus is de banier, onder welke alle de verstrooide kinderen van God weer bijeen zullen vergaderd worden, en in wie zij als het middelpunt der eenheid zich te zamen in liefde bijeenvoegen en houden.
De Vulgata vertaalt: et sepulcrum ejus gloriosum! dienvolgens verstaat men in de Roomse kerk onder de "banier" het kruis van Christus, de rust van die des grafs, en gebruikt men onze plaats als ene voorname plaats tot aanbeveling van bedevaarten.

In Rom. 5:12 is onze plaats volgens de Septuaginta aangehaald.
Zagen de beroemdste dichters der heidense oudheid ene gouden eeuw achter zich, waarop maar al te spoedig een zilveren en koperen en ijzeren volgde, Jesaja ziet de dageraad des heils vóór zich in de toekomst verrijzen, en schetst ons een tijd van geluk, die reeds, wat vormen en kleuren zijner voorstelling aanbelangt, de schitterendste beschrijvingen der gouden eeuw bij Grieken en Romeinen nog verre achter zich laat.

Want het zal geschieden te dien dage, wanneer het grootste gedeelte des volks, waaruit en waarvoor in de eerste plaats die Koning is, zich nog ten gevolge der strafgerichten (Hoofdstuk 6:12 vv.) in de verstrooiing bevindt, dat de Heere ten andere maal, even als Hij het bij wijze van een voorbeeld reeds vroeger bij de terugvoering uit Babels ballingschap deed (Ezra 1:1 vv. 7:1 vv.), Zijne hand aanleggen, uitstrekken zal, om weer te verwerven, terug te kopen (Deut. 28:68), het overblijfsel Zijns volks. Hij zal zich wenden tot het overblijfsel, hetwelk overgebleven zal zijn van Assyrië, de verdrukker van Israël, heden en later, en van Egypte, de verdrukker uit vroegeren tijd (Hoofdstuk 10:24, 26), en van Pathros, het landschap Thebaïs in Opper-Egypte (Gen. 10:14), en van Morenland. Ethiopië of Nubië en Abyssinië (Gen. 10:6), en van Elam in het Zuiden van Medië, oostelijk van de Tiger (Gen. 10:22), en van Sinear, Mesopotamië en Babylonië (Gen. 11:12), en van Hamath in Syrië (Gen. 10:18), en van de eilanden (de kusten) der Middellandse Zee, met Klein-Azië en Europa ingesloten (Gen. 10:5), van alle bekende en onbekende landen.

En Hij zal ene banier oprichten onder de Heidenen, opdat daarom het overige des volks zich verzamele, en Hij zal de verdrevenen van Israël uit het noordelijk rijk verzamelen tot hun vaderland, en de verstrooiden uit Juda, het zuidelijk rijk, vergaderen, van de vier einden des aardrijks, van Oosten en Westen, Noorden en Zuiden.

De vervulling dezer profetie is begonnen met de algemene verzameling en bekering der verstrooide Joden ten tijde van Christus en van de Apostelen (Hand. 2:9 vv. 1 Petrus 1:1, Joh. 1:1); zij is in de volgende tijden tot op onze dagen verder voortgezet, maar bereikt eerst haren hoogsten graad in de toekomstige algemene bekering der ronddwalende Joden, wanneer de volheid der Heidenen zal zijn ingegaan. (Rom. 11:25 vv.) .

En de nijd, de tot hiertoe bestaande ijverzucht van Efraïm (Hoofdstuk 9:21) zal, opdat het weer teruggevoerde volk onder zijnen Koning des vredes ook broederlijk verenigd zij, wegwijken, en de tegenpartijen van Juda, gelijk wij nu gezien hebben, in de met de Syriërs verbondene Efraïmieten (2 Kon. 15:37; 16:5), zullen uitgeroeid worden, dergelijke zaken zullen voor altijd onmogelijk gemaakt zijn. Efraïm zal Juda niet meer benijden, en Juda zal Efraïm, dat nu tot David's koningshuis is teruggebracht, niet benauwen.

Iets van de vervulling is reeds zichtbaar in de omstandigheden na de Babylonische ballingschap. (Vergelijk bij deze plaats Ezechiël. 37:15 vv.).

Maar zij zullen, na die vereniging weer sterk genoeg, om even als in de tijden van David en Salomo de vijandige naburen te onderwerpen en in bedwang te houden, in plaats van zich, gelijk tot hiertoe, door hen te laten verdrukken, of zich met hen tegen anderen te verbinden, de Filistijnen op de schouder vliegen, op het hoofd zitten, tegen het Westen, en zij zullen te zamen die van het Oosten beroven (Richt. 6:3 vv.); aan Edom en Moab zullen zij hun handen slaan, hen in ootmoed aan zich onderwerpende, en de kinderen Ammons zullen hun voortaan gehoorzaam zijn.

Maar hoe is deze profetie van krijg te rijmen met de voorafgaande belofte van vrede en het daarbij veronderstelde einde van allen strijd? Er is ene tegenspraak, welker oplossing daarin ligt, dat het slechts beelden zijn, beelden ontleend aan de tegenwoordige toestanden en oorlogen, waardoor de profeet de heerschappij van het toekomstige énige Israël, die door geestelijke wapenen over de naburige volken verkregen is, aanschouwelijk maakt.
Men zou zich ene onschriftuurlijke voorstelling van de zaak maken, wanneer men meende, dat de algemene vrede op aarde plotseling en als met een toverslag ontstaan zal; neen, wereldschuddingen zullen voorafgaan.

IV. Vs. 15. Hoofdstuk 12:6. De rede keert terug tot de gedachte, die reeds in de vorige afdeling is uitgesproken, de terugbrenging van Israël in zijn erfland. Alle wonderen van Goddelijke almacht en genade zullen bij deze verlossing zich herhalen, die eens plaats hadden bij de verlossing uit Egypte, welke een voorbeeld der eerste was. Even als Israël na die vorige verlossing zijnen God een loflied zong aan gene zijde der Schelfzee, zo zal ook de toekomstige herstelde gemeente, die genade voor genade ontving, haar loflied hebben.

Ook zal de HEERE, wanneer Hij ten tweeden male Zijne hand uitstrekt, om het overblijfsel van Zijn volk weer te verwerven, dat overgebleven is van de ASSYRIËRS en Egyptenaars enz. (vs. 11), de inham der zee van Egypte, de tussen Egypte en het aangrenzende Arabië gelegene Schelfzee verbannen, gelijk Hij dit eenmaal door Mozes deed (Exod. 14:16, 21), en Hij zal, opdat ook de splitsing van de Jordaan bij de intocht in het beloofde land (Joz. 3:14 vv.), zijn tegenbeeld hebbe, Zijne hand bewegen tegen de rivier, de Eufraat, door de sterkte Zijns winds, waardoor Hij de waterstromen verdeelt (of: in de gloed van Zijnen adem); en Hij zal dezelve slaan in de zeven stromen, Hij zal haar verdelen in zeven beken, en Hij zal maken dat men met schoenen daardoor zal gaan, zo droog dat men gene schoenen behoeft uit te trekken, om te doorwaden.

En er zal door dezen stroom een gebaande weg zijn voor het overblijfsel Zijns volks, dat in dien laatsten tijd overgebleven zal zijn van Assur, en de overige machten der wereld, onder welke het volk verstrooid was (vs. 11), gelijk als Israël geschiedde ten dage, toen het uit Egypteland optoog (Exod. 14:29).

In dit vers wordt de wegneming der hindernissen, welke de bekering der Joden in de weg stonden, beloofd. De profeet ziet hierbij op ene dubbele geschiedenis, vooreerst op de uittocht der kinderen Israël's uit Egypte, toen God de Rode zee uitdroogde, zodat zij daardoor konden gaan voor de Egyptenaren, die hen vervolgden; vervolgens ziet hij de inneming van de stad Babel door Cyrus, die de Eufraat afleidde en daardoor Babylon innam (2 Kron. 36:20), door welke inneming de vrijlating der Joden uit de Babylonische ballingschap werd bevorderd.

HOOFDSTUK 12. DANKLIED VOOR DE WELDADEN VAN de MESSIAS.

En te dienzelven dage zult Gij, o Israël! gelijk gij eens na uwe verlossing uit Egypte een lofzang aan de anderen oever der Schelfzee aanhieft (Exod. 15:1 vv.), eveneens een danklied zingen- Israël, als volk beschouwd, heeft zijn bestaan buiten en boven de individuen (Amos 5:25 vv.) en alzo zeggen: Ik dank U, HEERE! dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd (Ik dank U, dat nadat Gij toornig geweest zijt, Uw toorn afgekeerd is 1), en Gij troost mij, nu des te overvloediger, naarmate mijn angst van wege Uwe gerichten groter was. 2)

De Hebreeër kent in de eenvoudigheid zijner rede slechts eenvoudige zinnen en plaatst ze bij elkaar, waar wij afhankelijke zinnen plegen te bezigen.

Zo zeker zijn bij God Zijne beloften, dat reeds duizenden jaren te voren de lofzang werd gereed gemaakt, welke Israël na zijne verlossing zingen zal. Het bespot wederom de goddelijkheid des Bijbels. Wat mens zou het ingevallen zijn zo iets te doen? .

In deze woorden ligt de geschiedenis der wereld, van Israël en van ieder, die zich bekeert. Ja hierin ligt geheel het Evangelie en geheel de handeling Gods jegens de zondaar en die van de gerechtvaardigde jegens God: Ellende, verlossing, dankbaarheid.

Des Heren toorn over de zijnen duurt maar voor een korten wijle, want Hij zal met hen niet eeuwiglijk twisten. Jezus Christus, de wortel van Isaï, die onze vrede en verlossing is, heeft ook Zijn Vader met het mensdom verzoend. Ja, God brengt de zijnen soms in een woestijn, in een land dor en mat en zonder water, opdat Hij daar eerst met te meer nadruk tot hen een troostelijk woord spreken mocht. En als dit geschiedt en Zijn toorn wijkt weer van ons, en Zijne vertroosting komt in des zelfs stede, dan wordt er weer stof tot dankbare vreugde en hartelijke dankzegging geboren.

Ziet wat ik zolang gewenst heb, is nu geschied; God is mijn heil geworden! daar Hij mij redding heeft gegeven; ik zal vertrouwen en niet vrezen, alsof nog enig onheil mij zou kunnen overkomen; want de HEERE HEERE is mijne sterkte, die mij onverwinnelijk maakt, en mijn psalm, het voorwerp van mijn roemen en prijzen, en Hij is mij tot heil geworden (Exod. 15:2. Ps. 27:1; 118:14).

Het heil vloeit voort uit de oneindige liefde van God, de Vader, het is meegedeeld door bemiddeling van God, de Zoon, het is toegepast door de herscheppenden macht van God, de Geest. Wanneer deze door het geloof is aanschouwd, leert de bevende zondaar op God hopen en is hij van zijne vrees verlost. Hij ziet, dat Jehova, de God in Christus, zijn troost, beschermer en vriend is, en dat hij zijn heil ontving van het ogenblik af, dat hij bekwaam was geworden; om zich op Hem als zodanig te verlaten. Alle onze verwachtingen en vertroostingen zijn vergund aan ons zondige schepselen, omdat God ons heil is geworden wanneer wij als zelfveroordelende zondaars, al onze hoop op dien grondslag bouwen, mogen wij vertrouwen en behoeven niet bevreesd te zijn.

En gijlieden, van het huis Israël's, zult ook, gelijk uwe vaderen bij hunnen verderen tocht wonderwater dronken in de woestijn, om niet te moeten versmachten (Exod. 15:27; 17:1 vv. Num. 20:2 vv. 1 Kor. 10:4 water scheppen, dat aan alle uwe behoeften voldoet, en dit, daar de tijd is gekomen, dat alle tranen van de ogen zullen worden afgewist (Openbaring 7:17), met vreugde, uit de fonteinen des heils, a) die gij allerwegen bij u hebt (Joh. 4:14; 7:37 vv. Openbaring 7:16 vv. 21:6; 22:17

Op grond van dit woord behoorde (vgl. 1 Sam. 7:6) tot de gebruiken, waarmee in vervolg van tijd het Loofhuttenfeest gevierd werd, de libatie of uitgieting van water, waarvan wij bij Lev. 23:43 melding maakten; aan deze ceremonie heeft misschien de Heere Jezus Zijne rede in Joh. 7:37 vv. geknoopt. Zie de aldaar. Sommigen denken, dat de profeet hier zinspeelt op de twaalf waterfonteinen te Elim. (Ex. 15:27).

Het heil is de bron, waaruit de fonteinen ontspringen. God is het heil, dus ontspringen uit God de fonteinen des heils. Het water nu is door geheel de Schrift heen het zinnebeeld van de gaven des Heiligen Geestes. Hoe verkwikkelijk zijn de frisse dauw en koele regen na langdurige zomerdroogte reeds voor hen, die een nat land bewonen, hoeveel te meer voor de bewoners van het Oosten, die bij grote hitte minder regen ontvangen dan wij! Voor hem is het water het treffendst beeld van al wat verfrist, ververst. Daarom geeft God de belofte des H. Geestes in de woorden: "Ik zal water gieten op het dorstige en stromen op het droge. " Ja wat is water niet bij dorst, bij vermoeienis, bij uitputting; wat een verkoelende drank na ene afmattende reis door de woestijn! .
Dit wil niet minder zeggen, dan dat de gunst Gods in overvloedige mate zou worden genoten en een heerlijke troost zou gesmaakt worden.
Onder de fonteinen des heils hebben we te verstaan, de beloften Gods, ons in Zijn Woord geopenbaard, waaraan de gelovige ontleent al wat hij nodig heeft, om verblijd en gesterkt te worden.

En gij zult in het genot van dit water des heils, dat u stof en aandrang tot nieuwe lofliederen geeft, te dienzelven dage (vs. 1) zeggen: Dankt de HEERE in liederen tot Zijnen lof (1 Kron. 16:8. Ps. 105:1), roept Zijnen naam aan, terwijl gij Zijne daden vermeldt, maakt Zijne daden bekend onder de volken, opdat het heil ook kome tot hen; a) vermeldt, dat Zijn naam verhoogd is in roem.

Joh. 17:1, 4, 6, 26.

Psalmzingt de HEERE, want Hij heeft heerlijke dingen gedaan, Hij heeft Zijne majesteit door daden bekend gemaakt; zulks zij bekend op de gansen aardbodem, opdat men overal de Heere prijze en zich in Hem verheuge.

Juich en zing vrolijk, 1) met deze opwekking besluit ik, de profeet, dit tweede lied der verloste gemeente, even als met de belofte in vs. 3 het eerste, gij inwoneres van Zion! die zulk enen God in uw midden hebt wonen; want de Heilige Israël's is groot in het midden van u, 2) en zal Zich ook verder, gelijk tot hiertoe, door wonderen in uw midden en aan u volbracht als de groten God openbaren.

De Profeet leert hier waarvoor de Licht- en Levensbron dus door zijne gelovige kinderen gedankt en verheerlijkt moest worden.

Omdat Hij namelijk Zich zelven verheerlijkt, Zijnen Naam verhoogd en allerdoorluchtigst gemaakt had, door Zijne grote daden, tot schrik van Zijne vijanden en tot troost van Zijn volk.
Omdat Hij Zijn volk tevens verheerlijkt en zeer heerlijke dingen in het midden van hen en voor hen gedaan had, ten blijke dat zij de zijnen en Hij hun God en Weldoener ware.
Omdat Hij, als de alleen heilige God, de heerlijken luister Zijner onbevlekte grootheid, vooral aan Juda en Israël vertonen en dus met de daad bevestigen wilde, dat Hij altoos het Verbond en de trouwe houden zou voor en met degenen, die Zijne woorden bewaren en Zijne wetten gehoorzamen zouden, gelijk Hij dan ook als de eindeloze grote, heerlijke en heilige God onder en bij de zodanige alleen wonen en dezelve heiligen en zegenen wil.
Indien God Zijn volk verlost, heeft Hij het oog op het heil aller volken. Hij is de Heilige Israël's, Wiens erkentenis, door het woord der verkondiging verkregen, hun aller heil wordt.

Als gelovigen hebben wij voorzeker een persoonlijk belang bij de heerlijke dingen, gesproken van Christus regering, en moeten wij uitzien naar het begin daarvan als de vervulling van al onze verwachtingen en van al onze wensen. Maar het is voor ons genoeg te weten, dat op de tijd door God bepaald degenen die in Christus gestorven zijn, zullen opstaan, en Zijn Koninkrijk zal worden gevestigd. Indien wij dit geloven, mag geen verschil van mening omtrent de tijden en aangelegenheden en andere stukken, die gene hoofdzaken zijn, de harten der Christenen verdelen, en maken, dat de een op de ander ziet met verdenking of onverschilligheid. Laat dit onze zorg zijn, dat wij mogen geplaatst worden onder degenen, tot wie Hij zal zeggen: "Komt, gij gezegende Mijns Vaders, beërft het koninkrijk, dat u is weggelegd van voor de grondlegging der wereld. " .

HOOFDSTUK 13. VERWOESTING VAN HET BABYLONISCHE RIJK.

Op de zaligen blik in het volmaakte Godsrijk, waarmee de voorgaande rij van voorzeggingen eindigt, volgt thans een droevige blik in de geschiedenis der rondom wonende volken, welke in hun vijandschap tegen Israël de vertegenwoordigers zijn van de machten der wereld uit alle tijden, die zich strijdende tegenover het rijk van God stellen. De nu volgende reeks van profetieën (Hoofdstuk 13-23) bevat alzo enkel godsspraken, die het gericht aankondigen over alle Gode vijandige rijken, steden en personen. Zij werken de gedachten uit, hoe alle rijken der aarde en de gehele wereld zullen worden gedwongen bij de Heere, de God Israël's, het heil te zoeken, en hoe zij, die dit niet doen, moeten vernietigd worden, en hoe ook de verste en vreemdste heidenen eens aan de Heere hun gaven zullen brengen tot opbouwing van Zijn rijk.

Vs. 1. Hoofdstuk 14:27. Ene rechterlijke Godsspraak over Babel opent de rij van deze voorzeggingen. Babel is de zetel van die macht der wereld, welke de erfgenaam zal wezen van de nu nog bestaande Assyrische, en die het gericht van God over Israël ten einde toe zal volvoeren. De Godsspraak begint met ene aansporing tot de krijg, welke ons midden in de zaak verplaatst, hoe de Heere plotseling in een tot nu toe onbekenden volkstam een onweerstaanbaren drang verwekt, zodat deze opstaat, in de wereldgebeurtenissen ingrijpt en niet zal rusten, tot hij de door de Heere toegedachte zending heeft volbracht (vs. 2 en 3). Ten gevolge dier oproeping is dan ook spoedig het leger te zamen. Wij zien uit het noordelijke bergachtige gedeelte van Iran naar Babylonië afdalen, onder leiding van hem, die tot volvoering van Gods vonnis geroepen is (vs. 4 en 5), en voor het leger, dat uit de verte komt, gaat de schrik heen door alle landen (vs. 6-8). Even als nu het gericht ons in zijn aantocht vreselijk dreigend wordt voorgesteld, zo is het ook verschrikkelijk in zijn uitbreken, want het is om de zondaren te verdelgen van de aardbodem (vs. 9-16). Het laat dan ook niets dan schrik achter, daar de vergelding ene volkomen is. Babel zal tot ene woestijn worden en moet dat altijd blijven (vs. 17-22). De vrucht van dat gericht is Israël's herstelling. Dit wordt op nieuw in genade door de Heere aangenomen en op zijn eigen grond geplant. Vele vreemdelingen sluiten zich aan hen aan, en het bevindt zich voortaan in een staat van overmacht in plaats van in afhankelijkheid, waaraan het vroeger was overgegeven. (Hoofdstuk 14:1, 2). Uit alle moeite bevrijd, verheft het in een triomferend spotlied de val der overweldigers. Die spot vindt zijn echo zelfs in de hel, waar de hoogmoedige en vermetele koning van Babel nu in neergestort is, wie niet eens de eer van ene gepaste begrafenis ten dele wordt, en wiens geslacht voor eeuwig vernietigd is (14:3-23). Eindelijk wordt een blik teruggeslagen op Assyrië, de wereldmacht, die bestond ten tijde der profetie; want de voorzegging tegen haar is het postament (onderstel), waarop de last tegen Babel geplaatst is.

De last 1), de rechterlijke bedreiging Gods (2 Kon. 9:25) van Babel 2), dien Jesaja, de zoon van Amos, gezien heeft (Hoofdstuk 1:1), in werkelijk gebeurtenissen voor het oog des geestes zich zag ontvouwen.

Het Hebr. woord asm leidt men af van asn, a) of in de betekenis: opladen (Deut 31:17) en vertaalt het door last (Vulg. onus. Zie 2 Kon. 5:17) zodat het woord onheilvolle orakelen kan beteken; b) of in de betekenis van; uitspreken, voortbrengen (Ex. 20:7: de naam Gods tot

nietige of misdadige zaken op de lippen nemen, misbruiken), en men vertaalt het door: de woorden, de uitspraak (Spr. 30:1; 31:1), in ‘t bijzonder het woord des Heren (Zach. 9:1; 12:1), of in de betekenis van nemen, ontvangen (Ps. 24:5) en vertaalt het: het ontvangen (van God Septuaginta: lhmma), d) of in de betekenis: de stem verheffen, met verheven stem iets voortbrengen (Hoofdstuk 3:7- Luther: zweren), en vertaalt het door: spreuk in hogeren stijl (Klaagt. 2:14- Luther: prediking). Hoe dit zij, in elk geval is het woord op te vatten in de zin van: rechterlijke Godsspraak, orakel van dreigenden inhoud.

Last is hier op te vatten in de zin van, rechterlijke godsspraak. De Profeet deelt hier mede, wat hij gezien heeft, van God vernomen heeft, welke rechterlijke godsspraak hij omtrent Babel heeft ontvangen.

In dien tijd was Assyrië nog op het toppunt van hare macht, Babel was nog steeds de tweede hoofdstad van het rijk en de zetel van nog afhankelijke onderkoningen: toch ziet de profeet reeds in de geest vooruit, wat eerst meer dan 100 jaren later voorviel, dat niet Assyrië de volvoerder van het gehele gericht over Juda zou zijn, maar een ander rijk: het Chaldeeuwse, dat Babel tot middelpunt zou hebben. Maar ook aan Babel, even als aan Assur (Hoofdstuk 10:5 vv.) zou de Heere Zijn volk weten te wreken en het weer uit Babels dienstbaarheid weten te verlossen; dit is het troostvolle uitzicht, tot hetwelk de profeet zich verheft en daarmee tevens aanduidt, in welke betekenis de naam Assur op vele plaatsen van vorige orakelen moet worden genomen. Wij moeten echter voordat wij de volgende voorzeggingen beschouwen, vooraf de stad, wie zij betreft nader in ogenschouw nemen. Babel, in ene grote vlakte aan de Eufraat gelegen, die haar in twee helften verdeelt, was ten tijde van haren hoogsten bloei in het vierkant gebouwd, had volgens Herodotus, die haar zelf zag, 12 geogr. mijlen in omvang, een muur van 200 ellen hoogte, en 50 ellen dikte met 250 torens (Jer. 51:58) en 100 koperen poorten (Jes. 45:2). Ene met water gevulde gracht liep om de muur; ook werd de stad, waarschijnlijk aan de westzijde, door moerassen, die men uit de Eufraat door kunst had gevormd, beschermd (Jer. 51:32). De huizen, 3-4 verdiepingen hoog, waren even als de muren uit gebrande en ongebrande bakstenen door middel van asfalt gebouwd. Er waren 50 straten, die elkaar in rechte hoeken doorsneden en zo de stad in een aantal kwadraten verdeelden. De beide merkwaardigste gebouwen der dubbele stad waren: de koninklijke door vaste muren omsloten burg (Dan. 4:26) en de tempel van Belus, een vierhoek, aan iedere zijde twee stadiën (1209 voeten) lang. Midden in de ruimte des tempels was een horen toren, die uit 8 boven elkaar opgerichte torens bestond, met van buiten opleidende, rondom lopende trappen. Deze bevatte twee heilige vertrekken, waarvan een tot slaapkamer voor de afgod, het andere tot eetkamer bestemd en prachtig versierd was. Bovendien komen als bijzondere merkwaardigheden in aanmerking de stenen, ene stadie lange brug over de Eufraat, ongeveer in het midden der stad, en de hangende tuinen in de vorm van terrassen, aan beide zijden vier morgen groot.

Heft op ene banier; richt een hoge staak op met ene lange vlag ten teken voor de krijgstroepen, dat zij zich moeten verzamelen tot de veldtocht (Hoofdstuk 5:26; 11:10). Plaatst die banier op enen hogen door het uitroeien van bomen voor dit doel kaal gemaakten berg, 1) opdat men het teken verre kan zien; verheft met luid geroep ene stem tot hen, tot de troepen, die zich verzamelen, om hen tot ijver aan te sporen; beweegt de hand omhoog met sterk wenken om tot haasten aan te drijven, dat zij als overwinnaars intrekken door de deuren

der prinsen, 2) in de poorten van Babel, de hoofdstad der Chaldeeërs, die de wereld beheersen.

In het Hebr. Al har-nischfèh. LXX vertalen: orov pedinon. Beter: op een kalen berg, d. i. een berg, die van bomen en bossen ontbloot is. Op zulk een berg moest de banier worden geplant, opdat van alle zijden deze zou kunnen gezien worden en zo ver mogelijk.
Het is het doel des H. Geestes, door deze figuurlijke wijze van spreken, waarmee Hij de koninklijke dienaren inleidt, om een banier op te richten en de volken te verzamelen tot een oorlogstoerusting, om te leren, dat God door Zijne Goddelijke Voorzienigheid, aan Wie alles ter beschikking staat, er voor zou zorgen, dat ten tijde, waarop Zijne oordelen tegen Babel zouden worden uitgevoerd, er ten dienste van Zijn volk zouden wezen, de ten oorlog verzamelden en toegerusten, om de besluiten van het Goddelijk gericht uit te voeren.

Wie hier spreekt en tot wie gesproken wordt, zegt ons Jesaja niet. Dit spant onze opmerkzaamheid en legt iets schemerends over de rede. de naam van hem, die aanspreekt, noemt vs. 4; eerst vs. 17 zegt wie de aangesprokene is.

Maar wie, zo vraagt gij, laat zulk ene oproeping ten strijde horen? en wie zullen wij roepen en wenken? Ik, de Heere, die ook Koning over de heidenen ben (Ps. 47:9), heb aan Mijne geheiligden, de tot Mijne werktuigen reeds uitverkorene legerscharen, bevel gegeven; ook heb Ik tot Mijnen toorn, om dien te volvoeren, geroepen Mijne helden, die reeds tot Mijnen dienst zijn geworven, de vrolijken Mijner hoogheid, die dan ook het werk, dat tot Mijne ere verstrekt, verheugd en moedig verrichten.

Men vergelijke de bij 2 Kon. 25:27 en 2 Kron. 36:20. Volgens deze zijn het eigenlijk meer nog dan de Mediërs, de Perzen (Ezra 1:4), die Gods oordelen aan Babel volvoerden; deze toch worden eerst van Ezechiël en Daniël af in het O. Testament genoemd; men moet dus in vs. 17 van ons Hoofdstuk de naam “Mediërs” als algemene benaming der Arabische volken van de tegenwoordigen stam, welke aan de heersenden en meest betekenenden volksstam ontleend is, opvatten.
De Heere laat het hun zeggen, dat Hij Zijne geheiligden, of liever Zijne gewijden, die door Hem zijn gewijd en bestemd, om zijn bevel ten uitvoer te brengen, heeft bijeen verzameld, dat Hij die helden heeft geroepen, die Zijn toorn zullen uitvoeren tegen Babel. En dat dit niet slechts een dreiging was, maar een vast voornemen, hetwelk zeker ten uitvoer zou worden gebracht, dit laat de Heere in het volgende vers zo duidelijk mogelijk zeggen, waar Hij zegt, dat Hij reeds hoort het gedruis der grote menigte, die in Zijn dienst staat.

Er is, terwijl door de volken, die tot de strijd tegen Babel zijn opgeroepen (vs. 2), aanstonds aan het bevel gehoor is gegeven, ene ruisende stem, een hevig geraas op de bergen, die noordoostelijk van Babel gelegen zijn, het Zagrosgebergte, gelijk eens groten volks, dat zich daar verenigd heeft; ene stem van gedruis der koninkrijken, der verzamelde Heidenen of natiën, daar strijdwagen tegen strijdwagen stoot. De HEERE der heirscharen monstert het krijgsheir der samengeroepene scharen.

Nadat het weelderige Babel lang in trotse zekerheid als koningin der wereld getroond heeft, galmt van Hem, die eens reeds de toren verstoorde, welke de hemel bereiken zou, de roepstem uit de hoogte: “het valle!” Hij zelf stijgt van de troon des lichts en der zalige rust op de aarde des oproers en krijgs neer, om Zijn wrekend leger tegen de stad des hoogmoeds aan te voeren; met eigen mond deelt Hij de aanvoerder bevelen mede tot verhaaste verzameling aller benden, en ten zegepralenden intocht in de poorten der goddeloze verdrukkers Zijns gevangenen volks. Want waar de Heere der hemelse heirscharen Zijn volk zelf ten strijde voert, daar is alle weerstand des vijands vergeefs. Daarom zegt ook de profeet van het heir niet, dat het de slag beginnen, maar dat het intrekken zal in de poorten der tirannen. Wij vernemen aanstonds, wie te voren zo geweldig geroepen heeft. Maar juist die ongenoemde stem deed de grote werking. Zie de helden, hoe zij tegen Babel trekken, trots en juichend over hun macht en sterkte! Zij weten niet, dat zij niet hunnen, maar Gods toorn dienen, dat zij gewijden zijn naar Zijn hemels raadsbesluit, een heir des gerichts voor de hoogmoed der heidense volken. Afgodendienaars voert hij tegen afgodendienaars aan; Hij straft de boze door de boze! Welk een gevoel! Welk ene schaar! Ganse koninkrijken en natiën zijn vergaderd tegen Babel, en zij komen over de bergen als een schrik der stad (Perzen en Meden maakten in de eerste plaats het leger van Cyrus uit, maar Jer. 50:9 laat in ‘t algemeen “een hoop van grote volken, ” uit het land van ‘t Noorden tegen Babel optreden; Xenophon (Cyrop. II) voegt bij de belegeringstroepen nog de Armeniërs. Deze volken kwamen over de bergen, welke Medië en Babylonië scheiden, gelijk reeds Vitringa opmerkt: “Jayrus vel Niphotes aut Choatras”. En tegenover dit gedruis het stille woord des profeets: “Jehova Zebaoth monstert een krijgsheir!” Hij beschrijft dat heir als een zeer vreselijk, daar het uit de verste, onbekende landen komt (vs. 5), en hij noemt het naar zijne hoge bestemming de werktuigen der goddelijke gramschap, bestemd, niet alleen om het Babylonische gebied te verwoesten, maar de ganse aarde te verderven, in zo verre de trotse stad een afbeeldsel van allen aardsen trots tegen de hemelse macht is.

Zij komen uit verren lande, van het einde des hemels, het bergachtige noorden van Azië; de HEERE zelf is daarheen gekomen en de instrumenten, de werktuigen Zijner gramschap, om dat ganse land, het gehele gebied der heersende wereldmacht, de Chaldeeuws-Babylonische monarchie (2 Kon. 25:27 2) te verderven.

Huilt gijlieden, die tot dit rijk behoort, want de dag des HEREN ten gerichte over u is nabij; hij komt als ene verwoesting niet slechts van mensen, dat ware nog te dragen, maar, gelijk het werkelijk is, van de Almachtige, die onbeperkte macht bezit om te verderven (Joël 1:15).

Er is geen wreedheid of woede bij God, en echter wordt Zijn dag als een dag van verwoesting des Heren omschreven, in welke Hij alle de fiolen Zijner gramschap over Babel en zijne inwoners zou uitstorten. God zal strengelijk oordeel houden over degenen, die hun eigene wreedheid bot getierd hebben tegen de zijnen, en Hij zal de wrede een felle straf doen bezuren en de bloeddorstige bloed te drinken geven.

Daarom zullen, omdat zij, wie het treft, dit ook opmerken, alle handen slap worden als verlamd van schrik, zodat zij niet eens tegenweer bieden, en aller mensen hart in het gehele land (vs. 5) zal versmelten in de hitte van de angst (Hoofdstuk 19:1).

En zij zullen verschrikt worden, smarten en weeën zullen hen aangrijpen zij zullen bang zijn als ene barende vrouw, die zich kromt (Hoofdstuk 21: 3); een iegelijk zal over zijgen naaste verbaasd zijn; hun aangezichten zullen vlammende aangezichten zijn, daar de angst het bloed naar boven drijft.

Volgens Xenophon en Herodotus hebben de Babyloniërs, in vertrouwen op de sterke stad en op de voorraad van levensmiddelen, met de belegering gespot (vgl. Hoofdstuk 21:6 en 2 Kron. 36:20). Daarmee komt onze afdeling juist overeen, want in de eerste plaats is het doel dezer gehele schildering meer, om het naderend gevaar naar de gehele maat van zijne vreselijkheid te schilderen; de vervulling is eigenlijk veel meer te zoeken in hetgeen de Perzen geweest zijn, dan in hetgeen de Babyloniërs gedaan hebben; ten tweede is het hier gezegde geenszins tot de Babyloniërs te beperken: voor het leger, dat uit de verte komt, gaat de schrik heen door alle landen.

Ziet, de dag des HEREN, ene catastrofe uit de geschiedenis der volken, die een groot deel der aarde mede in lijden brengt, komt, gruwelijk met verbolgenheid en hittigen toorn, vol tekenen van de toorn van Hem, die hen zendt, om het land, of de aarde, te stellen tot verwoesting, het te veranderen in ene woestenij (vs. 19 vv.) en zijne zondaren daaruit te verdelgen, allen, die zich tegen de Heere bezondigd hebben door allerlei grove en fijne afgoderij, en voornamelijk ook de wijze, waarop zij het gericht aan Juda hebben volbracht (Hoofdstuk 47).

Want de sterren des hemels, omdat overal, waar de Heere gerichten uitoefent, de gehele natuur mede moet lijden, en in ‘t bijzonder de sterren in de beginne door Hem tot tekenen gesteld zijn (Gen. 1:14), en zijne gesternten 1) de Orion, het glinsterende licht aan de sterrenhemel gedurende het warme jaargetijde (Job 9:9. Amos 5:8) zullen haar licht niet laten lichten, niet helder glinsteren; a) de zon zal verduisterd worden op dien dag der wrake, wanneer zij zal opgaan, en de maan zal haar licht niet laten schijnen, alzo zal het een nachtelijke dag zonder zon, en ook een sterreloze nacht zijn.

Ezechiël. 32:7. Joël 2:10, 31; 3:4, 15, 20. MATTHEUS. 24:29. Mark. 13:24. Luk. 21:35

In het Hebr. Oekesilehem. Beter en zijne Orionen, d. i. zijn Orion en de andere grote gesternten. Zelfs de Orion en de andere in het oog vallende, helder stralende sterren zouden het licht terughouden. Dit zou gevolg zijn van de zonde en daarin zou hun straf bestaan. Had de Heere gezegd, dat het licht voor de rechtvaardigen gezaaid was (Ps. 97:11), hier wordt de duisternis aangekondigd als straf voor de onrechtvaardiger, voor de goddelozen.

Alle de hemellichamen, zowel des daags als des nachts, zouden hun licht terughouden. Het zou een dag zijn zonder zon en een nacht zonder maan en sterren.

Want Ik zal, zo openbaart de Heere verder aan mij, Zijnen profeet, om mij ook bekend te maken, wat Hij met dien dag (vs. 6 en 9) eigenlijk bedoelt, en op welke wijze Hij Zijn doel denkt te bereiken, over de wereld de boosheid bezoeken, zover die wereld in de tegenwoordigen gezichtskring ligt, en over de goddelozen zal Ik bezoeken hun ongerechtigheid; en Ik zal de hoogmoed der stouten, der trotsen, doen ophouden, en de hovaardij der tirannen zal Ik vernederen.

Ik zal maken door de vele nederlagen, waardoor zo velen worden gedood, dat een man van wege de zeldzaamheid dierbaarder zal zijn dan dicht goud, dat zo weinig bestaat, en een mens dan fijn goud van Ofir, het landschap Oman in Arabië (Gen. 10:29 vv. 1 Kon 9:28).

Heeft de Heere door Jesaja in het eerste gedeelte van het Boek aan het volk de belofte laten zeggen, dat de hoge van ogen zou vernederd worden en dat er slechts een klein gedeelte zou overblijven, zodat zeven vrouwen naar één man zouden grijpen, in deze Goddelijke rechtspraak over Babel wordt dezelfde gedachte aangetroffen. Ook van Babels inwoners zal de hoogmoed der stouten ophouden en ook na de voltrekking van het vonnis zal een man dierbaarder zijn dan dicht goud.

Daarom, om deze straf aan de mensen tot hun vernietiging te volvoeren, zal Ik de hemel beroeren, en de aarde zal bewogen worden van hare plaats (Job 9:6), van wege de verbolgenheid des HEREN der heirscharen, en van wege de dag Zijns hittigen toorns 1).

Dit betekent, dat op de aarde de grootste beroeringen zouden ontstaan en de grootste en verwonderlijkste veranderingen in het burgerlijk regiment der wereld zou teweeggebracht worden, terwijl door de zeer duidelijke openbaring van de Goddelijke gerechtigheid en gestrengheid het bijna niet anders zou zijn, dan alsof de hemel en aarde van hun plaats zouden bewogen worden.

De dag des Heren, de dag des Heren-hij vervult met zijn stroom de ganse ziel des profeets, en daarom noemt deze hem steeds op nieuw, en laat ons zijn verpletterend aanbreken met beven van hemel en aarde, met verduistering der zon, der maan en van alle sterren horen en aanschouwen.

En een iegelijk zal zijn als ene verjaagde ree en als een schaap, dat niemand vergadert; een iegelijk van degenen, die van buiten kwamen tot Babel, de wereldmarkt voor midden-Azië en de verzamelplaats der verschillendste volken, zal naar zijn volk omzien, en een iegelijk van hen, die daar gevangen waren, zal naar zijn land vluchten (Jer. 50:16; 51:9);

Daarom, omdat men weet, dat al wie gevonden wordt in de door de overwinnaars ingenomene stad zonder onderscheid zal doorstoken worden, en al wie daarbij gevoegd is, die reeds vluchtende nog gegrepen wordt, zal door het zwaard vallen (Jer. 50:30).

Ook zullen, om de maat der straffen voor de inwoners vol te maken, hun kinderkens voor hun ogen verpletterd worden (Ps. 137:9); hun huizen zullen geplunderd en hun vrouwen geschonden worden 1) (Zach. 14:2).

In vs. 15 en 16 wordt gezegd wat geschieden zou, welke onheilen zouden volgen. Eerst wordt gewezen op de vlucht, daarna op een gruwelijken dood, ten derde op de plundering en ten vierde op het onteren en schenden hunner vrouwen.

Babels inwoners hadden geen medelijden gehad met de door hen overwonnen volken, ook aan hen, volgens het Goddelijk recht der vergelding, zou geen medelijden getoond worden.

Ziet, om u nu ook de naam te noemen van hen, die Ik tegen de Babyloniërs als werktuigen van Mijn gericht denk op te roepen, Ik zal de Meden 1) (vgl. vs. 3) tegen hen verwekken, die het zilver niet zullen achten, en aan het goud zullen zij geen lust hebben; zij zullen niet komen om buit te maken en zich ook niet door geld laten afkopen.

De vijanden, aan wie dit werk van hoger hand was aanbevolen of toegelaten zou worden, zouden, omdat men hen door hoon en smaad getergd had, onverbiddelijk zijn, of God zelf zou de Meden tot deze strengheid nopen tegen de Babyloniërs, om door hen Zijne heilige oogmerken te bereiken en hun harten te sterken in de woede tegen hun vijanden, de inwoners van Babel, want Hij zou de zonde niet toelaten, indien Hij ze niet wist te doen strekken tot verheerlijking van Zich zelven en van Zijn heiligen Naam.

De Profeet spreekt hier van de Meden en niet van de Perzen, dewijl wat Cyrus volvoerde, reeds door de Meden was begonnen, n. l aan de alvermogende heerschappij van Babel een einde te maken. Hun tocht naar Babel was wraak, om de door Nebukadnezar over hen gebrachten smaad der slavernij. (Jer. 25:25).

Maar hun bogen zullen, daar zij een oorlog der wrake voeren (Jer. 51:11), diegenen, in wie zij de meeste schade veroorzaken, de jongelingen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks, waarover men zich het meest ontfermt; hun oog zal de kinderen zonder aanzien van geslacht niet verschonen (Neh. 3:10).

Alzo zal Babel, het sieraad der koninkrijken, vallen. Reeds genoeg ere is het voor ene stad het sieraad van een enkel land, de hoofdstad van een rijk te zijn, maar zij nam die plaats onder koninkrijken in en stond daar als ene keizerin (Hoofdstuk 47:5). En toch zij, de heerlijkheid, de hovaardigheid der Chaldeeën, het pronkstuk onder alles, waarop de Chaldeeën, die zelf de uitverkorenen van de volken der aarde zijn (vs. 2), zich kunnen verheffen, zij zal zijn a) als God Sodom en Gomorra omgekeerd heeft, zo geheel zal de door mensenhand gewerkte verwoesting haar te gronde richten.

Gen. 19:24 vv, Jes. 1:9. Jer. 49:18; 50:40.

Daar zal gene woonplaats zijn in der eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht, en de Arabier, die in tenten woont en met de woestijn zo wel bekend is, zal daar gene tent spannen, en de herders, die met hun kudden rondtrekken, zullen er niet legeren, zullen er gene omtuiningen maken, waar het vee gedurende de nacht in verblijft (Num. 32:19).

Maar daar zullen neerliggen de wilde dieren der woestijnen, en hun huizen, de bouwvallen der vroegere huizen en pleinen der stad, zullen vervuld worden met schrikkelijke gedierten, en daar zullen de jonge struisen (Job. 39:13) wonen, en de duivelen, de demonen, zullen er huppelen.

Wat de onreine geesten aangaat, zo mag men niet vergeten, dat er een gebied is, hetwelk de wijsheid des Heren genadig voor de mens verborgen heeft. Men denke hier aan de woorden: MATTHEUS. 12:43. Luk. 11:24 vgl. Openbaring 9:14; 18:2.
Ook is het merkwaardig, dat de zendeling Jozef Wolf, de reiziger naar Borchare, op de puinhopen van Babylon bedevaartgangers zag van de Jeziden-sekte (duivelaanbidders), die daar bij maneschijn zeldzame ontzettende godsdienstplechtigheden verrichtten en er verwonderlijke dansen met eigenaardige gebaren en klanken dansten. Te recht herinnerde hij zich bij dezen spookachtigen, huilenden troep de voorspelde “dansende veldgeesten. ” .

En wilde dieren der eilanden wilde honden zullen in zijne verlatene plaatsen elkaar toeroepen, zullen daar huilen, mitsgaders de draken 1) in de wellustige paleizen, de woningen, waar het vroeger zo uitgelaten toeging; hun tijd, de tijd van Babels huizen en inwoners, toch is nabij om te komen, spoedig zullen zij vallen, en hun dagen zullen niet vertogen worden; de toorn des Heren toeft niet met zich te openbaren 2).

Draak, draco, wordt bij Grieken en Romeinen genoemd ene grote, vreselijke slang, gelijk er in de oudheden veel waren volgens het volksgeloof, en door dichters naar hun verbeelding waren geschilderd. Men verhaalde, dat deze dieren ene verwonderlijke lengte hadden, tot zelfs meer dan 130 voet; zij beschrijven ze niet zelden als van hoornen voorzien (even als de cerastus of gehoornde ander, Gen. 49:17) of met een kam op de kop, ook wel als gevleugeld (Hoofdstuk 14:29; 30:6).
Ook hier vinden wij, dat de profeet onderworpen is aan de wet der prospectieve bekorting; want wat hij heeft verkondigd is wel alles letterlijk vervuld, maar niet op eens, eerst in de loop van eeuwen. Toen Cyrus, de aanvoerder van het Medo-Perzische leger, de stad in het jaar 538 vóór Chr. inname (2 Kron. 36:20) liet hij haar nog bestaan met haren dubbelen ringmuur; eerst 18-24 jaren later liet Darius Hystaspes bij de tweede inneming (Ezra 1:4; 6:18) de vaste muren tot op een vierde deel van hun hoogte afbreken, zodat nog 50 ellen overbleven; hij maakte de stad, die verwoestte, tot ene verwoeste (Ps. 137:8). Daarop vernietigde Xerxes (van 486-465 v. Chr.) geheel en al haren zo heerlijken Belus-tempel (Jer. 51:44). Toen Alexander de Grote (van 336-323 v. Chr.) zijnen wereldveroverenden tocht volbracht had, dacht hij Babylon tot het middelpunt van zijn wereldrijk te maken, en 10. 000 arbeiders moesten twee maanden alleen daarmee bezig zijn om het puin op het fondament van de Belustempel weg te ruimen. De gehele onderneming mislukte echter, daar deze vorst door een vroegen dood werd weggenomen. De vloek, dat Babylon in eeuwigheid niet weer ene bewoonde en bevolkte stad zou worden, bleek een vloek Gods te zijn (vgl. Jer. 51:9). Dit werd steeds meer bevestigd, als zij door veelvuldig overstromen van de Eufraat in moerassen wegzonk. Seleucus Nicator, de stichter van het rijk der Seleuciden in Syrië (van 312-281 v. Chr.), legde dan ook ene nieuwe stad aan de Tigris aan, welke hij naar zijn eigen naam Seleucia noemde (Dan. 11:5). Babylon, zo zegt Plinius, geraakte later verlaten, van alle inwoners beroofd door het naburige van Seleucia. Strabo (in het jaar 60 v. Chr. geboren) past

op haar, die in zijnen tijd reeds ene grote woestijn was, het woord van de dichter toe: “ene grote woestijn is de grote stad. ” Een geleerd Theoloog van onzen tijd zegt: “De gehele landstreek komt voor als ene woeste streek, van mensen ontbloot, slechts met ellendigen plantengroei en aan de dieren des velds overgegeven; door de grote puinhopen van bakstenen en overblijfsels van muren is zij te huiveringwekkender. ” Over de ruïnen der stad, volgens de onderzoekingen van de tegenwoordigen tijd, en over de toren van Nimrod bij Borsippa zullen wij bij Daniël breedvoeriger handelen.

HOOFDSTUK 14.

Dit alles zal met Babel geschieden om de wille van dat volk, dat volgens Gods raadsbesluit, de eerste plaats onder de volken der wereld nog eenmaal zal innemen; want 1) de HEERE zal Zich over Jakob, Zijn verbondsvolk, ontfermen, nadat Hij het gekastijd heeft, en Hij zal Israël nog verkiezen tot een eigen volk uit alle volken der aarde (Zach. 1:17; 2:12) en Hij zal hen, wanneer zij hun straf hebben geleden, in hun land Kanaän zetten (Jer. 23:7 vv.); en de vreemdeling uit de heidenen, die de God der ballingen, de God van Israël voor de alleen waren God heeft leren erkennen, zal zich tot hen vervoegen bij hun terugkeren, en zij zullen het huis van Jakob aanhangen 2), even als eens Ruth, de Moabietische, met Naomi toog (Ruth 1:16 vv.).

In vs. 1 en 2 van dit hoofdstuk wordt ons in enkele woorden gezegd, wat de inhoud zal zijn of is van Hoofdstuk 40-66. Niet ten onrechte zijn deze verzen Hoofdstuk 40-66 in nuce genoemd.

Zal Babel verwoest worden, die verwoesting zal voor Israël, het volk Gods, de oorzaak der redding zijn.

De Heere voorspelt hier, wat straks na de val van Babel geschieden zal, al is het duidelijk, dat de volle, de volkomen vervulling ook van deze toezegging eerst dan zou plaats hebben, wanneer de Christus Gods zou komen en het volle licht der genade en verlossing Gods zou opgaan.

Velen zouden vervolgens tot de heiligen Godsdienst, de zuiveren eredienst, van de enigen waren God, de God van Israël overgehaald worden, door zulke en andere blijkbare tekenen van ‘s Heren bijzondere en zonderlinge Voorzienigheid en voorzorg, omtrent dit Zijn oude Bondsvolk. De ere en sterkte van Israël bestaat daarin, dat er velen zijn, die zich in het burgerlijke en vooral in het godsdienstige met hen verenigen en dat er velen tot de Gemeente van God worden toegedaan. Laten de leden van Gods Kerk niet vrezen, om ook de vreemden tot zich te nemen, en die belijden en tonen, dat zij de Heere willen dienen, voor zich niet alleen, maar met geheel hun huis.

En de heidense volken zullen hen, die van het huis van Jakob, aannemen ter verzorging (Ezra 1:6; 7:20, 24. Luk. 7:3. Rom. 15:26 vv.), en zij zullen hen in hun plaats naar Jeruzalem brengen, en het huis Israël’s zal hen, deze medegetogenen, erflijk bezitten in het land des HEREN tot knechten en tot maagden, die hun onderdanig zijn (Ezra 2:65), en zij, de kinderen Israël’s, zullen voortaan, niet slechts voor een tijd, maar bestendig gevangen houden degenen, die hen gevangen hielden (2 Kor. 10:5). en zij zullen heersen over hun drijvers. Dit nu is in de grond der zaak gene vergelding van gelijk met gelijk; want beheerst te worden door het volk van God is het geluk, en zich daardoor te laten beheersen is de vrijheid der volken.

De Chaldeeën hielden het volk Gods gevangen, in welks geschiedenis de Eeuwige naar Zijne vrije voorbestemming de verwerkelijking van Zijn verlossingsraad tot heil der mensheid gelegd had. Daarom moet de trotse stad in puinhopen zinken voor de onweerstaanbaren zegetocht van de Perzischen heldenzoon, opdat de werktuigen der Goddelijke genadeontwikkeling in het land der oude heerlijke beloften kunnen terugkeren. Israël echter misrekene zich niet; eigen verdienste voert het niet in zijn vaderland, maar ‘t is slechts het

onmetelijke erbarmen van Jehova over het uitverkoren geslacht Jakob's, dat voor hen de banden der slavernij losmaakt. Want de Heere wil het verder verkiezen, en tot een licht der ware vrijheid voor de heidenen maken. Het heilige land is zijn grond, daar behoort het, dat is de uitgelezene schouwplaats, de ontwikkeling der dingen, die in de hemel geregeld en de hoogste op aarde zijn. Nu geraakt het uit de diepsten smaad tot onvergelijkelijke eerbewijzen. Anders werd het veracht door de vreemden, thans doen deze moeite om zijne gunst en willen met hen tot een geestelijk geslacht in het geloof aan de enigen God der hulpe samen wassen. Maar ook Israël sluit de heidenen niet meer uit, en de stijve zin der afzondering is gebroken. "Het maakt zich de vreemden tot eigen, " doch niet in de zin van politieke dwangheerschappij, maar in de mededeling der zaligmakende leer van de enen, waren God, gelijk de profeet zo zinrijk zegt: "Op Jehova's grond. " Daar verneemt men niet de roepstem des drijvers, daar gevoelt men niet de stok des bezoldigden opzieners, gelijk in Egypte of Chaldea, maar het lieflijke woord der vrijheid en genade klinkt in aller oor, dringt in aller hart. Knechten worden daar wel is waar de heidenen en dienstmaagden, maar in des Heren dienst, die allen, welke in Hem geloven en Zijne geboden houden, van het knechtschap tot het kindschap brengt. Nu houden zij diegenen wel is waar gevangen, die hen gevangen hielden, maar slechts hun van God, de Heilige, afgevallen, in zelf gemaakte, valse vrijheid onbeteugeld wezen slaan zij door de wet in ketenen en banden-dat is de heerschappij over hen, die eens heer waren; dat is het goddelijk recht der vergelding! De profeet legt het van de druk der Chaldeeuwse dwangheerschappij vrije volk een spotlied op de koning van Babel in de mond, zo treffend, zo stout, zo vreselijk verheven, als wij geen ander wisten te noemen. Daar ligt hij nu, de trotse koningsceder, afgehouwen, ontbladerd en veracht (vgl. Ezechiël. 31:3 en volg.)! Komt alle gij meest geprezen wereldveroveraars, en beschouwt uw verbleekt beeld in de helderen spiegel van profetische poëzie! .

En het zal geschieden ten dage, wanneer u, o Israël! de HEERE rust geven zal van uwe smart, die u kwelde, en van uwe beroering, die u beangstigde, en a) van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen.

En het zal geschieden ten dage, wanneer u, o Israël! de HEERE rust geven zal van uwe smart, die u kwelde, en van uwe beroering, die u beangstigde, en a) van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen.

Dan zult gij deze spreuk 1) opnemen tegen de koning van Babel, die u dan tot een voorwerp van hoon en spot is geworden, en zeggen: Hoe houdt de drijver, de tiran op? hoe houdt de gouden 2) op 3)? Is de onverzadelijke niet meer?

Hier is een spreuk (Hebr. maschal), gelijk meermalen, ene gehele reeks van spreuken, waarin de ernstige en veelbetekenende beschouwing van ene grote gebeurtenis, van een gericht Gods is uitgedrukt, ene beschouwing, gelijk die in het Griekse treurspel in de mond van het koor wordt gelegd.

De onverzadelijke of gouddorstige; dit woord staat in het vrouwelijke geslacht, en is toe- en bijnaam van de Babylonische heerschappij. Het wordt zeer verschillend vertaald: Michaëlis: "de tot arbeid dringende gebiedster; " Dathe: "die alles met geweld ontvoerde. " A. Schultens:

“de verdelgster; ” anderen wederom anders. De ware betekenis is twijfelachtig; het naast aan de letter is de overzetting der onzen: “de gouden, ” de rijke en prachtige.
Snijdend begint het lied, maar rustig als een stille avond, nadat de gansen dag de stormwind door de wereld heeft gebruist. Nu is het oproer bedaard, de aarde is rustig en stil, en slechts de jubeltonen der vreugde over de verbroken koningsstaf, die de volken zonder maat geslagen en de wereld geschud heeft, doorklinken de plechtige stilte.
In het Hebr. Madheba. LXX leest Marheba. Het eerste betekent gouden, of volgens anderen martelplaats. Het laatste overmoed of verdrukking. Het woord komt slechts eenmaal in de Schrift voor. De vertaling van martelplaats of verdrukking heeft meer voor zich dan die van gouden.
Wij hebben ons nooit te verblijden om het verderf en de ondergang onzer vijanden, als de onzen beschouwd zijnde, maar als deze tevens vijanden van God en van alle godsvrucht en deugd zijn, dan mogen de hemelen en alle heilige mannen in dezelve en op de aarde juichen over hun verdienden val. En dit was ook het lot van Babel, welke ondergang hier beschouwd en bij vooruitzicht bewonderd, en over welken van ieder welgestelden Israëliet met juichende blijdschap gezegevierd wordt.

De HEERE heeft de stok der goddelozen, de in de koning van Babel persoonlijk als in een middenpunt verenigde Chaldeeuwse wereldmacht, gebroken, de scepter, de roede des heersers, des geweldenaars.

Die de volken plaagde in verbolgenheid met eens plaag zonder ophouden, zonder maat of grens, die in toorn over de heidenen, de volken, heerste, die wordt vervolgd, zonder dat het iemand afweren kan.

De ganse aarde rust, nu Babel gevallen is, dat haar in rep en roer stelde, Zij is stil; zij maken groot geschal met gejuich, alles is in gejubel, omdat de nood voorbij is en de gevaren zijn doorgestaan.

Akelig lot van een tiran, bij zijnen val is alles verheugd.

Ook verheugen zich, in het algemeen gejubel der mensen mede instemmende, de dennen, de cipressen (1 Kon. 5:8) over u, dat gij een einde hebt genomen, gij, die ons zoveel kwaad hebt veroorzaakt, en de cederen van Libanon, zeggende, als of zij leven, verstand en spraak hadden: Sinds dat gij daar neerligt in uwen doodsslaap (vs. 18), komt niemand tegen ons op, die ons in onverzadelijken, zich boven alles verheffenden overmoed afhouwe, om ons hout tot gebouwen van pracht, tot belegeringswerktuigen en het bouwen van schepen te bezigen (vgl. Hoofdstuk 37:24).

De hel van onderen, waar de goddelozen onder de heerschappij des doods voor het laatste oordeel worden bewaard (Job 7:9), was beroerd, kwam in beroering of onrust (1 Sam. 28:15) om uwentwil, om u tegemoet te gaan als gij kwaamt, want zij had van u, de onverwinlijken wereldbeheerser niet verwacht, dat gij tot haar zoudt moeten nederdalen, of had u ten minste niet zo spoedig verwacht. Zij, hoewel anders het rijk van zwijgen en stilte des doods (Job 3:13

vv.), wekt om uwentwil, om u in haar midden welkom te heten, de doden op, de

afgescheidene zielen in hun schimachtige lichamen, al de bokken, alle woeste heersers der aarde; zij doet al de voormalige koningen der heidenen van hun tronen, die zij ook in ‘t schimmenrijk, als vroeger in het leven, innemen, tot uwe begroeting opstaan.

Die al te gader zullen antwoorden en tot u met honenden spot zeggen (Ezechiël. 32:11 vv.): Gij zijt ook ziek geworden, geslagen en van het toppunt uwer onmetelijke macht naar beneden gestort tot de machteloosheid van het schimmenrijk, gelijk wij 1); gij zijt ons gelijk geworden, 2) ons die gij dacht te overtreffen.

In het Hebr. Gam-atthah chulletha kamonoe. Beter: Ook gij zijt gelijk wij krachteloos gemaakt. De nadruk valt hier op gij en dit krachteloos gemaakt zijn, ziet op de toestand der geesten in het dodenrijk. Het was uit met de macht van Babel’s koning, want ook hij was nedergedaald ter zelfde plaatse als de vroegere heersers en leden des volks. Hij, de machtigste onder de machtigen was een krachteloze, een beroofde van kracht geworden.
Vs. 8-10. Van de hoogten des Libanons dringt het vreugdegezang, vs. 4-7, tot in de diepten der onderwereld, en de andere stomme schimmen openen hunnen mond tot een korten, treffenden spot op aardse macht. Het klinkt groot en geweldig, als cipressen en cederen als in de storm der vreugde ruisen, maar nog groter is de zin van dit woudlied uit de hoogte, ‘t welk het profeten oor in hem verneemt: “Sedert gij ligt, klimt niemand meer op, om ons af te houwen!” zo moeten bomen spreken, die op de hogen Libanon, als natuurlijke zinnebeelden der verhevenheid, de onbegrensde ijverzucht des trotsen konings op al wat groot is tegenstonden. En laten we ons van de top des Libanons in de snelste vlucht in de diepste gronden der hel varen, hoe waar is ook daar het gezicht, dat ons de wijze ziener toont! De hel siddert als haar de voet van de machtigsten heerser der aarde betreedt, en hare bewoners verdringen zich in ontelbare drommen om de beroemden aankomeling te gaan begroeten. Maar dat is geen sidderen der vrees en des schriks, gelijk dit eens de zegenrijken held op de oppervlakte der aarde verbreidde; het is dat waggelen en zweven van luchtige schijngestalten, welke nu ook als ene schaduw van vergane grootheid de koning van Babel wordt toegevoegd. Bovenal zijn zij het, die eens heersers waren op aarde, welke naar de aanblik des mans begerig zijn, die hen van boven van hun tronen gestoten heeft Schaduwtronen hebben zij ook beneden weer ingenomen, en van deze verheffen zij zich, door de algemene beweging der hel in beroering gebracht ter ontvangst des gebieders. Maar geen hymnus van slaafse vleiende taal, gelijk zijn verwend oor hem verwachten deed, begroet hem, maar de verpletterendste spot, dat nu ook hij niet meer is, geluk zij zelf opgehouden hadden te zijn.

Het geheel is poëtische inkleding en toch zijn deze trekken meer dan dit. Daar zullen zij in een tussentoestand, terwijl zij op het gezicht wachten, de droom van het leven op aarde in zekere mate voortdromen, in zoverre namelijk, als hun knelling zelf enen schijn van het eertijds in zich bevat (vgl. Luk. 16:23 vv.). Ook zal wederkerig honen een niet gering deel van de eeuwige ellende (Dan. 12:2) uitmaken.

1) Ja, zo roepen verder de levenden en de geredden uit uwe macht u na: Uwe hovaardij, al de weelde, die u vroeger omringde (Hoofdstuk 47:1) is in de hel neergestort met het geklank uwer luiten, waarop gij voor u liet spelen; de maden zullen, nadat uw lichaam aan het graf is overgegeven, onder u gestrooid worden, in plaats van vroeger toen de zachte divans en de

prachtvolle kamers onder u waren gelegd, en de wormen zullen u bedekken, zullen uw deksel zijn in plaats van het kunstvol Babylonisch tapijtwerk.

Wat nu verder volgt wordt niet gezegd door de geesten der afgestorvenen, maar door hen, die in vs. 3 genoemd worden als degenen, die de spreuk zouden opheffen.

Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster, gij zoon des dageraads! Hoe zijt gij van uw hoog standpunt, dat gij onder de vorsten der aarde innaamt, daar gij voor de verhevenste onder hen werd gehouden, zo diep naar beneden gestoten! 1) Hoe zijt gij ter aarde nedergehouwen, gij hoogverhevene boom vol takken (Hoofdstuk 10:33. Ezechiël. 31:3 vv. Dan. 4:7 vv.), gij, die de Heidenen, de volken rondom u, krenkte, opdat zij niet voor u zouden kunnen bestaan!

De morgenster is de schitterendste onder alle sterren, en omdat de sterren zelf in het typisch taalgebruik koningen aanduiden (Num. 24:17), is morgenster zoveel als Koning der koningen. De ware morgenster (Openbaring 2:28; 22:16), de echte Koning der koningen (Openbaring 17:14; 19:16) is Jezus Christus. In het rijk des geestes is Satan de zich opwerpende koning der koningen, de valse bedrieglijke morgenster (lucifer); dezen hebben de Christelijke uitleggers zeer te recht als het gronddenkbeeld dezer profetische schildering aangemerkt, wiens gewelddadige heerschappij en wiens val (Luk. 10:18) hier slechts ingewikkeld wordt voorgesteld.

En zei in uw hart, dat met zo grote veroveringsplannen vervuld was: Ik zal ten hemel opklimmen; ik zal mijnen troon boven de sterren Gods verhogen, even alsof er voor u geen tot hiertoe en niet verder kon komen (Job 38:11); en ik zal, zo dacht gij, u boven al het geschapene verheffende, mij zetten op de berg der samenkomst, de woonplaats (volgens de mening der heidenen) der afgoden, aan a) de zijden van het noorden, daar namelijk dachten zich de Oosterse volken dien godenberg, bij de Perzen el-bordsch genaamd 1).

Ps. 48:3.

Bijkans alle oude volken versierden zich zekere hoge gebergten, die hun verbeelding meestal in het verste Noorden plaatste, waar goden en godengestalten plechtige vergaderingen hielden, en van waar zij hun opperheerschappij over de aarde uitoefenden. De Atlas, Ida en Olympus der Grieken en Romeinen zijn een iegelijk bekend.

Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen; ik zal de Allerhoogste gelijk worden (vgl. Dan. 6:7 v.).

Ja, het tegendeel zal geschieden, edoch in de hel zult gij neergestoten worden aan de zijden 1) van de kuil 2), in de ondersten hoek van het graf (Ezechiël. 32:23; vgl. vs. 19.

Een trotse taal, ontleend misschien aan de gevallen Engelen, die zich ook met de hogen God gelijk stelden en niet afhankelijk van Hem wilden blijven. Hij verbeelde zich in luister en

macht alle zijne naburen te zullen overtreffen en de grond te zullen leggen van de hoogste macht en de opperheerschappij over alle volken der wereld.

Het betaamt de vorsten wel, die als sterren blinken aan de hemel dezer wereld om tot licht, tot troost en vreugde te zijn voor degenen, welke zij besturen, opdat zij dus tot groot nut en voordeel der aan hun zorg vertrouwde onderdanen wezen mocht, maar geenszins, om in zich op de troon des Allerhoogsten te willen plaatsen en te staan naar het bewind van Hem, door Wie alle vorsten regeren, want boven alle deze koningen, deze sterren Gods, had hij zijn troon al verhoogd. Hij had zich ook gezet op de berg der samenkomst; hij had de heiligen tempel verwoest of uitgeplunderd en zijn heiligdommen weggevoerd en nu meende hij vervolgens tot de hoogten der wolken op te klimmen. Zo ver ging zijne verfoeilijke heerszucht en zondige hoogmoed; want hij verwachtte niets minder, dan na zijn dood, als een god te zullen aangebeden en vereerd te worden door alle zijne onderworpelingen.
In het Hebr. El-jarketee bor. Dit kan wel betekenen, aan de zijden van het graf, maar ook, in het binnenste van het graf, en dit past beter. De Profeet stelt hier de diepste diepte der vernedering tegenover de hoogste hoogte der verheffing. Babels koning had zo hoog mogelijk willen klimmen, zich zo hoog mogelijk willen verheffen en ziet door de macht en kracht Gods wordt ook hij, de machtige, zo diep vernederd als het maar kan.
Ja! in de hel zijt gij ter neergestort. In ‘t diepst des diepen afgronds.

Die van de levenden u zien zullen, in het tot verrotting overgegane lijk zullen met opmerkzaamheid u aanschouwen; zij zullen op u letten, en zeggen: Is dat die man, die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven?

Die de wereld als ene woestijn stelde, door zijne verwoestende veroveringstochten, en dezelve steden verstoorde? die zijne gevangenen, welke hij van de gehelen aardbol had samen gevoerd, niet liet los gaan naar huis toe, gelijk bijv. met het volk der Joden geschieden zal (Jer. 50:33)?

Al de koningen der Heidenen, ook die der Assyrische monarchie, zij allen liggen, wat hun lichaam betreft, neer met eer, zij zijn met ere ter aarde besteld, hoewel hun zielen ter helle gevaren zijn (vs. 9 v.), een iegelijk in zijn huis 1), in zijn vaderlijk graf, in de nabijheid van het paleis, dat hij zich gebouwd heeft (2 Kon. 15:20).

De Oosterlingen noemen de graven huizen, en wel eeuwige huizen; ook geleken hun grafsteden wel naar woningen der doden.

Maar gij 1) zijt verworpen van uw graf als een gruwelijke weggeslingerde scheut, als een wilde spruit van de boom, dien men afsnijdt en wegwerpt, zonder naar hem om te zien, als een kleed 2) der gedoden, die met het zwaard doorstoken zijn, dat niet waard is om van het slagveld als buit medegenomen te worden, daar het geheel van bloed doorweekt is; als die nederdalen in enen steenkuil, als een, voor wiens lijk men een gat maakt, waar men het vindt, en het dan met een steenhoop bedekt (2 Sam. 18:17), ja, nog erger dan die lijken zal het met het uwe gaan, het zal zijn als een vertreden dood lichaam, als een aas, dat men in het geheel niet begraaft, maar in het slijk vertreedt (Jer. 16:4; 22:19. 2 Kon. 9:33 vv.).

De koning van Babel is hier niet te denken als afzonderlijke persoon, maar als vertegenwoordiger van de Chaldeeuws-Babylonische monarchie. Wat de laatsten nakomeling van het huis van Nebukadnezar overkwam (2 Kon. 25:27), die door een opstand van de groten van zijn rijk uit de weg geruimd werd (Dan. 5:30), dat heeft betrekking op het gehele huis, en in ‘t bijzonder op de stichter daarvan, op Nebukadnezar zelven.

Ook deze profetie spreekt daarvoor, dat in Dan. 5:1 vv. onder Beltsazar niet, zo als men gewoonlijk meent, Nabonedos moet worden verstaan; want deze wierp, volgens het bericht van Berosus, bij de belegering van Babel door Cyrus, zich met het overblijfsel zijner troepen in de vesting Borsippa (2 Kron. 36:20), gaf zich echter daarna vrijwillig de overwinnaar over, en deze wees hem Carmanië tot verblijfplaats aan, waar hij zijn verder leven in rust doorbracht, en een natuurlijken dood stierf.

In het Hebr. Lebusch harugim. Het eerste woord kan wel betekenen, een kleed, maar ook bekleed en die laatste betekenis moeten we hier hebben. De Profeet, die hier weer spreekt en van de toekomst gewag maakt, maakt hier bekend, dat hij op het slagveld zal liggen, als bekleed met verslagenen, d. w. z. tussen de verslagenen inliggen en als door hen bedekt. Er zou geen onderscheid zijn tussen dien machtigen koning en de geringste zijner soldaten. Zijn graf vindt hij op het slagveld. Zonder praal en pracht wordt hij ter aarde besteld, of liever wordt zijn lijk weggeworpen in de steenkuil.

Gij zult echter om eens rechtvaardige reden bij dezelve, bij uwe geringste onderdanen, niet gevoegd worden in de begrafenis; want gij hebt uw land verdorven, het als een tiran geschonden en uitgezogen, en uw volk gedood, hen ter voldoening van uw zucht tot verovering geslacht en alsdan zal zelfs een steenhoop der verslagenen niet de plaats van een grafteken of monument bekleden; a) het zaad der boosdoeners zal in der eeuwigheid niet genoemd worden 1), het is het vonnis der goddelijke vergelding, dat de Babylonische monarchie met haren laatsten bezitter op eens en geheel zal worden uitgeroeid en de gedachtenis der Babylonische koningen voor altijd zal worden uitgedelgd.

Job 18:19. Ps. 21:11; 37:28; 109:13.

In eeuwige vergetelheid zouden ze geraken, en nooit dan met oneer genoemd worden. Zij mogen er zo trots uitzien als zij willen, zij mogen zo veel pracht vertonen als het hun gelieft, al hun pracht en fraaie vertoning zal hen tot des te meer onere verstrekken, want er is geen aanzien altoos te verwerven, geen duurzame achting te erlangen langs of door een zondigen weg.

Maakt, zo zeg ik, de profeet des Heren, naar aanleiding van dit goddelijk vonnis: de slachting voor zijne kinderen, de kinderen van de koning van Babylon, gereed a), om hunner vaderen ongerechtigheid wil (Ex. 20:5. Jer. 32:18), dat zij niet weer opstaan, om een nieuw geslacht van heersers te stichten, en de aarde erven, wederom landen veroveren, en de wereld vervullen met vaste steden, om hen aan hun heerschappij te onderwerpen.

Ex. 20:5. MATTHEUS. 23:35.

De geschiedenis kent wel enen Nebukadnezar II die zich voor enen nakomeling van het huis van Nebukadnezar I uitgaf, en door de Magiërs aan het hoofd van de opstand van Babel tegen Darius Hystaspes werd gesteld (Ezra 1:4). Deze was echter een bedrieger, en wordt ook als zodanig in het grote opschrift te Behistan voorgesteld.
Maar niet bloot vreemde volken heeft de koning in 't verderf gestort! zijn eigen volk heeft Hij aan zijne onlesbare veroveringszucht opgeofferd, zijn eigen land in ene woestijn veranderd. Daarom zal hij zelf vergaan ver van zijn graf, zijnen heengeganen vaderen niet in ere bijgezet, een offer zijner krijgswoede op een open slagveld; zijn gehele geslacht echter, het boze gebroed des alverwoestenden vaders, zal ondergaan, opdat de aarde eindelijk weer uit puin en verwoesting tot rust kome.

En Ik zal hen, de stad Babel zelf, want ook deze zal niet voortbestaan, met al hare woningen a) stellen tot ene erve der nachtuilen, der wateregelen, die zich bijzonder gaarne aan woeste plaatsen ophouden, en tot waterpoelen, door verwoesting der dijken, die haar thans nog behoeden voor het worden tot ene moeras, terwijl dan de Eufraat ze vrij onder water kan zetten; en Ik zal hen met enen bezem des verderfs uitvagen, geheel en al wegvegen, spreekt de HEERE der heirscharen. 1)

Jes. 34:11. Zef. 2:14.

Met deze slotwoorden is het vonnis der algehele vernietiging van Babel uitgesproken. Nebukadnezar had Zedekia's zonen laten slachten, om zo mogelijk het koningshuis van David, de Gezalfde Gods, geheel te vernietigen, hier dreigt en voorspelt de Heere, dat Babel's vorstenhuis volkomen zal worden uitgedelgd.

Babel heeft de raad Gods uitgediend, heeft volvoerd waartoe God het had bestemd, maar Babel heeft zich niet bekeerd tot Hem, door Wie het machtige daden heeft gedaan. Babel heeft zich driest verzet tegen Gods roepstemmen, heeft Gods volk verdrukt en in Gods volk God zelven hoon en smaad aangedaan, nu zal ook aan Babel het vonnis van Gods rechtvaardigheid en heiligheid voltrokken worden.

Wel is er van ene Chaldeeuwse wereldmacht nog geen begin aanwezig, de Assyrische staat nog op het toppunt harer grootheid, toch zal deze op haren tijd vallen, om voor gene plaats te maken, gelijk reeds in Hoofdstuk 10:5 vv. is aangewezen. De HEERE der heirscharen heeft gezworen, zeggende: Indien niet (Ik zal geen God zijn, zo niet-), gelijk Ik gedacht heb, het alzo geschiede, en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal!

Namelijk dit, dat Ik Assur in Mijn land, in Palestina, zal verbreken, en hem op Mijne bergen, die in dit land bijzonder rondom Jeruzalem zijn (Ezechiël. 38:21; 39:2, 4) vertreden; opdat zijn juk van hen, van de bergen van Mijn land d. i. van Israël, afwijke, en zijn last van hunnen schouder afwijke (Hoofdstuk 10:27).

Dit, wat hier over Assur en vroeger over Babel, deze beide wereldmonarchieën, is gezegd, is de raadslag, die beraadslaagd is over dat ganse land, dat thans aan Assur onderworpen is en

later zal zijn aan de koning van Babel (Jer. 50:17 vv.); dit is de hand, die uitgestrekt is over alle volken, die mede deel hebben aan de catastrofe die over beide rijken komt.

Het zal vervuld worden aan beide machten, eerst aan Assur (Hoofdstuk 37:6 vv.) en in de volgende eeuwen aan Babel; want de HEERE der heirscharen heeft het in Zijnen raad besloten; a) wie zal het dan breken? en b) Zijne hand is uitgestrekt, wie zal ze de keren, dat zij niet doe, waartoe zij zich reeds opgeheven heeft?

2 Kron. 20:6. Job 9:12. Spr. 21:30. b) Dan. 4:35.

Geweldige woorden der hoogste majesteit, schitterend als bliksemstralen, daverend als donderslagen. Wie mag tot Hem zeggen: “Wat doet Gij?” De heidenen hebben de uitgestrekte hand Gods erkend, en in ijdelen opstand, gelijk de tweede Psalm zo verheven verkondigt, onder hare almacht zich moeten buigen. Maar ook de Christenen sidderen voor haar, wanneer zij niet in gelovig-liefhebbende overgave naar tevens nu eens schuddende, dan eens zacht besturende leidingen zich stil voegen.
Alle de machtigen der aarde worden ook hiernamaals uitgedaagd, om hetgeen de Heere had voorgenomen en gesproken, met opzicht tot het juk der ASSYRIËRS, te doen veranderen of vernietigen. Niemand is ooit in staat geweest, noch zal het ooit worden, om des heren Raadsbesluit te doen omkeren, of het eens besloten terug te doen roepen.
Hetgeen Hij wenst kan niemand tegenstaan en de loop Zijner oordelen is nooit te stuiten. Vs. 24-27 bevatten een voorzegging omtrent Assyrië en staan derhalve niet in verband met de spreuk en de profetie over en ten opzichte van Babel.
Hier wordt voorspeld, dat Assur in Palestina zal vallen en tot machteloosheid zal worden gebracht.
En dat dit zeker is, komt dewijl het is volgens Gods Raadsbesluit, en niemand des Heren hand kan afslaan, of tot Hem zeggen: wat doet Gij?

GODSSPRAAK TEGEN FILISTEA.
II. Vs. 28-32. Met het slot der vorige Godsspraak, waarin Assurs nederlaag in het heilige land werd voorzegd, staat de nu volgende tegen Filistea in het nauwste verband. De Filistijnen, Israël’s oude erfvijanden, hadden het Syrisch-Efraïmietisch verbond tegen Juda ten tijde van koning Achaz, kort voor wiens dood ons orakel is gesproken, zich ten nutte gemaakt, om het rijk van Juda zeer te verzwakken. Hier wordt hun nu gezegd, dat zij zich niet moeten verheugen over hun veroveringen, en niet te vroeg moeten juichen over de tegenwoordige machteloosheid van het huis van David. Integendeel zal steeds nieuwe vernedering door dit huis, zeer spoedig en in lateren tijd, over hen komen, en tevens wacht hen een tijd van ellende door dezelfden Assur, voor wiens aanvallen Jeruzalem, de stad des levenden Gods, zal worden beschermd.

In het jaar a) toen de koning Achaz stierf, d. i. in het jaar 727 v. Chr. dus in een tijd, toen de Filistijnen nog in het bezit waren van de steden, die aan het rijk van Juda in de vlakte Sephela en in het zuiden ontnomen waren (2 Kron. 28:18), en de vernedering van deze aarts- en erfvijanden van Israël, vooral van het rijk van Juda, nabij was (2 Kon. 18:8), toen

geschiedde deze last, deze dreigende Godsspraak, die ik, Jesaja, met het oog des geestes gezien heb (Jes. 13:1).

2 Kon. 16:20.

Verheug u niet, gij gans Palestina (Filistea), land der Filistijnen! dat de roede, die u eertijds onder David, Salomo, Josafat en Uzzia (2 Sam. 8:1. 1 Kon. 4:1. 2 Kron. 17:11; 26:6 vv.) sloeg, terwijl het rijk van Juda u zijne overmacht liet gevoelen, gebroken is, in zoverre namelijk onder Achaz de Davidische scepter machteloos en krachteloos is geworden; want uit de wortel der slang, uit de slangenstam, uit het vernederde stamhuis van David, dat u vroeger zo gevaarlijk is geweest, zal een basiliek, ene nog veel gevaarlijker slang in de uit dit geslacht afstammenden koning Hizkia voortkomen, die u al uwe veroveringen weer ontneemt, en u binnen uw eigen gebied volkomen verslaat, en hare vrucht, de vrucht van dien slangenstam, zal een vurige vliegende draak zijn, de toekomstige koning Hizkia, die voor Israël vrede, maar voor u dood en verderf is.

De basilisk is het Davidische koningschap van de naaste, de vurig vliegende draak het Davidische koningschap van de latere toekomst. Het beeld kan ongepast schijnen, omdat de slang symbool is van de boze, maar zij is niet alleen symbool van de boze, maar ook van de vloek; de vloek nu is energie der straffende gerechtigheid en als volvoerder van dezen, als een Godsgericht over Filistea, heet de Davidische koning hier in drievoudige opklimming ene slang. Misschien is de keuze van het beeld toe te schrijven aan Gen. 49:17; want het woord over Dan is vervuld in Simson, de gezworen vijand der Filistijnen.
Van vliegende slangen maken de ouden ten opzichte van Arabië en Egypte meermalen (Herod. II. 75. III. 109.) melding; zelfs nieuweren hebben beweerd dergelijke in het Oosten gezien, of tenminste er van gehoord te hebben. Evenwel komt de zaak als zeer onzeker voor; uit de beide plaatsen van onzen profeet, hier en in Hoofdstuk 30:6, volgt het werkelijk bestaan van hen nog niet volstrekt.
Door de wortel der slang wordt hier de stam van Isaï verstaan, dewijl Isaï ook de naam Nahas of Nachas voerde. Hizkia daarentegen wordt bij een basilisk vergeleken, die met een opslag van zijn oog en de aanwijzing zijns monds gezegd wordt, andere dieren te kunnen doden, want dus zou Hizkia op zijn gebed en godsvuchtig ademen om ‘s hemels hulpe, zonder andere wapenen, ook zijne vijanden neervellen of overwinnen.

En de eerstgeborenen der armen, 1) de armsten onder de armen, namelijk de nu zo diep vernederde en van alle zijden bedreigde leden Mijns volks (2 Kron. 28) zullen weiden, zullen onder de scepter van hunnen toekomstigen koning uit het huis van David een leven genieten, zo als dit in Ps. 23:1 vv. beschreven is, en de nooddruftigen, juist deze kinderen Israël’s, die thans zoveel gebrek lijden, zullen zeker neerzijgen, als die geen ongeluk meer hebben te vrezen (Ps. 23:4 vv.). Uwen wortel daarentegen, u, nadat gij tot een wortel vernederd zijt, zal ik door de honger doden, en uw overblijfsel, wat nog in leven mocht gebleven zijn, zal hij, de vijand, van wie in ‘t volgende vers zal gesproken worden, ombrengen.

In het Hebr. weraoe bekoree dallim. Dit betekent wel letterlijk: en de eerstgeborenen der armen zullen weiden, maar dan in de zin van de meest armen, de armsten onder de armen

zullen weiden. De profeet wijst hier op de grote tegenstelling, dat Gods volk, zelfs de armsten onder de armen, gerust en veilig zullen neerliggen, terwijl de Filistijnen aan allerlei ellende ten prooi zullen zijn.

Huil, gij poort! gij verzamelplaats in iedere stad van het land, waar de oudsten gewoonlijk beraadslaagden (Gen. 19:1)! schreeuw, gij stad, welke gij ook onder de Filistijnse moogt zijn (Joz. 13:2)! gij zijt gesmolten, verschrikt van wege de naderenden ondergang (lees hier 2 Kon. 18:13), gij gans Palestina (Filistea)! want van het noorden, de streek, waarheen Assyrië ligt, komt een rook, een verzengend en brandend vuur, dat door de opstijgenden rook reeds in de verte gezien wordt, en er is bij het naderend Assyrisch leger geen eenzame in zijne samenkomsten, 1) niet een, die lafhartig of nalatig of ziek bij de anderen achterblijft (Hoofdstuk 5:27).

In het Hebr. Weëen bodeed bemoadaw. Beter: er is geen eenzame onder hun legerscharen. Want wel betekent het laatste woord, samenkomst, maar hier heeft het de betekenis van, legerscharen. De Profeet wil zeggen dat de vijand bij ganse drommen aankomt, om het land der Filistijnen te vernietigen.

De Engelse vertaling heeft: En niemand zal ten gezetten tijde alleen staan.

Wat zal men dan, nadat geheel Filistea door het machtige, voorttrekkende leger genomen en verdorven is, antwoorden de boden des volks, de boden, welke de verschillende naburige volken naar Jeruzalem zenden, om te laten vernemen hoe het deze door de Assyriërs nog veel meer dan Filistea bedreigde stad gegaan is? Dit zal men hun antwoorden, nadat zij hebben gezien wat in 2 Kon. 19:35 vv. verhaald wordt, dat de HEERE Zion gegrond heeft, daarom kon het voor de machtigen vijand onwankelbaar stand houden, opdat de bedrukten Zijns volks de gelovige leden Zijner gemeente, die in deze wereld gering en veracht zijn (Ps. 72:4. Zach. 11:7), ene toevlucht daarin, in deze door de Heere wonderbaar beschermde stad, hebben zouden, daar zij het opnieuw hebben ondervonden, hoe veilig zij zijn onder de bescherming van hunnen God.

De voorzegging is spottelijk oraculeus (raadselachtig). met de volken spreekt de profetie anders dan met Israël; hare spraak is daar dictatorisch kort, zelfs gevoelvol verheven, hoogdravend poëtisch en naar de eigenaardigheid van het volk, ook bijzonder gekleurd.
Hoe overigens zelfs in dit deel van het orakel het perspectief van ene nog verdere toekomst ligt, toont Jeremia aan, die in zijne voorzegging tegen de Filistijnen (Hoofdstuk 47) het woord van Jesaja opneemt.
Jeremia neemt echter alleen de tweede strofe (vs. 31 en 32) op; het Messiaanse element der eerste (vs. 29 en 30) zet Zacharia in Hoofdstuk 9 voort.
De belangen Zijner Kerk toch gaan hem boven alles het naaste. Toen de boden der heidense volken en naburige volken bij Hizkia kwamen vernemen, hoe en waardoor hij zo roemrijke zegepralen op de Filistijnen behaald had, kregen zij ten antwoord, dat God zelf, voor hen gestreden had en Zijn volk met overwinning gekroond had, opdat Zijn Kerk, door Hem gevestigd, vast blijven en zegevierend bloeien mocht, tot aan het einde der eeuwen. Als ook dat

Zijn Kerk en volk op hem zou blijven steunen en van Hem afhangen.

HOOFDSTUK 15.

PROFETIE OVER MOAB.

III. Hoofdstuk 15 en 16. In dit orakel wordt het land der Moabieten, dat, aan de oostzijde van de Jordaan gelegen, zich toen over zijne noordelijke grenzen bij de beek Arnon verre in het gebied der Rubenieten en Gadieten had uitgebreid, voorgesteld als aanstonds met enen slag neergeworpen. De beide hoofdplaatsen zijn plotseling vernietigd, waarover zich dan weeklacht en treurigheid in het gehele land verheft, en een algemeen vluchten over de zuidelijke grenzen begint (Hoofdstuk 15). Het is Israël's bescherming, die zij moeten zoeken en van welke zij zich vooraf moeten verzekeren (Hoofdstuk 16:1-5). Tegenover deze toekomstige zelfverootmoediging van Moab, welke de vrucht zal zijn van zijn lijden, staat nu zijne tegenwoordige zelfverheffing over. Geheel en al door hoogmoed bezeten praalde het en was daarbij vol woede tegen Israël, waarom nu juist zoveel jammer over hen komt, welken de profeet zelfs beklaagt (16:6-12). Eindelijk wordt nog de termijn van vervulling van het thans niet voor de eerste maal geprofeteerde aangegeven (16:13, 14).

De a) last, de rechterlijke Godsspraak (Hoofdstuk 13:1), van (over) Moab (Num. 21:11).

Jer. 48:1. Ezechiël. 25:8. Amos 2:1.

Zeker in de nacht, dus plotseling en geheel onverwacht (Job 27:20), is Ar-Moabs, de aan de Arnon gelegene hoofdstad van het land (Num. 21:15), verwoest; zij is als met één slag uitgeroeid; zeker in de nacht is Kir-Moabs, die sterke, op eens verwoest, zij is uitgeroeid; zodat Moab tegelijkertijd in zijne hoofdstad en in zijne vesting als in een ogenblik te gronde is gegaan.

Hij of men, de Moabiet, gaat op, wanneer dit ongelijk hem overkomen is, naar Baïth 1) (= huis van Baäl), waarschijnlijk hetzelfde als Beth-Baäl-Meon (Num. 32:38) of Beth-Diblathaïm (Jer. 48:22. Num. 33:46), en Dibon (= wenende) (Num. 21:30; 32:34) en naar Bamoth 1) (= hoge plaatsen, altaren, (of: Men stijgt opwaarts ten tempel, en Dibon op de hoogte, of: tot de altaren), om te wenen; over of op Nebo (= voorspeller) en over of op Medeba (= water van rust) zal Moab (Num. 32:38; 21:30) huilen, dewijl zij verwoest zijn; op
al hun hoofden is kaalheid, ten teken der diepe treurigheid van een geheel volk; aller baard is afgesneden (Deut. 14:2).

Jer. 48:37. Ezechiël. 7:18.

Men kan Baïth ook vertaald weergeven, n. l. als huis der afgoden (van Kamos). Zo ook Bamoth, hetwelk betekent, de hoge plaatsen, waarop de altaren stonden. Op aangrijpende, aandoenlijke wijze, als wenende met de wenenden, klinkt het woord des Profeets. Als een donderslag uit een helderen hemel zal het onheil Moab treffen. In één nacht zal Ar- en Kir-Moabs verwoest worden en Medeba leeggeplunderd en uitgemoord worden door de Assyrische legerscharen.

Op hun wijken, de marktplaatsen hunner steden hebben zij zakken aangegord; op hun daken en op hun straten, dus overal waar zij zich vertonen, huilen zij allemaal, afgaande met geween, zwemmende in tranen.

Zo Hesbon (= zinspreuk) als Eléale (= waar God nederdaalt), de burgerij dier beide steden, die op hoge heuvels met ver uitzicht gelegen zijn (Num. 21:27 vv. 32:3, 37), schreeuwt zo luide en geweldig, dat hun stem wordt gehoord tot Johaz (= ene onderdrukte plaats, Num. 21:23) toe; daarom maken de toegerusten de gewapenden van Moab, hoewel anders ruwe krijgslieden, minder voor zachte gevoelens des harten toegankelijk een geschrei; eens iegelijks ziel in hem is kwalijk gesteld, ‘t gehele volk beeft van smart.

Mijn (des profeten) eigen hart schreeuwt over Moab. 1) Ik ben diep bewogen over het arme volk; hare grendelen 2) zijn naar Zoar toe aan het zuideinde der Dode zee (Num. 19:22), de driejarige vaars 3); want hij gaat op met geween naar de opgang van Luhith (= tafels), tussen Ar-Moab en Zoar, dus midden in ‘t eigenlijke land der Moabieten; want op de weg naar Horonaïm = twee spelonken), waar de weg weer naar de laagte gaat (Jer. 48:5 vgl. Neh. 2:10), verwekken zij een jammergeschrei, een geschrei, dat zich telkens vernieuwt en verzachting en hulp wil verschaffen, voor het gevaar van gehelen ondergang dat hen bedreigt.

De Profeet zelf was er in zijn geest met droefheid over aangedaan. Zijn hart schreide over Moab en des zelfs inwoners, die, schoon vijanden van Gods volk, nochtans zijne natuurgenoten waren, en van des zelfs rang en aard en gesteldheid, wier ellenden men niet zonder medelijden zien kan, zo men iets menselijks in zich heeft, te minder, omdat men niet weet, wanneer het ook onze beurt zou kunnen worden, om uit dezelfden beker der smart en vreze te moeten drinken. Het betaamt de dienstknechten des Heren vooral, dat zij van een liefderijken, meedogenden en tederen aard zijn, nooit naar de dag der ellende verlangen en met hunnen Meester wenen over de breuke van Jozef, over de ellenden van Sion, of het naderend verderf van Jeruzalem.
In het Hebr. Berichiha. Door onze Staten-Overzetters is dit woord vertaald door, grendelen en zij tekenen aan: “de oversten en machtigen van Moab worden bij grendelen vergeleken omdat zij de vastigheden des lands zijn. ” Echter kan het ook betekenen, als het gelezen wordt met dezelfde medeklinkers “baricheha, ” hare vluchtelingen (zo is het ook vertaald in Jes 43:14), en die betekenis moeten we hier hebben. Anderen vertalen, hare vorsten vluchten tot Zoar toe en lassen dan het woord “vluchten” in. In elk geval wil de Profeet hier zeggen, en dit volgt ook uit het vervolg, dat de Moabieten de vaste steden verlieten en vluchtten naar Zoar en andere streken.
Sommigen vatten dit woord op als bijvoeging, bij Zoar, om aan te duiden, dat die stad nooit bedwongen was, dewijl een driejarige vaars nog onverzwakt in haar kracht staat.

Anderen laten het tweede woord onvertaald en lezen dan tot het 3de Eglath, d. i. het zuidelijkste Eglath.

Mijn (des profeten) eigen hart schreeuwt over Moab. 1) Ik ben diep bewogen over het arme volk; hare grendelen 2) zijn naar Zoar toe aan het zuideinde der Dode zee (Num. 19:22), de driejarige vaars 3); want hij gaat op met geween naar de opgang van Luhith (= tafels), tussen

Ar-Moab en Zoar, dus midden in ‘t eigenlijke land der Moabieten; want op de weg naar Horonaïm = twee spelonken), waar de weg weer naar de laagte gaat (Jer. 48:5 vgl. Neh. 2:10), verwekken zij een jammergeschrei, een geschrei, dat zich telkens vernieuwt en verzachting en hulp wil verschaffen, voor het gevaar van gehelen ondergang dat hen bedreigt.

De Profeet zelf was er in zijn geest met droefheid over aangedaan. Zijn hart schreide over Moab en des zelfs inwoners, die, schoon vijanden van Gods volk, nochtans zijne natuurgenoten waren, en van des zelfs rang en aard en gesteldheid, wier ellenden men niet zonder medelijden zien kan, zo men iets menselijks in zich heeft, te minder, omdat men niet weet, wanneer het ook onze beurt zou kunnen worden, om uit dezelfden beker der smart en vreze te moeten drinken. Het betaamt de dienstknechten des Heren vooral, dat zij van een liefderijken, meedogenden en tederen aard zijn, nooit naar de dag der ellende verlangen en met hunnen Meester wenen over de breuke van Jozef, over de ellenden van Sion, of het naderend verderf van Jeruzalem.
In het Hebr. Berichiha. Door onze Staten-Overzetters is dit woord vertaald door, grendelen en zij tekenen aan: “de oversten en machtigen van Moab worden bij grendelen vergeleken omdat zij de vastigheden des lands zijn. ” Echter kan het ook betekenen, als het gelezen wordt met dezelfde medeklinkers “baricheha, ” hare vluchtelingen (zo is het ook vertaald in Jes 43:14), en die betekenis moeten we hier hebben. Anderen vertalen, hare vorsten vluchten tot Zoar toe en lassen dan het woord “vluchten” in. In elk geval wil de Profeet hier zeggen, en dit volgt ook uit het vervolg, dat de Moabieten de vaste steden verlieten en vluchtten naar Zoar en andere streken.
Sommigen vatten dit woord op als bijvoeging, bij Zoar, om aan te duiden, dat die stad nooit bedwongen was, dewijl een driejarige vaars nog onverzwakt in haar kracht staat.

Anderen laten het tweede woord onvertaald en lezen dan tot het 3de Eglath, d. i. het zuidelijkste Eglath.

Want ook de wateren van Nimrim (= zuivere wateren), waarschijnlijk niet Beth-Nunra, hoog in het Noorden, in de velden van Moab (Num. 32:3, 36), maar de tegenwoordige bron Moyet Numêre in het zuiden van het land, zullen tengevolge dier verderving enkel verwoesting wezen; want het gras is verdord, het tedere gras is vergaan, er is gene groente, geen kruid.

Daarom (met dit verbindingswoord verenigt hier de profeet de ene gedachte met de andere, zonder dat juist de volgende ene redengevende is) zullen zij de overvloed, dien zij vergaderd hebben, en hetgeen zij weggelegd hebben, aan de beek der wilgen 1), de grensrivier in het zuiden des lands, voeren.

Zeer verschillend wordt ook dit woord “nachal Arabim” opgevat; v. d. Palm denkt aan de Eufraat, Klinkenberg zegt: “naar Babylonië. alwaar zeer vele wilgen aan de rivieren groeien” (vgl. Ps 137:3). Michaëlis leest “rozenbeek” en schijnt te denken aan de beek Krith, waar Elia door de raven gespijzigd werd. De LXX vinden daarin de Arabieren. Eichhorn denkt aan de Arnon. Hitzig vindt in haar “de beek der vlakte, ” Ewald “der steppen. ”
Waarschijnlijk is het geweest de tegenwoordige Wady el-Ahsa.

Want dat geschreeuw zal omgaan door de landpale van Moab; haar gehuil tot Eglaïm (= twee poelen), waarschijnlijk niet ver van het zuideinde der Dode zee (Ezechiël. 47:10) toe, ja tot Beër-Elim (= put der machtigen) toe, in het Noord-Oosten van het land (Num. 21:16) zal haar gehuil zijn.

Want de wateren van Dimon 1) of Dibon (vs. 2), alle bronnen en beken, die zich in deze waterrijke landstreek bevinden, zijn vol bloeds van de verslagenen, die gevallen zijn in de slag, welke over het lot van het land besliste. Want Ik zal, zegt de Heere, Dimon nog meer, dan reeds geschied is, toeschikken, te weten leeuwen of een leeuw over de ontkomenen van Moab, mitsgaders over het overblijfsel des lands, die door dat ongeluk nog niet waren getroffen.

De profeet verandert de naam der stad, opdat hij het ontzettende van de slag des te nadrukkelijker aanwijze, hoe Dibon d. i. ene treurstad, Dimon d. i. ene bloedstad zou zijn.

Moab, het afgodische Moab, een der tegen Israël en zijn God meest vijandig gezinde volken van oude tijden af, bezocht in zijn eigen gebied, doolt van stad tot stad, vluchtend voor de bliksem des wapens en de brand der verwoesting, met weeklachten en jammergeschrei alles vervullend. In één nacht is zijne sterkte ingestort, en zijne afgoden, op welker hoogten zij wenend stijgen, kunnen niet helpen; de nood groeit aan van dag tot dag, en over hen, die zich gered wanen, zal die God, van wie zij zich vervreemd hebben in heidense verblinding, en van wiens verwante volk zij zich hebben losgemaakt, op nieuw de verderver vinden.
Wie die leeuw is, is niet twijfelachtig. Was tot Filistea gezegd, dat een slang zou voortkomen over haar, hier spreekt de Heere ten opzichte van Moab van een leeuw. Hebben we vroeger gezien, dat onder de slang Juda’s koning word bedoeld, onder de leeuw kan ook niemand anders worden verstaan.

HOOFDSTUK 16.

Zendt de lammeren van de heerser des lands; zendt de tekenen uwer ootmoedige onderwerping onder de scepter van Juda's koning, aan wie gij te voren zijt dienstbaar geweest 1) (2 Sam. 8:2. 1 Kon. 4:21, 24 de lammeren van de vorst der Moabieten; zendt ze van Sela af, dat in Edom ligt (Num. 21:17), en waarheen gij gevlucht zijt (Hoofdstuk 15:5 en 7), naar de woestijn henen, door de tussen Sela en Jeruzalem gelegene woestijn 2) (2 Kon. 3:8), tot de berg der dochter van Zion (Hoofdstuk 10:32), opdat u van daar hulp kome.

Onderwerping onder David's huis is het enige redmiddel voor Moab; dat is het, wat de profeet, wenende met de wenenden, hun tot in de uitersten schuilhoek, waar zij zich verborgen hebben, tot in de stad der Edomieten, in een dal van rotsen gelegen zo aanhoudend, zo spoedig, zo driegend toeroept.

Dit schijnt ene bijvoeging zonder betekenis, doch is het niet; zij moeten hun schatting uitleveren, zij mogen die niet langer bij zich behouden, maar moeten er mede buiten het land.

Anderszins, zo men Juda's bescherming niet inroept, zal het geschieden, dat de dochters van Moab, vrouwen en kinderen, nadat de mannen door het zwaard zijn gevallen, aan de veren van Arnon zullen zijn, naar de veren van die noordelijke grensrivier zullen vluchten als een zwervende vogel, uit 1) het nest gedreven zijnde, zij, niet wetende waarheen zij zullen kunnen ontkomen, zullen tot Juda komen, maar dan te vergeefs roepen om bescherming.

Het woordje "uit" hebben de onzen ingelast, doch zonder deze invoeging zal men het nadrukkelijker vertalen: "als een zwervende vogel, als een verstoord vogelnest".

1) Brengt enen goeden raad aan, gij vorsten en oudsten van Jeruzalem! zo klinkt de stem van haar smeken, houdt gericht, beslist wat er met ons moet gedaan worden; maakt uwe schaduw op het midden van middag op de hogen middag, gelijk van de nacht; breid uwe schaduw, o Zion! over ons uit, die zozeer bedekt, dat wij op de helderen middag voor onze vijanden onzichtbaar worden en niet te vinden zijn, als dekte ons de zwarte nacht; verbergt de verdrevenen en meldt de omzwevende niet, levert ons vluchtelingen niet aan de vervolger over.

Dit spreken de radeloze Moabieten tot Zion. Zij verwachten van zich zelf geen raad meer. Er is bij hen geen verwachting, en derhalve wenden zij zich tot Zion en volgen de raad, in de vorige verzen gegeven, op.

Laat mijne verdrevenen onder u verkeren 1), o Moab 2), wees gij hun ene schuilplaats voor het aangezicht des verstoorders; want de onderdrukker heeft een einde, de verstoring is te niet geworden, de vertreders zijn van de aarde verdaan.

Onze plaats wordt zeer verschillend verklaard; wij kunnen niet alle meningen optellen, maar slechts een tweetal noemen. Volgens Klinkenberg wordt hier de Israëlieten hun zware misdaad verweten, dat zij de menslievendheid verzuimd hadden omtrent de Israëlieten, toen deze door de verwoestingen van Tiglath-Pilezer verdreven (2 Kon. 15:29) hulp bij de naburen zochten. Door de onderdrukker, die een einde had, wordt Sanherib bedoeld, wiens leger

wonderbaar verslagen wordt (1 Kon. 10), welks nederlaag hier voorzegd wordt. Umbreit heeft ene andere vertaling: “Laat Moabs verjaagden bij u herbergen, zijt hun ter schuilplaats voor de verwoester, want de verdrukker neemt een einde, de verwoesting houdt op, de verstoorders verdwijnen uit het land” en tekent aan: “De hovaardige dochters Moabs verschijnen thans als schuw gevogelte aan de grensvloed, de Arnon (thans Mudcheb, scheidt de landschappen Belka en Karrak (vgl. Num. 21:24, 25), met hare voorbede tussentredend voor hare anders zo trotse mannen, klagelijk voor de vluchtelingen om herberg smekend voor de verwoester, die gewis spoedig zich ondergang vinden en hun dan het terugkeren in hun vaderland mogelijk maken zou. Zions wachters begeren nu uit te rusten in zijne schaduw en onder de hoede des Allerhoogsten te zitten, die Zijn volk ten loon voor de de hulpbehoevenden bewezene goedheid de troon in Jeruzalem “bevestigen en met een zegenrijken koning der waarheid versieren zal. ”

O Moab! is verkeerd vertaald. De vertaling moet óf zijn, de verdrevenen Moabs, óf mijne verdrevenen n. l. Moab. Want ook hier spreken de Moabieten zelf.

Sommigen vertalen dan ook het volgende niet want, maar wanneer, in de zin van, totdat. Moab zoekt dan een schuilplaats, in elk geval raad en toevlucht bij Zion, totdat het gevaar voorbij is.

Want er zal, en dat is het, waardoor Zion groot is, een troon bevestigd worden in goedertierenheid, door genade, geheel in tegenstelling tegenover de tronen dezer wereld, die op een geheel anderen grond rusten, en op dezelve zal bestendig zitten a) in de tent van David, die nu wel zeer vervallen is. maar dan weer op nieuw zal worden opgericht (Amos 9:11), een, die oordeelt en het recht zoekt, terwijl heden het recht zo dikwijls wordt miskend en geen gehoor vindt, en die vaardig is ter gerechtigheid.

Jes. 9:6. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33.

Deze woorden geven weer een duidelijk inzicht in de aard der profetie. Want ja, ook wel wordt hier gesproken van de man, die in Jeruzalem weer recht en gerechtigheid zou handhaven, maar toch in de hoogste mate is deze profetie Messiaans en wordt het hier uitgesproken, dat er dan alleen volkomen redding voor Moab zou zijn, indien het zich leert scharen onder de vanen van dien Koning, die het recht zou zoeken en vaardig zou zijn tot rechtvaardigheid.

1) Wij a) hebben echter gehoord, en dat is de reden, waarom Moab door zo zware bezoekingen moet geleid worden, als in Hoofdstuk 15 is verkondigd, voordat het tot de straks beschrevene verootmoediging komt, wij hebben gehoord de hovaardij van Moab, hij is zeer hovaardig 2) in de vroegeren en nog in dezen tijd; zijn hoogmoed, en zijne hovaardij en zijne verbolgenheid, waarin hij tegen ons volk heeft gewoed, zijn alzo zijne grendelen niet, 3) zijne ingebeelde macht kan hen niet behouden.

Jer. 48:29, 30

Met vs. 6 begint de voorspelling een nieuwen loop. De Profeet wijst er hier op, dat vanwege Moab's hoogmoed het niet tot die verootmoediging zal komen, dat Moab's hoogmoed dat toevlucht nemen tot Zion in de weg staat en daarom gaat hij hier en in de volgende verzen Moab's bange toekomst schetsen.
Hun hoogmoed belette hun nu, om enig onderwijs aan te nemen, hun kregelheid, drift, gemelijkheid en verbolgenheid deden hen met verachting en zichzelf strelende eigenliefde op alle anderen neerzien.
Of, het onware van zijne redenen. De Engelse vertaling heeft: maar zijne leugens zullen alzo niet zijn, d. i. zoals Henry hierbij aantekent: "zijne leugens, waardoor hij de lust van hoogmoed en sterke driften gekoesterd en voldaan heeft, zullen zijne verdere ontwerpen geenszins ondersteunen, gelijk hij dacht. "

Daarom, om dien hoogmoed en die pralerij te fnuiken, zal, wanneer de tijd van straf is gekomen, Moab over Moab, a) de ene Moabiet over de anderen a), huilen, allemaal zullen zij, of alles zal, huilen; over de omgekeerde fondamenten van Kir-Haréseth (= schervenmuur), of Kir in Moab (Hoofdstuk 15:1), zult gijlieden zuchten, gewis zij zijn gebroken; het is nu met die voornaamste stad voor altijd gedaan.

Jer. 48:20.

Anders zou men het ook kunnen vertalen: "over de flessen van Kir-Hareseth zult gijlieden zuchten; gewis zij (die flessen) zijn gebroken. " Men denke dan aan aarden flessen en wijnvaten, waarin men de zeer vermaarden en gezochten wijn van Kir-Hareseth pleegt te bewaren, en waarmee de kooplieden grote winsten deden. De flessen waren gebroken, geheel onbruikbaar en onnut geworden, waarvan de reden vervolgens wordt opgegeven.
Anderen vertalen: over de druivenkoeken van Kir-Hareseth, ook in verband met het volgorde vers.

En gelijk die ene, zo gaat ook de heerlijkheid van al de anderen ten einde; want de velden van Hesbon (= list) zijn verflauwd, ook de wijnstok van Sibma (= lieflijke geur), in de nabijheid van Hesbon (Num. 32:38), beroemd door zijne bijzondere soorten van wijn, de heren, de vorsten, der Heidenen hebben met hun zegerijke, onweerstaanbare krijgslegers zijne uitgelezene planten verpletterd. Die planten waren heerlijk, die ranken heerlijk, zij reiken naar het noorden tot Jaëzer toe (= dien Jehova helpt) (Num. 21:32), zij dwalen door de woestijn, oostelijk heen naar de Arabische woestijn:
hun scheuten zijn uitgespreid, zij zijn gegaan over zee, tot over het meer van Jaëzer, waarin de Arnon zich verliest, en deze zijn woest en baldadig afgehouwen, dat ganse heerlijke land is verwoest.
Jer. 48:32, 33

Of: de scheuten, de afleggers, de afgesneden tweejarige wijnranken, die in de aarde werden gelegd, om wortel te schieten. De scheuten breidden zich zo verre van deze stad uit, dat zij zelfs de Dode zee overgingen en ook daar tot wijnplantingen werden gebezigd.
De rijke en weelderige wijn-plantingen van het land der Ammonieten en Moabieten zijn voorgesteld onder het beeld van enen groten ver uitgebreiden en weelderig groeienden

wijnstok, die zijne ranken ten noorden tot Jaëzer, ten oosten tot in de woestijn, ten westen tot over de Dode zee uitbreidt.
Nog tegenwoordig levert Szalt d. i. Ramoth in Gilead, waarvan Jaëzer niet zeer ver verwijderd was, druiven in buitengewone menigte; men verkoopt ze gedroogd.

Daarom, omdat de ellende van het land zo groot is, en ik die mede gevoel, beween ik, in of behalve de wening over Jaëzer, de wijnstok van Sibma; Ik maak u doornat met mijne tranen, o Hesbon en Eléale! want het vreugdegeschrei over uwe zomervruchten en over uwen oogst is gevallen, is opgehouden;

Of: "een krijgsgeschrei is in uwe zomervruchten en in uwen oogst gevallen; " in plaats van het blijde roepen der wijntreders, wanneer zij met hun voeten de saamgelezene druiven treden, wordt een wild geschreeuw gehoord van de krijgslieden, die de rijke velden vertreden.

Alzo dat de blijdschap en vrolijkheid van de zijde van hen, die daar oogsten, weggenomen is, van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet gezongen, noch, zo als men anders deed, enig gejuich gemaakt; de druiventreder treedt geen wijn uit in de wijnbakken (Richt. 6:11); Ik, de Heere, heb het vreugdegeschrei der druiventreders doen ophouden.

Het is opmerkelijk, dat de vernieling van de wijnbouw op ene wijze wordt voorgesteld, alsof dat de hoofdzaak was. Men heeft het daarom beproefd, de rede van de profeet te verstaan als in oneigenlijken zin bedoeld. Intussen wordt het vreemde daarvan weggenomen, zodra men bedenkt, dat alles daarop aankomt, dat Moab word getroffen in hetgeen het middelpunt van zijn leven was. Moab was in de dienst van het vlees, van weelderig leven, overvloed en wellust als weggezonken. Zij, de genot zoekenden, moeten van het genot worden beroofd. zij, de vreugde najagenden, in enkel klachten en schreien gedompeld worden. Dit is de reden, waarom in onze profetie zoveel sprake is van treurigheid en weeklacht in hare sterkste openbaringen.
Het natuurschoon en de vruchtbaarheid van het land, welke het deel van enig volk worden, zijn gaven uit de rijkdom der goddelijke goedheid, een overblijfsel van het paradijs van de beginne en typen van het paradijs aan het einde van de geschiedenis der mensen, en juist daarom ook voor de geest der profetie gene onverschillige dingen. Het is daarom ook juist de profeet niet onwaardig, die de vernieuwing en volmaking der natuur tot de schoonheid van een paradijs voorzegt, over zulke verwoestingen te wenen, als thans voor zijnen geest staan; de zowel menselijke als goddelijke profetie wordt hier week en vloeiend als ene elegie,
i. een klaagzang.

Daarom, over hetgeen mijn mond heeft moeten verkondigen, ben ik in mijn binnenste op het zeerst ontroerd, en rommelt Mijn ingewand over Moab als ene harp, en mijn binnenste over Kir-héres, Kir-Hareseth (vs. 7) of Kir Moab (Hoofdstuk 15:1).

"Hart, lever en nieren, de edelste organen der ziel zijn als het ware de klankborden van dit in iedere mens zich verbindende verborgen geluid. "

Des profeten hart dreunt als de diepe toon ener harp. Ook dan zelfs, als hij over heidenen, hoogmoedigen, afgodendienaars, ja over vijanden Gods het vonnis uitspreekt, voelt hij het in het binnenste.
De hartstochtelijke taal der Hebreeuwen en in ‘t gemeen der Oosterlingen, is veel sterker dan de onze niet enkel omdat zij de grootspraak zozeer beminnen, maar eenvoudig, omdat zij heviger hartstochten hebben dan wij.

En het zal, als de tijd der boven geprofeteerde straf en de gehele verwoesting komt, geschieden, als men zien zal, dat Moab vermoeid is geworden op de hoogten, 1) zich geheel en al te vergeefs vermoeid heeft met alle mogelijke gaven en offeranden en boetedoeningen, met welke het bij de altaren der afgoden zich heeft beziggehouden (1 Kon. 18:26 vv.), dan zal hij, Moab, in zijn heiligdom, de tempel van zijnen afgod Kamoz (2 Kon. 10:23) gaan, om te aanbidden, maar hij zal a) niet vermogen, daar afgoden noch horen noch helpen kunnen.

Deut. 32:37, 38, 39.

Eerst afgoderij op de hoogten, dan afgoderij in het heiligdom, maar alles te vergeefs. De kennis van de waarachtigen God ontbreekt; het faalt aan kennis der zonde en aan verbrijzeling des harten.

Het laatste deel van het orakel (vs. 6-12) vormt eniger mate op zich zelf een geheel; even als de profetie tegen Babel met een spotlied (Hoofdstuk 14:3 vv.) eindigt, zo ons orakel met ene elegie op Moabs val.
Er is gene profetie in het boek van Jesaja, waarin het hart van de profeet zo smartelijk bewogen is door hetgeen zijn geest ziet en zijn mond moet profeteren; alles, wat hij voorzegt, gevoelt hij mede, als behoorde hij tot het arme volk, welks ongeluksbode hij moet zijn.

Dit, wat in Hoofdstuk 15:1-16:2 gezegd is, is het woord, dat de HEERE tegen Moab gesproken heeft van toen af, waarschijnlijk in dezelfden tijd, waarin Jesaja ook het orakel over de Filistijnen ontving (Hoofdstuk 14:28), dus in het jaar 727 vóór Chr.

Maar nu de Godsspraak is neergeschreven, spreekt de HEERE verder, ook de tijd der vervulling bepaald aanwijzende, zeggende: Binnen drie jaren van het tegenwoordige tijdstip af (als de jaren eens huurlings, d. i. juist na drie jaren, want van de tijd van arbeid laat de meester niet varen, en de arbeider geeft niets toe), dan zal de eer van Moab verachtzaam gemaakt worden met al die grote menigte, ondanks de groten hoop van mensen, waarop het zich nu verheft; en het overblijfsel zal klein, weinig, onmachtig wezen, zodat het overgeblevene gemakkelijk zal kunnen geteld worden (Hoofdstuk 10:19).

Nadat het land der Moabieten 60-70 jaren lang aan de scepter van het huis van David onderworpen geweest was, viel het bij de scheuring van het rijk in het jaar 975 v. C. de koningen van Israël ten deel, en gaf het schatting van zijne kudden aan Samaria. Aan deze cynsplichtigheid onttrok zich echter de Moabietische koning Mesa bij de dood van Achab in het jaar 807. De veldtocht der beide verbondene koningen Joram van Israël en Josafat van Juda tegen hem, welke in het daarop volgende jaar valt, had geen gewenst gevolg (2 Kon. 1:1;

3:4 vv.) Ook de inval, welken de Moabieten in vereniging met andere volken enige jaren later (ongeveer 891 v. C.) in ‘t rijk van Juda deden, en waarbij zij niets minder bedoelden dan ene verdrijving van Gods volk, mislukte geheel, doordien de Heere tussenbeide trad (2 Kron. 20.) Later maakten de eindeloze gevechten met de Syriërs voor het noordelijk rijk het in bedwang houden van Moab en in ‘t algemeen van het gehele land ten Oosten van de Jordaan onmogelijk. De daar aanwezige volken verdrukten de Israëlitische bevolking en wreekten aan het verzwakte rijk het verlies hunner zelfstandigheid (2 Kon. 10:32 v. 13:20). Eerst Jerobeam II (van 824-783 v. C) heroverde, gelijk de profeet Jona voorspeld had, het gehele gebied, van Haurath in het Noorden tot aan de Dode zee in het Zuiden (2 Kon. 14:25 vv.), en de Moabieten bleven naar allen schijn rustig, totdat de stammen ten Oosten van de Jordaan in het jaar 749 door Tiglath-Pilezer in ballingschap werden vervoerd (2 Kon. 15:29), wanneer zij van de gelegenheid gebruik maakten, om hun vroegere bezitting (Num. 21:30) terug te nemen, en zich in al de steden ten noorden van de Arnon zetelden, die sedert dien tijd door de stammen van Ruben en Gad waren bevolkt geweest. Deze is de stand van zaken, dien wij bij onze profetie aantreffen. Daar toch is van Hesbon, Eléale, Jaëzer, enz. als Moabietische steden sprake, terwijl zij in Joz. 13:15 vv. (vgl. Num. 32:3 vv.) als steden der kinderen van Ruben en Gad voorkomen. Het ongeluk over deze nu Moabietische steden in het eigenlijke zuidelijk daarvan, aan gene zijde van de Arnon gelegene land der Moabieten komt van het noorden, d. i. zonder twijfel van Assyrië en eindigt met ene volkomen verdelging. Daar wij echter niet weten, met welken termijn de rekening van drie jaren in vs. 14 begint, kunnen wij ook niet zeggen, welke Assyrische koning, of Salmanassar, Sargon of Sanherib (2 Kon. 17:3, vgl. 2 Kon. 15:20) het geweest is, die de Moabieten zozeer gestraft heeft. In elk geval was de catastrofe, die nog onder Jesaja volgde, de gehele vervulling zijner voorspelling niet, deze was integendeel slechts ene bestraffing van minder betekenis, dan men volgens de inhoud van het orakel zou menen, daar later Jeremia in Hoofdstuk 48 van zijn Boek de profetie van Jesaja weer opneemt en zij bij hem voorkomt, als eerst in zijnen tijd in vervulling komende. De voorname volvoering der bedreiging bleef later voor de Chaldeeën bewaard, die de Moabieten eerst bij hun ondernemingen tegen Jeruzalem bijstonden (2 Kon. 24:2), van welke zij later de koning Zedekia afkerig zochten te maken (Jer. 27:1 vv. vgl. 2 Kon. 24:20), en als wier verbondenen zij weer bij de verwoesting van Jeruzalem voorkomen (Ezechiël. 25:8 vv. Zef. 2:8 vv.). In het vijfde jaar daarna, zo verhaalt Josefus (Aut. 10:9, 7) beoorloogde Nebukadnezar de Moabieten en onderwierp ze geheel, waarna hun naam slechts zelden voorkomt en ten laatste geheel in dien der Arabieren verdwijnt. Jesaja heeft echter ook weer de gehele toekomst in ene schilderij samengevat; de crisis, welke na afloop van de door vs. 14 vastgestelde tijdruimte plaats heeft, kwam slechts daar tussen in als meer of min op de voorgrond tredende.

HOOFDSTUK 17. LAST VAN DAMASCUS, ISRAËL EN ASSYRIË.

IV. Vs. 1-14. De aankondiging van straf geldt slechts even Damascus, naar welke stad de voor ons liggende voorspelling haar opschrift heeft. Het is integendeel Efraïm, het rijk der tien stammen, dat door zijne vereniging met de macht der Damasceners tot gemeenschappelijk optreden tegen Juda en Jeruzalem zich het doodvonnis heeft berokkend. Terwijl daarom aan het begin van het orakel, waar het gericht zelf beschreven is, Efraïm en Damascus naast elkaar voorkomen, als degene, die uit de rij van zelfstandige staten worden geschrapt en ene deportatie (wegvoering der inwoners) ondervinden (vs. 1-3), geraakt vervolgens Syrië geheel op de achtergrond, waar over het wannen wordt gesproken, dat over Syrië is gekomen en dat ene volledige zal zijn, zowel naar de graad van uitvoering als van werking. De schifting zal ene zo volledige zijn en van zoveel betekenis wezen, dat slechts eer klein wegstervend overschot blijft, dat zich tot de Heere zijnen God bekeert, en dat alles daarom, omdat Israël God, zijn heil, vergeten heeft en zich met ondernemingen heeft ingelaten, die, hoe goed ook ondernomen en naar het zich liet aanzien veel belovend waren, ten laatste toch geheel en al moesten mislukken (vs. 4-11). Assur is de macht, door welke die zuivering wordt volbracht, zij zal tegen Juda en Jeruzalem voortzetten, wat Damascus en Efraïm te voren beproefd hebben, zij zal als een vreselijk dreigende stroom van volken tegen de heilige stad aanbruisen, maar terwijl zij woedt, verstijft zij plotseling, tussen avond en morgen is zij verdwenen, als een voorbeeld van alle vijanden van Gods volk (vs. 12-14).

De last van Damascus, de hoofdstad van de koning van Syrië (2 Sam. 8:6. 1 Kon. 11:25. Hand. 9:2). Ziet, Damascus zal binnen korten tijd weggenomen worden, dat zij gene stad meer zij, maar zij zal een vervallen steenhoop zijn, een hoop puin (vgl. 2 Kon. 16:9).

De steden van Aroër, zowel de beide steden van dien naam (2 Sam. 24:5) als andere steden in het land ten oosten van de Jordaan, zullen verlaten worden (2 Kon. 15:29); voor de kudden zullen zij wezen, die zullen daar neerliggen, en niemand zal ze verschrikken, omdat daar gene inwoners meer zijn.

En de vesting zal ophouden van Efraïm, het rijk der tien stammen zal al zijne vaste plaatsen verliezen, zodat het niet meer in staat is zich te verdedigen (2 Kon. 15:29), en het koninkrijk van Damascus zal eveneens een einde nemen, zodat het niet meer bestaat (2 Kon. 16:9). en het overblijfsel der Syriërs, die van de Syriërs niet in de strijd zelven vallen, zij zullen zijn gelijk de heerlijkheid der kinderen Israël's, gelijk de talrijke, krijgshaftige bevolking van het noordelijke rijk, waarop dit thans zozeer zich verheft, zullen zij eveneens tot verbanning worden veroordeeld, spreekt de HEERE der heirscharen.

De kinderen Israël's hebben een verbond met de Syrische macht voortreflijker geacht, dan het verbond met God, deze macht zal het echter niet beter gaan dan haar zelf.

1) En het zal geschieden te dien dage, dat de heerlijkheid van Jakob, van het rijk der tien stammen, verdund zal worden, en dat de vettigheid van zijn vlees mager worden zal, geheel en al zal ten onder gaan en als een zieke zal verdwijnen (2 Kon. 15:30).

Met vs. 4 heft de Profeet zijn rede op tegen Israël. Damascus en Samaria hadden samengespannen tegen Juda. Dientengevolge was ASSYRIË's wereldmacht binnengehaald en nu komt de Heere in dit hoofdstuk Zijne oordelen uitspreken tegen alle drie koninkrijken.

Want hij zal zijn, het zal met het verdwijnen van Israël's heerlijkheid gaan, gelijk wanneer een maaier het staande koren verzamelt, ten tijde van de oogst de aren hoog boven aan het stro samenvat om ze met elkaar af te snijden 1), zo weerloos en zonder alle kracht tot tegenstand zal zij, Israël's heerlijkheid, die rijp is voor het gericht, ten ondergaan, en gelijk zijn arm aren afmaait, ze nu ook werkelijk afsnijdt, zo gemakkelijk en toch zo zeker zal zij te niet gaan; ja hij zal zijn, gelijk wanneer iemand aren leest in het vruchtbare dal Refaïm ten zuiden van Jeruzalem (Joz. 15:8), waar zich altijd menigten te zamen bevinden, om aren op te lezen, dat dus het ijverigste gezocht wordt, en waar het minst iets blijft liggen-zo volkomen zal zij worden weggedaan.

Op die wijze sneden de Hebreeën het koren, zij maaiden het dus niet, gelijk wij, onder aan de grond af; de stoppelen die bleven staan, worden later met vuur afgebrand (Exod. 22:6).

Doch ene nalezing zal daarin overig blijven, wanneer alzo Jakob's heerlijkheid wordt weggedaan; zij zal echter ene zeer geringe wezen, gelijk in de afschudding eens olijfbooms (Deut. 24:20), twee of drie bessen in de top der opperste twijg, die men met alle moeite niet heeft kunnen bereiken, en vier of vijf aan zijne vruchtbare takken, die men in de dichte bladeren heeft voorbijgezien, spreekt de HEERE, de God Israël's.

Men schudt de olijfboom af, zo nauwkeurig men kan en laat gene vrucht hangen, die in 't oog valt; dit verhindert echter niet, dat hier en daar in de kop des booms en aan de takken, die het zwaarst geladen waren, enige weinige olijven blijven hangen, doch welker getal nauwelijks verdient genoemd te worden. Zo zou het met de wegvoering van Israël door de ASSYRIËRS gaan. Wij lezen niet, dat zij opzettelijk enig volk in het land lieten blijven, gelijk naderhand Nebukadnezar in Juda. Die derhalve overbleven, waren alleen enige weinigen, ontsnapt aan het zwaard en aan de waakzaamheid dergenen, die het bevel der wegvoering moesten ten uitvoer brengen. Wij lezen nochtans (2 Kron. 34:9) van een overblijfsel uit Manasse, Efraïm en gans Israël.
In tijden van algemene rampen worden nog sommigen beveiligd, gelijk in tijden van het grootste bederf enigen zich nog zuiver en onbesmet van de wereld weten te gedragen.
Maar het gering aantal van de weinige ontkomenen onderstelt de dood of de gevangenis van de meeste menigte, en daarom worden deze overgeblevenen vergeleken bij de zeer geringe, overgeblevene vrucht des wijnstoks en des olijfbooms, nadat deze door de schudder of plukker zorgvuldig van hun vruchten beroofd zijn. Dus is het ook gelegen met het overblijfsel naar de verkiezing der genade, deze zijn zeer weinigen in vergelijking van de menigten, die de breden weg bewandelen.

Te dien dage 1), wanneer het oordeel der afzondering zijn doel bereikt heeft, zal de mens, de geredde uit het gericht, gelijk het hem als enen naar Gods beeld geschapene van de beginne af betaamd had, zien naar Dien, die hem gemaakt heeft, naar zijnen Schepper, en zijne ogen zullen onafgebroken op de Heilige Israël's zien als op de enigen Helper.

In vs. 7 en 8 wordt gesproken van het overblijfsel, dat weer naar de God van Jakob, naar de Heere der heirscharen leert vragen. Het oordeel der verwoesting en der ballingschap zal voor dit overblijfsel de gezegende vrucht achterlaten, dat het verwerpt de afgodendienst, en zich keert tot Hem, die het gemaakt heeft, tot de Heilige Israël's.

De beproeving zou voor hen ene vreedzame vrucht der gerechtigheid uitwerken.

En hij zal niet meer, gelijk het volk tot hiertoe gedaan heeft, aanschouwen de altaren, het werk zijner handen, de altaren, die hij naar eigen willekeur voor zijnen afgodendienst gebouwd heeft, noch hetgeen zijne vingeren gemaakt hebben zal hij niet aanzien, noch de bossen, de Astartes (Deut. 16:21), noch de zonnebeelden, zo als de Baäl.

Te dien dage 1), wanneer het oordeel de verwoesting veroorzaakt, die het te weeg moet brengen (vs. 1 vv.), zullen zijne sterke steden, de vestingen van Efraïm, waarop men zich thans zo verlaat, zijn als een verlaten struik, en opperste tak 2), welke zij verlaten hebben om der of voor de kinderen Israël's wil, d. i. gelijk de bouwvallen, die zich in bossen en op bergtoppen bevonden, die nu nog eenzaam in het land zijn van de tijd der Kanaänieten af, die eens bij de verovering van het land hun burchten en vestingen voor het Israëlitische leger moesten ruimen, hoewel daar verwoesting zal wezen of, en verwoesting zal er zijn.

Met vs. 9 wordt de aankondiging van het oordeel voortgezet, welke door vs. 7 en 8 was afgebroken.
In het Hebr. kaäzoebath hachoresch wehaämir. Beter: Als de ruïne van het woud en van de bergtop. Het zou met de sterkten en burchten van Efraïm gaan, als het vroeger gegaan was met de burchten der Amorieten, waarvan de ruinen nog in de wouden en op de bergtoppen te zien waren.

Want gij, o Israël! hebt de God uws heils vergeten, die waarlijk de hulp kon geven, welke gij bij die steden zoekt, en hebt niet gedacht aan de Rotssteen uwer sterkte (Deut. 32:4, 15, 18, 30 v. Ps. 18:3; 31:3). Daarom, om deze uwe verwijdering van God, zult gij wel liefelijke planten planten, een vreemden godsdienst invoeren, allerlei plannen maken, zo als uwe verkeerde gezindheid u die ingeeft, en allerlei ondernemingen dienvolgens aanvangen, en gij zult hem met uitlandse ranken (Hoofdstuk 16:8) bezetten, geheel en al naar de wijze der heidenen wandelen.

De woorden moeten in de verleden tijd worden vertaald: gij hebt wel lieflijke plantingen, of plantingen der lieflijkheden en der wellusten geplant. De Israëlieten hadden hunnen kerkelijken en zedelijken toestand gelijk gemaakt aan kweekhoven en plantingen der wellusten, dat is te zeggen, zij hadden vreemde en valse leringen nagejaagd, welke alleen dienden tot streling van het wellustig en verdorven vlees, hoedanig de afgodische grondstellingen der heidenen waren. Verder hadden zij dezen kweekhof bezet met uitlandse ranken of scheuten; dat is, zij hadden allerlei vreemde godsdienstplechtigheden overgenomen.

Ten dage, als gij ze zult geplant hebben, zult gij die doen wassen, gij hebt u met allen ijver toegelegd, om die vreemde plechtigheden te verspreiden, en u verenigd met Syrië, om

Juda en Jeruzalem ten onder te brengen (2 Kon. 16:5 vv.), en in de morgenstond zult gij uw zaad doen bloeien, gelijk iemand, die des morgens zijn zaaisel besproeit, en er alles aan doet, wat dienen kan om het te doen uitspruiten, zo hebt gij al wat mogelijk is in het werk gesteld, om de verbastering in de godsdienst te bevorderen, doch het zal, terwijl gij denkt de garven van dezen akker, dien gij meent zo wel verzorgd te hebben, te oogsten, maar een hoop van het gemaaide zijn, in de dag der ziekte en der pijnlijke smart 1), gij zult de vrucht alleen gewenst hebben, maar in de oogstdag zult gij smartelijke ondervindingen hebben (2 Kon. 15:29; 17:3 vv.).

Israël had hulpe gezocht, niet bij dien God, die het van oude tijden af een God des heils en der genade was geweest, maar bij de volken rondom. Nu spreekt hier de Heere uit dat het zich zelven niets dan ellende heeft berokkend. De Heere vergelijkt daarom wat Israël geoogst heeft bij een hoop koren ten dage der smart.

Maar-het machtige leger, dat uit het noorden tegen u komt, om Gods gericht aan u te volvoeren, zal eveneens door God worden overgegeven en plotseling vergaan. Wee der veelheid der grote volken, die ik tegen u zie optrekken, maar die, zonder het te vermoeden, hun eigen ondergang te gemoet gaan, die daar bruisen, gelijk de zeeën bruisen; en wee het geruis der natiën, de ASSYRIËRS en alle onder hun macht tot ene grote volksmenigte verenigde volken, die daar ruisen, gelijk de geweldige wateren ruisen, wanneer de storm ze in beweging heeft gebracht.

De natiën zullen wel ruisen, gelijk grote wateren ruisen; doch Hij, de Heere, wie het slechts één woord kost, om ook de wildste watergolven tot rust te brengen (MATTHEUS. 8:26), zal hem schelden, zo zal hij verre weg vlieden, ja hij zal gejaagd worden, die gehele ontzettende mensenmassa a), als het kaf der bergen, het daar bij het uitdorsen van het koren achtergeblevene kaf (Deut. 25:4 en Ruth 3:4), van de wind, en gelijk een kloot ("een stoppel") van de wervelwind (vgl. 2 Kon. 19:35 vv.).

Job 21:18. Ps. 1:4; 35:5; 83:14.

De woorden des profeten ruisen zelf als grote wateren, zij bruisen als de baren der zee. Aan het plotseling verdwijnen der met verdovend gedruis in 't land indringende Assyrische rovers in één nacht des goddelijken gericht, beantwoordt voortreffelijk de korte ineengedrongen rede, die dit voorstelt in de kleinste ruimte.

Ten tijde des avonds, ziet, zo is er verschrikking, eer het morgen is, is hij er niet meer, hij is verdwenen. Dit is het deel dergenen, die ons beroven, der ASSYRIËRS, en het lot dergenen, die ons plunderen.

Dat juist het orakel over Damascus, op de vierden trap zo omvattend; en voor Israël zo rijk in beloften is, is daaruit te verklaren, dat Syrië in het bestrijden van Israël de voorloper van Assur was, en daaruit, dat het verbond van Israël met Syrië de oorzaak der verwikkelingen met Assur is geworden.

Zo kan God in één ogenblik de vijanden zijner Kerk en al hun macht verbreken, zelfs dan als zij het verschrikkelijkst voorkomt, en dit is geschreven ter bemoediging van Gods volk in alle eeuwen, wanneer zij zich als een ongelijke partij moeten aanmerken voor hun tegenpartijen. Als God de zaak Zijner vrienden in handen neemt, wee dan de genen, die hen trachten te benadelen.

HOOFDSTUK 18.

BEKERING DER MOREN.

Vs. 1-7. Met het slot der vorige voorspelling, die op de ondergang van het Assyrische leger onder Sanherib in het jaar 713 v. Chr. doelde, hangt ten nauwste zamen de profetie over Morenland, waaronder wij de landen van Nubië, Abyssinië en Opper-Egypte hebben te verstaan. Wij vinden dan ook geen bijzonder opschrift en gene andere gedachte wordt gevolgd dan deze: de werking van de wonderbare hulp des Heren, die in Assurs ondergang gebleken is, is ene, die tot in de verste oorden, ja zelfs over de gansen aardbodem zich uitstrekt, hare vrucht is ene geestelijke verovering, zodat zij van de grootste betekenis is. De profeet keert zich nu met ene toespraak, die tot opmerkzaamheid opwekt, tot een land, dat hij niet noemt, maar naar zijne bijzondere eigenaardigheden aanwijst, en tot een volk, dat juist nu, nu het Assyrische leger in Judea trekt, in de ijverige bemoeiing is gebracht, om de machtigen vijand in de strijd te ontmoeten, daar die het eigenlijk op hem gemunt heeft. Het moet slechts getroost alle krijgszuchtige voornemens laten varen, en in plaats daarvan liever met de gehelen aardbodem opletten, op hetgeen de Heere zal beginnen (vs. 1-3). Deze zal, Zich vooreerst geheel en al stilhoudende, op hetzelfde ogenblik, dat de vrucht der Assyrische plannen, tot oprichting van ene de ganse aarde omvattende wereldheerschappij, rijp schijnt te zijn, zodat het nog slechts nodig is die te plukken, plotseling tussen beiden treden en het gehele gewas vernietigen, en Assurs overmoed zal met ene vreselijke nederlaag eindigen, zodat de roofdieren aan de 185. 000 lijken zomer en winter meer dan genoeg voedsel hebben (vs. 4-6). Ten gevolge van het aanschouwen van zodanige wonderen, zal dan het volk, dat in de beginne werd aangesproken, aan de Heere die te Zion woont, ere geven, en met de volken der afgelegenste landen Zijn eigendom worden. (vs. 7).

Wee 1) het land, dat schaduwachtig is van wege de hoge bergen, aan de frontieren 2), aan de vleugelen, aan de uiteinden, dat aan de zijde der rivieren 3), van Morenland van Ethiopië is, aan de zijde van de Nijl.

Zach. 2:6 en 7 is het woord door onze Overzetters door “hui, hui” vertaald, het wee heeft hier dan ook een meer medelijdende betekenis.

“Een land beschaduwd aan beide zijden, ” zo mocht Egypte heten, schoon er bijkans geen boom of heester gezien werd, omdat het aan de oostelijke en westelijke zijde door bergen werd ingesloten, die, ten minste dichterlijk, kunnen gezegd worden, het te beschaduwen. Lowth vertaalt deze spreekwijze, in navolging van Bochart, door het land der gevleugelde cimbalen, en verstaat er door een speeltuig, ‘t welk aan Egypte bijzonder eigen was, bij de lateren bekend onder de naam van sistrum.

Volgens Luthers verklaring is het genoemd “het land, dat vele schaduw gevende zeilen, of vele havens en schepen heeft. ” Volgens Umbreit: “gij land met vleugelgeklepper” als beeld van de ruisende golven die het omsluiten. Delitzsch vertaalt ook, van vleugelgeklepper, n. l. van de insecten, waarvan het land vanwege de rijkdom van water en het klimaat wemelt. Vitringa vertaalt, schaduwachtig van wege de gebergten.

De profeet bedoelt of de rivieren die in de Nijl vallen, waaronder de Astaboras en Astapus, volgens Strabo, de voornaamste waren, of de Nijl zelf, genoemd de rivier van Morenland, omdat zij daaruit afloopt naar Egypte, en in ‘t meervoud, (Ezechiël. 29:3, 4) hetzij

om de rivieren, die zij onderweg ontvangt, ten anderen van wege de waterleidingen, daaruit afgeleid, eindelijk om de verschillende stromen en kanalen, waarin zij zich verdeelt, boven in Ethiopië, waar zij door hare takken verscheidene eilanden vormt, waaronder Meroë een der voornaamste is, en beneden in Egypte waar zij zich door zeven beroemde kanalen in de Middellandse zee ontlast.

Dat, dewijl het thans in zijnen koning Thirhaka de heerschappij over geheel Egypte bezit (1 Kon. 3:1), en bij het bericht van het naderen van het Assyrische leger tegen dit land in verschrikking is (2 Kon. 18:13), gezanten zendt over de Rode zee 1), en in schepen van biezen 2) (Exod. 2:3), op de wateren, om op te roepen, dat men zich tegen de Assyrischen veroveraar in alle delen van het rijk gereed make (vgl. 2 Kon. 10:19)! Gaat henen, gij snelle boden van de Ethiopischen heerser! zo roep ik, de profeet des Heren, u toe. Gij behoeft u niet te vermoeien met het overbrengen der oproeping. Gij kunt naar huis terugkeren en de boodschap overbrengen, dat de vijand reeds vernietigd is. Gaat henen tot een volk, het volk van uw land, dat getrokken is, dat ene bijzondere lengte heeft (Hoofdstuk 45:14), en geplukt 3), beroofd van haar is, daar zij menigmaal het hoofd en het gehele lichaam scheren. Gaat heen tot een volk, dat vreselijk is van wege zijne lichaamssterkte en dapperheid, van dat het was en voortaan, dat altijd door nog machtiger is geworden; een volk van regel en regel, en van vertreding 4), welks land de rivieren beroven, daar het water in verschillende kanalen wordt afgeleid 5).

Ook de Nijl wordt menigmaal “zee” genoemd; ook kan het zien op de meren of andere grote verzamelingen van water.

Diodorus Siculus, Strabo en Plinius verhalen, dat bij Egyptenaren en Ethiopiërs gewoon is geweest, het gebruik van schuiten, gemaakt van biezen of riet; deze waren hun beter dan houten, omdat zij sneller en goedkoper waren, lichter over land konden vervoerd worden, hetwelk in die landen dikwijls nodig was, en tevens veiliger waren van wege de veelvuldige klippen, rotsen en watervallen in de Nijl.

In het Hebr. El gooi memusschak oemorat. De Staten Vertaling heeft: tot een volk, dat getrokken is en geplukt. Beter is het, tot een volk, krachtig van bijzonderen lengte, en glad gemaakt, d. i. van de haren ontdaan. Anderen vatten het laatste woord op in de zin van, vlug, snel, nog anderen van, verderflijk. In elk geval wordt hier van de Ethiopiërs gesproken.

Het “regel en regel en van vertreding” kan opgevat worden volgens Hoofdstuk 34:11, dat het overal, waar het komt, “een richtsnoer der woestigheid en een richtlood der ledigheid trekt. ”

Van regel op regel en van vertreding of, van bevel op bevel en van vertreding. Dit ziet op de veroveringszucht van dit volk, zodat het telkens de grenzen uitzette en vertrad, wie tegen hen opstond, of niet onder hun scepter wilde bukken.

Waartoe deze bijzondere uitvoerigheid in plaats van het eenvoudig noemen van het volk, dat bedoeld is? Daarin ligt ene goddelijke ironie, dat het zo grote, heerlijke, en (om zijne natuurlijke gaven) niet zonder reden hovaardige volk zich bij het dreigend gevaar zo sterk verontrust, en zich zo machtig inspant, daar Jehova, de God van Israël, de dreigende macht in de nacht zal vernietigen, en dus al het zorgen en het vermoeien van Ethiopië geheel en al

nutteloos is. De profeet weet het zeker, dat de boden naar huis kunnen gaan, om zulk ene daad van Jehova aan de hunnen en aan de gehele wereld bekend te maken.

Nog moeten wij van ene geheel verschillende opvatting van onze plaats melding maken, die in de oude overzettingen en bij de Rabbijnen gevonden wordt. Deze houden het volk, tot hetwelk de gezanten worden gezonden, voor het Israëlitische. Men verklaart die woorden dan aldus: "Gaat tot een volk, verward en geplukt (vgl. Hoofdstuk 50:6) tot een volk vreselijk van toen af (van de nederlaag van Sanherib) en verder, een volk van regel op regel (meetsnoer der verdelging) en vertreding (in passieven zin), welks land stromen (vijandelijke legers, Hoofdstuk 17:12) beroofden. " .

Maar verneemt niet alleen, gij Ethiopiërs! van uwe naar huis teruggekeerde boden het bericht van hetgeen de Heere kan doen; alle gij ingezetenen der wereld, en gij inwoners der aarde, wie gij ook zijt! Als men de banier zal oprichten op de bergen van het Joodse land, en aldaar de standaard zal planten om krijgsvolk te vergaderen, zult gijlieden het zien, en als de bazuin zal blazen, om het volk ten strijde aan te moedigen, zult gijlieden het horen. De Heere maakt zich gereed, om de wereld te verlossen van de Assyrische macht.

Ene banier oprichten en op de bazuin blazen zijn gewone tekenen van oorlog. De profeet wil hier zeggen, dat God zelf Zich de zaak Zijns volks zou aantrekken op een merkwaardige wijze, en hij vermaant alle volkeren, om acht te geven op Zijne handelingen.

Dat doet Hij echter in 't verborgen en stil, zonder eerst lange voorbereiding nodig te hebben; Hij doet het plotseling als in één ogenblik. Want alzo heeft de HEERE tot mij gezegd: Ik zal eerst een tijd lang stil zijn, Mij rustig houden en in niets ingrijpen, en zien in Mijne woning, hier boven in de hemel gezeten (1 Kon. 8:39. Ps. 33:14), als de glinsterende hitte op de regen, als ene wolk des dauws in de hitte des oogstes 1).

Gelijk koningen, in hun paleizen zittende, niettemin op alles toezien en hun koninkrijk bezorgen, alzo belooft God, dat Hij Zijne kerk, terwijl hij Zijne oordelen over de heidense volken volvoert (vs. 5 en 6) zal verschonen, verkwikken en weldoen, gelijk een zonneschijn na de regen en ene dauwige wolk in de oogst lieflijk zijn.

Anderen verstaan, dat hier begint de beschrijving van Gods oordeel, alsof God zei: "Ik zal wel toelaten, dat de Moren er zich tot tegenweer verzamelen, of (als anderen), dat de ASSYRIËRS een tijd lang met hun geweld voortgaan, maar het zal hun tot hun eigen verderf strekken, gelijk onmatige hitte na groten regen het teder gewas, en ene dikke, natte, mistige wolk de oogst bederven. "
Gedurende de glinsterende warmte bij zonneschijn en gedurende de wolk des dauws in de zonnegloed, d. i. onder de allergunstigste omstandigheden moeten, ten gevolge van Mijn rustig toezien, de plannen van Assur zich ontwikkelen tot op het punt, waarop zij menen te zullen oogsten of aan het werk de kroon op te zetten (lees hier 2 Kon. 18:13-19 :13).
De vertaling kan niet anders zijn dan, als de glinsterende hitte bij zonneschijn, als een wolk des dauws tijdens de hitte des oogstes. De Heere zegt hier dat Hij rustig zal neerzien, op het

uitdijen van de wereldmacht van ASSYRIË, dat Hij zal toelaten dat Assur groeit en bloeit,

zoals het veldgewas en de wijnstok groeit en bloeit, als de zonnehitte des daags wordt afgewisseld door de verkwikkenden en verfrissenden dauw van de nacht, totdat het Zijn tijd is, om als met één slag die macht te vernietigen en Assur uit de rij der volkeren weg te vagen.

De Heere kan ook zeer wel alles, wat tegen Zijn rijk gericht is, even als hier bij Assur, en tot op het laatste ogenblik der beslissing, zich gunstig laten ontwikkelen, daar Hij nog op dat ogenblik kan ingrijpen; zo doet Hij ook hier. Want vóór de oogst, voordat het tot gehele inzameling der vruchten, hier tot werkelijke inname van Jeruzalem, komt, als de botte, de knop, volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt na de bloesem, zo zal Hij door een wonder Zijner almacht (2 Kon. 19:35) de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken, die zoveel vrucht beloofden, wegdoen en afkappen.

Zou de goddelijke verlossing recht tijdig zijn voor Zijn volk, zij zou het ook, doch in een omgekeerden zin zijn ten opzichte van de ASSYRIËRS. Hun vernedering zou juist plaats hebben, als hun plannen tot volkomen rijpheid naderden, en zij welhaast bezitters, voornamelijk van Juda en Egypte, zouden zijn. Des profeets voordracht is hier wederom zinnebeeldig, maar zeer verstaanbaar. ASSYRIË is een wijnstok, zijne plannen zijn de vruchten daarvan; deze doen zich eerst voor als knop of botte, deze bloeit, de bloesem wordt druif, de druif nadert tot rijpheid, maar-zij komt niet tot rijpheid: vóór de oogst rukt God niet alleen de bloesem weg, maar Hij snijdt de ranken met trossen en druiven af, en kapt zelfs de loten weg, al het jong en vruchtdragend hout, zodat van de bloeienden wijnstok nu alleen een dorre verlaten stam overblijft.

Zij, die hier onder het beeld van ranken en takken bedoeld zijn, namelijk de plotseling en in zo grote menigte omgekomene ASSYRIËRS, die het toppunt van hun macht reeds zo nabij waren, zullen te zamen gelaten worden, de roofvogelen der bergen ten spijze, en de dieren der aarde ten door, daar men de talloze lijken niet eens kan begraven (Hoofdstuk 37:36); en de roofvogelen zullen op hen overzomeren, de gehelen zomer daarop doorbrengen, daar zij meer dan genoeg tot hun spijze vinden, en alle dieren der aarde zullen daarop overwinteren 1) en zich daar verzadigen.

Dit schijnt te zien op de overvalling van het Assyrische leger, door de vernielenden Engel, wanneer de lichamen der verslagenen, welke als de takken ener afgesneden wijnstok hier en ginds verspreid lagen, ten prooi gelaten zijnde voor de vogelen van het gebergte en van de wilde beesten der velden, om er winters en zomers door, op te blijven azen.

Te dier tijd, wanneer dat alles en nog veel meer, dat voor ene latere toekomst bewaard blijft, zal geschied zijn, zal de HEERE der heirscharen een geschenk gebracht worden van het volk, dat getrokken is en geplukt, waarvan in vs. 2 sprake was, en van het volk, dat vreselijk is van dat het was en voortaan, een volk van regel en regel, en van vertreding, welks land de rivieren beroven; een volk van bijzondere natuurlijke voortreffelijkheid zal Hem, de volvoerder dier grote daden huldigen: het zal dus ene geestelijke overwinning van buitengewone betekenis zijn. Het zal komen tot de plaats van de naam des HEREN der heirscharen, tot de berg van Zion te Jeruzalem.

De profetie is te haren tijde, na Christus verschijning vervuld. De eersteling was de kamerling van de koningin van Morenland (Hand. 8:27). Later is het ganse volk Christen geworden en in Abyssinië heeft zich de Christelijke kerk te midden der Mohammedanen staande gehouden tot op onzen tijd toe.

Wij moeten nooit denken, dat God voor Zijne kerk niet zorgt en geen acht geeft op der mensen handelingen, omdat Hij de bozen voor een tijd laat voortgaan. Hij heeft wijze redenen om zo te doen, die wij nu niet kunnen verstaan, maar die hierna openbaar worden, op de groten dag van Zijne komst, wanneer Hij hun werk in ‘t oordeel zal brengen en ieder zal vergelden naar zijne werken.

HOOFDSTUK 19. VERNEDERING EN BEKERING DER EGYPTENAREN.

VI. Vs. 1-25. Van Ethiopië, het toen heersende land, daalt de profetie vervolgens af tot Egypte, het toen beheerste. Omdat geen volk der aarde van de aartsvaderlijken tijd af, zo nauw in de geschiedenis van het rijk Gods ineen gevlochten geweest is als Egypte (Ex. 12:40), en Israël nooit mag vergeten, dat het daar is groot geworden (Deut. 23:7 v), is de voorzegging ten opzichte van dit land van belang, en kan zij niet dringend genoeg spreken, noch in 't geen zij bedreigt, noch in 't geen zij belooft. Wat nu vooreerst de dreigende helft van ons orakel (vs. 1-15) aangaat, zo kondigt zij ene binnenkort te wachten daad van Goddelijke vergelding aan, door welke Egypte tot op zijne grondvesten zal worden geschokt. Ene gehele omkering door een algemenen burgeroorlog, ene gehele radeloosheid en onhoudbaarheid in de politiek en daarop volgende tirannie zijn de toestanden, die het land wachten. Zijn bestaan wordt zelfs twijfelachtig, daar de Nijl, het uitgangspunt van allen tijdelijken welvaart voor Egypte, met zijne armen en kanalen verdroogt en alle voedingsmiddelen te gronde richt. Nu wordt ook de stand der geleerden te schande met de roem zijner wijsheid, dien het zich aanmatigt. Een gericht der verblinding brengt volkomen radeloosheid en verslagenheid te weeg in plaats van die duistere zelfgenoegzaamheid, die het oude Egypte zo in 't bijzonder kenmerkt. De brug tussen de beide helften van het orakel tussen het gericht, dat het eerste, en de redding, welke het tweede deel verkondigt, vormen hierop vs. 16 en 17. Het begin van verandering ten goede wordt veroorzaakt door de algemenen schrik, die zich van de Egyptenaren meester maakt en voor Israël's God en voor Israël's land, voor welke zij te voren volstrekt niet vreesden, en hen nu met ene waarachtige siddering vervullen. Wat nu verder de andere of de belovende zijde onzer profetie (vs. 18-25) aangaat, zo klimt deze steeds evenzeer op als te voren de menigte van straffen in de eerste helft van het orakel. Zij wijst het begin der bekering in vijf steden des lands aan, die Kanaäns taal spreken en zich Jehova ten eigendom overgeven; zij toont de voortgang der bekering aan in een altaar des Heren, dat midden in het land is en in een opgericht teken des Heren, dat aan de oostelijke grenzen naar de zijde van Kanaän staat, als een getuigenis, dat Egypte heeft opgehouden profane (gewone of heidense grond te zijn; zij wijst de volmaking der bekering aan in de uitbreiding van de kennis des Heren over het gehele volk, en de leiding en opvoering daarvan van de zijde van Jehova, volgens de grondstellingen van Zijnen heilsweg. Maar het is nog niet genoeg met zulk ene voltooiing van Egypte's bekering; ook heeft de voltooiing plaats van de rechte onderlinge verhouding van de volken der wereld, wier hoofdvertegenwoordiger Egypte is en van de verhouding van de volken der wereld ten opzichte van Israël, die daarin de bewerker van hunnen zegen hebben.

De last (Hoofdstuk 13:1) van Egypte (Gen. 12:10). Ziet, de HEERE rijdt, gelijk Hij steeds doet, wanneer Hij Zich in Zijne majesteit als Rechter wil openbaren (Ps. 18:11), op ene snelle wolk, en Hij zal in Egypte komen, om daar gericht te houden; en de afgoden van Egypte, van welke daar ene talloze menigte is (Jer. 43:12 vv.), zullen bewogen worden van Zijn aangezicht, door de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods, en het hart der Egyptenaren zal smelten van angst in het binnenste van hen, daar zij weten, dat zij mede in het gericht over hun goden moeten delen.

Gelijk de Heere een dag gesteld heeft over de lichamelijke sterkte en macht der ruwsten en afgelegenste Afrikaanse volkeren, dat zij in ootmoed neerzinken voor de Heilige Israël's, zo is Zijn wil thans, de beroemdste wijsheid der oude wereld, de trotsheid van Egypte te schande te maken. Hij, de levende, eeuwige God, wie de natuur met al hare krachten en verschijnselen dient, die de wolken maakt tot Zijnen wagen en op de vleugelen des wind, wandelt (Ps. 104:3), laat Zich op ene lichte wolk naar dat land dragen, in 't welk een afgodisch volk de zonen Israël's eenmaal gevangen hield en met schimp en smaad overlaadde. De profeet schildert het snelle werken Gods in de verte met een zachten, meer zinrijken trek; hij wil met het gebruikte beeld zeker nog een dieperen zin uitdrukken, dan dien, die het naast slechts in poëtische algemeenheid voor de hand ligt. De goden der Egyptenaren zijn slechts natuurbeelden, voor welke beneden op aarde blinde volken knielen; die God, die Zich Zion tot Zijn zetel verkoos en in des hemels hoogte troont, de Schepper en Heere, van al wat er is, bedient Zich van de elementen, waartoe Hij wil. Het luidt zo waar en groot, als men leest, dat voor Hem de afgoden des lands gebeefd hebben, en het hart der Egyptenaren gesmolten is. Nog staan de levenloze goden op hun plaste, nog zijn de Egyptenaren trots op deze macht-want des Eeuwigen gericht is tot nu toe niet losgebroken over hun nietigheid-:daar komt Hij naar Egypte, en de goden sidderen en de mensen vrezen.

Want Ik zal, Mijn vonnis nu aan het land volvoerende, de Egyptenaren tegen de Egyptenaren verwarren, hen tot bloedige burgeroorlogen bewegen, dat zij zullen strijden een iegelijk tegen zijnen broeder, en een iegelijk tegen zijnen naaste, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk.

Vergelijk de geschiedkundigen vervulling dezer profetie in de tijd der zogenaamde Dodekarchie, welke de Ethiopische heerschappij in Egypte verdrong en ene lange reeks van burgeroorlogen ten gevolge had. (1 Kon. 3:1).

En de geest, de moed, der Egyptenaren zal gedurende deze treurige tijden uitgeledigd worden in het binnenste van hen, bij hen vergaan, en hunnen raad zal Ik verslinden, zodat zij, dit anders zo verstandige volk, zich zelven niet meer weten te redden en te helpen, dan zullen zij hun afgoden vragen en de bezweerders en de waarzeggers en de duivelskunstenaars, wier vaderland dat Egypte is.

En het zal hun niets baten, want Ik zal de Egyptenaars gedurende dien moeitevollen tijd besluiten in de hand van harde heren, de dodekarchen, die zich van de heerschappij over het land meester maken, en een strenge koning, Psammetichus I, in gemeenschap met zijne opvolgers (1 Kon. 3:1 2 Kon. 23:29; 24:20) zal, nadat de tijd der dodekarchie zal geëindigd zijn, over hen heersen; want hoewel hij uitwendig het land tot een bloeienden toestand brengt, zal hij toch het volk met zijne buitenlandse soldaten en zijne kostbare ondernemingen zeer zwaar drukken, spreekt de Heere, HEERE der heirscharen.

En zij zullen de wateren uit de Nijl, die wel ene zee mag worden genoemd (vgl. Nah. 3:8, de kanalen, die het land doorsnijden en het vruchtbaar maken (Gen. 41:4), doen vergaan, 1) zodat bij de reeds door Mij beschikte tirannie nog ene andere straf komt, namelijk gebrek aan voedsel, en de rivier de Nijl zelf zal verzijpen, verdorren, en verdrogen.

Beter: En de wateren uit de zee zullen vergaan, d. i. verdwijnen. De rivier de Nijl was de vruchtbaarmakende stroom voor de Egyptenaren. Als deze niet het land overstroomde en met zijn nagelaten slib vruchtbaar maakte, kwam er hongersnood. Zo was derhalve deze aankondiging een schrikkelijke, dewijl een verschrikkelijke hongersnood er ‘t gevolg van zou zijn.

Zij zullen ook de rivieren, de verschillende armen van de Nijl bij hare uitwateringen verre terugdrijven, zij zullen ze uithozen, en de gedamde stromen opdrogen, het riet en het schilf, die aan de oever groeien en tot velerlei zaken dienen, zullen verwelken ten gevolge van gebrek aan water.

Beter worden met Umbreit vs. 5 en 6 vertaald: “En de wateren uit de zee verdrogen, en de stroom droogt uit en verzandt, en de vloeden verspreiden stank; smal en droog worden Egypte’s stromen; riet en bieze verwelkt.
De letterlijke voorstelling is deze: de Nijl, van wiens overstroming alle vruchtbaarheid en vertier in Egypte afhangt zal niet zwellen, niet overvloeien: het gevolg zal wezen, dat het Nijlwater, het enige dat men in Egypte heeft, in de poelen en kanalen stilstaan, bederven en onbruikbaar worden zal; de Nijlgewassen, vooral het papierriet, dat men tot velerlei gebruik bezigde en dat een tak van bestaan was, zou kwijnen: alle neringen en bronnen van welvaart, die ook op de vruchtbaarmakende overstroming van de Nijl steunden, als landbouw, visserij, weverij, brouwerij en dergelijke zouden kwijnen en te niet worden, en Egypte zou tot een staat van grote schraalheid en magerheid vervallen. Het is moeilijk te beslissen, of wij deze voorstelling geheel naar de letter hebben op te vatten, dan of zij figuurlijk is en het ophouden van bloei en welvaart onder ene tyrannische regering betekent.

Het papiergewas bij de stromen, aan de oevers der stromen, en al het gezaaide aan de stromen zal verdrogen, het zal weggestoten worden, geheel verwelken en niet meer zijn, er zal geen schuim van overblijven, het zal zijn, alsof het er nooit geweest is.

En de vissers zullen treuren, omdat zij in de anders zo visrijken stroom (Num. 11:5) niets meer kunnen vangen, en allen, die de angel in de stromen werpen, zullen rouw maken over de brodeloze tijden, en die het werpnet uitbreiden op de wateren, zullen kwelen, zullen kermen.

Dit was te zwaarder plaag voor de Egyptenaren wier gewone spijs vis was, daar zij uit bijgelovige begrippen weinige levende schelpdieren doodden en aten, gelijk gewijde en ongewijde schrijvers verhalen.

En de werkers in het fijne vlas, die klederen voor de priesters werken (Gen. 50:) zullen beschaamd worden, daar hun de grondstoffen ontbreken; ook de wevers van de witte stof, die door niet-priesters gedragen wordt.

En zij zullen met hun fondamenten, hun machtige, de hoogste kasten of voorname standen van het volk, verbrijzeld worden, allen, die voor loon lustige staande wateren maken 1), in

één woord alle arbeiders, alle huurlingen zowel als de voornaamsten zullen in diepen rouw gedompeld worden en gebrek lijden.

Beter: En hun fundamenten zullen verbrijzeld worden. D. w. z. de voornamen, de eersten van het land zullen omkomen.
In het Hebr. Kol-ozee sèker agmee nèfesch Beter: En al de loonarbeiders zullen zielsbedroefd zijn.

In dit vers hebben we de tegenstelling tussen de hoogst aanzienlijken en de geringste klassen. Zij, op wie het staatsgebouw steunden, zouden omver gestoten worden, en zij die om loon dienden zouden treuren, dewijl zij geen werk hadden noch brood voor hun huisgenoten.

Gewis de vorsten van Zoan, (laagoord), die zeer oude stad aan de Tanietischen Nijlarm, die eens uit haar midden koningen zag opstaan (Exod. 5:1. 1 Kon. 3:1 zijn dwazen, daar zij bij zulk een toestand geen raad weten, de raad der wijzen, des raadgevers van Farao, de zo even genoemde vorsten, van welke de koning zich nog altijd als van zijne raadslieden bedient, is onvernuftig geworden, zij zijn ten einde raad. Hoe kunt gijlieden dan zeggen tot Farao: Ik ben een zoon der wijzen, een zoon der oude koningen? en kan dus ook enen koning goeden raad geven?

In het laatste van dit vers worden deze Egyptische wijzen in hun verlegenheid voorgesteld, hoe zij het maken zouden, wanneer zij al hun voorspellingen zouden zien missen en al hun raad in verderf en onheil verkeren? hoe zij dan hunnen ouden roem zouden ophouden? of zij dan nog met hun gewone trotsheid tot de Egyptischen koning, die hier, naar de gebruikelijken bijbelsen bijnaam Farao genoemd wordt, zouden duren zeggen: Wij zijn echte afstammelingen der beroemde oude wijzen en Egyptische koningen? Bij deze laatste grootsprekende uitdrukking moeten wij ons herinneren, dat de oude koningen van Egypte doorgaans tot de raad der wijzen behoorden, en in de orde der Magie waren ingewijd.

Farao had eertijds vele wijze raadslieden en Egypte was befaamd door zijne waarzeggers en wijzen, doch alle de raad van deze werd verbroken, en zij werden toen zo grote voorbeelden van onkunde en dwaasheid, als te voren van geleerdheid en schranderheid. Niemand roeme dan op zijne wijsheid, want die haar geeft kan ze ook schielijk weer wegnemen.

Waar zijn nu, o Egypte, uwe wijzen, op welke gij u zozeer beroemd hebt (1 Kon. 4:30)? dat zij u, wanneer zij werkelijk iets verstaan van Gods gedachten, nu, in dezen tijd van nood, te kennen geven of vernemen, wat de HEERE der heirscharen beraadslaagd heeft tegen Egypte, opdat daarna in de reeds aanwezige ellende hulp zou kunnen aangebracht worden en wat nog volgen mocht, mocht worden voorkomen?

Ziet, die wijsheid is tot schande geworden. De vorsten van Zoan zijn, gelijk boven in vs. 11 gezegd is, en steeds duidelijker blijkt, zot geworden, de vorsten van Nof of Memfis, ene tweede residentie der Egyptische koningen (Gen. 41:14) zijn bedrogen in hun trotse gedachten; zij zullen ook Egypte doen dwalen tot de uitersten hoek zijner stammen 1), de koning, op wie het

gehele staatsgebouw rust.

In het Hebr. Pinnath schebatèba. Door de Staten Overzetters is het woordje tot er tussengevoegd. Dit moet niet. Beter vertaling is, de hoeksteen der stammen, of kasten, m.a.w., hij, op wie het staatsgebouw rust, de voornaamste der kasten, heeft ook Egypte doen dwalen. Dat is, de wijzen en de vorsten zamen, van de koning af tot de wijze toe, hebben het land in verwarring en in ellende gebracht.

De HEERE heeft, door een rechtvaardig gericht, om de inwendige nietigheid der gehele wereld en de zo trotse wijsheid en kunst van Egypte door jammerlijke radeloosheid openbaar te laten worden, enen zeer verkeerden geest, een drank der dwaling ingeschonken in het midden van hen, en zij hebben Egypte doen dwalen en door de waanwijsheid harer priesterkaste bedrogen, in al zijn doen, gelijk een dronkaard zich om en om wentelt in zijn uitspuwsel.

De profeet wil in dit vers zeggen, de Heere heeft de raad der Egyptenaren verdwaasd, alsof Hij hun had ingegeven een toverdrank, die hun vermogens ongeregeld maakt en hen buiten staat stelt tot redeneren of het nemen van bedachtzame maatregelen, gelijk iemand, die van de drank overwonnen is, wiens gedachten wild en verstrooid zijn, zodat hij van de ene zaak op de andere valt en geen redelijk besluit kan nemen.

En er zal geen werk wezen voor of door de Egyptenaren, hetwelk het hoofd (Hoofd. 14), of de staart, de tak of de bieze doen mag (Num. 5:4). Grote noch geringe, aanzienlijke noch arme weet meer raad.

Hiermede voorspelt de Heere dat er niets gedaan zal of kan worden, wat Egypte uit dien ellendigen toestand zou redden, noch door het hoofd van de staat, noch door zijne vorsten, noch door de gemenen man.

Te dien dage zullen de Egyptenaren zo schuchteren en blode zijn als de vrouwen, en zij zullen beven en vrezen van wege de beweging van de hand des HEREN der heirscharen, welke Hij tegen hen bewegen zal, om hun altijd nieuwe slagen toe te brengen.

En het land van Juda, dat zij te voren zo dikwijls tot een oorlogstoneel hebben gemaakt, maar nu als een land hebben leren kennen, welks God met Zijne macht over het land dan gebieden, gelijk Hij wil, zal de Egyptenaren tot een schrik zijn; zo wie het vermelden zal, die er aandachtig op let en het overweegt, die zal in zich zelven bevreesd wezen van wege de raad des HEREN der heirscharen, dien Hij tegen hen beraadslaagd heeft en op zo ontzettende wijze volbracht.

Hoever onze profetie in Egypte’s toekomstige geschiedenis reikt, kan niet nader worden bepaald. Gelijk Drechsler juist opmerkt vindt men niet in de geschiedkundigen gang die werkelijk afscheiding tussen het eerste (vs. 1-15) en het tweede deel (vs. 16-25) van het orakel, dat wij hier in de tekst voor ons hebben, zodat de vervulling van het eerste deel geheel en al ten einde had moeten lopen, voordat het tweede deel tot werkelijkheid begon te komen. Gelijk aan de ene zijde het eerste gedeelte zich verre over tijden en tijdruimte uitbreidt, zo grijpt aan de andere zijde de vervulling van het tweede deel terug, stelt zich in

het proces, waarin de verwezenlijking van de inhoud van het eerste deel plaats heeft, en treedt de eerste stadie gelijktijdig hiermede terug. Wat wij dus kunnen aanmerken als geschiedkundig reeds vervuld is altijd slechts een meer of minder bijzonder voorspel der eindelijke vervulling, daar geschiedenis en profetie elkaar volledig zullen dekken.

Te dien dage, nadat het geloof aan de eigene goden is vernietigd, de Bewerker van hun plagen aan de Egyptenaren bekend is geworden, en nu de wens bij hen bestaat om met Israël's God verzoend te worden en in vriendschapsbetrekking met Hem te komen, zullen er vijf steden in Egypteland (vgl. over de betekenis van vijf met betrekking tot Egypte de bij Gen. 47:2. Exod. 2:10), zijn, sprekende de spraak van Kanaän, welke de heilige aan de dienst van de enen waren God gewijde taal is, en a) zwerende de HEERE der heirscharen als degenen, die Zijnen naam belijden (Deut. 6:14); ene zal genoemd zijn Is-Heres, ene stad der verstoring
1).

Deut. 10:20. Jer. 12:16.

Men heeft deze stad in de stad On of Heliopolis (Gen. 41:45) willen vinden, maar dan moest de naam in plaats van Is-Heres (= stad der verwoesting) Is-Cheres (zonnestad = Heliopolis) heten. In elk geval hebben wij hier een apocalyptische naam; men kan daarbij wel aan Heliopolis denken, zodat de zin zou zijn: de stad, die tot hiertoe Is-Cheres, de hoofdplaats der aanbidding van de zonnegod was, wordt door middel van ene kleine verkorting van haren naam tot Is-Heres, tot stad der verstoring, namelijk ter verstoring van de afgodendienst.

Te dien dage zal de HEERE een altaar hebben in het midden van Egypteland, ten teken, dat men daar Zijnen dienst kent en Hem aanbidt, en er zal een opgericht teken, ene Hem geheiligde zuil naar de wijze der obelisken, aan hare landpale voor de HEERE staan, tot een teken, dat ook aan gene zijde van deze grenzen het heilige land zijne voortzetting had.

Toen in het jaar 162 v. C. Demetrius Soter de Syrischen troon had beklommen (1 Kon. 11:5) en de hogepriesterlijke waardigheid, die sedert de moord van Menelaüs niet bekleed was geworden, aan Alcimus opdroeg (1 Makk. 7:4 vv.) vluchtte onder de oproeren, die hierop in Juda heersten, Onias, de zoon of kleinzoon van de vroeger vermoorden Onias III (zie 1 Makk. 1:11 en 16), vergezeld door priesters en Levieten, tot de koning Ptolemeus Filometor van Egypte (regeerde van 187-145 v. C.). Hij verkreeg van dezen, daar hij deels ene versterking van de verkleefdheid der Egyptische Joden aan de Ptolemeïsche dynastie beloofde, wanneer de tot hiertoe door deze naar Jeruzalem gezondene tempelschattingen tot een eigen tempel werden besteed, en zich deels op onze plaats als op ene openbaring van Gods wil beriep, de toestemming tot de tempelbouw. De plaats daartoe werd hem in de provincie Heliopolis aangewezen, en een niet ver van Leontopolis gelegen, aan Bubastis toegewijd heiligdom, tot aanbouw overgegeven. Men verklaarde nu in vs. 18, de naam Is-Heres naar het Arabisch voor: stad der verwoesters, d. i. van de leeuw, en vond in dat vers juist de stad Leontopolis voorzegd; in 't algemeen meende men dat dit gehele orakel door de nieuwen tempel vervuld was. Opgericht op een fondament van 60 voet hoog, geleek deze meer naar enen toren dan naar de tempel van Jeruzalem; het altaar was echter in grootte en

vorm aan dat te Jeruzalem gelijk; in plaats van de kandelaar had men ene hangende gouden kroon. Deze tempel kwam bij de Hellenistische Joden tot enig aanzien (Philo echter erkent hem niet en maakt er met geen enkel woord melding van); hij stond 233 jaren (van 160 v. C. tot 73 n. C.), en toen keizer Vespasianus hem liet opheffen, om de opstand der Joden te onderdrukken, die na de verwoesting van Jeruzalem in Egypte en Cyrene voortging, werd daar een ontzaglijke rijkdom gevonden. Het is duidelijk hoe weinig de stichting van zulk enen nieuwen tempel in Egypte, met de zin onzer profetie overeenkomt, daar hij in tegenspraak met het gebod van God omtrent ene plaats ter aanbidding (Lev. 17:1 vv. Deut. 12:17 vv.), terwijl bovendien boven geen sprake is van de verering van Jehova door Joden in Egypte, maar van de bekering der Egyptenaren zelf tot de waren God. Daarentegen kan men zeker de macht en het aanzien, welke het Jodendom in de tijd der Ptolemeën in Egypte bezat (1 Makk. 1:11) hier opmerken, in zoverre dit reeds ene overwinning was van Jehova's dienst over de Egyptische goden en in elk geval veel uitbreiding aan het Jodendom ook onder de inboorlingen verschafte. Maar veel heerlijker werd onze profetie vervuld in de Christelijken tijd, want tegen het einde der eerste eeuw was daar reeds meer dan één gedenksteen, dien men komende van Palestina naar Egypte aantrof en meer dan één altaar midden in het land.
Christus de groot altaar, die alle gaven heiligt, zou aldaar erkend, en alle evangelische offer van lofgezangen en gebeden Hem daar toegebracht worden, want volgens Mozes wet, mocht op geen ander altaar, dan op dien te Jeruzalem iets geofferd worden. In en door Jezus Christus is alle onderscheiding van volken weggenomen, en de geestelijke altaar of de Evangelische Kerk in Egypte is Gode zo aangenaam als ene in het land van Israël, gelijk ook alle geestelijke offers van geloof en liefde en een verslagen hart de Heere meer behagen, dan het bloed ven kalveren en stieren.

En, dit is het doel, waarop de toekomst steeds meer beslist wijst, de HEERE zal de Egyptenaren, door openbaring van Zijne macht en genade aan hen, steeds meer bekend worden; en de Egyptenaars zullen de HEERE kennen in altijd voortgaande kennis Zijner heerlijkheid te dien dage, zodat het van het begin der vijf steden en van het ere-altaar en het opgericht teken tot ene bekering van geheel Egypte komt; en a) zij, de Egyptenaars, hun kennis van de Heere ook bevestigende, zullen Hem dienen met slachtoffer en spijsoffer, welke zij volgens de voorschriften der Mozaïsche wet Hem brengen, en zij zullen de HEERE uit vrijen wil ook ene gelofte, zulke offers, waartoe dwang bestaat, beloven en die belofte betalen.

Mal. 1:11.

Men zette deze uitdrukkingen, ontleend aan het Oude Verbond, over in de taal des Nieuwen Testaments, en dan is alles op 't nauwkeurigst vervuld.

En de HEERE zal de Egyptenaars, terwijl Hij ze volgens dezelfde wijze behandelt als Israël (Lev. 26:44. Deut. 32:36), dapper slaan, wanneer zij zondigen, en wel zó, dat bij de plagen altijd het doel genezen 1) is, wat dan ook werkelijk volgen zal; en zij zullen zich Zijne bedoeling bij die slagen ook verstaande, tot de HEERE bekeren en Hij zal Zich ook, wanneer zij, tot Hem bekeerd, om wegneming der roede smeken, van hen verbidden laten, en

Hij zal hen genezen, 2) gelijk Hij altijd aan Zijne uitverkorenen doet (2 Sam. 7:14 vv Ps. 89:31 vv.).

Letterlijk staat er, dat de Heere God Egypte slaande zal genezen, m. a. w dat Zijne beproeving en zijn tuchtiging niet zal wezen om te verderven, maar om te genezen en te redden. De Heere God is niet meer voor Egypte een God van verre, maar van nabij, in waarheid een Helper en Redder, die het openbaren zal, dat ook dit land deelt in Zijne goddelijke liefde en genade.
Nadat Egypte in de eerste eeuwen na C. ene grote betekenis in de geschiedenis der Christelijke kerk heeft gehad, is het sedert het jaar 640 n. C. ene prooi van de Islam geworden, wanneer het daar tot bekering zal komen en hoe de genezing zal geschieden, moet de toekomst leren.

En de HEERE zal de Egyptenaars, terwijl Hij ze volgens dezelfde wijze behandelt als Israël (Lev. 26:44. Deut. 32:36), dapper slaan, wanneer zij zondigen, en wel zó, dat bij de plagen altijd het doel genezen 1) is, wat dan ook werkelijk volgen zal; en zij zullen zich Zijne bedoeling bij die slagen ook verstaande, tot de HEERE bekeren en Hij zal Zich ook, wanneer zij, tot Hem bekeerd, om wegneming der roede smeken, van hen verbidden laten, en Hij zal hen genezen, 2) gelijk Hij altijd aan Zijne uitverkorenen doet (2 Sam. 7:14 vv. Ps. 89:31 vv.).

Letterlijk staat er, dat de Heere God Egypte slaande zal genezen, m. a. w dat Zijne beproeving en zijn tuchtiging niet zal wezen om te verderven, maar om te genezen en te redden. De Heere God is niet meer voor Egypte een God van verre, maar van nabij, in waarheid een Helper en Redder, die het openbaren zal, dat ook dit land deelt in Zijne goddelijke liefde en genade.
Nadat Egypte in de eerste eeuwen na C. ene grote betekenis in de geschiedenis der Christelijke kerk heeft gehad, is het sedert het jaar 640 n. C. ene prooi van de Islam geworden, wanneer het daar tot bekering zal komen en hoe de genezing zal geschieden, moet de toekomst leren.

Te dien dage, wanneer nu alles, wat vijandig tegenover elkaar stond verenigd en onder een hoofd verbonden is, (Efeze. 1:10), zal er een gebaande weg tot druk verkeer wezen van Egypte in (naar) ASSYRIË, dat de ASSYRIËRS in Egypte, en de Egyptenaars in ASSYRIË komen zullen tot het genieten van broederlijke vriendschap en gemeenschap; en de Egyptenaars zullen met de ASSYRIËRS de HEERE dienen. 1)

Men moet de opklimming niet voorbijzien, waarin de vijf delen staan, die het tweede deel dezer profetie vormen: eerst (vs. 16 v.) de vrees als ene slaafse, maar toch geen vorm nog der bekering; vervolgens (vs. 18) reeds toe-eigening van een nieuw leven, maar toch slechts in beginsel en als de zaak van enige weinigen; met vs. 19-22 neemt de bekering een openbaar karakter aan, het volk als zodanig komt tot de Heere in de betrekking van het kindschap; een nieuw stadium ontstaat met vs. 23, de tweespalt van de machten der wereld zal wijken door de kennis van de waren God.

Vs. 23 baant de weg voor vs. 24. Als er hier sprake is van een gebaanden weg, dan wil dit niet zeggen, gelijk sommigen menen, dat Egypte onder het dwangjuk van ASSYRIË zal gebracht worden, maar dat eens Egypte en ASSYRIË gezamenlijk de Heere zullen dienen en vrezen, en dewijl de weg van ASSYRIË naar Egypte gaat door Kanaän, wordt nu in het volgende vers gezegd, dat Israël de derde in dit verbond zal worden.
Nu was alles nog ellende, straks zou de vijandschap van ASSYRIË nog dieper gevoeld worden, maar eens zou de tijd aanbreken, dat èn Israël èn Egypte èn ASSYRIË gezamenlijk de afgoden zouden vaarwel zeggen, en de levenden God zouden eren.

Te dien dage, wanneer het oude verbondsvolk zijne bestemming, om een zegen te worden voor alle geslachten der wereld (Gen. 12:3), bereikt heeft, zal Israël met de beide andere te zamen de derde (2 Petrus 2:5) wezen, met de Egyptenaren en met de ASSYRIËRS, tussen welke machten het zich tot hiertoe als in een klem bevond; het zal zijn een zegen in het midden van het land, in het midden der aarde, wier volkeren in Egypte en ASSYRIË hun vertegenwoordigers hebben.

Want de HEERE der heirscharen, het met Abraham begonnen particularistisch verbond nu tot het uitgestrekte universalismus makende (Gen. 14:20), zal hen zegenen, terwijl Hij het alle drie de erenamen van Israël Mijn volk (Hoofdstuk 1:3) het werk Mijner handen (Hoofdstuk 60:1) en Zijne erfenis (Ps. 33:12. Jer. 10:16) toekent, en aan alle drie die volken in gelijke mate toedeelt. Hij zal hen zegenen, zeggende: Gezegend zij Mijn volk, de Egyptenaars en de ASSYRIËRS, het werk Mijner handen, en Israël, Mijn erfdeel!

Egypte en ASSYRIË worden één in Jehova, en Israël is de derde in het verbond. Israël is dan niet meer alleen Gods volk, Gods schepping, Gods erfenis, maar Egypte en Assur zijn alle drie als Israël. Om dat uit te drukken worden de drie erenamen van Israël onder elkaar gemengd en elk der drie volkeren verkrijgt een van die kostelijke namen, waarbij voor Israël komt “Mijn erfdeel, ” als terugwijzende op de geschiedenis van zijn begin. Deze werkelijke gelijkstelling van de heidense volkeren met Israël is voor dit gene degradatie (vernedering); want hoewel voortaan geen wezenlijk onderscheid der volken in hun verhouding tot God bestaat, zo is het toch altijd Israël’s God, die erkend wordt, en Israël het volk, dat overeenkomstig de beloften tot middelaar van de zegen der aarde is geworden.
Allen zullen ze door hun dienst en eerbewijs en oprecht geloof, de Heere even aangenaam en welkom zijn. Allen zijn volk zijnde, zullen zij Zijne bescherming genieten, allen het werk Zijner handen zijnde, zal Hij zich hunner nooit onttrekken, en hen in staat stellen, om Zijne eer op de wereld te bevorderen ten einde zij Hem tot in eeuwigheid dierbaar blijven en Hem door alle eeuwen heen verheerlijken. Want allen zullen ze eindelijk eens een gelijk deel erlangen, in de zegeningen en zaligheden van het toekomend leven, en hier in de liefde en godsvrucht verenigd zijnde, zullen ze eens verwaardigd worden, tot de gemeenschap met Hem en zijn Zoon, om dus in beide één te zijn, en Hem te zamen te loven en te prijzen, met alle heiligen en Engelen in het volzalig Paradijs hierboven.

HOOFDSTUK 20. GEVANKELIJKE WEGVOERING DER EGYPTENAREN EN DER MOREN. VII. Vs. 1-6. Na de voorzegging, die in de verhevenste taal van plechtige waardigheid over Ethiopië is gesproken (Hoofdstuk 18), en de aanwijzing, welke kalmer van taal in ‘t brede schildert hetgeen de Heere over Egypte denkt (Hoofdstuk 19), volgt nu in gewoon geschiedkundig proza een orakel over beide rijken tegelijk. Eerst worden de tijdsomstandigheden aangewezen, waarop het betrekking heeft, het zijn deze dat de koning van ASSYRIË door zijnen veldheer de stad Asdod laat belegeren, om vervolgens na de inneming tegen de beide tot één koninkrijk verenigde landen in Oost-Afrika te opereren (vs. 1). Toen mochten diegenen in Juda, die tot hiertoe de koning Hizkia tot een verbond met Egypte gedrongen hadden, denken, dat het met die veroveringen goed zou aflopen en Assur’s ondernemingen moesten en zouden mislukken, maar tot een tekenen zinnebeeld van hetgeen komen zal, moet de profeet drie jaren lang als een beroofde en beschimpte, als een bedelaar of krijsgevangene rondgaan; want ASSYRIË zal genoeg krijgsgevangenen en ballingen uit de beide landen wegvoeren (vs. 2). En als nu de tijd daar is, dat datgene, wat het teken en zinnebeeld zo lang voor ogen heeft gesteld, ook werkelijk tot vervulling komt, wordt het woord der verklaring van de zijde des Heren daarbij gevoegd: “Juda weet nu, welk ene hulp het heeft aan die machten, die toch zich zelf niet kunnen helpen. ”

In het jaar toen Tartan (= grote aanwas), een Assyrisch veldheer, dezelfde, die 8 jaren later in vereniging met Rabsaris en Rabsake voor Jeruzalem verscheen, om de stad tot overgave aan Sanherib op te eisen (2 Kon. 18:17 vv.), naar Asdod, de stad der Filistijnen (Joz. 13:2 v.) kwam, ongeveer in het jaar 721 v. C. onmiddellijk na de inneming van Samaria en de wegvoering der tien stammen in de Assyrische ballingschap (2 Kon. 17:4-6; 18:9-12), als hem Sargon, die op Salmanasser volgde, de koning van ASSYRIË met een leger van Samaria gezonden had, toen hij krijg voerde tegen Asdod, die sterke vesting, die de sleutel was tot verovering van Egypte, waarop de Assyrische koningen voornamelijk het oog hadden, en het innam, 1) waaraan zich vervolgens ene gedeeltelijke bemachtiging van het Ethiopisch-Egyptische rijk aansloot:

Uit de annalen van Sargon blijkt dat in hetzelfde jaar toen Asdod viel, de koning van Ethiopië zijn onderwerping aanbood. Wij hebben het er dus ook voor te houden, dat de profeet eerst drie jaren naakt en barrevoets liep, en toen de vernedering van Egypte door ASSYRIË heeft aangekondigd. Vs. 3 wijst dit duidelijk aan.

Ter zelver tijd, namelijk in het begin der belegering, die niet zonder bijzondere betekenis was voor de geschiedenis van het rijk van God, omdat Juda kon zien wat zijne verwachtingen van Egypte waren (2 Kon. 18:21) toen sprak de HEERE door de dienst van Jesaja, de zoon van Amos, daar Hij door dezen ene openbaring wilde geven. Hij sprak, zeggende en deze openbaring aan ene zinnebeeldige handeling van de zijde van de profeet verbindende, voordat Hij ze vervolgens (vs. 3 vv.) onder bepaalde woorden bracht: Ga heen in uwe kamer en ontbind de zak 1) het grove linnen of haren overkleed, dat gij over het gewone kleed naar de wijze der profeten draagt (2 Kon. 1:8) van uwe lenden, boven welke het met een gordel wordt vastgehouden, en doe uwe schoenen van uwe voeten, om ook deze te ontbloten. En hij deed alzo zonder nog te weten waarom, en te vragen waartoe, gaande naakt, alleen in het

onderkleed (Exod. 12:34) en barrevoets, dus geheel er uitziende als een beroofde en beschimpte, als een bedelaar of een krijgsgevangene en dit wel drie jaren lang.

Hieruit blijkt dat Jesaja gelijk gekleed was als Elia vroeger, en Johannes de Doper later. Het grove overkleed, of de harige mantel werd gedragen, of over het blote lijf, of over de dusgenaamde tunica, het onderkleed. Bij Jesaja zal het geweest zijn over het onderkleed.

Toen, in het jaar 718, nadat de profeet zich zo lang lijden en spot had laten welgevallen, zei de HEERE door zijnen mond tot de mensen: Gelijk in ‘t algemeen Mijne profeten op Mijn bevel vele dingen moeten ondernemen, die ongerijmd en aanstotelijk voorkomen, maar steeds zinnebeelden van geestelijke waarheden zijn (Jer. 19:1 vv. Ezechiël. 5:1 vv.). Gelijk als mijn knecht Jesaja in gehoorzaamheid aan Mijn woord, naakt en barrevoets wandelt, drie jaren, tot een teken en wonder, om de opmerkzaamheid en bewondering van het volk op te wekken, en wel in ‘t bijzonder over Egypte en over Morenland, welke beide landen nu onder een scepter verenigd zijn (1 Kon. 3:1), en op welke de on-theocratische politiek aan het koninklijk hof haar vertrouwen stelt (2 Kon. 18:16);

Alzo zal de koning, van ASSYRIË, waarschijnlijk in dit jaar 718 vóór Christus nadat hij door zijnen veldheer Asdod had ingenomen (vs. 1), voortdrijven de gevangenen der Egyptenaren, en de Moren die weggevoerd zullen worden uit Ethiopië, jongen en ouden, in dezelfde gedaante, als gij de profeet gezien hebt, naakt en barrevoets en met blote billen (2 Sam. 10:4 vv.), de Egyptenaren tot schaamte. Zo diep zal Egypte verenigd met Morenland, ondanks zijne macht, vernederd worden, tot ene heilzame lering voor degenen, die Juda een verbond met Egypte aanraden (zie Hoofdstuk 22:15 vv. 30:1 vv. 31:1 vv.

Onze kennis van de geschiedenis van dien tijd is nog te gebrekkig, om de vervulling van de profetie in bijzonderheden te kunnen aanwijzen. Toch blijkt uit Neh. 3:8-10, en de ontcijfering der opschriften in de zalen van het paleis te Khorsabad (2 Kon. 15:20) zoveel, dat Saron na de verovering van Asdod de veldtocht tegen Ethiopië en Egypte werkelijk volbracht heeft, de toenmalige residentie der Farao’s No-Amon (Thebe in Opper-Egypte) veroverde en de gevangenen én uit Egypte én Ethiopië naar ASSYRIË deporteerde, gelijk hij ook in ‘t algemeen op alle zijne krijgstochten de verplaatsing der volkeren op grote schaal als een middel tot voortdurende onderwerping der landen aanwendde. Doch wanneer ook de ASSYRIËRS sedert de regering van Sargon naar de onderwerping van Egypte streefden en ook voor een tijd verkregen, konden zij haar echter niet op de duur handhaven.

En zij, de Israëlieten, die het bondgenootschap met Egypte wilden, zullen verschrikken en beschaamd zijn over de Moren, op welke zij zagen om hulp, en van de Egyptenaars, hunnen roem, 1) die zij als goede bondgenoten beschouwden.

Juda zou hierdoor kunnen overtuigd worden van het schadelijke en schandelijke om niet op de Heere God, de Rotssteen des heils, Israël’s bewaarder en beschermer te vertrouwen, maar op de gebroken rietstaf Egypte. Als het zien zou, dat als Sargon Asdod ingenomen hebbende en zich kerende tegen Egypte en Morenland, hij reeds terstond door dit land als

leenheer werd erkend, hoe moest het dan niet van alle mensen, ook van het machtige Egypte leren afzien, om alleen op Jehova te vertrouwen!

En de inwoners van dit eiland, van deze zeekust, Palestina (Zef. 2:5), zullen te dien dage zeggen: Ziet, alzo is het gegaan, dien, op welken wij zagen, Morenland en Egypte, werwaarts wij heenvloden om hulp, om gered te worden van het aangezicht des konings van ASSYRIË; hoe zullen wij dan ontkomen, wanneer het dien groten machten zo kwalijk is gegaan?

Zo luide ook Jesaja vroeger tegen het verbond met ASSYRIË gepredikt heeft, heenwijzende naar de Koning op Zion, als het enig toevoorzicht, zo bepaald en verstaanbaar spreekt hij daarna, als het verdrag met de Assyriër eens gesloten is, tegen de overhelling van Hizkia en zijne raadslieden naar de ondertussen machtig geworden Egyptischen heerser. Hoe grijpt toch de mens van het ene wankelende riet naar het ander, wanneer zijne hand eens de staf heeft laten varen, dien ‘t geloof reikt, de wonderbare Gods kracht, die met de geest datgene bevat, wat de zinnen niet kennen en verstaan. De profeet, de onbestendigheid der Egyptische macht met helderen blik doorziende, wil zijn volk voor nieuwe gevaren, die uit bloot menselijke hulp ontstaan, ten nadrukkelijkste waarschuwen, en kiest daartoe de indrukwekkende taal der symbolische veraanschouwelijking. Aan zijn eigen lichaam stelt hij de naakte blootheid der Faraönische heerlijkheid ten toon, en, midden in de volkshoop wandelend, wordt hij ten teken en ter voorspelling van de niet lang meer uitblijvende vernedering van de Egyptischen trots door de macht der ASSYRIËRS. Zo schuwt hij, die op des Heren last spreekt, het niet, tot heilzame onderrichting des volks, bloot en naakt daarheen te gaan, en Jesaja is nog over meer dan drie jaren tot in de verste tijden tot een schitterend voorbeeld geworden. Zelfverloochening en afzien van alle uiterlijke sieraad en glans moet de wet van de leraar Gods zijn; in de eenvoudigsten glans der waarheid moet zijn woord uitgaan, en indien het de heiligsten plicht zijne beroeps geldt, moet hij zich over de naaktheid van de lichamelijken mens niet schamen. Maar schamen zullen zich die, welke naar des profeten woord van onbetrouwbaarheid van aardse macht niet willen horen, en nu, door ervaring geleerd, hun hoop op de Egyptenaar vernietigd zien.

HOOFDSTUK 21. DE LAST VAN BABEL,

DUMA EN ARABIË.

VIII. Vs. 1-17. Ons hoofdstuk verbindt drie voorzeggingen tot één geheel, daar het de landen, tegen welke de godsspraken gericht zijn, met zinnebeeldige namen aanwijst. De eerste richt zich tegen Babel, de woestijn aan de zee (vs. 1-10) de tweede tegen Edom, het land van stilte des doods (vs. 11 en 12); de derde tegen ARABIË begint tegen de avond (vs. 13-17). Alle drie hebben echter ten doel om Israël te troosten. De eerste profetie, Babels verovering door Cyrus, wordt op ene wijze geschilderd, dat wij aan die afdeling het opschrift: "gerustheid door de val verrast" zonden kunnen geven. Uit deze moet Israël de zekeren ondergang van zijnen verdrukker en de vreedzame vrucht der gerechtigheid leren kennen, die uit zijne kastijding door deze macht voort zal komen. Uit de tweede profetie, die ons leert, dat geroep om hulp zonder bekering gene genade vindt" moet Israël afleiden, dat zijn oude erfvijand Edom zich nooit op de duur kan herstellen. Integendeel, daar het de enigen weg des behouds, de koninklijken weg des berouws versmaadt, niets dan nacht en stilte des doods tot zijne toekomst heeft. Uit de derde profetie eindelijk, die aanwijst, hoe de ridderlijke zin der nu nog op hun vrijheid zo trotse en aan de strijd gewende zonen der woestijn in korten tijd tot een lafhartigen knecht worden, en hun geheel buitengewoon getal tot een niets betekenend overblijfsel zal versmelten, moet Israël ene gelijkenis zien van zijn eigen overblijfsel, waarvan zo dikwijls sprake was, alleen met dit onderscheid: dat, terwijl het met het overblijfsel van ARABIË avond wordt, het met Israël’s overblijfsel morgen wordt (vgl. Hoofdstuk 8:20).

De last (Hoofdstuk 13:1) der woestijn aan de zee, 1) der stad Babel. Gelijk de wervelwinden in het zuiden henen doorgaan, daarhenen varen-want daar in de onbegrensde steppen van het zuiden of zuid-oosten hebben de hevige alles omverwerpende orkanen hun uitgangspunt (Job 1:19; 37:9. Zach. 9:14) zal hij uit de woestijn komen, het verwoestend onweder tegen Babel, uit een vreeslijk land, (men deze hier 2 Kron. 36:20).

Het vaste land, waarop Babel staat, is een grote vlakte, die ten zuiden in woest-ARABIË uitloopt, en die op zulk ene wijze door de Eufraat alsmede door moerassen en meren is doorsneden, dat zij als in ene zee zwemt. Deze natuurlijke toestand der stad wordt tot een omineus (bedenkelijk) voorteken voor haar einde gemaakt; in Jeremia 50:38; 51:13 wordt de rechte aanwijzing daartoe gevonden.

Deze naam zinspeelt daarop, dat de grote stad, even als ene woestijn, ondanks al hare heerlijkheid, geestelijk eenzaam en verwijderd is, en de zee der volken, ene bruisende menigte van verwilderde mensen, haar vervult en omgeeft. De wereldstad Babel is het tegendeel van het rijk Gods en van het door God bestuurd Jeruzalem.

Abydenus zegt (bij Eus. praep IX 41) dat alles in de beginne water was en ook yalassa (zee) heet; en de gedenkschriften noemen zuidelijk Babylonië het zeeland, en diens koning, koning der zee.

Een hard gezicht, dat onverdraaglijke dingen verkondigt, is mij te kennen gegeven; die trouweloze, die op woeste wijze rooft en plundert, handelt trouwelooslijk 1), de nu nog heersende Chaldeeër gaat met andere volken op wrede wijze om, hij gaat voort, het recht der volken te schenden en tegen alle billijkheid de natiën te verdrukken, en die verstoorder verstoort, de Medo-Perzen zullen echter over hen komen en hun land geheel verwoesten; trek dan op, om die opdracht te volvoeren, uit uw land in het oosten van Babylonië, o, Elam! (= eeuwigheid), gij Perzen (Gen. 10:22, 14:1)! beleger ze, de Chaldeeën, in hun stad Babel, o Media! (= sieraad Jehova), gij Meden, die van het noorden komt (Hoofdstuk 13:17). Ik, de Heere, heb, terwijl Ik zulk ene roepstem ter belegering tot u laat uitgaan, al hare zuchting doen ophouden; 2) Ik heb een einde gemaakt aan de verdrukking van al die volken, en in ‘t bijzonder van Mijn volk Israël (Ps. 137:1 vv.).

Of: De zover rooft.

Voor de arme gevangen Joden zou dit een welkom en aangenaam nieuws zijn, als dien het al lang voorspeld was, dat Babels verwoester hun verlosser zou zijn. Dus zou al hun zuchten ophouden, zodra ze hoorden, dat de Perzen en Meden zich tegen die van Babel verbonden en de hoofdstad nu belegerd hadden. Dit zou hen nu niet langer tranen doen storten en bange klachten doen lozen aan de Eufraat, maar hun harpen van de wilgen doen afnemen en met blijdschap aan Zion doen gedenken. Want het zuchten der behoeftigen zal de God der ontferming te zijner tijd ter hunner vertroosting doen opstaan, als die het juk van hun nek afwerpen en verbreken en de roede der goddelozen van hen zal afnemen, en dus alle tranen van hun ogen afwissen en hun zuchten in juichen veranderen zal.

Daarom, omdat het een zo hard gezicht is, hetwelk mij, de profeet, is getoond, (vs. 2) en ik, terwijl ik het onder allerlei schrikbeelden wedergeef, het als het ware onder barensweeën moet voortbrengen (vgl. Hoofdstuk 15:5; 16:9), zijn mijne lenden vol van grote ziekte, bange weeën hebben mij aangegrepen, gelijk de bange weeën van ene, die baart; ik krom mij van horen, ik word ontsteld van het aanzien, zodat mij horen en zien vergaat.

De profeten zijn niet zonder belangstelling in de inhoud hunner voorzeggingen, alsof zij slechts mechanische werktuigen waren van de inspirerenden Geest; zij worden tot vrees en hoop gedrongen, met smart en vreugde vervuld, en dat dikwijls in zulk ene mate, alsof het voorzegde hun eigene ervaring ware. Dat het echter in zulk een geval niet hun eigene natuurlijke stemming is, die hem beweegt, maar zulk ene, gelijk die eerst door de objectieve inwerking van de goddelijken Geest bij hen is te voorschijn geroepen, blijkt in ‘t bijzonder daaruit, dat het de profeet van nature eigen gevoel dikwijls in het tegenovergestelde verandert. Zo is bijv. wanneer de profeet de gerichten over de vijanden zijns volks verkondigt bij hem natuurlijk het gevoel van vreugde; desniettemin zijn er plaatsen (behalve in Hoofdstuk 13 en 16, vooral ook hier), op welke de profeet zozeer in het beleven van het wee, dat hij de vijanden verkondigt, wordt ingeleid, dat hij zelf in weeklachten losbarst en de smart geheel als zijne eigene gevoelt. Omgekeerd komen er echter ook weer plaatsen voor, waar het natuurlijk gevoel van de profeet geen invloed mag hebben op zijne voorzegging; hoe bitter hem dan ook volgens zijn gevoel de inhoud zijner profetie moge zijn, moet toch

ook zulk een Woord Gods hem opwekken, en, opgenomen in zijn binnenste, hem tot vreugde en blijdschap worden. (Ezechiël. 2:8-8 :3. Openbaring 10:8 vv.).

Mijn hart dwaalt, klopt hevig, gruwen, angst verschrikt mij; a) de schemering, waar ik naar verlangd heb, stelt Hij mij tot beving.

Job 7:3.

De lieflijke tijd der avondschemering, zegt de profeet, is mij door de gezichten, die ik zie, tot een uur van schrik en beven geworden. Daarmee geeft hij zinnebeeldig (typisch) te kennen, dat Babel ook juist in de tijd van nachtelijk vermaak de verschrikking der verovering door de vijand zal ondervinden.

Wanneer in de vorm van het ontzettende, vergezeld door een verpletterenden schrik, de geest der profetie hier over Jesaja komt, zo moet zich in zijn persoon en zijne gehele voorstelling de aard der gebeurtenissen, waarvan sprake is, afspiegelen als zodanige, die ter hunner tijd met een plotselingen schrik overvallen en als een valstrik moeten komen over de wereld, die in gerustheid voortleeft.

De profeet in zijne schone, deelnemende menselijkheid voelt medelijden met de zondaar, dien het Godswoord richten en van zijne zekere hoogte afstoten moet; maar juist zulk een woord der waarheid en liefde doet de machtigste werking. Neemt een voorbeeld daaraan, gij predikers des Nieuwen Verbonds! Dondert met de stem der waarheid in de harten der onboetvaardige zondaars, maar laat ook het suizen der liefde vernemen, dat uit het medegevoel der zonde en van hare smart voortkomt.

Leeft voort in zorgeloosheid en gerustheid, zo overdadig en zwelgend als gij gewoon zijt, gij groten in Babylon! Bereid de tafel, zie toe, gij wachter! die gesteld zijt om te waken, opdat geen vijand onverhoeds de stad overvalle; bovendien, het is vrede, er geen gevaar! Eet dan, drink! Ziet, op eens zal het te midden van uwe maaltijden en drinkgelagen klinken: Maakt u op, gij vorsten! ten strijde tegen de plotseling ingedrongen vijand, bestrijkt het schild (Jer. 51:11), naardien gij in uwe gerustheid verzuimde, uwe wapenen in orde te brengen (Hoofdstuk 13:8); doet het nu het te laat is.

Onder het schild moet men verstaan alle wapenen, die tot bescherming dienen. De ouden waren gewoon hun schilden met olie te bestrijken; eensdeels om ze buiten roest en glad te houden, en anderdeels, om ze glibberig te maken, ten einde de schichten van de vijand daarin niet zouden hechten, maar daar langs afglijden.

Ik, de profeet des Heren, weet nauwkeurig, hoe het zal geschieden, hoewel nog meer dan 180 jaren moeten voorbijgaan, want aldus heeft de Heere, terwijl Hij de toekomstige gebeurtenissen mij reeds in de geest wilde laten ervaren, tot mij gezegd: Ga heen, terwijl de Babylonische vorsten in hun paleizen gezeten zijn en in zorgeloosheid en gerustheid zwelgen, zet enen wachter ter bewaking der stad, laat hem aanzeggen, wat hij ziet, wat in de verte plaats

heeft, zodra hij iets waarneemt (2 Sam. 13:34 vv. 18:24 vv. 2 Kon. 9:17 vv.

Verder is het de profeet zelf, die op de wacht staat (vs. 11. Habakuk. 2:3. vv.); maar hier in het gezicht wordt de profeet onderscheiden van hem, die op de wacht staat, zodat hij zich als het ware in twee personen verdeelt.

En hij zag, nadat hij ene poos had gestaan, enen wagen, een paar ruiters, enen wagen met ezels, enen wagen met kamelen, dus ene lange rij, die in geregelde orde zeer stil, als ene karavaan van het gebergte van Medië afkomt (Hoofdstuk 13:2 vv.); en hij merkte zeer nauw op met grote opmerking; hij luisterde zo scherp als hij kon, om te vernemen, wat die menigte te betekenen had.

Maar de rij, die doodstil nadert, laat u niet bemerken, wat hare bedoelingen zijn; spoedig is zij ook weer voor des wachters oog verdwenen. En hij riep als een leeuw, daar hem het geduld wegens het lange vergeefse rondzien ten einde was, zo dof, zo diep uit de volle borst, als de leeuw brult: Heere! a) ik sta op de wachttoren geduriglijk bij dag, en op mijne hoede zet ik mij ganse nachten; ik zie na dien onverklaarbaren en nu weer verdwenen optocht niets meer!

Habakuk. 2:1.

De tussentijd komt de wachter in zijne gespannen verwachting van de dingen, die zullen komen, lang voor: een voorbeeld van het smartelijk wachten, waarmee men later op het woord van de profeet Babylons val met verlangen tegemoet zag.

En zie nu, nog vóórdat de wachter zijne klacht heeft uitgesproken, daar komt een wagen mannen, krijgsvolk, een paar ruiters, een kleine troep ruiters, om ene boodschap te brengen. Toen antwoordde hij, die ruiter met de zijnen, bericht gevende van hetgeen er van dien eersten langen trein (vs. 7) geworden was, en zei: a) Babel is gevallen! en al de gesnedene beelden harer goden heeft Hij, de Heere, verbroken tegen de aarde.

Jer. 25:12; 51:8. Openbaring 14:8; 18:2.

Op de wachttoren, Heere, stond ik steeds des daags, en op mijne hoede was ik alle nachten uitgezet. En zie! daar kwamen ruiters altijd paarsgewijs op rossen, en zij begonnen en spraken: "gevallen enz, " .

De profeet wil in vs. 7 en 9 een bontgemengd en welgeordend ruiterenheir ons voor ogen stellen. Reeds J. D. Michaëlis heeft op de merkwaardige overeenstemming van het Perzische leger onder Cyrus met onze beschrijving opmerkzaam gemaakt. De plaatsen der ouden, hierop betrekkelijk, zich Xenoph. Cyrop. VII I, 14, 22. Herod. 4:29.

O, mijne dorsing! en de tarwe mijns dorsvloers! Mijn geliefd Israël, dat de Heere onder de tirannieke overmacht van het Babylonische wereldrijk heeft overgegeven, en dat op de dorsvloer te Babel ook gedorst zijt geworden, niet tot uw verderf, maar tot uwe zifting en loutering! Wat Ik, de profeet (Deut. 11:14), gehoord heb van de HEERE der heirscharen,

de God Israël's, dat heb ik ulieden tot uwen troost vooraf aangezegd, nog voordat die tijd van uwe dorsing komt, opdat gij weet, dat die tijd op Babels zekeren ondergang zal uitlopen.

De kerk is Gods dorsvloer, waarop de beste voortbrengselen der aarde te zamen zijn gebracht. De ware gelovigen zijn de tarwe van Gods dorsvloer; geveinsden zijn niets dan kaf en stro, die wel de meeste ruimte innemen, maar van weinig waarde zijn, waarmee de tarwe nu vermengd is, maar die binnenkort en voor altijd daarvan zal worden afgescheiden. Het koren van Gods dorsvloer moet verwachten gedorst te worden door smarten en vervolgingen. Gods oude Israël was in droefenis. Juist dan erkent God, dat het nog het Zijne is; ja, het dorsen geschiedt onder Zijn opzicht, anders zouden de dorsers gene macht tegen hen hebben. Hij geeft verzekering van de waarheid, dat Hij hen heeft verlost, daarom mogen zij hun hoop op Hem vestigen. In alle gebeurtenissen, die de kerk betreffen, die tegenwoordige en verledene en toekomstige, moeten wij op God zien, beide als de Heere der vijanden en als de God van Israël, die de macht heeft, om te doen ten behoeve van de kerk en de genade heeft om alles te doen voor haar, wat goed is. Laat ons de woorden van de profeet ernstig ter harte nemen. Welk een angst en vreze moet zich van de vijanden Gods meester maken, wanneer de Heere zal opstaan om Zich op hen te wreken en wanneer al wat zij zien, horen, zich herinneren of verwachten, hun vrees zal vergroten.

De last, Gods vonnis over Duma, een land van stilte des doods, d. i. Edom Num. 20:17). Men roept tot mij uit Seïr, krachtens mijn profetisch ambt door de Heere op de wacht gesteld, om de lotgevallen der volkeren te overzien, verneem ik in de nacht van angst en ellende, die nu de volkeren bedekt, uit het land der Edomieten een vragen van steeds toenemenden aandrang, even als een zieke naar het einde verlangt van de slapelozen nacht, en zijnen verzorger gedurig vraagt welk uur het is. Ik hoor de vraag: Wachter! gij, die op de wacht Gods staat, en de tijd in Zijn rijk kent! wat is er van de nacht? Wachter! wat is er van de nacht? hoeveel tijd is er reeds van voorbijgegaan? zal hij spoedig geëindigd zijn?

Voor Edom nemen rechtstreeks de LXX (Idoumaia) en oudere en nieuwere uitlegers als Vitringa, Koppe, Rosenmuller, Bertholdt, Knobel stemmen in, zodat na ene geestige vervorming voor geplaatst zal zijn, "welke inwoners, " gelijk Berthold zich uitdrukt, "andere zoveel geraas maakten, die nu echter onder de tegenwoordige omstandigheden geheel stil (silentium) zijn. " (Ps. 94:17; 115:17).

Er rust nacht op de gehelen aardbol rondom; het is de druk der Assyrische heerschappij, die alles of reeds onder de voeten heeft getreden, of zeker onder de voet treden zal, zonder dat voor de ogen der wereld ergens heil zou zijn, ergens hoop op verlossing. Ook Edom is onder de machtige treden van de veroveraar of reeds verpletterd, of het heeft geen ander uitzicht dan binnen korten tijd (vgl. vs. 16) eveneens verpletterd te worden. Slechts één volk staat te dier tijd nog onaangeroerd in het midden der volken (tussen het 7de en 14de jaar van Hizkia) het huis van Juda; dat zal later, hoewel aangetast en zwaar getroffen, maar heerlijk gered, door zijne redding een grond van zegen voor alle andere worden. Tot dit volk wendt zich Edom in zijn hogen nood.

Wat al vijanden van buiten! De dwalingen maken een talrijk leger uit, en ieder uur verschijnen er wederom nieuwe; tegen welke ketterij moet ik op mijne hoede zijn? De zonden komen uit hare schuilhoeken te voorschijn, wanneer de duisternis heerst; ik moet zelf de wachttoren beklimmen en in de gebeden waken. Onze hemelse beschermer ziet vooruit al de aanvallen, die op ons zullen beproefd worden, en terwijl het tot nog toe het ons toegedachte kwaad slechts in het hart des satans is, bidt Hij voor ons dat ons geloof niet ophoude, wanneer wij als de tarwe gezift worden. Ga voort, genadige Wachter, ons vooraf voor onze vijanden te waarschuwen, en zwijg niet om Zions wil. "Wachter, wat is er van de nacht?" Welk weer zal het voor de kerk zijn? Pakken de wolken zamen, of is het helder en schoon boven ons hoofd! Wij moeten met grote liefde voor Gods kerk bezorgd zijn, en nu, daar het Pausdom en het geloof zamen dreigen, laat ons de tekenen der tijden opmerken en ons tot de strijd bereiden. "Wachter wat is er van de nacht?" Welke sterren zijn zichtbaar? Welke dierbare beloften zijn voor onzen tegenwoordigen toestand geschikt? Gij roept alarm, geef ons ook troost. Christus, de poolster, staat vast in zijne plaats, en al de sterren zijn vast in de rechterhand van hunnen Heer. Maar, Wachter, wanneer breekt de morgen aan? De bruidegom vertoeft. Zijn er gene tekenen van Zijne verschijning als de Zonne der gerechtigheid? Is de morgenster niet opgegaan als het bewijs van de dag? Wanneer zal de dag aanbreken en zullen de schaduwen vlieden? Ach, Heer Jezus indien Gij heden niet persoonlijk tot uwe wachtende kerk komt, kom dan toch in de Geest tot mijn zuchtend harte, en doe het van vreugde zingen.

De wachter zei: het antwoord, dat ik u op die vraag te geven heb, is geen ander, dan dit: De morgenstond is wel gekomen, en het is nog nacht 1), die is dadelijk weer door de nacht verslonden. Wilt gijlieden vragen, vraagt 2) dan mij en andere profeten met een oprecht gemoed en een hart, dat waarlijk belang stelt in de zaak; voor het overige, keert weer tot de Heere, de God van onzen vader Abraham, bekeert u oprecht, komt 3) om Hem te dienen en eerst dan zal een troostvol antwoord op uwe vraag kunnen gegeven worden.

De Idumeërs, aan het rijk van Israël schatplichtig (Gen. 27:40) hadden een langen tijd gehad, om zich de verbintenis met Israël ten nutte te maken en der waarheid ingang te verschaffen; zij hadden dat nooit gedaan, zij hadden integendeel altijd (nog het laatst onder Achaz, 2 Kron. 28:17) vijandelijkheid op vijandelijkheid gestapeld. Wanneer zij zich nu naar Jeruzalem wenden, zo is dit niet een teken van inwendige omkering, maar alleen een gevolg van uitwendigen nood, die op niets anders gegrond is dan op de wens, om van tijdelijke bezoeking bevrijd te worden. Dit volk in zulk ene stemming des harten is niet een volk, dat reine lippen had, zodat het de Heere mocht naderen. Met dezulken kan de Heere Zich niet bemoeien, Hij moet met hen ene vreemde taal spreken (Hoofdstuk 28:11), die zij niet verstaan (MATTHEUS. 13:13), opdat zij zich bekeren, wanneer zij willen gered zijn. Daarom de kortheid van deze uitspraak, ene kortheid, die bij de nauwe betrekking van Edom op Juda opmerkelijk zou zijn; daarom ook de gehele, zo hoogst eigenaardige toon, waarin het orakel is gehouden, dat raadselachtige, in ‘t bijzonder ook het verbergend opschrift.

Met dit antwoord komt de geschiedenis overeen: op de Assyrische heerschappij volgde de Chaldeeuwse, en op de Chaldeeuwse de Perzische, en op de Perzische de Griekse; steeds was daartussen ene morgenschemering (en welk ene in de tijd der Herodessen!) voor Edom, maar die dadelijk weer als een nieuwe nacht is ten onder gegaan, totdat Edom geheel en al een

Duma is geworden en uit de geschiedenis der volken is verdwenen. Het is met Edom geheel anders dan met Israël, welke nacht-geschiedenis door een beloofden morgenstond onveranderlijk zal gevolgd worden.

De weg tot zegen is, even als voor Israël, zo ook voor alle andere volken geen andere, dan de weg van bekering.

Als de mensen in de nacht der benauwdheid vrezen en beven, dan roepen zij angstig: "zal de morgen der redding haast komen?" Ja! de morgen zal komen, maar ook de nacht valt weer in; de afwisseling tussen vreugde en rouw houdt onder de zon niet op. Wordt gij dan het vragen niet moede, gij levende geslachten der aarde, of de morgen haast komt! Verschenen is toch de blijde morgen van een eeuwigen dag in ‘t licht des geloofs aan Hem, bij Wiens licht wij het licht zien; bij Wie de fontein is des levens (Ps. 36:10). Laat u verlichten door dat licht, drinkt uit deze bronnen des levens, en het zal helder in u zijn, wanneer ook de duistere nacht u omgeeft. Zo roept reeds de angstig wachtenden van ‘t gebergte Seïr de wachterstem der profeten van de hogen wachttoren des geloofs op de grond des Ouden Verbonds toe; en wij, wie de eeuwige Zon in ‘t Nieuwe Verbond verschenen is, zouden nog vragen, wanneer ‘t op de aarde nacht om ons wordt: "Komt de morgen niet haast?" .

Zij die tot God willen wederkeren hebben een groot werk te verrichten en geen tijd althans te verzuimen. Het leven is kort, de dag der genade loopt ras ten einde, en men heeft dus toe te zien, zo men het licht boven de duisternis waardeert, dat men zich spoediglijk zette, om als kinderen des lichts te wandelen in het licht des Heren, eer de nacht des doods ons wegrukke, en indompele in een nog akeliger duister naar de ziele.

De last (Hoofdstuk 13:1) tegen ARABIË 1), dat oostelijk van Palestina ligt, en ten noorden tot aan het midden van de Eufraat reikt, zuidelijk tot aan Gelukkig ARABIË. In het woud, in de bossen en doornstruiken van uw eigen land, van het anders op zijne vrijheid zo trotse ARABIË zult gijlieden vernachten, zult gij wonen, o, gij reizende gezelschappen, gij karavanen van Dedanieten 1).

Wanneer in de grondtekst staat in Arabië, zo kan men dit zo verklaren, dat volgens ene algemeen in het Oosten en ook bij de heilige Schrijvers en in de kerk gebruikelijke gewoonte (2 Sam. 1:18) het gehele orakel naar een daarin voorkomend woord (zie het dadelijk volgende: "in het woud van Arabië") zou zijn aangewezen. Anderen daarentegen leiden de bijzondere betekenis daarvan af, dat de profeet ene symbolische bedoeling op het oog heeft, daar hij stilzwijgend het voornemen heeft te zeggen: (d. i. aan de avond), maar daarvoor dat men wel "over ARABIË" kan vertalen, maar waarbij men toch aanstonds moet bedenken, dat hier gehandeld wordt over "ene godsspraak aan de avond, " gelijk dan ook dadelijk daarop een avondtoneel begint. Inderdaad hebben wij ook in dit gehele hoofdstuk apocalyptische opschriften (vs. 11, 13).

Even Als Edom tot Duma wordt, terwijl over het Seïrietische gebergte een nacht zonder morgen komt, zo zal het in Arabië spoedig aan de avond zijn, daar de zon van Arabië ondergaat en het duistere van de avond het bedekt.

De Dedanieten zijn een handeldrijvende stam, van Cuschietischen en Abrahamietischen oorsprong (Gen. 10:7.). karavanen van hen, van de westzijde van de Perzische golf naar Tyrus of naar Muzarib en Haran reizende, komen hier voor als verdreven van de Karavanenstraat, die wij bij Num. 21:10 nader hebben beschreven. Door de oorlog, die van het Noorden naar het Zuiden voortaan, zijn zij verjaagd en moeten nu aan de avond in ene eenzame, akelige wildernis verblijven. De landstreek, in welker nabijheid het toneel wordt voortgesteld, is dat Ismaëlietische Theman, aan de oostzijde ten Gilead, dat wij bij Job 6:19 leerden kennen, als voornamelijk beroemd door zijne bronnen. Het treffende, dat in dit en in het volgend vers moet worden uitgedrukt, is dit, dat de Dedanieten de gastvrijheid, dien trots der Arabische zeden, op zo beperkte wijze en zo verborgen vragen, en de Themanieten die zo in ‘t geheim aan hen moeten verlenen, daar er nergens in ‘t land veiligheid en vrijheid meer is. De karavanen kunnen de gewone straat niet meer houden, maar door allerlei omwegen zoeken zij naar de omstandigheden, nu in deze dan in gene richting, hun doel te bereiken.

Komt de dorstige te gemoet met water, brengt het naar de plaats, waar zij zich verbergen; de inwoners des lands van Thema (= woestijn) zijn de vluchtende met zijn brood bejegend, met het brood dat hen zou voeden, opdat zij niet omkwamen in de wildernis.

Want zij vluchten voor de zwaarden, voor het uitgetrokken zwaard, het zwaard, dat nog niet in de schede is gestoken, maar hen vervolgende achter hen glinstert, en voor de gespannen boog, en voor de zwarigheid, de hardheid, des krijgs.

Het doet ene schone uitwerking, dit contract tussen de vijand, die uitgerukt en slagvaardig het veld bezet en de bewoner des lands, die bevreesd het afgelegene opzoekt.

Zulk ene gehele omkering komt zeker spoedig; want alzo heeft de Heere tot mij gezegd: Nog binnen een jaar, nauwkeurig afgemeten gelijk de jaren eens dagloners zijn (Hoofdstuk 16:14), zo zal al de heerlijkheid, de vrijheid en kracht en rijkdom van Kedar te ondergaan, 1) al de heerlijkheid van dien hoofdstam onder de Arabische volken van Ismaëlietische afkomst, en van even zo krijgshaftigen als handelzoekenden aard (Gen. 25:13. Ps. 120:5).

De bijvoeging van, gelijk de dagen eens dagloners, dient om precies aan te geven, wanneer dit oordeel zou voltrokken worden. Gelijk tussen een meester en een knecht, omtrent de huur precies bij het jaar wordt gerekend, zodat het jaar geen dag langer of korter zal zijn, zo zou de Heere God al over een jaar aan ARABIË’s vrijheid een einde maken en voor dit land de zon der vrijheid doen ondergaan in de nacht van slavernij onder de toen heersende wereldmacht.

HOOFDSTUK 22.

JERUZALEM BELEGERD. SEBNA AFGEZET. ELJAKIM AANGESTELD.

IX. Vs. 1-25. Tussen de gezichten over heidense volken en steden vinden wij hier een gezicht over de stad Jeruzalem. Ook Jeruzalem en Juda behoren tot de grote volkerenmenigte der mensheid, die, evenals alle volken der aarde, in het raadsbesluit van God omtrent Zijn rijk en Zijn volk hun plaats innemen. Wanneer Juda en Jeruzalem zondigen en andere goden dienen, zo worden zij niet verschoond, maar als de kinderen van het huis des te strenger, doch niet zonder ontferming en vertroosting gekastijd. Het gezicht aangaande Jeruzalem (vs. 7-14) verplaatst ons op een bepaald tijdpunt van de geschiedenis der stad, waarvan wij later meer zullen zeggen. Het brengt ons van daar tot een anderen veel lateren tijd, omtrent welken wil insgelijks naar de verklaring heen wijzen. Met dit gezicht verbindt zich een gericht (vs. 15-25), het gericht over de tegenwoordigen hofmeester des konings, wie de sleutelen worden ontnomen, om ze aan enen getrouwen man over te geven, terwijl deze ten laatste eveneens het algemene lot van Juda ondergaat.

De last, de Godsspraak van het dal des gezichts, van de stad Jeruzalem, die volgens hare uitwendige gesteldheid, rondom door hoge bergen ingesloten (Ps. 125:2), geroepen is voort te bestaan, afgezonderd van het gewoel der wereld, maar ook het oog voor de hemel moet hebben ontsloten, gereed, om van daar gezichten te ontvangen, gelijk die de profeten werkelijk ten deel worden 1).

Wat is u nu, gij burgers van Jeruzalem? dat gij al te gader vol vreugde, omdat gij het u dreigend gevaar meent afgekocht te hebben, op de daken klimt, om van daar rond te zien en u te overtuigen, hoe de vijand uit het land wegtrekt, in plaste dat gij, overeenkomstig de hoge roeping van uwe stad, als dal des gezichts zoudt uitzien naar de Heere en het werk Zijner handen 2) (Hoofdstuk 5:12)?

Even als Babel in Hoofdstuk 21:1, zo wordt ook Jeruzalem hier in het opschrift tot verootmoediging herinnerd aan zijne eigenlijke roeping in tegenoverstelling tegen zijnen tegenwoordigen toestand: Babel in tegenstelling tegen zijne gerustheid aan zijne oorspronkelijke nietigheid; Jeruzalem in tegenstelling tegen zijn weggezonken zijn in ‘t vleselijke aan zijne hoge bestemming.

Babel, ene stad, gelegen aan ene grote woestijn, zelf ene wilde menigte van huizen; Jeruzalem aan de Olijfberg, zelf een lieflijke stad met heuvelen en dalen. Babel aan grote wateren, omgeven van ene mensenzee, zelf als een poel van mensen; Jeruzalem ene stad, waar de Heere woont en aan Zijne zieners in gezichten de toekomst ontsluit.

Nemen wij hierbij aan, dat het huis van Jesaja in de benedenstad was gelegen (Hoofdstuk 7:3), en dus het standpunt is, waar de naam wordt gegeven, dan is die in nog meer opzichten gepast; want daar had de profeet in ‘t Oosten de tempelberg, en de ongeveer 300 voet hogeren Olijfberg, en in ‘t Zuiden de Zion voor zich; Jeruzalem verscheen dus als ene stad van het dal niet minder ten opzichte der bergen van binnen dan van buiten.

Even als in Hoofdstuk 13:2 vv. 15:1 vv. 18:1 vv. 21:1 vv. verplaatst zich ook hier de profeet aanstonds midden in de toestand der omstandigheden. Nu is de vraag, welk tijdpunt in de geschiedenis van Jeruzalem hij ons op onze plaats voor ogen stelt. Onder de verschillende meningen der uitleggers, delen wij het gevoelen van hen, die hier denken aan het verhaalde in 2 Kon. 18:13-16. Toen het Assyrische leger, hetwelk op reis was naar Egypte, in het jaar 713 v. C. in Juda inviel en het verwoestte (vgl. Hoofdstuk 10:28-32), en de ene vesting na de andere innam, liet Hizkia door gezanten Sanherib om vrede verzoeken, met de aanbieding hem alles te zullen betalen, wat hij zou eisen. Sanherib scheen tot een heengaan geneigd, terwijl hij Hizkia de ontzaglijke schatting van 300 talenten zilver en 30 talenten goud oplegde. In dezen tijd, toen men meende, dat het gevaar was afgewend, daar de koning werkelijk die som had opgebracht en naar Lachis had gezonden, was Jeruzalem vol van lichtzinnig gejubel, zonder ook maar van verre te vermoeden wat onmiddellijk daarop hen wachtte (2 Kon. 18:17 vv.); daarin openbaarde zich zo duidelijk, dat zij geheel en al in ‘t vleselijke waren weggezonken. Maar de profeet, ook hier het karakter van Jeruzalem als dal des gezichts behoudende, ziet over de gehele onmiddellijk volgende toekomst heen, daar het dreigend gevaar door het tussen treden des Heren inderdaad nog werd afgewend, dewijl Jeruzalem ten minste langzamerhand zich zijne hoge roeping herinnerde (2 Kon. 19:1 vv.); hij ziet in ene latere, in welke de stad in geheel tegenovergestelden zin tot een dal des gerichts zal worden. Reeds van het eerstvolgende vers staat hem het beeld der stad in dien toestand voor de ziel, welke 125 jaren later gezien werd. Op de 9den van de vierde maand, in het jaar 11 van Zedekia namelijk, nadat ten gevolge ener belegering van anderhalf jaar de hongersnood ten toppunt was gestegen, werd de muur door de Chaldeeën doorgebroken, zodat de stad niet langer kon worden gehouden, en de koning met zijne krijgslieden door de vlucht zocht te ontkomen. (2 Kon. 25:3 vv. Jer. 52:6 vv.).

Gij, die anders vol van groot gedruis waart, van wege het drukke verkeer, gij woelige stad, gij vrolijk huppelende stad! Ach, hoe is het nu veranderd! Uwe verslagenen, de lijken van hen, die dood op de straten liggen, zijn niet verslagen met het zwaard, noch gestorven in de strijd, ‘t geen ten minste een eervolle en snelle dood ware geweest (Klaagt. 4:9).

Door de honger zijn zij verslagen en door pestziekten gedood, gelijk het in Lev. 26:25 v. en Deut. 28:49 vv. gedreigd is. En hoe is het met hen, die het leven nog behouden, Ziet, al uwe oversten, de koning ingesloten (2 Kon. 25:4), zijn te zamen weggevlucht en op hun vlucht ingehaald; zij zijn van de schutters 1) gebonden; allen, die in u gevonden zijn, zijn zamen gebonden, zij zijn van verre gevloden, in de wijde wereld verstrooid, gelijk met het stof op de bergen door de wind geschiedt (Hoofdstuk 17:13. 2 Kon. 25:11, 21.

In het Hebr. Mikkèseth. Dit kan ook vertaald worden, en dit is beter, zonder boog, in de zin van, zonder dat de boog wordt gebruikt. Al vluchtende, terwijl zij de boog wegwierpen, vielen zij de vijanden in handen.

Daarom, omdat ik dit toekomstige schouwspel reeds voor ogen heb, zeg ik in tegenstelling tegenover uw gejubel (vs. 1): Wendt het gezicht van mij af, en verlangt niet, dat ik met u de daken beklimme,

laat mij liever vooraf doen, wat anderen na mij zullen doen als het tegenwoordig zal zijn 1) (Klaagt. 1:16 vv. 2:11; 3:48 vv. laat mij bitterlijk wenen; dringt niet aan, om mij te troosten over de verstoring der dochter mijns volks; tracht niet mij wijs te maken, dat er geen gevaar is, dat het zo ver niet zal komen.

Jer. 9:1.

Zie, hoe de profeet hier die klaagliederen anticipeert, (vooruit neemt) die later de ooggetuige en tijdgenoot van het ongeluk, Jeremia, zou laten horen en ook werkelijk heeft uitgestort.

Hij deelde reeds vooraf in de smarten en angsten zijns volks, te dezer gelegenheid. Hij wil zijn eigen droefheid deswege niet luide uitgegalmd of verbreid hebben. Neen hij wenst dat elk het oog van hem afwende en zijne tranen niet aanschouwe, zijn zuchten niet horen mocht.

Want het zal zeker zo ver komen, omdat lsraëls gedrag bij de nabij zijnde bezoeking van dien aard zal zijn, dat de mate zijner schuld vol is geworden. Hetgeen mijn volk wacht is een dag van beroering, waarop mensenmenigten razend door elkaar vliegen, en van vertreding, waarop het voornemen is Jeruzalem en zijne inwoners te vernietigen, en van verwarring, waarop alles in de stad in verwarring geraakt. En dit is ene ellende, veroorzaakt van de Heere, de Almachtige, de HEERE der heirscharen, reeds besloten in het dal des gezichts. Deze dag zal door zijn ontzettenden aard (vgl. Hoofdstuk 37:3) een voorbeeld en ene voorbode zijn van enen anderen, van welken ik vroeger heb gesproken (vs. 2 v.). Het zal zijn een dag van ontmuring des muurs en van geschreeuw naar het gebergte toe, dat de wilde krijgsscharen in de onmiddellijke nabijheid der stad aanheffen (Hoofdstuk 36:2 vv. 37:17 vv.).

De bezoeking, die door Sanherib spoedig daarna over Juda en Jeruzalem gekomen is, was de laatste beproeving, welke het lankmoedig wachtend geduld des Heren nog eens met het rijk van Juda nam; van toen af kwam de tijd van meer radicale (die tot op de wortel of de grond doorgingen) bezoekingen, gelijk die door Nebukadnezar zou komen ene zodanige was.

Want Elam (Hoofdstuk 21:2), hier een deel der volkeren van het machtige wereldrijk, heeft de pijlkoker en de boog genomen; de man is op de wagen; er zijn ruiters, en Kir (2 Sam. 8:6), een tweede deel van die volkeren, ontbloot het schild, om te zamen in volle wapenrusting tegen Jeruzalem op te trekken.

Zoekt men Kir aan de rivier Cyrus in Armenië, zo zou door Elam het zuidelijk, en door Kir het noordelijk deel van het rijk bedoeld zijn; hoe het zij, zeker is hier geheel Babel met de onderworpene volken bedoeld.

En het zal geschieden, o Jeruzalem! dat uwe uitgelezene dalen, die de stad aan drie zijden omgeven, in ‘t bijzonder de schoonste en vruchtbaarste in het zuiden (Hoofdstuk 17:5) vol wagens zullen zijn, door de raderen der wagens en de hoeven der paarden zullen vertreden

worden, en dat de ruiters zich gewis zullen zetten ter poorten aan, om aanstonds tegen deze aan te springen en ze binnen te dringen, zodra het teken daartoe wordt gegeven.

Het woord van de profeet werd vervuld, toen in het jaar 713 v. C. de drie veldheren van Sanherib "met ene grote macht" voor de poorten van Jeruzalem verschenen, en bij de waterleiding van de oppersten vijver zich hadden gelegerd, de stad tot overgave opeisende, (2 Kon. 18:17 vv.) maar de volle vernieling had plaats onder Nebukadnezar.

En hij zal het deksel van Juda ontdekken 1), en te dien dage zult gij zien naar de zo zorgvuldig bewaarde wapenen in het huis des wouds 1), naar de kostbaren voorraad van wapenen in de tuigkamers van het Salomonisch paleis (1 Kon. 7:2-5).

De ontsluierde vrouw is in ‘t Oosten de onteerde. Zelfs de danseressen ontbloten ‘t gehele lichaam, maar ‘t gelaat blijft omsluierd; vgl. Hosselquist’s Reise nach Palestina. 73. Ook de Arabieren hebben de spreekwijze: "het deksel eens volks ontdekken, " wanneer het de hoogsten smaad des vijands prijsgegeven is.

Vooral ziet men naar wapenen in het tuighuis, ‘t welk "woudhuis" heette, omdat het uit cederen van de Libanon gebouwd was. Vgl. 1 Kon. 1:2-6; 10:17. Neh. 3:19).

Het deksel van Juda ontdekken of wegnemen kan ook betekenen, en dit schijnt ons beter toe, de ogen openen voor het gevaar, dat hen dreigt. Het deksel weg nemen komt toch ook voor in geestelijken zin als de ogen open gaan voor de dodelijken toestand van het hart.

Dit zou echter het volk niet doen roepen om redding tot de Heere, maar het zou zelf trachten zich te redden. Juda vertoont hier het beeld van de mens, die wel werkelijk overtuigd is van het gewaar, waarin hij door de zonde verkeert, maar die nu in Farizesen eigenwaan zelf de weg der redding en der verlossing tracht uit te vinden.

En gijlieden zult, terwijl gij verder bedenkt, wat in dien hoogsten nood moet worden gedaan, bezien de reten der stad David’s, de scheuren in de muur rondom Zion (2 Sam. 5:9) omdat zij vele zijn 1), en ze ten spoedigste herstellen; en gij zult, om verzorgd te zijn tegen ene langdurige belegering, de wateren des ondersten vijvers
vergaderen (2 Kon. 18:13).

Men verbetert de beschadigde muren der Davidsstad d. i van ‘t zuidelijk deel van Jeruzalem, het Zion in engeren zin (2 Sam 5:7), en breekt de na telling en schatting ontbeerlijke huizen af (vs. 10 vv.), om met het verkregen materieel de stadsmuur weer te bevestigen. Eindelijk, waarop belegerden voornamelijk bedacht moeten zijn, men zoekt de vijand het lopende water af te snijden en in de stad af te leiden. Over de daarbij ondernomen werkzaamheden vgl. Gesenius en Knobel t. d. pl.

Volgens Tobler is de onderste vijver, de oudste vijver van Siloah, de tegenwoordige Birket el-Hamra.

Gij zult ook de huizen van Jeruzalem tellen, om degenen, die gemist kunnen worden, te kennen, en gij zult huizen afbreken, die onbruikbaar of overbodig bevonden zijn, om met het verkregen materieel de muren te bevestigen.

Ook zult gij ene gracht maken tussen beide de muren, tussen die, welke Zion in 't noorden begrenst en die, welke rondom de Akraheuvel is opgebouwd, voor de wateren des ouden vijvers, om dat water, na de bronnen naar buiten verstopt te hebben, daarin af te leiden. Bij alle deze schijnbaar zo verstandig genomene maatregelen ziet gij toch slechts op hetgeen voor ogen is en met de handen kan getast worden, maar gij denkt er niet aan, dat gij woont in het dal des gezichts (vs. 1), dus op de plaats van geestelijk zien, gij zult niet opwaarts zien tot Dien, die zulks gedaan heeft, die deze gebeurtenissen heeft te weeg gebracht, noch zult gij aanmerken Dien, die dat van verre tijden geformeerd heeft, die al deze gebeurtenissen, welke gij door uwe maatregelen wilt voorkomen, lang te voren in Zijne raadsbesluiten heeft opgenomen.

Rhetorisch en vol effect is de lange opeenhoping en de optelling der velerlei voorbehoedmiddelen in vs. 8 vv. en daartegenover de kortheid in vs. 2b; zo veel, zo ontzaglijk veel moeite doen zij en toch komt dat niet aan de beurt wat alleen nodig is.

Wij hebben hier en in Hoofdstuk 37:26, beide tot het eerste deel van het Boek Jesaja behorende, dezelfde gedachte, welke een doorgaande grondtoon is van het tweede deel, dat hem zo dikwijls ontzegd wordt, namelijk: wat in de tijd tot werkelijkheid komt bestaat reeds lang te voren als idee in God. God geeft het Zijnen profeten te zien, en de profetie, terwijl zij het toekomstige voorzegt, bewijst aanstonds, dat het, wanneer het vervuld wordt, Gods werk is en Gods reeds lang te voren genomen raadsbesluit geweest is. De gehele Schrift erkent de pre-existentie der goddelijke idee voor de geschiedkundige werkelijkheid, maar Jesaja is onder Israël (even als Plato in de heidenwereld), de nauwgezetste uitlegger daarvan. Zo wordt hier Jeruzalem's straf voorgesteld als gepreformeerd (vooruit gevormd) in God; Jeruzalem zou de verwezelijking door bekering hebben kunnen voorkomen, want een decretum absolutum (onveranderlijk raadsbesluit) is het niet. Zodra Jeruzalem belijdenis van zonde deed, zou de verwezelijking ophouden, en in zoverre zij reeds was voortgegaan, was zij ene oproeping van Jehova tot bekering.

Hetwelk aldus is aan te merken, dat de Profeet hier niet alle Joden en Jeruzalemse burgerij tekent en omvat, (want er was in de Kerk een zaad der vromen, naar de verkiezing der genade), maar de goddelozen en de hypocrieten, de verachters van het profetische woord, welke hij op het oog heeft en tot wie hij voornamelijk zijn rede richt.

En te dien dage, ten dage dier verwarring (vs. 5), zal de Heere, de Almachtige, de HEERE der heirscharen, zelf door de gebeurtenissen roepen tot geween en tot rouwklage, tot uitwendige bekendmaking der uitwendige zielensmart, en tot kaalheid en tot omgording des zaks, wat dan ook wel voor een ogenblik zal geschieden (2 Kon. 19:1 vv. 14 vv.).

Hoe ongaarne God straft (Jer. 8:7 v.), tegen Zijne kastijding beschermt alleen bekering, niet zwaard en muur; de tranen van berouw zouden daarom toen voor Israël de beste verzamelingen van water zijn geweest.

Om zich kaal te maken door het uittrekken of afsnijden van het haar des hoofds gelijk men gewoon was in grote droefheid vgl. Ezra 9:3. Job. 1:20. Mich. 1:16 De zak wee ene gewone dracht der rouwklagers vgl. 2 Sam 3:31.

Maar ziet hoe spoedig die rouw voorbij is (2 Kon. 19:35 v.), een ogenblik, en er is weer even als voorheen, ja nog veel erger vreugde en blijdschap met runderen te doden, te slachten, en schapen te kelen, met het doel om daarvan in overdaad te leven; er is vreugde, met vlees te eten en wijn te drinken, en te zeggen, ten bewijze, dat gij van de ondervondene kastijding geen anderen indruk behoudt, dan dat onder de rondom het land beroerende stormen na korten of langen tijd het beslissend uur zal slaan, geheel en al naar de wijze der godvergetende wereldlingen, die hoe dreigender de toekomst wordt, des te doller zich gedragen (Hoofdstuk 56:12. 1 Kor. 15:32 Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven. 1)

De dreiging der straf wekt bij hen geen boete en berouw, maar veeleer verharding des harten. Indien het dan waar is, dit nu ligt in deze redenering opgesloten, indien het waar is, dat God met zijn oordelen komt, dat wij dood en verderf waardig zijn, welnu laten we dan de tijd, die nog overig is, besteden in wellustig leven, in het te goed doen van het vlees.

De waarschuwing Gods werd dus niet alleen moedwillig in de wind geslagen, maar in driesten overmoed ging men er tegen in, ja, men spotte er openlijk mede door woord en daad.

De God der erbarmen werd feitelijk als een vijand beschouwd. Het is daarom dan ook dat de Profeet met de ontzettende aankondiging in vs. 14 komt. Geen verzoening zou er voor die zonde zijn, dan in en door de dood der overtreders.

Maar de HEERE der heirscharen heeft uw goddeloos gedrag aanschouwd, en Zich voor mijne oren geopenbaard, zeggende: Indien ulieden deze ongerechtigheid verzoend wordt, en niet integendeel deze misdaad aan u bezocht worde, totdat gij sterft, zo zal Ik geen God zijn, zegt de Heere, de HEERE der heirscharen. Ik Zijn profeet heb u reeds dat gevolg van uwe misdaad in beelden (vs. 2, 3) voor ogen gesteld.

Opmerkelijk is hierbij hoe de maatstaf van strenge wedervergelding, die in ‘t algemeen aan ‘t goddelijk besturen ten grondslag ligt, ook hier gezien wordt. Met de gedachte aan de dood hebben zij op gruwelijke wijze gespeeld, van de dood zullen zij meer verzwijgen dan zij dachten, en wel zullen zij van honger sterven de zwelgers en veelvraten, en door pestilentie worden weggenomen, die zo overdadig hun vlees verzorgden; ook de gevangenschap, welke door vs. 3 was bedreigd, het bezwijken zonder tegenstand te kunnen bieden; de vlucht in de verte, dat alles is de naar diezelfden regel toegemetene straf voor de in vs. 3-11 bestrafte zonde.

De profeet tekent in het beeld der inwoners van Jeruzalem de lichtzinnige menigte, wanneer zij eens God verloren heeft. In plaats van te wenen en te weeklagen ten tijde der bezoeking, als des Almachtigen hand zwaar op haar ligt, stort zij zich in bedwelmend zingenot. Het "toegegeten, toegedronken: morgen zijn wij toch des doods!" is de eeuwige kernspreuk der wereld, die zonder God is. Ja! roept hun de profeet op last Zijns Gods toe, gij zult de dood sterven, meer zolang gij leeft, zal de misdaad, waaraan gij u schuldig maakt, u niet vergeven worden! De vermetelen wilden gene boete doen, ofschoon zij met opene ogen in het onweder, dat boven hun hoofden stond, het strafgericht Gods herkenden, en de profeet hen in naam des ontfermingvollen Gods tot bekering vermaande. Zo begingen zij de vreselijke zonde, de zonde tegen de Heiligen Geest, de Geest der waarheid, die uit des profeten mond sprak, die zonde, welke naar des Heren verzekering (MATTHEUS. 12:31 en 32. Mark. 3:29. Luk. 12:10) noch in deze, noch in de toekomstige wereld vergeven zal worden. Wie zich met eigenwilligen trots van het licht afkeert, die kan nimmer uit de duisternis scheiden, indien hem ook duizend zonnen omschenen.

1) Alzo zegt de Heere, de Almachtige, de HEERE der heirscharen, die de zonde van het volk in de eerste plaste op zichtbare wijze in zijne leidslieden en voorgangers straft: Ga heen, ga in tot dien schatmeester 2), de meest vertrouwden dienaar des konings, tot Sebna (= jeugd), de hofmeester, de huisminister (major domus) (Dan. 1:3), en spreek tot hem, wanneer gij hem ontmoet buiten op de plaats, waar hij voor zich en zijne familie ene begraafplaats denkt te bouwen.

Het orakel wordt in dezelfden tijd gesproken als het naast voorgaande. Ten gevolge dier vleselijke gezindheid, waardoor de gedachte aan de dood niet ene vermaning tot ernst en berouw, maar ene beweegreden tot des te sterker levensgenot is (vs. 13), heeft ook voor Sebna de gedachte aan het sterven hare ware betekenis verloren. Voor hem is de dood slechts ene aanleiding tot trotse pronkzucht en verkwistend uitgeven (vs. 16). Ook het oordeel komt daarmee nauwkeurig overeen; tot vreselijken ernst moet ook voor Sebna datgene worden, waarmee hij een zo schandelijk spel dreef; de dood zal tot hem komen, maar onder smaad en schande en verre van zijn ijdel pralen.

Schatmeester is hier te verstaan in de zin van meest vertrouwden vriend. Sebna behoorde meer dan hoogstwaarschijnlijk tot de bekende hofpartij, die om zich te sterken tegen ASSYRIË en de Chaldeeën, een verbond wilde sluiten met Egypte, en daardoor Juda, om het zo eens uit te drukken, on-theocratisch wilde maken. Niet meer het vertrouwen stellende op God, ja alle geloof in God uitschuddende, verwachtte men het nu van de mens.

Wat hebt gij hier te doen? of wie hebt gij hier van uwe voorzaten (zie bij vs. 20), dat gij u hier een graf uitgehouwen hebt, hier, op dit uitgestrekte punt der stad, waarschijnlijk in de nabijheid der koninklijke graven (1 Kon. 2:10;)? als die vol vermetelheid zich tellende onder de koningszonen, zijn graf in de hoogte uithouwt, die, vol ijdelheid en trotsheid zich enen onsterfelijken naam toeschrijvende, ene woning voor zich op, of in enen rotssteen laat aftekenen of ingraaft.

Zonder twijfel was Sebna het hoofd van de partij der groten, die voor Egypte gestemd was, tegen welke Jesaja reeds in Hoofdstuk 20 zijn woord richtte, en was deze on-theocratisch staatkunde de voornaamste tegenstander van de profeet bij het raad geven aan de koning. Dat nu Jesaja met zulk ene vrijmoedigheid de veelvermogenden, hoog verheven man durfde aanspreken, toont, dat het onder Hizkia nog een andere tijd was, dan onder zijnen zoon en opvolger Manasse. (2 Kon. 21:16).

Juist, dat zich een graf laten maken, bewijst dat Sebna er niets van geloofde wat de Profeet als het gericht Gods had afgekondigd. Hij althans rekende er op rustig op zijn bed te zullen sterven en een kalme begrafenis te zullen hebben.

En nu komt de Heere hem plotseling zeggen, dat het heel anders zal geschieden, dat het oordeel Gods ook hem zal treffen.

Zie, het zal geheel anders uitvallen, dan gij u inbeeldt, de HEERE zal u wegwerpen, u verre van uwe plaats slingeren met ene mannelijke hevige wegwerping, en Hij zal u ganselijk overdekken 1).

In het Hebr. Oteka atoh, of, voortrollend, zal Hij u voortrollen.

Anderen vertalen, pakkend, zal Hij u pakken.

Hij zal u gewis voortrollen, tot een ronde kluwen samen winden, zodat er geen oponthoud bij het voortdrijven zij, en voortstuwen, gelijk men een bal rolt, in een land wijd van begrip, naar een uitgestrekt land, naar Babylonië, aldaar zult gij sterven, en niet in Palestina, nog minder in de stad Jeruzalem, en aldaar zullen uwe heerlijke wagens zijn, daarheen zullen die worden gevoerd, o gij schandvlek van het huis uws heren! In dat land uwer verbanning zal men spottend zeggen: Zie dat is die grootwaardigheidsbekleder van het koninklijk huis in Juda, die in deze trotse koetsen (2 Sam. 15:1) zo trots daarheen reed.

In 2 Kon. 18:18 en 37 komt Sebna niet meer als hofmeester, minister des huizen voor; in zijne plaats is reeds Eljakim, de zoon van Hilkia, getreden, terwijl hij echter altijd nog in hogen rang staat als schrijver of staatssecretaris des konings, en deze hem tegelijk met Eljakim als zijnen gezant en plaatsbekleder gebruikt. Wat Jesaja hier voorzegt is dus langzamerhand vervuld; eerst werd bevestigd wat van het volgende vers af geschreven staat omtrent de stoot, dien de Heere aan Sebna geeft, om hem te doen wankelen, terwijl later ook de verbanning van de man naar Babylonië of Mesopotamië en zijn smadelijk einde volgde. Omtrent deze verbanning ontbreken ons alle nadere berichten. De profetie vult ook hier de geschiedenis aan (vgl. het woord van Vitringa bij Hoofdstuk 21:27). Ten opzichte der afzetting is het waarschijnlijk, dat die dadelijk na de voorzegging van de profeet en wel ten gevolge van het woord Gods, dat op onze plaats tot Jesaja was gekomen, door Hizkia geschied is, toen deze de in Hoofdstuk 36:3 vermelde gezanten tot de grootwaardigheid-beklerders van de Assyrischen koning afzond. Hizkia, zo komt ons voor, wilde niet anders dan met een rein geweten de verhandelingen met Tartan, Rabsaris en Rabsake beginnen, en niet door enen aanhanger van de buitenlandse maar van de

binnenlandse staatkunde vertegenwoordigd zijn. Spoedig besloot hij daarom van minister te verwisselen, voordat hij zijne afgezanten uit de poort van Jeruzalem liet gaan. Daar hij nu Sebna niet geheel verwijderde, maar hem de tweede plaats na Eljakim aanwees, heeft hij waarschijnlijk geweten, dat het voor ‘t ogenblik eerst op ene geringere verootmoediging van de man aankwam, op het ontnemen aan hem van het ambt der sleutelmacht in zijn huis (vs. 22), en daardoor op ene daadzakelijke verklaring van zijne zijde, dat het niet de Egyptische politiek was, die hem tot afval van Assyrië bewogen had, maar een ander principe, dat wij in de bij 2 Kon. 18:16 nader hebben aangewezen. Misschien is de deelname aan die zending in Hoofdstuk 36:3 vv. voor Sebna een middel geworden, dat hij het hem verder gedreigde vonnis door boetvaardigheid en verootmoediging heeft afgewend, en is daarvan ook door de geschiedenis van zijne verdere lotgevallen niets vermeld. Dit is zeker, schrijft Delitzsch dat de drievoudige profetie van Sebna’s val, Eljakims verhoging, en wederom van de val des laatsten niet zou geschreven staan, wanneer zij beschaamd zou moeten worden bij vergelijking van haar met de vervulling.

En Ik, zegt de Heere, terwijl Hij nu voortgaat tot het ten uitvoerleggen van zijne bedreigingen, zal u afstoten van uwen staat, van uwen erepost, dien gij als huisminister inneemt, en van uwen stand zal Hij u verstoren.

En het zal te dien dage, wanneer deze afzetting plaats heeft, geschieden, dat Ik mijnen knecht, die Mij met hart en wandel is toegewijd, a) Eljakim (= God richt op, 2 Kon. 23:34), de zoon van Hilkia (= de Heere is mijn deel. Ps. 16:5) roepen zal.

2 Kon. 18:18, 26, 37.

Het dezen zijnen eigen naam en dien van zijnen vader, even als met de benaming van knecht Gods is Eljakim veel beter geschikt, om zijnen koninklijken meester, Hizkia, wiens karakterschets ons in 2 Kon. 18:5-7 is gegeven, tegenover de overmoedigen gezant van Sanherib te vertegenwoordigen, dan de on-theocratisch en Egyptisch gezinde Sebna; daarom moest hij volgens Gods wil en leiding nog in het laatste ogenblik der beslissing, toen men aan het keerpunt in 2 Kon. 18:17 vv. was aangekomen, toen de staatkunde, die bij vreemde volken heil wilde zoeken, te schande was geworden, en nu de ware Israëlitische uit de vernedering tot heerlijkheid zou worden verheven, in Sebna’s plaats treden. De naam van de laatste schijnt een Syrische (zachte bloeiende jongeling) te zijn, en de man zelf iemand van vreemde afkomst. Misschien was hij door Achaz uit Syrië medegebracht (2 Kon. 16:10 vv.), en had Hizkia hem reeds in zijne hoge betrekking gevonden. De koning ontdoet zich van hem als het laatste spoor van vreemde staatkunde, die hem nog aankleeft, hoewel hij hem niet geheel en al uit zijne omgeving verwijdert, misschien omdat hij overigens vele goede diensten heeft bewezen, en de vrucht van zijn werk als staatkundig raadgever mede moet smaken.

En Ik zal hem, Eljakim, met uwen rok bekleden, en Ik zal hem met uwen gordel sterken, dat hij voortaan uw ambt beklede, en uwe heerschappij zal Ik in zijne hand geven; en hij zal, als ‘s konings hofmeester en hem het naast staande beambte, de inwoners te Jeruzalem en de huize van Juda tot een vader zijn (Gen. 41:43. 2 Kron. 26:21

De hofbeambten moeten, gelijk men ziet, bij de Hebreeën, even als de priesters (Exod. 28 en 29), en even als de hofbeambten der tegenwoordige Perzen en Turken, ene bijzondere ambtskleding gedragen hebben, die naar de bijzondere ambten verschillend was, zodat het overdragen van het ambt met ene investituur (aankleding) pleegde verbonden te zijn.

En Ik zal de sleutel van het huis van David, de insignia van ambtsbevoegdheid over alle goederen en allen voorraad van dit huis op zijnen, op Eljakims schouder leggen, als die voortaan zulk ene ambtsbevoegdheid zal bezitten (Hoofdstuk 4:5) 1), en hij zal opendoen en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten en niemand zal opendoen; met onbeperkte macht zal hij alles aan het koninklijk hof beschikken, zonder dat iemand zijne besturingen zal kunnen te niet doen 2).

Men kan de woorden in de eerste plaats in eigenlijken zin opvatten, in zoverre de sleutel of het insigne als waardigheidsteken, of op het kleed van de hofmeester geborduurd of gedragen werd, afhangende van de schouder; in hogeren zin is echter van de sleutelmacht sprake, als van die, welke niet alleen ten opzichte van de koninklijke kamers, maar ook in de beslissing over toelating of niet toelating tot de koninklijken dienst bestaat. "Zo is in het Nieuwe Testament de overgave der sleutelen van het rijk der hemelen aan Petrus (MATTHEUS. 16:18 v.). Daar is binden en losmaken overgang tot een zinverwant beeld, hier is in opendoen en toesluiten dat van de sleutel behouden.

De sleutel van het huis David’s betekent dus allereerst in de meest eigenlijken zin, dat voortaan Eljakim en niet Sebna, de man zou zijn, die er over te beslissen had, wie al de niet uit de stad Jeruzalem toegang zou erlangen tot het koninklijk verblijf van de vorst, hetzij om in het paleis te dienen en te vertoeven, hetzij om de koning enige zaken te openbaren.

Des konings huis lag buiten de stad. Door een poort had men er toegang toe, mits die poort eerst ontsloten werd. Welnu hier wordt aan Eljakim voorspeld, dat hij dien toegang tot des konings huis zou verlenen.

Hierin was Eljakim een heerlijk voorbeeld van Christus, die, als de Zoon in het huis, ene onbeperkte macht over de kerk heeft; men deze Openbaring 3:7 vergel. met MATTHEUS. 16:19.

En Ik zal hem, Eljakim, als enen nagel inslaan in ene vaste plaats, die hem niet loslaat (Ezra 9:8), hij zal zijne waardigheid bestendig zitten, en hij zal wezen tot enen stoel der ere voor het huis zijns vaders; even als een machtige stoel voor de kamer, zo zal hij voor zijne onaanzienljke familie ten sieraad zijn.

Hij zal vaststaan als een nagel, die in stevig hout of steen gedreven is, en waaraan veel kostelijks is opgehangen. Zo zal veel van hem afhangen, veel op hem rusten (vs. 24).
Wordt aan Eljakim het ambt voor al zijn leven toegezegd, zo zou hij daarin bevestigd worden, gelijk een diep ingeslagen nagel, om er niet lichtelijk uit te vallen of van verstoten te kunnen worden. Geen wonder dat zulk een man tevens ten zegen van zijn gehele familie strekken zou.

En men zal, om hier weer terug te komen op het beeld van de nagel in vs. 23a, aan hem hangen alle heerlijkheid van het huis zijns vaders, der uitspruitelingen en der nakomelingen, van rechtstreekse en zijdelingse bloedverwanten, ook alle kleine vaten, van de vaten der bekers af, zelfs tot al de vaten der flessen.

Zeker uitlegger merkt aan, dat de spreekwijs "de vaten der bekers" eenvoudig betekent "de bekers, " gelijk "het werktuig der luit" (Ps. 71:22) eenvoudig betekent "de luit. " Maar een Joods leraar wil, dat men door "de vaten der bekers" moet verstaan "verscheidene soorten van bekers, " eveneens "vaten der flessen. " .

Men moet zich hier ene gewoonte der oude Hebreeën vertegenwoordigen, om de wanden van hun prachtigste vertrekken op te sieren met kostbare vaten, tot de opschik of de huishouding behorende, die men aan nagels, in de wand gewerkt, ophangt. Als zulk een nagel wordt hier Eljakim voorgesteld; aan hem hangt al de kostelijkheid van zijns vaders huis, van de kostelijken turban en andere eerste sieraden af tot de gouden of zilveren kannen en bekers toe. De mening is: door hem wordt ook zijn gans geslacht verheven, en geraakt tot meerdere of mindere ereposten in Juda’s rijk.

Te dien dage, wanneer ook deze nieuwe hofmeester zich het oordeel zal hebben waardig gemaakt, spreekt de HEERE der heirscharen, zal die nagel, die aan ene vaste plaats gestoken was (vs. 23), weggenomen worden; en hij zal afgehouwen worden, en hij zal vallen, en de last, die daaraan is (vs. 24), zal afgesneden worden. Dit zal zeker geschieden, want de HEERE heeft het gesproken (Hoofdstuk 21:17).

Terwijl men in vs. 28b aan Jozefs macht in Egypte (Gen. 45:17 vv.) wordt herinnerd, begint met het volgende vers de rede tot een satirisch gekleurden toon om te keren. Terwijl in die woorden (vs. 23b) ene heen wijzing op het slot van vs. 18 "gij schandvlek van het huis uws heren" niet te miskennen is, voorzegt de rede in vs. 24 aan de gehele maagschap van Eljakims huis enen dergelijke ondergang als aan die van het huis van Sebna. Daarin hebben vele uitleggers zich niet weten te vinden, waarom men vs. 25 weer op Sebna toepast, en aan vs. 24 enen zin geeft zo gunstig mogelijk. Intussen is geenszins Sebna het onderwerp van dit gezegde, maar de vleselijke gerustheid van die te Jeruzalem. De profeet wil gene hulde brengen aan Eljakim, maar hij heeft te spreken van de nietigheid, van het beschamend einde van alle verwachtingen en plannen, die op de vastheid van tijdelijke zaken berekend zijn. Juist dat is voor de nadruk der prediking van onzen profeet van veel belang, dat ook de valse gerustheid in Eljakim weer in hare verwerpelijkheid moet openbaar worden. De val nu, waarvan Jesaja in ons vers spreekt, is eigenlijk niet Eljakim’s val, maar die van zijne bloedverwanten. Wanneer later Eljakim mocht wijken, zo kan dat, hoewel de vleselijk gezinde bloedverwanten tot een rechtvaardig gericht, wat hem betreft zoveel mogelijk met ere geschied zijn, misschien naar aanleiding van de nabij zijnde troonsverwisseling, ten gevolge van Manasse’s goddeloosheid. Overigens zal ook Eljakim in zijn toestand hebben ondervonden, hoe overmachtig zich de omstandigheden des levens, gelijk zij nu eenmaal zijn, zich tegenover de mens in ‘t bijzonder betonen. Men herinnere zich, wat ons uit het leven van zijnen heer, van Hizkia, als het laatste wordt verhaald: Hoofdstuk 39. 2 Kron. 32:31. Zo

zou Eljakim ook nog in een ander, dan in het bij vs. 20 aangewezen opzicht een volledig vertegenwoordiger van Hizkia zijn.

HOOFDSTUK 23. VERWOESTING EN WEDEROPBOUWING VAN TYRUS.

Vs. 1-18. Even als de rij der bedreigingen in Hoofdstuk 13 met Babel wordt geopend, zo wordt zij nu met Tyrus in dit hoofdstuk gesloten. Beide steden staan in nauwe betrekking tot elkaar, waarover wij bij vs. 1 uitvoeriger zullen handelen. De last tegen Tyrus stelt aanstonds bij het begin de stad als ene geheel geruïneerde voor, in welke de van buiten terugkerende zeelieden na lange omzwervingen gene rustplaats meer vinden en over wier val men in de nabijheid en in de verte verwonderd staat (vs 1-5). Over de zee moeten zij vluchten onder een luid gehuil, zij die eertijds zo vrolijk waren, en van zo ouden oorsprong konden spreken. Wat niemand dacht, dat heeft de Heere over haar gebracht, en de stad, die kronen verdeelde, die enkel vorstelijk geplaatste en overal vermaarde handelaars in hare muren opnam, aan het oordeel van diepe ontering overgeleverd (vs. 6-9). De volkplantingen, zo lang hard verdrukt, zullen zich nu vrij maken. Wat de Heere over Tyrus besloten heeft staat echter in samenhang met ene Bijzondere bezoeking, die Hij ditmaal over de zee en over het overblijfsel van het oude land der Kanaänieten besloten heeft en die uitloopt op het schenden van ene maagd, die zich tot hiertoe voor ongenaakbaar gehouden heeft. Die ontering is des te schandelijker, omdat zij door een volk wordt volbracht, dat eerst voor een korten tijd van niets tot een volk geworden is door de zelfde wereldse macht, wier aanvallen Tyrus kon trotseren (vs. 10-13). Terwijl de rede hierop nog eens tot haar begin terugkeert, om het eerste deel harer mededeling te sluiten (vs. 14), gaat zij spoedig over tot het tweede gedeelte, welk ene herstelling der stad na 70 jaren profeteert en een geplaatst worden in de vorigen toestand, alleen dat deze voortaan de Heere moest geheiligd zijn en ten goede van Zijn volk moest komen. (vs. 15-18).

De last (Hoofdstuk 13:1) van a) Tyrus 1), die eilandstad, gelegen op ene rots, die ongeveer 12 minuten in de zee vooruitspringt, en 3/4 mijl verwijderd is van de oude stad, die meer landwaarts in ligt (Joz. 11:8). Huilt gij schepen van Tarsis, wanneer gij van uwe vaart naar Tarsis of Tartessus in Spanje (vs. 10) terugkeert, en onderweg het ontzettend bericht verneemt door schepen, die u ontmoeten! want zij, de stad Tyrus, waar gij tehuis behoort, is verwoest, dat er geen huis meer is, dat niemand er meer ingaat, (daar men kan ingaan), en dit moet u des te bitterder zijn, daar gij na lange moeitevolle vaart u in uw vaderland dacht te herstellen; uit het land Chittim, het laatste station, de stad Citium op Cyprus (Gen. 10:4) is het aan hen, aan de terugkerende schepen, openbaar geworden 2), daar is de bevestiging ontvangen van het onderweg reeds gehoorde bericht uit de mond der hierheen gevluchten, die ooggetuigen der verwoesting geweest zijn.

Jer. 47:4. Ezechiël. 26, 27 en 28. Zach. 9:3, 4.

Babel opent de rij der profetieën tegen de Heidense volken, en Tyrus sluit die. Babel is de grootste wereldmacht te land. Tyrus de grootste handelsmacht ter zee. Babel verhoogde en bevestigde zijn macht, door wegvoering der vreemde volken naar zijn eigen land. Tyrus breidde zijn macht uit, door de handel. Maar beiden hadden op het oog eigen ere, eigen

voordeel en aanzien. Beiden rekenden niet met God, en nu, gelijk Babel, zo zou ook het overmoedige Tyrus verwoest worden.

De toehoorder zou nu gaarne nadere bijzonderheden willen weten omtrent de catastrofe, die hier ter sprake gebracht is, maar naar de wijze der profeten verklaart Jesaja dat noch in de eerstvolgende verzen noch in het verdere van zijne rede uitdrukkelijk, het zijn alleen ter loops ingevoegde trekken, die de lezer worden meegedeeld en uit welke hij dan hier, even als elders, zelf de toedracht moet afleiden. Vervolgen wij, om dit te doen, in de eerste plaats het opgemerkte bij 2 Kon. 10:45 over de geschiedenis van Fenicië, zo was ten tijde, toen Samaria verwoest werd en het rijk der tien stammen door ASSYRIË zijnen ondergang vond (822/1 v.
2 Kon. 17:6), Eluleus, koning van Tyrus. Salmanasser, nadat hij het landschap Tyrus en vele andere Fenicische steden had onderworpen, bracht met hulp van deze ook de oorlog tot hen over. Hij overviel echter met 12 schepen de vijandelijke vloot, verstrooide die en maakte 600 gevangenen, zodat de koning van ASSYRIË nu niets meer kon doen, dan dat hij bewakers achterliet bij de rivier Leontes en bij de waterleidingen, om de Tyriërs het zoete water af te snijden. Dit duurde vijf jaren, gedurende welken tijd de alzo bewaakten uit gegevene bronnen dronken; ten laatsten beleefden zij de triomf, dat de vijand onverrichter zake van hen meest wegtrekken en zij nu in des te groter eer stonden als de zodanige, die onverwinnelijk waren door hun vloot en door hun ligging. Zo onthoudt zich dan ook in 2 Kon. 18:34 Rabsake wel, om Tyrus te rekenen onder de door zijnen koning en diens voorvaderen onderworpen steden. Van dezen toestand der zaak gaat onze voorspelling uit: Tyrus is voor de profeet benevens Babel, dat toen nog in ‘t geheel niet als een eigen, zelfstandig rijk bestond, maar eerst na ASSYRIË te voorschijn zou treden (Hoofdstuk 13), het tweede voorname beeld van trotse heidense macht. Zij is de stad van de wereldhandel, even als Babel die van het wereldrijk. Zij is het middelpunt der grootste zeemacht, even als Babel die van de landmacht. Zij neemt zo vreedzaam als mogelijk is de schatten der volkeren weg, en verzekert zich van haar voordeel door koloniën en factorijen, gelijk Babel de volken met ijzeren arm onder het juk brengt en zich van zijne heerschappij verzekert door middel van deportatie. Even als Babel, de woestijn aan de zee (Hoofdstuk 21:1) ten onder gebracht wordt door de Meders, zelfs geheel en voor altijd wordt vernietigd (Hoofdstuk 13:17 vv,), zo vroeger Tyrus, de sterkte aan de zee (vs. 4) door de Chaldeeën en hun koning Nebukadnezar zo als daarna Ezechiël in Hoofdstuk 26-28 van het Boek zijner profetieën nader uiteenzet. Terwijl thans, nu naar allen schijn Sanherib tegen Jeruzalem optrekt en dit in zijnen Jehova, zo als het schijnt, een slecht bolwerk heeft tegen de machtigen overwinnaar (vgl. Hoofdstuk 36), Tyrus in zijne ligging aan de zee ene zekerheid van onverwinnelijkheid meent te bezitten en vol triomferenden overmoed op alle rijken ziet, die de Assyrischen veroveraar als buit zijn ten deel geworden en nog zullen worden, ziet de profeet over de tijdruimte van meer dan 140 jaren heen, en hij aanschouwt de trotse stad als reeds voor altijd gevallen. Met het jaar 586 v. C. namelijk, zoals men uit velerlei omstandigheden kan opmaken (zie Ezechiël. 29:17 vgl. 2 Kon. 25:2) begint de 13 jarige belegering door Nebukadnezar, die de eilandstad door een aarden wal aan het vaste land verbond, en haar, die zich reeds verheugd had over de val van Jeruzalem (in het jaar v. C. 588), en zich zelf daarvan vermeerdering van macht en rijkdom had beloofd (Ezechiël. 26:2), na ontzaglijke moeiten en bezwaren (in het jaar 573 v. C.) eindelijk veroverde en waarschijnlijk door capitulatie in zijne macht kreeg. De Tyriers hadden echter hun rijke schatten reeds in veiligheid gebracht en de veroveraar vond dus voor

zijne moeiten gene schadevergoeding. (Ezechiël. 29:17 vv.). De toen regerende koning van Tyrus was Ithobal (Ethbaäl) II. Toch was de inneming der stad gene gehele verwoesting, even als ook Alexander de Grote, na ene belegering van zeven maanden, op dezelfde wijze, door het leggen van een dam, haar (in het jaar 332 v. C.) slechts innam, niet vernietigde (1 Makk. 1:4) en zij zelfs onder Syrische en Romeinse opperheerschappij, nog ene aanzienlijke, bloeiende handelsstad was. Evenzo hebben de kruisvaders in het jaar 1125 n. C. haar slechts veroverd; hare verwoesting volgde eerst 150 jaren later door de Sarracenen. Nu is alle heerlijkheid van Tyrus deels in de zee weggezonken, deels onder het zand begraven. Op de plaats van de bouwvallen der vorige eilandstad staat een dorp, dat uit ellendige houten hutten bestaat en de naam van Sur draagt. Het is nu geen eiland meer, want de dam dien Alexander maakte is door aangespoeld zand ene brede en vaste landtong geworden, die het eiland met het strand verbindt. Jesaja ziet dus op onze plaats nog in verdere toekomst, dan die over 140 jaren. De door Nebukadnezar gebroken macht van Tyrus valt voor zijn oog met de gehele vernietiging te zamen, welke de Geest van God hem openbaarde. Alzo behoeft het niet te bevreemden, dat ook na de bovengenoemde catastrofe de stad hare eigene beheersers had, doch enigermate afhankelijk van de Chaldeeën en naderhand van de Perzen. Na Ithobal II regeerde namelijk, zo als een fragment uit Menander mededeelt, 10 jaren lang Baäl; daarop werden rechters aangesteld, die echter bijna allen slechts enige maanden lang zich staande hielden totdat weer een koning Balatorus gedurende een jaar op de troon zat. Vervolgens lieten de Tyriërs Merbel en na diens dood Hiram uit Babylonië komen, nakomelingen van hun oud koningsgeslacht, dat de Chaldeeën daarheen in ballingschap hadden gevoerd. In het 14de jaar van de laatsten werd Cyrus koning van Perzië.

Zwijgt, gij inwoners des eilands, of, gij bewoners de kust, waarop de stad te voren stond, zo velen gij door u de vlucht hebt kunnen redden! er heerse ene dodelijke stilte, omdat gij zo diep zijt vernederd, gij, die de kooplieden van Zidon, de moederstad van geheel Fenicië (Joz. 11:8), die over zee varende, naar alle richtingen heentrokken, vervulden met waren en allerlei handelsbedrijvigheid.

En wiens inkomst was het zaad van Sichor (= troebel), hier waarschijnlijk, anders dan in Joz. 13:3; het bovenste gedeelte van de Nijl), wat Egypte, de grote korenschuur der oude wereld opleverde, die men aanvoerde over de grote wateren der Middellandse zee; de oogst der rivier de Nijl werd tot haar gebracht; en zij was de markt der heidenen, de plaats, waar men kocht en verkocht.

Beter vertaling is: En op grote wateren werd het zaad van Sichor, de oogst van de rivier (de Nijl) haar voordeel, en zij werd de markt voor de volken. Het laatst niet in de zin dat de volken tot Tyrus kwamen, maar in dien dat de Feniciërs de volken, de natiën voedden met hetgeen zij gekocht hadden en met winst weer van de hand deden.

Tyrus in al hare grootheid en macht wordt ons hier door de Profeet voorgesteld.

Word beschaamd, o Zidon! 1) met het gehele land van Fenicië, van wege de val dier stad, die de parel was onder alle Fenicische steden en het bolwerk der Fenicische vrijheid! want de zee spreekt, waarin de stad ligt, ja, de sterkte der zee, Tyrus dat juist te dezer tijd, waarin de

profeet voorzegt, voor ene onneembare vesting wordt gehouden, zeggende ten tijde, waarvan ik spreek: Ik heb genen barensnood gehad, er is niet meer die menigte volks als te voren; ik heb ook niet gebaard, de kinderen van mijn land uitzendende naar ver gelegene stapelplaatsen en koloniën (2 Sam. 5:11), en ik heb gene jongelingen groot gemaakt, en gene jonge dochters opgebracht, maar moet daarheen leven als ene weduwe, die van hare zonen en dochters voor altijd beroofd is.

Zidon werd beschaamd toen ze langs de wateren deze droeve mare wegens haar dochter Tyrus horen moest, en toen het hoge springtij der machtig sterke zee haar als met een bulderende stem toeriep: Ik heb nu geen barensnood meer, ik breng geen kinderen meer voort als in vroeger dagen; neen het is gedaan o Zidon, gij zult geen scheepsladingen van uwe zonen meer derwaarts zenden, om zich in de koophandel te oefenen en om zich te helpen rijk en groot te worden. Of anders de zee, die in de omtrek van Tyrus gewoon was eertijds van schepen te krielen, zal nu zijn als ene verlatene en troosteloze weduwe, beroofd van alle hare kinderen en nu gene volkeren hebbende, welke zij kon opvoeden. Egypte was wel een groter en aanmerkelijker rijk dan dat van Tyrus, doch Tyrus had in ‘t opzicht tot de handel zo groot en uitgestrekt een invloed en gebied, dat alle volken als versteld, verlegen en bedroefd zouden zijn nog meer op het horen van de val en ondergang dezer enkele stad, dan op die van geheel Egypte, die ook eerlang plaats had en hun aangekondigd werd. (vs.

5.) Of gelijk sommigen hier lezen: Wanneer deze tijding tot de Egyptenaren zal geraakt zijn, dan zal het hun smarte en wee doen dit van Tyrus te moeten horen, deels om het verlies van hun handel met die stad, deels ook omdat dit als een stap tot hun eigen verderf zou zijn.

Gelijk als vroeger (Exod. 15:14 vv.) geweest is de tijding van Egypte, en de over hen gekomene ellende, omdat men na dien val van zulk ene macht geen land meer veilig kon achten, zo zal men ook in weedom zijn, als men van Tyrus en hare nederlaag horen zal.

Volgens ene andere verklaring: Zodra het gerucht van hetgeen geschied is naar Egypte komt, zal men verschrikken over het gerucht omtrent Tyrus, omdat de Egyptenaren nu niet alleen hun welvaart geknakt zien na de val der stad, aan welke zij hun koren leverden (vs. 3), maar ook moeten vrezen, dat, nadat de laatste hindernis, die de veroveraar binnen het bereik van Azië in de weg stond, was weggenomen, en nu de beurt om vernietigd te worden aan haar kwam. (Ezechiël. 29:17 vv.) .

Vaart over de zee naar Tarsis, gij die uw leven hebt behouden, gaat naar de verst verwijderde kolonie uwer stad (vs. 10), om u te redden; huilt, gij inwoners des eilands, want terwijl het anders onmannelijk is om te klagen, heeft toch de smart, bij slagen, als u getroffen hebben, volle recht (Hoofdstuk 15:4).

Is dit, deze van mensen verlatene puinhoop, dien men nu aantreft, waar Tyrus stond, uwe vrolijk huppelende stad, die gij eertijds zo hoog verhieft, als waar alle vreugde verenigd was? Is dat die stad, welker oudheid wel van oude dagen af is, de oudste onder alle Fenicische steden naast Sidon, maar hare eigene voeten zullen haar verre wegdragen, om in vreemdelingschap te verkeren, zij zullen vluchten om nieuwe woonplaatsen op te zoeken.

Volgens ene andere verklaring: welker voeten haar verre henen gedragen hebben om in vreemde landen te verkeren. Alsdan wordt gedoeld op de volkplantingen, die de Tyriërs overal heen gezonden hadden.

Ook Curtius (een Romeins geschiedschrijver beroemd door zijn werk over de daden van Alexander de Grote) noemt Tyrus ene stad: "beroemd door de oudheid van haren oorsprong" (vetustate originis insignis). volgens Josefus (1 Kron. 24:7) zou zij 240 jaren vóór het bouwen van de Salomonischen tempel gesticht zijn; dat ware naar onze berekening ongeveer in het jaar 1252 v. C.

Wie onder de kinderen der mensen heeft dit beraadslaagd over Tyrus, die kronende stad, de stad, die kronen uitdeelde, die op de door haar gestichte koloniën, als Citium op Cyprus, Tartessus in Spanje en in de beginne ook te Carthago in Afrika koningen aanstelde, die stad, welker kooplieden vorsten zijn, wat pracht en rijkdom aangaat met vorsten gelijk staan (Hoofdstuk 13:2), welker handelaars, klein-handelaars, de heerlijksten in het land zijn, over de gehele wereld hoog in ere. Wie had het ooit gedacht?

De HEERE der heirscharen heeft het beraadslaagd, heeft het besloten in Zijnen raad, dat, waaraan geen mens kon denken, opdat Hij, wiens wijsheid het is tot niets te maken wat iets is (1 Kor. 1:26 vv.), ontheilige, vernietige, de hovaardij van alle sieraad, om al de heerlijksten der aarde verachtelijk te maken 2), doordien zij alle in de vernederde Tyriërs een spiegel hebben, hoe het hun zelven eenmaal zal gaan.

En opdat Tyrus zou weten, dat deze bedreiging zeker vervuld zou worden, maar ook opdat het de roede zou kussen en de hand, die haar besteld had, daarom zegt hier de Profeet, dat zulks die bloeiende handelsstad niet zou aangedaan worden, in de eerste plaats door de mens, maar door Hem, wiens Raad zou bestaan en die al zijn Welbehagen zou doen.

Het was de Heere God, die zulks had besloten en het ook gewis zou uitvoeren.

Ook hier wordt het weer zo klaar en duidelijk voor ogen gesteld, dat alles geschiedt naar de bepaalden Raad en de voorkennisse Gods.

Hij bedoelde hiermede de trotsheid te vernederen der hovaardigen, aan welke Hij al hun geleend en vergankelijk sieraad ontnemen wilde en al hun glorie te gronde werpen, opdat de heerlijksten derhalve verachtelijk gemaakt zijnde in de ogen aller mensen, hun eigen naaktheid zien en erkennen, en tot Hem de toevlucht nemen mochten, ten einde Hij hun naar de ziele genadig mocht zijn. Want om de Tyriërs te vernederen en voor Zich te verootmoedigen en van alle trotsheid te genezen, en geenszins om Zijn eigen oppergezag en willekeurig gebied en volstrekte onafhankelijkheid te tonen, deed God deze oordelen over hen komen.

Ga nu vrij door naar uw land 1), zonder dat de moederstad u verder zou kunnen hinderen, u geheel naar uw welbehagen daarin uit te breiden als in uw eigendom; ga door als ene rivier, even als de Nijl rondom het land overstroomt, wanneer zij buiten hare oevers is getreden, gij

dochter van Tarsis 2)! er is geen gordel meer, die u in uwe vrije beweging zou kunnen hinderen.

In het Hebr. Ibri artseek. Dit kan wel betekenen, ga door uw land, maar in verband met het volgende is het beter te vertalen, overstroom uw land, als de rivier, nl. de Nijl. De Nijl overstroomde Egypte en daarom werd het land vruchtbaar.

De Heere God richt dit woord tot Tarsis, een kolonie, en wel een der voornaamste koloniën van Tyrus, wellicht ook wel de meest verdrukte door de moederstad.

Het Hebr. Tarschisch is het Griekse Tartessus volgens onze mening niet te verwisselen met Tarsis of Tharsisa in Gen. 10:4; 1 Kron. 1:8, ene Fenicische kolonie in het zuidwesten van Spanje, in de nabijheid der tegenwoordige Guadalquivier (bij de ouden Baltis genoemd). De Feniciërs toch bezetten reeds vroeg niet alleen de Balearische eilanden, maar ook de zuidelijke delen van Andalusië tot aan de grenzen van Granada en tot Murcia met vele steden. Onder deze zijn beroemd aan de ene zijde de stad Tartessus, aan de andere zijde de eilandstad Gades, het tegenwoordige Cadix, op de westzijde van het eiland Leon. Bij hun aankomst lag daar het zilvererts zo menigvuldig, dat de inwoners het slechts behoefden te nemen en er hun gewone vaten van vervaardigden. Spoedig begonnen zij bergwerken aan te leggen, en door slaven naar goud, zilver, tin, lood, ijzer te laten graven (Ezechiël 27:12 v.). Behalve dat slaven- en dienstwerk bij de mijnwerken, moesten de daar aanwezige kolonisten en inwoners ook de Tyrische schepen in de havens opwachten en andere diensten verrichten. Zulk ene onvoorwaardelijke afhankelijkheid, waarin de moederstad het land hield, zal spoedig ophouden en het land zal zich vrij kunnen bewegen: dat is het, wat de profeet op onze plaats wil zeggen. Tartessus is alleen als voorbeeld genoemd, om hetzelfde van de Tyrische volkplantingen in ‘t algemeen te zeggen. Omdat nu tot deze vaart naar Tartessus, dat in een ver afgelegen oord lag (in de bedoeling van het uiterste westen komt de naam voor in Hoofdstuk 66:19 en Ps. 72:10) grote schepen, geschikt tot de grote vaart, nodig waren, zo verkreeg het woord Tarsis-schip de algemene betekenis van een groot zeeschip (1 Kon. 10:22) De andere uitleggers, ook Luther, vertalen dan ook de naam Tarschisch altijd door zee, zelfs op zulke plaatsen, waar, even als in ons vers, bepaald alleen aan de Fenicische kolonie te denken is (vgl. Jer. 10:9. Ezechiël. 27:12, 25; 38:13. Jona 1: 3; 4:2.) Volgens die overzetting zou men op onze plaats onder de "dochter der zee" Tyrus zelf moeten verstaan, alsof tot haar de aandrang kwam, om hare nog in leven geblevene inwoners naar de buitenlandse volkplantingen te laten gaan, daar geen band hen meer met het vaderland verbond en alle staatkundige betrekking was opgelost. Anderen, die even als wij "gij dochter Tarsis" vertalen, en dus Tartessus voor de aangesprokene stad houden, vatten de woorden: "ga door uw land" op als ene aanmaning, dat de bevolking van deze stad zich verder over het land moest verbreiden, omdat zij door opname der vele vluchtelingen uit Tyrus, te zeer was toegenomen, dan dat alleen binnen de muur nog plaats zonden hebben; Zij verklaren van dien muur de uitdrukking "gordel. " Even als ene maagd, wanneer haar het lichaam zwelt, de gordel losser moet maken, of gelijk de Nijl, wanneer hare wateren wassen, de dijken doorbreekt, zo moet ook Tarsis nu hare ringmuren verwijden en hare bevolking over het land uitstorten.

Hij, de Heere, die vroeger reeds de rijken op het vaste land Zijnen machtigen arm had laten gevoelen, heeft thans, nu Tyrus viel, Zijne hand uitgestrekt over de zee 1). Dit deed Hij tot een daadzakelijk bewijs, dat, gelijk er niet alleen een God der bergen is, maar ook der vlakten (1 Kon. 20:23, 28), Hij zo ook een God is over de zee, evenzeer als over het vasteland, hetgeen de Tyriërs niet hebben willen geloven, integendeel zich in hun vesting aan de zee ongenaakbaar en onverwinnelijk hielden (vs. 1). Hij heeft de koninkrijken in de overzeese en tot hiertoe onbedwongene landen beroerd, omdat zij nu voor ogen zien, dat voor Hem gene macht der wereld beveiligd is. De HEERE heeft thans, nadat Hij het land in geduld heeft gedragen, en de in Gen. 9:25 en Exod. 23:23 vv. uitgesproken vloek niet dadelijk in de gehele zwaarte voltrokken heeft, bevel gegeven tegen Kanaän, 2) het van Kanaänieten nog overige land der Feniciërs (Gen. 10:15), om hare sterkten te verdelgen, de vaste punten en steden, die het middelpunt vormen van elk der verschillende delen van dit land.

Tyrus en de koloniën van haar uitgaande liggen aan de Middellandse zee. De koninkrijken hier bedoeld, zijn die van Voor-Azië en van Egypte, Ethiopië er onder begrepen.

De Feniciërs noemden hun eigen land Kanaän hoewel die naam aan de gehele kust toekwam.

Ook hier wederom komt Tyrus het te horen, dat de God van Israël, de levende God, deze oordelen over haar brengt.

En Hij heeft gezegd: Gij zult niet meer als voorheen vrolijk huppelen, o gij verdrukte maagd, gij dochter van Zidon! 1) Tot hiertoe hebt gij u voor ene maagd gehouden, die niemand mag aantasten, gij land van Zidonië; maar gij zijt nu ene geschandvlekte geworden, en de roem uwer onschendbaarheid is voor altijd verdwenen. Naar Chittim, Cyprus, toe, maak u op, vaar over, om u daar een toevluchtsoord te zoeken; maar het zal u niet gelukken, ook zult gij aldaar gene rust hebben. 2)

Tyrus, door de Zidoniërs gesticht en bevolkt (zie vs. 2) wordt hier in de eigenlijken zin Zidons dochter genoemd, en beschreven als een ongeschonden maagd. Vóór hare verovering door Nebukadnezar, had zij geen vreemd geweld geduld; zij huppelde en dartelde in het gevoel van hare schoonheid, rijkdom en vrijheid, maar nu zou zij het niet langer doen; zij zou geweld ondergaan; de woeste krijgsman zou haar schenden, haar tot de staat ener dienstmaagd en slavin vernederen. "Geschonden maagd; " ook bij ons is het zinnebeeld niet onbekend, waardoor men ene nooit verwonnen vesting bij ene ongerepte maagd vergelijkt en haar "geschonden", zegt, wanneer zij voor het eerst in de macht eens vijands valt. Doch bij Oosterlingen wordt ditzelfde zinnebeeld met zoveel stoutheid en in zo vele zinnebeelden uitgevoerd, dat wij in onze streken en bij onze zeden daaraan niet zouden durven denken.

Of, Gij verdrukte (geschandvlekte), gij jongvrouwelijke dochter Zidons. Zidon achtte zich als een jonkvrouw onaantastbaar, was daarop zeker en gerust, maar de Heere voorspelt hier, dat zij geschandvlekt, onteerd zal worden, dat haar naam en eer zal vergaan.

Ook Cyprus was door de Feniciërs gesticht. Ook Cyprus had het knellend juk van Zidon gedragen. Vandaar dat, nu het juk, door de verwoesting der moedersteden, van de hals was genomen, de inwoners der moederstad in de koloniën niet begeerd werden en er geen rust zouden vinden.

Ziet, het land der Chaldeeën 1): dit volk was er niet als volk; hoewel het in aanzien was, was het dit niet in staatkundig opzicht; Assur heeft het land in de laagte van zijn gebied gefundeerd voor degenen, die in de wildernissen woonden, hij heeft het ingericht tot ene vaste woonplaats voor de Chaldeeër-horden, die nog naar de wijze der Nomaden rondzwierven; zij, deze door de ASSYRIËRS eerst tot een gevestigd en betekenend volk gemaakte Chaldeeën, richtten hun sterkten hun belegeringswerktuigen op, en bouwden 2) hun paleizen, maar Hij heeft het tot enen vervallenen hoop gesteld 3).

In hoeverre de Chaldeeën eerst door de Assyriërs tot een vast wonend volk gemaakt zijn, kunnen wij bij het duistere, waarin de oorspronkelijke geschiedenis van de Chaldeeën uit dien tijd nog gehuld is, niet nader aanwijzen. Het dient echter wel volgens de door ons gegevene verklaring om het de Tyriërs aangekondigde gericht sterker te maken, dat de stad, trots op een buitengewonen ouderdom, door een pas ontstaan volk, dat de macht, welke zich veilig achtte op de glorie van gedurende vele honderden jaren overwinnaars te zijn geweest, door een volk dat zonder naam was en pas zich had verheven zou worden ter neer geworpen. Ja nog opmerkelijker was het. Tyrus, op dat ogenblik (toen Jesaja voorspelde) geen einde vindende van de roem over de tegenstand, dien het aan het in overwinningen en eer zo rijke Assur betoond had (vs. 1), moest door een volk vallen, dat niet meer is dan ene macht van ditzelfde Assur; de stad van kunsten en beschaving door ene bedouïnenhorde; de onverwinnelijk zich achtende vesting in de zee door een volk der woestijn, onder aanwending van werktuigen der gewone binnenlandse belegeringskunst. Geen woord is er in dit gehele vers zonder ene bijzondere bedoeling.

In het Hebr. Oreroe Onze Staten-Overzetters vertalen, bouwden en leiden het af daarvan maar ook kan het afgeleid worden van verwoesten. En die betekenis moeten we hier hebben.

Gevolg toch van het richten der sterkten, dat is van de belegeringswerktuigen, tegen de stad is niet dat de paleizen gebouwd werden, maar dat zij verwoest werden.

De Profeet toont met deze woorden aan de middellijke oorzaak, waardoor Tyrus zal verwoest worden, welke oorzaak de God van Israël, dien hij aangewezen heeft als de Oorzaak te zijn van zo groot werk, zal dienen in het uitvoeren van Zijne oordelen.

Hij. Onze Staten-Overzetters zijn van mening, dat God, de Heere hier bedoeld wordt. Anderen zijn van gevoelen dat ook hier het instrument aangewezen is, hetwelk God, de Heere wil gebruiken.

Huilt dan, gelijk ik in ‘t begin van dit orakel (vs. 1) u heb toegeroepen, gij schepen van Tarsis, die terugkeert van uwe zeetochten naar Tarsis! want ulieder sterkte, de sterke vesting Tyrus, is verstoord.

En het zal geschieden te dien dage, van dezen haren val afgerekend, dat Tyrus, wier naam te voren op aller lippen was, zal vergeten worden zeventig jaren, gelijk eens konings dagen, zo lang een koning op ‘t langst regeert (waarschijnlijk ene toespeling op de duur der Chaldeeuwse heerschappij (2 Kon. 25:27); maar ten einde van zeventig jaren zal in Tyrus als een hoerenlied zijn; het zal de stad, die volkomen naar ene boeleerster gelijkt, die ook ieder om gewin ter wille geweest is, en van de bevrediging van uwe zinnelijke lusten een geldwinning gemaakt heeft, gaan, gelijk men in een werelds volkslied zingt van ene soldatenhoer (Richt 5:30), wanneer zij na jaren lang vergeten te zijn, hare schoonheid weer zal willen in het oog doen vallen.

Neem de harp, ga in de stad rondom met zoete tonen lokkende, gij vergetene hoer! speel wel, zing vele liederen, opdat uwer gedacht worde!

En het gelukt ook deze boeleerder, wat aan anderen moeilijk gelukken zou, want het zal geschieden, ten einde van zeventig jaren, dat de HEERE Tyrus zal bezoeken, het met wijze en genadige doeleinden zal herstellen, gelijk Hij ook het zondige handelen en schandelijk drijven des mensen voor Zijn rijk weet dienstbaar te maken, en dat zij wederkeren zal tot haren hoerenloon, tot de vorigen rijkdom, dien zij door haren handel verkreeg, en zij zal hoererij bedrijven, handelen met alle koninkrijken der aarde, die op de aardbodem zijn.

Het drijven van de handel, slechts bedacht op aards voordeel, wordt, wanneer het gene door God aangewezene perken erkent, en zich met de gehele wereld gemeen maakt, een "hoererij-bedrijven" genoemd, omdat het ene prostitutie der ziel is, en op markten en bij feesten, toen de Fenicische (daar de Feniciërs Astarte-dienaren waren), van vroegeren tijd af ook de lichamelijke prostitutie gewoon was.

De liefde tot de wereldse goederen is een geestelijke hoererij, en de gierigaard of geldzuchtige schrapers en inhalige belagers, van aardse rijkdommen zijn overspelers en overspeleressen, (Jak. 4:4) terwijl de hebzucht en de gierigheid ene geestelijke hoererij is.

En haar koophandel en haar hoerenloon, de rijkdom door het winstgevend handeldrijven verworven, zal de HEERE heilig zijn, aan Zijnen dienst gewijd en tot bevordering van Zijn rijk bestemd worden (Lev. 27:14, 21. Joz. 6:19), het zal niet ten schat vergaderd noch opgesloten worden als vroeger, maar haar koophandel zal wezen voor hen, die voor het aangezicht van de HEERE wonen, voor de leden Zijner verbondsgemeente, wier eigenlijke woonplaats is in de Goddelijke tegenwoordigheid in Zijnen tempel (Ps. 27:4; 84:5), opdat zij eten tot verzadiging, en dat zij durig een duurzaam deksel hebben 1), dat zij zich overvloedig kunnen kleden.

Met het begin der Perzische heerschappij had werkelijk een voorspel plaats van het hier voorspelde, daar volgens bevel van Cyrus Sidoniërs en Tyriërs de Jeruzalemsen tempel ondersteunden (Ezra 3:7). Een tweede voorspel is het, dat spoedig in de beginne der Apostolische werkzaamheid ene Christelijke gemeente te Tyrus bestond, welke Paulus bezocht (Hand. 21:3 vv.) en dat deze voortdurend toenam. Zo kwam ook de handel van Tyrus in de dienst van de God der openbaring. Maar het Christelijke Tyrus is het toch, dat thans

in puin ligt (zie bij vs. 1) Ene der opmerkelijkste ruïnen is, de heerlijke kathedraal van Tyrus, voor welke Eusebius van Cesarea (overl. 340 v. C) ene inwijdingsrede schreef, en waarin waarschijnlijk Frederik Barbarossa (in ‘t jaar 1190 n. C. in de Kalikadnos verdronken) begraven ligt. De profetie heeft dus tot heden toe slechts een dubbel voorspel van hare vervulling beleefd, hare gehele vervulling is nog te wachten. Of zij slechts als ideaal zal worden vervuld, in zo verre als met de rijken der wereld ook de wereldhandel Godes en Zijne Christus wordt, of geestelijk in dien zin, als de Openbaring van Johannes dit woord gebruikt,
i. zodat in ene andere stad het wezen van Tyrus zich openbaart, even als in Rome het wezen van Babel, of stoffelijk d. i. zo, dat datzelfde vissersdorp Sur weer verdwijnen zal voor het uit zijne puinhopen weer opstaande Tyrus, dat kan geen Schriftverklaarder zeggen, die niet zelf een profeet is.

De vervulling dezer belofte, dat Tyrus weer in genade zou aangenomen worden, nadat het tot de Heere was bekeerd geworden is begonnen te geschieden ten tijde der Seleuciden, toen de Joden en hun Jodengenoten enige synagogen te Tyrus hadden (Hand. 21:3, 4). Ten tijde van Christus ging er nog een groter licht op onder hen (Mark. 3:8. Luk. 6:7). en Paulus vond er ene gemeente van Christenen (Hand. 21:3, 4). Onder Deocletianus ondergingen enigen der laatsten de marteldood en ten tijde van Konstantijn de Grote zijn er enige heilige Christentempelen gebouwd.

HOOFDSTUK 24.

HET EINDGERICHT VAN DE GODE VIJANDIGE WERELDMACHT.

Zonder bijzonder opschrift sluit zich aan de rij der voorzeggingen in Hoofdstuk 13-23 ene andere in Hoofdstuk 24-27 aan, en wijst reeds daardoor haren nauwen samenhang met de vorige aan. De bijzondere gerichten, die daar tegen verschillende volken en steden en personen worden verkondigd en wel in ene algemeenheid, die de gehele wereld op zulk ene wijze omvat, dat het tegenwoordige en de toekomst, het vasteland en de zee, woestijn en bruikbaar land, de stad des heiligdoms en de stad van de afval, en nog vele andere zaken ter zelfde tijd worden gedacht, lopen hier in dit laatste gericht uit als in ene zee. Alle zegen, die daar de glinsterenden zoom van het orakel vormde, komt hier, gelijk Delitzsch treffend opmerkt, op de middagzon-hoogte verenigd te zamen.

Vs. 1-23. Op de puinhopen van deze tegenwoordige wereld met al hare pracht en heerlijkheid moet zich als ene nieuwe schepping het rijk Gods verheffen; dat is het thema, dat aan onze afdeling ten grondslag ligt. Even als zo dikwijls, verplaatst de profeet ook hier ons aanstonds midden in de zaak en omschrijft in enige alles omvattende zinnen snel en levendig de laatste catastrofe, die de gehele afvallige en verbond brekende aarde treft, en slechts een klein overblijfsel van geredden zelfs in de Joodse theocratie overlaat, hoeveel te meer dan bij alle overige volken (vs. 1-13). Dat overblijfsel uit Israël zal vervolgens van het heilige land af zijne stem naar Oosten en Westen laten horen, prijzende de heerlijkheid des Heren, en van beide landen der aarde worden tegengezangen gehoord, die de ere der rechtvaardigen verkondigen (vs. 14-16a). Terwijl de profeet nog eens de laatsten tijd van het gericht voor ons oog laat gaan, wier lijdens- en schrikgebeurtenissen hij in de geest mede doorstrijdt, schildert hij het gericht als niet te ontvluchten en alomvattend, dat nog sterker dan in haren tijd de zondvloed de aarde verderft, de machten des hemels even goed als de machten der wereld omverstort en van de afgrond oplevert; maar in de plaats der tegenwoordige wereldorde ene geheel nieuwe plaatst, in welke des Heren bestuur alles in allen, en over de gehele wereld enkel Godsrijk is (vs. 16b-23).

Ziet, de HEERE maakt in lateren tijd de aarde, of het land 1) ledig, en Hij maakt het woest, en Hij keert zijne gestaltenis om, en Hij verstrooit zijne inwoners.

De typische betekenis der woorden staat bij deze profetie zeer op de voorgrond. Wat daarin voorkomt met betrekking tot de geschiedenis des tijds is van zeer ondergeschikt belang, en dient alleen om een grotere aanschouwelijkheid te geven aan het grote en algemene werk Gods, welker strekking is om de weg te banen voor de verschijning der heerlijkheid Gods in de gereinigde mensheid door gerichten, die eenmaal mogen worden verwacht.

De spreekwijzen zijn ontleend aan ene fles, die men omkeert, opdat zij ledig lope. Het zinnebeeldig vertoog schildert ons af, hoe de Heere bezig was aan het land van Israël ene gehele ontlediging toe te brengen, zodat het gehele land zou omgekeerd en zijne bewoners op ene gewelddadige wijze allerwegen zouden verspreid worden, op ene soortgelijke wijze, als het water uit ene omgekeerde fles wordt gedreven.

Onder het land, of beter vertaald, de aarde, heeft men niet enkel Israël te verstaan, maar de aarde in haar geheel, en de Profeet wijst er hier op, dat de Heere zelf zijn eindgericht zal uitoefenen over de Hem vijandige wereldmacht, opdat alsdan de verheerlijking en voleindiging van het Godsrijk zou kunnen komen.

En gelijk het bij deze omkering en verstrooiing het volk gaat, alzo zal de priester wezen; gelijk de knecht zal zijn, alzo zijn heer; gelijk de dienstmaagd, alzo hare vrouw; a) gelijk de koper, alzo de verkoper; gelijk de lener, die omzet, alleen om het zijne later weer te ontvangen, alzo de ontlener; gelijk de woekeraar, die tegen renten uitgeeft, alzo die, van welken hij woeker ontvangt; het gericht omvat allen zonder enig onderscheid van stand of toestand.

Ezechiël. 7:12, 13.

Het is een gericht, dat ene gehele zuivering bedoelt, want dat land (in de in vs. 1 genoemden zin, daar het niet alleen Israël, maar ook de gehele aarde betekent) zal ganselijk ledig gemaakt worden, en het zal ganselijk beroofd worden. 1) Dit zal ontwijfelbaar geschieden, want de HEERE heeft dit woord gesproken.

Personen van allerlei rang en toestand zijn deelgenoten in deze rampen, want als God Zijne oordelen op aarde uitstort, dan deelt de Priester, zowel als het volk, in de gemene onheilen.

Allen zijn we hier op aarde, ook aan de gewone rampen dezes levens onderhevig en delen in dezelfde ziekten des lichaams, dezelfde angsten en bekommeringen van het gemoed, dezelfde verdrukkingen en droefenissen, die wij lijden over het verlies van goederen en vrienden; en dit is ook somwijlen waar, als God zijne oordelen zendt over strafschuldige volken, want dan wordt er dikwijls tussen schuldigen en onschuldigen geen onderscheid gemaakt, de vromen bezuren met de goddelozen alsdan een gelijke ramp, en de kinderen lijden met de ouders om een zelfde schuld, die de straf hunner ouders vergroot en verzwaart.

Het land treurt ten gevolge van de vloek, die het getroffen heeft, het verwelkt, in droefheid weggezonken; het aardrijk kweelt, smacht, het verwelkt; de hoogsten van het volk des lands kwelen, zij kwijnen weg zowel als de geringen.

Want het land is geheel en al bevlekt van wege zijn inwoners, en zelf onheilig geworden onder hun onheilig leven; want zij, de mensen in ‘t algemeen, overtreden, hetgeen in Israël nog op bijzondere wijze zichtbaar wordt, de wetten; zij veranderen de inzettingen door het instellen van willekeurige plechtigheden, zij vernietigen het eeuwig verbond, 1) dat God met hen heeft opgericht (Gen. 9:9 vv.); Zij verkrachten de geboden, die God in hun geweten schreef (Rom. 2:15).

Waarin bestond nu de zonde des volks, waarom God gezegd wordt de aarde als met de ban geslagen te hebben? Zij hadden de wetten van hun Wetgever geschonden en overtreden. Zij hadden niet beantwoord aan de bedoelingen van hun Schepper, en de voorschriften van hun Formeerder met voeten vertreden, de wetten der natuur verbroken en zich van alle

zedelijke verplichtingen ontslagen. Zij hadden de inzettingen van de geopenbaarden godsdienst veranderd of verwaarloosd en dus zowel de uiterlijken eredienst versmaad als de inwendigen vertrapt. Dus hadden zij het eeuwig verbond, hetwelk alle mensen voor altoos tot de waarneming van Gods wetten verplicht en ene eeuwige vergelding verzekert aan de getrouwe aanklevers er van, vernietigd.

Onder het eeuwig verbond moet hier niet verstaan worden het verbond met Israël opgericht, maar het algemeen genadeverbond, hetwelk God, de Heere in Noach, de tweeden stamvader van het menselijk geslacht, met de gehele mensheid had opgericht.

Er staat dan ook in de grondtekst niet, haberith olam, dat zou zien op het verbond met Israël gesloten, maar berith olam, wat duidelijk heen wijst naar het Noachitisch verbond.

Daarom, omdat, wat Israël bedreigd is, wanneer het Gods verbond verbrak, nu in ‘t algemeen aan de mensheid moet worden vervuld, verteert de vloek het land als een verterend vuur, en die daarin wonen zullen verwoest worden. Daarom, omdat zij hun straf moeten lijden, zullen de inwoners des lands a) verbrand worden 1), en tot op een overblijfsel verdwijnen, en er zullen weinig mensen overig blijven.

Jes. 9:18; 10:16.

Zij zullen verteerd worden door de gloed van Gods heiligen toorn.

Eigenlijk "verdrogen door ene verzengende hitte, " gelijk ene beek in de zomer, die afneemt, vermindert en eindelijk geheel te niet wordt.

De vloek is hier de vloek Gods, waarmee de overtreders van Gods gebod gedreigd worden. Die vloek is een verterende vloek, want hij is het ijvervuur Gods, dat vernietigt.

In plaats van de overvloed en de vreugde komt ontbering en treurigheid. De most treurt, 1) de wijnstok kweelt; die onder Gods gaven, welke het meest het hart verheugt (Ps. 104:15. Richt. 9:13) ontbreekt geheel, of heeft niets aantrekkelijks meer (Joël 1:12, 18); allen, die blijhartig waren en vol levensvreugde, zuchten.

De schilderij is elegisch op de manier van een treurlied en vertoeft juist bij de wijn zo lang, wijl de wijn als gewas en drank van alle natuurgaven Gods de meest hartvervrolijkende is (Ps. 104:15. Richt. 9:13). Alle middelen der vreugde zijn vernietigd en al is het vervrolijkende nog in menigte voorhanden, zo is toch het genot der mensen vergald. De wereld met haar lust is geoordeeld, geoordeeld de wereldstad, waar zich met de wereldmacht ook de wereldlust als in één middelpunt verenigde.

De a) vreugde der trommelen rust, omdat er niemand meer naar verlangt, het geluid der vrolijk huppelenden houdt op; de vreugde der harp rust.

Jer. 7:34; 16:9; 25:10. Hos. 2:10.

Zij zullen genen wijn drinken a), gelijk voorheen met gezang, want er is gene vreugde bij; de sterke drank, de vruchtenwijn, hoe men dien ook door allerlei kruiden smakelijk gemaakt heeft, zal bitter zijn degenen, die hem drinken. Wat van vorige jaren mocht overgehouden zijn, zal gene vreugde geven, de wereld met al hare vrolijkheid is vergald.

Jes. 16:10.

De woeste stad is verbroken, al de huizen, die er nog mochten zijn, staan gesloten, van wege de puinhopen, die de ingang versperren, dat er niemand inkomen kan.

Het is de centraalstad van de goddeloze wereld in haar einde geschetst, welke tohoe (d. i. woest of ledig) zal zijn, even als haar wezen tohoe was; haar wezen was verstoring van de harmonie der goddelijke orde, alzo zal haar einde verstoring van haar bestaan zijn, en weer terugstorting in de chaos van het eerste begin. (Gen. 1:2; "de aarde nu was woest en ledig").

Er is een klagelijk geroep op de straten, wanneer zich nog iemand buiten de geslotene huizen waagt, om des wijns wil 1); alle blijdschap is verduisterd, de vreugde des lands is heen gevaren.

De wijn komt hier voor, gelijk meermalen bij Jesaja, als vertegenwoordigende alle bronnen van natuurlijke vreugde.

Dat is om het verlies of gebrek van wijn en het verderf der wijnstokken, waardoor hun benomen waren beide de middelen om vrolijk te wezen en om voordeel te doen. Hiermede vertoont de profeet hun grove wellustigheid en zotheid, dat zij, in plaats van te schreeuwen over hun zonde, en zich te vernederen onder de oordelen Gods, alleen huilden om hun koren, hunnen most en hun olie, gelijk Hos. 7:14.

Enkel verwoesting is in de stad overgebleven, niets dan afgebroken paleizen en huizen zonder inwoners, en met gekraak wordt de poort in stukken verbroken, poorten en muren en vestingen, alles is verdelgd; de gehele stad is in een puinhoop veranderd.

Want in het binnenste van het land, in het midden dezer volken, d. i. zowel in het land van Israël, als in de gehelen wijden omtrek der aarde, zal het alzo wezen, gelijk de afschudding des olijfbooms, gelijk de nalezingen, wanneer de wijnoogst geëindigd is, men zal slechts weinige mensen hier en daar vinden (Hoofdstuk 17:5, 6).

Dus gedenkt God in het midden Zijner oordelen altoos des ontfermens; schoon de Joden waren overstroomd van goddeloosheden en met recht mochten verwachten geheel verdelgd te worden, zou Hij echter een overblijfsel behouden om ene proef te nemen, of het lijden der landgenoten en de aandoening over zijne eigene behoudenis krachtig genoeg in de overgeblevenen zouden wezen, tot overwinning van hun geneigdheid tot de zonde.

Gelijk na de olijvenoogst slechts weinige vruchten aan de olijfbomen, gelijk na de wijnoogst slechts enkele druiven aan de wijnstokken overblijven, zo zijn er ook hier en daar

slechts weinige inwoners in het land, (Jes. 17:5, 6). Hongersnood, pest en oorlog brengen ontvolking in het land, wanneer het volk volhardt in de ongehoorzaamheid tegen God, gelijk de Heere zulks te voren door deze verkondigd heeft. (Num. 26:14-35). Maar deze weinige zijn het "heilige zaad. " Jes. 6:13

Schoon het grootste deel des mensdom, al zijn troost verliest door de verwoesting des lands of der aarde, zo zijn er toch anderen, die hun waar belang beter verstaan en voor zich schatten hebben opgelegd in de hemel en troost bij God verwachten, op Wie zij blijven vertrouwen, al ontzinkt hun al hun aardse troost, vreugde en genoegen, welk zij weten, dat maar kortdurende, ter leen van hun Heere ontvangen, zegeningen zijn.

Die weinigen, zich verheugende over hun Apostolische roeping tot de gehele wereld en deze getrouw waarnemende, zullen hun stem opheffen, zij zullen vrolijk zingen; van wege de heerlijkheid des HEREN 1), die in het vonnis en in de genade openbaar is geworden, zullen zij juichen van de Middellandse zee af, die het heilige land bespoelt.

Van dit overblijfsel wordt gezegd, dat zij zullen zingen van wege de heerlijkheid des Heren, dat is zij zullen God verheerlijken, en dat niet alleen omdat Hij zijne genade aan hen heeft geopenbaard, maar ook dewijl Hij zijne Majesteit en Macht en Zijne rechterlijke macht heeft betoond in het zenden van Zijne oordelen over de bozen.

Niet alleen de Goedheid Gods is onderwerp van des vromen lofzang, maar ook Zijne Rechtvaardigheid en Heiligheid.

Daarom, zo roepen zij van hun land aan de Middellandse zee af, eert de HEERE in de valleien 1), eert in de eilanden der zee, de landen aan de kusten van het westen van Europa, de naam des HEREN, des Gods van Israël, Zijn Wezen, openbaar geworden in gerichten en bewijzen van genade.

In het Hebr. Beürim. Beter: in de zonnelanden, in de landen van het Oosten. Onder de eilanden der zee hebben we het Westen, of Europa te verstaan. De roepstem gaat dus van Zion uit, want Palestina, waarin Zion lag, werd bespoelt door de Middellandse zee, tot het Oosten en het Westen om de Naam des Heren aan te roepen, de naam van de God van Israël.

Juist omdat de Profeet uitnodigt om de Naam, de openbaring van het Wezen van Israël’s God te verheerlijken, daaruit blijkt duidelijk, dat die uitnodiging gaat tot hen, die buiten Israël staan, en Israël’s God nog niet gediend hadden.

En die oproeping klinkt niet te vergeefs, maar vindt haar echo in dankbare tegenliederen van de zijde der geredden uit de gehele overige wereld. Van het uiterste einde der aarde, uit de landen ten oosten en westen horen wij, die thans reeds in waarheid Gods volk zijn, in de geest aan het einde der dingen en in dien heerlijken toestand der aarde psalmen der toekomstige gemeente Gods, tot verheerlijking des Rechtvaardigen. 1) Wij horen liederen, die het zalig lot roemen van die allen, die door het geloof gerechtvaardigd en de toekomstige heerlijkheid

deelachtig geworden zijn (Hoofdstuk 3:10; 26:2, 7. Habakuk. 2:4.)

Doch nu zeg ik, de profeet, wanneer ik mij uit dien laatsten zegen, dien ik zo even zag, verplaats in het gericht, dat dien voorafging: Ik word mager van smart, daar ik dien strijd en het lijden meelijd, ik word mager, wee mij! de trouwelozen handelen trouwelooslijk, of rovers roven op roofzuchtige wijze, en met trouweloosheid handelen de trouwelozen trouwelooslijk 2).

In de treurige stilte des lands klinken luide jubelzangen op Gods gerechtigheid uit de verte van Oosten en Westen. Dat is de wonderbare vermenging in de geschiedenis van ‘t leven der mensen, hier klaagtonen van treurigheid of de dofheid der stomme smart; daar de jubelzangen der lust. Maar de profeet voert ons op de hoogten, waar zich alle wanklanken oplossen, en de tegenstrijdigheden in de diepten des aardsen levens zich ontwarren. "Heerlijkheid des Rechtvaardigen, " horen wij van ‘t eind der aarde, en in dezen grondtoon aller psalmen en hymnen klinkt de hemelse harmonie der mensen geschiedenis.

Sommigen verstaan onder de Rechtvaardige, de Heere God. Dit kan, maar in verband met Habakuk. 2:4 is hier veeleer onder rechtvaardige te verstaan, gemeente Gods, de rechtvaardige door het geloof.

De aarde wordt hier uit elkaar geslagen gedacht, daarom van uit het Oosten en het Westen, van beide kanten wordt als terugslag op hetgeen van uit Zion is toegeroepen, de gemeente Gods verheerlijkt en haar zalig lot geroemd-

Geen wonder, hij voorzag de voortgang en het toenemen van de zonde, en hoe alles van onrecht als overvloeide. De mensen handelden valselijk met elkaar; alle eerlijkheid en trouw schijnt uit de wereld verbannen, daar is geen deugd meer in de burger, en elk is er op uit, om de ander te bedotten of een kans af te zien. De waarheid, die geheiligde band der maatschappij, was verbroken en nergens meer te vinden (zie Jer. 9:1, 2), en daar ze dus verraderlijk jegens hun natuurgenoten te werk gaan, hoe zouden ze dan getrouw kunnen zijn omtrent God, wiens verbond zij even weinig achtten, en dies vermeerderden en vergrootten zij hun zonden telkens.

Vs. 16-23. De profeet, gevoelig als die, wiens stem wij vroeger vernamen (Hoofdstuk 21:3, 4), is echter midden in het verbrijzelend gericht der gerechtigheid Gods geplaatst; hij zelf treedt wel ongedeerd in de storm, die om hem heen bruist, onder die bliksems, die om hem schitteren, voort, meer hij is ellendig bij de ellendigen, en roept zich zelven een "wee" toe. De aarde beeft en waggelt onder zijne voeten, als wilde zij voor eeuwig onder de last der zonde verzinken. De glansrijke koningsbeelden des hemels, de tot afgoden gemaakte gesternten vallen van hun altaren en de koningen der aarde van hun tronen. In donkere groeven gekerkerd wachten de hemelse gelijk de aardse machten op de dag des gerichts. Die God, die in een ontoegankelijk licht woont, en zon, maan en sterren geschapen heeft, zodat zij uit de hoogte de heerlijkheid des Scheppers doen stralen naar de diepte; de Gebieder der hemelse heirscharen viert als ene Koning der wereld, die Zijne aardse woning op Zion genomen heeft, Zijnen zege over de goden der heidenen en hun vereerders.

a) De vrees en de kuil en de strik 2) over u, o inwoners des lands, der aarde! even als over het wild, dat de jager eerst uit zijne rust opschrikt en dan in de valgroeve of in het garen drijft.

Jer. 48:43.

In ‘t Hebreeuws luiden deze drie woorden: "pachad, pachath, pach. " Het beeld is ontleend aan het wild, dat door de jagers in kuil of strik gevangen wordt. De Profeet wil zeggen, wanneer de vreze overvalt als de aankondiging van het onheil geschiedt als het gerucht van de op handen zijnde ellende wordt gehoord, dan zal men, indien, door de vreze overvallen, men zich wil redden, toch omkomen op de een of andere manier.

Er zal geen ontvlieden mogelijk zijn, dewijl de Heere zelf de uitvoerder dezer oordelen en van deze ellende is, gelijk vs. 18 duidelijk zegt.

En het zal geschieden, zo wie voor de stem der vreze vlieden zal, die het eerste ontvlucht,
die zal in de kuil vallen, in het tweede gevaar bezwijken, en die uit de kuil opklimt, ook dat nog ontkomt, die zal in de strik gevangen worden; men zal dus in elk geval de ondergang vinden; want de Heere zelf is het, die Zijne raadselachtige volvoerders van het gericht ter zijde staat. Komt er ook geen zondvloed gelijk de eerste (Gen. 9:11, 15), toch heeft de Heere dergelijke middelen in Zijne hand tot gehele uitroeiing, zowel als tot volkomen uitredding, de sluizen in de hoogte zijn opengedaan (Gen. 7:11), en de fondamenten der aarde zullen beven, om wat niet van boven af wordt vernietigd, van onderen te verslinden, even als bij het gericht over het rot van Korach (Num. 16:31 vv).

Jer. 48:44. Amos 5:19.

De aarde zelf zal dan in de algemenen ondergang delen, zij zal ganselijk verbroken worden, de aarde zal ganselijk vaneen gescheurd worden, de aarde zal ganselijk bewogen worden. Letterlijk: Barstend barst de aarde uiteen, brekend wordt de aarde verbroken, waggelend waggelt de aarde.

De aarde, aldus bewogen, is niet meer in staat zich in de hoogte te houden, zij zal ganselijk waggelen, zwaaien, a) gelijk een dronkaard, en zij zal heen en weer bewogen worden b) gelijk ene nachthut, ene hangmat; en hare overtreding 1) zal zwaar op haar zijn, zodat zij niet is (Ps. 38:5), en zij zal vallen en niet weer opstaan.

Jes. 19:14. b) Job. 27:18. Jes. 1:8.

De overtreding wordt hier voorgesteld, als een zware last, die op de aarde rust en die zo zwaar is, dat de aarde er onder bezwijkt. Zij zal vallen, er onder bezwijken en zo dat van opstaan geen sprake meer zal zijn.

Zo wordt hier aan de ene zijde de vrijmacht, de Soevereiniteit Gods gehandhaafd, maar ook aan de andere zijde de verantwoordelijkheid van het schepsel.

En het zal geschieden, te dien dage, dat de aarde zelf te gronde gaat, dat de HEERE met straffen en gerichten bezoeking doen zal, zowel in de hemelse als in de aardse sferen, over de heirscharen der hogen in de hoogte, en aan de andere zijde over de koningen des aardbodems op de aardbodem. 1)

Het is duidelijk dat we hier een tegenstelling hebben, een tegenstelling tussen de heirscharen in de hoogte en de koningen op de aarde.

Sommigen zijn van oordeel dat hier sprake is van machtige en minder machtige koningen. Anderen zien in de heirscharen, de hogen in de hoogte, de tot afgoden gemaakte sterren, en dan in de koningen degenen, die deze sterren aanbaden.

Men moet echter niet vergeten, dat hier van de vernietiging van de Gods vijandige wereldmacht sprake is, de wereldmacht die zich in en door de goddeloze koningen heeft geopenbaard.

Maar deze God vijandige wereldmacht was niet iets als uit de lucht gegrepen. Deze wereldmacht oefende haar heerschappij uit, door dat God, de Heere haar wilde gebruiken tot tuchtiging van Zijn volk, maar werd geïnspireerd door Satan, door "de geestelijke boosheden in de lucht", waarvan de Apostel Paulus spreekt.

En daarom, waar God, de Heere die wereldmacht oordeelt en straft, zoals ze zich openbaart in de koningen des aardbodems, daar zou de Heere ook tuchtigen de verleidende geesten in de geestenwereld, die op die macht inwerkten.

En hierop wijst de Heere door dit woord van de Profeet. Daarom volgt ook straks dat zij te zamen zullen vergaderd worden, als gevangen in een put.

En zij zullen zamen vergaderd worden gelijk de gevangenen in enen put; hun zal het tegenovergestelde overkomen van ‘t geen zij meenden, zij zullen niet levende verbonden zijn (1 Sam. 25:29), maar te zamen in de afgrond worden neergestoten (2 Petrus 2:4. Openbaring 21 vv.), en zij zullen besloten worden in ene gevangenis, de kerker der eeuwige verdoemenis, maar na vele dagen weer bezocht worden. 1)

In het Hebr. oemeroob jamim jippakeedoe. Beter: en na vele dagen zullen zij gestraft worden. Het woordje weer hetwelk onze Staten Overzetters er tussen in gevoegd hebben, staat niet in de grondtekst.

Het laatste woord betekent eigenlijk, bezocht worden, maar ten opzichte van de geoordeelde ten kwade bezocht worden, derhalve gestraft worden. In dien zin komt het ook voor Jes. 29:6. Num. 16:29 en Spr. 19:23. Van een bezocht worden tot heil is hier geen sprake, wel tot verderf.

Gelijk ook de mens eerst gevangen genomen wordt en dan later voor goed zijn vonnis ontvangt, zo wordt het ook hier voorgesteld ten opzichte van de goddelozen en van satan en zijne engelen. 2 Petrus 2:4. Judas 1:6.

De Profeet geeft hier dan ook een vergezicht in de afloop der tijden.

Wat hier voorspeld wordt krijgt eerst zijn volle, zijne volkomen vervulling, als der tijden tijd vervuld is, en als het lied zal worden gehoord: de koninkrijken zijn geworden onzes Heren en van Zijnen Christus.

a) En de maan zal schaamrood worden en de zon zal beschaamd worden
van wege de heerschappij, die haar voor de tijd van de tegenwoordigen wereldloop was overgegeven (Gen. 1:16, 18), maar met het einde daarvan gedaan is (Jes. 60:19 vv, Openbaring 21:23), als de HEERE der heirscharen, nadat de vorst dezer wereld is verwijderd en de heerschappij der zonde en des doods is geëindigd, in de vollen zin des woords regeren zal (1 Kor. 15:28) op de berg Zion, en te Jeruzalem, het middelpunt van Zijn Godsrijk, dat de gehele wereld omvat (Hoofdstuk 10:12) en voor Zijne oudsten zal heerlijkheid zijn. De oudsten der gemeente, die in de onmiddellijke nabijheid van hunnen hemelsen Koning leven, zullen deel hebben in die heerlijkheid en heerschappij (Exod. 23:9 vv. MATTHEUS. 19:28. Openbaring 4:4).

Jes. 13:10. Ezechiël. 32:7. Joël 2:31; 3:15.

Indien men deze uitdrukkingen naar de letter opvat, zo zal de mening wezen, dat ze beiden zouden worden verdonkerd en geen licht geven, hetwelk zeker zal geschieden ten laatste dage. Maar ik oordeel, dat men deze plaats veeleer moet vergelijken met Hoofdstuk 60:19 en Openbaring 21:23, waar gezegd wordt, dat, wanneer het koninkrijk van God gekomen is, Zijne heerlijkheid zo luisterrijk zal schijnen, dat het licht der zon en der maan niet nodig zal wezen; waarom zij hier worden vertoond als beschaamd en schaamrood over de verduistering van hun licht door een groter.

In dien luisterrijken dag ook, als God zich op zijn rechterstoel zal zetten, om de ganse aarde te oordelen, zal de zon, door dien Goddelijken luister dof geschenen, in duisternissen, de maan in bloed veranderen.

HOOFDSTUK 25.

DANKZEGGING VOOR DE UITBREIDING VAN HET RIJK VAN CHRISTUS.

Vs. 1-12. Daar onze profeet, gelijk wij hem in Hoofdstuk 12 hebben leren kennen, tevens een psalmist is, zo bezingt hij, wat hij in het vorige hoofdstuk heeft gezien, nu in een lied. Daarvoor stelt bij de toestand der zaken, gelijk die aan het einde der dingen zijn zal, voor als een toestand van lof en dank (vs. 1-5). Terwijl hij zich echter in het voorspelde zo verdiepte, gaat hij al voorspellende verder en leert hij ons dien toestand verder kennen, als een van zalig genot, dat door gene enkele inmenging van droefheid verstoord wordt (vs. 6-8). Zich op nieuw verheffende tot psalm- en lofgezang, maar aanstonds weer tot de toon der profetie overgaande, wijst hij dien toestand eindelijk aan als een toestand van bevrediging na lang wachten, en van beschermende tegenwoordigheid des Heren na langen smaad van de zijde der tegenstanders (vs. 9-12).

HEERE! Gij zijt in de gehelen en vollen zin des woords, gelijk Gij mij hebt beloofd (Exod. 20:2. Ps. 81:11) mijn God (Ps. 118:28), U zal ik verhogen, daar ik de gevoelens en ervaringen wil uitdrukken dergenen, die de tijd bereiken van die straks beschrevene heerlijkheid (Hoofdstuk 24:14 vv. 23); Uwen naam zal ik loven, want Gij hebt wonder gedaan, gelijk nu aan het einde van de tijd, in het helder licht is getreden (Ps. 77:12) Uwe raadslagen van verre, van ouds af, de raadsbesluiten, die gij lang te voren neemt en bekend maakte (Hoofdstuk 46:9 vv.), zijn waarheid en vastigheid 1), zij zijn in zulk ene volheid volvoerd, als overeenkomstig Uwe trouw en waarheid is.

De Profeet wordt hier Psalmist. Hij prijst de Naam des Heren. Hij wil en zal de Heere loven. Want God heeft het getoond, dat Zijne raadsbesluiten vast en zeker zijn, letterlijk, waarachtigheid en trouw. De Profeet geeft hier de verloste Kerk, het verloste Zion, een heerlijk lied op de lippen.

Aan de eindpaal der eeuwen gekomen, overziet hij de strijd der Gode vijandige
wereldmacht tegen God, de Heere en daarom tegen Zion, hetwelk Hij zich verkoren had.

Vreselijk en schrikkelijk had die wereldmacht zich geopenbaard. Ruwe stormen hadden gewoed over de gemeente des levenden Gods. Maar Gods Raadsbesluiten waren onwrikbaar vast. Wat de Heere had besloten in de nooit begonnen eeuwigheid, wat Hij zich had voorgenomen, dat zou geschieden. Aan het einde der eeuwen zal het blijken, dat niet de wereldmacht, maar de HEERE de overwinning had behaald.

Want Gij 1) hebt van de stad 2) een a) steenhoop gemaakt, zodat zij niets meer van ene stad heeft, de vaste stad, die een hoge, onbedwingbare burg geleek, tot een vervallen hoop, ene ruïne; het paleis der vreemdelingen, de stad van de vijanden van het volk Gods, die één pracht gebouw, één uitgestrekt paleis scheen te zijn, hebt Gij verwoest, dat het gene stad meer zij (Hoofdstuk 17:1); in eeuwigheid zal zij niet herbouwd worden 2).

Jes. 21:9; 23:13. Openbaring 14:8; 18:2.

Niet Zion had overwonnen, maar God had voor zijn volk de macht, die tegen Zion zo vijandig over stond, vernietigd.

Als dan ook gesproken wordt van de stad, die tot een steen-, tot een puinhoop is gemaakt, dan wordt daarmee niet zozeer Jeruzalem bedoeld, zoals sommigen menen, die toch zou voor de profeet geen reden van vreugde zijn geweest, maar die stad is de wereldstad, de vertegenwoordiger der wereldmacht.

Veeleer hebben we dan ook te denken aan Babylon, dewijl immer Babylon het inbegrip van alle vijandige macht en woede tegen God en zijn volk in de H. Schrift mag heten.

Men kan het woord in zijne algemeenheid opnemen en onbepaald laten, zonder aan enige bijzondere stad te denken. Het ligt toch in de aard der zaak, dat het wezen der wereld zich ten allen tijde meer of min als wereldstad geconcentreerd voordoet.

In de Openbaring van Johannes wordt ook van Babylon gesproken, dat zij is gevallen. Ook daar is deze stad, de vertegenwoordiger van al wat tegen God en zijn Zion, tegen God en zijn Christus vijandig over staat.

Daarom, omdat Uwe oordelen nu openbaar zijn geworden (Openbaring 15:4), zal U een machtig volk 1) eren, door Uwe grote en wonderbare werken van Uwe almacht overtuigd, de stad der titanische volken, die in despotische onderwerpen van anderen haren roem vond, zal U vrezen, zich voortaan U geheel onderwerpende (Openbaring 11:13).

Of "een harde volkstam, " die zich slechts met moeite order de gehoorzaamheid des geloofs kon buigen.

Zelfs de machtigste volken en de meest vermaarde steden, ja de hoogmoedigste dwingelanden zullen Gods onbeperkt Alvermogen met vrees en ontzeg opmerken.

De vernietiging van de wereldmacht zal de bekering der Heidenen ten gevolge

hebben. Wij hebben in dit vers hetzelfde, wat we ook Openbaring 15:3 en vlg. lezen.

Waar de Heere zich openbaart als degene, Wiens troon boven allen staat, en die is de Koning der koningen en de Heere der Heren, daar zullen de Heidenen, de woeste volken, zich Hem leren onderwerpen.

Want Gij zijt, en dit is het bewijs Uwer heerlijkheid, die in alle gebeurtenissen van de voorafgeganen tijd is openbaar geworden-den arme ene sterkte geweest, ene sterkte de nooddruftige, als hem bange was; voor Uwe bedrukte en vervolgde gemeente waart Gij een bolwerk in de nood, dien zij van hare tegenstanders had te lijden. Gij waart ene toevlucht tegen de vloed (Hoofdstuk 4:6), ene schaduw tegen de hitte, ene zo vaste bescherming, dat al hun

woeden te vergeefs is; want het blazen der tirannen, de woede der dwingelanden is als

een vloed tegen enen wand 2), die vast gegrondvest is. Al het pogen is ijdel, alles stuit daartegen machteloos af.

Letterlijk staat er, dat de Heere de arme en nooddruftige ene vesting is geweest.

De Kerk zingt er hiervan, hoe de Heere God, voor alle degenen, die het leven bij zich zelf niet konden houden, een sterke toevlucht en hoog vertrek is geweest, ten dage als de vijand het er op toelegde, om haar geheel te overwinnen en te vernietigen.

Het blazen der tirannen, der geweldhebbers dezer aarde, het woeden der machtigen wordt hier vergeleken bij het slaan der regenstromen tegen een muur, die wel gefundeerd is. Evenmin als zulk een muur door de regenstromen kan vernietigd en vernield worden, evenmin kan al het woeden der vijanden de Kerk, die wel gefundeerd is, en opgekomen is uit het eeuwig Raadsbesluit Gods, vernietigen.

Gelijk de hitte in ene dorre plaats alles verschroeit en vernietigt, zult Gij de onstuimigheid der vreemdelingen 1), het woeden der vijanden tegen Uwe kerk, neerdrukken. Gelijk de hitte daarentegen door de schaduw ener dikke wolk wordt weggenomen, zo zullen ook de aanslagen tegen de Kerk (Hoofdstuk 17:10 vv.) te schande worden gemaakt, en zal het gezang der tirannen vernederd worden 2), hun vrolijkheid zal bitter worden teleurgesteld, daar Gij de Uwen als onder ene wolk verbergt.

De onderdrukkers der vromen worden vreemdelingen genoemd, omdat ze hun medemensen behandelen als lieden, die hun vreemd zijn en alsof deze niet hun medemensen en natuurgenoten, en dus van gelijke vlees en bloed met hen waren. Zij worden verschrikkelijken, geweldenaars en tirannen geheten, omdat zij liever willen gevreesd, dan bemind zijn. Ook gaat hun boosheid en geweldenarij zeer verre en maakt een groot gedruis en geraas. Maar welhaast is al hun geschreeuw over en al hun hoop in het voetpad geworpen, ja alle hun ere zal in het stof vertreden zijn.

In het Hebr. ja’änèh. Beter: zal onderdrukt worden. De betekenis is, dat tengevolge de macht en werking des Heren, die voor zijne gemeente opkomt en haar de overwinning geeft, het gezang der tirannen zal ophouden.

Er zal voor de geweldhebbers der eeuw geen reden meer zijn om zich hoogmoedig te verheffen en hun triomfzangen te zingen, dewijl niet zij, maar de Kerk van Christus, in en door haar Hoofd, de overwinning heeft behaald.

En de HEERE der heirscharen, wanneer Hij na die verootmoediging der vijanden en na die redding Zijner gelovigen op de (in Hoofdstuk 24:23) beschrevene wijze koning is, zal op dezen berg 1), de plaats Zijner tegenwoordigheid en der aanbidding, allen volken, zo vele zich door het geloof met Zijne verbondsgemeente hebben verenigd, een vetten maaltijd maken, een maal, dat in spijzen en dranken het voortreflijkste aanbiedt, wat ergens kan worden gevonden, een maaltijd van reinen, van de edelsten en onvermengden wijn 2). Maar deze uitdrukkingen

zijn zelfs nog niet voldoende, om de heerlijkheid en de bijzonderen

overvloed van dezen maaltijd aan te wijzen. Wij moeten het noemen een maal van vet vol mergs 3), vet, waarin het merg nog gevonden wordt, van reine wijnen, die gezuiverd zijn, die niet alleen goed zijn gegist, maar vóór het drinken nog gefiltreerd zijn.

Deze berg is Zion, de plaats der tegenwoordigheid Gods, maar dan hier in geestelijken zin opgevat, gelijk ook de maaltijd van reinen zuiveren wijn en van vet vol mergs geestelijk moet verstaan worden.

Het dien maaltijd wordt geprofeteerd, het werkelijk genot der zaligheid, de volle heerlijkheid van Gods zalige gemeenschap, de gemeenschap en de heiligheid waaraan niets zal ontbreken, welke niet zal ophouden maar tot in eeuwigheid zal duren.

Vergeleken met reine wijnen, die gezuiverd zijn. 1e. om de uitnemendheid van de Genade die in Christus Jezus is aan te tonen; gelijk gezuiverde wijnen gemeenlijk voor de allerbeste en waardigste geschat worden, want immers is er in de zegeningen van het Evangelium een dierbaarheid, een kostelijkheid, die alles overtreft en die de ziele moet doen uitroepen: Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid o God! (Ps 36:8). 2e. om de smakelijkheid en de aangenaamheid van de genade, gelijk als reine wijn voor het oog en voor de smaak de allerbevalligste is. 3e. om de zuiverheid en de onvermengde reinheid van de genade die daarom ook reinen en gezuiverden wijn gelijk is, dat zij een zuiverheid heeft, waaraan alle besmetting verre vreemd is.

Meermalen wordt geestelijk genot voorgesteld onder het beeld van eten en drinken (Hoofdstuk 55:1. Ps. 23:1 v. 5; 36:9 v. Openbaring 3:20); nog meer geschiedt dit, wanneer de belofte der grote toekomst onder dezen vorm is uitgesproken (Hoofdstuk 65:13. Ps. 22:27, 30. MATTHEUS. 8:11; 22:1 v. 26:29. Openbaring 6 en 19:9; 22:2). Ene voorafbeelding van dit maal was elke grote offermaaltijd der oud-Testamentische gelovigen (zie bij Ex. 20:24; Lev. 3:17). Vergelijk verder Ex. 24:11. 1 Kron. 17:3.

In het Hebr. Schemanim memuchajim. D. w. z. toebereid uit het merg, uit de beenderen gehaald, een maaltijd waarop derhalve het kostbaarst vet werd gebruikt. Weer een beeld van het volheerlijk genot der zaligheid, hetwelk God zijne gelovigen schenkt.

En Hij zal op dezen berg, door de prediking van het Evangelie, verslinden het bewindsel des aangezichts. Hij zal de verblinding en de tegenkanting tegen de leer der genade wegnemen, waarmee alle volken bewonden zijn in hunnen natuurstaat, en het deksel van domheid en dood voor ‘t geestelijke, waarmee alle natiën bedekt zijn 1); ook Israël (Hoofdstuk 29:10. 2 Kor. 3:15 vv.

Hij voorzegt hier, dat de wereld uit de duisternis van onkunde en dwaling, waarin zij tot hiertoe bedolven lag, gered zou worden. Alles wat hen belemmerde om duidelijk te zien, en hetgeen hen deed blijven zitten en zuchten in duisternis, zodat zelfs de Joden, die de Heere kenden een deksel op hun harten hadden (2 Kor. 3:15), dat alles zou Heere verslinden, wegnemen en doen wijken voor het Licht van Zijn Evangelie, en door de kracht Zijns Geestes,

die de harten en ogen der zondaren zou openen, en gereed en gewillig maken om dat

licht te ontvangen, zodat God diegenen ten geestelijken leven weer verwekken zou, die lang waren dood geweest in zonden en misdaden.

Allen, die in waarheid uit de duisternis tot het licht zijn overgebracht, zullen, als eenmaal de loop der eeuwen is vervuld, de Koning in zijn volle schoonheid zien. Aller oog zal Hem zien, ook die Hem doorstoken hebben. Wat nu nog verborgen is, of niet wordt begrepen, zal alsdan volkomen tot volle openbaring worden gebracht.

Hij zal de dood verslinden tot overwinning 1); de bezoldiging der zonde (Rom. 6:23) zal hij te niet doen, daar de zonde nu is uitgedelgd en Zijn toorn is weggenomen door de verzoenenden dood van de Messias; hij, die alles verslond, wordt ten laatste zelf overwonnen, om nooit meer te verschijnen (1 Kor. 15:53 vv. Openbaring 20:14). En de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten van hen, die zich door Zijne genade hebben laten redden, afwissen (Hoofdstuk 35:10. Openbaring 7:17; 21:4), alle ramp en leed zal ophouden; en Hij zal de smaadheid Zijns volks, van het geestelijk Israël, door bijzondere betoningen van genade, van de ganse aarde wegnemen; was het verstrooid, en leed dit volk de meesten smaad en de zwaarste mishandeling, in het rijk der heerlijkheid zal het op de hoogsten trap der ere gezeten zijn. En in ‘t algemeen zullen allen, die de Heere liefhebben, eertijds veracht en vervolgd, verheerlijkt worden (Hoofdstuk 24:23). 2) Dit alles zal zeker geschieden, want de HEERE heeft het gesproken.

In de grondtekst staat: la-netsach. Hier is het dat een der diepzinnigste woorden, die in de Heilige Schrift worden gevonden, in ‘t helderst licht treedt: "geheel, waarheid, kracht, overwinning, eeuwigheid, " ziet daar verschillende betekenissen (Ps. 31:1. Habakuk. 1:4. Job. 34:36); zelfs betekent het hun in ‘t Syrisch 1e. glinsteren 2e. overwinnen) "een reine glans; " alles verenigt zich om de overwinning der heerlijkheid aan te duiden tegenover Maweth, dood.

Even als, nadat de mens van de boom der kennis had gegeten, verduistering in ‘t geestelijke plaats had, en aan ‘t einde de dood, zo zullen zij eens eten van de boom des levens, daar dan het zintuig voor het goddelijke ontsloten is, en er zal heerlijkheid zonder einde zijn. (Openbaring 22:2 v.) .

Is het niet, alsof de profeet zelven het bewindsel van zijn aangezicht viel, en zijn oog in de verste tijden doordrong, waarin "het volk, dat in duisternis wandelt, een nieuw licht ziet?" Want duidelijk is het, dat hij het voorhangsel doorbreekt, dat tussen het Oude en Nieuwe Verbond getrokken is. "Hij vernietigt de dood voor eeuwig. " Dat had onze ziener nimmer kunnen beloven, indien hij slechts van een opnemen der blinde heidenen in het lichtrijk der Mozaïsche instellingen gesproken had, want daar binnen heerst nog de wet der zonde en des doods, gelijk in de aandoenlijkste tonen, Ps. 90 daarvan weet te zingen. Zo draagt ons de voorzeggende Geest van de profeet over in de tijden des Nieuwen Verbonds, dat Hij gesticht heeft, die meer dan Mozes is, de Beginner en de Voleinder des eeuwigen levens, "die de dood de macht ontnomen en de onverderflijkheid aan ‘t licht gebracht heeft. " Wij kennen Hem, de geweldigen Overwinnaar over de verschrikkingen des doods, de zachten Trooster, die de tranen van alle aangezichten afwist. Willen wij dit profetenwoord in zijne

geheimzinnige volheid van waarheid onthullen, zo keren wij ons tot de groten Heidenapostel in de brief aan de Romeinen, waar hij met de goddelijke kracht van zijn Christelijk-verlichten geest en zijner van dezen wonderlijk doordrongen kunst van overtuigende taal ook het deksel wegneemt, dat over ons gedekt is en de tranen der smarten wegens de prikkel des doods afwist. De onverbreekbare samenhang tussen zonde en hare bezoldiging, de dood, en niet bloot naar zijn fysisch begrip, lag gewis ook in ‘t bewustzijn van onzen profeet verborgen; want het moet ons toch bevreemden, dat Hij aan de
zondenuitdelging der heidenen niet in ‘t bijzonder gedacht heeft; maar hij laat met de dood de zonde vernietigen. Het Apostolische woord ontdekt, wat het profetische bedekt en bevat.

Hier blijkt het wel zo duidelijk mogelijk, dat er gesproken wordt van het heil, hetwelk de overwinnende Kerk zal genieten. De strijdende Kerk is in de overwinnende overgegaan.

De laatste vijand, die te niet gedaan moest worden, is te niet gedaan. De dood is verslonden tot overwinning (1 Kor. 15:54). maar ook alle zuchten zullen weg vlieden. Met de dood is ook elke traan, om het lijden en om de zonde geweend, weggevaagd. Als God verlost, verlost hij volkomen, niet alleen van de dood, maar ook van het lijden des doods en ook van het treuren en zuchten, om der zonden wille.

Was bovenal Gods volk hier, tengevolge van de macht der wereld, van lijden en strijden, een verdrukt en versmaad volk, alsdan zal voor aller oog het duidelijk worden, dat wat hier veeltijds "aller mensen afschraapsel" was, daar Gods oogappel blijkt te zijn.

De dag der toekomst is de dag der volle ontplooiing van de heerlijkheid der kinderen Gods.

En men zal te dien dage, wanneer de Heere openlijk wordt aanschouwd als Overwinnaar des doods, als Droger der tranen, als Redder Zijns volks, de verloste kinderen Gods (vs. 8) zeggen: Ziet, deze is onze God; deze, die tot ons is neergekomen en ons bezocht heeft als de Opgang uit de hoogte (Luk. 1:78); wij, de gelovigen uit Israël van de tijden der vaderen af (Gen. 49:18) en door alle tijden heen uit de Heidenen (Ps. 42:6, 12. Jes. 8:17), hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in Zijne zaligheid 1) met ene nog geheel andere vreugde en zaligheid, dan te voren onze harten vervulde, toen wij dachten aan Zijne vroegere wonderen. (Ps. 118:24).

Met zulke zegepralende gezangen als deze zijn, zullen de heiligen hier op aarde, ook eens ingaan in de volheid aller vreugde van dien God, die het enig voorwerp van alle hun verwachting en hun deel is in eeuwigheid, die het werk ook Zijner handen niet zal laten varen, maar het volmaken tot Zijne ere.

Had Jakob stervende gezegd: "op Uwe zaligheid wacht ik, o Heere!" de geestelijke Jakob’s, de worstelende Jakob’s, in het Hemelse Kanaän gekomen, spreken het hier uit, dat zij God hebben verwacht en Zijne zaligheid, hebben verwacht, dat Hij hen zou zalig maken.

Zij waren hier in hope zalig, die hope is niet beschaamd geworden, maar eeuwige blijdschap en heerlijkheid is nu het deel der verlosten.

Op die wijze zal ook in het land der belofte aan deze zijde van de Jordaan gejubel en vrolijk gezang zijn over tijdelijke verlossing; want de hand des HEREN zal zegenend en helpend en beschermend op dezen berg, op dezen Zion en te Jeruzalem, waar Hij Koning is, rusten 1), en voor Zijne oudsten zal heerlijkheid zijn (Hoofdstuk 24:23); maar Moab 2), in het land aan gene zijde van de Jordaan, dat volk, dat Gods volk wilde vervloeken, en daarna tot afval van God en tot ontucht zocht te verleiden (Num. 22:1 vv. 25:1 vv.), en alzo een hoofdvertegenwoordiger is van de vijanden van het Godsrijk, zal onder Hem, onder de voeten van diezelfden Heere, die Zijne hand zegenend en beschermend over het geredde Israël wil uitstrekken, verdorst, vertreden worden, gelijk het stro verdorst, vertreden wordt tot mest.

Gods Kerk en volk zal geduriglijk bewijzen van Zijne tegenwoordigheid en woning onder hen genieten, Zijne hand zal geduriglijk over hen zijn om hen te beschermen en te bewaren, en Hij zal die geduriglijk ter hunner hulpe en ondersteuning uitstrekken.

Moab in hier niet het beeld van de tirannieke macht, die de kerk belemmerde in haar bloei en haar ontwikkeling, maar van de honende omgeving, waarin Gods volk leefde. Moab was Israël's nabuur, Moab had Israël geplaagd en gehoond; had Israël willen vloeken had God het niet laten zegenen door Bileam. Moab is hier de hoogmoedige bespotter van Gods kinderen. En van dat Moab wordt hier gezegd dat het zal verdorst worden, zodat er niets van overblijft, dan wat enkel weggeworpen wordt.

En Hij 1) zal Zijne handen uitstrekken in het midden van hen, die zich evenmin als de bruisende golven aan banden wil laten leggen, gelijk een zwemmer die uitbreidt om te zwemmen, om de wateren naar beneden te drukken en zelf daarboven te blijven, en a) Hij zal hunnen hoogmoed, van welke in Hoofdstuk 16:6 sprake was, vernederen, naar beneden in de diepte dwingen, met de lagen hunner handen 2), zodat zij niet weer kan bovenkomen.

Jes. 16:6.

Wie is die Hij. Sommigen zijn van gevoelen zoals ook onze Staten-Overzetters, Vitringa e. dat hier van God gesproken wordt. Anderen, zoals Delitzsch, Cheyne e. a. dat hier Moab bedoeld wordt.

Met de laatste mening verenigen we ons het liefst. De Profeet zegt dan, dat Moab alle pogingen zal doen om boven water te komen en te blijven, maar het zal hem niet gelukken, want, zoals het tweede gedeelte zegt. Hij zal hun hoogmoed vernederen. Hij zal het niet toelaten, n. l. God, dat Moab eeuwig zijn volk haat en bespot.

In het Hebr. Im arboth jadaw. Beter: trots de lagen, de bewegingen, hunner handen. Trots alles wat Moab in het werk stelde om het van God te winnen, zou God, de Heere zijn hoogmoed vernederen en onschadelijk maken, ten behoeve van Zijn volk.

En Hij zal de hoge vesten uwer muren, o Moabieten! waarin gij meende veilig te zijn, buigen, vernederen, ja, Hij zal ze ter aarde tot het stof toe doen reiken, zodat zij nooit meer opstaan.

En Hij zal de hoge vesten uwer muren, o Moabieten! waarin gij meende veilig te zijn, buigen, vernederen, ja, Hij zal ze ter aarde tot het stof toe doen reiken, zodat zij nooit meer opstaan.

En Hij zal de hoge vesten uwer muren, o Moabieten! waarin gij meende veilig te zijn, buigen, vernederen, ja, Hij zal ze ter aarde tot het stof toe doen reiken, zodat zij nooit meer opstaan.

HOOFDSTUK 26.

OPWEKKING AAN DE KERK, OM IN DROEFHEID OP GOD TE VERTROUWEN.

III. Vs. 1-21. Bij het overwinningsgejubel der toekomst, zoals dit in het voorafgaande hoofdstuk werd vernomen, worden aan de borst van hem, die nog tot de tijd der lijdende en strijdende kerk behoort, daaraan verwante tonen van gelovig en blijmoedig vertrouwen ontlokt. Deze vloeien uit de mond van de profeet in grote stromen door het gehele voor ons liggende Hoofdstuk heen. In het eerste deel van dit Hoofdstuk (vs. 1-10), spreekt hij noodzakelijk over het nieuwe Jeruzalem, dat tot ene werkelijke onverwinnelijke vesting wordt verheven, en met ene bevolking wordt vervuld, die geen vlek of rimpel heeft; daarop houdt bij zich verder bezig met de vasten grond der hope en met de even zo vertrouwende als verlangende verwachting. In het tweede deel (vs. 11-21) volgen eerst verscheidene roepstemmen van gebed, elk met "Heere", beginnende, welke de inhoud des geloofs, dat de profeet met vreugde belijdt, nader voorstellen en tevens de grond aangeven, waarop dat geloof steunt; daarop volgt ene aanmaning aan het volk Gods, dat in stil geduld een tijd lang zich met de hoop alleen laat vergenoegen, totdat de verwachte grote toekomst werkelijk verschijnt.

Te dien dage, wanneer men aan deze zijde van de Jordaan zo vrolijk en triomferend van harte is, terwijl het in Moab aan gene zijde van de Jordaan de steden van dat land en dit volk zo kwalijk gaat (Hoofdstuk 25:9 vv.), zal dit lied gezongen worden in het land van Juda:
Wij hebben in onze stad, in het geheiligd Jeruzalem ene sterke
stad, die in waarheid alle aanvallen der vijanden kan trotseren (Ps. 87:1), God stelt gene dode stenen, maar het van Hem geschonkene en nooit bezwijkende heil (Hoofdstuk 60:18) tot muren en voorschansen 2), tot bolwerken van haar.

Ps. 46:6; Ps. 125. Spr. 18:10.

Een sterke stad in de zin van een stad, die aan alle vijandige aanvallen weerstand kan bieden, en waarom? Omdat God heil stelt tot muren en voorschansen. Dewijl derhalve die muren en bolwerken bestaan niet uit dode stenen, maar uit het heil, hetwelk God, de Heere bij voortduring verschaft. Ja God is zelf de veilige muur en het onvernietigbaar bolwerk voor al de Zijnen.

Als van dit heil gezegd wordt, gesteld te zullen worden tot muren en voorschansen, wil dat niet anders zeggen dan hetgeen muren en schansen zijn voor een stad, te weten middelen van hare bescherming en beveiliging; dat zulks ook dat heil zou wezen voor de Kerk. Des Heren heil zou zijn Kerk als tot een muur, tot een middel van hare bewaring strekken en zou rondom dezelve als de plaats van een muur en een voorschans vervullen, omtrent hetzelve hetwelk Jesaja in Hoofdstuk 60:18 zo uitdrukt: onze muren zult gij heil heten.

Nu zullen, wanneer dit nieuwe Jeruzalem, ene onmiddellijke schepping Gods (Openbaring 21:2), openbaar wordt, de koren dergenen, die tot het burgerschap zijn geroepen, even als eens bij de invoering van de arke des Verbonds (2 Sam. 6:12 vv.), de koren dergenen, die den

optocht vergezelden (Ps. 24:7 en 9), roepen: Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk (Hoofdstuk 24:16, daarin ga, hetwelk de getrouwigheden, de verbondstrouw jegens de Heere, die zelf Zijne trouw zozeer heeft bewezen (Ps. 31:24), bewaart, en de heilige engelen zullen, gelijk te voren de Levitische zangers onder Obed-Edom en Jehiël (2 Sam. 6:15), aan die oproeping ook gehoor geven.

Tot wie geroepen wordt is niet onzeker. De Engelen zijn de hemelse poortwachters, en tot deze wordt hier gezegd, om de poorten van de sterke stad, waarvan de Heere God heil stelt tot muren en bolwerken, open te zetten, opdat zij van inwoners, van burgers en burgeressen vol worde, bewoond worde door dezulken, die tot het volk der gerechtigheid behoren, het volk dat gerechtvaardigd is door het geloof (Rom. 5:1) en hetwelk het verbond heeft gehouden, de getrouwigheden heeft bewaard.

Het is een bevestigd voornemen, het staat bij ons vast, in de kracht des geloofs betwijfelen wij het geen ogenblik, Gij zult allerlei vrede
bewaren, want men heeft op U vertrouwd, daar er zulke duidelijke bewijzen van Uwe bijzondere gunst toe noopten.

Volmaakte vrede, inwendige vrede, uitwendige vrede, vrede met God, vrede met het geweten, vrede ten allen tijde, onder alle omstandigheden.

Daarom komt uit het koor der heilige engelen (vs. 2) van boven deze vermaning tot die te Jeruzalem: Vertrouwt op de HEERE tot in der eeuwigheid, stelt geheel uw lot blijmoedig in Zijne handen; want in de HEERE HEERE 1) (Hebr. Jah-Jehova Hoofdstuk 12:2) is een eeuwige rotssteen (Deut. 32:4), gelijk Zijn naam, zo veel mogelijk versterkt (Exod. 3:14; 6:3), te kennen geeft.

De verbinding, Jah-Jehova, HEERE HEERE, dient om de Heere God als Verbonds God en Verlosser op het hoogst te verheerlijken, en om het verloste volk tot het sterkst vertrouwen op te wekken. De Heere wordt daarop bij een Rotssteen vergeleken, het beeld der sterkte en der onveranderlijkheid. De stormen mogen loeien, de waterstromen bruisen, maar de rotssteen blijft onveranderlijk. Eeuwen trotseert hij, het ene geslacht na het andere kan zich in hem verschuilen. Zo is in de hoogste mate de Heere God een toevlucht en sterkte, een onveranderlijke God, die trouwe houdt bij al zijne gelovigen.

Want dit is in de gebeurtenissen van de laatsten tijd genoegzaam bewezen. Hij heeft Zich betoond ene rots te zijn, waartegen alles verpletterd wordt, wat tegen Zijne gelovigen aanstormt; Hij buigt, gelijk men aan de val der Moabietische steden (Hoofdstuk 25:12), en nog meer aan die der wereldstad kan zien (Hoofdstuk 24:10 vv. de hoog-gezetenen neer, die op de onneembare rots wonen; de verhevene stad, Hij vernedert ze, Hij vernedert ze tot de aarde toe, zodat zij van hare hoogte, op welke zij zich voor onaantastbaar hield, naar beneden moet, Hij doet ze tot aan het stof reiken 1).

God zal de nederigen, die op Hem al hun hope vestigen, eens over hun trotse vijanden doen

zegepralen. Want hoe trots en verheven zij ook moge zijn, Hij is en blijft boven hen, en de

verhevenste steden, hetzij dan Babylon of Ninevé kosten hem niets om in een ogenblik te worden verlaagd; want Hij ziet op de hoogmoedigen neer, om hen in het stof te werpen. Integendeel verhoogt Hij de ootmoedigen, en zal de onderdrukte nederigen eens op de hoogmoedigen doen trappen, die hen vertreden hebben.

De voet zal ze vertreden, gelijk aan ene geschiedt, die aan de verachting is prijsgegeven, de voeten des ellendigen, de treden der armen, die vroeger zelf vertreden en met smaad door haar overladen waren (Hoofdstuk 25:4), zullen nu op haar zijn.

Om deze leenspreukige uitdrukking wel te verstaan moet men zich de Oosterse gewoonte herinneren, volgens welke een overwinnaar de voet zette op de nek van zijnen vijand, om hem de grootste verachting aan te doen.

Maar zij, die naar het oordeel der wereld nu te niet gaan, verschijnen dan in juist tegenovergesteld licht. Het pad des rechtvaardigen zal dan, wanneer het doel van dezen weg bereikt is, duidelijk te voorschijn treden, het is geheel effen, het gaat in rechte lijn en met de schoonste effenheid voort (Hoofdstuk 40:3); de gang des rechtvaardigen weegt Gij, o Heere! recht a), Gij maakt het recht en effen, evenals men bij het wegen de evenaar recht maakt; Gij zorgt, dat die weg tot het verlangde doel leidt (Spr. 4:26).

Spr. 5:6, 21.

Vs. 1-7. De sterkte des vijands is verbrijzeld, maar het verwoeste en verlatene Jeruzalem verheft zich als ene onverwoestbare burcht Gods, als ene stad, die gene uiterlijke verdedigingswerken meer nodig heeft: de Heere zelf beschut haar met Zijn heil, dat dient haar als muren en als grachten. Maar er trekt ook een rechtvaardig volk hare poorten binnen, gelouterd door het vuur der straf, van nu aan het geloof behoudend, en zo op de alleen sterken, onverwrikbaren Grond der levens steunend. "Een vaste burcht is onze God!" Vrede, vrede is het gouden woord, waarin alle heil des mensen besloten is; maar het is slechts de vrucht van ‘t zuivere Gods vertrouwen. Doch de mens moet zijn geloof beschermen, hij moet het bewaren, wanneer hij deze paradijsvrucht verkrijgen wil en daarom verheft het lied de vasten zin. Wel prijst de wereld de vasten zin, en weet van overtuiging en karakter veel heerlijk te zeggen; maar deze sterkte van geest, die op zich zelf berust, meent de Heilige Schrift niet. Jehova slechts, de Eeuwige, geeft ons het rechte steunpunt, wanneer we in ‘t geloof ons met Hem verbinden, en Hij de rotssteen des harten (Ps. 73:26) wordt. Dan mag mijn vlees, mijn hart bezwijken gelijk de Psalmist daarmee zich troost, ik blijf in eeuwigheid. want God is in mij en ik ben in Hem! Ootmoed, ootmoed en altijd weer ootmoed is de prediking van wet en Evangelie, waardoor wij deze Goddelijke rots tot ons deel verkrijgen. De hoogmoedigen, die zich op zelf gestichte burchten veilig wanen, wederstreeft Hij, en stort hen in ‘t stof ter neer. Hij vernedert hen tot de aarde, opdat zij erkennen, dat zij aarde zijn. Dat moest ook de trotse stad ondervinden en ter waarschuwing leren, toen haar de Heere vernederde. Die anders de voeten op Israël’s arme zonen gezet had, moet nu door hare voeten zich laten vertreden. Alzo werken die onweerstaanbare oordelen des rechtvaardigen Gods. Daarom kan de rechtvaardige slechts de rechtvaardige genadig zijn. Wie recht is, diens weg

loopt ook recht, want de Rechtvaardige richt hem tot het doel des vredes. Maar bij de kromme worstelt Hij! (Ps. 18:26) .

Dat weten wij, rechtvaardigen, ook zeer wel, dat dit het einde van ons pad zal zijn, en verlangend wachten wij die toekomst. Wij hebben ook in de weg Uwer gerichten 1), in welke Gij als onze Verlosser komt, U, o HEERE! verwacht, als onze wegen nog krom en moeilijk waren bij de kinderen der wereld; tot Uwen naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel 2), dat Gij door ene heerlijke openbaring van U zelven U en Uw hoogheilig en rechtvaardig Wezen bij ons in levendig bewustzijn en aandenken brengt.

Dit ziet èn op de slaande hand Gods jegens de gelovigen èn op de oordelen, waarmee God volken en landen bezoekt. De Kerk verklaart het hier, spreekt het hier uit, dat als Gods hand zwaar op haar drukte, als het haar bange was van wege de oordelen en bezoekingen, die haar troffen, hare verwachting op de Heere God was.

Maar ook dat als zij zag, dat de Heere volken en landen met Zijne gerichten bezocht, de verwachting in haar levendig werd, dat dit alles nog ene vrucht voor het Koninkrijk Gods zou afwerpen.

Al hun zorg is de eer van Gods Naam. Het herdenken aan God en Zijn Naam is al hun lust; dat sterkt hen in het lijden en dezen wensen zij te verheerlijken, en dat dezelve door God zelven mag verheerlijkt worden en door alle volken geroemd en groot gemaakt. Dit is hun zielsbegeerte, en het hoogst en hartelijkst verlangen van hun aan God verkleefd gemoed.

Met mijne ziel heb ik, de profeet, die weet een lid te zijn van Uwe nu nog strijdende, maar dan triomferende kerk, U begeerd in de nacht der droefheid, ook zal ik met mijnen geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken 2); nog voordat er iets van de morgen kan gezien worden, zal het oog des geloofs de sporen van Uw goddelijk bestuur in de gang der lotgevallen waarnemen, en daarom heb ik zelfs de tijd Uwer voorafgaande gerichten lief; want, wanneer Uwe gerichten op de aarde zijn, en haar treffen, zo leren de inwoners der wereld gerechtigheid, terwijl zij daardoor tot erkentenis en beoefening van hetgeen recht is, gebracht worden (Ps. 9:17).

Hoe teder en brandende is het verlangen naar God bij hen, die Hem in geest en waarheid zoeken!

Want wat kan door de uitspraak des Profeets, sterker en meer afdoende uitgesproken worden. God zoeken is hier wachten op de openbaring van Gods. glorie en rechtvaardigheid, niet zozeer tot vernietiging der vijanden, maar tot hun bekering en tot lof van Gods glorie, opdat de vijanden der Kerk zich eindelijk bekeren en leren inzien, dat het hard is de verzenen tegen de prikkels te slaan. Niemand der heiligen, die wacht op de oordelen Gods, heeft behagen in de ondergang der vijanden, welke aandoening integendeel van hen zeer ver verwijderd is.

De Profeet spreekt hier van zijn ziel en van zijn geest. Dit bewijst volstrekt niet dat ook Jesaja onderscheidde in ziel en geest en lichaam, maar onder zijne ziel verstaat hij hier zijn gehele Ik

en onder geest de diepste en intiemste neigingen zijner ziele. Alles wat in hem van en aan hem was verlangde naar de Heere, opdat de nacht van ellende, de lijdensnacht, zou plaats maken voor het morgenrood der verlossing, voor het aanbreken van de dag des heils.

Hij weet dat de oordelen Gods er toe kunnen dienen, dat de bewoners der aarde tot de erkentenis komen, dat de Heere rechtvaardig is en dat hij dus een God is, die ook wil dat Zijne mensenkinderen op de weg van recht en gerechtigheid wandelen.

Wordt de goddeloze genade bewezen, zodat zijn land voor straffen wordt bewaard, hij leert evenwel gene gerechtigheid, hij laat zich door Gods goedertierenheid niet tot bekering leiden (Rom. 2:4), hij laat zich integendeel daardoor tot te misdadiger gerustheid verleiden en drijft onrecht in een gans richtig 1) land, waar overigens alles goed en naar recht geschiedt. Hij hangt een deksel voor zijn hart (2 Kor. 3:15), en hij ziet de hoogheid des HEREN niet aan.

Schoon de goddeloze woont onder hen, die uitmunten in een geregeld gedrag, dat is onder Gods volk, onder het volk (vs. 2), zo zal hij zich echter door hun voorbeeld niet laten leiden, noch zich begeven tot een ander gedrag, door de blijken, welke God gegeven heeft van Zijne macht en Voorzienigheid (vs. 11).

HEERE! is Uwe hand in ‘t geen Gij gedaan hebt verhoogd, zodat ieder het kan aanschouwen? zij ten minste zien het niet, maar het is omdat zij het niet willen 1); zij zullen het toch te eniger tijd moeten zien, en zij zullen beschaamd worden; dit zal hun overkomen van wege de ijver over Uw volk, dat zij wilden vernietigen; ook zal het vuur van Uwen Zoon, Uwe wederpartijders verteren.

Wanneer de goddelozen de verhoogde hand des Heren zullen zien, dat zij de uit de Heidenen verzamelde kerk niet kunnen onderdrukken, zo zullen zij daarover in toorn en ijver geraken, totdat zij te gronde gaan.

Men kan dit overzetten: "Heere! Uwe hoge hand zien zij niet, " gelijk Mozes de Israëlieten onderstelt te spreken, Deut. 32:21; "onze hand is hoog geweest, de Heere heeft dit alles niet gewrocht. " Zeer zichtbaar was de werking van Gods grote kracht in die merkwaardige gevallen, het straffen Zijner vijanden en het verlossen van Zijn arm en verdrukt volk, en derhalve mocht het Zijnen tegenpartijen zelf wel de erkentenis Zijner hoogheid afpersen (Ps. 118:15, 16. Deut. 32:21), echter sloten zij willens hun ogen daarvoor en wilden zij daarop niet letten.

Eindelijk zouden de goddelozen genoodzaakt zijn Gode ere te geven, en zelf beschaamd worden over de haat en de nijd, dien zij jegens Gods volk getoond hadden. Sommigen zetten deze woorden over: "zij zullen zien Uwen ijver over Uw volk en beschaamd worden. " Schaamte zal hen bevangen, wanneer zij zien de zorg, die God draagt voor de Zijnen, het belang, dat Hij in hen stelt en hoe zichtbaar Hij Zijne kracht laat blijken in ‘t beschermen der vromen.

HEERE! Gij zult ons, die nu reeds Uwe verhoogde hand zien en haar verder zullen aanschouwen, vrede bestellen, want Gij hebt ons ook al onze zaken uitgericht 1), zodat het niet ons eigen werk is, maar Uw werk aan ons en voor ons.

Hiermede geeft de Kerk alleen de eer van haar zaligheid aan de Heere God. Niet zij heeft zich vrede behaald, niet zij heeft zich verlost, niet zij is gekomen tot de heerlijken staat der verlossing, maar het is de Heere, die al haar zaken heeft uitgericht. Het is God, die beide werkt het willen en het werken naar Zijn welbehagen. Ditzelfde wordt nader aangeduid in het volgende vers.

HEERE, onze God! andere heren, behalve Gij, die toch onze enige, rechtmatige Koning zijt, hebben over ons geheerst in dezen tijd, nu nog de draden der wereldgeschiedenis worden afgewonden; doch door U alleen
gedenken wij Uws naams; er zal nog eens een tijd komen, door Uwe hand teweeggebracht, dat wij Uwen naam plechtig kunnen verheerlijken, omdat Gij ons van alle dergelijke vreemde heersers hebt vrijgemaakt.

Dit is door U alleen, dit uitnemend voorrecht hebben wij alleen aan uwe wonderdoende macht te danken; door U zijn wij wat wij zijn; zonder Uwe redding had de vijand ons niet alleen de stof, maar ook zelfs de gelegenheid, om U te verheerlijken, benomen.

Dood zijnde zullen zij, die thans ons verdrukken, niet weer leven 1), en reeds is de ure van dien dood nabij (Hoofdstuk 14:4 vv.), overleden zijnde, en in de hel nedergedaald, zullen zij niet opstaan, om nog eens hun heerschappij op aarde te verkrijgen; daarom of, alzo om hen te niet te doen, hebt Gij hen bezocht, en hebt hen verdelgd, en Gij hebt al hun gedachtenis doen vergaan, zodat wij zelfs niet door de herinnering aan hen in het zoete genot des vredes, dat ons wacht, gestoord worden.

Hiermede wordt niet gezegd, dat er niet weer een opstanding der goddelozen zal plaats hebben. Een opstanding der doden en der goddelozen wordt wel degelijk ook door Jesaja geleerd, maar dat nu voor goed een einde is gemaakt aan hun onderdrukking, dat nu voorgoed hun de macht is ontnomen Gods volk langer te onderdrukken en te kwellen.

Het woord daarom (Lakeen), moet dan ook niet door, daarom, maar door, alzo vertaald worden.

Gij, o HEERE! had, terwijl onder de druk van de tijd Uwe gemeente als vernietigd en uitgeroeid voorkomt (Ps. 66:12) dit volk vermeerderd, het uitgebreid en geheiligd te midden der verdrukkingen; Gij had dit volk vermeerderd, Gij waart verheerlijkt geworden in de bekering en bevestiging van zo velen; maar Gij hebt hen in al de einden des aardrijks verre weggedaan 1), ze over de gehele aarde verstrooid.

In het Hebr. Richaktha kolkatswee arets. Beter: Gij hebt de grenzen des lands uitgezet, in de zin van, dat de zaligheid niet alleen verbonden bleef tot Israël, maar dat ook de Heidenen tot het ware volk Israël’s zouden worden verzameld.

Ene profetie wederom, dat de Kerk niet langer volkskerk, maar wereldkerk zou zijn en worden.

In genen dele ziet het op de wegvoering van Israël. Dat zou hun geen oorzaak van blijdschap zijn, maar het ziet duidelijk op de toevoeging tot de kerk van hen, die niet behoren tot het aloude Bondsvolk.

Zien wij nog eens van de laatste verlossing in vs. 1-7, zo als reeds in vs. 8, 9 geschied is, op de voorafgegane treurigheid terug, zo heeft zij een bijzonderen zegen gehad; zij heeft ons leren bidden. HEERE! in de benauwdheid, die zij ondervonden, hebben zij U bezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uwe tuchtiging over hen was, met sprakeloos smeken 1) hebben zij tot U gezucht en geweend (Ps. 18:7; 77:4. Hos. 5:15; 6:1 vv.).

Of: "hun stil gebed, hun binnensmonds gefluister, wanneer zij, uit vrees hun openbare gebeden niet durfden uitstorten,

Wanneer gezegd is, dat zij in de benauwdheid de Heere zochten, ligt daarin opgesloten, dat zij in vrede en voorspoed op een afstand van God blijven. Ziet alzo de zegen onzer verdrukkingen; zij brengen ons tot God. Te voren kwamen onze gebeden drupsgewijze, nu komen zij als water uit ene fontein. Smarten brengen ons tot verborgene gebeden, waarin wij vrijer zijn en opener ons tot God kunnen wenden, dan in openbare.

Maar ook de erkentenis van onze diepe onmacht, en hoe nutteloos en vergeefs alle eigene inspanning zij om de zaligheid te verwezenlijken, heeft ons de verdrukking geleerd. a) Gelijk ene bevruchte vrouw, als zij nadert tot het baren, smarten heeft en schreeuwt in hare weeën, maar met al haar schreeuwen niets kan doen om de smarten te verzachten, of het uur der verlossing te verhaasten, alzo zijn wij geweest, o HEERE! van wege Uw aangezicht, zo vermochten wij niets, omdat Gij Uw aangezicht voor ons verborgen hield.

Joh. 16:21. Openbaring 12:2.

Of, gelijk v. d. Palm en ongeveer ook Umbreit: "Gelijk de zwangere vrouw, wier barensuur genaakt, van smarten krimpt, van weeën kermt, zo waren wij voorheen, Jehova! voor Uw vergramd gelaat. "

Wij waren bevrucht, het ging ons als ene zwangere vrouw, wij hadden de smarten, wij schreeuwden als ene barende vrouw, maar wij hebben niet dan wind gebaard, al ons worstelen en schreeuwen baatte ons niets, al onze smartelijke arbeid kwam op wind, op ijdelheid uit; wij deden het land gene behoudenis aan, alle pogingen ter verlossing waren ijdel, en de inwoners der wereld vielen niet neer 1), wij hadden gene macht om hen te vernietigen.

In het Hebr. Bal-jiploe jooschbee thebeel. Beter: En bewoners der wereld werden niet geboren. Want wel kan het tweede woord vallen betekenen, maar hier in verband met hetgeen er vooraf gaat, bedoelt het geboren worden, uit de baarmoeder vallen, eigenlijk te vroeg vallen, een misgeboorte voortbrengen.

De Kerk belijdt het hier, dat wat zij voortbracht, niet anders was dan ontijdige weeën, dan misgeboorten. Zij spreekt haar onmacht uit om zelf het volk te vermeerderen, om zelf tot de kerk toe te voegen. Maar wat zij niet kon, dat heeft God gedaan.

Al zal aan het einde der eeuwen de kerk ook tot een klein hoopje zijn ingekort, zodat de Heere bij Zijn wederkomst schier geen geloof meer zal vinden, met de dan levenden zullen de in de Heere ontslapenen, opgewekt uit de doden, op de nieuwe aarde, onder de nieuwen hemel, een grote schare uitmaken en eeuwig levende de Heere God verheerlijken.

Dit wordt in het volgende vers bewezen.

Maar Gij, o Heere! zult met kleine moeite en in korten tijd ene nieuwe bevolking scheppen uit degenen, die reeds als lijken in ‘t stof des grafs neerliggen. Uwe doden, die in U en om Uwentwil gestorven zijn, nadat zij in hun leven tot Uwe gemeente behoorden (Ps. 44:23), zullen weer opstaan en leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; want ook ik behoor tot het volk van God (Ezechiël. 37:1 vv. Openbaring 20:4 vv.). Waakt op en juicht mede met de jubelende koren, gij, die in de Heere ontslapen, in het stof woont, zo zal dan worden gehoord uit de mond van hen, die van de gelovigen nog in leven zijn (1 Thessalonicenzen. 4:13 vv.)! Want uw dauw, zo roepen zij verder, met gebeden des geloofs en des vertrouwens zich tot God wendende, zal zijn als een dauw der moeskruiden 1); van U gaat ene wonderbare kracht uit, die evenzo de lichamen der gestorvenen tot nieuw aanzijn roept, als de dauw, die van de hemel valt, de aarde vruchtbaar maakt, zodat zij zich in haar lentegroen kleedt, en het land zal de overledenen uitwerpen, het graf zal zijne doden wedergeven.

Want de dauw van Gods gunste zal voor hetzelve zijn als ene avonddauw voor het kruid, hetwelk door de zonnehitte van de dag als geschroeid zijnde, daardoor weer verkwikt en verlevendigd wordt, of gelijk de lentedauw, die de aarde bewatert en het verdorde en onder hetzelve begraven kruid weer doet voort schieten en uitbotten; aldus zullen ook de vromen weer verrijzen en bloeien, als de aarde hare doden zal opwerpen, gelijk zij de kruiden uit hare wortelen doet voortspruiten. Als de Kerk en hare belangen eens in welstand en bloei hersteld zijn, dan zal ook de dauw des hemels en de vetheid der aarde niet ontbreken, om aan dezelve toe te brengen, hetgeen zij in het natuurlijke mocht behoeven.

Ga dan bij zo heerlijke uitzichten voor de toekomst, in plaats van in eigene kracht door veel lopen en rennen te willen zoeken, wat Gij verlangt, ga henen Mijn volk Israël! waartoe ik ook mij zelven tel, ga in uwe binnenste kamers 1) en sluit uwe deuren na u toe, om daar in stil gebed tot God te zijn (MATTHEUS. 6:6); verberg u a) als een kleinen ogenblik 2), totdat de gramschap, de dag der wraak, waarop de Heere de wereld straft, overga, en dan de dag der verlossing kome.

2 Kor. 4:17

Gelijk de mens bij het losbarsten van het onweder zich in zijne binnenkamer verbergt, zo zal het volk Gods zich gedurende dezen tijd der bezoeking in stilte afzonderen. Dien raad

volgden de Christenen te Jeruzalem (70 jaar na C.), toen zij van daar over de Jordaan naar de stad Pella ontweken. Bij de laatste gerichten is het graf ene veilige kamer, waar de vromen in vrede bewaard worden, totdat het strafgericht voorbij is (vgl. Jes. 56:13, 14; 57:1 vv.)

Men moet als Noach in de arke Gode gaan, want hij sluit de deuren achter zich, en als het gevaar dreigt heeft men zich als eens een Elia aan de beek Krith te verbergen. Men moet zich in zijn binnenkamers opsluiten tot aandachtige gebeden tot God en dit vooral in tijd van nood en ramp. Dus zich aan God bevelende zal Hij ons onder of in de hemel ook bewaren. Als de eerstgeborenen door de Engel Gods geslagen worden moet men zich binnen houden, anders zou het bloed aan de posten der deuren niets baten.

De Profeet spreekt hier van een kleinen ogenblik, dewijl de oefening der strafgerichten Gods een kort ogenblik duurt.

De Heere Christus zegt daarom ook geheel in overeenstemming hiermede, dat zo die degen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden, maar om der uitverkorenen wil, zullen die dagen verkort worden. (MATTHEUS. 24:22)

De Heere God zal het alsdan ook betonen, dat er een ogenblik is in Zijn toorn maar een leven in Zijne goedgunstigheid.

Want ziet, de HEERE zal uit Zijne plaats uitgaan, waar Hij Zich in Zijne volle heerlijkheid openbaart, hoewel het op aarde schijnt, alsof Hij daar woonde geheel teruggetrokken en zonder bekommering over ‘t geen hier beneden is, om de ongerechtigheid van de inwoners der aarde over hen te bezoeken, om de goddelozen van wege hun zonden te straffen; en de aarde zal haar bloed ontdekken, zal aan het licht brengen al het door haar ingezogen bloed van degenen, die misdadig werden omgebracht, en zij zal hare doodgeslagenen, die in haren schoot verborgen waren, niet langer bedekt houden 2).

Het uitgaan des Heren van Zijne plaats, van Zijnen heiligen (Micha 1:3), van Zijnen verheven stoel (Jes. 6:1) is zulk een uitgaan Zijner kracht, zulk een betonen Zijner tegenwoordigheid, waarbij Hij uitgaat en toch in Zijne woning aanwezig blijft (vgl. Joh. 3:14). Dit vloeit voort uit het wezen van de eeuwigen Geest.

Vs. 15-21. De profeet wendt zich van de doden tot hen, die leven zullen door hun geloof, die de Heere vermeerderen en welker grenzen Hij naar alle kanten heen uitbreiden wil. Maar dit nieuwe geslacht der gelovigen zou eerst uit de grond van ellende en jammer opwassen. Ja, zo is het, wat de profeet van ouds gezegd heeft, ‘t is ten alle tijde zo geweest. "Jehova, in de nood zoeken zij U; dan komen zij, als Gij hen tuchtigt. " Eer de benauwden in de nood geleerd hebben God te zoeken en Zijnen naam aan te roepen, riepen zij te vergeefs in hun smarten om redding en herstelling; maar zulke weeën, verwijderd van Gods aangezicht, konden het dierbare land der belofte geen heil verschaffen, het ontvolkte zijne bewoners niet wedergeven. Nu echter hebben zij leren bidden tot de levenden God, die uit de dood leven geeft. Daar klinkt Zijne scheppende stem: "mogen uwe doden leven, mijne lijken weer opstaan!" Het

verlatene land zal getuige zijn van het wonder der opstanding der doden, die ‘t

woord des Almachtigen, ten jubel des nieuwen aanzijns, uit het stof heeft opgewekt. Het zijn toch Zijne lijken: hoe kon ze de Heere vergeten? het zijn toch Zijne schimmen, hoe kon ze de Heere in het duistere dodenrijk laten? De dauw der nieuwe levenwekking zal uit de hoogten Zijns lichtrijks druppelen en de bewoners des stofs zullen zich uit hun graven verheffen. Haast, haast, haast zal de dag der verlossing aanbreken, en de tijd des toorns is voorbij. Nabij is de dag der wraak, waarop de Heere de misdaad der wereld te huis zoekt. Tot zolang moge zich het volk rustig houden en stil, volhardend in geduld en hoop op de door der profeten mond gewordene belofte. "Ga in uwe kamer binnen en sluit uwe deur achter u, " is de oude wijze raad, wanneer de storm des tijds bruist en bekommering de zielen vervult.

Tweeërlei getuigen staan tegen de goddelozen op, tegen de verdrukkers der kerk: het door de aarde ingezogen bloed, en de in de aarde weggeborgen lichamen der vermoorden, der martelaren.

Dat bloed heeft immer om wrake geroepen tot de hemel. En nu bij het eindgericht zullen die twee getuigen om rechtvaardige vergelding roepen, en de aarde zal verzoend worden, het om wrake roepen zal ophouden, dewijl God, de Heere in Zijn onkreukbare rechtvaardigheid dat bloed wreekt op hen, die het onschuldig vergoten hebben en zich niet hebben bekeerd.

HOOFDSTUK 27.

GODS GERICHT OVER ALLE VERWOESTERS VAN de GEESTELIJKEN WIJNBERG.

IV. Vs. 1-13. In de laatsten tijd, dien de profeet in de geest ziet, zullen eerst alle anti-goddelijke krachten worden verenigd, (vs. 1) en hierop ene gemeente worden hersteld, die een wijnberg is van de besten wijn, beschermd en bevochtigd door de Heere, en verzekerd van Zijne genade en van Zijnen vrede. (vs. 2-5). Met rijke vruchten zal nu het herborene en op nieuwe wijze opgroeiende Israël de gansen aardbodem vervullen (vs. 6). Dan wordt het openbaar, op welke wijze en tot welk doel de Heere Zijn volk bezoekt en kastijdt: maar door deze kastijding moet het om Zijne tegenwoordige gesteldheid eerst heen, en zijne hoofdstad moet ene diepe vernedering ondervinden (vs. 7-11). Heeft echter de bezoeking en kastijding ook voor het tegenwoordige Israël haar doel bereikt, zo zal Gods volk in het vroegere land van zijn erfdeel weer wortelen. Assur en Egypte moeten hun gevangenen uitleveren, en er zal te Jeruzalem ene grote gemeente zijn, die de Heere in geest en in waarheid aanbidt. (vs. 12 en 13).

Te dien dage, op welken reeds in Hoofdstuk 24:17 vv. werd gewezen, zal de HEERE met Zijn hard en groot en sterk zwaard, dat niet buigt en breekt, maar alles doorhouwt, overal heenreikt, en, omdat het door enen machtigen arm gezwaaid wordt, ook veel te weeg brengt, bezoeken de Leviathan (Job 40:20), de langwemelende slang, ja de Leviathan, de kromme, slomme, de kronkelende slang; en Hij zal de draak, die in de zee is, doden.

Het woord "bezoeken" wordt nu eens gebezigd van ene bijzondere daad der genade (Gen. 21:1. Ex. 2:23 vv. 1 Sam. 2:21 enz. dan weer als een uitbreken van Zijnen rechtvaardigen toorn (Exod. 20:5. Jer. 6:6; 15:3); het geeft dus te kennen ene daad der Goddelijke gerechtigheid. In dien zin staat het ook hier.

De benaming Leviathan schijnt uit twee woorden samengesteld, "op of insluipende en kronkelende, zich in bochten slingerende. " In het zinnebeeldige hebben wij te denken aan alle vijanden, die als in een balg opgeslorpen, en, met kronkelende bochten te werk gaan; met één woord, geweldige en listige vijanden. Deze Leviathan wordt nader beschreven 1) als de lang wemelende slang, of snel uitschietende, die snel op de prooi schiet. Waarschijnlijk wordt de krokodil bedoeld; 2) als de kromme slomme slang, denkelijk is het de koningsslang, ter lengte van 20 of 22 voeten, die zich met de staart om de prooi slingert en die dan in de wijden balg verslindt; 3) als de drank in de zee, waardoor ene soort van zeer grote dolfijnen schijnt bedoeld te worden. In het zinnebeeldige zal de eerst gemelde soort van slangen voor het naast de Assyriër afbeelden, die snel schoot in het invallen; de tweede de Babyloniër, die alles verslond, en de zeedraak de Egyptenaar, die meermalen onder deze tekening wordt voorgesteld (Ezechiël. 29:3; 32:2). Deze vijanden van Zijn volk zou God aanvallen en doden met een sterk zwaard, dat niet weet van stomp te worden.

Hieronder moeten de anti-goddelijke machten van elke soort, van elke sfeer worden verstaan, de heerschappijen in de hoogte, die hun vorstendom niet hebben behouden en de koningen en

rijken op aarde, in welke de anti-goddelijke macht der natuur zich heeft geopenbaard; zij zullen dan beide hun straf ondergaan. In zoverre nu de anti-goddelijke machten dezer wereld voor de gezichtskring van onzen profeet onder ASSYRIË, Babylonië en Egypte voorkomen, kunnen wij bij bovengenoemde drie uitdrukkingen aan deze drie rijken in ‘t bijzonder denken. En dan is inderdaad "de draak in de zee" een meer voorkomend zinnebeeld van Egypte (Hoofdstuk 51:9. Ps. 74:13. Ezechiël. 29:3; 32:2), de voorstelling van ASSYRIË als een snelle, zich in rechten loop voortbewegende Leviathan, en van Babylonië als een kromme in slangvormige kronkelingen voortgaande Leviathan, heeft zijne aanleiding in de ligging der hoofdsteden van beide rijken, in zoverre Ninevé aan de Tiger lag, die om zijn snellen loop en zijn vreselijk snellen stroom Hiddekel (de stormachtige; Gen. 2:14) genoemd wordt; terwijl Babylon aan de Eufraat, die, vroeger een lopende stroom, door kunstige krommingen zo geslingerd was, dat hij driemalen op dezelfde plaats, Arderikka genoemd, voorbij stroomde. In hoeverre alle drie de zinnebeelden ook het karakter dragen van de anti-goddelijke machten van de laatsten tijd, zal eerst door de laatste vervulling van onze profetieën duidelijk worden.

Te dien dage, wanneer alzo alle anti-goddelijke machten overwonnen en vernietigd zijn, zal er een wijngaard van roden, van tintelenden wijn 1) zijn, want zulk een is nu de gemeente van Israël geworden, die vroeger slechte giftige bessen voortbracht; zingt van dezelve bij beurte in tegenoverstelling van het lied in Hoofdstuk 5:1 vv.

Van roden wijn, d. w. z. van edelen, vurigen wijn. De Heere God wordt hier zelf weer sprekende ingevoerd. Hij, de Heere zelf, zingt hier weer het lied van de wijngaard, maar nu niet van de wijngaard, die stinkende druiven had voortgebracht, d. i. van Israël, hetwelk zijn weg verdorven had, maar van de gelovige, gereinigde Gemeente aan het einde der eeuwen. Van dien wijngaard, zegt de Heere, dat Hij hem behoedt, dat Hij zelf zijn hoeder is, dien Hij elk ogenblik bevochtigt, en welken Hij tot beschermer is, dag en nacht, opdat niets, opdat geen enkele vijand hem nadeel doe, bezoeke in de zin van kwaad doe.

En dit lied zal een lied van twee koren zijn, daar de Heere het eerst zegt: Ik, de HEERE, behoede dien; allen ogenblik, zo dikwijls er behoefte is, zal Ik hem bevochtigen 1); opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag.

Hij zal die niet alleen omtuinen en beschutten, maar ook geduriglijk bevochtigen en bewateren. De stille en zuchte dauw van Zijne alkoesterende genade, zal er als een heilzame zegening gedurig op neerdruipen, om hem vele vruchten te doen dragen.

Grimmigheid is bij Mij niet 1), wie zou Mij als enen doorn en distel in oorlog stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallen 2), en hem tegelijk of te zamen verbranden zou? Zouden nietige schepselen zich tegen Mij durven verzetten, daar Ik ze in een ogenblik zou vernietigen?

In het Hebr. Chemah een l). Beter: toorn of toorngloed is er bij Mij niet, n. l. tegen Mijn wijngaard. Het is de door lijden en druk gereinigde Gemeente, waarin de Heere God geen schuld en geen zonde meer ziet, en waarom Hij ook geen toorn meer tegen haar heeft.

In het Hebr. Mi jithnéni schamir schajith bamilchamah efsaäh bah Beter: wie zal Mij geven doorn en distel, in oorlog zou ik daarop losstormen? Het eerste, wie zal mij geven? is dan wensend op te vatten in de zin, o had Ik! De doorn en distel zijn hier de vijanden, de belagers der kerk, degenen die het op haar ondergang toeleggen.

In het Hooglied wordt de Kerk voorgesteld, als een lelie onder de doornen.

Welnu de Heere God zegt hier, dat indien er tegen haar opstonden doorn en distel, vijanden en verdrukkers, Hij tegen hen ten strijde zou trekken en, zoals het slot van dit vers luidt: Hij zou ze tezamen verbranden, Hij zou ze vernietigen. Gelijk men doornen en distels ten vure prijs geeft, zo zou Hij, de Heere God, ook de vijanden geheel vernietigen.

Ik zal hem verpletteren, of hij moest berouw hebben en Mijne sterkte aangrijpen, zich tot Mij bekeren en bij Mij vergeving zoeken, dan zal Ik genadig zijn ook de vroegeren opstandeling en tegenstrijder; hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken 1).

Ook in dit vers spreekt de Heere, en stelt de weg voor, waarop nog van redding voor de vijanden sprake zou kunnen zijn, n. l. wanneer zij, aleer voor goed het oordeel wordt voltrokken, aleer het voor eeuwig te laat is, de vijanden der Kerk de belagers en verdrukkers, nog tot bekering kwamen en de sterkte leerden aangrijpen van Hem, wie zij in de Gemeente hadden vervolgd; indien zij derhalve de vrede met Hem hadden gezocht.

Met vs. 5 is het lied van de wijngaard uit. In vs. 6 en vlg. spreekt de Profeet weer in de naam des Heren er van, hoe Israël ook in die heerlijkheid zal delen, als het door lijden tot heerlijkheid is ingegaan.

Wat nu het ontstaan en de wasdom aangaat, van welken zo even (vs. 2 vv.) sprake was, zo zegt de Heere: In het toekomende zal Jakob wortelen schieten, hoe weinig uitzicht daar heden ook nog voor schijnt te bestaan; a) Israël zal bloeien en groeien, zij zullen komen tot een heerlijken staat; en zij zullen overeenkomstig hare roeping, om een zegen voor alle geslachten der aarde te worden, de wereld met inkomsten vervullen (Hoofdstuk 37:31 vv. Rom. 11:12).

Ps. 72:16.

Dat de Kerk Gods in de wereld ten leste in een zeer bloeienden staat geraken en zeer rijk in nutte leden worden zal wordt hier voorspeld. Want in het toekomende, als alles weer op een goeden voet geraakt en de ware godsvrucht allerwegen gehandhaafd en uitgebreid geworden is, dan zal Jakob wortelen schieten van gerechtigheid en Israël zal bloeien en groeien in liefde en goede werken, zodat ze te zamen vastgegroeid en opgebouwd zijnde in Hem, die het Hoofd is, de Heere des wijngaards zelven, alle ellenden en rampen zullen tarten en niet alleen hun licht, in het midden der duistere wereld voor elk zullen laten schijnen, maar ook door hun goede werken vele anderen tot zich lokken.

Deze zekerheid, dat het volk des Verbonds toch zijn doel bereikt, hoeveel het schijnbaar geheel hopeloos neerligt, blijkt namelijk uit de wijze der kastijding, die het van de zijde des

Heren ondervindt. Heeft Hij hem, (Jakob) geslagen, gelijk Hij dien geslagen heeft, die hem sloeg, gelijk Hij Israël's vijanden geslagen heeft, is hij, Israël, gedood, gelijk zijne gedoden, de vijanden, over wie het oordeel Gods gegaan is? gedood zijn geworden? zij blijven in dien dood, maar Israël zal weer opstaan (Hoofdstuk 26:14, 19).

Daarom, omdat de straf over Uw volk niet zozeer een verdelgings-, maar integendeel een tucht- en redmiddel is, zal daardoor, ten gevolge der bekering, welke zij te weeg bracht, de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, daar zij nu kan vergeven worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij des zelfs zonde zal wegdoen en Israël geheel zal vernieuwen, wanneer Hij al de stenen des altaars, dat hij in zijn land de afgoden op enige plaats heeft opgericht, maken zal als verstrooide kalkstenen, als as of molm, de bossen, de Astarte's, en de zonnebeelden zullen niet bestaan 1) (Hoofdstuk 17:8).

Hiermede zegt de Heere God door de Profeet, dat aan Israël's zonde niet meer zal gedacht worden, wanneer het geheel zal afstand hebben gedaan van de dienst der afgoden.

De afgodendienst was Israël's grootste zonde, het verlaten van de Heere God en het na wandelen van Baäl en Asteroth, maar als Israël van deze zonde zou bekeerd zijn zou de Heere weer in barmhartigheid en ontferming op zijn volk ter neer zien.

De Profeet verplaatst ons hier in de eerste plaats in het midden der ballingschap.

De straf over Jakob en Israël zal echter zeker komen; want de vaste stad 1), Jeruzalem, die nu nog onder de bescherming des Heren is, zodat alle macht van ASSYRIË niets tegen haar vermag (Hoofdstuk 36 en 37), zal wegens de onboetvaardigheid van hare inwoners eenzaam worden ten gevolge der verwoesting, die over haar komt (2 Kon. 25), de woonstede, die men met zonden en uit verachting van God zich daarin bouwt (Hoofdstuk 5:8 vv.), zal verstoten en verlaten worden, gelijk ene woestijn, zij zal ene van alle zijden toegankelijke plaats zijn, aan iedereen prijs gegeven; daar zullen de kalveren weiden en daar zullen zij neerliggen, en zullen hare takken, die op de begroeide ruïne zijn opgeschoten, verslinden (Hoofdstuk 5:17; 32:13 vv.).

Hier wordt nu niet van de wereldstad maar van Jeruzalem gesproken, verwoest zal zij worden, open en bloot zal ze komen te liggen, gelijk de woestijn, de kalveren zullen er ongestoord let gras eten en de takken verslinden, die nog op de puinhopen zullen gevonden worden. De vrouwen zullen ongehinderd komen om de takken, die verdord zijn, weg te nemen en daarmee thuis hun vuur aansteken.

En dit alles zal geschieden, dewijl het volk geen inzicht heeft in de enigen weg der redding en der behoudenis. Het is een volk, dat zijn Maken verliet en zijn verbonds-God ontrouw werd. Daarom zal de Heere het Zich Zijner niet ontfermen, totdat het tot waarachtig berouw en boete gekomen is.

Als hare takken, het bosgewas op die grote ruïne, door de kalveren afgevreten verdord zullen zijn, zullen zij in de herfst afgebroken worden, en de vrouwen, komende in den

wintertijd, zullen ze medenemen naar hun huizen en daar aansteken. Tot zulk ene volkomen verwoesting zal Jeruzalem worden, dat thans nog van mensen wemelt en ene schoon gebouwde, sterke stad is; want het is geen volk van enig verstand, dat daarin woont, wel meer dan verstandig voor de dingen dezer wereld, maar zonder enig verstand voor hetgeen tot zijnen vrede dient (Luk. 19:42, 44); daarom, omdat zij op Zijn woord niet letten, zal Hij, die het tot een volk gemaakt heeft, Zich des zelven niet ontfermen, en die het geformeerd heeft, het met bijzondere gaven der genade boven alle volken der aarde heeft verheven, zal aan hetzelve gene genade bewijzen.

En het zal te dien dage, wanneer Israël boete heeft gedaan, en nu weer in genade wordt bezocht (vs. 9) geschieden, dat de HEERE, in het gehele gebied van het vroegere Israëlitische land, dorsen 1), kloppen zal van de stroom der rivier de Eufraat, in ‘t noordoosten, af tot aan de rivier van Egypte 2), de Wady el Arisch in het zuidwesten (Num. 34:5 vgl. Gen. 15:18.
Kon. 8:65 doch gijlieden, die bij dit uitkloppen als goede vrucht te voorschijn komt, omdat het kaf door de wind is weggewaaid (MATTHEUS. 3:12 a), zult door wederopwekking van de dode (Hoofdstuk 26:10) opgelezen worden, één bij één, o gij kinderen Israël’s, om mede in de vernieuwde gemeente in te gaan (Hoofdstuk 26:1 vv.).

Jes. 17:5.

Eigenlijk betekent het woord: uitkloppen en wordt gebruikt voor de meer tere vruchten, die met de vlegel worden gedorst, in tegenstelling van die, welke met de dorswagen van haar omhulsel worden bevrijd.

Met "van de Eufraat tot aan de beek of rivier van Egypte, de Wady el Arisch, " wordt het gebied aangeduid van het vroegere Israëlitische land en niet het land der ballingschap. De Heere zegt hier hetzelfde als wat Hij belooft in Hoofdstuk 26, dat de doden weer zullen leven en Israël’s land zal bevolkt worden met een gereinigde gemeente.

En het zal te dien dage, als zo de vernieuwde gemeente wordt opgericht, om het getal der burgers van het nieuwe Jeruzalem met de nog levenden, maar in alle landen verstrooiden, vol te maken, het zal dan geschieden, dat er met ene grote overal heen klinkende bazuin geblazen zal worden; dan zullen die komen, die in het land van Assur verloren zijn, die zonder vaderland ronddwalen aan het ene einde der wereld, en de heengedrevenen in het land van Egypte, aan het andere einde (Hoofdstuk 11:11 vv. 19:23 vv.); en zij zullen uit de vreemde naar het vaderland komen, en op waarlijk godsdienstige wijze, gereinigd van alle afgoderij, de HEERE aanbidden op de heiligen berg te Jeruzalem (Hoofdstuk 24:23; 25:6 vv.)

HOOFDSTUK 28. LAST VAN HET RIJK VAN ISRAËL EN JUDA.

Evenals hij Hosea 1:1 wordt opgemerkt, groepeert zich de gehele profetische werkzaamheid van Jesaja om twee punten, zijne ontmoeting met Achaz op des akker des vollers aan de ene zijde (Hoofdstuk 7:3 vv.) en de boodschap, die hij aan Hizkia moet brengen, als het leger der ASSYRIËRS 28 jaren later op dezelfde plaats stond (Hoofdstuk 36 en 38), aan de andere zijde. In Hoofdstuk 2-27 hebben wij de ene groep zijner voorzeggingen, die te zamen op die eerste gebeurtenis betrekking hebben en daarin hun brandpunt hebben, voor ons. Daar karakteriseerden Hoofdstuk 2-5 op voorbereidende wijze het volk Gods als rijp voor het gericht; Hoofdstuk 6 berichtte zijne overgave aan het gericht der verharding; Hoofdstuk 7 meldde dadelijk de bevestiging van dit gericht in de afwijzing der Goddelijke hulp, Hoofdstuk 7-12 stelden nader voor wat de Assyrische hulp, die in plaats van de Goddelijke gekozen was, het volk zou veroorzaken, hoe ook Assur, wanneer het buiten zijne zending voor Israël zou gaan, ten gunste van de later op te richten alleen ware algemene monarchie zou worden vernietigd. Hoofdstuk 13:17 verklaarde nader, hoe in dit gericht der vernietiging behalve Assur ook alle overige vijandige machten der wereld en het gehele wezen der wereld in ‘t algemeen zou vernietigd worden, om voor het rijk van God en Zijne heerlijkheid plaats te maken. Met Hoofdstuk 28-35 daarentegen wordt ene tweede groep van voorzeggingen geopend en deze Hoofdstukken zijn op gelijke wijze voorbereiding tot Hoofdstuk 36 en 37, als dit met Hoofdstuk 2-6 ten opzichte van Hoofdstuk 7 het geval was; zij wijzen aan, hoe het gericht, dat in Hoofdstuk 6:9 vv. op het volk werd gelegd, nog altijd, hoewel de tijdsomstandigheden volgens hun uitwendige verschijning sedert de regering van Hizkia werkelijk veranderd waren, van kracht waren, daar het volk van Juda inwendig niet anders was geworden, dan het te voren was geweest.

Vs. 1-29. Jesaja opent Zijne bewijsvoering daarmee, dat hij op een tijd, toen de in Hoofdstuk 36 en 37 medegedeelde inval van Sanherib ongeveer nabij was, een woord, vóór meer dan 20 jaren over Efraïm gesproken, dat intussen volledig aan dat rijk vervuld is, herhaalt (vs. 1-6) en op Juda toepast. Dat laatste toch is evenzo ontaard als vroeger Efraïm (vs. 7 en 8) was, en wel in zulk ene sterke mate, dat aan terechtbrenging door onderwijzing niet meer te denken is, waarom de Heere door strenge bezoeking met hen zal handelen (vs. 9-13). Dit gericht over Juda wordt weer voorgesteld als een zodanig, welks zwaarte de Heere nauwkeurig volgens de wet der vergelding, naar de zwaarte van hun zonde afmeet (vs. 14-22), meer vervolgens als een zodanig, waarbij de Heere de rechte maat bepaalt en met wijze berekening op een goed einde doelt (vs. 23-29), even als ook de aan het begin van het Hoofdstuk herhaalde vroegere uitspraak in zijn tweede deel (vs. 5 en 6) op een goed einde wijst, nadat het eerste deel (vs. 1-4) een oordeel van zware bezoeking heeft aangekondigd.

Wee de hovaardige kroon der dronkenen van Efraïm, van de Efraïmieten, die door een geest van bedwelming zijn aangegrepen. Wee die stad, die op een terrasvormigen heuvel zo prachtig als een krans op het hoofd gelegen is, de hoofdstad Samaria (1 Kon. 16:24), welker heerlijk sieraad, op welke zo velen roemen, doch die reeds aan het verwelken is, is ene afvallende

bloem, die daar is op het hoofd der zeer vette vallei, der geslagenen van de wijn,

van degenen, die het onrecht als water dronken (Job 15:16) en nu, verstokt van hart, voor alle waarschuwing en vermaning geheel ontoegankelijk zijn geworden.

Efraïm wordt geschetst als een wijndrinker, die het hoofd met bloemen bekranst heeft; zijn krans is Samaria; maar hare heerlijkheid is aan ‘t vergaan, als die van enen verwelkenden bloemkrans.

Samaria lag op enen schonen ronden heuvel, die de omtrek koninklijk beheerste (Amos 4:1; 6:1) in een dal, dat door een reusachtigen krans van hoge bergen (Amos 3:9) was omgeven, en ongeveer twee uren in doorsnede had. De ligging was als van ene heerseres, de heuvel was tot boven toe terrasvormig gebouwd, de omgeving heerlijk en vruchtbaar.

Hoe gepast is bij deze ligging het beeld van de kroon! Samaria is gelijk aan de diadeem op de top van de heuvel, die zich als een hoofd boven de vlakte van het dal verheft; door de woorden "die daar is op het hoofd der zeer vette vallei" moet Samaria, in tegenstelling tegen Jeruzalem met zijne onvruchtbare, sombere omgeving, als een waar pronkstuk in ieder opzicht worden voorgesteld.

Vatten sommigen het woord dronkenen op alleen in de natuurlijken zin van het woord, wij zijn van mening dat het hier meer dichterlijk gezegd wordt van geestelijk dronkenen, d. w. z. van degenen, die in plaats van de Heere God te dienen, in hun verstand beneveld zijn en hun hart vervreemd hebben van de waren dienst van God. De omgeving van wijnbergen, waarin Samaria lag, is gebruikt, om een beeld te geven van hun geestelijk verdwaasden en benevelden toestand.

Ziet, de, Heere, de Albestuurder, heeft enen sterke en machtige, (den koning, van ASSYRIË, Salmanassar of Sargon (2 Kon. 17:4 vv.); er is gelijk een hagelvloed, ene poort des verderfs 1), als een adem van pest verbreid; gelijk een vloed der sterke wateren, die overvloeien, zal Hij ze ter aarde neerwerpen met de hand 2) Zijner almacht.

In het Hebr. Saär kèteb. Beter: een storm, die verderf aanbrengt, d. i. een verpestende storm.

Dit: "zal Hij ter aarde neerwerpen met de hand" betekent ene neder werping met groot geweld, gelijk een aarden vat ter aarde wordt geworpen en verbrijzeld.

Niet alleen dat de neder werping met kracht en geweld zal zijn, door de almachtige hand Gods, maar ook wil de Profeet hiermede uitdrukken, dat die machtige en sterke, die verpestende stormwind, Assur, het instrument Gods zal wezen.

De hovaardige kronen der dronkenen van Efraïm, over welke te voren (vs. 1) het wee werd uitgesproken, zullen tegen de grond geworpen en met voeten vertreden worden (in het jaar 722-21 v. C. vs. 6).

En de afvallende bloem zijns heerlijken sieraads, die op het hoofd der zeer vette vallei is, gelijk Samaria in vs. 1 genoemd werd, zal zijn gelijk ene vroegrijpe vrucht voor de zomer, die vóór de eigenlijken oogsttijd in Augustus is gerijpt, welke, wanneer ze iemand ziet, met bijzondere begeerte wordt afgeplukt, en terwijl zij nog in zijne hand is, slokt hij ze op.

Het punt van vergelijking ligt in de wegslepende snelheid, waarmee de vroegrijpe vrucht verdwijnt "Daarop is ook de gehele rede in ons vers zo kunstig aangelegd. Tot hiertoe enkel talmen, eerst het uitvoerige in hetgeen tot lof van Samaria dient; vervolgens in de woorden, die tot voorbereiding der catastrofe dienen, welk een duidelijk terughouden, totdat eindelijk in de slotwoorden plotseling een haast wordt opgemerkt, met een stoot het lot wordt toegedeeld. Tussen het plukken, wanneer de vrucht eens gezien is, en het verslinden kan het oog geen tussenruimte zien. " Dat dus Salmanassar of zijn opvolger Sargon eerst na verloop van drie jaren Samaria veroverde (2 Kon. 13:9 vv.) neemt de waarheid der profetie niet weg; "genoeg, dat zowel de begerigheid van de veroveraar als de gehele verdelging der stad overeenkomstig de voorzegging was, " hoewel ook de belegering van drie jaren in vergelijking met de veel langere belegeringen van dien tijd, tot 17 jaren toe, ene zeer korte was.

Te dien dage, wanneer Hij Zich, als de enige en algenoegzame God, op het duidelijkst heeft geopenbaard, zal de HEERE der heirscharen, in plaats van die valse en nietige kroon, waarmee men pronkt (vs. 1), tot ene heerlijke kroon en in plaats van de verwelkende bloemen, waarop men zijn vertrouwen stelt, tot enen sierlijken krans zijn de overgeblevenen Zijns volks, het nog behouden Juda en het nog overgebleven deel van het ten ondergegaan Efraïm;

En, opdat de maatschappij voortaan zowel bij de werken des vredes als bij die van de krijg op de rechte grondstellingen ruste, zal de Heere zijn tot enen Geest des oordeels dien (Hoofdstuk 11:2), die ten oordeel zit, de rechter, en tot ene sterkte degenen, die de strijd afkeren tot de poort toe, 1) dien strijd terugdrijven tot de poort des vijands, waarvan die is uitgegaan (Gen. 22:17; 24:60. Amos 5:3); de oorlogen zijn alzo alsdan niet meer dan verdelging, alleen een afweren van onrechtvaardige aanvallen.

God zou hen verder alle die wijsheid en genade geven, welke zij tot het behoorlijk volbrengen aller plichten van hunnen toestand en beroep mochten van node hebben. Hij zou hun, die ten oordeel zitten, aan wie het staat om het recht uit te spreken, een Geest des oordeels mededelen, opdat ze verstandig en wijs in ‘t raad geven, rechtvaardig en billijk in het vonnissen mochten zijn: en het is een grote zegen voor een volk, als zij, die aan het roer der regering zitten, en zij die het recht moeten uitspreken, tot hun wettige ambten en bezigheden bekwaam zijn. Voorts zou God hun al dien moed en stoutheid geven, die vereist werd, om hen onverschrokken door alle moeiten, gevaren en tegenstanden heen te voeren, die hen op hunnen weg mochten ontmoeten.

In vs. 1-6 hebben wij, zo als Drechsler heeft aangetoond, ene uitspraak van de profeet voor ons, die hij reeds gedaan had ongeveer ten tijde toen de uitdrukking: "de afvallende bloem zijns heerlijken sieraads" ene juiste vervulling had gevonden in de verzwakking van het rijk

van Efraïm door Tiglath-Pilezer (2 Kon. 15:29). Hij stelt die hier aan het hoofd van de tweede groep zijner profetieën op gelijke wijze, als hij aan het hoofd der eerste groep een woord van zijnen ambt- en tijdgenoot Micha gesteld heeft (vgl. Hoofdstuk 2:2-4), en zo als op de laatste plaats Israël's ware en Israël's valse heerlijkheid tegenover elkaar werden gesteld, zo staan op onze plaats Israël's valse en Israël's ware sieraad tegenover elkaar. Wat nu het tweede gedeelte van die vroegere uitspraak aangaat, zo had de tijd der regering van koning Hizkia, ten minste op voorafbeeldende, voorbereidende wijze, de vervulling van de profetie, daarin vervat, moeten aanbrengen, en van buiten af beschouwd, scheen het werkelijk ook zo, alsof deze tijd het beeld van de hogen en heerlijken geluksstaat, waarvan in beide verzen 5 en 6 spreken, aan Juda zou verwezenlijken. Terwijl verder Achaz' openlijke afval van de Heere gewoon was geworden, en meer en meer was toegenomen, zodat eindelijk de deuren van de tempel gesloten werden (2 Kron. 28:24), was Hizkia daarmee begonnen, dat hij boete deed, de gruwel, die te voren plaats had, uitroeide, en de rechte Godsverering vollediger dan ooit weer instelde. Ook had met het begin der regering van dezen koning de maatschappelijke toestand bijna volkomen de gedaante overeenkomstig de wet aangenomen, zodat men in het rijk van Juda zich met de verwachting vleide, dat de profeten het volk alleen wat liefs en goeds zouden hebben te zeggen; van kastijdingen en strafgerichten, die er zouden komen, kon geen sprake meer zijn. Nu is het doel van Jesaja aan het volk in deze tweede groep zijner voorzeggingen te betuigen, hoe nog altijd het vonnis, dat in Hoofdstuk 6:9 vv. over hen is uitgesproken, van kracht was. Want het was meer alleen de uitwendige verschijning, die in de tijd van Hizkia, vergeleken met dien onder Achaz, was veranderd; in het wezenlijke en 't inwendige van het met Juda bij het oude gebleven, nog altijd heerste dezelfde ongevoeligheid, dezelfde verharding tegen de waarheid. de door de koning gegeven stoot volgende, hadden zij zich wel op de wegen der wetsvervulling laten leiden, maar hun belijdenis was enkel lippenwerk, hun godsdienst aangeleerd mensenwerk, hun gehele rechtzinnigheid niets dan een begin van Farizeïsme, een begin van schriftgeleerdheid, waarmee in beginsel Sadduceïsme en Libertinisme, dienst des vlezes en wereldzin, hand aan hand gingen, beide Godverloochenend in hunnen meest inwendigen kern en volgens hunnen gehelen aard. En even als nu Achaz in zijnen tijd, zo kozen ook zij de hulp van de wereldse macht veel liever dan de bijstand des Heren, terwijl zij met grote belangstelling en onder het brengen van gene kleine offers een verbond met Egypte zochten. Deze is de toestand der tijdsomstandigheden, van welke de profeet vervolgens verder spreekt. Zich aan de vroeger over Efraïm gedane uitspraak aanknopende, wil hij aan het volk van Juda betuigen, hoe verre het er van af was, dat het in vs. 5 en 6 ontworpen beeld werkelijkheid zou worden en het integendeel aan het volk van Efraïm in het vs. 1-4 getekende beeld daarvan juist gelijk was, zo sterk, als het dit ooit was geweest.

a) En ook dwalen dezen deze Judeeërs (2 Kon. 17:19) van de wijn, en zij dolen van de sterken drank (Num. 6:4), niet alleen verlopen zij zich in eigenlijk gezegde dronkenschap, maar zij zijn ook geheel verdwaasd door de zwijmelwijn van vooroordelen en valse begrippen, zodat zij zich met niets betekenende kleinigheden ophouden en hunnen wezenlijken welstand verwaarlozen. Dit is niet alleen het bestaan van het gros des Joodsen volks, maar ook van de hoofden en voorgangers; zij, die wachters moesten zijn, de priester en de profeet dwalen van de sterken drank, de gezichten, die zij zien, en de woorden, die zij

uiten, ademen de geest der verblinding, door welken zij vervuld zijn; zij zijn verslonden van de wijn, zij dolen van sterken drank; zij dwalen in het gezicht, zij waggelen in het gericht.

Jes. 5:11.

Jesaja bootst in zijne rede het stotteren der drinkers na (even als het Latijnse: sta pes, sta mi pes, sta pes, de latere mi pes) in de driemaal herhaalde uitdrukking: shagoe-taghoe, shagoe-taghoe, shagoe-pakoe.

Met dit vers, door het inleidende en ook, gaat de Profeet van Efraïm op Juda over.

Want alle tafels zijn vol van uitspuwsel en van drek, zodat er gene plaats schoon is; in alle zaken van het leven is die geest der dronkenschap doorgedrongen.

Men vergete niet, dat wij een werk van oosterse retorica voor ons hebben en bedenke wel, dat het de heilige toorn van de profeet is, de afschuw voor zulke dingen, die hem de woorden in de mond legt.

Wie zou Hij dan de kennis, het recht begrip van Goddelijke zaken in ‘t algemeen en voornamelijk de Goddelijke beschikkingen in de gebeurtenissen van dezen tijd leren? en wie zou Hij het gehoorde te verstaan geven omtrent het nabijzijnd gericht en hetgeen daarmee samenhangt, de gespeenden van de melk? de afgetrokkenen van de borsten?

In vs. 9 en 10 voert de Profeet de spotters met het woord van God sprekende in. Zij wenden zich af van Zijn strafredenen door spottend te vragen, of hij dan denkt dat zij kleine, niets wetende, van niets geen verstand hebbende kinderen zijn, die noch alles van meer af aan moeten leren. Zij spreken dan ook van gebod op gebod, regel op regel en dit bij herhaling, er spottend bijvoegende: hier een weinig, daar een weinig.

Want, zich van Hem afwendende zeggen zij: het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig. 1)

Zij hadden de letter wel van het gebod, maar geen bevinding van dezelfde kracht en geest, het klopte gedurig bij hen aan, maar werd nooit bij hen ingelaten. Wat nog erger was, men dreef er de spot mede, des Heren Woord was bij hen gebod op gebod, regel op regel, als een relletje, want men zong er van en maakte het als tot een spot en schimprede, als men onder zijn glazen, bekers of bokalen zat.

Daarom, omdat zij de Heere en Zijne ware profeten zo verachtelijk en spottend afwijzen, zal Hij, wanneer Zijn tijd komt, hen met gelijke munt betalen; door belachelijke, stamelende lippen en door ene andere tong, namelijk door die van ruwe en barbaarse volken, van welke Hij Zich ter kastijding bedient, zal Hij tot dit volk spreken. 1)

De Heere voorspelt hier aan de spotters met zijn Woord, dat Hij tot hen een volk zal zenden,

om door dat volk tot hen te spreken, hetwelk stamelende van spraak en van een

anderen of vreemden tong zou zijn, d. i. dat het tot hen zo zou spreken, dat zij het niet verstaan konden, maar daarom toch wel gevoelen zouden.

De Heere dreigt hun met de tuchtiging door Assur, een volk wiens spraak verwant was aan die der Joden, maar welke toch in hun oren een vreemde taal zou wezen en heel moeilijk om te verstaan.

In 1 Kor. 14:21 gebruikt de Apostel Paulus onze plaats, om ene eenzijdige waardering van het spreken in talen tegen te staan. De Apostel vermaant de Corinthiërs niet uit het oog te verliezen, wat het eigenlijk stichtelijke, het opbouwende was; het spreken in vreemde talen zou nooit, zo als dit op onze plaats het geval is, kunnen optreden in de eigenschap van een gericht, als laatste en uiterste proef, om het verharde ongeloof te verbreken, wanneer het niet een zeker exoterisch (op degenen, die daar buiten zijn, berekend) karakter volgens zijne natuur bezat.

Tot dewelke Hij door Zijne profeten gezegd heeft: Dit daar is de rust, dat gij aan anderen die rust bereidt, geeft de moede rust, en dit is de verkwikking; doch zij hebben niet willen horen.

Jehova wees hen door Zijne profeten, na de zwaar genoeg ervaren gerichten, die tot hiertoe hadden plaats gehad (Hoofdstuk 14:30), op de rechten weg tot rust en herstel (Jer. 6:16), en vermaande hen aan het volk, dat onder Achaz door de oorlogslasten zoveel geleden had (2 Kron. 28) toch rust te gunnen, en het niet door aanhitsing tegen Assur in een nieuwen oorlog te wikkelen, door het kopen van hulp van Egypte, noch boven de schatting, die aan Assur moest worden betaald (2 Kon. 18:16) te belasten. Maar zij wilden niet horen, hun staatkunde is ene andere dan die van stil zich, geloven en wachten, zo zal dan het woord van Jehova, dat zij voor een eindeloze rij van nietige instellingen hielden, veranderd worden in een eindeloze rij van pijnen en smarten. Zie de onder vs. 13.

Zo zal tot rechtvaardige vergelding hun het woord des HEREN zijn, zo als zij dit zelf te voren hebben gezegd (vs. 10): gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig, a) opdat zij heengaan en achterwaarts vallen, en verbreken, en verstrikt en gevangen worden (Hoofdstuk 8:15).

2 Kor. 2:16.

Vs. 11-13 worden aldus verklaard door Umbreit. Hij tekent aan: "Laat hen slechts spotten, deze valse profeten en onrechtvaardige rechters des volks wanneer zij in afgebrokene woorden van dronken geklap over de menigerlei verordeningen en bepalingen der heilige wet bezwaren uiten, als behoefden zij, aan ‘t onderricht der kinderen ontwassen, de terechtwijzende prediking des Goddelijken Woords niet-de gehoonde gerechtigheid des Heren zal hun nog lastiger leraars zenden door volken van vreemde spraak, die in ene onverstaanbare taal, welke klinkt als het stamelen van bedwelmden, wetten op wetten voorschrijven, die hen van alle vrijheid en zelfstandigheid beroven. De dwazen! De wet van de Heilige, welker opvolging hun vrede en ware vrijheid zou gebracht hebben, hebben zij

verworpen, en door deze verwerping de vreemde wetten der vijanden over zich gehaald, die hen in slaafse boeien slaan en in ‘t verderf storten. Waar en treffend noemt Jesaja de wet ene rustplaats en ene verkwikking voor de vermoeiden, waartegen hij de geboden des volks van vreemde spraak als stenen voorstelt, die hun tot aanstoot, val en verplettering worden, of de strikken en garens, die hen verstrikken en vangen. Ja! de wet des Heren is zoeter dan honing en honingzeem (Ps. 19:11). Zijne geboden zijn hartverblijdend, ogen verlichtend (vs. 9). Zijn juk is zacht en Zijn last is licht. "

d. Palm zegt: "Dewijl zij Jehova’s waarschuwingen en vermaningen spottend uitmaken voor meesterachtig onderricht aan pas gespeende kinderen, welaan! zo zal God hen voortaan als kinderen behandelen, hen tot wie Hij anders sprak: "dit is de rust enz. " dat is hen, die Hij anders met de openbaring van de gewichtigste waarheden des heils begunstigde, en in last gaf die ook anderen te verkondigen, als ene ruste voor de moede, deze zal Hij als kinderen behandelen, wier gebroken kindertaal men nabootst, terwijl men stamelend, bijkans belachelijk met hen spreekt en kinderachtig verbasterde woorden tot hen gebruikt. Zijn woord tot hen zal voortaan zijn, gebod op gebod enz. Hij zal hun gene rust laten, maar gedurig Zijne verwijtingen, berispingen, vermaningen, bedreigingen, herhalen; zo mogen zij als kinderen struikelen, achterover slaan, zich bezeren en verstrikt, gevangen worden, als dwaze, balsturige kinderen, moedwillig in hun ongeluk lopen. Wij hopen, dat deze onze uitlegging ener zeer duistere zinsnede met de ongedwongendste in gelijken rang gesteld mag worden. "

Daarom, omdat gij voor terechtwijzing in goedheid zo ontoegankelijk zijt (vs. 12), hoort des HEREN woord, dat tot uwe straf over u is gekomen, gij bespotten gij heersers over dit volk, dat te Jeruzalem is, gij, die met uwe spotwoorden (vs. 10) het volk van de Heere afleidt, in plaats van het tot Hem te leiden, zo als uwe roeping was.

Omdat gijlieden in uwe harten zegt, wanneer gij de vermaningen der profeten hoort, die u met verderf en ondergang bedreigen, en het gericht ook werkelijk van dag tot dag nader komt: Wij hebben, daar wij ons aan de grote macht van Egypte, die sterk is in ‘t beschermen, hebben aangesloten, een verbond met de dood gemaakt, en met de hel, met het graf, hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt, 1) zodat zij niet, gelijk de profeten dreigen, ons, maar onze vijanden, de ASSYRIËRS, zullen verslinden. Egypte is sterk genoeg, om ons tegen alle gevaar te beschermen; wanneer de overvloeiende gesel van ASSYRIË doortrekken zal, als verwoesting alles overstroomt, zal hij tot ons niet komen, maar tegen de hulp van Egypte als tegen ene rots teruggestoten worden; want wij hebben de leugen ons tot ene toevlucht gesteld, en onder de valsheid 2) hebben wij ons verborgen; wij zullen onze aansluiting aan die grote macht voorzichtig en lang genoeg voor ASSYRIË weten te verbergen, totdat de tijd om openlijk af te vallen, rijp is geworden (2 Kon. 18:16).

Onder dood en hel hebben we hier niet te verstaan, zoals sommigen willen de ASSYRIËRS, want zij waren feitelijk knechten van dit volk, maar het verderf, wat de Heere God in vs. 11-13 heeft aangekondigd, werkelijk dood en verderf. Zij zijn in hun opgeblazen dronkemanswaanzin zo verzekerd dat hun geen verderf zal overkomen, dat zij spottend durven zeggen, dat zij er een verdrag mee hebben gemaakt.

Onder leugen en valsheid is bedoeld de geoefendheid in listen en streken van allerlei aard, de kunst van verbergen, van heimelijk intrigeren, en wat verder nog tot de middelen ener valse diplomatiek en lage politiek behoort. Dat zich de tegenstanders, met welke Jesaja te doen heeft, met veel ijver op dit gebied bewogen, is uit Hoofdstuk 30:1 v. 31:1 v. te zien; ook de Heere behandelen zij als ene macht der wereld, tegenover welke men iets kon geheim houden en verbergen (Hoofdstuk 29:25); ook deze berekening hunner krankzinnigheid, en deze in de eerste plaats, behoort daartoe. Overigens heeft de profeet de uitdrukkingen gekozen van zijn standpunt af, zij zelf hadden zonder twijfel voor dat alles de prachtigste namen.

Ook kan hier onder verstaan worden, en naar onze mening allereerst, de trouwbreuk met ASSYRIË, welke zij op het oog hebben. De on-theocratische hofpartij bij Hizkia had het oog gevestigd op Egypte, en was van zins alle knechtschap aan Assyrië op te zeggen.

Daarom zal de Heere u geheel op dezelfde wijze behandelen als vroeger Achaz, toen deze dezelfde politiek volgde, wie ene Messiaanse profetie werd gegeven, die, wat de zaligenden inhoud betrof, hem zelven niets aanging, maar hare vloek-zijde tegen hem keerde en een reuk des doods ten dode voor hem werd (Hoofdstuk 7:14 vv.). Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik ben het, die Jeruzalem bescherm, maar niet uwe Egyptische politiek is de hulp tegen Assur a), ik leg enen grondsteen 1), ene hulp niet alleen tegen de nabijzijnden, maar tegen elke nood in Zion, enen beproefden steen, die zich betoond heeft de eigenlijke drager van Mijn Gods-gebouw op aarde te zijn en zich verder altijd betonen zal, tevens een steen der bewaring en der beproeving te zijn, bij welken de gedachten van veler harten openbaar worden (Hoofdstuk 8:14 vv. Luk. 2:34 vv.), enen kostelijken, uit het kostbaarste materiaal gehouwen hoeksteen, die, gelijk hij in zijne eigenschap als hoeksteen de beide, uit Joden en Heidenen samengevoegde muren der kerk tot een geheel verbindt (Efeze. 2:14 vv.), wel vast gegrondvest is, 2) die door zijne eigene vaste en diepe grondvesting aan alles, wat er op gebouwd wordt, onveranderlijke vastheid geeft. Wie gelooft, in geloof op dezen grondsteen bouwt, die zal niet haasten 3); hoewel alles schijnt verloren te zijn, weet hij, dat ook de poorten der hel de Kerk niet kunnen overweldigen en hij blijft standvastig op zijnen post.

Ps. 118:22. MATTHEUS. 21:42. Hand. 4:11 Rom. 9:33; 10:11. 1 Kor. 3:11. Efeze. 2:20. 1 Petrus 2:6, 7, 8.

Niet Hizkia als persoon, maar Hizkia als de drager der verbondsgedachte, als de type van de Christus Gods, wordt hier in de allereerste plaats bedoeld. Omdat God een eeuwig verbond met zijnen knecht David had gemaakt, daarom zou Juda niet uitgeroeid worden, al zou het straks en later hevig getuchtigd worden.

Maar gelijk Hizkia, de type in deze was van de Christus, zo is ook deze profetie weer een Messiaanse, die haar volkomen vervulling heeft gekregen in Hem, dien de Apostelen aanduiden als de hoeksteen in Zion gelegd.

Gelijk Hizkia als de drager der verbondsgedachte het teken was, dat de Heere zijn volk niet zou verlaten, zo is Christus Jezus als het Hoofd des Verbonds de van God gegeven Naam tot

zaligheid. Wie in Hem gelooft, zal niet behoeven te vluchten, zal niet beschaamd worden, ook al dreigt wereld en Satan met verderf en ondergang.

Zowel Paulus als Petrus hebben deze uitspraak van niemand anders dan de Messias verklaard, en we weten niet, wat ons verhinderen zou, die verklaring de ware te noemen. Jesaja is in dit hoofdstuk bezig met Gods oordelen wel allereerst aan Efraïm, maar ook aan Juda te voorspellen. Zo ver was ook in het laatste rijk de lichtzinnigheid van velen gestegen, dat zij alle palen te buiten ging. Tegenover het trotse zelfvertrouwen, dat zich beroemde zelfs met de dood een verbond gesloten te hebben, wijst nu de profeet in Jehova's naam op een beteren, de enigen grond van vertrouwen. Op een steen wordt gewezen, die aan de hoek van het fundament is geplaatst en alzo ten rustpunt voor geheel een gebouw kan verstrekken; die daarop bouwt, heeft niet te vrezen dat hij geschud of bewogen zal worden. Wij behoeven niet aan te nemen, dat hier enkel en uitsluitend op de Messias gedoeld wordt, die, eerst zo vele eeuwen later verschenen, in geen geval het rijk van Juda van het hier gedreigde verderf heeft verlost. Maar in ieder geval klinkt, althans in onze oren, de uitspraak te verheven, om op niemand dan Hizkia te zien. Wij zullen wel niet dwalen, wanneer wij menen, dat hier van David's huis in het algemeen wordt gesproken, met dien verstande nochtans, dat hetgeen hier van dat geslacht wordt gezegd, pas zijne volle vervulling door dien groten Koning ontvangt, die David's troon zou beklimmen. Dat vorstengeslacht, waarvan Hizkia een sieraad was, maar de Christus de Kroon zou uitmaken, was door God bestemd en verordend om de steun van de Staat te zijn in tegenwoordigen dreigend gevaar. Wie op dezen steen bouwde, d. i. op dit geslacht, waaruit de Messias zou voortkomen, zijn nationale verwachting bleef vestigen, had niets van die gevaren te duchten; hij zou, gelijk Petrus en Paulus vertalen op het voetspoor der zeventigen, niet beschaamd worden. In Hizkia's dagen aanvankelijk vervuld, voor zoverre deze godvruchtige vorst in gezindheid en werkzaamheid een schaduwbeeld van de groten Davidsspruit heten mocht, is dat antwoord ten volle bewaarheid geworden in Hem, op welken het gehele gebouw, bekwamelijk te zamen gevoegd zijnde, opwast tot een heiligen tempel in de Heere. "

Haasten is bij de Profeet niet anders te zeggen, als door een vertrouwen op zich zelf de Christus (om zo te spreken) voorbijgaan, of door een vertrouwen op de Wet der rechtvaardigheid, die de onbedachtzame mensen hebben gezocht, de rechtvaardigheid, die uit het geloof is verwaarlozen en door zich zelf en door zijne werken, tot de zaligheid willen komen. Het ontwijfelbaar gevolg nu van dezen voorbarigen en onbedachtzamen handel is schaamte. Want gelijkerwijs degenen, die geloven en de Christus als hun leidsman volgen, niet beschaamd worden, alzo moeten diegenen, die zich een eigen rechtvaardigheid oprichten en de wet der rechtvaardigheid zoeken, noodzakelijk beschaamd worden. Derhalve hebben de Apostelen datgene, wat Jesaja gezegd heeft: Die in Hem gelooft, zal niet haasten, verklaringshalve zeer wel vertaald op deze wijze: Een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden, dewijl de haastenden geen andere uitkomsten als van schaamte bekomen.

Beter: "die zal niet vlieden, " of "die heeft niets te vrezen. " In 't Nieuwe Testament "die zal niet beschaamd worden. " Onze Staten-overzetters verklaren: "Versta hierbij: "en derhalve komt hij niet te schande" maar hij krijgt eindelijk die zalige uitkomst, die hij met geduld

verwacht heeft, gerust en weltevreden zijnde, geen anderen troost of toevlucht zoekende dan Christus Jezus. "

En ik zal, terwijl Ik in Mijn Zion dien daarin gelegden grondsteen stel, en degenen, die niet geloven, van dezen waren grond tot vertrouwen wegvluchten en tot valse hulp hun toevlucht nemen, het gericht stellen naar het richtsnoer, juist en volkomen vergelding doen zonder enige genade te schenken, en de gerechtigheid naar het paslood;
Mijn handelen zal zijn naar de strengste regelen van billijkheid; en de hagel, Mijn nu beginnend gericht, zal de toevlucht der leugen, de valse hoop der groten in Jeruzalem, die zich op Egypte, in plaats van op Mij, verlaten, wegvagen. Van dit leugendak zal geen enkele spar bij de anderen blijven, en de wateren van Mijnen toorn, die als een regen neervallen, zullen de schuilplaats, die zij door hun leugens en hun huichelarij (vs. 15) tussen zich en het dreigend gevaar tot verberging hadden gesteld, overlopen. Alle bedrieglijke gronden van vertrouwen zullen op eenmaal wegzinken.

Eigenlijk: het recht stellen tot richtsnoer, en de gerechtigheid tot een paslood. Dat is: volgens recht en gerechtigheid zal de Heere zijne oordelen zenden tegen Juda. Het gericht en de oordelen, welke de Heere zenden zal worden hier vergeleken bij een gebouw, dat naar de strengste eisen wordt opgetrokken. Zo zou ook aan de uitvoering van Zijn voornemen niets ontbreken om met zijn gericht te komen over die partij, die, Hem verlatende, vertrouwen op de mens had gesteld.

En ulieder verbond met de dood, waarop gij u beroemt, zal te niet gedaan worden, en uw voorzichtig verdrag met de hel (vs. 15) zal niet bestaan, maar dood en hel zullen volkomen macht hebben om u te verslinden; wanneer de overvloeiende gesel, de menigte der heirlegers als een overstromende vloed doortrekken zal, gelijk zij ook werkelijk zal komen, dan zult gijlieden van deze vijandelijke macht vertreden worden gelijk slijk op de straten (Hoofdstuk 10:6).

Van de tijd af, als hij doortrekt, zal hij ulieden wegnemen, want alle morgen zal hij doortrekken, bij dag en bij nacht; met elke morgen begint de ellende op nieuw, en zij woedt de gansen dag en de volgenden nacht tot aan de nieuwen morgen; en het zal geschieden, dat het gerucht te verstaan, enkel beroering zal wezen 1); het horen alleen van ‘t naderen des vijands zal allen met schrik vervullen.

Luther vertaalt deze laatste woorden: "de aanvechting alleen leert op het woord merken. " Zo ook Umbreit: "Schrik slechts doet openbaring verstaan. "

Wij verkiezen de vertaling der Staten-Overzetters, in dezen zin, dat de Profeet hier voorspelt, dat zelfs het gerucht van de doortrekkenden gesel ene siddering zal veroorzaken.

Want het verbond met Egypte, waarin men meende rust en bescherming te zullen vinden, zal in een toestand brengen, waarvan het spreekwoord geldt: het bed zal korter zijn, dan dat men zich daarop uitstrekken kunne, en het deksel zal te smal wezen, als men zich daaronder voegt,

de wereld zal hun te nauw zijn.

Zij zullen in die akelige omstandigheid zijn, als wanneer iemand alles te eng en te bang is.

Men vindt hier twee spreekwoordelijke gezegden, welke te kennen geven, dat alle aardse verkwikkingen niet in staat zijn tot het genezen der kwalen, waartoe zij worden gebruikt, en dat menselijke uitvindingen te kort schieten, om ons te beveiligen tegen de hand der Voorzienigheid, wanneer die ons wil vinden, om ons te straffen.

Geen schuilplaats zou zich voor hen opdoen, geen berging zou er voor hen wezen. Zo gaat het ook met degenen, die zich niet in Christus grondvesten, maar op hun eigene gerechtigheid steunen en zich daarmee willen bedekken. Deze bedriegen zich ook en vinden in het einde evenals onze eerste ouders, dat die vijgenbladeren niet toereikend zijn om de schande der naaktheid te bedekken.

Hoe hebben zij zich ten opzichte van dit verbond jammerlijk in hun verwachtingen bedrogen gezien; want de HEERE zal Zich opmaken, gelijk op de berg Gerazim, gelijk Hij van deze hoogte bij de vlakte van Refaïm Zich tegen de Filistijnen opmaakte en hun ene beslissende nederlaag, toebracht (2 Sam. 5:17-21. 1 Kron. 14:8-12 Hij zal beroerd zijn, in toorn ontstoken, gelijk in het dal van Gibeon, 1) om Zijn werk, dat Hij tegen het huis van Juda had voorgenomen, te doen, Zijn werk zal vreemd zijn, en om Zijne daad te doen, Zijne daad zal vreemd zijn: Hij zal op buitengewone, raadselachtige wijze handelen, daar Hij nu als een vijand doet tegen degenen, die toch Zijn eigendom zijn, en die tot hiertoe met ontelbare bewijzen van de tederste zorg door Hem zijn overladen.

De reden waarom Jesaja uit de geschiedenis van ‘t verledene juist deze beide voorvallen ter vergelijking heeft gekozen, is gelegen in de beelden, waardoor in ons Hoofdstuk de gerichten Gods worden voorgesteld. De Heere sloeg de Kanaänieten in het dal bij Gibeon met hagel; vergelijk daarmee in vs. 2 en 17 van ons Hoofdstuk de uitdrukking: "hagelvloed en hagel. " Machtig en onweerstaanbaar, als wateren voortsleurend, had de Heere in het dal van Efraïm de Filistijnen door de hand van David neergeworpen. Vergelijk daarmee het beeld: "vloed der sterke wateren, " (vs. 2 en 17, ook wat 17 en 18 van de vloed is gezegd.

Ook is het mogelijk dat de Profeet hier ziet op het feit dat David de Filistijnen heeft geslagen van Gibeon tot Gezer toe (1 Kron. 14:16). Dit is te meer waarschijnlijk, dewijl in datzelfde hoofdstuk eerst van Peràzim gesproken wordt. De Heere God wil dan daarmee zeggen, dat gelijk aan zijn knecht David, de eersten theocratische koning, de man naar Zijn hart, macht gegeven werd, om de vijanden zijns volks te verslaan, het nu omgekeerd zal zijn. Nu zal het geschieden, dat het volk, dewijl het zich van Jehova’s dienst afwendt en Hem verlaten heeft door de vijanden zal geslagen worden.

Nu dan drijft ten minste hierbij de spot niet, waarmee gij tot hiertoe alle profetische vermaningen en waarschuwingen hebt verworpen (vs. 9 vv.), opdat uwe handen, met welke gij door de machten des verderfs zijt vastgebonden en waarmee gij u aan Assur gebonden hebt, niet vaster gemaakt worden dan zij reeds zijn, en het gericht tot ene onverdraaglijke hoogte zou moeten stijgen; want ik heb van de Heere, de Almachtige, HEERE der heirscharen gehoord ene verdelging (Hoofdstuk 10:23), ja, ene, die vast besloten is over het

ganse land, over de ganse aarde. 1) Er is nu wel aan de ene zijde gene keuze over, de tijd van lankmoedigheid en geduld is voorbij en het verderf zal komen, maar aan de andere zijde kunt gij het nog mogelijk maken, dat de smart u ten zegen wordt.

Na de dreiging noch de vermaning tot boete en bekering. De Heere laat hier nog waarschuwen om op te houden met het steunen op eigen inzichten en verwachting te hebben van eigen voornemens. En om nu deze vermaning te klemmender te maken, laat de Heere door de Profeet zeggen, dat een onherroepelijk verderf over de ganse aarde is besloten.

Hiermede eindigt in dit hoofdstuk de dreiging tegen de spotters, want in vs. 23 komt de Heere bij wijze van een vergelijking, aan het dagelijks leven in de oogsttijd ontleend, met een troostwoord tot Zijn volk, tot de gelovigen.

Immers, als de oordelen Gods over land en volk gaan, ontkomen ook de gelovigen er niet aan. Maar wat voor de ongelovigen een straf en een oordeel is, is voor de gelovigen een beproeving ten goede, opdat er voor hen nog een vreedzame vrucht der gerechtigheid uit zou geboren worden.

Neemt alzo ter oren en hoort mijne stem, merkt op en hoort mijne rede; ik wil u door ene aan ‘t menselijke ontleende gelijkenis duidelijk maken, hoe Gods gericht ten verderve over zijne vijanden toch nog naar een gezegend einde kan leiden!

Ploegt de ploeger de gehelen dag om te zaaien? opent (Job 38:10) en egt hij zijn land de gehele dag, zodat het doorwoelen van de grond zijn enig doel en zijne vreugde is?

Is het niet integendeel alzo? wanneer hij het bovenste daarvan door ploegen en eggen bereid en effen gemaakt heeft, zodat het voor het ontvangen van het zaad bereid is, dan strooit hij wikken en spreidt, zaait komijn, of hij werpt er van de beste tarwe in, of uitgelezene, gerst of spelt, elk aan zijne plaats, die daarvoor naar zijne mening de geschiktste is.

En zijn God onderricht hem van de wijze, Hij leert hem.

"Of onderwijst hem tot bescheidenheid. " Deze woorden dus vertaald, melden de reden, waarom de landman zo omzichtig en voorzichtig handelt in het bestuur van zijne zaken, namelijk, omdat God hem begiftigd heeft met wijsheid en verstand om zo te doen (Job 35:11). Dit geeft te kennen, dat hij, die de landbouwer dit leert, veelmeer zelf te werk zou gaan op ene bescheidene en voorzichtige wijze in het uitvoeren Zijner thans gedreigde oordelen op bekwame tijden, en in het volmaken Zijner werken. Dit is buiten twijfel beoogd in de ganse gelijkenis. Maar er is ene andere lezing en vertaling, welke beter schijnen overeen te komen met de woorden van de tekst en met de samenhang: namelijk "en hij slaat het uit volgens de wijze, welke zijn God hem leert. " Volgens deze opvatting gaat de profeet hier over van de bescheidenheid des landbouwers in het zaaien tot zijn verstandig gedrag in het dorsen en uitslaan van het zaad, dat in vs. 27 en 28 uitvoeriger wordt beschreven.

Ploegt de ploeger van dag tot dag, vraagt de tekst en het antwoord is aanstonds ontkennend. Zulk een arbeid zou volstrekt nodeloos zijn; hij drijft de ploegschaar slechts zo lang en zo vaak door de bodem als nodig is, om de voren te maken en de zaden te strooien. Een dagelijkse omwoeling der akkers, ook dan wanneer de levenskiem rijpt, zou alle beginselen des levens verstikken. Zo verlopen er dan weken en maanden tussen het harde ploegen en het hevige dorsen, waarin de vrucht zich in stille kalmte ontwikkelt. De landbouwer kent de juisten tijd, waarop akker en zaad dien harden proef moet doorstaan, en niet langer dan beider behoefte het vordert, onderwerpt hij die aan zo strenge bewerking. Niet anders is het in het Koninkrijk Gods. Elke beproeving, die God aan zijn gelovigen zendt, is binnen even juiste grenzen beperkt.

Uit deze gelijkenis blijkt duidelijk, dat de Heere niet de kastijding zelf wil, maar nauwkeurig de maat houdt, en de richting daaraan geeft, dat zij niet ten dode, maar ten zegen zij; want men dorst de wikken niet met de dorswagen (Deut. 25:4); en men laat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan, omdat men anders deze tedere peulvruchten zou verderven; maar de wikken slaat men uit met enen staf, en het komijn met enen stok, zo als men met het koren doet, als men het slechts weinig heeft (Richt. 6:11. Ruth 2:17).

Hier komt de drievoudige manier van het dorsen in ‘t Oosten in aanmerking: 1. men laat het koren door ossen uittreden, die of aan palen gebonden worden, waaraan zij in een kring moeten rondlopen, of ook vrij over het koren rondgaan. (vgl. Hosea 10:11 Micha 4:12, 13. Deut. 25:4). Dit is de eenvoudigste en oudste manier. 2. ‘t Geschiedt door ene soort van sleden, die over het opgehoopte koren zo lang getrokken worden, totdat de korrels zijn uitgevallen. Deze sleden zijn van tweeërlei soort. Of zij bestaan alleen uit enige planken, die met scherpe stenen bezet zijn, waardoor het koren aan tweeën gesneden wordt, of zij zijn van rollen voorzien, aan welke ijzeren prikkels zijn vastgemaakt. Zo beschrijft deze machines reeds Varro L. I. c 57 (vgl. Hoofdstuk 41:15.) 3. Men slaat met een stok de korrels uit, ‘t geen echter bij ‘t koren zelden geschiedt, alleen wanneer het in geringe mate voorhanden is (vgl. Richt. 5:11. Ruth. 2:17), doch bij peulvruchten was het de meest gewone manier van dorsen.

Het broodkoren moet verbrijzeld worden maar de landman doet dit niet om het te vernietigen, integendeel, opdat het tot brood worde; maar hij dorst het ook niet geduriglijk dorsende, noch hij breekt het met het wiel zijns wagens, noch hij verbrijzelt het met zijne paarden, hij doet niets om ten gronde te richten, maar alles ten nutte.

Het broodkoren wordt in een mortier gestampt, of in een molen gemalen en zo tot meel gemaakt, vermits de dorstuigen daartoe niet in staat zijn.

Gataker vertaalt in zijnen "cinnus" deze woorden "noch het broodkoren enz. ", met invulling van het ontkennend woordje uit vs. 27, dat is: het wordt door dorsen niet tot meel gemaakt, maar zo men dat wil in een mortier gestampt, of in een molen gemalen "Men kan" zegt hij, omtrent het tweede lid ook vertalen: "want hij zal het dorsende niet altoos dorsen. " Ene der redenen, waarom het broodkoren niet verbrijzeld wordt, is deze, dat hij de dorsslede daarover niet onophoudelijk laat gaan, of toelaat, dat de beesten het te lang betreden; maar wanneer het uit de bast geperst en van het stro afgezonderd, zo houdt hij stil en laat af van dorsen. Gelijk

nu de landman zijn koren niet altijd dorst, zo kastijdt God niet altoos de Zijnen; indien Hij dat deed zouden hun harten geheel bezwijken (Ps. 103:9; 125:3. Jes. 57:16. Klaagt. 3:31, 32). Verder staat in ‘t Hebr. "en hij breekt het eer, " zodat hier wederom een voorbeeld is van het ontbreken van het woordje van ontkenning, dat hier moest worden ingevuld. Deze is ene tweede reden, waarom het koren niet verdorven wordt, namelijk omdat de landman het werk dermate weet te schikken, dat noch de hoeven der paarden, noch het wiel der dorswagens, schoon bezet met ijzeren tanden, het graan zelf in dier voege treffen, dat het nutteloos zij. Zo ook, schoon God de zijnen soms beproeft met harde dingen (Ps. 60:4, 5; 66:11, 12. Jes. 17:6), zo matigt Hij echter de verzoeking naar hun kracht (Ps. 103:13, 14. 1 Kor. 10:13 en schikt alles in Zijne wijze en heilige Voorzienigheid dermate, dat zij daarin niet vergaan (Ezechiël. 11:16. Luk. 21:16, 18. Rom. 8:28). " .

Elk kind van God heeft een bijzonderen weg van opvoeding en tuchtiging nodig, gelijk niet voor alle gewassen dezelfde wijze van dorsing geschikt is. God die de verschillende harten formeerde, kent ook de verschillende zijden, waar zij voor de zonde het meest zijn geopend, en die vooral moeten aangevat worden, zullen zij door tuchtiging worden vernieuwd en veredeld.

Zulks komt ook voort van de HEERE der heirscharen ten opzichte van Zijn volk Israël. Er mogen ook nog zulke vreselijke gerichten komen, bij welke maat noch doel op te merken is. God heeft daarom nog gene verdelging op het oog: Hij is wonderlijk van raad, Hij a) is groot van daad. Wat Hij in Zijne wijsheid besloten heeft, weet Hij alzo te volbrengen, dat ook in de wegen en middelen, van welke Hij zich bedient, wijsheid openbaar wordt.

Jer. 32:19

De ernstige les, de lieflijke troost achter de sluier van de parabel is in ‘t kort deze: Jehova straft, maar om te kunnen zegenen; Hij want, maar vernietigt niet; Hij dorst de Zijnen niet, maar Hij klopt ze, en zo Hij ook dorste, zo kunnen zij zich troosten in ‘t gezicht op de tijd van het gericht, die hen wacht, zij worden niet verpletterd.

God, de landman, heeft Zijn land Kanaän als met moeite en harden arbeid bereid, om daar Zijn zaad, het kroost der aartsvaders, te doen wortelen. Doch dit zaad is van verschillende soort. Efraïm en Juda: God behandelt het ook verschillend. Beiden worden zij gedorst in het Goddelijk gericht, doch het een wordt slechts lichtelijk geslagen, gelijk Juda door de ASSYRIËRS: het andere wordt onder de ijzeren dorswagen gebracht, gelijk Efraïm; doch ook dit zou niet worden verpletterd, en de Assyrische verdrukking zou aan Efraïm geen einde maken. Zie! zo schikt God, anders zo onnavolgbaar in Zijne raadslagen en handelingen, zich menigmaal naar de eenvoudigste bezigheden van het dagelijks leven.

Hij weet, hoe Hij doen moet met al Zijne schepselen, zodat dit het meest beantwoordt aan hetgeen tot Zijne verheerlijking dient. Wanneer Zijn doel bereikt is, zullen de droefenissen en vervolgingen van Zijn volk ophouden. Zijn koren zal verzameld worden in de schuur, maar het kaf zal worden verbrand met onuitblusselijk vuur.

De strafgerichten op de grond der mensheid zijn noodzakelijk, gelijk het ploegen, eggen, zaaien en dorsen om het brood tot voeding te winnen, ten zegen en tot heil des lands; niet op het dorsen komt het ten slotte aan, maar op het verkrijgen van graankorrels. Maar, gelijk naar ene onverbrekelijke wet de bearbeidingen van ‘t land en van zijne voortbrengselen in regelmatige opvolging menigvuldig zijn, zo ook de louterende opvoedingsmiddelen des volks naar de raad der Goddelijke wijsheid, en gelijk elk gewas opdat het gedije en vrucht drage, zo laat de wijze Landheer des hemels op de akker Zijns volks de verschillende vruchten verschillend dorsen en ziften.

HOOFDSTUK 29.

JERUZALEM ZAL VERWOEST, DE JODEN ZULLEN VERBLIND, DE HEIDENEN BEKEERD WORDEN.

II. Vs 1-24. In het vorig Hoofdstuk werd de hoofdstad van Efraïm als een bloemenkrans voorgesteld; in het Hoofdstuk dat voor ons ligt, staat tegenover haar de stad Jeruzalem, onder de naam van Ariël. Daardoor wordt zij als ene haardstede Gods en als leeuw Gods voorgesteld. De profeet begint deze voorzegging met ene verhevene summarische introïtus (inleiding), en legt als met reuzenschreden de verren weg tussen bedreiging en belofte in een kort woord af (vs. 1 en 2); daarop begint hij achter de weg, die hij in weinige majestueuze woorden heeft doorlopen, van voren af aan. Het eerste deel zijner profetie ontwikkelt hij dan door datgene voor te stellen, wat er van Jeruzalem te zijner tijd zal worden (vs. 3 en 4), om daarna ook de redding te voorzeggen, waardoor de Heere de stad als in één ogenblik uit haren hoogsten nood zal verheffen (vs. 5-8). Hierop spreekt hij uit hoe deze zijne prediking voor zijne toehoorders ene vreemde en onverstaanbare zou zijn. Dit was nu echter niet anders, daar het oordeel der verblinding over hen was gekomen en de Heere besloten had wonderbaar met Zijn volk te handelen (vs. 9-14). Terwijl hij vervolgens de vermetelheid bestraft, waarmee het geslacht van dezen tijd met eigen plannen, die het meent voor de Heere te kunnen verbergen, zich zelven wil helpen (vs. 15 en 16), gaat hij over tot de omvang der gedachten, die de Heere in korten tijd tot stand zal brengen, en tot de gemeente der veranderde nieuwe toekomst. Al het onverbeterlijke toch wordt de ondergang prijs gegeven. Israël's einde zal echter zijn overeenkomstig zijn oorsprong, en in 't vervolg zal ene gemeente in de plaats van de vorige treden, in welke de tegenwoordige zelfverblinding voor een recht inzien, en het tegenwoordige tegenstreven voor ene blijde leergierigheid geweken zijn. (vs. 17-24).

Wee Ariël, Ariël 1) (d. i. Jeruzalem)! de stad waarin David gelegerd heeft; waar hij zijn hof had (2 Sam. 5:6 vv.), doet jaar tot jaar, laat ze feestofferen slachten; leeft in uw gerustheid voort, terwijl de jaarlijkse feesten gezet gevierd worden, en weer voor de toekomstige feesten voorbereidselen worden gemaakt, alsof er altijd ongestoorde vrede zou zijn, totdat de tijd des gerichts daar is.

Het kan twijfelachtig zijn in welken zin de apocalyptische naam van Jeruzalem (vgl. Hoofdstuk 22:1 "het dal des gerichts") moet worden opgevat: het woord betekent eensdeels "leeuw Gods" (2 Sam. 23:20), anderdeels "vuurhaard Gods" (Ezechiël. 43:15 vv.). Misschien is de naam met opzet dubbelzinnig gekozen, zodat hij in vs. 1 in de tweede, in vs. 2 in de eerste betekenis staat. Een vuurhaard Gods was namelijk Jeruzalem in zoverre, als David daar niet alleen zijn hof had opgeslagen, maar ook de heilige verbondskist daarheen had gebracht (2 Sam. 6); sedert dien tijd had de Heere te Zion vuur en te Jeruzalem een haard (Hoofdstuk 31:9).

Daardoor, dat David zijne hofhouding naar Jeruzalem had overgebracht en daarna de heilige Verbondsark daarheen liet halen, werd Jeruzalem tot een vuurhaard Gods.

Evenwel zal Ik dien rustigen loop der zaken spoedig veranderen en Ariël beangstigen, en er zal treuring en droefheid wezen, en die stad zal Mij, tengevolge van de angst en de nood, die over haar komt, gelijk Ariël zijn, 1) zij zal in de vollen zin van het woord wezen, wat haar naam te kennen geeft.

Hier nemen wij dus het woord in de betekenis van "leeuw Gods". De zin is dan deze: Ik kan het niet over Mijn hart krijgen, haar werkelijk te overweldigen; Mijne genade, die haar ter zijde staat, zal Mijne aanvallen op haar te niet doen, de kracht van Mijnen aanval tegen haar breken. Door hare gebeden, door hart verootmoediging, door hare boete (Hoofdstuk 37) zal zij Mij overmeesteren, gelijk Jakob Israël door Mijne kracht onverwinbaar was voor Mij-zelven, en in de strijd met Mij verwon (Gen. 32:24 vv.). Een leeuw Gods door Gods genade, als zodanig zich zelf betonende tegenover God. " Anderen, die hier ook ene dubbele betekenis vasthouden, leggen bovenstaande woorden zo uit: "Door Mij bekwaam gemaakt zal zij zich betonen een vuurhaard Gods te zijn, daar zij als een vuuroven de vijanden verteert (Hoofdstuk 37:36 vv.) of, daar deze even als het op het altaar opgestapeld en in brand gestoken hout door Jeruzalem hunnen ondergang vinden. " .

Ene andere verklaring geeft v. d. Palm, hierin Hensler volgende, als hij zegt: "Er is hier ene toepassing op de waren Ariël, te weten, de vuurhaard van het altaar Gods, of op het altaar zelf; daar rondom had men altijd gekerm en gesteun van de offerdieren, die er rondom heen gebonden stonden of geslacht werden. Zo zou nu ook in gans Jeruzalem gekerm en hopeloos gebaar plaats hebben, van alle kanten, "om de nood des lands, " zo verklaart ook Klinkenberg, dat Jeruzalem de Heere tot een vuurhaard zou wezen, om de Joden door het vuur van Zijnen toorn aldaar te verteren.

i. moet het hier in de zin van vuurhaard worden opgevat. Als de Heere zich over Jeruzalem ontfermt, zal zij werkelijk een vuurhaard blijken te zijn, die hare en Gods vijanden verteert.

In deze beide eerste verzen wordt dan in korte woorden gezegd, wat er met Jeruzalem zal plaats hebben, terwijl in de volgende verzen meer uitvoerig hierop wordt ingegaan.

Want a) Ik zal een leger, het leger van Sanherib (Hoofdstuk 30), in het rond om u slaan, en Ik zal u belegeren met bolwerken, u rondom omsingelen, en Ik zal vestingen tegen u opwerpen 1) (vgl. Luk. 19:43).

Jer. 6:3. Ezechiël. 17:17

God zegt niet dat Hij de stad verwoesten of uitdelgen, maar alleen dat Hij haar beangstigen wil en zal. Hij zou haar treurig en bedroefd maken, opdat zij zich bekeerde van hare boze wegen en dus haar ondergang voorkomen mocht. Meermalen had Hij haar met een heirleger Zijner Engelen omringd en haar beschermd en verlost van en tegen al hare vijanden, maar nu was Hij haar vijand geworden en bestreed haar met de wapenen harer tegenpartijen.

Dan zult gij vernederd worden; gij zult in groten nood, als een die boete doet, als een, die vol angst is van wege Gods oordelen, op de grond neerliggen (Hoofdstuk 36:22-37:4), gij zult uit de aarde, als uit de diepste diepte (Ps 71:20; 130:1) spreken, en a) uwe spraak zal uit het stof zachtjes voortkomen, en uwe stem zal zijn, in plaats van het overmoedig spotten, dat nu van u gehoord wordt (Hoofdstuk 28:14 vv. 22), uit de aarde als van enen tovenaar 1), die in schijn van daar een spooksel laat spreken (1 Sam. 28:7), en uwe spraak zal uit het stof piepen, zeer zacht en klagend klinken.

Jes. 8:19.

De tovenaars of dodenbezweerders gaven voor de doden te laten spreken; tot dat einde bootsten zij een geluid na, alsof er ene stem dof en zacht uit de aarde opwaarts kwam. Het zacht en dof spreken is een bewijs van vrees en neerslachtigheid; dit bedoelt Jesaja, doch hij kiest zulke uitdrukkingen, dat hij tevens van ter zijde het bespottelijk bijgeloof ten toon stelt.

‘t Is groot en schoon, dat Jesaja in de naam zijns Heren tegenover de duistere onweerswolk der gerechtigheid, de vriendelijken regenboog der genade laat schitteren. De veelbetekenende, viermaal wederklinkende naam Ariël is het, die hem zelven de troost der onschendbaarheid der heilige godsstad geeft. De vuurhaard Gods, die daar schijnt (Hoofdstuk 31:9), zal voor de duisternis der heidenen niet uitgaan. Maar verootmoedigd zullen de trotse inwoners der heilige stad ten diepste worden, en terwijl de profeet haar door de wallen der belegeraars dicht ingesloten en in ‘t nauw gebracht ziet, verschijnt hem haar beeld in de persoon van ene op de aarde liggende, diep in ‘t stof gehulde, treurende vrouw, die in boetedoening en geween met gesmoorde stem God om genade smeekt; ja! de levensvolle is nu als een spooksel geworden, dat uit de diepte met gebrokene, gesmoorde stem spreekt.

En de menigte uwer vreemde 1) soldaten, zal zijn gelijk dun stof, en de menigte der tirannen, der dapperste legerhoofden a), als voorbijvliegend kaf; en b) het zal in een ogenblik haastelijk geschieden.

Job 21:18. Ps. 1:4; 35:5. Jes. 17:13. b) Jes. 30:13.

In het Hebr. Hamoon zaraïk. Beter: de menigte uwer vijanden. Het woord soldaten, is door onze Staten-Overzetters er tussen in gevoegd. Maar er wordt hier niet gesproken van de vreemde hulptroepen, maar van de vijanden, die als dun stof, d. i. in ontelbare menigte, en straks van de tirannen, die, als voorbijvliegend kaf, evenzeer in grote menigte zouden komen.

Maar er ligt tevens in opgesloten, dat al mocht de vijand als dun stof en als opstuivend kaf, zo ontelbaar velen, tegen Jeruzalem samenspannen, zij ook straks als stof en kaf voor de hand Gods zouden wegstuiven.

Daarop wijst toch het laatste gedeelte, waarin gezegd wordt, dat het in één ogenblik zou geschieden.

Terecht tekent Henry aan: "De menigte van uwe vreemde vijanden, van de volken der vreemden, die u bestrijden, zal geheel en al verslagen en als kaf haastelijk door de wind verdreven worden. "

Gij zult van de HEERE der heirscharen bezocht worden en wel met donder, met aardbeving, en groot geluid, met wervelwind en onweder, en de vlam eens verterenden vuurs
1).

Dit ziet niet op een bezoeken in toorn, maar in genade, want de ontbonden natuurkrachten zullen instrumenten des Heeren zijn om de vijanden te vernietigen en Jeruzalem te verlossen.

En wat voor u ene bezoeking is in genade, dat is voor de Assyriërs ene bezoeking in toorn; gelijk de droom van een nachtgezicht in een ogenblik voorbij is, alzo zal ook de veelheid aller heidenen spoedig en spoorloos verdwenen zijn, van allen, die tegen Ariël strijden zullen; zelfs allen, die tegen haar en hare vestingen strijden, en haar, en in ‘t bijzonder de burg op Zion, beangstigen zullen.

Het zal, om het beeld van het vorige vers nog eens te gebruiken, alzo zijn, gelijk wanneer een hongerige droomt, en ziet hij eet, (dat hij eet); maar als hij ontwaakt, zo is zijne ziel 1) ledig, of gelijk als wanneer een dorstige droomt, en ziet hij drinkt (dat hij drinkt); maar als hij ontwaakt, ziet, zo is hij nog mat, en zijne ziel is nog even begerig als te voren; alzo zal de menigte aller heidenen zijn, die tegen de berg Zion krijgen, al hun verwachtingen, om Jeruzalem te verslinden, zullen als in één ogenblik vergaan.

Hongeren en dorsten van de ontwaakte wordt aan zijne ziel toegeschreven (vgl. Hoofdst. 32:6; 5:14. Spr. 6:30), omdat hier de ziel de oorzaak is van het fysische leven, en alle zinnelijke bewegingen en verrichtingen zonder haar gene ervaringen en gewaarwordingen zouden zijn. De hongerige maag is alleen hetgeen ondervonden wordt, al het gevoelige aan de lichaamsdelen is slechts middel tot gewaarwording; de ziel is het die gewaar wordt. Uit de toestand van het dromen in het waken overgegaan gevoelt de ziel hare begeerte even zo onvoldaan als te voren.

De Assyriërs hadden in hun verbeelding Jeruzalem reeds ingezwolgen, maar God zou hun hoop haastig verijdelen en hen ledig en onvoldaan wegzenden.

Des Heeren doel is bereikt, en gelijk Zijn volk, vernederd in ‘t stof gebogen, des Almachtigen hand heeft gezien, zo zullen ook de heidenen haar ondervinden, en gelijk stof en kaf voor Zijn storm, eer zij ‘t vermoeden, in een ogenblik wegvliegen. Wat is nu hun geweldig rumoer voor Jeruzalems poorten tegen de grote stem van Jehova, tegen de donder Zijns woords, tegen ‘t verterende vuur Zijner schitterende bliksems, tegen de onweersstorm van Zijn verpletterend gericht? In ene spottende gelijkenis belacht de profeet de teleurgestelde verwachtingen der naar Jeruzalems schatten hongerende en dorstende vijanden als een tergend droombeeld des nachts, dat in de slaap bedrieglijke vervulling van de wens voorspiegelt, om bij ‘t ontwaken des te gevoeliger ledigheid achter te laten.

Maar zal die indruk ene blijvende zijn? Deze diepe vernedering van Ariël, deze wonderbare redding, deze plotselinge verheffing uit de diepte in de hoogte, zal zij bij u wel meer dan ene ogenblikkelijke verbazing te weeg brengen (Luk. 18:8). Zij vertoeven, daarom verwondert u (liever: verbaast en verwondert u) over de verblinding, zij zijn vrolijk, derhalve roept gijlieden, maar het is niet het Gode welgevallige vreugdegeroep; zij zijn dronken, maar niet van wijn, welke toestand ten minste nog een voorbijgaande is; zij waggelen, maar niet van sterken drank, van dadelwijn.

Schultens meent, dat de spreekwijs "dronken en niet van wijn" ook de betekenis heeft van: meer dronken, meer bedwelmd dan zij, die zich in wijn of geestrijk vocht te buiten gaan.

Zij waren dronken, maar niet van wijn of wijn alleen, want ook was de dronkenschap een hunner zonden, maar hun dronkenschap ontstond ook uit liefde tot de wereld en hare vermaken, en bestond dus in verkleefdheid aan bedorven beginselen, en aan vooroordelen tegen God en de godsdienst. Zij wisten niet wat zij zeiden, deden of dachten, noch wat zij wilden doen. God had meermalen tot hen gesproken en hen een en andermaal laten vermanen en bestraffen, maar zij begrepen het niet en verstonden het niet. Zij waren onbestendig in hun raad en besluit nemen en struikelden over alles, wat hun in de weg lag.

Zodanig is de aard toch ener geestelijke dronkenschap.

Ik verwonder mij echter niet over dat ongeloof en die stompzinnigheid naar de geest; want de HEERE heeft over ulieden, gelijk Hij mij bij mijne roeping tot profeet heeft geopenbaard (Hoofdst. 6:9 vv.), uitgegoten a) enen geest des diepen slaaps, en Hij heeft uwe ogen 1) toegesloten, zodat zij even als dronkenen, voor onderwijzing geheel ontoegankelijk zijn geworden en onbekwaam om tot nadenken te komen, de profeten en uwe hoofden en de zieners heeft Hij verblind 2), en deze waren als het ware geroepen, om uwe ogen te zijn, zodat het gehele lichaam des volks in donkerheid is (Matth. 6:22 vv.).

Rom. 11:8.

Onder uwe ogen, worden niet verstaan de lichamelijke of zelfs de geestelijke ogen van het volk in het bijzonder, maar de Profeten, en zieners, die zo aanstonds worden vermeld. Zo streng is de tuchtroede Gods over het volk, dat zij, die de geestelijke ogen des volks moesten zijn, geheel verblind zijn geworden, bevangen met de geest des diepen slaaps, zodat zij schier ongevoelig zijn geworden voor alle oordelen Gods en de aankondiging er van.

Wanneer de predikers van Christus slapen, slaapt ook de gehele gemeente; daarom moet men voor niemand zo ernstig bidden als voor de leraars.

Daarom is ulieden alle profetisch gezicht, alle openbaringen, die de Heere aan enen door Hem bezielden profeet, als mij, over de aard der meer nabijzijnde en verder verwijderde toekomst ten dele laat worden, geworden als de woorden van een verzegeld boek, hetwelk men geeft aan enen, die lezen kan, zeggende: Lees toch dit, en hij zegt: Ik kan niet, want het is verzegeld.

Of men geeft het boek aan enen, die niet lezen kan, zeggende: Lees toch dit, en hij zegt: Ik kan niet lezen.

Onder degenen, die kunnen lezen, zijn de profeten en de oversten des volks bedoeld, onder degenen, die het niet kunnen, de menigte des volks. Voor beiden is door Gods gericht alles, wat God Zijnen waren profeten geeft te zien, gesloten: de eersten mogen enig uitwendig begrip hebben, maar het inwendig verstaan der Openbaring is hun verzegeld; de anderen hebben dat niet eens, maar staren het woord der profeten aan, als een, die niet lezen kan, het geschrevene aanstaart.

Vs. 9-12. De voorzegging des profeets heeft hare werking op degenen, aan welke zij allereerst gericht was, op de van de waan bedwelmde spotters Zijns volks, niet gemist. Maar hij tekent hen voortreffelijk zo als zij zijn en hun gelijken te allen tijde hebben. Zij zijn wel is waar door de onweerstaanbare macht van ‘t profetische woord als door de bliksem uit de hoogte getroffen en staren elkaar aan, zodat spot en tegenspraak hun wel vergaat, maar zij blijven ook verstijfd, als met blindheid geslagen en tuimelen voort in deze verblinding der lichtzinnigheid. ‘t Is toch, als ware alle vrije beweging van de wil als in een diepen slaap, door de Heere over hen uitgegoten, verlamd, zodat zij zich niet kunnen opbeuren, indien zij ook wilden; hun ogen zijn zo vast gesloten, dat zij ze niet kunnen openen. Ja hun hoofden zijn als met een deksel bedekt. Sterker, inderdaad, kon men de gehele willoosheid en de onbekwaamheid tot alle zedelijke zelfverheffing des mensen niet schilderen, dan het hier geschied is. "Zij hebben ogen en zien niet, oren en horen niet!" dat is de oude klacht aller profeten en getuigen der waarheid.

Dit oordeel der verharding is in de tegenwoordigen tijd, onder Hizkia’s betere regering, niet minder dan onder die van de goddelozen Achaz, daar het volk uit het ongeloof alleen door uitwendigen invloed is overgegaan in de toestand van dode rechtzinnigheid en de bekering gene waarachtige, gene inwendige is geworden. Want de Heere, de Albestuurder, heeft gezegd, evenals in Hoofdst. 1:11 vv. :
Daarom, dat dit volk tot Mij nadert alleen met zijnen mond, en zij Mij alleen met hun lippen eren, doch hun hart verre van Mij doen 1), en hun vreze, waarmee zij Mij vrezen, mensengeboden zijn, die hun geleerd zijn 2), die alleen volgens het gebod, naar de door Hizkia voorgenomene hervorming (2 Kon. 18:3 vv.), aangeleerd zijn;

Matth. 16:8. Mark. 6:6.

Men lette hier voornamelijk op de zonde, welke hun ten laste wordt gelegd, n. l. de geveinsdheid in het verrichten van de uitwendigen godsdienst. Hij, die de harten tot in deszelfs diepte kent en doorziet, is door geen voorgevens, noch schijnschone verrichtingen te begoochelen. Want Hij weet alle dingen, en kent dus in de grond alle uitwendige bewegingen, en of zij, die Hem met de mond en de lippen eren, oprecht zijn of niet.

De Profeet spreekt hier het oordeel uit over de dode werken, waarmee Israël God wilde bedriegen. Die dode werken bestonden hierin, dat het volk nog wel uitwendig van de Heere sprak en van Zijne geboden, maar niet om de Heere daarmee te eren, maar om zich zelfs

wille. Met het hart vertoefden zij in de wereld, terwijl zij met hun lichaam in de tempel verkeerden. Door Zijne Ordinantiën lieten zij zich niet leiden, noch door Gods straffen en oordelen zich tot bekering brengen.

Het was alles uitwendig. Hizkia had beproefd een ware hervorming onder zijn volk te weeg te brengen, en het scheen wel, dat Juda zich tot God bekeerd had, maar alle hervorming was buiten het hart omgegaan. Het was niet een werk des Geestes, maar der mensen.

Daarom, ziet, Ik zal voorts, gelijk Ik reeds ben begonnen, nu ook verder op ene nieuwe, bijzonder in ‘t oog vallende wijze, wonderlijk handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaarlijk a); want de wijsheid zijner wijzen zal vergaan, en het verstand zijner verstandigen zal zich verbergen.

Jer. 49:7. Obadja 1:8. Matth. 11:25. 1 Kor. 1:19.

Wat de vroegere leidingen van dien aard aangaat, zo behoort hiertoe bijv. het lot van Achaz, dat juist door de Assyriërs, van welke zijne staatkunde hulp had verwacht, onheil ondervindt (2 Kon. 16). Terwijl de wegen, die zij in eigen wijsheid zo te recht geloofd en te zijn ingeslagen, mislukten, de plannen, hoe voortreffelijk ook gemaakt, niet gelukten, of zelfs (even als die van Efraïm het verbond met Egypte en vroeger reeds met de Arameërs (2 Kon. 17:4; 16:5 vv.) ten verderve werden, kwam het daartoe, dat zij eindelijk radeloos waren en niet wisten, wat zij zouden zeggen en doen. Zo ook nu. Thans hebben zij een anderen weg ingeslagen dan onder Achaz, dien van de vervulling der wet, doch welke door gene wedergeboorte des harten vergezeld en alzo slechts schijnbaar was. Zij houden zich nu zeker voor geborgen, en toch helpt ook deze weg niet. De Assyriërs komen niet! En ook Egypte helpt niet. Het verbond met deze heeft hun eerder schade aangebracht! Nu staan de gedachten stil; men moet het voortaan dan liever nalaten om iets te voren te berekenen, op het een of het ander rekening te maken, dezen of genen weg als reddingsmiddel in te slaan; niets helpt meer; er is niets dat ene werking teweeg bracht, zo als het behoorde, het kan te voren niet worden berekend, wat daarvan moet komen. Zo was er ene diep gewortelde overtuiging, dat de Heere om Zijnszelfs wil het volk van Zijn eigendom niet geheel kon prijs geven. Deze overtuiging was reeds tot schande geworden ten opzichte van Efraïm. Zij ging in nog veel bedenkelijker graad, gelijk het scheen, de zekere beschaming te gemoet, toen Sanherib’s boden Jeruzalem ter overgave opeisten. Toen kon gene wijsheid der mensen het begrijpen, hoe de Heere dat kon verenigen met Zijnen naam, Zijn belang, Zijne belofte. Desgelijks was het ten tijde van Christus. De valse wijsheid, die in opgeblazene geleerdheid leerde, dat ene gerechtigheid moest worden verworven, werd te schande bij de dwaasheid der prediking van ene rechtvaardiging, die de zondaar geschonken werd. En nog meer. Als de Heere in de gedaante van een knecht verschijnt, als Hij door lijden en bezwijken en sterven in smaad en schimp, door de dood eens misdadigers overwint, zijn alle wijzen zonder wetenschap. Daarom denk ik, dat in hoofdzaak de zin der woorden in vs. 14 de volgende is: De Heere wil Juda, Jeruzalem in ene diepte van ongeluk brengen, zodat niemand meer een uitweg weet, niemand een middel ter uitredding kan aanwijzen, alle wijzen onder het volk, nadat alle ten hun gunste ondernomene pogingen niet hadden teweeg gebracht wat zij moesten, zelfs het tegendeel hadden uitgewerkt, radeloos staan en niets meer weten.

Wee degenen, die, heimelijk met Egypte in onderhandeling gaan, menende, dat de door God bezielde profeet toch niets daarvan zal opmerken, en hen dus ook niet om zulk ene on-theocratische politiek zou kunnen bestraffen (Hoofdstuk 28:15). Wee hen, die zich diep versteken willen voor de HEERE, hunnen raad verbergende; en welker werken in duisterheid geschieden, en zij zeggen: a) Wie ziet ons en wie kent ons? wie zou iets kunnen weten van 't geen wij in het geheim doen?

Ps. 94:7.

Gelijk men in de dagen van Achaz heimelijk een verbond maakte met Assur, menende dat zulks voor de Heere verborgen kon blijven, zo had men nu zijn oog gericht op Egypte, en verkeerde in dezelfde mening, dat de Heere het niet zag en Hij er niet mee bekend was. Maar de Profeet komt hun hier verzekeren, dat voor de Heere niets verborgen is, dat ook de verborgenste dingen Hem bekend zijn.

Zulk ene handelwijze is verzaking en ontering van God. Ulieder omkeren is, alsof de pottenbakker geacht werd als leem, (die hij tot een vat vormt, dat het maaksel zei van zijnen maken: Hij heeft mij niet gemaakt, ik kan hem wel ontberen; en het geformeerde vat van zijnen pottenbakker zei: Hij verstaat het niet, 2) hij kent mij niet. Eveneens doet gij, menende dat de Heere uwe geheime gedachten en raadslagen niet zou opmerken.

In het Hebr. Hofkekem, of volgens een andere lezing, Hafkekem. Beter: o uwe verkeerdheid! Het volgende is dan te lezen: of is de pottenbakker gelijk geacht als het leem, mag het maaksel zeggen tot zijn maken enz. ?

Hiermede wijst de Heere op de zonde van zijn volk, dat, hoewel het een werk is, dat door Hem is voortgebracht en onder Zijn heerschappij staat, zich toch wil gedragen als ware het eigen maaksel. Ja, dat het van mening is, dat Hij onbekend is met de geheime bedoelingen en samenspanningen tegen Zijne heerschappij en met het leunen op Egypte.

Vs. 13-16. Op het levend verstand van het Godswoord komt het bovenal aan, indien de godsdienst niet ledig en ijdel zal zijn. Jesaja, steeds op het inwendige wezen aandringende, allen uiterlijken schijn met scherpen blik doorziende, tuchtigt ook hier weer, gelijk hij in zijne eerste rede gedaan heeft, (Hoofdstuk 1:11 en vv.) de hartelozen godsdienst met mond en lippen, de van mensen slechts overgeleverde, van buiten geleerde godsvrucht. Uit zulk ene kan voorzeker niet die wijsheid ontspruiten, van welke elders gezegd wordt, dat de vreze des Heren haar begin is (Spr. 9:10. Ps. 111:10) of wel die is (Job 28:28), waarvoor de denkers en de dichters des Ouden Verbonds getuigen, die als de paradijsboom des levens degenen beloofd wordt, die er naar streven (Spr. 3:18), met die zedelijke wijsheid, welke welgevallen vindt bij God en mensen (Spr. 8:30, 31), en welke de verhevene gestalte van onzen profeet omstraalt; maar die politieke wereldkennis van de kinderen der duisternis, die hunnen raad voor God verbergen, en hun werk in 't duister verrichten, over welke echter Jesaja voor toen, nu, en altijd het wee des verderfs uitroept. Welk ene verkeerdheid! Alsof de Schepper niet in 't binnenste van Zijn maaksel ziet, de gedachten der mensen niet doorzien en ze verijdelen kon! .

Is het niet nog om een klein weinig te doen, dat de Libanon in een vruchtbaar veld zal veranderd worden, en het vruchtbare veld voor een woud geacht zal worden?, dat de tegenwoordige stand van zaken een geheel andere zal zijn?

De huichelaars in Juda geloofden niet aan Jehova's macht en aan de werken van Zijne Voorzienigheid. Hier zegt de Heere dan, dat na korten tijd, Hij zelf een gehele verandering zal maken, zodat wat nu woud is vruchtbaar veld zal worden, en wat nu vruchtbaar veld is, in bos zal omgezet worden.

Met andere woorden, dat de komende verandering, ten goede zowel als ten kwade, van de Heere zou geschieden en zo, dat zijn Naam er door verheerlijkt werd.

Dit ziet ongetwijfeld op de verlossing van de Assyriërs als door des Heren hand, maar ook op de geestelijke herschepping, die nog onder een deel van Juda's volk zou plaats hebben.

En, om ook nog dit spreekwoord te gebruiken: te dien dage zullen de doven, in wier oren het woord der profetische prediking nu geheel nutteloos klinkt, horen de woorden des Boeks, zodat het noch voor de enen een verzegeld boek meer is, noch voor de anderen een schrift, dat zij niet kunnen lezen (vs. 11); en de ogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis van ongeloof en bijgeloof verlost, zullen zien, ongehinderd en vrij door alle duisternis, die hen omgeeft.

In de eerste betekenis doelen deze woorden op de omvang van alle gedachten en oordelen, die met de gebeurtenis in Hoofdstuk 37:36 vv. begon. Achter dien eersten zin ligt echter een diepere, dat de nu nog bosrijke en onbebouwde Libanon der heidenwereld tot een vruchten dragend veld, en weer het nu vruchtbare land van het Oud-testamentische verbondsvolk tot ene wildernis zou worden. Wat het eerste punt aangaat, wordt dan het wonder volbracht, waarvan de Heere in MATTHEUS. 11:5 spreekt: de blinden worden ziende en de doven horen (vgl. Hand. 26:18. Efeze. 5:8).

En de zachtmoedigen, de verootmoedigden onder het volk, die thans reeds ontvangbaarheid en begrip voor Gods woord hebben, maar van wege de grote menigte en de overmacht der anderen niet worden gehoord, zullen weer vreugde op vreugde hebben in de HEERE, daar hun geloofd gebleken is de ware wijsheid te zijn; en de behoeftigen onder de mensen, die nu door de grote menigte worden overschreeuwd, zullen zich in de Heilige Israël's verheugen, Wiens naam nu weer in volle heerlijkheid schittert.

Wanneer de tiran, de schreeuwers en onderdrukkers, tegen welke zij vroeger niets vermochten, een einde zal hebben, en dat het met de bespotter uit zal zijn, die over hen heerste, (Hoofdstuk 28:14), en dat allen, die tot ongerechtigheid waken, uitgeroeid zullen zijn 1);

In vs. 18-20 wordt inzonderheid de gunstige verandering ten goede van degenen, die nog op God vertrouwden, opgesomd.

Van wege degenen, waarvan in vs 20 en 21 sprake is, van wege hun macht en onderdrukking, durfden zij zich niet te openbaren, durfden zij niet vrijmoedig uitkomen voor hun geloof en hun vertrouwen op de God van Israël.

Maar als de Heere, de Heilige Israël's, Zich zelven heerlijk had geopenbaard in de uitredding van Jeruzalem, en het getoond had, dat Hij raad wist, waar niemand meer uitkomst zag, als Hij daardoor de spotters en de tirannen als op de kinnebak had geslagen, en deze waren vergaan, dan zouden zij niet alleen in 't verborgen, maar ook in het openbaar weer belijden, dat Israël's God hun God was en dat die God sterkte geeft.

Die enen mens schuldig maken om een woord, hem veroordelen, omdat hij de waarheid spreekt, een ieder, die met hun plannen niet instemt voor enen misdadiger of landverrader verklaren (Hoofdstuk 8:12), en leggen dien strikken, die hen bestraft in de poort (Amos 5:10), in het openbaar over hun verblinding, en die de rechtvaardige verdrijven in het woeste, 1) door allerlei nietige voorwendsels en beschuldigingen ten val brengen. Als die allen gevallen zijn, zal er vreugde wezen bij de kinderen Gods.

In het Hebr. Wajittoe batthohoe tsadik. Beter: en de rechtvaardige neerbuigen door het wezenloze, d. i. op nietige gronden, door leugen en bedrog. Want wel betekent het woestijn, maar ook wezenloze dingen, dingen die geen reden van bestaan hebben, en b moet hier vertaald worden door, door.

Aan dezen tegenwoordigen troostelozen toestand, nu Gods volk van wege de menigte verleiders en vervolgers in eigen midden geen recht kan verkrijgen, zijn burgerlijk en godsdienstig leven niet kan inrichten overeenkomstig de wil van Hem, wiens eigendom het is, zal de Heere een einde maken. Daarom zegt de HEERE, die Abraham uit de in heidendom weggezonkene mensheid verlost heeft en tot een vader der heilige gemeente Gods heeft geroepen (12:1-3), tot het huis van Jakob, dat nu die roeping heeft, alzo: Jakob zal, wanneer de tijd zijner verlossing van de zondige machten in zijn midden (vs. 20) daar is, nu niet meer beschaamd worden, dat het zich niet verder door dergelijke mensen zou moeten laten beheersen en verdrukken, en nu zal zijn aangezicht niet meer bleek worden 1) van smart, omdat men de waarheid Gods niet wil horen.

Hij, die in en door de verlossing van Abraham, uit wiens lendenen de grote Verlosser voortkomen moest, de zorg voor Zijn Kerk op zich nam, zal Zijne gelovigen nu niet laten drijven. Hij zal de ware Israëliërs, het echte zaad van Jakob, hoe verdrukt, toch te hulpe komen, alle schaamte en smaad van hun aangezichten, alle tranen van hun ogen wissen, zodat geen schaamte hun gelaat meer dekken, noch hetzelve ooit weer van schrik verblinden zal. Door Hem gemoedigd en gesterkt, zullen ze hun vijanden rustig durven tegenstreven, onverschrikt in het aangezicht zien en haastelijk van zich afkeren, gelijk zij allen kunnen doen, die de God van Abraham tot hunnen Bijstand en Helper hebben.

Want als hij, die thans in waarheid tot het volk Gods behoort, dan, als de tijd der verlossing van de tirannen en spotters (vs. 20) gekomen is, zijne kinderen, die na hem de gemeente zullen uitmaken, het werk Mijner handen zien zal in het midden van hem, de

bijzondere verandering van de staat der zaken, dien Ik door een wonder heb te weeg gebracht, dan zullen zij Mijnen Naam heiligen, en zij zullen de Heilige Jakob's heiligen, en de God van Israël vrezen. Ik, die tot hiertoe de naam had, dat Ik Jakob's of Israël's God was, zal nu ook inderdaad als zodanig erkend en geëerd worden.

En die dwalende van geest zijn (vs. 10 vv.), zullen, daar zich ten minste een gedeelte van hen laat leiden, tot verstand komen, tot rechte kennis en levendige toe-eigening van Mijn woord, en de tegenwoordige murmureerders, die morrende alle Mijne vermaningen tegenstreven, zullen voor zoverre zij bekeerd en vernieuwd worden, de lering aannemen met een blijmoedig en gelovig hart.

Zie de bekering wekt godsvrucht in de harten der mensen en de vrede en het genot van een nederigen en ootmoediger geest! Hij, die willens doof was voor de Goddelijke vermaningen en blind voor al wat geestelijk was, is beide, horende en ziende geworden voor de uitnemende leringen van Gods wet.

Vs. 17-24. Maar 't oog des profeets wendt zich af van 't tegenwoordige duister naar 't licht der toekomst. Het oude zal vergaan en alles nieuw worden, wanneer de louterende oordelen des Heren de lucht gereinigd en de grond met frisse levenskrachten doordrongen hebben. Een nieuw geslacht schiet op, dat in de vreze Gods wandelt en Zijn heiligen naam heiligt. De verlossing van Abraham uit de slavernij der dwaling wordt in zijn zand volbracht en de naam van Israël onder de heidenen verheerlijkt. De verdoolden en weerspannigen leren de waren God erkennen; de spotters en ongerechtigen zijn verdwenen, de doven horen de woorden der Heilige Schrift, de blinden zien uit de duisternis in het licht, de armen en ellendigen zijn vrolijk in de Heere. "Heil ons, dat wij de morgen gezien hebben, op welks aanbreken de profeet in het geloof gehoopt, naar welken hij onderzocht en uitgezien heeft! Zijn licht zal niet ondergaan en alles zal in helderen glans voleindigen.

HOOFDSTUK 30.

OP GOD EN NIET OP SCHEPSELEN MOET MEN ZIJN VERTROUWEN STELLEN.

III. Vs. 1-33. In Hoofdstuk 29:15 komt het plan bij de groten in Juda, om door een verbond met Egypte enen afval van Assyrië mogelijk te maken, nog voor als in het diepste geheim ontworpen en voorbereid. Nu vinden wij reeds een begin van uitvoering. De afgezanten zijn reeds onderweg, om met Farao te onderhandelen en hem door rijke geschenken voor de onderneming te winnen. Nu roept de profeet zijn wee dit over de afvallige kinderen, die in hun weerspannigheid er op uitgaan, om zonde op zonde te hopen, en in hun dwaasheid niet willen inzien, dat zij op hun wegen slechts smadelijke teleurstelling, maar gene hulp verkrijgen (vs. 1-5). Hij spreekt vervolgens nader van de ontzaglijke verkeerdheid, waarmee men zich zozeer om Egypte vermoeit, zo vele offers en bezwaren getroost, om zich dit volk aan de hals te werpen, en dat alles toch om niet en weer om niet. Egypte, dit grootsprekende volk, is toch een stilzitter, en opdat Juda nu reeds weet, welke ervaring er voor de deur staat, wordt het hem op ene tafel voor de ogen en in een boek tot blijvende herinnering geschreven (vs. 6-8), Deze liefde tot de leugen, waarom Gods volk niet wil horen, wat het tot zegen is, maar alleen dat, waarnaar de oren verlangen, heeft het tot een gescheurden muur gemaakt, waarvan reeds steen aan steen zich naar buiten dringt, de nabijzijnden val verkondigende. Het zal als een pot, van welken niet eens een gewone scherf overblijft, worden aan stukken geslagen. Omdat het niet heeft willen stil zijn en hopen, zal de Heere zich van hen keren en lang op het wederkeren Zijner genade laten wachten. Daar het integendeel op paarden en snelle lopers heeft willen vluchten, zal het op de verschrikkelijkste wijze worden op de vlucht gejaagd en door zijne vervolgers ingehaald (vs. 9-18). En toch is er na de tijd van het gericht ook de tijd van genade, en achter de staat der verwerping ook weer een staat van welvaart; deze heeft buitengewoon veel geluk in geestelijk en lichamelijk opzicht in zich (vs. 19-26). Zulk een toestand van welvaart kan eerst dan komen, wanneer alle tegen God gekante machten ter zijde zijn gesteld en zodanige terzijdestelling weer haar voorspel heeft in hetgeen spoedig met Assur zal geschieden.

Wee de kinderen, die afvallen van het huis van Juda, spreekt de HEERE, om enen raadslag te maken, maar niet uit Mij (Hoofdstuk 29:15) om maatregelen ter redding te nemen, die regelrecht tegen Mijne voorschriften indruisen, en om zich met ene bedekking te bedekken, 1) maar niet uit Mijnen Geest, die tegen hetgeen Ik door de mond der profeten gezegd heb; tegen Assyrië een verbond met Egypte zoeken, om zonde tot zonde te doen, daar zij de op zich zelve reeds zondige gedachte stap voor stap voortzetten tot steeds verdere verwezenlijking.

In het Hebr. Linsook masseka. Beter: om een verbond te sluiten. Het eerste woord betekent eigenlijk plengen, een dankoffer plengen, en dewijl bij verbonden zulke offers gebracht werden, heeft het de betekenis verkregen, in verbinding met het tweede woord, van, een verbond sluiten. De Heere spreekt hier Zijn oordeel, Zijn wee uit over het verbond sluiten van de on-theokratische hofpartij met Egypte. Niet alleen dat zij van de Heere waren afgevallen, maar ook stapelden zij zonde op zonde, door in het geheel niet meer met Hem te rekenen.

Die thans reeds in de gezanten, die zij hebben afgezonden (vs 4), gaan, om af te trekken in Egypte en vragen Mijnen mond niet, of hun voornemen met Mijnen wil overeenstemt; om zich te sterken met de macht van Farao, en om hun toevlucht te nemen onder de schaduw van Egypte, ofschoon reeds hun natuurlijk gevoel hen kon zeggen, dat van de vroegere verdrukkers van hun volk, uit wier hand Ik ze eerst met Mijnen sterken arm heb moeten redden, om ze tot een zelfstandig volk te maken, hun nooit iets goeds kon toekomen.

Den mond des Heren vraagde men vroeger door Uriem en Tummim, licht en recht. Ex. 28:39 Joz. 9:14. Richt. 1:1 vv. 20:18. 1 Sam. 23:6, 9; 2 Sam. 2:1. "Sedert echter in de economie des Ouden Verbonds, die op wet en belofte gegrond was, de profetie als een organisch lid was ingevoegd, was deze het middel tot een persoonlijk verkeren van het volk met de Heere, toen namelijk de tijd onder de koningen voornamelijk een tijd was, dat ook de Geestelijke oversten aan hun roeping ontrouw werden, en betoonden onbruikbaar te zijn, zowel om het volk de wet Gods te verklaren, als om in bijzondere gevallen Zijnen wil bekend te maken.

Welaan! zo zult gij het door de daad ervaren, wat gij op Mijn woord niet wilt geloven, dat gij van de grenzen van Egypte voor altijd moet verwijderd blijven (Deut. 17:16); want de sterkte van Farao, op welke gij uw vertrouwen stelt, zal ulieden tot schaamte zijn, zodat gij u in uwe verwachtingen geheel zult tegengesteld zien, en die toevlucht, die gij zoekt onder de schaduw van Egypte, zal u tot schande uitlopen, daar die macht u in de nood in de steek zal laten.

Wanneer zijne vorsten, de oversten, die Israël tot het gewenste verbond als onderhandelaars afzendt, zullen geweest zijn tot Zoan (= laag oord), te Tunis, de residentie van Farao in Beneden-Egypte (Exod. 5:1), zullen gekomen zijn, en zijne gezanten zullen gekomen zijn tot nabij Chanes 1), de residentie in Midden-Egypte, ten zuiden van het meer Meoris, aan de Nijl gelegen, het later Heracleopolis.

Onder Chanes is waarschijnlijk het tegenwoordige Huês of Ehnés te verstaan, hetzelfde als A nusiy bij Herod II, 137.

Moeris is een meer aan de linkeroever van de Nijl in Midden-Egypte, dat een oude koning van dezen naam, zo men oudtijds wilde, liet graven tot een vergaarbak voor het overvloedige Nijlwater. Het is, tenminste gedeeltelijk, onder de naam van Karum-meer nog aanwezig.

Hij zal, hoeveel moeite zij besteden, om hun doel te bereiken en hoe diep zij ook het land met hun smeekschriften intrekken, hen allen beschaamd maken door een volk 1) het volk van Egypte a) dat hun geen nut kan doen, noch tot hulp, noch tot voordeel, maar tot schande en ook tot smaadheid zijn zal, omdat de Assyriërs daardoor te meer zuilen verbitterd worden.

Of, alles, d. i. al wat er mee in aanraking komt, zal te schande worden door een volk. De profeet zegt het hier, dat alle steunen en alle hulp zoeken bij de gebrokenen rietstaf van Egypte niet alleen op niets zal uitlopen, maar dat men ook nog beschaamd er mede zal uitkomen. Zij zouden hen niet met ernst helpen, zij zouden hen meer benadelen dan bijstand verlenen.

Deze is de last, de gerichtsspraak (Hoofdstuk 13:1) der beesten, van het beest, van het zuiden: naar, of door, het land des angstes en der benauwdheid, het land, dat de reizigers zo vele gevaren en bezwaren verwekt (Exod. 13:20. Num. 13:11), trekken zij henen, maar dit is het vonnis over de met schatten beladene ezels en kamelen, die men van Juda naar Egypte heeft gezonden, om Farao door rijke geschenken tot een verbond over te halen. Zij, de groten van Juda, die aan het hoofd van de optocht staan, maar zich door deze zaak dommer betonen dan de dieren, die zij bij zich hebben, in hun soort zijn (Hoofdstuk 1:3), trokken door de grote en ontzaglijke woestijn, van waar de sterke leeuw en de oude leeuw, de leeuwin, is, de basilisk en de vurige, vliegende draak (Deut. 1:19; 8:15; 32:10 waar het een woest en ongebaand land is (Jer. 2:6), hun goederen, die zij met zware opoffering van het arme volk hebben afgeperst, zullen zij er door heen voeren op de rug der veulens, en hun schatten op de bulten der kamelen, tot het volk, dat hun geen nut zal doen.

Nadat de profeet de gedachte, die hem in de eerste plaats moet bezighouden, door vs. 1-5 1- als in een thema heeft vastgesteld, volgen van nu af de beschouwingen, die zich aan de inhoud vastknopen. Vooreerst is het de gedachte der buitengewone misleiding, bij welke hij vertoeft; met zulk een ernst, onder aanwending van zo veel moeite en zo grote offers te zoeken naar een-niets. Hem, de levende bron (Jer. 2:13), te verlaten en met zoveel opoffering ondichte putten te graven! Om de verharde harten van zijne toehoorders door de voorstelling van deze buitengewoon waanzinnige verbinding zo sterk mogelijk te treffen, begint hij, ex abrupto (geheel onvoorbereid, zonder enige verblinding met het vorige) als het ware op nieuw, hij rondt deze gedachte in een klein beeld tot ene op zich zelf staande spreuk af, en wil dat deze spreuk als ene kwintessens altijd ter waarschuwing en vermaning bij het volk aanwezig zij.

Met vs. 6 en 7 vlecht de Profeet de last in, de Godsspraak, welke Hij ontvangen heeft van de Heere, ten opzichte van het verbond met Egypte. Het is de last of de Godsspraak over het beest, over de Behemoth (want dat staat er letterlijk) van het zuiden. Dat beest, of die Behemoth is het Nijlpaard, het beeld van Egypte. De Profeet zegt hier derhalve wat Egypte zal doen, en hij heeft bevel ontvangen, om deze last in het bijzonder op te schrijven, opdat zij door het navolgende geslacht niet zou worden vergeten.

Want Egypte, aan welks hals zij zich met zoveel moeite en zo vele opofferingen werpen, zal ijdelijk en te vergeefs helpen, wat zij op een ogenblik misschien toezeggen, is niets dan ijdele belofte. Daarom, omdat Ik, de Heere, reeds vooraf aan de mannen van Juda kan zeggen, welk gevolg al hun bemoeiingen met Egypte zouden uitwerken, heb Ik hierover geroepen, nl. over Egypte, om daarmee aan te duiden wat het is: Stil zitten zal hun sterkte zijn 1).

Rahab is ene poëtische naam voor Egypte, omdat deze macht voor Israël de betekenis verkregen had van een representant der gehele anti-goddelijke macht der wereld, door de voorvallen, die zijne wording tot een volk vergezelden. Verwondert vraagt de Profeet nu: Een Rahab, een overmoedige, trotse zou u helpen. Niet alzo! Een schebeth (stilzitter) moet men het liever noemen.

Onze plaats is zonder twijfel de hoofdplaats, van welke de overige plaatsen, waarin Egypte eveneens Rahab wordt genoemd (Ps. 87:4; 89:11) afhankelijk zijn, Jesaja geeft duidelijk te kennen, dat hij de naam eerst nu gevormd heeft.

In het Hebr. Rahab heem schabeth. Dit kan ook vertaald worden en dit is beter: Rahab zal stilzitten, of indien men het eerste woord vertaalt: Grootspreker zal stilzitten. Hierdoor geeft de Heere te kennen, wat Egypte zal doen, veel rumoer maken, een denkbeeld willen geven van sterkte, van macht om te helpen, maar ten slotte toch niets doen.

Nu dan, opdat zij na de ondervondene teleurstelling niet vergeten, hoe ik, de Heere, zulk ene uitkomst van al hun bemoeiingen ten opzichte van de bescherming door Egypte voorzegd heb, ga, gij, Mijn profeet henen, schrijf voor hen, dat woord "Rachab zal stilzitten" op ene tafel (vgl. Hoofdstuk 8:1), en teken het in een boek, opdat het blijve tot de laatsten dag, voor altoos, tot in eeuwigheid, tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing ook voor alle latere geslachten (2 Tim 3:16).

Vs. 1-8. De profeet keert zijn gezicht weer naar het onmiddellijk tegenwoordige en geeft zich aan diepe droefheid wegens de dwaasheid en trouweloosheid zijns volks over, omdat het ‘t vaste verbond met Israël’s Rotssteen kleinachtend, tegen Zijn raad en wil, bescherming tegen Assyrië bij Egypte wil zoeken, als kon men met vertrouwen mensenmacht tegen mensenmacht oproepen! Ja wel trekken zij af naar Egypte, waar hun vaders hunnen God en hun vrijheid verloren hebben, in plaats van op te trekken tot Hem, die op Zion Zijn zetel gesticht heeft en om vergeving hunner zonden smekend, een nieuw heilverbond met de Heilige te sluiten. Zo hopen zij schuld op schuld, ongeloof en verachting des Goddelijken woords op overtreding en ongerechtigheid. Maar trekt slechts heen in de hitte des weegs door de woestijn der verschrikking, laat leeuwen om u brullen en anders om u sissen, belaadt kamelen en ezels om u Farao’s gunst te kopen, smacht naar de schatten van Egypte, uwe afgezanten zullen de hoofdsteden van ‘t trotse land bereiken, maar in plaats van bescherming en beschutting zullen zij u slechts smaad en schande kopen! Tot eeuwige waarschuwing tegen de nietigheid der Egyptische hulp, die het volk Gods slechts verderf kan aanbrengen, schrijft hij een betekenisvollen naam van ‘t oude welbekende land op ene tafel, tekent hem in zijn boek tot onderrichting voor nu en voor altijd. Nog ligt dus het boek opengeslagen, en wij lezen het eeuwig geldende woord: "verlaat u niet op sterke volken, die slechts pralen en niet helpen kunnen, want zij zijn mensen!" .

Zij hebben de onwedersprekelijkste bewijzen nodig om hen van hun verkeerdheid te overtuigen, want het is een weerspannig volk, het zijn leugenachtige kinderen, 1) kinderen, die des HEREN wet niet horen willen.

Leugenachtige kinderen, worden de kinderen Israël’s genoemd, in de zin, dat zij niet aan de verwachting beantwoorden. Hier wordt een gelijken toon aangeslagen als in het eerste hoofdstuk van dit Boek.

Wanneer men hun de gedachten en woorden onverbloemd wedergeeft, zo zijn zij het, die daar zeggen tot de zieners (1 Sam. 9:9): Ziet niet, en tot de schouwers (2 Kon. 17:13):

Schouwt ons niet, wat recht is, wanneer dat niet overeenstemt met onze wensen en meningen, zo als dat gewoonlijk met uwe uitspraken het geval is; spreekt tot ons zachte dingen, die ons vlees welgevallig zijn; schouwt ons bedriegerijen, dat, wat ons in zoete dromen wiegt.

Wijkt af van de weg, die zo smal is, maakt u van de baan, buigt af van het pad, die vol doornen is (MATTHEUS. 7:14); laat de Heilige Israël's, dien gij zoveel in de mond hebt (Hoofdstuk 1:4) van ons ophouden 1); noemt dien naam niet meer, want hij is een scherp, tweesnijdend zwaard (Hebr. 4:12; vergel. 2 Tim. 4:3).

Of: Laat af van voort te gaan op die wijze er van te prediken; gelijk gij tot hiertoe gedaan hebt en sla enen anderen weg in; predikt ons in plaats van onaangename en verschrikkelijke, lieflijke en troostrijke dingen. Spreekt ons zoveel niet van de Heilige Israël's, die dikwijls in de mond van Gods knecht was (Hoofdstuk 1:4. 5:19, 24. 10:20; 12:6; 17:7; 29:19, 23); valt ons niet meer lastig met zo vele boodschappen van Hem.

Of: Doet wat anders en besteedt uwen tijd op ene andere wijze, dan uzelven en ons te beroeren door ongelooflijke profetieën van hetgeen ons zal overkomen, wie weet wanneer: meld ons niets van de Heilige Israël's, die gewone inleiding tot al uwe redevoeringen.

Wat Juda's groten willen is, dat Gods Profeet geen gezicht meer krijgt of openbaart, waarin ene dreigende toekomst om der zonde wil wordt voorspeld. Zij willen niet langer horen van de oordelen Gods, van de Wet Gods en van de eisen der heiligheid Gods.

Zachte dingen, dingen, die in overeenstemming zijn met de begeerten van het eigenlievende hart, die de zonde toestaan en troetelen, willen zij liever horen. Ja, zo verhard is hun hart, dat zij het openlijk uitroepen, dat zij liever willen bedrogen worden door het vals geroep van, vrede vrede en geen gevaar!, dan dat zij nog ter rechter tijd gewaarschuwd willen worden.

Juda's volk vertoont hier zo duidelijk het beeld van de zondaars, die niet opgeschrikt willen worden uit de rustige rust van het zondige en eigengerechtige hart.

Daarom, opdat gij ziet, hoe weinig u uwe verharding baat, zo zegt de Heilige Israël's, welken naam ik weer dadelijk noem: Omdat gijlieden dit woord verwerpt, dat gericht is tegen uwe goddeloze, op Egypte vertrouwende politiek, en vertrouwt op onderdrukking en verkeerdheid, daar gij door geldafpersingen in het land en door allerlei verkeerde wegen, van welke de profeten niets zouden bemerken (Hoofdstuk 29:15), toch een verbond met die buitenlandse macht zoekt tot stand te brengen, en steunt daarop, alsof het welgelukken uwer plannen niet uitblijven kon;

Daarom zal ulieden deze misdaad, deze zware schuld, die gij door zo aanhoudend strijden tegen de waarheid, door zo onverbeterlijke liefde tot leugen en onrecht op u laadt, zijn gelijk ene vallende scheur, uitwaarts gebogen in enen hogen muur, a) welks breuk haastelijk in een ogenblik komen zal.

Jes. 29:5.

Jesaja meent hier: uw ijdel vertrouwen op uw beleid of op de sterkte van Egypte zal eindigen in een haastig en volkomen verderf; gelijk een gescheurde hoge muur, eenmaal aan het uitzetten zijnde, instort zonder te waarschuwen, en naarmate zijner hoogte, de val te zwaarder maakt.

Ja, zo zal het zijn met de verplettering, welke de Heere over u zal laten komen; Hij zal ze verbreken, gelijk een a) pottebakkerskruik verbroken wordt, in het brijzelen zal Hij niet verschonen; alzo dat van hare verbrijzeling niet ene scherf zal gevonden worden, van ene grootte om daarmee vuur uit de haard te nemen of om water te scheppen uit ene gracht 1).

Jer. 19:11.

Het is de Heilige Israël's, die hier spreekt, en de Profeet herhaalt dezen Naam, hoezeer ook gehaat van dezulken, die nergens meer dan in het onheilige en zondige hun vermaak vonden. De grond van dit vonnis was de verachting van Gods Woord in het gemeen en wel van dat in het bijzonder, hetwelk Hij als de Heilige Israël's tot hen had doen spreken. De verachting van Gods Woord zou hen door het hoogmoedig verheffen van zich zelven op de eigen vermogens, doen uitzetten, evenals een huis, hetwelk een buik maakt, die eerlang openbarst en door zijn eigen zwaarte nederstort. Hun verderf zou hen even haastig, onverwacht en als in een ogenblik overkomen. Het zal tevens onherstelbaar en algemeen zijn.

Zulk ene verplettering van uwen gehelen staat hebt gij in de hoogste mate verdiend door uw zoeken om u zelven te bevrijden, net voorbijzien van God (2 Kon. 18:16) Want alzo zegt de Heere HEERE, de Heilige Israël's, terwijl Hij uwe bevrijding van het Assyrische juk, waaronder gij onder Achaz zijt gekomen, voor heeft: Door wederkering en rust, door de rechten tijd en het goede uur af te wachten, in plaats van allerlei middelen en wegen van eigen verstand te zoeken, zoudt gijlieden behouden worden, in stilheid, in het onthouden van alle eigen onrustig drijven, en in vertrouwen, door met vertrouwen te zien op het werken van uwen God, zou tegenover de Assyrische macht, die zo onverwinnelijk schijnt, uwe sterkte zijn 1) (Ps. 37:7; 62:2); doch gij hebt niet gewild 2) op deze door de Heere u aangewezene wegen te gaan.

God deed hen, die Hij kende en wist wat hun diende en hunnen welstand zocht, door een goeden raad vermanen, om als nog hun heil te zoeken in de wederkering tot Hem, bij Wie uitkomst in allen nood en dood is. Willen we van alle uitwendige kwalen en rampen ontkomen, en van dezelver vloek bevrijd worden, zo moeten wij tot God wederkeren en in Hem, de Rotssteen des heils, de ware rust en zielsvrede zoeken. Hij is het, die rust en vrede van buiten en van binnen geven kan en wil.

De Heere God laat hier aan Juda zeggen, dat redding en verlossing alleen mogelijk zou zijn geweest in het terugkeren van de weg, waarop men zelf trachtte van het juk van Assyrië verlost te worden, en tot de weg, waarop men het alleen van Hem verwachtte. Hun sterkte zou alleen gezocht moeten worden in het vertrouwen op hun Verbonds-God. Juda had God moeten laten werken, en wachten op de leidingen van de God huns heils.

Met deze woorden en die van het volgende vers, wijst de Heere God op hun onwil om in Zijne wegen te wandelen, om hun heil en sterkte te zoeken in het vertrouwen op Hem. Zij willen het verwachten van eigen kracht en van hun eigen wijsheid, van de paarden en van de wagens.

En gij zegt: Neen, dat gaat ons veel te langzaam, maar op paarden zullen wij vlieden, dat wij zo spoedig mogelijk de Assyrische opperheerschappij ontkomen; daarom zult gij vlieden, de Heere zal vervullen wat gij begeert, maar in geheel anderen zin dan gij het bedoelt (Deut. 28:25), en: Op snelle paarden, zo zegt gij, zullen wij rijden, zodat wij als in een ogenblik tot vrijheid komen; daarom, zegt de Heere: zullen, terwijl u geworden zal, wat gij eist, maar in geheel tegenovergestelden zin, uwe vervolgers ook snel zijn (Deut. 32:30. 2 Kon. 25:4 vv.

Het zal zijn, gelijk u reeds in de wet (Lev. 26:36 vv.) is verkondigd: Een duizendtal van u zal vlieden van het schelden, op de bedreigingen van een enige, van het schelden van vijf zult gij allen vlieden, a) totdat gij overgelaten wordt, tot een klein overblijfsel zijt geworden, gelijk een enkelen mast of een pijnboom op de top van enen berg, en als ene banier op enen heuvel 1) dien men van al de overige bomen heeft beroofd (Hoofdstuk 11:10)

Jes. 17:6; 24:6, 13.

Israël’s overblijfsel wordt vergeleken bij een enkelen mast- of pijnboom, die overgebleven is van al de bomen, die op de berg groeiden, en bij een enkele banier, die daar nog eenzaam op de heuvel staat. Zo zou Juda’s volk het ondervinden, wat het zegt vlees tot zijn arm stellen en de vloek dragen, gesteld op het vertrouwen op de mens.

En daarom, omdat Hij eerst dit met u te doen heeft, om uws ongeloofs wil u tot een klein overblijfsel wil laten versmelten, zal de HEERE wachten, opdat Hij u genadig zij a), zal Hij uitstellen Zijne goedertierenheid te betonen, hetgeen Hij zeker eens doen zal, maar eerst dan doen, wanneer ene kern van gelovigen is afgezonderd; en daarom zal Hij verhoogd worden, als de rechtvaardige en heilige God, opdat Hij Zich over ulieden ontferme, nadat Hij eerst een langen tijd Zijne genadige tegenwoordigheid u heeft onttrokken, omdat gij niet wilde stil zijn en wachten (vs. 15); Hij zal Zich in de straffen over u verheerlijken, want de HEERE is een God des gerichts 1), die overal naar recht en gerechtigheid handelt 2). Welgelukzalig zijn die allen, die gelovig Hem verwachten, totdat Hij genadig zij. Zij zullen een des te heerlijker tijd aanschouwen na het voorafgaand gericht, en te midden daarvan niet zonder vertroostingen zijn.

Ps. 2:12; 34:9. Spr. 16:20. Jer. 17:7.

God stelt de verhoring der gebeden dikwijls uit. De Heilige Schrift geeft ons hiervan verscheidene voorbeelden. Jakob verkreeg de zegen des Engels niet voordat de dageraad aanbrak, hij moest er de gehelen nacht om worstelen. De arme vrouw van Syro-Fenicië kreeg gedurende langen tijd geen antwoord. Paulus bad de Heere driemaal, dat "de doorn in het vlees" van hem mocht weggenomen worden, en hij kreeg de verzekering niet, dat hij er van verlost zou worden, maar in plaats daarvan de belofte, dat Gods genade hem genoeg zou

zijn. Wanneer gij aan de deur der genade hebt aangeklopt, en geen antwoord hebt gekregen, zal ik u zeggen, waarom de machtige Schepper de deur niet heeft geopend om u binnen te laten. Onze Vader heeft Zijne bijzondere redenen om ons aldus te laten wachten. Soms is het om Zijne macht en heerschappij te tonen, opdat de mensen mogen weten, dat Jehova het recht heeft om te geven of terug te houden. Maar meer nog gebeurt het, dat het uitstel voor ons nut is. Gij moet misschien wachten, opdat uwe wensen vuriger mogen worden. God weet dat het uitstel het verlangen vermeerdert, en dat indien Hij u laat wachten, gij uwe behoeften klaarder zult zien en ernstiger zult zoeken, en dat gij de zegen des te meer op prijs zult stellen, naarmate hij langer is uitgebleven. Ook is er misschien iets verkeerds in u, dat verwijderd moet worden, eer de vreugde des Heren gegeven zal worden. Misschien zijn uwe beschouwingen over het Evangelie onklaar, of misschien vertrouwt gij enigszins op uzelf, in plaats van uw vertrouwen geheel en eenvoudig op de Heere Jezus te vestigen. Of misschien laat God u enigen tijd wachten, om de rijkdom Zijner Genade ten laatste des te voller in u ten toon te spreiden. Uwe gebeden worden allen in de hemel bewaard, en zo zij niet terstond verhoord worden, zo worden zij toch zeker niet vergeten, maar na korten tijd zullen zij tot uwe vreugd en bevrediging beantwoord worden. Laat de wanhoop u niet stilzwijgend maken, maar volhard getrouwelijk in ernstige smekingen.

Voor het ontsloten oor lag in deze woorden reeds de aankondiging der erbarmen. Des Heren strafoefening had niet ten doel, Juda te vernietigen, maar te behouden. De Heere stelt de erbarmen uit en laat op het weer genade bewijzen wachten, totdat er weer een wachten op de Heere komt.

De uitkomst heeft deze voorzegging allerduidelijkst bevestigd. De hulp van Egypte heeft geen nut gedaan, noch aan Efraïm (2 Kon. 17:4) noch naderhand aan Juda (Jer. 37:5-7). Het eerste koninkrijk is door de Assyriërs, en het andere door de Chaldeeën ten onder gebracht (2 Kon. 17. 2 Kron. 36). De oorzaak was gelegen in het verlaten van de Heere en om die reden heeft Hij uitgesteld om genade te bewijzen, aan Juda zeventig jaren, en aan ‘t grootste deel van Israël tot op dezen dag, Dan, met dit alles is er verwachting van genade tegen het laatste der dagen.

Want het volk zal weer in Zion wonen, de stad die een geheel anderen grond van bestaan heeft dan de wereldstad, die tot eeuwige verwoesting zal worden (Hoofdstuk 13:19 vv. 25:2); het zal, wanneer de tijd Zijner straffen ten einde is, weer te Jeruzalem wonen, de stad, die de Heere Zich heeft verkoren en waar Hij Zijnen naam heeft gesteld (2 Kon 21:7). Gij zult ganselijk niet wenen, zo als het volk doen zal (Ps. 137:1 vv.), gij gelovigen, want de dag der verlossing komt; gewis zal Hij u genadig zich, op de stem uws geroeps; zo haast Hij die horen zal, die smekende roepstem uit een tot Hem bekeerd hart, zal Hij u antwoorden, zodat horen en verhoren op ‘t zelfde tijdstip zullen zijn (Hoofdstuk 65:24).

De Heere zal ulieden wel brood der benauwdheid en wateren der verdrukking geven, 1) maar uwe leraars, de profeten, die Hij u geven zal, zullen niet meer als met vleugelen weg vlieden, 2) zo als in het gehele tijdvak sedert de ontmoeting met Achaz (Hoofdstuk 7:3.), tot op het ogenblik in Hoofdstuk 37:2 vv. had plaats gehad; maar uwe ogen zullen onafgebroken

en in vrije openlijke werkzaamheid uwe leraars zien, zodat gij steeds en bij elke moeilijke vraag u tot hen kunt wenden.

Brood der benauwdheid en wateren der verdrukking wil zeggen: brood en water in de dagen der benauwdheid en der verdrukking.

De Heere zegt hier, dat er ja nog wel dagen van benauwdheid en ellende zullen komen, gelijk dan ook geschied is, ten tijde der belegering, maar dat Hij Zijn volk niet aan de hongerdood zal overgeven, maar hen van het nodige zal voorzien.

In het Hebr. Welojikanneef god morèka. Beter: Uwe leraars zullen niet meer ter zijde geschoven worden, gelijk in de vorige dagen, zodat men niet naar hen wil horen, en naar hun redenen niet wil luisteren. Zij zullen niet meer in het verborgene zich bevinden, zodat zij niet openlijk durven optreden, maar het zal geschieden, dat uwe ogen uwe leraars zullen zien.

Uw leraar zal, als een herder achter de kudde, achter u gaan, om steeds een wakend oog op u te hebben, opdat gij de rechten weg niet mist. En uwe oren zullen horen het woord desgenen, die achter u is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in dezelve, als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand. 1) Gij zult dus voor alle afwijkingen van de waren weg naar de ene of andere zijde bewaard blijven (Deut. 5:32; 28:14), terwijl gij thans dergelijke aanwijzingen ook wel verneemt, maar er gene opene oren voor hebt (Hoofdstuk 28:11 vv.).

De leraars zouden niet alleen openlijk, maar ook in het bijzonder hun tot vermaners strekken. Zij zouden hen van achteren, terwijl zij op hun gangen letten, toeroepen, wanneer zij van de weg afdwaalden, of nog niet op de rechten weg gekomen waren, dat is de weg des ware levens, een veiligen weg ten leven en ter zaligheid, dezen moet ge ingaan of houden en steeds bewandelen, zo gij behouden wilt worden.

En gijlieden zult voor onrein houden (2 Kon. 23:8 vv.), het deksel, het bekleedsel uwer zilveren gesneden beelden, en het overtreksel uwer gouden gegoten beelden; gij zult ze wegwerpen, gelijk een maandstondig kleed en tot elk van dien zeggen: Henen uit! wij willen niet eens het kostbare metaal van u tot enig gebouw behouden, daar wij in ‘t geheel gene vereniging met dien vroegeren afgodendienst, geen overblijfsel daarvan meer in ons dulden (Gen. 35:2, 4).

Dan, wanneer elke brug tussen u en de oude zonde is afgebroken, zal Hij u ook alle tijdelijke gaven verlenen, Hij zal uw zaad, waarmee gij het land bezaaid hebt, regen geven, en brood van des lands inkomen, en hetzelve zal vet en smoutig zien; uw vee zal te dien dage, dat gij een op nieuw begenadigd, wedergeboren volk zult zijn, in ene wijde landouwe weiden,
waar overvloed van voedsel voor handen is.

En de ossen en ezelsveulens, die het land bouwen, gene door ploegen en dorsen, deze tot het dragen van mest en van koren (Deut. 25:4 en Job 1:3), en die ene krachtige spijs nodig hebben, zullen zuiver voeder eten, uit tarwe; gerst, weke erwten en dergelijke bestaande,

hetwelk verschud is met de werpschoffel en met de wan 1), met dezelfde zorgvuldigheid is behandeld als het koren, dat voor de mensen bestemd is.

De Joden in Palestina hadden tweeërlei wijze om het koren te zuiveren, de ene door het met de schop tegen de wind in te werpen, die het kaf wegvoerde, de andere met de wan. Het beste en edelste koren werd op beide wijzen en dus twee malen gezuiverd, en van dit beste graan zou zulk een overvloed zijn, dat men het zelfs aan de beesten tot voeder zou geven.

Als Juda met de afgoden zou gebroken hebben, zou de Heere zich weer openbaren als hun God des heils, ook op natuurlijk gebied. Is Hij de Schepper en Onderhouder van al wat ook op natuurlijk terrein bestaat, zodat van Hem is de vroege en de spade regen, waardoor het land vruchtbaar wordt gemaakt: Hij zou dien geven, zodat er brood zou zijn voor de mens en spijze voor het gedierte des velds. De godzaligheid zou ook voor hen blijken te zijn een groot gewin, en niet alleen de beloften des toekomenden, maar ook des tegenwoordigen levens te hebben.

En er zullen, terwijl tot hiertoe slechts dalen goed bevochtigd werden, maar de hoogten aan dorheid en droogte waren blootgesteld, op allen hogen berg, ook op de hoogst gelegene, voortdurend door de zon beschenen plaatsen, en op al de verhevenen heuvel beekjes en watervlieten zijn, in de dag der grote slachting, wanneer de torens vallen zullen, van dien tijd af, dat de gerichten Gods over de wereld zullen gaan, en waarin alle hoogten en vastheden zullen neergestort zijn (2 Kor. 10:4 vv.).

En het licht der maan zal dan zo helder en licht zijn als het licht der zon heden is, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen, de glans, die volgens de tegenwoordige orde der dingen tot het geven van dat licht voor de gehele week toereikende is, zal dan op een dag verenigd worden gezien; ten dage als de HEERE de breuk Zijns volks (vs. 13 vv.) zal verbinden, en de wonde, waarmee het geslagen is, genezen.

De toon der profetische taal wordt hier in waarheid aandoenlijk en vaderlijk. De beelden der lichamelijke en geestelijke zegeningen verbinden zich en vloeien in ‘t lieflijkst licht tot ene heerlijke schilderij der Messiaanse tijden ineen. Daar geeft de Heere in rampspoed brood en in angsten water. Doch niet het aardse voedsel is gemeen, maar ‘t hemelsbrood en de levensdrank van heilzaam onderwijs, waarnaar het bekeerde hart verlangt. Nu zullen zij de rechte paden van Gods wegen veilig bewandelen, steeds begeleid door de waarschuwende stemmen van zorgvuldig hen behoedende leraars. Voor de reinheid van dit nieuwe leven treedt hun de glans der bedrieglijke afgoden als onreinheid terug, als afschuwelijk vuilnis, dat zij onverwijld verwierpen. En aan dit frisse zaad des geestes zal ook dat van de grond beantwoorden, dien Zich de Heere verkoren heeft, om er Zijn hemelsen genaderegen op uit te storten. Vruchtbare zaadvelden van ‘t krachtigste voedsel en groenende, ruime dreven breiden zich voor des Zieners oog uit, en zelfs het trouwe gevolg des mensen, de runderen en ezels, die zijn akker bouwen, ziet de alvoedende liefde Gods niet over ‘t hoofd; Hij ontfermt Zich toch over ‘t zuchtende schepsel en verzadigt het met de smakelijkste spijzen. Bronnen van verkwikkend water ontspringen op alle hoogten der nieuwe aarde en van de hemel stroomt

het zevenvoudig versterkte licht der zachte maan in de nacht en der glansrijke zon bij dag! Dat is het heldere schijnsel van Hem, die zegt: "Ik ben het licht der wereld; " dat is het water des levens, dat ontsprongen is uit Hem, die de vermoeiden en belasten tot Zich roept, opdat zij verkwikt worden! Maar vóórdat de nieuwe tijd begint, wanneer de Heere de wonden des volks verbindt, moet eerst de grote slag geleverd zijn en de torens moeten vallen: Gods oordeel moet over de heidenen komen en hun trots gebogen worden.

Voordat het Godsrijk in zijne volle heerlijkheid zal kunnen verschijnen, moet er ene grote verandering plaats grijpen, die zich gelijkelijk over het natuurlijk, maatschappelijk en zedelijk gebied uitstrekken zal (Hoofdstuk 29:17-19; 32:15, 16), en waarin al het onheilige, dat Israël aankleeft, zowel als alles, wat buiten Israël zich tegen de wil van Jehova verzet, verwijderd, ja geheel vernietigd zal worden, terwijl daardoor dan ook aan de anderen kant het heilige, dat wat met de wil van Jehova overeenkomt, wat zich aan Hem onderwerpt en aan Zijn heilig Wezen beantwoordt, van alle ellende en leed, van alle onderdrukking en smaad zal worden verlost. Zij draagt alzo een dubbel karakter: bewaring en verheerlijking van wat goed is, vernietiging van wat tegen de wil van Jehova is gekant (vgl. Hoofdstuk 32:19). Maar schoon hare openbaring tweeledig is, geschiedt zij toch slechts door ene enkele daad. Kon Israël door de overmacht der omliggende volken voor het uitwendige niet tot bloei komen, hun vernietiging en onderwerping is dan ook noodzakelijk de verheerlijking Israël's (vgl. Hoofdstuk 14:25). Dit is insgelijks het geval met de inwendigen toestand. De reden, waarom het Godsrijk nog niet was verschenen en niet kon verschijnen, lag in de zonde, waardoor alles geheel was bezoedeld. Is deze vernietigd dan is ook de heerlijke toestand van het Godsrijk geboren (vgl. Hoofdstuk 1:24-26), daar er dan niets meer is, dat daartegen strijdt. Is deze omkeer van zaken alzo het gevolg ener zifting, hij draagt bepaald het karakter ener vergelding, waarvan in 't algemeen kan gezegd worden, dat daardoor het goede de rechtvaardige, de goddeloze daarentegen het kwade ten deel vallen zal.

In vs. 25 en 26 werpt de Profeet weer een blik op de toekomst, als alle geestelijke Assurs zullen vernietigd zijn. De val van Assur wordt hem ook hier weer de val van de wereldmacht, volkomen en volledig, en de verlossing van Juda en Jeruzalem hem beeld van de eeuwige verlossing van Gods volk.

Dan zullen tot in eeuwigheid de beekjes der rivier de stad Gods verblijden, dan zal het licht, wat anders over zeven dagen verdeeld is, tot op één dag, de dag der eeuwigheid, samengetrokken worden, en het zal eeuwig licht, eeuwig klaarheid en helderheid zijn; de natuur zal de Kerk Gods dienen.

Maar wat is er omtrent dien tijd van de groten slag. (vs. 25), die tevens de tijd zal zijn, wanneer de Heere de breuk Zijn volks verbindt (vs. 26)? Ziet, de naam des HEREN, 1) Hij zelf in de openbaring Zijner heerlijkheid als Rechter, komt van verre, want tot hiertoe had Hij Zich werkelijk verre gehouden en Zijne tegenstanders vrij laten geworden. Zijn toorn brandt als een geweldig opvlammend vuur, en de last is zwaar, 2) zodat dikke rookzuilen, die ontzettende dingen verkondigen, zich boven het vuur verbreiden; Zijne lippen als die van een in toorn ontstoken reus zijn vol gramschap, vol toornschuim, daar zij beven en met schuim

bedekt zijn, en zijne tong is als een verterend vuur, daar zijne woorden machtig genoeg zijn om te verdelgen ook zonder enig middel (Hoofdstuk 11:4).

Er staat hier niet, de Heere komt, maar de Naam des Heren komt. Naam is ook hier de openbaring van zijn wezen en wel in Zijne rechtvaardige en straffende werkzaamheid.

In het Hebr. Wekobeed masaäh. Beter: en met zware verheffing, nl. zodat het vuur van Gods toorn en gramschap niet zwak brandt, maar hevig, zodat de rook er van opgaat en tot op verren afstand kan worden gezien.

En zijn adem is als ene overlopende beek, die als zij eens zich heeft uitgestort alles onder water zettende, bij hen, over wie zij is uitgestort, tot aan de hals toe raakt (Hoofdstuk 8:8), en alle ontkomen onmogelijk maakt. Alzo doet de Heere, om de Heidenen te schudden met ene schudding der ijdelheid, 1) des verderfs, en alzo al hun plannen te verijdelen. Bij de zifting blijven zij niet goed als koren achter, maar worden der vernietiging ten prooi, en als een misleidende toom in de kinnebakken der volken: de Heere zal met hen doen, even als men met paarden en muilezels (Ps. 32:9) handelt, die men toom en gebit aandoet, zodat zij Zijne macht niet kunnen ontvlieden, maar in het verderf moeten storten, dat Hij hun heeft bereid.

In het Hebr. Lahanafah gojim benafath schaw. Beter: om de volken te wannen in een wan der ijdelheid, d. i. zo te wannen, dat al wat geen koren is maar stof voor immer wegvalt.

Er zal, wanneer alzo onder de gerichten over de heidenen uwe laatste en volkomen verlossing begint volvoerd te worden (Luk. 21:28), een lofzang 1) bij ulieden zijn, gelijk in de nacht, wanneer het feest geheiligd wordt, even als het pleegt te geschieden in de nacht van 14-15 Nisan, die het pascha voorafgaat, wanneer men lofzangen aanheft (MATTHEUS. 26:30), en zo als het vroeger geschied is in de nacht, toen de Heere uitging, om alle eerstgeborenen in Egypte te slaan, en de kinderen Israël's bij het paasmaal vrolijk waren (Exod. 12:28 v.). En er zal bij u zijn blijdschap des harten, gelijk van enen, die met pijpen wandelt, die onder het fluitspel, die het gezang begeleidt (Ps. 42:5), in geordenden optocht tot een der drie hoge feesten opgaat, om te komen tot de berg des HEREN, tot de Rotssteen van Israël, bij wie elk jaar driemalen alle mannen van Israël zich moeten bevinden, (Exod. 23:17).

Wij zien hier nu ook welk een innige blijdschap dit aan des Heren volk zou veroorzaken. De val der Assyriërs zou een zegevering, een gejuich van overwinning voor de Jeruzalemmers zijn. Er zou een lofzang bij hen zijn, gelijk bij degenen, die het Nachtfeest heiligden in het huis des Heren, om de lof te zingen van Hem, die lofliederen in de mond der zijnen legt, in de duisterste der nachten, zowel der natuur als der tegenheden. En dus zou hun gezang geen ijdel vrolijk lied, maar een deftige Psalm zijn tot ere van God, op een godsdienstigen trant opgeheven, om Hem te danken voor de bewezen wonderbare verlossing.

En de HEERE zal intussen daar buiten zonder uwe medewerking, terwijl gij u op zulk enen vreugdeweg tot de heilige heerlijke hoogte bevindt, Zijne heerlijke, majestueuze stem doen horen in het geraas van de donder (Ps. 18:14; 29:3 v.), en alle verdervende machten

van een onweder zich laten ontlasten, en de nederlating Zijns arms op het voorwerp Zijner kastijding doen zien, met grimmigheid van toorn, en ene vlam van verterend vuur, stralen, wolkbreuk en enen vloed en hagelstenen (Hoofdstuk 29:6).

Want, om hier in 't bijzonder te denken aan die macht, waarmee de eerstvolgende tijd te doen heeft, door de stem des HEREN zal Assur te morzel geslagen worden, wanneer de Heere zich zal openbaren die met de roede sloeg of slaat. (Hoofdstuk 37:36 v.).

En alwaar die gegrondveste staf doorgegaan zal zijn, (op welken de HEERE die zal hebben doen rusten), daar zal men met trommelen en harpen zijn, 1) want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden, alleen door het bewegen Zijner hand zal Hij in een ogenblik duizenden doen vallen.

Beter: En het zal geschieden, dat iedere slag van dien voorbeschikten staf, welke de Heere op hem zal doen vallen, met pauk- en citherspel gepaard zal gaan, en Hij zal tegen hen strijden, als met een hevigen strijd. Die staf is hier en in het vorige vers niet Assur, maar de staf, de roede Gods, en als de Heere God, op bijzondere wijze tegen Assur Zich opmaakt, zal als het ware iedere tuchtiging door Juda begroet worden met vreugdegeschal, met pauk- en citherspel. Geheel alleen zal de Heere God Assurs koning vernietigen, en Zijn volk overvloedige stof geven om zich te verheugen.

Want Tofeth 1), de plaats der gruwelijke offeranden (2 Kon. 23:10), is van gisteren, niet eerst heden, maar reeds lang in de raad Gods bereid, die plaats, waar de lijken der verslagenen als een gruwel verbrand zullen worden tot rechtvaardige vergelding daarvoor, dat door Assyrië's invloed de Moloch-dienst het eerst in Juda ingang heeft gevonden (2 Kon. 16:3). Ja hij is ook voor de koning bereid, die met zijn rijk de volkomen ondergang is overgegeven (2 Kon. 19:37). Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, om zeer vele offers-185. 000 man, (2 Kon. 19:35) in zich op te nemen, hij is wijd genoeg ter verbranding, het vuur en hout van zijnen brandstapel, waarop zij moeten verbranden, is veel. De adem des HEREN zal hem aansteken als enen zwavelstroom (Gen. 19:24 vgl. Jes. 10:16), de Heere zelf zal van Zijnen hemel af het verdelgingswerk verrichten.

In het dal Hinnom was ene plaats, Tofeth genaamd, waar de offers aan Moloch gedaan werden, welke mensenoffers waren. Men maakte ene groeve in de aarde, vulde die met hout en brandstof op, en ontstak ze dan. Zo zou God de Assyriërs, voornamelijk door vuur, verteren. Hun Tofeth van reeds bereid, de groeve gemaakt, de brandstapel opgericht, hij behoefde slechts ontstoken te worden; dat zou Jehova's adem, een zwavelstroom gelijk, verrichten! Onbegrijpelijk schoon en stout is dit beeld uitgevoerd. Jehova eist Zich een wraakoffer uit de vijanden Zijns volks en doet ze omkomen, gelijk voormaals de mensenoffers, de afschuwelijken Moloch gewijd.

De levendige voorstelling van onzen profeet beweegt zich in machtig aangrijpende tegenstellingen. Hier het vreselijk slaggewoel, waarin Jehova Zebaoth tegen de heidenen strijdt, en daar de lieflijke plaatsen van rustigen vrede, die van de harmonieën der overwinning weergalmen, zodra de lang bestemde straf der tuchtiging haar slechts aanroert;

hier het verzoende Jeruzalem, in dankliederen stil en blijde, daar de vlammende houtmijt des gerichts door Gods adem, als een zwavelstroom ontstoken, zelfs voor de koning des weerbarstigen heidenvolks opgericht.

HOOFDSTUK 31.

NIETIGHEID DER EGYPTISCHE HULP, GODDELIJKE OVERWINNING OP DE ASSYRIËRS.

IV. Vs. 1-9. De profeet komt weer op het verbond met Egypte terug, hetwelk door zijn waarschuwen niet kon verhinderd worden, maar in tegendeel in vollen gang is. Wat hij in het voor ons liggende Hoofdstuk schrijft is naar ‘t uiterlijk voorkomen met de inhoud van het vorige Hoofdstuk zeer gelijksoortig. Terwijl hij steeds de zaak opnieuw behandelt, verkrijgt hij steeds weer nieuwe gezichtspunten. Heeft hij in Hoofdstuk 30:1-5 aangetoond, want het einde is van het vertrouwen, dat men op schepselen, met terzijdestelling des Heren stelt, dat het te schande wordt, zo stelt hij in Hoofdstuk 31:1-2 voor, wat het gevolg is, wanneer de Heere wordt voorbijgezien: Hij weet te maken dat alles wat men onderneemt, mislukt, dat niets dan onheil volgt, en alles nauwkeurig geschiedt, zo als hij het te voren heeft gezegd. Had dan verder de afdeling, die van Hoofdstuk 30:6 vv. volgt, het ongerijmde van het vertrouwen op schepselen tot voorwerp der verdere verhandeling, zo wordt in Hoofdstuk 31:4-9 de gedachte nader uiteengezet, hoe de Heere Zich zelven, ja Zich alleen en zonder alle tussenkomst van schepselen de hulp heeft voorbehouden, welke die van Juda bij Egypte zoeken, en deze hulp zal ene evenzo majestueus-heerlijke als nadrukkelijk-krachtige zijn.

Wee degenen, die in Egypte om hulp aftrekken, 1) en steunen a) op paarden, die zij van daar zullen verkrijgen, en vertrouwen op strijdwagens, omdat er vele zijn, en op ruiters (Exod. 14:7), omdat die zeer machtig zijn, en zien niet, gelijk zij toch moesten doen, en zo dikwijls vermaand en geboden zijn te doen, op de Heilige Israël’s, en zoeken de HEERE niet, die toch wel in staat was hen zonder alle menselijke middelen te helpen.

Ps. 20:8. Jer. 17:5.

De zonde hier bestraft, is het afgodisch vleien, aan de Egyptenaren bewezen, alsof men dan eerst gelukkig zou zijn, indien men deze tot zijn vrienden en bondgenoten had. Een volk, hetwelk zelf in afgoderij als verdronken lag, een land bewonende, hetwelk de moeder en zoogster mocht heten van de snoodste bijgelovigheden en duivelsdiensten: en bij dit tolk troost en hulp te zoeken, was zo veel als te erkennen, dat het meer invloed op de hemel moest hebben, dan enig Jood ooit verwachten kon, tenzij hij meende, dat het lot in des mensen hand stond, en deze zelfs als tegen de hemel kon strijden.

Nog weer spreekt en profeteert de Profeet tegen het hulp zoeken bij Egypte. Hij weet dat dit met de vloek Gods moet worden getroffen, dewijl Juda daardoor zijn eigenaardige positie in het midden der wereld als theocratisch volk liet varen.

Gij Israëlieten meent, dat gij alzo wijselijk handelt. Nochtans is Hij, die alles bestuurt, ook wijs, 1) en Hij doet het kwaad komen, en trekt Zijne woorden niet terug, die Hij door Zijne profeten heeft laten spreken; maar Hij zal Zich opmaken tegen het huis der boosdoeners, tegen het huis van Jakob, dat tot een huis van booswichten is geworden (Hoofdstuk 1:4), en

tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken, zodat die bijstand, van Egypte verwacht, geheel zal verijdeld worden.

Dit is heilig-ironisch gezegd. Juda's vorsten meenden wijs te zijn, door naar Egypte om hulp te vragen, maar de Heere God is wijs in geheel enigen zin, en zo wijs dat Hij niet alleen Zijn vloek uitspreekt over zulk een handeling, maar ook dien vloek niet terug neemt. De Wijsheid Gods blijkt enkel Wijsheid te zijn, de wijsheid des mensen enkel dwaasheid.

Want de Egyptenaars zijn mensen en geen God, zij zijn zwakke stervelingen, en dus onmachtig om u te beschermen tegenover of zonder de Heere, en hun paarden zijn vlees en geen geest 1) in sterkte en vaardigheid, hoe zou men dan, daarop zijn vertrouwen mogen stellen; en de HEERE zal Zijne hand uitstrekken, dat de helper struikelen zal, en die geholpen wordt zal neervallen, en zij zullen al te zamen te niet komen, zowel Juda als Egypte.

"Geen geest" d. i. in kracht niet te vergelijken bij geesten of engelen, die onsterfelijk en onzichtbaar zijn voor vleselijke ogen en van welke één meer kan uitrichten dan vele tienduizenden mensen of paarden. Hoe vele duizenden heeft één Engel haastig geveld in het leger van Assyrië (Hoofdstuk 37:36)? En hoe groot ene menigte heeft de engel des verderfs in één ogenblik van kant gemaakt in Egypte (Exod. 12:29, 30).

Juda's groten vertrouwen op Egyptes paarden en wagens, maar de Profeet wijst hen er op, dat zij geen geest zijn maar vlees, d. w. z. dat het slechts stoffelijke middelen zijn, nietige hulpmiddelen, die door des ASSYRIËRS heir eer getroffen en verslagen zullen worden.

Zal Juda geholpen worden dan moet het geestelijke d. i. Goddelijke hulp hebben, de hulp van Hem, die op allerlei wijze voor Zijn volk in de bres kan treden, niet met vleselijke maar met geestelijke d. i. met geheel enige goddelijke wapenen.

En zoals het vervolg van dit vers aanduidt, wat baat alle vleselijke hulp, indien toch de Heere God maar even Zijn hand uitstrekt dan vallen helpers en geholpenen.

Dat het alzo zal geschieden, weet ik zeker, want alzo heeft de HEERE tot mij gezegd: Gelijk als een leeuw en een jonge leeuw of leeuwin over zijnen door brult, wanneer schoon ene volle menigte der herders samengeroepen wordt tegen hem, om hen de door te ontnemen, verschrikt hij toch voor hun stem niet, en vernedert zich niet van wege hun veelheid; 1) alzo zal de HEERE der heirscharen zonder zich enigszins te bekommeren om Egypte, of om het geschreeuw naar Egypte's hulp, nederdalen om te strijden voor de berg Zions en voor haren heuvel, om dien tegen de aanrukkende ASSYRIËRS te verdedigden, want de berg, Zion is Zijn door, Zijn erfdeel.

In het Hebr. mehamonah lo jaänè. De Staten-Overzetters vertalen door: en vernedert zich niet van wege hun veelheid. Beter is: en verschrikt niet van wege hun alarm. Want wel kan het eerste woord betekenen, veelheid, maar de eerste betekenis is, geraas, alarm. Een leeuw of leeuwin, die op buit loert, tracht men te verjagen door alarm te maken, maar hij verschrikt er

niet van, hij gaat er niet door op de loop. Alzo, zegt de Profeet zullen Juda's goddeloze

verbondsbrekers en Egypte's helpers de Heere niet ontkomen, als Hij nederdaalt om te strijden voor stad en tempel. Eerst zullen deze omkomen, en dan zal de Heere zich een verlosser van Zijn volk betonen.

Jeruzalem zal verlost worden, maar de on-theokratische hofpartij zal beschaamd uitkomen.

a) Gelijk vliegende vogelen hun jongen beschermen, alzo zal de HEERE der heirscharen Jeruzalem beschutten, beschuttende zal Hij haar ook verlossen. doorgaande om de vijanden te vernielen, zal Hij haar ook uithelpen (vgl. Hoofdstuk 37.)

Deut. 32:11.

Hoe effectvol is de tegenstelling der beide gelijkenissen, onder welke de profeet de bescherming des Heren als ene betrouwbare voorstelt! Eerst de sterke leeuw, het beeld van een onverschrokken krijgsheld; vervolgens de vreesachtige vogel, een beeld der tederste bewaring: zo sterk, moedig en onverschrokken (vs. 4), zo teder, zo moederlijk zorgend, zich zelve voor haar stellende ter bescherming. (vs. 5).

Gelijk een leeuw zal de Heere komen strijden voor Zion, en hij zal ze, de Assyriërs, zo gemakkelijk, vernielen als een leeuw een lam verscheurt. Zeker, zij die zulk een Beschermer hebben, behoeven niet om hulp naar Egypte te geen. De leeuw uit Juda's stam zal verschijnen tot verdediging Zijner kerk. God zal aan Jeruzalems vrienden Zich openbaren met de tederheid van een vogel over zijne jongen. God was gereed Jeruzalem te vergaderen, gelijk ene hen hare kiekens vergadert onder hare vleugelen (MATTHEUS. 23:37); maar zij die op de Egyptenaren vertrouwden, wilden niet. Gelijk vogelen vliegende naar hun nesten, wanneer zij die zien aangevallen en die de vleugelen uitspreiden over hun jongen, om die te beschermen, met zulk ene liefde en trouw zal de Heere Jeruzalem beschermen.

Bekeert u dan tot Hem uit eerbied voor dezen sterken leeuw en uit wederliefde tot dezen trouwen vogel, van welken de kinderen Israël's diep afgeweken zijn, opdat gij u ene grote beschaming bewaart, en nu de Heere de ere aandoet, die Zijnen naam toekomt.

Want te dien dage, wanneer het uur der vergelding komt, zullen zij verwerpen een ieder zijne zilveren afgoden en zijne gouden afgoden, welke u uwe handen tot zonde gemaakt hadden; omdat gij bemerkt hebt, dat zij u niet baten, zullen zij tot een zwaren onverdragelijken last worden (Hoofdstuk 2:20; 27:9; 30:22

En Assur zal vallen door het zwaard, niet eens mans, en het zwaard niet eens mensen, zal hem verteren; en hij zal voor het zwaard vlieden (Hoofdstuk 37:36), en zijne jongelingen zullen versmelten 2), zullen verslagen worden.

Het woord lamas, hier gebruikt, wordt door sommigen (Luther, Umbreit) met Hieronymus in de Vulgata vertaald: "zijne jongelingen zullen schatplichtig zijn, " omdat mas meest zo gebruikt is (Gen. 49:15. Deut. 20:11. Joz. 16:10; 17:13. Klaagt 1:1 1). Om deze vertaling goed te maken zeggen enigen, dat een deel der ASSYRIËRS nagejaagd en gegrepen zijde, tot

gevangenen zijn gemaakt. Liever vertalen wij: "zijne jongelingen zullen versmelten, " deze toch is de eigenlijke betekenis van het wortelwoord, en de bedoeling van een ander daarvan afgeleid woord. (Ps. 48:6). Dus is de zin, "hun menigte zal versmelten" (Joz. 2:11; 5:1; 7:5 en zij zullen bezwijken van vrees (Hoofdstuk 10:18).

En a) hij, de koning Sanherib, zal van vreze doorgaan naar zijnen rotssteen 1) naar de vestingen van zijn land, en zijne vorsten zullen in hun blinde vrees reeds voor de banier 2), voor een standaard verschrikken (Hoofdstuk 37:37), spreekt de HEERE, die te Zion vuur, een altijd brandend vuur of het brandofferaltaar, en te Jeruzalem enen oven, ene haardstede heeft, en daar dus de eigenlijke huisheer is.

2 Kon. 19:36, 37.

Sanherib zou in alle haast van Jeruzalem vlieden naar zijne sterke stad Ninevé (Hoofdstuk 37:36). Men kan echter de woorden volgens de grondtekst even goed overzetten: zijn rotssteen d. i. zijne sterkte, de kamprechter van zijn leger, waarop hij zich verliet, zal doorgaan, haastig vlieden van Jeruzalem met vreze, opdat het zwaard van de Engel des verderfs hem niet achterhale.

Terecht merkt Poole aan, dat men evengoed kan vertalen en o. i. is het beter: Zijn rotssteen, van wege de vrees zal hij doorgaan. Dit is de letterlijke vertaling. Met rotssteen is dan Sanherib zelf bedoeld. Hij is de machtige beschermer van Assyrië, maar gelijk het machtige leger zal vallen door de krachtige hand Gods, zo zal ook zijn koning vluchten en er van doorgaan uit vreze.

Volgens de verklaring van Mariana en Diodati is dit, indien zij slechts van verre ene banier zagen, zouden zij menen de ganse Joodse natie op de hals te hebben en beven op de ingebeelde nadering van hun zegevierende vijanden. Maar Gataker meent, dat de profeet het oog heeft op Gods standaard of banier, welke als ‘t ware opgestoken werd tot een teken voor Zijn onzichtbaar heirleger, om aan te vallen op de ASSYRIËRS.

Door wonderbaar ingrijpen zal de Heere Zich betonen de huisheer te Jeruzalem te zijn; dit is ene versterking van vs. 4 en 5. Hij had toch Zijn volk kunnen beschermen zonder juist zulk ene ontzettende nederlaag de vijand toe te schikken.

Want Hij is de God, die een vuur heeft in Zion en een woning te Jeruzalem heeft, d. i. die Zelf deze woning als een geheiligde woning voor Zich heeft uitgekozen en er Zich door geen aardse macht van zal laten ontzetten, zolang Hij er heeft, die Zijne altaren beroken, Zijnen tempel bewaren.

HOOFDSTUK 32. BESTENDIGE GELUKZALIGHEID VAN HET RIJK VAN CHRISTUS.

Vs. 1-20. Wanneer de macht der wereld, die thans hare type heeft in Assur, gevallen is, begint voor het volk Gods, dat uit de oordelen van de laatsten tijd is gered, en door deze is gezift en gelouterd, een geheel nieuwe tijd, een toestand van vernieuwing in recht en gerechtigheid en een staat van ongestoorde veiligheid en van het zaligst genot des vredes. Ten opzichte dezer vernieuwing (vs. 1-8) neemt de profeet zijn uitgangspunt van de koning en diens vorsten. Voor zijn oog verheft zich een staatsgebouw, door recht en gerechtigheid gedragen, aan hoofd en leden volmaakt. Hij ziet de tijden der volmaking, wanneer de macht der waarheid tot een hoog aanzien in alle omstandigheden van het openbaar leven is doorgedrongen. Ten opzichte van de toestand van gerustheid en zorgeloosheid (vs. 9-20) wendt hij zich daarentegen eerst tot de zorgeloze lichtzinnigheid der vrouwen in dezen tegenwoordigen tijd, verkondigt haar, hoe in korten tijd haar weelderig leven voor nood en weeklacht zal wijken, hij gaat daarna eerst over tot de tijd, waarin de Geest uit de hoogte Zich zal uitstorten over Gods volk en daaraan ene volheid van gaven zal aanbrengen, terwijl dan in de plaats der valse, vleselijke rust ene van God gewerkte en door geen gevaar bedreigde rust kan treden.

Ziet, in dien tijd, die tot de verderen tijd van Hizkia’s regering, welke op Sanheribs nederlaag volgt (Hoofdstuk 38:1, .) vv. 39:8), staat, als het lichaam tot de schaduw (Kol. 2:17), zal het geschieden, dat een a) koning in het rijk van Juda zal regeren in gerechtigheid; hij zal het land redden uit dien toestand van verval, waarin het door ene godverloochenende politiek en door verwaarlozing van het recht is geraakt (Hoofdstuk 1:21-23), en de vorsten zullen heersen naar recht, 1) opdat Jeruzalem ene stad der gerechtigheid worde genoemd (Hoofdstuk 1:26).

Ps. 45:7. Zach. 9:9.

Ongetwijfeld hebben de mindere Overheden ten tijde van koning Hizkia, zich op zijn voorgang of om hem te believen, met alle getrouwheid van hun plicht gekweten. Ook schijnen de gezegden hier vooralsmede zeer wel op de koning Hizkia en zijne regering te passen, maar slaan allerbest op het Rijk van de Messias.

Zulk ene rechtvaardige regering zal het volk zegen aanbrengen. En die man zal zijn als ene verberging tegen de wind, en ene schuilplaats tegen de vloed, omdat juist deze koning met zijne vorsten ene zekere schuilplaats is; (Hoofdstuk 4:6; 25:4) ja, de koning en diens vorsten zijn voor al hun onderdanen als waterbeken in ene dorre plaats, welke daaraan alle levenskrachten schenken (Ps. 1:3), als de schaduw van enen zwaren rotssteen in een dorstig land, 1) welke daaraan allerlei verkwikking en lafenis geeft.

Men mag hen houden en prijzen, als de aanmoedigers en bevorderaars van alles wat recht, rein, lieflijk en lofwaardig is. Zij zijn als verkwikkende en verfrissende waterstromen voor een dor, droog en dorstig land, hetwelk door hen verkwikt, verlevendigd, vruchtbaar en rijk

gemaakt wordt. Zij zijn als een lichaam en ziel veraangenamende schaduw van een groten rotssteen, waaronder de vermoeide zijn matte leden uitrusten, en zich voor de verschroeiende hitte der brandende zon bewaren kan.

En de a) ogen dergenen die zien, die geroepen zijn de waarheid te kennen en van die waarheid te getuigen, zullen niet meer (Hoofdstuk 29:10 vv.) terugzien, 1) zullen zich niet meer door bedrieglijken schijn laten verblinden, en de oren dergenen, die horen, der toehoorders zullen opmerken, zodat het geheel anders zal zijn, dan nu de ban der verharding op het volk ligt (Hoofdstuk 6:9 vv.).

Jes. 29:18; 30:21.

Beter: gesloten zijn, als met lijm besmeerd. Gelijk in het tweede gedeelte van oren gesproken wordt, die zouden horen, dus niet meer niet horen, zo wordt hier gesproken van ogen, die niet meer gesloten maar open zullen zijn.

Het is de dageraad der Nieuwe bedeling, waarop de Profeet hen als in de verre toekomst het oog richt. Want ja, wel wordt hier van Hizkia's dagen na Sanheribs nederlaag gesproken, maar het heden is de profeet beeld van de toekomst. Alles wat dus ook tot vs. 8 gezegd wordt, bekomt zijn aanvankelijke vervulling in de dag der N. Bedeling en geheel volkomen als der tijden tijd is vervuld.

En het harte der onbedachtzamen, van hen, die in hunnen tegenwoordigen toestand van geestelijke verwarring onbekwaam zijn tot overleggen en zonder raad, zal de wetenschap verstaan, zal de gave der onderscheiding bezitten, om de dingen in hun waren aard, en in alle omstandigheden wat waarlijk goed is, te erkennen, en de tong der stamelenden, de tong van hen, die in de bedwelming van hun bedrogene zinnen niets dan verkeerde en dwaze dingen spraken (Hoofdstuk 28:7 vv.), zal vaardig zijn om in doorlopende voordracht bescheidenlijk, niet slechts duidelijk, maar ook juist en schoon, te spreken. 1)

Er zal een wonderbare verandering in hen te weeg gebracht worden, die door God Zelf in zijnen wijsheid onderwezen worden en geleid. Hun verstand zal opgehelderd worden en zij zullen bekwaam worden, om verschillende dingen te onderscheiden en een goede keuze tussen de zelf te maken. De gedachteloze en onbedachtzame, zullen nu van hun overijling en onbezonnenheid genezen worden, want Gods Geest zal hun verstanden openen.

De dwaas (Ps. 14:1) zal niet meer, gelijk heden, nu er zo groot verschil bestaat tussen hetgeen de mens in waarheid is en waarvoor hij wordt gehouden, genoemd worden milddadig,
en de gierige zal niet meer mild geheten worden, de zaken zullen bij de rechten naam worden genoemd.

Eigenlijk: een edele. Tot nu gold alleen de adel door geboorte en de geldadel. Deze waren in hoog aanzien, maar nu zou deze adel moeten plaats maken voor de adel van verstand en hart. Zo ook zou de gierige d. w. z. de arglistige niet meer mild, eigenlijk voornaam, geheten

worden, dewijl niet meer het onrecht de toon zou aangeven, maar het recht zou zegenvieren en de gerechtigheid zou worden gehandhaafd.

Zulk ene tegenspraak kan in dien toekomstigen staat van vernieuwing, waarin het ‘t volk Gods in ieder opzicht zal welgaan, niet bestaan. Want een dwaas, een die in zijn binnenste zegt daar is geen God, spreekt naar zijn slecht hart en zijn egoïstischen zin, niets dan dwaasheid, hij brengt niets voort dan dingen, door welke hij anderen van de rechten weg zoekt te brengen (Hoofdstuk 9:16), en zijn hart doet ongerechtigheid om huichelarij, goddeloosheid, te plegen, en om dwaling, wat dadelijk met Zijn woord in strijd is, te spreken tegen de HEERE, om de ziel der hongerigen naar het woord des levens ledig te laten omtrent datgene, wat de honger werkelijk stilt, en de dorstigen naar vertroosting en opbeuring drank te doen ontbreken, hun de waren heilsdrank te onthouden.

En wat de gierigaard of arglistige betreft, met hem is het op dezelfde wijze; eens gierigaards, of eens arglistigen, ganse gereedschap is kwaad, al de middelen, waarvan hij zich bedient, zijn enkel boosheid; hij beraadslaagt schandelijke verdichtselen, allerlei listen, om de ellendigen te bederven met valsen redenen, en het recht buigt hij, als de arme spreekt, om hem recht te doen.

Door "het gereedschap" der gierigaards verstaan sommigen valse maten en gewichten, maar, gelijk Gataker juist aanmerkt, de profeet spreekt van bedorven Overheden of van dezulken, die de voorzitting hadden in de vierscharen, daarom kan men door deze werktuigen verstaan de mindere bedienden, waarvan bedorven rechters gebruik maken om het volk met bedreigingen te verschrikken, of andere onwettige middelen in ‘t werk te stellen om hun geld af te persen of in het verdriet te brengen. Deze onpartijdige rechters zouden vonnis geven tegen enen armen, zelfs wanneer hij recht sprak, wanneer hij enen eed deed in zijne eigene zaak, of zijne getuigen voor hem getuigden, hetgeen zij gezien of gehoord hadden en van welks waarheid zij overtuigd waren.

De vorst of achtens- en erenswaardigste man zal volgens eerlijke beginselen handelen en een eerlijken wandel voor zijn regel stellen, en hierdoor zal hij staande blijven of bevestigd worden. En waarlijk gelukkig is een land, waar vele luiden van zulke beginselen wonen, waar men zulke dus ziet leven en handelen, en waar de meesten schromen iets laags, iets onrechts te plegen, ja daar de koning als de zoon der edelen niets dan edele daden oefent en door zijne edelen alleszins daarin gestijfd of nagevolgd wordt.

Maar een milddadige een edele beraadslaagt milddadigheden edele dingen en staat op milddadigheden 1), edele dingen; die waarlijk mild en deugdzaam is, zal zulks tonen door edelmoedige en deugdzame daden.

Dan zal ook in de plaats der tegenwoordige valse gerustheid ene andere treden, die werkelijk zal bestaan, en niet, gelijk deze, door schrik en jammer zal worden weggenomen. Staat op, gij geruste vrouwen 1), gij die welgemoed daarheen leeft, die gene ongerustheid kent (Hoofdstuk 3:16 vv.); hoort mijne stem, en omdat zij u Gods woord verkondigt, betaamt

het u, haar staande te vernemen (Richt. 3:20). Gij dochters van Jeruzalem, die zo zeker zijt, alsof nooit andere tijden konden komen, neemt mijne redenen ter ore.

De Profeet heeft nu reeds menig wee geroepen over Jeruzalem, hetwelk zichzelf aan de rand van het verderf had gebracht, maar, trots het van nature wekere, gemakkelijker te beroeren en te verschrikken vrouwelijk gemoed, zonder indruk op de vrouwen van Jeruzalem, aan wie hij nu de schrikkelijke ontgoocheling van hun vleselijke rust aankondigt.

Vele dagen over het jaar, 1) zult gij beroerd zijn, omdat alsdan die weelde en dat genot voorbij zijn, gij dochters, die zo zeker zijt! want de wijnoogst zal uit zijn, er zal gene inzameling komen ten gevolge der verwoestingen, die de vijand in het land veroorzaakt heeft (2 Kon. 18:13).

In het Hebr. Jamim al-schanah Letterlijk: dagen over het jaar, d. w. z. niet, vele dagen over het jaar, maar, nog hoogstens een jaar. In Hoofdstuk 29:1 staat letterlijk: jaar tot jaar, daarvoor staat hier, dagen over het jaar, dewijl die beide uitdrukkingen dezelfden tijd des gerichts aankondigen. Wij gebruiken de uitdrukking wel, over jaar en dag, welke hetzelfde wil zeggen. Ruim een jaar na deze profetie is dan ook het gericht gekomen.

Beeft, gij geruste vrouwen! weest beroerd, dochters, die zo zeker zijt! trekt u, de vreugdeklederen uit en verwisselt ze met rouwklederen, en ontbloot u van allen tooi, en gordt zakken om uwe lenden, ten teken van droefheid.

Men zal nog op geheel andere wijze dan over de verloren wijnoogst (vs. 10) rouwklagen over de borsten, 1) zich slaan op de borsten, over vanwege de gewenste lachende akkers, over of van wege de vruchtbare wijnstokken.

Beter: men zal op de borsten slaan, als teken van rouw en droefheid.

Op het land mijns volks, zal de doorn en de distel opgaan; ja op alle vreugdehuizen in de vrolijk huppelende stad, op de plaats, waar de huizen stonden, in welke zoveel uitgelatene vreugde en zoveel lichtzinnig gejubel heerst.

Want het paleis zal verlaten zijn, het gewoel der stad, dat heden nog vernomen wordt, zal ophouden; Ofel, de verheven plaats op de Oosterheuvel van Zion, waar de aanzienlijken inzonderheid woonden (2 Kron. 27:3. Neh. 3:26, 27), en de wachttorens zullen tot spelonken zijn, tot in der eeuwigheid ene vreugde der woudezels, omdat zij daar naar hartelust kunnen neerliggen, ene weide der kudden 1), waar zij rijkelijk voedsel vinden.

Dit ziet niet op de degen der ballingschap, gelijk sommigen menen, maar op de dagen, die straks zullen komen, als Sanherib komt, alles verwoestend en vernietigend, wat rondom Jeruzalem is, en de hofpartij val onder de oordelen Gods. Het paleis is hier niet het paleis van de koning, maar dat der hofgroten, der aanzienlijken, die tegen de Heere en Zijnen profeet zich hadden gekeerd.

Die toestand zal voortduren, totdat 1) over ons ter vernieuwing der harten a) uitgegoten worde de Geest uit de hoogte, 1) en alzo de geest des diepen slaaps (Hoofdstuk 29:10) niet meer heerst; dan zal, daar de vernieuwing des harten ook ene omkering in de toestand ten gevolge heeft b), de woestijn, waarin Juda veranderd was (vs. 13), tot een vruchtbaar veld worden, en het vruchtbare veld zal voor een woud geacht worden, zozeer zal de heerlijkheid van de nieuwen tijd alle heerlijkheid van de tegenwoordigen in de schaduw stellen.

Joël 2:28 Joh. 7:37, 38. Hand. 2:17, 18. b) Jes. 29:17.

Wat wij reeds boven aangetekend hebben, dat geldt ook hier. De Profeet spreekt hier van de tijden der vernieuwing en der verandering, die aanstaande zijn, maar ook tegelijk van die dagen, waarin de volle uitstorting des Geestes zal plaats hebben.

Wat in de dagen van Hizkia zich zou bepalen tot enkelen, zou in de dagen des N. Bedeling zich uitbreiden tot de velen. Nu over Juda als vertegenwoordigende de Kerk van die dagen, dan over de Gemeente des N. Verbonds in de wereld.

Een profetie, die duidelijk en kennelijk op zulk ene uitgieting van de Heiligen Geest doelt, waardoor een zaligmakend werk, in uitgebreiden kring zou worden gewrocht en gelijk met name door de slotbelofte: "De werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid", ontwijfelbaar wordt aangeduid.

Het tot in eeuwigheid heeft een grens. De voor de ogen der mensen onafzienbare duisternis van de tijd der verwoesting heeft voor God een einde, welke de troostelozen toestand eindelijk wendt. Zo lang zal de straftoestand duren totdat de Geest, dien Israël nu niet in zijn midden wonende heeft, van de hoogte der hemelen uit, over Israël wordt uitgegoten.

En het recht zal in de woestijn wonen, en de gerechtigheid zal op het vruchtbare veld verblijven, zodat het gehele land, het onbebouwde niet minder dan de beplante velden, ene woonplaats van recht en gerechtigheid zal zijn.

En het werk, de vrucht, der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werking, het loon der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid in eeuwigheid 1).

In de ware heerlijkheid bestaat het ware geluk, en namaals zal het volmaakte heil bestaan in een volmaakte heerlijkheid, die altoos zal duren.

En mijn volk zal in ene a) woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen, waar geen gevaar te vrezen is.

Jer. 33:16.

Maar het zal, vóórdat die gelukkige vrede komt, hagelen, waar men afgaat in het woud, 1) een hagel van ‘t Goddelijk gericht moet komen over de macht, die aan een dicht woud gelijkt,

en onder dien hagel zal dit woud neerstorten (Hoofdstuk 10:34; 30:30 vv. de stad zal laag worden in de laagte, Jeruzalem moet diep verootmoedigd worden.

In het Hebr. Oebarad berèdeth haja'är. Beter: En het hagelt, terwijl het woud nederstort. Het woud is Assur (zie Hoofdstuk 10:34) en hagel is het beeld van de slaande macht van de Engel des verderfs. De Profeet wil derhalve zeggen, dat aleer die dagen zullen komen van recht en gerechtigheid, Assur eerst zal vallen en Jeruzalem diep vernederd worden.

Welgelukzalig zijt gijlieden, die dezen tijd van heerlijkheid zult beleven, die dan aan alle wateren zaait, waar gij slechts wilt, maar vooral aan de meest waterrijke plaatsen des lands, omdat gij daarvan alleen de meester zijt, door gene naast u wonende volken beperkt en door gene van buiten indringende vijanden gestoord; gij, die de voet des osses en des ezels derwaarts henenzendt; het land zal in zo groten overvloed voortbrengen, dat gij het niet angstig voor verwoesting door uw vee behoeft te beschermen; of: welgelukzalig gij, die dat land bezit (Hoofdstuk 7:21 vv. 30:23 vv.), die er uwen os henenzendt, om het te beploegen, uwen ezel om de oogst binnen te halen.

Wij zien, hoe de geest des profeets van de tijden des toekomstigen heils geheel doordrongen is, want steeds wendt hij zich snel weer naar de toekomst. In dat grote keerpunt des heils ziet hij de lente ener nieuwe schepping, het schone Pinksterfeest der uitstorting des Heiligen Geestes uit de hoogte, die de gedaante der wereld verandert, en haar met hemelse gerechtigheid en de zoete vruchten des vredes vervult. Wij zijn tot de dagen des Nieuwen Verbonds in zijne heerlijkste ontwikkeling gekomen. Toch verwijlt de verrukte blik des verheven zieners het eerst bij de zegen der bekering zijns volks. Hij ziet het in veilige hutten des vredes, in onbezorgde rust zaaiend en arbeidende aan alle vruchtbare wateren, terwijl de trotse stad der weerspannige heidenen als een prachtig woud voor de bijl en hamerslag des Heeren ineenstort.

HOOFDSTUK 33.

DE ASSYRIëRS ZULLEN VERJAAGD, JERUZALEM EN DE KERK BESCHERMD WORDEN.

VI. Vs. 1-24. Hoofdst. 22 zag op de tijd, toen men in Jeruzalem meende het gevaar ener belegering door het leger der Assyriërs, dat verwoestende in Juda was ingevallen, door het betalen ener hoge schatting te hebben afgewend. Het voor ons liggende Hoofdstuk (vgl vs. 7 en 8) handelt over de onmiddellijk daarop volgenden tijd van ontnuchtering, daar Sanherib op trouweloze wijze het verdrag verbrak en niet alleen de belegering van Lachis niet ophief, maar zelfs drie van zijne voornaamste beambten naar Jeruzalem zond om de stad op te eisen (2 Kon. 18:27 vv.). Nu roept de profeet, daar hij zich met de wapenen van profetie en gebed tussen Assur en zijn volk plaatst, de verwoester en verachter zijn "wee" toe (vs. 1). Hij verandert spoedig het profetische machtwoord, dat dezen zijne eigene verwoesting en verachting aankondigt. In een gelovig gebed voor het bedreigde Juda en is er zeker van, dat de hulp niet zal ontbreken en een rijke buit van de vluchtende vijanden het einde van de tegenwoordigen nood zal zijn (vs. 2-4). Vervolgens richt zich zijn oog tot ene verdere toekomst, wanneer de nood van de tijd zijne volle vrucht heeft gedragen, en Jehova’s overwinning over alle vijandige machten aan het volk zijner keuze de toegedachten toestand van eer en heerlijkheid zal geschonken hebben (vs. 5 en 6). Van daar weer in de tegenwoordigen druk inziende, ontgaat het hem niet, welk een jammervolle toestand in Jeruzalem, in het land rondom, ja in ‘t gehele land wijd en zijd bestaat (vs. 7-9). Intussen is het juist daardoor voor de Heere ook tijd en uur, om als Rechter tussen beiden te treden en met de macht van Zijnen toorn de vijanden te verbranden (vs. 10-12). Voor de Rechtvaardige en Almachtige, wanneer Hij Assur Zijne macht ter verderving heeft laten gevoelen, kunnen dan ook de goddelozen niet meer blijen; zij moeten òf zich bekeren, òf zij kunnen het in Zijne nabijheid niet langer uithouden (vs. 13-16). Ene geheel anders gezinde gemeente dan de tegenwoordige zal eens te Zion wonen, en dat zal enen wonder-heerlijken koning hebben in plaats van de thans diep verootmoedigden, en een ruim en vrij land bezitten, in plaats van het nu onderworpene en tot een klein overblijfsel ineengekrompen land (vs. 17-19). De hoofdstad Jeruzalem echter zal dan ene heilige woning van blijvenden aard en ene welbeschermde en onaantastbare vesting zijn; het zal ene heilige plaats zijn, dit nieuwe Jeruzalem, alle zieken zullen daarin zijn genezen, alle zondaars daarin zijn begenadigd. (vs. 20-24).

In tegenoverstelling van het gelukkig lot dergenen, van welke vroeger (Hoofdst. 32:20) sprake was, roep ik: Wee u, gij verwoester van mijn volk (Hoofdst. 16:4), gij Assur, die niet verwoest zijt, maar verwoest zult worden! en gij, dis trouwelooslijk handelt, die in verdrukken en beroven alle perken te buiten gaat, waar men niet trouwelooslijk tegen u gehandeld heeft! Als gij het verwoesten zult volbracht hebben, zover de Heere het in Zijnen raad wil toelaten, zult gij verwoest worden; als gij het trouweloos handelen zult voleind hebben, het van God u bestemde werk zult hebben gedaan, zal men trouwelooslijk tegen u handelen (Deut. 32:32 vv.).

Wee u monarchie van Assur, die de wereld met verwoestingen vervuldet, terwijl gij zelf boven alle macht en wraak verheven waart, die alle andere natiën met trouweloosheid behandelde, terwijl u niemand met gelijke munt kon of durfde betalen; haast zal uwer verwoestingen en trouweloosheden een einde gemaakt worden, en dan zal de beurt aan u zijn, om ook eens tot slachtoffer des verraads en der overmacht uwer naburen te worden.

HEERE! zo roepen wij, die tot het volk Gods behoren, te dezer tijd, nu de verwoester nog verwoesten en de verachter nog verachten kan, in vast vertrouwen op verhoring (Hoofdstuk 30:19): wees ons genadig, wij hebben op U gewacht (Hoofdstuk 26:8); wees hun, der Uwen arm, die hen beschermt en verdedigt, allen morgen, daar dagelijks nieuwe gevaren verschijnen, daartoe onze behoudenis, onze volkomen verlossing (Hoofdstuk 25:9), ten tijds der benauwdheid, die haar toppunt nu spoedig zal bereiken.

Terwijl door dit vers de gedachten van de hoorder zo opmerkelijk op de Heere worden gevestigd, is daardoor de richting, van waar de hulp komt, aangewezen, en terwijl dit op zo aanmerkelijke wijze, zo ex abrupto geschiedt, is daardoor aangewezen, hoe de hulp plotseling, onverwacht, onvoorbereid in een de natuurlijken loop afbrekend ingrijpen geschiedt.

Van het geluid des rumoers, waarmee Gij hen verschrikt, zullen de volken des verwoesters weg vlieden (Hoofdstuk 30:30 vv.); van Uwe verhoging op de in Hoofdstuk 30:27 vv. beschrevene wijze zullen de Heidenen verstrooid worden.

Dan, als dit vluchten der volkeren, deze verstrooiing der Heidenen geschiedt, zal ulieder buit, de buit der Assyrische legers, voor zover zij als lijken in de legerplaats zijn achtergebleven (2 Kon. 19:35 vv.) verzameld worden, gelijk de kevers verzameld worden; men zal daarin ginds en weer huppelen, gelijk de sprinkhanen (Exod. 10:12) ginds en weer huppelen.

Dit kan men verstaan: of: met zo veel gemak en in zo groten getale, als men kevers of sprinkhanen, (want het grondwoord betekent beide) de vruchten der aarde verslinden, hetwelk in die landen ene gewone plaag was.

Voor deze gelijkenissen stelt de profeet voor de gemakkelijke overwinning, welke de Joden zouden behalen op hun vijanden. Zij zouden ze plunderen op hun gemak, zonder vreze voor de overval van andere vijanden; zij zouden, zegt Sanctius, over de dode lijken huppelen en die uitschudden met zoveel gemak als landlieden de schadelijke sprinkhanen verderven, of ginds en weer lopen tussen de lijken der verslagenen, en hier dit en daar dat opzamelen, gelijk de sprinkhanen van het ene groene kruid naar het andere zwerven.

De HEERE is verheven, zo roep ik, de profeet uit, terwijl ik dit toneel reeds in de geest aanschouw; want Hij woont in de hoogte des hemels, onbereikbaar voor elke aanval der mensen, gelijk dan ook de ASSYRIËRS werkelijk zullen beproeven Hem aan te vallen (Hoofdstuk 36:18 vv. 37:10 vv.); Hij heeft door de gevolgen, die zich aan Zijne wonderbare

hulp verbinden, Zion vervuld met gericht en gerechtigheid, zodat nu een geheel nieuwe tijd onder het volk Gods zal beginnen, zo als die in Hoofdstuk 28:17 voorspeld is.

En het zal alsdan geschieden, dat er de vastigheid uwer tijden zal zijn, de sterkte van uwe behoudenis of rijkdom van volheid van heil, zal zijn van wijsheid en kennis; de vreze des HEREN zal voor Gods volk te Zion zijn schat zijn, in plaats van dat men, gelijk nu, zijn heil in ‘t zichtbare en vergankelijke zoekt.

De Profeet voorspelt hier, dat tengevolge van de val van Assur, Zion vervuld zal worden met recht en gerechtigheid. De Heere zal Zijn recht en Zijne gerechtigheid oefenen aan de verdrukkers van Zijn volk en dientengevolge zou het geschieden, dat de tijden vast zullen wezen en vervolgens, dat er een rijkdom zal wezen van heil en wijsheid en kennis. En als dan zal het ervaren worden, dat de vreze des Heren, welke in Jeruzalem zal gevestigd zijn, zal bloeien en groeien, de schat van het volk zal zijn. Het zal zien, dat niet Egypte, maar de Heere en Hij alleen waarlijk redt en behoudt.

Daarom echter, omdat men zo zijne hoop en zijne verwachting op de dingen der wereld stelt, is het tegenwoordige tijdstip een uur van de grootsten nood en de sterkste verlegenheid (vgl. 2 Kon. 18:17). Ziet, hun allersterksten 1) hun helden roepen daarbuiten, de boden des vredes, afgezonden om de vrede te verwerven en van wie men verwachtte, dat zij met vredetijding zouden wederkeren, wenen bitterlijk over de ontrouw en de trotse eisen van Sanherib;

In het Hebr. Er’alaam Dit woord betekent ongetwijfeld, hun allersterksten, d. i. hun helden. Maar op wie ziet dit? Onze Staten-Overzetters zijn van gevoelen, dat hiermede de legerhoofden van Assyriër worden genoemd, maar ook kan het zien en o. i. beter, op de helden van Juda zelf, die bij de aanrukkende en de belegerende macht van Assur ontmoedigd, als kinderen huilen, en schreeuwen van wege het gevaar dat dreigt. Vandaar dat er onmiddellijk volgt, dat de vredeboden bitterlijk wenen. Alles, zowel daar buiten als daar binnen, gelijk het volgende vers aangeeft, geeft een ontredderden en bij de mens hopelozen toestand aan.

De gebaande wegen zijn verwoest, die door de paden gaat, houdt op, de gewone wandelaar blijft van de wegen af (Richt 6:6), die onveilig zijn geworden door de plunderzucht der vijanden; hij, de Assyrische koning Sanherib, vernietigt het verbond, hij veracht de steden, daar hij voortgaat ze te belegeren en te benauwen; hij acht geen mens, zo hij zijn doel slechts bereikt, telt hij niet de vele offers van mensenlevens.

Het land wijd en zijd, tot in het hoogste Noorden en in de streek aan gene zijde van de Jordaan, treurt, het kweelt, het kwijnt, daar de krijgsscharen de zaadvelden hebben vertreden en de vruchten verwoest; de Libanon met zijne machtige cederbomen (Num. 24:6) schaamt zich, hij verwelkt ten gevolge van Sanheribs afhouwen; Saron, de lieflijke, vruchtbare vlakte aan de kust der Middellandse zee (Jes. 9:2), is geworden als ene woestijn; zo Basan, met zijne grootse eikenbossen (Num. 21:30) als Karmel, het aan een vruchtenveld gelijkende voorgebergte (1 Kon. 18:20) zijn geschud 1) zijn kaal en woest.

Geen reiziger durfde zich meer op de weg vertrouwen, alle handel en koopmanschap hield op, en de gemeenschap met Jeruzalem was voor de godsdienstigen bidder, zowel als voor de winstgevenden koopman afgesneden. De velden lagen alom woest, vertrapt en vertreden, en niemand kon enige vrucht uit zijn akker trekken. De veldvruchten waren al door de vijand vernield of voor hen zelven ingezameld. Alles zag er dus akelig, naar, dodelijk uit, en het onlangs nog lachende veld en de bloeiende weiden waren in treurige woestijnen en dorre plaatsen veranderd. Zo onzeker is alle wereldse grootheid, vreugde en voorspoed. Deze verwoestingen waren algemeen en uitgestrekt, en niet alleen de valleien maar de hoge bergen van Basan en Libanon hadden daarbij zeer veel geleden, en waren van hun vruchten, lang vóór de bekwamen tijd, beroofd geworden.

Nadat vs. 7 een blik in de stad, vs. 8 daarentegen op het land rondom heeft laten werpen, verruimt zich in vs. 9 het toneel tot het gehele heilige land, ja tot al de grond in ‘t algemeen, waarop Israël woont.

Het herfstachtig aanzien, dat de Libanon met zijn verwelkt Basan en Karmel met hun afvallend loof hadden, scheen als het ware ene schaamte en treurigheid over het ongeluk des lands te zijn.

Nu de bezoeking over Juda deze voorzegde hoogte bereikt en de Assyriër de maat van overmoed heeft gevuld, zal Ik opstaan, zegt de HEERE, van Mijnen troon, om tussen beiden te treden; nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik verheven worden 1) al Mijne hoogheid doen gevoelen (Ps. 12:6).

Hiermede zegt de Heere, dat Hij in al Zijn grootheid zal openbaar worden, en als de Heere in al Zijn grootheid zal openbaar worden, dan moet ook de machtigste vijand het afleggen tegen Hem en de hardste verdrukkers moeten vergaan. Gevolg zal dan ook zijn, dat Assur zal vernietigd worden en zijn volk gered en verlost.

Gijlieden, gij Assyriërs, die zulke misdadige plannen tegen Jeruzalem en de gemeente des Heeren hebt gevormd, gaat met stro zwanger, gij zult stoppelen baren; uw eigen geest zal u als vuur verslinden; uwe eigene ontwerpen zullen u ten verderve worden.

En de volken, die Sanherib tegen de heilige stad heeft aangevoerd, zullen zijn, als de verbrandingen des kalks, gelijk enige stoffen tot kalk verbrand werden, zij zullen geheel en al worden te niet gedaan, tot as worden; als afgehouwene doornen zullen zij met het vuur verbrand worden (Exod. 22:6), daar de vlam snel opstijgt en in korten tijd haar verwoestend werk volbracht heeft (Hoofdst. 5:24).

Hoort, nadat geschied is wet straks (vs. 11) is geprofeteerd, gijlieden, die verre zijt, die tot de Heidenen toehoort, wat Ik gedaan heb, en gijlieden, die nabij zijt, gij burgers van Jeruzalem! bekent Mijne macht, erkent, wat Ik doen kan, want daarvan kunt gij u met een enkelen blik overtuigen (2 Kon. 19:35)!

Wanneer alle overig vertrouwen de gelovigen ontvalt, en wanneer de vijanden der kerk denken, dat hun overwinning zeker is, zal de Heere Zich verheffen en de listen der goddelozen verwarren, hen verterende met het vuur van Zijne verontwaardiging, opdat allen Zijne macht erkennen en voor Hem vrezen. .

De zondaren te Zion, daar zij ook werkelijk zien, wat in de onmiddellijke nabijheid der stad is voorgevallen, zijn verschrikt 1) bij deze vreselijke zichtbare proef, zowel van de rechterlijken ernst, als van de verdervende macht des Heeren, Wiens woord zij tot hiertoe zo snood hebben veracht; beving heeft, daar zij nu gevoelen, hoe snel het gericht Gods over hen komen zal, de huichelaren, die uitwendig vroom zien, maar in hun hart verre zijn van de Heere, en die zelfs meenden hun plannen voor Hem te kunnen verbergen (Hoofdst. 29:15) aangegrepen. Zij zeggen nu in de angst van hun geweten, waarbij het hun onhoudbaar wordt te Jeruzalem, in de onmiddellijke nabijheid van dezen machtigen en heiligen God te zijn: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur, gelijk de Heere is (Deut. 4:24; 9:3), wonen kan! Wie is er onder ons, die bij enen eeuwigen gloed, bij God de Heere, Wiens toorn als een nooit te blussen vuurgloed geworden is, wonen kan? Niemand van ons, burgers van Jeruzalem, kan het verder op deze plaats, waar de Heere Zijn vuur en Zijne haardstede heeft (Hoofdst. 31:9), uithouden.

Wat de Heere God tegen Assur doen zal, is hier een waarschuwing en een leerles voor de zondaren te Zion en te Jeruzalem. Verschrikt door de ontzettende nederlaag van de macht van Sanherib’s leger, door de machtige werking van Gods toorn, zullen ook zij beven en gans verschrikt worden, zodat zij zullen uitroepen: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan?

En toch, gij zondaars en huichelaars! kan menigeen het uithouden, ja, in plaats van in vreze en angst, daar met blijdschap en zaligheid wonen, namelijk hij, die het tegendeel is van hen, die gij tot hiertoe geweest ziet (Hoofdst. 1:11 vv. 5:7 vv.), en datgene is, wat gij ook bij hartelijke bekering en levendig geloof nog kunt worden, die, gelijk het reeds in Ps. 15 en 24 is gezegd, in gerechtigheden wandelt, en die billijkheden spreekt; die het gewin der onderdrukkingen verwerpt, die zijne handen uitschudt, dat zij gene geschenken behouden; die zijn oor stopt, dat hij gene bloedschulden hore, gene woorden, waarvoor men hem tot bloedschuld wil verleiden, en zijne ogen toesluit, dat hij het kwade niet aanzie;

Die zal, ontoegankelijk voor alle aanvechtingen en gevaren in de hoogten wonen, de sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn; achter onbedwingbare muren zal hij veilig en gerust zijn; zijn brood wordt hem gegeven, zodat hij geen honger lijdt; zijne wateren zijn gewis, 1) zodat hij nooit behoeft te dorsten.

Wij zien hier ook, waarin de troost des vromen is gelegen, dat Hij hem behouden zal zelfs in de gevaarlijkste tijden. Hij zal niet alleen veilig zijn in de eeuwigen gloed en het verlerend vuur ontkomen, maar zelfs gemeenschap hebben met dien God, die verschrikkelijk is voor de bozen, maar een vervrolijkend licht en een verkwikkelijke luister voor hem. Hij zal in het tegenwoordige leven in de hoogte wonen, buiten het bereik der rampen en buiten het gedruis der wapenen. Hij zal er niet wezenlijk door benadeeld noch grotelijks door verschrikt worden.

De grote waterstromen zullen hem niet naderen, of zo ze al opkomen tot aan zijn woning, zal hij in deze, door natuur en kunst versterkte rots, zich genoegzaam beveiligd vinden. De Goddelijke kracht zal hem bewaren en zijn geloof en vertrouwen op Hem zal hem gerust stellen, want de allerhoogste, die de Rotssteen der eeuwen zelf is, zal zijn hoog vertrek zijn.

Uwe ogen, o Godsvolk te Jeruzalem; zullen, wanneer gij tot zulk ene gerechtigheid bekeerd en uwe harten vernieuwd zullen zijn, de koning
van uw land, die thans zo nedergedrukt is, zien in zijne schoonheid, in de vollen, door niets verduisterden glans zijner majesteit; zij zullen een vergelegen land zien; het land, dat thans door bezetting des vijands zozeer is beperkt en tot een overschot van enige weinige nog vrije steden gekomen is (2 Kon. 18:13), zullen zij weer aanschouwen als een land, dat even uitgestrekt is, als het te voren ooit is geweest.

Men zou hier ook de Heere zelven kunnen verstaan. Dezen zouden de ogen der Joden zien in Zijne schoonheid, zo als Hij Zich zou verheerlijkt hebben in het verdelgen der Assyriërs.

Vanwege de nood der tijden had Hizkia een treurgewaad aangedaan in plaats van zijn koninklijk kleed, maar straks, als de nood voorbij was en Jeruzalem en Juda verlost, dan zou de koning weer in het huis des Heeren met zijn koninklijk kleed ingaan.

Heerlijk beeld van hetgeen eens het verloste Zion, het geestelijk Israël zou te beurt vallen, als het eenmaal verlost en geheiligd, de Koning der Koningen in zijn volle schoonheid zou zien in de Hemel der hemelen.

Uw hart zal de verschrikking overdenken, die gij in dezen tijd van druk moet gevoelen, zeggende: Waar is de schrijver, die de controle hield bij de heffing van de schatting? waar is de betaalheer, de weger, die het gewicht van het ingeleverd goud en zilver moest onderzoeken? waar is hij, die de torens telt, die er voor zorgde, dat Jeruzalem niet meer torens en vestingwerken had, dan het de verdrukker behaagde?

Al die dwang en druk van de tegenwoordigen tijd zal u slechts als een droom voorkomen. Gij zult niet meer dat stuurse, dat wrede, woeste volk zien, omdat het voor altijd verdwenen is, dat volk, dat zich jegens u zo onbeschaamd gedroeg en in zijne eisen niet te bevredigen was; het volk, dat zo diep van spraak is 1), dat men het niet horen kan, van belachelijke tong, hetwelk men niet verstaan kan.

Wanneer de Assyriërs Semietisch spraken, waren zij toch van ene gehele andere nationaliteit en van geheel andere zeden, zodat hun taal enen Jood nog vreemder moest klinken, dan voor enen Duitser het Hollands, of voor enen uit het midden van Duitsland het Nedersaksisch.

Schouwt Zion aan, gemeente des Heeren! de stad onzer bijeenkomsten, Jeruzalem, de stad der samenkomst van God met Zijn volk (Exod. 35:21), in welk ene gedaante zij thans verschijnt. Onbedwongen en ongeschonden staat zij daar, alles in haar is ingericht op bestendigen duur: Uwe ogen zullen Jeruzalem zien als ene geruste woonplaats (Hoofdst.

32:18), ene tent, die niet ter nedergeworpen 1) zal worden door storm of onweder, welker pinnen in der eeuwigheid niet zullen uitgetogen worden, en van welker zelen, door welke zij aan de pinnen is vastgemaakt (Exod. 26:14), gene zullen verscheurd worden (Jer. 10:20).

Dit woord komt nergens in de Schrift voor dan hier. Men leidt het af van een Ethiopisch woord, dat dragen betekent, gelijk een beest zijn last of een mens draagt (Matth. 21:7. Mark. 11:2, 7). Jeruzalem wordt vergeleken bij ene tent of een tabernakel (Hoofdst. 54:2), doch niet gelijk de tabernakel, door Mozes opgericht in de woestijn, die bij het voortreizen telkens werd opgenomen en vervoerd (Num. 4:5; 10:17), maar als de tempel van Salomo, die vast en bestendig bleef staan (Ps. 78:69), en dus diende ter voorstelling van de veiligheid en bestendigheid van de gemeente des Heeren (Ps. 46:6; 48:8; 125:1. Matth. 16:18). Van het tweede gedeelte van het vers is de bedoeling, dat geen toren of paleis of enig ander gedeelte van Jeruzalem de minste beschadiging zou ondergaan (Ps. 48:13, 14). De profeet zinspeelt op de zelen, waarmee de behangsels ener tent of van een paviljoen, welke met het midden op een dikken staak rusten, worden vastgemaakt aan pinnen, rondom in de grond geslagen, om ze recht en uitgespannen te houden (Hoofdst. 54:2).

De mening van de profeet is: gij kunt Zion beschouwen in volkomen vrede en vrij van alle vijandelijke invallen. God heeft het verkozen tot de plaats van Zijne plechtige aanbidding en tot de tempel Zijner woning. Geen gedeelte der muren of huizen zal enige schade ontvangen van de vijand (Hoofdst. 37:33; 54:2) .

Dit is slechts duister en onvolkomen vervuld in het aardse Zion, maar zeer duidelijk en volkomen in het verborgen Zion, Gods gemeente onder de dag van het Evangelie, welke volgens des Heilands verzekering (Matth. 16:18) door de poorten der hel niet zal overweldigd worden.

Maar de HEERE zal aldaar bij ons heerlijk zijn in tekenen en wonderen, door welke Hij Zijne vijanden verschrikt en Zijnen naam verheerlijkt; het zal, om de stad voor vijandelijke overvallen te beschermen, zijn ene plaats van rivieren, van wijde stromen; gene roeischuit zal daar doorvaren en geen treffelijk schip zal daar overvaren, zo machtig is de stroom, zo geweldig de slag der golven.

Geen vijandelijk schip, ten oorlog toegerust, hetzij het door roeiers, hetzij het door de wind wordt voortgedreven, zal daarover varen, m. a. w. : Jeruzalem zal door de Goddelijke beveiliging voor gene vijandelijke aanvallen, hoe ook genaamd, te vrezen hebben.

Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever 1), de HEERE is onze Koning, Hij zal ons behouden; Hij waakt als Rechter voor ons recht en voor onze eer, als Wetgever, als Meester voert Hij bij ons de staf des bestuurs, en als Koning heeft Hij onder ons Zijnen troon, en heeft Hij voor elk dreigend gevaar reeds vooruit de veiligste bescherming gereed.

Eigenlijk betekent het woord in de grondtekst: Hij die de commandostaf voert. Het het eerste woord Rechter wordt de Heere aangeduid, als degene, die vóór in de gelederen van zijn

volk staat, om het tot overwinning te voeren, en met het tweede als Hij, die zijn volk regeert in rechtvaardigheid. Met andere woorden: dat Zijn volk geen gevaar en geen ellende heeft te wachten, onder de veilige hoede en bescherming van hun Heere en Koning.

Uwe touwen, o Assyriërs! zijn slap geworden, zij zullen hunnen mastboom niet kunnen recht stijf houden, zij zullen het zeil niet uitspannen; uwe touwen gingen los, zij konden de mast niet stevig houden, noch ook de zeilen uitspannen; dan, als de gehele onderneming zal hebben schipbreuk geleden, wat in een ogenblik en zonder enig menselijk toedoen zal geschieden, zal de roof van enen overvloedigen buit, die zich in ‘t schip bevond, uitgedeeld worden, zelfs zullen de lammen onder ons, indien er zulken waren (vs. 24), de roof roven.

De profeet heeft de macht der Assyriërs beschreven onder het zinnebeeld van een voortreffelijk schip; hier toont hij hunnen geteisterden en geknakten toestand onder de gelijkenis van een schip, op ene onstuimige zee geslingerd, welks kabels verbroken zijn en waarvan het want los en buiten orde is, zodat het geen gebruik kon maken van mast of zeilen, waardoor het spoedig in stukken geslagen of door de zee ingezwolgen werd.

En geen inwoner zal in dat toekomstige Jeruzalem zeggen: Ik ben ziek, ik heb enigen lichamelijken of geestelijken nood, want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben, en waar vergeving van zonde is, daar is ook leven en zaligheid.

Vs. 10-24. Langer kan de Heere de beschimping van Zijn land en volk niet aanzien. En met welk plotseling geweld van vuur verteert de Allerhoogste, die Rechter is ook over de heidenen, die Hij in hun nietige verwachtingen als vrouwen hoont, welke van hooi zwanger gaan en stoppelen baren, de opgeblazen wereldmacht. In de toorngloed van hun eigen haat zullen de vijanden verbranden, als in vreselijke kalkhitte zullen zij opvliegen, met de snelheid, als dorre doornen, in as verstuiven. Deze geweldige daad van Gods hand zullen zowel die ver als die nabij zijn, tot hun heil ondervinden. De zondaren te Zion worden van siddering en beving bij dezen ontzettenden brand aangegrepen, die in de stad zijn schijnsel werpt. Maar hoe onverstandig is toch hun taal: "wie kan wonen bij een verterend vuur? wie kan wonen bij de eeuwige gloeden?" Hebben zij niets vernomen van de openbaring des ijverigen Gods aan de profeet Elia in ‘t suizen van de zachte stilte der liefde, welke de berouwvollen zondaar zijne schuld ontneemt en ze van hem doet zover het oosten is van het westen (Ps. 103:12), die Zich ontfermt over degenen, die Hem vrezen, gelijk een Vader over Zijne kinderen (Ps. 103:13)? En heeft hun niet de profeet Jesaja gepredikt van het heilige Licht Israëls, dat slechts de boze tot een vuur wordt en doornen en distelen verteert (Hoofdst. 10:17)? Dezelfde zegt hun ook nu, wie rustig en ongedeerd bij dezen onverdelgbaren gloed der Goddelijke gerechtigheid wonen kan, als op rotsburchten onbereikbaar, wel verzadigd en verkwikt voor altijd. Wie op Gods wegen wandelt, zo verzacht dan ook onze profeet, door eindelijken troost te schilderen, de gloeiende kleuren des Goddelijken toorns op zijn indrukwekkend, groot beeld en overgiet het met het zachte licht Israëls. Van boven straalt in Zijne schoonheid de Koning der gerechtigheid, die te voorschijn treedt. De ogen zien is een wijd, een vergelegen land, van de stouten voet der vijanden niet meer betreden, en door hun macht niet meer beperkt, overal een blijmoedig volk, dat, in ‘t behagelijkst gevoel van ongestoorde veiligheid, de ruwe, onverstaanbare klanken der taal van

vreemde en verwaande geweldhebbers niet meer verneemt en van de tijd der verschrikking en angst als van een verleden spreekt. Rustig ligt Jeruzalem daar, het heilig Zion, de verhevene plaats der zamenkomst Gods met Zijn volk als ene onbewegelijke tent des vredes, door Jehova's heerlijkheid schitterend overdekt. Brede stromen omgeven de stad des eeuwigen Konings en wee de schepen en hun bestuurders, die het zouden willen wagen over te steken. 't Is ene heilige plaats, dat nieuwe Jeruzalem; alle kranken zijn daarin genezen, alle zondaren hebben daar vergiffenis ontvangen.

De volmaakte theokratie is gesticht, Jehova is in waarheid Wetgever, Rechter en Koning (vs. 22); in Zijne kracht en Zijn naam en geleid door Zijn Geest richten de rechters en strijden de krijgers (Hoofdst. 28:6), en het volk, dat zich nu volkomen aan Zijne leiding vertrouwt, heeft Hij nu geheel onder Zijne hoede genomen, uitwendige verdedigingsmiddelen zijn geheel overbodig, want beter zelfs dan door brede rivieren, die aan schepen en bootjes toch nog altoos de toegang verlenen, wordt Israël door Jehova beschut en beveiligd (vs. 21

De zonde is de ziekte der zondaars, en als God die vergeeft, dan geneest Hij de ziekte, en de zondeziekten dus door genadige vergeving zijnde weggenomen, wordt de prikkel van lichamelijke ziekten ook uitgetrokken en de oorzaken der smarten weggenomen, zodat geen Jeruzalemmer meer ziek zou zijn of zeggen: Ik ben ziek. En als onze ongerechtigheden dan weggenomen zijn, dan hebben we weinig reden om over uitwendige droefenissen of smarten te klagen en kunnen ons de troost des Heilands toeëigenen, dien Hij gaf aan de genezenen door Zijne genade: Wees goedsmoeds, want uwe zonden zijn U vergeven.

HOOFDSTUK 34. GODS TOORN EN GERICHT OVER ALLE VIJANDEN DER KERK.

In gelijke verhouding als Hoofdst. 13-27 tot Hoofdst. 7-12, staan Hoofdst. 34 en 35 tot Hoofdst. 28-33. In het voor ons liggende Hoofdst. breidt zich voor de profeet het gericht over Assur tot een gericht uit over de volken in het algemeen; daarmee verenigt zich vervolgens in het volgende Hoofdstuk een blik op de zaligheid, die dan voor altijd en eeuwig door de gemeente wordt ondervonden, welke van alle leed is vrij geworden en triumfeert.

Vs. 1-17. De profeet kondigt vooreerst aan, hoe het eindgericht over alle heidenen en de volken, die het Gods rijk vijandig zijn, aan alle ook de grootste volken, en aan al hun heerlijkheid een einde maakt in bloed en ontzetting, hetwelk in Israëls nijdig en hatelijk broedervolk Edom nader wordt voorgesteld (vs. 1-15). Vervolgens vraagt hij, dat, wanneer de tijd der vervulling zal gekomen zijn, van hetgeen hij voorzegd heeft, zij, die de tijd beleven, in het boek des Heeren, de Heilige Schrift zullen nazien, om zich te overtuigen, hoe nauwkeurig en volledig het nu gebeurde met het eens door de Geest Gods geprofeteerde overeenstemt. (vs. 16 en 17).

Nadert, alle gij Heidenen! om te horen, en gij volken! luistert toe, wat ik vervolgens u heb mede te delen, wat u allen en ieder van u in ‘t bijzonder aangaat in hun verhouding tot de gemeente des Heeren; de aarde hore, en hare volheid, alle hare bewoners, de wereld en al wat daaruit voortkomt, daar de gehele aardse schepping mede het gericht over de volken moet doorstaan.

Hier komt ons ene voorzegging voor, wegens des Heeren oorlogen, die wij weten, dat zij zo rechtvaardig als altoos voorspoedig zijn. God beschermt deze wereld als Zijn schepsel en bevordert derzelver belangen, zolang zij de Zijnen voorstaat, doch bestrijdt haar, zodra zij zich aan de dienst van de Satan toewijdt.

Want, dit is de hoofdinhoud mijner mededeling, de verbolgenheid des HEEREN is over al de Heidenen, en Hij wil aan die toorn zijn loop laten, en grimmigheid over al hun heir, Hij heeft hen verbannen 1), de vloek der vernietiging op hen gelegd, Hij heeft ze ter slachting overgegeven.

Verbannen, in de zin van, met de ban geslagen, d. i. ter vernietiging prijs gegeven. Vandaar dat er ook onmiddellijk volgt, ter slachting overgegeven. Dit laatste staat met het verbannen in het nauwste verband. Als de Heere God iemand of iets ter verbanning overgeeft, met de ban treft, dan wordt zulk een persoon of zulk een zaak vernietigd.

En hun verslagenen ten gevolge dier slachting zullen niet begraven (Hoofdst. 14:19) maar weggeworpen worden, en van hun dode lichamen zal hun stank opgaan, en de bergen zullen smelten van hun bloed, 1) zij zullen er door overstroomd en week gemaakt worden (vgl. Openb. 14:20). Het land, zo vreeslijk zou de verwoesting zijn, stond van het bloed der mensen

zo doordrongen en doorweekt te worden, als van de regen, en het stof, het dorre en droge zand zou door het vet der verslagenen, als door ene gewone mesting, vet gemaakt worden. Deze uitdrukkingen zijn bij wijze van vergroting gebezigd, gelijk die in de Gezichten van de Apostel Johannes (Openb. 14:20), en worden gebezigd, om dies te vreeslijker voor onze uitwendige zinnen voor te komen, want men ijst en beeft en schrikt toch op het horen van zulk een allervreeslijkst bloedbad, of plenging van mensenbloed; en deze zegswijzen zijn hier zeer gepast om de vreeslijkheid des Goddelijken toorns uit te drukken.

En al het heir der hemelen, de gehele menigte der sterren zal uitteren, daar met dit laatste gericht over alle volken tevens het einde aller dingen komt, en de hemelen zelf, waaraan zon, maan en sterren stonden, zullen toegerold worden gelijk een boek, dat uitgelezen is, en al hun sterren-heir zal als in een ogenblik afvallen, gelijk een blad van de wijnstok afvalt, wanneer het door een zachten wind aangeraakt, op de aarde valt en gelijk een vijg afvalt van de vijgeboom (Matth. 24:29. Openb. 6:12-14).

Want, dit is de reden van zulke vreselijke tonelen als hier worden voorgesteld, Mijn zwaard is dronken geworden in de hemel, 1) spreekt de Heere. Nadat het zwaard Mijns toorns zo lang heeft moeten rusten, hoewel het van verlangen verteerd werd, om zijn bloedig werk op aarde aan de misdadigers en de verachters te verrichten, is het nu door de toorn des Almachtigen van daar genomen. Ziet, het zal in zijne woede tot slachting ten oordeel nederdalen in de eerste plaats op Edom 2) (Gen. 27:40) (om hier in plaats van alle andere volken, die als vijanden tegenover de theokratische gemeente staan, datgene te noemen, hetwelk, hoewel Israëls broedervolk toch van de beginne af Israëls hater geweest is tot nu toe, en waarin alle vijandschap en vervolging haar toppunt heeft bereikt), en op het volk, dat Ik verbannen heb, op dit aan vloek en vernietiging overgegeven volk.

Dit zwaard is zowel het zwaard des rechts als der straffende macht Gods. Zo lang heeft de vijand zich tegen Hem en Zijn volk gekant en verheven, zolang Zijn toorn getart, zolang Zijn geduld op de proef gesteld, dat het zwaard dronken is geworden, en nu zich schrikkelijke keert en keren zal tegen Zijne tegenstanders.

Gelijk de Cherub met het vlammend zwaard zich keerde tegen de mens, dewijl hij Gods verbond had verbroken, alzo zou nu niet een Cherub, een dienstknecht Gods, maar de Heere zelf Zijn zwaard doen neerkomen op Zijne vijanden. Voor de eersten mens was er nog genade te hopen, voor Gods vijanden niet.

Edom vertegenwoordigt hier alle machten, die vijandelijk overstaan tegen de Gemeente Gods.

Het zwaard des HEEREN is, terwijl Hij thans Zijn vonnis volvoert, vol van bloed ten gevolge der grote menigte, die Hij geslacht heeft, het is vet geworden van smeer, van het vet der doorstokenen, van het bloed der lammeren en der bokken, van het smeer der nieren van de rammen, d. i. van het bloed en vet der slachtofferen uit het gewone volk; want de a) HEERE

heeft een slachtoffer te Bozra (Num. 20:17), en ene grote slachting in het overige land der Edomieten. 1)

Jes. 63:1, 2.

De offeranden waren ingericht tot Gods ere en om te doen zien, hoezeer Hij de zonde haatte, en voldoening er voor begeerde, en dat niets dan bloed haar bij Hem verzoenen kon. En dus werd deze slachting alhier aangericht, opdat de toorn van God geopenbaard mocht worden van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid des mensen, en vooral om hun goddeloosheid en het boosaardig en vijandig vervolgen van Gods volk. Bij grote offers werden somwijlen honderden van slachtbeesten te gelijk geofferd en derzelver bloed voor het altaar des Heeren uitgestort en dus zou het ook zijn is de dag van des Heeren wraak.

En de eenhoornen (zie bij Deut. 33:17 en Job. 39:9) zullen bij deze algemene slachting met hen, met de lammeren, bokken en rammen, afgaan, onder de slagen van het zwaard vallen, en de varren met de stieren, namelijk de groten en voornamen en rijken in Edom, en hun land zal doordronken zijn van het bloed, en hun stof, hun land, zal van het smeer vet gemaakt worden; de maaltijd, die het zwaard aanricht, zal zo rijkelijk zijn, dat ook aarde en stof van het Edomietische land van bloed en vet tot overdaad toe verzadigd worden, even als het zwaard zelf. (vs. 6).

Want het zal zijn de dag der wraak des HEEREN, een jaar der vergeldingen, om Zions twistzaak, 1) aan Zions tegenpartijders; wat Hij uit lankmoedigheid tot hiertoe verzuimd heeft, haalt Hij thans weer ruimschoots in (vgl. Deut. 32:41 vv.).

Hieruit blijkt weer zo duidelijk mogelijk, dat al wat de vijanden der Kerk tot haar ondergang beramen of ten uitvoer brengen, tot hun eigen schade en verderf uitloopt.

De Heere is niet een ledig toeschouwer van hetgeen Gods kinderen wordt aangedaan, of wat men Zijn Kerk in het algemeen aandoet.

Als de Heere op Zijn rechterstoel zich zet en Zijn toorn openbaart, ondervinden de vijanden het schrikkelijke er van.

God heeft wel geduld, omdat Hij eeuwig is, maar eindelijk openbaart Hij zich toch als een grimmig Wreker, om de twistzaak Zijns volks uit te richten.

En hun beken, de beken in het land van deze door de ban getroffen Edomieten, zullen in pek verkeerd worden, gelijk weleer met het dicht daarbij gelegene dal Siddims geschied is (Gen. 19:25 vv.), en hun stof in zwavel; ja, hun aarde zal hun land tot brandend pek worden.

Het zal een beeld worden van de vurigen poel, die van zwavel brandt (Openb 19:3, 20. 20:10), het zal des nachts of des daags niet uitgeblust worden, tot in der eeuwigheid zal zijn rook a) (vs. 9) opgaan; van geslacht tot geslacht zal het woest zijn, tot in eeuwigheid der

eeuwigheden zal niemand daar doorgaan. (Openb. 14:11).

De profeet bedoelt wel in de eerste plaats, dat het geografische land Edom zal getroffen worden door dat gericht Gods, dat in beelden en kleuren is voorgesteld, ontleend aan de natuurlijke ligging der Dode zee en de vulkanische gesteldheid; maar dit gericht stelt dat van alle volken en bijzondere personen voor, wier gezindheid en verhouding jegens de gemeente van Jehova Edomietisch is.

Maar a) de roerdomp, de pelikaan (Deut. 14:17), en de nachtuil beter, de egel (Hoofdst. 14:23) zullen het erflijk bezitten, en de schuifuit, een roofvogel der wildernis, de grote uil en de raaf zal daarin wonen (Hoofdst. 13:21. vv.); want Hij zal een richtsnoer der woestigheid over hen trekken, en een richtlood der ledigheid, 1) zodat het tot denzelfden toestand terugkeert, in welken de aarde zich bij het begin der schepping bevond (Gen. 1:2).

Jes. 13:21, 22. Zef. 2:14. Openb. 18:2.

Hiermede wil de Heere zeggen, dat Hij met de uiterste nauwkeurigheid en naar de strengste eisen het werk (hier bij een gebouw vergeleken) der vernietiging en der ledigmaking zal uitvoeren en voltooien. De straf zal volkomen zijn, aan de verwoesting zal niets ontbreken.

Alsdan is het oude rijk der Edomieten met zijn vóór-Israëlietisch koningschap (Gen. 36:31) voor altijd weg. Hun edelen (doch zij zijn er niet, daar zij allen door het zwaard vernield zijn) zullen zij tot het koninkrijk roepen, maar al hun vorsten zullen niets zijn, zodat er ene allerverderflijkste regeringloosheid bestaat; alzo zal hij het fysische woest en ledig (vs.
ook een ethisch ledig en woest op het gebied van de Staat komen.

En in hun paleizen, de woningen der vroeger zo trotse en pronkzieke vorsten van Edom (Gen. 36:40 vv.) zullen doornen opgaan, netelen en distels in hun vestingen, en het woest gewordene dezer paleizen en vestingen zal ene woning der draken der wilde honden zijn, ene zaal, een wel toe gericht vertrek voor de jongen der struisen (Hoofdstuk 13:21 v.).

En de wilde dieren der woestijnen zullen de wilde dieren der eilanden daar ontmoeten, 1) roofdieren, uit verschillende landstreken, zullen zich daar ophouden, en de duivel 2) zal zijnen metgezel toeroepen: ook zal het nachtgedierte 3) zich aldaar nederzetten, en het zal ene rustplaats voor zich vinden.

Onder de wilde dieren der woestijn, hebben we waarschijnlijk de lossen of lynxen te verstaan, en onder de dieren der eilanden de sjakals of jakhalzen.

Het woord schirim betekent gewoonlijk bokken (Gen. 37:31. Lev. 4:23), het wordt ook vertaald door "saters, " die de ouden voor monsterachtige wezens hielden, welke zich in bossen en woestijnen ophielden, half bok en half mens. Soms wordt het ook gebruikt van de duivelen, die de oude afgodendienaars aanbaden. Vergel. MATTHEUS. 12:43. Openbaring 18:2.

Het woord Lilith komt alleen hier voor en schijnt een nachtraaf te zijn of, volgens v. d. Palm, de drekvogel. Volgens het Joodse verhaal is het een vrouwelijk nachtspook, ene schone vrouw die bijzonder kinderen vervolgt en doodt.

Nog is er leven in Edom, meer welk ene karikatuur van hetgeen het geweest is! Daar weer Edoms vorsten de nieuwen koning uitriepen, roepen saters elkaar tot de dans, en daar, waar koningen en vorsten in hun paleizen en lustsloten sliepen, daar heeft Lilith, die het liefst daar in, waar het gruwzaamste is, als na een lang zoeken de beste en gemakkelijkste rustplaats gevonden.

Daar zal de wilde meerle 1) (liever de pijlslang) nestelen en hare eieren leggen, en hare jongen uitbikken, uitbroeien, en onder hare schaduw, hare bescherming, vergaderen; ook zullen aldaar de gieren, die zozeer de gezelligheid beminnen, doch een groten stank van zich geven, met elkaar verzameld worden. Zo geschikt voor hun behoeften vinden deze dieren dat land, zo ongestoord het oponthoud aldaar, dat zij voortaan zich daar verenigen, daar en nergens anders verblijfplaats houden.

De pijl en springslang, in Afrika en Arabië te huis behorende, pleegt pijlsnel van bomen of van enige andere schuilplaats op mensen en dieren toe te snellen en ze dodelijk te wonden.

In het Hebr. kippoos. Onze Staten-Overzetters vertalen het woord door: wilde meerle, maar tekenen ook aan, dat men nog niet weet welk dier hier bedoelt wordt. Het is echter de pijl- of springslang, de arabische kiffosa. Het woord is afgeleid van een werkwoord, hetwelk zich te samentrekken betekent, dewijl het dier zich eerst samentrekt om dan de aanval te doen, om als een pijl voort te schieten.

Zoekt nu gij, die de vervulling van deze mijne profetie beleeft, in het boek des HEREN, waarvan zij werkelijk een gedeelte is, en leest, wat ik van allen, die in Edom wonen, gezegd heb; niet een van deze zal er feilen, het ene noch het andere zal men missen; want mijn mond zelf, door de Heere bestuurd, heeft het geboden, en waar Hij het woord uitspreekt (Gen. 1:3) daar is het er, waar Hij gebiedt, daar staat het (Ps. 33:9) en Zijn Geest zelf, waardoor mij alle dingen naar Zijn plan tot het verlangde doel weet te leiden, zal ze samenbrengen, alle de dingen, die te voren van de eenzaamheid en de verschrikking genoemd zijn.

Gods alwetendheid, waardoor Hem alle verledene, tegenwoordige en toekomende dingen als in één opslag worden vertoond, komt in de Schrift dikwijls voor, alsof het was een gedenkboek, waarin alles in nette orde is beschreven (Hoofdstuk 30:8; 65:6. Deut. 32:34. Ps. 56:9. Dan. 7:10. Mal. 3:16). In dezer voege wil Jesaja zeggen, deze profetie is een register van het noodlot der Edomieten (vs. 6), en een ieder, die in volgende tijden de uitkomst wil vergelijken met deze profetie, zal bevinden dat al de omstandigheden hier voorzegd, juist vervuld zijn.

Op zodanige wijze wil ons de man Gods te kennen geven, dat zijne woorden niet poëtisch maar profetisch te verstaan zijn.

Want Hij zelf heeft, na dat alles samengebracht te hebben, voor hen voor de dieren het lot geworpen, om op gelijke wijze het gehele land onder de vreselijke, demonische bevolking te verdelen, gelijk Kanaän door het lot onder de kinderen Israël's verdeeld is (Joz. 14:2), en Zijne hand heeft het hun uitgedeeld met het richtsnoer, hoever zij zullen wonen, gelijk Hij het bij de mensen gedaan heeft (Hand. 17:26); tot in der eeuwigheid zullen zij dat erfelijk bezitten, van geslacht tot geslacht zullen zij daarin wonen; want wanneer de Heer God zelf tot in bijzonderheden zulk een nieuwen toestand vormt van recht en bezitting, wie zal dan nog aan verandering denken?

Een voorspel der vervulling kwam over Edoms gebergte, na de catastrofe van Jeruzalem (Mal. 1:2-5); het heeft zich sedert dien tijd nooit weer tot de vroegere ontwikkeling verheven en wemelt van slangen; slechts wilde kraaien en arenden en grote menigten van de kattavogel maken de woeste hoogten en onvruchtbare bergvlakten levendig. Maar de laatste vervulling, waarop vs. 16 doelt, is nog te verwachten en zal de woonplaats treffen van hen, die op geestelijke wijze tot de kring der vijanden van Jehova (Jezus) en Zijne gemeente behoren, waarvan het oude Edom slechts het door de profeet voorgestelde centrum is.

Het Zion en Jeruzalem Gods mag eens verwoest worden, of geweest zijn, het wist zich toch uit zijne puinhopen te herstellen, totdat het plaats maakte voor het Jeruzalem van het N. Testament, hetwelk hoezeer ook verlaagd en vernederd, toch herbouwd zal worden, totdat het eens zal plaats maken voor het hemelse Jeruzalem. Doch de vijanden van de Kerk, van God zullen voor altoos met een eeuwige verwoesting gestraft, en hun gedachtenis van de aarde uitgeroeid worden.

HOOFDSTUK 35.

GELUKKIGE TOESTAND VAN DE KERK DES NIEUWEN TESTAMENTS.

II. Vs. 1-10. Tegenover de huiveringwekkende woestijn van de door God gerichten ouden erfvijand Edom verheft zich die, door welke het verloste Israël in het vaderland ingaat, in het glinsterend tooisel van bloei en heerlijkheid (vs. 1 en 2) Terwijl de profeet deze reeds in de geest voor zich ziet, roept hij allen, die ene gelijke roeping met hem hebben, op, om het werk van troost en bemoediging aan de matte en zwakke harten te volbrengen; want nog is de redding niet verschenen; de maat der droefenissen moet eerst nog geheel vol worden; wel is de dag der wraak en der vergelding voor Israël's verdrukkers nabij en reeds nu kan de trooster zeggen: Ziedaar uw God, die blinden doet zien, doven horen, lammen springen, stommen spreken, en in de woestijn wateren doet vloeien (vs. 3-7). Wel gebaand is daar tevens de weg, op welken de menigte der door God verlosten zich naar het vaderland beweegt; slechts reinen bewandelen dien, en bewandelen dien in ongestoorde veiligheid. Zij komen veilig naar Zion onder jubelzang en een stralenkrans van onvergelijkelijke vreugde zweeft over hen als ene gewijde priesterschaar (vs. 8-10).

Terwijl Edom, gelijk in 't vorig Hoofdstuk werd voorzegd, is gevallen, om nooit weer op te staan, zijn land in ene huiveringwekkende woestijn veranderd wordt, heeft juist het tegendeel elders plaats. De woestijn en de dorre plaatsen, door welke het verloste Israël uit zijne gevangenschap naar het vaderland trekt, zullen hierover vrolijk zijn, zullen levendig deelnemen in de vreugde der verlosten, en de wildernis, door welke men naar Jeruzalem terugkeert, zal zich verheugen, plotseling een groen en bloeiend vreugdegewaad aantrekken, hoewel zij zich in zich zelf slechts ene woeste en onvruchtbare plaats is, en zij zal bloeien als ene roos of als ene lelie.

Zij zal lustig bloeien en zich verheugen, ja, met verheuging en juichen: de heerlijkheid van Libanon in zijn gehelen prachtvollen groei is haar gegeven, het sieraad van Karmel (1 Kon. 18:20) en Saron (Jes. 9:2), opdat zij niet minder in feestkledij verschijne dan deze uitgezochte plaatsen van het heilige land; zij, de woestijn zowel als het heilige land, zullen zien de heerlijkheid des HEREN, het sieraad onzes Gods 1), zij zullen de schouwplaats zijn voor de verschijning der heerlijkheid en pracht des Heren, onzes Gods.

Sommigen zijn van mening, in verband ook met Jes. 51:3, dat we onder woestijn en dorre plaatsen en wildernis hebben te verstaan, Juda en Jeruzalem zelf, als verwoest door de vijand, en een wildernis geworden, doordat Israël in Babel in ballingschap had verkeerd.

Als er dan ook van lustig bloeien sprake is, dan wordt dit geestelijker wijze toegepast op de Kerk.

Laten we echter niet vergeten, dat de Profeet hier spreekt als tot Israël in ballingschap. Hij weet het, dat ja zijn volk zwaar gekastijd zal worden, in diepe ellende zal komen, maar hij weet het ook dat Gods Verbond vast staat.

En daarom Edom's vlakte moge tot een woestijn worden en Edom voorgoed vernietigd worden, dit oordeel der vernietiging is niet over Juda en Jeruzalem uitgesproken. Na de tijden van diepe ellende zullen weer komen de tijden van grote verheuging en van blijdschap. Er zal weer een gebaande weg voor het volk komen. Ja ook de woestijn, welke zij moeten doortrekken zal zich daarin verheugen, zij zal bloeien en juichen.

Het zal juist heel andersom als bij Edom zijn.

Dit sluit echter volstrekt niet uit, dat, geestelijk opgevat, de woestijn en de dorre plaatsen beelden zijn van de heidenwereld, die delen zal in het heil van Israël. Integendeel, dit wordt hier tevens voorzegd.

a) Versterkt 1) dan door op dezen zaligen omkeer aller dingen, die na de tijden van nood en ellende, gelijk die thans zijn en nog lang zullen zijn, aanvangen zal, gij knechten Gods, profeten en leraars! de slappe handen van hen, die in gebed en geduld beginnen te verflauwen, en stelt de struikelende knieën vast, bevestigt de zwak- en kleingelovigen.

Hebr. 12:12.

Hiermede begint de Profeet het amechtig neerliggend Israël, hetwelk zijn harpen aan de wilgen had gehangen, toe te spreken, om zich voor te bereiden op de heerlijken terugkeer naar het land der vaderen.

Zegt de onbedachtzamen van harte van Mijn volk, dat heden in zo vele angsten is: Weest sterk en vreest niet, 1) alsof gij zoudt bezwijken en onder de druk van de macht der wereld zoudt omkomen; ziet, ulieder God zal ter wrake komen over uwe verdrukkers met de vergelding Gods (Ps. 94:1); Hij zal komen, ook met een nog hoger doel, en ulieden verlossen, Hij zal u in 't bezit brengen van volkomen zegen, dien Hij in Zijnen raad u heeft toegedacht.

Wij moeten niet zozeer of alleen de onbedachtzamen van harte als wel de vreesachtigen en kleinhartigen bemoedigen en hen alle vreze doen verbannen; men moet degenen, die al te licht de moed laten vallen en te schielijk het aan hun vijanden gewonnen geven, of menen dat geen tegenstand kan baten, onder het oog brengen, dat ze met God, met Christus alles vermogen, en dat niemand iets tegen 's Heren volk vermag, als Jehova zelf voor hen strijdt, hetwelk Hij zeker doen zal, indien zij maar op Hem blijven steunen en vertrouwen en van hun zijde alles aanwenden, wat zij kunnen om de zaak van de godsdienst te helpen handhaven.

Alsdan, wanneer die tijd van zegen daar is, zullen, ter wegruiming van alle gebreken onder het volk, a) der blinden ogen opengedaan worden, en b) der doven oren zullen geopend worden.

MATTHEUS. 9:27; 11:4; 12:22; 20:30; 21:14. b) MATTHEUS. 11:6. Mark. 7:32.

De genezing der lichamelijke gebreken is echter slechts de buitenzijde van hetgeen de verschijning van Jehova, de Verlosser, werkt. Evenzo is later (vs. 6 v.) de verandering der

woestijn in een waterrijk veld geen poëtisch sieraad: de natuur zal in de laatsten tijd der verlossing werkelijk deel hebben aan de heerlijkheid, die van God, de verschenene, over Zijne verlosten uitgaat.

Alsdan zal a) de kreupele lustig en vrolijk springen (Job 21:11) als een hert, en b) de tong der stommen zal juichen 1) (MATTHEUS. 11:5); want nu is het de tijd der voleinding, dat nergens ellende en gebrek, maar overal leven en volheid is, in de woestijn zullen op verschillende plaatsen uit de diepte c) wateren uitbarsten en beken in de wildernis, zodat de woestijnen hun treurigen aard verliezen en tot vruchtbare velden worden.

MATTHEUS. 11:5; 15:30; 21:14. Hand. 3:2; 8:7; 13:8. 9:32; 12:22; 15:30.

In vs. 5 en 6 wordt voorspeld, dat een volk zonder enig gebrek zich zal opmaken om de heerlijkheid des Heren te zien. Er zal geen blinde meer zijn, geen kreupele, geen lamme, geen stomme. Door de herscheppende kracht Gods en door de wondere macht Zijner ontferming, zal het een volkomen volk zijn, dat volkomen in staat is om de deugden des Heren te verkondigen, om te zien, wie Hij is en om te doen wat Hem welbehaaglijk is. Op geestelijke wijze verstaan, geldt dit volkomen van het gerechtvaardigde en geheiligde volk des Heren, hetwelk eenmaal het eeuwige Kanaän der ruste zal ingaan. Wat derhalve Christus Jezus, als de volheid des tijds gekomen was, deed ten opzichte van de lichamelijke blinden en ellendigen, was tevens een beeld van hetgeen Hij op geestelijke wijze zou werken en tot stand brengen.

En het dorre land zal tot staand water of vijvers worden 1), zal bestendig water hebben, niet meer uitdrogen, en het dorstige land tot springaders der wateren; in de woningen der draken, der sjakhals, waar zij gelegen hebben, zal gras met riet en biezen zijn 2) als teken van de groei, die in de plaats der woestheid is gekomen.

Ten gevolge der door de grote hitte opstijgende dampen komt het in de zandwoestijnen van het Oosten niet slechts bij dag maar ook des nachts, wanneer de maan schijnt, voor, dat ten gevolge ener straalbreking de horizon als ene grote watervlakte, of ook in de gedaante van verschillende meren, nu eens met zachten golfslag, dan als een rustige spiegel voorkomt. In Europa komt dit verschijnsel (fata morgana) alleen in ‘t zuiden van Frankrijk voor. De eigenlijke zin van onzen tekst is: het schijnbare meer, de plaag van de reiziger in de gloeiende woestijn, dikwijls zelfs zijn wanhoop en zijn verderf, wordt tot een wezenlijke.

Deze luchtverhevelingen zijn een treffend beeld van die schijnbare bevrediging, waardoor de voorwerpen der vleselijke begeerte de armen zondaar lokken, misleiden en in het verderf storten. Waar de heerlijkheid des Heren verschijnt, daar komt de wezenlijke verkwikking der smachtende ziel in de plaats ener verderfelijke schijnbevrediging.

Zij die onder de last van schuld, en onder het gevoel van Gods toorn waren, zouden rust, verfrissing en overvloedige vertroostingen vinden in de leer van het Evangelie. Want de bediening van dit zaligmakend Evangelie zou door de invoering en voortplanting van ware kennis en heiligende deugd springaders van levend water doen vloeien in de landen, die

dorsten naar deze genade van God, die als een zuivere en overlopende heldere rivier de boorden der stad Gods verblijden.

In het Hebr. Wehajah hasscharab laägaam. Beter: de luchtverheveling zal tot een vijver worden. Zoals hierboven is opgemerkt komt een dusgenaamde fata morgana dikwijls in het Oosten voor, zodat de moede karavaanreiziger meent een heerlijk meer van water te zullen vinden, en ziet straks is het alles bedrog geweest. Maar nu voorspelt hier de Profeet, dat wat dikwijls slechts een luchtverheveling was nu werkelijkheid zou worden. Niet meer iets waarnaar men greep en ziet het was er niet, maar als iets dat in de werkelijkheid zich zou laten vinden.

Dit was de aanblik van de eersten tijd der genade. De plaatsen, waarin de draken gewoon waren te liggen, waar zich de wrede vervolgers der waarheid ophielden, als Rome, Milaan, Wenen, Carthago, Corinthiërs, Athene, Efeze, Nikodemië, Antiochië, Alexandrië enz. zijn in kerken, akademiën en scholen veranderd, waarin de leer van de waren godsdienst door voortreflijke mannen voorgedragen werd, die uit het heidendom ontsproten, na van grondslag veranderd te zijn, tot groot sieraad der kerk opwiesen.

Hier is wel degelijk sprake van het gereinigd Zion en het gelouterd Jeruzalem, niet van de woestijn, die men zou doortrekken, maar van het land, hetwelk men weer zou bezitten.

En aldaar in diezelfde woestijn, die tot een tuin des Heren is geworden (Gen. 13:10), door welke de tocht uit het land der ballingschap naar het vaderland gaat, zal ene verhevene ene hoge baan, en ene weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden, in geestelijken zin de Christelijken heilsweg, waar de Heilige Geest door heilige middelen, als Geest en prediking, het werk der heiliging volbrengt aan degenen, die zalig worden. De onreine zal er niet doorgaan, maar alleen de door lijden gelouterde, geheiligde gemeente, en wie uit de heidenen zich in het geloof aan haar aansluit, wordt tot dezen weg toegelaten, hij zal voor dezen zijn, hij is uitsluitend bestemd voor degenen, die naar de heilige stad opgaan, en tevens kennelijk onderscheiden door zijne hoge ligging; die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen 1) de eenvoudigen, die weinig wijsheid en gave van onderscheiding hebben zullen niet dwalen.

Dwazen is hier op te vatten in de zin van, eenvoudigen, van hen, die weinig kennis hebben. De Profeet voorspelt hier derhalve, dat voor alle Gods kinderen, zowel uit de Joden- als uit de Heidenwereld, die weg zou zijn, een hoge weg, een heilige weg, een weg door de Heere zelven gebaand. En waarom zouden de geestelijk eenvoudigen niet dwalen, in de zin van verdwalen? dewijl de Geest Gods hen niet alleen op dien weg zou brengen, maar ook op dien weg zou houden. Wie God tot zijn deel heeft, heeft dien God in alles tot zijn deel, en wie waarlijk Zijn kind is, kan tot de dood toe op Zijn leiding en bewaring rekenen.

Er zal op dezen tocht door de woestijn geen leeuw zijn, en geen verscheurend gedierte zal daarop komen, daar zelfs de machtigste en verscheurendste roofdieren, die hoge straat niet kunnen beklimmen (vs. 8), noch aldaar gevonden worden, daar de woestijn nu heeft opgehouden ene verblijfplaats van schadelijke en dood veroorzakende dieren te zijn (vs. 7);

maar de verlosten (vs. 7, vgl. Ezra 8:31) zullen daarop veilig en gerust wandelen, zonder dat zij enigszins behoeven te vrezen.

Het zegt met één woord, dat de gelovigen voor gene geestelijke vijanden zouden te vrezen hebben. Zij hebben ja wel voor de aanvallen van hun vijanden te duchten, evenwel dan niet, wanneer zij zich op de gemelden heiligen weg bestendig houden.

En de vrijgekochten des HEREN, die Hij reeds eenmaal heeft losgekocht uit de hand der Egyptenaren (Deut. 7:8), en nu weer op nieuw uit de slavernij en de ellende hunner ballingschap heeft vrijgemaakt, zullen wederkeren tot hun vaderland, en tot Zion, de stad van enkel goud, die poorten van diamanten heeft en kristallen levenswater en bomen daaraan, welke zonder ophouden vruchten dragen (Openbaring 21 en 22), komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, zal als het zonnelicht over hen spelen en als ene schone kroon hen omzweven; a) vrolijkheid en blijdschap, die zo lang voor hen gevlucht zijn en zich niet wilden laten inhalen, zullen zij verkrijgen, zullen hen achterhalen en bestendig bijblijven; meer droefenis en zuchting, waardoor zij vervolgd en zo dikwijls aangegrepen worden, zullen weg vlieden, zodat zij nooit weer te voorschijn komen.

Openbaring 21:4.

Het Messiaanse element treedt in Hoofdstuk 28-35 meer op dan voorgrond. Nu nadert het ogenblik dat het perspectief der profetie zich verandert, de kring en der profetie van elkaar scheiden; Assur wordt afgezonderd en de verre tonelen der toekomst onderscheiden zich daarvan. Assur heeft in Sanherib de hoogte zijner eigenlijke zending omtrent Israël bereikt, de blik van de ziener verheft zich nu boven Assur, gaat over tot nieuwe groepen van volken, gelijk dat in Hoofdstuk 40-66 het geval is; deze verhouding wordt echter reeds in Hoofdstuk 2-35 aangekondigd. Assur is daar niet meer de drager van het eschatologische (der laatste dingen); in Hoofdstuk 7-12 was hij het nog? Dit is de grote betekenis van Hoofdstuk 34 en dat deze Hoofdstukken reeds de meer verwijderden achtergrond, het tweede verder gelegen gebied der profetie, tot welke zij met Hoofdstuk 40-66 uitvoerig zal overgaan, aanduiden en voorstellen.

Het gehele 10de vers in Hoofdstuk 35 is als mozaïek uit Hoofdstuk 51:11; 61:7; 51:3, wat van de heilige straat wordt gezegd, zegt Hoofdstuk 52:1 van de heilige stad, vgl Hoofdstuk 62:12; 63:4. Hier is elke gedachte en ieder woord voorspel van het troostboek voor de exulanten (verbannenen) in Hoofdstuk 40-66; zowel zijne Nieuwe Testamentische geestelijke gedachten, als zijne in zachte majesteit daarheen zwevende, etherische spraak is hier aan het einde van hare wording.

‘t Is, als moesten wij in de weg des vredes en der eeuwige vreugde, op welken de verlosten en heiligen uit de in een verkwikkend, van frisse wateren doorstroomd land veranderde dorre woestenij naar Zion optrekken, ene voorbeeldende schaduwtekening van het nieuwe, tot het hemelse Jeruzalem opvoerende verbond zien.

Zegt: Is het eeuwige leven niet boven alles begeerlijk? zou het ons niet dag en nacht in de gedachte zijn? Zouden wij niet uit het diepste van ons hart verlangen: Och, dat ik in de hemel kwam, och dat ik naar Zion kwam met gejuich!? O denk slechts, wat dat zou zijn: in de hemel komen, tot de heerlijkheid geraken, waarvan de sterren, die van boven afschijnen, slechts een zwak schijnsel zijn, met de uitverkorenen samenwonen, met hen verkeren in zoete zalige liefde, zonder misverstand, zonder nijd of strijd; met hen de wonderen der hemelse wereld beschouwen, met hen de genade en almacht, de heerlijkheid Gods in onuitputtelijke lofzangen verhogen, en God zelven zien van aangezicht tot aangezicht, de Heere zien, die ons heeft verlost, aan Zijn trouw hart uitrusten, alle Zijne eer en zaligheid mede genieten; en dat eeuwig, eeuwig, zodat geen voorbijvliegen van uren, dagen en jaren, om menselijk te spreken, ons behoeft te bekommeren, zodat gene bange zorg het zalige hart zal binnensluipen: wat zal hiervan komen? O, hoe lacht het eeuwige leven ons toe in dit treurig tijdelijke! Maar hoe klaagt het ook over ons, dat wij zo stompzinnig zijn! Geloven wij er dan niet aan? Wanneer men ons vraagt: gelooft gij aan een eeuwig leven? zo zullen er ook wel loochenaars en spotters zijn, doch de meesten zullen zeggen: wij geloven het. Maar hoewel wij het geloven, zo heeft het weinig bekoorlijks voor ons; aan de aarde, aan de ijdele, arme aarde hechten zich onze gedachten en wensen, onze harten. Nu ik erken de bekoorlijkheden en schoonheden der aarde. God heeft Zich ook hier niet onbetuigd gelaten, heeft ons veel goeds gedaan en van de hemel regen en vruchtbare tijden gegeven, en onze harten vervuld met spijs en vrolijkheid. Maar wat is toch dit gehele aardse leven, wanneer wij niet een eeuwig zalig vooruitzicht hebben? Ik zeg, het is een zeer ellendig en jammerlijk bestaan; het ware beter zo de mens niet ware geboren, wanneer hem geen zalig leven wacht. Er is toch veel werk en moeite, er is altijd zorg, vrees, hoop, meestal teleurgestelde hoop, een weinig ademhalen, een weinig rust, ene vreugde zonder bevrediging, ene diepere vreugde met leed vermengd. Dan weer strijd en nood, eindelijk de dood. En om zich nu door zoveel ijdelheid, misleiding, moeite en nood ten grave te laten slepen, zelfs de eeuwige onrust in, daarvoor zou men leven? maar God heeft ons in Christus een beter lot toegedacht. Er is een vaderland, waar de moede pelgrim aan ‘t einde zijner reis is en als burger van het rijk woont; daar is een vaderland, waar men goede vrienden en een vast verblijf vindt; er is een Zion, ene heerlijke stad Gods, waar men de stem van wenen en geklaag niet meer hoort, maar wel gejubel! O, daarnaar wil ik zoeken! Jeruzalem, gij hoogverhevene stad; O, ware ik in u enz.

"Al waren hier de godsspraken van Jesaja besloten, het woord van de kerkvader Hieronymus zou ten volle gerechtvaardigd zijn: Niet zozeer profeet als wel Evangelist mag hij heten. Zó klaar stelt hij al de verborgenheden van Christus en de kerk ons voor ogen, dat het ons bijna is, als had hij niet het toekomende aangekondigd, maar de geschiedenis van het verledene beschreven".

Zo zullen ook eenmaal alle verloste kinderen Gods het eeuwig Zion bereiken, vrijgekocht en verlost, om dan tot in aller eeuwen eeuwigheid te verkondigen de deugden Desgenen, die hen uit de duisternis van geestelijke slavernij heeft overgebracht tot Zijn eeuwig licht der zalige verlossing.

HOOFDSTUK 36. JERUZALEM DOOR SANHERIB BELEGERD.

Wat het middelpunt der vorige profetieën geweest is, vooral van de tweede groep (Hoofdstuk 28-35), gedeeltelijk ook van de vorige in Hoofdstuk 2-27, de door de koning Sanherib van Assyrië veroorzaakte crisis, dat wordt ons in dit en het volgend Hoofdstuk in zijne geschiedkundige verwezenlijking aangetoond. Met deze crisis heeft de in Hoofdstuk 6 aangekondigde straf haar eerste gedeelte besloten; zowel wat hier door Assur geschiedt, als wat aan Assur overkomt, is voor de gehele toekomst van Israël, met welke de profeet te doen heeft, in 't algemeen een waarteken. Daarna volgen twee andere hoofdstukken van geschiedkundigen inhoud. Met het bericht over Assur toch is voor Israël een tijd van lankmoedigheid begonnen, die in Hizkia's herstelling van dodelijke ziekte (Hoofdstuk 38) hare type heeft. De alzo weer van voren af beginnende ontwikkeling der toekomst verkrijgt dan aanstonds hare bepaalde richting, haar duidelijk te onderkennen stempel, door het niet doorstaan der geloofsbeproeving, die tot Hizkia komt door het gezantschap van de Babylonischen koning Merodach-Baladan (Hoofdstuk 39). Nu wordt de voor een ogenblik afgebrokene aankondiging van straf op nieuw begonnen en weer als van volle kracht voorgesteld. Wat in Hoofdstuk 39:5-7 wordt gezegd, staat tussen de beide helften in van het Boek der profetieën van Jesaja als een wegwijzer, welks ene arm het opschrift Babel draagt. Daarheen gaat de verdere weg van Israël's geschiedenis, daarheen is Jesaja voortaan met zijn volk in de geest begraven, daar predikt hij in Hoofdstuk 40-66 de ballingen in Babel de nabij zijnde verlossing.

Vs. 1-22. Uit de ideale verte, waarin Hoofdstuk 34 en 35 ons hadden verplaatst, treden wij terug in de geschiedkundige werkelijkheid van Hoofdstuk 33, aan de waterleiding van de oppersten vijver bij de straat van het veld des vollers, waar vóór 28 jaren Achaz de hulp van Assur boven die van Jehova had gesteld (Hoofdstuk 7:3 vv.), verschijnt een gezantschap van de koning van Assyrië met ene afdeling van zijn leger, en eist in honenden overmoed de overgave van Jeruzalem (vgl. 2 Kon 18:13-37. 2 Kron. 32:1-6

En 1) het geschiedde in het veertiende jaar van de koning Hizkia (d. i. 713 voor Chr.), dat Sanherib, zoon en opvolger van Sargon (Hoofdstuk 20:1), de koning van Assyrië optoog tegen alle vaste steden (Hoofdstuk 10:28 vv.) van Juda, en nam ze in, behalve Lachis en Libna aan de grenzen van Filistea, welke vestingen hij echter eveneens meende in te nemen.

Wat ons hier wordt meegedeeld, komt ook voor in 2 Kon. 18:13-37. 2 Kron. 32:1-6. Men zie derhalve aldaar de aanmerkingen.

En de koning van Assyrië zond Rabsake 1) (= overste zijner oversten), benevens twee andere van zijne voornaamste hovelingen, van Lachis, (= hardnekkig), dat 7 ½ mijl van Jeruzalem gelegen, de sterkste was van alle vestingen des lands (2 Kon. 14:19), naar Jeruzalem, tot de koning Hizkia, hoewel deze reeds meer dan twee millioen gulden als schatting had betaald, en zich weer aan de Assyrische overheid had onderworpen (vgl. Hoofdstuk 35:8). Hij zond met

een zwaar heir, om desnoods tot de overgave te noodzaken,

maar wilde eerst de zachteren weg beproeven; en hij stond aan de watergang des oppersten vijvers, aan de hogen weg van het veld des vollers.

In 2 Kon. 18:14 worden met Rabsake, Tartan en Rabsaris genoemd, maar dewijl Rabsake alleen het woord voert, vermeldt de Profeet Jesaja enkel zijn naam.

In zijn "Assyrische studiën" bladz. 131 deelt Friedrich Delitzsch mede, dat Rabsake het naast stond in rang aan Tartan. Rabsake is niet een eigennaam maar een titel en betekent, een groot-officier.

Toen ging tot hem uit Eljakim, de zoon van Hilkia, de hofmeester, de huisbewaarder, (vgl. Hoofdstuk 22:15 vv), en Sebna, de schrijver, de kanselier, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, de geschiedschrijver, daar de koning het beneden zijne waardigheid achtte persoonlijk met Rabsake te onderhandelen.

En Rabsake zei tot hen: Zegt nu tot Hizkia: zo zegt de grote koning, de koning van Assyrië: Wat vertrouwen is dit, waarmee gij vertrouwt? op uzelven kunt gij onmogelijk steunen, om de macht van Assyrië te weerstaan.

Ik mocht zeggen, zo denkt gij (doch het is een woord der lippen, ijdel gepraat, een antwoord onwaardig): er is raad en macht tot de oorlog; op wie vertrouwt gij nu, dat gij tegen mij rebelleert?

Gij zegt (doch het zijn ijdele woorden), dat het u aan beleid noch macht ontbreekt, om de oorlog te voeren, maar op wie vestigt gij dan toch vertrouwen, dat gij u tegen mij te weer stelt?

Zie, gij vertrouwt op dien a) gebrokenen rietstaf 1) (Hoofdstuk 20:3 vv.), op Egypte; op welken zo iemand leunt, menende dat die nog sterk genoeg is, zo zal hij in zijne hand gaan en die doorboren (zie 2 Kon. 18:21): alzo is Farao, de koning van Egypte al degenen, die op hem vertrouwen (Hoofdstuk 30:3 vv. vgl. 2 Kon. 17:4

Ezechiël. 29:6, 7.

Egypte was rijk aan riet. Vandaar dat Rabsake dit beeld gebruikt. Hij noemt dien rietstaf echter gebroken, of eigenlijk geknakt, en van wege de overheersende macht van Ethiopië en van wege de nederlagen door Assur geleden (2 Kon. 18:21).

Maar zo gij tot mij zegt: Wij vertrouwen op de HEERE, onzen God, zo geef ik u in bedenking: is Hij die niet, wiens hoogten en wiens altaren Hizkia 1) weggenomen heeft, en die tot Juda en Jeruzalem gezegd heeft: Voor dit altaar zult gij u neerbuigen? 1) (2 Kron. 29:31).

In zijnen overmoed verwaardigt Rabsake Hizkia niet eens de titel van koning.

Hier evenmin als in vs. 4. Hij beschouwt Juda's koning als een vazal van zijn koning, die tegen dien is opgestaan en nu de eretitel van koning verbeurd heeft.

Na de poging van Rabsake, om Hizkia te benemen de hoop op de hulp van mensen, en met name op Egypte, waarin de Joden (ten minste voor een gedeelte) te ver waren gegaan (Hoofdstuk 30:1; 31:1 en 2), zo wil hij hem ook aftrekken van het vertrouwen op God, waartoe hij de koning afmaalt, als iemand die God bijzonder had verongelijkt door Zijnen dienst te besnoeien en dien te bepalen tot ene plaats. Maar dit was iets, hetwelk God zelf had bevolen (Deut. 12:11, 13, 14). En de hoogten en altaren, door Hizkia weggenomen, waren merendeels geschikt tot de dienst der afgoden (2 Kon. 18:4), en wat de anderen aangaat, waarop de ware God werd aangeroepen, wordt het aangemerkt als een gebrek van Manasse's hervorming in zijne latere dagen, dat hij die niet geheel wegdeed (2 Kron. 33:17).

Nu dan, omdat gij nog ter rechter tijd tot erkentenis van uwe eigene onmacht komt, daar aan de bijstand van ene vreemde macht toch niet te denken is, wed toch met mijnen heer, de koning van Assyrië, en ik zal u twee duizend paarden geven, zo gij voor u de ruiters daarop zult kunnen geven, zo vele geoefende manschappen uit uw volk zult kunnen samenbrengen.

Hoe zoudt gij dan bij zulk een toestand der zaken het aangezicht van een enigen vorst, van de geringste knechten mijns heren afkeren, laat staan, dat gij voor hem zelven en zijne hoofdmacht zoudt kunnen bestaan? Maar gij weet ook wel hoe slecht het met uw vermogen gesteld is; gelijk ik gezegd heb, gij vertrouwt op Egypte, om de wagens en om de ruiteren, die dit land ter uwer hulp zal stellen; dat is echter ene ijdele, dwaze hoop.

En nu, ben ik zonder de HEERE, gelijk gij misschien meent, opgetogen tegen dit land, om dat te verderven, en dat deze dus u voor het ergste zal bewaren? Integendeel! De HEERE heeft tot mij gezegd: Trek op tegen dat land, en verderf het, van daar zal u dus gene hulp toekomen.

Toen zeiden Eljakim, en Sebna, en Joah tot Rabsake: Spreek toch tot uwe knechten in uw eigene taal, in het Syrisch, want wij verstaan het wel; en spreek niet met ons in het Joods voor de oren des volks, dat op de muur is; want het is niet betamelijk, dat dit onze onderhandelingen aanhore.

De uitdrukking: uwe knechten, was te gering voor 's konings gemachtigden, hoewel Achaz zich zelven ook zo had genoemd (2 Kon. 16:7). Deze woorden tonen een gedeelte van dat nederig en onderworpen gedrag, Hoofdstuk 10:4 voorspeld. In het Syrisch. In de grondtaal staat, zo hier als Ezra 4:7 en Dan. 2:4, in het Aramees (Aram is de Hebreeuwse naam van Syrië). Uit deze plaatsen blijkt, dat de Syrische taal oudtijds vrij algemeen is gesproken, als zijnde in gewoon gebruik onder de drie grote monarchieën van Assyrië, Chaldea en Perzië. Ook is deze de taal, waarin een gedeelte van de Boeken des Ouden Verbonds beschreven zijn, en die wij doorgaans, maar zonder reden, de Chaldeeuwse noemen; want de heilige Schrijvers zelf geven ze de naam van Aramietische of Syrische, en inderdaad ze was niet meer de taal der Chaldeeën, dan die der ASSYRIËRS en der Perzen, schoon Dan. 1:4 geheten "de spraak

der Chaldeeën", omdat ze gesproken werd te Babel, en inzonderheid aan het hof, waarom de Joodse kinderen tot dienst des konings geschikt, daarin geoefend werden. De hovelingen en staatslieden verstonden de Syrische taal, als die geleerd hebbende tot en in de onderhandelingen met vreemden, maar ze werd toen nog niet verstaan door het gemene volk (Hoofdstuk 28:11). Voor de oren des volks. Door dit verzoek liet Eljakim te veel vrees en wantrouwen blijken, waardoor hij de vijand te trotser maakte. Dat op de muur is. Daarop waakte het krijgsvolk, en derwaarts was de menigte naar allen schijn bij deze gelegenheid in grote menigte toegevloeid, om de gezanten van de koning van Assyrië te zien, en, zo ‘t mogelijk was hun boodschap te horen.

Maar Rabsake, die zich met opzet van het Joods had bediend, zei: Heeft mijn heer mij tot uwen heer, en tot u, tot Eljakim de woordvoerder der drie gezonden, om deze woorden te spreken? Is het niet tot de mannen, die op de muur zitten en die bij verderen tegenstand van uwe zijde een ontzettend lot tegemoet gaan, dat zij met ulieden uwen drek eten en hun pis drinken zullen; zij zullen niets dan hun eigene uitwerpselen te eten en te drinken hebben, wanneer het tot ene belegering komt.

Alzo stond Rabsake, hij kwam nog dichter bij de muur, en riep met luider stem in het Joods en zei: Hoort de woorden des groten konings, des konings van Assyrië! (vs. 4).

Alzo zegt de koning: Dat Hizkia u niet bedriege, want hij zal u niet kunnen redden uit mijne hand.

Daartoe, dat Hizkia u niet doe vertrouwen op de HEERE, de God van uw volk, zeggende: de HEERE zal ons zeker redden; deze stad zal niet in de hand des konings van Assyrië gegeven worden.

Hoort naar Hizkia niet; want alzo zegt de koning van Assyrië: Handelt met mij door een geschenk en komt tot mij uit, om u als krijgsgevangenen te onderwerpen, en eet, vooreerst nog, een ieder van zijnen wijnstok, en een ieder van zijnen vijgenboom, en drink een ieder het water zijns bornputs.

Totdat ik, wanneer ik mijn voornemen in Egypte volbracht heb, kom en u haal in een land, als ulieder land is, een land van koren en van most, een land van brood en van wijngaarden. 1)

Als Satan de mens èn van de vreze voor èn van het vertrouwen op God zoekt af te trekken, doet hij dit onder een listig en vals beloven van ons een beteren toestand te bezorgen, maar dit is een bloot en zeer verkeerd en ongerijmd voorwendsel, hetwelk men dus met afschrik moet verwerpen. Als de wereld en ook het vlees tot ons zeggen, sluit een verdrag met ons en kom tot ons over, erken onze heerschappij en deel in onze belangen, dan zult gij met vreugde uw koren eten en met blijdschap uw most drinken, dan doen ze ook niet anders, dan ons onder een zacht gefluit uit te lokken, om ons in hun bedrieglijk net te verstrikken. Op gelijke wijze zocht Rabsake de Joden te verschalken. Gelukkig zij, die hem niet geloofden, en er bij bleven dat er, laten de Heidenen zeggen, wat ze willen, geen beter land voor hen ware, dan het heilige land der belofte.

Dat Hizkia, gelijk ik reeds gezegd heb 1) (vs. 15) ulieden niet verleide, zeggende: De HEERE zal ons redden; hebben de goden der volken, een ieder zijn land, gered uit de hand des konings van Assyrië?

Waar zijn de goden van Hamath en Arpad in Syrië? Waar zijn de goden van Sefarvaïm aan de Eufraat? Hebben zij, de goden van uw broedervolk Efraïm, ook Samaria van mijne hand gered (2 Kon. 17:5 vv.)?

Welke zijn ze onder al de goden dezer landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dat de HEERE, die toch waarlijk niet meer is dan een van die, Jeruzalem uit mijne hand redden zou (vgl. Hoofdstuk 10:8 vv.)?

Doch zij, zowel het volk op de muur, als de die afgezanten van Hizkia, zwegen stil, en antwoordden hem, Rabsake, niet één woord: want het gebod des konings was, hetwelk hij, vóórdat de onderhandeling begon, om wijze redenen (2 Kon. 18:36) gegeven had, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden.

HOOFDSTUK 37. SANHERIBS MACHT WORDT OP HIZKIA'S GEBED GESLAGEN.

II. Vs. 1-38. Toen Hizkia de boodschap ontvangen had van 't geen Rabsake had gesproken, verootmoedigde hij zich op het diepst voor de Heere. Hij zoekt door afgezanten troost en opbeuring bij de profeet Jesaja en begeert zijne voorbede bij de Heere. Hij ontvangt ook ene voorlopige toezegging van goddelijke hulp, eerst stijgt echter de nood nog hoger als koning Sanherib door enen aan Hizkia gezonden brief nog sterker de overgave van Jeruzalem eist, en ook reeds met zijne legerscharen de stad nader komt. Nu gaat Hizkia ten tweede male tot de tempel, spreekt daar een zeer krachtig gebed uit tot de Heere, zijnen God, en ontvangt ook zeer spoedig een antwoord des Heren uit de mond van de profeet. In de daarop volgenden nacht komen 185. 000 man van Sanherib's leger om; ten spoedigste verlaat hij het land en hij vindt later zijnen dood door twee zijner zonen. Nu zijn al die heerlijke voorzeggingen van Jesaja, van welke wij er nog vele ten opzichte van deze catastrofe gehoord hebben, op het heerlijkst vervuld (vgl. 2 Kon. 19:1-37. 2 Kron. 32:17-23

En het geschiedde, als de koning Hizkia dat hoorde, zo scheurde (Hoofdstuk 36:22) hij zijne klederen en bedekte zich met enen zak, een treurgewaad van grove stof (1 Kon. 21:27), en ging in het huis des HEREN.

Daarna zond hij Eljakim, de hofmeester de huismeester en Sebna, de schrijver, de kanselier en de oudsten, de voornaamsten der priesters, eveneens met zakken bedekt, tot Jesaja, de profeet, de zoon van Amos;

En zij zeiden tot hem: Alzo zegt Hizkia: Deze dag is een dag der benauwdheid voor ons en der schelding, en der lastering van de Heere, want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is gene kracht om te baren 1) (1 Kon. 19:3).

Hizkia belijdt hier zijn volstrekt reddelozen toestand door zich zelven. Hij vergelijkt zijn toestand bij het beeld, dat een kind, hetwelk geboren zal worden, niet tot de geboorte kan komen, en alzo moeder en kind in levensgevaar brengt, tenzij er iets bijzonders gebeure.

Welnu, zo wil hij zeggen: Mijn volk en ik zijn in groot gevaar van om te komen, en zo God Almachtig niet op bijzondere wijze tusschen treedt, zijn wij reddeloos verloren. Daarom zendt hij zijne dienaren tot de Profeet des Heren.

Misschien zal de HEERE, uw God, dien gij zo getrouw dient, en die misschien u schenken zal, wat Hij ons beloofd heeft, horen de woorden van Rabsake, dewelke zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft om de levenden God te honen, daar Hij hem met dode afgoden gelijk stelde (Hoofdstuk 36:20), en te schelden met woorden, die de HEERE uw God, gehoord heeft van wege de lasterlijke en vermetele reden; hef dan een gebed op voor het overblijfsel van het volk Gods, dat gevonden wordt, 1) nadat het ene deed in het rijk van Efraïm reeds de ondergang heeft gevonden.

In zijn groten nood wendt Hizkia zich tot de Profeet des Heren, opdat deze de Heere God om uitkomst zou smeken. Hizkia verkeert in groten nood maar ook in duisterheid der ziele, dewijl hij niet zegt onze God, maar uw God. Eerst dan als de Heere hem door Jesaja laat zeggen, wat we lezen in vs. 6 en 7, keert ook het geloofsvertrouwen in sterkeren zin weer terug, zodat hij straks zelf tot de Heere de toevlucht neemt. (vs. 16-20).

En de knechten, de bovengenoemde hovelingen van de koning Hizkia kwamen tot Jesaja, die in de benedenstad woonde.

En Jesaja zei tot hen: Zo zult gijlieden tot uwen heer zeggen: Zo zegt des HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmee Mij de dienaars die knapen des konings van Assyrië gelasterd hebben (2 Kon. 19:6).

Zie, Ik zal enen geest in hem geven, 1) in plaats van zijn overmoed, hem een geest van vreesachtigheid instorten, dat hij een gerucht horen zal, en weer in zijn land keren, en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

Onder enen geest hebben we te verstaan, een door God gewerkten aandrang, om zich weg te spoeden.

De Engelsen spreken van een impulse. Hij zou door een onverklaarbare onrust overvallen worden, zodat hij een gerucht hoorde van vijandige aanvallen tegen hem en zijn leger, waardoor hij werd aangezet om zo spoedig mogelijk naar zijn land terug te keren.

Zo kwam Rabsake weer van het volbrengen van zijnen last in Hoofdstuk 36:2, om zijnen heer bericht te geven van hetgeen hij gesproken had (Hoofdstuk 36:4-20), en hij vond de koning van Assyrië strijdende tegen Libna, ene wat meer nabij Jeruzalem gelegene vesting: want hij had gehoord, dat hij, de koning van Assyrië, van Lachis vertrokken was, waarom hij hem aanstonds voor Libna zocht, zonder eerst naar Lachis te gaan.

Als hij nu hoorde, en deze was de reden, waarom Sanherib verder tot Libna was voortgetrokken van Tirhaka, de koning van Cusch, de 2den heerser der 25ste Ethiopische dynastie van de Moren zeggen: Hij is uitgetogen, om tegen u te strijden (Hoofdstuk 18:7 vv.); toen hij zulks hoorde, zo zond hij, daar het hem van groot belang was, Jeruzalem spoedig in zijn bezit te krijgen (2 Kon. 19:13), weer boden tot Hizkia, om hem tot ene vrijwillige overgave te bewegen, zeggende:

Zo zult gijlieden spreken tot Hizkia, de koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen door hetgeen Zijne profeten verklaren, op welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die geheel en al verbannende, en zoudt gij gered worden?

Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? als Gozan aan de Kisil Ozan in Medië, en Haran in Mesopotamië, en Rezef in Syrië, en de kinderen van Eden, die in Telasser, tussen Thadmor en de Eufraat, waren?

Waar is de koning van Hamath? en de koning van Arpad (Hoofdstuk 36:19), en de koning der stad Sefarvaïm, Hena en Ivva aan de Eufraat?

Als nu Hizkia de brieven uit der boden hand ontvangen en die gelezen had, ging hij van de berg Zion, waar zijn paleis stond, op in het huis des HEREN, en Hizkia breidde die uit voor het aangezicht des HEREN, opdat Deze als het ware zelf kennis mocht nemen van de inhoud (2 Kon. 19:14).

En Hizkia bad tot de HEERE, zeggende:

O HEERE der heirscharen, Gij God van Israël, die tussen de Cherubs woont (Exod. 25:17 vv.), Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde, Gij hebt de hemel en de aarde gemaakt (2 Kon. 19:15)!

Terwijl Hizkia zijn gebed met deze erkentenis opent, maakt hij van de beginne af zijne zaak op ‘t ernstigst tot ene zaak van de ere des Heren zelven.

O HEERE! neig uw oor en hoor, HEERE! doe Uwe ogen open en zie; en hoor al de woorden van Sanherib, die gezonden heeft om de levenden God te honen.

Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië al de landen, mitsgaders dezelve landerijen verwoest;

En hebben hun goden in het vuur geworpen, en dit was niets wonders, het sprak van zelf, want zij waren gene goden, maar het werk van mensenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.

Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons uit zijne hand, zo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij alleen de HEERE zijt. 1)

De gelovigen hebben gronds genoeg om zich in hun biddend worstelen met God aan Hem vast te houden, zo zij zich maar kunnen verzekeren, dat Zijne ere in hun geval belang en deel hebbe; of dat Zijn Naam gelasterd en gehoond zou worden, als Hij de hand van hen aftrok, en verheerlijkt, zo Hij hen door dezelve hulp verschaft. Gods ere en heerlijkheid moeten dus het voornaamste zijn, waarop wij, ter onzer redding, in tijd van nood, bij de Allerhoogste pleiten.

Toen-een merkwaardig bewijs voor de waarheid van het woord (Hoofdstuk 30:19; (65:24) zond Jesaja, de zoon van Amos, een zijner leerlingen tot Hizkia om te zeggen: Alzo zegt de HEERE, de God Israël’s: Dat gij tot Mij gebeden hebt tegen in betrekking tot Sanherib, de koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

Dit is het woord, dat de HEERE over hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion veracht u, o Sanherib! terwijl het uwe voorstellen afwijst; zij bespot u, de dochter van Jeruzalem, van ‘s Heren bescherming zeker (Hoofdstuk 31:4), schudt het hoofd achter u, daar gij met hoon en schimp moet wegtrekken.

Wie hebt gij gehoond en gelasterd? En tegen wie hebt gij de stem verheven, en uwe ogen omhoog opgeheven, Om het met duidelijke bepaalde woorden u voor te houden: tegen de Heilige Israël’s! 1) (2 Kon. 19:22).

Hiermede was reeds Sanherib’s oordeel geveld. Want wie de Heilige Israël’s hoont, wie de Heiligheid van de God Israël’s bespot, zal door Diens toornvuur, wat van Zijn Heilig Wezen uitgaat, verteerd worden.

Door middel uwer dienstknechten hebt gij de Heere gehoond, en gezegd: Ik heb met de menigte mijner wagens, zonder hulp, alleen door mijne stoffelijke overmacht (Hoofdstuk 36:8 vv.), beklommen de hoogte der bergen, de zijden van Libanon tot op hun hoogsten top, en ik zal zijne hoge cederbomen en zijne uitgelezene dennenbomen afhouwen; en, wat niemand voor, niemand buiten mij vermocht, ik zal komen tot zijne uiterste hoogte (2 Kon. 19:23) in het woud zijns schonen velds. 1)

Dat is in het woud, ‘t welk in het midden van Karmel is (Micha 7:14), waar het vermeld wordt als bevattende de uitgelezendste weilanden van Karmel, en waarschijnlijk was het dezelfde plaats Zach. 11:2 genoemd: het woud des wijnoogstes (bij ons het "sterke woud"), want een gedeelte van Karmel was met wijnstokken beplant. (Hoofdstuk 33:9).

Wij kunnen niet aarzelen om de aanspraak van de Assyriër als ene hoogdravende te noemen, maar niet aan het werkelijk bestijgen van de Libanon met de menigte zijner wagens denken, gelijk dan ook de nieuwere uitleggers, Gesenius, Hitzig, Ewald, op onze zijde staan, terwijl de vroegere meestal geneigd waren, de woorden in eigenlijken zin te nemen, en daarbij b. v. aan Hannibals tocht over de Alpen herinneren. Men ziet reeds niet in, wat dan het omhouwen van cederen en cypressen betekenen moest, terwijl figuurlijk verstaan, daardoor de ongemetene trotsheid des veroveraars, die geen hoog voorwerp nevens zich zien kan, voortreffelijk afgebeeld is (vgl. Hoofdstuk 14:8). De grootspraak stemt in ‘t algemeen met de ontboezeming des konings van Babel in dat hoofdstuk overeen.

Ik heb in de naar Egypte gelegene woestijn et Tih gegraven en de wateren gedronken, alle moeilijkheden door mijnen machtigen wil overwinnende: en ik heb in Egypte zelf met mijne voetzolen alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd, de kanalen en armen van de Nijl doen droog worden, alsof het slechts kleine modderkuilen waren, dien men met de voet dicht treedt.

Hebt gij niet gehoord, vermetele trotsaard! dat Ik, de Heere zulks lang te voren gedaan heb, en dat van oude dagen af geformeerd heb? Wat gij dwaas van uzelven zegt, was Mijn werk, toen Ik Mijn volk leidde door zeeën en woestijnen heen. Nu heb Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn, om de vaste steden te verstoren tot woeste hopen; de overwinningen door u

behaald, zijn niet toe te schrijven aan eigen macht, maar Ik heb, van u, als van een gesel Gods, gebruik gemaakt ten straf dier volken.

Daarom, omdat ene verschrikking Gods over hen gekomen was, waren hare inwoners bandeloos, zonder kracht om weerstand te bieden: zij waren verslagen en beschaamd: zij waren als het gras des velds, dat spoedig verdort, en als de groene grasscheutjes, als het hooi der daken, als het groen op het dak, dat te spoediger verwelkt, naarmate het minder aarde onder zich heeft: en het brandkoren eer het over het einde staat. 1)

D. w. z. reeds vernield en verteerd, aleer het halmen schiet.

Verder wil de Heere zeggen, wat gij gedaan hebt was niet omdat gij zelf daartoe de macht had, maar omdat Ik u de macht verleende, en gij niet anders waart, dan de uitvoerder van Mijne Heilige raadsbesluiten over de volken.

Maar ik weet uw zitten. uw nadenken en besluiten, en uw uitgaan, en uw inkomen, uw doen en laten, en uw woeden tegen Mij, daar gij niet Mijn bloot werktuig wilt zijn bij hetgeen gij u voorneemt, maar juist tegen Mij opstaat.

Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe woeling voor Mijne oren opgekomen is, zo zal Ik Mijnen haak in uwen neus leggen, gelijk men met enen niet te temmen beer doet, en Mijn gebit in uwe lippen, gelijk men paarden en muilezels doet, en Ik zal u doen wederkeren door dien weg, door welken gij gekomen zijt, 1) zonder dat gij uw doel hebt bereikt.

Als een ontembaar, maar toch door geweld tot rede gebracht dier moet de Assyriër, zonder met Juda (en Egypte) tot zijn doel gekomen te zijn, weer weg.

En dat zij u, Hizkia, voor wie dit alles gezegd is, daar Sanherib zelf toch geen ander bericht hiervan ontvangt, dan door de uitkomst, een teken van de omkering van zaken, die hiermede is voorzegd, dat men in dit jaar, wat van zelf gewassen is, eten zal, en in het tweede jaar, wat daarvan weer uitspruit, dit zal door Mijne almacht geschieden, maar zaait in het derde jaar, en maait, en plant wijngaarden, en eet hun vruchten (2 Kon. 19:29).

Want het ontkomene, dat overgebleven is van het huis van Juda, ten gevolge der verlossing van de dreigenden ondergang, zal wederom nederwaarts wortelen, en het zal opwaarts vrucht dragen, 1) het zal naar alle zijden heen nieuwe kracht ontwikkelen.

Het eigenaardige van dit teken zou zijn, dat de Heere niet alleen, zoals Hij straks zegt, niet zou toelaten, dat Sanherib de stad zou innemen, maar ook dat de gevolgen van het beleg niet meer zouden gevoeld worden.

De gewone gevolgen van een beleg waren toch verwoeste akkers enz. maar hier geeft de Heere God het teken, dat door de Almacht Zijner hand de aarde zonder nieuwen arbeid een rijkelijk gewas zou opleveren. Noch dit noch het volgende jaar zou er enig gebrek zijn, maar

overvloed van spijzen.

Als God redt, redt Hij volkomen. Hij is een God die mildelijk schenkt en niet verwijt.

Sommigen zijn van gevoelen, dat deze belofte ook met de onderhouding van de instelling van het Sabbath-jaar in verband stond.

Want dit is nu eenmaal de oplossing van de verdere geschiedenis van Israël (Hoofdstuk 6:13.): van Jeruzalem zal het overblijfsel uitgaan, en het ontkomene van de berg Zion, het kleine hoopje volk zal tot ene grote menigte aangroeien. De ijver des HEREN der heirscharen zal dit doen (Hoofdstuk 9:6, 7. 2 Kon. 19:31

Daarom, het tot hiertoe gezegde als in ene somma samentrekkende, zo zegt de HEERE van de koning van Assyrië: Hij zal in deze stad niet komen, noch daar enen pijl in schieten; ook zal hij met geen schild daarvoor komen, en zal genen wal daartegen opwerpen, het zal niet tot ene bestorming, zelfs niet tot een insluiten van de stad komen.

Door de weg, dien hij gekomen is door dien zal hij wederkeren, maar in deze stad zal hij niet komen, zegt de HEERE.

Want a) Ik zal, gelijk reeds in Hoofdstuk 31:4 voorzegd is, deze stad beschermen, om die te verlossen, om Mijnentwil, 1) gelijk Hizkia heeft gebeden (vs. 20), en om David's, Mijns knechts wil, wie Ik eeuwigdurende genade heb toegezegd (2 Sam. 7.).

2 Kon. 20:6.

Hoofdstuk 36 vs. 1-37 :35 stelt ons de geschiedenis in drie scherp getekende gedaanten voor, die in hun gedrag en woorden bepaalde grondrichtingen des geestes uitspraken: Rabsake, Hizkia en Jesaja. De hoogmoedige en verwaande Assyriër, die de levenden God niet kent en Hem daarom hoont, is het beeld des ongeloofs in iedere tijd. De vrome koning Hizkia verschijnt als trouwe getuige van 't geloof, dat niet tot bestendige en gehele daad des levens wordt. Maar de Profeet geeft ons de verheven heldenmoed van levendig uitstromende, onveranderlijk vaste, de kleinmoedigheid versterkende geloofskracht.

Ook hier verzekert de Heere God weer dat Juda's ontrouw Zijne trouw niet vernietigt, en dat waar er niets in Juda was, wat Hem kon aanzetten, integendeel waar alles in Juda Hem kon bewegen om Zijne weldaden in te houden, daar zou de Heere God het enkel doen, omdat Zijn Verbond eeuwig vast stond. Hij zou het doen om Zichzelfs wil en om David, de man naar Zijn harte, om de beloften aan David, aan dit Zijn kind gedaan.

a) Toen, nadat Sanherib nog diezelfden dag, dat Jesaja dit voorzegde, met zijn leger van Libna was opgebroken en tot nabij Jeruzalem gekomen was, voer de Engel des HEREN in de op dezen dag volgenden nacht uit, en sloeg in het leger van Assyrië honderd vijf en tachtig duizend man. En toen zij, die van die plaag verschoond bleven, zich des morgens vroeg opmaakten, om tot de belegering van Jeruzalem over te gaan, ziet, die allen waren dode lichamen (Hoofdstuk 17:13 vv. 31:8 vv.).

2 Kon. 19:35.

Zo vertrok Sanherib, de koning van Assyrië, en toog henen, en keerde weer; en hij bleef te Ninevé, 1) de hoofdstad van zijn rijk.

Wel een bewijs dat hij zelf een vreselijken indruk heeft gehad van deze nederlaag, dit blijven te Ninevé duurde nog ongeveer 20 jaren-, want nooit heeft hij één enkele poging meer gewaagd om Jeruzalem in te nemen. In zijn overmoed heeft hij alleen in het dusgenaamde Prisma-inschrift aangetekend: (volgens Friedrich Delitzsch) Hem (n. l. Hizkia) sloot ik in zijn residentie op als een vogel in zijn kooi, wallen wierp ik tegen hem op en wie tot de stadspoort uitkwam, dien dwong ik rechtsomkeer te maken. " Van verovering spreekt hij niet. Zijn eigen verhaal van zijn ondergang is geheel in overeenstemming met dit Bijbels verhaal.

Het geschiedde nu, ene reeks van jaren daarna, ongeveer 20 jaren, als hij in het huis van Nisroch, zijnen god, zich neerboog, dat Adramélech en Sarézer, zijne zonen, hem met het zwaard versloegen; doch zij ontkwamen in het land van Arafat; en Esar-Haddon, zijn zoon werd koning in zijne plaats.

Van deze beide zonen, dewijl zij naar Armenië vluchtten, stammen, volgens de Armenische overlevering, de Sassuniërs en Arzruniërs in Armenië af; uit het laatst genoemde vorstenhuis is afkomstig de Byzantijnse keizer, Leo, de Armeniër (813-820 na C.). Niet minder dan 10 keizers zouden dan van Sanherib afstammen.

HOOFDSTUK 38.

HIZKIA'S DODELIJKE ZIEKTE, GENEZING EN VERHEERLIJKING GODS.

III. Vs. 1-22. Dadelijk na het aftrokken der ASSYRIËRS uit het land vervalt Hizkia in ene dodelijke ziekte. Hij zou daarin bezweken zijn, zo de Heere hem niet op bijzondere wijze had gered en deze hem niet een tijd van nog vijftien jaren in Zijne genade had gegeven. Bij het bezoeken van de tempel, drie dagen daarna, prijst hij de ondervondene genade in een bijzonderen dankpsalm, en verbindt hij zich tot enen stillen en ootmoedigen wandel. Vgl. 2 Kon. 20:1-11. 2 Kron. 32:24.

In die dagen, nog in het jaar 713 v. C. werd Hizkia ziek tot stervens toe. En de profeet Jesaja, de zoon van Amos, kwam tot hem, en zei tot hem: Alzo zegt de HEERE: Geef bevel aan uw huis, maak aan de uwen uwen laatsten wil bekend, want gij zult sterven en niet leven (2 Kon. 20:1).

Toen keerde Hizkia zijn aangezicht naar de wand, om, ongestoord door de mensen, die bij hem stonden, tot de Heere te spreken, of wel, omdat naar die zijde de tempel stond, waarheen de Israëliet zich steeds wendde, als hij de Heere wilde vragen; en hij bad eerst een tijd lang in stilte tot de HEERE, totdat daarna zijne smekingen ook luider werden,

En Hij zei: Och HEERE! gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Uwe ogen is gedaan heb. En Hizkia weende gans zeer (2 Kon. 20:2 en 3).

Toen geschiedde het woord des HEREN tot Jesaja, die na het woord in vs. 1 de koning had verlaten, maar de bovenstad nog niet ter helft was uitgegaan, zeggende:

Ga henen en zeg tot Hizkia: Zo zegt de HEERE, de God van uwen vader David, wiens echte zoon gij u betoond hebt (2 Kon. 18:3), Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uwe tranen gezien, Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen toedoen;

En Ik zal u gedurende deze vijftien jaren, even als gedurende uwen vorigen regeringstijd, uit de hand des konings van Assyrië verlossen, mitsgaders deze stad; hij zal u geen verder leed doen; en Ik zal deze stad beschermen.

Hier moeten eerst de beide laatste verzen (21 en 22) van dit Hoofdstuk gelezen worden, welke ene nadere verklaring geven van hetgeen in 't volgende vers kortelijk wordt bericht.

En dit zal u een teken zijn van de HEERE, dat de HEERE het woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal:

Zie, Ik zal, gelijk gij zelf gekozen hebt (vgl. 2 Kon. 20:9 en 10) de schaduw der graden, die met de zon in de graden van Achaz' zonnewijzer nederwaarts gegaan is, tien graden

achterwaarts doen keren. Dies is de zon tien graden teruggekeerd in de graden, die zij nederwaarts gegaan was (2 Kon. 20:11).

Hizkia werd hier een gemeenschappelijk beeld voor Israël in ziekte, uitstel en dood: even als de schaduw op des wijzer, zo gaat de ten einde lopende dag der genade nog een paar trappen terug.

Dit, wat in vs. 10-20 volgt, is het schrift van Hizkia, koning van Juda, waarin. hij zijn danklied heeft opgeschreven, toen hij ziek geweest en van zijne ziekte genezen was, 1) en dat nu hier in het grotere geschrift van de profeet tot ene blijvende herinnering is ingelast.

Deze dankpsalm herinnert aan de Psalmen 88 en 89 en aan vele uitdrukkingen in het Boek Job. (Hoofdstuk 38:17; 4:19, 20; 6:9; 27:8; 10:16

Ik zei in mijne klacht, die ik uitte, toen ik de aankondiging vs. 1 vernomen had: vanwege de afsnijding mijner dagen, 1) midden in het rustige, gezonde leven (Ps. 102:25), zal Ik tot de poorten des grafs heengaan (Job 7:9 vv.); ik word beroofd van het overige mijner jaren, die ik naar de gewonen loop der natuur nog zou kunnen leven, ware ik niet met deze dodelijke zweer bezocht.

In het Hebr. Bidmi jamai. Letterlijk: in de rust mijner dagen, d. w. z. in het midden mijner jaren. Het beeld is ontleend aan het staan der zon in het zenit, in de rust. Anderen, zoals Orelli, vatten het op in de zin van, als mijn leven tot rust begon te komen.

Ik zei na die voor mij zo verpletterende boodschap: Ik zal de HEERE niet meer zien, de HEERE niet meer in Zijne openbaringen van genade aanschouwen, in het land der levenden 1); ik zal de mensen niet meer aanschouwen met de inwoners der wereld. 2)

de Heere in het land der levenden, is nadere bepaling van, de Heere, en Hizkia wil daarmee zeggen, dat hij de Heere niet meer zou zien, zoals deze zich in het land der levenden, hier op aarde, openbaart als de God des heils.

2). In het Hebr. Im-jooschbee chadel. Beter: bij de bewoners van het dodenrijk, letterlijk: bij de bewoners der stilte. De koninklijke dichter spreekt het hier uit, dat hij in zijn hart zei, d. i. dat hij bij zich zelven dacht en vreesde, dat hij zijn God in Zijne lieflijke openbaringen van genade niet meer zou aanschouwen op deze aarde, dat hij evenmin de mensenkinderen zou aanschouwen, dewijl hij vreesde in het graf te zullen nederdalen, tot een bewoner van het dodenrijk te zullen gerekend worden.

Mijn levenstijd is weggetogen, is voorbij, en mijne woning, waarin ik tot hiertoe woonde, mijn lichaam wordt van mij weggevoerd gelijk eens herders hut, die slechts ene voor een ogenblik opgeslagen, gemakkelijk af te breken tent is; ik heb mijn leven afgesneden, gelijk een wever zijn web. Van wege mijne zonden heb ik rechtvaardige oorzaak gegeven om mijn levensdraad af te snijden; Hij zal mij afsnijden als van de drom 1); van de dag tot de nacht zult Gij mij ten

einde gebracht hebben, ieder ogenblik verwacht ik het einde.

Eigenlijk de inslag van het geen geweven wordt, maar hier wordt het genomen van het gehele weefsel, dat gereed zijnde, wordt afgesneden van het weefgetouw. Hiermede vergelijkt Hizkia zijn leven. Gelijk de wever de dunne draden lossnijdt, alzo-vreesde hij-zou het ook met hem geschieden. Zijn lichaam zou als een herdershut worden afgebroken en zijn levensdraad afgesneden, en dit in een zo kort mogelijken tijd, in de tijd "van de dag tot de nacht. "

Of: "Hij breekt mij af als een dunnen draad (vgl. 1 Sam. 17:6).

Ik stelde mij voor tot de morgenstond toe zal ik slechts leven; gelijk een leeuw, alzo zal Hij al mijne beenderen breken; Hij betoonde gedurig op nieuw Zijne kracht aan mij de zwakke (Job 10:15) in de hevige pijnen; van de dag tot de nacht zult gij mij ten einde gebracht hebben, 1) nog vóór het einde van de dag, zo meende ik weer in de morgenstond, zal ik gestorven zijn.

Hij meende derhalve nauwelijks de volgenden dag te zullen bereiken. Als men ziek is berekent men dus gemeenlijk ook zijn tijd en blijft toch dikwijls in onzekerheid, en daarom zou het best zijn, te zorgen en te arbeiden, om veiliglijk in de andere wereld over te stappen, en dan zouden we beter doen, dan hier uit te rekenen, hoelang men nog waarschijnlijk op deze wereld zou kunnen leven.

Gelijk een kraan, die langgerekte, schelle geluiden van zich geeft, of zwaluw, die een klagend geluid doet horen, alzo piepte ik, zo kermde ik van smart en angst; a) ik kirde als eens duif; mijne ogen verhieven zich omhoog 1); ik kon nog slechts een matten blik omhoog heffen met de bede: O HEERE, ik word onderdrukt, wees Gij mijn borg, 2) de koning der verschrikking (Job 18:14) wordt mij hoe langer hoe meer meester, treed Gij, beloofde Messias, voor mij in (Job 17:3)!

Jes. 59:11.

Als wij het vonnis des doods in ons zelven ontvangen, is het met ons gedaan, zo Gods genade ons niet door het dal der schaduwen des doods gelieft heen te voeren en onbesmet te bewaren voor Zijn hemels Koninkrijk aan de andere zijde der vallei. Zo Christus niet voor ons tussen spreekt en ons rechtvaardigt in het oordeel en Zich voor ons aan zijn Vader aanbiedt om alles voor ons te doen, wat er van node is, zo zouden we nooit ten hemel kunnen geraken.

Gelijk Job in Job 17:3 en gelijk de dichter van Ps. 119:122, zo ook smeekt Hizkia dat God bemiddelend optrede, dat de Heere Zich stelle tussen hem en zijne vijanden, hier in dit geval tussen hem en de koning der verschrikking. Ook deze vrome koning Israël’s leert nu alleen te zien op zijn God en Helper. Zal hij gered worden dan kan dat alleen door Hem, die verzoening doet over zijne zonden en hem in genade aanziet.

Wat zal ik spreken 1) om Hem genoeg te danken (2 Sam. 7:20). Gelijk Hij het mij heeft toegezegd op mijn gebed, alzo heeft Hij gedaan, want heden, de derden dag na de ziekte, kan ik de tempel bezoeken (2 Kon. 20:11). Ik zal nu ten dank der ondervondene genade al

zoetjes voort treden al mijne jaren, van wege 1) de bitterheid mijner ziel; al de jaren, die door Gods genade aan mijn leven zijn toegevoegd, zal ik in allen ootmoed en in stilte (Ps. 42:5) doorbrengen.

Dat is: hoe zal ik woorden genoeg vinden en recht passende woorden om de Heere God te loven en te danken! Nu hij uitgered is, gevoelt hij juist te meer het diep verbeurde van de genade en zijne onmacht om de Heere naar waarheid te danken. Hij weet het, hij heeft niets waarmee hij de Heere zal vergelden. Gelijk de Heere hem roepen deed, zo moet diezelfde God hem nu ook recht leren danken.

In het Hebr. Al-mar nafschi. De Staten-Overzetters vertalen: vanwege de bitterheid mijner ziel. Beter is het over te zetten: op de bitterheid mijner ziel, in de zin van, welke zullen volgen op de dagen der bitterheid. Hizkia zegt hier dan dat hij de dagen, welke God hem nog heeft toegestaan, zoetjes aan zal voort treden, dewijl de Heere God de bitterheid der ziel heeft weggenomen, hem weer blijdschap voor droefheid heeft gegeven. Hij zal opgaan naar des Heren huis en daar de wonderen des Heren vertellen.

Anderen vertalen: in spijt van de bitterheid mijner ziele.

Heere! bij deze dingen, bij zulke woorden en daden der genade, als mij ten dele zijn geworden, leeft men (Deut. 8:3), en in dit alles is het leven van mijnen geest, 1) in de herinnering aan Uwe genade is Mijn leven; want Gij hebt mij gezond gemaakt en mij genezen.

Hij wilde zich en anderen, door deze van Hem genoten ondervinding van ‘s Heren goedheid bemoedigen, als datgene, hetwelk hem en elk ander deed leven, ja genoeglijk leven, naar het lichaam niet slechts maar vooral naar de geest. Hoe meer wij van Gods tedere goedertierenheden in alle gevallen genieten, hoe meer dat onze harten moet uitbreiden om Hem lief te hebben en in Zijnen dienst ons behoorlijk te kwijten en Zijne eer als ons hoogste doel te bevorderen, als waarin vooral het leven onzer ziele bestaat.

Bij deze dingen en in dit alles, ziet niet op de uitredding uit doodsgevaren, maar wel op de beloften Gods en de toezeggingen des Allerhoogsten, welke de Heere hem door de Profeet heeft doen geworden. Niet derhalve de daden van vroomheid, zoals men het wel eens uitdrukt, maar de beloften Gods zijn het leven van Gods kinderen. Gods beloften door het geloof dadelijk omhelsd zijn immer het leven, d i. de kracht en de sterkte van Gods kinderen geweest.

Zie, in of met vrede is mij de bitterheid bitter geweest, mijne ziekte met al hare verzwarende omstandigheden is mij wel zeer bitter geweest, de goddelijke bezoeking heeft mij wel gevoelig getroffen, maar dit kruis heeft mij ten goede gewerkt en is mij tot vrede geworden, maar Gij hebt mijne ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwam; want Gij hebt mijne zonden achter Uwen rug geworpen 1), om ze nooit meer te gedenken (Neh. 9:26. Ps. 32:1 vv. Micha 7:18 vv.).

Mijne zonden wierp gij achter Uwen rug, dat is: Gij hebt ze der vergetelheid overgegeven, uit Uw oog verbannen; het tegendeel van ene andere spreekwijze: "Gij stelt mijne zonden gedurig voor Uw aangezicht. " Hizkia schrijft dus zijne ziekte en zijn ongeval aan zijne zonden toe, niet om enige grove en in ‘t oog lopende ongerechtigheid, die hij bedreven had, maar om al de afwijkingen, waaraan hij zich uit zwakheid en menselijke verdorvenheid had schuldig gemaakt.

De Heere meende het goed, het lijden was een tuchtiging, maar een tuchtiging uit liefde. Alle zijne zonden achter Zich heenwerpende, zoals men met dingen doet, waarvan men niets wil weten, en waaraan men niet herinnerd wil zijn, minde Hij hem, d. i. trok hem liefhebbend uit, uit de groeve der vernietiging.

Als God de zonde vergeeft, werpt Hij ze achter Hem henen, als niet bedoelende, om ze weer met een oog van rechtvaardigheid en naijver te aanschouwen. Hij wil er de mens dan niet in toorn om bezoeken, en delgt ze uit, niet alsof ze nooit hadden plaats gehad, maar om ze niet te straffen, gelijk ze verdiend hadden.

Gij hebt mij het leven wedergegeven, daar Gij u in het leven en de lof der uwen verheugt: want het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen, die in de kuil nederdalen, zullen op Uwe waarheid niet hopen.

Het "nederdalen in de kuil" kan ook zien op de toestand der verdoemden (vgl. Job 33:23, 24). De spreekwijs, ontleend aan hetgeen de misdadigers wedervaart, die door het vonnis van de rechter veroordeeld, en door de handen van de scherprechter gedood zijn, en wier lichamen op ene eerloze wijze in een schandkuil worden geworpen; er worden derhalve booswichten bedoeld, die in hun zonden gestorven zijn en in het verderf neergezonken. Deze zullen op Gods waarheid niet hopen, vermits er aan de verdoemden gene beloften meer gedaan worden. Men moet denken, dat Hizkia zich in zijne ziekte niet alleen had voorgesteld, dat hij zou sterven, maar uit vergelijking met vs. 14, dat daarbij zouden zijn gekomen vreeswekkende bedenkingen van het ongeloof, dat hij van God, als van een vertoornden Rechter, zou worden afgesneden en in het verderf neerzinken.

De levende, de levende, die niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk leeft, die zal U loven, gelijk ik heden doe; de vader, die U thans looft, zal de kinderen Uwe waarheid bekend maken; alzo zal Jehova door mijne genezing in een volgend geslacht nog worden verheerlijkt.

De HEERE was of is gereed om mij te verlossen, en zo zal Hij mij ook voortaan nabij zijn ter verlossing van Sanherib’s macht; daarom zullen wij, ik en mijn huis, op mijn snarenspel spelen, al de dagen onzes levens, in het huis des HEREN.

Vs. 14-20. Het uur was voor de koning gekomen, waarin de mens met al zijne kracht erkent, dat God hem slechts helpen kan; daar horen wij de gebiedende stem des Heersers van Israël stenen als ene zwaluw, als een kraanvogel kirren in nood en hulpeloosheid gelijk ene duif, totdat zij het ootmoedig-verhevene woord gevonden heeft: "God! mij is bang, treed voor mij

in!" En Hij die het vurige smeken van het verslagen hart hoort, het wenende oog omhoog geslagen ziet, beloofde het uitgaande lemmet des levens tot ene nieuwe vlam aan te wakkeren, en vervulde getrouw Zijn heilig woord. Daar barst de koning in de vraag uit: "Wat zal ik zeggen?" Woorden kunnen de dank niet bevatten, geen offers Hem waardiglijk ten hemel dragen: "Zacht wil hij gaan alle zijne jaren om de bedroefdheid zijner ziel!" Dat is een groot woord uit eens konings mond, en daarin grijpt ons de kracht des Heiligen Geestes uit het Oude Testament aan. de weg des ootmoeds slechts wil de koning van nu aan bewandelen; want zijne ziel heeft voor de poorten van het donkere dodenrijk en voor de glansrijken troon des Ontfermers de vasten toon der geestelijke droefheid gevonden "Heere" roept hij ons toe: "daarom leeft alles!" (vs. 16) En wij zeggen "Amen" daarop. Ja, in het zeggen en doen, in de onverbrekelijke trouw des Almachtigen Scheppers ligt de onderhouding aller dingen, het leven en voortbestaan aller wezens. Wat de geest des genezenden frisse lucht toevoert, dat komt uit dezelfde bron allen schepselen ten goede; de hand, die hem verder sterkt en onderhoudt, omvat behoedend de ganse wereld des aanzijns. "In Hem leven, bewegen wij ons en zijn wij!" De koning heeft reeds in het nog voor vele jongeren des Nieuwen Verbonds gesloten geheim der Christelijke mensenopvoeding een blik geslagen, dat het lijden op aarde tot heil, het bittere tot vrede dient. Dankbaar wijst Hizkia vooral op de ondervinding der Goddelijke liefde, die hem uit het graf, dat zich voor hem had geopend, en waarin hij reeds verzonken vreesde te zijn, weer opgetrokken heeft, en hij legt de ootmoedige belijdenis af, hoe hij op gene verdienste steunen kan. maar de afgesmeekte wederkering in ‘t leven slechts te danken heeft aan de onuitputtelijke genade van Hem. "die al zijne zonden achter Zijn rug geworpen heeft. " Zonde en dood schijnt onzen koning onverbrekelijk verbonden, gelijk de diepzinnigen dichter des 90sten Psalms. Het blijdste levensgevoel stort zich aan het eind des lieds uit: "Al wat adem heeft, love de Heere!" Het leven geeft lovend kennis van de Levende, van geslacht tot geslacht wordt de trouw des Scheppers geprezen en nog horen wij het ruisen der harp van onzen koninklijken zanger in de tempel des Ouden Verbonds.

De beide volgende verzen moeten naar het geschiedkundig verloop na vs. 6 gelezen worden.

Jesaja nu had gezegd: Laat men nemen enen klomp vijgen, en tot ene pleister op het gezwel van de koning maken, en hij zal genezen (2 Kon. 20:7).

En Hizkia had gezegd, toen de profeet hem de boodschap in vs. 5 v. had bekend gemaakt: Welk zal het teken zijn, het onderpand, dat de Heere mij zal gezond maken en ik ten huize des HEREN na verloop van drie dagen zal opgaan? (zie het verdere vs. 7 en 8

In deze beide verzen wil Drechsler gene aanvulling zien van het bovengenoemde geschiedverhaal, dat bij vergissing op de onjuiste plaats is gekomen, maar een aanhangsel aan het lied van Hizkia. Deze geleerde meent, dat Jesaja bij zijn bericht zich beperkt heeft tot hetgeen voor het gewone leven van gewicht is, tot hetgeen op het openbaar leven invloed uitoefent; maar de omstandigheden, die meer tot Hizkia’s bijzonder leven behoren, ter zijde gelaten heeft: hier nu haalt de koning zelf die punten aan, die bij zijn lied in ‘t bijzonder is aanmerking komen. "Het is, alsof Hizkia door dit aanhangsel nogmaals de dank wilde motiveren, dien hij aan ‘t slot van zijn lied levenslang beloofd heeft; het is of hij den

grondtoon, die door al het zingen en spelen heen moest klinken, nog eens wilde aangaan. Men kan zeggen, vs. 20b = Ps. 18:50 en vs. 21 en 22 = Ps. 18:51. " .

Alles pleit er echter voor dat deze twee laatste verzen niet tot het lied horen, maar van de hand van Jesaja zijn en behoren bij de geschiedenis van Hizkia’s ziekte en genezing.

HOOFDSTUK 39. HIZKIA'S EERZUCHT

WORDT GESTRAFT.

IV. Vs. 1-8. Niet lang na 's konings ziekte en zijne zo wondervolle herstelling komt te Jeruzalem een gezantschap van de Babylonischen koning Merodach-Baladan, schijnbaar alleen met het doel van gelukwensing, zoals in 2 Kron. 32:31 wordt aangewezen, in het belang der Chaldeeuwse astrologie, om naar het wonder aan de zonnewijzer van Achaz te vernemen (2 Kon. 20:11). Hizkia, door ijdelheid vervoerd, toont de vreemden gezanten, in plaats van de genade en macht van zijnen God te roemen, zijne schatten en de heerlijkheid van zijn paleis. Nu moet de profeet hem als straf aankondigen, hoe hij in zijnen nakomeling eens dat alles zal verliezen, waaraan hij nu zo afgodisch verkleefd is, en wel door diezelfde macht, met welke hij op zo goddelijke wijze geboeleerd heeft. Nadat alzo Assur zijne zending aan Israël heeft volbracht, wordt duidelijk uitgesproken, dat Babel, de erfgename der Assyrische macht, het zal zijn, die de straf der wegvoering van Israël naar het vreemde land ten uitvoer brengt. Terwijl Jesaja deze geschiedenis hier verhaalt, bouwt hij de brug, welke het eerste deel van het Boek zijner profetieën met het tweede verbindt, dat van Hoofdstuk 40 af volgt (vgl. 2 Kon. 23:12-19. 2 Kron. 32:25 en 26

Te dier tijd, waarschijnlijk in het daarop volgende jaar 712 v. C. zond Merodach (= dood) Baladan (= Baäldienaar), de zoon van Baladan, de Assyrische onderkoning van Babel, brieven en een geschenk aan Hizkia door een voornaam gezantschap; want hij had gehoord, dat hij ziek geweest en weer sterk geworden was; hij wilde hem doen geluk wensen en tevens een verbond met hem sluiten (2 Kon. 20:12).

En Hizkia verblijdde zich over hen, daar zijn hart zich verhief (2 Kron. 32:25), en hij vergat, wat hij in Hoofdstuk 38:15 beloofd had, en hij toonde hun zijn schathuis, het zilver, en het goud, en de specerijen, en de beste olie, en zijn ganse wapenhuis, en al wat gevonden werd in zijne schatten; er was geen ding in zijn huis, noch in zijne ganse heerschappij, dat Hizkia hun niet toonde.

Toen kwam ten gevolge van een van de Heere ontvangen bevel de profeet Jesaja tot de koning Hizkia, en zei tot hem, niet alsof de profeet het nog niet wist, maar opdat Hizkia zelf tot nadenken zou komen: Wat hebben die mannen gezegd, en van waar zijn zij tot u gekomen? En Hizkia, straks een voorbeeld van enen door ijdelheid bedrogene, nu het toonbeeld van een oprecht en open karakter, zei: Zij zijn uit verren lande tot mij gekomen, uit Babel.

En hij zei: Wat hebben zij gezien in uw huis? En Hizkia zei: Zij hebben alles gezien, wat in mijn huis is; geen ding is er in mijne schatten, dat ik hun niet getoond heb.

Toen zei Jesaja tot Hizkia: Hoor het woord des HEREN der heirscharen:

Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uwe vaders opgelegd hebben, tot een schat tot op dezen dag, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de HEERE. 1)

Toen David zich op de talrijkheid van zijn volk verhief, maakt God een schikking om het te verminderen, en nu Hizkia hier op zijn schatten roemt en er een genoegen in stelt niet alleen, maar ze ook uit grootsheid, uit gloriezucht aan anderen laat zien, wordt hem verhaald dat hij even dwaas handelt als een dwaas reiziger, die zijn geldbuidel aan een onbekenden medegezel laat zien, die naderhand doet blijken, dat hij een dief, of daardoor aangezet is om hem er van te beroven.

Daartoe zullen zij van uwe zonen, die uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.

Maar Hizkia, zich verootmoedigende, omdat hij zijn hart verheven had (2 Kron. 32:26), zei tot Jesaja: Het woord des HEREN, dat gij gesproken hebt, is goed; de van God bedreigde straf is billijk en rechtvaardig, want ik heb gezondigd, ik had veel zwaarder verdiend. Ook zei hij: Doch het zij vrede en waarheid in mijne dagen (vgl. hierbij de verklaring bij 2 Kon. 20:19).

Waarover de koning Hizkia zich in ‘t vooruitzicht verblijdde, "dat het vrede en bestendigheid in zijne dagen zou zijn, " werd in waarheid vervuld, en nog menig opvolger op David’s troon werd in rust tot zijne vaderen verzameld. Als echter het volk, dat Jehova uit de dienstbaarheid van Egypte verloste en door Mozes en Jozua in het land, waar melk en honing vloeit, onder de glansrijke machtsbetoning Zijner beschermende genade teruggebracht had, in ondankbaren en trouwelozen zin van Zijne wet, door welke Hij het de eervolste onderscheiding boven alle geslachten der aarde gegeven had, steeds verder geweken was, en op de waarschuwende stemmen der door Hem verwekte profeten geen acht sloeg, toen ondervond Zedekia, wat eens aan Hizkia voorzegd was. De koning trok met zijne schatten naar Babel en zijn volk diende in de vreemde. In de aandoenlijke klaagtonen van Jeremia horen wij van ‘t begin dezer donkere tijden de verdienden smaad en straf van Gods volk, en in blijmoedige redenen, die in geregelde volgorde zich aan Jesaja’s boek aansluiten (Hoofdstuk 40-66) breekt het morgenlicht der verlossing aan. Wel mogen wij hem de Evangelist des Ouden Verbonds noemen, want, zo als hij, heeft geen der profeten de blijde boodschap van de Opgang uit de hoogte aangekondigd.

HOOFDSTUK 40.

TOEKOMST VAN CHRISTUS. PREDIKING VAN ZIJNEN VOORLOPER.

Het diepzinnigste troostboek voor het bij Jehova niet vergeten en geenszins voor altijd verstoten volk der ballingschap, dat het tweede hoofddeel van de profetieën van Jesaja vormt, en ons hem als enen voor de aandacht stelt, die geheel midden in de ballingschap leeft en zich beweegt, bevat drie groepen, die elk in drie maal drie redenen zijn gescheiden (Hoofdstuk 40-48, 49-57, 58-66), Op de vleugelen der Godskracht, die hem draagt, verheft de profeet zich op het toppunt der Oud-Testamentische openbaring en opent van daar aan zijn volk de zaligsten blik in de verte op het einde der wegen Gods met Zijn Israël tot in het nieuwe Jeruzalem, tot in de nieuwe wereld die uit de puinhopen der oude zal ontstaan. Het gehele Nieuwe Testament, van de voorloper van Christus af, tot aan het laatste Hoofdstuk der Openbaring van Johannes, opent zich spoedig als eens schilderij voor zijn oog, zonder dat op de wetten der perspectief acht wordt geslagen, met meerder of minder duidelijke schaduwverdeling. Wij begrijpen, hoe Petrus (1 Petrus 1:11) van de profeten kon zeggen, dat zij "onderzochten op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren betuigde, " en hoe onze oude kerkleraars konden beweren, dat ook de vaderen van het Oude Verbond door het geloof in Christus waren gerechtvaardigd.

Vs. 1-31. Het gedeelte, dat wij in de eerste plaats moeten behandelen, bevat naar de wijze van Jesaja de openingsrede, waarop al het overige gebouwd wordt, en die dat als een kiem in zich verbergt. De Heere komt zeker om Zijn volk te verlossen; reeds hoort het oor, dat door de geest der profetie geopend is, de stem van de Hem voorafgaanden heraut klinken, bijzonder heerlijk zal het heil zijn, dat hij brengt (vs. 1-11). Welk een onvergelijkelijk heerlijk boven al het aardse hoog verheven God is toch, wanneer men Zijn Wezen en werken bepeinst, Hij, wiens verschijning tot verlossing van Zijn volk zo nabij is (vs. 12-17 Zijne onvergelijkelijke verhevenheid, gelijk zij aan de ene zijde het dwaze van de afgoden- en beeldendienst openbaar maakt, welken het grootste deel der mensheid huldigt, en tot welken ook Israël zozeer genegen is (vs. 19-26), zo verstrekt zij aan de andere zijde het volk Gods tot troost: en dit heeft juist in zijne ballingschap dien troost te meer nodig, hoe minder het zich daar in Gods wegen kan vinden (vs. 27-31

Troost, troost 1) Mijn volk, 2) zal ulieder God zeggen; o kinderen van Israël, die in de ballingschap zijt, tot Zijne knechten, de profeten; want ook midden in de toorn, die op u drukt, zodat gij in uwe ellende niet weet, waarheen, heeft Hij toch niet opgehouden uw God te zijn.

Het is goddelijk anderen de tranen te drogen, misschien moet uw geloof de handdoek zijn, waarmee gij uwen broeder de tranen afwist. Hij, die tweemalen: zegt "troost" kan u tot enen Barnabas (Hand. 4:36), tot enen zoon der vertroosting maken.

Het karakter, de profetieën van Jesaja eigen, wordt door de eerste woorden, waarmee het tweede gedeelte zijner voorzeggingen begint, kortelijk en krachtig uitgedrukt. Immers hij heet bij de Christenen de profeet-evangelist, en bij de Israëlieten de profeet der vertroosting.

Zo spreekt de Heere God niet tot de Priesters maar tot de profeten, tot Zijne boden, die nog leven onder het volk der ballingschap. Het volk der ballingschap moet het weten, dat die God, die hen uit Jeruzalem en Juda naar Babel bracht, nog immer hun God is. De Heere mocht zich als een rechtvaardig en heilig God in Zijn straffen, om der zonde wil, geopenbaard hebben, Hij was tevens ook die God, die zijn Israël niet vergat, die het roepen en kermen van Zijn echte kinderen hoorde, een roepen en kermen door Hem Zelven verwekt, en die nu daarom Zijn woord van troost laat uitroepen.

Israël, dat de profeten volgens hun roeping moesten vertroosten, is ondanks zijn afval van de Heere, zijnen God, toch eenmaal volgens eeuwige, onherroepelijke verkiezing, Zijn volk, en wanneer ook het volk, ontrouw aan het verbond, de Heere, Zijnen God verlaat, kan toch de Heere, naar Zijne onveranderlijke trouw, Israël, Zijn volk, niet verlaten. Hij moet het straffen voor zijnen afval van Hem met de toedeling van het smartelijkste gericht; maar de wortel van het gericht is de liefde des Vaders tot de zoon, en zijne heerlijke vrucht zal zijn het antwoord van de berouwvollen zoon op de hoewel ook ernstige en smartvolle, meer liefdevolle taal des Vaders, in woord en daad: "Uw volk. "

Spreekt naar het hart van Jeruzalem, zo beveelt Hij hen, opdat zij vertrouwen in Mij verkrijgen en in hunnen ongelukkigen toestand weer moed vatten (Gen. 34:3; 50:21. Richt. 19:3), en roept haar toe, dat haar strijd, haar harde en moeitevolle diensttijd onder enen vreemde, 1) waarin zij moest leren de trouwen Heere, dien zij vroeger verlieten, weer te zoeken, vervuld is, een einde heeft, dat hare ongerechtigheid verzoend is, dat zij van dr hand des HEREN dubbel 2) ontvangen heeft voor al hare zonden 3) (zie bij vs. 10).

Zulk enen zwaren gedwongen dienst onder een vreemden overheerser, waar men strijdt en arbeidt met veel gevaar en ontbering en daarvoor karig loon ontvangt en hard behandeld wordt, had Israël’s volk in Babel (Hoofdstuk 14:3), maar nog veel harder is de verdrukking onder de Satan en de zonde in het ongeloof (Rom. 7:20-23).

Dit is niet rekenkunstig op te vatten, in welk geval God als overrechtvaardig en dus als onrechtvaardig zou voorkomen. Jeruzalem (de heilige stad is hier gedacht als één geheel met het volk, dat tot haar behoort), heeft niet meer geleden dan het schuldig was. Maar Gods barmhartigheid ziet, wat Zijne gerechtigheid over Jeruzalem moest brengen, nu voor meer dan overvloedig aan; deze ontferming drukt zich uit in het woord "voor al hare zonden"; er is geen overschot, dat nog meer zou te straffen zijn. Het keerpunt van toorn tot liefde is gekomen; de toorn is dubbel geweest in welk ene intensiviteit (inwendige volheid van macht) zal nu de lang teruggedrongene liefde te voorschijn treden! .

De inhoud der verkondiging zou een drievoudige zijn, en met dezen drievoudigen inhoud komen dan de drie afdelingen van ons troostboek, die boven nader zijn aangegeven, overeen.

Luistert! Reeds wordt de stem van de heraut vernomen, die de Heere aanmeldt, welke tot Zijn volk is gekomen en de eis laat horen, om de wegen voor Hem gereed te maken, dat niets de snelheid van Hem, die komt, tegenhoude en niets de volheid van Zijne genade in de weg sta. Wat ik, de profeet, met geestelijk oor verneem is 1) ene stem des roependen, die in de

woestijn, door welke de Heere moet trekken, om tot Zijn volk te komen, daarheen gaat, en het geroep van dezen heraut klinkt, gelijk een lang aanhoudend trompetgeklank, aldus: Bereidt, gelijk het betamelijk is, als een koning de onderdanen van zijn rijk bezoekt, de weg des HEREN, maakt recht in de wildernis, die het land der belofte van het land uwer tegenwoordige dienstbaarheid scheidt, ene baan voor onzen God, opdat Hij van daar u kan terughalen.

MATTHEUS. 3:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23.

Beter: Er is een stem des roependen: Bereidt in de woestijn de weg des Heren, maakt recht in de wildernis een baan voor onzen God!

Wie de roeper is, wordt hier niet gezegd. Hij is als de voorloper van de groten koning, die er voor zorg draagt, dat de koning, zonder stoornis en altijd door, de weg door de woestijn kan betreden, de baan kan gaan door de wildernis.

De koning is hier de HEERE, die door de woestijn tot zijn volk in de ballingschap komt om het uit Babel te halen. Gelijk voor het oude Israël de woestijn lag tussen Egypte en Kanaän, zo lag ook woest Arabië, de woestijn van Arabië, tussen Kanaän en Babel.

Edoch er ligt meer dan een letterlijke, er ligt een geestelijke betekenis in deze woorden.

God, geopenbaard in het vlees, zou tot Zijn volk komen, om het niet alleen uit de vleselijke ballingschap, maar ook uit de geestelijke ballingschap te verlossen.

De grote Koning, door Zijn heraut voorafgegaan, zou zich straks in zijn genade en verlossing openbaren aan Zijn geestelijk Israël.

Alle dalen, die zich op dezen weg door de woestijn bevinden en Zijnen grootsen optocht in de weg staan, zullen verhoord worden, tot effene vlakten worden opgevuld, en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden, en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot ene vallei gemaakt worden.

De opwekking, geestelijk verstaan, is tot opbeuring der nederslagenen, tot verootmoediging der eigengerechtigen en gerusten, verandering van onredelijkheid in oprechtheid, en van ongenaakbaren trots in overgave.

De dalen vertonen ons boetvaardige mensen, deze zouden verhoogd, dat is vertroost, van hun ontmoedigende bekommeringen ontheven en tot voorwerpen van Gods bijzondere gunst gesteld worden. Bergen en heuvelen daarentegen zijn hoogmoedige mensen, die op hun verdiensten en voorrechten vertrouwen, deze zouden vernederd, van hun valse gronden afgetrokken en verootmoedigd worden, of zo blijvende uit de Goddelijke gunst worden uitgesloten. Het kromme en het hobbelachtige schildert ons de valse leer, welke ten tijde van Johannes de Doper door de wetgeleerden werd gepredikt; deze was enen krommen en

hobbelachtigen weg gelijk, voor zo ver het ware onder het valse vermengd was, maar hij zou

recht en tot ene vallei gemaakt, dat is van alle dwalingen en menselijke inzettingen gezuiverd worden.

Onze harten te hoog verheven en verhovaardigd op eigen werk of gerechtigheid, moeten door de genade van God verootmoedigd worden en erkennen, dat we niet zijn dan door die genade, en met dezelve ook alles vermogen, doch zonder dezelve ellendig, arm, blind en naakt zouden zijn. Dezulken daarentegen, wier zielen als kwijnende door verlegenheid en wanhoop, zijn de dalen, die verhoogd moeten worden en opgebeurd, om van Gods liefde alles te hopen, als zij maar in de weg des Heren rustig blijven voortgaan, zonder moede of mat te worden.

En a) de heerlijkheid des HEREN zal in Zijne zichtbare nederdaling geopenbaard worden; en niet alleen Israël, waarvoor in de eerste plaats deze verschijning van de heerlijkheid des groten Gods is, maar alle vlees tegelijk, de gehele mensheid op aarde, zal zien, zal uit de daadzakelijke vervulling van hetgeen zo even gezegd is gewaar worden, dat het de mond des HEREN gesproken heeft, dat dit woord der belofte een woord van de genadigen God zelven, en gene hoogdravende, door eigen geest ingegevene gedachte eens mensen is.

Joh. 1:14.

Het bereiden van de weg is reeds de aanvang van het komen van de Koning. De baan recht te maken is ene onmisbare voorwaarde, dat de Heere zelf komt, ingaat en blijft, is vrije genade en nieuwe gave. Op die wijze is in de zeven honderd jaren tussen het uitspreken van deze profetie en het komen van Christus op aarde de weg bereid geworden, en wie weet wat in de laatste achttien eeuwen geschied is? Alle verandering, die in de ontwikkeling der rijken dezer wereld plaats grijpt, elke vooruitgang en achteruitgang, met één woord alles moet dienen om Zijne wederkomst voor te bereiden. Al wat hoog en al wat nederig is moet geëffend, alle dalen moeten verhoogd en alle bergen vernederd worden. Wat waarheid is voor grote volken blijft waarheid ook voor elke ziel. Bergen van hoogmoed en dalen van wantrouwen en moedeloosheid, veelal gescheiden, veelal in hetzelfde hart verbonden, moeten verdwijnen en de Heere moet een weg worden gebaand. Het duurt lang in elke ziel, het duurt zeer lang, eer alle vlees zien zal, "dat de mond des Heren gesproken heeft. " Gewonnen en overwonnen wordt alles, niet door wonderen of andere openbaringen der macht, maar door het woord des Heren. Zien zal alle vlees, dat zij niet slechts de stem des roependen hebben gehoord maar dat de mond des Heren zelf openlijk tot hen gesproken heeft.

"Alle vlees" wil zeggen: alle volken, de gehele wereld; ook de Heilige Geest zou uitgegoten worden op alle vlees. Dit alles ziet en wijst heen naar dien tijd, waarin vervuld zal worden wat de Serafijnen uitriepen in het tempelgezicht van Jesaja: "De ganse aarde is van Zijne heerlijkheid vol!" Met Christus komst op aarde begon die bedeling, waarin alle Gods beloften hare vervulling zullen ontvangen.

Wanneer wij de stillen maar geweldigen gang des Heren door de wereldgeschiedenis met opmerkzame blikken gadeslaan, dan zien wij wel, hoe voor Zijne schreden zich dalen verheffen en bergen neerzinken, hoe steile hellingen tot effen banen worden en rotsen tot

vlakten. Vrezen wij niet door de woestijn des levens te trekken, wanneer God met ons is; het is ene wandeling op lieflijke, op effen paden! .

Moge het ook nog lang duren, voordat het gezegde geschiedt, het zal toch zeker vervuld worden. Luistert: Ene stem, namelijk die van de Heere zelven, zegt: Roep! En hij, tot wie de Heere die oproeping richt een persoon, dien de profeet als in een visioen voor zich heeft zegt: Wat zal ik roepen? Des Heren antwoord luidt: Dit is het, wat gij moet prediken: a) Alle vlees, alles, wat mens heet, alles wat in het vlees leeft, in deze beperkte, machteloze mensen-natuur, is, wat zijn bestaan aangaat, niets meer dan gras 1), en al zijne goedertierenheid 2), zijne heerlijkheid, wat het schoonste schijnt en het meeste belooft, is toch slechts, ondanks alle schijnbare grootheid en voortreflijkheid, als ene bloem des velds, die wel iets meer is dan gewoon gras, maar desniettemin tot dezelfde soort behoort en hetzelfde lot daarmee deelt.

Job 14:2. Ps. 90:5, 6; 102:12; 103:15. 1 Petrus 1:24.

Alle macht des vlezes, hoe geweldig zij ook te voorschijn treedt, is ten laatste aan het gericht des woords, dat geest en waarheid Gods is, onderworpen.

Beter: Zijne heerlijkheid of bevalligheid. De Profeet vestigt het oog des volks op de grote tegenstelling tussen God en Zijn woord en de mens, ook de meest aanzienlijken, ook de meest heerlijken.

Tegen de nietigheid van de mens stelt de Profeet in vs. 9 de vastheid van het Woord Gods. Nog wordt Israël verdrukt, nog heersen machtigen en aanzienlijken over het volk der ballingschap, maar straks zal de dood hen wegmaaien, zodat zij voor anderen moeten plaats maken, maar Israël heeft, te midden van zijn ellende, de belofte Gods en de toezegging van Zijn verbond. Daarop kan Israël staat maken en dit Woord zal bevestigd worden. Uit de ellende en verdrukking zal het volk worden verlost.

Het gras verdort, de bloem valt af, nadat zij korten tijd, de eerste in frisheid, de tweede in bloei, hebben gestaan; als de Geest des HEREN, die, even als Hij de natuurlijke wereld tot aan zijn heeft geroepen (Gen. 1:2), zo nu ook verder haar bestuurt, en nu eens weldoende en onderhoudende, dan eens verdervende en verwoestende Zich openbaart, daarin blaast, als een verzengende oostenwind 1) (Gen. 41:6, Ezechiël. 17:10. Hos. 13:15), dan zijn ze niet meer; voorwaar het volk der gehele aarde, al wat vlees of mens heet (vs. 6) is gras.

Ons gras ziet er in de lente fris, in de zomer weelderig en in de herfst dor en geelachtig uit, maar het blijft onder alle omstandigheden gras. In Palestina groeit het gras slechts zo lang, als de grond door winter-regen bevochtigd wordt. Reist men in de lente door zulke oorden, dan kan men zich in weelderigen wasdom en menigte van bloemen verheugen; het gehele land schijnt dan de reiziger toe te roepen: "Zie ons aan, en zeg, of wij, heuvelen en delen, niet, gelijk de Schrift zegt, een land vol melk en honing zijn?" Maar nauwelijks zijn de late regens voorbij en de lentestormen gedaan, of de hoge zon verschroeit gras en bloemen, de verzengende zuidoostenwinden waaien uit de woestijn, en de reiziger, die heden over een groen en bont tapijt van gras en bloemen rijdt, ontdekt drie weken later geen grashalmpje

meer; alle plantengroei is verbrand; en heeft in de tussentijd de Sirocco met kracht gewaaid, dan is ook het tot hooi verdroogde gras verre weggeveegd, zodat de aardkost in vuil geel koper schijnt veranderd te zijn.

Het gras, zowel in eigenlijken als in oneigenlijken zin (vs. 7) verdort, de bloem valt af, terwijl het ene geslacht na het andere wegsterft, en de ene grootheid na de andere onder de mensenkinderen in het stof zinkt; maar het a) woord onzes Gods, die aan ons, Zijn uit alle vlees verkoren volk (Deut. 7:6) zo grote beloften heeft geschonken, bestaat, gelijk Hij zelf (Ps. 92:9; 102:13, 27) in der eeuwigheid, door alle tijden heen wordt het vervuld en aan het einde van de tijd zal het zich in zijne volle heerlijkheid openbaren.

1 Petrus 1:25.

Heeft Gods woord in ‘t algemeen eeuwig bestaan, zo in ‘t bijzonder het woord van de verschijning van God, de Verlosser, het Woord, waarin alle woord Gods Ja en Amen wordt. De onvergankelijkheid van dit Woord nu heeft de vergankelijkheid van alle vlees en van diens schoonheid tot zijn donkeren grondslag. Sterflijk zijn Israël’s verdrukkers, en hun goedertierenheid, waardoor zij indruk maken en omkopen, is vergankelijk; maar het Woord Gods, waarmee Israël zich mag vertroosten, houdt stand en verzekert het een heerlijk uiteinde zijner geschiedenis.

Het Woord Gods, de heerlijkheid des Heren, het Evangelie aan ons geopenbaard en door ons aangenomen zal eeuwiglijk duren en daardoor zal de gelovige altijd met terugstelling van allen aardsen troost leven als bij een onvergankelijk zaad, waardoor zij wedergeboren is.

Wij moeten dus, om wel bereid te wezen voor des Heren weg, overtuigd worden van de ijdelheden van alle schepselen, die aan het licht verdorrende gras gelijk zijn, want wij zelf zijn zodanig en dus kunnen wij ons zelven niet helpen en alle onze vrienden zijn van gelijke soort en kunnen ons dus mede niet helpen. Al het schone der schepselen, hetwelk hen beminnelijk maakt, is maar als een bloem van het gras, die schielijk verflenst en hetwelk ons dus nooit bij God kan aanprijzen.

Verheug u, o volk van de Heere! reeds van wege de onveranderlijkheid der Goddelijke belofte; in Hem, die komt, alsof hij reeds ware verschenen. O Zion, gij, de moedergemeente, die tot eerste ervaring der genade geroepen zijt, en daarom ook tot Evangeliste voor de dochtergemeenten gesteld zijt, gij verkondigster van goede boodschap! klim op enen hogen berg, om van daar als van enen kansel de boodschap over het gehele land te verbreiden. O Jeruzalem, gij verkondigster van goede boodschap! hef uwe stem op met macht, dat zij verre, zeer verre gehoord worde, hef ze op vol blij vertrouwen, vrees niet alsof het nog geen volkomen heil ware, dat gij te verkondigen hebt; zeg integendeel der steden van Juda, tot welke gij in betrekking staat als ene geestelijke moeder: Ziet, hier is uw God! 1) Hij heeft Zich, nadat Hij lang verre van u was, nu weer op nieuwe, veel heerlijker wijze, in uw midden geplaatst.

Zion en Jeruzalem worden hier aangesproken als verkondigsters van het Evangelie der redding en verlossing. Betreedt de Profeet in het volgende vers weer de weg der profetie, hier in dit vers spreekt hij de stad aan als stond hij midden in de volle openbaring des heils, alsof de dag der redding en der verlossing reeds is gekomen. Hij ziet de dag der tijdelijke en der eeuwige verlossing. Hij leeft als in de dagen, waarin de Heere God alleen op Zion en in Jeruzalem Zijn woning zal hebben, en daarom roept hij het uit, dat zij het aan de omliggende steden moeten verkondigen, dat zij niet moeten vrezen; hij ziet echter ook de dagen der geestelijke verlossing en daarom draagt hij de moedergemeente Jeruzalem op, om overal en in elke plaats het Evangelie der zaligheid te brengen.

Dat heil, dat Hij aanbrengt, is inderdaad volkomen en onbegrensd, Ziet, de Heere HEERE, de Albestuurder, Jehova zal komen tegen de sterke, 1) in de eigenschap van Hem, die alle macht heeft in hemel en op aarde, en Zijn arm zal heersen, en voortaan met almacht Zijn volk beschutten en behoeden, zodat gene klacht meer wordt gehoord als in Hoofdstuk 63:19; ziet, Zijn loon, waarmee Hij Zijn volk wil zegenen, omdat het zich tot Hem bekeerd heeft, is bij Hem, is in Zijne hand, om de Zijnen toe te delen, en Zijn arbeidsloon, waarmee Hij Israël voor al zijn lijden wil schadeloos stellen, is voor Zijn aangezicht; de vergelding ligt open, zodat ieder het mag nemen (Hoofdstuk 62:11).

In het Hebr. Bechazak. Beter: als een sterke, d. i. in de kracht, het wezen vertonende van een sterke. De Engelse vertaling heeft: Hij zal komen met een sterke hand. Luther: Hij komt geweldig.

Deze vertaling past ook geheel in het verband van het tweede gedeelte, Zijn arm zal heersen, i. Zijn arm oefent voor Hem heerschappij uit.

En het gevolg zal zijn, dat terwijl Hij het loon der vergelding toevoegt aan al Zijne tegenstanders en vijanden en aan de tegenstanders en vijanden Zijns volks, Hij het genade loon geeft aan al Zijne getrouwen.

Ja, de Heere zal komen, om Satan te overwinnen, dezen zijn door te ontnemen, en waar de vijand woelt en werkt en belaagt, daar zal Hij, Jehova-Jezus, als een getrouw Herder zich betonen (vs. 11).

Hij, Jehova, zal a) Zijne kudde weiden gelijk een herder, nadat zij als het ware verlaten was en in de vreemde verstrooid. Hij zal ze leiden en hoeden, weiden en verplegen (Joh. 10:11 vv. Ps. 23:1 vv.); Hij zal de herderlijke trouw jegens Zijn volk in zeer bijzondere voorzorg en hoede aan de dag leggen ten opzichte der zwakken. Hij zal de lammeren, die nog niet met gelijke schreden de kudde konden volgen, in Zijne armen vergaderen, en in Zijnen schoot dragen, opdat zij niet omkomen, de zogenden, die bijzondere zorg nodig hebben, zal Hij overeenkomstig hun behoefte b) zachtjes leiden; bij het voortdrijven der kudde zal Hij Zich naar deze richten, zodat zij zich niet hebben te overhaasten. (Gen. 33:13).

Ezechiël. 34:23, 24. Mich. 7:14. Joh. 10:11. b) Jes. 49:10.

De tedere liefde en hoede Gods kan niet treffender en troostelijker worden voorgesteld, dan onder het beeld van een herder. "De Heer is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. " (Ps. 23:1), luidt het lied der stil-vergenoegde overgave des vromen in de Vaderarmen des Albestuurders. En geen naam is voor ons welluidender, dan die, welken Hij Zich gegeven heeft, die met de staf der liefde de Zijnen in de groene dreven des geloofs weidt, wanneer Hij zegt: "Ik ben de goede Herder" (Joh. 10:11).

Dezelfde koning, die met een sterke hand als een volstrekt Vorst en Prins regeert, leidt en voert al zijn volk met de vriendelijke hand eens welverzorgenden herders. Hij houdt het opzicht over Zijne kleine kudde en weidt ze met alle wijsheid en voorzichtigheid. Zijn Woord is het voedsel voor Zijn kudde om op te azen, en Zijne instellingen zijn de weiden om er in te grazen.

Wie heeft de gehele massa der wateren met Zijne vuist, alleen met de holte der hand, gemeten? en van de gehele onmetelijke ruimte der hemelen met de span Zijner vingeren de maat genomen? en heeft met enen drieling (een derde van ene efa: Exod. 16:36) het stof der aarde begrepen? en de bergen gewogen in ene waag, en de heuvelen in ene weegschaal? 1) Wie heeft het heelal in zulk ene wonderbare orde geformeerd, dat alles als het ware afgemeten, afgepast en afgewogen is? Dat doet Hij, wiens macht en grootheid zo oneindig is, dat al het grote en verhevene in de wereld bij Hem klein is en gering.

De bedoeling van de vrager is niet, dat op al die vragen het antwoord van iemand onder de mensen wordt gegeven, maar dat de toehoorder besluite van de kleinheid van het schepsel tot de grootheid van de Schepper. Wat kunnen wij met onze vuist houden, wat met ons vingeren meten, wat met een derde van een efa? En toch, wat de Heere afmeet met Zijn hand, en met Zijn vinger, is niet minder dan al wat bestaat en al wat Hij uit het niet te voorschijn heeft geroepen. Dit wil de Profeet hebben dat men verstaan zal.

En gelijk Hij zo oneindig in macht en grootheid is, zo is Hij het ook in wijsheid. Wie heeft de Geest des HEREN 1) bestierd, Hem onderricht, wat Hij moest besluiten en hoe hij het moest volbrengen, en wie heeft Hem als Zijn raadsman onderwezen bij Zijn werken in de hemel en op aarde (Rom. 11:34. 1 Kor. 2:16

De Geest des Heren is hier de Geest die daar zweefde over de wateren, die daar broedde op de chaos, en er leven in bracht. De derde Persoon van het Hoogheilig Wezen Gods.

Wijst de Profeet in het vorige vere op de Almacht Gods, hier en in het volgende op Zijne Wijsheid.

Met wie heeft Hij raad gehouden, die Hem verstand zou geven, in moeilijke gevallen met goeden raad ter hulpe zou komen, en Hem zou leren van het pad des rechts, hoe Hij als Rechter der gehele wereld (Gen. 18:25) Zich moest gedragen? en Hem wetenschap zou leren, om in alle zaken recht te handelen, en Hem zou bekend maken de weg des veelvoudigen verstands, 1) Hem aanwijzingen zou geven tot zoveel wonderbare kennis als in al Zijne werken doorstraalt?

Zijne Wijsheid is ondoorgrondelijk en geen schepsel kan iets aan dezelve onderrichten of helpen besturen. Gelijk niemand kan doen, hetgeen God gedaan heeft en nog doet, zo kan niemand Hem bijstaan in iets te verrichten, of in iets aan de hand te geven, waarop Hij niet dacht. Als de Heere door Zijne Geest de wereld had geschapen, zo was er niemand, die Zijn Geest bestuurde, of hem enigen raad gaf, om dus of anders te handelen. In het bestuur der wereld heeft hij niemands overleg of aanwijzing van node. Hij weet volmaaktelijk wat er gedaan is, en wat er nog te doen staat, want Hij is bewust van het rechte einde en de gepaste middelen. Hier wordt te dezer plaatse zeer op gedrongen, naardien de arme gevangenen niemand hadden, die hun belangen ten Hove konden voorstaan, of hen op de weg helpen ter bereiking hunner vrijheid. Dan zij behoefden dus niet verlegen te staan. Zij hadden een God, die geen staats- noch krijgslieden behoefde, die de paden des rechts volmaaktelijk kende, zowel als de weg van het veelvoudig verstand, en dit heeft Hij ook vooral getoond, in het werk onzer verlossing uit de gevangenis van Satan en de wereld, door Zijn Zoon Jezus Christus, die Zijne Wijsheid is en Zijne kracht (1 Kor. 2:7).

Wat zijn toch bij dezen onmetelijken en ondoorgrondelijken God, dien een mens noch nameten kan, wat Hij bij de wereldschepping heeft afgemeten, noch vóórzeggen, wat Hij verder bij het regeren der wereld te doen heeft, alle volkeren in hun vermeende grootheid en trotse heerlijkheid! Ziet, de volken, de heidenen, die in hun ontelbare menigte zo machtig, en wegens de rol, die zij in de wereldgeschiedenis spelen, zich zelven zo gewichtig voorkomen, zijn geacht bij Hem als een druppel van enen emmer, die daarin overblijft, wanneer men de inhoud van dezen uitgiet; wie telt zulk een waterdruppel? en als een stofje van de weegschaal- wanneer men daarop heeft gewogen, wie denkt dan daaraan? Ziet, Hij werpt de eilanden, de verschillende landen en delen der aarde, op welke de volken verstrooid zijn, henen als dun stof, zodat zij, gelijk stofjes in de lucht zweven, zo ook te midden der watermassa zijn!

Al de volkeren der aarde zijn in vergelijking met Gods macht, slechts als een droppel water, die licht vervliegt en als een stofje, dat met de minste ademing van de wind wordt weggeblazen.

In dit vers wordt het Albestuur Gods geschetst. Aan Hem het regiment over al wat bestaat, en zo verheven en hoog is dit regiment, dat de volken, op zich zelve zo gewichtig bij Hem vergeleken niet meer zijn dan een druppel in de emmer, of een stofje aan de weegschaal. Ja, evenmin als één druppel meetelt in een emmer en één zandkorrel in de weegschaal, wat de zwaarte betreft, evenmin verminderen of vermeerderen alle volken te samen de last en de zwaarte van Zijn regiment.

In het volgende vers, een tussenzin, wordt gesproken over Zijne Algenoegzaamheid. Hij is de algenoegzame in Zich zelven. Hij behoeft van mensenkinderen niet gediend te worden als iets behoevende. Al was de Libanon één altaar en al de bomen gebruikt tot brandhout, en al de dieren tot brandoffer, zo zou men God toch niet daarmee kunnen dienen, als iets behoevende, toch zou zulk een dienst, zulk een verheerlijken Zijne ere niet vermeerderen.

Met vs. 16 gaat de Profeet weer terug tot het uitspreken van de hoogverhevenheid Gods boven de volken.

En de Libanon met de onmetelijken overvloed van zijn hout, is niet genoegzaam om te branden, om dezen God naar behoren te eren, en zijn gedierte is al te zamen niet genoegzaam ten brandoffer, wanneer dezen God een offer moest gebracht worden, overeenkomstig Zijne grootheid en verhevenheid.

Er is ten aanzien der taal in ‘t Oude Testament niets volkomener, niets duidelijker dan de trilogie (drie derde delen) der Jesajaanse redenen in Hoofdstuk 40-66. In Hoofdstuk 1-39 is de taal van de profeet bepaald meer gedrongen, meer lapidarisch (meer afgekort, naar de wijze van het steenschrift), meer plastisch (beeldrijker), hoewel ook daar reeds zijn stijl in alle kleuren afwisselt. Doch hier, waar hij niet meer op de bodem van het tegenwoordige staat, maar in de verre toekomst als in zijn vaderland verplaatst is, heeft ook de taal het karakter van het ideale en om zo te spreken etherische. Zij is tot een breden, helderen, lichten stroom geworden, die ons op majestueuze, maar zachte en doorzichtige golven als in de toekomst verplaatst.

Geweldiger offer heeft nog gene fantasie verdicht. De prachtige Libanon het altaar, in de onmetelijken tempel der natuur-alle zijne heerlijke cederen, tot hout voor ‘t vuur-en alle dieren zijns wouds het offer! .

Alle volken zijn als niets voor Hem, zij zijn als een enkele in de emmer achtergeblevene droppel (vs. 15), en zij, worden bij Hem geacht, als een stofje in de weegschaal. Ja minder dan a) niet en ijdelheid. 1)

Dan. 4:35.

Dit vergroot en verheerlijkt Gods liefde jegens het mensdom, dat Hij, hoe gering het altoos in zich zelven en hoe verachtelijk het in Zijne ogen somwijlen is, nochtans gedachten van vrede jegens hetzelve gevormd, en voor hetzelve, om het uit de zonde en uit de dood te redden, Zijn eniggeboren, enigen en lieven Schootzoon geschonken en ten offer overgegeven heeft. (Joh 3:16) .

a) Bij wie dan zult gij, o huis Israël’s! die u door de gewaande heerlijkheid der heidenen zozeer tot valse bewondering laat vervoeren en door hun voorbeeld laat verleiden, de boven al het geschapene en boven al die heerlijkheid hoog verhevenen God vergelijken? of wat gelijkenis, die werkelijk Zijne grootheid nabij kwam, die gene verlaging voor Hem zou zijn, zult gij op Hem toepassen?

Jes. 46:5. Hand. 17:29.

1) Het duidelijkst zien wij dat vernederende, wanneer men het gehele ontstaan van dergelijke beelden of gelijkenissen, als de heidenen hebben, zich levendig voorstelt. De werkmeester, wie iemand de vervaardiging van enen afgod opdraagt, giet een beeld naar de

gedaante eens mensen, die zelf niets is bij God, en de goudsmid overtrekt het met goud, en giet ter bevestiging aan de wand er zilveren ketenen toe; dan is zijn god gereed-inderdaad minder dan niets, zoveel minder als het maaksel minder is dan die het gemaakt heeft.

In vs. 19 en 20 wordt door de Profeet gewezen op het onmogelijke om de Heere God met iets of met iemand te vergelijken. Hij vraagt dan hier, heilig ironisch, bij een beeld? Maar immers wil hij zeggen, indien iemand rijk is, laat hij een beeld maken van edel metaal, en is bij arm dan van hout. Is dan de god van de rijke zo veel edeler dan die van de arme? Heeft dan de rijke een anderen God als de arme? O, dwaasheid, al te dwaas!

De Profeet zal nu in de volgende verzen zeggen wie God is, hoe majestueus machtig Hij is, hoe diep wijs!

Die verarmd is, die uit armoede niet zulk een rijk beeld kan laten maken, omdat hij niet rijke gaven te offeren heeft, die kiest, tot voorstelling van zijnen god, een hout uit, dat niet verrotte, dat nog onaangetast, nog gezond is; hij zoekt, al het mogelijke in zijne dwaasheid aan ene nutteloze zaak verkwistende, zich enen wijzen werkmeester, om een beeld te bereiden, dat van onderen gelijk gemaakt en zwaarder dan boven, niet wankele, vaststa, niet bij elke stoot neervalle.

Weet gij, huis Israël's, dat naar de afgodendienst overhelt, als voor ene voor u aannemelijke wijze van Godsverering, weet gijlieden niet reeds door gewoon nadenken, dat toch Gods Wezen boven al het natuurlijke hoog verheven is, en door geen schepsel is na te maken (Ps. 19:2 vv. Rom. 1:20)? hoort gij niet wat de natuurlijke openbaring in Gods woord van Hem getuigt? is het u van de beginne van uw volksbestaan aan niet bekend gemaakt, hoe Hij wil woorden aangebeden en verheerlijkt? hebt gij op de grondvesten der aarde niet gelet, hoe daarop geschreven staat, wie ze uit het niet heeft te voorschijn geroepen en wie de Werker is der daarin aanwezige krachten?

Welaan! Ik wil trachten u een beeld van Hem te geven, zo als het werk der schepping en het Woord Zijner openbaring in Zijne betrekking tot de wereld Hem beschrijven. Hij is het, die daar op enen hogen en verhevenen troon (Hoofdstuk 6:1) zit boven de kloot der aarde, boven de ronde vlakte, waarmee de aarde als overwelfd (Hebr. : cirkelvlak, het rond); en hare inwoners, de mensenkinderen, zijn als sprinkhanen in Zijne ogen, wanneer Hij van Zijne onmetelijke hoogte op hen neerziet (Num. 13:33); Hij is het, die de hemelen, de fijnen ether boven ons, uitspant als enen dunnen doek, en breidt ze uit als ene tent, om te bewonen 1) (Hoofdstuk 42:5; 44:24; Ps. 104:2. Job 9:8).

Hij, die in het bijzonder Zijnen zetel in de wereld, boven ons geplaatst heeft, heerst toch over deze lagere wereld, aan welke Hij wetten geeft en welker bewegingen Hij te Zijner eer schikt, en dus zit Hij onverwrikbaar als een Regeerder op Zijn troon, vanwaar Hij de aarde bevestigt, dat ze niet wankele in hare bewegingen. Hij breidt de hemelen uit, of houdt ze, door Zijne voorzienigheid uitgestrekt, totdat de dag zal komen, wanneer Hij ze als een gordijn, of als een tapijt zal ineen rollen, terwijl die nu nog, als een paviljoen of als een tent over de aarde henen getrokken zijnde, nu eens een glansvollen lichthemel, verguld door de blinkende

stralen der zon, dan eens een blinkenden sterrenhemel, verlicht door de zilveren maan, aan de inwoners der aarde ten toon spreidt.

Men herinnere zich hier de beroemde plaats uit de brief van Luther aan de Saksischen kanselier Dr. G. Brück van het jaar 1530. Ik heb onlangs twee wonderen gezien, het eerste, toen ik uit mijn venster de sterren zag aan de hemel en het ganse schone gewelf Gods. Ik zag nergens pilaren, waarop de Meester zijn gewelf zou gezet hebben, en toch viel de hemel niet in en staat het gewelf vast. Nu zijn er sommigen, die zulke pilaren zoeken, en zij zouden die gaarne tasten en voelen; omdat zij dit niet kunnen vrezen en sidderen zij, alsof de hemel zeker zou invallen.

Die de a) vorsten, de bezitters van de grootste macht en de meesten invloed onder de mensen, te niet maakt, aan de ondergang overgeeft; de richters der aarde, die de hoogste macht in regeringszaken bezitten, maakt Hij tot ijdelheid (woordelijk tot tohoe, woest Gen. 1:2).

Job 12:21 vv. Ps. 107:40.

Ja zij, die vorsten en richters, worden niet geplant, ja, zij worden niet gezaaid, ja, hun afgehouwen stam wortelt niet in de aarde; of ook als Hij op hen blazen zal, enige noodlottige gebeurtenis over hen laat komen, zo zullen zij verdorren, en een stormwind zal hen met het grootste gemak en geheel en al als enen stoppel wegnemen.

God roeit hen zodanig uit, dat niemand van hun nakroost overig blijft, of immer weer de troon beklimt, alle hoop op herstel wordt voor zulke vorsten en hun nazaten voor altoos afgesneden. Het kost de Almachtige gene moeite om de grootste vorsten op het onverwachts te vernederen. Met een enkel geblaas Zijner gramschap zijn zij verdorven, even als de hete Oostenwind de planten verzengt.

Hiermede wijst de Profeet op de nietigheid van het schepsel, ook van de machtigste. Hij vergelijkt ze met bomen, en zegt nu, want dit is de betekenis, nauwelijks zijn zij geplaatst of geplant, en hebben zij hun wortelen in de aarde geslagen, of een enkele aanblazing van de Allerhoogste doet hen reeds verdorren en een enkele stormvlaag neemt hen weg, rukt hen omver, als een stoppel op het stoppelveld.

Bij wie dan zult gijlieden Mij, dezen zo hoog verhevenen en almachtigen God vergelijken, dien Ik gelijk zij? Staat niet integendeel alles diep beneden Mij? zegt de Heilige (Hoofdstuk 5:4).

Heft uwe ogen omhoog, en ziet de hemel boven u, zo ga ik, de profeet, in de rede des Heren voort (Deut. 11:14); merkt op wie deze dingen geschapen heeft, als zon, maan en sterren; die in getal hun heir voortbrengt, ze zaait in door mensen niet te tellen menigte, die, gelijk een krijgsheld zijn leger plaatst, Zijn sterrenheir des avonds aan de hemelvlakte uitspreidt. Het is God, die ze allen bij name roept, iedere ster kent Hij in ‘t bijzonder op t nauwkeurigst, en Hij gebiedt over deze als Heere (Ps. 147:4), van wege de grootheid Zijner

krachten, en omdat Hij sterk van vermogen is; er wordt er niet één gemist, 1) ieder staat ter bestemder tijd op de hem aangewezene plaats.

Duidelijk stelt de Profeet hier de hoge verhevenheid van de Heere God, tegenover het ijdele en nietige der afgoden. Van het schepsel voert hij hen af om hen op te leiden tot de Schepper.

Is het nu bij zulk ene verhevenheid, macht en grootheid van de levenden God ene grote dwaasheid en ene misdadige vernedering, wanneer men Hem op heidense wijze tot iets oneindigs maakt, zo is het ook ene ontering Zijner heerlijkheid, wanneer men in kleinmoedigheid vreest, en zich niet tot Hem in de geloven verheft. Waarom zegt gij dan, o Jakob! vol van zulke kleinmoedigheid en spreekt, o Israël! (Hoofdstuk 29:22) liever de ingevingen van het natuurlijk mensenhart (17:9) volgende, dan in de voetstappen van uwen vader wandelende (Gen. 32:28): mijn weg, die hier in de ballingschap zo moeilijk is, is voor de HEERE verborgen, is zo goed als aan Zijne kennis onttrokken, daar Hij zich daarom niet bekommert, en mijn recht, mijn goed recht tegenover mijne verdrukten, het gaat onopgemerkt van mijnen God, die Zich toch over mij moest ontfermen, voorbij, daar Hij volstrekt gene toebereidselen maakt, om mij van de overmacht der verdrukkers te bevrijden.

Op bestraffende wijze komt de Profeet hier het volk in de ballingschap tegen, hen bestraffende vanwege hun ongeloof en zonden. Israël's volk meende dat God Zich aan hen niet liet gelegen liggen en daarom waren zij bekommerd. Zij dachten er niet om, dat de Heere hun Verbonds-God was, dat Hij niet verandert al verandert de mens ook duizendmaal. Hun oog was er voor gesloten, dat er geen bezwaren zo groot zijn, dat de Heere God ze niet uit de weg kan ruimen.

De naam Jakob gaat hier de naam Israël vooraf, dewijl de Heere zijn volk bij hun voorvader wil bepalen, die eerst in de weg van worsteling en verootmoediging Israël werd.

Weet gij het niet? hebt gij niet reeds uit eigen dagelijks aanschouwen van de werken der schepping, waarvan ik vroeger sprak (vs. 21 en 26), geleerd, welk een God de Heere, uw God is? hebt gij niet uit de openbaring, die van ouds af tot u kwam, gehoord, hoe machtig groot Zijn vermogen is, dat de eeuwige, de nooit verouderde, Zich altijd gelijk blijvende (Gen. 21:33) God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, de gehele aarde met al wat daarop en daarboven is, van het ene einde tot het andere, en die daardoor Zich aanstonds als de oneindige en onbegrensde God heeft geopenbaard, noch moede, noch mat wordt? 1) Nooit ontbreekt het Hem aan kracht. Er is voor de kortzichtigen, zwakken mens a) gene doorgronding van Zijn verstand; het zijn dus alle slechts bijzondere bedoelingen en wegen, die op welvaart en zegen uitlopen, al heeft het ook uiterlijk de schijn, dat Hij niet helpen zou, omdat Hij toeft ter hulpe te komen.

Ps. 147:5.

Beter: dat de eeuwige God, de HEERE is de Schepper van de einden der aarde. Hij wordt niet moede of mat. Want de Profeet wijst juist het zuchtende volk er op, welk een God zij

hebben. Hij, de eeuwige God, die van alle eeuwigheid is, is de HEERE, d. i. de onveranderlijke Verbonds-God, en die onveranderlijke Verbonds-God is de Schepper, die alles uit het niet heeft te voorschijn geroepen, en die Schepper is het, die moede noch mat wordt. Schep dan moed en troost, o gij volk dat nog in ellende verkeert. Klem u vast en houd u vast aan dien God. Heft uwe ogen op naar de eeuwige bergen van hulp en genade!

Daarom moet gij u, in plaats van tegen Hem te klagen, u integendeel door Hem laten sterken, opdat men Zijne wonderbare wegen vertrouwe, en daarbij is Hij toch zo bereidwillig voor allen, die zich biddend tot Hem wenden: Hij geeft de moede, die door lijden en strijd geheel zijn uitgeput kracht, zodat zij daaronder niet bezwijken, en Hij vermenigvuldigt de sterkte tot geduldig vaststaan en zegerijk overwinnen, dien, die in zich zelven gene krachten heeft. 1)

Hij geeft de zijnen sterkte en kracht, en helpt hen, door hen bekwaam te maken. Hij, die de sterke de alles vermogende God is, is dus de sterkte van Israël. Zulke, die hun zwakheid gevoelen en erkennen, en bij God alleen sterkte zoeken, handelen niet te vergeefs, en ondervinden wel ras Zijne ondersteunende hand, want als men zwak is in zich zelven is men sterk in de Heere.

De jongen, die nog in het volle bezit van hun eigene natuurlijke kracht zijn, zullen moede en mat worden, daar ook de grootste kracht door al te grote en al te lange inspanning ten ouder gaat, en de jongelingen zullen gewis vallen, wanneer hun een al te zware aanval op hunnen weg ontmoet.

Maar die de HEERE verwachten, en in geloof met Hem, de onuitputtelijke Levensbron, verbonden zijn, zullen uit Zijne volheid genade voor genade ontvangende, de kracht vernieuwen, wanneer die was uitgeput; zij zullen uit de donkere diepte van hun leed opvaren naar de hoogte van zegen met vleugelen, krachtig gelijk de arenden, bij wie na de kaalheid (Micha 1:16) nieuwe vederen groeien (Ps. 103:5); zij zullen, om ene andere gelijkenis te bezigen, in de loopbaan (1 Kor. 9:24 vv.) lopen en niet moede worden, hoe moeilijk hun weg ook is; zij zullen wandelen, steeds nader komende aan hun doel, en niet mat worden, daar het bij hen van kracht tot kracht voortgaat (Ps. 84:8).

Het is bekend, dat het door Aug. Herm. Franke in de jaren 1698-1701 te Halle gestichte weeshuis van voren onder het beeld van de adelaar, die naar de zon opstijgt, het opschrift draagt: "die de Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen. " Hoeveel geloofsmoed en geduld vereist werd, om zulk een bouw te beginnen, voort te zetten en te voltooien, daarover heeft Franke zelf, door hevige aanvallen er toe genoodzaakt, bericht gegeven in zijn geschrift: "zegenrijke voetstappen van de nog levenden en werkenden, liefdevollen en getrouwen God.
.

Laat ons waken tegen ongeloof, hovaardij en zelfvertrouwen. Indien wij in onze eigene kracht voortgaan, zullen wij verkwijnen en geheel neerzinken; maar, wachtende op de Heere, zullen wij uit zwakheid sterkte verkrijgen. Onze harten en onze verwachtingen in de hemel

hebbende, zullen wij verhoren zijn boren alle moeilijkheden, en bekwaam zijn om voorwaarts te streven en te beantwoorden aan onze hoge roeping in Jezus Christus.

HOOFDSTUK 41. IJDELHEID VAN de AFGODENDIENST.

II. Vs. 1-29. In deze tweede rede van het eerste derde deel van ons troostboek, stelt de profeet Jehova en Zijn volk aan de ene zijde tegenover de afgoden en hun volkeren, de heidenen, aan de andere zijde, en behandelt daarbij het thema: predikt aan Jeruzalem, dat haar strijd vervuld is (Hoofdstuk 40:2). De Heere treedt op, sprekende in de toon, waarin Hij reeds in Hoofdstuk 40:25 het woord heeft genomen, en nodigt op enen tijd, als de Perzische koning Cyrus zijne overwinnende loopbaan reeds heeft begonnen, de afgodische volken, wier rijken hij ten onder brengt, tot enen rechts-strijd met Hem, de Heere, uit. Terwijl Hij hun in majestueuze woorden voorhoudt, dat Hij het is, die dezen machtigen veroveraar verwekt en tot het werk, dat hij verricht, bekwaam heeft gemaakt, vraagt Hij hen, of zij, dan met hun nietige afgoden het geringste vermochten tegen hetgeen Hij bepaalde (vs. 1-7). Nadat Hij zo tegenover de heidense volken Zijne verhevenheid boven hun afgoden heeft aangewezen op ene wijze, die hun zelfs niet één woord van tegenspraak toestaat, wendt Hij zich zonder meer tot Zijn volk Israël, waarvoor van dezelfden veroveraar, die de heidenen met de ondergang bedreigt, de verlossing van het juk zijner dienstbaarheid komt. Hij spreekt het zeer vriendelijk en vertroostend toe, de zaligste beloften schenkende (vs. 8-20). Vervolgens keert Hij zich weer tot de heidenen, om de begonnen rechts-strijd met hen voort te zetten, en roept nu hun afgoden op, wanneer zij werkelijk waren, waarvoor zij worden uitgegeven, hun godheid met ene profetie over de meer nabij of verder af zijnde toekomst, naar eigen welgevallen te bewijzen. Zij blijven natuurlijk dat bewijs schuldig, terwijl de Heere met verhevene woorden nog eens de profetie omtrent Cyrus herhaalt. Daarmee neemt Hij de plaats als God boven alle goden in: even als Hij alleen de wereld regeert en de geschiedenis der wereld richt, zo is Hij het ook alleen, die de toekomst lang te voren, voordat zij tot werkelijkheid begint te worden, kent en profeten heeft onder Zijn volk (vs. 21-29).

Zwijgt 1) voor Mij, de enigen waarachtigen God, zo spreekt de Heere: gij eilanden! de landen, waarin de heidenen over de gehele aarde verstrooid zijn (Hoofdstuk 40:15. Gen. 10:5), en laat de volken, met welke Ik een rechtsstrijd wil aanvangen, de kracht vernieuwen; laat hen zich wapenen met alles, wat zij tegen Mij zouden kunnen bezigen, omdat zij niet, als zij in de strijd ten ondergaan, kunnen zeggen, onverhoeds aangevallen te zijn. Laat ze, wanneer zij alle krachten hebben verzameld, toetreden voor de rechterstoel des verstands, want deze zal het tribunaal zijn, waarvoor de strijd gevoerd wordt 1), laat ze dan spreken, Mij antwoordende op Mijne vragen; laat ons zamen ten gerichte naderen.

De profeet zinspeelt op het gebruik der gerechtshoven, waarin altijd stilte wordt gelast, om het beletten van aandacht te voorkomen. God, ingevoerd zijnde, roept de afgodische volken toe, om met Hem voor de balie te verschijnen, en te zien of ze overtuigende blijken konden geven van de goddelijkheid hunner goden, gelijk Hij kon bijbrengen van Zijne Goddelijkheid. Er schijnt in de woorden ene verzetting van orde (hysterologia) te zijn, want volgens hun natuurlijke orde zou men ze dus moeten lezen: "laten de volkeren de kracht vernieuwen, " dat is, de sterkste bewijzen verzinnen, die zij kunnen, "laten wij te zamen naderen ten gerichte, "

om onze zaak onpartijdig beoordeeld te hebben; "laten zij zwijgen terwijl Ik Mijne zaak verdedig, en laten zij dan spreken" om voor hun goden te zeggen wat zij kunnen.

Wanneer Jehova partij is, wie in dan de rechter die beslist? Deze vraag in op dezelfde wijze te beantwoorden als in Hoofdstuk 5:3. "De heidenen worden opgeroepen ten gerichte, merkt Rosenmüller juist aan, niet voor de rechterstoel Gods, maar van het verstand. " De beslissende autoriteit is het verstand, dat de waren toestand en de daaruit voortkomende gevolgen moet nagaan.

Wie 1), zo is Mijne vraag aan u, Heidenen, die u thans werkelijk voor het tribunaal hebt gesteld, wie heeft van de opgang 1) dien rechtvaardige dien Ik bedoel, namelijk de Medo-Persischen koning Cyrus, die de afgodischen volken verderf, maar Mijn volk Israël de lang gewenste verlossing aanbrengt (Hoofdstuk 44:28 vv. Ezra 1:4), verwekt? Wie heeft hem geroepen op zijnen voet? 1) Wie heeft de Heidenen voor zijn aangezicht gegeven, en gemaakt, dat hij over koningen heerste? heeft ze zijnen zwaarde gegeven als stof, om ze zonder moeite te vernietigen, zijnen boog als enen voortgedrevenen stoppel 2) om hen zo naar alle zijden heen uit elkaar te drijven?

Of: Wie heeft verwekt van de opgang der zon hem, wie gerechtigheid ontmoet op zijne schreden? d. w. z. die voet voor voet treedt op de weg der gerechtigheid.

Dit ziet duidelijk op de redder van Israël, de koning van Perzië, Cyrus. Zie 40:25. Hoofdstuk 45:1-33. 46:11.

Sommige uitleggers verklaren het van Abraham, maar men kan niet zeggen, dat God hem verwekt heeft in de zin van een held, die tegen machtige koningen is opgetreden gelijk Cyrus. De Heere God, spreekt hier van de verlossing en redding, welke Zijn volk zou ten deel vallen.

Door al de 27 redenen van ons troostboek heeft de profeet de ballingschap tot een vast standpunt, en hij schijnt, daar hij nergens het onderscheid van zijne werkelijke tegenwoordigheid (ongeveer het jaar 700 v. C.) van dezen idealen (ongeveer het jaar 540) verraadt, zelf een banneling te zijn; hier verplaatst hij zich zelfs nog verder en wel aan het einde daarvan, in de tijd, waarmee het boek Ezra begint. Dat nu toch niet enig onbekend profeet uit de laatsten tijd der ballingschap, zo als men veelvuldig aanneemt, maar de door ons welbekende Jesaja, (zo als de Nieuw-Testamentische Schrijvers veronderstellen en met hen de Christelijke kerk vasthoudt) de vervaardiger van ons Boek is, blijkt reeds daaruit, dat de in deze redenen met hare nevenomstandigheden op de voorgrond geplaatste verlossing van Israël doorgaans voorkomt als iets dat aan menselijk vóórweten ontrukt is en slechts de Heere bekend is, zodat het, wanneer het geschiedt, Hem als de God der goden openbaart; hierop rust ook in ‘t bijzonder de inhoud van het voor ons liggende Hoofdstuk.

Ene poëtische beschrijving der verwekking van Cyrus tot Israël’s bevrijding (vgl. vs. 23 Hoofdstuk 44:28; 45:1-7, 13; 46:11 zelfs met toespeling op de betekenis des naams Kores, want deze betekent in ‘t Perzisch: "zon". Perzië ligt echter oostelijk van Babylonië.

Wie aan enen levenden, persoonlijken, alwetenden God gelooft en aan de mogelijkheid, dat Hij toekomstige zaken openbaart, die zal ook niet ontkennen, dat Hij de macht heeft, de naam van een toekomstigen vorst vooruit te verkondigen.

Dat Hij het is, die eerlang een Cyrus, dien moedigen en dapperen vorst der Meden en Perzen, doen verrijzen of verwekken zou, om uit het Oosten ter vertroosting en redding van Zijn volk op te treden. In de profetische taal wordt hier van hetgeen nog toekomende was gesproken, alsof het nog moet gedaan worden, omdat het zo zeker stond te geschieden, alsof het reeds was gedaan.

God zal hem in gerechtigheid verwekken, zie Hoofdstuk 45:13. Hij zal zulk gebruik van hem maken, als Hem behaagt. Hij zal hem doen zegevieren over de volken, die Zijn komst tot de troon betwisten en hem in alle Zijne oorlogen bijstaan. Dus zal hij een voorbeeld zijn van Christus, dien God in de volheid des tijds verwekken en zenden zou, opdat Hij alle de machten der duisternis overwinnen zou en beroven, en naderhand openlijk ten toon en als in zegepraal omvoeren.

Dat hij ze najaagde en doortrok door alle landen met vrede, zonder dat iemand hem enig leed veroorzaken kon, door een pad, hetwelk hij met zijne voeten te voren niet gegaan had?

Wie heeft dit waarvan in vs. 2 en 3 sprake was, gewrocht en gedaan, roepende niet slechts een enkel man, maar de geslachten van de beginne door Zijn machtwoord in het aanzijn? Ik, de HEERE, die de eerste ben, (Hoofdstuk 27:1), en met de laatste ben Ik dezelfde (Hoofdstuk 43:10; 44:6; 48:12. 1:17; 22:13).

Het is de zin van de Jehova-naam, dien de Heere hier ontwikkelt. (Ex. 3:14 v. 6:3).

De afgoden zijn van gisteren en weten niets en zijn er morgen niet meer, maar de Heere God is degene, die van eeuwigheid is. Er is geen mensengeslacht, of het bestaat door Hem. Hij is degene, die bestond, vóór er nog een mensengeslacht was en als alle mensengeslachten van deze aarde zullen verdwenen zijn, zal Hij er nog wezen. En wat ook verandert Hij verandert nooit. Hij is de enige onveranderlijke Verbonds-God.

Vs. 4 is als het ware een tussenzin. In vs. 5 wordt wat in vs. 3 wordt gezegd vervolgd.

De eilanden, de heidense volken in hun verschillende landen (vs. 1) zagen het overwinnend optreden van Cyrus, en zij vreesden, dat zij allen onder zijne macht zouden bezwijken; de einden der aarde beefden, want tot in de afgelegene landen klonk de roem zijner wapenen; zij naderden elkaar en kwamen toe om het dreigend gevaar af te weren.

De een hielp de ander met welgemeenden raad, en zei tot zijnen metgezel: Wees sterk! gedraag u dapper; het zal ons wel gelukken het verderf af te wenden, wanneer wij ons slechts van de bijstand onzer goden verzekeren.

Nu ging men met alle macht aan het werk, om nieuwe afgodsbeelden in de plaats der oude, wankelend gewordene, te maken, en ze goed vast te stellen. En de werkmeester, die beelden van metaal giet (Hoofdstuk 40:19), versterkte de goudsmid, verenigde zich met dezen om alle kunst aan te wenden en het met goud te overtrekken; ook nog een derden en vierden trokken zij in hun verbond, om het beste en schoonste te vormen, namelijk, dien, die met de hamer het goud glad maakt, dat tot overtreksel moet dienen, dien, die op het aanbeeld slaat. Een ieder deed zijn werk, zó, dat zij te zamen ten hoogste tevreden waren, toen het gereed was, zeggende van het soldeersel: Het is goed, de vereniging van de verschillende goudplaten is zo voortreffelijk gelukt, dat het een beeld is, alsof het van massief goud ware? daarna maakt hij het nog ten laatste vast met nagelen op de bestemde standplaats, dat het niet wankele, niet omver valle (Hoofdstuk 40:20). Welk een begin! Die het rijk moet bewaren voor ineenstorten door de van Mij verwekte gerichten, heeft zelf nagelen nodig, om niet op zijne eigene plaats neer te storten.

In vs. 6 en 7 stelt de Heere de dwaasheid der volken ten toon, de dwaasheid van hen, die door Cyrus onder het juk werden gebracht. Zij zagen en vernamen van de overwinningen van dien machtigen overwinnaar (vs. 5), maar zij namen hun toevlucht tot de afgoden, en die afgoden, al werkten en smeedden zijne helpers nog zo, zodat straks nieuwe afgodsbeelden gereed waren, hielpen hen toch niet, de volken werden overwonnen.

Hiermede wendt de Profeet, en door de Profeet de Heere God, Zich van de volken af. Hij laat niet eens het antwoord geven op de vraag in vs 2 gesteld. Dit antwoord kan niet anders dan ten gunste van Hem, de Schepper en Regeerder, uitvallen. De Heere zal zich nu in vs. 8 tot zijn volk, zijn arm en verdrukt volk wenden, dat in de ballingschap ook Zijn knecht is en blijft.

Maar gij, Israël, mijn knecht! 1) gij Jakob a), dien Ik verkoren heb! het zaad van Abraham b), Mijnen liefhebber 2) Mijnen vriend!

Deut. 7:6; 10:15; 14:2. Jes. 43:1 en 10; 44:1. 2 Kron. 20:7. Jak. 2:23,

De beschouwing, die voor Hoofdstuk 40-65 karakteristiek is, en de gedachte die in ‘t bijzonder voor de Christologie van deze rede van betekenis is, "knecht des Heren" komt ons hier voor ‘t eerst voor en wel in een zin, die op het gehele volk betrekking heeft. Het heeft ene objectieve en ene subjectieve zijde. Aan de ene zijde is Israël Jehova’s knecht door Goddelijke daad, en deze daad Zijner verkiezing en roeping is ene daad van loutere genade, welke, gelijk vs. 9 : "U heb Ik uitverkoren en heb u niet verworpen, " aanduidt, niet in voorrang of verdiensten van Israël haren grond heeft; integendeel was Israël zozeer zonder heerlijkheid, dat Jehova het had kunnen versmaden; doch de Heere heeft het een character indelebilis (onverdelgbaar karakter) van ene knecht van Jehova in vrije, onverdiende liefde toegedeeld. Aan de andere zijde is Israël Jehova’s knecht, daar het werkzaam is als waartoe Jehova het gemaakt heeft, namelijk deels door aanbiddende verering van dezen God, deels door werkdadige gehoorzaamheid.

Als het zaad van de gelovigen Abraham, wiens voetstappen zij volgen en wiens ware nakomelingen en kinderen zij dies mogen heten zijn ze ook tot de vriendschap van God toegelaten en genieten de eer van Zijne gemeenzame verkering, en zijn dus beminden, zowel om der vaderen wil, als om hun eigen wille. Zij waren hierom ook soms, als ze onder de Heidenen verstrooid geraakt waren, door God van onder dezelve uitgerukt, bij de hand gegrepen en uit de handen, zelfs der voornaamsten en machtigsten van deze weggenomen, opdat ze aan geen verzoeking of leed onder hen meer bloot staan mochten.

Gij, welken Ik gegrepen heb, met reddende hand uit de macht der volken heb uitgereikt, van de einden der aarde van uit Ur der Chaldeeën, en uit hare bijzonderste 1) geroepen heb, en Ik zei tot u: Gij zijt Mijn knecht, u heb ik uitverkoren uit louter genade, en heb u niet verworpen, zonder u ooit meer te verwerpen (Rom. 11:29).

Meätsilèha. Beter: Van hare zijden, of grenzen. Van uit Palestina gedacht, maakte het land aan Tiger en Eufraat de grenzen of het einde der aarde uit. Van daar had de Heere God Abraham geroepen, opdat Hij uit Abraham het volk der belofte zou doen voortkomen, uit kracht van Zijn eeuwig Raadsbesluit. In Abraham had God Israël tot zijn knecht geroepen, en in de vader der gelovigen met geheel het volk het verbond gesloten.

Vrees niet bij het werk, dat Ik met dezen overwinnaarstocht van de rechtvaardige (vs. 2) bedoel, gelijk de eilanden en de einden der aarde verschrikken (vs. 5), want Ik ben met u als een almachtig Helper, terwijl met hen slechts dode goden zijn, tegen welke de oneindige God strijdt; zijt niet verbaasd, ziet niet om, gelijk de bevreesden doen, die achter zich verderf vermoeden; want Ik, die alles teweeg breng en bestuur wat er geschiedt (vs. 4) ben uw God en sta met Mijne ganse macht en genade u ter zijde! Ik sterk u met goddelijke kracht, nadat uwe eigene kracht in de voorafgegane gerichten van Mijnen toorn verbroken (Hoofdstuk 35:3), ook help Ik u, met ene liefde, die nooit genoeg heeft gedaan; ook ondersteun Ik u, zodat gij in uwe zwakheid niet met de anderen te gronde gaat, Ik steun u met de rechterhand Mijner gerechtigheid 1), die, nadat zij u gebogen heeft, om u tot berouw over uwen vroegeren afval te brengen, nu u helpen wil tegenover uwe verdrukkers.

Deze rechterhand van Gods gerechtigheid was toen ten tijde Cyrus, doch wordt het woord verklaard van zonde en doodsnood, zo is het onze Heere Christus, die nog in genen geheel anderen zin de gerechtigheid Gods is. (Rom. 10:4).

De gerechtigheid in de woorden: met de rechterhand Mijner gerechtigheid, moet wel in de eerste plaats beschouwd worden ten opzichte van hare reddende zijde, wat Israël betreft, maar tevens ook ten opzichte van hare vernietigende zijde, wat de vijanden van Israël betreft. De gerechtigheid, die het volk Gods redt, is verpletterend voor Zijne vijanden.

Ziet, zo wordt gij tot uw recht gebracht, nadat gij zo lang geklaagd hebt: mijn recht gaat voor mijnen God voorbij (Hoofdstuk 40:27 a); zij zullen, getroffen door Mijne gerichten en van hun trotse heerlijkheid neergestoten, beschaamd en te schande worden, allen, die tegen u ontstoken zijn, zij zullen worden als niet; zij, die in hunnen haat u zozeer vervolgd, verdrukt

en gehoond hebben (Ps. 137:3); en die lieden, die met u twisten, zullen vergaan, zullen spoorloos verdwijnen.

Ex. 23:22. Jes. 60:12. Zach. 12:3.

Gij zult hen zoeken, maar zult hen niet vinden (Ps. 37:36); de lieden, die met u kijven, zullen worden als niet, en die lieden, die met u oorlogen, als een nietig ding.

Want Ik, de HEERE, uw God, wil het laten geschieden als uw Verbondsgod, en kan het laten geschieden als de Almachtige; in beide eigenschappen kom Ik u te hulpe, en grijp uwe rechterhand aan, om u te redden. Ik ben het, die tot u met vriendelijke woorden zeg: Vrees niet, Ik help u 1) (vs. 10).

In vs. 11-13 zegt de Heer tot zijn volk, dat alle belagers, alle degenen, die tegen hen in toorn ontstoken waren, alle degenen die het op hun ondergang hadden toegelegd, te niet zouden worden, zouden worden als een niet-zijn, als iets dat geen wezenlijk bestaan meer had.

Dit zou geschieden, niet dewijl dat volk zich zelven zou redden, maar dewijl de Heere God hun rechterhand zou aangrijpen, hun macht zou geven over hun vijanden. De genade zou dus niet alleen zijn een uitreddende uit het geweld der vijanden, maar ook een macht gevende over hun vijanden.

Daarom luiden ook de slotwoorden van vs. 13 : "vrees niet, Ik help u, " om u tegen uwe vijanden te sterken en over uwe vijanden macht te doen bekomen.

Open uw hart inderdaad voor deze vertroosting. Vrees niet, gij wormpje 1) Jakob's, gij, die nu gelijkt aan een worm, die in het stof vertreden, onder de doodssmarten zich kronkelt, zo diep medelijdenwaardig zijt gij, o volk Mijner keuze! gij volkje Israël's, welks volksbestaan tot op enige hier en daar verspreide mensen versmolten is! Ik help u, dat het anders worde, spreekt de HEERE, en uw Verlosser, die u uit uwe dienstbaarheid loskoopt, is de Heilige Israël's, die Zijnen knecht (vs. 8) niet altijd in de macht van heidense volken kan laten blijven, maar wiens liefde ten laatste de overwinning over de toorn zal behalen.

De uitdrukking "wormpje" is niet zonder herinnering aan Ps. 22:7; want het Messias beeld verheft zich uit deze rede, daar Israël zelf als Messiaans wordt aangezien, zodat de andere David niet naast Israël komt te staan, maar als het hart van Israël, als Israël's waarachtig, meest innerlijke wezen voorkomt.

Laat ons thans de Heere Jezus tot een iegelijk van ons horen spreken: "Ik help u. Het is voor Mij, uw God, slechts ene geringe zaak om u te helpen. Zie wat Ik reeds gedaan heb, Hoe! u niet helpen? En Ik kocht u met Mijn bloed! Hoe! u niet helpen? Ik stierf voor u; en als Ik het grootste heb gedaan, zal Ik dan ook niet het mindere doen? U helpen! Dat is het minste wat Ik ooit voor u doen zal. Ik heb meer gedaan en zal meer doen. Vóór de grondlegging der wereld verkoos Ik u. Ik maakte het verbond voor u. Ik verliet Mijne heerlijkheid en werd mens voor

Ik gaf Mijn leven voor u, en daar Ik dit alles deed, zal Ik u nu zeker helpen. Door u te helpen, geef Ik u wat Ik reeds voor u gekocht heb. Al had gij op eens zoveel hulp nodig als voor duizend keren, Ik zou het u geven. Gij vraagt weinig in vergelijking met hetgeen Ik gereed sta u te schenken. Het is veel voor u om in nood te zijn, maar het is niets voor Mij u te helpen. "U helpen!" Vrees niet! Als er ene mier aan de deur uwer graanschuur was om hulp vragende, zo zou het u niet arm maken, haar een handvol van uwe tarwe te geven; en gij zijt niets dan een gering insect aan de deur Mijner algenoegzaamheid. "Ik help u. " O mijne ziel, is dit niet genoeg? Hebt gij meer kracht nodig dan de Almacht der Drie-eenheid? Behoeft gij meer wijsheid dan in de Vader bestaat, meer liefde dan zich in de Zoon ten toon spreidt, of meer macht dan zich openbaart in de werkingen des Heiligen Geestes? Breng uwe ledige kruik daarheen! Voorwaar deze bron zal haar vullen. Spoed u, verzamel al uwe behoeften en breng ze daarheen, uwe ledigheid, uwe smarten, uwe noden. Zie deze rivier Gods is vol ter uwer vervulling; wat kunt gij daarnevens nog begeren? De Eeuwige God is uw helper! ‘k Ben uw God, gij moogt niet vrezen, ‘k Zal u steeds een Helper zijn.

En niet alleen heb Ik besloten u van de verdrukking uwer tegenstanders te bevrijden; ziet, Ik heb u tevens ver boven al uwe verdrukkers verheven, en u tot ene scherpe nieuwe dorsslede, met zaagvormige wentelraderen (Deut. 25:4) gesteld, die scherpe pinnen, tweesnijdend ijzer of sikkels aan de raderen heeft; gij zult bergen, zelfs de hoogste en machtigste vijanden, dorsen en vermalen, en heuvelen, ook de kleinere rijken dezer wereld, zult gij stellen a) gelijk kaf, zodat geen ander volk of rijk nevens het uwe overig blijve.

Jes. 17:13; 29:5.

Gij zult ze, de gedorste en vermalen bergen en de tot kaf gestelde heuvelen, wannen, gelijk men koren want, nadat het gedorst is, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien; 1) Mijne straffen zullen hen als in de lucht verwarren; maar gij zult u verheugen, alleen overblijvende en vaststaande, in de HEERE, wiens volk gij zijt; in de Heilige Israël’s zult gij u beroemen, omdat deze u zulk ene zegerijke macht over de volkeren der aarde verleent.

Jes. 17:13; 29:5.

Het is niet genoeg dat de vertreden worm Jakob’s, het gesmade volk Gods aan de ruwe behandeling zijner hoogmoedige dwingelanden onttrokken wordt, het moet ook tot de heerschappij over de heidenen geraken en vroeger op de harden dorsvloer der loutering gedorst (Hoofdstuk 28:23 v.), wordt het in de hand des Heren nu zelf ene dorsslede, ene scherpe, nieuwe en dubbelsnijdende, die bergen vermaalt en heuvels in kaf verandert. De in het hulsel des profetischen woords verborgene waarheid is historisch in ‘t licht getreden. Uit het geslacht Israël’s is, wat Zijne tijdelijke verschijning betreft, die voortgekomen, welke, als een de geest des mensen scherp ontledende Rechter over alle natiën (Hebr. 4:12 v.) dorst en want, opdat de goede korrels in Zijne schuren verzameld worden en de wind het slechte kaf verstrooie. De vromen, die volharden in ‘t geloof, zullen eeuwig blijde zijn in de Heere, terwijl de storm de goddelozen verjaagt.

Thans is het echter nog geheel anders met Mijn volk. De ellendigen en nooddruftigen, de kinderen Israël's in hunnen tegenwoordigen toestand van ellende en armoede, zoeken water van troost en verkwikking, maar er is geen; nergens openbaart zich uitzicht op hulp en redding uit hunnen treurigen toestand; hun tong a) versmacht van dorst 1) in de gloeiende woestijn, waarin zij zich bevinden. Ik, de HEERE, zal hen verhoren, waar zij nu berouwvol tot Mij roepen om genade en ontferming; Ik, de God Israël's zal hen niet verlaten, a) zodat zij voor altijd aan de gerichten van Mijnen toorn zouden overgegeven zijn.

MATTHEUS. 5:6

De Heere zinspeelt hier op Israël's toestand in de woestijn tussen Egypte en Kanaän. Maar gelijk de Heere God hen op bijzondere wijze had uitgeholpen, door water uit de rotssteen te geven, zo zou Hij ook nu zijn volk op bijzondere wijze voorzien van al wat het nodig had. Aan Zijn trouw en genade, aan Zijn almachtige hulp en ontferming zouden zij het te danken hebben dat zij niet omkwamen.

De Heere voorspelt hier tevens wat Hij voor het geestelijk Israël zou wezen, en wijst hier tegelijk op de verlossing der gelovigen door Christus Jezus.

Dit moet vooral het biddend volk de Heren ten troost verstrekken, dat Hij gezegd heeft, hen te willen horen, verhoren of beantwoorden, dat Hij als de God van Israël altoos bij hen zal zijn in al hun noden en bekommernissen, gelijk Hij in dezelve met hen geweest is, van vroeg af aan. Zo lang wij in de woestijn dezer wereld omzwerven, kunnen we ons van Gods genadig bijzijn zo verzekerd houden, gelijk het oude Israël daarvan overtuigd was door de tegenwoordigheid van een wolk- en vuurkolom.

Ik a) zal rivieren op de hoge plaatsen (Num. 23:3) op de kale heuvels, waarop geen boom groeit openen, en fonteinen in het midden der valleien, op de effene vlakke plaatsen; b) Ik zal de woestijn, waarin zij thans verre van hun vaderland rondzwerven, tot enen waterpoel zetten, en het dorre land, de heide met brandend zand, tot watertochten, tot waterbronnen.

Jes. 35:7; 44:3 b) Ps. 107:35.

Ik zal in de woestijn hun ellende, waarin zij schaduw zoeken en niet vinden, de cederboom, de sittimboom, de acacia (Exod. 26:15). en de mirteboom, en de olieachtigen boom, de oleaster (1 Kon. 6:31) zetten; Ik zal in de wildernis stellen de dennenboom, de cipres (1 Kon. 5:8) de beuk (het woord komt ook in Hoofdstuk 60:13 voor en wordt door oude verklaarders van de plataan, olm of pijnboom verslaan), en de buksboom te gelijk, waardoor de woestijn tot een hof vol pracht zal worden.

Opdat zij zien, en bekennen, en overleggen, en te gelijk, zowel Israël als de volken, verstaan, uit zulk ene voor menselijke kracht volstrekt onmogelijke omkering stoffelijk en geestelijk de indruk ontvangen, dat de hand des HEREN zulks gedaan, en dat de Heilige Israël's, die Zijn volk niet kon verlaten zulks geschapen heeft.

Wat reeds in Hoofdstuk 35:6 v. voorzegd was, wordt weer in vs. 18 gehoord-een beeld van de menigerlei overvloed van verkwikkende vertroosting en wonderbare hulp, welke zich voor de schijnbaar van God verlatenen opent. Wat vers 19 en 20 schilderen is de uitwerking daarvan: niet slechts spruit enig groen uit, maar ene menigte van allerlei statige, geurige en schaduwrijke bomen, zodat de vlakte, waar voet en oog geen rustpunt vonden, als met een toverslag in een groot waterrijk en dicht bos veranderd is en in zevenvoudige heerlijkheid (er zijn 4 en 3 = 7 bomen) prijkt-een beeld der veelzijdige genadebewijzen, welke de nu getroosten ondervinden.

De buksboom is een tamelijk hoge boom, die in Azië en de landen van Zuid-Europa menigvuldig groeit; hij heeft spitse, stijve en glinsterende bladeren en enen in vele takken verdeelden stam van de dikte van een halven voet. De ouden gebruikten het hout daar het zeer vast is, om te bouwen (Hoofdstuk 10:13), en maakten daarvan muziekinstrumenten en velerlei gereedschappen.

In lateren tijd wordt het door tekenaars en xylographen (houtsneekunstenaars) gebruikt, om er beelden op te tekenen, in hout te graveren en zo in en met de tekst van het boek tegelijk af te drukken.

Nog smachten wel de kinderen Israël's als in ene gloeiende woestijn naar verkwikkend water, maar de Heere troost daarmee, dat Hij hen niet verlaten, en wanneer de tijd der beproeving voorbij is, hen verhoren zal. Zo versmachtte de arme mensheid eer Christus verscheen, die het water des levens bracht. Haar de Vader der liefde beloofde stromen op kale hoogten te openen en bronnen te midden der dalen, de woestijn tot een vijver te maken en het dorre land tot water. Hij heeft het woord vervuld, niet slechts de Israëlieten in de gevangenschap, maar in de rijkste mate, toen de tijd verschenen was, waarin het door onzen profeet verkondigde Nieuwe Verbond in 't leven der volkeren trad, in 't welk zij genodigd zijn tot de bronnen van levend water, dat uit de liefde des Zoons stroomt, om de dorst voor eeuwig te stillen en zich in de schaduw der heerlijke bomen te verkwikken, die de Verlosser tot bescherming tegen de vloed der zonde in de woestijn der arme mensheid geplant heeft. Zo heerst en werkt de Heilige Israël's door alle tijden heen: wel hen die 't weten en er acht op geven.

Een heerlijke herschepping voorspelt de Heere hier. Al wat droog en dor was, zou van het kostelijkste water in overvloed voorzien worden, en dien tengevolge zou, waar vroeger geen boom wilde groeien en geen groen te zien was, een heerlijke plantengroei zich ontwikkelen.

Zeven verschillende bomen kondigt de Heere hier aan, en zeven is ook hier gelijk overal het getal des Verbonds, of der ontvouwing van Gods heerlijkheid en trouw.

Brengt 1) nu, gij eilanden en volken, die Ik tot een gerechtelijken strijd met Mij heb opgeroepen en in vs. 2-7 overtuigd heb, dat Ik alleen God ben en bestuurder van de geschiedenis der wereld, ulieder twistzaak voor, zegt, wat gij tegen Mij hebt in te brengen, zegt de HEERE, nadat Hij Zijn volk in vs. 8-20 getroost en het de heerlijkste uitzichten voor de toekomst geopend heeft; brengt uwe vaste bewijsredenen bij, dat de goden, die gij dient,

evenzeer goden zijn als Ik, zegt de Koning van Jakob, die over Israël als God heerst en het in Zijne bescherming neemt.

In het eerste gedeelte van Zijn rechtsstrijd met de volken (vs. 2-7), beriep de Heere Zich, ten behoeve Zijner Godheid, daarop dat Hij de bevrijder der volken had verwekt; in dit tweede gedeelte hierop, dat Hij alleen de toekomst weet en laat voorspellen. Daar ging de eis uit tot de dienaars der afgoden, hier tot de afgoden zelf; in beide gevallen staan deze aan de ene, de Heere met zijn volk aan de andere zijde. Met opzet heet Jehova als de Schuts-God Israël's, in tegenstelling van de schutsgoden der Heidenen, de Koning van Jakob.

Laat hen, deze uwe goden, waarop gij u beroemt, zelf voortbrengen, hun godheid bewijzen, en ons verkondigen de dingen die gebeuren zullen, even als Ik te voren voor Mijn volk de toekomst heb geopenbaard; verkondigt dan, gij goden der heidenen! tot uzelve wend Ik mij-de vorige dingen, welke die geweest zijn 1), opdat wij het ter harte nemen, en het einde daarvan weten, kunnen opmerken of het werkelijk vervulling der voorzegging is; of wilt gij, om een nog doortastender bewijs voor uwe godheid te leveren, liever ene veel moeilijker voorzegging geven van hetgeen tot de latere toekomst behoort, gelijk ook Ik in mijne profetie van het einde der dingen gesproken heb, welaan doet ons de toekomende dingen uit ver verwijderde tijden horen.

Dit moet men niet verstaan van zulke dingen, die voorbij waren, want dezulken konden de mensen uit de historie licht vernemen, en veel meer konden ze geweten worden door de duivelen, die door de afgoden werkten; maar van dingen, die binnenkort, en eer dan die in 't vervolg gemeld worden, gebeuren zouden, welke men lichter kan vooruitzien, dan die verre zijn.

Men kan het met Sanctius ook verklaren op deze wijze: laten zij voortbrengen de oude orakelen hunner goden, en wij zullen de uitslag daarvan overwegen, indien zij eertijds iets hebben voorzegd, hetwelk volgens die voorzegging is geschied, zo mag men dit met recht voor een bewijs van hun goddelijkheid houden.

In het Hebr. Harischonoth mah henah hagidoe Beter: vorige dingen, waar zijn die, verkondigt het. Sommigen vatten dit op van de vorige voorspellingen, alsof de Heere God hen uitdaagde om op vorige voorspellingen te wijzen. Dit kan echter niet Anderen, zoals Poole, Delitzsch e. vertalen of verklaren: wat binnenkort zal plaats hebben, maar dit duidt het eerste woord niet aan. De betekenis is deze: dat de Heere God de afgoden uitdaagt om nu te zeggen, welke vroegere dingen zij voorspeld hebben, die ook zijn uitgekomen, waarvan de uitkomst is te bewijzen.

In het volgende vers dringt Hij bij hen aan om toekomstige dingen te voorspellen, die ook zeker zullen uitkomen. De Heere weet dat kunnen zij niet, en daarom stelt Hij de afgoden daarmee ten toon in hun nietsbeduidendheid. Zij zijn niets, zij kunnen niets.

Verkondigt dingen, die hierna, in latere tijden, komen zullen, opdat wij weten, des te meer

erkennen, dat gij goden zijt; ja Ik tart u (2 Sam. 20:11) enig teken van leven te geven doordat

gij op de ene of andere wijze handelend optreedt, doet goed en doet kwaad, het blijft uwen eigen wil overgelaten te kiezen: iets dat uwe macht toont (Jer. 10:5. Zef. 1:12. Gen. 24:50), iets, dat wij er door overtuigd worden van uw werkelijk bestaan, en verbaasd staan, en te zamen toezien door aanschouwing er van.

Ziet, gij zwijgt, gij kunt op Mijne uitdaging niet antwoorden, en bewijst daardoor duidelijk uwe nietigheid. Gijlieden zijt minder dan niet, gij zijt enkel ijdelheid (Hoofdstuk 40:17), en ulieder werk is erger dan ene ander 1), zodat gij noch in woorden noch in werken iets vermoogt; hij is een gruwel, bedrijft de verwerpelijkste en verderfelijkste dwaasheid, die ulieden verkiest tot beschermers of voorwerpen van verering, gelijk de volken, de heidenen doen.

In het Hebr. Meäfa'. Dat is: minder dan nietigheid. Onze Staten-Overzetters vertalen, als een ander, en hebben dus gelezen met sommige Joodse uitleggers hepam, hoewel zij ook aantekenen: minder de een nietig ding. Dat laatste is alleen juist. Ook de Engelse vertaling heeft: is enkel ijdelheid.

Ik daarentegen, die als de Bestuurder der wereldgeschiedenis ook vooraf de toekomst verkondig, verwek, gelijk reeds in vs. 2 vv. gezegd is, enen van het noorden uit het land en het geslacht der Mediërs, hij, de door Mij verwekte Cyrus, zal komen van de opgang der zon, uit het land der Perzen 1); hij zal Mijnen naam aanroepen, Israël uit de ballingschap in Mijnen naam laten gaan, en zelf Mij belijden 2) (Ezra 1:1 vv.); en hij zal aan de andere zijde komen over de overheden, over de heidense landvoogden, als over leem, hij zal die als leem vertreden, en gelijk een pottenbakker het slijk treedt, zo zal hij die geweldigen in het stof neerwerpen.

Hierop brengt de Almachtige zelf de onwedersprekelijkste bewijzen voor, dat Hij de ware God is, en dat er buiten of nevens Hem geen God zij. Want Hij bezit een onweerstaanbaar vermogen, en dit zou Hij binnen kort doen blijken door der Perzen koning, Cyrus, tot Israël's verlossing te verwekken, en tot een voorbeeld van Christus te maken.

In een heidens orakel wordt Cyrus als "muildier" voorgesteld, en Hieronymus noemt hem agitator bigae (menner van een tweespan); hij behoorde dus zowel tot de Medischen als tot de Perzischen stam (tot de laatsten door zijn vader Kambyses, tot de eersten door zijne verbintenis met het koningshuis (2 Kron. 36:20); hij was opperhoofd van een Medo-Perzisch leger. Medië lag ten Noorden, Perzië, ten Oosten van Babylonië.

Cyrus, zeggen sommigen, heeft Gods naam aangeroepen, omdat de Perzianen gene afgoden aanbaden. Maar veeleer vertale men: "zal Mijnen naam uitroepen, " gelijk Nebukadnezer gedaan heeft, die Gods naam zelfs loofde en dien uitriep voor anderen (Jer. 39:11, 12; 40:2, 3. Dan. 3:28, 29; 4:2 vv.). Dit schijnt te zien op de plechtigen uitroep van Cyrus in 2 Kron. 36:22 vv. Ezra 1:1 vv. gemeld.

Wie van u heidense afgoden heeft wat verkondigd van hetgeen Ik van het optreden van Cyrus tot tweemalen gezegd heb, van de beginne aan, op een tijd, dat van een aanvang

daarvan nog niets is op te merken dat wij, de Heere en Zijn volk, het weten mogen als teken, dat in u werkelijk ene goddelijke kracht inwoont, of wie kan van te voren iets bekend maken, dat wij zeggen mogen: hij, die afgod, die dat voorzegd heeft, is rechtvaardig, hij staat in zijn recht, maar ziet er is niemand onder alle goden der Heidenen, die het verkondigt, ook niemand, die, wat horen doet, niet een geeft enig levensteken (vs. 22 vv.) ook niemand, die ulieder woorden hoort, gij zijt sprakeloos gebleven, omdat gij niets dan stomme afgoden zijt.

Heilig-ironisch spreekt de Heere hier weer, en daagt de afgoden weer uit, om het nu maar zelf te besluiten wie waar is, wie in zijn recht staat. Is er één afgod, die reeds verlossing heeft aangekondigd door de hand van Cyrus, is er één die reeds nu ontkoming heeft voorspeld en tot Israël de blijde boodschap van redding heeft gezonden? Neen, zegt de Heere God, niemand is er: Er is geen die ook maar één enkele doet horen en vernemen.

Zo maakt de Heere voor zijn volk het leugenachtige, het ijdele, het valse, het gruwelijke van de afgodendienst duidelijk.

Ik, de Heere, ben onder allen, wie Goddelijke eer gegeven wordt, de eerste, die zeg tot Zion, Mijn uitverkoren volk: Zie, zie ze daar, ziet wat er geschieden zal, en tot Jeruzalem, de van Mij geliefde, thans zo diep gezonkene stad: Ik zal enen blijden boodschapper geven, de tijding der verlossing komt.

Hierbij heeft de Heere voornamelijk de profeet Jesaja zelven op het oog, door wie Hij de tijd der ballingschap en van Cyrus heeft laten voorzeggen (Hoofdstuk 13:1-15, 22; 21:1 vv. 1- 1). Hetzelfde geldt van de profeet Ezechiël in Ezechiël. 38:16.

Dit kan en mag ook toegepast worden op het grote werk dor verlossing in de aanvang van de Evangeliedag, toen de Heere Christus het werk onzer verlossing volkomen volvoerde en de blijde boodschap der verzoening met God op aarde deed verkondigen.

Want Ik zag toe naar de heidense volken, of een dergenen, die goden genaamd worden, iets dergelijks met zijn volk kan doen; maar er was niemand, zelfs onder dezen, maar er was geen raadgever, dat ik hen zou vragen, of zij iets wisten van de toekomst, en zij Mij antwoord geven zouden.

Het is opmerkelijk, dat te gener tijd in de oude geschiedenis zo vele orakels ondervraagd zijn, als naderhand bij het optreden van de veroveraar Cyrus.

Ziet, zij zijn allemaal ijdelheid, dat is het slot van de gehelen hier voorgestelden rechtsstrijd, hun werken zijn een nietig ding, hun gegotene beelden zijn wind en een ijdel ding.

De mening van dit vers komt hierop neer: zij geven ijdelijk voor goden te wezen, waartoe zij niet het minste recht hebben. Verre van daar dat zij toekomende dingen zouden kunnen voorzeggen, kunnen zij niet met al doen. Zij zijn van zo weinig belang als het stof, hetwelk de wind her- en derwaarts verstrooit en verwarring zal komen over die hen dienen.

Zie hier het vonnis, hetwelk de hoge God over hen velt. Zij vertoonden iets, wat zij niet waren. Zij misleidden hun dienaren. Zij waren ijdeler dan de ijdelheid zelf.

HOOFDSTUK 42. GOEDERTIERENHEID VAN CHRISTUS, ONDANK DER JODEN.

III. Vs. 1-25. Aan het slot der vorige rede is over de afgoden en hun dienaren het vonnis der verwerping uitgesproken, een vonnis, welks volvoering de bedwinger der volkeren, van wie in de beginne sprake was, ten doel heeft. Nu stelt de profetie enen voor die in de hoogsten en diepsten zin des woords een knecht des Heren is, en ene nog geheel andere roeping vervult, dan het openbaar maken van de nietigheid der afgoderij. Deze derde rede wordt dadelijk in haar begin op ene zo duidelijk in het oog lopende wijze Messiaans, dat zelfs de Joodse verklaring zonder bedenking de naam van de Messias hier invoegt. Hij, de Christus, die na de periode van Cyrus verschijnt, in wie God Zijn welgevallen heeft, en dien Hij met de Geest zonder mate bedeelt, zal de volken het hoogste en beste aanbrengen, de waren godsdienst in de plaats der valse goden. Gelijk een onaanzienlijk optreden bij het volbrengen van Zijne roeping, Hem karakteriseert, zo zijn ook zachtheid en liefde in ‘t redden van zielen Zijne kentekenen; een algemeen verlangen naar zaligheid bij de heidenwereld zal Hij vinden (vs. 1-4). Het woord des Heren, dat tot hiertoe van dezen knecht gesproken heeft, wendt zich nu tot Hem, om Hem tot volvoering van Zijne verhevene roeping ook te verzekeren van de gehele volheid der kracht des Roependen, en Hem het gelukken van het Hem opgedragen werk bij de naam en de ere des Roependen te verzekeren (vs. 5-9). Dan zal een nieuw lied van het ene einde der aarde tot het andere worden gehoord, het is het lied der verloste wereld (vs. 10-12). Wat nu de Heere zal doen, om de volbrachte verlossing ook vruchtbaar te laten worden ter vernieuwing der tegenwoordige wereld en om zijn volk weer te herstellen, wordt in sterke taal op menselijke wijze van God verkondigd. De mens heeft die levendige verpersoonlijking nodig, om de persoonlijk werkenden God in geloof aan te grijpen (vs. 13-16). Van Israël’s zegen moeten zij uitgesloten blijven, die van de afgodendienst geen afstand kunnen doen, daarom vinden wij ten laatste een sterk aandringen tot Israël, om zich los te maken van de ban, die zo zichtbaar op het volk der verkiezing ligt (vs. 17-25).

Ziet echter niet dezen bedwinger der volkeren aan, van wie in ‘t vorig Hoofdstuk sprake was, hoewel ook hij Mij dient, in zo verre door hem een gericht over de heidenen komt, zodat de nietigheid der afgoden openbaar wordt. Die Mijne raadsbesluiten, van welke Ik nu wil profeteren (MATTHEUS. 12:17 vv.), volbrengt, Mijn knecht, dien Ik ondersteun, opdat Hij vast sta en niet een geheel ander werk dan die Cyrus (Hoofdstuk 41:2 vv.) volbrenge, is Mijn uitverkorene

in nog veel dieperen zin, dan deze van de opgang zou komen. Hij is het, in dewelke Mijne ziel a) een welbehagen heeft! b) Ik heb Mijnen Geest op Hem gegeven (Hoofdstuk 11:2 vv.); Hij zal het recht 2), de waren godsdienst, de Heidenen voortbrengen, en hen op de weg des vredes tot het bezit van de hoogste aller goederen leiden.

MATTHEUS. 3:17; 17:5. Efeze 1:6. 2 Petrus 1:17. b) Joh. 3:34

De rede Gods wordt voortgezet en hier toont de Vader en wijst met de vinger als het ware aan, dat Zijn Zoon, reeds zoveel eeuwen verwacht en gewenst, is de Leermeester der volken,

om hen terug te roepen van de afgoderij en het bijgeloof, en hen te bestralen met het licht van Zijne zeer zuivere en zeer reine kennis.

Het schema is verheven en waardig aller beschouwing, en zeker van ons, de volken, aan wie, in deze uiterste zomen der wereld, gegeven is, deel te hebben aan zulk een groot heil.

De hoofdbeschouwing van de knecht des Heren in Hoofdstuk 40-66 is zeker die, dat Israël, het volk, als knecht van Jehova wordt genomen (Hoofdstuk 41:8 v. Jer. 30:10; 46:27 v.), en dit in dubbelen zin: aan de ene zijde als het volk naar zijne empirische verschijning-zo is het de blinde en dove knecht, die veel gezien heeft en niet heeft opgemerkt, met open oren niet hoort enz. (Hoofdstuk 42:18 vv); aan de andere zijde naar zijne idee, als het volk, dat aan zijne roeping beantwoordt (vgl. Ps. 24:6 Jakob = het geslacht dergenen, die Gods aangezicht zoeken), en in dit opzicht onderscheiden van het volk naar zijne empirische openbaring en toch weer daarmee één. Dit ideale Israël komt in de eerste plaats voor in het collectivum der knechten Gods, in het tyrav overblijfsel van Jakob zie Hoofdstuk 7:3; 10:21), dat onder de algemenen afval getrouw gebleven is, en dat verder (zie vooral Hoofdstuk 66:8 v.) als een gewijd zaad uit het volk moest te voorschijn komen en het begin der nieuwe gemeente vormen. Dat tot deze knechten Gods ook de ware profeten behoren spreekt van zelf; men kan Hoofdstuk 48:16; 50:4 vv. ook in zo verre met de sprekenden profeet in verband brengen, dat deze hier uit eigene ervaring van lijden het beeld van de knecht Gods moest voorstellen. Maar geheel ten onrechte is het, wanneer men onder de knecht Gods juist de profetenstand verstaan wil: hoewel deze de roeping hebben ontvangen, om aan het weder gebrachte volk het verwoeste erfdeel uit te delen enz. om daarvan niet eens te spreken, dat de profeten gene corporatie (afgesloten lichaam) vormden, ja dat in Hoofdstuk 56:10 de menigte der wachters als blind, onverstandig en als stomme honden worden voorgesteld. Wanneer nu echter op onze plaats de knecht als diegene wordt aangewezen, dien God tot ene sterkte voor het volk, tot een licht der heidenen maakt, eveneens in Hoofdstuk 49:1 vv. als degene, die de stammen Jakob's weer zal oprichten, het volk in het heilige land zal terugvoeren en vervolgens voor de heidenen aan de einden der aarde een middel moest worden tot het heil van Jehova, zo is het niet te ontkennen, dat de schilderij van de knecht hier reeds tot ene persoonlijkheid uitloopt, wier dragers slechts een individu met een aggregaat van knechten Gods, niet het volk kan zijn. En dit moet ten slotte geheel beslist bij Hoofdstuk 52:13-53:12 worden voorgesteld. Alhoewel dat overblijfsel van vromen, waarin het ware Israël zich voortplant, aan het volk volgens Hoofdstuk 65:8 zijn voortbestaan verzekert, zo is toch ook in alle degenen, die zich als knechten Gods kennen, het schuldgevoel zo levendig, dat zij zich zelven met het zondige en daarom verzoening behoevende volk samenvatten (Hoofdstuk 54:5; 59:12). Uit hun midden kan daarom het volkomen in de plaats treden voor het volk niet voortkomen (Hoofdstuk 59:16), ook het collectivum der knechten Gods kan de verzoening niet bewerken. Integendeel verheft zich de profetie op de grond der aanschouwing der getrouwe getuigen, die om de belijdenis van Jehova geleden hebben, tot het zien van enen rechtvaardigen knecht, die in 't geheel niet om eigene zonden, maar plaatsbekledend voor de zonde van 't gehele volk Zijn leven als schuldbetaling geeft; die echter in zijne gedaante als lijder door Zijn eigen volk, waarvoor Hij tusschen treedt, ondanks de profetische boodschap, die op Hem wijst, miskend, en als om eigene schuld door God gestraft beschouwd wordt, ja, dien men nog in de dood behandelt als gewelddadige goddelozen en bedrieglijke rijken, dus even als de

zodanige, wie de vloek in het graf navolgt. Maar God voert Hem uit de dood tot heerlijkheid, zodat Hij nu voor velen ene oorzaak van gerechtigheid wordt en zegerijk met de sterken buit deelt. Op zulk ene wijze moest voor het volk in de tijd, toen het gene plaats had om te offeren, en waar het dus door het bloed van dieren gene verzoening kon vinden, de kennis worden ontsloten, dat door de gewillige zelfovergave van enen volmaakt Rechtvaardige de verzoening zou worden te weeg gebracht, van welke het ingaan in de zaligheid afhing.

Het begrip: "knecht van Jehova" is, om het figuurlijk te zeggen, ene piramide: de basis is het gehele Israël, dat dit niet alleen "naar het vlees" maar "naar de Geest" is; de top is de persoon van de Middelaar der zaligheid, die uit Israël opstaat. Deze is 1) het centrum in de kring van het koninkrijk der belofte-de tweede David; 2) het centrum in de kring van het volk der zaligheid-het ware Israël; 3) het centrum in de kring der mensheid-de tweede Adam.

De profetieën zijn alleen door het Evangelie te verstaan. Zij zijn een kunstslot gelijk, waarin alleen die sleutel past, die door de kunstenaar daarvoor gemaakt is. Wat nu die sleutel is voor dit slot, is Christus voor de profetieën; zij openen zich alleen voor Hem. En is het nu niet opmerkelijk, dat al de profeten, hoe verschillend de tijd en de omstandigheden waren, waarin zij leefden, en hoe uiteenlopend de wijze was, waarop zij profeteerden, nochtans van Christus, wel met andere woorden en beelden, maar toch altijd hetzelfde profeteerden, namelijk, heerlijkheid door lijden? Nergens in de Schrift zijn deze twee dingen gescheiden; zij zijn bij haar één geheel, zij kent in Christus gene heerlijkheid zonder lijden, maar ook geen lijden zonder heerlijkheid. De Messias, is de knecht Gods, ofschoon altijd bij uitnemendheid.

In Christus heeft de Vader een welbehagen, voor zover Hij in de eeuwigen vredesraad Hem toegelaten heeft tot een zelfsborg van de uitverkorenen, voor zover Hij Hem aan de uitverkorenen tot hun enigen Middelaar gegeven heeft, voor zover Hij de voldoening voor de strafschuld der uitverkorenen heeft toegelaten, voor zover Hij is de verdienende oorzaak van alle zaligmakende weldaden volgens de verkiezing, maar van de voorverordinering of van de verkiezing zelf, voor zover die de verkiezende daad Gods betekent, wordt Christus nergens gezegd de oorzaak te zijn.

Het recht is hier de zuivere godsdienst, het richtsnoer voor geloof en leven, wat de mens nodig heeft, om getroost te leven en zalig te sterven. Het is dus de volle raad Gods, de ware en zuivere kennis Gods, zoals Hij Zich geopenbaard heeft in Christus Jezus.

Hij zal bij het uitroepen van zijne roeping, niet schreeuwen, noch Zijne stem verheffen, gelijk de leugenprofeten doen, die wat zij in innerlijke waarheid missen, door krampachtige gebaren en overdrevene hartstochtelijkheid van woorden zoeken aan te vullen; noch zal Hij, die zachtmoedige en van harte ootmoedige leraar, wie het niet te doen is om opzien bij de mensen, maar om de stille bekering en het winnen van zielen (MATTHEUS. 11:28 vv.), Zijne stem op de straat horen laten, Hij toch brengt, wat zich zelven aanbeveelt en geen uitbazuinen nodig heeft.

Het oogmerk is, dat de Christus, Gods uitverkoren knecht en geliefde Zoon, in dewelke de ziele des Vaders een welbehagen heeft, niet alleen uit de stof van Zijne gaven en bediening, maar ook uit Zijne gedaante en wijze van doen in de Kerk met zekerheid mag kunnen gekend worden. De inhoud is, dat Jezus de Christus, onze Heere deze Zijne bediening en volheid des Geestes, van de Vader ontvangen, zo heeft opengelegd voor de ogen van de ganse wereld, dat Hij Zijne zeer grote nederigheid in Zijn hoogste Majesteit heeft betuigd en bekend gemaakt, en dat Hij aan alle mensen, al waren zij nog zo zwak, ten goede gedacht heeft, opdat Hij, de machten beroofd hebbende, zou zegepralen over het herstellen van de zaligheid der Zijnen, die Hij uit de Joden en Heidenen had vergaderd.

Hij zou niet twisten of strijden met Zijne tegenstanders, maar geduldig en met lijdzaamheid het tegenspreken der zondaren verdragen, want Zijn koninkrijk is geestelijk, en Hij gebruikt geen vleselijke wapenen, ook komt het niet met groten zwier of met veel vertoning.

Wie opgang voor zich zelven en zijne zaak wil maken, die maakt groten ophef van alles, wat hij voorstaat en wat hem tegenstaat. Dat zou Christus niet doen en dat deed Hij ook niet. Hij deed integendeel de grootste wonderen met de grootste eenvoudigheid zonder allen toestel of praalvertoning. Hij vergezelde als het ware Zijne weldaad met het bevel der geheimhouding en bracht aldus Zijne eigene woorden in beoefening, dat de linkerhand niet moet weten wat goeds de rechterhand doet. Iemand, die het goede doet, omdat het de wil van God is, en het voorts bedekt, begraaft, en er niet meer van gesproken wil hebben, maar het Gode overlaat om er openbaarheid aan te geven of niet-hij is ook nog onder ons een man, die niet schreeuwt en zijne stem niet verheft. Dat Hij Zijne stem niet op de straat zou laten horen wil niet zeggen, dat de Messias niet in het openbaar maar alleen in het verborgene zou spreken, neen, maar dat Zijne prediking niet met luidruchtigheid, met ene samenroeping des volks op de straten zou plaats hebben. De Heer leerde op de stralen der stad, maar hoe? Zo als Hij leerde in de tempel, de synagoge, in de huizen, met de grootste rustigheid en waardigheid.

Met dit optreden zonder uiterlijke vertoning zal zich ene bijzondere zachtmoedigheid bij het verzorgen der zielen paren. Het reeds gekrookte half verbroken riet zal Hij niet geheel en al verbreken; en de rokende, slechts nog dof brandende en het uitgaan naderende vlaswiek zal Hij niet uitblussen 1), integendeel zal Hij het verstervend geestelijk leven der zielen redden en vernieuwen; als Hij daarover de adem Zijns Geestes laat gaan is het niet tot uitdoving, maar tot opwekking van ‘t licht; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen, met aanmerking der verschillende menselijke toestanden zal Hij de zuivere leer der genade prediken.

Nooit dreef Hij iemand tot wanhoop, maar leidde met alle zachtmoedigheid de zwakken, hen verdragende, en hun een genoegzamen tijd der bekering gunnende. (ENG. GODGELEERDEN).

Het gekrookte riet en de rokende vlaswiek! Welke kleinigheden! Wie geeft er acht op; wie zal een geknakten, arenlozen halm in de hand nemen? Christus doet het. En de rokende vlaswiek, die een ander uittrapt, blaast Hij aan door de adem Zijne Geestes, opdat zij ontvlamme. En is het nu niet alzo? Hetzij gij de Psalmen, de Profetieën of de Evangeliën opslaat, aanschouwt gij niet overal dezelfden Christus en dezelfde mensen, dezelfden barmhartigen Christus,

dezelfde zondige en ellendige mensen? De Psalmisten spelen op de harp, de Profeten op het orgel en de Evangelisten op de fluit, maar het is altijd tot begeleiding van hetzelfde lied. Gekrookt riet. Het zijn de twijfelmoedigen, die een gebroken hart hebben, en zó gebroken, dat zij op het punt staan van te bezwijken en te sterven. De rokende vlaswiek. Het zijn dezulken, bij welke een beginsel van leven, van warmte, van vuur aanwezig is, maar dat niet tot vlam komen kan, of die ene vlam geweest zijn, maar bij wie door de storm der aanvechting de vlam uitgewaaid is en wij nog slechts rook zien. In het algemeen echter zijn het de ellendigen naar ziel en lichaam, de verlatenen en verworpenen van de wereld, die gene ontferming hebben dan die, waarmee God Zich over hen ontfermt. Voor de zodanige was de zachtmoedige Jezus bij voorkeur en ten allen tijde een redder en behouder. Een melaatse was toch wel een zeer gekrookt riet en ene zeer rokende vlaswiek; niemand zou hem hebben willen aanraken, maar Christus raakte hem aan en genas hem. De zondares was ook wel een gekrookt riet; niemand zou haar een goed woord hebben willen toespreken, maar Christus sprak haar vriendelijk toe, en gaf haar Zijnen vrede. De tollenaren waren veracht, niemand wilde met hen te doen hebben, maar Christus at en dronk met hen, en nam één uit hen tot Zijn Apostel en Evangelist. Een moordenaar is verafschuwd door ieder, en wie zou met een moordenaar op het kruis in enige gemeenschap hebben willen staan? Christus echter schaamde zich zijner niet, maar nam hem met Zich in het paradijs. Daarom is het Evangelie ook alleen voor dezulken, die hun ziel niet bij het leven kunnen houden uit eigene middelen, die weten, dat zij zondaren en zonder Verlosser verloren zijn; maar voor hen, die menen geen almachtig Verlosser uit een eeuwigen dood nodig te hebben is het Evangelie als niet geschreven.

De rokende vlaswiek is het eerste beginsel des geloofs. Dat zou Hij niet uitblussen, meer aanblazen tot een vlam. Het gekrookte riet is de twijfelmoedige, die door Satans listen aan het twijfelen omtrent zijn staat is geraakt. Dezen zal Hij niet verbreken, maar door de toepassing van Zijne beloften sterken en opbeuren.

Dit kan men ook dus verstaan: Hij zal niets bedekken, maar alles leren wat recht, billijk en goed is en in deze geen opzicht nemen althans op enige opgevatte gevoelen, maar zich enkel naar de waarheid richten. (ENG. GODGELEERDEN).

Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, Hij zal niet moede, en in Zijn ijver gestuit worden, noch verbroken, door de tegenstand der vijanden moedeloos gemaakt worden, totdat 1) Hij het recht op aarde zal hebben besteld, het op aarde tot vastheid zal hebben gebracht, Zijne leer hier genoegzaam bevestigd is, en de eilanden, de landstreken der Heidense volken (Hoofdstuk 41:1) zullen naar Zijne leer, Zijne wet, die ene wet der vrijheid (Jak. 1:25), en naar zijn inhoud genade en waarheid is (Joh. 1:17), wachten, 2) zodat Zijne verkondiging van het Evangelie ene voldoening is aan ene bij die Heidenwereld diep liggende behoefte, een verlangen naar verlossing en heil door Gods genade zelf verwekt.

In MATTHEUS. 12:20 zijn de woorden van de tweede helft van het derde en die van de eerste helft van het vierde vers tot ene nieuwe gedachte verenigd "totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning. " Zo als het schijnt ligt hieraan ten grondslag de lezing eiv nikov, tot overwinning in plaats van met waarheid; of echter uitbrengen overeenkomt met bestellen

in vs. 4, of met voortbrengen in vs. 3, is niet te beslissen. Op zulk ene vrije aanhaling van teksten is het woord van Schultz toepasselijk, dat wij bij Exod. 20:6 aanhaalden.

Hoe letterlijk is deze profetie vervuld! Menigmaal was de Heere in levensgevaar, doch niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen, n toen Zijne ure gekomen was, toen gaf Hij zich vrijwillig over en zelfs op het kruis, geheel in de macht Zijner vijanden zo het scheen, gaf Hij Zijnen geest over in de handen Zijns Vaders. Hij gaf Zijn leven, om het weer te nemen, in onderscheiding van een bloot mens, die wel zijn leven kan geven, maar het niet weer kan nemen. De aarde zelf is een groot eiland, van rondom omringd en doorsneden van water: "zij is gegrond op de zeeën. " Doch onder de benaming van "de eilanden" wordt in de Schrift bijzonder ons werelddeel, Europa bedoeld. De aardrijkskundigen weten, dat geen werelddeel met zo vele zeeën en rivieren doorsneden, en daardoor in zo veelvuldige eilanden verdeeld is als Europa, terwijl Azië en Afrika meer vast land met uitgestrekte woestijnen zijn. Ten tijde van Jesaja was Europa nog maar gedeeltelijk bekend en nog minder vervuld. Rome was pas gesticht. Daarom is het te treffender, dat deze zo vele eeuwen voorspelde zegen zo kennelijk is vervuld geworden, reeds kort na ‘s Heren hemelvaart, en dat hij vervolgens altijd vollediger vervuld werd; want het is voornamelijk in Europa, dat de leer des Heren het eerst bekend gemaakt en verbreid is.

De meest verwijderde volken wachten op Zijne wet, op Zijn Evangelie; welkom is het, wat zij lang hadden gewacht. Zij zullen Zijne discipelen worden, aan Zijne voeten zitten en gereed zijn om te ontvangen de wet van Zijnen mond. Willen wij onze roeping en verkiezing vast maken en zal de Vader een welgevallen in ons hebben, zo moeten wij zien, horen, geloven in en gehoorzamen aan Christus; wij moeten komen door Zijne bemiddeling, ontvangen van Zijne volheid, geleid worden door Hem in de wegen van waarheid en gerechtigheid. (HENRY en SOORT).

Alzo zegt God, de HEERE, die in waarheid God is in tegenoverstelling van ingebeelde goden der Heidenen, die de hemelen geschapen en dezelve uitgebreid heeft, die de aarde uitgespannen heeft, en hare gehele uitgebreidheid heeft toebereid, en wat daaruit voortkomt, hare dieren en planten (Gen. 1:11 vv. 20 vv.), die de volke, dat daarop is, de adem des levens geeft, en de geest degenen, die daarop wandelen, allen levendige wezens, mensen en dieren.

Ik, de HEERE, de oneindige oorsprong van alle zijn en leven, de almachtige Schepper van hemel en aarde, die krachtens deze Zijne oneindigheid en almacht ook in staat is te volbrengen, wat Hij beloofd heeft, heb u, Mijn knecht, van wie in vs. 1 sprake was, geroepen in gerechtigheid 1), en Ik zal u bij uwe hand grijpen om u op de wegen, die Ik u heb aangewezen, te leiden en bij het werk te sterken; en Ik zal u tegen de u en uwe zaak bedreigende gevaren behoeden, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, om tussen Mij en hen, in plaats van het Oude Verbond, dat zij niet hebben gehouden, een Nieuw Verbond op te richten (Hoofdstuk 54:10; 61:8. Jer. 31:31 vv. Ezechiël. 16:60 vv. 37:26), en aan de andere zijde heb Ik u tot een licht der Heidenen gesteld (Hoofdstuk 49:6. Luk. 2:32).

Het is Gods gerechtigheid, die in ‘t verwekken, zenden, leiden van dezen knecht vooral openbaar moest worden, daar God Hem zendt als de volmaakt rechtvaardige, Hem met goddelijke gerechtigheid Zijn werk en lijden vergeldt, door Hem het recht op aarde laat verwinnen en geldend maakt, door Hem de wet der gerechtigheid onder de mensen vervult en volmaakt, en de onrechtvaardigen rechtvaardig maakt.

Twee der heerlijke zegeningen, die Christus aan de wereld der Heidenen mededeelde, waren licht en vrijheid. Hij was geschonken tot een Licht der Heidenen, niet alleen om aan hen te openbaren, wat zij moesten weten en hetgeen zij anders nooit konden geleerd hebben, maar om zelfs de ogen der blinden te openen, opdat ze dit mochten weten; want Hij vertoont door Zijn Geest in Zijn heilig Woord het aan te nemen voorwerp, en door diezelfden Geest in het hart te storten, bereidt Hij het oog der ziele voor, om dit van nabij te beschouwen, er op te verlieven en het aan te nemen. Met het Evangelie kwam er een groot licht, hetwelk degenen bescheen, die in het land der duisternis gezeten waren (MATTHEUS. 4:16. Joh. 3:17).

Ik zal u zenden, om in Israël en onder de Heidenen (Hoofdstuk 49:8 vv.) te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis 1) en uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten 2).

Moet onder "het licht der Heidenen" in vs. 6 een geestelijk licht worden verstaan, zo moeten ook de duisternis en de gevangenis hier geestelijk worden opgevat.

De begrippen der blindheid en gevangenschap zijn in ‘t verband der plaats in allen geval identiek (van gelijke betekenis), gelijk reeds het laatste woord "die in ‘t duister zitten" bewijst.

Wat Cyrus doet is niets meer, dan dat hij de afgodische volken in verschrikking brengt en de ballingen uit hun ballingschap vrijlaat (Hoofdstuk 41:2 vv. 25); maar Jehova’s knecht opent blinde ogen; de bevrijding, die Hij aanbrengt, is dus niet slechts verlossing uit lichamelijke, maar ook vooral uit geestelijke dienstbaarheid. Hij voert Zijn volk, maar ook de Heidenen uit de nacht tot licht; Hij is Verlosser van alle verlossing-behoevenden en heilverlangenden.

Al wat hier genoemd wordt zijn werken van barmhartigheid, die in een letterlijken en geestelijken zin vervuld zijn. Deze tweevoudige zin maakt één volkomen zin, gelijk de twee zijden van enen penning een volkomen penning uitmaken.

Ik ben de HEERE (vs. 6), dat is Mijn Naam, 1) de Naam, die Mij als de enig waarachtigen God kentekent, en Mij herinnert aan de betoningen van Mijn leven, Mijne macht en genade van ouds af (Exod. 3:15; 6:2. vv.) en Mijne eer, dat Ik de enig waarachtige God hen, zal Ik genen anderen geven, door nog langer te dulden, dat enig ingebeelde god naast Mij zou worden vereerd en aangebeden (Hoofdstuk 48:11), noch Mijnen lof de gesnedenen beelden; daarom zal Ik de afgodendienst beginnen uit te roeien door Cyrus, en zal dien volkomen vernietigen door Mijnen knecht.

De naam Jehova nu is een naam van Gods Wezen, in welken alle Gods volmaaktheden, Zijne onafhankelijkheid, onveranderlijkheid, eenvoudigheid, alwetendheid, genade, overaltegenwoordigheid, eeuwigheid enz. begrepen werden, in welken Naam derhalve alle Zijne inwendige heerlijkheid gegrond wordt. Derhalve is deze Naam Hem allermeest eigen en volstrekt onmededeelbaar, waarom hij ook Zijn gedenknaam genoemd wordt (Exod. 3:15. Ps. 135:13 en 102:13. Hos. 12:6).

Ziet, de voorgaande dingen zijn gekomen; 1) wat Ik te voren voorspelde, is op de juisten tijd nauwkeurig vervuld, en nieuwe dingen verkondig Ik, zaken, die nu nog in de toekomst liggen; eer dat zij uitspruiten, eer er nog de minste aanwijzing is, dat zij zullen geschieden, terwijl nog de dikste duisternis de aarde bedekt en het onmogelijk schijnt, dat deze duisternis ooit zou kunnen opklaren, doe Ik ulieden die horen. 2) Door voorzegging van deze verste toekomst bewijs Ik in veel hogere mate, dan door de openbaring van hetgeen nabij is, Mijne eeuwige kracht en Godheid (Hoofdstuk 41:22 vv.).

De voorgaande, of zoals ook vertaald kan worden, de eerste dingen zijn gekomen, zijn in vervulling getreden. Wat Ik reeds voorspeld heb, zegt de Heere, is reeds daadzaak, werkelijkheid geworden.

Waarom wijst de Heere er op? Om bij zijn volk het vertrouwen te wekken, dat wat Hij nu weer zal zeggen en voorspellen, ook evenzeer tot vervulling komen zal.

De Heere gaat hier vaderlijk met Zijn volk te werk. Zijn Trouw moet bij de Zijnen vertrouwen wekken. Hij steunt en sterkt het geloof door de openbaarmaking Zijner genade en ontferming. Wie Hij is en wat Hij gedaan heeft houdt Hij hen voor, opdat zal geloofd worden, wat Hij meer belooft.

(Vs 1-9). Wij vinden hier ene aanschouwelijke voorstelling van dien Gode welgevalligen dienstknecht, waarvan elke trek de belangstelling klimmen doet, die reeds de aanhef opgewekt heeft. Hij schreeuwt niet en roept niet, en verheft zijne stem niet op de straten, gelijk listigen volksleiders plegen, om langs zulk een weg vertrouwen en aanhang te winnen. Zijne gehele verschijning is aan het zachte lentewindje gelijk, dat verkwikking en lafenis aanbrengt, maar het reeds gekneusde riet niet verbreekt en geen rokend vlaswiekje uitblust. Wat zwak is en neergebogen en reeds der versterving nabij maar nog het minste spoor van vatbaarheid toont voor Zijnen weldadigen invloed, wordt door Hem zachtmoedig gespaard. Zo brengt Hij het recht, de waren godsdienst op zegevierende wijs aan het licht. Hij zelf wordt niet verduisterd of verbroken, evenmin als vlaswiek en rietscheut, maar helder straalt Zijn licht en moedig staat Hij pal, totdat Hij het recht op aarde gegrondvest heeft. Afgelegen kusten zien reeds met verlangen Zijne heilaanbrengende leer tegemoet, en geen wonder: De Almachtige, die de hemelen schiep en de aarde als een tapijt heeft uiteen gerold, die aan het mensdom de adem verleent en het leven onderhoudt van alle bewoners der aarde, die Almachtige heeft aldus tot Hem gesproken: "Ik, de Heere, heb U geroepen in gerechtigheid, Ik zal U bij de hand grijpen, en IK zal U behoeden, en Ik zal U geven tot een verbond des volks, " d. i. in U zal Ik een nieuw Verbond met Mijn volk maken: "tot een licht der Heidenen, om te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis,

en uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten. " En om nu een waarborg te geven, dat die verwachting, hoe hoog ook, gewis niet beschaamd zal worden, drukt de hemelse Spreker zijn eigen zegel op het woord, dat Hij Zijnen Profeet heeft doen horen. Hij kondigt Zich als de enigen Waarachtige aan, die Zijne eer aan geen anderen geeft, en nieuwe dingen voorspelt, die even zeker gebeuren zullen, als de vorige op Zijn wenk zijn verschenen. Wie mag Hij zijn? zo vragen wij met geklommen verwachting, wiens komst alzo aangemeld wordt? Wie Hij is-in ieder geval een Profeet, maar boven anderen toegerust met hemelse gaven en ten prooi aan diepe vernedering.

Dikwijls reeds hebben wij gelegenheid gehad de nauwen samenhang tussen Israël en zijnen Messias aan te wijzen, en zo ooit, dan wordt in dit Hoofdstuk duidelijk die waarheid verkondigd, dat Israël's voorspoed en tegenspoed, zijne verstrooiing en zijn herstel, geheel en al afhankelijk is en blijft van zijn gedrag jegens en zijne betrekking tot zijnen Messias, en dat niet alleen enkele personen in Israël, maar het ganse volk in zijne geschiedenis, veel overeenkomst met zijnen Messias, zodat beiden, èn volk èn Messias, met dezelfden naam worden genoemd. Om slechts een voorbeeld op te noemen: "Knecht Gods" heet niet alleen Kores, die in zo verre hij de middelaar was van de verlossing uit Babel, met recht een type kon zijn van de groten Middelaar, die het volk van ene eeuwige verwijdering uit Gods woningen zou redden; maar ook het gehele volk draagt de naam: "Mijn knecht, " en zo innig is deze samenhang tussen het volk en zijnen Messias, dat sommigen in al deze hoofdstukken niets dan het volk zagen, hetzij tegenover de Heidenen, of in zijn vroom gedeelte tegenover de ongelovigen in het midden van Israël zelf, terwijl anderen overal de Messias vermeenden te zien. De eersten alzo hebben de Messias, de laatsten daarentegen het volk te kort gedaan, terwijl in waarheid én volk én Messias daarin gezien moeten worden. Een nauwkeurig onderzoek van Jesaja 40-66 zal een ieder overtuigen dat, terwijl in Hoofdstuk 40-49 onder de benamingen "Israël" en "de knecht Gods" meer het volk wordt begrepen, omdat het volk er toe geroepen is, een strijder met en voor God te wezen en Zijne bevelen ten uitvoer te brengen, later onder diezelfde namen van "Israël" en "de knecht Gods" bijna uitsluitend de Messias moet worden verstaan. Hetgeen aan Israël, van wege de zwakheid des vlezes, onmogelijk was, heeft Hij verwezenlijkt. Hij, de ware Israëliet, de Israël bij uitnemendheid, de grote worstelaar met God voor de mensen en voor God met de mensen; de Knecht Gods is gehoorzaam geworden aan de wet, gehoorzaam tot aan de dood-ja tot aan de dood des kruizes. De diepe vernedering van de Messias blijkt ten duidelijkste uit de naam "Knecht, " Hem toegekend. Immers een knecht is iemand die aan een ander ondergeschikt is, en wiens taak meebrengt, dat hij de last hem opgedragen, volbrenge. Wanneer echter deze knecht diensten verricht die door geen ander buiten hem ooit volbracht zouden kunnen worden; wanneer de onderhorigheid niet ene altijddurende noch gedwongene is, maar veeleer voor enen bepaalden tijd, tot bereiking van een bepaald doel, vrijwillig is aangenomen, dan wordt de vernedering veranderd in verheerlijking. En dit te meer, zo door deze vrijwillige zelfverloochening uitkomsten worden verkregen, die anderszins onmogelijk zouden geweest zijn. Dat zulks van de Messias en het werk door Hem volbracht volkomen waar is, wordt door het Hoofdstuk, dat wij thans bespreken, bevestigd. Jesaja 49 begint met ene opwekking tot de eilanden en de volken van verre, om naar de Spreker te luisteren. Nooit en nergens heeft een dienaar des Heren verlangd, dat men naar hem zou horen-wel naar Jehova, in wiens naam hij sprak; de Heere alleen vordert van allen "hoort naar Mij. " Indien nu de knecht die

hier spreekt, begint met voor zichzelf dezelfde oplettendheid te eisen, die anders slechts door Jehova verwacht wordt, dan is hiermede aan dien Knecht de grootste heerlijkheid, ja de heerlijkheid Gods toegekend. De tijdelijke ondergeschiktheid van dezelfden knecht blijkt echter uit de verklaring, dat de Heere hem heeft geroepen, gelijk Jezus van Nazareth zo dikwijls later heeft verklaard, dat Hij één is met de Vader, en dat Hij evenwel gezonden is door dien Vader.

Zingt, alle gij volken der aarde! van wege zulk een heil, dat u wacht, een nieuw lied, gelijk het tot hiertoe in de heidenwereld en ook in Israël nog niet is gehoord, een lied, dat ten gevolge der nieuwe grote daden Gods uit dankbaarheid des harten voortkomt (Ps. 33:3), Zingt Zijnen lof van het einde der aarde, deze moet van het ene tot het andere einde weerklinken; gij, die ter zee vaart 1), gelijk de Feniciërs en andere ter zee varende volken, moet in dien lof instemmen, en al wat daarin is, wat in de zee leeft en zich beweegt (Ps. 96:11), gij eilanden en hun inwoners! met één woord: al wat leeft!

De zeevaart is ook dienstbaar geweest en is nog altijd dienstbaar aan de verkondiging van het Evangelie, niet alleen doordat er altoos ook enkele dienaars des Heren op de schepen, en niet enkel als ondergeschikten, maar ook als gezagvoerders varen, maar bijzonder door het overbrengen van zendelingen naar verre landen.

Gij, die ter zee vaart, brengt deze tijding uit Judea (waar Christus geboren is, geleefd heeft en het Evangelie verkondigd heeft) naar de afgelegenste delen der aarde, opdat die zich bij u mogen voegen in het zingen van Gods lof over de wonderbare goedertierenheid en genade aan u bewezen.

Laat de woestijn en hare steden 1) de stem verheffen tot verheerlijking Gods, met de dorpen, die Kedar bewoont, een wild strijdlustig volk, dat ene rondzwervende leefwijze heeft (Hoofdstuk 21:16 vv. Ps. 120:5); laat hen juichen, bezingende de roem van Jehova, die in de rotsstenen 1) wonen, gelijk die te Petra in het Edomieten-gebergte (Num. 20:17), en van de top der bergen af schreeuwen, dat die daarop wonen, mede uitroepen de ere Gods.

Of, in de rotsstad, de nu nog door hare ruïnen beroemde Wadi Musa. Zij, de inwoners van die stad, werden evenzeer opgeroepen om te juichen over het heil des Heren.

Duidelijk blijkt het hier, dat de Heere de heidenen oproept, om Zijnen Naam de eer te geven, de ere te geven om het heil, hetwelk Hij beschikt aan al Zijn volk, terwijl Hij Zijne vijanden bestrijdt en overweldigt.

Laat ze, alle die volken, de HEERE de ere geven, die zij tot hiertoe in de dienst hunner valse goden Hem onthouden hebben en Zijnen lof in de eilanden, in alle landen der heidenwereld (Hoofdstuk 41:1) verkondigen (Ps. 66:1 vv.).

De HEERE zal, opdat alle landen van Zijnen lof vervuld worden (Hoofdstuk 6:3; Habakuk. 3:3) uittrekken ten strijde tegen de afgodendienst, als een held, die reeds vele slagen zegenrijk

geslagen heeft; Hij zal de ijver, die een tijd lang als het ware onder de as

verborgen was, opwekken en tot ene heldere vlam aanblazen als een krijgsman, wanneer hij zich na een tijdlang rust tot nieuwen strijd verheft; Hij zal juichen, ja, Hij zal een groot getier maken, een sterk krijgsgeschrei aanheffen; Hij zal Zijne vijanden overweldigen 1) en als een held hen zonder moeite neder houwen.

De schildering is anthropomorphisch (in uitdrukkingen aan ‘t menselijke ontleend) sterk en stout, zo als dit de beslistheid en levendigheid der Israëlitische Godsidee toelaat zonder gevaar van misverstand.

Dit is ene geheel andere komst dan de straks getekende. Daar heet het van de komst des Heren: "Hij zal niet schreeuwen enz. " hier komt Hij als de Heere met Zijne legerscharen en haar wapengedruis, om Zijne vijanden te oordelen en Zijne aanbidders te verlossen. Het is des Heren komst in heerlijkheid.

Aldus wordt ook de voortgang van het Evangelie vertoond in Openbaring 6:2. Christus ging hier al overwinnende voort om meer en meer te overwinnen. Het ambt der Apostelen wordt hun strijd genoemd, en elk van hen was een krijgsknecht van Christus. En hun grote Veldheer zelf, met hen ten strijde getogen, zal hen ook tot naijver aanzetten en met grote jaloezie voor zijn Naam en eer doen ijveren.

Ik heb van ouds een tijd lang gezwegen, 1) zegt de Heere; Ik heb Mij stil gehouden, bij hetgeen op aarde geschiedt en Mij ingehouden, Mij teruggehouden van werkelijk ingrijpen (Hoofdstuk 57:11. Ps. 50:21), gelijk Ik gedaan heb sedert Ik Mijn volk hulpeloos aan zijne verdrukkers prijs gaf. Ik zal echter, nu uur en tijd van redding en verhoging is gekomen, uitschreeuwen kreunen als ene, die baart; gelijk zij lang zich inhoudt, maar eindelijk hevig uitbarst en niet ophoudt, voordat het kindeke geboren is, zo zal Ik na lang zwijgen niet rusten, voordat de verlossing en het heil van Mijn volk is tot stand gebracht; Ik zal ze verwoesten, en te zamen opslokken. 2)

Als er van God gezegd wordt, dat Hij van ouds, d. i. een tijdlang gezwegen heeft, dan wil dat zeggen dat Hij tot nu toe de gebeden om redding en verlossing van Zijn volk onbeantwoord heeft gelaten, dat Hij derhalve gewacht had om te redden. (Ps. 28:1. Habakuk. 1:13).

In het Hebr. Eschoom we-esch’afjachad. Beter: Ik zal zwoegen en hijgen tegelijk. Deze woorden worden in de grondtekst op het nauwst verbonden met de vorige: Ik zal uitschreeuwen als ene die baart. Het beeld wordt derhalve doorgetrokken. Gelijk ene barende vrouw, niet alleen schreeuwt maar ook zwoegt en hijgt, terwijl zij hare krachten inspant, opdat het tot de geboorte moge komen, zo ook wil de Heere zeggen, zal Ik Mij hier tonen. Ik zal niet rusten, maar alle krachten inspannen, opdat het tot een wedergeboorte van Mijn volk moge komen.

De Heere voorspelt het hier derhalve, dat Hij bezig is, iets heerlijk groots te voorschijn te brengen.

Ik zal, daar het werk, hetwelk Ik voor heb, tevens ene omkering der gehele wereld noodzakelijk maakt, bergen en heuvelen woest maken, dat zij kaal en naakt zijn; en al hun gras zal Ik door de gloed Mijner gerichten doen verdorren; en Ik zal de rivieren tot eilanden, tot droge waterloze streken maken, en de poelen uitdrogen, zodat de gehele gedaante der aarde ene juist tegenovergestelde zal worden.

En Ik zal de blinden 1) de leden van Mijn volk, wie hun vroegere misdaad en hun tegenwoordige straf alle geestelijke kracht om te zien, ontnomen heeft, leiden door de weg, dien zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben, omdat zij van wege hun geestelijke blindheid het doel Mijner raadsbesluiten, dat eerst door de uitslag openbaar wordt, verstaan. Ik zal de duisternis voor hun aangezicht, de toestand van ellende zonder uitzicht, waarin zij zich thans bevinden, ten licht maken, daar het nu blijkt, hoe getrouw Ik het gemeend heb, en a) het kromme tot recht, daar Ik alle hindernissen uit de weg ruim, die zich in het vreemde land tegen hun heil en hun redding stelden; deze dingen, die Ik hier heb genoemd, zal Ik hun doen en Ik zal hen niet verlaten, maar hen met alle macht der liefde aannemen.

Jes. 40:3, 4.

De blinden zijn hier de zondaren, die zich door God laten leiden. Een blinde moet geleid worden, en de weg, langs welken hij geleid wordt, kent hij niet, hij vertrouwt zich ganselijk toe aan zijnen geleider. Wij moeten ons laten leiden door God; daartoe moeten wij ons kennen en erkennen als geestelijk blinden, zo als wij werkelijk zijn. God kent ons als zodanig alleen, en daarom wil Hij ons leiden en leidt Hij ons werkelijk door Zijn woord en door Zijnen Geest langs de ons onbekende paden des heils naar de eeuwige vaderstad. Is het wonder, dat wij, wanneer wij ons aan Zijne leiding onttrekken, of er ons tegen verzetten. verloren gaan? .

Forerius zegt: de profeet voorspeld hebbende het verderf der goddelozen, verkondigt hier de verlossing der uitverkorenen. Deze noemde hij blinden, welke wandelden in de duisternis en afdwaalden op kromme paden. Hen heeft Christus tot zich gebracht door enen weg, dien zij niet kenden; want Hij heeft hen doen komen tot de wet der rechtvaardigheid, welke zij meenden te kunnen bereiken door hun verdiensten zonder het geloof.

Calvijn tekent terecht aan dat, het zijn de versaagden en hopelozen, die geen weg meer zien en geen uitkomst verwachten. Want wel wordt hier ook van de geestelijk ellendigen gesproken, maar wij moeten niet over het hoofd zien, dat ook deze woorden weer troostwoorden zijn voor het volk in de ballingschap. Deze worden hier gewezen op tijdelijke en geestelijke redding en verlossing, en in hen geheel de Kerk.

Maar die zich op gesnedene beelden verlaten, in plaats van op Mij te vertrouwen, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden, zij, die zich door Mijne tegenwoordige straffen niet tot bekering van hun afgoderij laten leiden; die zullen achterwaarts keren, getroffen door Mijne vernietigende macht, zullen zij te gronde gaan en met schaamte beschaamd worden.

Ps. 97:7. Jes. 1:29; 44:11; 45:16.

Vs. 14-17. Spotten wij niet met de sterke taal, waarin God wordt belichaamd, die gelijk een held voorttreedt, snuivend van toorn en gloeiend van strijdlust, luid schreeuwend als een, die haast, om ene nieuwe wereld voort te brengen; want de mens heeft de levendigste zinlijkste voorstelling nodig, om de persoonlijk werkenden God te begrijpen. En zien wij niet in de strijd der wereld met het woord Gods de trouwe waarheid van het beeld, dat bergen en heuvels verwoest worden en hun gras verdort, dat stromen en vijvers verdrogen? Dezelfde God, die, in gloed ontvlamd, bergen en heuvels verwoest, leidt door oneindige liefde gedrongen, blinden op wegen, die zij niet kennen, maakt duisternis licht en krommingen recht. Israël in zijne blindheid zou waarlijk de weg naar huis niet gevonden hebben, indien de Heere Zijn werk der genade niet besloten en uitgevoerd had. Het in de eerste plaats historisch bepaalde woord heeft echter de meest omvattenden zin van algemene waarheid: wat ware de mens zonder de onzichtbare leiding door de hand Gods? Een blinde op paden, die hij niet kent, van duisternis omvangen. Ook in Israël wilden velen, naar des mensen zin en wijze, hun eigene leidslieden zijn, of zij bouwden op de hulp van zelfgemaakte goden; die worden nu, wanneer zij de hand Gods gevoelen, door verterend gevoel van schaamte doordrongen.

Jehova's roemrijke gerustheid en heldendaden ontpoppen de valse goden tot diepe beschaming van hun vereerders. Want zo de valse godsdiensten vallen, wordt Israël's verlossing tegelijk de verlossing der Heidenen.

Hoort dan, opdat het u niet ga, zo als in vs. 17 gezegd is, maar integendeel de belofte in vs. 16 aan u vervuld worde, gij doven! gij leden van Mijn volk Israël, die u tot hiertoe voor alles, wat Ik in wet en profeten tot u gesproken heb, zo onvatbaar betoond heb, alsof gij niet kon horen! en schouwt aan, sluit niet verder in opzettelijken tegenstand de ogen, gelijk gij tot hier toe hebt gedaan, gij blinden; opent ze integendeel wijd, om te zien 1).

Deze roeping tot de doven om te horen en tot de blinden om te zien, komt overeen met die van de man met de verdorde hand in het Evangelie, die bevolen werd zijn hand uit te steken, hetgeen hij niet kon doen, want, zo hij niet getracht had dat te doen ter zijner herstelling zou hij nooit genezen zijn geworden, schoon zijn genezing niet aan zijn eigen doen, maar aan de Goddelijke macht was toe te schrijven.

Of zou u het verwijt niet gelden, dat Ik zo even gedaan heb? Ach! wie is er blind in de geestelijken zin van het woord, als Mijn knecht Jakob 1) (Hoofdstuk 41:8), en doof, gelijk Mijn bode, dien Ik zende, als dit Mijn uitverkoren volk, dat ene profetische roeping heeft voor alle overige volken der aarde? Wie is blind 2) gelijk de volmaakte, de aan God overgevene en wie is blind, gelijk de knecht des HEREN, die hem bij Zijne zegenrijke bedoelingen voor de wereld tot een middelaar dienen moet?

In Hoofdstuk 41:8 vv. werd de knecht van Jehova geliefkoosd en getroost, terwijl daar met afzien van de menigte, die van hare roeping was vervallen, dat ware Israël in aanmerking kwam, dat troost behoefde. In Hoofdstuk 42:1 vv. werd die Eéne op de voorgrond gesteld,

die als het centrum van dezen inwendigen kring van Israël en als hoofd van het lichaam van Israël is; op onze plaats daalt men weer van dat toppunt tot op de benedenste basis (zie op vs. terug en de knecht van Jehova wordt berispt en bestraft wegens de sterke tegenstelling, waarin zich zijn gedrag tot zijne roeping, zijne werkelijkheid tot zijn idee bevindt.

Zo duidelijk mogelijk blijkt het wel dat hier onder "knecht des Heren", niet de Messias is te verstaan, maar Israël zelf, in zijn verdwaasden en voor Gods Woord doven toestand. Want wel wordt Abraham's nakroost hier genoemd, bode Gods en volmaakte, maar dit ziet op zijn roeping onder de volken wat het eerste betreft, en wat het tweede aangaat, dit betekent eigenlijk, het aan God overgegevene. Vandaar dat de Heere God in de volgende verzen bestraffend en vermanend optreedt.

Gij ziet wel vele dingen, gij hebt vele bewijzen van Gods liefde en genade ondervonden, maar a) gij bewaart ze niet; neemt de daarin liggende vermaningen niet ter harte; ofschoon hij de oren opendoet, de aanhoudende prediking niet kan ontwijken, zo hoort hij toch niet, omdat het niet inwendig opneemt, wat het uitwendig verneemt; daarom heten zij terecht een doof en blind volk.

Rom. 2:2 vv.

Zo spreekt ook Paulus (2 Tim. 3:7) "die altijd leren en nimmermeer tot de kennis der waarheid kunnen komen. " Wij hebben dit in 't pausdom ondervonden. Het aantal leraars was groot genoeg, er waren toehoorders in menigte, en toch, wie was er onder zo groot ene menigte van leraars en toehoorders, die een vers uit de psalmbundel, een van de tien geboden, een gedeelte van het "Onze Vader" waarlijk in zijn binnenste gevoelde.

De HEERE had, ondanks zulk ene onvatbaarheid en geestelijke blindheid en doofheid van Israël, waardoor het een onverbeterlijk volk blijkt te zijn, toch nog in Zijne genade lust aan hem, daar Hij altijd voortgaat Zich te openbaren en Zijn raadsbesluit tot zaligheid te verwezenlijken; dat doet Hij om Zijner gerechtigheid 1) wil, in welke Hij de eens gegevene toezeggingen en beloften trouw wil volbrengen; Hij maakte hem groot door de wet, en Hij maakte hem heerlijk 2) door de vervulling der daarin vervatte beloften.

Gerechtigheid heeft hier de betekenis van waarheid en trouw. Zijne gerechtigheid is voor al Zijn volk en gunstgenoten, genadevolle waarheid en lieflijke trouw. Van Zijne gerechtigheid ervaren Zijne kinderen de lieflijke, Zijne vijanden de gestrenge zijde.

Letterlijk staat er: Hij heeft groot gemaakt een wet en heerlijk gemaakt. Onze Staten-Overzetters hebben er het woordje door tussen in gevoegd en daarom het groot en heerlijk op Israël toegepast. De Engelse vertaling heeft: Hij zal de wet groot en heerlijk maken. Anderen vertalen: (Del.) Hij gaf een wet groot en heerlijk. Nog anderen (Cheyne): Het was Jehova's genot om Zijner gerechtelijke wil te maken een wet groot en heerlijk.

Henry tekent aan: De wet is waarlijk eerwaardig om de grote dingen, welke zij in zich behelst, en als de mensen dezelve niet willen verheerlijken door ze te gehoorzamen, zal God zelf die verheerlijken door hen wegens hun ongehoorzaamheid te straffen.

Maar van dit welgevallen Gods in hen, geeft wel Israël's tegenwoordige toestand niets te aanschouwen, nu is het integendeel in zijne ballingschap een beroofd en geplunderd volk, een volk, dat geen eigen koninkrijk, geen vaderland gene heilige stad en geen tempel meer heeft; zij zijn allen in 't land der ballingschap verstrikt in de holen en verstoken in de gevangenhuizen, in ellendige en smadelijke slavernij overgegeven; zij zijn tot enen door van vreemde volken geworden, en er is niemand, die ze redt, gene menselijke macht zou ze uit de diepe vernedering kunnen opheffen; zij zijn geworden tot ene plundering, en niemand zegt: Geeft ze weer; onder alle mensen denkt er niemand aan, om een enkel woord ten hunnen behoeve te spreken.

Indien nog maar Israël ten minste die schreeuwende tegenspraak, waarin zijn tegenwoordige toestand met zijne oorspronkelijke heerlijkheid staat, wilde ter harte nemen en ophouden doof en blind te zijn! maar wie onder ulieden neemt zulks ter oren? wie merkt op, zo vraag ik, de profeet, om u, mijn volk! tot nadenken te brengen, en wie hoort, wat hierna zijn zal? Gij zijt even onverschillig omtrent uw toekomstig lot.

Wie, vraagt het u zelven af, heeft Jakob tot ene plundering overgegeven aan de vijandelijke machten, en Israël de rovers? Is het niet de HEERE, Hij, tegen wie wij, want ik zonder mij zelven van het geheel des volks niet uit (Ezra 9:6 vv.) gezondigd hebben? want, is het niet alzo? zij wilden niet wandelen in Zijne wegen, en zij hoorden niet naar Zijne wet. 1)

De Profeet wijst zijn volk op de eerste oorzaak der ellende. Zo dikwijls zoekt men het bij de tweede oorzaken, en van daar dat de roede dan ook geen vruchten draagt. De Profeet toont hier het nauwste verband aan tussen Israël's straf en Israël's zonde, of tussen Israël's zonde en Israël's straf, en, terwijl hij zich zelven er bij insluit, spreekt hij van de ongerechtigheid, opdat het in waarheid tot erkentenis van zonde zou komen en de weg gebaand tot wegneming van de roede en opheffing van de straf.

Daarom heeft Hij over hen uitgestort de grimmigheid Zijns toorns en de macht des oorlogs; de legerscharen der Chaldeeën (2 Kon. 24 en 25) heeft Hij als een verterend vuur tegen hen opgewekt; en Hij heeft ze door middel van dit vuur rondom in vlam gezet, zodat zij helder opbranden; doch zij, die reeds midden in de vlammen zijn, merken het niet, dat dit alles alleen ene welverdiende straf van God is; en Hij heeft ze in brand gestoken, Hij heeft, nadat alle steden en plaatsen in het land te gronde waren gegaan, ten laatste ook Jeruzalem met de tempel tot een puinhoop doen worden; doch zij nemen het niet ter harte.

Nu zouden wij zeggen, is het met Israël tot een einde gekomen; doch nu volgt onmiddellijk (Hoofdstuk 43:1) de heerlijkste troost.

HOOFDSTUK 43.

DE KERK HEEFT VERTROOSTING IN CHRISTUS EN ZIJN LIJDEN.

IV. Vs. 1-28. De vierde rede. Nadat de tijd van straf in Hoofdstuk 42:24 v. eindigt, neemt de Heere Zijn volk dat Hem dierbaarder is dan de grootste en heerlijkste volken der wereld, weer in genade aan. Hij heeft, als een waar Vader aan zijn ongehoorzaam kind de straf niet mogen onthouden, en daarom de golven van ongeluk en de vlammen van loutering over zijn hoofd laten in elkaar slaan; maar Hij zelf gaat met hen door water en vuur, opdat het niet verdorven worde, en nu geeft Hij volken voor hen, om het uit de gevangenis los te kopen, en zal Hij het uit zijne verstrooiing verzamelen van alle vier de wereldstreken af (vs. 1-7). De rede verkrijgt hierop ene nieuwe wending. De Heere, die de zo even beloofde verlossing van Zijn volk, lang voordat zij plaats heeft, aankondigt, gaat even als Hij reeds vroeger gedaan heeft in enen strijd met de heidense volken, waartoe Hij ook zijn volk roept, dat tot hiertoe zo doof en blind was, maar waaraan oren en ogen om te horen en te zien geenszins ontbraken. De heidenen hebben genen onder hun goden aan te wijzen, die ooit iets toekomstigs voorzegd had, maar Israël weet een zeer bepaald getal te noemen, dat hem ene profetie van zijnen God geworden is, waaraan de wereldgeschiedenis ook de vervulling heeft aangebracht. Gelijk het nu daarin het bewijs heeft, dat zijn God alleen de waarachtige God is, zo heeft het daarin ook de verzekering, dat de voorzegging van zijne aanstaande verlossing verwezenlijkt zal kunnen worden ondanks alle hindernissen (vs. 8-14). Ten tweede male verkrijgt de rede ene wending. De oplossing verkondigende van het Chaldeeuwse wereldrijk als die om Israël's wil plaats heeft, wijst de Heere terug op de verlossing uit Egypte en de wonderen in de Schelfzee. De glans der heerlijkheid van deze gebeurtenis uit de voortijd zal nu verbleken voor de glans van hetgeen Hij met Zijn volk voorheeft, namelijk het enen weg te banen door de onherbergzame woestijn en het waterstromen te laten vloeien in de dorre plaatsen, en in dezen zegen ook de onbezielde schepping te laten deelnemen. Maar het is niet de verdienste der werken van de zijde van Israël, waarom zulke grote dingen aan het volk geschieden, maar vrij genade, die de zonde draagt en ze uitdelgt (vs. 15-25).

Maar nu, 1) nadat gij in de ballingschap (Hoofdstuk 42:24 vv.) zulk ene zware straf hebt geleden (Hoofdstuk 40:2) en de liefde, die achter dien toorn zich verborgen had, zich weer openbaren kan (Hoofdstuk 48:9 vv.), alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob! de Heere, die uit de verstorven leden van Abraham en van zijne vrouw u als uit niets heeft voortgebracht (Gen. 18:10 vv. Rom. 4:17 vv. Hebr. 11:11 vv.), en uw Formeerder, o Israël, die de zeventig van Jakob's huis, welke naar Egypte kwamen, daar tot een groot volk heeft doen worden (Exod. 1:1 vv. Hand. 7:17): Vrees met, dat gij in dezen nood zoudt omkomen; dat kan en mag niet geschieden, daarvoor staat uwe gehele vroegere geschiedenis u borg; want Ik heb u verlost uit Egyptes vijandige overmacht, die u dreigde te vernietigen (Exod. 3:7 vv.); Ik heb u daarna, als het verbond aan de Sinaï werd gesloten, bij uwen naam geroepen, uwen naam uitsprekende, en tot u gezegd: gij zijt de Mijne 1) (Exod. 19:4 vv.

Duidelijk geeft de grondtekst aan door dat maar nu, dat de Heere nu Zijn aangezicht in liefde weer wendt tot Zijn volk, nadat het zo lang in toorn op hen heeft neergezien.

Met het slot van het vorig vers had men mogen verwachten, dat de Heere Zijne oordelen zou aankondigen en zijne straffen verder blijven oefenen, maar neen, de Heere komt hier met het: vreest niet. Ja, hoe zondig en diep ellendig ook Israël's toestand was, het was toch door Hem geformeerd. En gelijk Hij op geestelijk gebied het werk Zijner handen niet laat varen, alzo zou Hij zich ook betonen aan het diep ellendig Israël. Jakob-Israël werd door de Heere niet vergeten. Als Hij het in de engte had gedreven, zou Hij zich ook betonen een machtig Uithelper te zijn.

Daarin lag de vaste grond der hope voor Israël's behoud. Omdat het Gods heerlijk verlost en duur gekocht eigendom was, zou het niet uitgeroeid worden. Heerlijk beeld der Kerk. Omdat de Kerk, die zalig wordt, door de Drie-enigen God gekend wordt als Zijn eigendom, daarom zal ook geen helse macht haar overweldigen, maar zal zij eenmaal heerlijk verlost worden.

Deze uwe verkiezing, die nog vast staat, beschermt u ook heden tegen de vernietigende macht ook van de allervijandigste krachten, en redt u ook door de allergrootste, schijnbaar niet te ontkomen gevaren heen (Ps. 66:10 vv.). Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, om de wille van deze uwe verkiezing, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen-denk aan de geschiedenissen van Schelfzee en Jordaan (Exod. 14:15 vv. Joz. 3:14 vv.); wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken 1) denk aan de geschiedenis van Daniël's drie vrienden (Dan. 3:19 vv.).

Door water en rivieren, alsmede door het vuur en de vlammen te gaan, zegt in de stijl der Hebreeuwen, aan zware ellende en de meest dreigende gevaren blootgesteld te wezen.

Als zij door wateren van verdrukking en het vuur der onheilen of der beproeving moesten gaan, en zich in de moeilijkste en treurigste omstandigheden bevinden, zou Hij hen bij de hand vatten en hen door het zelf heen leiden, zodat geen stroom hen overvloeien, geen vuur hen branden zou.

Want Ik ben de HEERE, uw God, de Heilige Israël's, uw Heiland, 1) en kan u daarom niet aan uw lot overlaten; Ik heb Egypte, Morenland, Ethiopië en Sheba, Meroë (Gen. 10:7) gegeven tot uw losgeld in uwe plaats, daar Ik tot uwe bevrijding door de Perzischen koning Cyrus vast besloten ben.

Beter: Want Ik, de Heere, ben uw God, de Heilige Israël's, ben uw Heiland. De Heere bepaalt hen er dus bij, dat Hij hun Verbonds-God is, dat Hij, de Heilige Israël's hun Heiland, hun Verlosser is. Zijn eer als de HEERE en zijn roem als de Heilige is er mee gemoeid, om hen weer uit de slavernij te verlossen. Ook van het geestelijk Israël geldt dat in de hoogste mate.

Van toen af, 1) dat gij als de nakomelingschap van Abraham, mijnen vriend (Hoofdstuk 41:8) kostelijk zijt geweest in Mijne ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, is uw voorrang boven anderen openbaar geworden, en Ik heb u als het volk van Mijn eigendom lief gehad; daarom heb Ik, gelijk Ik in vs. 3 zei, gewone mensen, waaraan Ik gene bijzondere waarde hechtte,

omdat zij in gene bijzondere betrekking tot Mij staan (Jer. 32:20), in uwe plaats gegeven, en volken, als de daar genoemde, in plaats van uwe ziel, 1) om uwe vrijheid te kopen (Spr. 11:8; 21:18).

In het Hebr. Meeascher. Beter: Daarom dat. De Heere geeft hier aan, waarom Hij volken, mensen, in hun plaats tot een losprijs, tot een losgeld heeft gegeven. Het is omdat zij kostelijk zijn in Zijne ogen, verheerlijkt zijn geweest en Hij hen heeft liefgehad. Deze losprijs is het los- of zoengeld voor begane overtredingen.

Waarschijnlijk was Cyrus van mening ook deze landen te veroveren, daar de Egyptenaren als landgenoten van Croesus en van de Babyloniërs zijne vijanden waren; intussen volbracht dit eerst zijn opvolger Cambyses (Ezra 1:4). Als veroveraar van het Babylonische rijk had hij nu aanspraak op de Israëlieten, die Babylonische onderdanen waren. Jehova zal echter, daar de Israëlieten moeten vrij worden en naar huis terugkeren, door de onderwerping van andere volken hem schadeloos stellen, gelijk Hij desgelijks Nebukadnezar (Ezechiël. 29:18 vv.) zijne vergeefse pogingen voor Tyrus met Egypte vergoedde.

Dat eerst Cambyses en niet Cyrus Egypte veroverd heeft, die dit slechts voornam (Herod. 1:153), vermindert de waarheid der belofte niet; genoeg, dat Egypte en de naburige rijken door de nieuwe Perzische macht onderworpen werden, terwijl het Joodse volk door deze zijne verlorene vrijheid wederkreeg.

Ene schone dichterlijke voorstelling; wanneer het ongeluk der slavernij en overheersing van het ene volk op het andere vergaat, worden deze laatsten gezegd, in verbloemde taal, het losgeld der eerste geweest te zijn.

a) Vrees dan niet, als zou iets uw terugkeren tot het vaderland, waartoe Ik besloten ben, kunnen ophouden; want Ik ben met u en zal ook weten te volbrengen, wat Ik besloten heb; Ik zal uw zaad, het hoofdbestanddeel van uw volk, van de opgang der zon, van het oosten van Babylonië brengen, en Ik zal u verzamelen van de ondergang, zo ver gij naar het westen onder de volken der aarde verstrooid zijt (Hoofdstuk 11:11 vv.).

Jes. 44:2. Jer. 30:10; 46:27.

Ik zal zeggen tot het noorden: Geef wat gij van Mijn volk bezit, en tot het zuiden: Houd niet terug degenen, die uit hun ellende (Hoofdstuk 42:22) vrij naar hun land moeten terugkeren; breng integendeel onder uw geleide en met uwe hulp (Hoofdstuk 14:2) Mijne zonen van verre en Mijne dochters van het einde der aarde. 1)

Hij zou de verstrooiden onder alle andere volken bijeen vergaderen en doen delen in de zegeningen van het algemeen. Sommige Joden waren door alle gedeelten van het Babylonisch rijk verspreid, doch God wist de welmenenden, de ware godvruchtigen, die lust hadden Hem in waarheid en oprechtheid te dienen, wel uit alle oorden bijeen te roepen en hen met de overigen tot hun land te doen wederkeren, hoe ver zij ook van de hand mochten zijn.

Een ieder, die naar Mijnen naam genoemd is, alle Mijne kinderen, en dien ik geschapen heb tot Mijne eer, met het doel, dat hij Mij verheerlijke; dien Ik geformeerd heb, dien Ik ook gemaakt volmaakt heb tot vaten Mijner barmhartigheid en tot dragers van de rijkdom Mijner genade.

Dit kan men gedeeltelijk vervuld houden bij de wederkering van de Joden uit Babel, en uit de landen dier heerschappij; maar tevens geven de woorden te kennen ene algemene herstelling van dat volk (zie Hoofdstuk 11:11, 12). Of men kan de plaats verklaren van Gods vergaderen van de uitverkorenen tot één lichaam (zie Efeze 1:10. Jes. 64:7). De uitdrukkingen geven dan hier te 7kennen het inbrengen der Heidenen tot de kerk, hun aanstelling tot mede-erfgenamen en hun vereniging tot één lichaam met de Joden; want de Heere heeft hen geschapen tot Zijne heerlijkheid, en opdat zij zouden verkondigen de deugden desgenen, die hen geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht (1 Petrus 5:9, zie Hoofdstuk 49:5 Amos 9:12. Joh. 11:52). De bekering van de Joden en het ingaan van de volheid der Heidenen tot de gemeente des Heren, zullen gelijktijdig zijn, en elk dier dingen zullen dienen tot onderlinge hulp en voorzetting van elkaar (zie Hoofdstuk 66:12, 19

De Heere gebruikt hier drie woorden: scheppen, formeren en voleindigen, want het laatste woord heeft die betekenis. Het is om aan te duiden, dat al wat Israël is en wat Israël zal worden alleen door Hem, de Heere, is.

Breng voort, zo is Gods bevel aan mij, Zijnen Profeet, daar Hij nu de gerechtshandeling van Hoofdstuk 41 weer opneemt, het blinde volk tot de gerichtsplaats, het volk, hetwelk ogen heeft, en de doven, die oren hebben, namelijk Israël, dat zich zo onopmerkzaam betoont, hoewel het zoveel had te zien en te horen en nog heeft (Hoofdstuk 42:19 vv.).

Laat tevens al de Heidenen op dezelfde plaats samen vergaderd worden, en laat de volken voor het tribunaal des verstands verzameld worden, want zij moeten te meer bij deze handeling tegenwoordig zijn, daar het hun goden aangaat; wie, welke god, onder hen, onder de Heidenen, zal dit, wat in vs. 3 vv. is voorzegd, reeds nu, terwijl vóór de vervulling nog ongeveer 170 jaren moeten voorbijgaan, verkondigen? (het werkelijk standpunt van Jesaja verraadt zich in onderscheiding van het ideaal-profetische, ook hier). Of laat hen ons doen horen de vorige dingen, hoe zij in vorigen tijd profeteerden en aanwijzen hoe het daarna vervuld werd; laat hen hun getuigen voortbrengen voor Mij en de Mijnen (Hoofdstuk 41:22), opdat zij gerechtvaardigd worden, dat die het aanhoren hoe zij bewijzen van hun godheid hebben gegeven; en het alzo blijke dat zij meer dan dode afgoden zijn, en men het horen en zegge, het daadzakelijk bewijs erkennende: Het is de waarheid, het is alles, gelijk de getuigen hebben meegedeeld.

Maar zij blijven uit, die getuigen, van welke zo even sprake was! De Heidenen kunnen niemand voorstellen, die ten gunste hunner goden met een bewijs kan voorkomen. Gijlieden zijt Mijne getuigen, o kinderen Israël's! spreekt de HEERE: welk ene onbedriegelijke kennis Ik van de toekomst bezit; want gij hebt daarvoor bewijzen in menigte, en gij zijt getuige, Mijn knecht, dien Ik uitverkoren heb (Jes. 41:8). Door middel van het verbond, waarin gij tot Mij zijt geplaatst, hebt gij reeds zoveel gehoord en ervaren, wat duidelijk bewijs voor Mijne

eeuwige kracht en Godheid is. Ik heb u veel laten ondervinden, opdat gij het weet, en Mij gelooft, en verstaat, dat Ik Die ben, namelijk de alleen ware God in tegenstelling van de nietige afgoden der Heidenen, opdat gij weet, dat a) vóór Mij geen God geformeerd is, en na Mij geen zijn zal. 1) Ik ben van eeuwigheid af alleen God geweest, zal het ook in alle eeuwigheid zijn, maar dat ook de door kunst gevormde en vergankelijke beelden, welke de Heidenen dienen, god zouden zijn, is in tegenspraak met zich zelven.

Jes. 41:4; 44:8; 45:21. 13:4.

In vs. 7-10 worden Israël en de volken weer opgeroepen om te getuigen wie waarlijk God is. God staat ook nu weer aan de ene en Israël en de Heidenen aan de andere zijde. De Heere roept de Heidenen op, opdat zij van hun afgoden het getuigenis mogen afleggen, wie van deze te voren heeft geprofeteerd, en zó geprofeteerd, dat het werkelijk is vervuld geworden, dat een ieder moet zeggen, dat is waar.

De Heidenen zwijgen echter, zij kunnen geen enkele profetie voorbrengen. En nu spreekt de Heere Zijn volk toe, hetwelk Zijne getuige is en tevens, uit kracht van het Verbond, Zijn knecht. Dat Israël heeft o zo duidelijk de bewijzen van Gods bestaan ervaren, en dat Israël zal moeten getuigen, dat de Heere alleen God is, dat vóór noch na Hem er geen God zal wezen. Hij is de geheel Enige, die waarlijk bestaat. Zijn Zijn heeft geen aanvang en geen einde.

Ik, Ik ben de HEERE, ben uitsluitend en alleen datgene, wat de naam van Jehova te kennen geeft, de Zijnde en als levend Zich openbarende (Hoofdstuk 42:8), en er is geen Heiland behalve Mij; want slechts Hij, die naar Zijn wezen de Heere is, kan Zich in Zijne werken als Helper en Redder betonen.

Ik heb, om uit de laatsten tijd een voorbeeld van Mijne wetenschap te noemen, verkondigd wat door en aan Sanherib zou geschieden (Hoofdstuk 36 en 37), en Ik heb overeenkomstig Mijne belofte, verlost uit de groten nood, waarin zich Jeruzalem bevond, en Ik heb het ook, lang voordat het geschiedde, doen horen, om u een bewijs te geven van Mijne waarachtige Godheid, en geen vreemd god (Deut. 32:16. Jer. 3:13) was onder ulieden, die zodanige dingen gedaan heeft, hoewel gij u dikwijls aan vreemde goden met uw hart hebt gehangen; en gij zijt Mijne getuigen, dat alles in waarheid is, gelijk Ik hier zeg, spreekt de HEERE, getuigen, dat Ik God ben, de alleen Sterke, de absoluut Machtige, die over het tegenwoordige en over de toekomst gebied voer.

Ook eer de dag was, 1) van eeuwigheid af, ben Ik de absoluut Machtige, de alleen Sterke, en er is niemand, die uit Mijne hand redden kan, die het door Mij ten gunste van Mijn volk besloten genadewerk kan verhinderen; Ik zal hetgeen Ik besloten heb, werken, en a) wie zal het keren, 1) dat ook niet werkelijk wordt volbracht, wat Ik Mij heb voorgenomen?

Jes. 14:27.

Anderen vatten het op in de zin: van dezen dag, of in de zin dat Israël en de Heidenen het nu, van dien dag af zullen zien, dat de Heere de alleen machtige God is, die God, die

alleen Zich als de waren God openbaart. In elk geval wil de Heere God het aan zijn volk betuigen, dat de tijd der ballingschap ten einde loopt, en Hij bezig is de vijanden van zijn volk te verpletteren.

De afgoden waren van gisteren, maar de God van Israël van eeuwigheid. Waarheid is ouder dan dwaling en Jehova zal verheerlijkt worden, als de beelden zijn vernietigd en de afgoderij niet meer is. De grote God verheft Zich, dat Hij alleen Redder is. Welke zijn de bewijzen? 1. Hij heeft ene oneindige en onbedriegelijke kennis, gelijk blijkbaar is uit de voorzeggingen van Zijn woord. Hij toonde of verkondigde nooit iets, dat niet vervuld is. 2. Hij heeft ene onweerstaanbare macht, gelijk blijkt uit de werken Zijner voorzienigheid. God heeft niet alleen voorzien en voorzegd, wat niemand anders kon voorzien, maar Hij heeft ook gedaan, wat niemand anders doen kon. De levende God zal werken wat Hij bepaald heeft, beide in genade en oordeel. (HENRY en SOORT).

De Heere God openbaart hier Zijne onweerstaanbare Almacht. Dat Israël tot nu toe in druk en ellende heeft verkeerd het was, dewijl het Zijn wil was. Hij heeft hun vijanden macht gegeven om over hen te heersen, maar nu Hij weer zal optreden als hun Verlosser, nu is er geen vijand zo sterk en geen volk zo machtig, dat Zijne plannen kunnen verijdeld worden en Zijn werk vernietigd. Hieraan heeft dan ook alle eeuwen door Gods volk in de bangste tijden zich vastgeklemd, als het bad en smeekte om uitredding en verlossing.

Alzo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israël's, (vs. 3; Hoofdstuk 41:14 nader sprekende over het werk alsof het reeds volbracht ware. Om ulieder wil, 1) om uwe zaak, uw belang te behartigen en uit te voeren, heb Ik degenen, van wie in Hoofdstuk 41:2 vv. en 25 sprake was, de Medo-Perzischen koning Cyrus, naar Babel gezonden en heb hen allen vluchtig doen nederdalen, 2) te weten de Chaldeeën, in de schepen, waarop zij juichten. Door de inval van Cyrus heb Ik zulk een schrik onder de anders dappere Chaldeeën verwekt, dat zij zich in allerijl, al vluchtende in de schepen begaven.

Dit is, om uw zaak te behartigen, om u van een slavenvolk weer een vrij volk te maken, om u te verlossen uit de macht van de overweldiger. Men lette er echter op, dat de zaak van Israël hier inzonderheid is de zaak van de knecht des Heren.

In het Hebr. Horadthi barichim. Beter: Ik zal hen als vluchtelingen doen neerstorten. De Heere zegt hier dat Hij om Israël's wille d. i. om de knecht des Heren wille, Hij niet alleen de werktuigen van Zijn oordelen tegen Babel naar Babel heeft gezonden, maar ook dat Hij nu bewerken zal, dat zij al vluchtende, als vluchtelingen zich hals over kop zullen werpen in de schepen, waarop zij vroeger, als zij overwonnen hadden of een rijke lading aanbrachten, jubelden en juichten. De Chaldeeën bevoeren niet alleen de Eufraat, maar ook de Perzische golf en lieten hun schepen voornamelijk bouwen door de Feniciërs.

Ik ben, zo bewijs Ik daardoor, dat ik zo velen, vreemden en inboorlingen uit Babel naar de zuidelijke zeezijde henendrijf, de HEERE, uw Heilige; want als zodanig kent en erkent gij Mij, de Schepper van Israël, die Mijn doel met u niet onbereikt kan laten, ulieder Koning, die nooit toegeven kan, dat gij ooit onder de heerschappij der Chaldeeuwse verdrukkers staat.

Alzo zegt, ten opzichte van Babels verovering door Cyrus, en Israël's vrijlating uit zijne gevangenschap, de HEERE verder, die, gelijk de verlossing uit Egypte's slavernij (Exod. 14) aanwijst, in de zee enen weg, en in de sterke wateren een pad maakte.

Die door Farao's verstoktheid aanleiding gaf, dat deze, om de kinderen Israël's na te jagen en terug te voeren, wagens en paarden, heir en macht naar buiten voerde, maar te vergeefs voortbracht en liet uittrekken, en ten gevolge van Mijn gericht omkwam: te zamen zijn zij, wagen en paard, heir en macht, neergelegen, overstroomd door de terugkerende wateren; zij zullen niet weer opstaan, zij zijn uitgeblust, gelijk ene vlaswiek zijn zij uitgegaan, waaraan geen vonkje overblijft; als die in 't water gestoken is, zo is er niets van overgebleven.

Gedenkt der vorige dingen niet, niet aan deze geschiedenis van de uittocht uit Egypte, en overlegt de oude dingen niet, 1) alsof deze buitengewone geschiedenis in vorige tijden de enige in de geschiedenis der wereld zou zijn, door gene andere geëvenaard.

Deze woorden moeten geenszins in de volsten zin worden opgevat, alsof de Joden aan Gods vorige weldaden, bijzonder aan de verlossing uit het geweld van Farao niet meer moesten denken, niets minder dan dit; maar het geeft te kennen, dat de hier beloofde wederbrenging der verstrooide Joden in hun vaderland ene nog veel uitnemender weldaad wezen zou dan al de vorige, zodat de oude weldaden hoe groot en wonderbaar ook, door deze nieuwe enigermate minder opmerking verdienen zouden. Het is alsof de wereld zei: "Uwe verlossing uit Egyptes dienstbaarheid is zulk ene uitmuntende weldaad geweest, dat gij er altoos met dankbaarheid aan gedenken moet; " evenwel, de verlossing, waarvan Ik thans spreek, zal zo groot en wonderbaar zijn, dat alle vorige weldaden, hoe uitnemend ook op zich zelve, vergelijking van deze, nauwelijks herdenking zullen waardig wezen. Dergelijke voorstelling vinden wij in diezelfden zin meermalen. Jer. 16:14, 15; 23:7, 8).

In het vorige vers heeft de Heere herinnerd aan Zijne wonderdaden in vroeger dagen. Een wonder, hetwelk Israël nooit mocht vergeten, maar immer moest blijven gedenken, als het zijn Paasfeest vierde. Als derhalve de Heere hier zegt, denkt er niet aan, dan wil dit niet zeggen dat Israël die grote daden moest vergeten, maar dat het nu een nieuw bewijs van Gods wonderbare almacht en ontferming zou ontvangen, waardoor het stof zou ontvangen, om niet alleen achteruit, maar ook vooruit te zien. De Heere gebruikt derhalve deze woorden om Israël vertrouwend en hoopvol in de toekomst te doen blikken.

Het grootste wonder voor Israël was tot nu toe geweest, dat de Heere het door een sterken arm uit Egypte had verlost, het grootste wonder van de volgenden tijd zou zijn, dat het op geheel bijzondere wijze uit Babel weer in Kanaän op eigen erve was gesteld.

Bovendien hebben we niet te vergeten, dat de Profeet hier niet alleen spreekt van wat op tijdelijk maar ook van wat op geestelijk gebied, ter verlossing van het geestelijk Israël, zou geschieden.

Ziet, Ik zal na een niet langen tijd a) wat nieuws maken, dat het oude verre in glans overtreft; nu, nog hij uw leven, zal het uitspruiten, zal het begin daarvan gezien worden; zult

gijlieden dat niet te zijnen tijd bij ondervinding weten en eerbiedig opmerken, dat Ik ook in dit opzicht Mijne beloften vervul? Ik zal Israël uit alle oorden verzamelen naar hun vaderland en hen daar zegenen. Ja, Ik zal in de woestijn enen weg leggen en rivieren in de wildernis, opdat het hun op dien tocht aan niets ontbreke (Hoofdst. 30:6 vv. 41:18 vv.).

Openb. 21:5.

Het gedierte des velds zal Mij eren, daar ook aan dit ten voordeel strekt, wat er geschiedt, de draken, (de jakhalzen, Hoofdst. 13:22) en de jonge struisen, die de woestijnen bewonen (Hoofdst. 34:13): want Ik zal, gelijk Ik gezegd heb, in de woestijn wateren geven en rivieren in de wildernis, om Mijn volk, Mijnen uitverkorenen drinken te geven, zodat zij veilig, en zonder gevaar van versmachten doortrekken.

Wij herkennen hier weer de profeet, die, gelijk wij na Hoofdst. 11 dikwijls opmerkten, niet alleen een medelijdend hart voor het wee der mensen, maar ook een open oor voor het zuchten der schepping heeft; hij weet, dat het einde van de lijdenstijd van Gods volk ook het einde zal zijn van de lijdenstijd der schepping; want de mensheid is het hart van het universum (de gehele wereld), en het volk Gods is (naar de geest) het hart der mensheid.

Het nieuwe, dat de Heere wil tot stand brengen, wordt voorgesteld onder het beeld van een terugkeer uit Babel, en wordt ook wat de tijd betreft daarvan niet onderscheiden. Maar zeker is het, wat de zaak betreft, geheel iets anders, dan de onbeduidende terugkeer uit Babel, dien wij uit Ezra en Nehemia kennen. Het is het wezenlijk komen van de Knecht Gods in Zijne heerlijkheid, dat hier met de ruimen blik des Geestes wordt aanschouwd. En nu zeggen wij in onze gebeden niet, of ten minste slechts in buitengewone gevallen: "God, Gij, die Israël uit Egypte verlost hebt, " maar: "God, Gij, die ons door Uwen Zoon van zonde en dood verlost hebt!" Het nieuwe heeft het oude, het grotere het kleinere op de achtergrond teruggedrongen.

a) Dit volk Israël heb Ik Mij geformeerd (vs. 1); zij zullen Mijnen lof vertellen, daarom zal Ik Mij op de boven beschrevene wijze in hen verheerlijken.

Luk. 1:74, 75.

Het oude is voorbijgegaan, alles is nieuw geworden. Dat is het grondthema van onzen profeet, dat door alle tonen van zijn heilig lied dringt. De wonderen der voorwereld vernieuwen zich, de woestijn wordt effen baan en de dorre wildernis met waterstromen verfrist. De vreugde des profeets verheft zich tot de stoutste vlucht des dichters. In het huilen der schakals en het schreeuwen der struisen, der eenzame bewoners der woestijn, hoort hij de lof van de Schepper des nieuwen levens, omdat zij hunnen dorst kunnen stillen uit de bronnen, die Hij opent, om Zijn naar huis wederkerend volk te drenken. Want het volk, dat hij Zich geformeerd heeft, zal Zijn roem vertellen.

Dit sluit echter alle verdiensten van eigen werken aan Israëls zijde uit, gelijk reeds zijne roeping en verkiezing aanwijst. Doch gij hebt Mij, alzo is de zaak, niet aangeroepen, o Jakob! als gij u tegen Mij vermoeid hebt, o Israël Gij hebt Mijnen dienst niet een voorrecht geacht,

maar een hard juk. Gij hebt Mij of in tegenzin of ganselijk niet gediend. Ik ben het echter, die u in vrije liefde ben tegengetreden (Joh. 15:16).

En ook na, uwe roeping, waar was uwe verdienste; was er ene getrouwe, nauwkeurige godsdienst overeenkomstig aan de voorschriften der wet? Integendeel! Mij hebt gij niet gebracht het kleine vee uwer brandofferen, en met uwe slachtofferen hebt gij Mij niet geëerd. Gij hebt, toen gij nog in uw vaderland waart, meestal ter ere van vreemde goden gerookt, of Mij met een hart, dat verre van Mij was, willen dienen (Hoofdst. 1:11 vv.). Ik heb u ook daarna, sedert gij in het land der ballingschap vertoeft, Mij niet doen dienen met spijsoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook; van dat alles zijt gij in ‘t vreemde land verschoond gebleven; het was u door Mij zelfs onmogelijk gemaakt.

Mij hebt gij geen kalmus, specerijriet, zo als dat bij heilige handelingen gebruikt werd (Exod. 30:24) voor geld gekocht, en met het vette uwer slachtoffers hebt gij Mij niet gedrenkt
Terwijl Ik u geen arbeid en moeite veroorzaakte door dergelijke diensten te vragen, hebt gij juist het tegenovergestelde gedaan. Gij hebt Mij niet gediend, maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe zonden, gij, hebt Mij vermoeid met uwe ongerechtigheden, 2) daar gij ze als een last op Mij hebt geworpen, die Mij zwaar was.

Vs. 22-24 worden op onderscheidene wijzen verklaard. Volgens sommigen wordt hier alleen gesproken van Israëls zonde vóór de ballingschap. (Hengstenberg, Stier, Naegelsbach
a.). Volgens anderen wordt hier gedoeld op de zonde van Israël gedurende de ballingschap. (Delitzsch, Ewald e. a). O. i. wordt hier gesproken van Israëls zonde vóór en na de ballingschap, vs. 22-23a vóór en 23b-24a tijdens de ballingschap. In de dagen der ballingschap toch kon Israël God de offeranden niet brengen, dewijl het van de tempel verstoken was.

De tegenstelling is zeer opmerkelijk. God had de Joden niet gemaakt, om Hem met hun offers te dienen, maar zij hadden Hem gemaakt als iemand die met hun zonden gediend was. Hij had hen niet door Zijne geboden vermoeid, maar zij weren verdrietende voor Hem geworden, wegens hun ongehoorzaamheid.

De Heere zegt hier, en wel de Engel des Verbonds, dat Israëls zonden op Hem als een last rustten. Zij hadden Hem door hun zonden een zwaren laat bezorgd, maar Zijne ongehoudene liefde had dien last op Zich genomen. En waar Hij vrijwillig dien schuldenlast op Zich had genomen, daar zou Hij dezen ook opnemen en weer wegwerpen door de zonde uit te delgen, te verzoenen.

Ik, die ze alleen kan dragen, neem ze dan ook op Mij, opdat er een einde aan kome, Ik ben het, die uwe overtredingen uitdelg a) om Mijnentwil 1), omdat Ik de heilige en waarachtige God ben, die Zijn tot een eigendom geroepen volk niet voor eeuwig aan de zonde kan overlaten; Maar de verlossing, waartoe Ik besloten heb, ook moet ten uitvoer brengen, en Ik gedenk uwer zonden niet, wanneer zij betaald zijn. Ik zal de kwijtbrief afgeven, en het zal zijn, alsof zij er nimmer waren.

Ezech. 36:22 vv.

Om Mijne eer, Mijne barmhartigheid en Mijne vrijwillige liefde jegens u, maar niet om uwe verdiensten.

Hier ziet men hoe God en Zijn ware Knecht (de Engel des Verbonds = de Heere, Maleachi 3:1) één is tegenover de bozen knecht, de zondigen Jakob Israël. Maar evenzo is ook de ware Knecht des Heeren met de wederkerenden in Israël, met het vrome overblijfsel van Jakob-Israël een. De innige gemeenschap der onderscheidene personen is het grondgeheimenis des eeuwigen levens, dat in het N. Verbond in de Vader en de Zoon, die mensenzoon geworden is, en in de wedergeboorte, waardoor zondaren kinderen Gods in Christus werden, geopenbaard, maar niet verklaard is. Jezus spreekt het uit, wanneer Hij zegt: "Ik, Vader in U en Gij in Mij, en Ik in hen. " In deze wezenlijke gemeenschap van onderscheidene personen ligt de feitelijke oplossing van tegenstrijdigheden, die anders niet op te lossen zijn zouden. De boze knecht, die met zijne onreine godsverering Gods ere niet zoekt, veroorzaakt met zijne zonden, moeite en arbeid niet alleen de waren Knecht Gods, de Engel des Verbonds, dien God ten verbond onder het volk gegeven had (Jes. 42:6), maar de Heere zelf, die in dezen waren Knecht is; de Heere zelf lijdt in Hem door dezen bozen knecht en arbeidt lijdende voor hem. Terwijl voorts de ware Knecht de kwade zaak des bozen knechts tot de Zijne maakt en in liefde één met hem wordt, draagt Hij zijne schuld als eigene schuld en deelt hem onder moeite en arbeid zijne gerechtigheid mede. Door Zijn werken en lijden voor hem maakt Hij hem rechtvaardig en delgt Hij zijne overtredingen uit. En ook dit doet de Heere zelf in de waren knecht. Dit geeft de Heere in het volgende vers te kennen. De geheimenis des eeuwigen levens is openbaar geworden, maar eerst in de menswording, het lijden, de werken en werkingen van Jezus Christus.

"Ik, Ik delg uwe overtredingen uit. " Waarom? "Om Mijnentwil. " Hij kan u niet vergeven om uwentwil, dat ziet gij duidelijk; ook gevoelt gij, dat Hij u niet om der wille van anderen kan vergeven; maar om "Mijnentwil" spreekt Hij, opdat Ik Mij moge verheerlijken. Niet in u, maar in Zijn eigen groot hart vindt Hij de beweegreden, om Zijne genade heerlijk te maken.

Jehova zelf verkondigt hier het sola-gratia en het sola-fide. De schuld staat in Gods boek, de gerechtigheid heeft ze ingeschreven, slechts de liefde strijkt ze uit.

Maakt Mij indachtig, wanneer gij tegen deze Mijne uitspraak omtrent uwe gehele onwaardigheid iets hebt te zeggen; a) laat ons te zamen richten, zodat ook aan u het woord is gegeven; vertelt gij uwe redenen, opdat gij moogt gerechtvaardigd worden, 1) telt alle uwe verdienstelijke werken op.

Jes. 1:18.

Hiermede roept de Heere Israël op, om zijde verdiensten te tonen, waardoor het niet uit de wet des geloofs maar uit de werken der wet kan gerechtvaardigd worden. Dit kan Israël niet. Integendeel zoals ook uit de volgende verzen blijkt, kan het slechts op genade hopen en uit genade gerechtvaardigd en verlost worden.

Gij zwijgt, omdat gij niets ten uwen gunste weet te zeggen, daar uwe gehele geschiedenis van de beginne af integendeel tegen u getuigt. Uw eerste vader 1) zelfs heeft gezondigd, en uwe uitleggers, de profeten en priesters, hebben allen zonder onderscheid tegen Mij overtreden.

Voor dezen eersten vader wordt gehouden, eerst Adam, uit wien alle mensen afkomstig zijn, en van wien de zonde is afgedaald op al zijne nakomelingen; ja aan wiens dadelijke zonden, volgens het gevoelen der meesten, alle mensen schuldig gerekend worden; waartoe zij bijbrengen Hoofdst. 48:8. Rom. 5:12. Dit is zeker, dat alle mensen schuldig zijn, en onder Gods toorn liggen, van wege de verdorvenheid van Adam afkomstig. Ps. 51:7. 5:12; 6:23. Efeze 2:2, 3. Doch daarop schijnt God hier niet te zien, maar te spreken van iets, dat Zijn volk in het bijzonder betrof.

Maar wie is nu deze eerste vader Israëls? In de eerste plaats merken wij aan, dat het woord vader hier niet enkel als eretitel staan kan, maar op enen heen wijst, aan wien het volk werkelijk zijn ontstaan te danken had, terwijl dan ook het "eerste" niet alleen de rang, maar ook de tijd betreft. Daarom kan onder het "eerste vader" niet, gelijk men beweerd heeft, de hogepriester, ook niet Aäron verstaan worden, dewijl deze niet kan worden beschouwd als oorsprong van het ganse volk. De eerste stamvader des volke zou Abraham zijn, op wie reeds Jes. 41:8 werd gezinspeeld, maar slechts als op de geliefde Gode. En ofschoon Abraham, gelijk alle overige mensen, ook een zondaar was, zo wordt hem toch nooit de zonde van ontrouw verweten, die hier ter plaatse bestraft wordt. Na Abraham verdient Jakob het meest de naam van de eigenlijken stamvader des volks, dat zijnen naam draagt. Maar ofschoon hij meer dan Abraham aan de zonde schuldig was, zo wordt toch ook hij nimmer beticht van de zonde van ongeloof tegen God. Zo blijft ons dan niemand over dan Mozes, die niet de lichamelijke vader van Israël van, maar de geestelijke vader, die het volk eerst tot volk gemaakt heeft. En Mozes, die Israël als voortbracht, wordt bepaaldelijk schuldig verklaard aan ongeloof en tegenspraak tegen God (Ex. 4:14); ja hij werd zelfs om zijn ongeloof gestraft (Num. 20:10-12. Ps. 106:33). Reeds Israël’s eerste vader, de stichter des verbonds, Mozes, is voor God met zondeschuld bezwaard geweest! Waar blijven dan de overigen? Hoe zullen zij zich rechtvaardigen? .

Daarom zal Ik bij de overgave in ballingschap de oversten des heiligdoms, de priesters en geestelijke overheden, ontheiligen 1) daar Ik zonder acht te slaan op hunnen heiligen stand, ook hen in de vreemde wegvoer, waar zij aan schande zullen overgegeven zijn, en Jakob ten ban overgeven, en Israël tot beschimpingen voor de heidense volken.

Of: Daarom ontheiligde Ik Israël en dan later en gaf over Jakob enz. Toen dit woord gesproken werd, werd Israël reeds in ballingschap gedacht. Het ontheiligen heeft hier de betekenis van alle betrekking tot Mij, de Heere God, doen ophouden, in plaats van heiligen, Mij gewijden, gewone mensen van hen maken, die niet meer tot des Heren dienst in betrekking stonden.

HOOFDSTUK 44. GODS MAJESTEIT WORDT GEPREZEN; DE AFGODENDIENST VERWORPEN.

Vs. 1-23. De vijfde rede. Terwijl de tijd, waarop aan het slot der vorige rede werd gewezen, voorbij was, komen de dierbare namen: "Knecht, Jakob en Israël" weer tot ere en de verbondsbetrekking weer tot haar recht. Israël heeft zo weinig reden om te vrezen, dat het integendeel een nieuwen toestand heeft te wachten. Dan zal het volk, dat nu aan enen woestijn gelijkt, tot weelderige, aan waterbeken groeiende bomen worden. Alzo wacht het ene toekomst, wanneer de Geest uit de hoogte rijkelijk over zijne nakomelingschap wordt uitgestort en de heidenwereld het tot hare hoogste eer rekent, te behoren tot Israël's God en Zijne verbondsgemeenschap (vs. 1-5). De Heere begint nu Zijne eer, die Hem, de enigen God van de wereld en de Bestuurder van hare geschiedenis toekomt, en ook verder door alle volken der aarde gebracht zal worden, reeds nu te verkondigen. Hij bevestigt die daardoor, dat Hij alleen de toekomst kan besturen en voorzeggen, en ontbloot alzo op nieuw de erbarmelijkheid der heidense goden en de dwaasheid van hunnen dienst (vs. 6-20). Vervolgens wendt Hij zich vermanende tot Israël, om gedachtig te zijn aan Zijne roeping als Gods knecht, en de ere, die het Hem verschuldigd is, in onverdeelde overgeving des harten ook aan Hem te geven. Hij belooft aan Zijn volk de uitdelging van zijne zonden en de verlossing uit de tegenwoordigen toestand van bestraffing. Als antwoord der verloste gemeente op deze aanspraak van Goddelijke vertroosting wordt de oproeping vernomen aan de hemelen in de hoogten, aan de diepten der aarde, en aan de bergen en bossen, die zich ten hemel verheffen, om in te stemmen in het gejubel der verlosten (vs. 21-27). Even als de rede begon met afwijzing van vrees, zo sluit zij met een luid gejubel van grote vreugde, die de harten doet huppelen over 't nabijzijnd heil.

Maar hoor nu, terwijl de tijd van verbanning en van hoon (Hoofdstuk 43:28) ten einde spoedt. a) Mijn knecht Jakob (Jes. 41:8), en Israël, dien Ik Mij ten erfdeel (Ps. 47:5) verkoren heb, welk een toestand van heerlijkheid u in plaats daarvan ten deel zal worden.

Jer. 30:10; 46:27

Zo zegt de HEERE, uw Maken en uw Formeerder (Hoofdstuk 43:1) van de buik af, van uwen uittocht uit Egypte af, toen gij, in de rij der zelfstandige volken ene plaats innemende, als het ware als volk geboren werd, die u helpt (vs. 24): Vrees niet, o Jakob, Mijn knecht, en gij Jeschurun (Deut. 32:15), dien Ik uitverkoren heb! 1)

God moet de eer hebben. Niemand verkiest zich zelven. Niemand maakt zich zelven zalig. De zaligheid, die wij ons zelven geven, is ene ingebeelde zaligheid. God moet ons zalig maken, zullen wij zalig zijn. De leer der predestinatie is juist daarom zo heerlijk, omdat zij ons bezorgd maakt, of wij wel tot de uitverkorenen behoren, en daarmee dringt en drijft tot het vastmaken onzer roeping en verkiezing, tot het verkrijgen van die zekerheid, zonder welke er gene vastheid is in enig deel van het geestelijk leven. Dat deze leer niet bij allen deze vrucht, maar het tegenovergestelde ten gevolge heeft, is niet het gebruik maar het misbruik van hare

waarheid. Als ik weet, dat ik Jezus stem horende en Hem volgende, niet verloren kan

gaan (Joh. 5:24), dan zal ik naar Jezus stem horen en Hem volgen; zo niet, dan is de behoudenis mijner ziel mij geen ernst. De uitverkiezing staat in Gods woord vaster dan de bergen; maar juist daarom moeten wij van onzen kant niet hard maar teder met deze zaak omgaan. Wij moeten er niemand door afschrikken, maar er enkel mede troosten. Wij moeten de roeping in al hare uitgebreidheid volkomen recht laten wedervaren, en niet vrezen dat de Bijbel Remonstrants spreekt in de woorden: God wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen, Wij moeten deze woorden niet willen redden; zij zullen zich zelven wel redden, zij hebben onze verdediging niet nodig.

In het vorige hoofdstuk is Jakob Israël voorgesteld als liggende onder de ban Gods, overgegeven aan de ellende der ballingschap en slavernij. Hier echter komt God er weer op terug dat hij met zijne zonde-vergeving en zonde-uitdelging is tussengetreden. Daarom behoeft Israël niet te vrezen, want waar de zonde-vergeving heeft plaats gehad, in het aangezicht Gods weer in liefde tot zijn volk gekeerd. Israël is nu weer Jeschurun geworden, en over dat Jeschurun zal de Heere al zijn genade en zegen uitstorten. De dagen van ellende zullen weer plaats maken voor de tijden van verademing niet alleen, maar van bloei en wasdom.

Dat de Profeet hier niet alleen het vleselijk, maar ook, ja bovenal, het geestelijk Israël op het oog heeft, is duidelijk.

Want Ik a) zal water gieten op de dorstigen 1), die, als de woestijnen naar regen, zo ook onder uwe straffen dorsten, en stromen op het droge, op u, Mijn volk, dat thans bijna versmacht; Ik zal, nadat Ik u vooraf een tijd der ellende door de terugkomst uit de ballingschap bereid heb, later nog groter en heerlijker dingen doen, en ten tijde van het Nieuwe Verbond Mijnen Geest op uw zaad gieten (Ezechiël. 36:25. Joël 3:1), en Mijnen geestelijken zegen in hemelse goederen (Efeze. 1:3) op uwe nakomelingen.

Jes. 35:7. Joël 2:28. Joh. 7:38. Hand. 2:18.

Zij, die naar de gerechtigheid dorsten, zullen vervuld, en zij die de geestelijke zegeningen boven de vermaken der zinnen en harten verkiezen, zullen met de wateren des heils overstort worden. Hun dorre gronden, van het nog doffe en zwaarmoedig harte, zullen door de genade van God bevochtigd worden. En God zal hier zelf de wasdom geven. De Geest van God is het water, hetwelk Hij over dezulken in rijke mate en over hun zaad en nageslacht uitstorten zal, en zonder mate op de afstammeling van David, te weten Christus.

Wanneer een gelovige in ene neergedrukte, treurige gesteldheid vervallen is, tracht hij zich zelven dikwijls met duistere en droevige angsten te kastijden, en meent zich daardoor op te heffen. Dit is niet de weg om uit het stof op te rijzen, maar om er in te blijven. Wie twijfelt, met het doel om in genade toe te nemen, doet hetzelfde als hij, die een adelaar ketenen aan de vleugelen zou leggen, om hem te doen opstijgen. Niet de wet, maar het Evangelie verlost de zoekende ziel bij de aanvang; en het is gene wettische gebondenheid, maar wel de vrijheid des Evangelies, die daarna de bezwijkenden gelovige kan versterken. De slaafse vrees brengt de afgewekene niet tot God terug, maar de zachte lokkingen der liefde nodigen hem naar het

hart van Jezus. Is uwe ziel heden dorstende naar de levenden God, en zijt gij ongelukkig, omdat gij Hem niet tot vreugd van uw hart kunt vinden? Hebt gij de blijdschap van de godsdienst verloren, en is uwe bede: "Geef mij weer de vreugd uws heils?" Zijt gij u ook bewust dat gij dor zijt als een uitgedroogde grond; dat gij de vrucht niet voortbrengt, die God recht heeft van u te verwachten; dat gij in de kerk of in de wereld niet zo nuttig zijt als uw hart het zou wensen? Dan is hier juist de belofte, die gij behoeft: "Ik zal water gieten op de dorstige. " Gij zult de genade ontvangen, die gij zozeer behoeft, en zij zal geheel aan uwe noden voldoen. Water verfrist de dorstige; gij zult verfrist worden; uwe wensen zullen vervuld worden. Water verlevendigt het slapende plantenleven; uw leven zal door verse genade opgewekt worden. Water doet de knoppen zwellen en rijpt de vruchten; gij zult de vruchtbaarmakende genade ontvangen; gij zult in de wegen des Heren vruchtbaar gemaakt worden. Elke volmaakte gave der goddelijke genade zult gij ten volle genieten. Al de schatten der Goddelijke genade zult gij in overvloed ontvangen; gij zult er als het ware mede overstroomd worden; en gelijk de weiden soms overstroomd worden door de rivieren en de velden in vijvers worden veranderd, zo zal het ook met u zijn: het dorstige land zal tot waterfonteinen worden.

En zij zullen verkwikt en verfrist uitspruiten tussen in het gras, even als bomen, die op vochtige plaatsen zich boven het gras verheffen, als de wilgen aan de waterbeken voortrefelijk groeien (Ps. 1:3).

Even als nu zulk ene mededeling des Geestes en van de zegen juist het tegenovergestelde is van de ban, die op u ligt, zo zal het gevolg van uwen daaruit voortkomenden, bloeienden toestand juist het tegenovergestelde bewerken van de hoon der volkeren, waaraan gij nu zijt overgegeven; want ontelbare heidenen zullen nu, om gelijken zegen als gij deelachtig te worden, zich tot uwen God en de gemeenschap van uw volk keren. Deze zal het zich tot de grootste eer rekenen, wanneer hij uwen God mag toebehoren, en zeggen: Ik ben des HEREN,
en die zal er zijne grootste eer in vinden, om onder uw volk geteld te worden, en zich noemen met de naam van Jakob, en gene, de ere van de eersten en van de tweeden tegelijk zich toe-eigenende, zal met zijne hand op plechtige wijze schrijven: Ik ben des HEREN, Zijn eigendom, en zich toenoemen met de naam van Israël.

Anderen vertalen deze plaats: een ander zal op zijne hand schrijven "ik ben des Heren, " alsof de uitdrukking zag op ene gewoonte onder de soldaten, die een merk op de handen kregen, om te tonen onder wat hopman zij behoorden.

Ene spreekwijs, ontleend uit Exod. 32:26, dewijl zij er ene grote ere in stelden, dat ze aan Christus toebehoren er te gelijk dat zij tot het zaad van Jakob zijn, hetwelk insluit, dat men alle zijne zaligheid vestige op de geestelijke genadebeloften, die met het recht der eerstgeboorte verknocht zijn, dat men de ware gerechtigheid en rechtvaardigheid door het geloof in Christus zoeke en vooral ook dat men der vrome aartsvaders deugden vlijtiglijk tracht na te volgen.

Zo zegt de HEERE, reeds nu voor hen verkondigende en tegenover hun afgoden wijzende op de eer, die Hem in de toekomst ook van de Heidenen ten deel zal zijn, de Koning van

Israël en zijn Verlosser, de HEERE der heirscharen: a) Ik ben, gelijk Ik reeds in Hoofdstuk 41:4; 43:10 beweerd heb en steeds weer op nieuw zal betuigen (Hoofdstuk 48:12; 45:5), de eerste, en Ik ben de laatste, die aan het begin van de tijd was en aan het einde zijn zal, en behalve Mij is er geen God.

Openbaring 1:8, 17; 22:13.

En wie zal onder de afgoden der Heidenen, gelijk als Ik, roepen de dingen, die nog moeten komen, en het te voren verkondigen, en het ordentelijk voor Mij stellen, 1) het ook ten uitvoer brengen tegenover Mij, wat hij besloten heeft, sedert dat ik een eeuwig 2) volk gesteld heb, sedert Ik Mij Abraham en zijn zaad ten bijzonder eigendom heb verkoren? en laat ze, die afgoden der Heidenen, wanneer zij werkelijk, zo als hun dienaren menen, aan de regering der wereld en het bestuur van de geschiedenis der volken deel nemen, de toekomstige dingen, en die komen zullen hun verkondigen, opdat de mening hunner vereerders als waarheid worde bevestigd.

Anderen vertalen: Wie zal roepen, gelijk Ik-laat het hem verkondigen en stel het mij voor ogen-sedert enz. In elk geval roept de Heere God hier weer de afgoden op om tegen Hem te getuigen. Zijn eeuwig Zijn, Zijn geheel enig Zijn stelt de Heere ook hier weer tegen het niet zijn der afgoden.

Hij noemt het "Zijn eeuwig volk, " daar Hij voor allen tijd besloten heeft, Zich daaraan te verheerlijken en het tot het uitgelezen werktuig Zijner verlossende genade op aarde te maken.

Een eeuwig volk, alzo wordt hier Israël genoemd, in tegenoverstelling van de heidense volken, de aanbidders en dienaren der valse goden. De volken, die de afgoden dienen, komen en vergaan. Het ene koninkrijk treedt op na het andere, maar ook het ene na het andere wordt vernietigd, maar Israël, hetwelk Jehova tot zijn God heeft, het moge in de smeltkroes der beproeving gelouterd worden, verteerd worden zal het echter niet. Het komt weer op, het is een eeuwig volk, hetwelk de stormen der eeuwen trotseert. Ook hier komt Israël weer zo helder uit als het beeld van de Kerk, die van eeuwigheid uitverkoren tot in alle eeuwigheid zal bestaan.

Maar ziet, geen der Heidense afgoden treedt op, om de door Mij aangeboden wedstrijd aan te vangen; zij moeten Mij alleen de ere laten, dat Ik de bestuurder der wereldgeschiedenis ben, en de verkondiger der toekomst. Verschrikt dan niet, gij, wier Koning en Verlosser Ik, de alleen ware God, ben (vs. 6), en vreest niet, bij de grote wereld-catastrofe, die komen zal, alsof zij u een gelijk verderf als de Heidenen zou aanbrengen (Hoofdstuk 41:5 vv.); heb Ik het u van toen af, toen nog geen enkel teken van voorbereiding aanwezig was (Hoofdstuk 41:22 vv.), o mijn volk Israël! niet doen horen,
en verkondigd wat geschieden zou? Want gijlieden zijt Mijne getuigen, dat, zo dikwijls Ik u toekomstige dingen heb laten horen, het ook altijd zo wordt vervuld, als Ik het u verkondigd heb: a) is er ook deze overtuiging moet toch daardoor vast in u gevestigd zijn, een God behalve Mij? Immers is er geen andere rotssteen, waarop men zich verlaten kan: Ik ken er genen buiten of nevens Mij.

Deut. 4:35, 39; 32:39. 1 Sam. 2:2. Jes. 45:21.

De Heere zegt hier, dat Israël niet behoeft te vrezen als het ziet, hoe het ene volk na het andere door Cyrus wordt overwonnen, en als natie vernietigd. Hun afgoden hadden die volken niet kunnen helpen en redden. Want Israël was een eeuwig volk, daarom behoefde het niet te vrezen. Israël's God zou te midden van de bangen tijd een veilige Rotssteen zijn, Wiens werk volkomen was, die hen zou beveiligen, maar ook redden.

Het is een der regalia's, een der koninklijke rechten Gods, de toekomst te verkondigen. De toekomst is Godes; daarom is het ene ongoddelijke eeuw, die niets van de toekomst weten wil; de dienaren Gods verkondigen altijd ene toekomst, een eeuwig volk. Zo heeft dan God met Israël nog niet geheel afgedaan; zo is er dan ook voor dat volk nog ene toekomst? Vergeten wij niet dat Israël een geprofeteerd volk is. Het is geboren uit ene profetie, uit ene belofte, en er is geen toestand in de historie van Israël en der wereld, of het is een geprofeteerde, dus een profetische toestand. De profetie volgt vooral Israël van stap tot stap door al zijne toestanden en gedaante verwissellingen heen. Ja, Israël heeft niet alleen profeten voortgebracht, maar is zelf een geprofeteerd volk. Er zijn wonderen voor hem gedaan, en hijzelf is een wonder. Hij is het zaad van een man en van ene vrouw, die boven de tijd huns ouderdoms, door Goddelijke kracht nog vrucht gaven. Daarom zal, als Israël bekeerd wordt, zijn geloof daarin bestaan, dat het tot bewustheid komt: zelf een type te zijn geweest van datgene, wat het nu veracht, te weten de wonderlijke geboorte van Christus, daar Israël zelf door een wonder is geboren. De menswording Gods is de voortzetting, of liever de voltooiing van de lijn van Israël's geboorte. Voorts was Israël ten allen tijde omringd van profetie. Reeds aan Abraham werd de wording en bestemming van Israël voorzegd. En is er wel bij enig volk zulk een testament bekend, als dat van Jakob, waarin hij, door God daartoe gemachtigd, stervende gans Kanaän verdeelt onder zijne nakomelingen, en ten hunnen behoeve beschikt over de verre toekomst, terwijl zelfs een Bileam een profeet tegen wil en dank als Kajafas, Israël's toekomst in de schitterendste kleuren moest voorstellen? Thans echter, het is zo, is Israël onder een ban, maar ook onder een sauvegarde, onder een vrijgeleide, onder ene belofte. En alles wordt op zijn tijd vervuld. Eenmaal komen de oude erfgenamen op met hun pretenties, welke zijn de beloften van God. Neen, vergeten wij niet, dat de Joden bloed- en stamverwanten zijn van al de profeten en van Christus, en daarom heeft zelfs hun naam, de naam van Israël nog zulk ene grote kracht, hoe gering hun personen ook bij de volken mogen geacht worden. Palestina is het middenpunt der wereld; want in dat opzicht is ieder land en iedere stip het middenpunt van de horizon, maar geestelijk. Palestina is het centraalpunt, waaraan al de stalen van Gods heerlijkheid zijn uitgegaan, en waarheen zij eenmaal zullen wederkeren. Ja, alleen middenpunt, maar als Christus Jeruzalem tot Zijn middenpunt verkiest, dan zal zij en gene andere, de stad des groten konings zijn. De tegenwoordige toestand is echter anders. Verlaten is het land, veracht is het volk. Nochtans het hart van Israël en het hart van alle volken wij zeiden het reeds meermalen, trekt dan meer dan ooit naar Jeruzalem. Ja, zo velen als er geloven in de belofte aan Israël, zijn ook meer nabij met hun harten en gedachten aan het volk der Joden en aan enig ander volk of stad. Nog alle jaren zeggen de Joden tot elkaar: Thans hier, maar het volgende jaar te Jeruzalem. Ach, zij verwachten nog wel het herstel, maar kennen nog niet de Hersteller, en velen onder ons kennen wel de Hersteller, maar verwachten niet het herstel. Doch daarom blijft evenwel Israël het Israël van

Palestina, en blijft Palestina het Palestina van Israël. Doch de volken van Ninevé en Babel zijn vergaan, maar de Joden leven, en deze zullen zich zelven reconstrueren, of liever hun Koning zal dit doen. Hij die gezegd heeft, dat Hij zich in Israël een eeuwig volk gesteld heeft.

De formeerders van gesnedene beelden daarentegen, die hun vertrouwen stellen op hetgeen zij met eigen hand tot stand brengen, op hun afgoden (Hoofdstuk 41:6 vv.) zijn al te zamen ijdelheid, zijn zonder enige waarde, en hun gewenste dingen, hun afgodenbeelden, doen geen nut; Ja zij zelf, de afgoden, zijn hun getuigen tegen zich, daar zij door hun gehele wezen betonen niets dan dode goden te zijn; zij zien niet, en zij weten niet, daarom zullen zij, die op hen hun vertrouwen stellen, beschaamd worden.

Wie formeert enen God en giet een beeld, dat geen nut doet? bewijzen zij niet, dat zij de allergrootste dwazen zijn?

Ziet, al hun medegenoten, allen, die het door hen vervaardigde afgodsbeeld aanbidden en vereren, a) zullen beschaamd worden, want de werkmeesters zijn uit de mensen; die het voorwerp van hun vertrouwen gemaakt hebben zijn zelf zwakke, nietige schepselen, en kunnen nooit iets bovenmenselijks tot stand brengen; het maaksel der handen staat altijd ver beneden de maken zelven; dat zij allen, die afgodenmakers zich allemaal vergaderen, om met verenigde kracht het hoogste te geven, wat hun kunst vermag (Hoofdstuk 41:5-7), dat zij opstaan, zij zullen met al hun medegenoten verschrikken, zij zullen te zamen beschaamd worden bij de gebeurtenissen, die komen zullen; want zij zullen hunnen ondergang niet kunnen tegenhouden, ook niet met hun afgodsbeeld.

Ps. 97:7. Jes. 1:29; 42:17; 45:16.

Treedt eens in de werkplaats dergenen, die afgoden maken en ziet, hoe een heidens god tot stand komt; gij zult dadelijk moeten erkennen, wanneer gij enigszins uw verstand gebruikt, welk ene dwaasheid het is, op zulk een nietig maaksel van mensenhanden zijn vertrouwen te stellen. a). De ijzersmid maakt ene bijl, waarmee men het beeld zal formeren, en werkt in de gloed, en formeert het ijzer tot de bijl met hamers, en werkt het met zijn sterken arm; ook lijdt hij honger, totdat hij krachteloos wordt, en alzo genoodzaakt wordt iets tot zich te nemen; hij drinkt geen water, totdat hij amechtig wordt, en de arbeid een tijdlang moet uitstellen-en zulk een, die zelf zwak wordt, wanneer hij niet gedurig weer door spijs en drank zich versterkt, zou enen god, enen Almachtige scheppen!

Jer. 10:3.

Liever: "De smid bewerkt en smeedt het ijzer, bewerkt het in de gloed, formeert het met de hamer enz. " Ziedaar de smid, die het metaal bewerkt, in al zijne bezigheden voorgesteld, met hamer, vuur en sterken arm. En er is haast bij het werk, hij kan niet eten of drinken, dan in de hoogste noodzakelijkheid, zo spoedt hij zich. Wie zou zeggen, dat deze man bezig is een god te maken? Wie spot niet met het ongerijmde denkbeeld, zo ras het hem van dezen kant wordt voorgedragen! Nog meer, terwijl hij bezig is ene godheid voort te brengen, ondervindt hij zelf de smartelijke bewijzen zijner machteloosheid: hij lijdt honger en dorst.

Wanneer men een houten afgod wil maken moet een ander aan ‘t werk. De timmerman trekt het richtsnoer uit over het stuk hout, dat hij tot een god denkt te maken, hij tekent daarop het beeld af met de draad, met het tekenstift, hoe lang en breed het moet worden, hij maakt het effen met de schaven, behouwt het, totdat het ene gedaante heeft verkregen, en tekent het vervolgens met de passer, hoe de bijzondere lichaamsdelen moeten gevormd worden, en maakt het naar de beeltenis eens mans, naar de schoonheid van een mens, dat het in het huis blijve, in een tempel, of in het bijzonder huis van hem, die het beeld besteld heeft-hoe diep wordt het wezen der godheid daardoor verlaagd (Hoofdstuk 66:1)!

En nog dwazer komt die gehele afgodsdienst voor, wanneer men op de stoffen let, waaruit zulk een god gemaakt wordt. Als hij, de timmerman (vs. 13), wanneer hij zijn werk zal beginnen, zich cederen afhouwt voor allerlei werken, zo neemt hij er enen uit, bijv. enen cipressenboom, of, een steeneik, of enen gewonen eik, en hij versterkt zich onder, hij vestigt zijn keuze op een van de bomen des wouds; hij plant enen olmboom in de plaats van de omgehouwene, en de regen maakt dien groot, het afgodsbeeld heeft dus eerst zijn ontstaan te danken aan de menselijke vlijt en de vruchtbaarheid van Boven!

In het Hebr. Wajammets-lo. Beter: Hij vestigt zijn keuze op. Want wel kan het betekenen, versterken, bevestigen, maar ook, zijn keuze vestigen op iets, en die betekenis moeten wij hier hebben.

Dan is het hout van dien boom voor de mens ene geschikte stof om te verbranden, dan neemt hij daarvan, en warmt er zich bij; ook ontsteekt hij het, en bakt er brood bij; daarenboven maakt hij er enen god van, van hetzelfde hout, dat tot verwarming en bereiding van spijzen dient, en hij buigt zich daarvoor; hij maakt er een gesneden beeld van en knielt er voor neer.

Reeds het gewone gezond verstand zegt, dat dit zich zelven tegenspreekt, godsdienst te bewijzen aan hetgeen tot dagelijksen dienst des mensen bestemd is. Zijne helft, de helft van het hout van de boom, dien de maken van afgoden genomen heeft (vs. 14), brandt hij in het vuur; bij de andere helft daarvan die tweede-de eerste is voor de afgod-eet hij vlees; hij braadt een gebraad en hij wordt verzadigd; ook warmt hij zich zelven, en hij zegt met welgevallen bij het vuur zittende en in de vlammen ziende: Hei! ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien. 1)

Hoe ongerijmd is het, wil de Profeet zeggen, dat een mens zijne spijs vervaardigen, en zich een god maken zou van hetzelfde stuk hout? Of dat een stuk hout in de gedaante gebracht van een mens, meer godheid in zich zou hebben dan te voren. Het oogmerk is dan ook, om de ongerijmdheid aan te tonen van beelden te vormen als gelijkenissen van God, of als een verbeeldend voorwerp van eredienst, of te veronderstellen, dat er enige Goddelijke vermogens in hetzelve huisvestte, dewijl zij inderdaad geen hoedanigheden bezitten, welke aan dit karakter beantwoorden, en noch leven, noch macht, noch verstand hebben, en inderdaad niets anders zijn dan hetgeen zij vertonen, te weten een dorre, droge gevoelloze stof van steen en hout. (ENG. GODGELEERDEN).

Het overige nu, de eerste helft, daarvan maakt hij tot enen god, tot zijn gesneden beeld; hij knielt er voor neer en buigt zich, en bidt het aan en zegt: Red mij, want gij zijt mijn god! 1) een fraaie god, die met brandstof van ene en dezelfde natuur is.

Dit zouden de volken ook roepen, als Cyrus hen belegerde en overwon, maar zij zouden tevens ervaren, dat hun afgoden niet helpen kunnen.

Wat zijn zij toch zonder alle verstand en nadenken, die van de afgoden hun hulp en redding verwachten. Zij weten niet en verstaan niet van geestelijke zaken, hoe verstandig zij ook in wereldse dingen mogen zijn; want het oordeel der volharding des levenden Gods heeft hun ogen bestreken (Rom. 1:8 vv.), dat zij niet zien, en hun harten, dat zij niet verstaan. 1)

De Profeet zegt hier van de Heidenen hetzelfde wat de Apostel Paulus in Rom. 1:28 zegt. De zelfverharding van hun hart heeft ook over hen het oordeel der verharding Gods gebracht.

En niemand van hen brengt het in zijn hart, denkt er verstandiger over na, en er is noch kennis, noch verstand, dat hij zeggen zou: De helft daarvan heb ik verbrand in het vuur, ja ook op de kolen daarvan heb ik brood gebakken, ik heb vlees daarbij gebraden, en heb het gegeten; en zou ik het overblijfsel, de andere helft daarvan (vs 17) tot enen gruwel, enen afgod (1 Kon. 11:5) maken? Zou ik neerknielen voor hetgeen van enen boom gekomen is?

Verstandige Heidenen hebben wel de dwaasheid van de afgodendienst zelven gedeeltelijk ingezien. Zo wierp Dingoras van Meloe, een leerling van Democritus de beroemden Grieksen wijsgeer van Abdera (gest. 356 v. C.), een houten standbeeld van HERCULES in het vuur en zei schertsend: Welaan, HERCULES! volbreng nu uw dertiende werk (met het oog op de 12 grote werken welke de heidense fabelleer dien halven god toeschrijft), en help mij de rapen koken .

Hij, de afgodendienaar, voedt zich met as, 1) maakt het nietige en vergankelijke tot een voorwerp van zijn streven en dienen, het bedrogen door dwaling: verstrikte hart heeft hem ter zijden afgeleid van de waren, heilzamen weg; zodat hij zijne ziel niet redden kan, niet tot de belijdenis kan komen, die alleen redding kan aanbrengen, noch zeggen ter rechter tijd, wat alleen hem kan baten: Is er niet ene leugen in Mijne rechterhand? 2) Is niet wat ik vertrouw en dien enkel bedrog?

In het Hebr. Roèh efer. Wie zich met as voedt, of, as najaagt, want voeden heeft hier de betekenis van iets achter navolgen, en as is hier het beeld van het nietige, van wat geen nut is, en niet werkelijk voeden kan. In Hosea 12:2 wordt as verwisseld met wind, ook om het ijdele en nietige aan te geven.

De afgoden en de afgodendienst worden hier met as vergeleken, om het nietige en nutteloze aan te duiden.

Satan verblindt de harten der mensen, zodat zij de zegeningen Gods in Christus veronachtzamen en verachten. Wij mogen verwonderd zijn over de millioenen, die hout

dienen, maar wij zijn geschikt tot gelijke dwaasheid. Er zijn velen onder ons, wier begeerte en leven enkel ijdelheid is, en die lust hebben in dingen, die niet kunnen baten, maar met schande bedekken. De slaven van zonde en satan vermoeien zichzelve in de dienst hunner zinnelijke lusten, en hun volharding en ijver kan gelovigen beschamen. Het is ontzaglijk te denken hoe velen in dezen toestand zijn, dat zij zich tot het einde toe aan ene dwaling vastklemmen en sterven met ene leugen in hun rechterhand.

Gedenk aan deze dingen, en weet dat alle afgodendienst ijdelheid is, O Jakob en Israël! Onderscheid u van de Heidenen, terwijl deze in die dwaasheid leven; want gij zijt Mijn knecht en als zodanig zijt gij geroepen, Mij de ere te geven. Ik heb u geformeerd; gij zijt Mijn knecht, en daardoor heb Ik volkomen recht op uwen dienst, Israël, gij zult van Mij niet vergeten worden, 1) het kan niet zijn, gelijk gij meent, dat uw weg voor Mij verborgen zou zijn en uw recht van Mij zou voorbijgaan (Hoofdstuk 40:27; 49:14).

Luther, in navolging van de Septuaginta en de Vulgata, vertaalt alsof er stond: vergeet mij niet, o Israël. Zo ook onder de nieuwere uitleggers Orelli. De tekst eist echter de vertaling: gij zult door Mij niet vergeten worden, in de zin van, gij blijft Mij een onvergetelijk volk.

De Heere God vermaant Israël om niet als de Heidenen, zich met het nietige te voeden, hun hart te verstokken, maar om allen afgodendienst te vlieden en zich alleen op Hem te verlaten, zich alleen aan Hem over te geven.

Ziet integendeel, hoe Ik u in hart en gedachte heb. Ik delg in Mijne vrije genade uwe overtredingen uit, die als een scheidsmuur tussen Mij en u zijn opgerezen, en onze wederkerige liefde en vriendschapsbetrekking verflauwt, zodat Ik u ter straffe zou moeten overgeven, en gij nu meent door Mij verlaten te zijn. Ik delg ze zo volkomen uit als enen nevel, als door enen adem van de wind, wanneer hij de hemel verduisterd heeft, zodat zich spoedig weer het schone blauw vertoont (Job 26:13), en uwe zonden, welke tot hiertoe Mijne verheerlijking aan u verhinderd hebben, als ene wolk, 1) die oproerig voorbij trekt. Keer weer, na zo lang van Mij afgekeerd geweest te zijn, tot Mij, want Ik heb U verlost. 2)

Hoe dun is een nevel en hoe licht is een wolk! Als de zon in al hare kracht openbaar wordt, moet de nevel wijken, en als de wind opzet, wordt de wolk weggevaagd. Zo wil de Heere zeggen, heb ook Ik gedaan. Als de nevel opgetrokken is, is zij weg en niet meer te vinden, en als de wolk is voorbij getrokken, wordt zij niet meer aan het uitspansel ontdekt. Zo was het ook met de zonden van Jakob-Israël geschied. God had ze vergeven en uitgedelgd, en nu werden zij niet meer gevonden.

Zij waren door verscheidene reddingen Hem des te dierbaarder geworden, en daarom moesten zij ook te eerder tot Hem wederkeren, gelijk Hij ze ook in genade zou ontvangen. Het werk der verlossing door Gods Zoon ten behoeve van het mensdom gewrocht bemoedigt ons, om op alle de zegeningen te hopen, welke God ons in dezen Zijnen Zoon heeft toegezegd.

Hoe Evangelisch klinkt ook hier de prediking van de Oud-Testamentische Evangelist! Zondevergeving en verlossing worden niet onder voorwaarde van bekering belooft, maar Gods ontferming komt Israël voor, tegen verdienste in, dit moet het beantwoorden door bekering, door nieuwe gehoorzaamheid.

Zingt, zo roept de gelovige gemeente, die de hier beloofde verlossing als daadzaak voor zich heeft, met vreugde, gij hemelen! want de HEERE heeft het gedaan 1) wat Hij heeft toegezegd; juicht gij benedenste delen der aarde! 2) gij bergen! maakt een groot gedreun met vreugdegezang, gij bossen en alle geboomte daarin; want de HEERE heeft Jakob verlost en Zich heerlijk gemaakt in Israël; 3) wat Hij aan Zijn volk gedaan heeft, strekt zich met zijne zegenrijke gevolgen over de gehele wereld tot in hare uiterste einden uit.

Gedaan, in de zin van, volbracht, wat Hij voorgenomen had te doen. In dezen absoluten zin komt het ook voor Ps. 22:32 en Jer. 4:17.

Benedenste delen der aarde, staat hier in tegenstelling niet van het dodenrijk, maar van de oppervlakte der aarde, tegenover de bergen en bossen; het zijn de diepten des afgronds.

Alles, het gehele heelal wordt hier opgeroepen, om de verlossing van Israël door de Heere te verkondigen. Geheel de onbezielde schepping, die gedacht wordt vroeger gedeeld te hebben in het treurig lot van Jakob-Israël, wordt nu opgeroepen om het zuchten te doen plaats maken voor de jubelzang.

Is de verlossing volbracht, dan moet de regen des hemels gene bomen van het woud meer tot afgodenbeelden groeien, dan straalt een rein licht, klinkt een goed geluid op de hoogten der aarde, op de bergen, en tot in de diepten des doods dringt nog veel gejubel van redding, van verlossing.

VI. Vs. 24-Hoofdstuk 45:25. De zesde rede. Was aan het slot der vorige rede sprake van de volkomen verlossing, die aan het einde der tijden zal plaats hebben en ook de schepselen kan vrij maken van de dienst van ‘t vergankelijke, de voor ons liggende begint met de uitwendige, nabij zijnde verlossing, die Israël te wachten heeft ten opzichte van de Babylonische ballingschap; de bewerker daarvan wordt met name genoemd (Hoofdstuk 44:24-28). In zulke snelle overgangen van het begin der wegen Gods met Zijn volk tot aan het einde daarvan, of omgekeerd, gelijk wij hier zulk een geval voor ons hebben, dadelijk van het einde tot het begin terug te springen, openbaart zich duidelijk de gehele aard der profetische voorspelling. Zij ziet te zamen wat de geschiedenis uit elkaar rolt, en ziet dadelijk achter het tegenwoordige het toppunt van het einde, hoewel er tussen beide nog een lange weg, rijk in gebeurtenissen, ligt. " Nadat eerst de nabij zijnde verlosser van Israël, die een schaduwbeeld van de toekomstigen, eeuwigen Verlosser is, bij name genoemd is geworden, keert zich Gods Woord tot dezen Cyrus. Hem worden zijne overwinningen ver de heidense volken en landen, in ‘t bijzonder ook van Babel, verkondigd, en het doel van Gods bijstand, dat Israël’s bevrijding is, ontsluierd; dit brengt te weeg, dat dit doel later werkelijk bereikt wordt (vgl. 2 Kron. 36:23). Toch heeft de profetie ook de voorzegging van het einde der wegen Gods, van welke die bevrijding slechts het begin en een voorspel moet zijn, in het oog (Hoofdstuk

45:1-8). Heenwijzende op de nabij zijnde verlossing wordt hierop Israël vermaand, aan alle kleingeloof, dat zich van de harten heeft meester gemaakt, en aan al het morren tegen God, waarin zich zo velen in de tegenwoordigen nood schuldig maken, af te leggen, en daarentegen met vol vertrouwen zich tot de Heere te wenden, die, gelijk Hij met almachtige kracht de wereld schiep, met dezelfde kracht Zijne raadsbesluiten in Cyrus zal weten te volvoeren (45:9-13). Terwijl de toekomst nu weer voor het oog meer nabij komt, ziet hij met het gericht, dat door Cyrus over de volken der wereld komt. op eens te zamen de gehelen val van het heidendom, de algemene erkenning van Israël's God als van de alleen waarachtige bij de zielen der heidenen, die uit de ondergang zijn gered, en de laatste verwezenlijking van des Heren raadsbesluiten ten zegen der gehele mensheid (45:14-25).

Alzo zegt aangaande de verwezenlijking der verlossing, waarop u, o Jakob, en Israël! zo even (vs. 22 vv.) uitzicht is gegeven, de HEERE, uw Verlosser, en die u geformeerd heeft van de buik af, die u daarom aan de ondergang niet kan overgeven: Ik ben de HEERE, die alles doet, zodat in de wereld niet geschiedt, wat niet Mijne macht en wijsheid als laatste oorzaak heeft. Ik hen het a), die de hemel uitbreidt zonder de medewerking van enig wezen daarbij nodig te hebben (Hoofdstuk 42:5). Ik doe het alleen, en hen het b), die de aarde uitspant door Mij zelven, die haar naar Mijnen eigen raad tot ene bewoonbare vlakte vormde.

Job 9:8. Ps. 104:2. b) Jes. 40:22; 42:5; 45:12.

Die hij de leiding der dingen, die komen zullen, de tekenen der Chaldeeuwse (Hoofdstuk 47:12 vv.) leugendichters, waardoor zij hun goddelijke zending willen bewijzen, vernietigt, en de waarzeggers, die bij de over Babel komende catastrofe der stad een goed prognostikon, of waarteken stellen, als had zij niets te vrezen, dol maakt, daar Ik duidelijk doe aan 't licht komen dat zij niets dan onwetende dwazen zijn. Ik ben het, die de wijzen, waarvan zo vele soorten te Babel zijn, die in groot aanzien zien (Dan 2:2, 27; 5:7 vv.), achterwaarts doet keren, met schande overlaad, en die hun wetenschap verdwaast, 1) daar hun uitspraken geheel verijdeld worden.

De leugen-dichters en wijzen van Babel zullen vernietigd en tot dwaasheid worden. Stelden zij het voor, dat een zo sterk gelegen en schier oninneembare stad onmogelijk kon ingenomen worden, de Heere zou hun bedrieglijke voorspellingen tot dwaasheid maken, door Babel wel in de hand van een vreemden overheerser te geven.

Met terugslag op hetgeen Hij gedaan had voor Israël, toen de Heere in de Rode Zee een droog pad had gebaand, voorspelt de Heere ook hier, dat Hij de rivier, waaraan Babel lag, zou doen verdrogen, zodat de Perzische koning met zijn leger daardoor niet langer zou worden verhinderd, om de stad in te nemen.

De Heere openbaart Zich derhalve niet alleen in het algemeen in de schepping, die Hij eenmaal had tot stand gebracht (vs. 24), maar ook in de voortgaande geschiedenis des volks, dat Hij en Hij alleen God is, de Almachtige.

Die het door de Heiligen Geest ingegeven woord Zijns knechts 1), wiens drager dit volk is (Rom. 3:2. 2 Petrus 1:19 bevestigt, door nauwkeurig te volvoeren, wat het voorspeld heeft, en de raad Zijner boden, de openbaring omtrent de toekomst, welke de door Hem verwekte profeten in Israël hebben gegeven, volbrengt, die tot verwezenlijking van dat profetisch woord tot Jeruzalem zegt: Gij zult nu weer bewoond worden, en tot de steden van Juda: Gij zult herbouwd worden, en Ik zal hare verwoeste plaatsen oprichten door herstelling der steden van Juda, die nu in puin liggen.

De Heere bevestigt met de daad het woord Zijns knechts en het raadsbesluit, dat Zijne boden in Zijnen naam verkondigd hebben. Onder de naam van de Knecht des Heren verstaan de meeste uitleggers de Profeet Jesaja, ook in het algemeen de Profeten, en dus dezelfde, die later de "boden" genoemd worden. Maar wij moeten niettemin in het oog houden, dat Jesaja nimmer voor zich zelven de naam van knecht des Heren bezigt, gelijk Mozes of David doen, die de typen zijn van Christus. Is dit dus hier in dien zin bedoeld, zo is het toch slechts op soortgelijke wijze als het volk, Jakob-Israël, knecht des Heren genoemd wordt, als diegene, in wie de verborgene Knecht des Heren, de Christus, leeft, heerst en spreekt. Jesaja is het toch eigenlijk niet, maar de wezenlijke Knecht is in hem, en vertoont zich op zekeren bepaalden tijd in zijnen persoon, zodat de Profeet wel is waar ook een knecht des Heren genoemd wordt, maar niet met volle recht de Knecht des Heren genoemd worden kan.

Die, om weer dit tot Jeruzalem en de steden van Juda gerichte woord te verwezenlijken, tot de diepte zegt, welke Babel van alle kanten omgeeft, en het tot een van buiten ontoegankelijker kerker van Mijn volk maakt: Verdroog, opdat de bevrijder van Israël droogvoets binnendringe (2 Kron. 36:20), en uwe rivieren, de armen en de kanalen van de Eufraat, de verschillende meren en moerassen, die de stad maken tot ene woestijn aan de zee (Hoofdstuk 21:1), zal Ik verdrogen, gelijk eens de Schelfzee hare bedding droog moest leggen, opdat Mijn volk uit het land der slavernij zou uittrekken (Hoofdstuk 51:10 vv.

Die van Cores (1 Kon. 13:2.) zegt: Hij is Mijn herder, de door Mij gestelde beheerser der volken (Hoofdstuk 41:2 vv. 25), en hij zal al Mijn welgevallen ten opzichte van de herstelling Mijns volks (vs. 26) volbrengen, zeggende ook tot Jeruzalem: Word gebouwd, en tot de tempel: word gegrond.

Hij noemt hem Zijn herder, die Zijn volk uit de verstrooiing vergaderen en op de oude weideplaatsen Zijns lands leiden zal.

Cores, Gr. Curos, Lat. Cyrus. Het woord is van Perzischen oorsprong en betekent in het Perzisch: zon. Hoogst merkwaardig is deze met name gegeven profetie meer dan 150 jaar vóór de Babylonische gevangenschap uitgesproken. Slechts ene dergelijke vinden wij in 1 Kon. 3:2, waar een man Gods te Bethel 300 jaar te voren de naam van koning Josia noemt, als die het altaar, waarop nu juist Jerobeam offerde, zou verstoren. Maar hier komt nog dit bij, dat de naam Cores uit ene vreemde taal is genomen en enen vorst aanduidt, die niet uit Israël is, en die toch als een uitverkorene Gods, als een werktuig Zijner raadsbesluiten geschilderd wordt. Wie niet gelooft aan de profetie uit Gods Geest, of bekrompene denkbeelden aangaande deze koestert, diens verstand staat hier stil. Om zich aan deze verootmoediging

niet te onderwerpen, heeft men allerlei kunstgrepen te baat genomen, en gepoogd te bewijzen, dat deze profetie en het gehele tweede gedeelte van Jesaja eerst na de uitkomst zou geschreven en alzo een verdichtsel zijn. Een wonderbaar verdichtsel, dat zo krachtig en scherp alle verdichtsel bestraft en vernietigt! Jesaja bewijst juist op grond van deze profetie, dat de Heere alleen God is, die de toekomst te voren verkondigen kan; daarom besluit hij daarmee deze troostrede van de heerlijkheid Gods en de ijdelheid der afgoden. De gehele afdeling Jes. 40-44 bereidt op dit lichtpunt voor. Maar te gelijk is Cores "Mijn herder, die al Mijnen wil volbrengen zal, " toch maar een afschaduwend beeld van de waren Knecht Gods, die in hogeren zin Jeruzalem bouwt en de tempel Gods grondvest. Ook Cores wordt door de Heere nooit "Mijn Knecht" genoemd.

Ofschoon er nog meer dan ene eeuw vóór de tijd van Cyrus verlopen moest, wordt die Vorst hier, bij persoonsverbeelding, als tegenwoordig vertoond.

Er is geen twijfel, dat Cyrus kennis van deze merkwaardige voorzegging gehad heeft. Toen hij zijne overwinningen uitbreidde, hebben de Joden hem gelegenheid kunnen verschaffen, om te weten wat van hem voorzegd ware. Niemand was er geschikter toe, dan Daniël, een man van rang en aanzien, die zich in het derde jaar van Beltsazar, de laatsten der koningen van Babel, zelf in Perzië bevond. Daniël 8:2. Ook was er overvloedige gelegenheid, om Cyrus bericht te geven van deze Godsspraak, toen hij zich met het belegeren en innemen van Babel bezig hield. Althans dat hem deze voorzegging niet onbekend geweest zij, blijkt allerduidelijkst uit het geschrift, dat hij in het eerste jaar van zijne opperheerschappij liet uitgaan. 2 Kron. 36:23. Ezra 1:1.

Aan een meer verhevenen herder dan Cyrus is het opgedragen Zijne verstrooide kudde bijeen te vergaderen, om hen te voeden en te beschermen in Zijne schaapskooi. Hij zal de wil Zijns Vaders doen, totdat Zijn werk geheel volbracht is. Daar Hij de middelen heeft verwekt, en de beletselen uit de weg geruimd, om vroegere profetieën te vervullen, zal Hij datzelfde ook doen ten opzichte van alles wat nog moet vervuld worden.

HOOFDSTUK 45. VERLOSSING UIT DE BABYLONISCHE BALLINGSCHAP.

Alzo zegt de HEERE tot Zijnen gezalfde, tot de vroeger (Hoofdstuk 44:28) genoemden, door Hem zelven verwekten (Hoofdstuk 41:25) koning, die ene bijzondere zending in Zijnen dienst had te volbrengen (Dan. 2:1), tot Cores, wiens rechterhand Ik vat als Helper, om de volken voor Zijn aangezicht neer te werpen; en Ik zal de lenden der koningen van Azië tegenover hem ontbinden, de gordel der koningen losmaken, hen ontwapenen, beroven van alle macht, ja van hun koninklijke waardigheid, waarvan de prachtige gordel een der tekenen was, om voor zijn aangezicht de deuren der landen, in welke hij als overwinnaar zal binnentreden, te openen, en de poorten der steden, voor welke hij als veroveraar verschijnt, zullen niet gesloten worden, maar tot zijne binnenlating zich openen.

Ik zal, om baan te maken, voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken, alle moeilijkheden, die u in de weg staan, wegruimen; de koperen deuren van Babylon zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen, waarmee hare 100 poorten gesloten zijn (Dan. 4:27), zal Ik in stukken slaan. 1)

De stad Babel was beroemd om hare 100 koperen poorten. Hierop wijst nu de Heere God door de Profeet. In Babel waren ook onnoemelijk veel schatten verborgen en hierop wijst het volgende vers.

De Heere God zou dit alles aan Cyrus geven, wiens politiek niet was die der zelfzucht, gelijk der andere beheersers der wereld. Cyrus was door God beschikt, om de ellendigen te verlossen van hun verdrukkers, om recht en gerechtigheid te doen.

En Ik zal u geven de schatten der stad (Jer. 50:37; 51:13), die in de duisternissen zijn, in vaste onderaardse gewelven bewaard, en de verborgene rijkdommen, zulk enen macht en zulk een krijgsgeluk verleen Ik u, opdat gij moogt weten, dat Ik de HEERE ben, die u bij uwen naam roep, de God van Israël;

Dit is duidelijk vervuld bij de overwinning, welke Cyrus behaald heeft op de rijken Croesus, koning van Lydië en op het koninkrijk van Babel, waardoor onnoemelijke schatten in zijne handen vielen.

Om Jakob's, Mijns knechts wil, en Israël's, Mijns uitverkorenen (Hoofdstuk 41:8), zal Ik hen door uwe hand verlossen; ja Ik riep u bij uwen naam, gelijk in Hoofdstuk 44:28 voorzeggend geschied is; Ik noemde u toe met erenamen als Mijn herder, Mijn Gezalfde, man Mijns raads (Hoofdstuk 44:28; 45:1; 46:11 hoewel gij Mij niet kendet, 1) daar gij nog lang niet geboren waart (Jer. 1:5).

Beter: toen gij Mij nog niet kendet, d. i. niet, toen gij u nog neerboogt voor valse goden,

gelijk sommigen willen, maar toen gij nog niet geboren waart. Tot Jeremia zegt de Heere ook: Eer Ik u in de baarmoeder had geformeerd, heb Ik u gekend, d. i. vóór uwe geboorte.

Dit zelfde geldt ook van het slot van vs. 5.

a) Ik ben de HEERE, en niemand meer, buiten Mij is er geen God (Deut. 4:35, 39; 32:39. Jes. 37:20; 43:11), dit is de waarheid, welke gij uit alles moet erkennen, wat Ik aan u en door u doe (Ezra 1:2); Ik zal u gorden, u tot krachtige en zegenrijke volvoering van Mijn plan toerusten, hoewel gij Mij niet kent (vs. 4).

Jes. 41:8.

Opdat men wijd en zijn in de wereld, uit de grote gebeurtenissen, die door u geschieden, weet, van de opgang der zon en van de ondergang, dat er buiten Mij niets is. Ik ben de HEERE en niemand meer 1); Ik ben alles in allen, en buiten Mij vermag niemand iets (Hoofdstuk 44:24).

Dit wordt hier tot Cyrus gezegd, ten einde hij de zonde zijner voorzaten niet mocht navolgen, die niet alleen aan de afgodendienst zich zeer vergaapt, maar ook door het staan naar ene volstrekte macht en de opperheerschappij over anderen, zelfs er op uit waren, om zich als goden van hun onderdanen te doen eren. Cyrus had dus, hoe groot en gevierd hij ook op de wereld worden mocht, te gedenken, dat hij een mens was en bleef, en dat er maar één God ware.

Ik formeer het licht en schep de duisternis 1) in de natuurlijke wereld (Jer. 31:35), Ik maak de vrede en schep a) het kwaad 2) in de mensenwereld (Job 12:14 vv.), Ik, de HEERE, doe al deze dingen.

Klaagt. 3:38. Amos 3:6.

Waar hier de eenheid Gods en Zijne verwekking van licht en duisternis, van goed en kwaad met zoveel nadruk op de voorgrond wordt gesteld, daar wordt duidelijk gedoeld op de leer van Zoroaster (Zerduscht. ongeveer 800 v. C.), welke de Perzen aanhingen, en die reeds vóór hem in beginsel in de oude godsdienstvoorstellingen van dit volk lag. Zoraster nam een onbegrensd oorspronkelijk wezen aan, waaruit zonder begin door het scheppende woord twee wezens: Ormuzd en Ahriman voortkwamen, de eerste als het reine, oneindige licht, en de schepper van al het goede, de ander de duisternis en schepper van het kwaad, beide in een onafgebroken strijd met elkaar. Onze tekst voert tegen die leer strijd. Door Mani (ongeveer 270 n. C.) is deze dwaling van het Parsismus in de Christelijke kerk doorgedrongen, en vervolgens het Manicheïsme in de Christenheid voort gedrongen door alle tijden heen; maar reeds Jesaja heeft er tegen geijverd, en juist hier, nu de Heere tot de Perzischen koning spreekt. Het schijnt ook, dat Cores, zonder de landsgodsdienst der Perzen te veranderen, wat niet in zijne macht stond, zich van die dwaling heeft gereinigd en vrij gehouden.

De uitdrukking: "Ik schep het kwaad" is geheel iets anders dan: "Ik doe het kwaad. " God is niet oorzaak van het zedelijk kwaad, want Hij is de volstrekt Heilige, maar Hij regeert het kwaad en straft het en vervult er Zijnen raad mede. Op deze wijze moeten wij echter nooit over onze zonden spreken als zij vóór ons zijn; wel als zij achter ons zijn tot wering van

wanhoop. Wee ons als wij zeggen: "laat ons zondigen, het zal toch wel terecht komen. " Dit zou hetzelfde zijn, alsof men zich in het lichaam sneed en zei: "het zal toch wel genezen. " Ja het zal wel weer genezen, maar misschien met levenslang verlies van een lichamelijk, of verminking er van, of met ene geknakte gezondheid en in elk geval met smart en pijn, met tijdverlies en geldverlies.

Hiermede wordt zo beslist mogelijk gezegd, dat de Heere de oorzaak is niet alleen van voorspoed en zegen, maar ook van de rampspoeden en het kruis des levens, niet alleen van de beproevingen, maar ook van de verzoekingen. De Heere heeft de boom der beproeving, de boom der kennis des goede en des kwaads geplant in de hof van Eden, echter niet opdat de mens zou vallen, maar opdat hij om Gods wille zou staande blijven.

Drupt dan, opdat de raad Mijns heils over Mijn volk worde volbracht, gij hemelen! van boven af de geestelijken zegen in hemelse goederen, die gij in u bevat, even als dauw naar beneden valt, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid, Zij mogen als in stromen nederdalen; en de aarde met haren vruchtbaren moederschoot opene zich, en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid te zamen uitspruite: Ik de HEERE heb ze geschapen, die volheid van heil en gerechtigheid, die uit vruchtbaarmaking der aarde door de hemelen ontstaat, en bewerk daardoor ene nieuwe schepping.

De bedoeling is: God wil van de tijden van Cyrus af ene grotere vereniging tussen hemel en aarde stichten, de ware gerechtigheid van de hemel openbaren, en de aarde of de harten der mensen door Zijnen Geest zo vormen, dat zij die gerechtigheid en het daaraan verbondene heil in geloof moesten aannemen. Het begin der vervulling is omstreeks de tijd der wederkomst uit Babel, maar de volkomen vervulling onder de Messias in het Nieuwe Testament.

Wat de zaak aangaat heeft de Vulgata recht, wanneer zij deze plaats onmiddellijk op Christus en de ontvangenis van de Zoon Gods door de maagd Maria overzet: Rorate coeli desuper, et nubes pluant Justum, aperiatur terra et germinet salvatorem et Justitia oriatur simul. "Dauwt, gij hemelen van boven, en dat de wolken de Rechtvaardige regenen, de aarde opene zich en doe de Heiland uitwassen, en gerechtigheid tevens uitspruiten. " De woorden zijn dan ook genomen voor de dag der boodschap aan Maria en vormen de grondtoon voor de Rorate-missen in de Roomse kerk, die acht dagen vóór ‘t Kerstfeest beginnen.

De gerechtigheid toch, die in de hemel woont, moet alle andere gerechtigheid onder het mensdom voortbrengen, want alle goede gaven en volmaakte giften komen van Boven, van de Vader der lichten, die Zijn geest aan de ware bidders zendt, en hun harten opent, om dien te ontvangen, opdat zij vruchten voortbrengen der bekering waardig, aan welke Hij uit genade de zaligheid heeft toegezegd.

Met zulk ene heerlijke toekomst voor zich moest dan ook niemand bevreesd zijn, of over de tegenwoordige ellende morren. Wee dan ook dien, die, gelijk Israël ten opzichte van de Heere, zijnen God doet (Hoofdstuk 40:27; 49:24; 51:13; 58:3) met zijnen Formeerder twist, gelijk een potscherf met aarden potscherven, die tegen zijnen Maken opstaat, alsof ‘t nietig

schepsel een zijner gelijken voor had. Zal ook het leem tot zijnen formeerder zeggen, wanneer deze een vat maakt: Wat maakt gij? of zal uw werk zeggen: Hij heeft gene handen, hij is niet in staat zijn werk te volbrengen, want wie mij ziet, zal niet zeggen, dat ik het kunststuk van enen wijzen meester ben (Jer. 18:1 vv. Rom. 9:20 vv.).

Wee dien, om ene andere gelijkenis te gebruiken, die tot de vader zegt: Wat genereert gij, wanneer gij geen beter lot kunt geven, dan waarin ik mij bevind? en tot de vrouw, wat baart gij kinderen, wanneer het hun niet beter gaat dan mij?

De kunstenaar kan het onnutte vat, door zijne handen geformeerd, wanneer het hem gelieft in stukken slaan. Hoe mag het maaksel van de meester rekenschap vragen aangaande, dat, wat hij daarmee denkt aan te vangen? Ondankbaar, onredelijk schepsel!

Stuitender en ruwer kan gene taal zijn, dan wanneer het kind tot de vader zegt: "wat teelt gij?" en tot de moeder: "wat baart gij?" Dankbaar moet het ‘t leven als een geschenk van vrije genade aannemen en Hem de volle macht daarover laten, die het gegeven heeft. Dit is ene besliste roepstem der waarheid, die wij reeds uit het Oude Verbond vernemen, en altijd staat het schepsel ook nog in ‘t nieuwe tegen Dien op, onder Wiens almachtige hand wij ons ootmoedig moeten buigen.

De Heere wijst hier op Zijne volstrekte Soevereiniteit en op Zijne algenoegzaamheid, om alle ongenoegen en klachten van Zijn volk te onderdrukken, en opdat alle tegenwerpingen tegen de middelen, welke Hij in Zijne voorzienige zorg en genade aanwendt, zullen ophouden.

Alzo zegt de HEERE tot zulke ruwe en vermetele opstandelingen, die om de wegen, langs welke Hij Zijn volk leidt, Hem tot verantwoording willen roepen, de Heilige Israël’s en Zijn Formeerder 1) wiens werk (vs. 9) en wiens zoon (vs. 10) dit volk is: Zij hebben Mij, zo ver is hun schaamteloosheid gegaan, van de toekomende dingen gevraagd; (Hoofdstuk 44:7 zij hebben Mij tot verantwoording willen roepen omtrent het lot van Mijne kinderen; zoudt gij Mij van het werk Mijner handen bevel geven, 2) in plaats van stil aan Mij over te laten, wat Ik met Israël doen zal.

Ook met deze woorden kondigt de Heere Zijne Soevereiniteit en Zijn recht aan, hetwelk Hij op Israël bezit. Hij is de Heilige Israël’s, Wiens doen enkel majesteit is, en die daarom niet ter verantwoording mag worden geroepen over Zijne daden. Hij is tevens degene, die Israël heeft voortgebracht. Israël is het werk Zijner handen.

In het Hebr. Haöthijoth schealoeni al-banai weal-poal jadai thetsawoeni. Beter: Vraagt Mij naar de toekomende dingen, Mijne zonen, en Mijn handenwerk laat dat aan Mijn zorg over.

Zo heeft ook de Engelse vertaling.

De Heere God wil hier zeggen: Laat wat voorbij is rusten, maar wilt gij de toekomst weten, wat in het vervolg zal geschieden, doe er dan bij Mij onderzoek naar en laat Mij dan de zorg

over voor mijne zonen, die Ik verwekt heb en voor Mijn handenwerk, hetwelk Ik geformeerd

heb. De Heere snijdt hiermede alle twistvragen af en roept het volk tot Zich, opdat het zich alleen tot Hem wenden zou.

In de volgende verzen openbaart de Heere dan ook, wat de toekomst baren zal. Mocht het volk der ballingschap ook al vrezen, dat de veroveringen van Cyrus hen tot nog dieper ellende zouden voeren, die bange vrees zou beschaamd worden, want juist diezelfde Cyrus was de door God bestemde en verkorene, om Zijn volk uit de ellende te verlossen.

Gij hebt genoegzaam zekerheid, dat Ik tot alles, wat Ik wil doen, ook de macht bezit, zo gij het slechts wilt opmerken uit de werken, die reeds aanwezig zijn, namelijk uit de schepping der wereld. Ik (op dit woord moet volgens de grondtekst bijzondere nadruk worden gelegd) heb de aarde gemaakt, en Ik heb de mens daarop geschapen (Gen. 1:1 vv. Jes. 40:28; 40:5; 44:24); Ik ben het! Mijne handen hebben de hemelen uitgebreid, en Ik heb al hun heir bevel gegeven, dat het in ‘t leven treden zou (Hoofdstuk 40:22, 26).

Ik, de almachtige Schepper en Onderhouder der wereld, wil deze Mijne almacht stellen ten dienste van Mijn volk Israël; Ik heb hem, Cores, door wie het uit de gevangenschap zal worden bevrijd (Hoofdstuk 44:28), verwekt in gerechtigheid (Hoofdstuk 42:6), en al zijne wegen zal Ik recht maken, zodat hij ongehinderd tot zijn doel kan voortgaan (vs. 2); hij zal Mijne stad Jeruzalem a) bouwen, en hij zal Mijne gevangenen loslaten, dat zij vrij worden en weer naar hun vaderland mogen terugtrekken, niet voor prijs, noch voor geschenk, zegt de HEERE der heirscharen, zo als anders gevangenen voor hun vrijlating, moeten betalen, daar Ik reeds op andere wijze hem schadeloos heb gesteld (Hoofdstuk 52:3; 43:3).

2 Kron. 36:22. Ezra 1:1.

Cyrus door Gods hand en macht gesterkt en door Hem in gerechtigheid verwekt zijnde, zou langs rechtgemaakte wegen des Heren stad bouwen en dat Jeruzalem, dat nu nog woest lag, uit zijn puinhopen doen verrijzen tot de vorigen glans en luister. Hij zou zijn volk rechtvaardigen, der onderdrukten zaak handhaven en hen, die nu nog gevangen waren, op een vrije en edelmoedige wijze, om niet en zonder losgeld en zonder eigenbelang vrij maken en ontslaan. Zo is Christus ook indertijd gezalfd, om de arme gevangene zielen los te maken van onder het juk des Satans, en dat was een ontheffing van een veel erger slaafse dwangmacht, dan die Israël prangde.

Het tot op zekere hoogte typische karakter van Cyrus komt steeds duidelijker voor de dag; de woorden hebben dus ook ene eeuwig geldende geestelijke betekenis.

Alzo zegt de HEERE, Zijne rede nu onmiddellijk tot Israël richtende en het de heerlijke uitkomst der wegen, die met Cyrus beginnen, verkondigende: De arbeid der Egyptenaren, wat zij met hunnen handel verwierven, en de koophandel der Moren, wat de Ethiopiërs gewonnen hebben, en der Sabeërs 1) in de staat Meroë (Gen. 10:7), der mannen van grote lengte, (Hoofdstuk 18:2), zullen tot u, Mijn volk overkomen, in uwe volksgemeenschap treden, en zij zullen de uwe zijn met al wat zij bezitten; zij zullen u navolgen, aangetrokken door de heerlijkheid van hetgeen bij u te vinden is; in boeien der geestelijke macht, die gij uitoefent,

zullen zij overkomen tot u, en zij zullen zich voor u neerbuigen, om der wille van Hem, die bij u is en Zich aan u verheerlijkt; zij zullen u smeken, zeggende: Neemt ons in uw midden op, want gewis, God is in u, en er is anders geen God (Hoofdstuk 44:6) meer (Ps. 140:11).

Het is opmerkelijk, dat de drie genoemde volken altijd op de voorgrond staan, wanneer er sprake van is dat God aan Zijn volk de erve der heidenen (Ps. 111:6) wil geven (zie Ps. 68:32; 72:10. Jes. 10. Jes. 18:7; 19:16); maar het is ook opmerkelijk, dat het dezelfde volken zijn, die in Hoofdstuk 43:3 aan Cores als losgeld voor Israël worden toegezegd. Geschiedkundig is de voorzegging daardoor vervuld, dat in de eerste eeuwen na Christus in die landen de bloeiendste gemeenten waren, gelijk dan ook daar de leer der Drie-eenheid door Athanasius de overwinning behaalde. Een voorspel der vervulling is echter misschien geweest, dat onder de knechten en maagden, die met het terugkerende volk naar Palestina kwamen (Ezra 2:65), zich vele krijgsgevangenen bevonden, ten minste in Xen. Cyrop. VII 1, 45 wordt bericht, dat Cyrus aan de Egyptenaren, die in de slag met Croesus waren gevangen genomen, bijzondere woonplaatsen aanwees.

Het valt in ‘t oog, dat, wat rechtmatig alleen aan God toekomt, namelijk aanbidding, smeken, hier aan de gemeente des Heren wordt toegekend. De Heere en Zijne gemeente vormen toch inderdaad één onafscheidelijk geheel. Zo wordt in 1 Kor. 12:12 de uitdrukking "Christus" van de gemeente gebruikt in zoverre zij hoofd en leden in zich bevat, en in Openbaring 3:9 wordt de aanbidding eveneens het deel der gemeente.

Ja, wanneer Gods wegen met u dit doel hebben bereikt, dat de volken, die tot hiertoe afgodisch waren, in vrije, ootmoedige aanbidding voor u en uwen God zich buigen, zo zult gij ook over deze wegen in aanbiddende bewondering uitroepen: Voorwaar gij zijt een God, die Zich verborgen houdt, die wonderbaar de geschiedenis der volken bestuurt en op verborgene, voor menselijke ogen ondoorgrondelijke wegen alles tot een heerlijke uitkomst leidt, Gij zijt de God Israël’s, de Heiland.

De Heere wordt een verborgen God, of een God, die Zich verbergt, genoemd met betrekking tot de middelen en wegen, waardoor Hij bij de zondige mensen Zijne raadsbesluiten ten uitvoer brengt. Wanneer Hij schijnt te rusten, is Hij bezig de grootste dingen tot stand te brengen; wanneer Hij toornig is en straft, bereidt Hij reeds de verlossing voor; en Hij heeft alles onder de zonde besloten, opdat Hij Zich over allen ontferme. " Vgl. Deut. 29:29; 32:34. Rom. 11:33 en deze plaatsen in de samenhang.

Treffend is het, dat juist datgene, waardoor God geopenbaard wordt, Hem ook tevens weer verbergt. De natuur openbaart Hem, en is tegelijk een sluier, die Zijn wezen bedekt. De natuur zegt dat Hij is, en houdt verborgen hoe Hij is. Ook in de voorzienigheid ontsluiert Hij Zich door hetgeen Hem ontsluiert. Immers Hij redt uit zes benauwdheden en laat de zevende benauwdheid ons overkomen; en of Hij er ons ook uit redden zal, daarvan kunnen wij niets weten, dat kunnen wij enkel geloven. Men kan God niet van nabij zien met de ogen, maar enkel van verre door het geloof. Het is hiermede als met de fresco-schilderstukken, die van nabij gezien enkel verfvlekken schijnen, maar op een afstand de voortreflijkste beelden zijn. Een groot staatsman heeft gezegd; men kan de mensen aan het hof het best verblinden door in

niets geheimzinnig te handelen, maar alles zo open en bloot te doen, alsof er niets bijzonders gebeurt; omdat hetgeen men doet alsdan toch door niemand geloofd wordt, terwijl men altijd zeggen zal: Er steekt iets achter. In plaats derhalve van, zo als sommige staatslieden doen, alles uiterst geheim en bedekt te houden, doe men alles open en bloot, en geve men geen erg. Zo doet ook God; Hij handelt zo geheel open, dat niemand Hem ziet. Ook openbaart en bedekt God Zich tegelijk in Christus, opdat Hij zich enkel aan het geloof openbare. Rousseau die uitriep: "Waartoe zoveel mensen en eeuwen tussen God en mij!" zou Christus in persoon niet als God erkend hebben, want God wordt niet gezien, dan nadat Hij door het geloof is aangenomen. En daarom kunnen de Rousseau's van onzen tijd ook niet Christus als God erkennen, ofschoon Hij als zodanig zonneklaar in de Schrift geopenbaard is. De Godheid van Christus is niet te kennen dan door het geloof, maar die gelooft, die kent Christus in Zijne waarachtige mensheid, en kent Hem als zodanig altijd meer. Wie niet gelooft ziet in de natuur enkel de natuur, niet God, en in de Schrift enkel een geschrift en niet de Heilige Geest. God verbergt zich, opdat men Hem zoeke, en op het gebied van God is zoeken vinden: Wie zoekt, die vindt, zegt de mond der waarheid. Zalig de ziel, die God zoekt, zij zal Hem vinden. Doch hoe weinig zielen zijn er, die God zoeken, hoe velen die de wereldse dingen zoeken, de vermaken der zinnen, de genietingen des vlezes, de bezittingen des tijds. En wat vinden deze laatsten? Niet wat zij zochten, maar (leert het van de Prediker, die alles volop kon genieten, en volop genoot) enkel ijdelheid, enkel ledigheid des harten en kwelling des geestes. Het oog wordt niet verzadigd met te zien, het oor wordt niet vervuld met te horen, en men wordt al deze dingen moede met ene onuitsprekelijke moeheid; maar wie God zoekt, die vindt God, en in Hem ene oneindigheid van altijd hoger leven en altijd hoger vreugde. O zoeken wij dan rusteloos God in de natuur, in het leven, in de Schrift; overal is Hij, en is Hij te vinden, en hebt gij Hem gevonden door Christus en in Christus, dan zult gij tevens ene van die verrassingen, waarin God zoveel behagen heeft, ondervinden, namelijk dat gij allereerst door God gezocht zijt; want geen mens voorkomt God. kan ooit God voorkomen; Hij voorkomt altijd het schepsel. En toch moeten wij God zoeken, en niet zeggen: als God mij zoekt, zal ik wel gevonden worden. Dit ware boos en onbetamelijk. Die zoekt, die zal vinden, derhalve die niet zoekt, zal ook niet vinden. En nu kan God nog wel een derde woord spreken: Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten, Ik ben openbaar geworden degenen, die naar mij niet vraagden; maar wij mogen het niet gebruiken om ons niet-zoeken te verontschuldigen. Wij moeten God zoekende zielen zijn, zullen wij God vinden.

Zij zeilen beschaamd en ook tot schande worden, zij allen, die op valse goden hun vertrouwen stellen, te zamen zullen zij met schande heengaan, die de afgoden maken, overtuigd van de dwaasheid hunner handeling (Jes. 44:9 v. 46:2), daar gelijk in vs. 14 en 15 gezegd is, Gods heerlijkheid door Joden en Heidenen erkend zal worden.

Maar Israël, thans het volk in ballingschap en schande, wordt verlost door de HEERE, die het om der zonden wil in dien toestand heeft overgegeven (Hoofdstuk 42:24 vv.), met ene door Hem bewerkte (Hebr. 9:12) eeuwige verlossing, ene, die met hare zalige gevolgen tot in de eeuwigheid reikt, gijlieden zult door deze verlossing in de geest zo volkomen vernieuwd zijn, dat het volk niet weer in zijn vorigen zondigen toestand kan komen, gij zult niet beschaamd, noch tot schande worden tot in alle eeuwigheden.

De verlossing uit Babel zou een beeld zijn van een eeuwige verlossing uit de ellende der zonde en zondeschuld en zondestraf. De Messias zou komen, de Christus Gods, om al zijn volk tot in alle eeuwigheden een zekere en volkomen verlossing te schenken. De eeuwige verlossing zou tevens zijn eeuwige ere en heerlijkheid. Zouden de afgodendienaars, de dienaren der wereld beschaamd worden, wie door de Heere God met een eeuwige verlossing werd verwaardigd, zou niet beschaamd worden, zou tot in eeuwigheid genieten, de vrijheid, waarmee de Zone Gods zou vrijmaken.

Want alzo zegt de HEERE, die de hemelen geschapen heeft Ik ben die God, 1) die de aarde geformeerd en die ze gemaakt heeft, Hij heeft ze bevestigd, Hij heeft ze niet geschapen, dat zij ledig zijn zou in de toekomst, gelijk zij in de beginne was (Gen. 1:2), maar heeft ze geformeerd in een zestal dagen, opdat men daarin wonen zou (Hoofdstuk 40:22; 42:5); Ik ben de HEERE, en niemand meer 2), Ik heb Mij zelven aan hen als de enig waarachtigen God bekend gemaakt, en moet als zodanig eindelijk door alle inwoners der aarde, ook door de heidenen worden erkend (vs. 8, 14).

Hiermede wijst de Heere er op, dat Hij alleen God, de God is, in tegenstelling van de afgoden der Heidenen. Men kan dan ook deze woorden opvatten als niet alleen gesproken tot de Joden, maar ook tot de Heidenen om hen tot het geloof in Hem te brengen. De Heere zegt hier verder, dat Hij de wereld niet een chaos heeft gelaten, maar haar bewoonbaar heeft gemaakt, opdat het verloste volk daarop zou wonen, het geestelijk zaad van Abraham, zowel uit de Joden als uit de Heidenen.

En wat Israël aangaat: Ik heb a) tot dit Mijn volk niet in het verborgene gesproken, maar in het openbaar, niet in ene donkere plaats der aarde, maar van de berg Sinaï en verder door Mijne dienstknechten, de Profeten; Ik heb ook tot het zaad van Jakob niet gezegd, het geen enkel bepaald uitzicht op zegen gevende: Zoekt Mij te vergeefs. Ik heb integendeel plechtig verzekerd. dat Ik Mij in genade hun zou openbaren, en heb in ieder bijzonder geval genadig geantwoord. Zo kon Ik handelen, omdat Ik voor Mijne woorden en profetieën gene weerlegging door de uitkomst had te vrezen. Ik ben de HEERE, die gerechtigheid spreekt, zo dikwijls Ik Mijne stem verhef, die rechtmatige dingen verkondigt; daarom zal Israël zeker eens de vervulling van dat alles zien, wat geprofeteerd werd, en reden hebben om te loven (vs. 15).

Deut. 13:11.

De Heidense waarzeggers lieten een stem uit de diepte, uit de duisternis opkomen, zoals ze beweerden, en deden de stem uit de diepte voorkomen als die der afgoden, welke men diende. In tegenstelling daarmee zegt de Heere hier, dat Hij in het openbaar, niet in het verborgen heeft gesproken, dat Zijn stem niet is uit de onderwereld, of uit de diepten der aarde, maar dat Hij Zijn stem ten alle tijden af, in het openbaar heeft doen horen, opdat Zijn volk zou weten wat Hij wilde.

Moesten dikwijls de Heidenen teleurgesteld heengaan, dewijl hun priesters beweerden dat de afgod zweeg, het zaad van Jakob had Hem nooit te vergeefs aangeroepen. Op alle hun grote

levensvragen had Hij een antwoord gegeven, al wat tot zaligheid nodig was, had Hij geopenbaard. En wat Hij geopenbaard had, was recht en gerechtigheid, de weg des levens en de weg des doods.

Verzamelt u, wanneer die vervulling plaats heeft, en komt, treedt hiertoe zamen, gijlieden, die van de Heidenen ontkomen zijt! die in de laatste gerichten, welke over de heidenen komen, tot het doen vallen hunner valse goden, van de ondergang verschoond blijft, om in het rijk Gods te worden overgeplaatst. a) Zij, die tot hiertoe tot die heidenen behoorden, weten niets van God (1 Thessalonicenzen. 4:5). Zij, die hun houten gesnedene beelden dragen, en in hunnen nood enen god aanbidden, die niet verlossen kan, dat die zich verzamelen en met elkaar nader treden, om getuigenis te geven, wie dan de ware God is.

Jes. 44:18, 19.

Verkondigt, zo roep Ik hen toe, en treedt hiertoe met bewijzen, die gij moogt hebben (Hoofdstuk 41:22); Ja, beraadslaagt zamen, opdat de een de ander helpe: wie van allen, die goden worden genoemd, heeft dat, wat nu geschied is, de ondergang der heidenen en de verlossing van Israël, laten horen van ouds her? wie heeft dat a) van toen af, toen nog langen tijd moest voorbijgaan, voordat het werkelijk geschiedde, verkondigd? b) Ben Ik het niet, de HEERE, terwijl niemand van uwe heidense goden iets van deze gebeurtenissen wist, of te voren kon verkondigen (Hoofdstuk 41:22 vv.)? en er is, gelijk nu duidelijk gebleken is, geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God, en een Heiland, die streng naar de eisen Zijner heiligheid handelt, en die misdadig Zijnen toorn opwekken, door zware gerichten verdelgt, maar ook door de gerichten heen Zijne gedachten ter redding volvoert, en redt, die waarlijk willen gered worden. Niemand is er, die alzo handelt, dan Ik, zodat Ik de alleen ware en alleen zaligmakende God ben.

Jes. 41:22, 26, 27; 43:9, 10. b) vs. 5, 14, 18.

Wendt u daarom, gij die aan het gericht des verderfs zijt ontkomen (vs. 20) naar Mij toe in gelovige onderwerping en in vast vertrouwen; wordt behouden, alle gij einden der aarde, tot welk volk en land op aarde gij ook moogt behoren (Hoofdstuk 52:10), want, gelijk gij nu ziet, Ik ben God, en niemand meer, 1) er is niemand, die in staat zou zijn u te redden.

Israël's God roept de einden der aarden als bijeen, en tot Zijn volk, allerwegen op de aarde verspreid, zegt Hij, dat zij van de middelen en hun oorzaken zullen afzien, en het oog alleen tot Hem wenden, zo zij wilden behouden zijn. Dit gezegde schijnt echter ook ene verdere betrekking te hebben tot de bekering der Heidenen, die de Binden der aarde bewonen, want het Evangelie is uitgebreid geworden tot de verst afgelegen volken, na de hemelvaart des Heilands.

Ik heb gezworen, tot duidelijke bevestiging, dat het eens zal komen tot dit einddoel der gehele wereldgeschiedenis, dat ik aangewezen heb, bij Mij zelven, die de ware, levende God ben, en zo ook tot volvoering kan laten komen, wat Ik Mij eenmaal voornam, er is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeren, niet teruggetrokken

worden (Hoofdstuk 55:11), namelijk, dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren, 1) en daardoor Mij als de waarachtigen God zal erkennen (Deut. 6:13. Rom. 14:11. Filippenzen 2:10).

Zweren heeft hier de betekenis van belijden, in de zin van, eerbied en onderworpenheid betonen, uitroepen als de enigen Koning. De Heere geeft hier een gezicht op het einde der eeuwen. Hij overziet als met één blik de tijd, die komen zal, totdat er geen tijd meer zal zijn. Dan als der tijden tijd vervuld is, zal ieder, vrijwillig of gedwongen, de Heere belijden als de geheel enigen God, de Heere, die alle macht in hemel en op aarde heeft, die heerst en regeert tot in alle eeuwigheid.

De Heere zal het laatste woord hebben.

Men zal, terwijl men Mijn heil erkent en het vrijwillig aanneemt, van Mij zeggen: Gewis in de HEERE en overigens nergens, zijn gerechtigheden en sterkte, gerechtigheid, die van zonden reinigt en het hart heiligt, en sterkte, die de overwinning schenkt over alle vijanden der zaligheid; tot Hem zal men komen; men zal niet eerder rusten, voordat men Hem gevonden heeft, maar zij zullen beschaamd worden a), allen die tegen Hem in onverwinnelijke vijandschap des harten ontstoken zijn.

Jes. 41:11.

Maar dit is het einde van alle geschiedenis, in de HEERE op mystieke wijze met Hem verenigd, zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad van Israël. 1) Allen, die tot de kinderen der belofte deels door geboorte behoren, deels uit de Heidenen hun zijn toegevoegd (Jer. 4:2), zullen juichen in hunnen God en Heiland, buiten wie er geen is; alle anderen daarentegen zullen vergaan.

Het ganse zaad van Israël is hier niet alleen het ware volk Gods uit de Joden, maar ook uit de Heidenen. Het is het Israël Gods, hetwelk de geestelijke zegeningen van Abraham deelachtig is geworden. Dit Geestelijk zaad zal de Heere, de Drie-enigen God, al de eer van Zijn Naam geven, dewijl het, door Hem gerechtvaardigd en geheiligd en volkomen verlost tot in eeuwigheid, Zijn heil en Zijn zaligheid genieten. Het, in de Heere wijst dan ook op de mystieke vereniging met Hem.

God verkrijgt de eer, dewijl dat alles vrije genade en ongehoudene goedertierenheid is.

HOOFDSTUK 46. DE VAL VAN BABELS

AFGODEN EN ZIONS HEIL.

VII. Vs. 1-13. De zevende rede. Hier begint het laatste derde deel der eerste rij van driemaal drie redenen, dat betrekking heeft op Babel, de hoofdstad van het Chaldeeuwse wereldrijk, uit welker gevangenis Israël door Cyrus moet worden bevrijd. De val van Babels goden is het eerste, wat door de Profeet als ene door Cyrus volbrachte zaak wordt gezien (vs. 1 en 2 1,). Daaraan sluit zich in drievoudige wending ene prediking des Heren ter vermaning. De eerste (vs. 3-7) is gericht tot het volk Gods in zijn geheel, dus ook tot het overblijfsel dergenen, die van het huis Israël's, of het vroegere rijk der tien stammen nog overig zijn, en niet reeds in de landen der Assyrische ballingschap in 't heidendom zijn ten ondergegaan. Zij moeten de onvergetelijke heerlijkheid van hunnen God, de God van Israël, tegenover het ellendige der heidense goden ter harte nemen, en van deze zich weer afkeren tot Hem in een nieuw, vast geloof. De tweede rede (vs. 8-11) handelt over de harten, die tussen de dienst van Jehova en het heidendom wankelen, en meer tot het laatste dan tot het eerste neigen. Deze moeten de vroegere geschiedenis van hun volk van de grijzen voortijd af voor hunnen geest later voorbijgaan, deze zal hun dan tonen, dat Jehova de Onvergelijkelijke is, die Zich altijd als zodanig heeft geopenbaard, en onlangs weer bewezen heeft de enige God te zijn. De derde (vs. 12 en 13) heeft betrekking op de vrijgeesten, die zich zelven verheven achten boven de indruk van het werk van goddelijke genade en niets meer van de levenden God willen weten. Zij hebben, twijfelachtig aan Zijn woord, de hoop op behoud opgegeven; maar ziet, het is nu nabij gekomen en staat, om zo te zeggen, voor de deur.

Bel, de hoofdafgod van Babel, is gekromd, is door enen vernietigenden slag ineengezonken; Nebo, een andere afgod des lands, wordt neergebogen 1) Hoofdstuk 21:9) is gevallen; hun afgoden, hun beelden, zijn geworden voor de dieren, kamelen en dromedarissen, en voor de beesten, runderen en ezels, die ze als een krijgsbuit naar het vaderland van de veroveraar zullen heenvoeren; uwe opgeladene pakken zijn een last voor de vermoeide beesten, deze beelden, die gij, Babyloniërs! vroeger in plechtige processies hebt rondgevoerd, hebben door hun ontzaglijke zwaarte 2) die dieren afgemat (vs. 7. Jer. 10:5).

Even als de Babylonische eigennamen Beltsazar (Dan. 1:7; 5:1), Nabonassar, Nebukadnezar, Nebuzaradan (2 Kon. 20:12 24:1; 25:8) en misschien ook Abed-Nego (Dan. 1:7), bewijzen, behoorden Bel en Nebo tot de hoofdafgoden der Chaldeeën. Naast de eersten schijnt in Jer. 50:2 nog een andere god Merodach (vgl. de koningsnaam Merodach-Baladan in Jes. 39:1) genoemd te zijn; dit is echter waarschijnlijk slechts een andere naam voor Bel, om hem als beschermgod der Babyloniërs voor te stellen; daarentegen wordt in 2 Kon. 17:30 nog Nergal (Nergel) vermeld. Terwijl nu Bel, dien de ouden nu eens met Saturnus, dan eens met Jupiter, dan weer met Mars op gelijke lijn stellen, maar de Babyloniërs als zonnegod vereren (heer des hemels en des lichts), in de beroemden Belustempel Birs-Nimrud (Dan. 4:2) ene gouden zuil van 40 voet hoogte had, die 1000 kilo's zwaar moet geweest zijn, is van Nebo (waarschijnlijk de Mercurius der Romeinen) nog niet bekend, hoe men hem afbeeldde.

De buitengewone grootte en zwaarte van Bels beeld werd reeds in de vorige aanmerking gemeld, de voor de afgod gestelden beker woog 1200 talenten. Men ontroofde gaarne de overwonnen volken hun afgodsbeelden, gedeeltelijk om hun hun beschermers te ontnemen en ze, gelijk men meende, voor altijd machteloos te maken (1 Sam. 5:1 vv. Jer. 48:7; 49:3. Jes. 10:10). Dat Cyrus later zelf Bel te Babel, en eveneens enen levenden draak heeft gediend, zo als de beide apocriefe stukken veronderstellen, strijdt met het nationale en zedelijk karakter van dezen koning. De Perzen toch waren vijanden van beeldendienst, en volgens onzen Profeet even als volgens de voorstelling der wereldse schrijvers was Cyrus van een edel gemoed, waarvan men wel kan zeggen: hij was niet verre van het Koninkrijk Gods.

Al uwe afgoden, wier wezen slechts in het hout en metaal van hun beelden bestaat, allen zamen zijn zij neergebogen, zij zijn gekromd, zij neigen ten val; zij hebben de last, hun opgelegd, niet kunnen redden, dat zij hun beelden uit de handen des veroveraars zouden hebben kunnen verlossen; maar zij zelven zijn in de gevangenis gegaan, zij zijn in de bewaarplaatsen der overwinnaars opeengestapeld.

Hoor daarentegen met het oog op deze smadelijke nederlaag der Babylonische goden, welke hun vereerders vroeger vertrouwden, en die nu in ballingschap worden weggevoerd, neer Mij, o huis van Jakob, rijk van Juda, en het ganse overblijfsel van het huis Israël's 1), zo vele er nog van de naar Assyriës gevangenschap gevoerde tien stammen ontvankelijk zijn, om naar Mijn stem te horen! die van Mij gedragen zijt van de buik aan en opgenomen van de baarmoeder af, 2) wier leven Ik dus evenzo bescherm en tracht te verwekken, als ene zwangere haren last met alle zorgvuldigheid verzorgt en volkomen tracht voort te brengen.

Nadat de Heere in de beide eerste verzen de afgoden tot een niets heeft teruggebracht, als dezulken, die hun aanbidders niet kunnen helpen, integendeel zelf in de gevangenis gaan, roept Hij èn Juda èn het overblijfsel van de tien stammen op, om naar Hem te horen, om te vernemen wie Hij is. Hoe Hij niet alleen gedragen heeft, verzorgd, gekoesterd, maar hoe Hij ook nu redt en waarlijk redden kan. Opzettelijk staat hier van het overblijfsel van Israël, dewijl de meeste kinderen Israël's reeds in de heidense volken waren opgegaan, en slechts een klein gedeelte nog getrouw gebleven was aan de godsdienst van Israël en dus ontvankelijk om te vernemen wat de Heere tot hen zou spreken.

Wat de Heere tot hen te zeggen heeft wordt in vs. 5 en vv. gemeld.

De Heiden draagt een god als een last, die generlei nut doet; de zoon Israël's werd van 't begin af gedragen door Zijn hemelsen Vader.

En heb Ik u van de moederschoot af gedragen, tot de ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden, u door alle noden en gevaren veilig heenleiden.

Wat hier van het volk Gods als geheel wordt gezegd, geldt natuurlijk ook van ieder lid daarvan in 't bijzonder ten opzichte van zijn eigen persoonlijk leven.

God belooft, dat Hij nooit zul verlaten. De Schepper zal ook de Voleindiger van hun welzijn wezen, wanneer zij door verval en zwakheid evenzeer hulp behoeven als in hun kindsheid. Zij hebben hunnen ouderdom als volk verhaast en hun ellenden door hun zonden, maar God is nog hun God, die hen zal dragen in dezelfde eeuwige armen. Hij heeft het gemaakt en erkent hun belang als Zijn eigen, daarom wil Hij hen met hun zwakheden dragen en ze ondersteunen onder hun droefenissen. Deze belofte aan 't oude Israël is toepasselijk op iedere ouden Israëliet. God heeft Zich genadig verbonden, om Zijne gelovige dienaren juist in hunnen ouderdom te dragen en te helpen. Juist in de ouderdom, wanneer gij onbekwaam wordt voor bezigheid, behept met zwakheden, en misschien, die rondom u zijn, u moede beginnen te worden, dan is Hij het, die is, wie Hij was, dezelfde, door wie gij van de beginne af geworden zijt. Gij verandert, maar Ik, zegt God, ben dezelfde; Ik ben, die Ik beloofd heb te zullen zijn, dezelfde als gij Mij gevonden hebt, degene, die gij wilt dat Ik zijn zal. Ik wil u dragen, Ik wil u dragen op uwen weg, en ten laatste dragen naar uw huis. Indien wij leren op Hem te vertrouwen en Hem te beminnen, zo behoeven wij niet angstig te zijn over onze latere dagen of jaren; Hij zal ons nog verzorgen en over ons waken, als over de schepselen Zijner macht en als over nieuw geborenen door Zijnen Geest.

a) Wie zoudt gijlieden Mij nabeelden, en even gelijk maken, en Mij vergelijken, dat wij elkaar gelijken zouden? 1) Het is volstrekt onmogelijk de Oneindige af te beelden.

Jes. 40:18, 25.

Het is ten uiterste ongerijmd, te denken dat men de eindelozen en eeuwigen Geest, door de gedaante van enig schepsel zou kunnen vertonen, of zich enig sterveling verbeeldde, die op het duizendmaal duizendste deel een zweem van die Godheid vertonen zou, Welker aangezicht niemand immer zag en leefde. Dit zou zo veel zijn als de waarheid tot leugen en de heerlijkheid Gods tot schande te maken.

Ziet daarentegen hoe het de heidenen met hun afgoden gaat, welke kosten en moeite zij met hen hebben, en toch oogsten zij geen winst van hen in. Zij verkwisten het goud uit de beurs, en wegen het zilver met de waag; zij huren enen goudsmid, en die maakt het uitgeschudde goud en afgewogen zilver, die dode metalen (Hoofdstuk 44:9 vv.) tot enen god; zij knielen neer, ook buigen zij zich daarvoor, wanneer het gereed is.

a) Zij nemen hem na hem geheel voltooid te hebben, op de schouder, zij dragen hem, daar hij zelf niet kan gaan, en zetten hem van zijne plaats, waar hij moet staan; want hij kan zelf daar niet heengaan. Daar staat hij onveranderlijk vast, hij wijkt van zijne stede niet, ten zij hij weer elders wordt heen gedragen; ja roept iemand in zijnen nood tot hem, zo antwoordt hij niet, hij verlost hem niet uit zijne benauwdheid, omdat hij niets dan een dood beeld is (Ps. 115:4 v.).

Jes. 45:20.

Gedenkt toch, gij huis van Jakob, en alle gij overgeblevenen van het huis Israël's, hieraan, aan die zo duidelijk (vs. 6 v.) aangewezene nietigheid en nutteloosheid der heidense afgoden,

en houdt u kloekelijk (1 Kor. 16:13), opdat niet de wervelwind der afgoderij u opnieuw omstote; brengt het weer in het hart, neemt ter harte, overpeinst het gedurig, o gij overtreders, gij die reeds zo dikwijls zondigdet, en u weer tot het heidendom begint te neigen.

De overtreders, zijn hier niet de heidenen, maar de Joden, die tot het heidendom zich nog enigszins getrokken gevoelen, die daar nog weifelen tussen de zuiveren dienst Gods, en dien der beelden of afgoden. Het is daarom dat de Heere hier tot dezulken zegt eerst: houdt u kloekelijk, d. i. sta vast in het verwerpen van allen afgodendienst, en verder, neemt ter harte, dat een afgod niets is.

En nu, om nu die wankelende zielen en die weifelende overtreders te ondersteunen, volgt in de volgende verzen een herinnering aan wie God is en wat God doen zal. Hij is de eeuwige God, Wiens Raad zou bestaan en die al Zijn welbehagen zal doen.

Gedenkt, om te erkennen, wie gij te kiezen hebt, der vorige dingen van oude tijden af, de gehele zo roemrijke geschiedenis van Uw volk van de vroegste tijden af; gedenkt, dat Ik God de volstrekt Machtige ben, gelijk uwe geschiedenis ene voortgaande reeks van luid sprekende getuigenissen daarvan is a), en er is geen God, geen Majesteit meer; en er is niet gelijk Ik, daar Ik alle eerbied wekkende Goddelijke majesteit in Mij verenig.

Jes. 45:5, 14, 18, 21, 22; 48:12.

Die van de beginne aan verkondigt het einde, de uitslag, welken elke nieuwe wending in de geschiedenis zal geven, en van ouds af die dingen voorzegt, die nog niet geschied zijn, die alzo bekend maakt, wat verre buiten het bereik van menselijke berekening ligt (Hoofdstuk 41:22, 26); die zegt: a) Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen, 1) zo zeker ben Ik van Mijne zaak, dat zelfs de mogelijkheid, dat het anders zou uit allen, dan Ik voorzeg, buitengesloten is.

Ps. 33:11. Spr. 19:21; 21:30. Hebr. 6:17.

Hiermede zegt de Heere het, dat alle Gods werkingen plaats hebben krachtens Zijn eeuwig Raadsbesluit, dat al zijn Raad in de werkingen vervuld wordt, dat geen schepsel in hemel of op aarde, in hel of afgrond iets vermag om te veranderen, wat Hij zich eenmaal heeft voorgenomen.

Die enen roofvogel, een adelaar roept van het oosten (Hoofdstuk 41:2, 25), enen in Hoofdstuk 44:28 reeds met name aangewezenen, zo even onder de gelijkenis van enen adelaar voorgestelden man Mijns raads, enen, die Mijnen wil zal volbrengen, Uit verren lande, het meer noordelijk dan Perzië gelegene Medië (Hoofdstuk 41:25; 13:5); ja, Ik heb het gesproken, Ik zal het ook zeker, zonder dat iets het verhindert of kan tegenhouden, doen komen; Ik heb het geformeerd, Ik heb Babels val en Israël’s bevrijding Mij voorgenomen, en Ik zal het ook doen (Hoofdstuk 44:26 v.).

Bij de vergelijking van Cyrus met enen adelaar herinnere men zich, dat volgens Xen. Cyrop VII, 1-4 het veldteken van dezen koning later werkelijk uit enen gouden adelaar met uitgebreide vleugelen op de staken gedragen, even als de adelaar der Romeinen en van Bonaparte, bestond.

Hoort naar Mij, gij stijven van harte 1) onbuigzamer onder Jakob en Israël (vs. 3), gij die verre van de gerechtigheid zijt, die van de Heere, uwen God, en de vervulling Zijner belofte ten opzichte van de herstelling der theocratie niets wilt weten (Hoofdstuk 57:3 vv. 65:11 vv.).

Sprak de Heere in vs. 8 tot de weifelende zielen, hier in vs. 12 komt het woord Gods tot de stijven, tot de onbuigzamen van harte, die er niets van wilden weten, dat de Heere in gerechtigheid optreedt, dat Hij naar het strikste recht, maar dan ook in de volle openbaring Zijner liefde, voor de zijnen zal komen, om het heil van Israël uit te werken.

Wat Ik tegenover uwe onverschilligheid met de in vs. 1 v. gemelde gebeurtenis te kennen geef, is dit: Ik breng Mijne gerechtigheid nabij, Ik zal de eenmaal gegevene toezegging getrouw vervullen, zodat Mijn genadige wil ten opzichte van Israël's herstel nu in vervulling zal komen, zij zal niet verre wezen, maar spoedig komen, en Mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in Zion, zodat Israël daar weer het middelpunt van zijn volksbestaan zal hebben, aan Israël Mijne heerlijkheid 1) zodat het volk weer in zijn sieraad zal prijken, wat Ik door Mijne verkiezing daaraan gegeven heb (Jes. 44:26, 28 ,).

God roemt op zijn Israëliërs en Hij wil verheerlijkt worden in en door het heil, hetwelk Hij voor hen bedoelt uit te werken, hetgeen grotelijks tot Zijn ere zou strekken. Dat heil zou in Sion zijn, d. i. het zou van daar komen, gelijk het Evangelie daar eerst gepredikt en van daar de gehele wereld door verspreid is geworden. Van daar zou ook Israël's grote Verlosser, de Messias, komen en des Konings Zoon, die het heil in zich heeft.

De Heere geeft nu in Zion heil, zodat het weer middelpunt van het herstelde volk wordt en daarom Zijne heerlijkheid, zodat het dan weer in dat sieraad zich vertoonde, hetwelk zijn God het verleende.

HOOFDSTUK 47.

VERWOESTING VAN BABEL.

VIII. Vs. 1-15. Na de afgoden van Babel komt nu de beurt ter aankondiging van het gericht aan Babel zelf. Zij, deze trotse meesteres, wordt ene dienende maagd, ontbloot en geschandvlekt om hare onbarmhartigheid jegens Israël en hare zelfvergoding! alle hare sterrenwichelarijen en tovenarijen zullen tegen hetgeen over haar besloten is, niets uitrichten. In haastige vlucht stuift alles bij de brand, die de stad aangrijpt, uiteen, terwijl Babel onder zijne kooplieden, welke het tot hiertoe zo vele in dit land van koophandel had (Ezechiël. 17:4), genen helper vindt.

Daal af, zo luidt des Heren vonnis over de stad Babel zelf, daal af van de hogen en prachtigen troon, waarop gij nu als heerseres over de volken zit, en a) zit in het stof, gij jonkvrouw, gij, die door niemand tot heden bedwongen kon worden (Hoofdstuk 28:12), dochter van Babel! zit op de aarde in het stof, dat is de plaats, die u toekomt; er is geen troon meer voor u, gij dochter der Chaldeeën, gij trotse, door de Chaldeeën gestichte sterkte, waarop deze zich zozeer verhieven (Hoofdstuk 13:19), gij zijt tot ene dienares vernederd; want gij zult niet meer genoemd worden, gelijk tot hiertoe, wanneer men met benijdende verwondering het leven beschouwde, dat uwe inwoners konden leiden, de tedere, noch de wellustige, die boven elke plaag van het gewone leven hoog verheven in het volle genot van alle aardse heerlijkheid kan zwelgen (Deut. 28:56).

Jes. 26:5.

Neem, voortaan de vroegere vrijheid van alle inspanning nu tegen des te zwaarderen dienst ruilende, de molen (Exod. 16:24), en maal meel voor degenen, op wie gij vroeger met verachting neerzaagt; ontdek uwe vlechten, want zulk een versiersel past slavinnen niet; ontbloot uwe enkelen door aflegging van het lange sleepkleed, ontdek de schenkelen, door het aandoen van een kort kleed, zo als slavinnen dat dragen, ga door de rivieren 1) over welke uw weg naar de ballingschap leidt.

Alles wat hier gezegd wordt, ziet op de geheel veranderde positie van Babel. Van heerseres wordt zij overheerste, van iemand, die anderen tot slaven maakte, wordt zij zelf een slavin. Weg moet daarom haar tooi, weg haar weelderig leven, weg haar prachtige kleding. Niet op de troon, maar op de aarde is haar plaats, en tot de nederige diensten der slaven en slavinnen zal zij voortaan worden geroepen.

a) Uwe schaamte zal ontdekt worden, ook zal uwe schande gezien worden tot rechtvaardige vergelding voor de schaamteloze hoererij, die gij vroeger in de dienst uwer godin Mylitta hebt gedreven (2 Kron. 23:7); Ik, de Heere, die zulk een lot over u beslis, zal wraak nemen aan u over al het kwaad, dat gij tegen Mij hebt gedaan, en Ik zal op u niet aanvallen als een mens. 1)

Jes. 3:17. Nah. 3:5.

In het Hebr. Welo efga' adam. Beter: Ik zal niemand verschonen. Want wel betekent het werkwoord: slaan, stoten, maar ook ontmoeten, (Jes. 64:4) tegemoet komen, vriendelijk behandelen. Hier zegt de Heere dus dat Hij niet een mens vriendelijk ontmoeten zal, d.w.z. dat Hij niemand zal verschonen. Strafoefenend, zonder te sparen, zal Hij met Babel handelen.

Anderen vertalen: Ik zal op niemand stoten, Ik zal geen mens aantreffen, dewijl niemand gespaard wordt. De uitkomst is echter hetzelfde.

Hier roept de gemeente des Heren, wanneer zij het vonnis over Babel hoort, en verstaat, hoe dat om harentwil, tot hare verlossing en verheerlijking wordt uitgesproken, in vrolijk zelfbewustzijn uit: Onzes Verlossers naam is HEERE der heirscharen, de Heilige Israël's (Hoofdstuk 41:14).

Cyrus liet de overwonnenen in Babylon de wapenen ontnemen, gebood hun het land te bebouwen, belastingen te betalen en degenen te dienen, wie een ieder ten lijfeigene gegeven werd.

Zit, zo luidt hierop het vonnis over Babel verder: zit stilzwijgende, en ga in de duisternis als ene, die vanwege de smaad en de schande, die over haar komt, zich door niemand meer kan laten zien, gij dochter der Chaldeeën (vs. 1)! want gij zult niet meer, gelijk nog heden, genoemd worden koningin der koninkrijken (Hoofdstuk 13:19).

Ik was op Mijn volk zeer toornig vanwege hun zonde van afgoderij; Ik ontheiligde 1) Mijne erve, dit volk, dat Ik Mij uit alle volken der aarde verkoren had (1 Kon. 8:51), zodat Ik het tot zijne straf in de handen der Heidenen wilde overgeven, en Ik gaf hen over in uwe hand, o dochter der Chaldeeën! doch gij bewees hun gene barmhartigheden, dat gij ze slechts in zo verre kastijdde, als Mijn last was; maar gij ging in uwe hardheid en wreedheid Mijnen toorn ver te boven, ja zelfs over de oude, die toch zeker wegens zijne zwakheid had moeten verschoond worden, maakte gij uw juk zeer zwaar. 2)

Ontheiligen heeft hier de betekenis van de heiligheid als volk ontnemen, niet meer als een heilig, als een afgezonderd volk beschouwen en behandelen. De Heere God had Israël als een heilig volk, als een afgezonderd volk in Kanaän op eigen erve gesteld, maar vanwege zijne zonden en afval had de Heere het uit Kanaän naar Babel gebracht, en daarmee had Israël het karakter van een afgezonderd volk verloren, niet voor eeuwig, maar voor een tijd.

Dikwijls straft God hen, die Hij gebruikt als werktuigen tot uitvoering van Zijne wraak aan anderen, en wel om dezelfde dingen, die zij volgens Zijn bestel gedaan hebben, namelijk, omdat ze hunnen last hebben overtreden, en meer beogen de voldoening van hun heerszucht en wreedheid dan de uitvoering van het Goddelijk bevel. Waar God in Hoofdstuk 10:5 de Assyriër heeft genoemd "de roede Zijns toorns" laat Hij vs. 7 volgen: "hoewel hij het zo meent, " zijn oogmerk niet is Mijn wil te volbrengen, "maar hij zal in zijn harte hebben te verdelgen en uit te roeien niet weinige volkeren; " hij zal alleen bedoelen de voldoening van zijne heerst- en wraakzucht; zie Zach. 1:15, waar de Heere zegt: "Ik ben met enen zeer groten toorn vertoornd tegen die geruste Heidenen, want Ik was een weinig toornig (namelijk op

Mijn volk), maar zij hebben ten kwade geholpen. " En om dezelfde redenen hoort men God zeggen: "Ik zal de bloedschulden van Jizreël bezoeken over het huis van Jehu, " schoon Jehu uitdrukkelijk last had ontvangen tot het uitroeien van het huis van Achab (2 Kon. 9:7). Maar hij was zijnen last te buiten gegaan in het doden van al de groten of ambtenaren van Achabs huis en in het verdelgen van het geslacht van Ahazia (2 Kon. 10:11, 14 11).

En gij zei bij uzelven, als gij naar Mijn wil ganselijk niet vraagde: Ik zal koningin zijn in eeuwigheid, nooit zal ik tot de val komen; tot nog toe hebt gij deze dingen niet in uw hart genomen, gij hebt er niet aan gedacht dat vernedering mogelijk was, gij hebt aan het einde daarvan niet gedacht, niet in de verte vermoed, dat gij ineenstorten zoudt.

Zij, zo leren wij uit vs. 6, die gevallenen, die hen, tot wier roede zij bestemd zijn, onbarmhartig behandelen, verwerven zich bij God geen dank, maar wraak. Wat zullen dan die rechters inoogsten, die de werktuigen tot de gruwelijkste martelingen uitdachten voor de door hen veroordeelden, en wat die fanatieken, die door onbarmhartig kwellen der ketters een loon bij God hoopten te verdienen! Deze strafrede wordt gehoord, voordat Babel nog zijne wreedheden aan Israël bedrijft; klinkt zij niet als ene vaderlijke bede Gods voor Zijn volk, dat Hij besloten had in de handen der Chaldeeën over te geven? .

Zo zeker meende Babel van haar macht te wezen, dat zij geen ogenblik er aan gedacht heeft, dat aan die macht en tirannie een einde zou kunnen komen. Daarom zou de verovering haar als in één ogenblik, ongedacht en onverwacht overkomen. Dit wordt nader voorspeld in de volgende verzen.

Nu dan, hoor dit, gij weelderige (vs. 1)! die zo zeker woont (vs. 7), die in haar goddeloos hart zegt: Ik ben het, en niemand meer dan ik; ik zal gene weduwe zitten, dat de nu door mij onderworpen volken, met hun oversten, mij niet zouden ontvallen (Openbaring 18:7 vv.), noch de beroving van kinderen kennen, dat oorlog en gevangenschap mij ooit van mijne bevolking geheel zouden kunnen beroven.

Deze vorm, waarin Babels vermetelheid zich uitspreekt, klinkt in vergelijking van Jehova's getuigenissen omtrent Zich zelven (Hoofdstuk 45:5 vv. 18, 22; 46:9) als zelfvergoding; evenzo spreekt Ninevé bij Zefanja (Zef. 2:15), en Martialis (een epigrammendichter, die onder de keizers Domitianus, Nerva en Trajanus leefde) schrijft: terrarum des gentiumque Roma, cui par est nihil et nihil secundum (Rome, de godin der landen en der volken, wie niets gelijk is en bij wie niets kan vergeleken worden).

Doch a) deze beide dingen zullen u in enen ogenblik, geheel onverwacht, wanneer gij er volstrekt niet aan denkt, overkomen, op een dag, de beroving van kinderen en weduwschap; volkomenlijk, in de volste mate, zullen zij u overkomen van wege 1) de veelheid uwer toverijen, van wege de menigte uwer bezweringen (Dan. 2:2).

Jes. 51:19.

Beter: trots, niettegenstaande. De Babylonische tovenaars hadden voorspeld dat Babel oninneembaar was. Vele bewijzen hadden zij daarvoor aangegeven, maar hier zegt de Heere dat al die bezweringen en valse godsspraken niet zullen kunnen verhoeden de beroving der kinderen en het weduwschap, d. w. z. de algehele verwoesting.

Want gij hebt op uwe boosheid vertrouwd; gij hebt gezegd: Niemand ziet mij, er is geen God, die mij zou zien, en in Zijne macht zou hebben, en zo zoekt gij door dwingelandij en list u een eeuwig bestaan te verzekeren; uwe wijsheid en uwe wetenschap van allerlei bezweringen, waardoor gij dacht in staat te zijn ieder onheil gemakkelijk van u af te houden, heeft u afkerig gemaakt, en tot een handelen verleid, dat ten verderve voert, en gij hebt uzelven vergodende in uw hart gezegd: Ik ben het, en niemand meer dan ik. (vs. 8).

Daarom, ten straffe van dien overmoed, waarmee gij u de Onvergelijkelijke gelijk hebt gesteld (Hoofdstuk 46:9), zal er over u een kwaad komen, gij zult bij al uwe waarzeggerijen de dageraad, het begin daarvan niet weten 1); en een verderf zal er op u vallen, hetwelk gij niet zult kunnen verzoenen, dat gij door al uwe bezweringskunsten niet kunt afwenden; want er zal snellijk ene onstuimige verwoesting over u komen, dat gij het ondanks alle sterrenwichelarij en toverij niet weten zult. 2)

Anderen vertalen: wat gij niet zult weten weg te toveren. Het is alsdan een terugslag op hetgeen het vorige vers zegt. Het stamverwante woord in het Arabisch betekent: wegtoveren, door toverijen ongedaan maken.

Het zou een onweerstaanbaar verderf zijn, waartegen geen hulpe, geen beschutting te hopen was. Het zou hen niet alleen ijlings treffen, zodat zij geen tijd zouden hebben om hen te bestrijden, maar ook zo sterk en heftig, dat zij het niet zouden kunnen tegenstaan of afwenden, of er zich uitredden.

Sta nu, wanneer het aanwezig is, wat Ik zo even heb gezegd, met uwe bezweringen en met de veelheid uwer toverijen, waarin gij gearbeid hebt van uwe jeugd af, sedert gij begonnen zijt te heersen, of gij misschien met die kunsten voordeel kon doen, of gij misschien u kon sterken, en aan ongeluk en onheil en opstand het hoofd zoudt kunnen bieden.

Gij zijt moede geworden in de veelheid uwer raadslagen, gij hebt u vermoeid om te bedenken wat eigene wijsheid tot afwending van de nood vermag; laat nu opstaan (vs. 12), die de hemel waarnemen (MATTHEUS. 2:1 vv.), die in de sterren kijken, die naar de nieuwe manen voorzeggen; en laat ze u verlossen van die dingen, die over u komen zullen. 1)

Beter is de vertaling van het laatste gedeelte: Laat nu opstaan en u verlossen, die de hemel waarnemen, (of ontleden), die in de sterren kijken, die met iedere nieuwe maan voorzeggen de dingen, die over u komen zullen. De Heere God spreekt hier weer op heilig-ironische wijze. De waarnemers of ontleders van de hemel waren dezulken, die de hemel in vier delen als doorsneden, een voorste en achterste, een rechter en linker deel, en hun waarzeggerij dan inrichtten, naarmate een vogel te voren door hen daartoe aangewezen, zich in het door hen te voren genoemd gelukkig of ongelukkig gedeelte van de hemel ter vlucht begaf. De

maan-voorzeggers waren zij, die bij elke nieuwe maan voorzeiden, welke dagen gelukkig of ongelukkig waren. De sterrenkijkers deelden ook de maanden zelf in gelukkige of ongelukkige. Welnu deze allen roept hier de Heere op, om Babel te redden van de ondergang, maar zij vermogen het niet.

Ziet zij vermogen zomin iets tot uwe redding te doen, dat zij integendeel zelf weerloos ten verderve zijn overgegeven; zij zullen zijn als stoppelen, het vuur zal ze verbranden; zij zullen met al hun wijsheid en kunsten zich zelven niet kunnen rukken uit de macht der vlam van het gericht, dat over hen zal komen, hun leven zelfs niet kunnen redden; het zal geen kool zijn om bij te warmen, geen vuur om daarvoor neer te zitten (Hoofdstuk 44:16), maal een vuur, dat tot op de grond verteert en een eeuwige gloed is (Hoofdstuk 33:14).

Alzo radeloos en hulpeloos zullen zij u zijn, met welke gij gearbeid hebt, uwe wijzen (vs. 12), op wier verzorging gij, om in tijd van nood nut van hun kunst te hebben, u zozeer hebt toegelegd, uwe handelaars van uwe jeugd aan, de kooplieden van andere volken, die in handelsverkeer met u hebben gestaan, en zich om het voordeel onder u hebben nedergezet, elk van deze zal zijns weegs dwalen, bij het uitbreken van het gericht, dat over u komt; niemand zal u verlossen, daar ieder slechts op eigene redding beducht zal zijn.

Het is ene bijzondere gewoonte van de duivel en zijne werktuigen, dat zij de mensen door belofte van alle gewenste hulp en geluk in hun net wikkelen, wanneer zij echter met strikken des verderfs zijn geboeid, zo gaan zij heen en laten hen in ‘t verderf liggen (MATTHEUS 27:5).

Babel was bekend en beroemd van wege de menigte harer kooplieden. Door Ezechiël (17:4) wordt het land van Babel dan ook genoemd een land van koophandel.

HOOFDSTUK 48.

DE ZONDE VAN HET VOLK WORDT GESTRAFT. GODS EER WORDT GEPREZEN.

IX. Vs. 1-22. In deze laatste rede der eerste groep vinden wij het slot van het tot hiertoe behandelde thema en van de tegenstelling, die dit gehele derde deel beheerst (zie Inl. op Hoofdstuk 41). De Heere keert Zich nu tot Zijn volk in de ballingschap, dat zich op de groten naam beroemt, van welken het zijne afkomst heeft, en op de heilige stad, waartoe het behoort, dat ook met de belijdenis der lippen zich aan Hem houdt, hoewel het hart nog niet in de rechte verhouding tot Hem is. Hij waarschuwt daarvoor, dat Israël niet, wanneer hetgeen Hij van de nabij zijnde toekomst heeft laten verkondigen vervuld wordt, aan zijne afgoden toeschrijve of als ene natuurlijke, van zelfsprekende gebeurtenis opvatte; integendeel Israël moet Zijne goedheid en lankmoedigheid erkennen en de gedachten ter redding verstaan, voor wier verwezenlijking Hij door middel der verlossing door Cyrus de weg baant. Terwijl de vermaning in die verwezenlijking zelf reeds ingrijpt en op eens Hem, door wie zij geschiedt, de Zoon des Vaders sprekende invoert, nodigt zij, op zeer uitlokkende wijze tot het aannemen van de zaligheid in Christus Jezus en sluit de goddeloze en tegenstrevende harten voor eeuwig van de zaligheid uit.

Hoor nu dit, wat Ik, de Heere, op grond van het in ‘t vorig hoofdstuk gezegde nog verder zal zeggen, en neem het ter harte, gij huis van Jakob, gij ballingen van het zuidelijke rijk (Hoofdstuk 46:3), die genoemd wordt met de naam van Israël, en die uit de wateren van Juda voortgekomen zijt, die aan de ene zijde aan de erenaam Israël even goed deel hebt als de vroegere leden van het noordelijk rijk, welke zich dezen naam alleen wilden toe-eigenen; maar aan de andere zijde boven hen vooruit hebt, dat gij tevens behoort tot de lijn der bijzondere belofte in Israël (Gen. 49:8 vv.), als de bron van uwen oorsprong (Ps. 68:27)! die ook, wat de uitwendige godsdienstbelijdenis aangaat, zweert bij de naam des HEREN (Deut. 10:20), en vermeldt de God Israël’s, Hem prijzende als de enigen Helper (Ps. 20:8 maar niet in waarheid, noch in gerechtigheid, zodat met de belijdenis der lippen ook de inwendige gezindheid des harten zou overeenstemmen (Zach. 8:8).

De ballingen in Babel worden hier genoemd: het huis van Jakob, voortgekomen uit de wateren van Juda, en verder wordt van hen gezegd dat zij de dienst des Heren onderhouden, echter niet in waarheid of in gerechtigheid. Dit laatste wil zeggen, dat zij nog wel voor het uiterlijke vasthouden aan ‘s Heren dienst, en gebroken hebben met de afgoden, maar ook alleen voor het uitwendige, zodat het geen invloed heeft op hart en leven.

Ja mensen van de heilige stad Jeruzalem (Hoofdstuk 52:1) worden zij genoemd, en zij moesten daarom zelf heilige mensen zijn, en zij steunen op de God Israël’s 1): HEERE der heirscharen is Zijn naam, zo noemen zij Hem, en zij denken, dat de Almachtige hen helpen zal, doch helaas! hun hart is verre van Mij.

Beter: "En beroemen zich op de God Israël’s, wiens neem is Heere Zebaoth. " Zonder waarachtige gerechtigheid op God steunen is een misdadige overmoed, al kan men zich daartoe ook beroepen op het erfdeel der beloftenissen, die aan Israël’s vaderen (Gen. 49:10)

gegeven zijn, op de uiterlijke Godsverering naar de wet van Mozes en op het burgerschap der heilige stad Jeruzalem (Jes. 52:1), of op het lidmaatschap der "zaligmakende Kerk. " Wie God niet vreest kan Hem niet lief hebben, en wie God niet van harte vreest en lief heeft, kan in Hem in der waarheid geen vertrouwen stellen. De berisping, die Jesaja hier in de geest tot de gevangenen in Babel richt, trof bovenal zijne tijdgenoten (Jes. 1:11-17), die deze woorden lazen.

En als de tweede omstandigheid voor Mij ene reden is tot spreken, en aan Mijne rede haren inhoud aangeeft, zo legt het eerste, dat gij u ten minste uiterlijk aan Mij vasthoudt, u de plicht op om te horen naar hetgeen Ik zeg, en dit is het wat Ik u te zeggen heb: De vorige dingen heb Ik verkondigd van toen af reeds lang en uit Mijnen mond zijn zij voortgekomen als Goddelijke voorzegging, en Ik heb ze doen horen uit de mond Mijner profeten; Ik heb ze ook, toen de tijd der vervulling was gekomen, snellijk gedaan, en zij zijn gekomen, juist zo als ze zijn voorzegd.

Met die voorzegging had Ik ten doel, u, Mijn volk, van uwe afgoderij tot een levend geloof in Mij, de enigen waren God te bekeren, omdat Ik wist, dat gij hard van harte zijt (Ezechiël. 2:4; 3:7), en uw nek een ijzeren zenuw is (Job 10:11), en uw voorhoofd koper 1) zodat het gericht der Babylonische ballingschap op zich zelven u niet tot zulk een geloof kan brengen (Jer. 5:3).

Dit is, dat zij zo stijfzinnig en verkeerd waren, dat zo Hij de wonderen Zijner voorzienigheid niet door voorzeggingen had onderschraagd, zij dezelve geloochend of als zaken zouden aangemerkt hebben, die in de macht van de afgoden stonden. God wist dat zij moedwillig hard en verhard waren en zeer ongeneigd en onbekwaam om zich te buigen, en aan het juk Zijner boeien te onderwerpen, ongezind om terug te zien op Gods vorige daden en handelingen met hen, onbuigzaam voor Zijn wil, afkerig van zijn oogmerk, onhandelbaar voor Zijn woord en bestuur, en dus geheel en al aan zich zelf en aan de wereld overgegeven, waarbij kwam de uiterste onbeschaamdheid, zodat zij zonder te blozen op een onbevreesde en vermetele wijze handelden naar het goeddunken van hun hart.

Daarom heb Ik het u van toen af verkondigd; eer dan het kwam heb Ik het u doen horen; opdat gij niet misschien zoudt zeggen: Mijn afgod heeft die dingen gedaan, of mijn gesneden beeld, of mijn gegoten beeld heeft ze bevolen; want tot in de ballingschap toe zal de neiging tot alle gruwelen der afgoderij u aanhangen (Ezechiël. 20:30 vv.).

Gij hebt hetgeen aan Babel en zijne afgoden geschieden zal (Hoofdstuk 26 en 27) reeds nu gehoord, hoewel nog ene tijdruimte van bijna 170 jaren vooraf verlopen zal, aanmerkt dat alles; zult gijlieden na verloop van dien tijd het ook niet verkondigen, niet roemende moeten bedenken, dat alles zo is gekomen, als Ik het had laten voorzeggen, en daardoor eindelijk erkennen, dat Ik de enige waarachtige God ben (Hoofdstuk 43:10; 44:8)? van nu af doe Ik nieuwe dingen 1) horen, niet alleen iets toekomstigs, maar tevens iets nieuws, in zo verre het uit de aanwezige tijdsomstandigheden zich geenszins ontwikkelt, maar als iets buitengewoons, iets onvoorbereids in de geschiedenis voorkomt, en verborgene dingen voor alle menselijke berekening, en die gij niet geweten hebt, zelfs niet kon gissen.

De nieuwe dingen zijn zonder twijfel de verlossing uit Babel, de terugkeer naar Jeruzalem, maar ook de bekering der Heidenen. Al wat de Heere in de vorige hoofdstukken zijn volk heeft doen horen.

De Heere zegt, dat Hij hun die dingen niet eerder heeft verkondigd, opdat zij ze niet aan de afgoden zouden toeschrijven, maar ook opdat zij zich niet aan hun overtreding zouden overgeven, wetende dat de Heere hen toch zou verlossen.

Er was dus niets in Israël, wat de Heere bewegen kon om het te verlossen, maar zo is er ook niets in de Kerk, waarom Hij haar zou genadig zijn. In vs. 9 wordt dan ook de grond en enige oorzaak aangegeven.

Nu zijn ze geschapen, en niet van toen van voor langen tijd af; als iets geheel nieuws, waarvan niet van voor lang de oorsprong aanwezig was, komt het, en vóór dezen dag hebt gij zij ook niet gehoord, het is iets verborgens, waarop een mens zelfs niet enen dag te voren met zijne gedachten komt; opdat gij niet misschien, wanneer het gebeurt, zeggen zoudt: Ziet, ik heb zij geweten, ik dacht het wel en kon wel verwachten, dat het zo komen zou.

Ook hebt gij ze niet gehoord van andere zijde, noch van uwe eigene valse profeten, noch van de waarzeggers en verklaarders der voortekenen onder de Babyloniërs, daar geen van beide een woord daarvan hebben laten vernemen; ook hebt gij ze niet geweten, door eigene berekening; ook van toen af van vóór langen tijd af, dat Ik het door Mijne profeten liet voorzeggen, is uw oor niet geopend geweest, dat gij van de profetie een weten omtrent dit toekomstige, dit nieuwe zoudt bewaard hebben; want Ik heb geweten, dat gij gans trouwelooslijk handelen zoudt, en in ‘t geheel niet zoudt letten op ‘t geen Ik door Mijne profeten liet voorzeggen, en dat gij, even als uw stamvader Jakob, een onderkruiper was (Gen. 25:26; 27:36) gij van de buik af een overtreder (Ps. 95:10 v. daarom kon Ik, zonder aan het toekomstige, aan het nieuwe iets van zijn karakter, iets verborgens (vs. 6) te ontnemen, het lang te voren laten verkondigen.

Om Mijn naams wil zal Ik, wanneer Ik ondanks zulk ene trouweloosheid en geneigdheid tot afval, ene toekomst heb te verkondigen, die uitzicht geeft op verlossing van straf (vs. 3), Mijnen toorn langer uitstellen, die niet reeds nu in volle mate voor u laten uitbreken, en
om Mijns roems 1) wil, opdat het gehele verlossingsplan, waarop uw gehele bestaan gericht is, ook ter vervulling kome, zal Ik u ten goede, Mij bedwingen, opdat Ik u niet afhouwe 2) niet uitroeie, gelijk anders zou geschied zijn.

Jes. 43:21, 25.

Hier zegt de Heere zo duidelijk mogelijk, waaraan Israël zijn redding te danken had. Ziet Israël had vanwege zijn zonden zich waardig gemaakt, dat het immer in Babels gevangenschap bleef zuchten, maar dan hadden de Heidenen ook gezegd, dat de Heere Zijn verbond had verbroken, dat de trouweloosheid van Zijn volk Gods trouw had te niet gedaan. Gods ere, de eer van zijn Goddelijk wezen en de roem van Zijn Naam waren er mede gemoeid, dat Israël niet onderging in de ballingschap. En daarom, om Zijns Naams wil, om

Zijns roems wille, zou de Heere zijn toorn verlengen, zou de Heere zijn genade openbaren en Israël verlossen.

Zij zijn toch Gods geroepenen, geroepen naar Zijn eeuwig voornemen, geroepen en getrokken door Hem uit Egypte en nu weer uit Babylonië, en dus een volk, hetwelk Hij met een onderscheiden naam, bij hun naam riep en nog roept.

Ziet Ik heb in plaats van u te vernietigen, u gelouterd, doch niet als zilver, waarbij het te doen is om daardoor ene afzondering der andere bestanddelen van het reeds voorhanden goede metaal te verkrijgen; Ik heb u gekeurd in de smeltkroes der ellende; Ik heb kruis en tegenspoed over u gebracht, om u geheel en al te zuiveren.

Klinkenberg vertaalt: "Ik heb u verkozen in de smeltkroes der ellende. " En zegt dan: Het woord "verkiezen" wordt meermalen genomen voor liefhebben, gelijk Hoofdstuk 14:1, 1 waar het met ontfermen verwisseld wordt. Volgens deze opvatting wil de Heere dit zeggen: "Ik heb u wel in de smeltkroes der ellende gebracht, maar Ik heb u in dien smeltkroes niet laten omkomen, en gedurende dien tijd van ellende u Mijne liefde doen ondervinden, door het vuur der beproeving te matigen en daardoor uwe verbetering te bedoelen. "

Echter moeten wij de vertaling behouden van keuren. Ik heb u gekeurd. De Heere zegt het hier, hoe Hij Israël gelouterd heeft, maar niet als zilver, d. w. z. niet door een aards vuur, maar in de smeltkroes der ellende, d. i. door lijden en straf, opdat Israël zou gereinigd en geheiligd worden. Die ellende zou echter om Zijns Naams wille niet altijd duren, opdat Israël niet geheel werd verteerd. Dit wordt nog eens in het volgende vers bevestigd.

Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen, zal Ik tot bekering en niet tot verderven voortgaan; want hoe zou Hij, de God van Israël. door de heidenen ontheiligd worden, alsof Zijne Godheid gene andere dan die van de afgoden der heidenen ware? en Ik zal Mijne eer aan genen anderen (Hoofdstuk 42:8) geven, maar zal als de alleen ware God ten laatste overal op aarde erkend en geprezen worden.

Even als de gezamenlijke hoofdstukken van ons troostboek (zie Inl. op Hoofdstuk 40) die groepen bevatten, elk in drie maal drie redenen verdeeld, zo komt ook de afdeling, die uit de voor ons liggende 9 verzen (vs. 3-11) bestaat als een dergelijk geheel voor; deze toch bevat 3 van elkaar afgezonderde maar onderling verbondene zinnen, elk van drie verzen (vs. 3-5; 6-8; 9-11). Men merke op hoe vs. 3 met vs. 5, vs. 6 met vs. 8, en vs. 9 met vs. 11 in gedachte en uitdrukking overeenkomt, hoe verder het slotvers van de eersten zin (vs. 5) in het middelvers van de tweeden (vs. 7) ingrijpt, en wederom juist dit middelvers van de tweeden zin in het middelvers van de derden (vs. 10); eindelijk hoe de eerste zin in vs. 5 met de derden zin in vs. 11 door tegenstelling verbonden is.

Hoor (vs. 1) naar Mij, o Jakob! en gij Israël, Mijn geroepene, dien Ik tot Mijn knecht verkoren heb (Jes. 41:9)! Ik ben dezelfde, de waarachtige God, die alleen op dien naam recht heb (Deut. 32:39), de Onveranderlijke en Eeuwige a) Ik ben de eerste, ook ben Ik de laatste, (Hoofdstuk 41:4).

Jes. 44:6. Openbaring 1:17; 22:13.

Ook heeft Mijne hand de aarde gegrond, en Mijne rechterhand heeft de hemelen met de palm afgemeten (Hoofdstuk 42:5; 44:24), wanneer Ik ze tot aanzijn roep, staan zij daar te zamen (Ps. 33:9).

Vergadert u, gij allen, die tot Mijn volk (vs. 12) behoort, en hoort naar Mijne vraag: wie onder hen, onder de afgoden der Heidenen, a) heeft deze dingen verkondigd, die Ik u ten opzichte van Cyrus gezegd heb (Jes. 43:9)? De HEERE heeft hem, dezen Cores, die eens overeenkomstig Mijne voorzegging zal verschijnen (Hoofdstuk 45:3) lief; Hij zal Zijn welbehagen tegen Babel doen, en Zijn arm zal tegen de Chaldeeën zijn, volvoerende de hem opgedragene gerichten Gods.

Jes. 41:22, 23.

Ik, Ik heb het gesproken, wat van Cores gezegd is, en niet een der heidense goden; ook heb Ik hem geroepen, dat hij uit verre landen zou komen (Hoofdstuk 46:11); Ik zal hem doen komen op de door Mij bepaalden tijd, en hij zal voorspoedig zijn op zijnen weg door Mijnen almachtigen bijstand.

Nadert gijlieden tot Mij, gij, die tot Mijn volk behoort, hoort dit, wat Ik verder van Mij heb te getuigen. Ik heb van de beginne niet in het verborgene gesproken, maar Mij duidelijk genoeg aan u geopenbaard (Hoofdstuk 45:19), van dien tijd af, dat het geschied is, dat het optreden van Cyrus tot een geschiedkundig feit is geworden, ben Ik daar, ben Ik werkzaam tegenwoordig (Spr 8:27), om alles zo te schikken, dat het op uwe verlossing uitloopt; en nu, wanneer het uur der verlossing, en wel van uwe laatste, volkomen verlossing, waarvan die door Cyrus slechts een zwak voorbeeld is, zal gekomen zijn, de Heere HEERE zo valt de Verlosser, die dan komen zal, in de rede Gods in) en Zijn Geest heeft Mij gezonden 1); Mijn werk in veel sterkeren zin, dan dat van Cyrus, medewerkende, gelijk het dan ook niet door geweld van vleselijke wapenen, maar alleen door de kracht van Gods Geest tot stand moet komen (Hoofdstuk 42:1 vv. Zach. 4:6)

De twee reeksen der beloften, Theophanie (Godsverschijning) en Messiasverschijning lopen zo dicht aan elkaar voort, dat zij van tijd tot tijd elkaar reeds bijkans raken, ofschoon het bepaalde woord der menswording voor het N. T. moet bewaard blijven.

Hier, waar in Hoofdstuk 49:1 vv. de rede van dien Knecht van Jehova omtrent Zich zelven volgt, die Zich als hersteller van Israël en Licht der Heidenen geeft, en dus noch Israël als volk, noch de Schrijver dezer redenen kan zijn, is niets waarschijnlijker, dan dat bovenstaande woorden een preludium zijn van de in Hoofdstuk 49 beginnende rede van de enen Enigen Knecht van Jehova over Zich zelven. Alleen op die wijze is de hoogst mysterieuze wijze, waarop hier de rede van Jehova in die van Zijnen gezant verandert, te verklaren. Die spreekwijze is alleen te vergelijken met Zach. 2:12 vv. 4:9, waar de Spreker eveneens, niet de profeet, maar een boven dezen verhevene, Goddelijke bode is. Het "en nu" wil zeggen, dat Jehova, nadat Hij de verlossing van Israël, door voorspellender wijze die van Cyrus en van

zijn wapengeluk te vermelden, aangevoerd heeft, de hier Sprekende gezonden heeft, om de voorbereide verlossing als Middelaar te volbrengen.

Betere vertaling is: De Heere HEERE heeft Mij en Zijnen Geest gezonden. Velen vatten dit op van de Profeet, maar het is duidelijk dat hier de Zone Gods spreekt, de tweede Persoon van het Goddelijk Wezen. Deze is nu gezonden door de Vader, niet door de Geest. Geest is dus hier niet onderwerp, maar voorwerp. Gelijk in Haggai 2:6 ook van het Woord en van de Geest gesproken wordt, alzo ook hier bij Jesaja.

De nauwe vereniging van de zending des Zoons en des Geestes wordt daarmee aangekondigd, "opdat de Zoon, " zoals Vitringa zo juist aanmerkt, "de Kerk zou bevrijden en de Geest haar zou onderwijzen, wederbaren, reinigen, heiligen en troosten. " Hij vertaalt dan ook: met de Geest.

Alzo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israël's, verder tot u, o Israël! want gelijk gij aan het in woord en daad voorbereidende werk uwer verlossing Zijne onvergelijkbaarheid moest erkennen, zo hangt ook van de verhouding, die gij voortaan tot Zijn woord en gebod zult innemen, uwe toekomst af. Ik ben des HEERE, uw God, die alleen recht hebt uw leraar te zijn en ook de alleen ware ben, die u leert wat nut is, die u leidt op de weg, dien gij gaan moet, om tot zegen te komen (Hoofdstuk 42:16).

a) Och dat gij, in plaats van gelijk tot hiertoe Mijn woord te verachten en u te gedragen als een overtreder van 's moeders lijf aan, naar Mijne geboden geluisterd had, in geloof aannemende, wat Ik tot uw heil aanbied! zo zou ten gevolge der verlossing (vs. 16) uw vrede geweest zijn als ene rivier, zo rijkelijk over u gekomen zijn, dat gij er u als het ware in zoudt gebaad hebben, en uwe gerechtigheid als de golven der zee; 1) er zou over u, het nu zo zondige volk, ene gerechtigheid zijn gekomen, die u geheel en al bedekt, en uw gehele bestaan doordringt en u beheerst (Hoofdstuk 11:9; 66:12).

Deut. 32:29 Ps. 81:14

In deze en dergelijke plaatsen worden vervat Vermaningen tot gehoorzaamheid en afmaningen van de zonden, en wel gesterkt en aangedrongen met hare beloften en bedreigingen, welke opgehelderd worden zo met gelijkenissen als met voorbeelden. Dezelve behoren dus tot de wetgevenden wil, welke aangaande de uitkomst der gewilde dingen niets bepaalt, maar alleen het onderscheidbare verband van de plicht met des zelfs belofte te kennen geeft, en dat God met dezelve niets anders wil, dan dat de mensen tot de voorgeschreven plichten, onder beloften en bedreigingen, verplicht en verbonden zijn.

Ook zou uw zaad, terwijl nu de aan Abraham in Gen. 22:17 gegevene belofte tot volle verwezenlijking zou gekomen zijn, zo ontelbaar geweest zijn als het zand, en die uit uwe ingewanden voortkomen zo onmetelijk vele als zijne steenjes, als de afzonderlijke korrels zand, en dit uw zaad zou tevens een boom zijn geweest, wiens naam niet zou worden afgehouwen, noch verdelgd van voor Mijn aangezicht, dus een volk, dat in alle eeuwigheid bestaat en onvergankelijk is.

Het is ene bedroevende gedachte, van welk geluk het volk, welks schreden Jehova steeds ten heil leiden wil, door zijne ongehoorzaamheid zich beroofd heeft. Ontelbaar als het zand aan de zee zou dan zijne menigte zijn, maar ook Zijn vrede het met de volheid der zee bedekken. Doch ‘t is anders gegaan door des volks eigene schuld. Nu weergalmt de roepstem der genade: "niet verdelgd en niet uitgeroeid zal zijn naam voor Mij zijn!" En dit woord is vervuld maar de naam is verslonden in dien van de Knecht Gods, die u in Israël’s kern in zichtbare verschijning opgetreden, als Zoon Gods een naam voert, die boven alle namen gaat. Zijn geslacht is als het zand aan de zee; Zijn vrede gold als de volheid der zee over de wereld.

a) Gaat uit van Babel, het land der dienstbaarheid en des verderfs (Jer. 51:6, 45), zo zal op eens een vreugdegeroep klinken tot allen, die in gehoorzaamheid des geloofs Mij zijn toegedaan (vs. 18); vliedt, maakt u in allerijl weg (Exod. 14:5) van de Chaldeeën, verkondigt op de weg tot het vaderland met de stemme des gejuichs, de grote dingen, die God aan u gedaan heeft (Ps. 126:3); doet zulks horen, brengt het uit tot aan het einde der aarde, laat het een Evangelie voor de gehele mensheid zijn; zegt, bedient u van deze woorden bij die boodschap der vreugde: De HEERE heeft Zijnen knecht Jakob (Jes. 41:8) verlost.

Jes. 52:11. Jer. 50:8. Openbaring 18:4.

Even als de eerste helft van het vers in 2 Kor. 6:7; Openbaring 18:4 op het inwendige geestelijke leven wordt toegepast, zo heeft de Christelijke kerk de tweede helft: "predikt het met vrolijk geschal, dat men het horen, brengt tot aan de einden der wereld: "De Heere heeft Zijnen Knecht Jakob verlost, tot introïtus op de Zondag Rogate gemaakt, en noemt daarnaar dezen Zondag: ook Vocem Jucunditatis (Stem der aangenaamheid.).

En wanneer gij dan zover zult gekomen zijn, zal men van u zeggen: Zij hadden, zij leden genen dorst, toen Hij hen op de terugtocht naar het heilige land leidde door de woeste plaatsen, door welke hun pad liep; Hij deed, de wonderen der verlossing uit Egypte herhalende, hun water uit de rotssteen vlieten; als Hij de rotssteen kliefde, zo vloeiden de wateren daarhenen (Exod. 17:6. Num. 20:11).

Ieder ziet lichtelijk, dat de voorstelling hier ontleend is aan hetgeen er gebeurde, toen God Israël uit Egypte door de Arabische wildernissen naar Kanaän leidde, en tevens dat wij ze hier zinnebeeldig verklaren moeten. De weg uit Babel naar Juda loopt zeker grotendeels door woestijnen, maar waar niet zo groot gebrek aan water is, of men kan, met behoorlijke voorzorgen te nemen, zijnen dorst gelest krijgen. Jehova wil alleenlijk zeggen, dat Hij de weg der wederkerenden naar hun vaderland voorspoedig zou maken, in hun noden voorzien, alle hinderlagen uit de weg ruimen, en, eer dan hen van dorst te laten versmachten, weer gelijk te voren, bronnen openen in de steenrotsen. Men vergelijke met deze voorstelling Jes. 11:15, 16.

Maar de goddelozen, die Mijn woord niet aannemen en Mijn heil verwerpen, hebben geen vrede 1), zegt de HEERE.

Deze Godsspraak, gelijk de eerste reeks van profetieën van ons troostboek met haar eindigt, sluit ook de tweede (Hoofdstuk 57:21); aan ‘t slot der derde (Hoofdstuk 66:24) komt in de plaats van deze spreuk ene treurige schilderij van de eeuwige wroeging der goddelozen.

Hoewel deze wereld ene wildernis is en vele ellenden ons ontmoeten, zullen de vertroostingen des Heiligen Geesten overvloedig vloeien ten zegen der gelovigen. Maar de goddeloze zal voor eeuwig ellendig zijn, even als de rechtvaardige voor altijd gezegend. (HENRY en SOORT).

Eer de tijd vervuld was, wanneer Hij verschijnen kon, uit Wiens mond het eeuwige woord der vreugde: "vrede Zij met ulieden!" klinken zou, moest eerst lang te voren in de door God welgeordende ontwikkeling der aardse dingen de roepstem aan Israël uitgaan: "trekt uit van Babel, vliedt van de Chaldeeën!" Eer de Verlosser der wereld uit zijn midden zou uitgaan, moest eerst de jubelstem tot aan de einden der aarde vernomen worden: "de Heere heeft Jakob Zijn Knecht verlost. " Verkwikkend en lavend zal de terugtocht des volks zijn. Gelijk bij de wederkomst uit Egypte zijn door God verwekte leidsman uit rotsen water sloeg, zo zullen deze wonderen des voortijds zich ook thans vernieuwen. Maar met een gewichtig woord eindigt de profetie: "geen vrede de goddelozen!" En hoe zou dit woord uit de mond des vrijen Gods aan de vrije mensen anders kunnen luiden? Hoe zouden toch dezulken, die vrede vinden, naar welke het ganse schepsel hijgt, die in ‘t kwaad eigenwillig volharden, en de aangeboden hand Desgenen van zich wijzen, die in woestijnen de dorstigen met het hemelwater Zijner genade verkwikken wil? zodanige moeten voorzeker in hardnekkiger afkeer van de levende bronnen des heils versmachten.

Vrede is hier het inbegrip van alle heil en zaligheid. Dit is alleen voor het Israël Gods, voor degenen, die zich in waarheid bekeren; maar voor de goddelozen, voor het vleselijk Israël is er geen vrede, voor de verachters van Gods Naam en voor degenen, die zich verharden tegen Zijne roepstemmen is er geen heil.

HOOFDSTUK 49. CHRISTUS VERGEET

ZIJNE KERK NOOIT.

Met de tegenstelling van Jehova en de afgoderij aan de ene, en van Israël en de heidenen aan de andere zijde, is de profeet nu gereed, Het thema: "predikt aan Jeruzalem, dat haar strijd vervuld is" is nu afgedaan. De namen "Babel" en Kores komen verder niet meer voor. Nu treedt een ander thema "hun ongerechtigheid is verzoend. " (Hoofdstuk 40:2) op de voorgrond; de tegenstelling, die de tweede groep van elk drie maal drie redenen (Hoofdstuk 49-57) beweegt, is die van het lijden van de Knecht van Jehova voor het tegenwoordige en van Zijne heerlijkheid in de toekomst; haar bloesem verkrijgt deze groep in de vijfde rede (Hoofdstuk 52:13-53:12), welke weer de middelste is onder alle 27 redenen, zodat de genade Gods in het kruis van Christus geopenbaard, het centrum is van het gehele troostboek.

Vs. 1-26. Die reeds in Hoofdstuk 48:16 op eens in des Heren rede inviel, en tegenover het mindere beeld der toekomst, Cyrus, als het hogere op de voorgrond der voorzegging trad, neemt nu zelfstandig het woord, dat tot de gehele mensheid gericht is, en van Zijne roeping als Heiland getuigt, welke Hij van ‘s moeders lichaam af ontvangen heeft. Had deze in de eerste plaats betrekking op Israël, juist daarom, omdat zij bleek vruchteloos te zijn, breidde hij zich uit, en omvatte zij alzo de mensheid tot aan het einde der wereld (vs. 1-6). Nu lost de Heere, in wiens Godsspraak de rede van Zijnen knecht te voren uitliep, dezen af, verkondigt Hem de staat der heerlijkheid na de dagen van geringheid en smaad, wijst zijne roeping voor Israël nader aan, als die van enen verlosser uit de gevangenis en van enen hersteller der verwoeste erve, en beschrijft de terugkering naar het vaderland in de wonderen der Goddelijke genade, die het vergezelden (vs. 7-13). Nu echter treedt Zion onder de druk der ellende, door welke het op dit tijdstip nog is bevangen, met klachten over Zijnen vermeenden troostelozen en onredbaren toestand op. Zijne kleinmoedigheid wordt beschaamd door heen wijzing van Jehova’s meer dan moederlijke liefde en de te verwachten buitengewonen zegen. Zijn twijfel aan de mogelijkheid der verlossing wordt weggenomen door het beroep op Gods alvermogende sterkte, tegenover welke de reuzenmacht van het rijk der Chaldeeën slechts voor machteloosheid te houden is. (vs. 14-26).

Hoort naar Mij, gij eilanden! gij ganse wijde wereld (Hoofdstuk 41:1, 42:4), en luistert toe, gij volken van verre! wie het door Mij, de Heiland, te bewerken heil evenzeer aangaat als het volk van Israël, dat in de nabijheid is geplaatst (Efez. 2:17 Ik u te melden heb van Mijne verschijning in de wereld en Mijne roeping aan u. De HEERE, de eeuwige en alleen waarachtige God, wiens aanneming Ik eens zal teweeg brengen, wanneer Mijn Evangelie tot u doordringt, heeft Mij geroepen van de buik af, Mij dadelijk bij Mijne ontvangenis Mijne roeping als Heiland gegeven (Jer. 1:5. Luk. 1:41); van Mijner moeders ingewand aan 1) (Luk. 1:31 MATTHEUS. 1:20 vv.) heeft Hij Mijnen naam gemeld 2) Mij plechtig de naam gegeven, die met Mijne roeping overeenstemde.

De grote Auteur en verkondigen van deze verlossing brengt Zijn gezagsbrieven uit de hemel mede tot deze Zijne onderneming. God zelf had hem daartoe aangesteld, want de Heere had

Hem van de buik aan, van zijns moeders ingewand aan tot dit ambt geroepen en

afgezonderd en Zijn Naam reeds toen naar Zijn werk genoemd, want een Engel noemde Hem Jezus, d. i. Zaligmaker of Verlosser, die Zijn volk zon vrijmaken van de zonde (MATTHEUS 1:21).

In de eerste plaats betekent het wel, van Zijne ontvangenis af, maar dit sluit volstrekt niet uit, Zijn eeuwige roeping tot het ambt van Middelaar en Verlosser. Van eeuwigheid af aan was de Zoon Gods geroepen tot de dienst. In de Psalm, die van Hem getuigt (Ps. 40), wordt Hij sprekende ingevoerd: "Zie ik kom, o God, om Uwen wil te doen. "

Zeker recht een grond, waarom Hem de eilanden en de volkeren van verre moesten horen, want zo bleek het, dat Hij een zeer uitnemend personage was, die hen in het Evangelium voorkwam, en daarom in zich zelven gehoor- en geloofwaardig. Zo bleek het, dat Hij ook een wettige commissie had, een opgeleide last, om onder hen als de grote Profeet in Zijn Kerk te mogen en te moeten spreken. Zo bleek het, dat Hij Zijn commissie had uit de hemel zelf, een Goddelijke last en derhalve dat de HEERE zelf in Hem tot hen sprak; een grond van eerbied, een grond ook van geloof, dat zij Hem uit dien hoofde verschuldigd waren. Hem te verstoten, was de HEERE zelf te verwerpen.

En Hij heeft Mijnen mond gemaakt als een scherp zwaard, opdat Ik met Mijn woord der waarheid allen tegenstand der vijanden zegerijk zou doorstaan (Hoofdstuk 11:4. Openbaring 1:16. Hebr. 4:12), onder de schaduw Zijner hand heeft Hij Mij bedekt; even als het zwaard in de schede verborgen blijft, zo heeft Hij Mij in het donkere van de hand Zijner almacht bedekt, totdat de tijd kwam om Mij aan het licht te brengen (Gal. 4:4). En Hij heeft Mij, gelijk aan de ene zijde tot een scherp zwaard, aan de andere zijde tot enen zuiveren, glad gepolijsten en alzo diep indringenden pijl gesteld, om de harten te doorboren en daaraan de allerheilzaamste wonden toe te brengen (Ps. 45:6. Pred. 12:11), in Zijnen pijlkoker, in het donkere van het raadsbesluit Zijner liefde, heeft Hij Mij verborgen, 1) totdat het uur kwam, dat Hij de pijl op de boog wilde leggen en afschieten.

Hiermede wordt gezegd; dat Hij ook tot de dienst, waartoe Hij was geroepen, waarlijk bekwaam was gemaakt. Zijn mond was een scherp zwaard en Hij zelf door zijn Evangelie een zuiver scherp gepunte pijl genoemd. En als van het zwaard gezegd wordt, dat Hij onder de schaduw van Gods hand wordt bedekt, en van de pijl, dat deze in de pijlkoker Gods is verborgen, dan wil de Messias daarmee zeggen, dat Hij en zijn Evangelie delen in de bijzondere bewaring der Voorzienigheid Gods. Dat is: dat het zwaard bewaard blijft voor roest en verderf en die pijlen voor stomp te worden, of door de vijanden te zullen worden geroofd. Het Evangelie van Jezus Christus weerstaat de macht van Satan en wereld. Het Woord zal tot aan de jongste dag blijken te zijn, het zwaard en de pijl, die de harten treft, of, hetwelk uitgaat tot de verdeling der ziele, en de gedachten oordeelt.

En Hij heeft tot Mij gezegd, terwijl Hij Mij riep (vs. 1): Gij zijt Mijn knecht in de hoogsten en meest verhevenen zin des woords (Hoofdstuk 42:1); Israël zijt Gij, als het toppunt, het volkomen ideaal van het volk Israël, degene, door welken Ik verheerlijkt zal worden, 1) daar alle geslachten op aarde Mij als de alleen waren God zullen erkennen.

De Messias wordt hier de Knecht Gods, Israël genoemd. Israël is hier niet de Kerk, maar de Messias zelf. "Hij is, " zoals Henry terecht zegt, "de Persoonsverbeelder van het gelovige Israël, hetwelk door Hem tot God zou gebracht en om Zijnentwil geroepen zou worden". Door Hem zou het mogelijk gemaakt worden, dat niet Satan het won, doordat de gehele wereld verloren ging, maar dat Gods eer op het hoogst werd verheerlijkt, door de toebrenging van geheel de Kerk.

Had Satan geen ander doel, dan om de ganse schepping Gods te verwoesten, en al wat schepsel was voor eeuwig te doen omkomen, door de lijdenden knecht des Heren, door Vorst Emmanuel, zou Satan de kop vermorzeld worden, en bewerkt, dat eenmaal op de nieuwe aarde en onder de nieuwen hemel, Gods eer en heerlijkheid op het luisterrijkste werd groot gemaakt.

Doch Ik zei, als Ik van dat Mij opgedragen werk niet de gewenste gevolgen zeg (MATTHEUS. 23:37): Ik heb te vergeefs gearbeid, Ik heb Mijne kracht 1) onnuttelijk en ijdelijk toegebracht, zonder het doel van Mijn worstelen te bereiken, of ene vrucht van Mijnen rustelozen ijver (Ps. 69:10. Joh. 2:17) te oogsten; gewis, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn werkloon is bij Mijnen God 2).

Onder kracht hebben we te verstaan, zowel die van Zijn lichaam als van Zijn ziel, de kracht Zijner menselijke natuur. Hiervan zegt Hij, dat Hij ze te vergeefs, ijdelijk heeft aangewend. Dit zag en ziet, zoals van zelf spreekt, op de tegenstand, dien Hij ondervond, op het hardnekkig tegenstreven van de grote menigte. De Christus Gods heeft niet alleen voorgevoeld wat Hem zou geschieden, Hij heeft het als het ware reeds doorleefd. Deze zelfde klacht vernemen wij met andere woorden in het "Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal enz. " gesproken, kort voor Zijn lijden en sterven.

Wat hebben we hier onder recht en werkloon te verstaan? Sommigen zijn van mening: de vele gelovigen uit de Heidenen als Israël Hem had verworpen, maar het komt ons voor, dat de Messias hier het eerst ziet op de staat Zijner verhoging na de staat Zijner vernedering. Ook bestond Zijn loon in de vele zielen, die gebracht zouden worden tot zijn eeuwig Koninkrijk, maar Zijn recht was toch ontwijfelbaar, om als Hij het kruis had verdragen en de schande veracht, te zitten aan de rechterhand Gods op de troon der Majesteit Gods.

En nu daarom roep Ik u de heidenen op, want niet alleen dat Mij vrucht op Mijn werk wordt geschonken, maar Ik heb ook ene roeping ontvangen, die zich verder uitstrekt, die de gehele mensheid aangaat. Alzo zegt de HEERE, die Mij Zich van moeders buik af tot enen Knecht geformeerd heeft, dat Ik Jakob tot Hem weder brengen zou, maar Israël zal zich niet verzamelen laten, nochtans zal Ik, reeds om deze Mijne roeping voor Israël (MATTHEUS. 10:5 vv. 15:24) verheerlijkt worden in de ogen des HEREN, en Mijn God zal Mijne sterkte zijn.

In het Hebr. volgens Chetibal (lo) niet, maar volgens Keri (de kanttekening) (lo) Hem. Onze Staten-Overzetters hebben in navolging van de Vulgata de lezing van niet gevolgd.

LXX volgt echter de vertaling van Hem. Onze Staten-Overzetters tekenen echter ook aan, dat het vertaald kan worden: Hem.

Wij achten om het verband van de zin nodig te vertalen: Dat Ik Jakob tot Hem terugbrengen zal en Israël tot Hem verzamelen. Het volgende is de te lezen: en Ik zal verheerlijkt worden in de ogen des HEREN en Mijn God zal Mijn sterkte zijn.

In het volgende vers toch wordt ook gesproken van een oprichten der stammen van Jakob, van een bijeenbrengen der bewaarden in Israël. De zaligheid is uit de Joden. De Heere Christus is in de eerste plaats de Heiland der Joden, en eerst dan als Israël Hem verworpen zal hebben, zal Hij zich tot de Heidenen keren. Ja, ook de Heidenen zullen delen in de zaligheid, door het bloed des Lams verworven. En nu, opdat de heidenen het goed zouden weten, dat Zijn roeping ook tot de Heidenen lag, dat Zijn last ook de Heidenen gold, gaat de Messias in het volgende vers verder Zijn lastbrief ontvouwen.

Verder zei Hij: Het is te gering voor Uwe verhevenheid als Heiland, het komt te weinig met Uwe grootheid overeen, dat Gij Mij ene Knecht zoudt zijn, om uit de diepte van hun geestelijk verderf, waarin zij verzonken zijn, door verlossing van de macht der zonde, op te richten de stammen van Jakob, en om weer te brengen de bewaarden in Israël, de verkorenen ten eeuwigen leven uit Abrahams nakroost: Ik heb u ook gegeven tot een licht der heidenen, en alzo Uwe roeping veel heerlijker gemaakt (Luk. 2:32), om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde (Hand. 13:47).

Dat Jesaja hier van zich zelven, van zijne roeping, prediking en hare bedoeling en uitwerking spreken zou, heeft vooral deze twee, misschien beslissende redenen tegen zich: vooreerst, dat Jesaja nauwelijks reden kon hebben, om zich zozeer over de geringe uitwerking van zijn profetisch onderwijs te beklagen, als wij dit in het vierde vers aantreffen, daar er buiten twijfel een tijdvak geweest is, waarin hij aan de hervorming zijner natie een gewichtig aandeel heeft gehad en als de toevlucht en vraagbaak van vorst en volk werd beschouwd. Ten tweede, dat hij van zich zelven niet wel zeggen kon, dat God na zijn vruchteloze pogingen bij zijne landgenoten, hem tot enen Leraar en Verlichter der Heidenen had bestemd. Beide deze bijzonderheden passen daarentegen zo karakteristiek, zo uitsluitend op de persoon van de Messias, dat wij om deze reden, en om de gehelen aard en toon van dit voorstel gene zwarigheid maken, om het van Hem te verklaren, en deze verklaring voor natuurlijker, onpartijdiger en ongedwongener houden, dan enige andere, die van deze moeilijke plaats is bijgebracht. Jesaja toch stelt in zijne geschriften dezen doorluchtigen persoon in meer dan ene betrekking voor, niet enkel als de Zoon van David en Heerser van Israël, maar ook als de grootsten der Profeten, die heil en zaligheid bekend zou maken, eerst aan Zijn volk, en daarna aan geheel de wereld. Zo vonden wij Hem aangekondigd Hoofdstuk 42:1-9, welke Godsspraak men met deze moet vergelijken, terwijl daarin in de derden persoon wordt gesproken van Hem, die hier zelf sprekende wordt ingevoerd; ene persoonsverbeelding, die wel stout is, maar waarvan men echter vele gelijksoortige voorbeelden ook bij onzen dichter, zal aantreffen.

De geschiedkundige vervulling dezer godsspraak begint met de gebeurtenis in Joh. 12:20 vv. als de Heidenen Jezus begeerden te zien.

Het is bekend dat de hardnekkigheid der Joden de weg gebaand heeft, om de Heidenen met het Evangelie te doen vereerd worden (vgl. Hand. 13:46, 47).

Heeft Christus de stammen van Juda opgericht? Zeker Hij heeft het nog niet gedaan dan in zeer beperkten zin, daarom mogen wij uit dit gedeelte, even als uit zo vele andere, besluiten, dat ene volkomene herstelling van de kinderen Israëls in de gunst van God nog zal plaats hebben.

Alzo zegt de HEERE, de rede tot Zijnen knecht nu verder voortzettende, de Verlosser van Israël, zijn Heilige, tot de verachte ziel, tot dezen Knecht, wien men het leven niet waardig acht, tot dien, aan welken het volk een gruwel heeft, die voor de grote menigte een voorwerp van afschuw is, tot een Knecht dergenen, die heersen, op wien alle smaad en vervolging, die het ware Israël van de tijden der heidense verdrukkers, of van zijne eigene goddeloze volksgenoten (Hoofdst. (66:5) van vroegeren tijd af te lijden had, als een zamengepakt onweder zich ontlast: koningen zullen het zien, hoe Ik u uit de diepste vernedering, tot de hoogste heerlijkheid zal verheffen, en zij zullen vol eerbied voor u van hun tronen opstaan, ook vorsten, en zij zullen zich voor u in het stof buigen, om des HEEREN wil, die getrouw is, en dit door uwe verhoging volgens Zijne beloften betoond heeft, om de Heilige Israëls, die u verkoren heeft, gelijk uit die verhoging blijkt.

Hier komt de vernedering en verhoging van de Messias in aanmerking. God zelf, de Heilige Israëls, de grote Verlosser van Zijn volk, spreekt hier tegen de Ondernemer van het grote werk der zaligheid, hetwelk Hij voor de zijnen stond uit te werken. Hij benoemt Hem naar de vernederenden toestand, waarin Hij hem brengen zou.

Deze uitspraak heeft betrekking tot de tijd van het lijden en van de diepste vernedering van Jezus, toen Hij door het volk verworpen, door Herodes bespot, door Pilatus gevonnisd werd. Te midden van deze vernedering wordt Hem de verering der koningen en de aanbidding der vorsten toegezegd.

De verachte ziel, de afschuw van het volk is hier de Messias, de diep vernederde Zone Gods en des mensen. Als hier dan ook van volk, het volk gesproken wordt, dan wordt hier niet alleen Israël bedoeld, maar ook de Heidenen. Zowel door de Joden als door de Grieken en door de Romeinen is Hij verworpen. Pilatus roemt er zelfs op dat hij macht tegen hem had. Maar de staat der vernedering zou plaats maken voor de staat der verhoging. Koningen zouden komen en vorsten zouden zich opmaken om voor Hem zich te buigen.

Alzo zegt de HEERE verder tot Zijnen knecht, door welken Hij de toekomstige, geestelijke verlossing bewerkt: a) In de tijd des welbehagens heb Ik u verhoord, als het tijdpunt was gekomen tot bevestiging van de gehele volheid Mijner genade, welke voor u de tijd was, dat Gij gebed en smeken met sterk geroep en tranen moest offeren (Hebr. 5:7), en ten dage des heils, als de redding der wereld zou verwezenlijkt worden, heb Ik u geholpen, door u uit den

dood, dien Gij moest ingaan, tot een nieuw verheerlijkt leven op te wekken; en Ik zal u bewaren voor de macht der verrotting (Hand. 13:35 vv), en Ik zal u geven tot een verbond des volks, 1) tot Middelaar des Nieuwen Verbonds tussen Mij en Mijn volk (Hoofdst. 42:6 vv.), om het aardrijk op te richten uit het diepe verval, om de verwoeste erfenissen te doen beërven, om de Heidenen te verlossen en de verwoeste erfdelen van de kinderen Israëls aan hun vroegere bezitters als een tweede Jozua terug te geven (Joz. 13:6 vv.);

2 Kor 6:2.

Tot een verbond des volks. Onder volk verstaan velen zoals Vitringa, Delitzsch e. a. enkel het volk Israëls. Vitringa tekent aan: "om te bevestigen en te vertegenwoordigen de beloften aan Abraham, Juda en David, aan het volk gegeven. " Anderen vatten het op in de zin van Joden en Heidenen zamen. Nu is het wel waar, gelijk we reeds hierboven aanmerkten, dat de zaligheid uit de Joden is, maar onze mening is, dat hier van het geestelijk Israël gesproken wordt, van het ware zaad Abrahams, zowel uit de Joden- als uit de Heidenwereld.

Jezus Christus is zelf het middenpunt, begin en einde des verbonds, en eens der genadegaven van dat verbond is, dat Hij Zich ten eigendom aan iederen gelovige geeft. Gelovige kunt gij uitspreken wat gij in Christus ontvangen hebt? "In Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk. " Beschouw dat woord "God", beschouw Zijne oneindigheid, en denk dan na wat het zegt "volmaakt mens, en al de uitmuntendheid daarvan; want alles, wat in Christus is, is uw eigendom-uit reine, vrije genade is het voor eeuwig uw onbetwistbaar eigendom geworden. Onze gezegende Heere Jezus is God, is alwetend, alomtegenwoordig, almachtig. Is het u geen troost te weten, dat al deze grote en heerlijke eigenschappen te gader de uwe zijn? Heeft Hij kracht? Die kracht is de uwe, om u te ondersteunen en u te versterken, om uwe vijanden te overwinnen en u ten einde toe te bewaren. Heeft Hij liefde? Welnu, daar is geen druppel liefde in Zijn hart, die niet de uwe is; gij kunt de onmetelijken oceaan Zijner liefde indrinken, en evenwel uitroepen: "het is de mijne. " Is Hij rechtvaardig? Dit is ook het uwe, al schijnt het ene schrikwekkende eigenschap te zijn; want Hij zal door Zijne rechtvaardigheid toezien, dat al wat u in het verbond der genade beloofd is, u ook zal toegevoegd worden. En wat Hij als volmaakt mens heeft, bezit gij ook. Als volmaakt mens was het welbehagen des Vaders in Hem, Hij werd aangenomen door de Allerhoogste. O gelovige, Christus' aanneming door God is ook uwe aanneming; want weet gij niet, dat met dezelfde liefde, waarmee de Vader een volmaakten Christus heeft liefgehad, Hij u nu daarmee liefheeft? Want alles wat Christus deed is het uwe; die volmaakte gerechtigheid, welke de Heere Jezus teweeggebracht heeft, door Zijn vlekkeloos leven, de wet houdende en haar kostelijk makende, is uwe en wordt u toegerekend. Christus is in het verbond.

'k Ben Jezus eigendom. Hij heeft mij uitverkoren. Wie meldt de zaligheid, die mij te beurte viel! En nu-als ik 't geklank van Uwen naam mag horen, Dan springt mijn hart van vreugd, dan juicht mijn ganse ziel.

Om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit uwen kerker (Hoofdst. 61:1), tot hen die in duisternis, in nood en droefheid zijn: Komt te voorschijn tot het licht der vreugde; zij zullen gedurende hun terugtocht naar het vaderland op de wegen weiden, zonder enigen omweg te

moeten maken, ten einde verzadigd te worden, en zelfs op alle hoge plaatsen, op de zandige, kale bergtoppen (Hoofdst. 41:18) zal hun weide wezen. 1)

Dit geeft te kennen, dat zij daar, waar de Kerk zou zijn, ook voedsel zouden vinden, dat is, geestelijk voedsel en onderhoud, hetwelk de geestelijke weide is van des Heeren volk. En dus is hier weide dan niet anders, dan het ganse Woord van God, het Evangelie, de Sacramenten en de ingestelde Predikdienst; deze zijn recht de weiden, waar koning David eens van zong: Hij doet mij nederliggen in grazige weiden (Ps. 23:2) .

Een tijd van zamenbinding en een tijd van vrede, een tijd van volle genot, van zaligheid en heerlijkheid wordt hier voorspeld. De Heere zelf zou er voor zorgen, dat het niet aan voedsel en lafenis, aan overvloedige spijzen op geestelijk gebied zou ontbreken.

Dit wordt nog nader aangetoond in het volgende vers.

Zij zullen op hun gehelen tocht niet a) hongeren, noch dorsten, en de hitte, de woestijngloed, en de zon zal hen niet steken; want hun Ontfermer, die Zich over hun lang smachten in ellende heeft erbarmd en voor al het kwaad, dat zij ondervonden hebben, nu des te rijker wil vertroosten (Hoofdst. 54:10 vv.), zal ze leiden, gelijk de Herder zijne kudde leidt (Gen. 33:14), en Hij zal hen aan de springaders der wateren, waar verfrissend en gezond water te vinden is, zachtjes leiden (Hoofdst. 40:11; 35:7).

Ps. 121:6. Openb. 7:16.

De reden, waarom de gevangenen op hun terugreis al het nodige toevloeide, zou deze zijn, dat dezelfde God, die uit loutere ontferming hun verlossing uit Babel had uitgewerkt (Hoofdst. 14:1), met hen zou trekken en hen geleiden, gelijk Hij eertijds hun vaderen had geleid door de woestijn, na hen opgevoerd te hebben uit Egypteland (Ex. 13:21, 12). Die God zou toezien, dat hun niets ontbrak langs de weg, en vermits water een der nodigste dingen tot onderhoud en verkwikking van het menselijke leven is, welks ontbreken de reizigers inzonderheid in hete landen ‘t meest benauwt, zo wordt daarvan in het bijzonder gewag gemaakt, en beloofd dat de Heere hen zou leiden langs zulke plaatsen, waar de springaders overvloedig waren.

En Ik zal al Mijne bergen, alle bergen, over welke de weg leidt, en die Ik, omdat zij Mijne schepping, zijn, gemakkelijk kan hervormen, door nederwerping tot enen geschikten weg maken, en Mijne banen zullen, wanneer de tocht door dalen en ondiepten gaat, verhoogd zijn volgens de macht, die Ik bezit, door wonderbare aanvulling en verhoging.

Ziet, deze onder de terugkerende ballingen zullen van verre uit het uiterste zuiden (Hoofdst. 43:6) komen, en ziet, die van het noorden en wederom anderen, die van het westen, en genen uit het land van Sinim 1), het land der Chinezen in het uiterste Oosten.

De Vulgata heeft dezen naam alleen door "Zuiden" (bij het "van verre" denkt zij dus aan ‘t Oosten), de Septuaginta daarentegen door "Perzie" overgezet. Anderen verstaan daaronder de

woestijn Sur, nog anderen de Sinaï, anderen weer Pelusium in Egypte (Ezech. 30:15 vv.). Dat intussen reeds enige eeuwen vóór Christus' geboorte ene landstreek in het tegenwoordige China Sin of Tsin heet en ene dynastie van dezen naam daar was, is door latere ontdekkingen vastgesteld. Wij houden ons te meer aan bovengenoemde verklaring, waarbij men het woord van de Chinezen verstaat, omdat hierin misschien ene verklaring ligt van het raadselachtig verdwijnen der tien stammen. (2 Kon. 17:23).

De Heere voorspelt hier door de Profeet, dat er van het volk Israëls tot in het land van Sinim, i. van China, zullen verspreid worden. Ook deze voorspelling is letterlijk vervuld. De bekende pater Gozani heeft de synagogen te Kai-tung-foo, de hoofdstad van Honan, een provincie midden in China gelegen, gezien en bezocht, en deelt mede, dat, volgens de Joden aldaar, zij onder de Han-dynastie (205 v. Chr. 220 n. Chr.) het Chinese rijk zijn binnengedrongen, dat zij kwamen van Si-yu, d. i. van de zijde van het westen. Ook een facsimile van de Thorarol uit de synagoge is genomen.

Maar uit de verste streken zal de Heere ze weer terug brengen, als Hij zich opmaken zal om al zijn volk te redden.

Juicht over zulke grote daden Gods, gij hemelen! en verheug u, gij aarde! en gij bergen! maakt gedreun met gejuich (Hoofdst. 44:23); want de HEERE heeft Zijn volk vertroost door het geheel te herstellen, en Hij zal Zich over Zijne ellendigen, over Zijne verdrukte, vertredene verwoeste kerk ontfermen, dat Hij ze van ene strijdende tot een triomferende verheft.

De hemel komt voor als woonplaats der volmaakte geesten, die met groot verlangen wachten op het tijdpunt, wanneer de strijd op aarde tot overwinning zal volstreden zijn-de aarde als woonplaats der mensen, der levenden en der doden, om wier verlossing het in de loop van de tijd te doen is, en de bergen stellen, als de uitstekende delen der aarde, de aardse natuur voor, die ook deel moet hebben aan de verlossing van de mens van de dienst der vergankelijkheid.

Zijn volk wordt nader aangeduid als Zijne ellendigen, en daarom hebben we onder volk, niet de Joden in het algemeen en niet de Heidenen in het algemeen te verstaan, maar de strijdende Kerk van Christus, dewijl ellendigen de gewone naam is in het O. Testament voor de strijdende Kerk. De kerk is vertroost, al was zij ook tot een klein hoopje ingekrompen, toen Christus Jezus op aarde kwam, die Kerk zal volkomen vertroost worden als zij eenmaal bij Zijne wederkomst in de triomferende zal overgaan.

Doch 1) Sion, in haar nog voortdurenden toestand van ellende, die nog geen uitzicht op betere tijden veroorlooft, zegt vol vreze: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere de Albestuurder, heeft mij vergeten. 2)

In het vorige vers was er sprake van de verlossing der Kerk, hier in vs. 14 wordt over Sion gesproken als nog geheel en al zittende in hare ellende. Sion zag geen uitkomst, zag geen redding. Geen straal van hoop blonk door de donkere wolken van lijden en verdrukking, en

daarom in haar moedelozen toestand roept zij het uit: Jehova, mijn Bonds-God en de Heere, de Albestuurder, heeft Mij verlaten en vergeten.

Gods volk kan zich in zulk een deerniswaardigen toestand bevinden, dat het als in het leed schijnt te zullen bezwijken en als in een verlaten en toegesloten toestand te zijn, zodat het aan de Voorzienige zorg des Heeren begint te twijfelen.

Het is geen verlaten van mensen wat haar kwelt, dat kan worden goed gemaakt, als de Heere haar maar nabij bleef, maar als de Heere haar verliet, dan konde geen schepsel haar helpen. Dit drukt haar dan bitterlijk.

Daarop antwoordt nu de Heere, zulk ene klacht van Zijn volk op grond der betrekking, waarin het tot Hem staat, als tegenspraak met zichzelve aanwijzende: Kan ook ene vrouw haren zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks, om hem voedsel en verpleging te geven? Ofschoon deze vergate, wat onder bijzondere omstandigheden zeker mogelijk is, daar mensen soms trouweloos alle natuurlijke liefde verloochenen, of sterflijk als zij zijn, niet zelden tegen hun wil van de hunnen worden weggerukt, zo zal Ik, de trouwe en eeuwige God, toch u niet vergeten 1) (1 Kon. 3:26. 2 Kon. 6:28 vv. 9:19; 74:19).

Gelijk een bouwmeester, wanneer hij ene stad zal bouwen, haren gehelen omtrek aftekent, om naar die tekening het gebouw in te richten, zo heb Ik ook al uwe lotgevallen bepaald, en als in de holligheid van Mijne handen getekend; gelijk een bouwmeester gestadig acht geeft op de aftekening van de muren der stad, welke hij bouwen zal, zo let Ik ook bestendig op alles wat u bejegent, om ook ten uwen opzichte het plan, dat Ik van eeuwigheid gemaakt heb, van stuk tot stuk te volbrengen.

Zie, Ik heb u met onuitwisbare trekken in de beide handpalmen gegraveerd, zodat Ik u nooit uit de ogen en de gedachten verliezen kan; uwe muren, o Jeruzalem! al zijn ze ook voor een tijd afgebroken, zijn steeds voor Mij 1), hebben bij Mij een onvergankelijk bestaan, zodat zij slechts des te heerlijker uit hun puinhopen moeten verrijzen.

Hij toont aan de onveranderlijkheid van Zijne liefde en ontferming, gelijk het in een vrouw niet wel vallen kan, dat zij haren zuigeling zou vergeten, zou kunnen ophouden lief te hebben, en zo onveranderlijk is ook de Heere in zijn getrouwheid omtrent de zijnen. Ja het toont aan de overklimmendheid van de liefde Gods omtrent de zijnen, boven alle menselijke liefde, en bijgevolg een volslagen onmogelijkheid van daarin te kunnen veranderen, want ofschoon deze vergete, zo zou Hij echter hen niet vergeten. Dat was dan nog enigszins mogelijk, maar dit niet, dat was nog wel eens geschied, dit zou niet geschieden.

Reeds bij Hoofdstuk 44:5 spraken wij van de gewoonte der Oosterlingen, om de naam of het afbeeldsel ener persoon of zaak, waaraan men zich geheel overgaf, in de hand te snijden, en voorts met Al-henna (Indigo) uit te branden, waardoor men tekenen gaf, dat men zodanig iets nimmer wilde vergeten.

Christus heeft de namen der zijnen met kruisnagels, in Zijne handen gegraveerd.

Uwe zonen, die uit de ballingschap terugkeren, zullen zich haasten, om u op te bouwen; maar uwe verstoorders en uwe verwoesters, zelf in de ballingschap gedreven (Hoofdstuk 47:2), zullen van u uitgaan, om u nooit weer enig leed te kunnen doen.

Opdat gij ziet, hoe wat Ik zei, reeds begint verwezenlijkt te worden a), hef uwe ogen op rondom, in plaats van ze in klein geloof (vs. 14) ter aarde te slaan, en zie, alle deze, die gij reeds verloren waandet, uit alle einden der aarde (vs. 12) toestromen, zij vergaderen zich, zij komen tot u, om u weer als kinderen toe te behoren. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, zeker gij zult u met alle dezen, met deze geheel ontelbare menigte van tot u wederkerende kinderen, welke uwe bevolking uitmaken, als met een sieraad bekleden, dat ene vrouw na de dagen harer weduwschap aantrekt, en gij zult ze u aanbinden, gelijk ene bruid 1) die naar ‘t huwelijksaltaar wordt geleid, enen prachtgordel om haar bruiloftskleed windt.

Jes. 60:4.

Gelijk men zich met een sieraad bekleedt, ja gelijk de bruid een gordel windt om haar kleed, zo zou Sion met kinderen worden bekleed, omgord worden. De verwoeste en verlatene stad zou weer prijken met eer en heerlijkheid, ook door de veelheid harer inwoners.

Heerlijk beeld van wat het Evangelie van Christus Jezus zou uitwerken. Velen zouden uit Joden en Heidenen worden vergaderd en toegebracht tot de gemeente, die zalig wordt.

Het zal inderdaad ene ontelbare grote menigte zijn, die haar te huis zoekt; want in uwe woeste en uwe eenzame plaatsen, en uw verstoord land zullen weer menigten wonen; gewis nu zijn gij benauwd worden 1) van inwoners, zodat gij ze niet allen er in opnemen kunt; en die u verslonden, die uw land innamen en voor u onbewoonbaar maakten, zullen zich verre van u maken (vs. 17).

Benauwen, in de zin van te eng, te nauw worden. Onze Staten-Overzetters tekenen dan ook terecht aan: "al de uitverkoren heidenen tot u zullen inkomen en zich tot de gemeente voegen" Geestelijk overgebracht betekent dit de groten toevloed tot de gemeente, waarbij men wel in het oog heeft te houden, dat de Kerk hier onder het beeld van ene stad wordt voorgesteld.

Noch zullen de kinderen, waarvan gij beroofd waart, die gij als ene vrouw, lang onvruchtbaar, daarna des te overvloediger verkrijgt, zeggen voor of in uwe oren, de een tot de ander, zodat gij duidelijk hoort, wat zij spreken: De plaats is mij te nauw, dan dat ik mij hier nog zou kunnen nederzetten, wijk van mij 1) ruim een gedeelte van uwe woonplaats voor mij in, dat ik wonen moge.

Wijk van mij, beter: maak ruimte voor mij. De Heere zegt hier, dat het nog gebeuren zal, want deze betekenis, heeft hier het woordje nog , dat de kinderen, waarvan gij voorheen beroofd waart, zo overvloedig zullen geboren worden, dat gij duidelijk het horen zult, en er

getuigen van zult zijn, dat zij zeggen, maak ruimte voor mij, want de plaats is mij te nauw, opdat ik ook in Sion wonen mag.

En gij zult bij zulke wederkerige besprekingen uwer kinderen onder elkaar, waarvan gij oorgetuige zijt, de klacht van vs. 14 in vrolijke bewondering veranderen, en zeggen in uw hart: Wie heeft mij dezen gegenereerd, welke andere moeder is in mijne plaats, getreden en heeft op mijnen schoot gebaard (Gen. 30:3), aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was? Ik was in de gevangenis gegaan en weggeweken, zodat een voortbrengen voor mij onmogelijk was; en indien het misschien mijne vroeger verwekte kinderen zijn, vóór de dagen mijner onvruchtbaarheid geboren (vs. 20), wie heeft mij dan dezen opgevoed? Ziet, ik was alleen overgelaten in een woest en verdorven land, terwijl men al mijne kinderen in de vreemde had gesleept, waar niets dan dood en verderf hen verwachtte; waar waren dan dezen
bij wien waren zij veilig, werden zij gevoed en verzorgd?

In dit vers spreekt Sion hare verwondering uit over de talrijkheid harer inwoners, en de vraag wordt gedaan, opdat de Heere God zelf in vs. 22 het antwoord geve, opdat Sion wete, dat dit een wonder van Gods almacht en van Zijn overvloedige ontferming was. Sion erkent het hier, belijdt het hier, dat zij zelf daartoe niet in staat was geweest, maar de Heere zal het haar zeggen, dat Hij het gewrocht heeft.

Zo is het ook met de Kerk, dit geldt ook van het geestelijk Sion.

Het woord eenzaam betekent eigenlijk, steenachtig, en dus onbekwaam om te baren, om voort te brengen.

Alzo zegt de Heere HEERE, Zijn altijd vragend Zion antwoord gevend: Ziet, Ik zal met gebiedenden wenk, als de Heere van ‘t heelal, Mijne hand opheffen tot de heidenen, en tot de volken zal Ik Mijne banier, een signaalstok, waardoor zij weten, waarheen Mijn wenk hen roept, opsteken; dan zullen zij, verstaande wat Ik wil en met nauwkeurigheid Mij gehoorzamende, uwe zonen, die Ik bij hen had geborgen, in de armen brengen, hen zorgvuldig op de reis voor alle ongeval en onheil bewarende, en uwe dochters zullen op de schouder gedragen worden, de bezwaren der reis zelfs zullen haar worden bespaard.

En koningen, in wier onderhoud en verzorging Ik uwe zonen en dochters heb gegeven, zullen, terwijl zij zelf met hun volken tot u overkomen, uwe voedsterheren zijn, hun vorstinnen, hun vorstelijke gemalinnen, uwe zoogvrouwen, de eerste al hun kracht en zorg aan uwen dienst wijdende, de andere met het merg van haar eigen leven uw wasdom bevorderende. Zij zullen zich, om der wille van Hem, die in en bij u tegenwoordig is (Hoofdst. 45:16) voor u buigen in de diepsten eerbied met het aangezicht ter aarde, en zij zullen het stof uwer voeten lekken, 1) het reeds voor ene winst houdende, wanneer zij de grond kunnen kussen, op welken gij staat en wandelt; en gij zult weten dat Ik de HEERE ben, wanneer gij zo al in de wereld zult erkend zijn (Ps. 60:14 vv.), dat zij niet beschaamd zullen worden, die Mij verwachten 2) (Ps. 25:3).

Deze profetie is reeds gedeeltelijk door al de koningen en keizers vervuld, welke sedert Constantijn de Grote (van 323-337 n. C.) de beschermers en onderhouders der kerk zijn geworden. Men beschouwe verder wel: de staat zal niet door de kerk verslonden worden, wat nooit mag of zal geschieden, maar terwijl zij aan haar dienstbaar wordt, verwezenlijk zich een voorspel van het volmaakte Godsrijk, waarin het dualisme van staat en kerk zal opgeheven zijn.

In betrekking tot Israël, in verband met het vorige vers, voorspelt hier de Heere aan Sion, dat de tijden van ellende en druk voorbij zijn. Lag Sion nu gebonden in de banden van vreemde koningen, de Heere zou zijn volk uit de heidenen halen, de banden losmaken, ja, wat meer

zegt, zelfs vreemde koningen en vorstinnen zouden hare voedsterheren en zoogvrouwen

zijn. Dat hier, in deze profetie, niet van eigen koningen sprake is, is duidelijk.

Ja zij zouden zich aan haar als overwonnenen geven, door het stof harer voeten te lekken, een teken van de diepste onderwerping.

In betrekking tot de Kerk des N. Verbonds, wordt hier voorspeld, dat er ene een tijd zou komen, dat niet alleen geringen en onaanzienlijken, maar ook hogen en verhevenen de Kerk, het lichaam van Christus, zouden dienen met hun gaven en schatten, wat, zoals hierboven reeds is aangetekend, vervuld is in de dagen van Constantijn en later.

Het kleine getal van Christenen zal spoedig worden uitgebreid, met zulk ene verbazende snelheid, dat zij zelf moeten vragen: "van waar zo velen?" Koningen zullen zich buigen voor Israëls Messias. Zij die in geloof, hoop en geduld wachten op God, dat Zijne voorzienigheid dit bewerke en Zijne beloften vervuld worden, zullen nooit beschaamd uitkomen. Zij mogen soms verstoken zijn van hulp en vreugde op de tijd, dat zij die wensen te genieten, maar al hun verwachtingen, op Gods beloften gegrond, zullen ten laatste meer dan voldaan worden. Zij zullen niet beschaamd worden in hun hoop op Hem, Jehova zal niet veranderen, wat uit Zijnen mond is gegaan, noch de grote behoefte, die Hij heeft opgewekt, teleurstellen. Zijne goedheid, wijsheid, waarheid en macht zijn de hoogst mogelijke zekerheid, dat Zijne beloften niet zullen feilen.

a) Zou ook, zo vraagt gij misschien, in kleinmoedigheid reeds twijfelende aan de mogelijkheid ener verlossing van uwe kinderen uit de macht der Chaldeeën, laat staan dat gij aan zulke grootse beloften, als Ik hier gaf, geloof zoudt willen schenken-zou ook enen machtige, als Babels rijk is, de vang wat hij heeft buitgemaakt ontnomen worden, dien hij eenmaal verkregen heeft? of zouden de gevangenen ene rechtvaardigen 1), ontkomen?

MATTHEUS. 12:29.

In het Hebr. Schebee tsadik. Onze Staten-Overzetters zetten het over: "de gevangenen eens rechtvaardigen", en verstaan dan onder dien rechtvaardigen, Babel, dat optreedt als werkmeester Gods, des rechtvaardigen Gods, omdat het Zijn vonnissen uitvoert.

Vitringa vertaalt en verklaart: de gevangenschap van hem, die er recht op heeft, (captiva turba justi), terwijl hij nader verklaart; die zijn recht op de gevangenen, die hij langen tijd in bezit heeft gehad, bereid is te verdedigen.

Anderen, zoals Delitzsch, vertalen: de rechtvaardige gevangenen, de schare gevangenen van rechtvaardigen.

Wij verenigen ons geheel met Vitringa, dewijl het o. i. ook volkomen is in overeenstemming met het eerste lid van dit vers.

Sion klaagt hier in klein- en ongeloof, hoe zullen alle die dingen geschieden! Hoe is het mogelijk dat aan zulk een geweldig koning, als Babels vorst, de buit van Joden zal ontnomen worden, aan Babels vorst, die niet alleen Jeruzalem heeft buit gemaakt, maar ook door een zeventigjarig ongestoord bezit, volgens de algemene wet, er recht op heeft, en desnoods dat recht met het zwaard zal en wil verdedigen!

De Septuaginta leest onrechtvaardigen, en de Vulgata de sterke. Hellenbroek wil het opgevat hebben in de zin van onrechtvaardigen, gelijk ook dikwijls zegenen voorkomt in de zin van vloeken. Dit is in overeenstemming met de Septuaginta.

Dit is echter niet nodig, indien men dit slechts opvat in de zin van, hem, die er recht op heeft.

Doch deze alle zijn gedachten zonder grond tegenover de alvermogende kracht Gods en Zijne raadsbesluiten, alzo zegt de HEERE: Ja, nu is de tijd gekomen, om Mij over Mijn volk te ontfermen, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vang des tirans zal ontkomen (Luk. 11:21 vv.), want met uwe twisters zal Ik twisten, o Zion! en de strijd tussen u en hen ten uwe gunste ten einde brengen (Ps. 35:1), en uwe kinderen zal Ik verlossen.

En Ik zal uwe verdrukkers, deze Chaldeeën, die uwe kinderen zo onbarmhartig geplaagd hebben (Hoofdstuk 47:6) spijzen met hun eigen vlees (Zach. 11:9. Ps. 83:13), en a) van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van zoeten wijn, en alle vlees, de gehele mensheid op aarde (Hoofdstuk 40:5. Ezechiël. 21:5), zal gewaar worden, dat Ik de HEERE, die alleen de naam van God verdien (Hoofdstuk 37:20), uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige Jakob's 1) die de gehele volheid Zijner macht tot uw heil besteedt (Hoofdstuk (60:16).

Openbaring 16:6.

God zal zich als zodanig aan geheel de wereld bij overtuiging doen kennen, en hen doen beseffen en belijden, dat al scheen Israël van Hem verlaten en verworpen, zij in Hem toch een machtigen Redder hadden, die hen, ofschoon nu ten door gelaten aan de machtigen dezer aarde, eens uit de handen hunner vijanden verlossen en uitrukken zou; want door zulke verlossingen der zijnen bedoelt God zijn Naam zowel bekend te maken als te verheerlijken.

HOOFDSTUK 50.

VERWERPING DER JODEN, GEHOORZAAMHEID VAN CHRISTUS.

II. Vs. 1-11. De tweede rede van het tweede derde deel- De Heere, die te voren sprak tot vertroosting en geloofsversterking van Zion, wendt Zich nu tot hare kinderen. Wanneer deze in hun tegenwoordige ballingschap aan de ene zijde als verstotenen, aan de andere zijde als verkochten voorkomen, dan heeft zulk ene verstoting en verkoping niet daarin hare oorzaak, dat de Heere Zijn volk moede is geworden, even als ene veranderlijk echtgenoot zijne vrouw, of dat Hij door de nood gedrongen zon zijn, gelijk een schuldenaar; de oorzaak ligt in Israël's schuld en overtreding, en deze schuld en overtreding wederom hebben hunnen wortel in het ongeloof, dat tot in de ballingschap doordringt en daar zich openbaart als afgesloten voor het Evangelie en in wanhoop aan de mogelijkheid der verlossing (vs. 1-3). Op eens staat echter de Verlosser als persoonlijk en reeds tegenwoordig in het midden, en verkondigt hoe Hij Zijn ambt volvoert, namelijk in volkomen overgave aan de Heere, die Hen, gezonden heeft, en in gewillige overname van al het lijden, dat aan Zijne roeping verbonden is (vs. 4-9). Dat geeft de Heere aanleiding, om Zich te wenden tot de beide delen van het volk, tot de vatbaar gemaakten voor de zaligheid, en tot degenen, die zich in 't ongeloof verharden, vermanende tot de eerste en dreigende tot de andere (vs. 10 en 11).

Alzo zegt de HEERE tot de weggevoerden in de ballingschap, tot de kinderen Israël's, die daar klagen over hunnen nood: Waar is de scheidbrief van ulieder moeder, waarmee Ik haar weggezonden heb, even als een man, de willekeur zijner vrouw moede geworden, haar uit de huwelijksbetrekking loslaat (Deut. 24:1 vv.); of wie is er van Mijne schuldeisers (Deut 23:20), aan wie Ik u verkocht heb, omdat Ik Mijne schuld aan hem niet kon betalen (Exod. 21:2)? Ziet, gij kunt noch zulk enen scheidbrief tonen, noch kunt gij zulk enen schuldeiser noemen, integendeel om uwe ongerechtigheden zijt gij verkocht, en om uwe overtreding is Zion, uwe moeder, weggezonden. 1)

Niet de Heere is de oorzaak van Israël's ellende, maar Israël zelf. Niet de Heere heeft het verbond gebroken, of heeft als een onbillijk schuldeiser Israël verkocht, maar Israël's zonde en afval is de grote oorzaak van alle ellende, die over dit volk is gekomen. De Heere had Israël geen scheidbrief gegeven, maar Israël had zich zelven van zijn God afgekeerd en had de Baäls en de Asteroths nagehoereerd.

Moet Ik deze uwe zonden tot de hoofdzonde, waaruit zij alle zijn voortgekomen, terugbrengen, en de overtreding noemen, die van vroegen tijd af tot heden bestaat en nog in al hare sterkte wordt gezien? Het is het ongeloof, de ongehoorzaamheid aan Mijn woord! Waarom kwam Ik tot u met de blijde boodschap uwer verlossing, en er was niemand, die ze met vreugde ontving, en zich in geloof met Mij verenigde? Waarom riep Ik u tot Mij (MATTHEUS. 11:28 vv.), en niemand antwoordde, dat Hij aan Mijne roepstem gevolg zou hebben gegeven (MATTHEUS. 23:37 vv.)? a) Is Mijne hand werkelijk, gelijk uw ongeloof ten opzichte van het Evangelie ene beschuldiging inhoudt, dus gans kort geworden, dat zij niet meer als in de dagen van de Egyptische slavernij verlossen kan? of is er in Mij, zo als gij schijnt te menen, volgens uw afwijzen van Mijne heerlijke beloften, gene kracht om uit te

redden? 1) Ziet alleen door Mijne scheiding, zonder dat iets door Mij behoefde gedaan te worden dan een woord van toorn te spreken, maak Ik de zes droog, gelijk de geschiedenis der uitleiding uit Egypte toont (Exod. 14:21 vv. Ps. 106:9), en gelijk ook ieder ogenblik kan geschieden aan de watergordel, achter welken Babel meent geborgen te zijn (Hoofdstuk 42:15; 44:27). Ik stel de rivieren tot ene woestijn, dat haar vis stinkt, omdat er geen water is, en sterft van dorst; gestorven van dorst gaat die tot verrotting over (Exod. 7:18).

Num. 11:23. Jes. 59:1.

Kan er enig perk aan de eeuwige volmacht gesteld worden, of zou de grote Verlosser, die alle macht in hemel of op aarde bezit, geen macht hebben om de zijnen uit de nood te helpen? En wilt gij onloochenbare blijken der eeuwige Almacht zien, hoort dan naar hetgeen God van Zich zelven betuigt.

Ik bekleed, wanneer Ik Mij opmaak ten gerichte over de verdrukkers van Mijn volk, de hemel met zwartheid, en stel enen zak tot zijn deksel. Over dat machtig en heerlijk koninkrijk van Babel kan Ik een nacht zonder ene ster, een nacht van de diepst beklagenswaardigen ondergang doen komen (Hoofdstuk 13:9 vv.). Waarom houdt gij dan dien watergordel en die macht en heerlijkheid van Babel voor onbedwingbare hindernissen voor uwe verlossing uit de tegenwoordige slavernij?

In wie is Jehova gekomen? De meeste uitleggers antwoorden: "in Zijne profeten. " Dit antwoord is niet ten onrechte, maar onvoldoende, om de samenhang van hetgeen nu volgt met het voorgaande aan te wijzen. Daar is er een, die het woord neemt, en wie anders dan de Knecht van Jehova, die ook elders in deze rede onmiddellijk als zelfsprekend wordt ingevoerd. Jehova is dus in Zijnen Knecht tot Zijn volk gekomen. Wij weten uit de vervulling wie deze Knecht van Jehova is; het is Hij, welken ook de Nieuw-Testamentische Schriften, vooral de Handelingen der Apostelen (3:13, 26; 4:27, 30) het Kind des Heren noemen. Nu is het wel niet de Babylonische ballingschap geweest, waarin deze Knecht van Jehova met het Evangelie der verlossing tot Israël is gekomen, maar dat is juist het menselijke in deze reden, dat zij het optreden van de Knecht des Heren, van de Heiland van Israël en de Heidenen, met de ballingschap tegelijk zien, terwijl voor hen met het einde der ballingschap volgens de wet van het perspectiefsgewijze verkorte profetische gezicht ook de toestand van straf bij Israël eindigt en aan de rand der ballingschap de laatste heerlijkheid van Israël en het laatste heil der mensheid aanbreekt-een te zamen zien, dat ons als ene van de sterkste bevestigingen is van de oorsprong van dit werk vóór de ballingschap en alzo de Jesajaansen. Bij dat menselijke wordt intussen het goddelijke van deze reden niet opgeheven, daar de tijd, waarin Jezus optrad, niet alleen aan die van de Babylonische gelijk was, maar ook in causalen samenhang daarmee stond; want het Romeinse wereldrijk was de voortzetting van het Babylonische, en de zedelijke toestand van het volk, dat zich onder de ijzeren arm der Romeinse heerschappij bevond, was van gelijken aard als dat der Babylonische ballingen. (Ezechiël. 2:6 vv.)

De Heere HEERE heeft Mij-zo neemt nu Hij, door wie Israël’s verlossing eens bewerkt zal worden, het woord-ene tong der geleerden gegeven 1), ene tong, gelijk zij hebben, die zich

eerst hebben laten onderwijzen, om dan anderen te kunnen leren, opdat Ik weet met de moede een woord ter rechter tijd te spreken gelijk Mijne roeping als Heiland dat eist (MATTHEUS. 7:29); Hij wekt allen morgen, zo dikwijls een nieuw dagwerk voor Mij begint; Hij wekt mij het oor, 2) dat Ik horen, gelijk die geleerd worden, als leerlingen, en uit Zijnen mond, als uit dien eens leermeesters, verneem Ik, wat Ik bij dag spreken en doen moet.

Wanneer Christus in Joh. 12:49 zegt: Ik heb uit Mij zelven niet gesproken; maar de Vader, die Mij gezonden heeft, die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal en wat Ik spreken zal, zo kenmerkt Hij zich als de verschijning van dien, die hier spreekt, en verklaart, dat de Heere Jehova Hem ene tong des geleerden heeft gegeven, d. i. Hem zal leren, opdat Hij zal kunnen leren.

De moede zijn de naar troost dorstende zielen, de door de wet gedrukten, door de ergernissen van hunnen tijd bedroefde zielen.

Hij gaf aan Christus een tong der geleerden, om als machthebbende te spreken en tot troost dergenen, die bedrukt en beladen lagen met de zwaren last der zonden. Want de genade Gods was uitgestort op Zijne lippen, die overvloeiden van zoetriekende mirre. De beste geleerdheid van een Evangelie-dienaar bestaat in te weten, hoe hij de ontroerde gemoederen bedaren, vertroosten en opbeuren moet, en hoe hij gepastelijk, met klem, en duidelijkheid te spreken heeft, naar de verschillende toestanden der arme zielen.

Hiermede wijst "de Knecht des Heren" op het grote onderscheid tussen Hem en de Profeten, en wijst Hij er op, dat Hij als het ware het tegenbeeld is van Mozes. Ontvingen de Profeten in gezichten en dromen, dus des nachts of in buitengewone toestanden hun openbaringen van de Heere God, de Profeet in geheel enigen zin verklaart hier, dat de Vader Hem in helder bewusten toestand, niet des nachts, maar des daags doet verstaan, wat Zijn wil is, wat Hij heeft te spreken.

De Heere HEERE, (de Albestuurder, de Verbonds-God) heeft Mij het oor geopend, begerig gemaakt om Zijn woord op te nemen in volkomen reinheid en kracht, ten diepste dergenen, wier Profeet Ik moet zijn, en
Ik ben niet weerspannig, dat Ik iets zou terughouden van ‘t geen Mij is opgedragen (Joh. 17:6 vv.); Ik wijk niet achterwaarts, dat Ik de smaad en het lijden zou ontwijken, welke aan Mijn ambt verbonden zijn (MATTHEUS. 16:22 vv.).

Joh. 14:31. Filippenzen 2:8. Hebr. 10:5.

Ik geef integendeel, lijdende, waarover een Job klaagt en David geprofeteerd heeft (Job 30:10. Ps. 22:7; 69:8), Mijnen rug degenen, die Mij slaan, en Mijne wangen degenen, die Mij het haar uitplukken (Neh. 13:25); Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel, 1) maar Ik laat alle die mishandelingen gewillig Mij aandoen (MATTHEUS. 27:26; 26:67 vv. 27:28 vv.

Hier spreekt Hij uit Zijn onderwerpelijk geduld in al Zijn lijdenswerk. Ik noeme dit een onderwerpelijk geduld, omdat Hij het leed, met opzicht en terugzien op de wil Zijns Vaders. Want dit gebod had Hij van Zijnen Vader ontvangen, en daarom zei Hij: Vader! niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt. In deze onderwerpelijkheid gaf Hij zich vrijwillig en bereidvaardig over aan de grootste verachting en versmading, om namelijk gegeseld, geslagen, het baard des haars uitgetrokken en bespogen te worden, hetwelk Hij wel kon ontgaan hebben, maar niet wilde.

Ik weet echter, dat Ik ondanks alle vernedering toch zal zegevieren; want de Heere HEERE helpt Mij, daarom word Ik niet te schande, de aanvankelijke smaad zal tot te groter heerlijkheid voor Mij worden; daarom heb Ik in heilige hardvochtigheid (Ezechiël. 3:8 vv.) Mijn aangezicht gesteld als enen keisteen, die niets gevoelt, en van wie alles afloopt zonder in het inwendige in te dringen; want Ik weet, dat Ik niet beschaamd zal worden.

Hoge gedachten van enen getuige der waarheid tegenover zijne en hare vijanden! Daartoe behoort een groot geloof aan de onverwoestbare kracht der waarheid, die eeuwig zal bestaan, en aan onze eigene onsterflijkheid, bij welke men het lijden van dezen tijd niet acht.

Hij, de Heere Jehova, is nabij, a) die Mij tegenover Mijn goddeloos volk rechtvaardigt, 1) Mij openbaar laat worden als de Rechtvaardige, die Ik ben, daar Hij Mij glorierijk verheft uit de diepte van het lijden, waarin Mij Mijne vijanden storten (1 Tim. 3:16); wie zal dan met Mij twisten? Laat ons, gij die Mij tegenstaat, te zamen staan voor de rechtvaardigen Rechter; wie heeft ene rechtszaak tegen Mij? hij kome herwaarts tot Mij, om onzen strijd met elkaar ten einde te brengen.

Rom. 8:32, 33.

Deze woorden heeft Jezus ook gelezen en geweten, dat zij in Hem moesten worden vervuld. (Luk. 18:31-43).

De lijdende Knecht des Heren, de Messias, voorspelt hier niet alleen Zijn lijden. Zijn tegenspreken van de zondaren, maar ook Zijn glorievolle opstanding.

In het volle bewustzijn, dat de Vader hem zou rechtvaardigen, Hem als de Rechtvaardige openbaar zou doen worden, is Hij de dood ingegaan, heeft Hij alles geleden, en. de Vader heeft Hem gerechtvaardigd.

Ziet, de Heere HEERE helpt Mij, wie is het, die Mij zal verdoemen? Ziet zij, die het tegen beter weten in toch beproeven, zullen allemaal als een kleed verouden, de mot zal hen eten.

Zij vervallen als een afgedragen kleed en bezwijken voor het gevreet der mot, die zij reeds in zich dragen, een beeld, dat in Hoofdstuk 51:8 (vgl. Job 13:28. Hos. 5:12) terugkeert, schijnbaar klein maar vreselijk, daar het op ene onopgemerkte en langzaam, maar des te zekerder tot verderf werkende macht van het uitgekozen voorwerp wijst.

Vitringa merkt bij dit vers op, dat de ondergang van het volk der Joden niet plotseling, maar langzamerhand heeft plaats gehad, in overeenstemming met het beeld van het kleed, dat niet plotseling, maar langzamerhand veroudert en verteerd wordt.

Wie is er, zo neemt nu weer de Heere het woord op, die in vs. 1-3 sprak: Wie is er onder ulieden, onder de kinderen Israël's, die de HEERE vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort, welke gij in vs. 4-9 hebt vernomen, en er zal toch wel iemand zijn, die daartoe geneigd is? als hij in de duisternissen van een ellendigen en troostelozen toestand wandelt, en geen licht heeft, gene uitkomst door hem wordt gezien, dat hij betrouwe op de naam des HEREN, die een vaste en onveranderlijke grond van goed vertrouwen voor de toekomst is, en dat hij steune op zijnen God, die hem niet zal verlaten, noch zijne zaak zal verzuimen; hij zal zeker gered en gezegend worden.

Een waar dienaar van God kan een langen tijd zijn zonder die duidelijke inzichten en die zekerheid van zijn kindschap en zijn eeuwig geluk, die sommigen voor de kentekenen van ware vroomheid houden.

Christen! vreest gij de Heere en gehoorzaamt gij aan de stem Zijns geliefden Zoons? Grijp dan moed zelfs te midden der duisternis, al is er geen licht voor u. Vertrouw op God, dat Hij u leiden zal door elke donkere vallei van droefheid en beproeving, en door de vallei des doods tot het eeuwige licht en de vreugde des hemels. (HENRY en SOORT).

Gelijk God in het voorgaande en naast volgende vers Zijn oordeel over het ongelovig en weerspannig Israël had uitgesproken en getoond, hoe hun ganse Kerk- en burgerstaat, wegens hun verachting en verwerping van de Messias nog eens als een kleed zou verouden, hetwelk de motte zal opeten, en dat zij, die door hun zonden het vuur des oorlogs zelf ontstoken hadden, door des zelfs vlammen zouden verteerd worden, zo toont Hij ons het tegendeel, dat Zijne goedertierenheid zou zijn over degenen, die Hem vreesden en die naar de stemme Zijns knechts hoorden. Dit blijkt uit Zijne vriendelijke aanspraak, vraagsgewijze voorgesteld aan het godvruchtig en gehoorzaam overblijfsel des volks, hetwelk hij aanmoedigt, om zelfs in hun grootste duisternis van druk en tegenspoed op zijn Naam te vertrouwen en op zijn God te steunen.

Ziet daarentegen gij allen, die een vuur aansteekt (Jer. 17:4), die u met spranken omgordt, die het aangestoken vuur door aangebrachte brandpijlen voor oproer en verzet tot ene heldere vlam doet opslaan! wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u, wanneer gij jammerlijk omkomt, van Mijne hand, dat oordeel zend Ik u toe, in smart van langdurige ellende zult gijlieden liggen 1), als op een leger vol kwellingen.

De Heere doelt hier in 't algemeen op de toenemende zonden en boosheden der ongelovige Joden, in 't bijzonder op de verachting van de Messias en van Zijne Apostelen en belijders, gedeeltelijk ook op de oproerige aanslagen en ondernemingen tegen de Romeinen, die kort vóór de verwoesting van Jeruzalem geschiedden.

Het vuur, wat zij aangestoken hebben, wordt het vuur dat hen verteert. Het vuur is hier het helse vuur, waarvan in Jak. 3:9 sprake is. Zij zijn werktuigen van Satan geweest in het verwerpen en vloeken van de Gezalfde Gods, en dat vuur zou hen nu verteren. Dit vuur zal als het ware hun leger zijn, waarop zij in smarte zullen neerliggen, dewijl het het waar is, waarmee het Goddelijk gericht hen straft.

HOOFDSTUK 51. TROOST ALLER GELOVIGEN, GEGROND OP GODS BELOFTEN.

III. Vs. 1-23. Was de eerste rede van dit tweede derde-deel (Hoofdstuk 49) tot Zion gericht, de tweede (Hoofdstuk 50) tot hare kinderen, de nu voor ons liggende derde rede heeft betrekking op de beide partijen onder Zions kinderen, wanneer wij die uitdrukking mogen bezigen, of op die twee klassen, op welke reeds het profetische woord in Hoofdstuk 50:10 en 11 wees. De ene klasse is die van hen, welke de Heere vrezen, en die de stem Zijns Knechts gehoorzamen, dus van de overgeblevenen naar de verkiezing der genade, gelijk Paulus ze noemt (Rom. 11:5). Zij worden van hun kleingelovigheid en twijfelmoedigheid genezen, waarin zij het voor iets onmogelijks houden, dat het thans zo verlatene en verwoeste Zion ooit weer iets tot lof der heerlijkheid Gods zou kunnen worden; zij worden met de heiligste verwachtingen getroost en tegen alle mensenvrees gewapend (vs. 1-16 De andere klasse is echter die van hen, die het vuur van het Goddelijk gericht over Israël inroepen met degenen, die ten gevolge daarvan in smarten moeten neerliggen. Nu is de tijd der Heidenen vervuld en van de zijde van Gods verstoten volk de kelk der grimmigheid des Heren tot op de laatsten droppel gedronken. Jeruzalem zal dan uit de slaap van onmacht en bedwelming, waarin het onderligt, weer worden opgericht, en de bedwelmende kelk zal voortaan door zijne verdrukkers worden gedronken, die het bovenmate hebben vernederd en vertreden (vs. 17-23).

Hoort naar Mij, en verneemt wat Ik voornemens ben voor de toekomst, gij uit het volk van Israël, die in tegenoverstelling van de grote menigte, welke in haren afkeer van Mij slechts zich zelve en de dingen dezer wereld op het oog, heeft, de gerechtigheid najaagt, gij, die de HEERE zoekt (MATTHEUS. 5:6, 6:33)! aanschouwt, om daaruit een voorbeeld voor uzelven te nemen, de rotssteen, waaruit gijlieden, de afzonderlijke stenen van het huis van Jakob, gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, of der groeve, waaruit hij gegraven zijt, 1) even als erts uit de mijn.

Abraham mocht vooral bij ene steenrots worden vergeleken, omdat zijn lichaam natuurlijkerwijze ter voortteling onbekwaam was geworden. De Joden waren uit de holligheid des bornputs uitgegraven, voor zover de baarmoeder van Sara verouderd was, en volgens de gewonen loop der natuur ongeschikt om kinderen ter wereld te brengen.

Hiermede wil de Heere het klein-geloof van Zijn volk te hulpe komen. Het ontstaan van Israël's volk was een wonder van Gods Almacht. Bij de mens scheen het ene onmogelijkheid, dat uit de honderd-jarigen Abraham en uit de negentig-jarige Sara nog een zoon zou geboren worden. Daarom wordt hier Abraham bij een rotssteen vergeleken, de moederschoot van Sara bij een groeve, waaruit iets te voorschijn wordt gebracht.

Welnu, als God machtig was om dezen Abraham nog een zoon te schenken, is dan God ook niet machtig, om Zijn volk, in de diepste ellende verkerende, redding en verlossing te schenken?

Aanschouwt, opdat Ik zonder gelijkenis spreke, Abraham, ulieder vader, en Sara, zijne vrouw (Gen. 17), die ulieden gebaard heeft; want Ik riep hem (Gen. 12:1 vv.), toen hij nog alleen 1) was zonder zoon en zonder enig uitzicht om ooit enen erfgenaam te verkrijgen uit het zaad van een afgodische omgeving (Gen. 15:2 vv. Ezechiël. 33:24. Mal. 2:15), en Ik zegende hem, ondanks de natuurlijke onvruchtbaarheid van hem en zijne vrouw, met de belofte, dat Ik hem tot een groot volk zou maken, en Ik vermenigvuldigde hem daarna door een wonder Mijner almacht ook werkelijk, zodat de belofte reeds uitwendig heerlijk vervuld is (Exod. 1:7. Deut. 10:22).

De nadruk ligt hier wel degelijk, niet alleen op de genadevolle roeping uit Ur der Chaldeeën, maar ook op het feit, dat hij toen nog maar alleen was en toch degene, uit wie een groot volk zou voortkomen. Daarom laat de Heere er op volgen, dat Hij hem, die alleen was, een enkele, heeft gezegend en vermenigvuldigd, als een werk Zijner wondervolle Almacht.

Als nu God dat doen kan, kan Zion dan wel te veel van zulk een God verwachten?

Letterlijk Staat er: want als enen enkele riep Ik hem.

Dit wonder Mijner macht en genade zal aan u, die slechts zo weinigen zijt, alsof gij slechts een enkel persoon waart, worden herhaald; want de HEERE zal Zion, uwe geestelijke moeder (Hoofdstuk 50:1), die het tegenbeeld is van uwe lichamelijke, van Sara (vs. 2), troosten; Hij zal troosten al hare woeste plaatsen, waar zij thans als in puinhoop neerligt (Hoofdstuk 40:1), en Hij zal ook op het vertroostend woord der belofte, de daad der vervulling laten volgen (Hoofdstuk 49:13) en hare woestijn maken zo lieflijk en vruchtbaar als Eden (Gen. 2:8 vv.), en hare wildernis als de hof des HEREN, de hof, dien Hij zelf heeft aangelegd, zo heerlijk en wonderbaar (Gen. 13:10. Num. 24:6). Dit nieuwe paradijs en het nieuwe Eden zal Hij niet van mensen ledig laten, maar het vol doen worden van vrolijke en jubelende kinderen Zions; vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en ene stem des gezangs 1).

Deze woorden zien op de tijden van het N. Testament in het gemeen, waarop de afschaffing volgde der Mozaïsche ceremoniële wet en van de openbaren eredienst, nevens de roeping der Heidenen en de vernedering dezelve vijanden, zowel als de gezegenden en gelukzaligen toestand der Kerk, welke echter in het laatst der tijden eerst hare volmaaktheid zal erlangen; waarom dan ook die gezegende, lichamelijke, of tijdelijke en geestelijke welstand, met figuurlijke bewoordingen aan het Paradijs ontleend, hier beschreven wordt, gelijk ook de sabbathische tijd en rust der Kerk zeer gelijk zal zijn met de toestand van het gelukkige Eden.

Luistert naar Mij, 1) Mijn volk Israël! en Mijne lieden van de in vs. 1 genoemde gezindheid, wanneer Ik u nog grotere dingen verkondig dan die Ik zo even u beloofde; neigt naar Mij het oor, naar Mij, God, die onder u tegenwoordig ben! want ene wet zal van Mij uitgaan, die niet alleen, gelijk die van de Sinaï, voor een enkel volk Mijner keuze, maar voor alle volken der aarde bestemd is. Ik bedoel het Evangelie der verlossing, en Ik zal Mijn recht
de nieuwe levensorde, die met deze Mijne nieuwe wet overeenstemt, doen rusten tot een licht der volken, als ene macht, die ook de overige volken verlicht en van alle zijden

doortrekt, die hen met u tot ene kudde onder een herder maakt, terwijl het tot hiertoe geldende recht integendeel diende tot ene heining, om Israël van de heidenen af te scheiden (Efeze 2:14 vv.).

Hiermede vraagt de Heere bij Zijn volk een geopend oor voor de verkondiging van nog grotere dingen. Niet alleen zullen uit Israël gered worden, maar ook uit de volken, uit de Heidenen.

Onder wet en recht hebben we hier niet de wet en het recht van Sinaï te verstaan, maar het Evangelie, de wet des Evangeliums, der verlossing, en de nieuwe levensorde, welke gelden zowel voor de Joden als voor de Heidenen, die tot het geestelijk Israël zullen worden verzameld.

De Heere God zegt hier, dat Hij dat recht zal doen rusten, d. i. een plaats verschaffen, van waar het als een licht alle volken zal beschijnen.

Mijne gerechtigheid, die door vernietiging der goddelozen de vromen ruimte geeft, om tot vervulling van de begeerte huns harten te komen, is nabij, zal spoedig in de wereld geopenbaard worden; Mijn heil, dat bestemd is om de vromen leven en volle vreugde aan te brengen, trekt uit, maakt zich gereed om tot werkelijkheid te worden, en Mijne armen zullen rechts en links ter neerwerpen, die de verwezenlijking van dezen zegen in de weg staan; zij zullen de volken richten, en tot op een overschot bestaande uit hen, die naar het heil des Heren dorsten verdelgen (Joh. 11:52); op Mij, de enigen Redder, zullen de eilanden, de landen der volken, in zo verre er zielen aanwezig zijn, die naar redding van het algemene geestelijke verderf verlangen, wachten met meer of mindere bewustheid, en op Mijnen arm zullen zij hopen 1) dat die de verlossing schenke en hun het heil toedele.

Zij, die de oordelen Zijns woords niet gehoorzamen wilden, zouden door die van Zijn hand vernederd worden. Sommigen zullen dus door het Evangelie geoordeeld worden, want Christus is ten oordeel in deze wereld gekomen. Anderen en wel de bewoners der eilanden, zullen op Hem toeven, Zijn leer gaarne horen en omhelzen, en des zelfs bevelen zowel als beloften voor zich welkom heten. Het was een troost voor ‘s Heren volk, dat er velen tot de Kerk Gods werden toegedaan, want de aanwas van het getal der leden zou veel tot hare sterkte en schoonheid bijbrengen. Gods arm zal de onboetvaardigen oordelen, echter zullen er anderen zijn, die op Zijnen arm vertrouwen zullen en daardoor behouden zullen worden; want dezelve is voor ons, hetgeen wij er van maken, hetzij een reuke des levens, of een vloek ten dode.

Deze Mijn arm tal niet talmen om hun verlangen en wachten te vervullen; maar het zal een stillen hunner behoeften voor eeuwig zijn. Heft ulieder ogen op naar de hemel, en aanschouwt de aarde beneden, thans zijn zij er nog beide, de een boven uw hoofd, de ander onder uwe voeten, doch slechts zo lang deze tijd duurt; want de hemel, door de onreinheid der zondige mensheid thans zo bedroefd en verduisterd (Job 15:15; 26:5), zal als een rook, die zich in niets oplost (Hos. 13:3), verdwijnen; en de door de op haar heersende boosheid zo verdorvene aarde (Gen. 6:11 vv.) zal als een kleed, dat ten laatste in flarden van elkaar valt,

verouden, en hare inwoners zullen desgelijks 1) sterven, even gemakkelijk als men het stof wegblaast (Ps. 102:27 vv. Luk. 21:33); maar Mijn heil zal in eeuwigheid zijn, Mijne gerechtigheid zal niet verbroken worden, 2) beide zullen zij ene haar waardige nieuwe wereld scheppen (Hoofdstuk 65:17; 66:22. 2 Petrus 3:13).

In het Hebr. kemo-keen. Onze Staten-Overzetters vertalen, in navolging van de Septuagint en de Vulgata: desgelijks. Velen der oudere en nieuwe uitleggers: als vliegen. Letterlijke vertaling is, als zo en die vertaling moeten we hier hebben. Als zo, heeft de de betekenis van, als niets. Als zo, uitgesproken op verachtelijke wijze, zoals hier, heeft de betekenis van, als niets. Het kost de Heere niets om de inwoners der wereld te doen vergaan.

Deze woorden van ‘t hoogste vertrouwen op de gronding van een onvergankelijk rijk der gerechtigheid, verheven boven allen zichtbaren schijn der dingen, zijn als stukken uit de rots Abrahams, en schitteren in een eeuwigen glans van heilige poëzie der waarheid, wanneer ook de hemelen vergaan als rook, de aarde verandert als een gewaad en hare bewoners sterven als vliegen.

Gods heil en Gods gerechtigheid, zijn tot in eeuwigheid. De verlossing, door Christus aangebracht, de gerechtigheid door Hem verworven, is een eeuwige verlossing, is een eeuwige gerechtigheid. De gevolgen van dit heil en van die gerechtigheid duren tot in eeuwigheid.

Hoort naar Mij, wanneer Ik uit het zo even gezegde voor de tijd uwer tegenwoordige verdrukking en vervolging ene troostvolle vermaning voor u afleid; hoort gijlieden, die de gerechtigheid reeds bij ervaring kent, daar gij haar als het doel van uw strijden en worstelen najaagt (vs. 1); gij volk, in welks hart Mijne wet is, zodat gij haar niet alleen als letter buiten maar als levensmacht in u hebt (Ps. 37:31; 40:9)! a); vrees niet de smaadheid van de mens, die hij in zijnen aanmatigenden trots u aandoet, alsof hij ene macht en grootheid ware (Ps 9:20; 10:18); en voor hun smaadredenen voor hun lastertongen ontzet u niet (MATTHEUS. 5:11. 1 Petrus 3:14).

Ps. 118:6.

Want a) de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormpje zal ze opeten als wol, zodat het blijken zal slechts schijnmacht en schijngrootheid geweest te zijn, waarop zij zich verhieven; maar Mijne gerechtigheid, die gij levendig in u draagt, zal in eeuwigheid zijn, en Mijn heil van geslachte tot geslachten. 1)

Jes. 60:9

Geen smaad noch smaadredenen van mensen, geen bitterheden van hare vijanden zou, hetgeen de Heere voor had om te doen, kunnen beletten. Zij hadden daarom niet te vrezen met enige bekommering over de uitkomst.

Want toch die zouden maar voor een korten tijd enige macht en bestaan hebben. De Heere zou hen in hen zelven doen vervallen, en door vijanden van buiten zo gemakkelijk doen verbreken, gelijk de mot en het schietwormpje een kleed en wol opeten; terwijl tegenovergesteld Zijne gerechtigheid, gelijk Hij nu al gezegd had en Zijn heil aan hen, in hun verlossing uit Babel en bijzonder in de oprichting van de huishouding des N. Testaments te openbaren, in eeuwigheid, zeer lang durende en van geslacht tot geslachten zou zijn.

Ontwaak, ontwaak 1) dan, zo roepen met sterk verlangen de rechtvaardigen: trek sterkte aan uit de volheid der Almacht, die U ten dienste staat, gij arm des HEREN! en breng de zegen aan, dien de profetie belooft. Ontwaak als in de verledene dagen en betoon evenzeer uwe kracht als in de dagen van ouds, als in de geslachten van ouds; zijt gij het niet, die Rahab, de grote macht van Egypte (Hoofdstuk 30:7), uitgehouwen hebt, die de zeedraak, de Egyptischen Farao (Hoofdstuk 27:1. Ezechiël. 29:3) verwond hebt?

Wij horen hier het biddend roepen van de gelovigen, die wachten op het heil des Heren, en van de Profeet, als hun choraag. De wederherstelling Zions als in de paradijstoestand, de nieuwe wereld der gerechtigheid en van het heil, is een werk van de Arm, d. i. van de machtsopenbaring van Jehova. Deze Zijn arm houdt zich nu als in slapenden toestand. Hij is wel is waar niet levenloos, maar beweegloos. Daarom roept de gemeente Hem driemaal toe: waak op, waarbij het ontwaken met sterkte aantrekken verwisseld wordt. Hij zal zich verheffen en macht aandoen uit de volheid Zijner Almacht.

Zijt Gij het niet, die de zee, de wateren des groten afgronds, de Egyptische Schelfzee (Gen. 7:11; 8:1 vv.), droog gemaakt hebt? a) die de diepten der zee gemaakt hebt tot enen weg, opdat de verlosten daardoor gingen (Exod. 14:21 vv.) en zulk een wonder op nieuw kunt doen?

Jes. 43:16.

Ja zeker! zo kunt Gij; ook doen om uw volk uit Babel uit te leiden. Alzo zullen, gelijk reeds in Hoofdstuk 35:10 gezegd is, de vrijgekochten des HEREN wederkeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen, treuring en zuchting zullen weg vlieden.

Ik, zo zegt de Heere, Zijne vermaning en belofte opnieuw beginnende: Ik ben het, die u troost; wie zijt gij, o Zion! dat gij u vreest, in al uwe angsten en noden, voor a) de mens, die sterven zal! en voor eens mensenkind, dat hooi worden zal, zo spoedig en gemakkelijk als dit (Hoofdstuk 40:6 vv. Ps. 37:2; 90:5; 103:15 verteerd wordt? Wat betekenen al uwe angsten en noden daarbij, dat gij Mij ten trooster hebt? Welke vrees zou er de met recht bij u kunnen opkomen (MATTHEUS. 10:28)?

Ps. 118:6.

En wie zijt gij Israël, dat gij vergeet de HEERE, die u gemaakt heeft, en die de zelfde God is (Hoofdstuk 41:24 a), die de hemelen heeft uitgebreid en de aarde gegrond heeft?

Wanneer gij waarlijk Zijner gedacht, in welk ene verhouding Hij tot u staat en welke almacht ten Zijnen dienste staat, zo zoudt gij alle angsten en zorgen uit uwe ziel bannen. En ten gevolge van dat vergeten vreest gij geduriglijk de gansen dag, van wege de grimmigheid des benauwers, wanneer hij zich bereidt om te verderven, alsof hem zijn doel zou kunnen gelukken? waar is dan, wanneer gij aan de geschiedenis van de verlossing uit de verdrukking en slavernij van Egypte denkt, de grimmigheid des benauwers, de toorn van dien Farao, van wie in Exod. 1:8 vv. verhaald wordt?

Job 8:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22; 42:5.

De omzwevende gevangene, de in boeien gekromde, die zich kromde onder de slagen van Mijne hand, zal haastelijk losgelaten worden, en hij zal in de kuil, in de kerker niet sterven (Exod. 11:4 vv.), en zijn brood zal hem niet ontbreken (Exod. 12:34 vv.).

Want 1) Ik ben de HEERE, uw God, die de zee klieft, dat hare golven bruisen, en deze uw God, die het woeden der zee verwekt kan even zo goed op eens het woeden der mensen stillen: HEERE der heirscharen is Zijn naam (Hoofdstuk 54:5).

Beter: Zo waar Ik, de Heere, uw God ben enz. Het vs. 12 treedt de Heere weer troostend en bemoedigend op tot het ellendige volk in de ballingschap, en daarom tot Gods volk van alle tijden.

Hij wijst op de nietigheid van de mens, van het schepsel, en op Zijne Almacht en ontferming. Maar nu, opdat Israël het goed weet en er vast van verzekerd zij, dat de beloften Gods vast zijn, dat zij zijn ja en dat zij zijn Amen, ook de belofte, dat de in boeien gekromden, want dat is beter vertaling voor, omzwevende gevangenen, zouden ontboeid worden, zodat zij niet in de kuil zouden sterven en hun geen brood zou ontbreken, zweert de Heere bij Zich zelven en bevestigt derhalve Zijne toezeggingen met een duren eed.

En Ik leg, daar Ik u, o Israël tot drager van Mijn heil en tot bemiddelaar van zegen voor de mensheid heb gemaakt, Mijne woorden in uwen mond, en bedek u, daar Ik van wege zulk ene hoge en tot in de verste toekomst reikende roeping u nooit kan laten omkomen, onder de schaduw Mijner hand, om Mij van u als van een werktuig bedienende, de nieuwen hemel te planten, op welken het einde Mijner wegen met het menselijk geslacht moet uitlopen, en om de nieuwe aarde te gronden, welke zozeer alle wensen zal bevredigen, dat men aan de vorige niet meer zal denken, noch haar terugwensen (Hoofdstuk 65:17), en om te zeggen tot Zion, terwijl nu de gehele diepe inhoud van het woord eerst duidelijk wordt: Gij zijt Mijn volk.

De Vader geeft ene plechtige verzekering aan de Messias en aan de kerk, dat zij door Hem beschermd zullen worden. De profetie spreekt van toekomende gebeurtenissen, alsof zij werkelijk plaats gegrepen hadden, om de zekerheid van hare vervulling aan te duiden. Ik heb aan u meegedeeld Mijne waarheden en Mijne geboden, Mijne beloften en Mijne bedreigingen, opdat gij ze voor de mensen zoudt belijden en ze aan anderen bekend maken, opdat Jezus en Zijne Kerk in volmaakte veiligheid zouden zijn door de kracht en voorzienigheid van de Almachtige, onder wiens schaduw zij vertoeven. De geestelijke

toestand van de wereld zal veranderd worden, nieuwe hemelen en ene nieuwe aarde zullen verschijnen, velen van het menselijke geslacht zullen nieuwe schepselen worden; dit zou plaats hebben, opdat Jehova tot Zion kon zeggen: "Gij zijt mijn volk. " Zullen wij ons dit niet ten nutte maken als een krachtige drang om te mogen leven en te handelen, zodat God onze God kan genoemd worden? .

Daarom, gelijk voorheen, op grond der toespraak des Heren, ene opwekking kwam tot de gemeente (vs. 9 vv.), zo richt Ik, de profeet, op grond der zo even gehoorde belofte Gods, in Zijnen naam en op Zijn bevel thans ene oproeping tot Mijn arm en verdrukt volk: a) Waak op, waak op uit uwen slaap van machteloosheid en bedwelming, waarin de druk der tijden u heeft gebracht; sta op van de grond, waarop gij neerligt! Jeruzalem! gij, die gedronken hebt van de hand des HEREN de beker Zijner grimmigheid in een langdurig en zwaar lijden, dat over u is beschikt; de droesem van de beker der zwijmeling, die degenen, welke daaruit drinken, in bewustelozen toestand brengt, zodat zij zich zelf niet meer machtig zijn, hebt gij gedronken, ja uitgezogen, de droppels gelekt, die aan de rand mochten zijn blijven hangen, zodat er niets van dien vreselijken drank u onthouden is.

Jes. 52:1.

Men lette op de weemoedigen toon in de woorden van de grondtekst sjahith, mazith d. i. "gedronken, opgeslurpt. "

De kelk van Gods toorn is de bepaalde volke maat van Gods strafgerichten, die de zondaren door God wordt toegemeten. Het is de laatste bedoeling dezer oordelen, dat zij tot boete voeren; doch zij brengen vooraf in de geest dergenen, die er door getroffen worden, ene gejaagdheid en verwarring teweeg die naar de bedwelming der beschonkenen gelijkt. Zij vervallen tot dwaze, dolzinnige gedachten; zij vervallen tot woede en vertwijfeling, en wikkelen zich in ondernemingen, die nog dwazer zijn, dan waarop, zij te voren peinsden. Zo wordt hun de kelk der gramschap tot een zwijmelbeker (vgl. Jer. 25:15-29). Maar hebben zij dezen kelk tot op de bodem geledigd, dan volgt of een algehele ondergang, of een stil inkeren in zich zelven, verootmoediging en verlangen naar Gods genade en barmhartigheid. Tot zulk een gezegend einde is het met Zion gekomen; daarom komt de Knecht des Heren haar met het woord der vertroosting tegemoet.

Er is ten tijde van dit vreselijk lijden van Jeruzalem niemand van al de kinderen, die zij gebaard heeft, die haar zachtjes leidt, die haar tot een geleider is door de duisteren nacht, en niemand van al de kinderen, die zij opgevoed heeft, die haar bij de hand grijpt 1), om haar in de hoogte te houden, omdat al hare kinderen op het diepst waren neergedrukt door het bewustzijn der verdiende straf over de zonde.

Welk ene elegische muziek is hier in diep dalende cadenzen: mikol-banim Jalada, mikol banim giddela! Zo ontzaglijk was hun ongeluk, dat niemand, zo als verder gezegd wordt, het zwijgen der ontzetting waagde af te breken, om haar medelijden te betonen. Zelfs de profeet moet, naar de mens gesproken bekennen (vs. 19): "Hoe (woordelijk als wie) zou ik u troosten?" Hij wist geen dergelijk of groter lijden, waarop Jeruzalem zou hebben kunnen

wijzen naar de grondregel: solamen miseris socios habuisse malorum (voor lijdenden is het een troost, deelgenoten in ‘t lijden te hebben (1 Petrus 5:9).

a) Deze twee dingen, deze twee soorten van ongelukken zijn u wedervaren, wie heeft medelijden met u? Wie durft u een vertroostend woord toevoegen? er is verwoesting van buiten en verbreking van binnen, en honger inwendig en zwaard uitwendig, door wie, liever: hoe zal Ik u troosten?

Jes. 47:9.

a) Uwe kinderen 1) o Jeruzalem zijn in bezwijming gevallen, zij liggen vooraan op als straten, op alle hoeken der straten, gelijk een wilde os of een antilope die, in het net gevangen, in vruchteloze pogingen tot bevrijding zich heeft uitgeput en nu afgemat neerligt; zij zijn vol van de grimmigheid des HEREN, welke zij uit de kelk (vs. 17) Zijner gramschap hebben gedronken, van de schelding uws Gods.

Klaagt. 2:11, 12.

Wij twijfelen niet, of de profeet ziet hier op Israël’s lijden na de verwoesting van Jeruzalem door Titus. dat nu reeds bijna 2000 jaren duurde. Bij ‘t verhaal der geschiedenis dezer verwoesting (Hand. 28:31) zullen wij dien lijdenstijd, voor zo ver die tot recht verstand der Schrift dienen kan, mede in beschouwing nemen; want ook onder de gerichten der verstrooiing is en blijft Israël het volk van God. De genadegiften en de roeping Gods Zijn onberouwelijk. God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hen allen zou barmhartig zijn (Rom 11:29 vv.). Een treffender antwoord kon Frederik de Grote dan ook niet ontvangen, toen hij een kortstondig bewijs voor de waarheid der Heilige Schrift eiste, dan het woord van dien prediker, die hem antwoordde: "Uwe Majesteit! de Joden. " .

Uwe kinderen staat hier niet in onderscheiding van de volwassenen, maar in de zin van, kinderen van Jeruzalem, in de betekenis, van inwoners van die stad. Allertreurigst, diep ellendig was de toestand, de grimmigheid des Heren was over Jeruzalem uitgestort, maar de tijd der verademing is gekomen, gelijk de Heere in het volgende vers voorspelt.

Daarom, nu de drinkbeker van de toorn Gods door u is gedronken tot op de heffe toe, en de tijd daar is om te ontwaken en op te staan (vs. 17), hoort nu dit, gij bedrukten! en gij dronkenen, maar niet van wijn! 1)

Dronkenen maar niet van wijn is gelijkluidend met bedrukten. de beker van Gods gramschap en toorn hebben zij gedronken, en van daar dat zij niet alleen bedrukt hun weg gaan, maar ook schier hun verstand verloren hebben. Zij zien geen uitkomst, zij zien geen weg van ontkoming. Het is een bij de mens afgesnedene zaak. Maar ziet, waar het bij de mens een afgesnedene zaak was, daar zou de Heere Zich openbaren als een almachtig Redder en Verlosser.

Alzo zegt uw Heere, wiens dienstmaagd gij zijt, de HEERE, en uw God, die Zijns volks zaak twisten zal, die als Rechter voor de zijnen zal staan, wanneer dag en uur zullen gekomen zijn: Zie Ik neem de beker der zwijmeling, nadat gij dien hebt ledig gedronken, van uwe hand, de droesem van de beker Mijner grimmigheid; Ik zal hem niet meer vullen voor u, gij zult dien voortaan niet meer drinken.

Maar Ik zal hem vullen voor anderen en dien, die u bedroefd, u verdrukt hebben, in de hand zetten, zodat zij dien moeten drinken, dien, die tot uwe ziel tot uw persoon zeiden, toen gij in hun macht waart overgegeven: Buig u neer, dat wij met onze voeten op u trappen en over u gaan, en gij legdet uwen rug neer als aarde, en als ene straat degenen, die daarover gaan.

Het verlangen, dat zij zich op de grond zouden werpen, om met de voeten over zich te laten heengaan, betekent de overmoedige zelfverheffing en onbepaalde hardheid van hen, die in de Chaldeeën hun voorbeeld hebben (Hoofdstuk 47:6). Het laatste deel van het vers wijst de bijzonderen aard der Jodenvervolgingen van alle tijden aan. Tot recht verstand van dit hoofdstuk beschouwe men het volgende: "Sedert het afscheidswoord van de door Israël verworpen Messias, MATTHEUS. 23:38, is Jeruzalem en de ontheiligde tempel aan de ondergang overgegeven. Het rijk Gods moet aan het Joodse volk worden ontnomen en aan de heidenen worden gegeven (MATTHEUS. 21:43). De gehele tijd van toen af tot aan het begin der catastrofe over Jeruzalem en de tempel dient nog daartoe, om uit het oude verbondsvolk de overgeblevenen naar de verkiezing der genade (Rom. 11:5) te verzamelen, opdat zij de wortelen vormen der nieuwe gemeente Gods, de stam, dien de gelovig geworden heidenen worden ingeënt. Deze gemeente is nu het Israël Gods (Gal. 6:16); op haar gaan alle predikaten van de laatste over, zodat zij is het uitverkoren geslacht, het koninklijk priesterdom, het heilige volk, het volk des eigendoms (1 Petrus 2:9), op haar hebben de Goddelijke beloften betrekking. En toch is ook het oude Israël naar het vlees, waaraan God voor de ogen der gehele wereld getoond heeft, hoe Hij bemint en hoe Hij straft, nog niet uit het gebied der belofte uitgesloten. Over hen blijft de oude wet van kracht, dat het ook in de verstoting en verstrooiing niet kan ten onder gaan, maar bewaard wordt tot inleiding van het Goddelijk rijk. Josefus weet wel niet, wat hij zegt, wanneer hij het woord tot Jeruzalem richt (Jud. 5:1, 3): "Misschien dat gij eens weer opkomt, wanneer gij uwen God, die u verwoestte, zult verzoend hebben; " maar de mond der waarheid wijst daarop, dat de gevangenschap van Israël en de vertreding van Jeruzalem zal duren tot de tijden van de volken der wereld vervuld zijn (Luk. 21:24), want wanneer de volheid der heidenen zal zijn ingegaan (Rom. 11:25), zal Israël als volk naar de roepstem van het Evangelie luisteren en zijnen Messias begroeten, (Matth. 23:39).

HOOFDSTUK 52.

VAN DE VERLOSSING DER KERK EN DE LIEFLIJKHEID VAN HET EVANGELIE.

IV. Vs. 1-12. Terwijl deze vierde rede in de nauwste samenhang met de vorige staat, neemt zij haar uitgangspunt van het einde aller dingen, waar nu het gehele raadsbesluit van God omtrent Israël en Jeruzalem tot volvoering komt, Zij, ziet echter van daar spoedig terug in de tijd der verlossing door Jezus Christus, en nog verder terug in de tijd der verlossing uit de Babylonische ballingschap. In bijzonderheden te scheiden, wat tot het begin of het midden of het einde van de gehele grote tijdruimte van de terugtocht uit Babel tot de intocht in het nieuwe Jeruzalem behoort, ware onmogelijk, want het profetische zien richt zich naar andere wetten dan het logische denken. Wij moeten ook niet bij het beschouwen van zulke verhevene profetieën willen verbrokkelen en afbreken, maar ons laten verheffen op dezelfde hoogte, waarop de Profeten stonden, en de ogen voor dezelfden wijden gezichtskring opendoen, dien zij omvatten.

Waak op, waak op uit uwen slaap (Hoofdstuk 51:17), trek uwe sterkte aan, die zo langen tijd verbroken en geheel verdwenen scheen te zijn, maar, door de Heere in u gelegd, niet voor altijd kan vernietigd worden, die eens weer in de gehele volheid moet te voorschijn treden, o Zion! trek uwe sierlijke klederen aan, de prachtgewaden met de kostbare sieraden, o Jeruzalem, gij heilige stad; zulk een tooisel toch past bij uw priesterlijk koninklijk karakter! Nu hebt gij waarlijk uwe bestemming bereikt, en zult in waarheid zijn, wat gij zijt volgens uwen naam, namelijk de heilige stad; want in u zal voortaan geen onbesnedene noch onreine, van welke de eerste nog ongewijd, de ander weer ontwijd is, meer komen 1) om door zijne onreinheid uwe heiligheid te bezoedelen.

Jeruzalem lag daar als bedwelmd door Gods toorn ter neer, hare kinderen waren in zwijm gevallen, van wege de ellende, die over haar gekomen was. Maar nu komt het woord des Heren tot haar, om te ontwaken, om sterkte aan te trekken, om hare sierlijke, hare prachtgewaden, dat is hare priesterlijke klederen aan te trekken, opdat zij zich weer als een heilige stad openbare. De tijd is voorbij dat Jeruzalem vertreden zou worden door de heidenen, dat op Zion de onbesnedene zou vertoeven, geen onreine zou meer in haar komen.

Schud u uit het stof, waarin gij tot hiertoe gelegen hebt en schudt alle sporen zelfs van u af, maak u op van de aardbodem, waarop gij in de staat uwer vernedering moest zitten, zit neer op de koninklijken troon, die u toekomt; o Jeruzalem! maak u los van de banden van uwen hals, gij gevangene dochter van Zion, die nu voor altijd vrij zult zijn!

Want, zo zegt de HEERE; Gijlieden zijt door Mij, toen Ik u in de macht uwer vijanden overgaf, om niet verkocht, zonder dat Ik enigen koopprijs van hen nam, en daardoor Mijn recht op u zou hebben opgegeven; gij zult ook zonder geld gelost worden; 1) daar Ik u terug kan eisen, wanneer het Mij lust, is tot uwe verlossing slechts een enkel woord van Mijnen mond nodig (Hoofdstuk 45:13).

Hier toont de Heere, hoe billijk Hij haar aan hare overheersers wederom zou mogen ontnemen. Zij hadden op haar geen recht, zij was aan hare vijanden om niet verkocht, die hadden haar zo maar geëigend, zonder voor haar iets te geven, zij hadden op haar derhalve geen recht van eigendom. De Heere mocht ze uit dien hoofde, ook zonder geld, zonder hare vijanden daarvoor iets te geven, weer lossen, en maar wegnemen en ontboeien.

Want zo zegt de Heere HEERE, dit om niet verkocht uit Israël's geschiedenis bewijzende: In vorige tijden trok Mijn volk, toen het nog slechts uit 70 zielen bestond (Gen. 46:27), af in Egypte, om als vreemdeling aldaar te verkeren, door Egyptes koning daartoe uitgenodigd (Gen. 45:16 vv.); de latere slavernij was een plegen van geweld door de nieuwen koning, die van Jozef niets wist, en naar de Heere niet vraagde (Exod. 1:8 vv, 5:1); en Assur, door wie later het volk der tien stammen in de Assyrische ballingschap is gevoerd (2 Kon. 17:5 vv.) heeft het om niet, zonder daartoe enig recht te hebben onderdrukt.

En nu, wat heb Ik, die bij Mijn volk tegenwoordig ben, ook wanneer Ik het in ene vreemde macht overgeef (Gen. 46:4), hier in de Babylonische ballingschap te doen? spreekt de HEERE. Wat zal Ik doen, daar de tirannieke willekeur en de overmoed der verdrukkers alle maat te boven gaat, dewijl Mijn volk om niet, zonder dat zij enig menselijk recht daartoe hadden, weggenomen is van de vaderlandsen grond, en degenen, die over hen heersen, de Chaldeeuwse verdrukkers (Hoofdstuk 16:6), het doen huilen 1) daar zij het als tirannen, naardat hun invalt, op ruwe wijze aanvallen (Ps. 137:3), spreekt de HEERE, en Mijn naam geduriglijk de gansen dag door hen a) gelasterd wordt, daar zij dien ten voorwerp hunner godslasterlijke spotredenen maken:

Ezechiël. 36:20, 23. Rom. 2:24.

Beter: en degenen, die over hen heersen, huilen, n. l. van woede en tegelijk van blijdschap, dat zij het volk kunnen verdrukken. De Heere wijst in vs. 4 en 5 op de verdrukking van het volk Gods in vroeger en later tijd. Eerst door Egypte, toen door Assur en nu in Babel, en altijd is dit verdrukken een om niet wegnemen, en zo schrikkelijk is die verdrukking, dat de heersenden schreeuwen van woede, maar ook daardoor de Naam des Heren lasteren. Daarom zal de Heere nederdalen en Zijn volk uitredden en verlossen.

Daarom, opdat aan dat lasteren een einde kome, zal Mijn volk, daarom zal het Mijnen naam in dien dag kennen als heilig en verheven (Ps. 111:9). Als de ure uwer verlossing komt, zult gij het ondervinden, dat Ik het zelf ben, Ik, de Getrouwe, die spreekt: Zie, hier ben Ik. 1)

Zij zullen weten, dat Gods Voorzienigheid de wereld en wat daarin gedaan wordt regeert en bestuurt; dat Hij het is, die door het Woord Zijner Almacht voor Zijn volk van verlossing spreekt, dat Hij het alleen is, die het eerst sprak, en het was er, die gebood en het stond er. Zij zullen weten, dat Gods Woord, met hetwelk Israël boven alle volken der aarde alleen begunstigd was, nimmer veilen, maar ter rechter tijd Zijne vervulling erlangen zal.

a) Hoe lieflijk, zo roep ik, de Profeet, mij plaatsende in 't midden van de kring der wachters op Jeruzalems wachttoren, en delende in hun vreugde bij het zien van de in 't

noorden der stad gelegene hoogten, die na lang turen eindelijk zichtbaar werden, hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten, die zich haasten, alsof zij gevleugeld waren, desgenen, die-en dat blijkt uit dien blijden tred-het goede boodschapt, die de vrede doet horen; desgenen, die in ieder opzicht een rechte bode des vredes is, die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen, desgenen, die tot Zion zegt, wanneer hij met zijne tijding voor de muren der stad is gekomen: Uw God is Koning; Hij heeft, nadat lang Zijn Koninkrijk in de macht der heidenen scheen overgegaan te zijn (Hoofdstuk 63:19), door verlossing van Zijn volk uit deze macht en gehele vernietiging der vijanden, Zijne heerschappij op nieuwe wijze, zo heerlijk en alles omvattend als nooit te voren, aanvaard (Hoofdstuk 24:23).

Nah. 1:15.

Het "de Heere is Koning" (Ps. 93:1; 96:10; 97:1. 99:1) vond het begin van Zijne bevestiging in de val van Babel en in de redding van Israël; naar zijn vollen inhoud is het echter Messiaans. In Christus is de Heere waarlijk Heerser geworden en zal in de toekomst nog heerlijker worden (Openbaring 11:17; 19:6). Het "de Heere is Koning" roepen Zijne dienaren nog altijd bij de woeste aanvallen der wereld tegen de kerk, waartegen de vijand niets vermag, dan dat ene nieuwe heerlijke openbaring van Zijne heerschappij wordt veroorzaakt. Het is het heilige veldgeschrei der kerk in ‘t aangezicht der wereld, waarbij men wel denken mag aan de woorden van Calvijn: "met de mond belijden allen, wat de Profeet hier leert, maar hoevelen plaatsen wel dit schild, gelijk betamelijk is, tegenover de vijandelijke macht der wereld, zodat zij niets vrezen, al is het ook nog zo vreselijk! .

Het Evangelie der snellopende boden is het Evangelie van het nabijgekomen Godsrijk. De Apostolische toepassing van deze Jesajaanse plaats in Rom. 10:15 is daardoor gerechtvaardigd, dat de Profeet met het einde der ballingschap de laatste volkomen verlossing mede ziet.

Er is ene stem uwer wachters, o Jeruzalem, die van de hogen wachttoren de aankomst van de boden der vreugde verwachten, en u in uwe ellende daarmee troosten, dat er zulk een dag van goede boodschap zou komen; zij verheffen bij het zien van de bode, de stem, om de aankomst van de lang verlangde te vermelden, zij juichen te zamen over de boodschap, die zij hoorden, daar dadelijk na de aankomst ook de vervulling van hun tijding geschiedt; want zij zullen oog aan of, in oog zien, zo nabij, als de ene mens de anderen is, wanneer hij in diens oog ziet (Num. 14:14), zodat ene vergissing niet mogelijk is, als de HEERE Zion weder brengen zal, het herstelt, en Hij aan de spits van Zijn volk intrekt.

Bij de "bode" in ‘t vorige vers, voor zo ver die op de eerste toekomst van Christus ten tijde van het Nieuwe Testament ziet, heeft men te denken aan de Evangelisten en Apostelen. Onder de "wachters" heeft men de profeten des Ouden Testament te verstaan, die van de toekomstige genade hebben geprofeteerd, en die onderzochten, op welken en hoedanigen tijd de Geest van Christus wees, die in hen was (1 Petrus 1:10). Zij hebben het begin der vervulling van hun profetie of het aanvangen van de Nieuw-Testamentische tijd enigermate beleefd in Johannes de Doper, in wie de profetie vóór Christus haar hoogste toppunt bereikte, dat zakelijk de gehelen inhoud samenvatte (MATTHEUS. 11:7. vv.). Deze had tot

onderwerp van zijne prediking de boodschap: "het koninkrijk Gods is nabij gekomen (MATTHEUS. 3:2) en geeft in Joh. 3:29 vv. de vervulling zijner blijde verwachting zo ondubbelzinnig te kennen. In zo verre echter onze afdeling op de laatsten tijd of de tweede toekomst van Christus betrekking heeft, wordt de dienst der boden en der wachters tot één.

Laat nu Jeruzalems wachters luide roepen en met elkaar roemen. Maakt een geschal juicht te zamen, gij woeste plaatsen van Jeruzalem! gij puinhopen, waarin de stad ligt. Juicht, dewijl de tijd uwer verheffing is gekomen; want de HEERE heeft Zijn volk getroost door de vervulling der gegevene beloften, Hij heeft Jeruzalem verlost, opdat het weer heerlijk zou opstaan.

De HEERE heeft, nadat het zo langen tijd scheen, alsof Hij alles liet gaan, gelijk het wilde, en alsof Hij Zijnen raad niet kon volvoeren, Zijnen heiligen arm ontbloot voor de ogen aller Heidenen, a) en al de einden der aarde zullen nu zien het heil onzes Gods, 1) hoe Hij ons, Zijn volk, niet in nood en ellende laat blijven.

Ps. 98:2. Luk. 3:6.

Tweeledig is ook deze voorspelling. Allereerst geldt zij de verlossing van Gods oude Bondsvolk uit de slavernij van Babel. Maar ook geldt zij het geestelijk Israël. Gods arm wordt hier de heilige arm genoemd, want Hij is uitgestoken in heiligheid en gerechtigheid ter handhaving van Zijne heiligheid, of volvoering van Zijne beloften en toezeggingen.

Daarom zonden, niet alleen wat de tijdelijke, maar ook wat de geestelijke verlossing betreft, de heiden-volken zich verheugen en zien het heil Gods.

Vertrekt dan, vertrekt uit de heidense omgeving, in wier midden gij u in ‘t land uwer ballingschap bevonden hebt. O ballingen te Babel! gaat uit van daar, nu gij uit de gevangenis zijt losgelaten (Hoofdstuk 48:20); a) raakt het onreine niet aan, dat u iets uit het heidendom zou aankleven 1); gaat uit het midden van hen, uit die onheilige en aan ‘t verderf overgegevene wereldstad, opdat gij niet mede door het over haar beschikte gericht verslonden wordt (Gen. 19:15 vv.); reinigt gij u vooral, gij, die de vaten des HEREN draagt, gij priesters (Joz. 3:6. Ezra 1:7 vv.), door u niet alleen van alle onreinheid te bewaren, gelijk de anderen, maar ook door buitengewone maatregelen te nemen, ten einde gij in een met uw priesterlijk, heilig karakter overeenstemmenden toestand komt.

Openbaring 18:4.

Het was ene opvolging van dit gebod, toen bijv. de nieuwe kolonie onder Ezra (Ezra 8:21 vv.) het versmaadde de Koning om geleide en ruiters voor de tocht naar ‘t vaderland te verzoeken. De overwinning is echter natuurlijk vooral in geestelijken zin op te vatten (2 Kor. 5:17).

Toen Cyrus de Joden verlof gaf om weer naar Palestina terug te keren, gaf hij ook de gouden en zilveren vaten van het Huis des Heren terug (Ezra 1:7-11). Daarin is ook dit woord der

profetie vervuld, als de Heere de Priesters toeroept, om zich te reinigen. En waar de Heere zegt: raakt het onreine niet aan, daar zinspeelt Hij op het feit, dat toen Israël uit Egypte trok, zij ook de afgodische gebruiken met zich mede brachten (Ezechiël. 23:3), wat tot hun verderf was. De Heere waarschuwt hier om dit voorbeeld niet na te volgen.

Gij zult genoegzaam tijd hebben, om u zo voor de uittocht gereed te maken; want gijlieden zult niet, gelijk vroeger bij het uittrekken uit Egypte het geval was (Exod. 12:39. Deut. 16:3), met haast uitgaan, noch met der vlucht heengaan, als die voor de hen najagende vijanden zouden moeten vrezen; maar gij zult op uw gemak en rustig de reis kunnen aanvangen; want de HEERE zal voor ulieder aangezicht heentrekken, om van voren de tocht te dekken, en de God van Israël zal uw achtertocht wezen; Hij zal de uittrekkende menigte van achteren beschermen.

De Heere zal voor u heen trekken en zal evenzeer door Zijne persoonlijke bescherming uwen aftocht dekken en bevestigen, zodat geen enkele verloren ga, noch uit de voor-, noch uit de achterhoede. Zo is het ganse volk Gods vergaderd, omgeven van de heerlijkheid des Heren. Dit is het raadsbesluit Gods, dat volbracht moet worden door de Knecht des Heren, die door verzoenend lijden en sterven voor Zijn volk het heil verwerft, waarvan nu vervolgens melding gemaakt wordt.

Zij zouden bevinden, dat God Zijn werk wel voleinden zou, en derhalve behoefden zij zich niet te overhaasten, maar alleenlijk behoorlijken spoed te maken. Cyrus zal hun een eerlijk ontslag geven, zij zullen ordentelijk en met ere naar hun land wederkeren en niet heimelijk

doorgaan, want de Heere zal hen met Zijn gunst omringen en met Zijn macht

beschermen. CHRISTUS LIJDEN EN OPSTANDING.

Vs. 13-Hoofdstuk 53:12. Met de nu volgende vijfde rede van het tweede derde deel van ons troostboek hebben wij niet alleen het midden van dit derde deel, maar ook het toppunt van het troostboek zelf bereikt (zie Inl. op Hoofdstuk 49). "Golgotha en Scheb-limini of de hoge verhoging van de Knecht des Heren uit diepe vernedering, zo kan met recht de inhoud van onze rede in het kort worden opgegeven. Wie gevoel voor waarheid heeft kan niet anders dan met verwondering in het profetische beeld, dat hier voor onze ogen wordt ontrold, de geschiedenis van het lijden en van de heerlijkheid van Jezus zien, zo nauwkeurig komen alle trekken der profetie overeen met alle trekken van het lijden en de gevolgen daarvan. Geen mens zou uit zich zelven in staat zijn geweest, op grond van de voor ons liggende profetische afdeling ene geschiedenis te verzinnen en te vormen, zo als het Evangelie ons die van de gekruisigden Christus aanbiedt, ene geschiedenis, waarin alle door het profetenwoord voorgestelde bijzonderheden op zulk ene samenhangende, opmerkelijke en toch zo geheel natuurlijk zich ontwikkelende wijze tot verwezenlijking komen. Men moet, wanneer men zijn oog niet moedwillig voor de indrukken der waarheid sluit, openlijk bekennen, dat zulk ene geschiedenis alleen door Gods hand kan worden geweven. Zo geeft de profetie eveneens aan de vervulling getuigenis, dat die van God is, even als de vervulling de Goddelijken oorsprong der profetie bewijst. Deze had de bedoeling, dat het geloof in Israël niet alleen den

Leeuw uit de stam van Juda (Gen. 49:9 vv.), maar voor alle dingen het Lam Gods zou verwachten, dat de zonde der wereld draagt (Joh. 1:29 vv.).

1) Ziet, zo zegt de Heere, terwijl Hij over Hem, die in Hoofdstuk 49:1 vv. en 50:4 vv. het woord voerde, nu weer spreekt, gelijk Hij dat reeds in Hoofdstuk 42:1 vv. 49:7 vv. 50:10 vv. gedaan heeft: Mijn Knecht, de toekomstige Messias, zal verstandelijk handelen, 2) Zich overeenkomstig Zijne roeping gedragen, zodat deze tot het doel leidt; Hij zal ten gevolge daarvan en ten loon daarvoor verhoogd worden in Zijne opstanding, en verheven in Zijne hemelvaart, ja zeer hoog worden door Zijn zitten aan de rechterhand Gods.

Hoofdstuk 52 had moeten eindigen met vs. 12 en Hoofdstuk 53 hier moeten beginnen, dewijl met dit vers van de lijdenden knecht des Heren wordt gesproken. Ook Calvijn wraakt de tegenwoordige verdeling en is eveneens van oordeel dat hier het 53ste Hoofdstuk had moeten begonnen worden.

Christus, de Zoon en tevens de Knecht van God. Ziet hoe Hij Zijn knechtschap letterlijk vervuld heeft in de voetwassing Zijner discipelen. Wij mensen zijn bevreesd vernederd te worden, omdat wij niet zeker zijn van onze grootheid, omdat onze grootheid niet innerlijk zelfstandig, maar uiterlijk van bijkomstige zaken afhankelijk is. Ons kapitaal heeft alleen waarde naar de prijs, die er op de beurs voor besteed wordt. Wij zijn groot als men ons groot acht; wij zijn ons zelven van gene hogere grootheid bewust. Onze uitwendige omstandigheden maken het voetstuk uit, waarop wij staan en waardoor wij boven anderen staan; van dat voetstuk afgetreden, staan wij met allen gelijk. Doch ware menselijke grootheid is niet afhankelijk van menselijk oordeel, hoeveel te minder de Goddelijke grootheid. Christus werd allerdiepst vernederd en bleef nochtans oneindig hoog staan. Hij zelf vernederde Zich op het allerdiepst, doch nooit was Hij groter dan toen Hij de voeten Zijner discipelen wies.
Hij onderwierp Zich aan alle macht, en heeft juist daarom over alle macht getriomfeerd. Mijn Knecht zal verstandelijk handelen: Hij zal de vollen raad Gods verkondigen en volbrengen.

Verstandelijk handelen heeft hier de betekenis van, zo met inzicht handelen, dat gebeurt wat men zich voorgenomen heeft, derhalve die van voorspoedig handelen. Het is hier God, de vader, die spreekt, die hier spreekt van het ambt des Middelaars, de knecht des Heren, op Wie de Geest des veelvoudigen verstands was rustende. En juist dewijl Hij verstandelijk, voorspoedig handelde, zou Hij verhoogd worden. Ja zeer verhoogd, niet alleen opstaan, niet alleen gezet worden aan Vaders Rechterhand, om uit te rusten van Zijn strijd, maar ook, en bovenal, om te richten in rechtmatige gerechtigheid. Hoe dat geschieden zou, wordt nu nader uiteengezet en tevens wordt vermeld welke vrucht dit alles zou hebben.

Gelijk als velen, bij het verkondigen en volbrengen van Mijnen gansen raad, bij het verlossingswerk in de kruisdood zich over u, Mijnen Knecht ontzet hebben (MATTHEUS. 5:29 vv.), alzo a) verdorven was Zijn gelaat 1) meer de van iemand, 2) en Zijne gedaante meer de van andere mensenkinderen, want Hij zal beneden de mens en beneden de waarde eens mans worden vernederd (Ps. 22:7. Joh. 19:5).

Jes. 53:3.

Zijn gelaat was schoon, maar het was ene voor het zinnelijk oog bedekte schoonheid. Het was bedekt door de kenmerken van grote smart, van inspanning, van lijden. Het leven van de Zoon van God als mens in de mensenwereld was reeds op zich zelf een toestand van lijden, van aanhoudend lijden; want de indrukken dezer wereld in de ziel van Christus hielden niet op tot in Zijn sterven. Gesteld dat wij uit onzen huiselijken en vriendschappelijken kring verplaatst werden in ene maatschappij alleen van misdadigers, om er in te leven en te werken, zouden wij niet onuitsprekelijk ongelukkig zijn? Hoeveel te meer moest dan de heilige Jezus gevoelen in een staat van lijden onder mensen, waarvan de beste een zondaar is? .

In het Hebr. keen mischchath meïsch moreehoe. Beter: Zo verdorven, niet op een man gelijkend, was Zijn gelaat.

Letterlijk staat er: van een man weg. Het voorzetsel m heeft hier een berovende betekenis. Zo ook in het tweede gedeelte: en Zijn gedaante niet als der mensenkinderen mibnee adam. De Heere voorspelt hier van de lijdenden Christus, wat ook reeds in de Psalmen van Hem was getuigd, dat Hij zou zijn een worm en geen mens (Ps. 22:7).

Alzo zal Hij, gelijk Zijne vernedering zo diep mogelijk was, zo zal ook Zijn verhoging zo hoog mogelijk zijn, want Hij zal vele Heidenen met Zijn bloed (1 Petrus 1:2) besprengen en hen, die vroeger voor onrein werden gehouden (vs. 1), met het overblijfsel van het oude volk Gods tot ene heilige verbondsgemeente verenigen (Efeze. 2:13 vv.), ja, de koningen zullen vol bewondering over Hem, die uit de smadelijksten dood tot een leven van buitengewone heerlijkheid is opgestaan, hunnen mond over Hem toehouden, zij zullen eerbiedig voor Hem zwijgen als voor de boven hen verhevene, en zich te gelijk met hun volken aan Zijne heerschappij ootmoedig onderwerpen. Want dewelke het werk van de Messias in lijden en sterven door de profetieën niet verkondigd was, die zullen het zien, in tegenoverstelling van Israël, dat de voorspelling had, en toch, toen zij vervuld werd, zich ergerde (vs. 14 en welke het niet gehoord hebben, die geheel onvoorbereid de prediking van het Evangelie ontvangen, die zullen het verstaan, en gelovig in hun hart opnemen, wat het Evangelie hun bekend maakt (Hoofdstuk 65:1. Rom. 15:21).

De Christelijke geleerden, zegt Abarbanel, een beroemd Rabbijn uit de vijftiende eeuw, verklaren deze voorzegging van dien man, dien men te Jeruzalem tegen het einde van de tweeden tempel opgehangen heeft, en die naar hun mening Gods Zoon is geweest, terwijl Hij mens is geworden in de schoot der maagd, maar de Joodse geleerden verklaren haar van de Messias die komen zal. Volgens erkenning van beide zijden heeft dus de plaats op de Messias betrekking, doch de Joden dromen van enen toekomstigen, omdat het deksel nog over hun hart hangt, zodat zij niet met de Christenen kunnen geloven, dat Hij reeds gekomen is. Polycarp Leyser, een Luthers Theoloog uit de tweede helft der 16e eeuw, noemt onze plaats: "het gouden passionaal van de Oud-Testamentische Evangelist. " Delitzsch merkt daarbij op: "het is als onder het kruis op Golgotha geschreven en omgeven door de hemelsen glans van het vervulde Scheb-limini (zit aan Mijne rechterhand" Ps. 110:1); het is de ontraadseling van Ps. 22 en Ps. 110; het is het innigste en diepste, wat de Oud-Testamentische profetie, over haar eigen hoofd heen gaande, geleverd heeft", Wanneer daarentegen andere uitleggers beweren, dat hier gene voorzegging is, zeker gene omtrent de Heere, maar dat de

Profeet spreekt of van het volk Israël in ‘t bijzonder van ‘t betere deel daarvan of van zich zelven, of van enen anderen profeet, misschien van Jeremia of Ezechiël, zo moeten wij met Stoltz zeggen: "Vuistslagen doen mijn lichaam niet zo zeer, als zulke meningen mijne ziel doen.

Vs. 13-15. Het onderwerp van Jesaja’s profetie van Hoofdstuk 40 af tot hiertoe is in het algemeen geweest de bevrijding van Gods volk. De herstelling van de Joden, de roeping van de Heidenen en de verlossing door de Messias zijn beurtelings behandeld geworden. Maar van hier af zijn de gezichten van de Profeet veel verhevener door het heerlijke van zijn onderwerp. Hij spreekt eerst van de Messias in de hoogsten staat van vernedering, en voorkomt de ergernis, die daardoor veroorzaakt wordt, terwijl hij de belangrijke en noodzakelijke oorzaak verklaart, de roem voorspellende die volgen zou.

Hier begint die wondervolle, kleine, getrouwe beschrijving van het ambt, het karakter en de roem van de Messias, die vele van de hardste ongelovigen tot overtuiging gebracht heeft, en die een bewijs is voor de Goddelijken oorsprong van de Bijbel, die de valse redenering en het ongeloof nooit kunnen weerstaan.

De verborgenheid, welke van het begin der wereld was bedekt gehouden en verzwegen geweest, zal door Hem aan alle volken bekend gemaakt worden tot gehoorzaamheid des geloofs, gelijk de Apostel spreekt. (Rom. 16:25-26).

HOOFDSTUK 53.

Wanneer wij echter van de heidenen, die wat zij tot hiertoe niet hoorden, maar hun eerst als volbracht werk bekend wordt, gelovig en met vreugde aannemen (Hoofdstuk 52:15) het oog op ons, het volk van Israël wenden, hebben wij dan gene reden tot de klacht? Wie onder ons heeft onze prediking geloofd, hoewel reeds zo lang vóór de vervulling in menigerlei profetieën de bekendmaking werd vernomen, die zo duidelijk op de persoon en het werk van de Knecht Gods wees, dat wij Hem bij Zijne verschijning dadelijk hadden moeten herkennen? en aan wie, onder ons is de arm des HEREN geopenbaard, 1) wordt het, in hetgeen aan en door Hem geschiedt, duidelijk, dat hier des Heren arm heeft ingegrepen, om het heil van Zijn volk, overeenkomstig Zijn sedert lang genomen raadsbesluit, door te zetten (Hoofdstuk 52:10)?

Hier klaagt Israël door de mond van de profeet reeds vooraf over zijne verblinding, waarmee het in ongeloof tegenover de Heiland en Zijn zegen zich verhardt, en ten tijde van Jezus en van de Apostelen wordt de klacht uitdrukkelijk aangehaald en herhaald (Joh. 12:38. Rom. 10:16). Het is juist zo met Israël gegaan als de profetie voorzag: het volk, tot hetwelk de Zoon Gods als Zijn eigendom kwam, heeft Hem niet aangenomen; daarentegen zijn de heidenen, die vreemdelingen waren omtrent de Testamenten der belofte, tot Hem gekomen. Thans klaagt Israël al zwijgende en is gelijk aan het zuchtend schepsel in rouw, dat in stilte verlangt zonder te weten, wat het mist. Eens zal het ook zo luide klagen (Zach. 12:10 vv.) en eerst laat, maar toch eindelijk tot nadenken komen (Gen. 45:8). "Wanneer dat eens zal geschieden, dan en eerst dan zal dit Hoofdstuk, dat tot dien tijd volgens ene oude benaming een carnificium Babbinorum (martelaarskamer voor de Rabbijnen) is, de gehele vervulling in de geschiedenis vinden en door haar worden verklaard. " .

De Profeet begint met de voorspelling van het ongeloof aan zijne prediking. Datgene wat geschieden zou en bijzonder datgene wat nu verkondigd stond te worden, zou of niet, of althans door weinigen geloofd worden. Dat zag natuurlijk eerst en voornamelijk op Israël, en wie geloofden van de Joden de prediking van Jesaja, en wie van hen gelooft haar nog heden? Zijn het niet zeer weinigen? Men zou zeggen: hoe is het mogelijk? hoe kon Israël zijnen eigen Messias, zijn eigen leven, zijne enige en eeuwige heerlijkheid verwerpen? Doch het is geschied, en het werd voorspeld! Het eerste kenmerk van Christus werd door de grijzen Simeon, toen hij Hem als kindeke op de arm hield, daarin gesteld: dat Hij zou wedersproken worden. Van waar dit verschijnsel? Christus zou Zijn volk zalig maken van hun zonden door aan het kruis te lijden en te sterven. Dit was ene leer, die men niet wilde aannemen. De natuurlijke mens heeft van zulk een weg tot behoudenis dezelfden afkeer als een levend mens een afkeer heeft om door de dood en het verderf te komen tot het eeuwige leven; en toch is dit de weg van God en geen andere weg leidt tot dat doel. Deze algemene tegenstand der wereld en der wereldsgezinde harten maakte dezulken, die geloofden, tot ene sekte, die overal wedersproken werd. Dit wist reeds Jesaja door de Heiligen Geest, daarom profeteerde hij het, opdat het, als de tijd der vervulling zou gekomen zijn, niemand zou bevreemden. Neen, hoe vreemd het ook schijne, Christus, de heerlijke Christus, de wegnemer der zonde en des de doods en de aanbrenger van de gerechtigheid en het eeuwige leven voor in zonde geboren en ten dode opgeschreven mensen, wordt niet door ieder aangenomen; doch ook nergens is dit

beloofd of voorzegd geworden. De ergernis, die Christus veroorzaakt, bewijst dus de echtheid Zijner persoonlijkheid, en bewijst nog altijd de echtheid onzer prediking. Immers die Christus goed verkondigt, die geeft een juist portret van Christus, en zal de smaad er van ondervinden.

Het geloof zou volgens de Schrift altijd bij de minderheid, ja bij de kleinste minderheid zijn, en zo dit waar is, wat zien wij dan naar de meerderheid, welke zo zelden het recht aan hare zijde heeft. Wij zien het nog heden, dat het Evangelie geen beslissenden invloed heeft op de groot menigte, maar op slechts weinige mensen. En welke zijn dan nog die enkele mensen? Nog heden lijdt het Evangelie schipbreuk op de meest verstandige en gemoedelijke mensen, niettegenstaande de Evangeliepredikers met de krachtigste bewijzen en beweegredenen op hen trachten te werken. O, zo iets ons moet overtuigen dat het geloof ene kracht Gods is, dan is het dit verschijnsel: dat zij, die zich de meest verlichte mensen noemen, niet zelden de meest besliste ongelovigen zijn, omdat bij hen blijkbaar de ellendigste drogreden meer kracht van overtuiging heeft dan het schitterendst bewijs der waarheid. God heeft geen welbehagen in de menselijke eigengerechtigheid. Wie meent door zijne wijsheid ten hemel op te stijgen en door zijne gerechtigheid zich op de troon van God te plaatsen, die zal het ondervinden, dat God hem op hetzelfde ogenblik, waarop hij zijn doel meent te bereiken, afstoot en nederstort. God vangt de wijzen in hun arglistigheid. Hij maakt hun eigene wijsheid tot een strik, waarin zij zich verwarren en gevangen worden, om gedood te worden.

Doch wat ergerlijk is voor de wijsheid der wereld, moeten wij door het geloof te boven komen. Wat profetie is, wordt uit zijn aard miskend. Cassandra is ons hier een treffend beeld: zij voorziet al de rampen van haar vaderland, voorzegt ze, en wordt niet geloofd. Trouwens met de profetie treden wij in ene geheel andere orde van zaken, waarvan wedergeboorte het opschrift is; daarom beginnen de ware profeten hun profetie met te zeggen: "Wie gelooft onze prediking? terwijl alle valse profeten van niets dan van overwinningen dromen. Is het niet treffend, dat Gods woord zelf voorzegd heeft, dat het verworpen zou worden, en toch triomferen, dat het altijd zelf zijnen weg maken en zijne eigene grote beloften vervullen zou. Een groot denkbeeld heeft altijd tot eersten welkomstgroet, dat het uitgelachen wordt. Wat zal een weinig kokend water voor wonderen doen? riep men uit toen men van de stoom begon te spreken. Het zelfde heeft men van de oneindig groter denkbeelden Gods gezegd. De grote denkbeelden zijn droombeelden voor de wereld, doch geven zij hun vrucht, hoe gretig grijpt dan de wereld er naar! Ziet het aan de stoomwerktuigen en spoorwegen. Wat zitten wij nu aangenaam in de spoorwagen; doch weet men wel wat het de mannen gekost heeft, die dag en nacht hebben gearbeid bij de overpeinzing van de wetten der natuur en der werktuigkunde? Er behoort dan ook bij grote dingen ene zekere dwaasheid voor anderen, ene zekere vermetelheid, waardoor men iets doet, wat anderen, die de zaak niet kennen, roekeloosheid zouden noemen.

Zij geloofden het Evangelie niet, omdat zij zich tegen het licht, dat zij hadden, verzetten; zij hadden de gunst en genade van God verbeurd, zodat Hij ze hun billijk onttrok en weigerde, en bij gebrek van deze geloofden zij niet.

Want deze is de reden, waarom de Knecht des Heren dadelijk aan het begin van Zijn leven door de zijnen miskend wordt, en tevens een duidelijk teken, hoe Jehova's arm zich dadelijk in het begin van Zijn leven Zich openbaart, Hij is als een rijsje van de tot op de wortel afgehouwen boom van David's koninklijk geslacht (Hoofdstuk 11:1), voor Zijn aangezicht opgeschoten voor de Heere, wiens raadsbesluiten in Hem tot vervulling komen; en Hij is als en wortel, een scheut uit de in de grond achtergebleven wortel uit ene dorre aarde 1), daar ten tijde van Zijne geboorte en van Zijn optreden zich land en volk bevond onder de wereldmacht, waarvan zij de oorzaak niet bevroedden, in een troostelozen toestand bevonden (MATTHEUS. 2:1. Luk. 2:1 vv. 3:1 vv.). Hij had, daar Hij zonder alle aardse pracht en heerlijkheid verscheen, voor de ogen dergenen, die naar wereldsen maatstaf meten, gene gedaante noch heerlijkheid: als wij Hem aanzagen, want Hij woonde en vertoefde onder ons, zodat wij Hem lichamelijk voor ons hadden; zo was er voor ons, die geheel in de dienst van 't vergankelijke waren weggezonken, gene gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben 2), want tot waarneming van die gedaante en schoonheid, die Hem eigen waren, behoorden andere ogen, dan waarmee wij Hem zagen (Joh. 1:12-14).

Dit was Israël in het algemeen, en het huis van David in het bijzonder. Christus was het rijsje uit de dorren tronk van Isaï; de tronk was er nog wel, maar de heerlijkheid was voorbijgegaan. De moeder des Heren was ene arme maagd, en Jozef een timmerman; doch de Messias moest in dien staat geboren worden, vooreerst: omdat Hij de Heere en daarmee onafhankelijk was van alle uitwendige stoffelijke grootheid; wat Hij te doen had, moest Zijn persoon alleen doen. Maar ook ten andere, opdat het waarlijk en wezenlijk zijn zou, dat Hij, die rijk, oneindig rijk was, arm is geworden, zó arm, dat Hij daarin Zich beneden de vogelen onder de hemel en de vossen in de woesten stellen kon, om ons, armen, rijk te maken. Doch juist daarom kende de wereld Hem niet, want deze erkent alleen de grootheid, de rijkdom, de eer, als waardig om er hare aandacht op te vestigen. Doch de engelen des hemels, voor wie al de heerlijkheid der wereld slechts klatergoud is, riepen de geringe, maar godvrezende herders, door de mond van een hunner toe: "Ziet: Ik verkondig u grote blijdschap, die al de volke wezen zal; dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad David's. En dit zal u het teken zijn: Gij zult het kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe. " En al de menigte Engelen loofden God, zeggende: "Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in mensen een welbehagen!" .

In de eerst eeuwen der Christelijke kerk, gedurende haren druk en hare eigene knechtsgestalte vestigde zich de mening, dat de Heere naar Zijnen uiterlijke gedaante lelijk zou geweest zijn. Deze bewering verstomde echter nadat de kerk tot macht en aanzien was gekomen. In de middeleeuwen werd op grond van Ps. 45:3 het tegenovergestelde beweerd, dat de Heere ene schone lichaamsgedaante zou gehad hebben. In de Katholieke kerk is in 't bijzonder een brief verbreid, dien een zeker Lentulus, een te Jeruzalem geplaatst Romeins beambte over de gedaante van Jezus naar Rome zou hebben geschreven. Daarin wordt Zijn lichaamsvorm op 't nauwkeurigst in alle bijzonderheden beschreven en zelfs Zijne lengte opgegeven. Luther oordeelt aldus: "Het is wel mogelijk, dat iemand lichamelijk zo schoon geweest is als Christus, misschien zijn anderen nog schoner geweest; want wij lezen niet, dat de Joden zich over de schoonheid des Heren hebben verwonderd. " In de schilderkunst komen de gedaanten van Christus, zo als die door Leonardo de Vinci en Rafaël zijn gevormd, voor, dat het hoofd

steeds ene zachte, ernstige, naar ‘t elegische neigende uitdrukking bezit, met ovalen vorm van gezicht en rechten neus, gewelfde wenkbrauwen, een helder hoog voorhoofd en lange vaneen gescheiden, op de schouders vallende haren. "Het lichaam dat de Heere van Maria ontving, was gene koningsgestalte, hoewel het geloof de heerlijkheid zag doorschemeren; het was gene koningsgestalte, want van moeders schoot af was de doods-smart van het Lam Gods Hem medegegeven; de Verheerlijkte daarentegen is boven alle idealen der kunst verheven. " .

Dit ziet niet, zoals sommigen willen, op Zijn lichamelijke gedaante, maar op Zijn openlijk optreden. De Joden verwachtten een Koning in luister, zittende op David’s boon, een Messias verschijnende in uiterlijken glans, maar de Heere trad op in knechtsgestalte, zonder pracht en praal, en daarom werd Hij niet door Zijn volk in zijn geheel begeerd.

Hij was in geheel Zijn openbaar leven, maar in ‘t bijzonder in Zijn lijden a) veracht, en de onwaardigste onder de mensen 1) met wie hogere stander niets wilden te doen hebben, een man van smarten, 2) en verzocht in ziekte, zodat inwendig allerlei leed en uitwendig allerlei ellende Hem verkoren tot het voorwerp, om zich in alle zwaarte aan Hem te openbaren; en een iegelijk was al verbergende het aangezicht voor Hem, om Hem niet langer te zien (Ps. 22:7 v. Mark. 9:12), even als men zich afkeert van ene afschuwelijke ziekte; Hij was veracht, door onze oversten, en ook wij, wij hebben Hem niet geacht.

Jes. 49:7; 52:14.

Terecht vertaalt Coccejus, deficiens virorum, d. w. z. ene, wie volkomen ontbreekt, wat hooggeplaatste personen bezitten, schitterende door uitwendig aanzien en gezag, want mensen, eigenlijk mannen, geeft hier de hogere standen aan, in tegenstelling van de menigte, het volk. De Overpriesters en Schriftgeleerden wilden dan ook niet van de Christus Gods weten, ja zij namen reeds spoedig het besluit, dat wie Hem als de Messias beleed, uit de Synagoge zou worden geworpen.

"Een man van smarten" is een man, die enkel smart was. "Hij was verzocht in ziekte, " niet gedurende Zijn leven, maar in de laatste uren van Zijn lijden op het kruis, als wanneer ongetwijfeld ene felle wondkoorts in Zijn lichaam woedde. "Een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem. " Dat wil zeggen: niemand wilde Hem kennen, of Hem erkennen voor dien Hij was. En dat is zeker ene van de grootste versmadingen, die men iemand kan aandoen. Ja, Christus ondervond ook deze smart. Er zijn uitgezochte smarten van vijanden, maar ook van vrienden. Ook de ongewijde geschiedenis geeft er ons aandoenlijke voorbeelden van. Wanneer men de ongelukkige, met wie men vroeger bevriend was, in beslissende ogenblikken niet wil kennen, wanneer men zich zijner schaamt, of wanneer men zich houdt als bestond hij voor ons niet, dan is dit een zwaar lijden voor de miskende. Met de Heer begon dit reeds, toen Hij er zich nog niet van bewust kon zijn, bij Zijne geboorte te Bethlehem; Hij werd daar erkend noch geacht, en dit ging zo voort tot in het woord van Petrus: "Ik ken dien mens niet!" Gij ziet, hoe letterlijk de profetie vervuld is. Zag dan wellicht Jesaja Petrus in de geest? Neen, maar gelijk de boom in de kiem ligt, zo ook hier de historie in de voorspelling. Gebruik het mikroskoop, en de figuren komen voor de dag. In de profetie is alles kiem, welke zich in het Nieuwe Testament uitbreidt in de grootste proportie, even als

het mosterdzaad, dat hoe klein ook, de grootste boom wordt in zijne soort. Hij was veracht van Zijne vijanden, maar ook Zijne vrienden hebben Hem niet geacht, niet gewaardeerd, zo als zij moesten; alle Zijne discipelen verlieten Hem, en terwijl Hij aan het kruis hing, verhief niemand, uit allen, die Hem hadden liefgehad, zijne stem tot een getuigenis voor Hem; nochtans was Hij niet zonder de zijnen; de moordenaar aan het kruis werd de vertegenwoordiger der gemeente van Hem, als de gekruisigden Christus.

Dit wil niet zeggen dat het lichaam des Heren een ziekelijk lichaam was, maar dat, vanwege de toorn Gods tegen de zonde, die op Hem ruste, Zijn ganse leven en inzonderheid, het einde van Zijn vernederd leven één lijden was. Ook moet men niet vergeten, dat het ijvervuur Gods hem als het ware verteerde, dewijl, zoals Hij in Ps. 40 zelf getuigde, de Wet des Heren in het binnenste van Zijn ingewand was.

Waarlijk, zo moeten wij bekennen, nu onze ogen zijn opengegaan voor de reden en betekenis van dezen Zijnen lijdenstoestand, Hij de Knecht des Heren in de volle betekenis van het woord, die volgens Zijne volkomen gerechtigheid recht zou gehad hebben, om van alle ziekte en elke smart vrij te blijven, heeft door Zijn Middelaarsambt, dat Hij volgens de wil Gods op Zich had genomen, onze krankheden 1) al de gevolgen en straffen der zonde, die wij door onze overtredingen bewerkt hadden, en die nu ook door iemand moeten geboet worden op Zich genomen, en onze smarten, een last, die zo zwaar was, dat zij ons zou verbrijzeld hebben, zo wij dien hadden moeten dragen, heeft Hij gedragen 2) om door plaats bekledende voldoening voor onze zonden ons daarvan te verlossen (MATTHEUS. 8:17 Joh. 1:29); doch wij in onze toenmalige verblinding, toen wij en de oversten van ons volk zelf de werktuigen waren, waardoor Hij in het diepste lichaams- en zielelijden werd neergestoten, achtten Hem, dat Hij, als een uitwerpsel der mensheid, als een misdadiger boven alle misdadigers ook met een lijden van geheel bijzonderen aard geplaagd, van God geslagen en verdrukt was.

Onze krankheden zijn dan hier de straflijkheden die wij verdiend hadden, daar wij onderlagen, die had Hij als Borg op Zich genomen, al in de eeuwigen Vredesraad; en onder die betrekking, als die op Zich hebbende en vrijwillig op Zich genomen hebbende, moest men Hem aanmerken onder het lijden des doods. Als een gevolg van dien was het dan ook waar: en onze smarten, die heeft Hij gedragen.

Krankheden worden hier ter aanduiding, niet van lichamelijke ziekten, maar als zinnebeelden van geestelijke ellenden vermeld, die niet anders zijn dan kwalen ener zondige en lijdende ziel. Voor hun oog staat alzo de Knecht des Heren, als persoonlijk met die krankheden en smarten beladen, zodat hij een sprekend toonbeeld van menselijke ellende mocht heten. Toch waren het oorspronkelijk niet Zijne maar hun ellende te noemen, die hier kennelijk worden voorgesteld, als van hun op Zijne schouders overgedragen, zodat zij willen zeggen met andere woorden: wat wij hadden moeten dragen, verduurde Hij, dien wij in onze diepe verblinding voor een van God veroordeelde om eigene ongerechtigheid hielden.

Er is een innerlijk verband tussen ziekte en zonde. Wat de zonde is voor de ziel, dat is de ziekte voor het lichaam. Reeds licht dit in onze taal, men wordt gekrenkt in het gemoed, men

wordt ziek in het lichaam. Zonde en ziekte hebben ook ene gemeenschappelijke bron en oorsprong. Van daar dat bij de Heere met de prediking des Evangelie, altijd de genezing der krankheden en kwalen gepaard was. Ja Christus is persoonlijk ingegaan in ons lijden, in onze ellende, en, zonder zonde, in onze zonden. En nu is de liefde de vereenzelving van hetgeen buiten ons is, met hetgeen binnen ons is. Liefde is ingang in de ellende van anderen. Hier ligt de oplossing. Die verachte man was de beloofde Messias, de Zoon van God, de Heer der heerlijkheid. Hij hing aan het kruis, maar als de Borg, die vrijwillig de schuld op Zich had genomen, niet van alle mensen, neen, maar van allen, die Hem toebehoren en Hem als hun Borg aannemen. God strafte in Hem de zonde van Zijn volk, welke zonde Hij als Borg vrijwillig op Zich genomen had. Willen wij deel aan Christus hebben, dat wij Hem dan in de dierbare belofte: "Wie in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven" aangrijpen. Alleen de gekruisigde Christus redt ons; Christus zonder het kruis redt ons niet, en kan ons niet redden. Bidden wij om de gave des geloofs in Hem, die onze krankheden op Zich genomen en onze smarten gedragen, en Zijne ziele uitgestort heeft in de dood, om ons uit de dood eeuwig zalig te doen leven. Treffend is in dit hoofdstuk de tweespraak van de profeet. Aan de ene zijde verenigt Hij Zich als mens met Zijn volk, zo als het in zijn ongeloof het lijden van de Messias beschouwt, en aan de anderen kant onderricht hij het als profeet des Heren, welk een lijden het in waarheid en voor God was. Die het niet beter wist, beschouwde Jezus op het kruis als een goddeloze, die van wege Zijne eigene zonde leed, en Zijne discipelen en discipelinnen konden zich de zaak niet verklaren, ofschoon Jesaja reeds hier de gehele zaak volkomen verklaard had. Doch zij verstonden de profetieën niet, deze moesten hun nog geopend worden, en zij werden hun geopend op de opstandingsdag, de dag der heerlijkheid.

In de grondtekst staat een woord, hetwelk tegelijk opnemen en dragen betekent. De Christus Gods heeft dan ook niet voor eigen zonden geleden, maar heeft de zonden Zijns volks op zich genomen en ze daarom gedragen, d. i. heeft ze als Borg door Zijn plaatsbekledend lijden verzoend. Dit is het heerlijk Evangelie voor al degenen, die om hun zonde leren treuren, ze leren belijden voor een heilig God. Christus heeft ze op Zich genomen en daarom niet alleen de zonde maar ook de gevolgen der zonde weggenomen, d. i. de eeuwigen dood, met al zijn schrikkelijke gevolgen.

Maar, hoewel het volkomen juist is, dat Hij in Zijn lijden als de drager van de Goddelijken toorn voorkomt, en als een uitvaagsel der mensheid, wie nu ook de ganse vloek Gods op eens treft, en op wie alle straffen voor menselijke zonde opeengestapeld zijn, zo was dit verkeerd, dat wij meenden, dat Zijne eigene zonde, Zijne eigene misdaad Hem tot zulk enen drager van Gods toorn had gemaakt, Integendeel a) Hij is, gelijk wij nu, door Gods Geest verlicht, begrijpen, om onze overtredingen door kruisnagels ter dood toe verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld 1) is Hem de wreedste, smartelijkste en smadelijkste doodstraf aangedaan; de straf, die Hij in dien dood lijdt en ons met God verzoent, die ons de vrede aanbrengt, zo volkomen, dat aan deze niets doemwaardigs meer is (Rom 8:1), was op Hem, en door Zijne striemen, de bloedige striemen, die Hem geslagen zijn, is ons genezing geworden 1) van onze geestelijke ziekte (vs. 4), zodat nu een nieuw, Goddelijk leven in ons ontstaat (1 Petrus 2:24).

Rom. 4:25. 1 Kor. 15:3.

Dat is, om voor dezelve verzoening te doen, en vergiffenis voor ons te verkrijgen. Onze zonden waren de doornen in Zijn hoofd, de nagels in Zijn handen en voeten, de speer in Zijn zijde.

De profeet doet al het mogelijke, om door de veelvuldige herhaling van hetzelfde denkbeeld in andere bewoordingen, alle onzekerheid en onduidelijkheid weg te nemen, en waarom doen dan zo velen al het mogelijke, om deze waarheid weg te redeneren, te ontzenuwen en krachteloos te maken? Waarom wil men toch op andere wijze behouden worden dan God ons wil behouden? Waarom wil men de volmaakten troost, dien God ons geeft, door ons in Christus de volmaakte kwijtschelding onzer schuld te geven, niets aannemen, om zich te troosten met eigendunkelijke voorstellingen van Gods goedheid en vergevensgezindheid? Men zegt: God is liefde; wie zal het ontkennen? Hij is de liefde, maar is Hij ook niet de heiligheid? Hij heeft geen lust aan de dood des zondaars, zeker, maar heeft Hij zelf niet de dood over de zondaar uitgesproken? Hij wil dat de zondaar zich bekere en leve, onbetwistbaar, maar hoe kan de zondaar zich bekeren en leven, wanneer zijne schuld en zijne straf, zijne zonden en zijn dood niet van hem worden weggenomen? En waar is nu de Goddelijke vereffening van deze Goddelijke tegenstrijdigheden anders te zien en te tasten dan in de zelfofferande van Christus, in welke de liefde en de heiligheid Gode samenvloeien tot verzoenende liefde, tot barmhartigheid, tot ontferming, tot genade? Zalig de mens, die met de droefheid over eigene zonden, dezen troost van God ontvangen heeft! Hij kan op aarde niets hogers ontvangen, want daarna volgt de heerlijkheid. Hij is om onze overtredingen verwond. Merkt de letterlijkheid der voorspelling op. Het kruislijden wordt ook hier bepaald voorzegd. Op het kruis werd het lichaam verwond door het indrijven der nagelen. Het oorspronkelijke woord betekent echter meer doorstoken; ook hiervan had de vervulling letterlijk plaats. Hetzelfde geldt het woord: door Zijne striemen is ons genezing geworden. Niets laat striemen achter dan geselslagen, en deze gingen de kruisiging vooraf. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. God kan niet anders straffen dan zonden, en hoe zou God dan de Rechtvaardige, de Heilige, de straf hebben kunnen opleggen, indien niet Hij zelf Hem tot zonde had gemaakt voor ons, opdat wij rechtvaardigheid Gods zouden zijn in Hem, (2 Kor. 5:21), dat is, indien niet God Zijn Zoon in de plaats van de zondaar, en de zondaar in de plaats van Zijn Zoon had gesteld? Er is gene andere verklaring, welke dezen naam verdient, denkbaar.

In dit, onze vrede en onze genezing, ligt het volle heil opgesloten, want daaruit blijkt, dat Christus niet alleen de oorzaak van zonde en dood heeft weggenomen, maar ook door zijn lijden en sterven de oorzaak is geworden, dat alle zijne gelovigen weer in de rechten toestand zijn ingezet. Door de zonde was het onvrede met God geworden en was de mens in de staat des geestelijken doods gekomen, maar Christus lijden en zoendood heft de mens niet alleen uit zijn doodstaat op, maar geeft hem ook het recht op het eeuwige leven, hetwelk hij door de zonde van zich gestoten had.

Wij 1) dwaalden allen als schapen, die hunnen herder ontlopen zijn (1 Petrus 2:25), en zwierven zonder enige onderlinge vereniging in de woestijn rond, alleen gedreven door laag

eigenbelang; wij keerden ons een iegelijk naar zijnen weg, gelijk ene kudde onbedachtzaam uit elkaar loopt (Hoofdstuk 56:11); doch de HEERE, die ons niet wilde laten omkomen, maar door de grootste daad Zijner liefde uit ‘t verderf wilde uitrukken, heeft onzer aller ongerechtigheid 2) op Hem doen aanlopen. 3) Plaatsbekledend is Hij voor ons in ‘t lijden gegaan, opdat wij niet in ‘t gericht zouden komen, maar van de dood in ‘t leven zouden overgaan (Joh. 5:24. 2 Kor. 5:21

Zo spreekt niet Israël als volk, maar zo spreekt het volk, dat tot belijdenis van zijn Messias is gekomen, zo spreken de gelovigen. En wat belijden zij hier? Dat zij zelf onmachtig en onwillig waren om zelf de weg tot God en daarom dien tot vrede te vinden. Zou er dus redding en verlossing komen, de moest dat komen enkel en alleen van de zijde Gods. En Hij heeft het gedaan. Dat getuigt het tweede gedeelte.

In het Hebr. Eet awoon kullane. Het eerste woord kan wel door, ongerechtigheid worden overgezet, dewijl wij er schier geen beter woord voor hebben, maar in het woord zelf ligt niet alleen de betekenis van de zonde, maar ook die van de gevolgen der zonde opgesloten, derhalve die van de schuld en de straf der zonde. Als dus hier gezegd wordt, dat onze ongerechtigheid de Heere heeft doen aanlopen op Zijn lieven Zoon, dan wordt hier geleerd, dat Hij niet alleen de zonde heeft verzoend, maar ook de schuld betaald, maar ook de straf heeft gedragen, zonde en zondegevolgen heeft weggenomen.

Naar u, naar u, Calvarie! hef ik mijne ogen op, van daar mijne hulp! naar dat kruis, dien wonderbaren afleider van al de bliksemen des toorns van God. Van daar kwam ze voor u, mijn broeder, mijne zuster! toen gij u schuldig nederboogt in het stof; van daar kwam redding, toen u bij de grootheid van uwen zondelast alle hulpe onmogelijk scheen, van daar kwam ze duizendwerf tot telkens nieuwen troost en nieuwen vrede; want onze God vergeeft menigvuldig; Hij redt ons keer op keer. Vandaar zal ze komen, armen van geest, treurenden, dorstenden naar de gerechtigheid! want gene zondares werd ledig weggezonden, gene Kananése blijft altijd bij een zwijgenden of weigerenden Jezus, geen moordenaar, die het "rechtvaardig" betuigt, blijft zonder verlossingswoord. Van daar kan hulpe komen, kinderen der wereld! want Christus is ook de eerste, de alfa, zonder wie niemand tot de Vader komt, die ook het eerste zaadje legt in het hart, dat Hij opent. Heft dan allen de ogen naar de kruisheuvel op. Van daar, ja van daar alleen is onze hulpe.

De valse theologie maakt Christus tot een zedenmeester, die tot de mens zegt: "doe als ik en gij zult zijn wat ik ben", zonder in het minst er aan te denken, dat dit hetzelfde is, alsof de gezonde dokter tot de kranken lijder zei: Doe als ik, en wandel en beweeg u in de vrije lucht, en doe uwe bezigheden, en gij zult zijn als hen. Is het gene dwaasheid? Zou het gene bespotting van de zieken mens zijn? En deze wilt gij Gode toeschrijven? Neen, alleen dit is ene leer, Gode en de mens waardig, dat God gene heiligheid eist van de zondaar, maar geloof dat is: vertrouwen in de liefde van God, die in Christus de zonde overneemt van de zondaar, en haar verzoent. Het hebreeuwse woord, hier door aanlopen vertaald, is treffend, en betekent het aanvallen van ene bende op een bepaald punt; wij zouden zeggen het storm lopen met geveld geweer. Ook betekent het de aanloping der wateren op ene rots. Even als op ene rots in zee al de golven aanlopen, of even als een stroom, gezwollen door het smelten der

sneeuw, of gelijk in ons land de zee zelf voortgezweept door de orkaan, met rustelozen en altijd hogeren golfslag zo geweldig op onze dijken beukt, dat zij niet zelden bezwijken, zo liepen ook op Christus aan het kruis al de gezwollen stromen van het gebergte, al de baren ener woedende zee, voortgedreven door nog woedender orkaan, met alle verwoedheid aan, en Hij bezweek niet, want Hij was de Rots der eeuwen. Al de smarten, al de vloeken, al de vijandschap der mensen, al de toorn van God liepen op Hem aan als zo vele stormen en stromen. En Hij was ene levende Rots, de Godmens, die fijner en dieper gevoelde dan enig mens gevoelen kan, bij wie alles ene duizendvoudige verhoging van smart was, omdat Hij alles met de hoogste kracht gevoelde. Zo als wij zeiden, niet overwonnen, evenmin als de rots in zee door de zee wordt omvergeworpen; neen, op de rots moet de zee breken. Zo moest ook alles breken op Christus, ook de toorn van God; wel brak deze Zijne mensheid; Zijn lichaam werd verbroken, Zijn bloed vergoten, Zijne ziel uitgestort in de dood, maar in Zijne mensheid was Zijne Godheid, en op deze moest zelfs de toorn van God breken; want tegen de Godheid is geen toorn.

En hoe gewillig heeft Hij Zich overgegeven tot zulk een plaatsbekleder! Als die schuldbetaling geëist werd, toen werd Hij verdrukt 1), doch a) Hij deed Zijnen mond niet open; als b) een lam werd Hij ter slachting geleid (Jer. 11:19), en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijnen mond niet open.

MATTHEUS. 26:63, 27:12, 14. Marc. 14:61; 15:5. b) Hand. 8:32.

Of beter vertaald: "gekweld werd Hij, en Hij liet Zich verdrukken. "

Hij is door de dood, waarin Zijn lijden eindigde, uit de angst en uit het gericht weggenomen 1), a) en wie zal Zijnen leeftijd, dien Hij daarvoor ingetreden is, uitspreken? 2) want Hij is afgesneden uit het land der levenden (Hoofdstuk 38:11) door enen geweldigen en vroegtijdigen dood; om de overtreding Mijns volks is de plage op Hem geweest 3) dat Hij gestorven is, is Hij eenmaal der zonde gestorven (Rom. 6:10), zodat de dood met Hem niets meer te doen heeft.

De Heilige Geest herhaalt hetzelfde denkbeeld onophoudelijk onder andere uitdrukkingen, opdat wij toch, waar wij de Messias zien lijden, aan een plaatsvervangend, borgtochtelijk lijden denken. De Schrift heeft daarmee gezorgd, dat het niet mogelijk zij in deze grote zaak, waar alles op aan komt, mis te tasten-Wij moeten Jezus volk, Hij moet onze Zaligmaker zijn, zullen wij zalig worden.

Waar nu gezegd wordt dat de Christus uit dit leven is weggenomen, dat is op tweeërlei wijze geschied, n. l. door verdrukking der mensen en door Gods oordeel. Want toen hij van de mens zo zwaar en zo geweldig verdrukt is, toen heeft de Heere zijn oordeel volbracht en gevolgelijk is het niet alleen van mensen wege geschied, dat Hij uit dit leven werd weggenomen door de handen der goddelozen, maar door Gods oordeel, gelijk als Zijne hand en Raad had bepaald en volbracht heeft, tot onze zaligheid.

De klemtoon valt hier niet op het feit, dat Hij van het lijden bevrijd is, maar hierop, dat Hij, zoals Delitzsch terecht aantoont, geleden heeft. Hij lag onder het oordeel Gods om der zonde wil, omdat God de zonde op Hem had geladen.

Anderen, zoals Delitzsch, vertalen. En zijn tijdgenoten, wie bedacht dit? n. l. wat nu volgt.

Onze Staten-Overzetters tekenen aan, "of Zijn geslachten, dat is, Zijn kinderen, die geestelijk uit Hem zullen geboren worden. " Dit laatste achten we beter, dan Zijn leeftijd, hoewel over de vrucht van Zijn borgtochtelijk lijden eerst in vs. 10 en 11 wordt gesproken.

In Gen. 6:9 wordt het woord Doer, door geslachten, d. i. tijdgenoten, vertaald.

En men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, men bepaalde voor Hem, daar Hij als een misdadiger uit het land der levenden werd weggenomen, Zijn graf op de hoofdschedelplaats, om daar met de moordenaars begraven te worden; maar Gods bijzondere leiding, die Hem dadelijk met het sterven uit de angst en het gericht wegnam, beschikte het anders, en Hij is bij de rijken in Zijnen dood geweest, daar men Hem in het graf legde, dat voor enen rijken bestemd was (MATTHEUS. 27:60); daarom heeft die dadelijke verandering, waardoor Hij, die op de smadelijkste wijze gedood was, een graf van de meest eervolle soort ontving, plaats gehad, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, noch bedrog in Zijnen mond geweest is, en Zijne rechtvaardiging en verheerlijking dus dadelijk met Zijnen dood moest beginnen.

Is Hij de Heilige, wie verklaart dan zulk een lijden, zonder dat de rechtvaardigheid Gods wordt geschonden, anders dan van de Messias, die door God zonde is gemaakt?

In de grondtekst staat niet eenvoudig, "in of na Zijnen dood, " maar het woord is in meervoudigen vorm, Zijne doden" gezet (vgl. Ezechiël. 28:10), om Zijnen dood aan te wijzen, die om Zijne smart gelijk is aan vele doden. Het is niet zonder betekenis, dat omtrent de Verlosser zo dikwijls Zijn vrij zijn van alle bedrog, Zijne strenge waarheidsliefde op de voorgrond wordt gesteld (Joh. 8:45 v. 1 Petrus 2:22. 2 Kor. 5:21. 1 Joh. 3:5). Hij wijst Hem niet alleen aan als enen buitengewonen mens (Ps. 116:11. Rom. 3:4), maar dit behoort ook werkelijk tot Zijn profetisch ambt, hoe dat de oorzaak was van vreselijken haat, waarom men Hem vervolgde.

Doch het behaagde de HEERE Hem, die geen kwaad had gedaan (Luk. 23:41) en dus het allerminst de marteldood had verdiend, te verbrijzelen, Hem het allerzwaarste lijden op te leggen. Hij heeft Hem ziek gemaakt (vs. 3, 4), om aan Hem en door Hem Zijn eeuwig raadsbesluit te volvoeren; als Zijne ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben 1) als Hij voor de misdaad der menselijke zonde de genoegdoening, die God eist, zal gegeven hebben, en de door de mens veroorzaakte schuld door een daartegen opwegend lijden zal verzoend hebben, zo zal Hij, overeenkomstig hetgeen dat raadsbesluit Hem toekende, zaad zien, ene nakomelingschap, die tot de laatste geslachten duurt in de gemeente van verloste Joden en Heidenen (Ps. 22:31); Hij zal de dagen verlengen tot in alle eeuwigheid (Openbaring 1:18), en het welbehagen des HEREN zal door Zijne hand gelukkiglijk voortgaan 1) in het zaligen van zondaars, totdat aan ‘t einde der tijden de volmaking komt.

Niets kan de loop van het Christendom ophouden. Wordt het door Israël verworpen, het gaat over tot de Heidenen. Wordt het door de geleerden en wijzen der wereld ter zijde gesteld, God geeft het aan de eenvoudigen en aan de kindertjes. Zien wij daarom toe voor ons zelven, want nemen wij het niet aan, het wordt door anderen aangenomen, en dan zullen deze oordelen.

Christus Jezus heeft als de knecht des Heren, zijne ziele d. i. zijn gehelen persoon tot een schuldoffer gesteld. Hij heeft met Zijn gehelen persoon de borgtocht betaald, naar lichaam en ziel beide. Het gold hier, of alle Gods uitverkorenen tot in eeuwigheid de schuld bij God betalen, of Hij. En nu, de Profeet getuigt er van dat Hij het gedaan heeft. Hij alleen, Hij geheel. En het is daarom dat Hij zaad zou zien, ene grote schare, die niemand tellen kan, die eenmaal, voor de Troon, het Lam dat geslacht is, zal uitroepen, als waardig te ontvangen, de lof en de prijs en heerlijkheid.

Alzo zegt nu weer de Heere, die reeds in Hoofdstuk 52:13 vv. Zijn beeld ons voorstelde: Om de arbeid Zijner ziel in het werk, dat Ik Hem opgedragen heb, dat Hij volbracht, en omdat Hij ene ellende op Zich nam, die niet alleen lichamelijk Zijne krachten verteerde, maar Hem ook tot in ‘t diepste der ziel afmartelde, zal Hij het zien en zal het heerlijkst hemelleven, de allerhoogste zaligheid zijn deel wezen. Hij zal verzadigd worden 1) aan de zalige vruchten van Zijn verlossingswerk, Hij zal de volheid genieten van de vreugde, die Hij hier slechts enigszins voor een ogenblik mocht genieten (Luk. 10:21); door Zijne kennis, door Hem gelovig te leren kennen in al de kracht van Zijn lijden, van Zijn werk, van Zijn persoon zal Mijn knecht, de rechtvaardige, velen uit de Heidenen tegenover de weinigen uit de Joden rechtvaardig maken 2) in de eerste plaats, door de rechtvaardiging, die hen ten deel wordt, maar ook door de heiliging van hart en wandel; want Hij zal hun ongerechtigheden dragen (vs. 4). Zijne voortgaande hogepriesterlijke werkzaamheid zorgt er voor, dat die zouden worden uitgedelgd; en met de vergeving schenkt Hij de zijnen de krachten der toekomende eeuw, om Zijn eigen beeld in hen te verheerlijken.

Christus nu is de knecht Gods, niet alleen daarom dat Hij in het eeuwige verbond der genade al de schuld en de gehele zaak der uitverkoren zondaren op zich genomen heeft, van welke knechtelijke dienstbaarheid Hij evenwel zich zelven, de betaling nu geschied zijnde, ontlast heeft, maar ook uit kracht der menselijke natuur, naar welke alle mensen dienstknechten Gods zijn.

Een arbeid der ziel, waarvan Gods engelen nooit de diepte peilen, en al de verlosten saam nooit het eeuwig schoon zullen uitmeten.

Een arbeid der ziel om vlees te zijn. Een arbeid der ziel om in het vlees te blijven. Een arbeid der ziel, om de anderen, die vlees waren, niet af te stoten, maar te trekken. Een arbeid der ziel, om de zonde, om de vloek, om de last des toorne Gods te dragen. En. toen eindelijk. de arbeid der ziele, om de dood in te gaan, dien dood van binnen aan te grijpen, en eindelijk uit dat rijk der doden, met de getemden dood aan de keten, achter zich als overwinnaar Gods te verschijnen aan zijn jongeren, d. i. aan zijn Kerk, aan allen in die Kerk, die vast in het verbond liggen: ook aan u, ook aan mij.

En toen zag hij het om dien arbeid zijner ziele. En Hij maakte er velen rechtvaardig, en werd verzadigd!

Dat is ons Paasfeest, mijn broeder! Emmanuel, God met ons! .

Die arbeid Zijner ziele, strekte zich over geheel het vernederd leven van de Middelaar uit. Niet alleen aan het einde van zijn vernederd leven, maar geheel zijn leven door heeft Hij de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht, zoals onze Heidelberger het uitdrukt, gedragen.

Niet alleen in Gethsemané, maar ook op Thabor, kwam die arbeid zijner ziele uit, als Hij niet daar de uitgang naar de hemel koos, maar dien, welke leidde door Gethsemané over Golgotha naar de Olijfberg.

Het grote voorrecht dat ons uit de dood van Christus toevloeit, is de rechtvaardiging van de zonde, ons die schuld, welke op zich zelf ons verderven kan, kwijtscheldende en wij in Gods gunst en vriendschap, die ons alleen kan gelukkig maken, aangenomen wordende.

Christus, die onze rechtvaardiging voor ons verworven heeft, past ons dezelve toe, door Zijne voorbede voor ons, door Zijn Evangelie dat ons gepredikt wordt, en door Zijn Geest, in ons getuigende.

Het is door het geloof, dat wij gerechtvaardigd worden, door aan Christus en het Verbond der genade onze toestemming te geven. Door dit middel worden we zalig, omdat God op die wijze het meest verheerlijkt, de vrije genade meest verhoogd, wij zelf het meest vernederd en ons geluk het allerkrachtigst en veiligst verzekerd wordt.

Daarom, opdat Hij op die wijze velen rechtvaardige, zal Ik Hem een deel geven van velen, die uit alle volken der aarde (Ps. 2:8) in Zijnen naam gelovig worden, en Hij zal de machtigen, die eerst na veel moeite erkennen dien, die sterker is dan zij, als een door delen, zodat zij zich ootmoedig onder Hem buigen; omdat Hij Zijne ziel uitgestort heeft in de dood, ten loon voor Zijn gehoorzaam lijden, zal Ik Hem begiftigen met de macht over alle zielen der mensen, a) en omdat Hij met de overtreders is geteld geweest volgens vrijwillige vernedering (Mark. 15:28. Luk. 22:37), en Hij veler zonden 1) gedragen heeft, en zo getrouw als drager van de zonde van anderen, dat Hij zelfs voor de overtreders, die Hem aan de dood hadden overgegeven, gebeden heeft, (Luk. 23:34), daarom zal Hij gesteld worden ten Hoofd over alle dingen.

Mark. 15:28.

Hij heeft veler, niet aller zonden gedragen. Christus is de Zaligmaker alleen van Zijn volk, nogthans het is een groot volk, de eeuwigheid zal het openbaar maken. Reeds op het kruis werd in de twee moordenaars het begin gemaakt der grote scheiding tussen hen, die door de gekruisigden Christus zalig worden, en hen, die niettegenstaande Christus gekruisigd is, verloren gaan.

De Heilige Geest heeft er geen genot in, om vele woorden nutteloos te gebruiken: daar Hij echter hier breedsprakig voorkomt, als een, die hetzelfde bijna met dezelfde woorden herhaalt, zo is er geen twijfel aan, of hij handelt hier van ene zaak, die ten hoogste nodig is juist gekend te worden.

Wij hebben het meest beroemde van al zijne orakelen aangehoord. De Godsspraak herlezende, bevreemdt het ons allerminst niet, dat zij in Gods hand het middel werd, om de Ethiopischen kamerling tot het levend geloof in de Verlosser der wereld te brengen. De vraag intussen, die hij de vrijheid nam aan Filippus te richten, is niet voor de laatste maal te dier ure op de lippen genomen. Wij staan gereed het antwoord te rechtvaardigen, dat reeds bij de herlezing dezer profetie in menig hart is gerezen. Maar in de licht bewijsbare veronderstelling, dat op al de genoemde plaatsen van dezelfden Persoon wordt gesproken, beginnen wij ons onderzoek op nog breder schaal dan de moorman, en vragen: wie is de Knecht des Heren? "Het Israëlitische volk, " zo beweren niet weinige uitleggers, "heet hier de knecht des Heren, zijn getuige en afgezant in het midden der heidense wereld. De roeping en verkiezing, de smaad en strijd, en herstelling en verheerlijking der natie, of althans van het beter gedeelte der natie-ziedaar wat ons hier in hoog-profetische taal zinnebeeldig wordt voor ogen gesteld. " Wij zullen niet ontkennen, dat Jesaja nu en dan van zijn volk, als van een dienstknecht des Heren gewaagt. "gij Israël, " zo heet het bij hem, "gij Jakob, dien Ik verkoren heb. " En evenzo ziet het ongetwijfeld op Israël, wanneer straks de diep beschamende vraag wordt gedaan: "Wie is er blind, gelijk mijn knecht, en doof gelijk de bode, dien Ik zende; wie is blind, gelijk de volmaakte, en doof, gelijk de knecht des Heren?" Maar reeds die berisping doet zien, dat in de hooggestemden aanhef van hetzelfde hoofdstuk (Hoofdstuk 42:1) onmogelijk alleen van Israël, als knecht des Heren gesproken kan worden. Of zou die dove en blinde, die zo scherp wordt bestraft, dezelfde kunnen zijn, dien Jehova heeft uitverkoren, en in zijne ziele een welbehagen heeft? Is er geen hemelsbreed onderscheid tussen het doorgaand karakter des Israëlitische volks, zelfs van het beter gezinde gedeelte, en de geaardheid van de hier geschetsten persoon? Wordt niet bovendien het volk kennelijk onderscheiden van de dienstknecht des Heren, en deze als volvoerder van Gods raad ook onder de stammen van Jakob geschetst? Zou het van Israël als zodanig gelden kunnen, dat de eilanden op zijne leer wachten, dat de koningen het zouden aanbidden, dat het blinden ziende maken en gevangenen uit hun diensthuis uitleiden zou? Zou het lijden van dit volk met recht kunnen beschouwd worden, niet als vrucht van eigen verkeerdheid, maar uitsluitend van anderer zonde, en door Jehova vrijmachtig verordend, om vreemde schuld te bedekken?

"Neen, " zo roepen ons anderen toe, "niet Israël, maar de Profetenstand in Israël, ziedaar de hier bedoelde knecht van Jehova. Denk aan die reeks van eerbiedwaardige mannen, die de waren godsdienst hebben gehandhaafd onder Abrahams verbasterd geslacht; aan het licht dat zij zowel in als buiten Palestina verspreid; van het lijden, dat zij voor recht en waarheid ondergaan; aan de welverdiende eer, die zij voor dat lijden ingeoogst hebben, en gij zult u niet langer verwonderen, zoveel groots en heerlijks van een idealen persoon te vernemen, waarin als ‘t ware de keur en kern des Profetendoms u aanschouwelijk voorgesteld wordt. " Hoe jammer, dat tegen die schoonklinkende voorstelling althans een onoverkomelijk bezwaar moet ingebracht worden! Er is namelijk geen enkel bewijs, dat er immer een eigenlijk gezegde profetenstand, een zedelijk lichaam bestaan heeft, dat voegzaam als Jehova’s

dienstknecht kon aangeduid worden. Wel zien wij, zo vaak zij geroepen worden, afzonderlijke profeten onder Israël optreden, maar nimmer werken zij anders dan elk op zich zelven. Hoe onwaarschijnlijk bovendien, dat zulk een profetenstand, in Israël werkzaam, hier met de naam van Israël zou aangeduid worden! Inzonderheid was gedurende het tijdperk vóór en na de Babylonische ballingschap, waarop deze hoofdstukken wijzen, zulk een profetenstand verder dan immer te zoeken. Het is dan ook slechts ene enkele maal, als in het voorbijgaan, dat de profeet, die hier spreekt, zich zelven als een knecht des Heren vermeldt. Andere Godsgezanten nevens hem worden nergens op de voorgrond geplaatst. Lijden en smaad, gelijk hier aan de knecht Gods worden toegekend, zijn, wel is waar, tot zekere hoogte aan enkele profeten ten deel gevallen, maar nimmer aan de profetische roeping als zodanig onafscheidelijk verbonden geweest. En waar staat het geschreven, dat de profeten zich onschuldig en vrijwillig moesten overgeven, om de nationale schuld voor het aangezicht Gods te bedekken? Waren de profeten, met een uitzondering van een Jona wellicht, immer in zulk ene betrekking tot de heidense wereld geplaatst, als hier aan de knecht des Heren wordt toegewezen? Konden zij enig uitzicht hebben op zulk ene weergaloze verhoging uit lijden, als hier te zijnen aanzien gespeld wordt? Ware het in de mond van de godvruchtigen Jesaja gene bespottelijke grootspraak geweest, zulke grote dingen te verkondigen aangaande zich zelven en zijne medegetuigen? En zo de hier bedoelde knecht des Heren dezelfde is, die bij Ezechiël als David, en bij Zacharia als de Spruit voorgesteld wordt, hoe kan die aanduiding bij mogelijkheid alleen op de profetenstand doelen, waaraan toch nergens ene koninklijke of priesterlijke waardigheid toegekend wordt?

Zo dringt ons dan alles om te denken aan een bepaalden persoon. In geen geval kan het Cyrus zijn, die in deze hoofdstukken wel als de gezalfde des Heren, maar nimmer als Zijn dienstknecht wordt toegesproken, en gene eigenlijk gezegde profetische zending onder het volk te vervullen had. Maar welk profeet stond immer in Israël op, van wie alles kan gezegd worden, wat op al de beschouwde plaatsen aangaande de Knecht Gods is verzekerd? Het zal toch wel hoogst willekeurig zijn te vermoeden, dat in Hoofdstuk 42 en 49 van een anderen persoon wordt gesproken, dan op wie Hoofdstuk 50 en 53 gedoeld wordt. De Knecht Gods kan Hij slechts zijn, in wie ieder woord, dat wij hoorden, zijne volle vervulling ontvangt. Maar nog eens, op welken Godsgezant, wij moeten weer zeggen, op welk sterveling in het Oude Verbond kunnen deze uitspraken naar waarheid toegepast worden? Vrij neme men de proef met wie men wil, met een Jesaja, een Hizkia, een Uzzia, of van wie men hier immer heeft menen te vinden, en men zie, of de profetentaal niet deels ongerijmd, deels zelfs godslasterlijk klinkt! Geen profeet heeft onder Israël meer gedaan en gedragen dan Mozes, en toch, al denkt men zich zelfs een tweeden Mozes, wat geweld moet men de voorstelling aandoen om haar van zodanig een profeet te verklaren! Neen, alles roept ons om, bepaaldelijk aangaande het 53e Hoofdstuk, het woord van Luther over te nemen; "er is in het ganse Oude Testament geen klaarder voorstelling, beide van het sterven en het weer opstaan van Christus: zij moest door elke Christen in het geheugen geprent en bewaard worden. "

Maar wat van het 53e Hoofdstuk geldt, blijft even spoedig van het 42e, 49e en 50e, dat daarmee zo nauw is verbonden. Onwedersprekelijk staat het alzo, na ieder vernieuwd onderzoek vast: de Knecht des Heren bij Jesaja is dezelfde als de grote Davidspruit, op wie reeds in het eerste gedeelte zijner profetie was gewezen, en die ook in deze hoofdstukken

althans nog eenmaal met name aangeduid wordt. En ten bewijze dier sterling beroepen wij ons, niet slechts op zo vele oude Israëlitische uitleggers, die hier de Messias gevonden hebben, zo lang gene polemiek tegen het Christendom hen naar ene andere verklaring deed omzien; zelfs niet alleen op de bekende uitspraken des Nieuwen Verbonds, die gedurig verzekeren, dat hier het lijden en de heerlijkheid van de Messias getekend wordt; maar vooral op de inhoud dier merkwaardige hoofdstukken zelf, die zo duidelijk het karakter vertonen, of van geheel onvervulde, of van in Christus vervulde voorspelling. Enkele trekken, waarvan de uitkomst niet schijnt te beantwoorden aan de profetische tekening, zullen die overtuiging niet schokken, wanneer wij slechts in het oog blijven houden, dat het Messiasbeeld natuurlijk geschilderd moest worden met de kleuren en naar de behoeften des tijds, en bovendien, dat wat nog niet vervuld is, later vervuld staat te worden. Het verwondert ons na al het gezegde wel niet, dat zelfs een Joods geleerde van de uitleggers, die weigeren in de Knecht des Heren bij Jesaja de Christus te zien, kon verklaren. "Zij zijn met blindheid geslagen. "

HOOFDSTUK 54.

GESCHENK DER GENADE VAN CHRISTUS, HAAR BRUIDEGOM, AAN DE KERK.

VI. Vs. 1-11. Nadat in de vorige rede de voorzegging van de Knecht des Heren haar toppunt bereikt heeft, gaat zij in de nu nog overige vier redenen van het tweede derde deel terug, en het profetische woord wordt voortaan tot ene boodschap der vreugde en ene uitnodiging, maar ook tot verwijt en bedreiging voor de gemeente zowel als voor de vreemden, die merkbaar geroepen zijn tot huisgenoten, en voor de wachters, die met het herderlijk ambt in haar bekleed zijn. Wat in de eerste plaats de hier voor ons liggende zesde rede aangaat, zo brengt zij de boodschap, zo verheugend voor Jeruzalem, a. van de wijden omvang, dien het in de staat der verheerlijking met het oog op de menigte der kinderen, die hem ten deel zullen worden, zal innemen (vs. 1-3); b. van de onverbrekelijke en voor alle eeuwigheid bestaande verbondsbetrekking, waarin de Heere voortaan met hen treedt (vs. 4-10); c. van de heerlijkheid der nieuwe stad, en de buitengewone zaligheid harer inwoners (vs. 11-13), d. van de veiligheid en onaantastbaarheid der gemeente, die op grond der gerechtigheid, waardoor zij bereid is, haar als erfenis ten deel valt (vs. 14-17).

In het uitzicht op die talrijke nakomelingschap, die de Knecht des Heren, uwen Verlosser ten deel wordt (Hoofdstuk 53:10 vv.), en die dan u, o Jeruzalem! ten goede zal komen (Hoofdstuk 49:17 vv.), roep ik u toe: Zingt vrolijk, gij onvruchtbare, die sedert het zware gericht der verwerping over u gekomen is, niet meer gebaard hebt! maak geschal met vrolijk gezang, en juich, die sedert uwe verbanning geen barensnood gehad hebt, maar ene vervallene, in getal van inwoners zeer arme stad geworden zijt! want de kinderen der eenzame, gelijk gij in uwe verlatenheid door Mij, uwen echtvriend, geworden waart, zijn op eens zodat gij zelf niet weet hoe, meer geworden, dan de kinderen der getrouwde 1); meer dan toen gij nog in ‘t genot der huwelijksbetrekking tot mij stond, zegt de HEERE.

In Gal. 4:21 vv. stelt de Apostel tegenover elkaar de gemeente van de dienstbaarheid der wet en die van het kindschap door ‘t geloof, onder het beeld der twee zonen van Abraham, van welke de een werd voortgebracht door de dienstmaagd Hagar naar het vlees, maar de andere door zijne wettige vrouw Sara volgens de belofte. Nadat hij beide gemeenten in haar wezenlijk onderscheid heeft gekarakteriseerd, eigent hij der Nieuw Testamentische bondsgemeente, die in dien tijd zover achter de gemeente van het uiterlijk nog bloeiend Jodendom schijnt te staan, ja door haar wordt onderdrukt en vervolgd, de belofte toe, die hier tot Jeruzalem gericht is. Zij is in vergelijking met deze de eenzame, deze in vergelijking met haar degene, die de man heeft, in zoverre zij nog is in ‘t bezit van enen prachtvollen godsdienst en van het heilige land, alsmede zich nog in ‘t bezit van een hogeren ouderdom en van wereldlijke bescherming bevindt, totdat zij ook uitwendig zal zijn uitgestoten, nadat zij reeds inwendig haar erfgoed heeft verloren. hetzelfde geldt in onzen tijd van de betrekking der Evangelische en Katholieke kerk tot elkaar-de eerste de eenzame-de andere die de man heeft. Wanneer echter aan het einde der tijden de belofte aan Israël, dat zich van zijn tegenwoordig ongeloof bekeert (Rom. 11:23 vv.), wordt teruggegeven, dan zal zij in de onmiddellijken woordelijken zin van onzen tekst aan het volk der verkiezing worden vervuld. De eenzame is dan weer Israël, dat zo lang onder het oordeel der verstoting van de zijde van

zijnen echtvriend heeft moeten zuchten en nu op nieuw tot echte trouw door Hem wordt aangenomen. Het ontvangt als de kinderen als voor hem geteeld en opgevoed, die te voren door de dienst der Christelijke kerk uit de heidenwereld zijn geroepen, verlicht en geheiligd, en heeft nu aan deze kinderen van zijne onvruchtbaarheid (Hoofdstuk 49:20) veel meer kinderen, dan het ooit te eniger tijd van zijne Oud-Testamentische bondsbetrekking had.

Jeruzalem was geweest in de omstandigheid van ene vrouw, die kinderloos gerekend werd, of als een eenzame, alleen gelatene weduwe. Doch nu wordt haar beloofd, dat de stad opnieuw met inwoners zou vervuld, en het omliggend land weer bevolkt zou worden. God wilde haar wederom tot een man zijn en het verwijt en de smaad harer gevangenis en het klein getal, daar zij te dier tijde toe verminderd waren, zou vergeten worden.

Dus wij moeten hier denken en het zelf toepasselijk maken op de Kerk van God in het algemeen, ik meen het koninkrijk Gods onder de mensen, de stad Gods in de wereld, de kinderen Gods tot één lichaam gemaakt.

Het Jeruzalem, in haar uit ellende tot heerlijkheid gebrachten toestand, is beeld van de Kerk, die zalig wordt.

Jes. 54 volgt op Jes. 53. De arbeid der ziele van de Middelaar is verricht. De belofte zal worden vervuld, dat Hij zaad zou zien; welnu hier in dit hoofdstuk wordt nu de vrucht van dien arbeid beschreven.

De aanspraak tot Jeruzalem, is daarom, op geestelijke wijze verstaan, tot het geestelijk Israël, tot de Verbondsgemeente gericht.

Maak om de menigte van deze uwe kinderen bij u te kunnen opnemen (Gen. 9:27) de plaats uwer tent wijd, en dat men overeenkomstig die ruimte, de gordenen uwer woningen uitbreide; verhinder het niet, alsof gij bij uitbreiding daarvan te ver zoudt kunnen gaan; maak uwe koorden lang, gelijk de grootte uwer tent het eist, en steek uwe pinnen vast in, aan welke de touwen moeten bevestigd worden (Exod. 27:19; 35:18), omdat het ene tent moet zijn, die nimmermeer afgebroken wordt (Hoofdstuk 33:20

Ene tent zo groot van omvang, zo wijd, dat gene ruimte te groot is, moet gij oprichten; want gij zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand, zuidwaarts en noordwaarts (Gen. 13:9), en uw zaad, de u toegedachte menigte van kinderen zal de Heidenen erven, die zullen zelf als ene erfenis u ten deel vallen, en zij zullen de verwoeste steden, die nog onopgebouwd en ontvolkt daar liggen doen bewonen; 1) ook de allerminste Heidenen zullen zich bekeren en zich met u verenigen (Hoofdstuk 60:21; 65:9. Ps. 37:9 vv. MATTHEUS. 5:5).

Het was een bewijs van de goddelijke kracht, met het Evangelie gepaard gaande, dat het Woord des Heren op alle plaatsen wies met macht en de overhand nam (Hand. 19:20). Het brak uit als het uitbreken der wateren, ter rechter- en ter linkerhand, dat is aan alle zijden. Het Evangelie spreidde zich overal en aan alle plaatsen van de wereld uit. Er was ene Oosterse en

werd een Westerse Kerk. Het zaad der Kerk werd van de vaderen geërfd en de steden, die

verlaten waren geweest, dat is ontbloot van de ware kennis en de dienst des waren Gods, zijn weer bewoond geworden, n. l. de godsdienst werd in dezelve geoefend en de naam van Christus daarin beleden.

Vrees niet 1), nu uwe verlossing en de staat uwer heerlijkheid daar is, vrees niet, gelijk gij vroeger deed, toen nood en ellende u wel reden gaven om u angstig te maken; leg alle wankeling af, want gij zult niet beschaamd worden in uwe verwachting, en wordt niet schaamrood in kleinmoedigheid; want gij zult niet te schande worden, alsof gij een God had, die Zich niet aan u als God betoonde; maar gij zult in dien toestand van heerlijkheid, die thans over u komt, de schaamte uwer jonkheid vergeten, die bij u was, toen gij ten tijde van Egypte's slavernij waart gelijk ene maagd, die nog geen man heeft gevonden (Ezechiël. 16:7 vv.); en de smaad uws weduwschaps, ten tijde der Babylonische ballingschap, toen gij als ene vrouw waart, wier man gestorven is (Jer. 51:5), zult gij niet meer gedenken 2).

Er is zeker geen woord, dat meer door God is uitgesproken dan: "vrees niet!" En is dit zo, dan bewijst het, dat de gelovige mens in gedurige vrees is. En is hij het niet? Nu over zich zelven, over zijne zonden, over zijne omstandigheden, over zijne toekomst, dan over zijne kinderen, over hun onbekeerdheid, onverschilligheid, ongehoorzaamheid, dan weer over zijne familiebetrekkingen, hun aangelegenheden voor tijd en eeuwigheid, dan weer over de toestand van kerk en maatschappij en der volken. Er is dus onophoudelijk vrees, maar als God nu te midden van dat alles zegt: "vrees niet!" dan moeten wij ook niet vrezen, maar gerust zijn in Hem, die het rusten in Hem heeft bevolen. God wil niet, dat wij tot Hem komen en zeggen: "Ik vrees niet, " neen maar: "Ik vrees. " Onze oefening moet daarbij enkel zijn te horen naar de stem van God, welke onophoudelijk tot onze zielen zegt: "Vreest niet. " .

Deze is de zegen en de eer der kerk. De grootheid uwer heerlijkheid onder het Evangelie zal de herinnering van uwen vroegeren toestand uitwissen, die smadelijk was van wege de zonden en ellendig van wege de straffen.

Onder jonkheid en weduwschap is hier zonder enigen twijfel te verstaan, de slavernij van Israël in Egypte en zijn ballingschap in Babel. Dat waren smartvolle en treurige toestanden voor het volk der belofte. Maar past men het toe op de N. Testamentische gemeente, dan is hier sprake van hare geringe gestalte, en van haar druk en vijandschap van de zijde der wereld.

Over dezen toestand, zegt de Heere, zal men zich niet hebben te schamen, dewijl, hoe of het ook scheen dat de Heere niet met zijn volk en niet met zijn Kerk was, Hij toch haastelijk zal bewijzen, haar getrouwe Verbonds-God te zijn.

Israël het geestelijk Israël, kan niet verloren gaan en verdwijnen, dewijl Hij, die het geformeerd had, ook er mede in een eeuwig trouwverbond was getreden, hetwelk niet kan verbroken worden. Dit komt in het volgende vers zo heerlijk uit.

Want die schande uwer jonkheid en deze smaad van uw weduwschap zijn, gelijk beide malen de uitkomsten bewezen heeft, slechts een voorbijgaande toestand, een kort

doorgangspunt geweest, waarop steeds des te grotere ere volgt. Na de dienstbaarheid van Egypte was het dit: uw Maken, Hij, die uw en aller schepselen Schepselen is, is uw Man, daar Hij met u in een echtverbond trad (Jer. 2:2 vv. Ezechiël. 16:60), HEERE Zebaoth, der heirscharen is Zijn naam; ook de hemelse legerscharen staan te Zijner beschikking. En de Heilige Israël's, die Hij ook gebleven is, waar Hij om uwer zonden wil u een tijdlang moest verkopen, en aan u zelven overlaten (Hoofdstuk 50:1), is uw Verlosser; die u weer verworven en gewonnen heeft tot een volk Zijns eigendoms, (Host 2:19 v.) Hij zal de God des gansen aardbodems genaamd worden.

De zin is met een kort woord, deze: "Verwonder u niet, dat gij hoort spreken van de grote menigte der kinderen, welke gij krijgen zult; verwonder u niet over de belofte, dat de smaadheid van uw weduwschap zal weggenomen worden; denk niet bij u zelven, hoe zal dit wezen? Immers is de Heere zelf uw Man, die zijn huwelijksverbond zal gestand doen, en u te Zijner tijd, door Zijne macht en trouw tot zulk ene vruchtbare en blijde moeder stellen zal; want Zijn naam is Heere der Heirscharen. Hij bezit een oneindig Alvermogen, en voert een onbepaald bewind over alle geschapene wezens. Hij zal de God des gansen aardbodems genaamd worden, Hij zal het voorwerp zijn der hulde en aanbidding van alle geslachten der volken; Zijn naam en dienst zal over de gansen aardbodem worden uitgebreid. " In het oorspronkelijke staat eigenlijk in het meervoud: "uwe Makers zijn uwe mannen. " God is de Maken der kerke, in natuur en genade. Het meervoud wordt hier gebruikt, om de uitnemende voortreffelijkheid van dien verheven Persoon aan te wijzen; tenzij men denken wil, dat deze uitdrukking doele op de aanbiddelijke Drie-eenheid. Althans, God was de Man der Joodse moederkerk, uit kracht van het Verbond der genade, hetwelk Hij met Abraham en zijn gelovig zaad had opgericht.

In de eerste schepping is God de Maken; in de tweede is Hij de Man der gemeente; God oordeelt wel Zijn schepsel, dat gezondigd heeft, niet Zijne vrouw, die Hij getrouwd heeft. Hierop rust de leer van de volharding. der heiligen. God heeft ze getrouwd, en Hij is de Getrouwe. Hij kan ze niet laten varen. Nu zijn er wel ene menigte lieve mensen en oprecht gelovigen, die bang zijn voor dat Calvinistische denkbeeld van niet te kunnen afvallen; doch Gods getrouwheid, Gods eer hangt er van af, en geheel de Schrift is er van vervuld. Men zegt: "het is ene gevaarlijke leer. " Wel zeker is zij gevaarlijk. Alle waarheden zijn gevaarlijk voor degenen, die er niet mede weten om te gaan, en er is gene waarheid, die door niemand is misbruikt tot zijn eigen verderf en dat van anderen. Men zij er dus voorzichtig mede, zeer voorzichtig. Doch de zee is ook gevaarlijk, en de stoom en het gas zijn het ook; doch gebruikt men ze daarom niet? Een geladen geweer is ook gevaarlijk, maar zal een jager er daarom niet mede op de jacht gaan? Hij zal er echter voorzichtig mede zijn, en zorgen dat er geen kind of onkundige aan komt.

Zeker wat inzonderheid de smaad van uw schijnbaar weduwschap aangaat, deze was gene geringe; want de HEERE heeft u geroepen als ene verlatene vrouw en bedroefde van geest; doch al zijt gij die diep gevallene, nochtans zijt gij de huisvrouw der jeugd, hoewel gij versmaad zijt geweest, zegt uw God. 1)

Dit wil zeggen: gij zult Mij zo waard zijn als ene vrouw haren man is, of zo waard als gij Mij geweest zijt in uwe jeugd, in het begin uwer ondertrouw (Jes. 2:1, 2. Ezechiël. 16:8).

De voorstelling van de vergeving der zonde onder het beeld ener wederaanneming van enen verloren zoon door zijnen vader is bijbels en waar, doch wat vader neemt zijn terugkerend kind niet aan. Deze voorstelling vinden wij dan ook in het Nieuwe Testament, waar alles in edele en fijne trekken wordt geschetst; maar in het Oude Testament, waar alles met grote trekken en ontzaglijke kracht wordt geschilderd, is het ene overspelige vrouw, en wat man neemt deze aan, na haar eenmaal verlaten te hebben? Maar God neemt deze aan; Hij ontfermt Zich over de ziel, die Hem ontrouw geworden is. Ook hier vinden wij weer tegenstellingen tussen de eerste en tweede schepping. In de eerste schepping wordt men van jong oud en sterft men; in de tweede wordt men van oud jong en opnieuw geboren. In de eerste schepping wordt men van ene maagd ene vrouw; in de tweede wordt men van ene vrouw, ja ene overspelige vrouw ene reine maagd. Niemand kan ontkennen, dat alleen God zo iets doen kan.

Israël had de Heere verlaten, had de afgoden nagehoereerd, en dus had de Heere Zijn vrouw, Israël, verlaten, hoewel niet voor altoos. En toen de Heere zijn volk verlaten had, was het gevallen in de handen zijner vijanden. Maar niet altijd zou die verlating duren. Niet voor altijd zou God zijn volk aan zijne vijanden overgeven. Hij zou haar weer roepen. (Er staat letterlijk: Want de Heere roept U). Toen er bij Israël een gevoel van verlatenheid was gewekt, zou de Heere de deuren der gevangenis openen, en Zijn volk redden, het weer aannemen in goedertierenheid.

Dat geldt ook van de Kerk in het algemeen en van de gelovigen in het bijzonder.

Wie door God geroepen wordt, wordt als een afvallige geroepen, als een die het verbond in Adam verbroken heeft.

Die droefheid heeft haar einde. Voor een kleinen ogenblik, zolang uwe straf moest duren, heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen, die rijkelijk opwegen tegen al het lijden van dien tijd van straf zal Ik u weer uit uwe verstrooiing vergaderen.

In enen kleinen toorn, die zich wel in straffen moest openbaren, heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid, met ene genade zonder einde zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser. 1)

Dat God zijn volk vergadert hoeft zijn oorsprong uit Zijne ontferming, niet uit hun eigen verdienste. Het is immers met grote ontferming, met eeuwige goedertierenheid. De toorn is klein, maar de ontferming groot, de toorn voor een ogenblik, de goedertierenheid eeuwig. Zie eens hoe het ene tegen het ander wordt overgesteld, opdat wij nimmer de moed onder onze verdrukkingen mochten laten zinken, noch aan de verlossing wanhopen.

Klein wordt Gods toorn genoemd, niet omdat die toorn Gods van weinig betekenis is, maar in betrekking tot hetgeen de zondaar verdient. Als God al de baren en golven van Zijn toorn over

de zondaar liet gaan, zou er niets van hem overblijven, maar zou hij voor eeuwig ondergaan in de wateren van dien toorn. Daarom als God Zijn toorn openbaart is het in de regel slechts een klein bewijs er van, opdat de zondaar in het heden der genade tot Zijne ontferming de toevlucht zou nemen. In de eeuwigen dood, in de eeuwige rampzaligheid ondervinden de rampzaligen de volle openbaring van de toorn Gods.

Want dat Ik Mij na een ogenblik van toorn voor eeuwig over u zal ontfermen, zal Mij zijn als de wateren van Noach; ten opzichte van die omkering van toorn tot ontferming zal hetzelfde plaats vinden, wat eens in de dagen van Noach, nadat het water van de zondvloed was uitgestort, maar daarop weer werd teruggetrokken, door Mij geschiedde; toen toch was het, dat Ik zwoer, het alleen toezegde, maar zelfs door een bijzonder verbondsteken als met enen eed bekrachtigde, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan (Gen, 8:21 v. 9:11, 15); alzo heb ik ook nu, terwijl Ik u zo even de verzekering (vs. 7 en 8) gaf, gezworen, dat Ik voortaan niet meer gelijk bij de door u geleden straf het geval geweest is, op u toornen, noch u schelden, 1) u met Mijnen toorn bedreigen zal.

Aan Noach had de Heere met een duren eed gezworen, dat hij de aarde niet meer door een watervloed verdelgen zou. Op dit verbond der Voorzienigheid wijst de Heere hier, om het Zijn volk te bevestigen, dat Hij Zich de Kerk met eeuwige goedertierenheid zou ontfermen. Zo vast als het verbond met Noach stond, zo vast en zeker was ook deze belofte.

Want, dit is de inhoud van de eed, dien Ik thans doe, even als die eens aan Noach geschiedde, bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, wanneer eens het gebouw dezer tegenwoordige wereld in elkaar stort (Hoofdstuk 51:6), maar Mijne goedertierenheid, die Ik u nu weer heb bewezen, zal van u niet wijken, zo als dan de bergen van de aarde zullen verdwijnen; en het verbond Mijns vredes, dat Ik onlangs met u oprichtte, zal niet wankelen 1) gelijk dan de heuvelen midden in de zee zullen zinken, zegt de HEERE, uw Ontfermer (Hoofdstuk 49:10).

Op de bedenking, dat toch Jeruzalem, hetwelk na de Babylonische ballingschap op nieuw gebouwd is, en de herstelde Joodse staat maar al te spoedig, na nauwelijks 500 jaren, weer bezweek onder de toorn Gods in de verwoesting door de Romeinen, is te antwoorden: Hier is het bekeerde Israël in de volheid der tijden bedoeld, welks Jeruzalem niet weer zal verwoest worden. Dezen laatsten tijd ziet de profeet volgens de aard van alle profetie te gelijk met het einde der ballingschap. In alle profetie is nevens het gezicht in de toekomst, dat door de Geest mogelijk is, ook een door de Geest niet weggenomen gezicht van hetgeen nabij is, naast het onmiddellijk goddelijk element van het aanschouwen van de toekomst, het menselijk en desniettemin goddelijke, d. i. aan ‘t goddelijk verlossingsplan dienstbare element der hoop, door welke de verre toekomst in de naaste nabijheid der droevige tegenwoordigheid wordt gebracht.

Dit is een der krachtigste troostwoorden der H. Schrift. Bergen en heuvelen mogen wijken, de hoogste en veiligste toevluchtsoorden der ellendigen, waarheen zij in de nood kunnen wijken (Luk. 21:21), de sterkste bolwerken der vijanden (Jer. 51:25-26), de sterkste belemmeringen op de goddelijken heilsweg (Jes. 40:4, 5; 41:15. MATTHEUS. 17:20). Ja de

zichtbare bergen en heuvelen zullen niet slechts gelijk in de dagen van de zondvloed, met water overdekt worden, zij zullen zelfs ineen zinken, wanneer deze hemel en deze aarde vergaan zullen (Jes. 51:6); maar Gods genade zal van Zion niet wijken en Zijn vredesverbond zal niet te gronde gaan, dat verbond, dat een echtverbond is tussen de Heere en Zion, dat door het Zoenoffer van de heiligen Knecht Gods vernieuwd en bevestigd is (Jes. 53:7), dat verbond, waarvan het doel is de kinderen van Zion volkomen vrede, volledige herstelling, verheerlijking en bezegeling te verlenen (Jer. 33:6. 1 Thessalonicenzen. 5:23 Deze belofte is aan het geestelijk Zion en al zijne kinderen geschonken, met een woord aan allen, die zich van het lichamelijk volk Israël tot de Heere bekeren, gelijk Ezechiël (37:21-28) ze verklaart (zie d. t. p. vs. 26). Maar zij raakt ook thans het geestelijk Zion, dat bij Israël's verstoktheid de belofte, aan dat volk gedaan, geërfd heeft (Gal. 4:26-28), ja zij geldt elke Zions-ziel in het bijzonder, die door de erkenning van de Knecht Gods, de Rechtvaardige, rechtvaardig geworden is; ja elke zondaar, elke ellendige, die zich in oprechtheid tot de Heere bekeert en Zijnen naam aanroept. Want ook hij is of wordt een burger van Zion.

Gij thans nog verdrukte, door onweder voortgedrevene, als wilde dit in alle woede tegen u uitbarsten, ongetrooste 1) die zo lang op ene vertroosting Gods hebt gewacht, maar door hen niet getroost, integendeel door hen gehoond wordt! zie, spoedig zal het anders met u worden, Ik 2) zal uwe stenen, waaruit Ik, opbouwen zal, gans sierlijk leggen, zo dat zij op zich zelven reeds een prachtig aanzien hebben (1 Petrus 2:5), en Ik zal u op saffieren, hemelsblauwe edelstenen (Exod. 24:10; 28:18) grondvesten (Efeze. 2:20).

Men lette op de benauwenden en ellendigen staat, waarin de Kerk, door Gods voorzienigheid gebracht was. Gij verdrukte, gij arme en behoeftige gemeente, die door onweder voortgedreven zijt, gelijk een schip, door een storm van zijn ankers gedreven en in de Oceaan slingerende voortgerukt, daar het door de golven staat verslonden te worden; en in dezen staat wordt gij niet door een enigen mededogenden vriend getroost, die in uwe noden deel neemt of u enigen raad en bemoedigenden troost geven wil, noch u enige hope heeft gegeven door de verzachting uwer rampen of een uitzicht van verlossing uit dezelve. Dusdanig was de toestand der Joden in Babel, en ook naderhand voor een tijd onder Antiochus. In zulke omstandigheden bevonden zich ook veelmalen de Christenkerken, en sommige gelovigen in het bijzonder. Van buiten strijd, van binnen vrees, gelijk de discipelen in de storm op het punt om te vergaan. En waar is dan hun geloof? .

De Heere neemt kennis van de benauwden toestand van Zijn kerk. Jehova-Jezus is al hare benauwdheden benauwd geweest, en daarom treedt Hij hier vertroostend niet alleen op, maar geeft ook de heerlijkste en rijkste beloften.

Hij zal geven sieraad voor as, het gewaad des lofs voor een benauwden geest; want Hij, Hij alleen, maar Hij ook vast en zeker, zal de stenen der Kerk gans sierlijk leggen, ja, Hij zal haar op saffieren grondvesten, of zoals er letterlijk staat: Ik zal in spiesglans uwe stenen leggen, en u op saffieren grondvesten. (De Engelse Godgeleerden vertalen: Ik zal uw stenen leggen in een diamant).

In spiesglans of in diamant, beide wil zeggen, zo vast en zeker mogelijk.

En uwe glasvensters zal Ik (Openbaring 4:6; 22:1) kristallijnen maken, zodat de stralen der zon geheel onverzwakt kunnen binnendringen (2 Kor. 3:18), en uwe poorten van robijnstenen, of vuurkleurige stenen (Exod. 28:12), als die alleen diegenen binnenlaten, die uit de grote verdrukking zijn gekomen en hun klederen hebben wit gewassen in het bloed des Lams (Openbaring 7:14), en uwe ganse landpale, uwe grenzen van aangename stenen, waardoor de grond om u en onder u tot een kostbaar mozaïek zal verbonden zijn, tot een zinnebeeld der schone menigte van geestesgaven, die inwendig openbaar worden (1 Kor. 12:4 vv.).

Uit de zinnebeeldige en dichterlijke voorstelling dezer twee verzen blijkt zo middagklaar, dat hier aan Jeruzalem een staat van luister en rijkdom beloofd wordt, die alle begrip te boven gaat. Johannes zelfs, wanneer hij het hemelse Jeruzalem in al zijne pracht en heerlijkheid wil tekenen, gebruikt dezelfde kleuren voor zijne schilderij in zijne Openbaring. (Hoofdstuk 21). En zou men dan dit geheel verklaren kunnen zelfs van de bloeiendste tijden des Jodendoms staande de tweeden tempel?

Onze plaats is de grondplaats voor Tob. 13:20 v. en Openbaring 21:18 vv. Het kleurenhout des pretiosen, waarin het nieuwe Jeruzalem pronkt, is meer dan kinderlijke schildering. Van waar hebben dan de edelstenen hun bekoorlijkheid? De hoogste reden dezer bekoorlijkheid is, dat in de ganse natuur alles tot het licht zich verheft, en dat de edelstenen onder de stenen de hoogsten trap voorstellen van dit streven om het licht in zich zelven op te nemen. Het is de voortgang van het zelf ontwikkelen der Goddelijke heerlijkheid, die zich in de opklimming van het kleurenspel en de doorzichtigheid der edelstenen afspiegelt. Ook de stenen-wereld sluit een weerschijn der eeuwige lichten in zich, wanneer God "Vader der lichten" (Jak. 1:16) wordt genoemd, en de zaligen der eeuwigheid zullen deze stenen typen in de woorden Gods kunnen overzetten, waaruit zij hun wezen hebben.

Reeds onze fysiek, wanneer zij zoekt te gevoelen, wat in deze schepping kristal, diamant, edelgesteenten, goud betekenen, zal in deze zien relikwieën van de verlorene heerlijkheid der aarde, of voorlopige voortbrengsels van hare toekomstige volledige herschepping. De spraak der Schrift is meer de gelijkenis; zij heeft een wezenlijken samenhang met de werkelijkheid.

Met deze kostelijke en heerlijke benamingen wordt hier voorspeld, waarin de eer en heerlijkheid der Kerk zou bestaan.

Deze beelden drukken uit, de kennis, gerechtigheid en ook de heiligheid, de eigenschappen van het beeld Gods, welke de Kerk in het algemeen en de gelovigen in het bijzonder zouden vertonen.

En al uwe kinderen zullen van de HEERE geleerd zijn 1) zodat zij geen menselijk onderwijs meer nodig hebben (Jer. 31:34. Joël 3:1 v. Joh. 6:45. 1 Thessalonicenzen. 4:9. 1 Joh. 2:20), en de vrede uwer kinderen zal in tegenstelling tegen de vroegeren in- en uitwendigen nood groot zijn 2) volkomen heil en volmaakte zaligheid zal Ik hun verlenen.

Dit is ene belofte van de Geest der volmaking. Onze Heiland haalt deze plaats aan met toepassing op de genade van het Evangelie en doet dezelve hare vervulling hebben in allen, die daartoe gebracht worden, mits zij in Hem geloven. Joh. 6:45. Er is geschreven in de Profeten: zij zullen allen van God geleerd zijn, waaruit Hij dat gevolg trekt, dat deze, en deze alleen, door het geloof tot Hem komen, die gehoord en geleerd hebben van de Vader, die door Hem geleerd zijn, gelijk Hij de waarheid is in Jezus (Efeze. 4:21). Er zal een overvloedige uitstorting zijn van de Geest der genade op de Christenen, om hen allen te leren. (Joh. 14:26).

Hoe heerlijk moet de gemeente des Nieuwen Verbonds zijn! O waren onze gemeenten alzo! maar hoe ver zijn zij van zulk een roem verwijderd.

Mensen kunnen ons veel voorleggen en voordoen, maar zij kunnen ons niet bekeren, niet ons hart veranderen, ons niet nieuwe mensen maken. Dat kan God alleen en dat doet God alleen.

Het tweede staat met het eerste in het nauwste verband. De door God onderwezenen, zullen niet alleen uit- maar ook inwendigen vrede hebben. Vrede naar buiten en vrede naar binnen. Zij zullen genieten een vrede, die alle verstand te boven gaat.

Ziet, zij zullen zich zeker vergaderen, 1) doch niet uit Mij; 2) vijanden van allerlei aard zullen zich wel tegen u verenigen en opmaken, om u uit te roeien; doch het zal niet zijn door Mij alzo beschikt, om u als vroeger te straffen. Ik zal het hun niet doen gelukken (Rom. 8:31 vv.); wie zich tegen u vergaderen zal, die zal om uwentwil vallen, opdat gij in veiligheid moogt zijn.

Gij ziet ook hier dat de verzekerdheid gene rustbank is, waarop men zich kan neerleggen; neen, de vrees, de strijd, de moeite is er onafscheidelijk aan verbonden. Men moet weten, waar men staat en waar men heengaat; daarvan moet men verzekerd zijn; doch overigens moet men aan allerlei pijlen ten doel staan, en allerlei moeite zich getroosten. Paulus zei: van buiten strijd, van binnen vrees 2 Kor. 7:5, en zo is het ook. Als gij aan boord zijt, en het commando hebt, zo moet gij weten, waar het noorden ligt, gij moet een kompas hebben, en daarenboven nog andere instrumenten en kaarten. Gij moet weten waar gij zijt, en waar gij heengaat; doch dit bevrijdt u niet van de mogelijken kamp met tegenwind en storm en duizend andere moeilijkheden en gevaren; neen, maar met de ene zekerheid die gij hebt, verontrust gij u niet over al de andere onzekerheden. De verzekerdheid des geloofs bestaat alleen daarin, dat men gerust is op het Woord van God, ook wanneer alle uiterlijke omstandigheden ons tegen zijn.

Niet uit Mij, d. i. niet met de goedkeuring Gods, niet dewijl zij, gelijk vroeger Nebukadnezer, daartoe als instrumenten Gods worden gebruikt. Wat deze vijanden zouden doen, was niet door God bevolen. Daarom heeft dat "niet uit Mij, " ook de betekenis: terwijl Ik het zeer afkeur en hen Mijn toorn er voor zal doen ervaren.

Vitringa is van gevoelen, dat in het eerste gedeelte van de uitwendige, en in het tweede gedeelte van de inwendige vijanden der Kerk sprake is, maar o. i. ten onrechte.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Zie, ik heb de wapensmid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, om ene spies of pijl of ander krijgswapen te vervaardigen, en die het instrument (Gen. 27:3) voortbrengt tot zijn werk, zodat het aan zijne bestemming kan beantwoorden; ook heb Ik de verderver geschapen, die dat instrument ter hand neemt om te vernielen.
1)

Men kan aan enen eigenlijken smid en zijne verrichtingen denken, voor zover hij de voornaamste maken is van oorlogs- en folterwerktuig, maar zo, dat onder het ene voorbeeld van de smid alle andere werkmeesters van geweld en boosheid begrepen worden. Dezen smid heeft God geschapen; hij hangt dus in al zijn werk van God af, en kan niets anders doen dan God hem toelaat. Verstaat men onder "den verderver" de zodanige, die het instrument, door de smid toebereid, ten kwade gebruikt, dan is de zin deze, dat de kerk onder alle vervolgingen veilig zou zijn, naardien de maken en de gebruiker van de werktuigen des gewelds beide onder Gods bestuur stonden.

Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, zal nooit zijn doel bereiken, en alle tong, die in het gericht tegen u opstaat, om u aan te klagen, zult gij verdoemen, van eigen schuld overtuigen. Dit, dat elk vijandelijk wapen te niet, en elke tong, die aanklaagt, te schande wordt, die onverwinbaarheid in de krijg en die onaantastbaarheid in het gericht is, in het nieuwe Jeruzalem, de erve der knechten des HEREN, en hun gerechtigheid is uit Mij 1), door Mij hun verworven en toegedeeld, spreekt de HEERE, die zeker houdt, wat Hij eenmaal heeft toegezegd.

De vervulling dezer profetie moge reeds nu en dan een voorspel hebben, de gehele vervulling en volkomen verwezenlijking wachten wij eerst in latere tijden.

Dit is het ganse Evangelie: onze gerechtigheid is uit God. Opmerkelijk, niet waar, dat juist Israël gevallen is door zijne eigene gerechtigheid op te richten. Ja, onze gerechtigheid is uit God, in Christus, dus is er gene gerechtigheid in ons. Doordringen wij ons van dit denkbeeld, van deze waarheid, want zij is onze troost. Waar God ons vindt, daar vindt Hij ons als zondaren in ons bloed. Hij vond Abraham bij de afgoden en Israël bij de ijdelheden. Wij hebben ene zondige ikheid; deze kunnen wij uit ons zelven niet wegnemen, en toch moeten wij ene andere ikheid hebben. Deze alleen kan God ons geven, want Christus is deze andere ikheid. Daarom zei Paulus en moet ieder onzer kunnen zeggen: Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij, en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik in het geloof des Zoons van God, die mij liefgehad heeft, en Zich zelven voor mij overgegeven heeft (Gal. 2:20). Wij moeten voor Christus leven, gelijk Hij voor ons gestorven is, uit liefde. En wie zou ons daartoe kunnen brengen, dan God alleen? Even als er in het hart van de kunstenaar zeker punt moet geraakt worden, waardoor de wereld der kunst voor hem opengaat, zo moet ook bij de zondaar een zeker punt in zijn hart geraakt worden, waardoor de wereld des Geestes Gods voor hem opengaat.

God zal de rechtvaardigheid hunner zaak in een helder licht brengen voor de mensen; zij is bij Hem, want Hij kent ze, zij is met Hem, want Hij zal ze openlijk verklaren. Of, hun vergelding voor hun gerechtigheid, en voor al datgene, wat zij onrechtvaardig geleden hebben, is van God, dien God, die op aarde richt en bij Wie gewis ene beloning is voor de rechtvaardigen. Of, hun gerechtigheid zelf al, dat in hun goed en recht is uit God, die ze in hen werkt; zij is van Christus, die hen tot rechtvaardigheid is gemaakt. In elk, voor wie God een erfenis voor het toekomstige bestemd heeft, zal Hij ook nu gerechtigheid werken.

HOOFDSTUK 55. OVER DE WARE BOETE

EN GODS WOORD.

VII. Vs. 1-13. Op de blijde boodschap in de vorige volgt nu in deze zevende rede van het tweede derde-deel ene uitnodiging, zonder twijfel tot Israël gericht, gelijk dit reeds blijkt uit de verwantschap met de daarop betrekking hebbende afdeling der zevende rede van het eerste derde deel (Hoofdstuk 46:3-13). Deze uitnodiging komt uit de mond des Heren zelven, en loopt eigenlijk op het Nieuw-Testamentische thema uit: "Ziet, Mij maaltijd heb Ik bereid, Mijne ossen en Mijn gemest vee zijn geslacht, alle dingen zijn gereed, komt tot de bruiloft!" Hoe meer nu openbaar wordt, dat van de genodigde gasten niets meer wordt verlangd, dan dat zij komen om het goede te eten, en in het Nieuwe Verbond met God te treden, en tot de vervulling van hun roeping voor de wereld geleid te worden (vs. 1-5), des te meer hebben zij ook aanleiding om naar het hun voorgestelde heil te grijpen, alle zelf uitgedachte wegen op te geven en hun hoop geheel te stellen op de genade, die hun wordt aangeboden; die uitnodiging tot de maaltijd verkrijgt dan ook spoedig de vorm van een dringen tot geloof (vs. 7-13).

Mijn nabijheid, die alle behoeften der ziel waarlijk bevredigt, is nu bereid (MATTHEUS. 22:1 vv.). door het lijden en de verheerlijking, van Mijnen Knecht (Hoofdstuk 52:13 vv.) heb Ik een heil bewerkt, dat Jeruzalems nieuwen opbouw en eeuwige verheerlijking ten doel heeft (Hoofdstuk 54:1 vv.). Komt dan, o alle gij dorstigen, allen die in uwen tegenwoordigen toestand van ellende een verfrissenden teug nodig hebt! komt tot de wateren, die Ik u in Mijne heilfontein (Hoofdstuk 11:3) aanbied (Joh. 7:37; 4:10, 13 v.); en gij, die geen geld hebt, om uw brood te kopen tot stillen van de honger, die u kwelt (MATTHEUS. 5:6), komt, koopt van Mij, en eet het brood, dat Ik u aanbied (Joh. 6:35): Ja komt zonder bedenkingen over uwe armoede, daar gij toch het had om te betalen, koopt zonder geld, en zonder prijs; zelfs zal Ik u om niet nog meer geven dan wat gij voor uwe nooddruft behoeft (Rom. 11:6. Openbaring 21:6; 22:17), namelijk wijn en melk (Hoofdstuk 27:1 zodat gij niet alleen verfrist en verzadigd, maar ook geheiligd en verheerlijkt wordt (Ps. 104:15. Hoogl. 5:12).

Hij nodigt, om de voorwaarden der verlossing aan te nemen, zijn volk, niet door de krachten van hun eigen wil, maar door de krachten der genade, werkende door de bekering én het willen én het werken. Hij nodigt de dorstenden naar genade, hoedanige wij van nature niet zijn, maar door de levendmakende en weder barende genade.

Christus prijst in de Bergrede niet dezulken zalig, die iets hebben, maar die niets hebben en alles behoeven. Wij moeten tot God komen met iets, dat niets is, of dat een gebrek is: met honger, dorst, vermoeidheid, bezwaardheid, onrust. Wij moeten met ene behoefte komen, niet om haar te houden, maar om er van af te komen; wij moeten komen met onze zonden, niet om er in te blijven, maar om ze kwijt te worden. Nochtans is het op aarde niet zodanig gesteld, dat men eenmaal gekomen zijnde, niet terug behoeft te komen; neen, men moet altijd wederkomen, want wie heden verzadigd is, heeft morgen weer honger en dorst, en wie heden de zonden vergeven zijn, die heeft morgen weer nodig om vergeving te bidden. Doch zalig de mens, die door het geloof reeds hier als kind woont in het huis van God, waar aan niets gebrek

is, en waar elke zich vernieuwende behoefte terstond volle verzadiging kan vinden.

Komt tot de wateren. Is het niet de stem van Christus: komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven? Wij hebben, gelijk zo dikwijls, ook hier het nieuwe Testament in Oud-testamentische woorden. Daarom verwonder ik mij altijd weer over de heerlijkheid van het Woord van God. Het is in zijn geheel de aanwijzing van de weg der behoudenis, en neemt gij er een klein stukje uit, zo als de tekst, dien wij nu bespreken, dan hebt gij er andermaal de gehele leer der zaligheid in. Geheel de Schrift leeft, en in ieder afzonderlijk deel is het leven des geheels. Komt tot de wateren, zegt het Oude Testament! Komt tot Mij, zegt Christus. Wie in hij gelooft, stromen des levenden waters zullen uit zijn binnenste vloeien. Komt tot de wateren! Zo spreekt Christus reeds in de profetieën, voordat Hij geboren was; doch eerst na Zijne komst in het vlees spreekt Hij persoonlijk op ene wijze, die geen der profeten eigen was, en die ook niemand Hem mag nadoen. komt tot Mij. Tot Mij. Dit kan geen geschapen wezen, hoe hoog geplaatst ook, zeggen. Het is een woord, dat Gode alleen toekomt. Christus is waarachtig mens, maar als zodanig spreekt Hij soms woorden, die niemand recht heeft te zeggen dan God; moet Hij dan niet zo waarachtig God zijn als Hij mens is? Welk een ijdel werk doet toch het ongeloof met hier te willen schikken en plooien. Kopen. Treffend woord, en dat jegens iemand die geen geld heeft! Nochtans de profeet blijft bij zijn eis: de zaak moet gekocht worden; men moet er iets voor over hebben, het moet ons wat waard zijn. En waarin moet nu het koopgeld bestaan? In niets te hebben. Het in hiermede als met alle goed, dat men in een winkel ziet ten toon gespreid, en dat men gaarne heeft en nodig heeft. Het is ons geld waard; met de begeerte om het te hebben gaat men in de winkel, men beziet het en vraagt naar de prijs. Dit alles wordt vereist ten blijke, dat men ten opzichte van dat goed niet onverschillig is, maar dat men er op gezet is het te hebben. En als men nu al die moeite gedaan heeft, dan zegt de Eigenaar der goederen op Goddelijk gebied: juist dat goed niet te koop, doch ik weet dat gij het gaarne hebt en zonder dat ongelukkig zoudt zijn, daarom, daar hebt gij het: ik geef het u, zonder geld en zonder prijs. Ja, deze zijn de kooppenningen voor het goed van God, en het verhoogt de waarde van dat goed, want welk ene genade zou het zijn, die voor goud of zilver of enige andere aardse, menselijke zaak zou kunnen gekocht worden? Zou het ene Goddelijke genade zijn? Neen, ene pauselijke genade. Ja, de pauselijke vergeving der zonden kunt gij kopen; doch wat is zij waard? Niets; men is er altijd mede bekocht, hoe weinig men er ook voor geeft, Maar de Goddelijke vergeving der zonden, die van waarde, van oneindige waarde is, kunt gij niet kopen, want gij kunt haar niet betalen; doch gij behoeft haar ook niet te betalen; zij wil om niet genomen zijn, of zij is niet te verkrijgen. Wijn en melk. Uitnemende zaken, overal waar men komt. Het kind wordt gevoed met melk, ook de volwassene gebruikt haar nog dagelijks, en menige zwakke strekt zij tot verkwikking en kracht. En de wijn, waar verhoogt zij de feestvreugde niet? Hier wordt de melk des woords en de wijn des Geestes bedoeld. De melk voedt en versterkt, de wijn versterkt en verheugt. Zo doen ook Gods Woord en Geest. Het Woord Gods komt tot ons en de Heilige Geest voegt er zich bij, om ons uit het Woord Gods te onderwijzen, te versterken, te vertroosten, te verblijden.

Waarom weegt gijlieden, terwijl gij op verkeerde plaatsen de bevrediging zoekt van uwe behoeften, geld uit voor hetgeen geen brood is, maar slechts draf. dien de zwijnen eten (Luk. 15:16), en uwen arbeid, uwe verdienste van zwaren, moeitevollen arbeid (Hoofdstuk 45:14) voor hetgeen niet verzadigen kan? 1) In plaats van u verder door het bedrog der zonde te laten gevangen nemen, en daardoor slechts dieper in het verderf te geraken, hoort aandachtelijk

naar Mij, die u de weg ter zaligheid zo gemakkelijk hebt gemaakt. Gij hebt daartoe volstrekt niets nodig dan armoede van geest, die gij gevoelt, en gehoorzaamheid des geloofs, die gij Mij toont (MATTHEUS. 5:3; 11:28), en eet het goede, dat Ik voor u gereed heb, en laat uwe ziel zich niet alleen verzadigen (Ps. 22:27. MATTHEUS. 5:6). maar zelfs in vettigheid zich verlustigen, in bijzonder genieten verheugd worden (Ps. 36:9. Mal. 4:2).

Met hulp en inspanning zoekt men hulp bij de afgoden, met geld en arbeid, ten onrechte goede werken geheten, zoekt men aflaat bij de priesters; met goud en arbeid zoekt men geluk bij de wereld te kopen, zonder zich immer te kunnen verzadigen.

Men getroost zich voor nietige, vergeefse, ja schadelijke dingen dikwijls meer moeite, dan voor die, welke ons tijdelijk en eeuwig kunnen gelukkig maken. Is dat gene dwaasheid? (Ps. 49:11 vv.).

Eigenlijk staat er: niet-brood en niet-verzadigend. Wat Israël door en in zich zelven zocht kon de dorst niet lessen en de honger niet wegnemen. In alle zelfwerk ligt geen bevrediging der ziele.

Waarin dan? De Heere zegt het: Hoort aandachtig naar Mij. Daarin ligt alles opgesloten. Derhalve in gehoorzaamheid des geloofs, in het betreden van de weg des geloofs. Wie op dien weg door Gods genade leert wandelen, zal het goede eten, en zijn ziele zal in vettigheid zich verheugen. Alles wordt ontvangen en genoten, wat de ziele nodig heeft, in de weg des eenvoudigen en kinderlijken geloofs.

In het eerste gedeelte van het volgende vers dringt de Heere daarop nogmaals aan.

Neigt uw oor tot Mijne uitnodiging, en komt dan ook werkelijk tot Mij, opdat Ik u geve, wat Ik u aanbied? hoort zó, dat het horen, een gehoorzamen ten gevolge heeft, en uwe ziel zal leven; meer de horen is van uwe zijde niet nodig, om van een nieuw, goddelijk leven doordrongen te worden: want Ik zal met u in plaats van het oude, door ontrouw verbroken verbond (Jer. 31:31 vv.), een eeuwig (Hoofdstuk 54:10; 61:8) verbond 1) maken, en u daarin alles geven, wat tot het leven en een godzaligen wandel dient (2 Petrus 1:3), namelijk de gewisse weldadigheden van David, de volkomen vervulling van alle aan David eens voor eeuwig verzekerde beloften van genade (2 Sam. 7:12 vv. 23:3 vv. Ps. 89:2 vv. Hand. 13:34).

Het Evangelie is dikwijls genoemd "een eeuwig verbond" in tegenstelling van de wet, welke geschikt was om slechts voor een tijd te duren en plaats te maken voor een beter. Volgens de voorwaarden nu van dit eeuwig verbond zou God vervullen Zijne beloften aan David gedaan, om Zijn troon tot in eeuwigheid te bevestigen (2 Sam. 7:16. Ps. 89:29), hetwelk alleen kon geschieden in de Messias, wiens koninkrijk geen einde zal hebben.

Duidelijk spreekt de Heere hier tot het geestelijk Israël en wel voornamelijk tot het geestelijk Israël uit de Heidenwereld.

Tot nu toe had alleen Abrahams nakroost in de zegeningen van het Verbond der genade gedeeld. Want ja, wel hadden enkele Heidenen ook de heerlijkheid er van genoten, maar alleen voor zover zij in Israël waren ingelijfd. Maar nu zou dit verbond zich ook uitstrekken tot de Heidenen. Ook de Heidenen zouden delen in de gewisse weldadigheden David's.

God, de Heere had aan David en zijn geslacht een eeuwig koningschap beloofd, welke belofte vervuld is in de Messias, David's Zoon en David's Heer.

Onzes inziens kunnen en mogen we dan ook in David en bovenal in Hem, van wie in vs. 4 sprake is, niemand anders zien dan de Christus Gods. Hij is het toch, die in de volkomenste mate tot een Vorst en Gebieder des volks gesteld is. Hij is het, van wie David een doorluchtig voorbeeld is geweest, toen God hem de scepter over vele volken deed zwaaien en hem rust gaf van zijne vijanden.

Ziet, Ik heb hem tot een getuige der volken gegeven, enen Vorst en Gebieder der volken 1) gesteld, gelijk David weleer (2 Sam. 22:44).

Wij weten de weg niet te vinden naar de wateren, waarheen wij verzocht worden. Christus wordt ons gegeven tot een Vorst en Leidsman. Ook weten we niet wat te doen om daar naar behoren toe geschikt te wezen, en om er deel aan te krijgen, maar Hij wordt ons gegeven tot een Gebieder, om ons aan te wijzen, wat wij doen moeten en om ons daartoe bekwaam te maken. In onzen weg tot Christus ontmoeten we al veel moeilijkheden en tegenstanden; wij hebben met geestelijke vijanden te worstelen, maar wij hebben in Jozua een bevelhebber, een vorst en gebieder om ons tot de strijd te moedigen, een vorst en gebieder om onze vijanden onder onze voeten te treden en ons in het bezit te stellen van het land der belofte.

Ziet, in Hem, die David's tegenbeeld is en de persoonlijke vervulling, van alle beloften, die hem gegeven zijn, zal uw inwendig wezen, o Israël, en uwe roeping aan de volken in ene mate openbaar worden, die hetgeen in David verwezenlijkt werd, te boven gaat; gij 1) zult tot het medebezitten van het u toebereide heil een volk roepen, dat gij niet kendet, waartoe gij niet alleen van de beginne af in gene betrekking gestaan hebt, maar van welks bestaan gij niet eens hebt geweten; en het volk, dat u niet kende, niet eens van u wist, zal vol verlangen tot u lopen, om in uwe gemeenschap te worden opgenomen, om des HEREN, uws Gods, wil, wiens heerlijkheid hun nu openbaar is geworden (Hoofdstuk 45:14), en om des Heiligen Israël's 2) wil, want Hij heeft u verheerlijkt (Hoofdstuk (60:9).

Gij zult, zegt de Heere tot de eerst uit het Jodendom opkomende Evangeliekerk dit volk roepen, dat gij niet kendet. Geen wonder, want zij zouden eerder het Evangelie hebben als de Heidenen, en de Heidenen te winnen zou voor hen een zonderlinge rijkdom en heerlijkheid zijn. Zij zouden zich met allen die als met een sieraad bekleden en daarom zij zouden er ook wel aan willen. Gij dan, dit is wel alle die eerst bekeerden uit de Joden, die dorstig tot de Messias en Zijne genadewateren zouden komen, zo velen van hen als de Heidenen zouden kunnen bereiken, bijzonder dan nadat zij, Kanaän met de ban geslagen en verwoest zijnde, in de landen der Heidenen zouden worden overgebracht, vooral echter die uit hen, als Apostelen

en kruisgezanten, zouden met het Evangelie uitgaan onder de volken en het naaste middel zijn van hun bekering.

Dit alles zou plaats hebben, om des Heren wil, die zich hier ook weer benoemt met de naam van Heilige Israël's. De zaligheid der Heidenen zowel als die der Joden is niet om hunnentwil, maar opdat God-drie-enig er door zou worden verheerlijkt.

En dewijl het alleen zou plaats hebben om Gods wille, dewijl Hij het doen zou opdat Zijn Naam zou verheerlijkt worden, daarom zou ook het volk Gods worden verheerlijkt. Ook hier zou het blijken dat alle roem in het schepsel is uitgesloten.

Zoekt 1) dan, gij Israëlieten, (want u gelden de woorden vs. 1-5) de HEERE, terwijl Hij te vinden is, en verzuimt dezen kostbaren tijd van genade niet; roept Hem aan, dat Hij u alle aandeel late hebben aan hetgeen Hij u bereid heeft, terwijl Hij nabij is, opdat niet, wanneer gij Zijne uitnodiging daartoe wilde versmaden, een tijd kome, dat Hij met Zijn zegen verre van u gaat (2 Kor. 6:2).

Zoekt de Heere. Spreekt Hem aan en vraagt Hem als uw Raadgever, vraagt het recht uit Zijn mond, wat wilt Gij dat ik doen zal. Zoekt naar Hem, vraagt naar Hem als uw deel en uw geluk. Zoekt met Hem bevestigd te worden, met Hem in vriendschap te verkeren en in Zijne gunst gelukkig te zijn. Treurt, omdat Gij verloren hebt, toont, dat gij Hem gaarne weder vinden wilt, neemt de bestaande middelen ter hand om Hem te vinden, maakt gebruik van Christus als dit middel en de weg, van Zijn Geest, als uw leidsman, van het Woord, als uw regel.

De goddeloze, en zulk een is in de grond ieder onder u in 't bijzonder, wanneer hij zich slechts recht wil kennen en onderzoeken- de goddeloze verlate zijnen weg, waarop hij tot hiertoe gewandeld en zich zelven niets dan onheil berokkend heeft, en de ongerechtige man, die de inwendige afkerigheid van God ook uiterlijk door woorden en daden heeft geopenbaard, late zijne gedachten varen; hij verklare niet valselijk de straf, die over hem gekomen is (Hoofdstuk 40:27), en twijfele niet aan de macht van Hem, die u in dien toestand gebracht heeft (Hoofdstuk 49:24). Hij geve alle zondige zelfzucht op, en hij bekere zich 1) tot de HEERE; hij doe belijdenis, en geloven in Christus (Hand. 2:30), zo zal Hij, de Heere, Zich ook van Zijne zijde tot hem keren, Zich zijner ontfermen, zodat alle ellende op eens eindige; en hij bekere zich tot onzen God, opdat zijne zonde worde uitgedelgd (Hoofdstuk 44:22), want Hij vergeeft menigvuldiglijk 2) (Ps. 130:4, 7). Niemand zegge dan, dat zijne zonde groter is, dan dat ze hem zou kunnen vergeven worden (Gen. 4:13).

Deze zaligmakende bekering is niet een daad van de wedergeborene, waartoe hij uit zich zelven komt. Deed de H. Geest niets dan een zondaar wederbaren dan zou er niet van zelf wederkering uit volgen. Zelfs mag niet gezegd worden, dat wel de Heilige Geest de wedergeborene roept, maar de ware wedergeborene en geroepene nu dan toch uit zich zelf komt. Want al zulke voorstellingen doen te kort aan de eer van het werk van de Heiligen Geest.

En daarom staat ook hier duidelijk op de voorgrond, dat, gelijk op de gehele linie van het genadewerk, de H. Geest steeds de eigenlijke Werker is, zo ook op dit punt de eigenlijke werking van de Heiligen Geest uitgaat. Beschouwt, bewondert en eert men dus het werk van de Heilige Geest, dan moet men ter dege bekennen, dat er een werk van de Heiligen Geest in de wedergeboorte, een werk van de Heilige Geest in de roeping, maar ook zeer zeker een werk van de Heiligen Geest is in de eigenlijke bekering.

Ook hier wordt gewezen op het vlieden van de zonde en het afstand doen van de ongerechtigheid en het zich wenden tot de Heere God. Met één woord op het afsterven van de ouden en de opstanding van de nieuwen mens. Door de zonde bewandelt de mens een weg, die van God afvoert en uitloopt op eeuwige ellende, en zijn de gedachten van de mens gericht, niet op hetgeen God wil, maar op wat het eigen ik wilt En de ware bekering bestaat hierin dat de mens door de werking des Geestes weer leert wandelen op de weg, die tot eeuwig heil voert, dat zijn wil overgebogen wordt tot Gods wil, zijne gedachten gericht worden op hetgeen God, de Heere, in Zijn Woord en Getuigenis vraagt.

Wat bemoeien zich sommigen met te bepalen, wie in de bekering het eerst beginnen moet: God of de mens? God zegt tot de nog onbekeerden mens: Begin gij eerst, bekeer u! en als de mens begonnen heeft en zich bekeert, dan laat God hem gevoelen, dat hij nooit zou bekeerd zijn, indien God niet begonnen ware met hem te bekeren. Het is hiermede als met de ontvangenis van een mens. Wie bepaalt het gewichtige ogenblik, waarin gezegd kan worden: Er is een mens! Niemand weet het, niemand kan het bepalen. De geboorte is zienlijk, niet de ontvangenis, zo is ook de wedergeboorte te zien, en niet de haar voorafgaande ontvangenis. Daarom roepen de predikers van Gods woord de mens toe: Bekeer u! maak uit de waarheid, dat God de bekering in u moet beginnen, geen oorkussen voor uwe traagheid, om er de doodsslaap op te slapen. Begin, en dan zult gij zien dat God in u begonnen heeft, alvorens gij begonnen zijt en beginnen kon. Begin en antwoord op de roepstem van God: Bekeer u, door te zeggen: Bekeer mij, Heere! en gij zult bekeerd zijn; want zo iets kunt gij niet met uw hart bidden, zonder reeds door God bekeerd te zijn. Deze waarheid is ene van de vele verborgenheden der Schrift, waarover veel kan gesproken worden, zonder ze te verstaan. Wie ze verstaan wil, die moet er in handelen, en alzo de zaak ondervinden. Ja, wat kent men eigenlijk goed, dat men niet door eigene ondervinding kent? .

Menigvuldig vergeven, is tot troost gezegd van de zondaar, die op niets andere dan op menigvuldige zonden kan wijzen. Maar hoe velen en hoe groot de zonden ook zijn mogen, als er door Zijn Woord en Geest, door Zijne genademiddelen, een zondaar zich tot de Heere bekeert, zullen alle zonden als achter Zijn rug worden weggeworpen, verzoend, en bedekt met het bloed van Emmanuel. Al is de zonde nog zo groot, de genade Gods is nog immer overvloediger.

Maar afstand doen van uwe wegen, en uwe gedachten laten varen, moet gij, en u dan Mij en Mijn woord onverdeeld overgeven, zo het tot vergeving en verlossing zal komen, anders is ‘t onmogelijk: want Mijne gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uwe wegen zijn niet Mijne wegen, spreekt de HEERE.

Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijne wegen hoger dan uwe wegen, en Mijne gedachten dan ulieder gedachten; gij zult Mij toch niet willen dringen, om de Mijne tegen de uwe in te ruilen, en u te helpen op de wegen, die gij gaat, en naar de gedachten, waarmee gij vervuld zijt.

De gedachten Gods zijn de onze niet, noch ten opzichte van de inhoud, noch ten opzichte van haar doel, noch ten opzichte van hare werking. De onze zijn op zonde gevestigd, de Zijne op zaligheid; de onze zijn ijdel, de Zijne worden door Zijne scheppend woord tot daden. Zo zijn ook onze wegen niet Gods wegen; onze wegen zoeken geluk, de Zijne ware zaligheid, de onze zijn onzeker, en missen het doel, de Zijne zijn vast en bepaald, en bereiken wat zij wensen. Denken wij aan de lotgevallen, aan de plannen, aan de proeven door de mens zelven gekozen, om zich te rechtvaardigen en te zaligen-altijd wordt er ene hemelsbrede kloof gevonden tussen Gods wegen en de onze.

Doch beproeft het omgekeerd, ruilt uwe gedachten en wegen tegen de Mijne, en spoedig zult gij u bewust worden, dat Ik Mijne gerechtigheid nabij gebracht heb, en Mijn heil niet vertoeft (Hoofdstuk 46:13). Want, om de zekere werking van Mijn woord u door ene gelijkenis voor te stellen, gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt, en derwaarts niet aanstonds wederkeert, zich niet dadelijk in dampen oplost (Job 36:27 vv.), om nieuwe regen- en sneeuwwolken te vormen; maar eerst volgens het doel der zending, doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij voortbrenge en uitspruite, en in de vrucht van de oogsttijd zaad geve dan zaaier, en brood de eter, als waartoe zij van God zijn gegeven (Gen. 8:22. Ps. 104:13 vv.).

Alzo zal Mijn woord, dat uit Mijnen mond uitgaat, als een bode, dien Ik met ene bepaalde opdracht heb uitgezonden (Hoofdstuk 8:8. Ps. 107:20; 147:15 vv.) ook zijn, geen blote klank, die in de lucht vervliegt, en gene dode letter, die in een boek begraven ligt, gelijk uwe gedachten zijn; het zal, daarentegen, terwijl het ‘t leven van zijn eigen oorsprong, van de levenden God en de volmacht van zijnen Zender, van de Heere des hemels, in zich draagt (Hebr. 4:12), niet ledig, niet zonder enige uitwerking gehad te hebben, tot Mij wederkeren. Het kan niet op de weg door natuur en mensenwereld, dien het doorloopt, verstijven tot iets, dat losgerukt is van de persoonlijkheid van de Zender, of tot ene werking worden, afgescheiden van de invloed van hare oorzaak. Het zal niet te vergeefs zijn, maar voordat het van zijnen weg weer tot Mij komt, zal het doen, zal het in zijn gehelen omvang en tot op elke bijzondere lettergreep (MATTHEUS. 5:18) volbrengen, hetgeen Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zende 1) zij het tot zegen of tot straf, het zal zich altijd werkzaam betonen met zeker gevolg.

De wil van God, die in Zijn woord concreet en verstaanbaar wordt, is de uitdrukking van Zijn wezen, en gaat daarin weer op, zodra die vervuld is. De gekozene beelden zijn schoon: gelijk sneeuw en regen de medeoorzaken zijn en dus ook van het genot des gezaaiden (volgens de grondtekst toch is in vs. 10 liever te vertalen: "en geeft zaad om te zaaien en brood om te eten, " hetwelk dan niet op de aarde, maar evenzeer op sneeuw en regen slaat), zo wordt door het woord uit Jehova’s mond de grond en bodem der mensenharten week gemaakt, en dit woord schenkt de profeet, die de zaaier gelijk is, het zaad, dat hij uitstrooit,

en brengt brood met zich, dat de zielen voedt; want brood is ieder woord, dat uit de mond Gods uitgaat. (Deut. 8:3).

Niemand hoort het woord van God zonder dat het uitwerking heeft; nu eens is het regen de sneeuw, d. i. vochtig en vruchtbaarmakend druppelt het in de harten der mensen, nu eens ligt het lang, als door winterkoude gebonden, op het geweten om eerst in latere dagen de kiem, die onder zijne bedekking ontspruit, als in de lente te ontvouwen.

Het Woord Gods wordt hier derhalve vergeleken bij een bode, die zijn last volbrengt. Deze bode komt niet te vergeefs weer. Hij zal eenmaal aan zijn groten Zender verslag geven. En welk een verslag? Dat deze Hem verwierp, en gene Hem geloofde. Het Woord Gods, het Evangelie der zaligheid zal blijken aan de eindpaal der eeuwen voor de een een reuke des levens ten leven te zijn geweest, en voor de ander een reuke des doods ten dode.

Wat Ik hier van het woord, dat uit Mijnen mond gaat, in ‘t algemeen gezegd heb, dat is voornamelijk waar van het woord omtrent uwe verlossing en Zions verheerlijking (Hoofdstuk 44:22; 46:13), het zal niet ledig tot Mij wederkeren (46:10 vv. reeds in Hoofdstuk 41:19; 44:23; 49:13 en 52:9 is te kennen gegeven, in blijdschap, en dus niet in angstig haasten (Hoofdstuk 52:12), zult gijlieden uit uwe gevangenis (Hoofdstuk 48:20) uittrekken (Hoofdstuk 51:11 11), en niet zo, dat gij u op de weg door allerlei hindernissen en moeilijkheden moet doorworstelen, maar met vrede zult gij voortgeleid worden. De bergen en heuvelen zullen, wanneer gij in hun nabijheid komt, geschal maken met vrolijk gezang voor uw aangezicht, en a) alle bomen des velds zullen de handen samenklappen, omdat zij weten, dat met de heerlijke vrijheid der kinderen Gods ook hun bevrijding van de dienst der vergankelijkheid komt, waarnaar reeds lang is verlangd (Rom. 8:19 vv.).

1 Kron. 16:33.

Voor enen doorn zal in de woestijn, door welke de feestelijke optocht naar Zion gaat, een dennenboom opgaan, voor enen distel zal een mirteboom opgaan, en het wonderbaar veranderen der wereld bij de blijde terugkomst van Zijne verlosten (Hoofdstuk 35) zal de HEERE wezen tot enen naam, die Hem tot blijvende eer verstrekt, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden. 1)

Zulk een naam in de naam Heiland, zulk een teken is het kruis. De uittocht Israël’s uit het rijk des satans is geestelijk aangevangen door Christus dood en opstanding, en zal lichamelijk voltooid worden bij Zijne wederkomst in heerlijkheid.

In dit alles zal God verheerlijkt worden. Het zal Hem zijn tot een Naam, door welken Hij zal worden gekend, gevreesd en geprezen, en Gods volk zal daardoor worden aangemoedigd. Het zal zijn tot een eeuwig teken van Gode gunst jegens hen, waarbij zij vergewist worden, dat, het mocht er voor een tijd wat donker uitzien, het nimmer zal worden uitgeroeid. Het verbond der genade is een eeuwig verbond, want zijne tegenwoordige zegeningen zijn tekenen van eeuwige. HOOFDSTUK 56.

VERMANING TOT GODZALIGHEID. BESTRAFFING VAN STOMME HONDEN.

VIII. Vs. 1-8. Over de vorige rede verspreidde de gelijkenis van onzen Heere in MATTHEUS. 27:1 vv. het nodige licht, zo, dat eerst de uitnodiging aan de eerst geroepene gasten: "Komt tot de bruiloft" tot uitvoering kwam, terwijl het gedrag dier gasten en de gevolgen van hun gedrag buiten aanmerking bleven. Hier wordt het oog gevestigd op de godvruchtigen uit de Heidenwereld en op de gesnedenen uit de Joden, waarbij wij het woord van Christus tot de ongelovige Joden in MATTHEUS. 21:43 kunnen aanhalen: het Koninkrijk Gods zal van u worden weggenomen en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt.

Alzo zegt de HEERE tot het Israëlitische volk, zo als het aan het begin van de Nieuw-Testamentische tijd zal zijn: Bewaart het recht door de voorschriften der wet naar uw geweten te betrachten, en doet gerechtigheid, brengt vruchten voort der bekering waardig: want Mijn heil is thans, nu Hij verschijnen zal, die verstandig zal handelen en de schuld zal betalen (Hoofdstuk 52:13 vv.), nabij om te komen, en Hij moet een volk vinden, dat het recht liefheeft, en Mijne gerechtigheid, 1) de vervulling van hetgeen Ik door de geschonkene beloften op Mij heb genomen (Hoofdstuk 46:13), is nabij, om geopenbaard te worden, en alsdan wil Ik een volk voor Mij zien, dat ook de gerechtigheid doet en uit godvruchtigen bestaat.

Er is ene wettelijke nauwgezetheid, die uit kennis van eigen zonde en ellende, en uit honger en dorst naar Gods genade en de ware gerechtigheid voortvloeit. Zij wordt door de profeet verlangd, opdat Gods vergeving en genade ingang vinde (Hoofdstuk 1:16 vv. 40:3 vv.); daartoe roept ook Johannes de Doper op (MATTHEUS. 3:8), in dien toestand van boetvaardigheid waren die godvruchtige mannen uit alle volken, die onder de hemel zijn, welke in Hand. 2:5 vermeld worden.

In dit vers wordt tweemaal van gerechtigheid gesproken. Eerst ten opzichte van de gelovige, en ten tweede ten opzichte van God. Onder de eerste hebben wij te verstaan, het opvolgen van de ordinantiën Gods, het houden van het verbond. Onder de tweede, die welke God geopenbaard heeft in Christus Jezus, tot zaligheid en verlossing van Zijne kinderen en gunstgenoten. Waar door de rechtvaardigheid der wet de zondaar zich verdoemlijk leert vinden, daar ondervindt hij dat hij door de gerechtigheid, die het Evangelie verkondigt, volstrekt behouden is.

Welgelukzalig is de mens in allen volke (Hand. 10:36), die zulks doet, wat Ik dadelijk nader als het door Mij geëiste bewaren van recht en doen van gerechtigheid zal aanwijzen, en des mensen kind, ook onder de Heidenen, die vreemdelingen zijn en buiten het burgerschap van Israël (Efeze 2:12), dat daaraan vasthoudt, om ook in zijn gehele gedrag te openbaren, waarop het bij ene godvruchtige, gerechtigheid-minnende gezindheid hoofdzakelijk aankomt. Gelukzalig hij, die in de eerste plaats de Sabbath houdt, zodat hij dien niet ontheiligt, 1) en die ten tweede zijne hand bewaart van enig kwaad tegen zijnen naaste te doen; zulk een is Mij aangenaam en zal Mijn zegen deelachtig worden (Hand. 10:35. Luk. 3:8 vv.).

De heiliging van de Sabbath wordt hier genomen voor de ouderhouding van de eerste tafel der Wet, en het "zijn hand bewaren" voor de onderhouding van de tweede tafel.

En de vreemde, die naar zijne afkomst tot een heidens volk behoort (Hoofdstuk 14:1 1), maar zich tot de HEERE gevoegd heeft (vgl. het gezegde over de proselieten bij Lev 17:9), spreke niet, wanneer de tijd daar is, waarop Mijne gerechtigheid wordt geopenbaard, zeggende: De HEERE heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden, en laat Mij zeker geen deel hebben aan de zegen, die dit volk is bereid, dewijl ik niet lichamelijk tot Abrahams zaad behoor, en de gesnedene, 1) die, door de misvorming, aan hem geschied, volgens de wet in Deut. 23:1, niet eens als proseliet mag worden aangenomen, zegge niet: Ziet, ik ben een dorre boom, ik ben niet alleen onbekwaam gemaakt om kinderen te telen, maar door de uitsluiting uit het rijk Gods ook in geestelijken zin veroordeeld, om zonder levenskracht en vruchtbaarheid te blijven, om eindelijk afgehouwen en in het vuur geworpen te worden (MATTHEUS. 3:10).

In dit vers wordt van tweeërlei personen gesproken, die naar Gods wet, aan Mozes gegeven, niet in de tempel mochten komen, noch zich om dien toestand bij de gemeente voegen: de heidenen en de gesnedenen.

Onder de gesnedenen hebben we hier niet, gelijk sommigen menen, alleen te verstaan Heidenen, maar ook Joden, die in Babel in dien toestand waren gebracht.

Dezulken ontvangen nu de heerlijkste beloften: deze belofte inzonderheid, dat de grenzen der wet uitgezet zijn, zodat, wanneer zij werkelijk de Heere leren vrezen en dienen, noch hun heidense afkomst, noch hun lichamelijke toestand hinderpalen behoeven te zijn, om te vrezen dat zij geen toegang hebben tot de gemeente des Heren, of, dat, gelijk op lichamelijk gebied, zij ook op geestelijk terrein aan dorre bomen gelijk zouden wezen.

De Heere zegt het in dit vers, dat onder het Evangelie er geen onderscheid is tussen Jood en Heiden, Barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, man en vrouw.

Want alzo zegt de HEERE van of tot de gesnedenen, die Mijne inzettingen waarnemen (vs. 2). en die Mij daarom aangenaam zijn (Hand. 10:35), namelijk: die Mijne sabbatten houden, en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust heb, en vasthouden aan Mijn verbond, dat aangrijpen en het koninkrijk der hemelen geweld aandoen (MATTHEUS. 11:12);

Ik zal hen ook in Mijn huis, in de tempel, en binnen Mijne muren, de muren der heilige stad ene plaats geven, waar zij mogen blijven, en in het boek, waarin Zions kinderen geschreven zijn, enen naam geven, beter dan der zonen en dan der dochters, die slechts naar het vlees Mijne kinderen zijn, en op hun burgerrecht in Israël zich beroemen, daar zij bij zich zelven spreken: Wij hebben Abraham tot enen vader (MATTHEUS. 3:9), enen eeuwigen naam (Openbaring 3:5) zal Ik een ieder van hen geven, een naam, die niet uitgeroeid zal worden,
terwijl daarentegen de naam van die zonen en dochters zal vergaan, zodat zij een dorre boom zijn (MATTHEUS. 21:19. Luk. 12:1 vv.).

Hij zal ze hun geven in Zijn huis en binnen Zijne muren, daar zullen zij een plaats hebben, zullen er geplant worden om te groeien en wortelen te schieten. Daar zullen zij wezen alle de dagen huns levens (Ps. 27:4). Zij zullen er inwonen in gemeenzaamheid met God, gelijk Anna, die nacht noch dag uit de tempel week. Daar zullen zij een naam hebben, een naam van wege het goede voor God, een goed en godvruchtig volk te zijn is een naam, beter dan die van zonen en dochters. Onze gemeenschap met God, ons deel aan Christus, ons recht tot de weldaden van het Verbond en onze hope op een eeuwig leven zijn de dingen, die ons in Gods huis een gezegende plaats, een gezegenden naam geven.

Geestelijke zegeningen zijn onuitsprekelijk beter, dan die van zonen en dochters.

En de vreemden, de kinderen der vreemden (Efeze. 2:12), die zich tot de HEERE voegen om Hem te dienen (vs. 3), en tot Hem komen, omdat zij geleerd hebben de naam des HEREN lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn, zonder enige aanspraak te durven maken, Zijne kinderen te heten (vs. 4; Luk. 15:19); al wie de sabbat houdt, dat hij dien niet ontheiligt, en die aan Mijn verbond vasthouden;

Die zal Ik ook, zonder de besnedenen uit te sluiten, brengen tot Mijnen heiligen berg, waarop de tempel staat, en Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis, terwijl Ik ook hun gebed verhoor (Hand. 8:27 vv. 10:4 vv.). Hun brandoffers en hun slachtoffers, waarin zij zich aan Mij ten eigendom overgeven, zullen aangenaam wezen op Mijn altaar 1) zullen als een lieflijke reuk tot Mij oprijzen; (Gen. 8:21) want a) Mijn huis zal voortaan, daar de grenzen, die ‘t oude Verbond had opgericht, neergevallen zijn, een bedehuis genoemd worden voor alle volken, gelijk Salomo dat reeds bij de inwijding van de door Hem opgerichten tempel heeft vooruitgezien (1 Kon. 8:41 vv.).

MATTHEUS. 21:13. Mark. 11:17. Luk. 19:46.

Drie dingen belooft de Heere hier aan de gelovigen uit de Heidenen, én dat zij tot zijn heiligen berg zullen komen, Zijne gemeenschap zullen genieten, én dat Hij hun vrede en blijdschap zal geven, want Hij zal hen verheugen, en eindelijk dat Hij hun offeranden zal aannemen, waar Hij zelf hen bewerkt om Hem die offeranden te brengen. Die offeranden, die blijken van het Gode dankbaar zijn, zullen Hem aangenaam zijn.

De Heere HEERE, die door Zijne uitnodiging (Hoofdstuk 55) de verdrevenen (Hoofdstuk 11:12), de verlorene schapen van Israël (MATTHEUS. 9:36; 15:24) vergadert, daar Hij bij de godvruchtige Joden uit alle landen der aarde (Hand. 2:5) tevens de godvruchtige Jodengenoten (Hand. 6:5; 13:43) voegt, en ook de gesnedenen niet uitsluit (vs. 1-7), spreekt: Ik zal tot hem nog meer vergaderen, nevens hen, die reeds tot hem vergaderd zijn, Ik zal Mij met het Evangelie onmiddellijk tot de heidenwereld wenden (Joh. 10:16. Hand. 11:20 vv. 13:46 vv.), en ze tot ene kudde met Israël doen worden.

De eerstelingen zullen gevolgd worden door een grote menigte. Nevens de verdrevenen Israël’s zullen uit de Heidenen tot hen die reeds aanvankelijk zijn toegebracht, velen

toegevoegd worden, die eveneens in de Heere, de God van Israël, zullen geloven, en voor wie het Evangelie der zaligheid, in waarheid een reuke des levens ten leven zal wezen.

IX. Vs. 9-Hoofdstuk 57:21. Met vers 8 eindigt het troostwoord voor de vreemdelingen en de gesnedenen, en met vs. 9 tot en met Hoofdstuk 57, treedt de Profeet bestraffend op tegen het volk Israël's, tegen de herders en de oversten. Hij waarschuwt dat hun gewetenloosheid en zedeloosheid hun ten verderf zal zijn en hun ten ondergang zal brengen. Heeft de Profeet in de vorige verzen de lieflijken klank van het Evangelie-woord doen horen, hier laat hij de donder der wet vernemen en vertoont aan zijn volk de schrik van Horeb.

Van dien tijd echter, dat de Heere dit Zijn woord ten uitvoer legt, geldt van dat Israël, dat zich niet tot de kudde van de goeden Herder heeft laten verzamelen, maar zijn hart verstokt heeft, dit woord: Al gij gedierte des velds komt, om deze uwe schapen te eten, die nu zonder meester zijn en aan het verderf ten prooi zijn overgegeven (Jer. 12:6-9). Ja, al gij gedierten in het woud! komt en eet MATTHEUS. 24:28).

De schapen van Gode weiden zullen tot schapen der slachting gesteld worden. De heidenen worden hier opgeroepen, eerst met de naam van gedierte des velds en daarna met dien van gedierte van het woud, om Israël te verdrukken van wege zijn zonde en ongerechtigheid.

Hun wachters, de wachters van deze aan het verderf overgegevene schapen, de Schriftgeleerden en Farizeeën, die op de stoel van Mozes zitten (MATTHEUS. 23:2), zijn allen in openbare tegenspraak met hun titel en roeping, daar zij toch zieners heten en het moesten aanzeggen, wanneer de morgen der zaligheid aanbrak (Hoofdstuk 21:6 vv.); zij zijn blind (MATTHEUS. 15:14; 23:13 vv. 2 Kor. 3:14 vv.), zij weten niet (1 Kor. 2:7 vv.); zij allen zijn stomme honden; de Heere had hun het ambt van schaapherdershonden (Job 30:1) bij Zijne kudde gegeven, maar Zij kunnen niet bassen, niet door blaffen de naderenden wolf verjagen; zij zijn slaperig, dromers in plaats van zieners, Zij liggen neer, zij hebben het sluimeren lief in plaats dat zij waken.

En deze honden welgevoed en gemest, zijn sterk van begeerte naar aardse bezittingen en wellusten, zij kunnen niet verzadigd worden, hoewel zij zich reeds zo goed hebben verzorgd (MATTHEUS. 23:14). Ja het zijn herders, om ze nog van ene andere zijde te doen kennen, die niet verstaan kunnen, die er geen verstand van hebben om de kudde op de rechten weg te leiden; zij allen keren zich naar hunnen weg, ieder laat de kudde dwalen (Hoofdstuk 53:5), en heeft, in plaats van aan algemeen welzijn te denken, slechts zijn eigen voordeel op het oog; elk een keert zich naar zijn gewin, elk uit zijn einde 1) allen van de hoogsten tot de laagsten, alle rangen der priesters, zien slechts op hun eigen belang (Luk. 16:14).

Beter: alles op eens. Henry tekent juist aan: hebben is hun doelwit en zo dat zij niets verliezen en niets ontberen dat er te krijgen is.

Komt herwaarts zeggen zij, want zij weten niets anders te doen dan te eten en te drinken: Ik zal wijn halen en wij zullen sterken drank zuipen; en de dag van morgen zal zijn als deze,

alle dagen zullen wij een gemakkelijk en vrolijk leven hebben (Luk. 16:19), ja, groter, veel treflijker zal het zijn, iedere dag zal het nog lustiger toegaan.

Ziedaar de hoofdmisdaad van Juda's oversten: zwelgzucht, schandelijke overdaad en brooddronkenheid. De uitgelezen weelde, die zo ontwijfelbaar het kenmerk is van een zedenbederf, dat nu gene perken meer kent. En dit alles, gepaard met de schandelijkste zorgeloosheid, zonder bekommering voor de gevolgen van zulk ene handelwijze, zonder enig voornemen van verbetering, opzettelijk en hardnekkig!

Hoe menigeen in iedere tijd der kerk zou hier zijn eigen beeld kunnen onderkennen. Zullen wij niet ernstig de groten Herder der schapen bidden, ons herders te zenden naar Zijn eigen hart, om ons te voeden met kennis en verstand, opdat wij ons mogen verblijden in Zijnen heiligen naam, en dat dagelijks gelovigen aan de kerk worden toegevoegd? Zo zij het, Heere Jezus, Gij goede en opperste Herder der schapen).

HOOFDSTUK 57.

GOD WIL DE WEERSPANNIGEN STRAFFEN, de BOETVAARDIGEN VREDE SCHENKEN.

De rechtvaardige komt om, terwijl de oversten en leidslieden hun eigene lusten navolgen en in weelde voortleven, ja, bezwijken zelfs onder de macht en verdrukking der onrechtvaardigen, en er is niemand, die het ter harte neemt, wat aanklacht en dreiging Gods in dat vroege wegsterven der rechtvaardigen vóór de tijd ligt (Ps. 12:2. Micha 7:1), en de weldadige lieden worden weggeraapt, zonder dat er iemand op let, wat dat te betekenen heeft, namelijk dat er iets ontzettends door wordt aangekondigd, waarvoor die godvrezenden moeten bewaard blijven, dat de rechtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad.
1)

De Profeet had bij het voorgaande hoofdstuk de wachters aan onwetendheid en onverstand schuldig verklaard, hier toont hij de algemene domheid en gevoelloosheid van het volk insgelijks aan, en geen wonder dat zij zo gans onbezonnen waren, daar hun wachters, die hen tot nadenken moesten hebben opgewekt, niet beter waren.

Dit getuigt tegen de gevoelloosheid en het ernstig nadenken van het volk. Tegenover de goddeloze in de laatste verzen van het vorige Hoofdstuk, spreekt God hier van de rechtvaardige, de waarlijk godvrezende, die, zich kwellende over de ongerechtigheid der mensen, omkomt. Maar zo diep verdorven is de toestand van het volk, dat men er niet op let, dat God een bidder voor land en volk wegneemt en weggenomen heeft. Niemand let er op dat daarmee het verderf van het land verhaast wordt. De rechtvaardigen toch zijn de kurken, waarop land en volk drijven. Toen Lot uit Sodom was, werd de stad verwoest. Als eenmaal de laatste schoof zal binnengehaald zijn in de hemelse voorraadschuren, zal de aarde als door vuur gereinigd worden.

Hij zal ingaan in de vrede, hoewel hij uitwendig schijnt om te komen; zij zullen rusten, hoewel zij veel moeten lijden, op hun slaapsteden, sluimerende, totdat de volkomen zaligheid na de gerichten Gods zullen verschenen zijn, een iegelijk die in zijne oprechtheid gewandeld heeft, allen, die de enig waren weg in waarheid gekozen en ondanks allen tegenstand bewaard hebben.

Zo Hizkia (2 Kon. 20:19) en Jozua (2 Kon 22:20) ook Luther. Het is bekend hoe menigmaal die man Gods van het naderend gericht sprak, doch te voren wenste te sterven. De kerk heeft onze plaats tot een klaagzang gemaakt: Ecce, quomodo moritur Justus (zie hoe de rechtvaardige sterft enz.), en denkt bij dien Rechtvaardige aan de Gekruisigde, bij de "weldadige (of "heilige") lieden, aan Zijne Apostelen en de martelaars. Jammer dat het heerlijke gezang zo onbekend is geworden.

Doch nadert voor de rechterstoel van Mijn heilig woord, opdat Ik uw vonnis uitspreke en u voor ogen stel van wat karakter gij zijt, nadert gijlieden hier toe, gij, die, nadat de

rechtvaardigen zijn weggenomen, van het volk der Joden zijt overgebleven, gij kinderen der huichelaarster, der wichelares! gij overspelig zaad, en gij die hoererij bedrijft!

Door deze verdere aanspraak karakteriseert de profeet degenen, die voor Gods rechterstoel geroepen zijn, in hun hoofdtrekken. Zij zijn ene tegenoverstelling tegen dat overblijfsel, dat zich bekeerd heeft (Hoofdstuk 6:13); en in de Nieuw Testamentische verbondsgemeente is overgegaan, zij staan dus tegen Gods wezenlijke kinderen en Ahrahams waarachtig zaad (Rom. 9:6 vv.) over. Zij zijn kinderen der huichelaars, het overblijfsel dier ongelovige gemeente des Ouden Testaments, welke, in plaats van te bestaan uit enkel profeten, die met de Geest Gods vervuld waren en uit enkel door de Heere geleerde discipelen der waarheid, waartoe zij was geroepen, door haar ongeloof allerlei heidense bijgelovige gewoonten en kunsten (Deut. 18:9 vv.) tot haar handwerk maakte, En het daarom ten laatste nog verder bracht dan de Heidenen zelf (Hand. 8:9 vv. : 13:6 vv Zij zijn ene tegenstelling tegen Abraham's zaad en Sara's kinderen, wier wonderbare oorsprong uit een zo lang onvruchtbaar gebleven echt in Hoofdstuk 52:2 tot hare verheerlijking op de voorgrond wordt gesteld. Zij zijn schandelijke vruchten van een echtbreker en ene hoer, aan wie de verbondsbreuk en afval van God aan de ene, en de vrouw Jezebel, die Gods knechten verleidt, om hoererij te bedrijven en afgodenoffer te eten, aan de andere zijde het aanzijn hebben gegeven (Openbaring 2:20). Ook onze Heere noemt in MATTHEUS. 12:39 het ongelovige Joodse volk een boos en overspelig geslacht. En dit geslacht, dat is voortgekomen uit de afval van de Engel des verbonds (Mal. 3:1). dien zij verworpen hebben, uit de loochening en verloochening van Christus (1 Joh. 2:22. Hand. 3:13 vv. en de overgave aan die gezindheid, die altijd de Heiligen Geest wederstaat en Gods profeten doodt (Hand. 7:51 vv.) is dan inderdaad als een droesem overgebleven in diegenen, van wie het woord in 2 Kor. 3:14 vv. gezegd is.

Doch over wie maakt gij u lustig? Over wie spert gij de mond wijd open en steekt de tong lang uit, om te honen? (Ps. 22:8 vv. 35:21), naardien ook de heiligen, de profeten, wijzen en Schriftgeleerden, die Hij tot u gezonden heeft (MATTHEUS. 23:34 1), en gij zulke mensen niet meer onder u hebt, om aan hen uwen moedwil te plegen? Zijt gij niet kinderen der overtreding of, des afvals, een zaad der valsheid, niet meer het Israël Gods (Gal. 6:16), maar Israël's uitvaagsel.

Die geheel op de wijze van uwe vaderen in dezen tegenwoordigen tijd hittig zijt naar uw overspelig hart, in de eikenbossen onder de Terebinthen onder allen groenen boom, waar de heidense afgoden gediend worden (Deut. 12:2), op ene wijze, die de boze lusten bevredigt; slachtende offeranden aan de afgoden (Jer. 19:5. Ezechiël. 16:20 vv. 23:39), de kinderen aan de beken, onder de hoeken der steenrotsen. Gij ontheiligt de verborgen rotskloven door afschuwelijken moord, de schaduwrijke terebinthenbossen door gruwelijke ontucht.

De Terebinthen waren gewijd aan Asteroth of Astarte, en onder of bij die bomen werd de gruwelijkste, zinnelijke afgoderij gepleegd. Verder spreekt de Profeet van kinderen slachten of kinderen offeren zoals de oude Kanaänieten, deden en in vs. 5 van de gladde (stenen) der beken, een onderdeel van de Baälsdienst. Aan allerlei zonden en gruwelen, aan allerlei afgoderij maakte Israël zich derhalve schuldig.

Aan de gladde stenen der beken, die gij tot gedenktekenen of beelden van afgoden maakt, is uw deel, in plaats van de levenden God, dien David en andere vromen tot hun deel zich verkoren (Ps. 16:5; 73:26. Klaagt. 3:24); die, die zijn uw lot 1); ook stort gij voor deze drankoffer uit aan de altaren, gij offert hun spijsoffer! Zou Ik Mij over deze dingen troosten laten? Zou Ik Mij laten diets maken, dat die de afgoden bewezen dienst Mij bedoelt, en bij Mij zelven denken: Ik zal ‘t Mij laten welgevallen; zij zijn toch op hun wijze vroom?

Deze woorden worden verschillend opgevat. Sommigen menen, dat hier de afgoderij verder wordt getekend, en dat de zaak verder moet verklaard worden uit de dwaasheid der heidenen, die ook stenen als goden dienen, en afbeeldingen van gewaande godheden uit steen gemaakt hebben. Daar echter het woord "steen", in het oorspronkelijke niet wordt gevonden en alleen door onze overzetters ter opheldering van de zin is ingevuld, vertalen het anderen: "in de gladdigheden des dals zal uw deel zijn, die, die zullen uw lot zijn. " Dan zal hier tussen beide ene bedreiging komen, die het lot en het deel der afgodendienaars zou wezen in de gladdigheden des dals, dat zij als het ware in een diep en glibberig dal zouden worden neergestoten, om geheel verpletterd te worden.

Gij stelt in uwen lust tot de afgoden (vs. 5. Ezechiël. 23:20) uw leger, waarop gij u vleselijk met hen wilt vermengen, op enen hogen en verhevenen berg, waar hun beelden en altaren staan; ook klimt gij derwaarts op, om slachtoffers te offeren, ten einde hun gunst te verwerven.

En achter de deur en posten, in plaats van aan de deur en op de poster, volgens Deut. 6:9; 11:20, zet gij uw gedenkteken. Van het woord: Hoor Israël! de Heere onze God, is een enig Heere, en, gij zult de Heere, uwen God, liefhebben met uw ganse hart (Deut. 6:4 vv.), wilt gij niets meer weten, en het wordt door u als ‘t ware in een hoek gesmeten. Want 1) van Mij wijkende als ene vrouw, die met haren wettigen man niets meer te doen wil hebben, ontdekt gij u, ontbloot gij u op onbeschaamde wijze, en klimt op de aan de afgoden gewijde hoogten; gij maakt uw leger wijd, zodat zeer vele boeleerders tegelijkertijd bij u plaats hebben, en maakt u een verbond met enigen uit hen, u de enen na de anderen overgevende (Ezechiël. 16:23 vv.); gij hebt hun leger lief 1) in elke plaats 2) die gij ziet; nooit zijt gij verzadigd, zodat gij altijd weer bij hen zoekt te komen.

De kleuren, waarmee de profeet hier het boos en overspelig geslacht, dat hij op ‘t oog heeft, schildert ontleent hij aan het afgodisch drijven van Israël in zijnen tijd, en wel daar hij volgens de overlevering tot in het begin van Manasse’s regering leefde, onder wie het lang teruggehouden heidendom weer met alle macht te voorschijn trad en de maat der zonde vol werd (2 Kon. 21:9 vv. 23:26 vv.), uit de chronique scandaleuse van Israël’s godsdienstigen toestand onder dezen koning. De geschiedboeken des Ouden Testaments geven wel is waar slechts algemene berichten daaromtrent, doch zo, dat wij de bedoeling van het hier gezegde wel kunnen opmaken. Het is moeilijker om de trekken van het beeld elk in ‘t bijzonder van ‘t latere ongelovige Jodendom te verklaren, daar hiertoe ene nauwkeurige kennis van die geschiedenis en een diepere kennis van de dan te voorschijn tredende geestesrichtingen behoort, daar bovendien de tijd, waarop onze plaats doelt, nog niet ten volle gekomen is. In het volgende stelt de profeet voor, in welk een nauw verband met het boeleren van het

godvergetende Israël om de gunst der heidense afgoden, een boeleren staat met de heidense wereldmacht; en daar hij bij het ongelovige Jodendom het Servilismus en de kruiperij voor degenen, van wie het gebruik wil maken, geselt, gaat de profeet enigszins terug in de tijd van Achaz regering, onder welken hij eens zijne werkzaamheid had geopend. (Hoofdstuk 7:1 vv.) .

In het Hebr. staat eigenlijk hand (jad) en die betekenis past hier o. i. beter dan plaats. De Profeet spreekt er van hoe elk leger tot de bijslaap hun lief is, en elke hand, die hen wenkt hun aangenaam is, hoe dus elke gelegenheid wordt aangegrepen tot hoererij.

En gij trekt met olie, die gij als gave van eerbied wilt aanbieden (Hos. 12:2. Ezechiël. 23:41) tot de koning van Assyrië, en gij vermenigvuldigt uwe welriekende zalven tot hetzelfde doel, en gij zendt uwe gezanten verre weg (2 Kon. 16:10 vv.).

Nog ene andere zonde was er, waarvan zij beschuldigd werden, n. l. het stellen van hun vertrouwen op en het zoeken naar buitenlandse hulp en de bijstand van vreemden, zich in de vriendschap en gemeenzaamheid met Heidense mogendheden trachtende in te wikkelen.

Ga zijt vermoeid door uwe grote reis, van vermoeidheid kunt gij nauwelijks tot aan het einde komen; maar gij zegt niet: het is buiten hoop; door valse schaamte wacht gij u enige klacht te uiten; gij hebt het leven uwer hand gevonden, gij hebt verkregen, zo meent gij, wat u waarlijk tot geluk wezen zal, daarom wordt gij niet ziek. 1)

Dächsel verklaart "gij hebt een leven gevonden naar uwen lust en gij wordt dat niet moede, gelijk de mens moeilijk van zulk een leven afstand doet, al is het ook dat hij zelf bekennen moet, zich daar door ellendig en te schande te maken. v. d. Palm vertaalt: "zo lang ge uw hand nog roeren kunt, gevoelt gij gene smart, " en tekent bij ‘t gehele vers aan: "Wij vinden hier der Joden hardnekkigheid en het aankleven hunner afgoderij; hoe slecht zij er zich altijd ook bij bevonden hadden, zij wilden die echter niet verlaten en hun dwaling niet bekennen, zo lang zij zich slechts met een enkelen straal van voorspoed konden vleien. Dit wordt hier onder twee zinnebeelden voorgesteld; het eerste van iemand, die op een doolweg reeds tot vermoeienis toe heeft gewandeld, en nochtans dien blijft volgen, en, tegen alle overtuiging aan, steeds volhoudt; het andere van ene zieke, die al zijne smart en kwalen ontveinst, zo lang hij slechts een enkel lid zijner hand verroeren ken. " Umbreit: "gij vindt nog leven in uwe hand, daarom wordt gij niet ziek, " d. i. : wanneer gij nog slechts in staat zijt, ene hand te verroeren, richten zij zich telkens op nieuw op. Welke ene dwaze inspanning voor niets, ten verderve.

Dit is de toestand van de zorgelozen, onbekeerden zondaar, en daarom is juist zijn toestand zo gevaarlijk. Het leven in eigen hand vinden, zich zelf willen redden en gelukkig maken, niet willen erkennen, dat men ziek, dodelijk ziekte, onherstelbaar ziek, maakt juist de ellende van de zondaar uit.

Eerst dan als hij leert zeggen, ik ben reddeloos verloren, als hij zich geestelijk bankroet verklaart, is er verwachting van redding en zaligheid.

Maar voor wie hebt gij geschroomd, dat gij alle moeite doet en zo vele offers u getroost, om zijne geest te winnen, of gevreesd, alsof zijne ongunst het vreselijkste zij, dat er op de wereld is? want gij hebt gelogen, uzelven tot een plicht-vergeten verloochenaar van uw verbond met Mij gemaakt, en zijt Mijner, Wie gij rechtmatig toebehoort, niet gedachtig geweest; gij hebt Mij op uw hart niet gelegd, 1) maar Mij verloochend en vergeten. Is het niet, omdat Ik zwijg, en dat van ouds af, omdat Ik in Mijne lankmoedigheid zo lang het straffen heb uitgesteld, en u lankmoedig heb gedragen, en nochtans, ondanks dat sparen keert gij u niet tot Mij en vreest gij Mij niet? 2)

Dit wil zeggen, gij hebt niet ter harte genomen, dat gij met de Heere God hebt gespot, Zijn verbond verbroken. Alle de zonden, in de vorige verzen blootgelegd, waren door Israël niet betreurd. Zij hadden niet erkend, noch beleden, dat alle die zonden de eerste oorzaak waren van hun ellende en ondergang.

Hiermede wijst God er op, dat Israël in zijne zonde had volhard, hoewel Hij sedert lang had geroepen. Hij had in Zijn grote lankmoedigheld en taal geduld de zondaren verdragen en de zonde geduld. En daarom meende Israël, dat deze niet zo zwaar was.

Ik zal dan, wanneer de tijd komt, waarop Ik u zal bezoeken, uwe ingebeelde gerechtigheid bekend maken; Ik zal laten openbaar worden, wat zij in waarheid is, namelijk het tegenovergestelde van oprechtheid, en uwe werken, waarmee gij uzelven zoekt te helpen, in hun gehele nietigheid laten te voorschijn treden, dat zij u geen nut doen zullen.

Wanneer gij de om hulp roepen zult, zo laat diegenen, die van u vergaderd zijn, 1) de menigte uwer afgoden, die gij u tot helpers verkoren hebt, u redden; men zou toch denken, dat, daar er zo velen van deze zijn, en gij alles hebt gedaan, om hun vriendschap te verkrijgen, zij zich nu aan u zouden betonen goden te zijn en uw vertrouwen te rechtvaardigen; doch wat zal het zijn? De wind zal hen allen als kaf (Ps. 1:4) wegvoeren, de ijdelheid, daar zij in zich zelven niets zijn dan wind (Hoofdstuk 41:29), zal hen wegnemen. Maar a) die uit Israël gedurende de tijd, dat Ik het volk aan zijne eigen verkeerde wegen heb overgegeven (vs. 5 vv.), op Mij betrouwt, en Mijne uitnodiging in Hoofdstuk 55:1 vv. opvolgt, die zal het aardrijk, het land der belofte, erven, en Mijnen heiligen berg erfelijk bezitten, zodat hij nog vóór de laatste beslissing (Hoofdstuk 60:21) uit de gevangenis zal terugkeren en in Zion zal wonen.

Ps. 34:9.

In het Hebr. Kiboetsaïk. Letterlijk: uwe verzamelingen, uwe hopen. De Heere heeft hier op het oog inzonderheid de menigte der afgoden, tot wie Israël zich had gekeerd. En van deze afgoden wordt nu gezegd, dat de wind hen als kaf zal wegnemen, dat de ijdelheid, of het ijle hen wegraapt. Met andere woorden, dat ze ijdeler zullen blijken te zijn dan de ijdelheid zelf. Al de afgoden, al degenen, tot wie Israël om hulp had geroepen, zouden hen niet kunnen redden. Wie dan? Aan het slot van dit vers kondigt de Heere de enige en ware redding aan. Een slot, wat tevens de weg baant voor het tweede gedeelte van deze reden, waarin troost en

redding wordt aangekondigd voor degenen, die door de straf en ellende tot verootmoediging zijn gebracht.

Had tot nu toe de Heere Zijne roede opgeheven tot kastijding, in hetgeen nu volgt komt Hij met de balsem van Gilead om te helen de wonden, die Hij geslagen heeft.

En men zal, wanneer de tijd komt, dat Jakob's zonde ophoudt en geheel Israël zal zalig worden (Hoofdstuk 27:9. Rom. 11:26), zeggen, daar men zelf tot een zendeling geworden is voor zijn eigen volk: Verhoogt de baan, verhoogt de baan, berijdt de weg, neemt de aanstoot uit de weg Mijns volks, opdat het terugkere in zijn land (Openbaring 18:4)!

Deze is dezelfde uitdrukking, die wij in het eerste boek van deze redenen (Hoofdstuk 40:3 vv.) ontmoeten en die wij later ook in het derde boek zullen aantreffen (Hoofdstuk 62:10 zo als het daar aan het begin, later in het midden van het boek staat, zo komt het op de voor ons liggende plaats aan het einde van het tweede boek voor.

Want 1) alzo zegt de Hoge en Verhevene (Hoofdstuk 6:1), die in de eeuwigheid woont, wiens leven eeuwig duurt en die eeuwig Zich zelven gelijk blijft, en wiens naam heilig is, daar Hij zelf van alle onreinheid en onvolkomenheid der schepselen gescheiden, de volstrekt Reine en Goede is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, in een licht, dat niemand naderen kan (1 Tim. 6:16), en toch ook in de diepste nederigheid (Ps. 113:5 vv.) bij dien, die van enen verbrijzelden en nederigen geest is 2) (Hoofdstuk 62:2), opdat ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden. 3)

Hier en elders vernedert God zich, om met de mensen naar hun vatbaarheid of begrip te spreken. Want met opzicht tot God is er niets laags of hoogs, maar God schikt Zijne woorden naar de vatbaarheid der mensen in het gemeen, die van de dingen oordelen als hoog en laag. (ENG. GODGELEERDEN).

Deze grote en aanmerkelijke dingen worden hier van God gezegd, om ons een heiligen eerbied jegens Hem in te boezemen, ons tot het vertrouwen op Hem meer en meer aan te zetten en Zijne barmhartigheid en toegenegenheid voor ons te roemen en groot te maken, vermits Hij, ofschoon Hij dus hoog en verheven zij, nochthans op het lage en nederige heeft willen neerzien.

De heilige Jehova zegt het hier, dat hoewel de hemel der hemelen Hem niet kan bevatten, en Hij de heilige is, die van eeuwigheid tot eeuwigheid God is, zich zo diep wil nederbuigen, dat Hij wonen wil bij een verbrijzelden zondaar, in en bij een ziele, die gans verbroken en verslagen is. Wie recht onder het besef zijner zonde en schuld verbroken is, niet gewond, maar verbroken is, zal het ervaren dat God hem niet alleen in de diepte der verbrijzeling heeft geleid, maar ook hem weer uit die diepte wil ophalen. Dat Hij het is die doorwondt, maar ook dat Zijne handen helen.

Als God met de bestraling van Zijn licht en leven, als de Heere met Zijne tegenwoordigheid

de ziele vervult en begint te vervullen, dan moet al het ellendige, al het

nare wijken, dan moet wat dor was levend worden, wat verbroken was geheeld worden. Waar het leven, en God is het Leven, zich openbaart, daar moet het komen tot een groeien en bloeien.

De Heere spreekt hier van hart en geest, van de geest der nederigen en van het hart des verbrijzelden. De zelfzucht, het eigen ik, zetelt in het hart. Uit het hart zijn de uitgangen des levens, en de geest is als het ware de drager van het hoogmoedige zelfbewustzijn, van het hoogmoedig bestaan van de mens. Dit hart moet dus omgezet worden, en dit hoogmoedig zelfbewustzijn moet verbrijzeld worden, zodat de bede geboren wordt: o God, wees mij zondaar genadig!

Want a) Ik zal niet eeuwiglijk twisten met het volk, dat Ik verwierp en met zware gerichten bezocht, en Ik zal niet geduriglijk, voor altijd, verbolgen zijn, dat ik gene gelegenheid zou geven tot bekering; want de geest der gekastijde, zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden, en de zielen, b) die Ik voorts gemaakt heb, 1) zij zouden geheel onder de droefheid bezwijken en in wanhoop vergaan.

Ps. 106:9. b) Hebr. 12:9.

De Heere zal het werk zijner handen niet laten varen, noch de gekochten door het bloed van zijn Zoon te niet doen. De reden is genomen, niet uit onze verdiensten, maar uit onze zwakheid en onmacht, want Hij gedenkt dat zij vlees zijn en het vlees is zwak.

Zeer waarschijnlijk zinspeelt de Heere hier op het woord na de zondvloed gesproken. (Gen. 8:21). Wat de Heere ten opzichte van het ganse menselijk geslacht daar zegt, zegt Hij hier ten opzichte van Israël, en inzonderheid van het geestelijk Israël Gods.

Ik was in dien langen tijd hunner verblinding en verstokking (Rom. 11:25. 2 Kor. 3:14) verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, 1) die een wortel is van alle kwaad (Kol. 3:5. 1 Tim. 6:10 en sloeg hen om die zonde te straffen; Ik verborg Mij, om hun verder gene genade te bewijzen, en was verbolgen als een, die zich van hen had afgekeerd, die niet meer met hen wilde spreken, maar hen aan zichzelven overliet; evenwel gingen zij afkerig henen in de weg huns harten, toch bleven zij hun dwaalwegen gaan; ondanks de betoningen van Mijnen toorn gingen zij in zonden voort.

Gierigheid heeft hier de betekenis van wereldzin. De zonde van Israël bestond daarin, dat het zich afkeerde van de Heere God, en zich verloor in zelfzucht en wereldzin, zodat het zich niet meer bekommerde om hetgeen de waren Godsdienst betrof. Wereldzin en afgoderij gaan onafscheidelijk zamen. Waar de zonde wordt gevoed, daar verbergt de Heere zijn aangezicht, en waar de Heere zijn aangezicht verbergt, Zijne genade aan de mens onttrekt, met Zijne genade wijkt, daar is het gevolg, dat de zondaar zijn weg der zonde blijft vervolgen. De Schepper kan ook alleen herscheppen. Hij, die Zijne genade onttrekt, moet eerst weer met Zijne genade zich openbaren, zal het tot waarachtige bekering komen. Dit wordt de ook in het volgende vers beloofd.

Ik zie 1) hun wegen, en hun nood gaat Mij diep ter harte, en Ik zal hen genezen van hun ongehoorzaamheid (Jer. 3:22); en Ik zal hen geleiden op de weg der waarheid, en hun na de langen tijd, waarin zij zonder troost rondzwierven, vertroostingen wedergeven, namelijk aan hun treurigen, aan hen, die vroeger tot erkentenis der waarheid zijn gekomen en over de nog onbekeerden leed gevoelen (Hoofdst. 66:10 vv. Rom. 9:1 vv.).

Des Heeren zien is ontferming, is redding. Het zien is hier het tegenovergestelde van het zich verborgen houden, of het zich verbergen.

Ik schep de vrucht der lippen, Ik schep die leraars, die prediken vrede door het Evangelie des kruises, vrede dengenen, die verre zijn, en dengenen, die nabij zijn, 1) allen, waar zij zich ook bevinden en wie ze ook zijn, Jood en Griek, wijze en onwijze; opdat zij naderen en zich bekeren tot de God huns heils. Alzo zegt de HEERE: en Ik zal hen, de verstotenen uit Israël, genezen, dat zij met de in Hoofdst. 56:8 genoemden tot éénen en denzelfden Herder verzameld worden en zij ééne kudde zijn.

Te dien einde zal de vrede uitgeroepen worden, vrede, vrede, volmaakte vrede, allerlei soort van vrede, voor degenen, die verre zijn, verre van de algemene verzamelplaats, of van het hoofdkwartier, en degenen die nabij zijn, vrede met God; hoewel Hij met hen getwist heeft, zal Hij de bevredigd zijn en met twisten ophouden; vrede met de conscientie, een geheiligde gerustheid en rust en bedaardheid des gemoeds; na de menigvuldige wroegingen van een knagend geweten en slingeringen in de geest, aan welke zij gedurende hun gevangenis waren onderhevig geweest. Zo schept God de vrucht der lippen, nieuwe stof tot dankzegging; immers als God van vrede spreekt tot ons, behoren wij mede lof- en dankzegging uit te spreken.

Doch de goddelozen, die ook bij deze laatste roeping zich verstokken en in hun ongeloof volharden, zijn in de toestand hunner harten, waarin zij nu voor altijd vervallen, als ene voortgedrevene zee, als ene zee, die door de storm in zijne diepten is omgewoeld; want die kan niet rusten, en hare wateren werpen slijk en modder op; door de onrust, die hen kwelt, wordt de boze grond hunner ziel naar boven gedreven, en openbaart zich in lastering en smaadheid, in allerlei boze woorden en werken.

De goddelozen, die Mijn woord niet aannemen en Mijn heil van zich stoten, zegt mijn God, ten slotte van dit tweede boek, even als aan dat van het eerste (Hoofdst. 48:22), hebben genen vrede.

De oudere uitleggers onzer kerk verklaren de voorspelling van de Profeet van Hoofdst. 56:9 af van de verwoesting der Christelijke kerk door de Noormannen, Angelsaksen, Sarasenen, Hunnen, Tartaren, Gothen, Wandalen, enz. van de valse leraars en verkeerde herders in de Christenheid, voornamelijk van de middeleeuwen, van de partijen en secten, van de misbruiken in het Katholicismus, enz. het kan niet ontkend worden, dat ook daarop de profetische woorden goed passen, gelijk men bijv. in de Bijbel van Starke vindt. De profeet spreekt echter in de eerste plaats en eigenlijk over het volk, voor hetwelk hij geroepen was, over Israël.

Vs. 20-21. Wee dengenen, die met geweld en rampzalige verstoktheid zulk een God der liefde van zich stoten! Hoe zouden zij de beloften des vredes kunnen verkrijgen? Zij zijn, gelijk in vreselijk schone waarheid de profeet ons zegt, met de ontstokene zee te vergelijken, die nooit tot rust komt, en steeds op nieuw slijk en modder uitwerpt. Ja, de woorden en daden des opstands tegen God, dat is de vuilnis en onreinheid, die de als door storm bewogen ziel der goddelozen openbaart.

HOOFDSTUK 58. DE VALSE GODSDIENST EN DE WARE MET ZIJNE BELOFTEN.

Voor ons ligt de derde groep der 3 maal 9 redenen, of het laatste derde deel van ons troostboek. Op de voorgrond staat de tegenstelling binnen Israël zelf, tussen de huichelaars, misdadigers en verachters aan de ene, en de vromen, rechtvaardigen en bedroefden aan de andere zijde. Het geheel wordt door dit thema beheerst: zij ontvangt van de hand des Heeren dubbel voor al hare zonden (Hoofdst. 40:2). Werd in het eerste deel (Hoofdst. 40-48) de verlossing uit Babel voorgesteld, in welke de profetie van Jehova vervuld wordt, de afgoden en hunnen vereerders tot beschaming en val, daarna in het tweede deel (Hoofdst. 49-57) de verhoging van de Knecht des Heeren door diepe vernedering, welke verhoging tevens Israël's verheffing is tot de hoogte van zijne roeping voor de wereld, zo volgen nu in het derde deel (Hoofdstuk 58-66) de voorwaarden tot deelname aan de toekomstige verlossing en heerlijkheid.

Vs. 1-14. De eerste rede van het laatste derde deel. De profeet verhaalt de opdracht, die hij ontving om als prediker van straffen voor Israël op te treden (vs. 1), en wat nu volgt spreekt door Hem de mond des Heren zelf: het is tegelijk straf, terechtwijzing en belofte. Voornamelijk wordt de huichelachtige wijze bestraft, waarop Israël in het aanleggen van feestdagen de Heere zoekt, en naar het begin van zijne verlossing vraagt, terwijl het daarbij toch in zijne zondige wegen voortgaat en daardoor het verschijnen der Goddelijke hulp onmogelijk maakt (vs. 2-5). Daarna wordt aangewezen, waarin het ware, Gode welgevallige vasten bestaat, namelijk in het loslaten der onderdrukten en in milddadigheid jegens de hulpelozen (vs. 6 en 7), waarop de belofte in rijke stromen nederstort. Midden in het nederdalen van deze wordt wel gedeeltelijk aan de voorwaarde van terugkeren tot barmhartigheid herinnerd (vs. 9 vv.), deels de heiliging van de sabbath als nadere voorwaarde genoemd (vs. 13). Het zijn echter ook de dierbare en allergrootste beloften, die daarvoor zullen vervuld worden (vs. 6-14).

Roep uit de keel, zodat men u niet kan overschreeuwen, houd niet in, zo zegt de Heere tot mij, Zijnen profeet, verhef uwe stem als ene bazuin, dat die door geheel het land klinke (Num. 10:2), en verkondig Mijn volk (Micha 3:8, vgl. 2 Kon. 15:36) hun overtreding, hoe schandelijk het zich van Mij heeft verwijderd, en het huis Jakob's hun zonden, 1) waardoor zij zo misdadig Mijne geboden overtreden, en toch dien afval en die zonde zo gering achten, dat zij zich inbeelden, de vroomste en voortreffelijkste mensen te zijn.

Hiermede vervolgt de Profeet de last, om aan Jakob-Israël zijne zonden bekend te maken, en dat niet op zachte wijze of bedekt, maar openlijk en zo dringend en ernstig mogelijk. De Heere was van plan, om Israël te redden uit de macht der vijanden, maar zou het tot redding komen, dan moest Israël allereerst zijn zonde en schuld leren erkennen. Alleen dan, als Israël voor God in de schuld viel, zijn zonden bekende, als het kwam tot een kermen en roepen, als het de redding door vrije genade en ongehoudene goedertierenheid leerde erkennen, dan zou ook de verlossing komen en de morgen der vrijmaking dagen.

Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, met offeranden en gebeden tot Mijn huis komen, opdat Ik hen zou helpen, en hoewel zij enen lust hebben (Ezechiël. 20:1 vv. 33:30 vv. de kennis Mijner wegen, er zich ijverig op toeleggen, om de leer der waarheid recht te verstaan, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, 1) dat er op bedacht is om uitwendig braaf en deugdzaam te leven, zo kan Ik toch geen welbehagen in hen hebben; vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid, 2) zij hebben enen lust, tot God te naderen.

In het Hebr. Jischaloeni mischpetee-tsèdek. Beter: Vragen zij Mij om de gerichten der gerechtigheid. De Heere zegt het hier, dat Israël op grond van zijn eigenwilligen godsdienst, van zijn uitwendige Godsverering van Hem eist, dat Hij met Zijn gerechten der gerechtigheid, kome over zijne vijanden, opdat Israël Zijn reddende hand moge ervaren.

In het Hebr. Kirbath Elohiem jechpatsoen. Letterlijk en beter: Het naderen van God begeren zij, n. l. het naderen ten gerichte over hun vijanden, opdat zij uit de ellende zouden verlost worden. In eigengerechtigen eigenwaan menen zij, dat zij het zich wel waardig maken, dat de Heere hen verlost en redt. Het is ook daarom dat zij in het volgende vers als het ware verwijtend tot de Heere komen met de vraag: Waarom enz.

Zij spreken, zeggende: Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan, daar Gij ons toch onder de straffen laat gebukt gaan? Waarom kwellen wij onze ziel met nog veel meer, dan de letter der wet gebiedt (Lev. 16:29), daar wij nog vele andere vastendagen houden (Zach. 8:19), en gij weet het niet, Gij neemt er zelfs gene kennis van in plaats van onze goede werken te belonen? Ziet, dit is Mijn antwoord op uwe klacht, ten dage, wanneer gijlieden vast, wanneer gij allen schijn aanneemt, alsof gij u onder Mijnen wil boogt, en belijdenis deed van uwe zonden, opdat Ik u zou vergeven, zo vindt gij intussen door geheel uw gedrag uwen eigenen lust; 1) in de grond der zaak vraagt gij niet naar Mijn welbehagen, maar volgt gij uwe eigene begeerlijkheden, en gij eist strengelijk al uwen arbeid.

In het Hebr. Thimtseoe chefèts. Beter: drijft gij zaken. Want wel kan het tweede woord lust betekenen, maar ook zaken, zoals op vele andere plaatsen in de H. Schrift. Vandaar dat het tweede gedeelte ook luidt: gij eist strengelijk al uwen arbeid, n. l. van uw werklieden. De Heere komt hier er op, dat al hun godsdienst slechts is naar de letter der wet, en dat zij de wet krachteloos maken door hun eigen doen. Terwijl zij vasten, onthouden zij zich niet van arbeid en laten ook hun werklieden in het rusten en vasten niet delen, maar drijven toch hun zaken en eisen van hun werklieden, dat zij niets minder doen dan op de andere dagen.

Ziet, opdat gij nog verder moogt opmerken, waarom Ik uw vasten niet aanzie en van uwe boetedoeningen niet wil weten, tot of bij twist en gekijf vast gijlieden; gij hebt een lust, om over uitwendige godsdienstige plechtigheden twistgesprekken te voeren, en om goddelooslijk met de vuist te slaan; 1) vast niet gelijk heden, om uwe stem te doen horen in de hoogte, om verhoring te vinden bij Mij, die Mijnen troon heb in de hemelen.

Dus in stede van zich zelf te oordelen en schuldig te verklaren, zijnde dat het rechte en enige werk van een vastendag, veroordeelden zij de een de ander, zij vasten tot gekijf en twist dat is, met een naijver elkaar pogende voorbij te streven, hetwelk de schoonst schijnende

dekmantel zijn moest op een vastendag en zich dan bij dat geval best voegen zou. Bovendien was het niet slechts een gekijf met de mond, dat men op de tijd van vasten gewoon was, maar het kwam zelfs tot slaan. De onbarmhartige bazen en taakzetters sloegen hun knechts, de schuldeisers hun onmachtige schuldenaren, welke zij aan de beul overleverden, zij mishandelden de armen en onschuldigen met hun goddeloze handen.

a) Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, als Mij goed en welgevallig, dat alleen daarin bestaat, dat de mens zijne ziel een dag kwelle, terwijl hij daarna weer des te meer zijne begeerlijkheden de vrijen teugel laat? dat hij zijn hoofd kromme, gelijk ene geknakte bieze (Matth. 6:16), terwijl hij inwendig zijn hart verheft, en dat hij enen zak en as onder zich spreide, terwijl zijn hart niets weet van schuldgevoel en waar berouw? Zoudt gij dat een vasten heten en enen dag de HEERE aangenaam? zou die gehuichelde verootmoediging Mij tot genade en welgevallen bewegen? Zou Ik u daarvoor zegen toezenden (Hoofdst. 56:7; 61:2)?

Zach. 7:5.

Hier vindt men ene volledige beschrijving van de Joodsen verbodsdag. Bij die gelegenheden waren zij altijd in zeer slecht gewaad, en droegen een ruw sluitend kleed om hun naakte lichaam; soms stonden zij als in gedachten, met enen gebogen hals, en de ogen op de grond geslagen, zodat hun hoofd hing als ene bieze, gelijk de profeet het sierlijk uitdrukt; en soms, zich nog ootmoediger willende betonen, wierpen zij zich ter aarde, besmeerden hun aangezichten met stof, en bedekten hun hoofd met as. Maar waartoe diende al deze uiterlijke vertoning! Indien het hart niet gepaard ging met deze uitwendige gebaren van vernederingen, moesten zij ongetwijfeld zeer hatelijk zijn in de ogen van God, die harten en nieren beproeft.

Is niet dit het vasten, dat Ik verkies, en alleen als waar kan herkennen, dat gij losmaakt de knopen der goddeloosheid, waarmee uwe ziel aan haar is verbonden; dat Gij ontdoet de banden des juks (Hoofdst. 47:6), en dat gij vrij loslaat de verpletterden, en alle juk verscheurt, dat gij uwen naaste niet langer verdrukt en uitplundert?

Is hetgeen Mij welbehagelijk is, niet, dat gij de hongerigen uw brood mededeelt, en de armen, verdrevenen, die zonder dak moeten rondzwerven (Ps. 119:50), in huis brengt, bij u een onderkomen verleent? Als gij enen naakte ziet, dat gij hem van uwen eigen voorraad van klederen dekt, en dat gij u, in welken nood hij moge zijn, voor uw vlees, uwen naaste, uwen natuurgenoot, niet verbergt (Job 31:13 vv. Ezech. 18:7 vv. Matth. 25:35, vv. Jak. 1:27).

Er ligt ene bittere ironie in deze woorden, even als wanneer de ouden zeiden "niet eten" is jejunium naturale (natuurlijk vasten), maar zich van de zonden onthouden jejunium spirituale (geestelijk vasten). Toen gedurende de belegering van Jeruzalem door de Chaldeën tot ene algemene vrijlating der slaven van Israëlietische afkomst besloten was en die ook had plaats gehad, haalden, zodra de Chaldeën waren weggetrokken, de meesters hun vrijgelatenen weer in dienstbaarheid terug (Jer. 34:8 vv.) deze zelfzuchtige despotische gezindheid had het volk, gelijk uit vs. 6 blijkt ook in de ballingschap niet afgelegd.

Verkiest zulk een vasten, dat niet in onthouding van spijzen, maar in weldoen en zelfverloochende liefde bestaat. Dan zal uw licht, de nieuwe zegen, die de nacht van uw lijden vervangt (Hoofdst. 59:9) voortbreken als de dageraad, even zeker als deze de duisternis wegvagen en de vollen dag aankondigen, en uwe genezing van de u geslagene wonden zal snellijk uitspruiten, en uwe gerechtigheid, welke de Heere zelf is (Jer. 23:6 been makende en de weg wijzende, voor uw aangezicht heengaan, en de heerlijkheid des HEEREN zal uw achtertocht wezen, 1) zal achter u gaan en u bedekken, opdat zij u tot het doel uwer eigene verheerlijking brenge.

Wat de Heere dus vraagt en waarop Hij zijn zegen belooft, is niet een uitwendige vorm van godsdienst, waaraan het wezen ontbreekt, maar de ware godsvrucht, zich betonend in een leven naar Gods Woord en wet. Als dit leven gezocht en gevonden en beleefd wordt, dan zou de Heere zich openbaren als een God van volkomene zaligheid. Want dat leven is het waarlijk eren van Hem, en opdat waarlijk eren van Hem, heeft Hij zegen en genade beloofd.

Dan zult gij roepen om genade, en de HEERE zal u aanstonds antwoorden met verhoring uwer bede; gij zult schreeuwen om betoning Zijner goedheid en trouw, en Hij zal zeggen: Ziet, hier ben Ik, en u aanstonds aannemen. Zo gij uit het midden van u wegdoet het juk, dat gij (vs. 6) op de schouders van anderen zo onrechtmatig en zonder medelijden gelegd hebt, en nalaat het uitsteken des vingers, om de rechtvaardige na te wijzen en te smaden (Spr. 6:13), en het spreken der ongerechtigheid, voortaan geen ijdel gepraat meer uit uwen mond laat gaan (Efeze 4:29).

En zo gij uwe ziel opent voor de hongerige, dat gij u gaarne ter zijner hulpe opofferingen getroost, en zo gij de bedrukte ziel verzadigt, 1) welke door gebrek en ontbering wordt nedergedrukt, dan zal uw licht in de duisternis opgaan, uw heil op eens de tegenwoordigen lijdensnacht doorbreken, even als uit de uitwendigen nacht het zonnelicht te voorschijn treedt (Ps. 112:4), en uwe donkerheid zal zijn als de middag; 2) al is het nog zo duister om u heen (Job 10:22), het zal zijn als helder dag (Job 11:17; 37:24. Ps. 37:6).

In vs. 9 en 10 wordt weer de ware bekering getoond, een afsterven van de ouden mens en een opstanding van de nieuwen mens. De afsterving wordt in vs. 9b en de opstanding in vs. 10a beschreven.

Na een zware ramp en verdrukking zou God hen als verrassen met Zijne wederkerende genade, welke zo aangenaam zijn zal als het licht des dageraads na een langen en donkeren nacht. Schoon gij lang als levende begraven zijt geweest, gij zult uwe heerlijkheid en uwe voortreflijkheid weer verkrijgen. Zijt gij met droefheid een geruimen tijd overstelpt geweest, gij zult er weer vrolijk uitzien, als het aanbreken van de dag.

En de HEERE zal u geduriglijk leiden, u verzorgen en raden, en Hij zal uwe ziel verzadigen in grote droogten, zodat u in een door de zon verbrand, uitgedroogd land (Ps. 68:7), niets ontbreekt (Hoofdst. 43:20), en Hij zal uwe beenderen vaardig maken, zodat ook uw tijdelijk leven voorspoedig zij; en gij zult zijn door de zegen, dien gij ontvangt, als een gewaterd hof, waarin zich de bloei des levens ontwikkelt (Jer. 31:12), en door de zegen, dien

gij verspreidt, als ene springader der wateren, welker wateren niet ontbreken, 1) om dorstigen te verkwikken (Joh. 7:38).

Niet alleen tijdelijke maar ook geestelijke zegeningen werden hun beloofd en toegezegd. Niet alleen zullen zij de zegeningen ontvangen, maar ook blijvend bezitten. Dit laatste wordt vooral uitgedrukt door de laatste woorden: springader der wateren, welker wateren niet ontbreken. Gezegend door de Heere, zal Israël ook weer ten zegen zijn.

En die uit u voortkomen, zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fondamenten, van geslacht tot geslacht verwoest (Hoofdst. 61:4), zult gij oprichten, en gij zult genaamd worden: die de bressen toemuurt, die de paden, de tot hiertoe verwoeste (Hoofdst. 33:8 en met slijk overdekte straten der stad, weer opmaakt, zodat er huizen worden gebouwd, om te bewonen.

Hier is (vs. 11 en 12) onder aanschouwelijke beelden het grote raadsbesluit Gods uitgesproken, dat namelijk het volk Gods, wanneer het zelf tot volkomene gerechtigheid Gods is hersteld, ook weer tot herstelling der wereld als Gods knecht zal dienstbaar zijn. Het beeld in vs. 12 is ontleend aan de herstelling van het land Kanaän en de stad Jeruzalem, en zinspeelt zeker ook op de herbouw, die na de Babylonische gevangenschap zal plaats hebben. Maar men moet steeds in het oog houden, dat geenszins deze herstelling, die reeds tot een historisch feit behoort, of de profeet, of de Geest Gods in hem het gewichtigste en voornaamste was, maar dat de laatste volkomene vernieuwing, de voltooiing van het rijk Gods vooral wordt bedoeld. De profeet spreekt niet van de terugkeer uit Babel zó, dat men, wat hij zegt, ook op de laatste grote herstelling toepassen kan; maar hij profeteert van het laatste en grootste zó, dat het zich ook laat toepassen op het geringere, op de terugkeer uit Babel en andere bewijzen van Gods reddend vermogen (vgl. Jes. 51:4).

Onder de oude en verwoeste plaatsen moeten wij de overoude puinhopen van het vroegere rijk van God in de heidenwereld verstaan, welke Israël, wanneer het zelf weer uit zijne verwoesting zal hersteld zijn, zal opbouwen. Het zal het woeste rijk der wereld daar buiten hervormen tot het rijk Gods, en de stad Gods, die in hare onverwoestbare grondslagen van de ouden tijd af nog bestaat, weer in de heidenwereld opbouwen.

Dat is het onderscheid tussen het Oude en Nieuwe Testament, dat in het Oude het natuurlijke zich tot het Christelijke verheft, maar in het Nieuwe het Christelijke het natuurlijke verandert en tot zich opheft. Het oude Testament heeft ten doel het uiterlijke inwendig te doen worden, en dit streven wordt in het Nieuwe Testament verwezenlijkt; verder is het zoeken, dat het uitwendige aan het inwendige, het gehele leven aan het inwendige leven gelijkvormig worde.

Indien gij uwen voet van de sabbat afkeert, er voor vreest om de geheiligden bodem des sabbats met de voet der bezigheden te betreden (Exod. 3:5 vv.); zo gij u onthoudt van te doen uwen lust uw werk op Mijnen heiligen dag, zodat gij u voor gewonen arbeid en vleselijke begeerlijkheden wacht, en indien gij de sabbat noemt ene verlustiging, in plaats van dien, gelijk tot heden, voor een last aan te zien, omdat die u van uw dagelijks arbeiden afhoudt (Amos 8:5 vv.), indien gij dat doet, opdat de HEERE geheiligd worde, die te eren is 1), indien ‘t uw lust is, God te verheerlijken en daarom met vreugde Zijnen dag begroet, en

indien gij dien eert, dat gij uwe wegen niet doet, uwe dagelijkse bezigheden nalaat, en uwen eigenen lust uw eigen werk niet vindt, niet drijft (Zach. 1:3) gene genietingen en wereldse vermakelijkheden zoekt, noch een woord daarvan spreekt, geen ijdele dingen noemt of zot geklap houdt:

Beter: Indien gij de Sabbath maakt een verlustiging de HEERE gewijd, de Hooggeëerde. De Heere God komt ook hier, waar Hij het verschil aanwijst tussen de valsen en waren Godsdienst, met het aandringen op een ware viering van de Sabbat, omdat, zoals dr. Kuyper zeer juist aantekent bij de uiteenzetting van het vierde gebod, "om dat het vierde gebod niet komt op onzen persoon, niet op onze wereld en niet op onzen naam, maar op ons leven en stelt als nu de eis, dat ook ons leven niet tegen God zal ingaan, en dat we, om dit te voorkomen, als naar de beelde Gods geschapen, ook ons leven naar de regel van Gods leven zullen inrichten. "

Dan zult gij u verlustigen in de HEERE, die u de blijdschap in Zijnen heiligen dag met de vreugde, die deze gemeenschap met Hem geeft (Ps. 43:4; Jes. 61:10) vergelden zal (Job 22:26), en Ik, de Heere, zal u doen rijden op de hoogten der aarde (Deut. 32:13; 33:29), in plaats van dat gij nu een knecht van vreemden moet zijn, en Ik zal u spijzigen met de erve van uwen vader Jakob, daar Ik u het hem beloofde land (Ps. 105:11) tot vrij, onbestreden vruchtgebruik teruggeef. Amen, dat is ontwijfelbaar: want de mond des HEEREN heeft het gesproken (Hoofdst. 1:20; 21:17; 22:25; 24:3; 25:8; 40:5).

Den dag des Heeren moet Israël heilig achten, en niet alleen door elke onthouding van ‘t verrichten van aardse bezigheden, maar zelfs-dat is een merkwaardig woord, door vermijding van alle ijdele woorden; geheel overgegeven aan goddelijke bepeinzing zullen diegenen, die de rustdag vieren, in godvruchtige gesprekken treden. In zodanigen heiligen lust zullen ook zij lust hebben aan de Heere en daar heen rijden op de hoogten des ouden erfdeels der vaderen.

Klinkenberg houdt "het rijden op de hoogten der aarde" voor een zinnebeeld ontleend aan enen zegepralenden overwinnaar, die, op enen krijgswagen rijdende, zich de bergen, sterkten en vestingen onderwerpt; v. d. Palm meent dat het betrekking heeft op de landbouw: "gij zult zelfs de toppen der bergen als vruchtbare streken kunnen beschouwen, " ‘t geen de hoogste vruchtbaarheid van een bergachtig land te kennen geeft. Gataker: "Ik zal u doen wonen in hoge plaatsen, waar gij veilig en buiten gevaar zijt" Hoofdst. 33:16, 17. De spreekwijs schijnt overgenomen uit het lied van Mozes, Deut. 32:13 en enigermate te zien op de bergachtigheid van het land van Juda (Ps. 87:1. Hoofdst. 14:25; 37:24).

Lowth: De mening hiervan is: "Ik zal u verhogen boven uwe naburen, en u in ‘t bezit stellen van hun bergen, werwaarts zij gewoon zijn te vlieden, als tot onoverwinnelijke vestingen" (zie Deut. 32:13; 33:29. Ezech. 36:2) enz.

HOOFDSTUK 59.

DE ZONDEN DER JODEN WORDEN MEEGEDEELD, DE CHRISTUS WORDT BELOOFD.

II. Vs. 1-21. De tweede rede. De vorige rede stelde tegenover de valse gerechtigheid, waarop het volk in de ballingschap zijne aanspraak ter verlossing grondde, de Gode welgevallige deugden, aan welke de Heere Zijn genadeloon verbonden heeft. Deze rede stelt nu onmiddellijk de zonden en ondeugden van Israël voor, welke de verlossing tegenhouden. De profeet ontleent de kleuren tot schildering van het verderf aan de toestand en de omstandigheden van zijnen tijd; daar hij weet, dat deze kleuren ook passen op de toekomst, die hij in de geest voor ogen heeft. Hetgeen hij aan het volk voorstelt, is, vooreerst een beeld van zijn zoeken en worstelen, ten tweede ene zelfbeschuldiging, die hij het in de mond legt. Hierop wijst hij de Heere aan, hoe Hij Zich tegenover die goddeloosheid, tegen welke niemand meer strijd voert, moet houden, namelijk Zich zelven helpen door handhaving Zijner gerechtigheid en vreselijke gerichten, die Hij laat komen. Hij stelt Hem voor als een krijgsheld, die geheel en al die kleding draagt, hoewel Hij de wapenen niet hanteert, Hieruit is reeds duidelijk, wat het doel Gods is, wanneer Hij Zich zelven helpt, namelijk, Zijn eigen volk van zijne misvormigheid tot geluk te brengen. Nu wordt ook spoedig de zaligheid in hare gehele volheid en heerlijkheid gezien. Het is de eindverlossing van Israël, gelijk deze uit zijne bekering, wanneer die ten laatste komt, zal voortvloeien, en een nieuw verbond zal ten gevolge hebben, dat door geen breken van trouw meer zal te niet gedaan worden.

Wat begint gij, o morrend Israël! tegen uwen God te klagen, omdat Zijne hulp toeft te komen. Wat werpt gij de schuld op gebrek aan macht bij Hem, of op onbarmhartige wreedheid, zodat Hij op uw roepen en schreien geen acht zou slaan! Ziet a), de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen (Hoofdst. 50:2), omdat zij niet in uwe ellende ingrijpt, en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen 1) naar het verlangen van uw hart.

Num. 11:23. Jes. 50:2.

De Heere God laat het hier aan het wenend en klagend Israël zeggen, dat als het niet gered en uitgeholpen wordt, het niet ligt aan de macht en de kracht Gods, het niet ligt hieraan dat des Heeren oor is toegestopt. Hij is nog immer de Heilige, Hij is nog immer degene, die tot het zaad van Jakob niet gezegd heeft: Zoekt Mij te vergeefs. Hij is nog immer degene, die spreekt en het is er, die gebiedt en het staat er. Maar Israël heeft zelf een scheidsmuur tussen zich en zijn God opgetrokken. Als er wolken zijn voor de Zonne der gerechtigheid, zodat het licht niet indaalt in de ziele, ligt de schuld bij het volk Gods, in de gewonen regel. Het zijn de zonden en ongerechtigheden, welke scheiding maken tussen de Heere en de ziele. Eerst dan als de zonde is beleden en vergeven, dat is verzoend, en derhalve als de scheidsmuren zijn gevallen, zal ook weer het lieflijk aangezicht Gods genoten worden.

Maar uwe ongerechtigheden maken ene scheiding tussen ulieden en tussen uwen God, zodat Zijne macht, waarvoor geen ding onmogelijk is (Luk. 1:37), u niet ten goede ken

komen, en uwe zonden verbergen het aangezicht van de genadigen en barmhartigen God van ulieden (Exod. 34:6. Ps 111:4), dat Hij niet hoort (Micha 3:4).

Want uwe handen, die gij in ‘t gebed tot Mij uitbreidt, even als vroeger, zijn (Hoofdst. 1:15) met bloed bevlekt, en uwe vingeren, die gij bij ‘t handenvouwen in elkaar legt, met ongerechtigheid (Hoofdst. 58:9); uwe lippen, met welke gij tot Mij roept, spreken valsheid tegen de naaste, van wien gij komt, wanneer gij voor Mij verschijnt, en tot wien gij terugkeert, wanneer gij uw gebed hebt geëindigd; uwe tong, waarmee gij Mij het verlangen van uw hart bekend maakt, dicht in het gewone dagelijkse leven onrecht, en laat bekend worden het kwaad, dat het hart heeft bedacht (Jak. 3:10).

Scherp ontleedt de profeet het in- en uitwendig bedorven leven des volks en legt het ons bloot. In zodanige voorstellingen is de zedelijk-richterlijke geest des Ouden Verbonds bijzonder groot. Hoe vol uitdrukking is de beschrijving van de man der schuld! ’t Is niet genoeg te zeggen, dat de handen met bloed bevlekt zijn, ook de vingers worden in deze verontreiniging nog afzonderlijk genoemd, niet slechts de lippen spreken leugen, ook de tong spreekt wrevel en geweld.

Er is onder dit volk niemand, die tegenover dit krom en verdraaid geslacht (2 Petr. 2:5) van zijnen tijd voor de gerechtigheid roept, en niemand, die voor de waarheid in het gericht zich begeeft, zij vertrouwen op ijdelheid, zij geven zich geheel over aan valse inbeeldingen en ijdele verwachtingen, en zij spreken leugen, zij nemen de toevlucht tot bedrog, om hun boze oogmerken te verbergen, a) met moeite van ongeluk, die zij een ander willen veroorzaken, zij zijn zwanger, en zij baren ongerechtigheid, het is niets de zonde, welke van hen voortkomt.

Zij broeden basiliskus-eieren uit, zij maken de meest goddeloze plannen, en zij weven spinnewebben; die van hun eieren eet, die zich met hun boze plannen inlaat, moet sterven, even als wanneer men vergif gedronken heeft; en als het ei in stukken gedrukt wordt, er berst een adder uit; wanneer men zich tegen hun aanslagen verzet, of ze openbaar maakt, wordt men ter dood toe vervolgd.

De basiliskus (coluber cornutus) ene kleine slang van 13 of 14 duim, die zeer vergiftig is. Zij heeft voelhoorns, welke zij uit het zand uitsteekt, waarin zij zich meestal verbergt (Jes. 11:8). Hier is zij het beeld van verborgene boosheid. De eieren zijn de kwaadaardige overleggingen. Men eet er van, wanneer men aan deze plannen deel neemt, en, soms vóórdat men het weet, er in betrokken is. Men vertreedt ze, wanneer men ze aan het licht brengt.

Hun webben hebben slechts het uiterlijke van een goed weefsel, maar zij deugen niet tot klederen, zij zijn slechts op misleiding berekend (Job 8:14), en zij zullen zich zelven niet kunnen dekken met hun werken; men kan geen nut hebben van hun ondernemingen, hoe schoon zij ook weten voor te stellen, dat ze tot algemeen welzijn dienen; hun werken zijn werken der ongerechtigheid, zij veroorzaken slechts ellende door al hun doen, en een maaksel des wrevels is in hun handen, alle hun handelingen doelen alleen op het krenken van de naaste in zijn recht en in zijn bezittingen.

Hun spinnewebben zijn de fijne weefsels der misdadigen, hun plannen, waarmee zij voorgeven de welvaart, het algemene welzijn, de belangen van staat en kerk te bevorderen. Alles is echter alleen slim overleg, om de onvoorzichtigen te verstrikken. Met spinrag maakt men gene klederen. Maar de spin vangt er vliegen mede, en doodt ze.

Hiermede wordt geleerd, vooreerst, dat ze door hun aanslagen als het ware netten weefden, en met veel moeite en kunst strikken spanden, om daarin de naasten te verstrikken en te doen verwarren, gelijk de spinnekop haar net weeft tot het vangen van vliegen, welke zij eet, als zij ze gevangen heeft. Ten anderen, dat zij nochtans niets onvernemen, of het zou eindelijk strekken tot hun verderf, gelijk de spinnekop hare jongen baart met verlies van haar leven. Eindelijk, dat zij met hun aanslagen zouden vergaan zonder hun doel bereikt te hebben, gelijk het webbe der spinnekoppen spoedig weggevaagd en niet meer gezien wordt.

a) Hun voeten lopen tot het kwade, zij leggen er zich met allen ijver op toe om kwaad te doen, en zij haasten zich om de trouwe belijders der waarheid te vervolgen en te doden, om onschuldig bloed te vergieten, (vgl. de klachten van de Psalmist. Ps. 119:23, 42, 46, 51, 61 vv. 150. 157, 161); hun gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid, al hem denken is gruwelijkheid, verstoring en verbreking is op hun banen, die zij bewandelen.

Spr. 1:16. Rom. 8:15.

de weg des vredes kennen zij niet; ene handelwijze, die van liefde tot vrede uitgaat, en wier bedoeling is vrede te stichten, is hun geheel en al vreemd; er is geen recht in hun gangen, dat zij des naasten recht zouden erkennen en zich daarnaar bij hun ondernemingen zouden richten (Rom. 3:15-17); hun paden maken zij verkeerd voor zichzelven, zij kiezen met opzet en naarstig de kromme en dwarse paden; al wie daar opgaat al wie gemene zaak met hen maakt, die kent de vrede niet (Ps. 140:11).

Gelijk in vs. 4-8 is aangewezen, zijn het onze ondeugden, die ons en onzen God van elkaar scheiden, en onze zonden, die Zijn aangezicht voor ons verbergen (vs. 2 vv.), en het is niet, gelijk wij ons inbeelden, dat des Heeren hand te kort en Zijn oor zwaar geworden is (vs. 1). Daarom is het recht verre van ons, wij zijn geheel in het ongelijk, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; het is onmogelijk, dat bij een rechtsgeding aan onze zijde de gewenste beslissing zou zijn; want God is recht en wij hebben misdaan. Wij, dwazen, wachten op het licht, wij menen nog, dat er een dag des heils zal aanbreken, daar toch enige stralen van hoop onzen nacht reeds schijnen door te breken, maar ziet, er is duisternis: wij wachten op enen groten glans, maar wij wandelen in plaats daarvan in donkerheden. 1)

Het standpunt van de profeet, dat hij hier inneemt, is het laatste tiental jaren der ballingschap. Men kan denken, dat, ongeveer in de tijd van de Lydischen oorlog, toen Cyrus de enen gelukkigen slag na de anderen leverde, maar zich toch eerst laat tegen Babel wendde (in het jaar 538 v. C. 2 Kron. 36:21 volgens onze bij Dan. 5:31 voorgedragene opvatting zouden in ‘t bijzonder nog de twee jaren na Babels inneming tot aan de loslating van Israël uit de ballingschap hiertoe behoren) hoop en moedeloosheid in de gemoederen der ballingen elkaar onophoudelijk afwisselden. In de duistere toekomst, die de profeet door het

licht van de Geest ziet, braken toen stralen van hoop door, maar het kwam niet tot licht, niet tot gehele opklaring; integendeel duisternis bleef de hoofdtoestand, en in dichte duisternis leefden de ballingen voort, zonder dat de voorzegde loslating door de bedwinger der volken verwezenlijkt werd.

Zij waren in nood en benauwdheid, door hun vijanden vertreden en onderdrukt, onrechtvaardig behandeld en met grote gestrengheid geregeerd, en God kwam niet te voorschijn, om hen tegen dit ongelijk en in hun rechtvaardige zaak te beschermen. Hoewel wij, zo erkennen zij, ten aanzien onzer vervolgers verzekerd zijn, dat wij aan onze zijde gelijk hebben en zij ons ongelijk aandoen, worden wij evenwel niet geholpen, men doet ons geen recht; wij hebben, het is zo, jegens elkaar geen gerechtigheid geoefend, en daarom laat God toe, dat onze vijanden dus onbillijk met ons omspringen, en wij zijn er nog zo ver vandaan als ooit, van ons in ons recht hersteld te zien en onze eigendommen weer te bezitten. Verdrukking is nabij, het recht verre van ons, onze vijanden, wel verre van omtrent ons geval de behoorlijke toegevendheid te gebruiken, handelen met ons naar het geweld hunner onderdrukkingen en de gerechtigheid achterhaalt ons niet, om ons aan hun handen te ontrukken.

Wij tasten naar de wand, gelijk de blinden, wanneer zij van de bekenden weg zijn afgedwaald en weer op het rechte pad wensen te komen, en gelijk die gene ogen hebben, tasten wij, daar wij wel opmerken, dat dit rondtasten met de handen het licht der ogen, dat wij konden hebben, doch door eigene schuld moeten missen, niet kan vergoeden. Wij stoten ons op de middag, terwijl de zon helder genoeg schijnt, als in de schemering, zo weinig baat ons het zonlicht daar buiten, omdat wij geen licht in onze ogen hebben (Deut. 28:29); wij zijn in woeste plaatsen, gelijk de doden 1) in hun graven (Klaagl. 3:6).

Hiermede wijst de Kerk de reddelozen en radelozen toestand aan, waarin zij verkeert. De prediking heeft vrucht afgeworpen. Met vs. 9 begint het aanwijzen van de verbrijzelde gestalte, waarin de Kerk verkeert. Met komt tot een kloppen op de heup, tot een belijden van zonde en schuld, tot een erkennen van een hopelozen toestand, naar de mens gesproken. Zij belijdt het, dat zij ogen heeft maar niet ziet, dat haar toestand gelijk is aan die der doden in de graven. Deze toestand moest komen zal de Heere aan het slot van dit Hoofdst. komen met de aanwijzing en de prediking van de geheel enigen Redder.

Wij, in ons angstig uitzien naar het aanbreken van de dag van zegen, brommen allen gelijk als de beren, wanneer zij op hunnen weg niet vinden wat zij zoeken; wij laten nu eens diepe klaagtonen van ongeduld en murmurering en de weer de zoetste tonen van zwaarmoedigheid en smachten horen, en wij kirren doorgaans gelijk de duiven (Hoofdst. 38:14. Ezech. 7:16. Nah. 2:8); wij wachten naar recht (vs. 9), dat ons ten deel worde, nu alle omstandigheden daartoe schijnen aanleiding te geven; maar er is geen; onze hoop flikkerde gedurig op, maar wij zien telkens, dat wij ons zelven misleid hebben; wij zien uit naar heil, dat het thans heerlijk te voorschijn zal treden, maar het is verre van ons, het schijnt ons hoe langer hoe meer te ontvluchten.

En het is geen wonder, dat Gij, o Heere! ons zo zwaar kastijdt, want onze overtredingen zijn vele voor U, en onze zonden getuigen tegen ons, wanneer wij op Uwe hulp het oog vestigen, daar zij ons zeggen, dat wij die niet waardig zijn, en ze voor altijd verbeurd hebben; want onze overtredingen zijn bij ons; zij staan ons altijd voor de geest, en onze ongerechtigheden kennen wij 1) wij weten en gevoelen, hoe zwaar wij tegen U misdreven.

Zij beleden dat zij gezondigd hadden en dat zij in grote schuld waren tot op dezen dag, gelijk Ezra spreekt. Onze overtredingen zijn bij ons, de schuld daarvan is op ons, de macht derzelve heeft de overhand over ons, wij zijn nog geenszins verbeterd, wij hebben van onze zonden nog geen afstand gedaan, ofschoon zij ons zo veel rampen op de hals hebben gehaald, ja onze overtredingen zijn vele en meer en meer vermenigvuldigd. Onze ongerechtigheid belangende, wij kennen dezelve, onaangezien wij dwaselijk getracht mochten hebben om ze te verbergen; ja zij zelf zijn getuigen, onze zonden vliegen ons in het aangezicht, zij betuigen tegen ons, zo menigvuldig zijn zij geweest, zo deerlijk verzwaard, zo hemelhoog de ene op de andere gestapeld.

Wij kennen het overtreden en het liegen 1) tegen de HEERE, dat wij gedaan hebben, daar wij Zijn verbond verlaten hebben, en ontrouw jegens Hem geworden zijn, en het achterwaarts wijken van onzen God, dien wij hadden moeten navolgen, in plaats van dat wij van Hem afweken (1 Sam. 12:20); wij kennen en belijden het spreken van onderdrukking van de naaste dat wij deden, en de afval van de wet ten opzichte van de medemens, dien wij pleegden, het ontvangen en het dichten van valse woorden uit het hart, boze gedachten kwamen er in ons op en verkeerdheden werden verzonnen.

Overtreden en liegen is hetzelfde als afval en verloochening van de Heere, het verbreken van Zijn verbond, het achterwaarts wijken van Hem. Dat was Israëls zonde. Zij hadden de Heere de gehoorzaamheid opgezegd. In het eerste gedeelte wordt dan inzonderheid de zonde tegen God, in het tweede die in het bijzonder tegen de naaste genoemd. Zowel tegen de eerste tafel als tegen de tweede had Israël zwaarlijk gezondigd.

Dat alles hebben wij misdreven, daarom is het recht achterwaarts geweken uit ons volksbestaan, zodat het niet meer te vinden is, en de gerechtigheid staat van verre, zonder in dat verkeerde leven in te grijpen; want de waarheid struikelt op de straat, zij, zonder welke recht en gerechtigheid niet kunnen bestaan, is op de vrije plaats, waar de rechtspleging geschiedt, gevallen, zodat zij hare stem niet meer mag laten horen, en wet recht is, wat recht doorgaat en zich voor niemand ontziet (Deut. 1:17) kan er niet ingaan, vindt bij onze gerechtszittingen geen ingang.

Ja, de waarheid ontbreekt er, en wie van het boze wijkt, zich daarvan onbesmet bewaart, stelt zich tot enen roof 1) die wordt een voorwerp van mishandeling en uitplundering; en de HEERE zag het, hoe ellendig bij ons alle toestanden en omstandigheden zijn en het was kwaad in Zijne ogen, dat er geen recht was in het leven van Zijn volk.

In vs. 14 en 15a volgt op de belijdenis van persoonlijke zonden, de zonde der maatschappij, de belijdenis van de maatschappelijke zonden. Het recht is achterwaarts geweken. De

gerechtigheid staat van verre, de waarheid struikelt op de straten, het recht kan niet zegevieren, de waarheid ontbreekt en wie het boze mijdt, van het boze een afkeer betoont maakt zichzelven daarmee vogelvrij. Zo diep ellendig was Israëls toestand, een toestand waarover de Heere zich vertoornde en waarom Hij nalaat Zijn volk uit te helpen en te redden.

Dewijl Hij zag, dat er niemand was, die tegen dat verderf met kracht optrad, zo ontzette Hij Zich over dien gruwelijken toestand, die een openbaar optreden van Hem als Rechter vorderde. Hij kon niet anders dan met straffen komen, omdat er geen voorbidder was, niemand in de bresse stond tegenover al dat verval, en niemand de scheur met zijn eigen lichaam bedekte (Ezech. 22:30. Num. 17:12 vv. 25:7); daarom bracht Hem Zijn arm heil aan, openbaarde Hij door de almacht van Zijnen arm in strenge straffen, en niet ophield, vóórdat aan de eer Zijns naams volkomen genoegdoening was gegeven (Hoofdst. 5:16; 63:5).

Velen zijn van mening dat hier alleen van een rechterlijk optreden tegen Israël sprake is. Ons komt dat niet juist voor. Ook hier is wederom sprake van de gerechtigheid, die aangebracht is door Immanuël. Waar de Heere ziet, dat geen mensenkind in staat is om Israël, inzonderheid het geestelijk Israël te verlossen, waar Hij het merkt, dat er onder de mensen geen voorbidder is-de Heere wordt hier op menselijke wijze voorgesteld, want van een eigenlijk ontzetten kan bij de Heere geen sprake zijn, daar Hem alle dingen zijn bekend-zou Hij zelf door de lijdenden knecht des Heeren heil beschikken en een gerechtigheid voortbrengen, die volkomen gold.

Want Hij a) trok gerechtigheid aan als een pantser 1) dat het lichaam van ene krijgsheld van alle zijden ondoordringbaar omgeeft, en de helm des heils zette Hij op Zijn hoofd; want het hoofddoel van Zijnen strijd toch is de verlossing der verdrukten, de zegen der toekomst, en de klederen der wraak trok Hij aan tot kleding, zodat de wraak op de misdadigers, die Hij in menigvuldige strafoefeningen zal openbaren, voor Hem als het ware de scherpgekleurden wapenrok vormt, en Hij deed de toorn-ijver aan als enen vuurroden mantel. 2)

Efeze 6:17. 1 Thess. 5:8.

Hiermede geeft de Heere aan, dat geheel Zijne verschijning was gerechtigheid; en waar Hij verder zegt, dat Hij de helm des heils op Zijn hoofd zette, daar geeft Hij aan, dat Hij enkel gerechtigheid was, om de ellendigen heil te verschaffen. Toen het vlees geworden Woord de gerechtigheid aanbracht, die voor God geldt, heeft Hij dit gedaan, opdat voor alle zijne ellendigen en verdrukten door Satan weer heil en zegen zou zijn.

Hij zal Zijne gerechtigheid openbaar maken aan en over de vijanden Zijner Kerk en van Zijn volk, en Zijne jaloersheid over Zijne heerlijkheid en over de eer van de godsdienst en de deugd onder hen, dezelfde voor het oog van de wereld overal ten toon spreidende. En in dat alles zal Hij zichzelven groot vertonen, gelijk de mand, die met zijn rijken opschik zich vertoont, of in het aanzienlijkst gewaad, dat zijn ambt meebrengt. Wanneer de mensen niet tegen de zonde ijveren, zal en wil God wraak over dezelve nemen, wegens alle de beledigingen, aan Zijne eer en aan Zijns volke welvaart aangedaan. En dit was het werk van Christus, om de zonden weg te nemen en Over dezelve wraak te oefenen.

Even naar de werken, even daarnaar zal Hij vergelden, wat zij tegen Hem hebben misdaan, grimmigheid aan Zijne wederpartijders, vergelding aan Zijne vijanden, en niet alleen onder Zijn volk, maar ook de eilanden, de verschillende landen en delen der aarde, over welke de heidenen verstrooid zijn (Hoofdst. 40:15; 41:1, 5; 42:4 zal Hij de loon vergelden, opdat, als het heil na die straffen ter reiniging aanbreekt, de gereinigde gemeente hare plaats binnen ene wereld hebbe, op welke de ongerechtigheid niet meer wordt gevonden.

Dan 1) zullen zij de naam des HEEREN vrezen van de nedergang, de ondergang der zon, het westen, waar de eilanden liggen, en Zijne heerlijkheid van de opgang der zon, waar Zion ligt; zo zal ene nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont, de woonplaats Zijner gemeente zijn; als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten 1) zal des Heeren adem hem als een wind voortjagen (Exod. 15:10).

Hier wordt het gevolg beschreven van hetgeen in de vorige verzen is gemeld. Als de Heere zelf als de Heere onze gerechtigheid is opgetreden, en als Hij de vijanden het loon heeft vergolden, de zal van Oost tot West de Naam des Heeren gevreesd worden. Gewillig of gedwongen zal men voor de Heere buigen en het zal vervuld worden wat voorspeld is, dat de kennis des Heeren de aarde zal bedekken als de wateren de bodem der zee.

De Profeet ziet ook dier in de verre toekomst en strekt zijn blik wijd uit tot het einde der eeuwen.

Vs. 8 is de wraak beschreven, die de Heere over de vijanden en wederpartijders nemen zou. Hoe kan hier dan al wederom van de vijand, en wel in het eenvoudig getal gesproken worden? Hier wordt zeker een bepaalde vijand, en wel een vijand bij uitnemendheid bedoeld, die de laatste wezen zou van al de wederpartijders der kerk. Hij is dezelfde, die in Openb. 20:8 Gog en Magog genoemd wordt. Deze vijand zal komen gelijk een stroom. Er wordt gezinspeeld op de overstroming van ene rivier, wanneer zij buiten hare oevers treedt. Het geeft te kennen dat die vijand zou aanrukken met talrijke heirlegers, die het ganse land als overstromen. Ene banier of een veldteken wordt opgericht, ten blijke dat de krijgsknechten geroepen worden om de wapenen aan te gorden, en zich bijeen te voegen, om de vijand het hoofd te bieden. Nu wordt hier de Geest des Heeren gezegd de banier op te richten, voor zo ver Hij helden verwekt, en hun kracht geeft, om de zaak der kerk tegen hare vijanden te verdedigen. Het opwekken van de heldenmoed wordt meermalen aan de Geest des Heeren toegeschreven, Richt. 14:6, 19. 1 Sam. 16:16 enz. De mening der Godsspraak is derhalve deze: "Wanneer de Heere van de vijanden der kerk zal wraak genomen hebben, zal er ten laatste nog een machtig vijand opstaan, die met talrijke heirlegers zal optrekken. Maar hij zal door ene goddelijke kracht weerstaan worden. De Geest der Heeren zal kloeke helden verwekken en hen in staat stellen dien vijand te bedwingen. " .

Ene andere overzetting is deze: "Hij komt gelijk een opgehouden stroom, dien de wind des Heeren drijft", waarmee men bedoelt, dat de toorn Gods lang is opgehouden door Zijne lankmoedigheid, maar zich nu met volle kracht, en als door de wind voortgejaagd, uitstort.
Umbreit: De macht, die niet te stuiten is van de voorttrekkenden God, als de eeuwigen

Rechter, wordt ons onder het beeld van een vollen, in zijn enge bedding zaamgepersten stroom, dien een sterke wind opjaagt, voorgesteld. " v. d. Palm vertaalt: "als Hij, gelijk een vloed de vijand overvalt, Jehova's adem jaagt hen als een stormwind voort. "

Wij houden ons aan de Staten-Overzetting. De Heere zegt het hier tot steun en sterkte van zijn volk, dat Hij zelf de banier zal oprichten. Onder de Banier hebben we de Christus te verstaan. Hij is het opgerichte teken Gods, waarbij alle degenen, die in waarheid in Hen, geloven, verenigd zullen worden, maar waarbij ook alle zijne vijanden zullen vallen. Het is een der woorden der Heilige Schrift, hetwelk door alle eeuwen heen, voor Gods volk een woord van troost en bemoediging is geweest; een woord, dat een heerlijke pleitgrond gaf, te midden van dagen van druk en ellende.

En a) er zal een Verlosser tot Zion komen, die van alle ellende, waaronder zij in de goddeloze wereld moeten zuchten, vrijmaakt, namelijk voor hen, die zich wenden tot de God des heils b) die zich bekeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE.

Rom. 11:26. b) Jes. 10:21, 22.

Mij aangaande, dit is Mijn verbond 1) met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, die thans op Mijn vernieuwd volk, is, en Mijne woorden, die Ik overeenkomstig, uwe profetische roeping in uwen mond gelegd heb (Jes. 51:16), die zullen van uwen mond niet wijken, zodat gij ooit weer uwe heilige roeping zoudt ontrouw worden, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het zaad uws zaads 2) tot in de verste geslachten, maar gij zult als een echt zaad van Abraham (Gen. 18:17 vv. 20:7), mijn Profeet en Evangelist zijn, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe.

Dat is het nieuwe verbond, dat de Heere met het volk, met het nieuwe geboren Israël, als met Zijnen knecht sluit, het verbond des vredes (Jes. 54:10), het eeuwige verbond (Jes. 55:3), waarvan de Heere, Jer. 31:31-40 nog duidelijker spreekt. De Heere sluit dit nieuwe verbond met het bekeerde Israël (vs. 20), niet met allen, die uit Babel terugkeren, maar slechts met degenen, die afstand doen van hun zonden, met het waarachtig Schear-Jaschub (Jes. 7:2), waartoe ook de vreemdelingen behoren, die zich aan de Heere hebben aangesloten (Jes 56:3). Zo moet en zal zich de Christelijke kerk voornamelijk deze profetie des nieuwen verbonds aantrekken, want zij behoort haar. Maar de vleselijke menigte der gedoopten heeft, even als het vleselijk Israël, daar aan slechts deel voor het geval, dat zij zich bekeren van hun zonden. Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Het Woord zal nimmer van de mond der Kerk wijken, want steeds zal er een zaad zijn, om de heilige taal van Christus te spreken en Zijn heiligen godsdienst te belijden. Let hier, dat de Geest en het Woord gepaard gaan, en door hen blijft de Kerk staande.

Dat is niet een nieuw verbond, maar de vernieuwde verkondiging van het Verbond der genade, hetwelk met geheel de Kerk van alle eeuwen is opgericht. De Heere God verzekert echter hier, dat Israëls afval en zonde de vernietiging van dat Verbond niet hebben te weeg

gebracht, maar dat trots dit alles, de Heere zelf alle de beloften van dit Verbond tot in eeuwigheid aan het geestelijk Israël vervullen zal.

HOOFDSTUK 60.

DE NIEUW-TESTAMENTISCHE GEMEENTE, HARE SCHATTEN EN ZEGENINGEN.

III. Vs. 1-22 De derde rede. De vorige rede stelde ons de gemeente voor, die door de gerichten Gods was gelouterd, van de zonden in Jakob was bekeerd en midden in ene nieuwe eveneens gelouterde heidenwereld was geplaatst. Het middelpunt dezer gemeente is het nieuwe Jeruzalem, waarover de nu voor ons liggende rede handelt. De profeet verplaatst zich in de zegeningen van dien laatsten tijd, en beschrijft de heerlijkheid van Zion, die zich ontvouwt; hoe zij plotseling voor de dag treedt, terwijl overal op aarde duisternis en nacht is, en hoe van haar uit eerst de volken de volkomene zaligheid ten dele wordt. Om zijne woorden recht te verklaren is ene nauwkeurige kennis nodig van de openbaringen des Nieuwen Testaments over de wegen Gods, die Hij met zijn volk voor heeft; de Openbaring van Johannes verspreidt voornamelijk het rechte licht over dergelijke Oud-Testamentische stukken.

Maak u op van uwe uit- en inwendige neerslachtigheid, waarin gij, o Zion! heilige stad Jeruzalem (Hoofdst. 52:1)! ter aarde nederligt, wordt verlicht, gij, die nu nog geheel in duisternis zijt verzonken, en rondom door de nacht van treurigheid en zonde omgeven zijt. Maak u op, want uw licht komt in het boven mate grote heil, dat nu over u opgaat, en de heerlijkheid des HEEREN, die zo lang achter de wolken van Zijnen toorn verborgen was, gaat over u op; in de kracht van dit licht en van deze heerlijkheid kunt gij zelf licht worden en u van de grond verheffen.

Ieder verlangt naar licht; de zieke, die op het ziekbed nederligt, de droevige, de bezwaarde, die in het duister wandelt; ieder verlangt naar licht, naar licht voor de tegenwoordigheid, naar licht voor de toekomst, doch het licht van God komt niet de na de duisternis en na vreselijke oordelen. Het moet eerst weer nacht geweest zijn, zal het morgen worden. Wordt verlicht met het ware licht. Want er is ook vals licht, en er is misschien geen tijd geweest, waarin meer vals licht was de in de onze. Een brand verlicht ook, en er is een kunstlicht dat onder de grond door tot ons komt; maar het licht van God, zowel voor het lichaam als voor de ziel, komt van boven van de hemel, en dat verlicht niet alleen de ogen, maar ook het verstand. Ja, wat het geestelijk leven betreft, het opent zelfs de ogen om te kunnen zien. Want Uw licht komt. Uw licht. Waarin bestaat het? in Christus. God laat ons niet tevreden zijn met denkbeelden, met idealen, zoals de wijsgeren doen; neen, wij moeten een persoon hebben, een levenden en almachtigen Gever van het eeuwig licht. De Heere zelf, de Messias zou tot Israël komen, en Zijn licht over hen laten opgaan, het ongeschapen licht, dat de zon met hare heerlijkheid verre overtreffende. En de heerlijkheid des Heeren gaat over u op. Toen de Engelen op de velden van Bethlehem de herders de blijde boodschap Gods toezongen, toen omscheen hen de heerlijkheid des Heeren. Deze zichtbare heerlijkheid verdween voor het lichamelijk oog, maar bleef voor het oog des geloofs in de Heere der heerlijkheid zelf. Wij hebben Zijne heerlijkheid aanschouwd, roept Johannes uit, ene heerlijkheid als die des Eniggeborenen van de Vader.

Toen de Joden uit de gevangenis weer kwamen, hadden zij licht en vrolijkheid en blijdschap en ere; zij zouden de Heere kennen en zich verheugen in Zijne grote goedertierenheid en in beide die opzichten kwam hun licht. Wanneer de Verlosser tot Zion kwam, bracht Hij licht met zich. Hij zelf kwam om een licht te zijn.

Zion zal licht worden, want zij kan het. Zij kan het niet uit zichzelve, maar er is een Licht hetwelk zich haar wil mededelen, het Licht, hetwelk Gods heilig wezen uitstraalt, en dat Licht is gekomen, de heerlijkheid van Jehova is over haar opgegaan. Nu is het nacht in de wereld, echter Zion is het Oosten, waar de Zon der zonnen opgaat.

Letterlijk staat er: sta op en wordt licht. Nog is het nacht, maar de Heere komt hier met zijn machtig woord der herschepping. Gelijk Hij eenmaal, toen de duisternis de aarde bedekte uitriep: daar zij licht, zo doet Hij hier andermaal, niet alleen op tijdelijk gebied voor Israël, dat in de nacht der ellende der ballingschap verkeert, maar vooral en bovenal op het terrein van het geestelijk leven. De nacht van Israëls ballingschap is beeld van de nacht der geestelijke ellende, en het Licht dat opgaan zal en de heerlijkheid, die zal opgaan is beeld van de Christus Gods, van Hem, die zeggen ken: Ik ben het Licht der wereld.

Want ziet, de duisternis, het gevolg der gerichten Gods over de eilanden (Hoofdst. 59:18) zal de aards rondom bedekken, 1) en donkerheid van lichamelijke en geestelijke ellende de volken; doch over u, het punt, waar de zon het eerst opgaat, en duisternis en nacht verre verdrijft, zal de HEERE opgaan, en Zijne heerlijkheid zal over u gezien worden, volgens de grondstelling, die ook voor de laatsten tijd van kracht is: de zaligheid is uit de Joden (Joh. 4:22) en uit Zion de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende (Ps. 50:2).

Beter: de duisternis bedekt de aarde. De Heere spreekt hier niet van een toestand, die wezen zal, maar van een, die nu is. Het was één nacht, één donkerheid en één duisternis, maar waar niemand in dien nacht licht kon scheppen, waar geen enkel geschapen wezen, mens of engel dien nacht in licht en die duisterheid in de dageraad van een nieuwen morgen kon veranderen, daar zou de Heere zelf zijn Almacht tonen en Zijne heerlijkheid zou het alles nieuw en heerlijk maken.

En even als de Heere u in gelijkvormigheid aan Zijne heerlijkheid verheft, zo zult gij op uwe beurt de volkeren der wereld de aan u geschonkene heerlijkheid binnenleiden; de Heidenen zullen tot uw licht gaan, en koningen en glans, die u is opgegaan; aangetrokken door het schijnsel der zon, die over u is opgegaan, zullen zij naderen, om die eveneens deelachtig te worden en mede te genieten.

Alle stralen des lichts, dat de Profeet in zijn boek van ‘t toekomstige heil heeft uitgestort, dringen zich thans bij de beschrijving van het nieuwe Jeruzalem tot de hoogsten zonneglans bijeen. De stad Gods lag lang in eenzame duisternis. Thans klinkt de steen: "maak u op, word licht: want uw licht komt! Het licht worden van Jeruzalem is wel in de eerste plaats van zijne opwekking tot vreugde te verstaan; maar we moeten daarvan afzien, het beeld des lichts volledig te verklaren; ja, het beeld is nauwelijks een licht te noemen, het is voorwerp en zaak zelf. Licht is oorsprong en bron van alle schoonheid der wereld. De Heere sprak: "Daar zij

licht", en het werd licht-de woeste massa's ordenden zich tot harmonie en volkomenheid. Wij bevinden ons hier in het binnenste heiligdom der poëzie, waar zij voor de aanschouwing, op welke zij rust, tot de hoogste waarheid wordt. Terwijl dus onze profeet uit het allerheiligste des Geestes van het licht des nieuwen Jeruzalems spreekt, geeft hij geenszins daarvan ene beschrijving in het ledige afschijnsel des woords, maar hij spreekt dat wezen zelf uit. Wat is dat echter voor een licht, dat komt, om de stad tot het licht op te wekken? Al het heil, dat de profeet in het voorgaande, aan de schepping des nieuwen hemels en der nieuwe aarde, aan het sluiten van een nieuw verbond, aan de wederkering zijns volks naar het vaderland verbonden heeft, wil hij in dit licht doen schitteren, en dit licht was de Messias en Zijn rijk. In de voorzegging van onzen profeet wordt de eeuwige Vorst des vredes tot een Knecht Gods, die het licht dragen zal tot aan het einde der aarde. Ja Hij zelf zal ten licht worden voor de Heidenen. Wanneer nu hier het licht als grond des opwekkenden lichts van Jeruzalem genoemd wordt, zo moeten wij wel vooreerst denken aan de gereinigde, in stralende vreugde blinkende schaar des wederkerenden volks, maar in het volk zelf schittert als het helderste lichtpunt de Knecht Gods, de Profeet, en de Profeet-zelf weer gaat in geestelijke ontwikkeling heerlijk over in het licht des Verlossers, die te Jeruzalem een bedehuis voor alle volken sticht, omdat Hij als schuldoffer Zijn schuldeloos leven voor de schuldigen overgeeft, Zich bij de boosdoeners laat tellen, en voor de vijanden tussen beiden treedt. "En Jehova's heerlijkheid gaat over u op, " voegt de profeet er nog bij. Zijn oog ziet in de verte het heil als ene opgaande zon over de stad Jeruzalem. Deze zon is echter het wezen Gods zelf, zo als het Zich in 't licht openbaart. Anders rustte Zijne heerlijkheid in het donker van 't allerheiligste, boven de Cherubs der bondsark; nu, daar de tijd des nieuwen verbonds aanbreekt, gaat deze heerlijkheid uit de tempel uit, en schittert over de ganse stad, en werpt haar schijnsel op het donker der gehele aarde, opdat alle volken zich opmaken, en dit licht tegemoet trekken, dat over Zion opgaat. Welk een onderscheid tussen Jeruzalem en alle plaatsen daarbuiten! De ganse aarde en alle volken bedekt de duisternis; maar boven de heilige stad, daar schittert God.

Zij zullen uitgelokt om zich met u te verenigen, 1e. door het licht dat over u schijnt, het licht van het heerlijk Evangelie, hetwelk de Kerken voordragen, en daarom gouden kandelaren worden genoemd, dit licht, hetwelk zo veel van God en Zijn goeden wil aan de mens ontdekt, door hetwelk het leven en de onsterflijkheid is aan het licht gebracht, dit zal alle welmenende en oprechten onder het mensdom uitnodigen om te komen tot en zich te voegen bij de Kerk, opdat zij de weldaad en het voordeel van dit licht meer genieten mogen, teneinde op de waarheid en hun plichten onderzoek te doen. 2e. Door het licht, waarmee gij schijnt: Het sieraad der heiligheid, was de krachtdadige trekking, door welke Christus een gewillig volk tot zich bracht op de dag Zijner heirkracht.

Hef uwe ogen rondom op, als ware de tijd reeds aanwezig, die u in de toekomst wacht, en zie in het geloof, dat een vaste grond der dingen is, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet (Hebr. 11:1), die allen, wier namen om hun grote menigte niet kunnen genoemd worden, zijn vergaderd tot ene onafzienbare schare Hoofdstuk 49:18); zij komen tot

van oosten en westen, van zuiden en noorden (Hoofdstuk 11:12). Uwe zonen zullen van verre komen (Hoofdstuk 49:12), en uwe dochters, nog jong en teder, zodat zij de verre reis

niet kunnen doen, zullen aan uwe zijde gevoedsterd worden, 1) op de armen worden aangebracht (Hoofdstuk 49:22; 66:12).

Onder uwe zonen en uwe dochters hebben we in de eerste plaats te verstaan de gelovig geworden Israëlieten, maar dan ook al degenen uit de Heidenen, die Israël zijn ingeplant. Tot Zion zullen komen, zowel Joden als Heidenen, die waarlijk zullen delen in het heil des Heren, die in waarheid zich zullen verheugen in het Licht, dat in de duisternis is opgegaan. De Profeet ziet in de verre toekomst, alle de geestelijke zonen en dochters van het geestelijk Zion, die de Heere hebben leren erkennen, als hun God en Zaligmaker.

Dan zult gij het zien en samenvloeien, stralen van vreugde bij zulk een aanblik, en uw hart zal vervaard zijn, overweldigd worden door de grootsen indruk dier naderende schare, en verwijd worden om de volheid van vreugde te genieten; want de menigte der zee zal tot u gekeerd worden, 1) om u voortaan aan te nemen; het heir der Heidenen 2) zal tot u komen, om zich u ten dienste te stellen (Hoofdstuk 45:14; 49:18).

Evenals de zee al hare golven tegen onze kusten opstuwt, en alles dreigt te overstromen, zo zou het hier zijn, maar in de zin van overvloeienden zegen.

In het Hebr. cheel chojim. Beter: het vermogen der volken. Want wel kan hier het eerste woord, heirleger betekenen, maar ook vermogen, en die betekenis moeten we hier hebben. Zion zou niet alleen zien dat velen tot haar zouden komen en als in haar zouden geboren worden (Ps. 87), maar ook dat de volken haar met hun goederen zouden dienen. De Heere belooft hier wat Hij ook voorzegt door de profeet Haggai (Hoofdstuk 2:7-9). In het volgende vers wordt dit nader aangeduid en uitgebreid.

Een hoop kamelen, de menigte van kamelen, op welke de handeldrijvende volken hun waren aanbrengen, zal u bedekken, zodat uw gebied daarvan als het ware wemelt; de snelle kamelen, de dromedarissen (Richt. 6:5) van Midian en Hefa aan de oostzijde van de Eleanietische zee-engte (Gen. 25:2 en 4), zij allen uit Scheba in zuidelijk Arabië (1 Kon. 10:1) zullen komen; goud en wierook zullen zij aanbrengen als ene vrijwillige schatting voor Israël's God, en zij zullen de overvloedigen lof des HEREN, des Gods van Israël, boodschappen, 1) als van de enigen, waarachtigen God, bij wie alleen heil is te vinden.

Enige van die volken, als voorbeelden van meer andere, worden opgenoemd, zijnde van de afgelegenste, meest vervreemde, nochtans die oudtijds in koopmanschappen, in rijkdommen en specerijen, in vee-rijkheid, uitstaken boven anderen; en daarvan wordt getoond, hoe die met andere volkeren tot de Kerk inkomende, ook de Kerken alsdan een tijd zouden hebben van een zonderlingen overvloed, ja ook dat die overvloed met de volken zelf dan op een zonderlinge wijze voor de Heere en Hem geheiligd zouden zijn, gelijk iets dat men op het altaar brengt tot een zonderlinge heiligmaking van de Kerk, dat Huis Zijner heerlijkheid.

En even als de handeldrijvende volken, zo komen ook de Nomadische, en brengen tot u wat zij hebben. Al de schapen van Kedar in de Syrisch-Arabische woestijn (Gen. 25:13) zullen tot

u verzameld worden, de rammen van Nebajoth, van de Nebateërs, die nabij de Kedarenen

wonen en hun verwant zijn, zullen u dienen. Zij zullen met welgevallen komen op Mijn altaar; Ik zal Mijn lust in die offeranden hebben, en Ik zal het huis Mijner heerlijkheid heerlijk maken, het met de gaven der bekeerde heidenwereld versieren.

Men mag uit zulke voorstellingen het besluit niet trekken, dat eens weer de offeranden van dieren zullen hersteld worden. Het offer der dieren is door de offerande van de Knecht des Heren vervuld en voor altijd afgeschaft; maar de profeet kan binnen de Oud-Testamentische perken het Nienw-Testamentische niet anders schilderen de met Oud-Testamentische kleuren.

Hetzelfde is toepasselijk op de kamelen in vs. 6. Toen waren het kamelen, later paarden, thans spoortreinen.

Welke offers Hem alleen behagen weten wij reeds, die niet met onreine, met bloed bevlekte handen aangebracht worden (Hoofdstuk 1:11 vv). Zulke offers zijn in de helderen geest onzes Profeets louter symbolen van de eredienst, die trouwens noodzakelijke openbaring van ‘t positief geloof ook aan de godsdienst des nieuwen Jeruzalems niet ontbreken mag. Maar deze eredienst zal overeenkomstig zijn met het huis der heerlijkheid, dat God nog verheerlijken wil, daar het toch een bedehuis zal worden voor alle volken. (Hoofdstuk 56:7).

Wie zijn deze, die daar komen gevlogen over de zee, als ene wolk door de lucht vaart, en als duiven, vol verlangen naar haar te huis, tot hare vensters, 1) de openingen van hare verblijfplaatsen?

De Profeet richt nu de blik van Zion, van het land naar de zee. Hij vraagt wie daar komen aangevlogen, op snel zeilende schepen, vol verlangen om binnen Zion te komen, als de duiven vol verlangen zijn om hun woningen binnen te gaan. In het volgende vers geeft de Heere het antwoord. Het zijn de bewoners van de eilanden, van Europa, die vol hope en stille gelovige verwachting, alleen hun heil en zaligheid van de Heere, van Zion, van de God van Israël verwachten.

Ik zal het u verklaren, wie zij zijn; want, of ja, de eilanden, de verre landen der heidenwereld zullen Mij, hunnen Verlosser en Zaligmaker, verwachten, en de schepen van Tarsis, het uiterste einde van het eiland Europa (Hoofdstuk 23:10) vooreerst. Zij komen met haast, daar de vervulling van hun verlangen in de u bereiden toestand van heerlijkheid aanwezig is, om uwe kinderen, o Zion! van verre te brengen, hun zilver en hun goud met hen, tot de naam des HEREN, uws Gods, en tot de Heilige Israël’s, dewijl Hij u heerlijk gemaakt heeft, om ook aan deze verheerlijking van Israël deel te hebben.

Onder Tarsis wordt ene grote Europese zeemogendheid verstaan. Ook deze zou de kinderen Israël’s naar hun land voeren. De Engelsen rekenen zich dit Tarsis te zijn, en zo het ene dwaling is, het is nochtans ene schone dwaling; in zulk ene dwaling kan veel lieflijks liggen. Immers het is de schoonste eerzucht, welk een Christelijk zeevarend volk behoort te hebben. Engeland hoopt het alléén te zijn, maar ik hoop en wens, dat het ene verenigde Hollands-Engelse vloot mag zijn, die dat schone werk ten uitvoer brengt.

De schepen van Tartessus brengen nu niet alleen mee goud en zilver, maar ook nog een anderen schat; zij brengen zonen, dat is nieuwe zonen, die het begeren te worden, even gelijk vs. 4, vreemde belijders, die aan Zions voorrechten deel zoeken te verkrijgen.

En de vreemden, nadat zij zich tot u zullen bekeerd hebben, zullen uwe muren, de poorten van het nieuwe Jeruzalem bouwen, en a) hun koningen zullen u bij uwe herstelling dienen; 1) want in Mijne verbolgenheid heb Ik u geslagen, zodat gij lang als een puinhoop nederlaagt, maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd, zodat alles tot uwe herstelling moet medewerken.

Jes. 49:23.

Dit werd vervuld toen de koning van Perzië en de landvoogden der Provincies door zijn bevel Nehemia in het bouwen der muren van Jeruzalem hielpen en bijstonden. Daar moesten vreemden toe verwekt worden, om die muren van Jeruzalem op te bouwen, eer dan dezelve steeds in puinhoop zouden hebben moeten blijven. Ja, wie tot de Kerk niet behoren, kunnen nochtans voor haar een bescherming zijn. De grootste mannen moeten het niet beneden hun waardigheid menen te zijn de Kerk te dienen, maar blijde wezen dat zij een bekwaamheid en een hart hebben, om enigen dienst aan haar te bewijzen.

En uwe poorten zullen steeds openstaan, daar geen binnendringen van enigen vijand meer te vrezen is; zij zullen des daags of des nachts niet toegesloten worden, opdat men tot u inbrenge het heir het vermogen der Heidenen en hun koningen tot u geleid worden. 1)

Wie kan hier anders lezen de het verheven denkbeeld, hoe zich het Godsrijk van dag tot dag door de aanwas van vreemde volken vermeerdert? Nog altijd staan Jeruzalems poorten open; dag en nacht trekken er volken en koningen in.

De Profeet gaat ook hier over van het aardse tot het geestelijk Zion. De poorten van het geestelijk Zion zullen immer open zijn, gelijk de poorten van de vrijstad, opdat wie binnen hare muren zouden willen komen, niet verhinderd werden.

Over de laatste woorden heerst een groot verschil van gevoelen. Menen sommigen, dat hier gesproken wordt van gevangen koningen, die als overwonnelingen binnen Zion zouden worden geleid, anderen zijn van gevoelen, dat hier van vrijwillige gevangenen sprake is. Ook zijn er, en met hen verenigen wij ons, dat hier van koningen sprake is, die als aan het hoofd van hun volk binnen Zion zouden komen, om de Heere, de geestelijken Koning, de tol hunner hulde eerbiedig aan te bieden. Er is hier toch sprake van een gewillig zich begeven onder de scepter van Zions koning, terwijl in het volgende vers van hen gesproken wordt, die zich niet willen buigen, die Zion vijandig blijven en daarom zullen vergaan.

Zions koning zal worden aangebeden en gehuldigd, hetzij gewillig of gedwongen. Maar wie Hem niet, door genade gewillig gemaakt, leert eren, zal voor eeuwig omkomen.

Want zij weten wel, dat ieder volk en ieder rijk voortaan alleen kan bestaan door de onderwerping aan de gemeente van de God der openbaring en door de intrede daarin; het volk en het koninkrijk, welke u niet zullen dienen, die zullen vergaan, en die volken, die weigeren een en dezelfden God met u te aanbidden (Zach. 14:16 vv.) zullen gans verwoest worden.

De heerlijkheid van Libanon, zijne prachtige cederbomen, zal tot u komen, de dennenboom cipres, de beuke-, de plataan en de buksboom (Hoofdstuk 41:19) te gelijk, in schone lanen, om te versieren de plaats Mijns heiligdoms, en Ik zal de plaats Mijner voeten, de tempel, waar Ik, die de hemel aller hemelen bewoont, de voetbank Mijner voeten heb (1 Kron. 27:2), heerlijk maken 1). Ik zal er die bomen doen heenbrengen, die in koninklijke heerlijkheid de overige plantenwereld overtreffen, om de omgeving dezer plaats te versieren.

Deze trek is weer ontleend aan de luister van Salomo's heerschappij. Toen zond de koning van Tyrus de pracht van de Libanon, dat is, de kostbare cederen, en het dennenhout, om te bouwen de tempel des Heren, de paleizen des konings en zijne lusthuizen, en buiten twijfel ook vele kostbare gebouwen van bijzondere personen in Jeruzalem. In diezelfde heerlijkheid en luister zou zich ook Zion en het heiligdom vertonen in de dagen van Israël's herstelling

Hier is Zion het typisch middenpunt der geestelijk lichamelijke tegenwoordigheid van de God der genade, te midden van Zijn rijk op aarde, als de plaats der ware verbroedering.

Ook zullen, zich buigende, tot u komen, de kinderen dergenen, die u in hunnen overmoed onderdrukt hebben 1) daar zij gevoelen nu ontwapend te zijn, en diep betreuren wat zij u hebben aangedaan, en allen, die u gelasterd hebben, zullen zich neerbuigen aan de planten uwer voeten, zij zullen, doordrongen van het bewustzijn uwer grootheid, voor u ter aarde neervallen, en zij zullen, in plaats van de vroegere spotnamen u de u toekomende erenamen gevende, u noemen de stad des HEREN, het Zion van de Heilige Israël's. 2)

De onderdrukkers zijn van de aarde verdwenen, en nu komen de heidenen, ziende hoe de Heere God zijn volk heeft verhoogd, zich onderwerpen, en zich neerbuigen aan hun voetzolen om door hen gezegend te worden.

Niet alleen dat zij bij u zullen moeten komen smeken van wege hun eigene belangen, maar zij zullen u eer bewijzen. Zij zullen eindelijk overtuigd worden, dat gijlieden gunstelingen des hemels zijt en der bijzonder zorgende Goddelijke voorzienigheid.

In plaats en ter vergoeding daarvan, dat gij a) verlaten en gehaat zijt geweest, zodat niemand door u heenging, dewijl gij in puin laagt, zo zal Ik u stellen tot ene eeuwige heerlijkheid, zodat gij niet alleen in het algemeen, maar ook in uwe bijzondere delen prachtig zult zijn. Ik zal u stellen tot ene vreugde voor allen, van geslacht tot geslacht.

Jes. 49:19; 54:1, 6, 7.

En gij zult als rijke voeding tot uwen wasdom de melk der heidenen zuigen, die gaarne en gewillig hun levensmerg zullen geven, gelijk ene moeder die aan het kind in de moedermelk geeft, en gij zult de borsten der koningen zuigen, 1) daar zij er ene ere in stellen, uwe verplegers te zijn (Hoofdstuk 49:23), en gij zult weten ten gevolge dier verheerlijking, die u door Mijne genadige leiding boven alle heidenen en koningen ten deel wordt, dat Ik de HEERE ben, uw Heiland en uw Verlosser, de Machtige Jakob's (Hoofdstuk 49:23 en 26).

In deze verzen wordt verder de heerlijkheid en de zegen van het geestelijk Israël en het nieuwe Jeruzalem beschreven. Volken en hun koningen zullen het voeden, gelijk een moeder hare kinderen voedt met haar melk. Waarom? opdat het kind zal groeien en in levenskracht en levenssterkte toenemen. Zo zou ook, wat Israël van de volken ontving, dienen, opdat het zou uitbreken ter rechter- en ter linkerzijde en bloeien en groeien. Maar, opdat het niet aan eigen waardigheid werd toegeschreven, aan eigen verdienste en werk, volgt er onmiddellijk, dat dit alles zou geschieden, opdat Israël zou weten, dat de Heere, Zijn verlosser, de Machtige Jakob's zijn Sterkte en zijn Redder was.

Voor koper zal Ik bij het weer opbouwen van u, dat even prachtig, als duurzaam zal geschieden, goud brengen, en voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor hout koper, en voor stenen ijzer 1); en Ik zal uwe opzieners vreedzaam maken en uwe drijvers rechtvaardigen (liever: tot uwe opzieners de vrede en tot uwe verzorgers de rechtvaardigheid). De vrede zal in eigen persoon de plaats van overheid vervullen, en gerechtigheid de politie zijn.

Deze plaats is ene beschrijving van de gouden eeuw, gelijk wij gewoon zijn die te noemen. Evenals van Salomo's dagen (1 Kon. 10:21, 27) staat aangetekend, dat goud en zilver zo overvloedig waren, dat men geen gebruik maakte van mindere metalen, zo wordt met uitbreiding dezer leenspreuk, het nieuw Jeruzalem beschreven als gemaakt van fijn goud. (Openbaring 21:18).

Typisch met herinnering aan de tijd van Salomo, die hier in het algemeen als type voor ogen zweeft (vgl. 1 Kon. 10:21, 27). Soortgelijke denkbeelden onder andere typen vindt men Jes. 35:13. Het is de bedoeling van het hier gezegde mede te delen, dat Zion in het geheel in hoger en heerlijker toestand verkeren zal.

Er zal, gelijk bij zulk ene staatsinrichting van zelf spreekt, geen geweld meer gehoord worden in uw land, zodat nog enig geval zou voorkomen, dat de sterke op ruwe en onrechtvaardige wijze de zwakkere zou onderdrukken; verstoring noch verbreking zal in uwe landpalen zijn, er zal niets geschieden, waardoor verwoesting zou kunnen worden aangericht. Maar uwe muren zult gij Heil heten en uwe poorten Lof. 1) Het heil, u door God geschonken, zal u tot ene onverwinbare beschutting zijn. De zegen, dien gij boven alle volken der aar de geniet, zal hun slechts toelaten, uwen grond met eerbied te betreden.

Zij heeft muren, maar in waarheid geldt het heil van haren God haar als onverwinnelijke ommuring. Zij heeft deuren, maar in waarheid waarborgt haar als alle zekerheid gevende en verfraaiende poorten, de eerbiedwaardige roem, waarmee Jehova haar bekleed heeft.

De zon zal u niet meer wezen tot een licht des daags, alsof gij dat nodige had; en tot enen glans zal u de maan niet lichten, dewijl gij dit niet meer behoeft. Gij zijt daarboven verheven. Maar de HEERE, dien gij in uwe onmiddellijke tegenwoordigheid hebt, zal u wezen tot een eeuwig Licht, en uw God tot uwe sierlijkheid 1) die al het donkere genoegzaam verheldert.

De zon en maan zullen niet meer uw licht zijn, dat is: Gods volk, wanneer zij Zijne gunst genieten en in het licht Zijns aanschijns wandelen, maakt van de zon en van de maan weinig werk, maar schoon die allen hun glans introkken, zouden zij toch vol troost en welgemoed in het licht des Heren wandelen kunnen.

Er zal noch zon noch maan wezen, maar de heilige plaats wordt van de alles overstralende verschijning van Gods tegenwoordigheid, onveranderlijk bestraald.

Uwe zon zal niet meer ondergaan, gelijk het in dezen tegenwoordige tijd geschiedt, en uwe naam zal des morgens, wanneer hare dienst als lamp in de nacht eindigt, haar licht niet intrekken; want de HEERE zal u tot een eeuwig Licht wezen en de dagen uwer treuring zullen een einde nemen, 1) zodat het volstrekt geen nacht meer wordt (Openbaring 21:23 vv).

De Profeet blikt ook hier weer in de verre toekomst. De heerlijkheid der N. Bedeling wordt hem beeld en profetie van de voleindiging der eeuwen, van de volmaakten staat der Kerk. Geen zon- of maanlicht zal men meer behoeven, want de Heere zelf zal het licht, het eeuwig Licht zijn. Nu nog is er niet alleen op tijdelijk maar ook op geestelijk gebied, een voortdurende strijd tussen licht en duisternis. Zowel op natuurlijk als op geestelijk gebied vervangt de nacht de dag. Het is nu eens donker en dan weer licht. Ook te midden van de donkerste tijden is het wel niet geheel nacht, maar toch de Kerk kan vele tijden opnoemen, waarin het zonlicht niet meer gezien werd.

Hier voorspelt echter de Profeet de tijd, dat de strijd uit zal zijn, de strijd tussen duisternis en licht. De duisterheid zal eindelijk overwonnen zijn, en eenmaal breekt de tijd aan, dat er voor de Kerk geen donkerheid en duisterheid meer zal wezen, als de tijd der tijden is vervuld.

Dit wordt ook, in het volgende vers nader uitgewerkt.

En uw volk, dat in u woont, zullen allen te zamen rechtvaardigen zijn; allen zullen door het geloof de gerechtigheid deelachtig zijn en in gerechtigheid leven. Zij zullen, daar het om die reden niet meer tot een toestand van verbanning komt, in eeuwigheid de aarde, het land der belofte, Kanaän, erfelijk bezitten; zij zullen zijn ene a) spruit Mijner plantingen, ene gemeente, die door kastijdingen en genadebetoningen geheel is omgekeerd b) een werk Mijner handen, dat Ik door Mijne vrije genade tot stand heb gebracht, opdat Ik verheerlijkt worde, 1) dat dan ook geen vlek of rimpel aan zich heeft.

MATTHEUS. 15:13. b) Jes. 29:23; 45:11.

Het was door Gods genade, dat zij tot dezen geluksstaat bestemd waren; zij zijn de spruiten Zijner planting. Hij brak ze van de wilden olijfboom af en entte ze in de goeden olijfboom

in, verplaatste hen uit het land, toen zij nog tedere spruitjes waren in Zijne kwekerij, opdat zij, in Zijn hof op aarde nu geplant zijnde, in het kort in zijn Paradijs, in de hemel mochten worden overgebracht.

De kleinste zal door zulk een toenemen tot duizend worden, en de minste zal door buitengewoon grote en snelle vermeerdering tot een machtig volk worden. Ik, de HEERE, zal gelijk Ik gezegd heb, zulks te zijner tijd snellijk doen komen. Niemand twijfele dan, omdat de toestanden en omstandigheden nog van dien aard zijn, alsof ze nooit tot werkelijkheid konden komen.

Welke geheimenissen der vernieuwing hier nog verborgen liggen, wie zal zulke verklaren vgl. Openbaring 21:23 ! Men heeft zich hier evenzeer te hoeden voor eenzijdig geestelijke als voor grof zinnelijke opvatting. Alles zal wezen, leven zijn en zijne gestalte hebben, maar anders dan thans.

Allerheerlijkst zegel op zo vele heerlijke beloften! Zonder deze verzekering zou er in dit alles, ene zekerheid en gene ware vertroosting zijn. Te Zijner tijd. Het kan zich lang laten wachten maar eens komt het zeker. Het heeft een bepaalden tijd. Snellijk. Beslissende dingen hebben ene lange voorbereiding, maar ene snelle uitvoering. Wij moeten er ons te voren in verdiepen met onze gedachten, de tijden vooruitlopen, en ons gemeenzaam maken met het denkbeeld: Christus komt. Hij zelf heeft gezegd: "Zie Ik kom haastelijk, terwijl Hij in Zijne gelijkenissen meermalen de gedachte, of het woord in het hart of in de mond der op Hem wachtenden legt: De Heer vertoeft te komen. God handelt altijd zo. Ook bij ons gaat de ene dag en week, en maand en jaar na de anderen voorbij, en het is alsof alles zo blijven zal, en het blijft ook alles zo, maar tot wanneer? Tot aan het einde; dan komt de dood, en maakt op eens en met de snelheid van een ogenblik een einde aan al die voorbereidingen, en dan is de dagelijkse eentonige loop en omloop des levens afgebroken, beslissend afgebroken. En de heerlijkheid, de vervulling van al Gods beloften vangt aan voor allen, die geloven, tot welken ook wij door Gods genade wensen te behoren.

Vs. 18-21. Wij werpen een blik in ‘t inwendige der stad. Er woont daarin een volmaakt geslacht, rechtvaardigen, heiligen; daarom is ook van gewelddadigheid voortaan geen sprake meer, noch van vernieling en verwoesting binnen hare grenzen. Heil worden de muren genoemd, en roem de poorten. Maar gewis niet zozeer in dien zin, dat God de muren heil, en de poorten roem aanbrengt, maar veel meer, dat uit de muren der stad hen uitgaat, en de roem van God uit hare poorten verkondigd wordt. En nu treedt ons in de belofte zo recht het volle licht der geestelijke betekenis onzer profetie voor ogen. De Godskennis in het nieuwe Jeruzalem is herder en klaar, van een zo onvervalst licht, dat in de glans dezer inwendige verlichting de stad gene zon en gene maan meer behoeft. Dat is wel poëzie, maar uit hare schitterende inkleding blinkt de zon der eeuwige waarheid van het denkbeeld (vgl. Openbaring 21:23; 22:5). Wanneer reeds in ‘t begin dezer glansrijke profetie de schildering des profeets met een wonder van licht overgoten was, zo wordt dit hier het sterkste, en heerlijkste en reinste, dat van de inwendige heiliging der bewoners van ‘t nieuwe Jeruzalem kan gezegd worden. Op de lieflijkste wijze maakt de profeet van het zo gebruikte beeld ene nieuwe toepassing. Eeuwig zal het licht der vreugde in de Godsstad stralen. God zelf zal

immers daarin de zon zijn, die nooit ophoudt te schijnen. Is echter het licht van Israël's Heilige tot inwendig levenslicht Zijner belijders geworden, zo is het ook de onuitputtelijk bron van de vreugde des Geestes. Voorbij zijn de dagen der treurigheid. De inwoners van 't nieuwe Jeruzalem zijn louter rechtvaardigen en zaligen, want wij lezen dat zij voor eeuwig het land zullen bezitten; het is het land van zaligen Godsvrede, het hemelse vaderland. Welk een zaad schiet op in dit nieuwe Jeruzalem! 't Is een zaad Gods, spruiten, die de Heere met Zijne eigene hand geplant heeft. Wij bemerken wel, dat de blik des profeets hier tot de versten afstand doordringt. Ten slotte evenwel de troostvolle evangelische belofte: "De nederige zal verhoogd, de kleinste zal de grootste worden. " De gemeente des nieuwen Jeruzalems, van de toekomstigen Godsstaat, wordt naar uitwendige maat geteld en gemeten, maar daar geschiedt de schatting naar ene innerlijke waarde, naar die der levende Godskennis en zedelijke volmaking.

Kom, Heere Jezus, vervul van Uwe beloften, antwoord op de gebeden van Uw volk, verhaast het gelukkige tijdperk dat Gij ons geleerd hebt te verwachten. Laat de roem en lof van de Heere, onzen God de aarde geheel vervullen, opdat Uwe dienstknechten verblijd mogen zijn en zich verheugen, en U eer geven, die leeft en regeert met de Vader, en de Heiligen Geest, één God, ene wereld zonder einde, Amen.

HOOFDSTUK 61.

HET PROFETISCHE AMBT VAN CHRISTUS. VREUGDE DER KERK.

IV. Vs. 1-11. De vierde rede. Vroeger sprak de Heere zelf en maakte Hij Zijne genadige raadsbesluiten over Israël zelf bekend. Nu treedt Hij sprekende op, dien de Heere tot Middelaar van Zijn raadsbesluit geroepen heeft. Hij is dezelfde knecht Gods, die ook in Hoofdstuk 49:1 vv. 50:4 vv. Zijne roeping als Heiland voorstelde en de ervaringen in Zijn dienstwerk voorzegde. Nadat Hij in de volheid der tijden verschenen was heeft Hij uitdrukkelijk verklaard, dat onze plaats van Hem gezegd was (Luk. 4:16 vv. Daarom mag de mening der Joodse Schriftverklaarders, alsof de Profeet hier van zich zelven sprak, door Christelijke Schriftverklaarders niet worden herhaald, terwijl bovendien wetenschappelijke gronden haar tegenspreken. Deze Knecht des Heren, uitgaande van de toestand van ellende en druk, waarin het volk van Israël zich bevindt, als de tijd der verlossing komt, kondigt in de eerste plaats Zijne profetische werkzaamheid aan, tot welke de Heere Hem geroepen en toegerust heeft. Hiermede begint het jaar der genade, dat inderdaad en in waarheid een jaar der vrijlating wordt. Hij verklaart echter niet nader, waardoor die aangekondigde verlossing zal worden teweeggebracht, maar plaatst zich aanstonds aan het einde der tijden, wanneer de volbrachte verlossing hare gezegende vruchten voor Israël zal gebracht hebben. Hij toont aan, wat Israël voor de wereld zal zijn en in welke verhouding de bekeerde heidenen van hun zijde tot Israël zullen staan, aan het slot vat hij dit in ene gelijkenis te zamen.

a) De Geest des Heren HEREN (Hoofdstuk 50:5), is op Mij
Zijnen Knecht (Hoofdstuk 42:1), daar Hij als ene blijvende bezitting op Mij is nedergedaald (Hoofdstuk 11:2. Luk. 3:22), en daarom is die geestelijke olie op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft tot Zijnen Profeet (Hand. 10:38). Hij heeft Mij geroepen om een blijde boodschap 2) te brengen de zachtmoedigen 3), de ellendigen, de gebogenen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om de gevangenen 4) vrijheid van hun boeien uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis
waarin zij tot hiertoe lagen.

Luk. 4:17-20.

Hiermede belooft Jesaja, dat er na de ballingschap nog getuigen van de genade Gods zullen zijn, om het volk van de ondergang en de schaduwen des doods terug te brengen, en de door zo vele rampen gedrukte Kerk, door de kracht des Geestes te herstellen. Daar er echter die verlossing alleen in de naam en op gezag van Christus voorzegd mocht worden, gebruikt de Profeet de eerste persoon en voert Christus als het ware sprekend in om het gemoed der vrezenden alzo des te krachtiger tot een goed vertrouwen op te wekken.

Intussen staat het vast, dat deze woorden alleen op Christus kunnen toegepast worden en wel om twee redenen. Vooreerst, omdat Hij alleen met de volheid des Geestes begiftigd is, om getuige en afgezant van onze verzoening met God te zijn. Vervolgens omdat Hij alleen door de kracht Zijns Geestes het goede dat hier beloofd wordt, tot stand brengt en voltooit.

Indien daar in het profetische woord ene plaats was, aan welker klank en toon de eerbiedige en gelovige Israëliet merken kon, dat de profeet niet van zich zelven, maar van een ander sprak, en Hem, de Messias, verkondigde, het was voorzeker deze. Wat de Knecht des Heren, van de Geest des Heren aangegrepen, hier uitspreekt, kan hij niet uitspreken dan door, zeker niet willekeurige vereenzelviging van zijn voorbeeldigen persoon met het Goddelijk voorbeeld, de volmaakten Knecht des Heren van Zich zelven getuigt, met de hoogste waarheid en in de volkomenste volheid van betekenis en kracht ook in zijne mate waar is van Zijn profeet, die in zijne eigene roeping de roeping van de Messias kan voorgevoelen, gelijk de Messias de Zijne in die van de profeet afspiegelt. Ja, de Messias zelf, de Gezalfde bij uitnemendheid, de Gezalfde door de Heiligen Geest en dat niet met mate, spreekt hier door de mond, en niet slechts door de mond, maar door de persoon van Jesaja, de mens Gods, door Gods Geest gedreven. Hij spreekt van Zijne zalving door de Geest des Heren HEREN; van Zijne zending van de Heere, om te doen, om uit te roepen, om te beschikken, om te geven, wat niemand dan Hij doen, uitroepen, beschikken, geven kan; Hij spreekt er van als machthebbende, en niet slechts als de profeten. Hoe heerlijk klonk dit Messias-woord voor Israël in de dagen der benauwdheid, der verwachting, der ballingschap; hoe heerlijk alle eeuwen van verdrukking en verwachting door! Welke denkbeelden deed het opvatten van Zijn persoon en rijk, als zij Hem zien zouden in de heerlijkheid Zijner volmaaktheid, om aan Israël te doen, gelijk Hij gezegd had.

Deze zijn niet zozeer de rechtvaardige lieden, want de zachtmoedigheid kan ene natuurlijke gemoedsstemming zijn, maar de verootmoedigden, vernederden, overtuigden. Toen Paulus zei: Heere! wat wilt Gij dat ik doen zal? was hij een zachtmoedige; te voren was hij een hooghartige.

Letterlijk staat er: zij die alles te dulden hebben, d. w. z. de ellendigen, de gebogenen. De blijde boodschap is, dat er een einde komt aan het leed, aan de ellende, dat de dagen van strijd en verdrukking voorbij zijn en zullen plaats maken voor die van verlossing en uitredding.

Hij, die niet doen kan wat hij wil om zich zelven te bevrijden, is een geestelijk gevangene, en zulke gevangenen zijn we allen. Christus biedt ons de vrijheid aan: Dien de Zoon vrijmaakt is waarlijk vrij. Doch tot welke vrijheid maakt Hij vrij? Om te kunnen doen wat men wil? Neen dat is de vrijheid, die zich de duivel neemt, ene vrijheid in ene eeuwige keten. Christen maakt ons vrij om alles te willen en te doen wat God wil en doet, en dat ja, dat is ene waarlijk Goddelijke vrijheid, ene vrijheid in God, in ene eindeloze ruimte.

Geheel Zijn drievoudig ambt wordt hier meegedeeld. Niet alleen is Hij Profeet om een blijde boodschap te brengen, maar ook Priester om door de balsem van Gilead, dien Hij verwerft en aanbrengt de hartewonden, door de zonde geslagen, te genezen. En niet alleen Priester, maar ook Koning, om gevangenen in vrijheid heen te zenden; om de koperen boeien te verbreken en de ijzeren deuren te openen.

Om uit te roepen het jaar van het welbehagen, het jaar der genade des HEREN, 1) voor afgebeeld door het Oud-Testamentische jubeljaar (Lev. 26:8 vv.), en de dag der wraak onzes Gods 2) over alle vijanden, die Zijn volk zo lang hadden gevangen gehouden en verdrukt; om

alle treurigen te troosten, 3) die door de straffen over Israël zijn verootmoedigd, en door de langen duur daarvan diep ter neer zijn geslagen (Hoofdstuk 57:15; 66:10. MATTHEUS. 5:4).

Paulus noemt dat tijdstip (Gal. 4:4) de volheid des tijds, om de gelovigen te leren, niet nieuwsgierig te vragen naar hetgeen er dan moet volgen, maar in het welbehagen Gods te berusten en hen te doen genoeg hebben aan dat ene, dat het heil in Christus geopenbaard is, toen God dat goeddacht.

Ene toespeling op het jubeljaar, waarin alle dienstbaarheid ophield en alles afgewisseld werd en tot zijn oorspronkelijken eigenaar terugkeerde, waaronder alles vrij en nieuw werd. Merkt op: tegenover het jaar van het welbehagen des Heren staat de dag der wraak.

Wel ziet dit, dat spreekt van zelf, op de treurenden in Israël, maar dan ook op alle treurigen, op alle treurenden over de zonde en over de schuld, welke zij bij God hebben. Hij troost als Profeet. Hij troost, als Priester. Hij troost als Koning Hij komt met de boodschap van vrede en verzoening. Hij past de kracht van Zijn bloed, door zijn Geest, op de schuldige zielen toe. Hij komt als Koning, door niet alleen een aanvankelijke maar een volkomen verlossing te schenken, door eenmaal volkomen te bevrijden van alle banden, waarmee Satan de zielen had gebonden.

Om de treurigen Zions te beschikken, dat hun op het hoofd gegeven worde sieraad voor as, 1) (Deut. 14:2), vreugdeolie (Ps. 45:8) voor treurigheid, waarbij het zalven nagelaten is (2 Sam. 14:2. Dan. 10:3), het gewaad des lofs voor enen benauwden geest, bij welken zij in zak en as hebben gewandeld (1 Kon. 21:27). Dit heeft Hij gedaan, opdat zij, wanneer het Evangelie zijne werking aan hen tot hun rechtvaardiging en heiliging heeft volbracht, genaamd worden eikenbomen, Terebinthen, der gerechtigheid, die in de kracht der hun geschonkene gerechtigheid zo vast en zo welig groeiende als eikenbomen staan, ene planting des HEREN, opdat Hij verheerlijkt worde, 2) als wiens hand ze geplant heeft, om eer van hen te verkrijgen (Hoofdstuk 60:21).

As, och wat is het anders, dan het geheel verteerde, het geheel opgegane, het ganselijk niets meer zijnde voor Hem, die uwe zielen doorschouwt. As is het geheel uitgevuurde, het kille, het dorre.

En zo nu moeten de zielen zijn, zal Jezus ze met zijn geestelijk sieraad omhangen.

Sieraad, paarlen, robijnen! Maar voor as. Niet dus, voor wat nog onverteerd, zich zelf op het altaar werpt.

Niet ook voor wat slechts half verteerde.

Zelfs niet voor wat nog glimt, nog smeult en dus nog vonken kan, maar voor wat as en niets dan as is.

Wij hebben hier de sterkste tegenstellingen.

As behoorde bij treurenden. Wie as op het hoofd had, beleed daarmee dat hij van alle vrolijkheid gespeend was, de omgang met anderen meen, en zich terugtrok in de stille eenzaamheid, volkomen het beeld van de winter vertonende. Tegen as op het hoofd wordt hier gesteld, sieraad, dat is een diadeem, het teken der ere, der blijdschap, van waardigheid en aanzien. Voor wie derhalve de as weggenomen, en aan wie de diadeem op het hoofd werd gedrukt, hem werd daarmee eer en heerlijkheid geschonken, uit de duisternis van treurigheid en droefheid, van verwerping teruggebracht in het licht der blijdschap en ere.

Dit zelfde geldt ook van de treurigheid en vreugdeolie. Wie treurig was, liet na zich te zalven, maar hier wordt hem olie, en wel olie der vreugde gegeven, opdat de klaagzang der ellende zou plaats maken voor het loflied der blijdschap.

En dan eindelijk het gewaad, de mantel des lofs, tegenover een benauwden geest.

Wie bedroefd van ziele, wie benauwd van geest is, heeft geen stof tot lof. Alles blikt hem even somber en donker tegen. Maar hier wordt gesproken van lof, als van een mantel, van een gewaad, waarmee hij bekleed zal worden, opdat de bezorgdheid, de bedruktheid, de benauwdheid zou wijken, en het alles bij hem vergeten en het blijdschap zou zijn.

Het gevolg daarvan wordt daarop geschetst, n. l. opdat zij eikenbomen, of liever terebinten, die altijd groen zijn, zouden genaamd worden, ene planting des Heren.

Niet een planting van zich zelf. Want neen, niet zij zelf hadden zich die gehele herschepping doen ondergaan, maar de Heere God, en wel met het doel, opdat Hij zelf in en door Zijn eigen werk zou verheerlijkt worden.

Alles wat door het vlees geworden Woord wordt en is gedaan het is, opdat de Drie-enige God er door verheerlijkt worde.

En zij zullen, ten gevolge hunner eigene inwendige vernieuwing door het Evangelie a), de oude verwoeste plaatsen, ook aan gene zijde van de grenzen van hun land, bouwen, de vorige verstoringen weer oprichten, en de verwoeste steden vernieuwen, die verstoord waren van geslacht tot geslacht.

Jes. 58:12.

Deze overgang van de geestelijke tot de nationale behoeften van Israël zon volstrekt onverstaanbaar en onverklaarbaar zijn, indien wij niet wisten, dat het ingaan van de volheid der Heidenen gelijktijdig plaats zal vinden met de wederaanneming van Israël en zijnen wederkeer tot wederopbouw der verwoeste plaatsen. Ten gevolge van de bekering en wederkering van Israël zal de uitstroming van het licht des Evangelies over de gehele wereld plaats hebben.

En uitlanders zullen in uw eigen land, o Mijn volk! op de weiden staan, en uwe kudden weiden, de bezigheden van het dagelijks leven voor u verrichten, en vreemden zullen uwe akkerlieden en uwe wijngaardeniers zijn.

Doch gijlieden zult te midden der volkeren zijn, wat Aärons geslacht in het midden van Israël was, en op de hoogte uwer eigenlijke bestemming worden geplaatst (Exod. 19:6); gij zult a) priesters des HEREN heten, men zal u van de zijde der Heidenen, dienaren onzes Gods noemen; gij zult het vermogen, het tijdelijke goed der Heidenen eten, daar gij ze met uwe geestelijke goederen hebt rijk gemaakt (Rom. 15:27), en in hun heerlijkheid, wat groots zij vroeger boven u gehad hebben, zult gij u beroemen.

1 Petrus 2:5, 9. Openbaring 1:6; 5:10 enz.

Alle gelovigen worden tot koningen en priesters gemaakt, onzen Gode, en zij behoren zich bovenal in hun godsdienstige verrichtingen, en in hunnen gansen wandel zo te gedragen, met de Heiligheid des Heren op hun voorhoofden geschreven, opdat men hen terecht noemen moge de Priesters des Heren.

Voor uwe dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel 1); in vreemde landen moesten zij treden (Ps. 137:1 vv.); daarom zullen zij in hun land erfelijk het dubbele bezitten (Hoofdstuk 40:2); zij zullen eeuwige vreugde hebben.

In het Hebr. Thagath boschthekem mischnèh. Beter: In plaats van uwe schaamte een dubbel, en dan verder: in plaats van uwe schande zullen zij juichen over hun deel. Het tweede gedeelte verklaart het eerste. De betekenis is dat al wat vroeger geleden is op veelvuldige wijze zal vergoed worden.

Want Ik, de HEERE, zo zegt Hij, wiens Knecht tot hiertoe heeft gesproken, terwijl Hij zelf verder het woord voert, heb het recht lief, en herstel het, waar het is geschonden, gelijk de Heidenen dat omtrent Israël deden (Hoofdstuk 47:6). Ik haat de door in het brandoffer, 1) alle geveinsdheid in de godsdienst, en Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn daar dit aan Mijn zo hevig verdrukt volk ook het loon in des te grotere vreugde aanbrengt, en Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, zodat Ik niet meer op hen zal toornen, noch hen zal schelden (Hoofdstuk 54:9 vv.).

In het Hebr. Sonee gazeel beolah. De Septuaginta vertaalt derhalve: Ik haat de door uit ongerechtigheid. En dit kunnen ook de woorden in de grondtekst betekenen: Ik haat de door in ongerechtigheid. Want wel kan hier het laatste woord brandoffer betekenen, maar ook ongerechtigheid = Awelah.

De Heere wil dan zeggen, dat Hij niet wil dat Israël van de Heidenen op onrechtvaardige wijze zal nemen, en dat Hij er daarom voor zal zorgen, dat deze vrijwillig hun schatten Israël zullen brengen, gelijk ook vroeger geschied is, bij de uittocht, toen de Egyptenaren vrijwillig hun goed brachten en Israël aldus de Egyptenaren beroofde.

En hun zaad zal onder de Heidenen bekend worden, men zal het kennen aan de heerlijkheid, die Ik als een stempel op hen zal drukken, en hun nakomelingen zullen onderscheidingstekenen der ere bezitten in het midden der volken; allen, die hen zien zullen, zullen hen kennen, want bij de eersten blik zal men de kentekenen van de stand hunner grootheid opmerken, en zien dat zij zijn een zaad, dat de HEERE, in geheel bijzondere mate en boven alle geslachten der aarde gezegend heeft. 1)

God zal hiervan de ere hebben. Want elk zal dat aan Gods zegen toeschrijven; allen, die hen zien, zullen zoveel goddelijke genade in hen, en zulke doorslaande bewijzen van Gods gunst jegens hen bemerken, dat zij zullen erkend worden het zaad te zijn, hetwelk de Heere gezegend heeft en nog zegent. Want het sluit beiden in.

Ik ben zeer vrolijk in de HEERE; mijne ziel verheugt zich in mijnen God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, mij dat hen in zo rijke mate laten ondervinden, dat het mij omgeeft, als de klederen het lichaam. de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, Hij heeft Mij met Zijne gerechtigheid zo omgeven, dat Ik er geheel door beschermd ben (Hoofdstuk 1:27), even als een mantel tegen de koude bedekt; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad (vs. 6) versiert, en door de tulband, waarmee hij het hoofd omgeeft, een priesterlijk aanzien (Exod. 29:9; 39:28) verkrijgt (Hoogl. 3:11), en als ene bruid zich ten dage der bruiloft versiert met haar gereedschap.

Het is het antwoord der kerk op de beloften van God. Zij toont er mede, dat zij die vreugde bezit, welke ook Paulus zozeer aanprijst. Hare vreugde ligt in haar vrijen toegang tot God. Zij gelooft Gods genadewoord: alles is het uwe, en zegt: Amen. Ja, alles is het mijne! Wij moeten de genadegiften mijnen, ons zelven toe-eigenen; want dit is ons leven; het laten liggen der goddelijke beloften is de dood. Wij moeten God met de armen des geloofs omvatten en omvat houden; of wij hebben niets. Want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils. Bekleed. Ene eenvoudige maar veel zeggende uitdrukking De mens mag sedert zijn val niet naakt voor God verschijnen, hij moet naar lichaam en ziel gekleed zijn. De kleding is dan ook zodanig vereenzelvigd met de mens, dat wij hem buiten zijne kleding nauwelijks kennen. Wij arbeiden, wandelen slapen, in een woord wij doen alles, wij leven in onze kleding. Zo moet het ook in het geestelijke zijn. Wij moeten niet naakt bevonden worden. Wij moeten in de geest en naar de ziel bekleed zijn met de klederen des heils. de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, der gerechtigheid van Christus; want de Schrift kent gene andere gerechtigheid voor de mens, de zondaar. Met enen mantel kan men zich geheel omwikkelen. Ook is de mantel een overkleed. Dit kleed en de klederen des heils maken de gehele kleding uit. Gelijk een bruidegom zich met priesterlijk gewaad versiert met haar gereedschap. De Schrift kent de bruidegom en de bruid het sierlijk feestkleed toe, als beiden voegende, maar evenzo, ja nog meer dan die beiden, moet zich ook de gelovige geestelijk versieren als zijnde een dienaar of ene dienares van de Heere, van wiens huis alleen heiligheid het sieraad is.

Over wie die Ik is, wordt verschillend gedacht. Zijn er velen die van mening zijn, dat hiermede de Kerk sprekende wordt ingevoerd, anderen zijn van gevoelen, dat het is de Knecht

des Heren, Christus Jezus, maar sprekende in de naam van de Kerk des N. Verbonds. Beide opvattingen kunnen tot hun recht komen.

Want, zo zegt nu weer de Knecht des Heren, Zich nader verklarende omtrent het gevolg van Zijne evangelieprediking op aarde, gelijk de aarde hare spruit van allerlei aard (Gen 1:11 v.) voortbrengt, en gelijk een hof, een met vlijt bebouwde grond, hetgeen in hem gezaaid is doet uitspruiten, alzo zal de Heere HEERE, die voor de volken tot een akker, en voor Israël tot een hof wordt, om aan beiden te geven, wat Zijn raadsbesluit inhoudt, gerechtigheid en in 't bijzonder voor Israël als het uitverkoren volk lof doen uitspruiten voor al de volken, gelijk in vs. 9 nader is aangewezen.

Het moge een tijdlang winter zijn in de kerk, dat deze zegeningen niet gezien worden, er zal een lentetijd komen, wanneer door de levenwekkende stralen van de naderende Zon der gerechtigheid alles zal opbloeien. Zij zullen zich verre verspreiden en uitschieten voor het oog aller volken; de grote zaligheid zal openbaar en bekend worden, de einden der aarde zullen het zien. (HENRY en SOORT).

Laat ons ernstig bidden, dat de Heere die gerechtigheid onder ons doe voortkomen, welke de uitnemendheid en heerlijkheid der Christelijke belijdenis uitmaakt. Door blijdschap in de rechte wegen Gods moeten wij de groten laster zoeken uit te wissen, dat zij die het Evangelie geloven, somber en lastig zouden zijn. Niemand heeft zulke bronnen van vreugde en lof, als de geliefden des Heren, want zij verwachten de heerlijkheid en de eer en het eeuwig leven.

HOOFDSTUK 62. DE HEERLIJKHEID VAN DE KERK DES NIEUWEN TESTAMENTS.

Vs. 1-12. De vijfde rede. In ‘t vorige hoofdstuk had de Knecht des Heren het begin en het einde van Zijne verlossende werkzaamheid ten opzichte van Israël als in een beeld voorgesteld, zonder hetgeen tussen die beide lag aan te stippen. Hier spreekt de Heere zelf, en betuigt Hij, welk ene staat van rechtvaardiging en verheerlijking Hij aan het einde der ontwikkeling van Zijn rijk op aarde aan Zijn Zion, de heilige stad Jeruzalem, had toegedacht. Hij wil dan ook, om Zich voortdurend aan het woord Zijner belofte te laten herinneren, zodat het noch aan de ene, noch aan de andere zijde in vergetelheid kan geraken, Jeruzalem wachters bestellen op Zijne muren, en niet rusten totdat het waarlijk tot dien heerlijken staat gekomen is. Zozeer is voor de Heere die toekomst als tegenwoordig, dat Hij ze reeds als aanwezig beschouwt, en reeds nu Zijn Woord en Zijne dienaren en de namen voor Zijne gemeente en Zijne stad laat horen.

Om Zions wil, omdat het Mijne uitverkorene gemeente is, zal Ik 1) niet zwijgen, de prediking van Mijnen mond niet laten ophouden, en om Jeruzalems wil, omdat het Mijne heilige stad is, zal Ik niet stil zijn, niet ophouden te werken; totdat hare gerechtigheid voortkome als een glans, waarmee des morgens de zon de nacht doorbreekt (Hoofdstuk 60:1
Spr. 4:18), en haar heil als ene fakkel, die brandt, en door haar schijnsel zo ver het reikt, de duisternis verdringt.

Wie die Ik is, is uit vs. 6 niet onduidelijk op te maken. Niet de Profeet, zoals sommigen menen, ook niet de Knecht des Heren, maar Jehova zelf. Hij spreekt hier op bijzondere wijze door de Profeet, tot bemoediging en vertroosting van Zijn volk, van Zijn Zion. Zion is Hem dierbaar. Hij heeft Zion lief gehad vóór de grondlegging der wereld. Hij zal niet rusten totdat het volkomen deelt in het volle heil, hetwelk Hij voor haar heeft beschikt.

De zaligheid en heerlijkheid van Zijn volk is het eigen werk des Heren.

En de Heidenen zullen uwe gerechtigheid zien, zo ver zal zich de glans daarvan uitstrekken, en alle koningen zullen uwe heerlijkheid aanschouwen, als dit alles, wat zij heerlijks menen te bezitten, in de schaduw stelt, en gij zult, daar uw oude naam niet meer bij uwen nieuwen toestand past, met enen nieuwen naam genoemd worden, welken des HEREN mond, daar Hij alleen een naam weet te vinden, die u toekomt en u verheerlijkt, uitdrukkelijk noemen zal, gelijk Hij eens aan Abraham en Jakob enen nieuwen naam gaf (Gen. 17:5 en 15
32:27 v. Jes. 65:15. Openbaring 2:17).

En gij zult, om uwen nieuwen toestand reeds nu door ene gelijkenis voor te stellen, ene sierlijke kroon zijn in de hand 1) des HEREN, en een koninklijke hoed der aarde in de hand uws Gods.

Uitdrukkelijk staat er in de hand, niet, op het hoofd. Waarom? Een kroon op het hoofd van

iemand vermeerderde zijn heerlijkheid. Juist de kroon stempelde een persoon tot koning. De

kroon vermeerderde, toonde de heerlijkheid van de koning. Dit geldt niet van Zion. De heerlijkheid des Heren is een volkomen heerlijkheid. Alle zaligen zamen kunnen de heerlijkheid Gods met niets vermeerderen. De heerlijkheid Gods, zonder en met de gelovigen, is even volkomen.

Haar waar hier nu staat, in de hand, daar mede drukt de Heere het uit, dat Hij zelf altijd door bereid zal zijn, om de heerlijkheid van Zion te volmaken en te bevestigen. Hij werkt, opdat Zion een gekroond volk, dat is een koninklijk Priesterdom moge zijn.

De Profeet ziet ook hier dus weer, welke heerlijkheid Zion in de toekomst zal genieten.

Tot U zal niet meer, gelijk tot hiertoe, gezegd worden: De verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: Het verwoeste (Hoofdstuk 60:15); maar gij zult genoemd worden, gelijk Hizkia's gemalin (2 Kon. 21:1), Hefzibah, d. i. Mijn lust is aan haar, aan Jeruzalem, en uw Land: Beoelah d. i. het getrouwde; 1) want de HEERE heeft enen lust aan u, aan de inwoners, d. i. Hij wil het op nieuw en talrijk bevolkt hebben, en uw land zal getrouwd worden. De Heere zal Zijne kerk niet meer laten zijn als ene vrouw, die van haren man verlaten is, Hij zal haar aannemen niet alleen, maar de begunstigde doen zijn.

Men hoede zich er voor, om dit vers als een vervolg te beschouwen van vs. 2b. In vs. 2 wordt van een nieuwen naam gesproken, waardoor haar wezen zou worden aangeduid. Hier en elders wordt gesproken hoe Zion zich openbaren zal, als het dien nieuwen naam heeft ontvangen. Tot nu toe was Zion verlaten en verwoest, dewijl de Heere haar voor een wijle aan haar zelf en aan de vijanden had overgegeven. Maar de tijd der schijnbaar gehele verlating zou ten einde spoeden. De Heere zou zich weer harer ontfermen en het openbaar maken, dat de verbondsbetrekking niet was verbroken, maar de breuk weer was geheeld.

Want, gelijk een jongeling ene jonkvrouw trouwt, alzo zullen uwe kinderen, namelijk de nieuwe bewoners u trouwen; en gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, alzo zal uw God, als waart gij Zijne eerste liefde, over u vrolijk zijn 1) (Zef. 3:17).

Hij zal zijn vermaak scheppen in Zijne Kerk; gelijk een bruidegom verheugd is over zijn bruid, zal Zijne verbintenis met haar, en hare genegenheid tot Hem, Hem zeer aangenaam zijn. Zo zal uw God over u vrolijk zijn met blijdschap. Hij zal zwijgen in Zijne liefde tot u. Dit is zeer toepasselijk op de liefde, die Christus tot zijne Kerk heeft, en het vermaak dat Hij in haar neemt, welk zo helder in Salomo's Hooglied doorstraalt, en in de hemel zal volmaakt zijn.

O Jeruzalem! Ik heb in de profeten, die Ik u schenk, wachters op uwe muren 1) besteld, die geduriglijk al de dag en al de nacht niet zullen zwijgen, des daags lerende en des nachts biddende (Luk. 21:27. Hand. 20:31. 1 Tim. 5:5 O gij, zo zeg Ik, de profeet, derhalve gij, die des HEREN doet gedenken, die gedurig Hem hebt te herinneren, gunt u gene rust, daar volbrengt getrouw Mijne roeping; laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen, zodat de goddelijke belofte als het ware zou inslapen.

De stad wordt hier weer als herbouwd en de muren als hersteld beschouwd. De Profeet wist dat de Heere zijn Zion niet eeuwig gram zou zijn. En niemand anders de de Heere zelf wordt hier sprekend ingevoerd. Hij is het die Zijne wachters, die Zijn profeten en dienaren uitzendt om van Hem te getuigen, om Zijn Woord te openbaren, om boodschappers van de blijde boodschap des heils te zijn.

Zij, deze wachters, krijgen hier de ook de vermaning om niet te zwijgen, om zonder ophouden te roepen. De Kerk mag niet rusten aleer overal en alom het Evangelie der zaligheid is gepredikt, en de Kerk, zich heerlijk als een lof op aarde openbare.

Met vs. 6b begint weer de rede van de Profeet.

En zwijgt niet stil voor Hem, maar herinnert de Heere onophoudelijk aan Zijne belofte, roept tot Hem dag en nacht (Luk. 18:1 vv.), totdat Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem volgens zijne bestemming (Hoofdstuk 61:11) stelle tot een lof op aarde.

Jehova schenkt aan het herstelde Jeruzalem getrouwe profeten, die Hij, opdat zij verre zouden kunnen zien en verre gehoord worden, op de muren der stad plaatst. Van daar gaat dag en nacht tot Jehova hun smeking op voor de heilige stad, die hun ter bescherming is gegeven, en hun getuigenis tot de wereld rondom. Want nadat Jeruzalem weer is opgestaan en bevolkt, is dit het doel, dat verder moet nagejaagd worden, dat Jehova de nieuw gestichte inwendig groter make, en uitwendig tot middelpunt en ereplaats make, gelijk haar die toestemming is gegeven. Zulke profeten na de ballingschap waren Haggai, Zacharia en Maleachi. Haggai staat op Jeruzalems muren en verkondigt de heerlijkheid van de tweeden tempel boven de eersten. Zacharia wijst van Jozua en Zerubbabel op de spruit van Jehova, die in één persoon priester en vorst is, en de waren tempel Gods bouwt. Maleachi voorzegt het komen van de Heere tot Zijnen tempel, en het opgaan van de Zon der gerechtigheid. Onder de ogen van deze profeten verhief zich op nieuw de stad Gods; zij staan op hare tinnen en zien van daar in hare heerlijke toekomst, en doen die komen door het woord van hun getuigenis.

Wel wordt Jeruzalem, de hoog gebouwde stad, onder de heidenen geprezen, maar nog steeds waken wachters over hare muren, en roepen en bidden en laten de Heere gene rust, totdat Hij Zijn werk voleindigd en Zion tot een lofzang over de gehele aarde gemaakt heeft. Op, tot de wacht op Zion, klinkt ook in onzen tijd de roepstem des ouden Profeets.

De HEERE heeft omtrent deze verheerlijking van Jeruzalem op aarde (vs. 7) gezworen bij Zijne rechterhand, die Hij alleen opheft, wanneer het ene gewichtige en vast beslotene zaak geldt (Hoofdstuk 45:23. Hebr. 6:17 vv.), en bij de arm Zijner sterkte, waarmee Hij, wat eenmaal besloten is ook onweerstaanbaar doorzet (Hoofdstuk 46:11): Indien Ik uw koren meer zal geven, gelijk gedurende de tijd uwer straffen het geval was (Deut. 28:33 tot spijs voor uwe vijanden, en indien de vreemden zullen drinken uwen most, waaraan gij gearbeid hebt.

Maar die het koren inzamelen zullen, die zullen het eten, en zij zullen de HEERE prijzen; dat Hij nu voor altijd Zijn volk uit de macht van alle vijanden verlost heeft, en die hem (den

most) vergaderen zullen, zullen hem drinken in de voorhoven Mijns heiligdoms. Getrouw het voorschrift in Deut. 11:22 vv. opvolgende, om door dankzegging de zegen des oogstes te heiligen, zullen zij al hun eten en drinken tot eer des Heren doen (1 Tim. 4:3 vv.)

De Profeet verzekert zijnen landgenoten niet alleen, dat de vreemden hun koren niet meer inoogsten, noch hunnen wijn drinken zouden, en stelt deze belofte voor als door God met enen eed bevestigd; maar hij zegt hun ook, wie het genot hunner inkomsten zou hebben, te weten zij, die het koren ingezameld, en die de most of de druiven vergaderd hadden, waarmee hij bedoelt de armen des lands, wier handen gewoonlijk gebruikt worden tot de inzameling van de oogst. Zij, wil hij zeggen, zullen de vrucht van hunnen arbeid genieten, en gij zult hun niet misgunnen, dat zij eten en drinken van uw koren en van uwen most. Uw oogst zal zo overvloedig zijn en uw wijnoogst zal zo wel uitvallen, dat gij hun zult toelaten van beide vrij hun genoegen te nemen, en zij zullen God voor deze en alle andere zegeningen loven in de voorhoven Zijns heiligdoms, dat is, in de gebouwen en vertrekken van de tempel, waarin volgens de wet van Mozes (Lev. 16:18) de tienden moesten gegeten worden.

Gaat door, zo zal eens ene oproeping komen tot Mijn volk, dat zich in de ballingschap bevindt, gaat door, door de poorten der stad, die u tot hiertoe gevangen hield, want het uur, waarop gij moogt uittrekken, is gekomen (Hoofdstuk 48:20; 52:11); bereid de weg des volks, zo zal tevens het bevel komen tot degenen, die geroepen zijn tot dienaars van het Evangelie, tot medearbeiders van God (Hoofdstuk 40:3; 57:14). Verhoogt, verhoogt ene baan, maakt de straten gelijk, waarop het verloste Israël naar zijn vaderland moet terugtrekken (Hoofdstuk 40:4); ruimt de stenen weg, opdat de voet zich aan niets stote, noch voortgaande belemmerd worde (Hoofdstuk 57:14); steekt ene banier omhoog tot de volken, ene banier, die overal zichtbaar is, zodat de verjaagden van Israël en de verstrooiden uit Juda van de vier einden der aarde zich verzamelen, om zich aan te sluiten aan de menigte der terugkerenden (Hoofdstuk 11:12; 49:22).

Ziet, de HEERE heeft het bericht, dat het uur der verlossing van Jakob ingekomen is (Hoofdstuk 44:23; 48:20), doen horen tot aan het einde der aarde: Zegt, zo luidt zijne opdracht aan de boden, zegt der dochter van Zion, der gemeente, die in Zion te huis behoort, maar zich nu nog in de vreemde bevindt (vgl. MATTHEUS. 21:5 met Zach. 9:9 Zie, uw heil komt in de persoon van Hem, die Zich nu weer in genade tot Zijn volk wendt; zie Zijn loon is met Hem, en Zijn arbeidsloon is voor zijn aangezicht 1) (Hoofdstuk 40:9 en 10).

Christus Jezus is niet alleen de heilaanbrenger, maar het heil, het volle inbegrip van alle heil en zaligheid voor alle zijne gunstgenoten. De zaligheid is in Christus besloten. En vandaar dat zij, die de Zijnen zijn, niet ledig zullen zijn, maar het volle genadeloon, voor al hetgeen zij door en voor Hem mogen doen, zullen ontvangen.

Zodra nu dat bericht wordt gehoord, zal al het heil, dat over Israël en Jeruzalem besloten is, verwezenlijkt worden. En zij zullen hen, de kinderen Israël's, noemen het heilige volk, de verlosten des HEREN (Hoofdstuk 60:21; 51:11); En gij, Jeruzalem! van welks heerlijken toestand in dit hoofdstuk bijzonder sprake was, zult genoemd worden de gezochte, de stad, die niet verlaten is, de stad, tot welke de Heere Zich, na haar lang te hebben verlaten, met

nieuwe liefde gewend heeft (Hoofdstuk 54:6 vv.), en die voortaan nooit weer van mensen ontledigd en woest zal zijn (vs. 4 vv.).

Dit: "zegt der dochter Zion" werd reeds vernomen bij de eersten typischen intocht van Christus in Jeruzalem (MATTHEUS. 21:5). Het einde wordt afgeschaduwd bij de aanvang, om door dit teken de hoop te versterken.

HOOFDSTUK 63. STRIJD EN OVERWINNING VAN CHRISTUS.

VI. Vs. 1-6. De zesde rede, de kleinste onder al de 27 reden van ons troostboek. De profeet is in de geest zó levendig verplaatst in de geschiedenis van de laatsten tijd, omtrent welken de Heere zelf Israël's verlossing en Jeruzalems verheerlijking voorzegd heeft, alsof hij midden daarin stond en de gebeurtenissen reeds voor zijne ogen zag. Hij ziet nu Enen, die van het gericht over de volken der wereld komt, en ook zijn laatsten bloedigen arbeid aan Israël's ergsten en meest nabij wonenden vijand, aan Edom volbracht heeft. Het is ene verhevene, wonderbare gedaante, die hij ziet, bekleed met een kleed van hoogrode kleur, met de uitdrukking van verheven waarde en het bewustzijn van onweerstaanbare macht. Terwijl hij vraagt, wie deze is, staat Hij, naar wie Hij vraagt, reeds voor hem, en geeft hem met eigen mond antwoord. Hij antwoordt hem ook op de verdere vraag, van waar de kleur Zijns kleeds is, zodat Hij het aanzien heeft van een wijnperstreder. Hij verklaart dus in hoeverre het jaar van 's Heren welbehagen, dat aan 't begin der eerste rede van dit middelste gedeelte (Hoofdstuk 61:1 v.) de Knecht des Heren aankondigde, tevens als een dag der wraak onzes Gods moet worden aangemerkt. Natuurlijk is Hij, dien de profeet hier ziet, deze zelfde Knecht des Heren. Zo vormt onze rede eniger mate de wedergade van Hoofdstuk 53. Daar draagt Hij tot een aanvang der verlossing alleen de zonden van Zijn volk, waarvan de geestelijke leden onder alle volken verstrooid zijn. Hier verplettert hij tot voltooiing der verlossing alleen de goddeloze volken, waarvan door waarachtige bekering tot de Heere alle heilbegerigen zijn afgezonderd.

Wie is deze, die van Edom komt van het bergachtige land in het zuiden der Dode zee (Num. 20:17.) met besprenkelde, met bloedrode klederen van Bozra? de sterke stad der Edomieten (Hoofdstuk 34:6)? deze, die versierd is in Zijn gewaad, die voorttrekt in het bewustzijn van Zijne grote kracht? Ik ben het, zo antwoordt Hij zelf op mijne vraag: Ik, die in gerechtigheid spreekt, en de onderdrukkers van Mijn volk bedreigt, maar de Mijnen heil en zegen belooft (Hoofdstuk 45:19). Ik, die machtig ben te verlossen
die het aan Mijn volk beloofde heil ook door gerichten over de tegenstanders zal ten uitvoer leggen.

De Christenen hebben dit hoofdstuk geweldig verdraaid door het op de lijdenden Christus toe te passen, terwijl de Profeet hier toch eenvoudig van God spreekt. Enigen hebben hier de Christus uitgedrukt, donkerrood, dewijl Hij met zijn eigen bloed, dat Hij op het kruis gestort heeft, zou besproeid zijn. Doch de Profeet wil zo iets volstrekt niet, De eenvoudige zin is: de Heere treedt hier ten aanschouwe van het volk met donkerrode klederen te voorschijn, opdat allen zouden verstaan, dat Hij zelf een wreker en beschermer der Zijnen is.

Men vraagt waarom rood in zijn gewaad Hij voorttreedt, waarom Zijne klederen zijn als van een, die de wijnpers treedt. Hij antwoordt: dat Hij, ja de pers heeft getreden, maar de pers des Goddelijken toorns en der gramschap, dat Hij zelfs een buitengewonen hoop van Zijne vijanden heeft verslagen met een uitstorting van veel bloed van hen.

Heel de gestalte van Jes. 63 is niet een lijdende, maar een doende. Deze held is bovendien niet besprengd met zijn eigen bloed, maar met dat zijner vijanden en treedt daarbij niet op gelijk de Christus in Gethsémané en op Golgotha, als genoegdoende aan de wrake Gods voor de zonden der uitverkorenen, maar wel als uitvoerder der wrake Gods in het straffen der vijanden, terwijl men eindelijk van het dierbaar bloed van Jezus, dat juist reinigt, toch niet kan zeggen, dat het bezoedelt, gelijk van het bloed in Jes. 63 in vs. 3 wordt gezegd.

Het is volkomen waar, dat de voorstelling, alsof hier van de lijdenden Christus gesproken wordt, niet te verdedigen valt. Integendeel die opvatting wordt door het Woord zelf tegengesproken.

In Openbaring 19 hebben we dezelfde voorstelling. En in de Openbaring wordt even duidelijk als hier ons niet van de lijdenden, maar van de triomferenden Christus gesproken, van de Christus, triomferende over Zijne vijanden, of wel meer richtende Zijne vijanden.

Edom is in de H. Schrift, het Gode en Zijn kerk bij uitnemendheid vijandige volk, het volk, hetwelk het toelegt op de gehelen ondergang van Israël, het Israël Gods.

In de H. Schrift, bij name in het O. Testament, vinden we telkens de tegenstelling tussen Jakob en Ezau terug. Denk aan de Amelekieten in de woestijn, aan de vijandschap van Haman tegen Israël. Altijd weer is het de oude strijd tussen Jakob en Ezau. Hier echter wordt het verkondigd, dat eindelijk aan de macht van Ezau, d. i. Edom tegen Jakob, een einde gemaakt is, door Hem, dien de stervende Jakob als de Silo, als de waren Rustaanbrenger heeft aangekondigd.

Waarom, zo vraag ik verder, zijt Gij rood aan Uw gewaad, welks grondverf toch ene geheel andere is? en waarom zijn uwe klederen als van enen, die in de wijnpers treedt, en wie het rode sap der druiven het kleed geheel heeft rood geverfd (Openbaring 19:13)?

Ik heb, zo antwoordt Hij op die vraag, de pers alleen getreden 1) zodat het bloed desgenen, dien Ik moest vertreden, geheel alleen Mijne klederen bemorst heeft, en er was niemand van de volken met Mij, die Mij bijstond in het treden van dien onmetelijk groten wijnpersbak (Richt. 6:11), integendeel de volken der wereld zijn zelf de afgesnedene druiven, die rijp waren voor het gericht (Joël 3:18. Openbaring 14:19 v.). En Ik heb hen getreden in Mijnen toorn, en heb hen vertrapt in Mijne grimmigheid (Klaagt. 1:15); en hun kracht, hun levenssap, hun bloed, is gesprengd op Mijne klederen, en al Mijn gewaad heb Ik bezoedeld.

Wanneer de Heere zijn volk verloste en des zelfs vijanden verdelgde, schoon Hij zich van middelen en werktuigen bediende, had Hij ze toch niet nodig; maar onder Zijn volk, voor welk de verlossing stond te weeg gebracht te worden, was er niet een, die zich ter hulpe aanbood; zij waren zwak en hulpeloos en radeloos, zij waren niet in staat om iets ter hunner eigene verlossing toe te brengen, mistroostig en hulpeloos en hadden geen hart noch moed, om iets aan te vatten, en geheel niet geschikt, om een slag te wagen, of enigen weerstand te bieden voor de vrijheid.

Want de dag der wraak over alle heidenen, de volken der wereld, die Mij en Mijn volk tegenstonden, was in Mijn hart sedert langen tijd (Hoofdstuk 31:1 vv. 59:17 v. nu is de tijd daar, om dien ook ten uitvoer te leggen, en het jaar Mijner verlosten was gekomen 1) terwijl die verlossing niet kon geschieden, voordat de wraak was uitgeoefend aan degenen, die hen verdrukten (Hoofdstuk 61:2).

De dag, het jaar der verlossing, is in Gods eeuwig Raadsbesluit bepaald. Vroeger ten opzichte van de redding uit Egypte, nu ten opzichte van die uit Babel. Maar ook geestelijk. Zowel het jaar der verlossing, bij de komst van Emmanuel, als eenmaal het grote jubeljaar, als de Kerk, volkomen verlost, van alle hare vijanden zal ontslagen zijn.

En die wraak moest Ik zelf uitvoeren, want Ik zag toe, of niet ergens op aarde een rechtvaardig volk zou zijn, waarvan Ik Mij als werktuig zou kunnen bedienen, en er was niemand, die hielp, niemand, die het ontzettende werk voor Mij zou hebben kunnen doen; en Ik ontzette Mij, of er dan werkelijk niemand zou gevonden worden, die Mij kon dienstbaar zijn in ‘t uitoefenen van het gericht, er was niemand, die ondersteunde, zodat bij de natuurlijken loop der dingen de wraak, die Ik Mij had voorgenomen, niet had kunnen worden voltrokken; daarom heb Ik zelf ingegrepen en heeft Mijn arm Mij heil beschikt, en Mijne grimmigheid, de toorn van Mij, de Heilige en Rechtvaardige, die eenmaal recht moet doen aan de Hem overgegevene gemeente, die allen moet ombrengen, welke van Hem afhoereren (Ps. 73:27). heeft Mij ondersteund (Hoofdstuk 59:16. Openbaring 19:15 v.).

En Ik heb, daar Ik nu zelf het gericht moest volvoeren tot overwinning, de volken vertreden in Mijnen toorn, en Ik heb hen dronken gemaakt in Mijne grimmigheid, daar Ik hun de beker van dezen Mijnen toorn heb te drinken gegeven (Hoofdstuk 51:17 vv.), en Ik heb hun kracht (Hebr. nezach vgl. Hoofdstuk 25:8) ter aarde doen nederdalen, zodat de grond geheel van hun bloed is overdekt.

Onze rede stelt de Heere voor na het volbrachte gericht over de volken, dat in de eerste plaats de overige volken wegruimt en vervolgens ook aan Edom wordt voltrokken. Als de profeet Hem ziet in een bloedrood kleed is de bloedige arbeid geëindigd en de dag der wraak reeds ten einde, zodat Israël’s volkomen verlossing thans kan tot stand komen. Van de vroegsten tijd af heeft Edom zich onderscheiden door onverzoenlijken, bloeddorstigen haat tegen de gemeente Gods. Even als Babel de geweldige tirannieke macht der wereld bij de profeet vertegenwoordigt, zo Edom de tegen Israël, als Israël, als Gods volk vijandig gezinde en alzo werkzame wereld. Babel heeft tegenover Israël geen ander belang, de het, ondanks zijnen Beschermgod Jehova, even als andere rijken te onderwerpen: en alle mogelijkheid weg te nemen, dat het zich weer opheffe. Edom daarentegen, dat in Israël’s nabijheid woont, en daarmee uit één vaderhuis afstamt, haat Israël, hoewel het zijn God beter kent, met een dodelijken, erflijken haat, omdat het weet door Israël uit zijn eerstgeboorterecht verdrongen te zijn. Moet nu Israël, nadat het uit de tirannie van de meesteres der wereld verlost is, zulk een volk in zijne omgeving hebben, zo wordt de vrede onophoudelijk bedreigd; eerst moet niet alleen Babel vallen, maar ook Edom worden vertreden, voordat Israël kan geacht worden geheel verlost te zijn. Welke betekenis het gericht, dat hier van Oud-Testamentische standpunt gezien is, voor de gebeurtenissen van de laatsten Nieuw-Testamentische tijd heeft,

daarover zullen wij eerst na de ontwikkeling der gezichten in de Openbaring van Johannes spreken. Hier is alleen nog op te merken, dat Edom in ‘t Hebreeuws "Roodland" en Bozra "wijnoogst", betekent. De Heere komt uit Roodland met rode klederen, uit de wijnoogst als degene, die de druiven afsneed, in de wijnpersbak geworpen, en met Zijne voeten het sap uitgetreden heeft. " In Hoofdstuk 51:11 v. werd de naam Edom door ene kleine verandering in de plaatsing der letters in Duma veranderd, om zo zinnebeeldig voor te stellen, hoe ten laatste dat land een land van stilte des doods zou worden.

LOF DER GODDELIJKE WONDERDADEN. GEBED OM VERLOSSING.

VII. Hoofdstuk 63:7-64:12. De zevende rede. De nu volgende drie laatste hoofdstukken staan onder elkaar in nauw verband en sluiten de nu volgende profetie op zulk ene wijze, dat Jesaja zelf tot een van die profeten wordt, van welke in Hoofdstuk 62:6 en 7 sprake was. Hij treedt in de rede, die voor ons ligt, met een gebed op, zoals dat in Israël de zou worden gehoord, wanneer voor het van God verworpene en aan alle ellende overgegevene volk de tijd van nadenken komt, en de verblinding wijkt, waarvan Paulus spreekt in Rom. 11:26 v. en 2 Kor. 3:15 v. Het gebed begint met ene herinnering aan de bewijzen van Gods genade van de eerste aanneming der kinderen Israël’s af, en stelt tegenover dien vorigen tijd aanstonds de treurigen toestand van het heden, die op ene noodzakelijke omkering wijst. Israël’s vriend toch is Israël’s vijand geworden, en die vroeger aan het volk Zijner kennis alle slechts denkbare goedertierenheid betoonde, strijdt er thans tegen omdat het Zijnen Heiligen Geest heeft verbitterd en weerstaan (vs. 7-10). Vroeger heeft zulk ene verhouding van vijandschap wel meermalen plaats gevonden, maar de Heere heeft altijd weer de wonderen der verlossing uit Mozes tijd herhaald en Zijne redders gezonden; doch nu blijft Gods grote barmhartigheid verre van Israël en schijnt Hij niets meer van Zijn volk te willen weten (vs. 11-15). Nu grijpt het gebed de Heere bij Zijnen Vadernaam aan, stelt in alle zwaarte de ellende voor van hen, die Hij tot zijn kindschap heeft geroepen, en die zonder Hem nooit tot iets kunnen worden. Nu wordt hij zo dringend en hevig dat hij van God begeert; dat Hij de hemel scheure en nederdale en door wonderen, die geen mens te voren weet, maar Hij altijd kan doen, wanneer Hij wil redden en verlossen, aan de ellende een einde make (vs. 16-Hoofdstuk 64:5). Weer verdiept hij zich in de nood, maar ook weer richt hij zich naar boven tot de Vader en Schepper van Israël (64:6-9) en weer wijst de vinger op de troostelozen toestand van het tegenwoordige, doch andermaal grijpt de hand des gebeds de Heere aan het hart, door Hem voor te houden, dat de uiterste tijd tot hulp gekomen is (64:10-12).

Ik, zo bidt Israël in dien tijd van diep verval, wanneer het nu begint na te denken over zijnen God en het beloofde heil, en met berouw vervuld wordt over zijnen afval (Lev. 26:41) ik zal de goedertierenheden des HEREN vermelden, die Hij in vroegere dagen als een rijken stroom over Zijn volk heeft uitgegoten, de veelvoudigen lof des HEREN, die Hem van rechtswege toekomst, naar alles, wat de HEERE ons heeft bewezen, en de grote goedigheid aan het huis van Israël, die Hij hun bewijzen heeft, naar Zijne barmhartigheden, en naar de veelheid Zijner goedertierenheden.

Sta op, ga tot de rivier uwer ervaring, pluk er enige biezen, en vlecht ze tot een korf, opdat uw zwak geloof veilig daarin op de stroom moge drijven.

Want Hij zei bij ‘t sluiten des verbonds aan de Sinaï (Exod. 19-31): Zij zijn immers waarlijk Mijn volk, kinderen, die niet liegen zullen 1) zodat Ik wel verwachten mag, dat zij Mijne getrouwheid met dankbaarheid zullen beantwoorden? Alzo is Hij hun de ook geworden tot enen Heiland, zo dikwijls zij hulp nodig hadden.

Meer dan eens hadden zij gezegd: alles wat de Heere tot ons zeggen zal, zullen wij doen, en Hem gehoorzamen en daarop nam Hij hen tot Zijn eigen en bijzonder volk aan, zeggende: zij zullen immers niet liegen. God handelt met hen gulhartig en getrouwelijk, en verwacht dus met reden, dat zij ook zo met Hem zullen handelen. Zij zijn kinderen des Verbonds, kinderen van hen, die de Heere aankleefden en gevolgelijk was het te hopen, dat zij in de voetstappen hunner getrouwe vaderen treden zouden.

Die niet liegen zullen, is wat men noemt, de toekomende tijd der hope. De Heere wordt hier menselijker wijze voorgesteld. Israël had gezegd, beloofd dat zij het verbond zouden houden en nu komt de Heere hun op menselijke wijze vertrouwend tegen met het woord: Ik zal op U rekenen, ik vertrouw, dat gij uw woord zult houden.

Het was, opdat Israël, indien het tot bondsbreuke kwam, des te dieper zijne trouweloosheid zou inzien en betreuren.

In al hun benauwdheid was Hij benauwd, God gevoelde de innigste deelneming in hun lot, en de Engel Zijns aangezichts 1) Exod. 23:20 vv. 33:14) heeft hen behouden. Door Zijne liefde en a) door Zijne genade heeft Hij hen verlost door de bemiddeling van dezen Engel, in wie Zijn aangezicht voortdurend tot hen was gekeerd; en Hij nam hen op Zijne armen, en Hij droeg hen (Jes. 40:11; 46:4) al de dagen van ouds, gelijk een vader zijne kinderen, of een herder de lammeren zijner kudde.

Deut. 7:7, 8, 9.

Hij wordt de Engel van Gods aangezicht genoemd, niet alleen omdat Hij het aangezicht Gods geduriglijk aanschouwt, wat Hij waarlijk doet op de uitnemendste wijze boven de andere Engelen, zodat gezegd wordt dat niemand de Vader kent de de Zoon (MATTHEUS. 11:27), maar ook omdat Gods Aangezicht, dat bevredigde en goedgunstige, aan de zondigen mens nergens in vergund wordt te aanschouwen dan in Christus (Joh. 1:18). Nu, het Aangezicht Gods in dezen zin, wat is het anders als de heerlijkheid Gods zelf, zoals deze zich betoont tot verheerlijking der uitverkorenen, of, opdat wij spreken met Paulus (2 Kor. 4:6): Het licht der kennis der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus. Dit Aangezicht Gods, naardien het in Christus te beschouwen vertoond wordt, alzo dat die Christus gezien heeft dan ook even daardoor de Vader gezien heeft. (Joh. 14:9).

a) Maar zij zijn weerspannig geworden en zij hebben Zijnen Heiligen Geest 1) smarten aangedaan door hun weerspannigheid, die gedurig terugkeerde en tot op ‘t hoogst toenam (Hand. 7:51); daarom is Hij, die Zich altijd aan hen een Vader betoond had, hun in enen vijand verkeerd; Hij zelf heeft tegen hen gestreden, zodat het ten laatste zo ver gekomen is als

het nu is, tot zulk een verval, als waarvan de Babylonische ballingschap slechts een zwak voorbeeld is.

Num. 14:11. Ps. 78:57; 95:9.

Even als in vs. 9 de Engel, die het aangezicht van Jehova, d. i. de vertegenwoordiging van Zijn wezen is, zowel door Zijne namen als door de Hem toegeschrevene verlossingswerkzaamheid als een persoon wordt aangewezen, desgelijks in vs. 10 de Geest der heiligheid, en wel daardoor, dat Hem smart wordt aangedaan, en Hij dus ook smart kan gevoelen (Efeze. 4:30). Dus worden Jehova en de Engel van Zijn aangezicht en de Geest Zijner heiligheid als drie personen onderscheiden, en wel zo dat de beide laatsten hun aanzijn uit de eersten hebben, die de bron van al het goddelijke is. Bedenken wij nu, dat de Engel van Jehova niet slechts een engel, maar reeds de openbaring Gods in het vlees is, en dient ons Hem vooraf voor te stellen, die als evenbeeld van de Onzichtbare, als afschijnsel Zijner heerlijkheid en uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid (Kol. 1:15. Hebr. 1:3) niet slechts een middel is om Hem voor een ogenblik voor te stellen, maar volkomen persoonlijke voorstelling van het Goddelijk aangezicht is, zo is hier onmiskenbaar reeds op te merken het geheim van het Drie-enig wezen des enigen Gods, die in het Nieuw-Testamentische verlossingswerk duidelijk Zich openbaart.

God had zijn H. Geest in het midden van zijn volk gesteld, zodat Hij van buiten af werkte op Mozes en de Profeten en op de gelovigen. Welnu het volk, als volk, de grote massa, had zich tegen de werkingen des H. Geestes gesteld. Zij hadden Hem niet geloofd, de Profeten geen gehoor gegeven en het werk des Geestes in de gelovige niet geteld. Daarom wordt van hen gezegd, dat zij de H. Geest weerspannig waren geworden.

Nochtans dacht Hij aan de dagen van ouds, zo dikwijls Hij Zich als vijand betoonde en tegen Zijn volk streed, aan Mozes en Zijn volk, hoe Hij in die dagen de zijnen had geleid en gezegend, hoe Hij hun dien Knecht tot een leidsman had gegeven, toen Hij hen had uitgeleid (Exod. 2:10), en Hij gaf ook daarna Zijn volk zulk een redder. Maar nu, waar is in het tegenwoordig verval nu zulk een Verlosser zozeer nodig is, Hij, die hen ten tijde der verlossing uit Egypte, het voorbeeld van alle volgende verlossingen, uit de zee opgebracht heeft met de herders Zijner kudde (Ps. 77:21. Exod. 14:15 vv.)? waar is Hij, die Zijnen Heiligen Geest in het midden van 1) hen stelde, gelijk zowel het lied in Exod. 15:1 vv. als ook de geschiedenis met de oudsten in Exod. 24:9 vv. en Num. 11:24 vv. bewijst (Neh. 9:20)?

Het is duidelijk dat de openbaring des Geestes een ander was onder het Oude als onder het Nieuwe Verbond. Dat hier staat dat Hij, n. l. de Heere, de H. Geest in het midden van hen stelde, wil zeggen dat de H. Geest van buiten af inwerkte. Onder het Nieuwe Verbond, na de uitstorting des H. Geestes wordt gezegd, dat de Heere God in hen was, d. w. z. in zijn Gemeente als lichaam van Christus inwoonde.

Die de arm Zijner heerlijkheid heeft doen gaan aan de rechterhand van Mozes 1) daar Hij in allerlei zichtbare wonderen Zijner almacht, die Hij door dezen verrichtte, toonde dat Hij

zelf, de onzichtbare God, hun terzijde stond; die de wateren voor hunlieder aangezicht kliefde (Exod. 14:16 vv.), opdat Hij zich enen eeuwigen naam maakte (Hoofdstuk 55:13)?

Niet Mozes arm deed de wateren van de Rode zee uiteengaan, zodat zij tot twee hopen stonden, maar het was de arm vol heerlijkheid en majesteit, de arm Gods, die door Mozes arm Zijn volk door het droge deed gaan.

Het Israël van nu, in zijn ellende der ballingschap, moest het eens voor altijd weer weten, dat al wat Israël ondervonden had, toen het uitgevoerd werd uit grote benauwdheid, het was door de kracht en mogendheid des Heren HEREN.

Waarom?

Opdat het Israël van nu zich met vertrouwen zou wenden tot Zijne Almacht en niet bekommerd vragen of er nog wel redding mogelijk was.

Die hen leidde door de afgronden, zodat zij op de anders zo donkere en gevaarlijke paden van de bodem der zee gemakkelijk en veilig voortgingen; als een paard in de woestijn; op het vlakke veld voortgaat, a) struikelden zij niet, omdat zij enen veiligen weg zonder hindernissen onder hun voeten hadden (Ps. 106:9).

Ps. 105:37

Gelijk een beest gelijk het vee, dat van de kale bergen afgaat in de valleien, in het open veld, heeft hun de Geest des HEREN 1) rust gegeven, in Kanaän, het land der rust. Alzo hebt Gij Uw volk geleid tot het land, dat vloeide van melk en honing (Deut. 12:9 v.), opdat Gij U enen heerlijken naam zoudt maken.

Meermalen hadden zij op hun tocht door de woestijn rustplaatsen, die voor hen bezorgd waren, door de Geest des Heren, die in Mozes was. En ten laatste werd hun rust voor goed, en alles bezorgd in Kanaän, en de Geest des Heren gaf hen die rust, volgens Zijne belofte. Het is de Geest des Heren, die het Israël Gods doet wederkeren, en op Hem berustte, als hun rust.

De Geest des Heren wordt hier als leidsman voorgesteld. Hij was het, die eerst Mozes en straks Jozua leidde en bestuurde, zodat het volk Israël's in Kanaän de ruste verkreeg, na 40 jaren ronddwalen door de woestijn.

Het is ook daarom dat de Kerk van de H. Geest belijdt, dat Hij haar leidt en bestuurt, totdat zij eenmaal het Kanaän der ruste is binnengegaan.

a) Zie Gij, die in de vorige dagen, zo genadig voor Uw volk zijt geweest, ook nu van de hemel af, en aanschouw van Uwe heilige en heerlijke woning daarboven, waarheen Gij U teruggetrokken hebt, alsof Gij niets meer van ons wilde weten, sedert Gij ons tot deze straffen hebt overgegeven: waar zijn Uw ijver, waarmee Gij vroeger Uw volk tegenover zijne verdrukkers verdedigde en Uwe mogendheden, waardoor Gij het ten alle tijde uit de nood

hebt gered, het gerommel Uws ingewands en Uwer barmhartigheden? Zij zijn, ik weet het, nog wel altijd bij U, maar zij houden zich tegen mij in 1) zij worden teruggehouden om mij, Uw volk, niet ten goede te komen (Hoofdstuk 42:14).

Deut. 26:15.

Zij wisten zeer wel, dat God alles ziet, maar zij bidden dat God op hen letten zal, dat Hij zich wilde neerlaten om hen te begunstigen, op hen wilde zien met een oog van medelijden en belangneming in hun zaak, gelijk Hij zag op de verdrukking van Zijn volk in Egypte, wanneer Hij gereed was, om tot hun verlossing te verschijnen. Met te bidden, dat Hij alleenlijk op hen wilde neerzien en hen aanschouwen, beroepen zij zich inderdaad op Zijne gerechtigheid tegen hun vijanden en smeken om het oordeel tegen hen.

Aan wie anders dan aan U zullen wij ons met onze hoop en met onze bede om verlossing vasthouden? Gij zijt toch onze Vader, die naar Zijne genade en door Zijn scheppende macht ons tot Zijnen eerstgeborenen Zoon heeft gemaakt (Deut. 32:6): want Abraham, hoewel wij hem in zekeren zin ook onzen vader kunnen noemen (Hoofdstuk 51:2. MATTHEUS. 3:9. Joh. 8:53), weet van ons niet, daar hij sedert lang gestorven en begraven is, en ook nooit voor zich zelven in staat zou zijn, ons uit onze ellende te redden, en Israël, naar wie wij als volk genoemd zijn, kent ons niet, daar hij sedert lang heengegaan, in de geschiedenis zijner kinderen niet kan ingrijpen. Gij, o HEERE! zijt in de eigenlijken, de vollen zin des woords, onze Vader, onze Verlosser, die onze ellende kent en daaruit kunt helpen; van ouds af, van het woord in Exod. 3:7 vv. af, is dat Uw naam 1) zijt Gij Jehova, die dat ook gedurig met der daad bevestigt.

Te midden van de diepe ellende, is het geloof nog niet geheel ingezonken. Gods vrome kinderen die hier klagen, klemmen zich nog vast aan deze heerlijke waarheid, dat Jehova hun Vader, hun Verlosser is. Het licht is nog niet geheel in donkerheid ondergegaan. Trouwens dat kan ook niet. Als het David zo bang was, dat hij niet meer durfde zeggen, dat God zijn heil was, vatte hij toch nog de geloofsmoed, om te smeken: Zeg Gij tot mijn ziele: Ik ben Uw heil. Zo ook hier. Het vrome zaad van Jakob worstelt hier met de Heere, pleit op de openbaring van Zijn heerlijk werk en houdt God vast bij Zijn Naam, om van Hem, en Hem alleen uitkomst te verwachten.

HEERE! Wanneer Gij dan onze Vader zijt en onze Verlosser van ouds af, waarom doet Gij ons dan van Uwe wegen dwalen, gelijk dit reeds zo lang met ons het geval is? waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen 1) hetgeen toch een teken is, dat Gij ons in het gericht van Uwen toorn hebt overgegeven? Het is alsof Gij ons hebt overgegeven in de begeerlijkheden onzer harten (Rom. 1:24). Keer weer, wend U op nieuw tot ons met Uwe genade, om Uwer knechten wil, die toch nog onder Uw volk aanwezig zijn, om de stammen Uws erfdeels, wier verkiezing toch niet meer kan worden te niet gedaan.

Als het bij Jesaja luidt: Heere, waarom doet Gij ons van Uwe wegen dwalen, en waarom verstokt Gij ons hart? dan wordt dit gevraagd door personen, van wie we weten, dat ze voor een deel nu reeds eeuwen lang voor de troon juichen, en de vraag zelf en de smart in die vraag

uitgedrukt, en het heimwee naar gemeenschap met de Heere, dat er ons uit tegen klinkt, zeggen reeds genoeg, dat Jesaja, toen Hij dit uitriep, dus nog geen Farao was.

Waarover Jesaja hier klaagt, en met hem het heilig zaad, is, dat spreekt van zelf, geen eeuwige maar een tijdelijken verharding als rechtvaardig oordeel Gods over de beledigingen de hoogste Liefde aangedaan.

Zo waar, zegt Dr. in zijn werk "over de H. Geest", waaruit ook hierboven en reeds meermalen is geciteerd: "Tijdelijk overkomt zulk een verharding aan elk van Gods kinderen. Er is niet één bij hen, die de weg lange jaren afliep, of ook in zijn zielservaring is het voorgekomen, dat hij wel voelde, hoe God, de Heere hem met zelen der liefde trok, om hem van enig punt des ongeloofs of enig zondig stuk af te trekken, maar dat het was, of juist dat trekken der liefde van zijn God hem te meer prikkelde om tegen die liefde in te gaan, en de oren er voor dicht te stoppen, en met te bozer veerkracht zich vast te zetten in zijn kwaad. In zulk gevallen nu overkomt aan Gods kinderen maar al te vaak een kleine, soms zelfs vrij aanmerkelijke, tijdelijke verharding van hart. "

Uw heilig volk, dat toch niemand dan U toebehoort, heeft het erfdeel van Kanaän, dat Gij de vaderen als ene erflijke bezitting had toegezegd, maar een weinig tijds bezeten; 1) onze wederpartijders hebben a) Uw heiligdom, Uw volk, vertreden.

Ps. 74:7.

Van Abraham tot David waren maar veertien geslachten en van David tot de Babylonische ballingschap waren veertien geslachten. Dat was een korte tijd in vergelijking met de belofte, dat Abrahams nakroost het land erfelijk zou bezitten.

Bovendien, tot destijds waren zij in het eigen land onderdrukt door vreemde volken, vanwege hun zonden.

Het deze woorden pleit Israël derhalve op de beloften Gods, en terwijl Gods ingeleide kinderen het zo goed weten en er zich wel van bewust zijn, dat het is om eigen schuld, zo nemen zij toch vrijmoedigheid om God bij Zijn woord te houden, en op de vervulling Zijner beloften te pleiten.

Wij zijn geworden als die, over welke Gij van ouds niet hebt geheerst, even als de heidenen, die Gij niet hebt uitverkoren; het is alsof er niets had plaats gehad, Gij Israël niet tot Uw eigendom had gesteld, en als die naar Uwen naam niet zijn genoemd, het is alsof de Heere nooit een verbond met ons had gesloten.

In dit pleiten op Jehova’s eer, waarvan zo vele voorbeelden in de gebeden der oude heiligen voorkomen, bestaat de nadruk dezer beide verzen.

HOOFDSTUK 64.

Och, dat Gij een einde maakte aan de toestand, waarin Gij U achter dichte, ondoordringbare wolken hebt teruggetrokken, dat Gij de hemelen scheurdet, dat gij tot Uw verlaten volk nederkwaamt, dat de bergen, die thans als een hoge onoverkomelijke scheidsmuur tussen U en ons zijn opgericht, van Uw aangezicht vervloten, want daardoor alleen kunnen zij wegsmelten.

Dat Gij nederdaalt gelijk aan smeltvuur brandt, en het vuur de wateren doet opbobbelen 1), om Uwen naam, waarin wij ons beroemen als dien van de enigen God, die voor Zijne wederpartijders een verterend vuur is (Hoofdstuk 33:14), aan Uwe wederpartijders bekend te maken! 1) laat alzo de Heidenen, die thans met zo vreeslijk geweld over ons heersen, van Uw aangezicht beven.

In het Hebr. Kikdoäch eesch hamasim. Beter: Gelijk het vuur het rijshout aansteekt. Israël smeekt hier en in de volgende verzen, dat de Heere Zich zó in zijne Majesteit en heerlijkheid openbare tegenover al de vijanden, dat deze verteerd en vernietigd worden. Het is het smeken der Kerk, om een rechterlijk optreden van de Heere God, waarin de zijnen voor goed van de tirannie der onderdrukkers worden verlost.

Vs. 1, 2 en 3 vormen als het ware een tussenzin, het is het bange roepen der Kerk om verlossing, midden in de heen wijzing op de toestand van ellende en verdrukking.

Met vs. 4 wordt vs. 19 van het vorige hoofdstuk vervolgd.

Zij begeren dat dit zeer veel moge strekken tot Gods eer en heerlijkheid, om zijn Naam bekend te maken, niet alleen aan Zijne vrienden, want die kennen Hem reeds, maar ook aan Zijne tegenpartijen. Wij mogen hierbij aan merken, dat God zijn Naam vroeger of later aan Zijne tegenpartijen zal bekend maken, en diegenen voor Zijne tegenwoordigheid zal doen beven, die niet voor Zijn aangezicht willen komen om Hem te dienen. Indien Gods Naam geen sterke toren voor ons is, waarheen wij vlieden om behouden te worden, zal hij een sterke toren tegen ons zijn, buiten Wiens bereik wij niet kunnen vlieden en behouden worden. De dag zal komen, dat de natiën zullen moeten beven voor Gods tegenwoordigheid, alhoewel zij nooit zo sterk en zo talrijk waren.

Toen, beter, terwijl, Gij vreeslijke dingen, ontzettende daden des gerichts deed of doet, die wij niet verwachtten: Gij kwaamt neer, zodat van Uw aangezicht vervloten de bergen, dat geschiedde wat wij in vs. 1 baden, dat de hemel scheurde, om tot ons neer te komen, en de bergen voor Uw aangezicht verdwenen.

Ja van ouds heeft men het a) niet gehoord, wat Gij deed, zo dikwijls Gij Uw volk wilde verlossen, noch met oren vernomen, en geen oog heeft het gezien, behalve Gij o God! die alle dingen van eeuwigheid af weet en ziet, wat Hij doen zal dien, die op Hem, de groten God, wacht 1) (1 Kor. 2:9).

Ps. 31:19, 20.

De profeet verhaalt hier hoe God kennelijk altijd zijn volk in de nood geholpen heeft en roept uit, dat Gods weldaden jegens de godzaligen des mensen verstand te boven gaan.

De Kerk, en in haar naam spreekt de Profeet er hier van, dat in God zelven al het heil verborgen is, maar dat Hij het openbaart aan al degenen, die op Hem wachten.

Al het heil in Christus Jezus geopenbaard, was in God van eeuwigheid verborgen, maar in de volheid des tijds heeft Hij die verborgenheid bekend gemaakt.

Gij ontmoet met de onverwachte wonderen Uwer macht, de vrolijke, en die gerechtigheid doet, degenen, die Uwer gedenken op Uwe wegen, U dankende voor de reeds ondervondene hulp, en op grond dier zegeningen naar nieuwe hulp uitzien. Zie, Gij waart, of Gij zijt, verbolgen, omdat wij tegen U gezondigd hebben; 2) in dezelve gramschap is de eeuwigheid, die heeft reeds zo ontzaglijk lang geduurd, maar het was ene gramschap ten zegen, zij was, opdat wij behouden wierden 3).

Hiermede wordt uitgesproken, dat zij, die op de weg der gerechtigheid wandelen, aan God gedenken, d. w. z. aan de genade, die Hij hen bewezen heeft, en als het ware zich bij vernieuwing en bij voortduring aan Hem toevertrouwen, ook door Hem ontmoet worden, d. z. door Hem met genade voor en genade na beweldadigd worden.

Het tweede gedeelte is volstrekte tegenstelling van het eerste gedeelte. Wordt in het eerste gedeelte vermeld, hoe God zich vroeger geopenbaard heeft, hier in dit tweede, hoe God zich nu openbaart. Toen volgde er licht, nu gramschap en verbolgenheid van wege de zonden.

Het is daarom ook beter te lezen: Ziet, Gij zijt verbolgen, en van deze verbolgenheid wordt dan gezegd, dat in deze is de eeuwigheid, d. w. z. dat die toestand reeds zo lang duurt, dat het wel schijnt alsof er geen einde aan zal komen.

Beter: en zullen wij nog behouden worden? Israël vraagt hier of er nog redding voor hen is, nu de ellende reeds zo lang drukt, en, wat het ergste van alles is, het op niets kan wijzen, waarom het zou gered worden, ja waar integendeel alles in het volk er op wijst, dat Gods gramschap en verbolgenheid rechtvaardig is. Dit wordt vooral in het volgende vers nader aangewezen.

Doch wij allen zijn als een onreine, het ganse volk in al zijne leden; wij zijn allen als een melaatse geworden, die het onrein! onrein! moeten uitroepen (Lev. 13:45), en al onze gerechtigheden, al wat wij prijzenswaardigs aan ons menen te hebben, al onze deugden zijn om onzen persoon, als een wegwerpelijk, maandstondig kleed 1), dat niemand kan aanraken zonder zelf onrein te worden; en a) wij allen vallen af als een blad, dat vroeger als fris groen aan de boom prijkte, maar nu van levenssap beroofd is; en onze misdaden, de straffen voor onze zonden, voeren ons henen weg als een wind, die het dorre loof van de bomen jaagt.

Ps. 90:5, 6.

Onze werken, alhoewel nog zo aannemelijk, als wij op dezelve vertrouwen en denken iets bij God te verdienen, zijn als vuile vodden, vodden die ons niet kunnen dekken, en vuile vodden die ons maar besmetten. Ware boetvaardigen werpen hun afgoden weg als een maandstondig kleed, hatelijk in hun gezicht zijnde, erkennen zij hier, dat zelfs hun gerechtigheden zodanig zijn in Gods gezicht, als Hij met hen naar streng recht zou willen handelen. De ongerechtigheid onzer heilige dingen zou ons verderf zijn, als wij onder de Wet waren.

De misdaden worden hier zeer juist met een wind, een hevigen oostenwind (Job 27:21), vergeleken, die hen, zo licht door de zonde, opneemt en als bladeren her- en derwaarts voert, als een speelbal met hen doet wat hij wilt. Ene dergelijke vergelijking bezingt de profeet Hoofdstuk 1:30 : "Gij zult zijn als een eik, welker bladeren afvallen. " Bij volken, waar de goddeloosheid toeneemt, en het goddelijk gezag, alsmede Zijne instellingen worden verkracht, is verval en ontbinding op te merken, en ten laatste worden zij vernietigd door algehele verbastering en ontaarding. Evenzeer is het in het persoonlijk leven waar te nemen, dat de ongerechtigheid smarten baart, en de nasmaak van de zondedienst bitter is. De zonde is ene verrotting der beenderen, die het lichaam en gezondheid verwoest. De dood met al de reeks van krankheden en smarten, die hem voorafgaan of vergezellen, is ene zichtbare herinnering niet alleen van de vloek der zonde, maar maakt de ellende zelf der zonde uit. De dood is de bezoldiging der zonde.

Er is onder ons niemand, die Uwen naam aanroept met gebed en smeken, om uit het diep verval, waarin wij geraakt zijn, te worden opgeheven, niemand, die zich opwekt uit de stand van gerustheid en geestelijken slaap, dat hij U aangrijpe, en als Jakob U niet loslate, voordat Gij hem en zijn volk weer zegent (Gen. 32:26): want Gij verbergt Uw aangezicht voor ons, en Gij doet ons smelten door middel van ons ongerechtigheid; 1), Uw vloek drukt ons allen neer.

Dit is gene beschuldiging tegen God, want het is ene rechtvaardige straf voor de zondaar, dat hij in zijne zonde versmacht. Maar het is ene belijdenis van de zondaars onmacht, om zich zelven uit zijne zonden te redden, wanneer God niet uit vrije vaderlijke barmhartigheid Zijn genadig aangezicht de zondaren op nieuw wil vertonen.

In waarheid was dat de toestand van Israël’s volk in de ballingschap. Het Israël, hetwelk uit de ballingschap terugkeerde, was maar een klein overblijfsel van het Israël, hetwelk naar Babel was weggevoerd. Het woord van dezelfden Profeet was een feit geworden als hij zegt (Hoofdstuk 1:9), dat, zo de Heere niet een weinig overblijfsel had overgelaten, ook het volk der belofte aan Sodom en Gomorra was gelijk geworden, d. w. z. geheel als van de aarde verdelgd.

Maar diezelfde God, die om der zonde wil het volk in de ellende van Babels ballingschap had geleid en het gekeurd had in de smeltkroes der ellende, zou er ook voor zorgen, dat het niet geheel werd vernietigd, of niet geheel opging in het heidendom. Er was nog een overblijfsel,

en dat overblijfsel, het smeekt in het volgende vers, en pleit op de betrekking, die God zelf heeft daar gesteld tussen Hem en Zijn volk.

Doch nu HEERE! vangen wij eindelijk aan ons zelven te kennen en aan U te denken, Gij zijt onze Vader, wiens liefde tot Zijne kinderen niet voor altijd wegblijven kan (Hoofdstuk 63:16); Wij zijn leem, en Gij zijt onze pottenbakker, die uit ons, de natuurlijke stof, een vat gevormd hebt, dat U dierbaar is, en wij allen zijn Uwer handen werk, alzo is het Uwe ere, dat Gij ons niet geheel en voor altijd overgeeft.

Toen wij in de beginne waren als een klomp klei, als een ruwe grondstof zonder vorm of gedaante, ene verwarde menigte, hebt Gij ons gevormd tot een kerk- en burgerstaat (Hoofdstuk 43:1, 7, 21; 44:2, 21, 24). De gelijkenis is ontleend aan het handwerk der pottenbakkers (vgl Hoofdstuk 28:16. Jer. 18:6), maar tevens ziet het enigermate op de formering van de mens bij de schepping (Gen. 2:7), alsmede op de gedurige vorming onzer lichamen in de moederschoot (Job 10:8-12; 31:15 Ps. 119:73; 139:13-16. Jer. 1:5): "Wij zijn allen Uwer handen werk, " niet alleen als mensen en nakomelingen van Adam, maar ook voor zoverre wij door Uw bijzonder bestel tot een volk, tot Uw bijzonder volk gemaakt zijn. (Hoofdstuk 43:21). Deze beweegreden gebruikt God zelf (Hoofdstuk 44:21) om te tonen, waarom Hij Israël niet zou, ja niet kon vergeten; en hierop was Zijn volk gewoon bij Hem aan te dringen, ten einde Hem te bewegen hen te verschonen (Job 10:8, 9, Ps. 138:8).

HEERE! wees niet zozeer verbolgen, niet zo, dat er gene ontferming meer zou zijn, en a) gedenk niet eeuwiglijk der ongerechtigheid, zodat gene vergeving meer zou mogelijk zijn; zie, aanschouw toch, wij allen zijn, al zijn wij gebrokene takken aan de olijfboom (Rom. 11:17 vv.) toch Uw volk.

Ps. 79:8.

Zij bidden niet, dat God niet bestraffe, want dat zou mogelijk kunnen zijn, maar, dat Hij het niet doe in Zijne gramschap. Dat is de ellende der zonde, dat zij waardig maakt voor eeuwig gedacht te worden, en in ons tekstvers wordt dat gevolg der zonde, dat voor eeuwig is, afgebeden. (HENRY en SOORT).

Uwe heilige steden, waar vroeger Uw naam gedacht werd, zijn ene woestijn, ene weide voor het vee geworden; Zion zelf, de heerlijkste en meest gezegende onder deze steden, is ene woestijn geworden, Jeruzalem is ene verwoesting, het ligt als een puinhoop neer.

Ons heilig en ons heerlijk huis, waardoor Gij als het ware de hemel tot ons op aarde had overgebracht, waarin onze vaders U loofden met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, is met vuur verbrand; en alles wat ons tot heilige blijdschap was (Ps. 27:4), al onze gewenste dingen al wat ons tot onzen lust was, zijn tot woestheid geworden en vergaan.

HEERE! zoudt Gij U over deze dingen inhouden? Zoudt Gij ondanks al dezen jammer Uwe grote barmhartigheid nog langer inhouden (Hoofdstuk 63:15)? zoudt Gij stilzwijgen, dat

wij met geen genadig antwoord meer werden verwaardigd, en zoudt Gij ons zozeer bedrukken, dat gene herstelling meer zou volgen?

Alle deze beden, die de profeet de Joden, welke zich bekeren, in de mond legt, zijn door de Heiligen Geest ingegeven en kunnen niet zonder verhoring zijn, omdat zij volgens de Goddelijken wil zijn voortgebracht. Daarom blijkt hieruit duidelijk de toekomstige bekering der Joden.

Wanneer zal het bij Israël tot zulke gebeden komen? Wij geloven in dien tijd, waarvan de Heere in MATTHEUS. 24:21 vv. spreekt, en die ook de Joden, voor zo verre zij zich waarlijk aan God houden, een tijd van verdrukking en beproeving zal zijn (Openbaring 13). Het hervormde Jodendom daarentegen leidt op de wegen van de Antichrist (Hoofdstuk 66:17 v.).

God moge een tijdlang het antwoord op hun gebeden verschuiven, maar Hij zal niet altijd Zich afwenden van degenen, die op Zijne genade hopen.

HOOFDSTUK 65. VERWERPING DER JODEN, ROEPING DER HEIDENEN.

VIII. Vs. 1-25. De achtste rede. Op het gebed van Israël, dat zich met berouw tot Jehova wendt, volgt nu het antwoord van de zijde des Heren. Het gaat daarvan uit, dat Israël's val de rijkdom der wereld en Israël's schade de rijkdom der heidenen is geworden; dat het rijk Gods nu van diegenen is weggenomen, voor wie het oorspronkelijk bestemd was, maar die de genade, die hun zo lang en zo dringend was aangeboden, snood en aanhoudend hebben teruggestoten. Het stelt de grote menigte van Israël in zulk een diep bederf voor, dat het onmogelijk anders had kunnen zijn, of het moest eigenlijk de brandstof worden voor de Goddelijken toorngloed. De tegenwoordige toestand met de nog ergere, die daarop volgt, is slechts ene rechtvaardige, volkomen betaling van hun eigene misdaad met die van hun vaderen (vs. 1-7). Daar de ijverige God, die de zonden der vaderen bezoekt aan de kinderen in het derde en vierde lid, wil de wijnberg, dien Hij geplant heeft, niet in die mate verderven, dat Hij ook de druiven, welke Hij hier en daar vindt, mede te gronde zou richten. Hij weet wel, dat onder het verworpen volk enige van Zijne knechten zijn. Nu wil Hij uit Jakob een zaad laten opwassen en uit Juda een geslacht laten voortkomen, waaraan Hij Zijne belofte van het wedergeven des heiligen lands en van Jeruzalems herstel in heerlijkheid zal vervullen (vs. 8-10). Nadat nu uitdrukkelijk van deze belofte zijn uitgesloten al degenen, in wie Israël's boze, oude natuur blijft voortbestaan, en hun het tegengestelde wordt bedreigd van de anderen, die hun hart uitstorten voor God in 't gebed (vs. 11-16), giet zich een stroom van heil en zegen in zulk ene volheid over de anderen uit, dat die tot aan de nieuwen hemel en de nieuwe aarde reikt, die aan het einde zijn van alle heilswegen Gods (vs. 17-25).

Ik, zegt de Heere, ben, sedert Ik Mij van Israël heb afgekeerd, gevonden van hen, die als vroeger heidenen, welke gene hoop hadden en zonder God in de wereld waren (Efeze 2:12), naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die, vreemdelingen van de verbonden der belofte en vervreemd van het burgerschap Israël's, Mij niet zochten 1) (Rom. 10:20); tot het volk der heidenen dat naar Mijnen naam genoemd was, 2) heb Ik gezegd, Mij ontfermende over de nood hunner zielen: Ziet, hier ben Ik, ziet, hier ben Ik; Ik roep, door het Evangelie tot Mijn volk (Rom. 15:9). Ik bied Mij zelven aan u aan, om uw God te zijn.

De Profeet verkondigt hier zonder twijfel, dat degenen, die te voren vreemden waren, door nieuwe aanneming in Gods huis zullen worden aangenomen. Dit is derhalve de roeping der Heidenen, waarin nochtans als in een spiegel, een algemeen voorbeeld van de roeping aller gelovigen gezien wordt. Want er is niemand, die de Heere voorkomt, maar wij worden allen zonder uitzondering, in reddende genade, uit de zeer diepen afgrond des doods verlost, waar geen kennis Gods, geen begeerte om Hem te dienen en eindelijk geen gevoelen Zijner waarheid is.

Met welk een vermaak spreekt de grote God hier daarvan, dat er naar Hem zal gezocht worden en hoe roemt Hij daarin bijzonder van degenen, die in vorige tijden niet naar Hem gevraagd hebben, want er is vreugde in de hemel over grote zondaren, die zich bekeren.

Anderen: hetwelk Mijn Naam niet aanroept. Zo vertaalt ook de Septuaginta. In elk geval wil de Heere hiermede gezegd hebben, dat het tot nu toe buiten het Verbond stond, geen kennis aan en van Hem had, zoals zijn volk Israël. De heidenen waren wel niet verstoken gebleven van in aanraking te komen met het volk der belofte, en wel waren er enkelen tot Israël's godsdienst overgegaan, maar de massa kende God niet. De verwerping van Israël werd echter de aanneming der Heidenen.

Zulk ene roeping der heidenen tot Mijn rijk heeft Israël zelf veroorzaakt door zijne verstoktheid (MATTHEUS. 21:43. Rom. 11:11). Ik heb Mijne handen uitgebreid de gansen dag 1) als een, die degene, dien hij bemint en naar wiens bezit hij verlangt, tot zich wil trekken, omdat hij hem in de armen sluite. Het was echter een roepen tot een wederstrevig volk (Rom. 11:21), tot mensen, die wandelen op enen weg, die niet goed is, maar naar het verderf leidt (Spr. 16:29), op enen weg naar hun eigene gedachten (Rom. 9:31 vv.).

Hij zegt dat Hij zijne handen uitstrekt tot Israël, hetwelk Hij ook zonder ophouden door het Woord riep, en niet aflaat met allerlei goedheid tot zich te trekken. Want deze twee wijzen gebruikt Hij om de mensen te roepen, dewijl Hij alzo hun Zijnen goedwilligheid bewijst. Het is een krachtige wijze van spreken, dat Hij zijne handen uitbreidt, omdat Hij, onze zaligheid door de dienaars Zijns woords bezorgende, ons niet anders Zijne handen toereikt, dan als een Vader, die bereid zijnde zijnen zoon vriendelijk te ontvangen, zijne armen uitstrekt.

Dat ziet op zulk een bestendigheid, dat God met Zijne lokkende genade heeft aangehouden in het O. en N. Verbond voornamelijk tot nu toe, daar God het aan zijn roepende genade niet laat ontbreken. Gerechtiglijk heeft Hij aan hun verwerping gene, maar zij zelf alle schuld alleen.

Een volk, Mij geduriglijk tergende in Mijn aangezicht, als wilde het Mij dwingen, de gruwel, dien het bedrijft, rustig aan te zien, in hoven, die de afgoden gewijd zijn, offerende (Hoofdstuk 57:5; 66:17), en rokende op tichelstenen in plaats van op het voorgeschreven altaar (Exod. 20:24 vv.); zo doen zij naar de wijze der Babyloniërs en Assyriërs (2 Kon. 16:10 vv.).

Zittende bij de graven, om tegen het uitdrukkelijk verbod (Deut. 18:11) de doden te vragen, zo vernachten zij bij degenen, die bewaard worden 1) (2 Kron. 33:6), waar zij heidense mysteriën hebben, etende zwijnenvlees bij hun offermaaltijden, hetgeen zelfs voor gewoon verbruik verboden is (Deut. 14:8), en er is sap van gruwelijke dingen, onreine sauzen, in hun vaten.

In het Hebr. Oebantsoerim jalinoe. Beter: en overnachten in beschutte plaatsen, d. w. z. in zogenaamde crypten of onderaardse verblijfplaatsen. De Heere God wijst op de zondigen afgodendienst van Israël. In plaats van op het altaar, hetwelk van onbehouwen steen moest zijn, offerden zij (vs. 3) op altaren van tichelstenen gemaakt. Zij zaten bij de graven om met de afgestorven geesten, zoals zij meenden, te kunnen spreken, zij woonden de afgodische mysteriën bij in de onderaardse holen, waar deze gevierd werden. Zij aten daar ook zwijnenvlees en van heidense offermaaltijden verzamelden zij in hun vaten om dat thuis te gebruiken, dingen, die in de ogen Gods gruwelijk waren. Waarbij nog kwam (vs. 5a) dat zij

daardoor als ingewijden in de afgodische mysteriën, meenden dat zij een bijzondere heiligheid deelachtig waren; al hetwelk (vs. 5b) voor de Heere God was een rook in Zijne neusgaten, en op zulk een wijze, dat Zijn toorn niet eerder zou gestild zijn, dan aleer de gerechte straf over hen was voltrokken.

Die daar zeggen tot Mijnen Knecht, welke hen tot bekering vermaant en van hun heidense gruwelen wil terugbrengen: Houd u tot uzelven, en naak tot mij niet, want ik ben heiliger de gij. Gij behoeft tot mij niet te komen om mij te bekeren, beter ware het tegenovergestelde. Deze, met wie het zo ver is gekomen, dat zij niet alleen met volle bewustzijn van Mij zijn afgevallen en in hun afgoderij zijn verzonken, maar ook in trotse vermetelheid op bijzondere heiligheid roem dragen, zijn een rook in Mijnen neus, een voorwerp van Mijnen rokenden toorn (Deut. 29:20), een vuur, de gansen dag brandende, nadat Ik de gansen dag onafgebroken Mijne handen te vergeefs tot hen had uitgestrekt (vs. 2).

Of hiermede de huichelarij der schijnheiligheid bedoeld wordt, dan of, gelijk wij liever onderstellende, de hoogste trap van afgodisch bijgeloof hierdoor wordt aangeduid, dat zij in de dienst der valse goden en hare verborgenheden zich plechtig lieten inwijden en zich dan voor heiliger uitgaven dan de dienaars van Jehova, zodat zij met deze zelfs gene gemeenschap wilden houden? "Ik ben u heilig, " dat is, gij behoort mij als een heilige te ontzien en u op een afstand van mij te houden.

Ziet, het is voor Mijn aangezicht geschreven als een onweersprekelijk vonnis, dat Ik reeds heb geveld (Jer. 22:30. Ezechiël. 2:10); Ik zal niet zwijgen, maar Ik zal vergelden, ja in hunnen boezem zal Ik vergelden, daar Ik de gehele volle maat van Mijne straffen over hen uitstort (Luk. 6:38).

Uwe ongerechtigheden en uwer vaderen ongerechtigheden te gelijk (MATTHEUS. 23:35 vv.) zegt de HEERE, uwer vaderen, die gerookt hebben op de bergen, en Mij smaadheid aangedaan hebben op de heuvelen door hun afgoderij (Ezechiël. 6:13. Hos. 4:13); daarom zal Ik de kinderen dezer vaderen, wier zonden zij in verhoogde mate voortzetten, hun vorig werkloon in hunnen boezem weer toemeten 1) zodat ene volle, gedrukte en overvloeiende mate van straf hen zal treffen; want wat de vaderen hebben gedaan; dat hebben de kinderen tot hun eigen werk gemaakt.

Het eerst wat de Heere uit kracht van Zijne heiligheid te doen heeft, is dat Hij de zonden van het afgevallen Israël straft, en Hij straft deze zo, dat, wijl de zonden der kinderen slechts de voortzetting der zonden der vaderen zijn, de straf wordt toegemeten, overeenkomstig het loon der zonden voor beiden.

Hiermede heeft de Heere het uitgesproken, dat de verwerping van de massa des volks onherroepelijk is. De grote massa is der verwerping overgeven. De zonden des volks zijn ten hemel gestegen, en de toorn des Heren zal zich op schrikkelijke wijze openbaren.

Daarmee is echter Gods trouw niet vernietigd, noch het Verbond te niet gedaan, met de vaderen aangegaan. Wat wegvalt, wat der verwerping wordt overgegeven, wilde Israël zijn,

wilde het ware nakroost van Abraham zijn, maar was het feitelijk niet. Eet ware zaad Abrahams, de ware gelovige Israëliërs zullen behouden worden.

Hierop wijzen de volgende verzen.

Alzo zegt de HEERE, ten opzichte van Zijne verdere gedachten omtrent Israël, nadat Hij het volk in zijn geheel aan het zo even uitgesproken vonnis heeft onderworpen: Gelijk wanneer men bij uitroeiing van enen wijngaard, welks bomen niets dan ranken zonder vrucht waren, toch hier en daar most in een bos druiven, ene most bevattende druif vindt, gelijk men dan zegt: Verderf ze de niet, werp dien bos niet weg, want er is een zegen in, ene edele gave Gods, en die mag niet verloren gaan, maar moet ten nutte worden aangewend alzo zal Ik, de Heere, bij uitroeiing van Mijnen wijngaard (Hoofdstuk 6:1 vv.) het om Mijner knechten wil doen, om de Mijnen, die Ik in het verdorven Israël (vs. 3 vv.) nog heb (Jes. 63:17 dat Ik hen niet allen verderve, met de wijngaard niet te gelijk die enkele most bevattende druiven wegwierp.

Gelijk wanneer enige goede druiven gevonden worden onder een tros slechte, en de een de ander, die de wijnstok wil uitroeien, verzoekt dien te bewaren, omdat een deel druiven nog rijp kan worden en most geven, zo zou God ook het ganse volk niet verdelgen om de wil dier weinige vromen, welke gevonden worden onder al de bozen. Deze noemt Paulus een overblijfsel (Rom. 11:25), al waar hij zinspeelt op Jes. 1:9; 6:13; 7:3 en 9:20 van deze profetie.

En Ik zal uit Jakob het volk der tien stammen voortbrengen, en uit Juda het volk der twee stammen enen erfbezitter van Mijne bergen (Hoofdstuk 14:25; 65:25), en Mijne uitverkorenen, niet de grote massa van ‘t ganse volk, zullen het erfelijk bezitten, en Mijne knechten, die zich er toe overgeven om een tak Mijner planting en een werk Mijner handen te worden (Hoofdstuk 60:21) zullen aldaar in Mijn heilig bergland wonen. 1)

Gods uitverkorenen, het geestelijk zaad van de biddenden Jakob, zullen erfgenamen zijn van Zijne bergen van geluk en vreugde en zullen veilig tot dezelve overgebracht worden door het tranendal.

En Saron, die heerlijke vlakte aan de Middellandse zee (Joz. 9:2), nadat zij, zolang de vloek op Israël lag, ene woestijn geweest is, zal tot ene weide, ene schaapskooi worden, en het dal van Achor ten westen van het noordelijke der Dode zee (Joz. 7:24 dat steeds het dal der droefheid genoemd is, zal tot een runderleger worden, tot ene plaats, waar de runderen weiden. Zo zal het zijn niet voor allen, maar voor Mijn volk, dat Mij gezocht heeft, het zal zich in het heilige land weer nederzetten, om het in vrede te bezitten.

Vs. 8-10. De ijverige God, die der vaderen zonden bezoekt tot in ‘t derde en vierde lid, wil de wijngaard, dien Hij geplant heeft, niet geheel verderven; slechts de verrotte druiven doet Hij weg, en de bessen, in welke een goed sap bereid is, leest Hij met behoudene zorgvuldigheid uit. Reeds heeft Jesaja altijd verkondigd, dat de Heere uit de wortel des gevelden boom Israël’s een nieuw zaad zal doen voortkomen, en zo wordt ook hier beloofd

een Erfgenaam der heilige bergen; uitverkorenen zullen overblijven, knechten Gods, om in het land der vaderen te wonen. Daar ziet hij hen, die hunnen God gezocht hebben, op de vruchtbaarste weigronden in patriarchalen vrede bij hun kudde rusten.

Maar gij anderen in Jakob en Juda, verlaters des HEREN, die u ganselijk niet meer Mijn volk gevoelt (Hoofdstuk 64:9), gij vergeters van de berg Mijner heiligheid, zodat gij geen heimwee meer naar dien berg gevoelt, gelijk zich dat in Hoofdstuk 64:10 vv. uitspreekt, gij aanrichters ener tafel voor die bende 1) en gij opvullers des dranks voor dat getal! 1) Gij dienaars van vreemde goden!

De laatste woorden zijn zeer moeilijk. In het algemeen geven zij te kennen, dat de Joden de drekgoden der heidenen, niet alleen in het heimelijke hadden nagewandeld, maar zelfs in het openbaar; en dat zij hunnen ijver betoond hadden, om de afgoden tot in de minste kleinigheden van de bijgelovigen eredienst hulde te doen. Meer in het bijzonder schijnen de Hebreeuwse woorden, Gad en M'ni, door bende en getal vertaald, als eigennamen te moeten beschouwd worden; men denke aan twee afgoden, of wel aan enen afgod, die met twee onderscheidene titels benoemd wordt. Sommigen denken aan de zon en maan, anderen aan de maan alleen, nog anderen aan andere gesternten. Voor ons is het genoeg op te merken, dat verscheidene volken de bijgelovige gewoonte hadden om voor hun gewaande godheden op zekere tijden grote maaltijden aan te richten, en beddekens te spreiden voor de zogenaamde goden, om daarop aan te liggen; bijzonder deed men dit voor de nieuwe maan, om daardoor een vruchtbaar gewas te verwerven. Op zodanig iets schijnt hier gezien te worden; de Profeet tekent derhalve het bijgelovig bestaan van zulke mensen, die in de hoogsten trap op de afgodendienst verzot en daaraan verslaafd waren; en daardoor schildert hij wederom de gruwzaamste verbastering in de godsdienst op ene verbloemde wijze.

Het is beter de woorden bende (Gad), en getal (Meni) onvertaald te laten. Hiermede worden toch twee afgoden bedoeld. Gad is de ster Jupiter, de afgod van het groot geluk, en Meni waarschijnlijk Venus, de afgod van het kleine geluk. Op Perzische en Palmyrische inschriften komt de naam van Gad in verschillende vormen voor. In plaats derhalve van de Heere alleen alle heil en zegen te verwachten, offerde men aan de sterren des hemels en gaf daarmee het geloof in Gods trouw en almacht prijs.

De Engelse Godgeleerden tekenen ook reeds aan: het Hebreeuwse woord Gad, betekent soms een troep of bende, doch hier schijnt het de naam van een afgod aan te duiden. Vitringa is van oordeel dat met Gad de zon wordt bedoeld. Henry verstaat onder beiden, Jupiter en Mercurius. Jupiter en Venus ligt echter meest voor de hand.

Ik zal 1) dan ook als de ware God, die aan ieder zijn deel schenkt, zo als hij dit waardig is, ulieden ook ten zwaarde tellen, dat gij allen u ter slachting zult krommen, omdat Ik, ook in de laatsten tijd, als Ik om Israël's liefde dong, geroepen heb, maar gij hebt niet geantwoord, Ik gesproken heb, maar gij hebt niet gehoord, maar hebt gedaan dat kwaad was in Mijne ogen, en hebt verkoren, hetgeen waaraan Ik geen lust heb.

Wijl Israël de hulp der valse, zogenaamde geluksgoden had ingeroepen, zou de Heere zijn heilig misnoegen openbaren, door in plaats van het geluk, het ongeluk, het onheil over hen te doen komen. Dat zou hen te beurt vallen, dewijl zij zich afkerig betoond hadden, en afkerig gebleven waren, niettegenstaande God, de Heere, hen gewaarschuwd had door Zijne heilige Profeten.

Daarom, om de tegenstelling in Israël voor het einde nogmaals op de voorgrond te stellen, de tegenstelling van hen, die zich nog ten laatste bekeren, en van hen, die zich ten einde toe verharden, zegt de Heere HEERE alzo, de God des heils en des gerichts, die de macht heeft Zijne beloften en bedreigingen te volvoeren: Ziet Mijne knechten (vs. 9) zullen in het volle genot van de zegen, die hun deel wordt, eten, doch gijlieden, die uzelven verstokt, zult voor eeuwig daarvan uitgesloten zijn en hongeren; ziet, Mijne knechten zullen drinken, daar dit heil elk van hun behoeften stilt en volle verzadiging schenkt, doch gijlieden zult dorsten; ziet Mijne knechten zullen blijde zijn over al het goede, waarin zij zich mogen verheugen, doch gijlieden zult met al de afgoden, waaraan gij uw hart hebt gehangen, beschaamd zijn.

Ziet, Mijne knechten zullen juichen van goeder harte, daar buitengewoon grote zaligheid hun hart vervult, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten over hetgeen gij verdarteld en verloren hebt, en van verbreking des geestes zult gij huilen van wege de ontzaglijke ellende, die u getroffen heeft (MATTHEUS. 8:12).

En gijlieden zult uwen naam Mijnen uitverkorenen tot ene vervloeking laten, 1) zodat de vloek een aan uwen naam ontleenden vorm aanneemt, gelijk Jer. 29:21 vv. en de Heere HEERE zal ulieden doden, maar Zijne knechten zal Hij daarentegen met enen andere naam noemen, dan zij te voren gemeenschappelijk met u droegen (Hoofdstuk 62:2).

De naam der afgodendienaars en ongelovigen zal tot een vloek gelaten worden, zal met schande overladen en voor eeuwig eerloos worden gemaakt. Dezelve zal gebruikt worden om kwade karaktertrekken aan te geven, bij voorbeeld: Gij zijt zo wreed als een Jood, en in vervloekingen: God make u zo ellendig als een Jood. Hij zal tot een vloek zijn voor Gods uitverkorenen, dat is tot ene waarschuwing voor hen: zij zullen vrezen te vallen onder de vloek, die op de Joodse natie ligt; verloren te gaan door hetzelfde exempel van ongeloof De Heere God zal u slaan, dat is zal de Joden ganselijk uitroeien en hen afsnijden, dat zij geen volk meer zijn. Zij zullen niet langer leven als een natie, noch ooit weer ingelijfd worden.

Het benoemen van een anderen naam geeft figuurlijk te kennen, iemand in gunst, in eer en aanzien te verheffen, hem enen erenaam schenken: de voorbeelden der naamsveranderingen van Abram, Jakob, Simon en anderen kunnen dit genoegzaam verklaren.

Zodat, wie zich zegenen zal, een zegen over zich zal begeren op aarde, in het land, namelijk in Kanaän, die zal zich zegenen in de God der waarheid 1), in de naam van dien God, die Amen is, die wat Hij beloofd heeft, volkomen zal vervullen (2 Kor. 1:20. Hand. 3:14); en wie zweren zal op aarde en daardoor dien God, in wie hij gelooft, zal belijden (Deut. 10:20), die zal zweren bij de God der waarheid, bij dezen God Amen; omdat de vorige

benauwdheden, die ten gevolge der straffen Gods werden ondervonden, zullen vergeten zijn, zelfs de herinnering het zalig genot van het tegenwoordig ogenblik niet eens meer vergalt, en omdat zij voor Mijne ogen verborgen zijn, zodat ook Ik er niet aan denk, om ooit weer iets van dezen aard te laten geschieden.

In het Hebreeuws staat eigenlijk "in de God Amen. " Het woord "Amen" is ene benaming van Christus (Openbaring 3:14), waar men leest: "Dit zegt de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige. " Aangezien deze benaming hier ook op wordt toegepast, houden sommigen dat voor een groot bewijs van de Godheid van Christus, en zij oordelen, dat de bedoeling is: dat in de dagen van het Evangelie de mensen zich niet meer zouden zegenen als te voren in de naam van Abraham, Izaak en Jakob, maar in de naam van Christus, de God Amen. Anderen verstaan door "Elohe Amen" dien God, die Zich getrouw en waarachtig betoont in Zijne beloften.

Want ziet dit is het toppunt van alle Mijne raadsbesluiten, het hoofddoel van alle Mijne beloften, gelijk Ik reeds in Hoofdstuk 51:16 voorlopig heb aangetoond: Ik schep nieuwe hemelen en ene nieuwe aarde, en deze nieuwe hemel en deze nieuwe aarde zullen zozeer door hun heerlijkheid boeien, zozeer alle wensen bevredigen, dat de vorige dingen vergeten worden; zij zullen niet meer gedacht worden; en de oude hemel en de vorige aarde zullen, hoewel ook deze heerlijkheid bezaten, in het hart niet meer opkomen 1) dat iemand iets daarvan zou terug mensen (2 Petrus 3:13. Openbaring 21:1).

Ongetwijfeld ziet dit ook, en dan in de eerste plaats, op de gelukkigen terugkeer der Joden naar Palestina, zodat het alles voor hen nieuw zou zijn, maar de Profeet ziet hier verder. Hij geeft ook hier een blik in de verre toekomst, als het Evangelie der genade zal gepredikt worden, als alle dingen nieuw zullen gemaakt worden door de Heere God. In de naam des Heren, ja de Heere sprekende invoerende, verkondigt Hij hier, ja wijst de Heere zelf hier hen op de voleindiging der eeuwen, wanneer bovenal het woord zal vervuld worden: Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde.

Maar weest gijlieden, die de heerlijkheid van de nieuwen hemel en de nieuwe aarde deelachtig wordt, vrolijk, en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem op die nieuwe wereld ene verheuging, en haar volk ene vrolijkheid 1) (Hoofdstuk 35:10. Openbaring 21:2 vv.). Ik zal Jeruzalem heerlijk herstellen en haren inwoners overvloedige stof geven tot bestendige blijdschap.

Alle de vrienden der Kerk, en allen die tot haar behoren, zullen vrolijk zijn. De nieuwe dingen, welke God in en door het Evangelie schept, zijn en zullen zijn ene stof van eeuwige vreugde voor alle gelovigen.

En Ik van Mijne zijne (Deut. 30:9) zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk 1) nadat Ik met beide tot het doel Mijner raadsbesluiten ben gekomen (Hoofdstuk 62:5); en in haar, in Jeruzalem en onder Mijn volk, zal niet meer gehoord worden de stem der wening, noch de stem des geschreeuws, maar alleen blijdschap en vreugde, dank- en lofgezang (Hoofdstuk 51:3 en 11).

Dit betekent, dat de Heere niet alleen vreugde en heerlijkheid zal brengen over Zijn volk en in Jeruzalem, maar dat het Hem ene vreugde zal zijn om dat te doen. Het zal de Heere God een verheuging zijn, om Zijn volk met de keure Zijner zegeningen te zegenen. De volle openbaring Zijner liefde zal de Heere aan zijn Zion betonen.

Van daar zal niet meer wezen onder het volk, dat tot Jeruzalem behoort gelijk in de tegenwoordigen toestand zo menigvuldig voorkomt, dat het tot regel is geworden, een zuigeling van weinige dagen, een kind, dat slechts weinige dagen oud wordt, noch een oud man, die zijne dagen niet zal vervullen, niet de volle maat van ‘t menselijk leven zal bereiken: want een jongeling zal sterven honderd jaren oud zijnde, zij, die als jongelingen sterven, die dus voor vroeg gestorvenen worden gehouden, zullen niet minder de honderd jaren tellen; maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden 1), eerst wanneer hij een tijdvak van genade achter zich heeft, zal hij onder de vloek des doods bezwijken, die op het zondige mensengeslacht drukt.

Ten gevolge van Israël’s bekering zal eenmaal niemand uit zijn midden sterven zonder zijne dagen uit te maken. Terwijl tegenwoordig al zijne leden ontijdig sterven, of als zuigelingen, die slechts weinige dagen tellen, of als jongelingen van weinige jaren, of als grijsaards in de ouderdom van hoogstens 70 en 80 jaren (Ps. 90:10), zo zullen zij dan ook nog wel sterven, omdat zij allen zondaars zijn, hoewel bekeerde zondaars; maar niet meer vóór de tijd als zuigelingen, jongelingen, nog niet zeer oude grijsaards, maar niet voordat zij het volle getal hunner dagen geleefd hebben, welke oorspronkelijk aan de mens door God ten leven verordend zijn, en die genoegzaam zijn om zijn wezen op aarde tot rijpheid en tot natuurlijke volkomenheid te brengen, zodat de dood niet komt als de ontijdige, geweldige scheiding van geest en lichaam, maar als de tijdige, natuurlijke zalige volmaking naar geest en lichaam.

Anderen verklaren het laatste gedeelte van het vers, daar het woord "zondaar" afkomt van een wortel, die oorspronkelijk "missen" betekent, alsof de Heere zei: "Hij, die het levensperk van honderd jaren mist en niet bereikt, zal gerekend worden door enen goddelijken vloek vroegtijdig te zijn afgesneden. " .

Zo Umbreit: "Sterft een volwassene op dezen leeftijd, zo beschikt men zijn vroegtijdig heengaan als een vloek der zonde, " vgl. Hesiodus (Opera vs. 130) in zijne beschrijving van de zilveren eeuw: "een jongeling wordt tot zijn honderdste jaar bij zijne moeder opgevoed, groeiende, zijnde een groot kind in het huis. "

Onzes inziens betekent het echter, dat voor een zondaar, een goddeloze, een lang leven, een leven van honderd jaar, een vloek zal zijn, dewijl hij zich te meer toorn vergadert als een schat, tegen de dag van het rechtvaardig oordeel Gods.

Het lange leven van de goddeloze is dan ook ten leste, als hij in zijne zonde sterft, niet als een zegen, maar als een vloek te beschouwen, dewijl hij de eeuwigen dood tegemoet gaat.

En zij zullen huizen bouwen en ook zelf bewonen, en zij zullen wijngaarden planten en dezelve vrucht eten (Hoofdstuk 62:8 vv.).

Zij zullen niet bouwen, dat het een ander bewone; zij zullen niet planten, dat het een ander ete, omdat zij niet meer vóór de tijd door de dood zullen worden weggenomen, zodat zij zich niet meer over hun planten en bouwen kunnen verheugen; want de dagen Mijns volks zullen zijn als de dagen eens booms, als de dagen van ceder of eik, die met eeuwen worden gerekend; en Mijne uitverkorenen zullen het werk hunner handen verslijten, daar zij zelf kunnen gebruiken en genieten, wat zij met hun handen hebben gearbeid.

Zij zullen niet, gelijk zo dikwijls geschiedt, te vergeefs, zonder enigen zegen op hun pogingen te hebben, arbeiden, noch baren ter verstoring, om er veel leed van te ondervinden (Job 27:14); want zij zijn het zaad der gezegenden des HEREN, van hetwelk alle vloek, die nog heden op de aarde rust (Gen. 3:17) verre blijft (Hoofdstuk 61:8 vv.), en hun nakomelingen met hen, zij behouden hun kinderen; die worden hun niet vóór de tijd ontrukt. (Job 21:8).

En het zal geschieden, daar alle gebed volkomen met Mijnen wil verenigd is, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden, reeds de eerste opwelling van gebed in het hart zal Ik met de gewensten zegen bekronen; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen; 1) op het half uitgesproken gebed zal Ik reeds Mijn Ja en Amen zeggen (Hoofdstuk 30:19).

God zou Zijn volk voorkomen met Zijne zegeningen, en hun begeerten vervullen, eer zij het verzochten. Dat is een zeker teken van Zijne liefde en gunst jegens hen, gelijk integendeel Zijn verwerpen en verstoten van de mensen wordt uitgedrukt door de verberging van Zijn aangezicht voor hen en door de weigering van hun gebeden te horen (Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 14:12. Klaagt. 3:8, 44).

Deze zijn krachtige uitdrukkingen van Gods gereedheid, om de gebeden te verhoren, en dat blijkt nog verder meer onder de genade des Evangeliums, dan het onder de Wet deed, en wij zijn de vertroosting daarvan verschuldigd aan de tussenspraak van Christus, als onzen Voorspraak bij de Vader, en wij zijn verplicht, om met dankbaarheid een toegenegen oor te geven aan Gods roepingen.

De wolf en het lam zullen te zamen nevens elkaar weiden, 1) daar de eerste zijne natuur als roofdier heeft afgelegd en in de staat der oorspronkelijke schepping is teruggetreden (Gen. 1:30), en de leeuw zal stro of haksel eten als een rund, en stof zal de spijze der slang 2) zijn, zij zal niet meer de mens naar ‘t leven staan, maar het haar opgelegde lot (Gen. 3:14) dragen. En welke dieren ook de aarde nu nog als roofdieren en wilde beesten bevat, zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijnen ganse heiligen berg, binnen het gehele gebied van Mijn heilig bergland Kanaän, zegt de HEERE (Hoofdstuk 11:6-9).

Zo verzekert deze profetie de dienstknechten van Christus, dat de tijd nadert, waarin zij zullen bewaard zijn voor uitwendige belediging en inwendige onenigheid, waarin zij gezegend zullen zijn met ongestoord genot van alles, wat tot hun zaligheid nodig is. Deze

heerlijke, gelukkige toestand van Gods kerk zal worden te weeg gebracht en bevestigd door de almacht van Jehova, hoewel vele omkeringen en verwoesting de vervulling van dit grote werk zullen voorafgaan. Laat ons als medewerkers Gods met Hem arbeiden in de weg Zijner Voorzienigheid, in gehoorzaamheid aan Zijne ordeningen, in onderworpenheid aan Zijne bevelen. Laat ons de Heere bidden met ons te zijn en ons nooit te verlaten.

Dat ieder uitroepe: welke onuitsprekelijke zegeningen voor Joden en Heidenen liggen nog verborgen in Gods beloften! Zo ik moet sterven zonder de vervulling te zien, laat mij de leven in het vast geloof daaraan. Wanneer ik soms ontmoedigd ben door het zichtbare ongenoegen Gods en de ondergang van zielen, laat mij dan hopen op dien gelukkigen tijd, waarin de koninkrijken dezer wereld zullen worden de koninkrijken van onzen God en van Zijnen Christus. (J. BROWN).

Zonder enigen twijfel staat deze uitdrukking in verband met de geschiedenis van ‘s mensen val. Het was het vonnis van de slang, dat zij stof zou eten. Hier wordt dit ook gezegd, om daarmee te verzekeren, dat de macht der slang, om de mens uit zijn vernieuwden staat te doen vallen, was verbroken. De Profeet voorspelt hier de heerlijken staat der Kerk, door Christus Jezus teweeg gebracht, als gevolg van Zijne overwinning over Satan en zonde. Niet alleen de menselijke vijanden, maar ook de geestelijke vijanden zullen overwonnen worden, en dan zal, wat in dit vers voorspeld wordt, volkomen vervuld zijn, als de koninkrijken zijn geworden onzen God en Zijnen Christus.

Niet van een dusgenaamd duizendjarig rijk is hier sprake, maar de Heere God geeft hier door de Profeet Jesaja een vergezicht op de volkomen heerlijkheid der Kerk.

HOOFDSTUK 66. UITBREIDING VAN de WAREN GODSDIENST.

IX. Vs. 1-24. De negende rede. Het antwoord des Heren gaat hier voort, doch niet zo, dat het hoger vlucht neemt, dan de laatste woorden van ‘t vorig Hoofdstuk. Dat slot toch handelde reeds over het einde aller dingen, over de toestand in het rijk der heerlijkheid. Wel verspreidt het van ene nieuwe zijde een licht over hetgeen in het vorig Hoofdstuk gezegd is; het begint met dezelfden tijd, waarmee daar begonnen wordt, en wijst op hetzelfde einde als daar, doch geeft nadere, meer bepaalde aanwijzingen, waarbij hetgeen nu gezegd wordt met het vroeger gezegde meermalen overeenkomt. De rede, welke weer met scherpe afscheiding over de goddelozen en vromen, de ongelovigen en gelovigen in Israël handelt, wordt in vier delen verdeeld: a. verwerping van het onboetvaardige en eigengerechtige Israël tegelijk met hunnen tempel en hunnen godsdienst (vs. 1-4). b. Aankondiging van het gericht over Jeruzalem, dat de profeten doodt, waaruit het Nieuw-Testamentische Zion stil en ongemerkt is geworden (vs. 5-9). Vreugde over Jeruzalem en vertroosting tot Zion in buitengewone mate reeds gedurende de tijd der Christelijke kerk (vs. 10-12). d. Toch komt eerst de volle zegen, wanneer het laatste gericht komt over Jeruzalems tegenpartijen en de laatste volmaking der heilige stad (vs. 13-24).

Alzo zegt de HEERE tot het afvallige, onboetvaardige Israël, dat zich van de belofte van de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem meester maakt, en door het bouwen van een prachtigen tempel, die in vervulling denkt te brengen: a) De hemel is Mijn troon, en de aarde is de voetbank Mijner voeten (MATTHEUS. 5:34 vv.). Ik vervul dus met Mijne tegenwoordigheid de gehele wereld als Mijn huis; zelfs de hemelen in hunnen wijdsten omvang kunnen Mij naar Mijn oneindig en boven al het geschapene verheven Wezen, niet bevatten (1 Kon. 8:27). Waar zou dan dat huis zijn, dat gijlieden Mij zoudt bouwen, alsof gij Mij daarin kon besluiten, dat Ik daarin zou moeten wonen, daar het uitwendig prachtig en heerlijk is? En waar is de plaats Mijner rust 1) ook nu de tijd, voor welken Ik Mijne genadige tegenwoordigheid aan bepaalde tekenen en zinnebeelden gebonden had (Exod. 25:10 vv. 2 Kron. 29:2 ten einde loopt?

2 Kron. 6:18.

De tijd, voor welken deze rede des Heren werd uitgesproken, is niet die van de tempelbouw van Zerubbabel, maar van Herodes de Grote, toen hij in het 18de jaar van zijne regering de tempel allerprachtigst begon te herstellen, had waarschijnlijk ook de profetie (Haggai 2:7 vv.) in de gedachte, en vooral de woorden: "De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden dan van het eerste. " Die woorden wilde hij tot vervulling doen komen; maar hetzelfde jaar, gelijk bij Luk. 1:28 zal worden opgemerkt, was waarschijnlijk het geboortejaar der maagd Maria. Herodes schijnt zich te hebben voorgesteld, dat, wanneer eerst die profetie uitwendig zou vervuld zijn, zo ware het woord Gods, waarvoor hij bijgelovige vrees koesterde, vervuld. Hoezeer hij het er op toegelegde om de toekomst van de Messias, de Koning uit het huis van David af te wenden, zien wij uit MATTHEUS. 2:1 vv. Hij wilde voor zijne Dynastie de troon in Juda verzekeren en beproefde het nu God met een zeer

prachtigen stenen tempel en ene luisterrijken uitwendigen godsdienst tevreden te stellen, opdat Hij Zijne verdere raadsbesluiten van wege de eer, die Hem werd aangedaan, zou vergeten. Ongoddelijk en vleselijk gezinde mensen hebben steeds dergelijke voorstellingen omtrent God. Wie zich met de prachtigen tempel tevreden stelde en van de waren Verlosser en Heiland liet afleiden, zodat men Hem om de wille van de tempel verwierp en in valsen ijver voor de uitwendigen godsdienst aan het kruis nagelde, dat was het onboetvaardige, huichelachtige, verblinde Israël onder de leiding van zijne oversten. Dit gedrag van Israël tegenover de Heere en Zijne Apostelen, hetwelk juist de verwoesting van dezen tempel door de Romeinen veroorzaakt heeft, is het wat in hetgeen nu volgt wordt behandeld.

Hoewel het gevoelen van Dächsel op het voetspoor van Vitringa, Rambach en Lange niet te verwerpen is, dat de Heere hier voornamelijk ziet op de tijd van Herodes, zo is het toch ook niet tegen te spreken, dat de Heere hier het gehele tijdperk van de Babylonische ballingschap tot op dien tijd in het oog heeft.

Het is toch niet te ontkennen, dat niet eerst in de dagen van ‘s Heren omwandeling, maar reeds lang vóór dien tijd, ook in de dagen der ballingschap en na dien tijd het grootste deel der ballingen en ook der teruggekeerden verre verwijderd was van een dienen van de Heere God in geest en in waarheid. Er was een overblijfsel naar de verkiezing der genade, maar het grootste deel van Israël’s ballingen was een onboetvaardig volk en ook tot de straks teruggekeerden naar Palestina moest nog door de Profeet, na de ballingschap, het woord der bestraffing en der vermaning klinken.

Met deze woorden wil de Heere hen afbrengen van de vormelijken eredienst, en hen opleiden tot een dienen van Hem in geest en in waarheid. Hij wijst er op, dat indien men meent, dat men voldoen kan met een vormelijker eredienst en het harte verre van hem houdt, men zeer dwaalt. Dat Hij zich verre houdt van degenen, die slechts in het uitwendige hun heil zoeken, en dat daarentegen Zijn oog van genade en liefde is gekeerd naar hen, die voor Zijn woord beven, die met de offeranden van een gebroken hart en een verslagen geest tot Hem naderen.

In beginsel klinkt hier hetzelfde, wat de Heere Christus tot de Samaritaanse vrouw sprak: God is een Geest, Die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. (Joh. 4:24).

Want Mijne hand heeft al deze dingen gemaakt, de gehele wereld, die u omgeeft-hoe kunt gij dan menen, door enig gebouw van uwe handen Mijne oneindige hoogheid te zullen omgeven (Hand. 7:49; 17:24); en al deze dingen, die uwe ogen kunnen aanschouwen, zijn geweest, spreekt de HEERE. Maar op dezen zal Ik zien, wanneer Ik ergens Mijne genadige tegenwoordigheid wil laten ondervinden en Mij zelven ene plaats der rust wil bouwen (Hoofdstuk 57:15), op de arme (Hoofdstuk 61:1) en verslagene van geest (Psalm 34:19; 51:19) en die voor Mijn woord beeft (Ps. 119:161).

Meen niet, onboetvaardig en ongelovig volk der Joden, dat Ik een welbehagen heb in uwe offeranden in de nieuw opgebouwden tempel; zij bestaan slechts in uitwendige plechtigheden, terwijl het inwendige des harten met de heilige betekenis van het offer in

tegenspraak is. Integendeel, zij zijn Mij de ontzettendste gruwel. Wie 1) enen os slacht met zulk ene gezindheid des harten als de uwe, slaat enen man; hij is in Mijne ogen niets meer dan iemand, die bloed vergiet, en gelijk hij nu zich vergrijpt aan ‘t leven van een dier, alsof Ik ossenvlees zou eten, of bokkenbloed zou drinken (Ps. 50:14), zo vergrijpt hij zich op een anderen tijd aan het leven van een mens, alsof hij Mij door dien moord enen dienst deed (Joh. 16:2). Wie van zulk goed als het uwe een lam offert, breekt enen hond de hals. Alles, wat tot uwen veestapel behoort, is om der ongerechtigheid wil, waarmee die verworven en bezeten wordt, onrein, ene smaadheid voor Mijn heilig Wezen; het wordt Mij ook niet gebracht door handen, die bereid zijn ten offer, maar als het ware verwurgd en verbroken; wie van het meel der eerste tarwe spijsoffer (Lev. 2) offert, is als die zwijnenbloed offert; hij brengt Mij ene even afschuwelijke gave, als wanneer iemand het bloed van het alleronreinste dier (Deut. 14:8) als drankoffer op Mijn altaar wilde uitstorten (Lev. 2:16); want gelijk uwe bezitting van vee vol door is, zo kleeft aan al uwe vruchten de onmatigheid (MATTHEUS. 23:25); wie met zulk ene godsdienstigheid als de uwe wierook brandt ten gedenkoffer voor de Heere (Lev. 2:2; 6:15) is als die enen afgod zegent, want dezen en niet de Heere gaat zijn reukoffer aan. Deze, die met valsen en huichelachtigen godsdienst Mij zoeken te voldoen, verkiezen ook hun wegen, de wegen der afgoden, die verre van de Mijne liggen, en van welke zij zich niet willen bekeren, en hun ziel heeft lust aan hun verfoeiselen, terwijl zij zich zelfs nog inbeelden, zeer vrome en heilige lieden te zijn (Rom. 2:17 vv.

merkt hier de aan, hoe verfoeilijk hun offeranden voor God waren. De vleselijke Joden, uit de Babylonische ballingschap wedergekeerd zijnde, vervielen wel niet weer tot afgoderij, maar werden zeer zorgeloos en los in de dienst van God; zij brachten het verscheurde, lamme en het zieke tot offeranden (Mal 1:8, 13), en dat maakte hun eredienst verfoeilijk voor God; zij gaven geen acht op hun offeranden en daarom, hoe konden zij denken dat God acht op hen gaf? Na dat het Evangelie gepredikt was en in hetzelve bekend gemaakt, dat de grote offerande was opgeofferd, welke een einde maakte aan alle de ceremoniële diensten, bleven de ongelovige Joden nochtans voortgaan met offeranden te offeren, alsof de wet van Mozes nog van kracht was, en degenen die daartoe kwamen kon volmaken. En dit was een gruwel .

Ik zal ook verkiezen de loon hunner handelingen 1); Ik zal er Mijn vermaak in stellen, hun rechtvaardige straf toe te delen, en hun vreze zal Ik over hen doen komen; wat hun ‘t meeste leed doet, de rampen, die voor hen de geduchtste zijn, zal Ik hun toezenden, ter rechtvaardige vergelding voor hun verharding, a) omdat Ik hen in Mijnen Zoon geroepen heb (Luk. 19:44), en niemand antwoordde, Ik gesproken heb, en zij niet hoorden, maar deden dat kwaad is in Mijne ogen, en verkoren hetgeen, waartoe Ik genen lust had. (Hoofdstuk 65:12).

Spr 1:24. Jer. 7:13.

In het Hebr. Thaäloelehem. Beter: hun mishandelingen. De Heere zegt dan hier, dat dewijl zij, de onboetvaardigen Israël’s, Hem verlieten, ja met Hem de spot hadden gedreven, het kwade boven het goede verkoren hadden, zo zou Hij ook verkiezen, dat over hen mishandelingen kwamen, dagen van ongeluk. Onmiddellijk hierop wordt de ook van vreze gesproken.

Hoort daarentegen des HEREN woord, gij weinigen in Israël, die voor Zijn woord beeft, (vs. 2). Wat Ik zal laten komen, is voor u ene verlossing (Luk. 21:28). Uwe broeders en vrienden naar het vlees (Rom. 9:2), die u haten, die u verre afzonderen van de Israëlitische gemeente, daar zij u in de ban doen, om Mijns naam. wil (Luk. 6:22. Joh. 16:2), bespotten, nu zij nog de macht in handen hebben, en zich voor de wettige bezitters van alle heilsgoederen van Israël houden, uw geloof in Christus Jezus; die zeggen: a) Dat de HEERE heerlijk wordt! Laat Hem, dien gij dient, Zijne grootheid tonen! Doch Hij zal verschijnen tot ulieder vreugde 1) en u verheerlijken; zij daarentegen, die zich in het ongeloof verharden, zullen beschaamd worden met al hun macht en hun hoogmoedige inbeelding, daar zij zich noemen bewoners der heilige stad en trots zijn op de God van Israël (Hoofdstuk 48:2).

Jes. 5:19.

Beter: Dat de Heere heerlijk worde, dat wij zien mogen uwe vreugde. Het werkwoord verschijnen of zien staat toch in de grondtekst niet in de derden persoon enkelvoud, maar in de eersten persoon meervoud. Het is een spottend spreken van de vijandige en onrechtvaardige Joden, die niet naar het Woord des Heren, gelijk de gelovigen, willen luisteren, en nu spottend de Naam des Heren ontheiligen. Vandaar dat er ook onmiddellijk op volgt, dat zij beschaamd zullen worden, dewijl de Heere zeker zijn Naam zal heiligen, maar in strafoefening aan degenen, die Hem verachten. Hierop wijst het volgende vers.

Er zal eens stem van een groot rumoer der naderende legerscharen uit de stad zijn, wanneer de tijd komt, waarvan in Luk. 19:43 vv. sprake is, ene stem uit de tempel, die de nabijzijnden ondergang daarvan verkondigt, de stem des HEREN, die Zijnen vijanden, de ongelovigen Joden naar het vonnis Hoofdstuk 65:6 vv. de verdiensten vergeldt (vgl. de geschiedenis van Jeruzalems verwoesting bij Hand. 28:31).

Een onontwikkeld landman, zo verhaalt Josefus in het zesde boek zijner geschiedenis van de Joodsen krijg (Hoofdstuk 5. _3), Jozua, of Jezus, zoon van Anani, kwam vier jaren vóór de oorlog (dus in het jaar 62 na C. dat ook overigens door vele gebeurtenissen in de Christelijk kerk gewichtig is, (zie het chronologisch overzicht bij Hand. 1:8), toen de stad zich nog in vollen vrede en in de besten welstand bevond, op het Loofhuttenfeest naar Jeruzalem, en begon plotseling te roepen: "Ene stem van het oosten, ene stem van het westen, ene stem van de vier winden, ene stem over Jeruzalem en de tempel, een stem over de bruidegom en de bruid, ene stem over het gehele volk!" zo riep hij, dag en nacht door alle straten heentrekkende. Enige aanzienlijke inwoners ergerden zich over de ongeluksprofeet, en kastijdden hem met slagen. Maar hij, zonder het minste ter verdediging of tegen hen te zeggen, die hem kastijdden, ging voort op dezelfde wijze als vroeger te roepen. De oversten der Joden hielden het voor ene bovenmenselijke ingeving en brachten de mens voor de Romeinsen landvoogd. Hier werd hij met roeden tot op het gebeente ontvleest-hij smeekte niet en weende niet, maar riep op een allerjammerlijksten toon bij iederen slag: "Wee! wee! over Jeruzalem. " Toen Albinus (zo heette de landvoogd) hem vroeg, wie hij was en van waar en waarom hij zo riep, antwoordde hij geen woord, maar ging hij voort met zijn onheilspellend roepen over de stad, totdat Albinus hem voor krankzinnig verklaarde en wegzond. Tot aan het uitbarsten van de oorlog (in Mei 66 na C.) ging hij met niemand om,

nooit zag men hem spreken, maar alsof het zijn gebed was klaagde hij dag aan dag: "Wee, wee over Jeruzalem!" Hij vloekte niet die hem sloegen, noch dankte die hem spijs toereikten. Zijn enig antwoord aan ieder was altijd de ongeluks-profetie. Zo liet hij zich 7 jaren en 5 maanden horen, zonder hees of moede te worden, totdat hij gedurende de belegering de vervulling zijner profetie zag; nu klonk zijn laatste woord. Toen hij eens met het geschreeuw: "wee, wee over de stad, over het volk en tempel, " om de stadsmuren liep, voegde hij er plotseling bij: "Wee ook over mij!" Op hetzelfde ogenblik trof hem een steen, die geslingerd was en doodde hem op eens; zo gaf hij de geest onder het roepen van zijn "wee".

Hebben deze spotters tot u gezegd: dat de Heere heerlijk worde! het zal in waarheid alzo zijn, zij zullen zien hoe heerlijk Hij is. Eer zij, de heilige stad Jeruzalem, barensnood had, voordat haar de geboorteweeën overkomen en al de angsten en verschrikkingen, die met de laatsten Joodsen oorlog over Jeruzalem losbarsten, heeft zij gebaard, daar ene heilige gemeente, de Christelijke kerk uit haar voorkomt; eer haar smart overkwam (denk aan de verhuizing der Christenen naar Pella, bij het uitbreken van de Joodsen krijg (Luk. 21:20 vv.), zo is zij van een knechtje verlost (denk hier aan Christus en die van de Joden in Hem geloofden: Hoofdst. 7:14; 11:1. Hand. 2:41; 4:4; 5:14 enz.).

Wie heeft ooit zulks gehoord, dat ene vrouw baarde vóór zij smarten had? wie heeft dergelijk gezien, dat zij van een zoon verlost werd, voordat de weeën over haar kwamen? Zou, om de hier bedoelde vrouw te noemen, een land kunnen geboren worden op een enigen dag? zou een volk kunnen geboren worden op ene enige reize? maar Zion, de geestelijke moeder der Nieuw Testamentische gemeente, heeft weeën gekregen, en zij heeft hare zonen gebaard.

Zulk een wonder van moederlijke scheppingsmacht kan Mijne heerlijkheid echter terecht doen openbaar worden. Zou Ik, zo dikwijls ene vrouw een kind ter wereld brengt, de baarmoeder openbreken, zodat, wat lang in de moederschoot verborgen lag en daar gevormd werd, zich nu vertoont, en niet genereren? Alzo zegt de HEERE, wiens kinderen toch eigenlijk de nieuwe, uit de Geest geborene Zionskinderen zijn, die dus hun vader en hun moeder te gelijk is (Joh. 1:13), zou Ik, die genereer, voortaan toesluiten, dat gene kinderen meer zouden worden geboren? zegt uw God, 2) o Zion, die door de prediking van het Evangelie zoveel zegen heeft gegeven, dat nu zovele kinderen tot u behoren, welke ene geheel nieuwe gemeente vormen.

Wanneer de Geest was uitgestort, en het Evangelie uit Zion ging, zouden er velen in een korten tijd bekeerd worden, en met weinige moeite in vergelijking met dat grote voortbrengsel. De Apostelen baarden, zelfs voordat zij weeën hadden, en de kinderen die Christus geboren werden, waren zo menigvuldig en zo schielijk en zo gemakkelijk voortgebracht, dat zij eer geleken naar de dauw uit de baarmoeder des dageraads, dan naar een zoon uit de schoot der moeder (Ps. 110. 3). De voortgang van het Evangelie was verbazend: dat licht verspreidde zich evenals de dageraad tot aan de einden der aarde. Steden en volken werden tegelijk voor Christus geboren. Op dienzelfden dag, toen de Geest was uitgestort, werden er drieduizend zielen tot de Kerk toegedaan. En toen dat heerlijk werk eens

begonnen was, werd het wonderlijk voortgezet. Hij, die tot de geboorte bracht in de overtuiging der zonde, deed ook baren in een volkomen bekering tot God.

Het wondere feit, dat Zion als op één dag weer door ene menigte van teruggekeerde Joden was bevolkt, waarop de Heere allereerst doelt, is dus profetie en schaduwbeeld van de geestelijke geboorte der Kerk des N. Verbonds.

Verblijdt u, gij nieuw geborenen! met Jeruzalem, de moedergemeente, die over uwe geboorte juicht! en verheugt u over haar, over die gelukkige moeder, al hare liefhebbers! weest vrolijk over haar met vreugde, gij allen, die over haar zijt treurig geweest van wege haar diep verval (Hoofdst. 57:17. Ps. 102:14 vv.).

1) Opdat gij, daar Ik haar tot ene stad der zegeningen maak (Hoofdst. 62:9), moogt zuigen en verzadigd worden van de borsten harer vertroostingen 2) die zij zelf ondervindt (Hand. 3:20), en die zij u tot geestelijk voedsel aanbiedt, even als ene moeder hare rijkelijk met melk gevulde borst aan haar kind geeft, opdat gij moogt uitzuigen, met volke teugen moogt genieten van de zegen, dien zij kan schenken, en u verlusten met de glans harer heerlijkheid, die zij nu deelachtig is geworden.

De inhoud van deze beide verzen heeft aan de 4den Zondag in de vasten (Lactare d. i. verblijd u) de naam gegeven. Zijn introïtus is, daar hij tevens op Jes. 54:1 doelt en de woorden van onze plaats enigermate verandert: "Verblijd u, Jeruzalem! en komt allen te zamen, die haar liefhebt; verheugt u zeer, die over haar treurig geweest zijt. " Deze introïtus bewijst, dat met dezen Zondag ene sterke omwending in de gedachte, welke het verloop van ‘t kerkjaar uitdrukt, gekomen is; want terwijl de vorige Zondagen (Invocavit tot Oculi) uit de diepte tot God hebben geroepen (Ps. 91:15 v. 25:6 en 22:15 v. roept nu deze tot heilige vreugde. Op de vorige Zondagen had de oude kerk het oog op de uitdrijving van de duivel uit de dopelingen; dit werk is nu volbracht, de katechumeen heeft boete gedaan en de duivel los gelaten; nu heeft op de Zondag Laetare de toewijding en verloving plaats. Die, welke de duivel ontrukt is, verbindt zich dan aan de Heere, en verlooft zijne ziel met de bruidegom der ziel. In de Katholieke kerk heeft de Zondag nog daardoor ene bijzondere betekenis, dat daarop de wijding geschiedt van de gouden roos, die als geschenk door de Roomsen stoel geschonken wordt aan zulke vorstelijke personen, van welke ene bijzondere bevordering van zijne belangen, bescherming en ondersteuning voor de kerk verkregen is. Bij het overreiken zegt dan de Paus: "De dubbele vreugde van Jeruzalem, van de strijdende en triomferende kerk, wordt door haar aangewezen, door welke ook aan allen Christen-gelovigen de schoonste bloem openbaar wordt, die de vreugde en kroon van alle heiligen is. " Daarom heet ook die Zondag de rozen zondag. In Silezië draagt hij daarentegen de naam van Tod-zondag, omdat eens op dezen Zondag in het jaar 965 n. C. het heidense Silezië en Polen onder de hertog Micislaüs zijne afgoden (Tot = afgod) in ‘t water geworpen heeft, en daarop met groene takken naar huis ging, welke gewoonte, om met een groenen meitak de zomer tegemoet te gaan, tot op de tegenwoordigen dag bewaard is gebleven.

Onder de borsten der vertroostingen, hebben we te verstaan de goddelijke instellingen, alles wat met het Verbond der genade in verband staat. In die beloften en instellingen van het

Verbond der genade zijn al de vertroostingen van het geestelijk Israël opgesloten en door geloof en gebed wordt men ze deelachtig. Wie in waarheid door het geloof die beloften aanvaardt en leert toepassen, zal ervaren, dat zij alleen maar ook zij volkomen vertroosting schenken aan het door schuld bezwaarde hart, aan de door schuld verbroken geest. Wie dit geniet zal de heerlijkheid Gods zien, zal de aanneming tot kinderen verkrijgen en met de glans der heerlijkheid Gods bestraald worden.

Want alzo zegt de HEERE over de troost, dien Hij aan Jeruzalem wil schenken (vs. 11): Ziet, Ik zal de vrede, het hoogste van alle geestelijke goederen (Joh. 14:27. Fil. 4:7) over haar uitstrekken als eens rivier, voordat die in ene overstromende, alles bevredigende mate aanwezig zij (Hoofdst. 48:18), en de heerlijkheid der Heidenen, al wat deze aan uitwendige goederen groots en heerlijks bezitten (Hoofdst. 61:6) als ene overlopende beek, zodat ook aan het tijdelijk geluk niets ontbreekt; dan zult gijlieden zuigen naar hartelust, gelijk een kind aan de borst der moeder; gij zult in vrede en rijkdom u baden (Hoofdst. 60:16); gij zult door de heidenen, die zich zullen beijveren om u alle denkbare tederheid te bewijzen (Hoofdst. 49:23), op de zijden, de arm of schouder (Hoofdst. 49:22; (60:4) gedragen worden, en op de knieën zeer vriendelijk getroeteld worden 1) even als men kinderen op de schoot neemt en liefkoost.

Met deze verzekering belooft de Heere God Zijn volk allen in- en uitwendigen vrede; alle geestelijk heil zou Hij over hen doen komen als een rivier, en allen glans en alle heerlijkheid als ene overlopende beek. De Heidenen zullen zich beijveren om u van het hun te geven, wat gij behoeft. Op de schouder, (want dit betekent op de zijden) zult gij gedragen, en op de knieën zult gij vriendelijk getroeteld worden, zegt de Heere hier. Hij wil daarmee zeggen dat al wat lieflijk is en al wat de groei en de bloei en de vreugde en het heil kan bevorderen, zal geschonken worden.

Het Nieuw-Testamentische: Alles is het uwe, klinkt hier der Gemeente in Oud-Testamentische taal tegen.

Als een, die zijne moeder troost, alzo zal Ik u troosten, wanneer gij van de kinderlijken tot de mannelijken leeftijd zult gekomen zijn en gij gewaar wordt, dat u tot uwe volle zaligheid nog iets ontbreekt: ja gij zult te Jeruzalem getroost worden, wanneer gij, het volk van Zion, weer in die heilige stad zult wonen (Hoofdst. 30:19; 54:11 vv.).

In vs. 10-12 wordt gesproken over de tijd der Christelijke kerk, waarin de gelovigen uit Israël als in het geestelijk Zion worden overgebracht om daar in Christus Jezus rijkelijk troost en vrede te genieten, en de heerlijkheid der heidenen deelachtig te worden, even als deze deel kregen aan hun geestelijke goederen (Rom. 15:27). Nu wendt zich de profetie tot nog grotere dingen, die in de laatsten tijd zouden geschieden. Zions kinderen, die uit Israël afkomstig zijn, zijn toch zo lang in de vreemde, als het uitwendige Jeruzalem door de heidenen vertreden wordt (Luk. 21:24). Totdat de tijd der heidenen vervuld zal zijn bevindt het zich als het ware in de vreemde, en met de smart, zo als Paulus die in Rom. 9:1 vv. uitspreekt, verenigt zich het heimwee naar het land der vaderen, naar het land des groten Konings. Daarom zegt nu het slot van het vers: "gij zult te Jeruzalem vertroost worden. " (DÄCHSEL.

En gij zult het zien in welk ene heerlijkheid Ik Jeruzalem weer zal doen staan (Hoofdst. 60:1 vv.), en uw hart zal vrolijk zijn, en uwe beenderen zullen groenen als het tedere gras, daar ook uw uitwendige mens in verjongde kracht daar zal staan (Hoofdst. 58:11); dan zal de hand des HEEREN bekend worden aan Zijne knechten, hoe grote en heerlijke dingen Hij weet te scheppen en te geven, en Hij zal Zijnen vijanden gram worden 1) aan alle tegenstanders Zijner kerk Zijne gramschap tonen.

Aan de hand, d. i. de macht des Heeren wordt hier tweeërlei uitwerking toegeschreven. Zegenend, beschermend zal deze zich verheffen over Israël, maar verwoestend en vernietigend zal zij gekeerd zijn tegen Zijne en Israëls vijanden. In liefde zal zij heersen over Zijn volk, in toorn over Zijne vijanden. Dit laatste wordt verder uitgewerkt in het volgende vers.

Want, ziet de HEERE zal, wanneer de tijd daar is, dat Hij aan de Anti-christ een einde maakt (2 Thess. 2:8 vv. Openb. 19:11 vv.), met vuur komen, en Zijne wagenen, waarop de machten des verderfs, die Hem vergezellen, zich bevinden, zullen met zulk ene snelheid en met zulk een geraas komen als een wervelwind, om met grimmigheid Zijnen toorn hiertoe te wenden, Met vergelding te komen om de zonden Zijner tegenpartijders (2 Thess. 1:8 en Zijne schelding, de door Hem bedreigde gerichten, met vuurvlammen, die de tegenstanders zullen verteren.

Want met vuur, en met Zijn zwaard zal de HEERE, wien alles onderworpen is en alle nachten ten dienste staan, in het recht treden met alle vlees, met alles onder de kinderen der mensen, wat vlees is en niet uit de Geest is geboren (Joh. 3:6. Gen. 6:3), om allen, die God niet kennen, en het Evangelie ongehoorzaam zijn; en de verslagenen des HEEREN, die Hij met het zwaard ombrengt (Zef. 2:12), zullen vermenigvuldigd zullen velen zijn 1) tot een onnoembaar groot getal (Openbaring 19:21).

De Heere voorspelt hier, dat Hij in het gericht zal treden met alle vlees, d. i. met alle volk, niet alleen met de Heidenen, maar ook met Israël, d. i. met de massa, die verloren gaat, met dat Israël dat verworpen wordt, dewijl het naar Gods Woord geweigerd heeft te horen. In het volgende vers worden degenen nader aangeduid, over wie het gericht zal gaan. Met het vuur wordt gewezen op de verdervende natuurkrachten, met het zwaard op schrikkelijke gebeurtenissen in het leven der volkeren.

Daaronder zullen de ook zijn diegenen in Israël, die hun verkiezing nu geheel hebben verloochend en de heidenen in alle dingen zijn gelijk geworden, die zichzelven met de zorgvuldigste waarneming van alle gebruiken, waarmee men zich de afgoden toewijdt, heiligen, en zichzelven reinigen in, 1) of, voor de hoven achter een in het midden
dezelve. Daaronder zullen zijn allen, die nauwkeurig alles doen, wat de Heidense priesters hun voorschrijven en alzo op de gruwelijkste wijze tegen Gods wet handelen, zwijnenvlees eten (Hoofdstuk 65:4), en verfoeisel, als kreeften, aal, oesters enz. (Lev. 11:10), en muizen 3) (Lev. 11:29) te zamen, zonder dat een het verderf ontkomt, zullen zij verteerd worden, spreekt de HEERE, die iedere eigenwillige verbreking van de grenzen door de wet getekend, voor ene

misdaad aanziet; alleen hij, die door de Zoon is vrij gemaakt, zal waarlijk vrij zijn (Joh. 7:36. (Gal. 5:1).

Beter: voor, in de zin van, ten behoeve van. Het heiligen ziet op het zich geestelijk heiligen en het reinigen heeft een fysische betekenis. Hier worden onder Israël bedoeld zij, die zich geheel met de heidenen vermengd hadden, het verbond met de Heere volkomen verbroken hadden, en daarom de Heere en Zijn dienst volkomen hadden losgelaten. De hoven zijn de plaatsen, waar de aanbidding en de dienst der afgoden plaats had. Wie onder dien ene in het midden te verstaan is, is niet uit te maken, gelijk ook hieronder reeds aangegeven wordt. Wij verenigen ons het liefst met hen, die menen, dat die ene is de hoofdleider van de heidense afgodsfeesten.

De Duitse tekst heeft hier: "de een hier, de ander daar; " eigenlijk staat er: "die zich heiligen en reinigen in de gewijde bossen, ter eer van één in het midden. " Onder dien "enen" wordt zeker een afgodsbeeld bedoeld. Zo geeft ook "Schmieder" in zijne aantekening als verbeterde lezing: "achter enen daar in het midden", en voegt daarbij: "Het is duidelijk, dat met deze woorden de wijze der heidense reinigingen (lustrationes) aanschouwelijk wordt voorgesteld. Vermits wij evenwel de afgodendienst, die hier beschreven is, niet nauwkeurig kennen, zo is deze korte toespeling voor ons moeilijk te verstaan. Men stelle zich daarbij voor ene soort van processie, die enen voorganger volgt, om in het midden van enen hof, misschien in een bijzonder omheind gedeelte van de hof, plechtige wassing te ondergaan ter voorbereiding voor een afgodisch feest. " Anderen willen, dat het woord "Achad", hier door "één" vertaald, de naam zal zijn van een afgod, volgens sommigen de zonnegod.

Maimonides merkt aan, uit de boeken der Indiërs, die oude afgodendienaars waren, dat ze gewoon waren aan de zon (zijnde de afgod in dit vers bedoeld door het woord "Achad") te offeren zeven vledermuizen en zeven muizen.

Hier wordt bedoeld de glis esculentus; deze was bij Arabieren en Romeinen ene bijzondere lekkernij.

Varro (De re rustica III, 15) verhaalt, hoe men voor hazel- of relmuizen gaarden gemaakt heeft, om ze aan te fokken, en hokken om ze vet te mesten; en Plinius getuigt (Hist. naat. VIII 47), dat in de wetten, die nu en de tegen de overdaad in spijze gemaakt werden, het gebruik van relmuizen, van zekere soort van schelpvissen en van vreemde vogels verboden was.

Hun werken en hun gedachten, hoe zullen zij verijdeld worden! Het komt, de tijd zal zeker komen dat Ik vergaderen zal alle Heidenen en tongen. 1) Zij zullen zich verenigen in het dal Josafat en tegen Jeruzalem strijden (Joël 3:14); Ik zal dat in zoverre toelaten, dat zij zich inderdaad verzamelen, maar de uitslag zal ene geheel andere zijn, dan zij denken, en zij zullen komen, en zij zullen Mijne heerlijkheid zien in de ontzettende openbaring van macht, die de vijandige heidenen en verharde Joden (Zach. 14:14) vernietigt.

In het Hebr. Weanoki maäseehem oemachschebotheehen baäh. Letterlijk en beter: Ik, hun werken en hun gedachten, het zal komen, dat alle heidenen en tongen zullen vergaderd

worden. Het eerste gedeelte van de zin staat derhalve elliptisch voor: Ik zal hun werken en hun gedachten verijdelen. De Heere spreekt dat kort af, in heiligen toorn. De heidenen en tongen, d. w. z. de volken in het algemeen en zij die eenzelfde taal spreken zullen zich vergaderen tegen het volk des Heren, tegen Jeruzalem, tegen Zion, maar de Heere zal niet alleen hun werken ongedaan maken maar al hun gedachten, die zwanger gaan van onheil tegen de heilige stad, verijdelen. Want zij zullen de heerlijkheid des Heren zien in de openbaring Zijner Almacht, die de vijanden vernietigt. Echter zal er alsdan ook nog een overblijfsel overgelaten worden, hetwelk aan het gericht zal ontkomen en de heerlijkheid Gods, zowel in de openbaring van Zijn toorn als in die van Zijne liefde zal verkondigen. Hierop wijst het volgende vers.

En Ik zal een teken aan hen, de tot op dien tijd ongelovig gebleven Joden, zetten, waaruit de Joden, die nog kunnen gered worden, de Messias van Israël zullen herkennen, zodat op eens het deksel van hun hart afvalt (2 Kor. 3:16. Rom. 11:23, 25 v.) vergelijk het teken, dat aan Saulus op zijnen weg naar Damascus werd gegeven (Hand. 9:3 vv.); en uit hen, die tengevolge van hun bekering nog op het laatste beslissende ogenblik het gericht (vs. 17 vv.) ontkomen zullen zijn, zal Ik als verkondiger van het Evangelie zenden tot de Heidenen naar Tarsis, in het westen van Europa (Hoofdstuk 60:9) en verder naar het werelddeel Amerika, naar Pul (Gen. 10:6. Jer. 46:9) en Lud (Gen. 10:13) naar de boogschutters in Afrika, naar Tubal aan de zuidoostkust der Zwarte zee (Gen. 10:2), naar oostelijk Azië, en Javan, westelijk Azië en oostelijk Europa, tot de ver gelegene eilanden van Australië, die Mijn gerucht niet gehoord hebben, die aan de ondernemingen (vs. 18) tegen Mij geen deel hebben genomen, noch Mijne heerlijkheid gezien hebben, omdat de prediking van het Evangelie nog niet tot hen was doorgedrongen; en zij zullen even als Paulus, die van een vervolger wonderbaar tot een Apostel is bekeerd, in dien laatsten tijd vóór het einde aller dingen, Mijne heerlijkheid onder de Heidenen verkondigen.

Het kleine zendingswerk geschiedt, het grote moet nog geschieden, en het zal geschieden door Israël. God zal dit volk tot een volk van zendelingen maken, die de wereld zullen overstromen met geloof, gelijk zij nu doen met ongeloof. Heerlijke wereld, die wij verwachten en biddend, werkend wachten; want men moet niet stil zitten, neen, maar al het werk der Christelijke kerk is nog slechts een feest der eerstelingen, een Pinksterfeest; de zending van Israël zal het Loofhuttenfeest, het feest van de vollen oogst zijn. Is er niet een vroege en spade regen? De vroege regen is er, de spade zal komen. Nu liggen nog de volken op hunnen droesem; maar Israël zal de grote hefboom van alle volken zijn. Doch nu is het nog dood; het heeft alle zendingskracht verloren, omdat het Christus niet heeft. Zonder Christus kan Israël gelijk wij allen niets geestelijks of goddelijks doen, maar Christus zal het levend maken en dan zal het voor Hem even en voor Hem alleen.

Zij, die zelf dus onderscheiden zijn door Gods genade, zullen afgezonden worden om anderen te nodigen om ook te komen en het voordeel van die genade te ontvangen. Zij, die de kracht der vooroordelen ontkomen, waardoor die natie in het algemeen in ongelovigheid gehouden wordt, zullen tot de Heidenen gezonden worden, om het Evangelie onder hen te brengen en aan alle creaturen te verkondigen. Hier zien wij dat zij, die zelf de toekomenden toorn ontvloden zijn, hun best zullen doen om anderen als een vuurhout uit het vuur te rukken.

En zij, de bekeerde heidenen, zullen al uwe aan Christus gelovig gewordene broeders en vrienden naar het vlees (Rom. 9:3 vv.) uit alle Heidenen, onder welke zij tot hiertoe verstrooid waren (Hoofdstuk 11:12; 60:4 vv. Zef. 3:10), de HEERE ten spijsoffer, tot een lieflijk geschenk, brengen, op paarden en op wagens, en op rosbaren, overdekte wagens, en op muilen (2 Sam. 13:29 en op snelle lopers, dromedarissen (Richt. 6:5) naar Mijnen heiligen berg toe, naar Jeruzalem 1) zegt de HEERE, gelijk als de kinderen Israël's, zo lang de Oud-Testamentische eredienst nog duurt, het spijsoffer, dat op het altaar moet komen, als meel, gebak, eersteling-koren (Lev. 2:1 vv.) in een rein vat brengen ten huize des HEREN. 2)

Zie hier de gelukkige uitwerking van het gezantschap onder de heidenen; hun woorden vinden ingang, en zij komen niet alleen weer naar Jeruzalem terug; met zich brengen zij ene ganse schaar van nieuwe Godsvereerders, als een spijsoffer, naar Jehova's huis op Zion. De tocht is aanzienlijk en verscheiden; sommigen komen op paarden, anderen op kamelen, of gelijk er eigenlijk staat, op draagzetels, waarin men zich zette, als men een kameel bereed; anderen op wagens, anderen op muilen, anderen op dromedarissen. Waarschijnlijk dient deze optelling, om ene aanzienlijke staatsie aan te duiden, of om te kennen te geven, ene menigte uit verschillende landen, daar men in sommige landen paarden en muilezels gebruikt, om zich te laten voeren.

Het spijsoffer zelf, zijn degenen, die uit de verstrooiing worden toegebracht, en zij die in het reine vat brengen zijn de Heidenen, die zelf als vaten der ere en der barmhartigheid (Rom. 9:23) zijn geheiligd. Waar door der Joden verwerping de Heidenen erfgenamen der belofte zijn geworden, daar zouden de Heidenen weer door God gebruikt worden om onder de Joden het Evangelie te verkondigen en hen toe brengen tot de gemeente, die zalig wordt.

En ook zal Ik, omdat in het meer uitgebreid geworden Jeruzalem (Hoofdstuk 54:2 v.) de geestelijke tempeldienst een veel groter personeel nodig heeft, dan ooit te voren, uit deze 1) bekeerde heidenen, die daardoor mede het algemeen priesterlijk karakter van Mijn volk hebben verkregen (Exod. 19:6. 1 Petrus 2:5 vv. enigen tot priesters en tot Levieten nemen 2) die in Mijn groot rijk met Israël dezelfde plaats zullen innemen, die in Hoofdstuk 61:6 is aangewezen, zegt de HEERE.

Tot hiertoe waren de Priesters en de Levieten alleen genomen uit de Joden en waren allen van een stam; maar in de Evangelie tijden zou God er uit de heidenen nemen, om de heilige dingen te bedienen, om het volk te leren en hen te zegenen in de naam des Heren en om de uitdelers van Gods verborgenheden te zijn, gelijk de Priesters en Levieten onder de wet waren.

De ambtelijke bediening van het Woord en van de Sacramenten is uit God. Ik zal nemen, zegt hier de Heere. Gelijk God, de Heere, onder de Wet de dienst van het heiligdom door de Priesters had ingesteld, zo zegt God de Heere hier, dat ook Hij zelf in de dagen der N. Bedeling het ambt van Bedienaar van het Woord zal instellen. Dat ambt zal echter niet beperkt blijven tot de Joden, maar ook uitgestrekt worden tot de heidenen.

Want gelijk als die a) nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik naar Mijn voornemen (Hoofdstuk 65:17) maken zal, voor Mijn aangezicht zullen staan, als Mijne dienaren en lofredenaars Mijner heerlijkheid (1 Kon. 10:8; 17:1. Ps. 19:2), spreekt de HEERE, alzo zal ook ulieder zaad, o Israël! en ulieder naam voor Mij staan. 1)

2 Petrus 3:13. Openbaring 21:1.

Aan het einde van zijne Profetieën wijst de Profeet, en de Heere door de Profeet, nog eenmaal op de volkomen heerlijkheid, die komen zal. De nieuwe aarde en de nieuwe hemel waren ja de verlossing uit Babel, en verder de geestelijke redding door Emmanuel, maar ook beeld en profetie van wat eenmaal volkomen zal komen. En gelijk die nieuwe hemel en die nieuwe aarde eeuwig zullen blijven, eeuwig zullen blijven staan en niet meer weggaan, alzo zal ook Israël's zaad en Israël's naam voor des Heren aangezicht blijven staan.

Israël's zaad en Israël's naam is dan ook hier het zaad van het geestelijk Israël en de naam van het geestelijk Israël. De wereld der heidenen gaat voorbij, het vleselijk Israël gaat weg, maar al wie uit Israël en de volkeren door de Knecht des Heren is gered, zal blijven tot in eeuwigheid. De naam Israël heeft een blijvende, heeft een eeuwige betekenis. Gelijk de naam Jakob bleef aan gene zijde van de Jordaan en de naam Israël meeging over de Jordaan, zo zal het ook eenmaal zijn als de tijd der tijden is vervuld.

De naam van de geestelijke, de worstelende, van de hinkende Jakob's blijft hier, de naam van de overwinnende gelovigen gaat mede over dood en graf heen.

Jakob is als het ware de naam van de strijdende Kerk, Israël die van de overwinnende.

En het zal geschieden, dat van de ene nieuwe maan tot de andere, en van de enen sabbat tot de anderen, alle vlees de gehele menigte van hen, die uit alle volken in de nieuwen staat zijn opgenomen (Hoofdstuk 61:5), uit alle delen des lands naar Jeruzalem komen zal, om aan te bidden voor Mijn aangezicht 1) zegt de HEERE, zodat voortaan niet meer, gelijk in de tegenwoordigen toestand slechts driemalen des jaars (Exod. 13:14 vv.) ene heilige vergadering van het volk en de tempel plaats vindt, maar op iedere nieuwen maan, ja op iedere sabbatdag.

Dit is op de plechtige dagen van godsdienst en de feestdagen, die bijzonder aan de dienst van God zijn toegevoegd, hetwelk een manier van spreken is, die de Profeten destijds gebruikten, beschrijvende de dingen, die tot het geestelijk Israël behoren, met de namen der dingen, die tot het vleselijk Israël behoorden. (ENG. GODGELEERDEN).

Kwam Israël driemaal des jaars op de grote feesten tot Jeruzalems tempel, hier wordt in de eerste plaats van de N. Bedeling gezegd, dat elke Sabbath, ja gedurig, de samenkomsten der gelovige zullen plaats hebben, dewijl de tempeldienst is afgeschaft en Christus Jezus zelf de tempel is, waarin alle gelovigen zullen samenkomen. Maar ook hier weer ziet de Profeet verder, spreekt hier in Oud-Testamentische taal van de hemelse en van de eeuwige dingen.

Gelijk in de Openbaring van Johannes ook de hemelse dingen worden voorgesteld onder beelden aan de aardse bedeling ontleend, zo ook hier in de dagen des Ouden Verbonds.

En zij zullen 1), zo dikwijls zij weer bij het heiligdom geweest zijn en daar de zaligheid gesmaakt hebben, die hun in het nieuwe Jeruzalem bereid is, henen uitgaan, uit de poorten der stad zich naar huis begevende; en zij zullen steeds weer op nieuw in het dal van Josafat en het dal Hinnom, waardoor hun weg leidt (1 Kon. 1:35), met een blij gevoel over Mijn rechtvaardig bestuur en over hun eigene redding de dode lichamen der lieden zien, die tegen Mij overtreden hebben, en daarom in het gericht (vs. 15 vv.) zijn omgekomen; want hun worm, die deze lijken opeet, zal niet sterven, en hun vuur, dat hen verteert, zal niet uitgeblust worden, en zij, die lijken, die daar eeuwig door dien worm gegeten en door dat vuur verteerd worden, die gedoden des Heren (vs. 16) zullen alle vlees, waarvan in vs. 23 sprake was, ene afgrijzing wezen (Hoofdstuk 48:22).

Zij, die God vrezen, zullen henen uitgaan, en zullen de dode lichamen dergenen zien, die tegen Mij overtreden hebben, om hun eigen hart op te wekken tot de liefde van hunnen Verlosser, wanneer zij zien uit welke ellende zij verlost zijn. Gelijk het de ellende der verdoemden zal verzwaren anderen in het koninkrijk der hemelen te zien en zich zelve uitgedreven (Luk. 13:28), zo zal het ook de vreugde en heerlijkheid der godzaligen ophelderen te zien, wat van hen geworden is, die in hun overtredingen sterven, en het zal hun lof- en dankzegging nog hoger verheffen, als zij denken dat zij zelf als vuurbranden uit dien brand gerukt zijn. Tot eer van die vrije genade, die hen dus onderscheiden heeft, moeten de verlosten des Heren met alle nederigheid en niet zonder beven hun zegezangen opzingen.

Hoe is het mogelijk, dat alle vlees, d. i. alle mensen van alle volken, in Jeruzalem en de tempel plaats vinden? en hoe kunnen lijken, terwijl zij verbranden, tegelijk door de wormen verknaagd worden? En hoe kunnen zij, zonder ooit voor ‘t menselijk oog te verdwijnen, een eindeloze buit der wormen en des vuurs zijn? De Profeet neemt door zijne eigene wijze van voorstelling de mogelijkheid weg, om zich het voorgestelde in letterlijken zin hier op aarde te denken; hij spreekt van hetgeen over het graf is, maar op ene wijze aan dit aardse ontleend. Wat hij voorzegt is niets anders, dan het nieuwe Jeruzalem der eeuwigheid en de eeuwige pijn der verdoemden; maar de wijze, waarop hij beide schildert, noodzaakt ons, uit het tegenwoordige, waarin hij zijne voorstellen kleedt, ons in het toekomstige te verplaatsen.

In vs. 23 en 24 sluit de Profeet zijn Boek met de grote, met de finale tegenstelling tussen de rechtvaardigen en de goddelozen.

Zou er hier reeds een groot onderscheid zijn tussen het vleselijk Israël en de massa der heidenen, die de Christus zouden verwerpen en niet wilden dat Hij Koning over hen zou zijn, en het geestelijk Israël, zowel uit de Joden als uit de Heidenen, dat onderscheid zou doorgetrokken worden tot over de grenzen der eeuwigheid.

Hier, bij het geestelijk Israël, een ongestoord, een voortdurend aanbidden van de Heere en daarom een eeuwig leven-het eeuwig leven is toch de Heere te kennen, te erkennen als zijn Heere-en daar, bij het vleselijk Israël en bij de degenen, die hun gelijk zouden zijn, een

eeuwige dood, waar de worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust, een eeuwige afwezigheid van God en Zijnen hemel, en Zijnen dienst.

Begon het Boek met een weeklagen over de zonde en de afval van het vleselijke Israël, maar was het desniettegenstaande, ja daarom vol van Goddelijke waarschuwingen en vermaningen aan de ene zijde, en van Goddelijke lokstemmen der liefde aan de andere zijde: het eindigt met het voorzeggen der toekomst van de godvrezenden en van de goddelozen. Voor de godvrezenden een heerlijke, voor de goddelozen een schrikkelijke.

Het Evangelie van de Ouden dag is ook, gelijk het Evangelie van de Nieuwen in de grond

der zaak hetzelfde Evangelie-een reuke des levens ten leven of een reuke des dode ten dode.

SLOTWOORD OP HET BOEK JESAJA.

Waar er velen zijn, onder de nieuwere uitleggers vooral, die het tweede gedeelte van dit profetische Boek aan een anderen Profeet, dan aan de zoon van Amos toeschrijven, achten we het niet overbodig, ook in deze editie op te nemen wat door wijlen Prof. Dr. A. Rutgers o.
tot verdediging der echtheid is geschreven en wat o. i. nog immer wacht op degelijke weerlegging.

"De eigenlijke hoofdzaak, " zo schrijft hij, "waar het hier op aankomt, is het navolgende. Van de eersten bestrijder der echtheid dezer hoofdstukken af tot op de tegenwoordigen tijd, wordt telkens op nieuw als een sterk en onomstotelijk argument de volgende redenering bijgebracht.

Men zegt: De Schrijver moet gedurende de Babylonische ballingschap te Babel geleefd hebben. Gewoonlijk toch wordt in deze 27 hoofdstukken het woord gericht tot de Joodse ballingen aldaar.

Bovendien is de historische toestand, zo als hij hier voorkomt, uit- en inwendig, zodanig als hij te Babel in dien tijd werkelijk bestond. Er is in al deze hoofdstukken niets, dat op de leeftijd van Jesaja of op zijne woonplaats in Palestina wijst. Was de Schrijver Jesaja en leefde hij in Palestina, het moest toch wel hier of daar enigszins uitkomen. Al kon een schrijver zich met levendige verbeeldingskracht nu en dan in het tijdvak der ballingschap verplaatsen, ondenkbaar is het, dat zijn werkelijke leeftijd, indien deze vóór de Babylonische ballingschap viel, in zeven en twintig hoofdstukken nergens zou doorschemeren.

Ziedaar het telkens herhaalde argument.

Vooreerst moet wel hierop worden aangemerkt, dat bij de uitwerking van dat betoog, door allen, die daarvan gebruik maken, twee zaken verward worden, die men nauwkeurig behoort te onderscheiden. Door die verwarring ontstaat ene valse redenering en onwaar besluit.

Men behoort wel te onderscheiden de toestand, die geprofeteerd wordt, van de toestand, die rechtstreeks of zijdelings wordt beschreven.

Tot de toestand, die geprofeteerd wordt, behoorden niet meer dan vier onderwerpen. Het zijn de verwoesting van stad en tempel, de verlossing en terugkeer des volks, de redding door Cyrus, de komst van de Messias. Wat buiten deze profetieën in het tweede deel geschreven staat, de gebeurtenissen, beschouwingen, beelden, voorstellen, inkleding enz. dit alles behoort tot de historischen toestand, waaruit een besluit tot de leeftijd en de woonplaats van de Schrijver moet worden getrokken.

Bij onzen Schrijver wordt de zaak als reeds geschied voorgesteld. Het land is verwoest, zegt hij; en niet: het zal verwoest worden, enz. Dit is intussen ene zwarigheid, die alleen van gewicht is voor hen, die met de Hebreeuwse grammatica en constructie en met de schrijfwijze der Profeten niet bekend zijn. De Hebreeuwse profeten, al spreken zij van de toekomstige zaken, verplaatsen zich niet zelden met hun gedachten zozeer midden in de dingen, die zij vermelden, dat zij daarvan spreken alsof ze nu geschieden, of die voorstellen en afschilderen alsof ze reeds voleindigd waren. Zo zegt Roorda terecht in zijne grammatica 359.

En wil men een voorbeeld, de wijs ik op het eerste aldaar aangehaalde Jes. 9:1-5; waar ook het eerste vers in het Hebreeuws het perfectum heeft, en in overeenstemming met de volgende verzen, letterlijk luidt: "Het volk, dat in duisternis wandelt heeft een groot licht gezien; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, over deze heeft een licht geschenen, " en zo verder tot vers 5, "een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven enz. " en dat wel, ofschoon er klaarblijkelijk van de verre toekomst, van de tijd van Messias gesproken wordt.

Zo als nu Jesaja in Hoofdstuk 9 zich verplaatst in de tijd, waarin het licht reeds gezien, en het kind reeds geboren is, zo doet hij het ook in de laatste hoofdstukken. Hij verplaatst zich in de tijd dat Jeruzalem verwoest is.

De Auteur van de 27 laatste hoofdstukken van Jesaja is te huis in de geschiedenis. Onderscheidene gebeurtenissen, van de oudsten tijd af, vermeldt hij meermalen als in het voorbijgaan, en ontleent daaraan zijne beelden, en gebruikt die om de gebeurtenissen van zijn eigen tijd te levendiger voor te stellen.

Dat doet Jesaja in de weinige hoofdstukken, die aan geen tegenspraak onderworpen zijn.

Dat doet de Auteur van de laatste hoofdstukken op dezelfde wijze. Ook met de bijzonderen historischen toestand van vreemde volken, zo als die ten tijde van Jesaja was, is deze auteur goed bekend. Maar wat hij van geschiedenis geweten of vermeld moge hebben, de geschiedenis van Babel tijdens de ballingschap der Joden aldaar kende hij niet. Ik spreek nu niet van het gehele stilzwijgen van dezen auteur aangaande de politieken toestand, het staats-bestuur, de verschillende regeringsposten en betrekkingen, de personen, die deze ambten bekleedden, de toestand der Joden met betrekking tot de Overheid, hun levenswijze, middelen van bestaan enz.

Evenmin wil ik nu met nadruk er op wijzen, dat hij Daniël niet schijnt gekend te hebben, ofschoon deze meermalen door diens tijdgenoot Ezechiël (wiens woonplaats onderscheidene

dagen reizens van Babel verwijderd was) met de hoogste onderscheiding genoemd wordt; dat hij ook Daniël's vrienden, die de aanzienlijkste ambten bekleed hebben, met stilzwijgen voorbij gaat. Zelfs wil ik niet nadrukkelijk wijzen op de onverklaarbare en ongehoorde vergissing, waaraan hij, in Babel levende, zich schuldig zou hebben gemaakt in Hoofdstuk 57:9, 10. Hij bestraft daar de Joden, omdat zij met olie (kostelijk product van Kanaän) en andere geschenken gezanten zonden (N. B. zij de Joodse ballingen) naar een verwijderden koning d. i naar Egypte: men zie Hosea 12:2b en Jes. 30:2 en 31:1 vv.

Ik laat dit alles onbesproken, ofschoon het in een schrijver, te Babel levende, niet met gezonde redenen kan worden goedgemaakt. Maar dat hij nooit de algemeen bekende en gewichtigste gebeurtenis van zijne jeugd en van zijn mannelijken leeftijd aangehaald, ja de allerbelangrijkste, pas voorgevallen omwenteling te Babel niet gekend heeft, dit is niet alleen vreemd, maar volstrekt ongelooflijk en ondenkbaar.

Ik meen te mogen komen tot het besluit: die Schrijver heeft waarschijnlijk niet te Babel onder die Chaldeeuwse koningen, en niet na de revolutie onder de Babylonischen geleefd.

Het is zeer moeilijk twee niet ver van elkaar verwijderde landen te vinden, die in uitwendig voorkomen der natuur, in aard en voortbrengselen meer van elkaar verschillen, dan het eigenlijke Babylonië en Palestina. Als wij dus een schrijver voor ons hebben, die op het land, zijn toestand en producten zeer opmerkzaam is geweest, en daaraan al zijne beelden en spreekwijzen ontleent (en van het begin tot het einde van het gehele boek van Jesaja is dit in ieder van de 66 hoofdstukken overal het geval), dan is het reeds a priori waarschijnlijk, dat ook hierdoor de landstreek, waarin de schrijver woonde, wel zal worden aangeduid. Hij moet door hetgeen hij daarvan telkens vermeldt óf verraden óf duidelijk aanwijzen, in welk van de twee landen hij geleefd en geschreven heeft. De uitkomst bevestigt op de stelligste wijze dit reeds op zichzelf waarschijnlijke vermoeden.

Wat de eigennamen van steden en landen betreft, vinden wij hier terstond een opmerkelijk verschijnsel. Behalve Babel waren in dat land der vreemdelingschap vele grote en sterk bevolkte steden, waarvan meer dan ene in het gezicht of in de nabijheid van Babel lag. Geen enkele van deze wordt in deze 27 hoofdstukken genoemd. Er komt ook geen enkele eigennaam voor van enige Babylonische provincie, district, landstreek, vesting, dorp enz. hoegenaamd; ja de naam van Babel zelf komt in al deze 27 hoofdstukken niet meer de drie malen voor. Wel mag men dit vreemd heten, vooral wanneer men bedenkt, dat de naam van Babel bij alle Schrijvers, die omstreeks de Babylonische ballingschap leefden, zo als natuurlijk is, dikwijls voorkomt; bij Jeremia meer dan 160 malen! van Kanaän daarentegen worden niet alleen veelmalen Jeruzalem, Zion, de Libanon enz. maar ook minder bekende plaatsen genoemd, b. v. de vallei van Saron en die van Achor, Hoofdstuk 65:10. Waarom juist deze? Zeker niet, omdat zij zo algemeen bekend waren, de laatste althans niet. Maar het zijn de uiterste einden van het rijk van Juda, ten tijde van Jesaja! Achor in het Noord-oosten. Saron in het Westen en Zuid-westen. Saron wordt ook nog genoemd Jes. 33:9, 2 en het dal van Achor door Jesaja's tijdgenoot, Hosea 2:17. In lateren tijd, na dien van Jesaja, wordt van Achor niet meer gesproken.

Ook van al de volken, die rondom Babylonië woonden, wordt niet een enkel in deze 27 hoofdstukken genoemd. Daarentegen is Palestina's omgeving steeds voor de geest van de Schrijver. De volken, die hij noemt, zijn die naburen van Judea, met wie men door politiek of handel te Jeruzalem bekend was. Het eigenlijke Babylonië, dat ten oosten en ten zuiden door de Tigris en de Eufraat werd begrensd, ten westen sedert de uitgebreide ontginningen en kunstmatige besproeiing door Nebukadnezar, zich een weinig verder dan de Eufraat uitbreidde tot aan de Arabische woestijn, en dat ten noorden tot aan Hit (Is) en het daar tegenover liggende Samarah zich uitstrekte, is geheel en al een laag alluviaal land. Noch tussen de Tigris en de Eufraat, noch tussen deze rivier en de Arabische woestijn is hier ergens berg of heuvel, rots of spelonk, dal of beek te vinden.

Het is van natuur ene eentonige vlakte, alleen afgebroken door gegraven kanalen, die gedeeltelijk bestemd zijn tot verdediging des lands en voor de scheepvaart. Tot op geringen afstand van de Eufraat werden de landen telken jare overstroomd en daardoor vruchtbaar, maar overigens moest het vlakke land gedurende een groot gedeelte van het jaar door kunst worden bewaterd, en waar dit middel ontbrak, lag het land onbebouwd en onvruchtbaar, en was veelal met een soort van wormkruid bedekt.

Het land, waarin de Schrijver der laatste 27 hoofdstukken leefde, en waaraan hij zijne beelden ontleende, is geheel het tegenovergestelde. Telkens spreekt hij van bergen en heuvelen, rotsen en rotskloven, bergwegen en spelonken, dalen en valleien, beken, bronnen en putten. Men zie Jes. 40:4, 9, 12, 15; 41:18; 42:15; 44:8; 48:21; 49:9, 11; 50:7; 52:7; 55:10, 12; 57:5, 6, 7; 58:14; 63:2, 14; 65:7, 10; 66:12, 20. Het karakteristieke van het landschap van Babel wordt nergens, zelfs niet met een enkel woord aangeduid noch daarop gedoeld. De natuur van het land, waaraan de Schrijver zijne beschrijvingen, beelden, gelijkenissen ontleent, is die van Judea.

Tot de natuurlijken toestand van het land behoort ook de aanwezigheid of het gemis van stenen:

Babylonië's alluviale grond bezat die niet. Nergens worden hier op of onder de grond zachtere of hardere steensoorten gevonden. Noch voor het bouwen van vestingen, paleizen, huizen of tempels waren hier de elders overvloedige gewone stenen voorhanden, noch ook edelgesteenten voor kostbaren tooi.

De Schrijver van Jesaja's tweede deel daarentegen kent en vermeldt, zo van als een bewoner van Palestina verwacht mocht worden, het zand der zee en zijne steentjes, 48:19; de gladde stenen der beken, 57:6; de stenen op de wegen verspreid liggende, 62:10; de rotssteen (Palestina's meest gewone steensoort) 44:8; 51:1; de harde kei- of vuursteen, 50:7 enz.

Zo doet gewoonlijk een schrijver, die in een land woont, dat rijk is aan stenen; zo doet men niet in een land, waar muren en huizen enz. bij gebrek van het natuurlijk voortbrengsel met gebakken steen gebouwd worden, en dit kunstproduct noemt hij nooit, evenmin als de naftha, die aldaar ook voor brandstof diende, of petroleum, die te Babel in de lampen gebrand werd in plaats van olie.

Hetzelfde verschijnsel openbaart zich als wij op de planten acht geven, die in Babylonië gevonden worden.

Die landstreek is arm aan bomen. In de hoven werden wel onderscheidene soorten van vruchtbomen met zorg gekweekt, perziken, abrikozen, moerbeziën, kersen, appelen, enz. maar in de vrije natuur vond men slechts bossen van palmbomen en aan de rivierkant twee soorten van populieren en wilgen. Van al die soorten is in dit tweede deel geen enkele genoemd, behalve alleen de wilgen, 44:4; maar hier voegt de Schrijver er nog een woord aan toe, dat ons verbiedt aan Babylonische wilgen te denken, en dat ons naar Palestina en de wilgen aldaar henen leidt. Hij zegt toch "wilgen aan waterbeken. " Daar die waterbeken in Babylonië niet te vinden zijn, maar in Palestina van de bergen en heuvels afstromen (zie b. v. Jes. 30:25), kan dit gene uitzondering op de algemenen regel genoemd worden. Hij noemt de Babylonische bomen niet.

De bomen daarentegen, die in Palestina gevonden werden, vermeldt hij vaak genoeg. Hij noemt ceder, acacia, mirteboom, olijfboom, dennenboom, beuk, kleine ceder, cipres, pijnboom, elk, olm, vooral ook de wijnstok met zijne druiven, most en wijn. Men zie 41:19; 44:14; 51:22; 54:13; 57:5; 61:5; 62:8; 63:2; 65:8, 21 enz.

Geheel in overeenstemming hiermede is het gebruik van hout. Had men in Babylonië hout genoeg voor huizen, meubels, brandstof, dan gebruikte men hiertoe volgens Strabo (XVI:1, _14) en Theophrastus (Hist. plant, II:7, 8) palmbomenhout.

Onze Schrijver daarentegen laat de timmerman een cederboom of cipres, een eik of een pijnboom omhouwen en verwerken, en bij een deel van dat hout zijn brood bakken en zijn vlees braden en zich verwarmen, 44:13-16, en die bomen vond men in Babylonië niet.

Hoe is het nu denkbaar, dat iemand, in Babel wonende, de bomen van het land, waarin hij woont, en hun gebruik nergens zou vermeld hebben, en die van een ander land op de aanschouwlijkste wijze voorgesteld en in groten getale genoemd?

Niet anders is het gesteld met de veldvruchten. Bij allen, die dit land bewoond of bereisd hebben, is maar ene stem over de geheel buitengewone vruchtbaarheid van Babylonië.

Herodotus, die nog al vele landen gezien had, betuigt (I. 193), dat van alle landen die hij gezien heeft, dit verreweg de grootste opbrengst van koren oplevert. De gewone vruchtbomen, vijgen, wijnstok, olijfbomen, zegt hij, ziet men hier niet, maar het koren geeft overal althans twee honderdvoudige en in sommige streken drie honderdvoudige vrucht. De bladeren, zelfs van de tarwe en gerst zijn 4 vingeren breed, en hoe hoog en groot de gierst en sesamplant hier wordt, wil hij niet opgeven, omdat zij, die deze landstreek niet gezien hebben, het geheel ongelooflijk zullen vinden. Van die zo geheel buitengewone opbrengst der veldvruchten spreekt de Schrijver niet, ofschoon de opmerking daarvan voor de hand lag en voor een Israëliet niet onbelangrijk zijn kon; hij doet dit niet eens daar, waar hij van de toekomstige welvaart en landelijken rijkdom des volks spreekt. Hij alleen zal dit dus niet

opgemerkt hebben! Hij noemt trouwens ook niet ene plant die aan Babylonië bijzonder eigen is, maar wel specerij, riet, vlas enz. die in Palestina gevonden of verbouwd werden.

Met de dieren heeft hetzelfde plaats. Ofschoon hij in deze hoofdstukken 25 soorten van dieren opnoemt, is er niet één onder, die aan Babylonië bijzonder eigen was. De roofdieren kon hij licht, in de stad wonende, niet gekend hebben; ofschoon hij toch wel de roofdieren van Palestina, de leeuw, de wolf, de beer, de sjakal en meer dan ene soort van slangen noemt; maar ik meen, dat hij, in Babel levende, wel moest vernomen hebben van de zeldzame dieren, in die landstreek te vinden, van de bever, de otter, het grote stekelvarken, alligator of van de fazanten, flamingo's, pelikanen enz. en bovenal dat hij de dagelijkse en geliefkoosde spijs der Babyloniërs, de keurige vissen, wel eens zou hebben genoemd, n. l. karpers, brasems enz. die in zeer groot aantal dagelijks aldaar werden aangevoerd. Hij schijnt geheel onkundig te zijn van al wat daarvan in Babylonië gevonden werd.

Een onderzoek naar de mededelingen van de Schrijver van Jesaja's tweede deel omtrent de godsdienst van Babel ligt geheel op onzen weg. Het kan niet onbelangrijk zijn op te merken, wat de schrijver wist en vermeldde van de voorgangers in de eredienst, van de plaatsen aan de dienst der goden gewijd, en van die goden zelf. Deze drie hoofdpunten toch kon aan iemand, die te Babel leefde, niet onbekend zijn.

Zien wij dan of de Schrijver die kende.

Reeds langen tijd vóór de Babylonische ballingschap en vóór Jesaja's leeftijd, had de afdeling der Chaldeeën te Babel zich toegewijd aan de eredienst. Het was hun werk de dienst waar te nemen in de tempel en aan de altaren, dromen uit te leggen, voortekenen te verklaren, uit de sterren de toekomst te voorzeggen, en op te geven hoe men door offeranden enz. dreigende gevaren zou kunnen afwenden; bovendien waren zij de geleerden en hebben door hun astronomische aantekeningen, in verband met de geschiedenis van Nabonassar af, het nageslacht aan zich verplicht.

Deze wijzen, in bijzonderen zin Chaldeeën genoemd, en in bijzondere klassen verdeeld naar de aard hunner werkzaamheden, stonden bij de koningen der Chaldeeën en hun raadslieden in de hoogste achting, en werden door het volk met de hoogste onderscheiding en eerbied bejegend. Ook toen door de nationale omwenteling, bij de dood van Beltsazar, de overheersing der Chaldeeën te Babel voor altijd had opgehouden, bleven deze Chaldeeën hun voormalige functies uitoefenen, behielden hun invloed als uitleggers van de wil der goden en bleven als astrologen en geleerden onder hun tijdgenoten in ere.

De schrijver dezer laatste hoofdstukken, die gezegd wordt 5, 10 of 15 jaren ongeveer voor het einde der Babylonische ballingschap, en dus na de politieken val der Chaldeeuwse overheersers geleefd te hebben, moest hen te Babel gekend hebben; maar hij weet van hen niets en zegt van hen niets. Bij hem is de naam Chaldeeën alleen de naam van het krijgszuchtige, overheersende volk.

De plaatsen aan de dienst der goden gewijd, moesten ieders aandacht trekken door de geheel eigenaardige, op astrologie gegronde, constructie der tempels, en door hun rijkdom, grootte en pracht.

De verwondering, ja verbazing van alle reizigers wordt nu nog gewekt door de genoegzaam bewaarde overblijfselen van de tempel van Nebo, te Borsippa bij Babel, door Nebukadnezar gebouwd, en dien ik als ophelderend voorbeeld hier meen te moeten vermelden, om de bijzondere constructie te doen uitkomen.

In ene vierkante, door een muur ingesloten ruimte, stond de tempel boven op een pyramidaalvormigen toren of ontzaglijk groot en hoog gebouw, dat uit zeven, aan de 7 planeten gewijde terrassen bestond.

Op een grondslag van gebakken steen was gelijkvloers gemetseld ene onderste of eerste terras of volkomen vierkant, waarvan iedere zijde ene lengte had van 272 voet; de hoogte van dit geheel uit gebakken steen dicht gemetseld vierkant is 26 voet. De buitenzijden zijn zwart gekleurd, de kleur van de planeet Saturnus. Op dit onderste vierkant was een tweede kleiner vierkant gebouw, ook van baksteen, welks zijden slechts 230 voet lang waren; de hoogte was weer 26 voet. De buitenzijden waren aangestreken met oranje, de kleur van de planeet Jupiter. Het daarop geplaatste vierkant van 188 voeten hoogte, was aan de buitenzijden hoog rood, de kleur van Mars. Het vierde vierkant van 146 voet en 26 voet hoogte was aan de zon geheiligd en aan de buitenzijden met goudplaten bekleed. Het vijfde van 104 voet en 15 voet hoogte was geel geverfd, de kleur van Venus. Het zesde van 62 voet en 15 voet hoogte was donkerblauw, de kleur van Mercurius. Het zevende of bovenste vierkant, welks vier zijden 20 voet lang waren en dat weer 15 voet hoogte had, was dat der Maan en met zilveren platen gedekt. Het gehele naar boven steeds kleiner wordende ondergebouw was dus ene dicht gemetselde massa, 150 voet hoog en werd langs de buitenzijden beklommen. De tempel, die hier boven op geplaatst was, is nu geheel vernield en verdwenen; en deze beschrijving dient hier nu dus alleen om de geheel eigenaardige constructie van het kostbaar en vaste ondergebouw der Babylonische tempels enigszins te doen uitkomen. Geheel overeenkomstig met de zo-even beschreven onderbouw, en dus met veel grotere dimensie der vierkanten, was de tempel van Bel te Babel. Het piramidaal vormig ondergebouw was hier niet minder de 480 voet hoog en op de top van deze torenhoge vierkante piramide was het heiligdom van Bel geplaatst, waarheen men langs de buitenzijden opklom. Ter halverwege was ene rustplaats. In dat hooggeplaatste heiligdom bevonden zich, volgens Diodorus Siculus (II 9 _55) vóór Babels verovering door de Perzen, drie kolossale gouden standbeelden van Bel, Hera of Beltis en Rhea of Ischtar. Voor het beeld van Beltis lagen 2 gouden leeuwen en 3 zilveren slangen, elk van 30 talenten gewichts. Ene grote gouden tafel, 40 voet lang en 15 voet breed, was vóór de 3 beelden geplaatst en daarop stonden twee enorme bekkens, elk 30 talenten zwaar, en bovendien 2 buitengemeen grote wierookvaten, 3 gouden kannen enz. Behalve dit heiligdom was er een tweede heiligdom aan de voet van het stenen grondgebouw. Hierin bevond zich, toen Herodotus Babel bezocht (1:183), een groot gouden beeld zittende op een gouden troon aan ene gouden tafel, en voor dit heiligdom twee altaren, het ene van goud; op het andere werd op het jaarlijkse feest wierook gebrand en wel een gewicht van niet minder de 1000 talenten. Zo als hij vernam, had Xerxes uit dezen tempel

laten wegnemen een standbeeld van menselijke gedaante, dat 22 ellen hoog en van massief goud was enz.

En nu vergelijke men eens met dezen luister en pracht, met deze zeldzame constructie en ten toon gespreiden rijkdom-de beschrijving van de eenvoudigen afgodendienst, zo als die in de laatste hoofdstukken van Jesaja voorkomt. Men moet de wel tot de conclusie komen: de armelijke toestand der afgoderij, die hier beschreven en bespot wordt, is klaarblijkelijk niet die aan Babel, maar die van Judea. Had de Schrijver al de Babylonische pracht met eigene ogen aanschouwd, hij zou dan niet ene beschrijving hebben gegeven, die in generlei opzicht daarop past; hij zou dien luister hebben vermeld en het nietige daarvan hebben aangetoond. Zo als het nu door hem geschiedt, is zijn betoog krachtig te Jeruzalem, maar het is geheel ongepast en zonder enige betekenis, als de schrijver te Babel in het gezicht van dien Bels-tempel en van vele andere niet minder kostbare en prachtig versierde tempels geschreven had.

Ik ga dit nog een weinig nader toelichten.

Vooreerst dan hebben wij te letten op de plaatsen, waar de afgoderij wordt uitgeoefend, die door onzen Schrijver bestraft wordt. Bij hem is nergens sprake van een kostbaren pyramidaalvormigen onderbouw en luisterrijken tempel, maar zij geschiedt, zo als dit duidelijk wordt aangetoond in Jes. 57:5-7, bij terpentijnbomen, onder alle groene bomen, zo als dit ook door Jesaja zelf van zijn leeftijd verklaard wordt in Jesaja 1:29; en ook in Hosea 4:13, enz. en verder aan de beken bij de kloven der steenrotsen, op hoge en verheven bergen. Bedenkt men nu, dat er in Babylonië gene terpentijnbomen, gene beken, gene steenrotsen, gene hoge bergen waren, en dat dit alles alleen in Kanaän gevonden wordt en in Jesaja's tijd voor de afgodendienst gebruikt werd tot aan de regering van Josia, de kleinzoon van Hizkia, dan ziet men, dat de Schrijver niet de Joodse afgodendienaars te Babel bestraft en niet de afgoderij van Babel bestrijdt, maar die van Judea. Men moet de Schrijver voor krankzinnig houden, als hij de Joden te Babel van afgoderij beschuldigde, uitgeoefend op plaatsen, die niet eens in het land bestonden. Men heeft daartoe geen recht. Die bomen en de beken, steenrotsen en de bergen verklaren met luider stem, dat de Schrijver de Joden in Judea bestraft, dat hij niet te Babel maar in zijn vaderland leefde en schreef. In het voorbijgaan lette men nog op het slachten van kinderen ter ere der afgoden. Dat behoort ook tot de afgoderij der Joden in hun eigen land, waar dit zelfs en in de onmiddellijke nabijheid van Jeruzalem, in het dal Hinnoms geschiedde. Het was ene overoude Fenicische of Kanaänietische afgoderij, die te Babel niet bestond. Aan Bel, Nebo enz. werden wel zooglammeren geofferd, maar gene kinderen. Die onmenselijke eredienst, die door de profeten terecht als de grootste gruwel bestraft werd, was tot Babel niet doorgedrongen; ook hieraan heeft Josia in Judea kort na Jesaja's tijd een einde gemaakt.

Ten tweede vergelijke men de kostbare massief gouden beelden en tempelgereedschappen en ornamenten bij die der afgoden, zoals onze Schrijver die aftekent. Hij beschrijft ze als tweeërlei soort. In Hoofdstuk 40:19 is het een gegoten beeld van onedel metaal, dat met goud slechts overtrokken wordt en geplaatst is in een houten tabernakel. In Hoofdstuk 44:13. wordt de andere soort genoemd, door een timmerman eenvoudig uit hout vervaardigd. Kan men zich

in ernst verbeelden, dat de Schrijver dit in Babel schreef? Moest niet elk, die dit daar zo hoorde voorstellen, zijne onkunde en dwaasheid bespotten? Viel niet ene scherpe en onvergelijkelijk krachtige ironie op hem zelven terug? Gewis had elk te Babel het recht om de bespotting dier armelijke beelden te beantwoorden met de juiste opmerking: spreek dit tot hen, die aan zulke beelden eer bewijzen! wij vereren geheel anderen. Ga naar de tempel van Bel, en zie met eigen ogen de luister en de schitterende pracht van onzen eredienst!

Ook wij kunnen niet anders oordelen.

Het eenvoudige en betrekkelijk povere van de hier beschrevene beelden maakt, dat wij de Schrijver plaatsen moeten, niet bij Babels prachtige tempels en beelden, maar in Judea, waar zijne beschrijving geheel past.

Eindelijk hebben wij nog onze aandacht te vestigen op de afgoden, die door de Schrijver in onze 27 hoofdstukken genoemd worden. Het zijn niet meer dan twee, en wel de allerbekendste, Bel en Nebo, Hoofdstuk 47:1. Dit zijn juist de twee godennamen, die op de belangrijkste inscriptie van de koning Sargon, Jesaja's tijdgenoot, voorkomen. Door kooplieden, door het Assyrische leger, door het gezantschap aan Hizkia door Merodach Baladan toegezonden, door reizigers enz. konden deze in Midden-Azië vereerde afgoden licht in Judea bekend zijn.

De Schrijver schijnt ook geen andere dan zeer oppervlakkige kennis daarvan te hebben. Over geen van beiden heeft hij iets karakteristieks, iets bepaalde gezegd; in het geheel niets dat van eigene, zij het ook maar oppervlakkige, aanschouwing van hunnen eredienst getuigt. Of die dienst samenhangt met de verering van natuurkrachten, van stervelingen, van vergode mensen, of uit angst of andere opgewekte hartstochten is voortgevloeid, kan men uit hem niet vernemen. Iemand te Babel wonende moest er meer van weten. Maar buitendien zou hij dan nog wel andere goden genoemd hebben.

Jeremia noemt ook nog Hoofdstuk 51, Merodach. Dezen althans had onze Schrijver niet mogen of kunnen verzwijgen, als hij in de tijd, dien men aangeeft, te Babel gewoond had. Immers nevens Bel werd Merodach aldaar op het luisterrijkst vereerd en gediend, vooral sedert Nebukadnezar, wiens beschermgod hij was. Tot ons is gekomen ene allerbelangrijkste inscriptie van Nebukadnezar zelven, die te Londen bewaard wordt. Hij vermeldt daarin de grote en kostbare werken, die door hem verricht zijn.

Hij noemt daar die goden, wier tempels te Babel of in andere steden van Babylonië, door hem gebouwd of versierd of met rijke geschenken begiftigd waren. Wat hierin te dezer plaatse van belang schijnt te zijn, is de hoge rang, die onder deze goden aan Merodach wordt toegekend door Nebukadnezar zelven. Hij noemt Merodach boven alle anderen met nadruk zijn Heer, de groten Opperheer, de eersten der goden, de steun zijner heerschappij, de koning des hemels en der aarde.

Nebukadnezar (even als na hem Neriglissar) deed al wat in zijn vermogen was, om de eer van dezen zijnen beschermgod te verhogen en de luister van zijnen dienst te vermeerderen. Hij had de tempel van Bel aan Merodach's dienst toegewijd.

Is het de niet vreemd, dat onze Schrijver, die in Babel onder Nebukadnezar's regering zou zijn opgegroeid en kort na hem zou geschreven hebben, daarvan geen kennis schijnt te dragen, dat hij, die zo vaak de afgodendienst bestrijdt en bestraft, van Bel en Nebo slechts de namen, en van de anderen afgoden, in 't bijzonder van de hoogvereerden Merodach, die tijdens de Babylonische ballingschap Babels hoogste godheid was, niet eens de naam vermeldt? Mij schijnt ook dit ene aanwijzing te zijn, dat wij hem niet te Babel moeten zoeken? waar ieder kind er meer van wist dan deze auteur bericht.

Als wij nagaan wat uit het tweede deel van Jesaja blijkt van kennis, die de Schrijver dezer 27 Hoofdstukken draagt van de voorgangers in de Babylonischen eredienst, van de plaatsen, die aan de dienst der goden waren gewijd en van de goden zelf, de blijkt het zeer onwaarschijnlijk te zijn, dat de auteur in het laatste gedeelte der ballingschap te Babel geleefd zou hebben.

Te Babel zou hij geleefd hebben!

Indien er ene stad in de oudheid was, wier gehele enige grootheid en wonderen op ieder de diepsten indruk moesten maken, het was Babel. Midden door de stad liep de brede en snelstromende Eufraat, die, waar hij door de stad henenstroomde, door Nabopolassar met een aarden dijk was ingesloten, opdat de stad zelf voor overstroming zou beveiligd zijn. In de straks genoemde inscriptie geeft Nebukadnezar als een zijner belangrijkste werken op, dat hij aan weerskanten van de rivier ene kade van gebakken steen langs de oevers had gemetseld en op enigen afstand van het water aan beide zijden van die kade een sterken en zwaren muur had laten bouwen, tot insluiting van de rivier en tot bevestiging van de stad tegen vijanden, die misschien te eniger tijd met schepen en vlotten over de Eufraat mochten willen binnendringen. Van dien trotsen Eufraat en de werken daaraan gebouwd komt in Jesaja's tweede deel niets voor; evenmin als van zijne woelige drukte en veelvuldige scheepvaart, op ene wijze uitgeoefend, die nergens elders op de aardbodem bestond, en die boven alle andere zeldzaamheden van Babel Herodotus verbazing opwekte.

Onder de zeven wonderen der wereld, hebben de ouden met reden gerangschikt de voorbeeldeloos langen, hogen en dikken muur van Babel.

Van dit verwonderlijk grote welk, dat door Nebukadnezar was uitgevoerd zeer kort vóór de tijd, waarin de Schrijver gezegd wordt geschreven te hebben, en dat in de gehele wereld zijns gelijken niet had, wordt geen woord gerept.

Onder de hoogstverwonderlijke gebouwen te Babel moest ieders aandacht getrokken worden, behalve door de tempel van Bel, vooral ook door het grote paleis van Nebukadnezar. Binnen de stad een weinig ten zuiden van de tempel van Bel had hij een kanaal doen graven, dat water bracht in een groot reservoir of waterbekken midden in Babel uitgegraven, en van daar

weer afvoerde naar de Eufraat. Hier was alzo een groot eiland binnen onze stad, aan de ene zijde begrensd door de grote rivier, aan de andere zijde door het kanaal met de groten vijver. Nebukadnezar zelf noemt dit op onder zijne belangrijkste en grote werken. Op dit aldus gevormde eiland lag onder anderen het grote paleis van de koning. Het was met drie muren van gebakken steen omgeven en de buitenste dezer drie muren had ene lengte van uren gaans. Al wat Oosterse pracht en weelde had kunnen uitvinden was hier verenigd. De koninklijke grootheid en de versiering der zalen was in overeenstemming met de kostbare gehouwen stenen, waaruit het paleis gebouwd was en met zijne hoogte en daar aan geëvenredigde breedte, als ook met de torens, die het versierden. Nebukadnezar zelf verheft zich op de bouw en het voorkomen van dit trotse gebouw.

Daaraan grensden de hangende tuinen, die alle verbazing in de hoogste mate opwekten. Nergens elders heeft ooit iets zo buitengewoon bestaan. Onderscheidene reien van stevige pilaren droegen een gewelf van gehouwen steen, dat terrasgewijze al hoger en hoger opging en met vruchtbare aarde bedekt was, waarin niet alleen bloemen en heesters, maar zelfs opgaande bomen welig groeiden. Het water tot besproeiing van dezen kunsthof werd met vernuftig uitgevondene werktuigen tot de hoogte van meer dan 80 voet opgevoerd.

Met de grootste zorg was het gehele gebouw behandeld. Opdat het water tot de onderliggende gehouwen stenen niet mocht doordringen, was deze bodem eerst met riet en aardpek bedekt, hierover was een dubbele laag van baksteen en gips gemetseld en daarover heen ene bedekking van loden platen gelegd. Deze hoge tuin was even verrukkelijk door de sierlijken aanleg, de aangename rustplaatsen en tuinhuizen, het vergezicht over de stad, de rivier in de omtrek en de keur van bloemen, planten en bomen, als verbazend door de grootsheid der uitvinding, de juistheid der uitvoering en de samenstelling van schoonheid met kolossalen bouw. De Grieken hebben ook deze hangende tuinen onder de zeven wonderen der wereld gerangschikt.

Ik zwijg nu van het andere koningspaleis, van het paleis van Neriglissar, van de burcht, en van zo vele prachtige tempels en paleizen, als Babel binnen zijne muren bezat, maar zulke geheel enige werken, als daar waren, konden voorzeker de aandacht van de inwoners niet ontgaan. En toch, ook waar Babels val en verwoesting opzettelijk en in het brede wordt aangekondigd (Hoofdstuk 46 en 47), is het de weelderige en aanzienlijke handelsstad, zo als die bestond, vóór dat Nabopolasser en vooral Nebukadnezar daarin die wonderbare werken
hadden gesticht; maar van dien muur zonder wedergade, van de tempel van Bel, van het
grote paleis, van de hangende tuinen heeft onze Schrijver niets, in het geheel niets vermeld.

Wel spreekt hij hier en daar of zinspeelt op Jeruzalems poorten en muren, op gewone huizen, met hun deuren, posten, slaapsteden enz. op tenten met hare gordijnen, koorden en pinnen, b. Hoofdstuk 44:13; 49:16; 57:2, 7; 58:7; 54:2; 60:10; 62:6; maar van de onvergelijkelijk grote en prachtige en schone gebouwen van Babel heeft hij niets.

Kan men het de waarschijnlijk achten, dat de Schrijver aldaar gewoond heeft zonder die te zien, dat de opmerkzame schrijver, die aan allerlei zaken uit de natuur en kunst zijne beelden ontleent, hierdoor niet is getroffen geworden, en dat hij die met onverschilligheid is

voorbijgegaan, dat de Schrijver zijne beelden en voorstellingen niet ontleend zou hebben aan de plaats, waar hij woonde en aan de verbazende voorwerpen, die hem omringden?

Als wij al wat op de schrijfwijze betrekking heeft overzien: de hoofdverdeling, de onderverdeling, de rangschikking der onderwerpen, de zuivere, nauwkeurige, levendige en eigenaardige taal, de geheel bijzondere, en in die volkomenheid aan Jesaja alleen eigene uitdrukking, dan worden wij hierdoor op de krachtigste wijze gedrongen om het tweede gedeelte van dit Boek aan Jesaja toe te kennen, wiens stempel daarop gedrukt staat. Bij middelmatige schrijvers moge dit argument soms twijfelachtig kunnen zijn, maar niet bij de uitstekendsten stilist.

Het is ondenkbaar, dat een onbekend man te Babel bij het verval der Hebreeuwse taal, tegen het einde der Babylonische ballingschap levende, de eersten meester in het schrijven zou hebben geëvenaard, en dat hij de stempel van Jesaja's volkomenheid op zijn bedrieglijk samenstel kon hebben weten te drukken. De taal wijst meer op de leeftijd des Schrijvers, de stijl op zijne ontwikkeling.

Mij is geen Israëliet van de ouden tijd bekend, die dit dubbele bedrog zou hebben kunnen volbrengen. Indien nu ook iemand edel genoeg ware, om als Jesaja te kunnen schrijven, hij zou niet tevens snood genoeg zijn om het te willen doen. Het bestaan van zodanige man zou een zielkundig raadsel zijn en een onbegrijpelijk wonderbaar verschijnsel, indien het gene loutere verdichting was, om dogmatische redenen uitgedacht.

Het gedeelte van Jesaja, welks echtheid werd aangetoond, is gelijk andere als onecht verworpene boeken des O. T. niet een bloot letterkundig voortbrengsel, maar het is ook een gedeelte des Bijbels, der Heilige Schrift. Uit dat oogpunt verdedig ik het Boek niet, even min als ik andere boeken der Heilige Schrift doen zou. Ik steun daarop. Zij zijn mij dierbaar als een uitnemend Gods-geschenk. Zij zijn mij ontelbare malen tot opwekking en vertroosting, tot verlichting en versterking geweest. Waar het oog en het hart geopend is, daar is de goddelijkheid van Gods Woord even duidelijk, als voor een helderziende het licht der zon, die aan de hemel staat.

Als Gods Woord door ons verstaan en gevoeld wordt, dan is de verdediging daarvan voor ons onnodig. De Heilige Schrift spreekt voor zich zelf en zal in ere en tot zegen zijn, als de tegenwoordige bestrijders met hun geschriften zullen zijn vergeten. "Het woord van onzen God blijft in eeuwigheid. " Het is mij nu toch nog een dure plicht, om ongeoefenden en ongeleerden op één punt opmerkzaam te maken.

Het is in het algemeen ene prijzenswaardige eigenschap van allen, die niet door eigenwaan verblind zijn, dat men waarde hecht aan het gevoelen van hen, die de wetenschap beoefenen, en een billijk verworven roem van kunde en geleerdheid verkregen hebben. Ook deze deugd van volgzaamheid en leerzaamheid mag intussen niet overdreven worden. Elke deugd, die overdreven wordt, verandert juist daardoor in ondeugd. En daar nu onderwerpen als het thans besprokene, ook behandeld worden bij en voor hen, die de bezwaren, tegen de Heilige Schrift ingebracht, niet kunnen beoordelen; zal het niet ongepast kunnen geacht worden, als ik de

grenzen aanwijs, binnen welke de volgzaamheid aan geleerden te betonen, begrepen moet blijven. Met het oog dan ook op het nu behandelde Boek, wijs ik op het getuigenis van onzen Heere Jezus Christus.

Hecht men waarde aan de uitspraak van geleerden en volgt men hun gezag, dit behoort te eindigen, waar Hij gesproken heeft. Hij is toch de Zoon van God; door Zijnen Geest hebben de Profeten gesproken; Hij is onze Zon, het Licht der wereld; "Hij is alleen de Meester; Hij is de waarheid; Hem heeft de Vader getuigenis gegeven, toen van de Hemel de stem gehoord werd: hoort Hem!

Weg dan met een beroep op het gezag van geleerden, welken naam zij ook dragen, als zij van Hem verschillen. Wat met het getuigenis des Heren strijdt is onwaar.

Dat dan wij, die in de naam van Christus zijn gedoopt, die beleden hebben in Zijnen naam te geloven, die naar Hem Christenen worden genoemd, en die door Hem eens zullen geoordeeld worden-dat wij nimmermeer het getuigenis des Heren smadelijk verwerpen. De wetenschap heeft grote waarde, maar eens zal het blijken, dat hij alleen wijs is geweest, die bij alle verkregene wetenschap in een eenvoudig kinderlijk gemoed het geloof in de Heere heeft behouden, en met een dankbaar hart heeft gewaardeerd en gebruikt, wat Gods oneindige liefde ons schonk.

Bij hetgeen we van wijlen Prof. Dr. A. Rutgers hierboven overnamen, hebben we weinig te voegen.

Het komt ook ons onverklaarbaar voor, hoe nog in ernst de leeftijd van de Schrijver tijdens de ballingschap kan geplaatst worden.

Onderscheidene plaatsen toch wijzen er op, dat hij moet geleefd hebben vóór de verwoesting van Jeruzalem en vóór de ballingschap.

Wij wijzen slechts op voorspellingen als voorkomen in Hoofdstuk 40:2, 9 in verband met Hoofdstuk 41:27 en 51:17.

Wij wijzen op het zoeken van de gunst van vreemde heersers en de veroordeling daarvan (Hoofdstuk 57:9 en vlg.).

In Hoofdstuk 52:4 wordt de verdrukking door de ASSYRIËRS, als de laatste, waarvan de Profeet weet, genoemd, en die gesteld tegenover die van Egypte. Hoe, vragen we, is dit mogelijk, indien de verwoesting van Jeruzalem al een lang bedongen feit was en Israël zuchtte onder de ijzeren scepter der Babylonische heersers?

Dit wijst juist op de tijd van Jesaja, en kan alleen verklaard worden, indien niet een ander, maar de Schrijver van de eerste 39 hoofdstukken ook de Schrijver van de laatste 27 is.

Het tweede gedeelte is de ontplooiing en de ontwikkeling van hetgeen in het eerste gedeelte reeds als in de knop aanwezig was.

De Profeet weet door Goddelijke openbaring wat Israël wacht.

En nu tot troost en bemoediging van het ware Israël, maar ook tot. vermaning en waarschuwing voor wat Israël wilde zijn en niet-Israël was, geeft de H. Geest hem te spreken, opdat daardoor bovenal de ere en de hoogheid Gods zou schitteren tegenover de nietigheid en het ijdele der afgoden;

Opdat straks het volk Gods, het overblijfsel naar de verkiezing der genade, het zou weten, dat die God, die hen in de ellende der ballingschap had geleid, hen ook weer door Zijn machtigen arm had verlost;

Opdat straks ook de Heidenen zouden weten, dat er maar één God is, de HEERE der heirscharen;

Opdat tot aan de voleindiging der eeuwen alle Gods ingeleide kinderen uit dit heerlijk Boek troost en bemoediging zouden scheppen, ook te midden van de meest duistere lotsbedelingen, wetende, dat de God des Verbonds Zijn erfdeel nooit verlaat, de Onveranderlijke en Getrouwe is, die van geen wankelen weet of van bezwijken.

Ook van dit gehele Boek, gelijk van al de Profetieën, geldt de vermaning des Apostels: En wij hebben het Profetische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in ene duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uwe harten (2 Petrus 2:19).

DE PROFEET JEREMIA.

Het Boek der Profetieën van Jeremia, de zoon van Hilkia, bevat de voorspellingen van dezen Profeet, benevens mededelingen uit de tijden van Jojakim en Zedekia, en uit die na de verwoesting van Jeruzalem.

Zijne voorspellingen zijn niet ten onrechte genoemd, een getrouw afdruksel van zijn inwendig leven.

Gedreven door de Heilige Geest, heeft hij niet opgehouden het volk zijne zonden voor ogen te houden, en de verwoesting van stad en tempel aan te kondigen, als gevolg van die zonden.

Diep gevoelde hij de innigste smart over het verderf en de zonde van land en volk, te meer, dewijl hij was van een teergevoelig gemoed.

Diep ingeleid in de Openbaring van Gods wet en getuigenis, weet hij, dat, waar de Heere in Zijn wet, inzonderheid in het 5de Boek van Mozes, de oordelen Gods had aangekondigd over hen, die Zijne getuigenissen verachtten, de val van het Rijk niet lang meer kan duren.

Het is dan ook opmerkelijk, dat hij, schier meer dan één ander der Profeten, spreekt met het oog op de Wet, en, tegenover de afval van ‘s Heren geboden bij het volk en de drogredenen van de valse profeten, gedurig heen wijst naar de geschondene Wet.

Zijn taal, inzonderheid waar hij spreekt tot zijn volk, is die van de treurende, van de bedroefde van harte.

Hij lijdt, waar hij de oordelen op Gods bevel moet aankondigen, wat echter niet verhindert, dat hij als een ijzeren zuil en een koperen muur staat, als hij tegen de valse profeten optreedt en Jeruzalems val voorspelt.

Waar hij echter tegen de heidense volken optreedt, is zijn taal fors en neemt deze een hogere vlucht.

Zijn naam betekent: de Heere slingert weg, en met dien naam komt de hoofdinhoud van zijn prediking overeen, dewijl deze is, dat de Heere God Juda zal wegslingeren van voor Zijn aangezicht.

Het Boek laat zich verdelen in vier grote hoofddelen, voorafgegaan door een inleiding en gevolgd door een aanhangsel.

Hoofdstuk 1 bevat de roeping van Jeremia tot zijn Profetisch ambt.

Het eerste deel (Hoofdstuk 2-20), bevat de prediking van de Profeet onder Koning Josia, waar hij afmaant van de zonde, dreigt met de oordelen, en roept tot waarachtige bekering.

Het tweede deel (Hoofdstuk 21-33), bevat eerst voorspellingen omtrent het oordeel, hetwelk over Juda door de hand der Chaldeeën zal komen, en vervolgens die omtrent de verlossing door de Messias.

Het derde deel (Hoofdstuk 34-45), bevat behalve enkele korte profetische uitspraken, mededeling van gewichtige gebeurtenissen, uit de tijden vóór en na de verwoesting van Jeruzalem, gebeurtenissen, die zowel de koningen en het volk als hem zelven betreffen.

Het vierde deel (Hoofdstuk 46-51), bevat de profetische uitspraken tegen de heidense volken.

Hoofdstuk 52 vormt het aanhangsel, waarin ons wordt meegedeeld wat na de verwoesting van Jeruzalem plaats greep, in het bijzonder ook wat het lot was van Jojachin.

Het gehele Boek getuigt derhalve, dat wat de Heere in Zijn wet had geopenbaard volkomen wordt vervuld, dat Israël's straf gevolg is van Israël's overtreding, maar ook dat de Heere niet Zijne oordelen tegen Zijn volk uitvoert dan na eerst nog op onderscheidene wijze Zijn roepstem tot bekering te hebben doen horen.

HOOFDSTUK 1.

JEREMIA WORDT GEROEPEN OM DE VERWOESTING VAN JERUZALEM AAN TE KONDIGEN.

Vs. 1-3. Boven aan het hoofddeel van het Boek staat een opschrift, dat de Schrijver noemt, de inhoud als enen van Goddelijken oorsprong aanwijst, en de tijd aangeeft, waarin de volgende voorzeggingen zijn ontvangen en meegedeeld, en eindelijke het tijdstip, waarop Jeremia dit gedeelte van zijn werk besluit.

Het volgende Boek, in het hoofddeel, dat van Hoofdstuk 1:4 tot 39:18 loopt, bevat de woorden 1), de profetieën van Jeremia 1), de zoon van Hilkia (2 Kon. 22:7 een man uit de priesters, die te Anatoth waren, ongeveer 5/4 uur noordoostelijk van Jeruzalem, in het land van Benjamin, ene der vier Levietensteden in dien stam (Joz. 21:18);

De woorden van Jeremia zijn niet uitsluitend profetieën van de grote toekomst van het volk, gelijk wij die in Hoofdstuk 32 en 33 vinden, maar hoofdzakelijk woorden tot lering en bestraffing. "Indien men meent, dat Jeremia alleen voorzeggingen heeft, zo kan men zijn Boek niet verstaan, maar wanneer wij in de geschiedenis van het rijk van Juda het voorbeeld vinden van de ondergang van koninkrijken, staten en volken, zo is de strafprediking, die Jeremia houdt, dadelijk op onze en op alle tijden van toepassing. Hier toch worden de meest inwendige kiemen van het zinken en de ondergang van alle politieke zaken bloot gelegd, en daarom behoort Jeremia tot de allervruchtbaarste profeten.

Tot een recht verstaan voor de Profeet is zeer nodig "dat men de geschiedenissen in het oog houdt, die hebben plaats gehad onder de koningen, in wier tijd hij gepredikt heeft; want naar die toestanden is ook zijne prediking. " .

Men leze dus voordat men zich tot de beschouwing van het eerste deel begeeft: 2 Kon. 22:1-25:21 en 2 Kron. 34:1-36:21.

In de heilige geschiedenis is overal de hand van God zichtbaar, en wel op ene nog geheel andere, veel meer onmiddellijke en handtastelijke wijze werkzaam, dan in de wereldgeschiedenis. Hij regeert en leidt in haar alles op ene meer directe en openbare wijze; Zijn plan treedt hier meer zichtbaar voor de dag. De heilige geschiedenis is ene god-menselijke geschiedenis, ja in zekeren zin ene schepping Gods, en alle uitstekende mannen in haar zijn Zijne schepselen, door Hem tot volvoering van Zijn plan geschapen, een ieder tot zijn doel en ieder met zijnen daarmee overeenkomstigen aard. Zou nu niet de Schepper aan Zijn schepsel, de Heere aan Zijn werktuig en Zijnen dienaar Zijnen naam geven? De namen der uitstekende Oud-Testamentische mannen werden hun ook werkelijk door God gegeven; de ouders hadden de Geest Gods; zij waren om zo te zeggen, profeten, wanneer zij hun die gaven. Zij dachten daarbij aan iets en God dacht aan iets anders; maar de overeenstemming tussen de naam der Oud-Testamentische mannen Gods, hun aard en hun werkzaamheid moesten daarop wijzen, dat Hij het was, die door hen sprak en handelde, en

moest hun zelven een geloof-versterkend onderpand zijn, dat zij door Hem tot hun werk waren geroepen.

Tot welken het woord des HEREN geschiedde, dat hem tot het profeten-ambt riep, in de dagen van Josia, zoon van Amon, koning van Juda, en wel, om het nauwkeuriger aan te geven, in het dertiende jaar zijner regering, d. i. 629 vóór Chr.

Ook geschiedde het woord Gods tot hem, ook was hij profeet gedurende de gehelen volgenden tijd der regering van dezen koning tot 510 vóór Chr. en ook later ontving hij Goddelijke openbaringen, namelijk, om geheel af te zien van de tussenregering van Joachas, die slechts drie maanden duurde (Hoofdstuk 22:11 vv.), in de dagen van a) Jojakim, zoon van Josia, die van 610-599 v. C. koning van Juda was, even als ten tijde van de zo korte regering van zijnen zoon en opvolger Jojachin of Jechonia (Hoofdstuk 22:24 vv), totdat voleind werd het elfde jaar van b) Zedekia, de jongsten zoon van Josia, en laatsten koning van het rijk van Juda, die van 599-588 v. C. regeerde, totdat Jeruzalem werd ingenomen en het volk van Juda gevankelijk werd weggevoerd, hetwelk geschiedde in de c) vijfde maand van datzelfde 11de jaar van Zedekia, in Augustus 588 v. C.

2 Kon. 23:34. 2 Kron. 36:4. b) 2 Kon. 24:17. 2 Kron. 36:10. Ch Jer. 52:1 vv. c) 2 Kon. 25:8.

Het opschrift omvat niet het gehele Boek, zo min als de werkzaamheid van de Profeet met het jaar 558 haar laatste einde bereikt. Maar even als de roeping van Jeremia tot profeet in hoofdzaak met de door hem aangekondigde oordelen Gods vervuld was, zo vormt ook dat deel, dat de voorzeggingen bevat, die vóór Jeruzalems verwoesting tegen Jeruzalem werden gesproken, het hoofddeel van het gehele profetische boek, en omvat Hoofdstuk 1-39. Wat Jeremia nog na die dagen van gericht, waardoor hij zelf in en met zijn volk werd getroffen, van de Heere ontving als goddelijke openbaring voor Israël, en wat hij, die de kelk der smarten tot de droesem toe zelfs moest ledigen, van mensen moest lijden, dat vindt men onder een bijzonder opschrift in Hoofdstuk 40-45 Saamgevoegd, en als een eerste aanhangsel daaraan gehecht. Een derde geschrift van meer algemene betekenis (aan bijzondere opschriften voor bijzondere voorzeggingen, hoofdstukken en afdelingen is in dit boek geen gebrek) vindt men in Hoofdstuk 46 tot 51 onder de algemenen titel (Hoofdstuk 46:1): "het woord des Heren tegen de heidenen, " dat zich als een tweede aanhangsel kenbaar maakt. Een derde aanhangsel is in Hoofdstuk 52 zonder opschrift bijgevoegd; dit is van zuiver historischen inhoud en handelt over Jeruzalems verwoesting, en de 26 jaren later gevolgde verhoging van Jojachin door Evil-Merodach.

Alzo een tijdvak van ruim veertig jaren. Lightfoot merkt aan, dat "gelijk Mozes zo lang een leraar bij het volk was in de woestijn, totdat zij in hun eigen land kwamen, Jeremia integendeel zo lang een leraar was in hun eigen land eer zij in de woestijn der Heidenen gingen. "

Vs. 4-10. In de tijd, toen het volk reeds rijp voor het gericht was en zich ook door de ernstig gemeende reformatie van Josia slechts uiterlijk beroeren, slechts opwekken, maar niet

tot opstaan uit zijne zondeslaap liet bewegen, roept de Heere Zijnen profeet, opdat hij het nabij zijnde, in hoofdzaak onafwendbare gericht verkondigen, en het volk, nog vóór het begint, tot een ootmoedig buigen onder Gods straffende hand bewege. Deze weigert eerst in het gevoel zijner onbekwaamheid, het zware, gevaarlijke, bijna troosteloze werk op zich te nemen; maar wordt door het besliste woord des Heren, dat alle tegenspraak afsnijdt en de zwakke de goddelijke kracht en sterkte belooft, ja bij wijze van een sacrament toedeelt, tot de aanvaarding van zijn rechtmatig, geordend ambt bewogen.

Het woord des HEREN dan geschiedde voor de eerste maar 1) in dat 13de jaar van Josia (vs. 2) 1) tot Mij, Jeremia, zeggende in ene verschijning des nachts (1 Kon. 3:5; 8:2):

Niemand mag een ambt waarnemen, tenzij hij er toe geroepen is; daarom laat de Heilige Schrift gewoonlijk de roeping al het andere voorgaan. Zo beroemt zich Paulus aan het begin van zijne brieven over zijne roeping. Zo wordt ook de roeping van Mozes aan het begin van zijn tweede boek gelezen. "Dit is gericht tegen degenen, die zich inbeelden, dat de kerk in elkaar zou vallen, wanneer zij zelf niet leerden. O, wanneer zij toch maar tot ons kwamen, die menen, dat hun een talent is toevertrouwd, hoe gaarne zouden wij voor hen onzen post neerleggen en dit moeilijk arbeidsveld hun overgeven! Maar de goeden naderen slechts met vreze en worden slechts met moeite nader getrokken; de goddelozen vliegen begerig naderbij en trekken de heiligen dienst door simonie of geweld aan zich, of, beter gezegd, de vruchten van de heiligen dienst. " .

Josia, de koning van Juda, begon reeds in het achtste jaar van zijn koninkrijk de Heere te zoeken, en in ‘t twaalfde jaar Juda en Jeruzalem van de hoogten en bossen en afgoden en gegotene beelden te reinigen (2 Kron. 34:3). Jeremia scheen dus in ‘t volgende jaar met zijne boetprediking en zijne voorzeggingen in een goeden tijd gekomen te zijn, de inhoud van zijn Boek, zo diep treurig, wijst echter het tegendeel aan. Dit moeten allen in aanmerking nemen, die van de macht der overheid ene al te grote hulp tot bekering der mensen verwachten, en zonder deze niets willen wagen en hopen.

Eer Ik, de eeuwige, almachtige en alwetende God, die roept wat niet is, opdat het zij (Rom. 4:17), en wie alle Zijne werken van de schepping, der wereld af bekend zijn (Hand. 15:18), voor wie ieder mens in al zijn werken, in zijne gehele levensgeschiedenis een voorwerp is van Zijn eeuwig Goddelijk weten en willen (Ps. 139:13 vv. Jes. 45:4 vv.). Eer Ik u in moeders buik formeerde, heb Ik u gekend 1), en eer gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u voor Mijnen dienst geheiligd (Gal. 1:15); Ik heb u de volken tot een profeet gesteld, Ik wees u een werkkring aan als profeet onder de volken, opdat gij niet alleen de Joden, maar ook de heidenen, ja allen mensen, die nog zullen zijn, tot troost en waarschuwing Mijne oordelen zoudt verkondigen.

Waartoe God de mens bestemd heeft, daartoe zal Hij hem ook roepen, want Zijn voornemen kan niet teleur gesteld worden. God zijn alle Zijne werken van eeuwigheid bekend, en Zijne kennis is onfeilbaar, Zijn voornemen onveranderlijk.

Hierdoor is niet alleen gezegd, dat Jehova van de eersten aanvang van de persoon van Jeremia wist, maar daar naar de juister opmerking der ouden het "kennen" gewoonlijk een kennen cum effectu et affectu (vergezeld van uitwerking en inwendig gevoel) betekent, dat Hij dezen Jeremia van eeuwigheid af tot de profetische werkzaamheid verkoos, waarom Hij hem nu roept, nu hij in de geschiedenis is ingetreden.

Even als het kennen en het verkiezen zelf, zo hangen ook de akten, volgens welke hun tijd bepaald werd te zamen. De eerste gaan lang vooruit, omdat alle weten en besluiten Gods van eeuwigheid is (Jes. 22:11; 37:26 vv.).

Het eeuwige voornemen Gods, de vorming van ziel en lichaam in het lichaam der moeder, de goddelijke roeping en de mededeling van geestesgaven maken iemand alleen tot een profeet.

De Heere laat het Zijne kerk nooit aan die krachten ontbreken, die tijd en plaats eisen; Hij behoeft ze niet te zoeken of op haar te wachten: Hij maakt ze.

Het is alsof Hij zei: eer Ik u in de baarmoeder formeerde, heb Ik u bestemd tot dit gebruik, n. dat gij het ambt om te leren onder Mijn volk zoudt ontvangen.

God, de Heere, heeft hem gekend, heeft hem gewijd, maar heeft hem ook gezet in het ambt. De Profeet Jeremia verneemt het hier op welke gronden hij straks als profeet onder zijn volk zal optreden.

Toen ik die woorden des Heren hoorde, vreesde ik voor dat ten allen tijde moeilijke, maar in dien zo zwaren tijd dubbel zware en gevaarvolle ambt eens profeten. Toen had ik het gaarne laten varen (vs. 8) en zei ik: a) Ach Heere HEERE! Zie, ik kan niet spreken, ik ben voor profeet geen geschikt man, want ik ben jong, een jongeling, wie het nog ontbreekt aan alle levenservaring, aan kracht tot dragen en aan het nodige aanzien bij degenen, voor wie Gij mij roept.

Exod. 3:11 vv. 4:1 vv.

Zeker is Jeremia, daar hij later ongeveer 50 jaren zijn ambt had waargenomen, nog zeer jong geweest. Het is echter niet te denken, dat de Heere hem, gelijk de Rabbijnen beweren, op de al te jeugdigen leeftijd van 14 jaren zou geroepen hebben tot zulk een verheven ambt. Zijn woord is integendeel een woord van opzien, gelijk dat bijna van de lippen van alle heiligen komt, die niet op hun kracht vertrouwen. Zij weten toch zeer goed, hoe noodzakelijk maar ook moeilijk het is, zich tegenover de machtigen der wereld te stellen; daarom zijn zij niet eergierig, en hoewel het vlees tot hen zegt, dat zij dit niet door eigen kracht en welsprekendheid volbrengen, zo ouden de vromen toch zich zelven voor kinderen naar de Geest, en dat met recht.

Maar de HEERE sneed mijne tegenwerping af door een wederwoord, dat alle verdere tegenwerping verbood, en zei tot mij: Zeg niet: Ik ben jong, alsof gij Mij daarop opmerkzaam

zoudt moeten maken, terwijl het toch reeds lang door Mij is bedacht en voorzien; want overal waarheen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en alles wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken. 2) Gij hebt niets anders te doen, dan Mijne wegen te gaan en Mijne woorden bekend te maken; gij hebt dus niets nodig dan een gewilligen voet en een getrouwen mond, terwijl eigen kracht en eigen verstand alles zouden bederven.

In het Hebr. Al-kol-ascher. Beter: tot allen, die. le staat hier in de betekenis van, la, natuurlijk niet in vijandigen zin. De Heere zegt hier, dat Hij gaan zal tot allen, tot wie Hij zelf hem zenden zal, tot alle personen, tot alle volken. Verder krijgt hij de verzekering, dat hij zal spreken, wat de Heere hem gebieden zal. Hij zal derhalve niet zijne eigene wijsheid, niet zijn eigen gedachten verkondigen, maar datgene, wat de Heere hem zal openbaren. Hij zal derhalve het instrument des Heren HEREN zijn. Zijn jeugd of vermeende ongeschiktheid behoefde hem geen reden van vreze te zijn of van verschrikking.

De mens, die iets wil zijn, is de stof, waaruit God niets, ja waaruit Hij dwazen maakt; maar een mens, die niets wil zijn, en niets voor zich behoudt, is de stof, waaruit God iets maakt, heerlijke wijze mensen voor Hem. Een mens, die zich voor God de geringste acht, is bij God de grootste en heerlijkste.

Gelijk de Heere anders verkiest wat dwaas, wat zwak, wat onedel is voor de wereld (1 Kor. 1:19 vv.), zo verkiest Hij ook wel iemand, die zich zelven en anderen te jong voorkomt, het zit niet altijd in de grijzen baard.

En wat uw gemis van aanzien aangaat bij degenen, tot wie Ik u zend, zo zeg, Ik integendeel: a) Vrees niet voor hun aangezicht, voor aanzien en de invloed van de groten, de tegenspraak der machtigen, de menigte en overmacht der tegenpartijen, tot wie Ik u zend (vs. 7), want b) Ik ben met u, om u te redden, dat gij, de ene tegenover velen, de kleine en zwakke tegen groten en sterken, wel bewaard zult wezen. Alzo spreekt de HEERE, 1) wiens woord waarachtig is, en die zeker houdt wat Hij toezegt (Ps. 33:4).

Ezechiël. 3:9 b) Deut. 31:6, 8. Joz. 1:5.

Daaruit, dat wij van de onmiddelijke nabijheid Gods zeker zijn, komt alleen de gerustheid voort, welke ware dienaars des Woords moeten hebben en ook hebben.

Zij die boodschappen van God over te brengen hebben, moeten niet bevreesd zijn voor het aangezicht der mensen. Indien God zijne dienaars niet verlost uit moeilijkheden, zo zal Hij ten minste hen bewaren, dat zij onder dezelve niet vervallen.

En de HEERE, die Mij in een gezicht (1 Kon. 22:22) was verschenen, stak, nadat Zijn woord mij tot zwijgen en tot gehoorzaamheid gebracht had (Hoofdstuk 20:7), Zijne hand uit tot mij, en roerde mijnen mond aan 1) met de top Zijns vingers, om door een zicht- en voelbare handeling te verzekeren van mijne roeping tot het profeten-ambt, en mij kracht en blijdschap te geven tot en in mijne roeping; en de HEERE zei tot mij 2), terwijl Hij dit deed: Zie,

Ik geef, van dit ogenblik af, dat Ik uwen mond aanraak, Mijne woorden in uwen mond, zodat gij voortaan een der heilige mensen Gods zijt, die spreken, gedreven door de Heiligen Geest (2 Petrus 1:21).

Jes. 6:6, 7 b) Jer. 5:14.

De handeling zelf is een werkelijke gebeurtenis, echter niet in de aardsch-lichamelijke sfeer plaats gehad hebbende, maar doorleefd in de geest, van ekstatischen aard. Daarmee heeft God hem tot Zijnen Profeet gewijd, voor de uitoefening van zijn ambt bekwaam gemaakt en hem nu ten opzichte der volken en koninkrijken een last opgedragen, hem over hen tot Zijn Profeet verordend, om hun Zijn woord te verkondigen.

Dat de Heere God met Zijn hand zijn mond aanraakt is het teken dat God werkt, want de hand is het werktuig van de handeling-en wel Zijn woord in zijn mond werkt, zodat hij alleen spreken zal, wat God wil. Het is het teken der Goddelijke inspiratie.

Even als in Jes 6:7 ene toeëigening van Goddelijke genade onder een teken plaats vond, zo ook hier: de profeet ontvangt met de opdracht ook de kracht des Heiligen Geestes tot het ambt. "De aanraking van de mond is een teken, dat op de werkzaamheid des Heiligen Geestes wijst, want deze is de vinger Gods, die de dwazen de lippen opent. (Ps. 51:13 v. 17. Luk. 21:15)

Er is ene onmiddellijke roeping die echter beperkt is tot de dragers van het profetische en apostolische ambt; wij weten van gene Profeten, die door mensen tot profeten zijn verkoren en geroepen (Aäron en Eliza, die men als uitzonderingen aanvoert, zijn dat slechts schijnbaar); ook de apostelen zijn allen onmiddellijk door dan Heere geroepen. Gelijk nu deze onmiddellijke en buitengewone roeping alleen op die dienaren en werktuigen betrekking heeft, waarvan de Heere Zich wil bedienen tot stichting Zijner kerk, zo moeten alle dingen, die in de reeds gestichte kerk dragers van het ambt willen zijn, hiertoe rite d. i. door de daartoe gerechtigde menselijke organen geroepen worden.

Dien God tot Zijnen dienst zendt, dien maakt Hij daartoe ook bekwaam.

Het aanroeren van de mond is niet slechts beeld maar ene wezenlijke daad Gods, die wij evenwel niet zinnelijk hebben te verstaan. Dit behoort tot het gebied der gezichten, waarover zij, die nooit iets dergelijke hebben ondervonden, liefst eerbiedig moeten zwijgen.

Zie, Ik stel u, nadat Ik u in ‘t algemeen tot Mijnen profeet heb gemaakt, nog in ‘t bijzonder, gelijk ook Jesaja vroeger zijne bijzondere zending naar de aard der tijdsomstandigheden ontving (Jes. 6:8 vv.) te dezen dage, nu een nieuw tijdpunt in de geschiedenis der ontwikkeling van Mijn rijk begint, tot Mijnen dienaar over de volken en over de koninkrijken, die Mijn gebied en eigendom zijn. Ik geef u met de volmacht ook de macht over hen, met het formele recht ook de materieële bekwaamheid, om door middel van het Woord, dat Ik in Uwen mond gelegd heb, naar de ene zijde van uw profetisch ambt uit te rukken, wat niet door Mij geplant is (Matth. 15:23), en af te breken, wat niet door Mij

gebouwd is, en te verderven, wat zich tegen Mij heeft gesteld (2 Kor. 10:4 vv.), en te verstoren alle aanslagen tegen de waarheid Gods; ook volgens de andere zijde van uw ambt om te bouwen in de plaats van het afgebrokene, en te planten 1) in de plaats van hetgeen uitgerukt is (Hoofdst. 18:7 vv.).

De Profeet had in de eerste plaats roeping om te verstoren. De vier werkwoorden, van welke de beide eerste nog in 't bijzonder in de grondtekst door overeenkomst en klank met elkaar verbonden zijn, wijzen in hun opeenhoping aan, hoe diep het onkruid zijne wortels had geslagen, hoe langdurig en moeilijk het werk van 't uitroeien en reinigen zijn zou; maar deze woorden hebben een nog veel dieperen zin: De Profeet moet door zijne voorzeggingen de ondergang bevorderen, het gericht bespoedigen. Dat is het gevolg van alle verkondiging des Goddelijken woords bij degenen, die het profetische woord niet aannemen. Aan de Profeet hebben zij zich gestoten en door dit aanstoot nemen hun verbrijzeling bespoedigd.

Hoe gering ook van de beginne af het uitzicht van de profeet op een positief gevolg was, daar hij zijn hoofdwerk en de voornaamste uitwerking van zijn ambt in de verstokking en in de bespoediging van het gericht moest zien, gelijk dan ook voor deze zijne negatieve werkzaamheid vier uitdrukkingen gebezigd worden, zo was toch zijn uitzicht ook geenzins onvoorwaardelijk troosteloos. Hij moet straffen, voornamelijk straffen, maar ook genezen; hij moet ook bouwen en planten, iets nieuws, iets goeds oprichten, en, hoewel ook met gering, toch ten minste met enig gevolg, op de nieuwen tijd wijzen, die door Gods onverdiende barmhartigheid zou voortkomen. Nu is het merkwaardig, hoe bijzonder de naam Jeremia bij deze dubbele roeping past; want niet alleen, hoewel in de eerste plaats, ligt daarin het begrip van verwerpen, wegslingeren (zie het woord van 't opschrift), maar ook het begin van stichten. In zijne zending toont God, dat Hij Zijn volk wel zal wegwerpen en Zijnen tempel zal verbreken, maar ook het overschot, dat zich bekeert zal verhogen, en op ene enige rots en een hoeksteen zal grondvesten; want het is des Heeren weg, eerst te verootmoedigen, dien Hij wil verhogen, en Zijn lust is, om verbrokene harten te genezen.

Verwoesten wordt door vierderlei woorden aangegeven, opbouwen slechts door tweeërlei. Hiermede verneemt de Profeet het, dat het zijn roeping in de eerste en de voornaamste plaats is, om de strafgerichten Gods over zijn volk aan te kondigen.

II. Vs. 11-19. Tot nadere bevestiging van de hem opgedragen roeping toont de Heere aan Jeremia twee gezichten, die Hij te gelijk zelf verklaart. In het eerste, dat van de amandelroede, betuigt Hij, dat Hij het bestraffend woord, hetwelk Jeremia moet spreken, zeker vervullen zal; het tweede gezicht, dat van de ziedenden pot, welken de Profeet te middernacht ziet, toont hem aan, van waar het gericht over Juda zal komen, dat het volk door zijne ontrouw jegens de Heere veroorzaakt heeft! In welk conflict nu de profeet met de verkondiging van dit gericht zal komen, weet de Heere zeer wel; maar Hij wil hem ook sterk maken, om het conflict door te staan en zijne roeping getrouw te vervullen.

Wijders geschiedde in een ander gezicht, dat spoedig op het eerste volgde (vs. 4) en waarbij mij iets werd vertoond (Amos 8:2 vv.), des HEEREN woord tot mij zeggende: Wat ziet gij, Jeremia? En ik zei: Ik zie ene amandelroede, een tak van een amandelboom.

En de HEERE zei tot mij: Gij hebt wel gezien; want Ik zal wakker zijn over Mijn woord, dat Ik in uwen mond leg (vs. 9), Ik zal er met haast en ijver op bedacht zijn, om dat te doen; Ik zal het spoedig, tot vervulling laten komen, gelijk gij het zult verkondigen (Jes. 55:11 11).

De Septuaginta vertalen in vs. 11 "staf van een notenboom, " bij welke overzetting Theodoretus de volgende uitlegging geeft: "Even als de noot ene bittere schaal heeft en daarin de eetbare, zoete pit, zo is de Goddelijke tucht zwaar en bitter, maar het heilzame en goede volgt dan. Toch billijkt ook reeds Theodoretus de betere lezing der Masorethen, welke ook met het volgende: "Ik zal wakker zijn" beter overeenstemt, namelijk die, welke slechts aan de tak van een amandelboom laat denken. Is de staf als middel van kastijding (Exod. 21:21. Num. 22:27) in ‘t algemeen het zinnebeeld van straf (Jes. 9:4; 10:5), dan komt het hier voornamelijk aan op het wakker zijn of ontwaken. Gelijk Gods lankmoedigheid meermalen wordt voorgesteld onder het beeld van de slaap, zo ook Zijn intreden om te straffen onder dat van ontwaken of opstaan uit de slaap (Ps. 44:24; 78:65). Nu is het de amandelboom (of wakkerboom), die dezen naam draagt, omdat hij reeds zo vroeg in de lente uit de winterslaap ontwaakt en in Januari bloeit (Ex. 25:40). Dat Jeremia de staf duidelijk erkent voor ene roede of een tak van dien boom, dat hij dien niet met een anderen naam (Gen. 28:19; 30:37) maar met dien, welke met Gods bedoeling overeenkomt (Pred. 12:5), noemt, is eveneens bewijs, dat hem bij zijne roeping geschiktheid is toegedeeld, om profetische gezichten te verstaan, (vs. 9) even als het bekende gezicht van Salomo in 1 Kon. 3:16 vv. een bewijs was van de hem geschonkene bekwaamheid als rechter. Dit brengt de Heere nu ook onder ‘t oog met de woorden: "gij hebt wel gezien, " en Hij ontzenuwt daardoor het vroegere woord van de Profeet: "Ik kan niet prediken, want ik ben jong. " .

Het beeld van de amandelroede moet Jeremia doen verstaan, dat als hij straks de strafgerichten over Zijn volk aankondigt, deze ook spoedig in vervulling zullen treden.

Gods lankmoedigheid, Zijn geduld heeft een einde genomen. Zijn toorn is gesteld tegen Zijn afvallig volk.

En des HEEREN woord geschiedde bij hetzelfde gezicht, waarvan in vs. 11 sprake was, ten tweede maal tot mij, een tweede beeld werd mij door Hem getoond, zeggende even als te voren: Wat ziet gij? En ik zei: Ik zie een ziedenden pot 1), welks voorste deel tegen het noorden is, hij ziet van het noorden af.

Woordelijk: "een opgeblazen pot, " d. i. een die door aanblazen van het vuur aan ‘t koken gebracht is.

De opvattingen der uitleggers lopen hier uit elkaar. Met beroep op plaatsen als Ezech. 11:3 vv. 24:6 vv. verstaat men meestal onder de pot (of ketel 2 Kon. 4:38 vv.) de Theokratie, de heilige stad. Het tot hevigen gloed aangeblazen vuur rondom de pot betekent dan de schrik en angst van Jeruzalems belegering; onder dit vuur begint het vlees in de pot te koken, d. i. het wordt het volk in de stad en in het gehele land steeds heter en angstiger, totdat het ene deel te gronde gaat-hetgeen overschuimt waren de inwoners, die uit het heilige land verdreven waren. Nu vertoont zich de pot van het noorden af, omdat het werktuig Gods tot aansteken

van het vuur de Chaldeërs met hun legerscharen waren, die uit het noorden kwamen. Volgens ene andere opvatting daarentegen is de pot met het kokend water daarin het beeld van een leger van woedende, opgewekte volkeren, want het water betekent volkeren (Ps. 93:3 vv.), de pot de zamenhang, vereniging der volken. " De pot vertoont zich van het noorden, omdat van daar het leger der Chaldeën komt, waardoor de Heere Juda voor zijne trouweloosheid tuchtigt. Het beeld laat zich dan, gelijk in de tekst is aangegeven, gemakkelijk ontwikkelen: Even als wanneer een pot vol kokend water over een mens wordt uitgegoten, zo zal het leger der Chaldeërs Juda overstromen. Bij de vraag: aan welke van beide opvattingen wij de voorkeur geven, komt de zamenhang met het voorgaande gezicht (vs. 11 vv.), en de inhoud van de volgende openbaring Gods (vs. 15 vv.) in aanmerking. De kokende pot komt in vergelijking met de tuchtroede of de staf in het vorige gericht als ene opklimming voor-hij is een beeld van de hoogsten toorn, wat nu de tuchtroede doet, het slaan, dat door de kokende pot, het branden of verbranden; hij stort zich met verzengenden gloed over degene, die in het midden staat en die hij door zijn overschuimend water kan bereiken. " Is deze gedachte in het beeld niet nader aangewezen, zo ligt die toch in de verklarende woorden des Heeren: "Van ‘t noorden zal het ongeluk komen over allen, die in het land wonen. Diensvolgens past de tweede verklaring veel meer bij de zamenhang dan de eerste, bij welke de vermelding van het vuur om het volgende niet had mogen ontbreken; want de hoofdzaak van het gezicht, die Jeremia in zijn antwoord op de vraag des Heeren ook op de voorgrond stelt, en welke de Heere in het volgende vers bij Zijne verklaring van het beeld ook uitdrukkelijk noemt, is "van het noorden", en daar dit doelt op de Chaldeën, die van ‘t noorden komen, zo mocht dat, wat volgens de eerste verklaring de Chaldeën afbeeldt, het vuur niet ontbreken, anders staan beeld en verklaring zonder inwendige betrekking tot elkaar.

En de HEERE zei tot mij, ook dit beeld mij verklarende: Van het noorden (Hoofdst. 4:6 6:1; 22:10, 22 zal zich dit kwaad, dat door de ziedenden pot zinnebeeldig voorgesteld is, opdoen over alle inwoners des lands van Juda.

Want zie a), Ik roep alle geslachten der koninkrijken van het noorden, spreekt de HEERE; en zij zullen komen als de door Mij bestelde rechters van Mijn volk, en 1)) zetten een iegelijk zijnen troon, welke er velen zullen wezen, daar ieder dier stammen Mijne roepstem ook werkelijk opvolgt, voor de deur der poorten van Jeruzalem en tegen al hare muren rondom, zodat aan een ontkomen der belegerden niet zal te denken zijn, en tegen alle steden van Juda, om aan deze een gelijk lot als der hoofdstad te bereiden.

Jer. 5:16; 6:22; 10:22. b) Jer. 52:4, 5)

Nog heeft Jeremia’s profetie vooreerst slechts te doen met de algemene aankondiging, dat de wereldmacht, door God tot tuchtiging van Zijn volk verkoren, van het noorden zou komen, totdat zij later (Hoofdst. 25:9) de koning van Babel, Nebukadnezar, als dien knecht des Heeren aanwijst, die het vonnis moet volvoeren. Men behoeft zich er niet veel over te bekommeren; om de uitdrukking: "van het noorden" met betoog daarop te rechtvaardigen, dat toch Babylonië meer oostelijk dan noordelijk van Palestina gelegen was: "Het is hier niet te doen om ene geografische nauwkeurigheid, maar om een gezichtspunt in de geschiedenis van ‘t koninkrijk Gods; en gelijk nu van dit standpunt Egypte de wereldmacht van het zuiden is

(Dan. 11:5 vv.), zo is ook het Babylonië, dat in de erve der Assyrische monarchie getreden is, de macht van het noorden. " Had de vrome koning Josia in wiens 13de regeringsjaar de Profeet deze voorzegging te beurt viel, haar goed verstaan, zo zou hij 18-19 jaren later in het woord van Faraö Necho (2 Kron. 35:22) Gods stem niet miskend hebben, in plaats dat hij slechts de grondstellingen der wereldse politiek en de ingevingen van zijn eigen, hoewel welmenend hart volgde, en daardoor een vroegen ondergang zich berokkende (2 Kon. 23:19). Gods woord is ons een licht voor de voet en ene lamp op ons pad voor alle toestanden en omstandigheden des levens; het spreekt echter dikwijls slechts zacht in beelden en gelijkenissen, alleen in aanwijzingen en algemene trekken; Gods Geest moet daarbij komen, opdat wij het ook recht verstaan en toepassen; wij moeten daarbij niet vluchtig lezen, maar bestendig daarin leven, anders blijft een groot deel van zijnen zegen een verborgen schat in de akker.

Gods oproeping zal gehoorzaamd worden, zij, die Hij roept, zullen komen. Wanneer Hij enig werk, van wat soort het zij, te doen heeft, zo zal Hij altoos werktuigen vinden om het te doen, al zou Hij om dezelve tot de uiterste einden der aarde zenden.

En Ik zal Mijne oordelen tegen hen, de inwoners van Jeruzalem, en alle steden van Juda uitspreken 1) over al hun boosheid, die zij tegen Mij misdreven, dat zij Mij verlaten hebben, het verbond, dat Ik met hun vaderen gesloten heb, verbroken, en anderen goden gerookt, reuk- en andere offers gebracht hebben, en zich gebogen hebben voor de afgodsbeelden, werken hunner handen (Jes. 2:8; 37:19).

Eigenlijk staat er: Ik zal mijne rechtshandeling met hen houden, d. i. Ik zal hen in het verhoor nemen en hen veroordelen, Mijn vonnis over hen vellen. Waarover? Over- of om al hun boosheid. Waarin deze bestaat wordt in het volgende vers gezegd. Het is dewijl Juda en Jeruzalem het Verbond hebben verbroken, de Heere hebben verlaten, Zijn altaar hebben ontheiligd en zich hebben neergebogen voor eigen handenwerk.

Het zijn derhalve de oordelen, het is het vonnis van Hem, die zijn gebod handhaaft: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

Gij dan, gord uwe lenden, maak u gereed om spoedig in de dienst van uw ambt te gaan (1 Kon. 18:46. Luk. 12:35), en maak u op om aanstonds uw werk te aanvaarden (1 Kron. 22:16), en spreek tot hen, tot dat goddeloze volk, alles, wat Ik u gebieden zal (vs. 7), wees niet verslagen voor hun aangezicht, opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla, 1) opdat Ik u niet overgeef aan uwe lafhartigheid.

Op drie dingen valt hier inzonderheid de aandacht. Vooreerst dat Jeremia, zonder te aarzelen of te toeven, zich moest opmaken, om des Heeren last te volbrengen. Dit wordt uitgedrukt door het omgorden van de lenden.

Vervolgens, dat hij alleen dat had te spreken, wat de Heere hem zou gebieden, maar dan ook dat zonder enige terughouding, zonder iets er van weg te laten. Alles wat Ik u gebieden zal, zegt toch de Heere.

En eindelijk, dat hij het moest doen, zonder enige mensenvrees te koesteren, opdat hij niet daardoor versaagd en bevende zou staan voor zijn volk. Dit wordt toch door de laatste woorden aangeduid.

Noch menschengunst, noch mensenvrees mocht de Profeet des Heeren bezielen, maar de vollen raad Gods had hij te verkondigen.

Want zie, gij hebt gene reden om te vrezen, wanneer gij u slechts getrouw aan Mijne toezegging houdt. Ik stel u heden, dadelijk van dezen dag af, op welken uw ambt begint (vs. Hoofdst. 6:27), tot ene vaste stad, die men te vergeefs belegert, en tot enen ijzeren pilaar, dien men niet kan omstoten, en tot koperen muren, die men kan bestormen, maar niet kan doen omstorten (Hoofdst. 15:20), tegen het ganse land 2) dat gij, de enkele persoon, tegen allen strijd kunt voeren, tegen de koningen van Juda, van welke gij er verscheidenen zult zien opkomen en te niet gaan, en wien gij het treurig einde hunner heerschappij en gedeeltelijk ook van hun leven zult moeten aanzeggen, tegen hare vorsten, de staatsbeambten, de geleerden, hoofden der burgerlijke en militair e beambten, wier val zo onherroepelijk is als die van de staat zelven, tegen hare priesters, die niet in Mijne wegen wandelen, de profeten, die de gezichten van hun eigen hart prediken (Hoofdst. 23:9 vv.), en tegen het volk van het land, dat ook der zondaren loon zal ontvangen, omdat het met de priesters en vorsten de wegen der zonde bewandelt.

Zulke mannen zijn werkelijk wat de beide zuilen Jachin en Bohaz voor Salomo’s tempel typisch aanduiden (1 Kon. 7:21).

Bij Jeremia, zo zacht van natuur (2 Kon. 22:7) openbaart zich later "ene bewonderenswaardige vastheid en een vertrouwen, bij het aankondigen van Gods gericht, zodat zijn moed duidelijk blijkt. Jeremia is niet slechts een klager, maar hij heeft het vaste bewustzijn zijner roeping en nooit klaagt hij menselijk, troosteloos.

Hij belooft hem dus geen vrede of rust, maar strijd en overwinning. Deze belofte heeft Hij ook aan de Kerk gegeven: want tot Petrus zegt Hij: "Op deze Petra zal Ik Mijne gemeente bouwen en de poorten der hel zullen mijne gemeente niet overweldigen. " Hij zegt niet: "zij (de poorten der hel) zullen niet strijden, " maar "zij zullen in de strijd de kerk niet overweldigen. " Maar aan de anderen kant wordt de overwinning door strijd en niet zonder zwaren strijd verkregen.

HOOFDSTUK 2.

GODS WELDADEN. ZONDE EN ONDANKBAARHEID DER JODEN.

Op de inleiding van het Boek of de in Hoofdst. 1 voorgestelde roeping van de Profeet volgen nu in Hoofdst. 2-20 profetieën van algemenen aard, wier inhoud overeenkomt met de tijd van Jeremia's werkzaamheid, die in t opschrift is opgegeven. Daarvan vormen vooreerst Hoofdst. 2-6 ene bijzondere afdeling, die betrekking heeft op de proeven door koning Josia ter hervorming genomen, en deze geheel en al voorstelt, zoals wij in de op 2 Kon. 23:25 ze reeds leerden kennen als ernstig gemeend van de zijde des konings, maar zonder gevolg aan de zijde des volks. Het eerste gedeelte van deze afdeling gaat van Hoofdst 2-3:5, en stelt de rijke genade, die Gods trouw het volk had laten ondervinden, en de geheel onverklaarbaren afval van Israël, tegenover die trouw, in algemene trekken voor.

Vs. 1-3. Aan de volgende bestraffing gaat ene herinnering vooraf. Deze gaat terug tot de tijd van Israëls jeugd, als de Heere Zijn verbond met het volk sloot en het herinnert aan Zijne eerste, helaas verlatene liefde. (Openb. 2:4).

En des HEEREN woord geschiedde tot mij dadelijk na het 18de regeringsjaar van Josia, toen het volk, ten gevolge van het wedervinden van het wetboek, zich door zijnen vromen koning tot ene soort van boete had laten brengen zonder zich werkelijk tot de Heere te bekeren (2 Kon. 22:3-23:27). Het kwam tot mij, zeggende:

Ga, Jeremia! van uwe tegenwoordige woonplaats Anathoth in het land van Benjamin (Hoofdst. 1:1), naar Jeruzalem, waar voortaan de plaats uwer werkzaamheid zal zijn, en roep van de tempel uit voor de oren van Jeruzalem, zodat iedereen het kan horen, en, zo hij wil, kan ter harte nemen, (Openb. 2:11) zeggende: Zo zegt de HEERE: Ik, die in verkiezende genade met u, o Israël! een heilig, onveranderlijk verbond heb gesloten, gedenk u ten zegen nog in dezen tijd der weldadigheid uwer jeugd, toen Ik u Mozes als Verlosser uit Egypte's slavernij zond, hoe gij Mij toen de rechterhand, u door Mij tot een verbond der liefde toegestoken, bereidvaardig aannaamt; Ik gedenk der liefde uwer ondertrouw, toen Ik het verbond aan de Sinaï met u maakte en gij u tot Mij als tot ene gade wendet (Exod. 24:3), toen gij Mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land, 1) in de dagen tussen de uittocht en de verbondssluiting bij Sinaï.

De Heere laat Israël hier herinneren aan zijn verkiezing, aan de uittocht uit Egypte en aan de tocht van Zijn volk tot aan de berg Sinaï. Die tijd was voor Israël de bruidstijd, toen wandelde Israël God, de Heere na, en hoewel het wel tegen Hem murmureerde, volgde het Zijne bevelen.

In het volgende vers wordt dan ook gezegd, dat Israël de Heere heilig was, de eersteling van Zijn inkomst, en herinnert de Heere, hoe zij, die het verdrukt hadden, gelijk de Egyptenaren, ellendig omkwamen.

De inhoud van vs. 2 en 3 moest dan ook dienen niet alleen, of liever niet zo zeer, om een inleiding te vormen op hetgeen verder zou worden gezegd, maar om Zijn volk al dadelijk te plaatsen op het standpunt, waarop Hij het wil hebben. Israël moet weten welke betrekking er bestaat, niet bestond, maar bestaat tussen de Heere en hen. Israël moet weten, dat de Heere op hen een verkregen recht heeft. De Heere is Israëls man, is Israëls Souverein, en daarom als Israël geroepen is om Hem te gehoorzamen, dan moet dit geschieden uit dankbaarheid, door de drang der liefde, dewijl Hij, de Heere, er recht op heeft.

Israël was de HEERE eens heiligheid, een heiligdom uit de grote menigte van de aan zich zelf overgelaten heidense volken uitverkoren, ene bezitting, de alleen ware God toegewijd (Exod. 19:5. Lev. 20:26. Deut. 7:6). de eerstelingen Zijner inkomste 1) Deut. 26:10), daar het tot de overige volken in betrekking stond als de eerstelingen, die de Heere geheiligd worden, tot de grote menigte van veldvruchten (Exod. 23:19. Deut. 28:2 vv). Allen, die hem opaten, tot zijne vernietiging medewerkten (Deut. 6:16), werden voor schuldig gehouden, even als hij zich schuldig maakt (Lev. 22:10 vv.), die zich aan de eersteling-vruchten vergrijpt, wier genieten alleen de priesters geoorloofd is (Num. 18:12 vv.); kwaad kwam hun over, gelijk het lot van Faraö bewijst, (Exod 4:22 vv. 14:13 vv.); spreekt de HEERE. 2)

De eerstelingen van de oogst des velds, of van het inkomen van het land, behoorden aan de Heere als heilig. (Ex. 23:19. Ex. 18:8 e. a.). Een zulk de Heere gewijd eersteling was Israël, als uitverkoren volk van God. Dewijl de Heere Schepper en Heere der ganse wereld is, zo zijn alle volken Zijn eigendom als het ware, de oogst Zijner schepping. Onder de volken der aarde heeft Hij zich Israël tot eerstelingvolk gekozen en daarmee voor Zijn onaantastbaar eigendom verklaard. Zoals nu ieder gewoon Israëliet, welke van de aan God gewijde eerstelingen at, zich schuldig maakte, zo maakten zich allen schuldig, die Israël aantastten.

Deze woorden vormen in de eerste plaats de inleiding der eerste rede, maar tevens van de gehele profetische verkondiging van Jeremia; ja, men kan zeggen: zij bevatten de gedachte, die verre boven Jeremia's profetie zich verheft, de gedachte die aan de geschiedenis der theokratie ten grondslag ligt, dat ondanks allen afval van de ene, en ondanks alle straffen van de andere zijde, toch liefde de grondtoon der betrekking tussen God en Israël is, en het laatste toch onveranderlijk eigendom van zijnen Heere is.

II. Vs. 4-21. Hoe ontzettend heeft daarna Israël de trouw gebroken! En toch heeft de Heere niet alleen nooit iets tegen Zijn bondsvolk misdaan, maar integendeel Hij heeft het met weldaden overladen, ondanks het afwijken van de beginne af. Nu nog is groot en gering, het gehele volk steeds verder en dieper afgeweken. Zulk een afval is bij de heidenen zonder voorbeeld, voor het volk misdadig en dwaas te gelijk; het is een ruil, waarbij Israël alles prijs geeft en niets wint, en het gevolg is dat de Heere het onder de hand van vreemde volken doet bukken, wier goden het heeft aangebeden, wier hulp het gezocht heeft, en dat het onder zulk ene macht zijnen ondergang te gemoet gaat.

Zo stond het vroeger met Israëls gedrag tegenover Mij, en hoe is het daarmee van dien allereersten tijd af tot op de tegenwoordigen tijd? Hoort des HEEREN woord, gij huis van

Jakob, gij twaalf stammen en alle geslachten van het huis Israëls, opdat gij verneemt, waarvan dit woord de gehele natie gedurende al de jaren van haar bestaan heeft aan te klagen.

Op zeer aanmerkelijke wijze komt in de Joodse Pericopen-indeling Luk. 4:20 tegenover de Parasche (afdeling uit de wet: Num. 33-36, als Haphtare (afdeling uit de profetieën) deze rede bij Jeremia. Daar telt de wetgever de stations op, waar Israël gedurende zijn tocht naar het land der belofte zich gelegerd heeft; dat waren Jehova's wegen in vroegeren tijd met het uitverkoren volk; dit volgt echter thans geheel andere wegen, het bewandelt de slingerpaden des verderfs.

Zo zegt de HEERE: a) Wat voor onrecht hebben uwe vaders van de dagen der Richters af, aan Mij gevonden, welke ontrouw of welk plichtverzuim hebben zij in Mij waargenomen, hetwelk hun aanleiding zou hebben gegeven, dat zij reeds zo spoedig, nadat zij zich aan Mij hadden overgegeven, (vs. 2) verre van Mij geweken zijn (Exod. 32:8), en hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden 2) (2 Kon. 17:15)?

Micha 6:3, 4.

Eigenlijk adem, vandaar, ijdel, nietig. Hiermede wijst de Profeet niet zozeer op de afgoden zelf als wel op het innerlijke wezen van de afgodendienst. Het vieren van dien dienst is ijdelheid, nietigheid. Vandaar ook dat de Heere hier zegt, dat zij, die de afgoden dienden, ijdel geworden zijn. De Apostel zegt: verijdeld geworden. (Rom. 1:21).

Deze rede sluit zich aan Deut. 32 aan.

Een waar woord zegt hier de Profeet: :zij wandelden het nietige na en werden nietig; " daarmee is alle leven, dat van de Bron der waarheid afgekeerd is en naar schijn en leugen gekeerd is in zijne vernietiging gevonnist. Waarnaar de mens streeft, dat wordt hij.

En zeiden niet (Ps. 140:11): Waar is de HEERE, dat wij ons aan Hem onderwerpen, de Heere, die ons opvoerde uit Egypteland onder enkel wonderen van Zijne genade en almacht, die ons leidde in de woestijn, in een land van wildernissen en kuilen, waarin wij zonder Zijne bijzondere leiding en verzorging ellendig hadden moeten omkomen, in een land van dorheid en schaduw des doods, dat ons spoedig zou hebben later versmachten en omkomen, wanneer Hij ons niet had gedrenkt en tegen alle gevaar beschut, in een land, waar niemand doorging, en waar geen mens woonde, dewijl niemand zich daar als reiziger durfde wagen, laat staan, zich kon nederzetten; maar wij zijn daar zo lang geweest, zonder enige schade te ondervinden of enig gebrek te lijden (Deut. 1:19; 29:2-6)?

En Ik bracht U, na zulk ene leiding door een wild en ongebaand, dor en duister land, in een vruchtbaar land, in dit Kanaän, dat volgens zijne gehele de gesteldheid geheel het tegenovergestelde is van de woestijn. Ik bracht u daar, om de vrucht daarvan en het goede er van te eten (Deut. 6:10 vv.), maar toen gij daarin kwaamt, verontreinigdet gij dadelijk van de tijd der Richters af (Richt. 2:6 vv), Mijn land (Lev. 25:23) door de dienst, waarmee gij vreemde goden eerdet (Lev. 18:24 vv.), en gij steldet ook door vele andere zonden, die gij

naar de wijze der heidenen bedreeft (Ezra 9:14), Mijne erfenis of mijn eigendom, dat land, dat Ik Mij uit alle landen der aarde tot ene bijzondere bezitting verkoren heb, om daar Mijne woning te hebben (Ps. 79:1), tot enen gruwel (Hoofdst. 19:4).

Een roekeloos zondaar, een goddeloos mens verontreinigt het land en de plaats, waar hij woont en verkeert, en maakt die tot een gruwel voor God en de prachtigste landstreek, het vruchtbaarste land, het schoonste slot en huis wordt een vloek en gruwel voor God om de zonde der inwoners. Wat een wolvenkuil, een slangenhol voor een mens is, dat is voor God de woning der goddelozen, hoe prachtig zij ook is.

De Heere God wijst Israël hier op zijn grote gunstbetoning. Hij had het volk opgevoerd uit Egypte. Hij had het geleid door de woestijn en in die woestijn niet laten sterven, maar het gebracht in een vruchtbaar land, in een land, overvloeiende van melk en honing. En wat had nu Israël gedaan? Het had de Heere verworpen, de afgoden nagehoereerd en des Heeren eigendom, want dit is beter vertaling voor, erfenis, tot een gruwel, d. i. tot een zaak van afschuw en afgrijzen gemaakt, zodat de Heere, in plaats van met welgevallen op Zijn eigendom neer te zien, er de ogen van afwendde.

Die onder u het meest geroepen waren om Mij te zoeken, deden dat het minst, ja, droegen er alles toe bij, om het volk tot dieperen afval te brengen. De priesters, die toch hun ambt en hun onderhoud aan Mij alleen te danken hebben, zeiden niet: waar is de HEERE? Zij hebben hun hart niet naar Mij gekeerd, en a) die de wet handelden, die het wetboek bestudeerden en daaruit moesten recht spreken, kenden Mij niet, zodat zij ook niet naar Mijn woord recht spraken; en de herders, die het volk op de rechten weg moesten leiden, overtraden tegen Mij, en leidden de mensen van Mij af, en de profeten, 1) in plaats van zich door Mijnen Geest te laten leiden en vervullen, profeteerden door Baäl, en verkondigden diens leugenwoorden, en wandelden naar dingen, die geen nut doen, alzo hingen zij de afgoden aan.

Rom. 2:20.

De Priesters zijn natuurlijk de bedienaars van het Heilige, de over de wet handelende zijn ook wel de Priesters, maar meer in hun karakter van leraars der wet; de herders zijn de burgerlijke overheden, en de profeten zij, die des Heeren woord moesten bekend maken, maar nu in plaats van geïnspireerd te zijn door de H. Geest, zich lieten inspireren door de geest ten Baäl, d. i. door de anti-goddelijken geest.

Daarom zal Ik nog, of, verder met ulieden twisten als met een weerspannig en afvallig volk, spreekt de HEERE; ja, met uwe kindskinderen zal Ik twisten, want gelijk uwe vaderen gehandeld hebben, zo handelt gij, en gelijk gij, zo doen uwe kinderen in alle volgende geslachten, zodat de afval van Mij als ene erfzonde zich openbaart.

Bij de Heidenen is nog een zekere trouw te vinden, hoewel die uit enkel bijgeloof voortkomt. Want, gaat over in de eilanden der Chitteërs, naar Cyrus en de verder liggende landen in het westen der Middellandse zee (Num. 24:24. Dan. 11:30), en ziet toe, en zendt ter

onderzoeking naar Kedar, naar de herdersvolken van het Oosten (Jes. 42:11; 60:7), en merkt er wel op, en ziet of desgelijks geschied zij als bij u?

Heeft ook een volk de goden veranderd, wanneer zij zich eens tot deze in geloof gekeerd hadden, hoewel dezelve gene goden zijn, zodat het niet vreemd zou zijn, indien zij nu dezen, dan genen dienden? nochtans heeft Mijn volk, waaraan Ik Mij genoegzaam als de Almachtigen, levenden God geopenbaard heb, in tegenstelling tot de hunnen afgoden getrouwen Heidenen, zijne eer veranderd in hetgeen geen nut doet. Zij mochten zich beroemen op de alleen waren God als hunnen God (Ps. 106:20), doch zij hebben Hem geruild tegen nietswaardige afgoden.

De valse goden, de eigengemaakte, welke uit de inbeelding van het volk ontstonden, duren nog voort, komen voor als met het verleden der volken samengegroeid, en gaan eerst te niet, wanneer het natuurlijke leven des volks te niet gaat. Alleen de levende God wordt vergeten, het eigenlijke, eeuwige leven wordt opgegeven. Er is ene algemene eigenschap der zonde, dat het kwaad zich met ongelooflijke vastheid aan de mens hecht. Als enige dwaling wordt voorgesteld, zo volgen vele mensen haar na, zelfs wanneer zij weten, dat wat zij horen valsheid en domheid is; men vergeet het nooit of spreekt er ten minste gedurig over.

Diegenen, die de valsen godsdienst zijn toegedaan, zijn gewoonlijk ijveriger en meer ingespannen daarbij, dan zij die de waren godsdienst hebben; zij doen en lijden ook in de regel meer bij hunnen valsen godsdienst, dan de gelovigen bij de ware. Dat is de list des satans, opdat hij de mensen bij de valsen godsdienst houde en ze wijs make, dat hoe moeilijker en zwaarder het wordt, zij des te aangenamer zijn bij God.

Ontzet u hierover, gij hemelen, daar gij van uwe hoogte mede alles moet aanzien, wat op aarde geschiedt, en zijt verschrikt! wordt zeer woest, 1) spreekt de HEERE (Deut. 32:1. 1 Jes. 1:2 .

In het Hebr. chareboe. Eigenlijk betekent dit woord, beroofd zijn van merg, uitgedroogd zijn, en van daar de betekenis van, verwoest zijn, maar dan ook van, gevoelloos worden, buiten zijn zinnen geraken. En die laatste betekenis moeten we hier hebben.

De Profeet, of liever de Heere God door de Profeet, roept de heidenen van de plaats, waar Hij Zijne heerlijkheid openbaart, en vanwaar Hij geen ledig toeschouwer is van wat op aarde plaats heeft, om getuigen te zijn van de boosheden van Israël.

Want Mijn volk heeft meer kwaad dan de Heidenen bedreven. Wanneer die de afgoden dienen, verzondigen zij zich slechts eenmaal, daar Ik Mij zelven aan hen niet op bijzondere wijze heb geopenbaard, noch Mij in ene bepaalde verbondsbetrekking met hen gesteld heb. Mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij a), de Springader 1) des levenden waters (Hoofdstuk 17:13. Gen. 26:19), hebben zij verlaten, om, en deze is de tweede zonde, zich zelven bakken, cisternen (Gen. 37:34), uit te houwen, gebrokene bakken, vol reten en scheuren, zodat zij niet eens het daarin verzamelde regenwater kunnen bewaren, bakken, die

geen water houden, maar slechts slijk bevatten (Hoofdstuk 38:6). Wat toch anders is het nalopen van vreemde goden?

Hoogl. 4:15. Jer. 17:13.

De springader des levenden waters is Christus. De genade in Hem wordt met water vergeleken, als zijnde verkoelend en verfrissend, reinigend en vruchtbaar makend; met levend water, omdat het dode zondaren levend maakt, kwijnende gelovigen doet herleven, het geestelijke leven steunt en onderhoudt en doet uitlopen op het eeuwige leven, en omdat het altijd vloeit: met ene fontein, om aan te wijzen, dat de oorsprong daarvan is in Christus, en de grote overvloed, die in Hem is als water in ene fontein en in ons is als stromen. Deze fontein te verlaten is de eerste der zonden, welke bedreven worden, wanneer Gods volk verkoudt in zijne genegenheden jegens Hem, en Zijn woord en Zijne ordeningen verwaarloost. Gebrokene bakken zijn de wereld en de dingen, die in haar zijn, die men aankleeft, en waarin men rust en voldoening zoekt; de zodanigen zijn de uitvindingen en instellingen der mensen, die men volgt en vasthoudt, zelfs zedelijke deugden en Evangelische plichten, waarop men zich verlaat, zelfs geestelijke vormen, waarin men leeft, ja zelfs daden des geloofs, wanneer men daarvan een grond maakt. Voornamelijk zij men opmerkzaam, dat eerst wordt gesproken van het verlaten van de omgang met God, en in de dadelijk daarop volgende plaats van beelden, die gene hulp of verlichting kunnen aanbrengen, noch enig nut kunnen geven, of enigen troost in tijd van droefheid en nood kunnen schenken. Het is dwaas ene fontein te ruilen voor een bak en dat nog wel voor een gescheurden bak. In ene fontein is het water levend, altijd vloeiend en opspringend. Niet alzo met een bak, en in gebroken bakken is niet met al.

De eerste zonde is de verloochening der waarheid, de tweede de verdichting van leugens, die de plaats der waarheid vervangen moet. De ene vloeit uit de andere voort. Wie God verlaat maakt zich afgoden. Drinken moet de mens. Heeft hij de levende bron verlaten, zo graaft hij zich bronnen, die niettemin geen water houden, hoogsten troebel water. Maar hij stelt zich toch voor, dat hij drinkt en zijnen dorst lest, totdat hij versmacht of de verlaten bron weer zoekt en terugvindt.

Hoe komt het toch, dat de Heere moet zeggen: "Mij, de levende bron, verlaten zij?" dat komt daar vandaan, dat ons de uitgehouwen bakken beter bevallen. Het gemaakte trekt ons zo sterk aan; alles wat van beneden is, heeft ene zo grote aantrekkingskracht voor het wankelende hart, dat het zich van de levende bron laat aftrekken en het putwater van deze wereld smakelijker vindt, dan het levende water, de levenden God en Zijn woord.

Wanneer zij kwamen om hun dorst aldus te lessen, vonden zij niet dan modder en slijk en het vuile water van een stilstaanden poel. Zodanig waren de afgoden voor hun vereerders, en zodanig een vernedering, ondervinden zij, die zich van God tot hen wendden.

Zulk ene dubbele zonde heeft dan ook reeds hare heilloze vruchten gedragen en het volk aan de afgrond van het verderf gebracht, waaraan het zich thans bevindt. Is dan, zo zou Ik mogen vragen, wanneer men de toestand nauwkeurig beschouwt-is dan Israël een knecht? of

is hij een ingeborene des huizes, 1) een lijfeigene? zo neen-waarom is hij dan ten roof geworden, van de ene hand in de andere als het ware verkocht?

De Profeet vraagt hier verwonderd, als naar een nieuwe en ongerijmde zaak: Is Israël een knecht? Maar hij was immers vrij, boven alle volken, want hij was de eerstgeboren zoon Gods. Het is derhalve noodzakelijk nu een verder voortgezet onderzoek te doen, waarom hij zo ellendig is.

Het verschil tussen knecht en ingeborene des huizes is, dat een knecht om de een of andere reden in slavernij was geraakt en weer kans had om vrij te komen. Een ingeborene des huizes was en bleef echter het wettig eigendom zijne heren. Israël was geen van beiden en daarom vraagt hier de Profeet zo verwonderend.

a) De jonge leeuwen hebben over hem gebruld, zulke machtige en roofzuchtige vijanden als de Assyriërs, die reeds het noordelijk rijk ten onder brachten, vallen hem aan met het gebrul van enen leeuw, wanneer die zijnen buit bespringt (Jes. 5:29); zij hebben hun stem verheven, en zij hebben zijn land gezet in verwoesting; zijne steden zijn verbrand, dat er niemand in woont (2 Kon. 17:4 vv.).

Jer. 4:7.

Ook hebben u (het zuidelijk rijk) de kinderen van Nof en Tachpanhes, de Egyptenaren onder koningen van verschillende dynastieën (1 Kon. 3:1), nu eens uit Middel-Egypte te Memfis, dan weer in Beneden-Egypte te Dafne, aan de Pelusischen arm van de Nijl, de schedel afgeweid, zij hebben uw land uitgeplunderd.

Doet gij u, o Israël! dit ellendige, dat u wedervaart, alsof gij een lijfeigene (vs. 14) waart in plaats van Mijn eerstgeboren zoon (Exod. 4:22) niet zelven aan, doordien gij de HEERE, uwen God verlaat, ten tijde als Hij u door onderricht en vermaning van Zijne dienstknechten op de rechten weg leidt? gij wilt liever allerlei wegen van eigen goeddunken gaan.

En nu, wat hebt gij te doen met de weg van a) Egypte, om de wateren van Sihor 1) van de Nijl (Jes. 23:3) te drinken? Wat baat het u, dat gij u zoekt te verbinden met die zuidelijke wereldmacht? En wat hebt gij te doen met de weg van Assur, om de wateren der rivier, van de Eufraat (Gen. 2:14), te drinken? Wat zoekt gij hulp bij die noordelijke wereldmacht?

Jes. 31:1.

De Nijl is de rivier van Egypte. Zonder het water van de Nijl is er voor de Egyptenaren geen leven mogelijk. Vandaar dat het water van de Nijl te drinken, wil zeggen, u verschaffen wat gij meent nodig te hebben, om in waarheid te leven. Hetzelfde geldt ook van de wateren van Assur. Door hulp te zoeken bij Egypte of bij Assur, meende de hofpartij in Jeruzalem het leven van het rijk, van de staat te kunnen redden. De Heere wijst er echter op, dat dit juist hun val zou zijn, want dit stond gelijk met het verlaten van de Heere, van Israël’s God.

Het aansluiten aan Egypte kon het noordelijk rijk niet bewaren voor de ondergang door Assyrië, maar heeft dien integendeel te spoediger doen komen (2 Kon. 17:4). Over het zuidelijk rijk dreigt ondanks de steun van Assyrië (2 Kon. 23:29) tegenwoordig het verderf van Egypte. Israël is dus tussen die beide machten der wereld geplaatst, en kan gene hulp van de ene tegen de andere ondervinden, integendeel niets dan ellende nu van de ene dan van de andere ervaren. Uwe a) boosheid zal u kastijden, en uwe afkeringen zullen u straffen. Door u zo te plaatsen tussen die beide machten heb Ik er u op gewezen, dat gij u uitsluitend en alleen aan Mij moet vasthouden, maar daardoor heb Ik ook reeds de roede aan beide zijden gereed gelegd, wanneer gij van Mij zoudt afvallen en u aan de geest der wereld zoudt overgeven. Weet dan en ziet, nu gij met die beide roeden te gelijk wordt geslagen, dat het kwaad en bitter is, dat gij de HEERE, uwen God, verlaat, en Mijne vreze niet bij u is, 1) spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen.

Jes. 3:9. Hos. 5:5.

Merk hier op de natuur der zonde, de oorzaak der zonde en de kwaadaardigheid der zonde. Het is de Heere verlaten, het is omdat Zijn vreze niet in ons is, het is een kwaad en bitter ding; en eindelijk op de verderflijke gevolgen der zonde.

Als Ik van ouds uw juk verbroken en uwe banden verscheurd had, a)
u uit Egypte's slavernij gered had, zo zei gij toen reeds: Ik zal niet dienen. Ik wil mij niet verbinden om dien God alleen op ene plaats te vereren, maar nu gij Mijnen dienst hebt verlaten voor alle mogelijke afgoden, offert gij op allen hogen heuvel, en onder allen groenen boom loopt gij om, hoererende (Exod. 34:16).

In het Hebr. Ki meeölam schaburth ulleek nitthakth moosrothajik. Beter: Want van ouds hebt gij uw juk verbroken, uwe banden verscheurd. Wij lezen dus niet, schaburthi en nitthakthi, maar met de Septuaginta, schaburth en nitthakth. Want niet de Heere heeft het verbond gebroken, maar Israël zelf heeft de Wet en het getuigenis op zij gezet en daarna andere goden gediend. Het juk en de banden zijn het juk en de banden der Wet, welke de Heere God op en om Israël had gelegd, opdat Israël een afgezonderd volk zou blijven.

Ik had u toch tot Mijn volk gemaakt, u a) geplant tot enen edelen wijnstok, die ook zoete druiven had moeten voortbrengen, een geheel getrouw zaad, dat, uit een echt gewas genomen, ook reinheid en waarheid had kunnen voortbrengen. Hoe zijt gij Mij dan veranderd in verbasterde ranken van een vreemden wijnstok, in een wilden wijnstok, die niets dan wilde ranken en bittere bessen voortbrengt?

Ex. 15:17. Ps. 44:3; 80:9.

Wij kennen de reine, echte zaden, die des Heren hand in de ziel van Abraham en van zijn geslacht gestrooid heeft, het kinderlijk, reine geloof aan Hem, die de hemel en de aarde gemaakt heeft, maar de vergiftige adem der zonde had het weggewaaid en weggedragen.

III. Vs. 22-37. Alle huichelachtige pogingen om zich zelven te rechtvaardigen en te verontschuldigen zijn Gode even openbaar als de zonde zelf, en zullen de schuld niet kleiner maar slechts des te zwaarder maken. Israël ontbloot zich slechts op nieuw, en ontdekt punten, van waar de aanklacht tegen hen kan gericht worden. Omdat echter het volk zijnen God en de Hem beloofde trouw zo geheel vergeet, en van zijn zondig leven, daar het boosheid op boosheid stapelt, geen afstand wil doen, zo zal ook de straf niet uitblijven. De rede, hoewel in de tijd van Josia gehouden, blijft toch bij deze niet stilstaan, maar omvat de gehelen volgenden tijd tot aan de ondergang van Juda.

Want, al wiest gij u met salpeter 1) en naamt u bovendien, wat anders tot reiniging dient, veel zeep 2) (Mal. 3:2), zo is toch uwe ongerechtigheid voor Mijn aangezicht getekend; zij treedt op de lichten grond, die daardoor wordt verkregen, slechts des te vreselijker in hare bloedrode kleur (Jes. 1:18) te voorschijn, en de lichte zijde is gene andere, dan dat in Mijn gedrag jegens u niets verkeerds was (vs. 5), spreekt de Heere HEERE.

De Nether, Lat: nitrum, gebruikten de Oosterlingen in de plaats van zeep (Spr. 25:20.) .

De rechte loog en de rechte zeep is slechts de Geest des Heren, die de verslagene harten, welke hun zonden bekennen, door gericht en genade rein wast, en spreekt: u zijn uwe zonden vergeven! (Ps. 51:9. Mal. 3:2. Joh. 13:8-10). Daaruit volgt dan de nieuwe gehoorzaamheid uit een rein hart.

Een soort poeder, uit de zeepplant genomen. De Heere wil hier zeggen, dat al deed Israël de zwaarste pogingen, om zich rein te wassen van zijne zonde, door uitwendige middelen, het hen niet zou baten; de zonde zat niet uitwendig, maar inwendig, en inwendig was het volk verdorven en met schuld beladen.

Hoe zegt gij dan: Ik ben niet verontreinigd, gelijk vroeger het rijk van Israël was; ik heb de Baäls, de afgoden der Sidoniërs (1 Kon. 18:18) niet nagewandeld? Zie uwen weg in het dal van Hinnom bij Jeruzalem (1 Kon. 1:35), ken wat gij gedaan hebt, welke gruwelen gij onder Achaz, Manasse en Ammon (2 Kron. 28:3; 33:6, 22 vv. hebt, dat het onlangs op dezelfde wijze moest worden behandeld als het altaar te Bethel (2 Kon. 23:10 en 16), gij lichte, snelle kemelin, die hare wegen verdraait. 1)

Hebr. : "die de wegen in elkaar vlecht. " Het beeld is ontleend van ene tochtige kemelin, die in hare drift heen en weer loopt.

Zij is ene woudezelin, gewend in de woestijn, naar de lust harer ziel schept zij de wind, snuift zij de wind in, zoekende naar het mannelijk dier, dat hare lusten zal bevredigen; wie zou hare ontmoeting afkeren, haar in haren loop kunnen stuiten? zo hoereert gij andere goden na. Allen, die haar zoeken, om ontucht met haar te bedrijven, zullen niet moede worden door het nalopen van haar, omdat zij zich zo gemakkelijk laat vinden; in hare maand, haren bronsttijd zullen zij haar vinden.

Een geheel dichterlijk uitgevoerd beeld. Israël's afgoderij-woede is niet meer gewone hoererij, maar de onweerstaanbare drift der dieren in de parenstijd; en daartoe wordt zulk een dier gekozen, welks drift het allerontembaarst is, en tevens het alleronverzadelijkst.

De Heere zegt hier, dat Israël zo verzot is op de afgoden en op de afgodendienst, dat de afgoden hen niet behoeven op te zoeken, maar dat het afvallige volk zelf de afgoden opzoekt.

Bedwing toch, zo roept menigmaal een dienaar Gods met vriendelijke waarschuwing en welgemeende vermaning u toe: hoedt toch uwen voet van ontschoeiing, van barrevoets te moeten lopen, en uwe keel van dorst, 1) bedwing die onverzadelijke drift! Maar gij zegt: het is buiten hoop, uwe vermaning is te vergeefs, neen, het is onmogelijk, want ik heb de vreemden lief, de begeerte is te sterk, dan dat ik die niet zou moeten voldoen, en die zal ik na wandelen. 1)

Dit ziet op het met haast toelopen op de afgoden, zodat het volk het schoeisel zou verliezen, en de keel door dorst zou gekweld worden. Het is wederom een woord van waarschuwing tot het God en Zijn dienst verlatende Israël.

Onophoudelijk zich iets nieuws te willen toe-eigenen is het streven van hen, die God vergeten, en karakteristiek is het, dat men deze onrust uitgeeft voor de eigenlijke bestemming van de mens ook in onze dagen.

Deze waarschuwing is van hen verworpen. Zij zeiden tot hen, die hen wilden overreden, om zich te hervormen en te bekeren, het is buiten hoop. Zie, verwacht nooit, dat gij vat op ons hebben zult, of ons overhalen zult, om onze afgoden weg te werpen, wij hebben het vastelijk besloten, dat wij het zullen doen, en daarom doet u zelf of ons niet langer moeite aan met uwe vermaningen, want het is te vergeefs.

De straf zal dan ook niet uitblijven. Gelijk een dief, die meende steeds te kunnen voortgaan, met zijn werk in 't verborgen te volbrengen, en daarbij toch de naam van een eerlijk man te zullen behouden, plotseling beschaamd, te schande wordt, wanneer hij gevonden wordt, op heterdaad betrapt wordt, alzo zijn die van het huis Israël's beschaamd, zij, hun koningen, hun vorsten, en hun priesters, en hun profeten (vs. 8).

Die bewijzen dieven van de ergste soort te zijn, daar zij tot een hout zeggen: Gij zijt mijn vader, en tot enen steen: gij hebt mij gegenereerd, daardoor toch ontstelen zij Mij Mijnen roem als Schepper, Onderhouder en Verzorgen van Mijn volk, en geven dien aan houten en stenen afgoden. Zo onteren zij Mij: want zij keren Mij de nek toe en niet het aangezicht, wanneer Ik hen door Mijne knechten laat leren en tot Mij roepen (Hoofdstuk 32:32 vv.). Maar ten tijde huns kwaads keren zij zich voor een kort, een voorbijgaand ogenblik weer tot Mij, gelijk ook nu weer bij de donkere vooruitzichten het geval is (2 Kon. 22:16 vv. 23:3 vv.); dan zeggen zij: Sta op en verlos ons, want Gij Heere, zijt onze Vader, onze Verlosser van ouds af is Uw naam. (Jes. 63:16)!

Waar zijn dan, zo wil Ik, nu ook van Mijne zijde u de rug toekerende, in plaats van het aangezicht, zeggen-waar zijn dan uwe goden, die gij u gemaakt hebt, en die gij zo lang als uwe helpers en verzorgers geroemd hebt? Laat ze opstaan, of zij u ten tijde uws kwaads zullen verlossen (Richt. 10:14. Jes. 57:13); daar zij zo velen in getal zijn, kan het hun niet moeilijk vallen, u te redden; want naar het getal uwer steden zijn uwe goden, o Juda! (Hoofdstuk 11:13. Jes. 2:8).

De afval van God heeft steeds plaats in rustige, gelukkige tijden, nooit in tijden van nood, komt dan echter de nood, zo keert de mensheid zich om dien uitwendigen nood ook weer eens tot God. Die niet door God geleerd zijn laten zich door dat terugkeren misleiden en houden het reeds voor ene werkelijke bekering. Dat is die verandering nog niet, zij kan het worden, zij blijft echter in de regel slechts ene uitwendige, ene schijnbare.

Waarom twist gij tegen Mij, wanneer Ik ondanks uw schijnbaar terugkeren niet aflate van Mijnen toorn tegen u (2 Kon. 23:26 vv.), alsof Ik onrechtvaardig jegens u handelde? Gij hebt allen tegen Mij overtreden en blijft daarin voortgaan, hoewel gij de schijn aanneemt, alsof gij u van uwe boosheid bekeerd had, spreekt de HEERE.

Te vergeefs heb Ik uwe kinderen a) geslagen, zij hebben de tucht niet aangenomen 1), en gij zelf zorgt daarvoor, dat zij nalaten te verstaan tot weldoen (Ps. 36:4); want ulieder bloeddorstig zwaard heeft uwe profeten verteerd, Hoewel gij voor een ogenblik u hield, als ware het u om ene ware volksbekering te doen (2 Kon. 23:22.), vervolgt gij degenen, die Ik u zend, om zulk ene verandering tot stand te brengen, en moordt gij ze, als een verdervende leeuw, welke niemand het leven laat behouden, die hem ontmoet (Hoofdstuk 37:11 vv. 38:1 vv. MATTHEUS. 23:37).

Jes. 1:5. Jer. 5:3.

Gods oordelen, waaronder zij geweest waren, hadden geen uitwerking op hen gehad. Zij waren onder Goddelijke bestraffing van verscheiden soort geweest, waarmee God beoogde hen tot bekering te brengen, maar het was te vergeefs; zij beantwoorden aan Gods bedoeling, met hen te verdrukken, niet; hun gewetens waren niet wakker geworden, noch hun harten vermurwd en vernederd, noch waren zij gedreven, om God te zoeken. Zij werden niet beter door de kastijdingen en het is een groot verlies, dus een verdrukking te verliezen; zij onderwierpen zich niet, noch voegden zich naar de kastijding, maar hun harten morden tegen God, en dus worden zij te vergeefs geslagen.

Gods slagen kunnen wel relatief, niet absoluut te vergeefs zijn. Bereiken zij het doel dor bekering niet, zo constateren zij ten minste, dat God het Zijne gedaan heeft, gelijk dit ook de bedoeling van onze plaats is; zij dienen "tot een getuigenis over hen" (Gal. 3:4). Opdat de Goddelijke kastijding het gewenste gevolg hebbe, is het nodig, dat de mens Gods bedoeling begrijpe, d. i. dat hij versta, wat God hem te zeggen heeft, en waartoe Hij hem wil bewegen. en dat hij dat doe. Dit wordt genoemd: de kastijding aannemen. De aanneming is een teken van wijsheid (Spr. 8:10; 19:20) terwijl het niet aannemen een teken van dwaasheid is. (Spr. 1:7; 3:11 vv. 5:12, 23; 13:18; 15:32 vgl. Ps. 50:17).

a) O geslacht 1) (Deut. 32:5 vv.) dat gij zijt, aanmerkt toch gijlieden des HEREN woord, waarmee Hij u uwe gedaante en uw wezen voor ogen stelt! Ben Ik Israël ene woestijn geweest, welke degenen, die zich in haar wagen, ellendig laat omkomen? of ben Ik een land der uiterste donkerheid, waarin de reiziger met ontzetting en vreze vervuld wordt? Waarom zegt dan Mijn volk, alsof het verbond met Mij onuitstaanbaar ware: wij zijn heren, 1) wij nemen het recht, zelf te kiezen, wie wij willen toebehoren; wij zullen niet meer tot U komen, wij laten ons tot Uwen dienst niet dwingen?

MATTHEUS. 23:26 vv.

In het Hebr. Radnoe. Beter: wij zijn vrij, in de zin, wij bekommeren ons om niemand, wij doen wat wij willen. Vandaar dat er onmiddellijk volgt: wij zullen niet meer tot U komen. De Heere wijst in het eerste gedeelte, op hetgeen hij niet geweest is, opdat Israël tot de erkentenis zou komen, wie Hij wel geweest is. Nooit was Hij voor Israël een dorre woestijn of een land der wildernis geweest, en toch had Israël naar Hem niet willen horen, niet Hem willen dienen. Vandaar dan dat de Heere zegt: o geslacht dat gij zijt, in de zin van, o ondankbaar geslacht, hetwelk de grootste en heerlijkste weldaden vergeet.

Vergeet ook ene jonkvrouw haar versiersel, waarmee de bruidegom haar ten dage van hare bruiloft versierd heeft? of ene bruid hare bindselen, haren sluier, waarin zij tot hem als echtgenoot zal worden geleid? Zou zij niet gedurig weer aan haar echtverbond denken, en de herinneringstekenen bewaren? Nochthans heeft Mijn volk, dat Ik zo heerlijk getooid heb boven alle volken der aarde en Mij tot ene vrouw getrouwd heb, Mij a) vergeten, dagen zonder getal; nooit komt de tijd, dat zij ernstig aan Mij willen denken (Hoofdst. 18:14).

Jer. 3:21.

Wat maakt gij uwen weg goed met allerlei uitvluchten en verontschuldigingen (2 Kon. 17:9), alsof gij vroom en goed waart en het loon verdiendet, dat de rechtvaardige beroofd is, daar gij boelering zoekt 1)? waarom gij ook de booste hoeren uwe wegen geleerd hebt!

Letterlijk staat er: Hoe goed richt gij uwen weg in, om liefde te zoeken? Dit zegt de Heere op goddelijk-ironische wijze. Israël zocht niet de liefde van zijn God te winnen, maar de liefde van hen, die geen goden zijn, van de afgoden. Daarom volgt ook nu, waarin gij de boosheden uwer wegen geleerd hebt. Onze Staten-Overzetters hebben het woord hoeren er tussen in gevoegd. O. i. is het echter de bedoeling van de Profeet, om Israël te wijzen op het feit, dat zij aan de ongerechtigheid hun wegen gewend hebben, dit is, dat zij de Heere geheel verlaten hebben en de ongerechtigheden hebben liefgehad.

In het volgende vers wordt dat nader uitgedrukt. Zo volgden de ongerechtigheden op hun wegen, zo nabij was de ongerechtigheid hen, dat zij op de zomen hunner klederen werd gevonden.

Ja, het bloed van de zielen der onschuldige nooddruftigen, dat in het land wordt vergoten, is in uwe zomen gevonden, uwe klederen dragen de bewijzen van uwe misdaden; Ik heb dat niet met opgraven gevonden, maar aan allen die. 1)

Dit was zo openbaar dat men ‘t met geen scherp onderzoek behoefde uit te vinden, en het bloed als verborgen in de aarde op te graven, maar het was voor ogen, klevende nog aan de zomen hunner klederen. Sommigen nemen het aldus: Gij hebt ze, namelijk als onschuldige armen, niet gevonden in ‘t doorgeven, dat gij ze als schuldige nachtdieven zoudt hebben gedood om alle die dingen, om al uwe te voren verhaalde afgoderij, die zij bestraften. (STATEN OVERZ.).

De laatste opvatting is alleen juist. De Profeet zinspeelt op Exod. 22:1, volgens welke uitspraak, de dood van een dief, die op heterdaad bij het inbreken betrapt werd, geen bloedschuld laadde op degene, die hem doodde. De Heere wil hier zeggen, dat de onschuldigen, de ellendigen, geen dieven of moordenaars waren, maar onschuldige mensen, waarom degene, die zich aan hun dood schuldig maakte, een bloedschuld op zich laadde.

De Engelse Godgeleerden tekenen dan ook aan: "Zodanigen, die onder de Joden bij nacht bevonden werden in de huizen te willen breken, of met werktuigen tot dat einde bij zich, mochten wettig doodgeslagen worden door degenen, die hen vonden. Maar de Profeet zegt hier, dat zij mensen vermoord hebben, zonder hen op deze wijze te vinden, en die geheel onschuldig waren aan zulk een oogmerk. "

Nog, ondanks deze misdaden, die zo luide tegen u getuigen, en welke gij aan de arme en onschuldige zielen misdreven hebt (Hoofdst. 22:17), zegt gij, Zeker, ik ben onschuldig, ik heb het niet verdiend, dat dit ongeluk over mij komt, zo als het (2 Kon. 22:16) bedreigd werd. Zijn toorn is immers van mij afgekeerd ten gevolge mijner verandering, in plaats van dat Hij die op nieuw betoonde (2 Kon. 22:17). Ziet, Ik zal met u rechten. Juist daarom laat Ik het komen, zo als Ik gedreigd heb, en zal Ik Mijne straffen over u laten komen, omdat gij zegt: Ik heb niet gezondigd 1) daar Ik, wanneer gij uwe zonde wildet erkennen en belijden, dat gij tegen de Heere, uwen God, gezondigd hebt (Hoofdst. 3:13), Mijnen toorn van u afkeer en zou.

Omdat zij de schuld ontkennen en op hun eigene gerechtigheid steunen, daarom zou God een einde met hen maken en met hen rechten, zowel met Zijn roede, als met Zijn woord.

De onboetvaardigheid is 1) blind voor eigen schuld, 2) zij lastert God, daar zij Hem van onrechtmatigen toorn beschuldigt, 3) zij zal de rechtvaardige straf niet ontgaan.

Wat reist gij veel uit van Mij af, daar iedere gelegenheid daartoe u welkom is, veranderende uwen weg, daar gij nu eens u tot Assyrië wendt, dan weer naar Egypte (2 Kon. 16:7 vv. 24:20). Gij zult ook met al uwe verwachtingen van deze macht van a) Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zijt (2 Kron. 28:20 vv.).

Jes. 31:1.

Gij zult ook van hier, van Egypte, waarheen gij uwe boden om hulp zendt (vs. 18), uitgaan; gij zult van jammer over uwe ellende, in plaats van dat gewenste hulp u daar ten deel zou worden (2 Kon. 25:1 vv.), wederkeren met uwe handen op uw hoofd zaamgeslagen (2 Sam. 13:19); want de HEERE heeft al uw vertrouwen, al degenen, op wie gij uw vertrouwen stelt, verworpen, zij zijn allen te machteloos, dan dat zij u tegenover Hem zouden kunnen helpen en het door Hem bepaalde gericht zonden kunnen afwenden, zodat gij daarmee niet zult bedijen; gij zult uw doel niet bereiken.

Wanneer gij op God gehoopt had, zo zoudt gij van uwe verwachting ene rijke vrucht hebben geoogst, maar nu gij op mensen uw vertrouwen hebt gesteld zijt gij met uwe hoop te schande geworden.

O wacht u toch, gij zwak gelovigen! voor de nietige steunsels des levens, opdat gij niet nodig hebt, wanneer zij breken, de handen boven uw hoofd zamen te slaan.

De handen boven het hoofd te slaan was een teken van zorg en droefheid, van radeloosheid.

HOOFDSTUK 3.

IV. Vs. 1-5. Nog staat tegen alle gewone regelen der wet in, en alleen volgens de maatstaf der Goddelijke barmhartigheid, de wederopname in de bondsbetrekking met God, en daarmee de weg tot redding van het verderf voor het volk open. Israël is echter te zeer in afgoderij verzonken dan dat het lust zou hebben, om zich tot die verbondsbetrekking ernstig te bekeren; het is veel te veel in het bedrog der zonde verstrikt, dan dat niet altijd weer zijn boze aard zou te voorschijn komen.

Men zegt: 1) Zo een man zijne huisvrouw verlaat, haar wegzendt met enen scheidbrief, en zij gaat van hem, en wordt eens anderen mans, zal hij ook, wanneer ook die andere man haar moede wordt en haar wegzendt, tot haar nog wederkeren 2), Zou, naar de wet in Deut. 24:1-4, datzelve land niet grotelijks ontheiligd worden, wanneer die eerste man haar weer aannam? Gij nu, o Israël! dat Ik Mij ter vrouwe had genomen, zonder dat ik u ooit een scheidbrief zou gegeven, of uit die huwelijksverbintenis zou ontslagen hebben (Jes. 50:1) hebt met vele boeleerders gehoereerd. Gij hebt u aan de dienst van alle mogelijke afgoden overgegeven en daardoor het wettelijk onmogelijk gemaakt, dat Ik u weer zou aannemen, zelfs wanneer gij uwe boeleerders verliet. Keer nochtans weer tot Mij, spreekt de HEERE in Zijne grondeloze barmhartigheid, die uwe wederopname, welke wettelijk onmogelijk is, toch mogelijk maakt.

Het vers begint met het woord "zeggende. " Verschillend zijn de verklaringen hier van. Ons komt het waarschijnlijkst voor, dat hier het gewone "toen geschiedde het woord des Heeren tot mij" is uitgelaten, of dat wij daarvan hier ene verkorte spreekwijze hebben, zodat het "men zegt" beter te nemen ware: "De HEERE zegt. " .

Dit ziet op het verbond in Deut. 24:1-4, waar de Heere God verbiedt, dat de man zijn vrouw, van wie hij eenmaal wettig gescheiden is, weer trouwe, b. v na de dood van een andere, waar of wanneer dan ook. Zo hij dit deed zou hij des Heeren wet met voeten treden en daarom het land verontreinigen.

Israël, het nakroost van Abraham, heeft de Heere verlaten, had zijn wettigen Man verlaten. Het is daarom dat Hij door dit voorbeeld Zijn volk waarschuwt, dat de Heere zijn volk heeft verworpen, en het aan de ellende der ballingschap zal prijs geven.

Doch hoe is het! Volgt gij werkelijk deze roeping van Mijne barmhartigheid, en komt gij tot Mij, dat Ik u weer tot vrouw aanneme? Of is het misschien, dat gij even als tevoren met vele boeleerders hoereert, en nu wilt, dat Ik uwe handelwijze zal goedkeuren en u voor Mijne vrouw, zal erkennen? Hef uwe ogen op naar de hoge plaatsen, en zie toe, waar zijt gij niet beslapen, waar bedreeft gij gene hoererij? Is er ene enkele hoogte, waarop gij u niet met de afgoden hebt afgegeven? Gij hebt voor hen, voor uwe boeleerders (Gen. 38:14) gezeten aan de wegen met ene begeerte, als een Arabier in de woestijn naar reizigers loert, die hij wil beroven; alzo hebt gij het land ontheiligd met uwe hoererijen en met uwe boosheid. 1)

Zij was ene gemene hoer door de afgoderij geworden; gene zo dwaze godheid was er opgericht in de ganse nabuurschap, of de Joden wilden ze aanstonds hebben. Waar was een

hoogte in het ganse land, of zij hadden er een afgod op gehad? Merkt hier dat het goed is in de bekering, droevige aanmerkingen te maken op bijzonder zondige bedrijven, waaraan wij schuldig zijn geweest en op de verscheidene plaatsen en gezelschappen, waar dezelve bedreven zijn, opdat wij God de eer mogen geven en ons zelf beschamen, door ene bijzondere belijdenis er van.

Daarom zijn ook volgens de bedreiging in Deut. 11:16; vv. de regendruppelen ingehouden, en er is geen spade regen (Lev. 26:5). geweest. Gij laat u door zulk ene kastijding niet bewegen, om uwe zonden te erkennen en u van harte tot Mij te bekeren. Maar gij hebt een hoeren-voorhoofd, gij weigert schaamrood te worden.

Zult gij niet van nu af tot Mij roepen, als stondt gij in de beste verhouding tot Mij, en als ware Ik jegens u eveneens goed gezind: Mijn vader! Gij, die mij tot Uw volk hebt gemaakt, Gij zijt de leidsman mijner jeugd, wien ik mij dadelijk bij het begin mijner wording als gade heb overgegeven (Spr. 2:17. Hos. 8:3).

Gij zegt, nu Ik u rechtvaardig bezoek: zal Hij in eeuwigheid de toorn behouden? zal Hij dien gestadig bewaren? Gij spreekt en handelt, alsof de schuld van Israëls ongeluk alleen aan Jehova's hardnekkig toornen lag. Zie, gij spreekt alzo tot Mij en blijft met uw hart verre van Mij, en gij doet die boosheden, die Ik genoemd heb, en die zonde neemt de overhand; gij zet toch uwen bozen wil door (2 Kron. 34:33).

Deze rede schijnt tijdens ene grote onvruchtbaarheid (gelijk Jer. 14:1-6) te zijn uitgesproken en wel onder Josia, toen het volk vooral sinds de vernieuwing van het verbond met de Heere, die in het achttiende regeringsjaar van dien vromen koning plaats had (2 Kon. 23:3), zich als vroom aanstelde.

De Heere God wijst op de tuchtigingen, op de straffen door het inhouden van de regen. En waar nu het volk klaagt en God van onrechtvaardigheid aanklaagt, daar wijst de Heere op het feit, dat zij Hem wel hun Vader, wel de leidsman hunner jeugd noemen, maar in hun boosheid volharden. Het ene strijdt met het ander.

Zou de Heere genadig zijn, zal de Heere Zijne Vaderlijke goedheid en ontferming betonen, dan zal, ja dan kan dit alleen in de weg van hartelijk terugkeren tot Hem, de levenden God, en in dien van een verlaten van de afgoden.

VERMANING TOT BEKERING. BELOFTE VAN GODS GENADE.

Thans volgt het tweede deel der afdeling, die met Hoofdst. 2 begint en tot aan het einde van Hoofdst. 6 voortgaat. Het beeld van de volslagen afval van het rijk van Juda, dat in het eerste deel ontwikkeld is, waarmee zich ten tijde van Josia trotsheid en huichelarij verenigd hebben, om het des te onbuigzamer en strafbaarder te maken, wordt hier door nog fijnere en scherpere tekening van de werkelijke gesteldheid des volks zo tot in bijzonderheden uitgewerkt, dat de gelijkenis onmiskenbaar is. Door zulk ene dringende, insnijdende boetprediking wordt het

uiterste beproefd, namelijk kennis van zonde en omkering tot God te bewerken, of deze nog voor de tegenwoordigen tijd ware te verwachten.

Vs. 6-25. De lage trap, waarop Juda gekomen is, wordt in het licht gesteld door ene vergelijking met de afval van Israël, dat nu reeds lang de straf ondergaat, Juda heeft de straf gezien, even als het de zonde van het broedervolk gezien heeft, en weet waarom het zo zwaar bezocht is geworden. Toch doet het, in plaats van zich te laten waarschuwen dezelfde zonde in dezelfde, ja zelfs nog ergere mate, en het voegt daarbij de huichelarij, die voor gene straf vreest. Israël, het afvallige, kan nu nog vroom genoemd worden bij Juda, het verstokte Israël is nog meer nabij de genade, waardoor het eindelijk tot bekering komt, dan Juda. Daarom ontvangt de Profeet ook werkelijk de last, om zich met zijn roepen tot bekering en genade des Heeren tot het huis van Israël te wenden en daarin de nieuwen tijd der zaligheid te verkondigen, gelijk die nog eens het volk wacht. Juda zal echter op die wijze aan de toekomstigen zegen deel hebben, dat het ook door de verbanning naar het noorden heen moet en daar met Israël moet verenigd worden, om gezamenlijk naar het vaderland terug te keren. De tijd dezer bekering van beiden zal komen, hoe weinig ook de toestanden, gelijk ze nu zijn, dien laten verwachten. De Profeet ontvangt zelfs het woord, waarmee de Heere en Zijn volk zich weer met elkaar verloven.

Voorts zei de HEERE tot mij in de dagen van de koning Josia, onder dezelfde omstandigheden, als bij Hoofdst. 2:1 genoemd zijn: Hebt gij gezien, niet in persoonlijk aanschouwen, want reeds is er bijna ene eeuw voorbijgegaan, maar in geestelijk medebeleven der geschiedenis van dien vroegeren tijd, wat de afgekeerde Israël gedaan heeft? die Ahola, welke in Ezech. 23 tegenover hare zuster Aholiba gesteld wordt, namelijk het noordelijk rijk der tien stammen, dat dadelijk van zijne wording onder Jerobeam I is overgegaan tot een stelselmatigen er nooit afgebrokenen afval van Mij tot aan de ondergang in de Assyrische ballingschap toe. Zij ging henen op allen hogen berg en tot onder allen groenen boom, die in haar gebied was, en hoereerde (2 Kon. 17:9 vv.) aldaar in de dienst van vreemde goden (Exod. 34:16).

En Ik zei, nadat zij zulks alles gedaan had, en zij toen reeds de straf der verwerping voor Mijn aangezicht had verdiend, door de profeten, die Ik in Mijne grote lankmoedigheid en barmhartigheid tot hen zond, door Elia, Eliza, Hosea, Amos en Jona: Bekeer u tot Mij; maar zij bekeerde zich niet, en veroorzaakte, dat alzo het gericht der verwerping toch over haar kwam (2 Kon. 18:6-18). Dit zag de trouweloze, want dien naam moet Ik haar geven, even als aan Israël dien van de afkeerde (vs. 6), hare zuster Juda.

En ik zag, als Ik ter oorzake van alles, waarin de afgekeerde Israël overspel bedreven had, haar verlaten en haar haren scheidbrief gegeven had, zodat zij uit Mijn huis, het heilige land (Deut. 24:1), was weggezonden naar Assyrië, dat de trouweloze, hare zuster Juda, niet vreesde, maar ging henen en hoereerde zelf ook. 1) Alsof zij het gevolg van de handelwijze harer zuster niet gezien had, ging zij denzelfden weg op en bedreef zij hoererij (2 Kon. 17:19) op alle hoge bergen en onder alle groene bomen (Hoofdst. 2:20).

Merk hier, dat de trouweloosheid van zulken, die voorgeven God aan te kleven, zowel voor afval zal gerekend worden, als diegenen, die openlijk van Hem afvallen. Juda zag wat Israël deed, en wat daarvan kwam, en moest zich hebben laten waarschuwen. Want Israëls gevangenis was geschied tot Juda's vermaning, maar zij had het bedoelde einde niet bereikt. Juda vreesde niet, maar achtte zich veilig, omdat zij Levieten tot hare priesters had en zonen van David tot hare koningen. Merk hier, dat het een bewijs is van grote domheid en zorgeloosheid, wanneer wij door Gods oordelen over anderen niet tot een heilige vreze worden opgewekt.

Ja, het geschiedde vanwege het gerucht harer hoererij, die overal is opgetreden en alom bekend is geworden, dat zij het land ontheiligde (Hoofdst. 2:7); want zij bedreef overspel met steen en hout, dienende de afgoden (Hoofdst. 2:27).

En zelfs in dit alles, hoewel die echtbreuk tot op het ergste geworden is, gelijk de toestanden onder Manasse en Ammon bewijzen (2 Kon. 21), heeft zich hare trouweloze zuster Juda, de zuster van het afvallige Israël, tot Mij niet bekeerd met haar ganse hart, daar zij toch moest weten, welk einde het nemen zou, maar valselijk, schijnbaar heeft het zich onder Josia bekeerd; het is op leugen en bedrog uitgelopen, spreekt de HEERE.

Voor de van God vervreemden is er gene ervaring meer, zij willen er gene opdoen, zij willen niets leren; zij zijn van de beginne af tegen alle ervaring en kunnen niet eens het woord horen en dulden.

Dies de HEERE tot mij zei, van al wat Hij in deze rede mij te kennen gegeven had, de slotsom trekkende: De afgekeerde Israël heeft, hoe erg zij het ook in haren tijd gemaakt heeft, hare ziel gerechtvaardigd meer dan de trouweloze Juda; zij is hij haar vergeleken nog niet zo erg, want Juda had meerdere genademiddelen, had de tempel en het wettige koningschap in haar midden, en bovendien een sterk voorbeeld tot waarschuwing voor, zich; toch heeft zij het veel erger gemaakt (Ezech. 16:51 vv.).

De zwaarte der zonde moet worden afgemeten naar de grootheid van het ongeloof; want waar het ongeloof groter is daar is ook de zonde zwaarder, en het ongeloof is te groter, naarmate de prediking duidelijker en de kennis groter is. Wat zal dan onze verontschuldiging zijn, nu wij zo duidelijk het woord van God hebben vernomen! nu wij de blindheid der Joden hebben gezien en door vele voorbeelden zijn gewaarschuwd.

Ga dan henen, omdat daar uw woord nog eer opene oren en ontvankelijke harten zal vinden, dan hier in Juda, en roep deze woorden uit tegen het noorden, tegen Assyrië waarheen de tien stammen nu reeds sedert ene eeuw in ballingschap zijn weggevoerd, en zeg: Bekeer u van uwe vroegere zonden tot Mijnen dienst, als van de enigen, waarachtigen God, gij afgekeerde Israël? 1) spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijnen toorn op ulieden niet doen vallen, dat Ik u voortaan nog zo toornig zou aanzien als weleer; want Ik ben a) goedertieren, spreekt de HEERE; Ik zal de toorn niet in eeuwigheid behouden (9 Kron. 30:9).

Ps. 86:15; 103:8, 9; 145:17.

De Heere spreekt hier niet tot Juda, maar om Juda tot jaloersheid te verwekken tot het rijk der tien stammen, hetwelk reeds in ballingschap, in ellende zuchtte. De Heere roept hier dat in ballingschap verkerend volk tot bekering en belooft het, indien ‘t zich tot Hem bekeert, zijn zonde en schuld belijdt, weer volkomene aanneming en de rijkste zegeningen.

Als het zich bekeert, al zijn het dan ook slechts enkelen (vs. 14), zal de Heere het weer brengen tot Zion, zal het delen in de gunste zijns Gods, en ervaren, dat Hij, de Heere, de toorn niet tot in eeuwigheid behoudt. Waar de Heere met Zijn toorn heeft gedreigd, ja Zijn toorn heeft geopenbaard, daar wil Hij nu in de heerlijkste toezeggingen Zijne liefde openbaren.

Deze voorwaarde alleen moet Ik stellen: ken uwe ongerechtigheid, 1) dat gij tegen de HEERE, uwen God, hebt overtreden, en uwe wegen verstrooid hebt tot de vreemden, nu tot deze dan tot gene afgoden u wendende, onder allen groenen boom, maar gij zijt Mijner stem, die menigmaal en op menigerlei wijze u tot bekering riep, niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE.

Dit is de grote eis Gods, Israël moest zijne ongerechtigheid kennen, d. i. erkennen. Israël moest erkennen, dat het tegen de Heere vertreden had, dat dit zijne ongerechtigheid was, dat het de Heere had verlaten, trouwbreuk had gepleegd, het verbond had verbroken.

Dat erkennen zou leiden tot belijden van schuld, ja er onafscheidelijk mede verbonden zijn. Want hij, die zijne ongerechtigheid voor zijn God erkent, ligt als berouwhebbend zondaar aan Zijne voeten.

Kennis van zaligheid eerst na kennis van zonde.

Bekeert u, gij afkerige kinderen, spreekt de HEERE met al de kracht Zijner barmhartigheid en liefde: want Ik heb u getrouwd en Mijn recht als man ten opzichte van het volk Mijns eigendoms nooit overgegeven. Bekeert u, en Ik zal u aannemen, enen uit ene stad en twee uit een geslacht en zal u brengen in het middenpunt des heiligen lands, te Zion (Jes. 36:10); al zijn de terugkerenden nog zo weinig, zo zal toch het volk in zijne stammen, geslachten en families (Exod. 6:14) bewaard worden.

De Heere had gezegd, dat Hij ene scheidbrief had gegeven (vs. 8), d. i. het openlijk betuigd had met dit volk gene verdere verbintenis te willen hebben; want de ballingschap was ene scheiding gelijk. Nu zegt Hij: "Ik ben uwe gade; want al ben Ik zo zwaar door u beledigd, daar gij de aan Mij beloofde trouw hebt verbroken zo blijf Ik toch vast in Mijn besluit, dat Ik uw gade ben. " .

Juist daarop grondt de Heere Zijne belofte van zegen, dat Hij de gemaal van Israël is en nooit heeft opgehouden, noch ophouden zal het te zijn.

De Heere Jezus is door een huwelijksverbond met Zijn volk verenigd. In liefde ondertrouwde Hij Zijne gemeente als ene reine maand, lang voordat zij onder het slavenjuk kwam. Vol

brandende liefde werkte Hij, gelijk Jakob voor Rachel, totdat haar gehele koopschat betaald was, en nu, nadat Hij haar door Zijnen Geest gezocht, en gebracht heeft tot Zijne kennis en liefde, nu wacht Hij het volheerlijke tijdstip, dat hun wederkerige zaligheid zal voltooid worden aan het bruiloftsmaal des Lams.

Hoe volkomen is de onvergelijkelijke goedheid van dezen God die zo mild is in vergeven! Er moge zich slechts één uit ene stad, en twee uit enen stam bekeren, toch wil Hij een nieuw begin met hen te Zion maken. Nog altijd ziet de mens gaarne op de menigte en hij blijft terug, omdat de meesten terugblijven. Hier komt echter het woord der genade tot de weinigen. Gods armen zijn ook voor die enkelen open, die uit de menigte uitgaan, en Hij voert ze naar Zion en Zijn rijk. Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Onmetelijk is de genade en vriendelijkheid des Heeren, die na een ontzaglijk groot getal van overtredingen nog berouw vraagt.

God biedt ons Zijne genade, ja, Hij smeekt en bidt, dat wij toch tot Hem komen, zo wil Hij berouw aannemen tegenover de zonde. (J. ARND).

En Ik zal ulieden a) herders, 1) bestuurders (Hoofdst. 10:21), geven naar Mijn hart, zo als David zulk een herder was (1 Sam. 13:14. Hand. 13:22), die zullen u weiden met wetenschap en verstand, even als Salomo dat in de goeden tijd zijner regering gedaan heeft (2 Kron. 1:10 vv. vgl. Jer. 23:5).

Jer. 23:4. Ezech. 34:23. Efez. 4:11.

Onder de herders zijn niet de profeten en priesters te verstaan, maar de burgerlijke Overheid, de regenten, vorsten, koningen (vgl. 2:8 en

16). Dit bewijst niet alleen de parallelplaats (Hoofdst. 23:14), maar ook reeds het "naar Mijn hart, " hetwelk duidelijk op 1 Sam. 13:14 terugslaat: waar David als een man getekend wordt, welken de Heere Zich naar Zijn hart gezocht had en tot vorst over Zijn volk had gesteld.

Welker dingen kort begrip hierop uitkomt, dat de Messias, die dingen tegenwoordig vertonende, welke door de Arke en de andere ceremoniën afgeschaduwd waren, alle heiligheid der Arke en dergelijke voorbeelden, en metterdaad en uit het gemoed der gelovigen zou wegnemen.

En het zal geschieden, wanneer gij, daar er bij het terugkeren slechts weinigen van waren, vermenigvuldigd en vruchtbaar zult geworden zijn, hetgeen door spoedige vermeerdering en onder een gelukkig bestuur zeker het geval zal zijn (Hoofdst. 23:3 vv. Jes. 49:19 vv. 54:1 vv), in het land uwer erve, in die dagen, wanneer Mijn rijk tot zijne volle openbaring komt, spreekt de HEERE, alsdan zullen zij niet meer zeggen: De ark des verbonds des HEEREN, alsof men nog langer zulk een zinnebeeldig teken van Mijne genadige tegenwoordigheid nodig had, ook zal zij in het hert niet opkomen, en zij zullen aan haar niet gedenken en haar niet bezoeken, en zij zal niet weer gemaakt worden, zij zal geen voorwerp der begeerte meer

zijn, omdat zij geen voorwerp van behoefte meer is, men zal haar niet missen, ja haar geheel vergeten.

Geheel nieuwe omstandigheden zijn in de plaats der oude getreden, die deze geheel en al op de achtergrond dringen (2 Kor. 5:17. Hebr. 8:13). Te dier tijd zullen zij Jeruzalem noemen des HEEREN troon, 1) zodat wat vroeger de arke des verbonds was voor die heilige stad (1 Sam. 4:4. 1 Kron. 28:2 nu deze is voor de landen der aarde, en al de Heidenen zullen tot haar vergaderd worden, om des HEEREN naams wil, die daar wordt gepredikt en aangeroepen, namelijk te Jeruzalem, als van waar de zegen der wereld moet uitgaan (Jes. 2:2 vv. Micha 4:1 vv.), en zij zullen, ten bewijze dat zij niet slechts uiterlijk, maar met hun ganse hart het rijk van God zijn toegedaan, niet meer wandelen naar het goeddunken van hun boos hart; zij zullen dus van gelijke gezindheid als het bekeerde Israël zijn (vs. 22 vv.).

Dat is ene grote belofte, die tot zelfs de laatste tijden van het Nieuwe Verbond omvat. Er zijn hier vier punten in het oog te houden: 1. De opheffing van het slechts typische heiligdom, waar de Geest des Heeren slechts in de wet, maar niet in de gemeente was, en daarom de verbondsark, waarin de stenen wettafelen lagen, de plaats der wetsopenbaring Gods was (Exod. 25:22.) Alleen boven de arke was toen het verzoendeksel, de troon Gods. 2) Heiliging van de ganse gemeente des Heeren, want dit is bedoeld, wanneer Jeruzalem genoemd wordt de troon Gods (vgl. Ezech. 48:35): "want van Zion zal de wet uitgaan en het woord des Heeren van Jeruzalem" (Jes 2:3), namelijk door de Heiligen Geest. 3) De bekering der heidenen tot de Heere, die in Jeruzalem woont (vgl. Jes. 60:11). 4) Het rijk Gods, waarin de mensen niet meer zullen wandelen naar het goeddunken van hun ondeugend hart, zal in Jeruzalem uit bekeerde Israëlieten en heidenen worden vergaderd (Jes. 60:21 1).

In het vorige vers heeft de Heere God gezegd, dat Israël niet meer zou zeggen: de Arke des Verbonds des Heeren. Hier zegt de Heere, dat voortaan Jeruzalem door des Heeren trouw gered zou worden. Terecht merkt Hengstenberg aan: "wij hebben hier de aankondiging van een gehele vernietiging van de vroegeren vorm van het Rijk Gods voor ons, maar zulk een vernietiging der vorm, welke tegelijk de hoogste voleindiging van het wezen is, een vernietigen als die van de zaadkorrel, welke slechts sterft, om veel vrucht voort te brengen, van het vlees, hetwelk verderflijk gezaaid, opgewekt wordt in onverderflijkheid. "

Jeruzalem zou dus de plaats innemen van de Arke des Verbonds. Jeruzalem zou de woonplaats, en vertegenwoordigster van de God van Israël zijn.

Men weet dat in de tweeden tempel, indien van Zerubbabel, de Arke des Verbonds werd gemist.

In die dagen der grote verandering, van welke in vs. 14 sprake was, zal het huis van Juda, dat van Mij verlaten zal geweest zijn (vs. 8) maar ook weer tot Mij is teruggekeerd, gaan tot het huis van Israël, en zij zullen te zamen komen uit het land van het noorden, waarheen zij verstoten zijn (vs. 18. Hoofdst. 16:15; 31:8) in het land, dat Ik uwen vaderen ten erve gegeven heb (Hoofdst. 30 en 31. Ezech. 37:15 vv. Hos. 1:10 vv.)

De Profeet gaat uit van ene vergelijking van het tegenwoordige Juda met Israël, dat in zekeren zin reeds tot het verledene behoort, en deze vergelijking valt ten gunste van Israël uit; daardoor wordt ene voorspelling uitgelokt, die aan Israël de hoogsten lichamelijken en geestelijken zegen voor ogen stelt. Hieraan knopen zich twee vragen vast. Daar de verwezenlijking van dezen zegen aan de voorwaarde van Israëls bekering verbonden is, zo verheft zich de vraag: zal deze bekering plaats vinden? en wanneer? Kan toch het profetisch oog tot in onafzienbare tijden geen moment van godsdienstige en staatkundige verheffing bij de tien stammen waarnemen, gelijk zij dan ook inderdaad tot op des tegenwoordigen dag verdwenen zijn (2 Kon. 17:23) Alzo is het voor de laatsten tijd bewaard, om de verlorene tien stammen weer aan het licht te brengen en tevens in het licht van kennis en zegen te plaatsen. Nu ontstond de andere vraag: "zal dan Israël alleen en niet Juda dat licht van kennis en zaligheid mede deelachtig worden?" Wij kunnen het antwoord op die vraag reeds van vs. 14 of tussen de regels lezen; de Profeet geeft het echter in vs. 18 v. nog met uitdrukkelijke woorden.

Ik zei wel tot het verenigd huis van Juda en Israël, belovende wat ik vroeger (vs. 16) aan de weinige terugkerende Israëlieten toezegde: Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten? 1) Welk deel zal Ik als Vader u, Mijnen kinderen toewijzen? en u geven het gewenste (Zach. 7:14) land (Ps. 106:24), de sierlijke erfenis van de heirscharen der Heidenen, namelijk Kanaän, dat al het heerlijke, hetwelk de Heidenen hebben, ver te boven gaat? Maar Ik zei, bij de zegen van uiterlijke welvaart ook dien van inwendigen zegen voegende: Gij zult tot Mij roepen in der daad en waarheid, en niet meer in huichelachtige schijnheiligheid (vs. 4): Mijn vader! en gij zult van achter Mij niet afkeren. 2)

Niet alsof God Zijn gunst met tegenzin toonde. Neen, alhoewel Hij traag is tot toorn, zo is Hij toch gereed in barmhartigheid. Maar dit geeft te kennen, dat wij Zijne gunst ten uiterste onwaardig zijn, dat wij geen reden hebben om dezelve te verwachten, dat er niets in ons is om dezelve te verdienen en wij geen aanspraak daarop kunnen maken. En dat Hij zelf uitdenkt, hoe zulks te doen op zodanige wijze, dat Zijne ere, de ere Zijner rechtvaardigheid en heiligheid in de regering der wereld bewaard blijve.

De Heere God belooft hier de Geest der aanneming tot kinderen. Hij zelf beantwoordt alle de tegenwerpingen aan de onwaardigheid van Israël ontleend, opdat zij aldus en niet anders zouden opgelost worden. Hij zou hen doen roepen, Hij zou hun de vrijmoedigheid des geloofs geven, opdat zij Hem weer als hun Vader, als hun Bonds-God zouden aanroepen.

Maar waarlijk tussen deze toekomst en de tegenwoordige toestanden is nog een hemelsbreed onderscheid en ene grote kloof; want zo als het nu is, moet Ik zeggen: gelijk ene wellustige vrouw trouweloos scheidt van haren vriend, gelijk zij haren wettigen man, wien zij hare liefde heeft beloofd, verlaat, om nu aan dezen, dan aan genen boeleerder te hangen, alzo hebt gijlieden trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, gij huis Israëls, spreekt de HEERE.

Doch men zal nog eenmaal tot nadenken komen en tot berouwvolle erkentenis van die zonde, en hoe zwaarder de zonde was, des te dieper zal ook het leed van het boetvaardige volk zijn. Er is ene stem gehoord op de hoge plaatsen, die nu nog de schouwplaatsen der

misdaad zijn (vs. 6 en Hoofdst. 2:20), een geween en smekingen der kinderen Israëls, omdat zij hunnen weg verkeerd en de HEERE, hunnen God, a) vergeten hebben.

Jer. 2:32.

Dan zal de oproeping tot bekering (vs. 14) hare uitwerking hebben en met al de kracht van Mijne vriendelijkheid en drang zal op nieuw worden gehoord, wat reeds in Hos. 11:2 vv. Israël toegeroepen is: Keert weer, gij afkerige kinderen! Ik zal, als uwe heelmeester (Exod. 15:26) uwe afkeringen, uwe ongehoorzaamheid genezen. En zij, de uitnodiging volgende met ware zelfveroordeling en oprecht berouw, zullen antwoorden: Zie, hier zijn wij, wij komen tot want Gij zijt de HEERE, onze God!

Waarlijk, a) te vergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigten der bergen met de afgoden, die wij daar hebben aangebeden, en van wie wij ons heil hebben gewacht: waarlijk, in de HEERE, onzen God, is Israël heil! 1) (Ps. 121:1).

Ps. 3:9.

In de Heere onzen God, is Israëls verlossing. Hij is de Heere en hij alleen kan behouden. Hij kan behouden, wanneer alle andere hulpe en helpers feilen. En Hij is onze God, en zal op Zijn eigen tijd en wijze verlossing voor ons uitwerken. Dit is zeer toepasselijk op de grote verlossing van de zonde, welke Jezus Christus voor ons uitwist; dit is de verlossing des Heeren, Zijne grote verlossing.

Want de schaamte heeft de arbeid onzer vaderen in het stichten van dien afgodendienst opgegeten, van onze deugd aan; ons schandelijk misdrijf heeft ons nederlagen berokkend, waarbij ons vermogen en ons bloed schandelijk zijn verloren gegaan. Hun schapen en hun runderen, die zij de afgoden offerden, hun zonen, die zij ter ere van Moloch slachtten, en hun dochteren, die zij ter ere van Astarte prijs gaven (Deut. 16:21), hebben zij te vergeefs overgegeven.

Wij liggen in onze schaamte en onze schande overdekt ons, nu wij tot rechte erkentenis van de nietigheid der afgoden zijn gekomen; wij zien nu hoe schandelijk wij met die afgoderij hebben gehandeld, want wij hebben tegen de HEERE, onzen God, gezondigd, wij en onze vaderen, van onze jeugd aan, van het begin van ons volksbestaan af, tot op dezen dag, nu wij eerst tot volle erkentenis zijn gekomen; en wij zijn der stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaam geweest, 1) hoe dikwijls Hij ons ook van de weg des verderfs wilde terugroepen.

Deze uitdrukkingen zijn ontleend aan degenen, die zich op de grond nederwierpen, en zich met stof en asse overdekken, wegens bitterheid en benauwdheid des harten. (ENG. GODGEL.).

Als ene erfenis, die de Apostelen, ons Christenen uit de heidenen, wilden achterlaten, hebben wij de leer over Israëls toekomst in Rom. 11:11 v. aan te zien; het is, omdat de Heilige Geest

het had voorzien en ons heeft willen waarschuwen voor de valse gelijkstelling van de heidensch-Christelijke kerk met Israël, welke zo vroegtijdig plaats vond, de mening der Roomse kerk en hare anticipatie beheerst, en ook in de Lutherse kerk indrong. Ene opwekking tot ootmoed, ene waarschuwing voor gedachten van eigen verstand en voor de miskenning van Israëls toekomst vinden wij hier. Wat Luther aangaat, deze onderwierp zich in zijne mening eerst aan het woord der Schrift (vgl. Jes 37:21), doch later werd hij afgeleid door zijne ervaringen (hij had gehoord van een terugkeren van Christenen tot het Jodendom); nu zoekt hij met het woord der Schrift terecht te komen, zo goed als het kan. Uit Rom. 11 volgt de bekering der Joden geenszins, schrijft hij, Paulus bedoelt iets geheel iets anders; hij zegt echter niet wat dit is.

Ene diepe smart zal door Israël gaan, wanneer het zich eens bekeert, dat het het verbond van zijnen God zo lang heeft vergeten en de liefde zo lang veracht heeft van dien God, die het altijd bemind heeft. Dat zal aan zijn geloof ene bijzondere levenskracht en aan Zijne liefde ene bijzondere innigheid geven; het zal geschieden, zo als in Zach. 12:10 geschreven staat.

Dit is niet de belijdenis van Juda, maar van de boetvaardigen uit Israël. Hiermede wekt de Heere Juda op tot berouw en bekering. Hij wil daarmee Juda tot jaloersheid verwekken.

HOOFDSTUK 4.

HERHAALDE BOETPREDIKING. VOORZEGGING VAN DE VERWOESTING DES JOODSEN LANDS.

II. Vs. 1-31. Dadelijk aan het hoofd dezer gehele afdeling staat de hoofdgedachte duidelijk uitgesproken: "bekeer u. " Deze aansporing is niet gericht, gelijk in de vorige rede het geval was, tot het Israël der tien stammen, welke zich reeds in de ballingschap bevinden, om daaraan zijne laatste roemrijke toekomst te voorzeggen, maar tot de thans levenden. Nu bestaat voor Israël nog slechts het zuidelijk rijk en daaraan alleen wordt nog de mogelijkheid gelaten, om door ene waarachtige bekering de straf af te wenden. Het woord des Heeren beproeft nu op alle mogelijke wijzen de roepstem tot bekering krachtig te maken en te doen ingang vinden in het hart der verstokte Joden; zij geeft nauwkeurig en bepaald op, waarin waarachtige bekering bestaat en hoe ze tot stand moet komen; zij schildert ook levendig en handtastelijk het verderf, dat niet te ontgaan is, wanneer niet ter laatster ure nog zulk ere bekering plaats heeft, en maakt op de meest ingrijpende wijze de leugen en het bedrog der valse profeten te schande, welke de zielen met valse voorspiegelingen afhouden van de enigen weg van redding. De profeet, verhelderd door Gods Geest, is er zich echter zo vast van bewust, dat alle opwekking tot bekering om niet en te vergeefs is, en Juda verstokt is, dat hij met zijn hart reeds midden in het vuur van Gods gericht staat, alsof het reeds ware uitgebarsten.

Zo gij u bekeren zult, Israël! 1) in zo verre gij nog in het land der vaderen zijt, om het oordeel, dat het ander gedeelte, de tien stammen reeds heeft getroffen (Hoofdst. 3:8) van u af te wenden, spreekt de HEERE: bekeer u niet, gelijk gij thans doet (’ 2 Kon. 23:1 vv). van de ene zonde tot de andere, ook niet slechts tot uitwendigen godsdienst, niet tot een deugdzaam leven, maar waarlijk tot Mij; 2) en zo gij uwe verfoeiselen van afgoderij niet alleen uitwendig, maar geheel en al van Mijn aangezicht zult wegdoen, zodat Ik ook in uw hart daarvan niets meer verneem, zo zwerf niet om, zo zult gij niet verdreven worden.

Sommigen zijn van mening, dat hier ook nog van het rijk der tien stammen wordt gesproken en dat eerst met vs. 3 het woord des Heeren gericht wordt tot het rijk van Juda. Onzen inziens echter ten onrechte. In het vorige hoofdstuk is met het rijk der tien stammen afgedaan en hier spreekt de Heere tot het nog overgebleven rijk van Juda. Wel achten we de vertaling beter: Zo gij u bekeren zult, Israël, spreekt de Heere, en u tot Mij bekeert, en zo gij enz. In de eerste verzen wordt de belofte gegeven wat geschieden zou, indien het volk zich waarlijk bekeerde tot de Heere God, terwijl in vs. 3 en vlg. de aard der bekering wordt aangegeven.

Zijt gij afkerig geworden van de zonde en het schepsel, zo zie ook toe, dat gij u tot uwen God van harte keert en niet van de ene zonde tot de tegenovergestelde, bijv. van de verkwisting onder de schijn van spaarzaamheid tot gierigheid, of dat gij u tot ene door uzelven gekozenen godsdienst begeeft. Ook moet gij u niet alleen keren tot de genademiddelen en het gebruiken daarvan, maar gij moet u tot God zelven en Zijne

waarachtige gemeenschap wenden, zodat gij daarbij alle andere dingen uit het oog en uit het hart laat gaan.

Waar de bekering oprecht is, daar moet zij het rechte objectum in het oog houden, d. i. zij moet op God en tot God gericht zijn.

Maar zweer, wanneer gij u wezenlijk tot Mij bekeert en u waarachtig van uwe gruwelen reinigt: Zo waarachtig als de HEERE leeft! met ene andere gezindheid dan tot hiertoe (Jes. 48:1), in waarheid, zonder huichelarij, en leeft in recht en in gerechtigheid, zodat men de belijdenis der lippen (Deut. 10:20) ook een wandel in heiligheid en gerechtigheid overeenkomt: zo zullen zich de Heidenen, voor wie Ik u als Mijn zendingsvolk geroepen heb, omdat gij Mijnen naam tot hen draagt (Jes. 2:3. Hand. 9:15), in Hem, in Mijnen naam b) zegenen, en zich in Hem beroemen (Hoofdst. 12:16. Jes. 65:16). Dan zal niet eerst ene verstrooiing door geweld nodig zijn, maar Ik zal Mijne bedoelingen omtrent de heidenwereld langs vreedzamen weg bereiken. 1).

Gen. 22:18.

Vergelijk hier het woord van Drechsler bij 2 Kon. 15:36 meegedeeld.

Juda deed bij de hervorming van Josia uitwendig zijne gruwelen van Gods aangezicht weg (2 Kon. 23:4 vv.), Maar het was er nog verre af, om zijn hart vast en alleen tot de Heere te richten, het wilde integendeel gedeeltelijk de Heere, de afgoden dienen. (Zef. 1:5) .

Zo ernstig en diepgevoeld de vroomheid van de koning was, zo oppervlakkig en huichelachtig was bij de meeste anderen het terugkeren van Jehova, en wat in Hos. 7:16 gezegd wordt van het rijk der tien stammen, dat was eveneens waar van het rijk van Juda, en wordt ook even zo sterk van de profeten van dien tijd gezegd. Het was dus slechts te vergelijken met het laatste heldere opflikkeren van een uitgaand licht, wanneer de staat zich nog eens scheen op te heffen; het inwendig verdort en de onreinheid was zo groot, dat de gelukkige burgerlijke en kerkelijke toestand als door kunst voortgebracht bleek te zijn, en alle steunsels in elkaar stortten, toen de ogen des konings werden gesloten.

Zij zullen een zegen voor anderen zijn, want hun wederkering tot God zal een middel zijn, dat anderen zich tot Hem bekeren, die Hem nooit gekend hebben. Indien gij de levenden God en Heere zult erkennen, dan zult gij de volken onder welke gij woont, aansporen door uw voorbeeld, om zich zelf ook in Hem te zegenen, om hun geluk in Zijn gunst te stellen en zichzelven gelukkig te achten, dat ze tot de vreze van Hem gebracht zijn. Zie Jes. 65:16.

Toch kan het nog, gelijk het nu is, niet tot ene vreedzalige oplossing komen; het moet van de grond af anders worden. Want zo zegt de HEERE, die de harten kent en weet wat in de mens is, tot de mannen van Juda en tot Jeruzalem: Braakt ulieden een braakland 1) (Hos. 10:12), wordt voor alle dingen vernieuwd in de geest uws gemoeds (Ezech. 18:31. Efez. 4:23 vv.), en zaait niet door ter zijde stelling van enkele misslagen en door u enkele verbeteringen voor te nemen terwijl de grond uwer harten toch dezelfde blijft, onder de

doornen, waar, in de zorgen en wellustigheden des levens, arbeid en zaad toch verloren zijn (Matth. 13:7, 22); het kan niet goed gaan, wanneer het goddelijke en het vleselijke onder elkaar worden gemengd.

De spreekwijze is ontleend van de akkerlieden welke de aarde, die ene wijl ledig en onbebouwd gelegen heeft, door het omploegen van hare oppervlakte zacht en rul maken tot het ontvangen van het zaad.

De zin is, zuivert uwe harten en uw gedrag door oprechte bekering en verbetering van leven, van die ongeregelde lusten, ontroerde hartstochten, goddeloze handelingen en verfoeielijke bedrijven, welke als schadelijke kruiden, of als doornen en distelen, niet zullen toelaten, dat het zaad van heilzame vermaningen of van onderwijs bij u wortel vatte of opschiete.

Besnijdt u, wanneer gij bij het weer intreden in Mijn verbond (2 Kon. 23:3) ook het lang verwaarloosde verbondsteken (Gen. 17:10 vv.) weer herstelt (Joz. 5:2 vv.), de HEERE, zodat gij daardoor niet slechts ene uitwendige zaak waarneemt, maar u ook werkelijk aan uwen God overgeeft, en doet weg, overeenkomstig de geestelijke betekenis dier heilige instelling, de voorhuiden a) uwer harten 1) verwijdert al die natuurlijke gezindheid, die de werkingen van Mijnen Geest in de weg staat (Deut. 10:16), gij mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem! opdat, gelijk het inderdaad reeds op het punt is (2 Kon. 22:16 vv.), Mijne grimmigheid niet uitvare als b) een vuur, en brande, dat niemand blussen kunne, van wege de boosheid uwer handelingen, waardoor gij de in Deut. 28:15 v. v. gedreigde straffen hebt veroorzaakt.

Deut. 10:16. b) Jes. 65:6.

Het was niet genoeg dat Juda voor het uitwendige terugkeerde tot de dienst van de Heere God. Uitwendige vroomheid, waaraan het wezen ontbreekt, behaagt de Heere God niet. Het komt niet in de eerste plaats op de vorm aan, hoewel de vorm niet gering geacht moet worden, maar op het beginsel, maar op het wezen. Waar Juda, hoewel het voor het uitwendige met de dienst der afgoden had gebroken, nog met zijn hart aan dien dienst bleef hangen en slechts uit vreze of om des konings wil tot de dienst van Jehova was teruggekeerd, daar zou het straks blijken, dat bij verandering van regering er ook weer een terugkeer tot de afgodendienst plaats greep. Niet de klederen maar het hart moest gescheurd worden.

Verkondigt in Juda, en laat het horen te Jeruzalem, en zegt het, dat de vijand nadert; ja, blaast de bazuin in het land, om tegen de indringer te strijden, en met wapengeweld het dreigend ongeluk te keren (Num. 10:9; 31:6. Jes. 18:3); roept in alle uwe landpalen met volle stem, en zegt tot hen, die in gehuchten en dorpen wonen: Verzamelt ulieden en laat ons ingaan in de vaste steden, waar wij beter tegenstand kunnen bieden!

Werpt de banier op naar Zion, de stad, die men voor onneembaar houdt (2 Kon. 19:21 1), opdat al het volk daarheen vluchtte (Jes. 11:10). Vlucht met hopen, met gehele troepen daarheen, blijft niet staan, haast u-maar wat zal het baten, wanneer eens Mijne grimmigheid zal ontstoken zijn? Het vuur zal branden, en wie zal het uitblussen? want Ik breng een kwaad

aan van het noorden (Hoofdst. 1:13 vv.), en ene grote breuk, ten gevolge van de gehelen ondergang der stad (2 Kon. 25:1 vv.).

De a) leeuw, Nebukadnezar (Hoofdst. 50:17) is opgekomen uit zijne haag, uit zijn dicht geboomte, uit Babel, zijne verblijfplaats, en de verderver der Heidenen, hij, die reeds vele heidense volken heeft ten ondergebracht, is opgetrokken, hij is uitgegaan uit zijne plaats, het land der Chaldeën, om uw land, o volk van Juda! te stellen in verwoesting; uwe steden zullen verstoord worden, dat er niemand in wone.

Jes. 5:29. Jer. 2:15; 5:6.

Hierom gordt zakken aan (Gen. 37:34) a) bedrijft misbaar en huilt; want de hittigheid van des HEEREN toorn, nadat die eens is uitgebarsten, is niet van ons afgekeerd, 1) zo zult gij moeten klagen.

Jes. 32:12.

In dichterlijke levendigheid wordt de inval van een vreeslijken vijand in het land zo geschilderd, dat de bewoners geprest worden, in het gehele land het aanrukken er van te verkondigen, opdat ieder in de vaste steden een schuilplaats zoeke.

Zonder enigen twijfel wordt hier de inval der Chaldeën verkondigd. Wat sommigen willen, dat hier een inval van de Scythen bedoeld wordt, is volstrekt af te wijzen, al was het alleen maar omdat het wel in de bedoeling lag der Chaldeën, maar niet in die der Scythen om de overwonnen volken in ballingschap mede te nemen.

En het zal te dier tijd, wanneer Ik het zo even gedreigde ongeluk van het noorden aanbreng (vs. 6 vv.), geschieden, spreekt de HEERE, dat het hart des konings en het hart der vorsten, die hen op verkeerde wegen hebben gebracht (2 Kon. 24:18 vv.), vergaan zal (Gen. 42:28); en de priesters, die de vorsten hebben ondersteund, zullen zich ontzetten, en de profeten zullen zich verwonderen, wanneer hetgeen zij uit hun eigen hart geprofeteerd hebben (Ezech. 13:2 vv.), openlijk tot leugen zal worden. (Hoofdst. 37:19).

Toen zei ik, de ware Profeet, daar ik de dingen, die zouden komen, zo duidelijk zag, alsof zij niet nog in de toekomst waren, maar reeds geschiedden: Ach Heere HEERE! waarlijk Gij hebt dit volk en Jeruzalem grotelijks bedrogen 1) in de verwachtingen, die zij op grond der uitspraken hunner dwaze profeten zich zelven maakten, zeggende, daar die hun eigene meningen volgden: gijlieden zult vrede hebben, er is geen gevaar (Hoofdst. 6:13 vv. Ezech. 13:10), terwijl nu toch het tegendeel gekomen is, daar het zwaard tot aan de ziel raakt, het uiterste gevaar reeds nabij gekomen is.

Ten rechtvaardigen gerichte over de verharding, waarin men het woord dar ware profeten niet wilde aannemen, bereidde de Heere ene grote misleiding, daar Hij de valsen profeten toeliet hen te bedriegen (1 Kon. 22:19-23). Zij hadden van vrede gesproken, nu was geen ontkomen meer mogelijk. (Ps. 69:2).

Dit vers wordt ook vragender wijze opgevat: "Waarlijk Heere! hebt Gij het volk van Juda en de inwoners van Jeruzalem grotelijks bedrogen en wijs gemaakt door Uwe profeten, dat wij vrede zouden hebben? Immers neen, daar Gij het tegendeel uitdrukkelijk hebt laten betuigen!" .

De leugenprofeten hadden het volk diets gemaakt, dat het geen inval, geen beleg had te vrezen en het volk had die profeten beschouwd als van God gezonden. Het is daarom dat de Profeet deze vraag doet. Niet om daarmee te zeggen dat de Heere het volk had bedrogen, maar om daarmee klagend te vragen, waarom de Heere had toegelaten, dat de leugenprofeten het arme volk hadden misleid. Het zou toch geen vrede maar onvrede zijn, geen tijden van verademing en vertroosting, maar van schrikkelijke ontnuchtering.

Te dier tijd, wanneer hetgeen in vs. 5 gezegd is, geschieden zal, zal tot dit volk en tot Jeruzalem gezegd worden, zo als het bij een dreigend uitbreken van een orkaan de gewoonte is, dien aan te kondigen aan diegenen, die daarvan zullen te lijden hebben, omdat zij alle mogelijke voorzorgen nemen: Een dorre verzengende wind van de hoge plaatsen, komende over de kale rotsen in ‘t oosten, in de woestijn, hetgeen ten teken is, dat hij met ontzaglijke hevigheid zal woeden (Job 1:19; 27:21), van de weg der dochter Mijns volks, recht op Mijn volk op Juda en Jeruzalem af (Jes. 27:8); niet om te wannen, noch om te zuiveren, waartoe alleen weste- of zuidewind kunnen dienen, maar om los te rukken en te verderven (Hoofdst. 18:17. Ezech. 17:10).

Er zal Mij een wind 1) komen, die hun te sterk zal zijn, dan dat men nog langer daarbij van vrede zou kunnen spreken (vs. 10). Nu zal Ik ook, nadat zij zo lang met Mij getwist hebben (Hoofdst. 2:5, 29:17 vv.), oordelen tegen hen uitspreken.

De winden zijn in Palestina en Syrië, wat richting, verloop en werking aangaat, zeer regelmatig. De west- en zuidwestewind, die over de Middellandse zee komt, is vochtig en brengt gewoonlijk regen (1 Kon. 18:44 v. Luk. 12:54). Hij heerst van November tot in Maart en veroorzaakt dan de regentijd. De zuide, in ‘t bijzonder de zuidoostewind gaat over de Arabische woestijn en heeft hitte ten gevolge (Luk. 12:55), die ten tijde van de lentenacht-evening in Egypte tot een gloed van 16-36 graden stijgt. Hij waait hoofdzakelijk in Maart en wel dikwijls drie dagen achter elkaar, voert stof en zand met zich, maar is, hoe verder hij naar het noorden voortgaat, des te zwakker en in de gebergten veel dragelijker dan in de vlakten. De oostewind, die voor Palestina uit de steppen van woest Arabië komt (Jer. 13:24), is gewoonlijk scherp en hevig, zeer droog en daardoor verzengend werkende op de plantengroei (Jona 4:8). Met de verstikkenden stormwind, de Sammum van woest-Arabië, die in April en Mei heerst, heeft hij verwantschap, doch deze waait niet in Palestina, al wordt er misschien op enige plaatsen van het Oude Testament (Ps. 11:6 op gedoeld. De oostewind blaast in Palestina geregeld gedurende de zomermaanden tot in Juni, en maakt zelfs de hitte in de omstreken van Jeruzalem drukkend. De noorde- of noordwestewind brengt koelte en verfrissing aan (Hoogl. 4:16), zelfs koude en droogte; hij verheft zich gewoonlijk tegen de herfstnacht-evening, wanneer hij wel tot aan de derden dag achter elkaar aanhoudt.

In de zomer is de oostenwind zeldzaam, door elkaar waait hij dan slechts elke maand 2 of 3 dagen. Menigvuldiger is hij in de winter, wanneer hij bij langduriger aanhouden het jonge groen verzengt en een onvruchtbaar jaar veroorzaakt. Daarom heet hij op de Libanon Semoem, dat tegenwoordig gift-wind, doch oorspronkelijk verwoestende wind betekent. De oostenwind is droog, doet het bloed opstijgen. benauwt de borst, veroorzaakt onrust en angst, slapeloze nachten of kwade dromen; mens en dier gevoelen zich, als die wind waait, zwak en ziek, daarom vergelijkt men in ‘t dagelijks leven het onaangename, de tegenspoed met hem. In de oogsttijd kan, zo lang de oostenwind aanhoudt, het koren, dat reeds in de schuren en reeds gedorst is, niet worden gewand; daartoe is een gelijkmatige, gemiddelde luchtstroom nodig, welke slechte aan de weste- en de zuidewind eigen is. De noordewind is al te sterk, en de oostewind karakteriseert zich door gedurige rukken, die, zo als de Hauraniër zegt, kaf en koren wegvoeren. Stormen zijn bij oostewind zeldzaam (zij ontstaan meestal bij westewind); stormt het echter uit het oosten, dan is deze om zijne hevige stoten meestal zeer schadelijk en ontwortelt de grootste bomen.

Ziet, hij, die met het beeld van een oostewind, even als vroeger (vs. 7) met dat van een leeuw bedoeld is, komt met zijne legers op als dichte zwarte wolken, en zijne krijgswagenen zijn, wat de snelheid aangaat en het gedruis, waarmee zij naderen, als een wervelwind; zijne paarden zijn sneller dan arenden (Hab. 1:6 vv.). Wee ons, zulk een klaaggeschrei verheft zich dan bij degenen, die zich zo lang in slaap hebben laten wiegen, en nu op eens laten zien, dat zij het verderf niet meer kunnen ontlopen (vs. 10): want wij zijn verwoest.

a) Was uw hart van boosheid, o Jeruzalem! met tranen van oprecht berouw; kom tot waarachtige bekering, nu redding van het dreigend verderf nog mogelijk is, opdat gij behouden wordt. Hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten 1) daar gij toch uw halt voortdurend laat innemen door kwade overdenkingen, die u niets dan onheil en lijden veroorzaken, en het kwaad nog erger maken, in plaats van het af te wenden (Job. 16:2)?

Jes. 1:16.

Het hart is de bron; daar dit door de zonde is verontreinigd, moet ook hiermede het begin van verbetering worden gemaakt; het is van nature verkeerd, daarom moet het bekeerd worden; het is verduisterd, daarom moet het verlicht, het is verhard, daarom moet het vertederd worden.

De helse aanblazing des satans is tot in het binnenste der ziel doorgedrongen, daarom moet ook de hemelse kracht en de adem van Jezus Christus zo diep doordringen.

Wil Jeruzalem gered worden, zo moet het zich van hare zonden hartgrondig bekeren, het hart rein wassen, niet bloot uiterlijk van het boze aflaten, maar de zondige neiging des harten opgeven. In de vraag, hoe lang zulks zou vertoeven? ligt de gedachte dat Jeruzalem reeds te lang heilloze gedachten gekoesterd en gepleegd heeft.

Wij zien hier de goedheid Gods, die, terwijl Hij dreigt en de straf bepaalt, toch nog altijd met vermaning tot berouw bij ons aanhoudt. Hiermede toont Hij genoegzaam, dat Hij geen mens zonder meer verwerpt, maar dat Hij bij alle dreiging en strafprediking aan de boete en bekering de mogelijkheid wil gelaten zien, om het onheil af te keren. Wij moeten echter met ons berouw niet dralen totdat de straf op onzen hals komt. Het is te laat als het vuur van de Goddelijken toorn reeds met alle macht brandt, of de vijand het paard reeds aan onze heggen heeft gebonden.

Want, om ten derde male (vs. 5 vv. en vs. 11 vv.) u het ongeluk, dat over u besloten is, voor de ogen te schilderen, alsof het reeds aanwezig ware, ene stem verkondigt van Dan af, dat het uiterste noordelijke punt des lands is (Joz. 19:47), en doet ellende horen van het gebergte van Efraïm, ten noorden van het rijk van Juda-zo snel en zonder oponthoud komt het steeds nader en nader (Jes. 10:29 vv.

Vermeldt de volken 1) hoe de legerscharen tot Jeruzalems verwoesting komen, hetgeen ook op ‘t lot van vele andere natiën invloed zal hebben (Hoofdst. 25:13 vv.) zietze komen en doet het horen tegen Jeruzalem, zodat de inwoners het weten:daar komen hoeders 2), herders, uit verren lende; en zij verheffen hun stem tegen de steden van Juda, omdat ze deze willen overweldigen.

De vergelijking doelt op de tenten, die de wachters of hoeders op de velden en wijnbergen opslaan en wier constructie de volgende is. Men richt vier staken zo op, dat zij de hoeken van een kwadraat vormen, waarvan de zijden ongeveer 8 voet lang zijn; acht voet boven de grond worden daaraan met touwen 4 dwarsbalken vastgebonden, waarop men takken van bomen, of wanneer ze te krijgen zijn, planken legt. Hier is het nachtleger van de wachter, dat uit stro bestaat; zes of zeven voet boven dit leger zijn aan de staken weer dwarshouten gebonden, waarop takken of riet of ene mat een dak vormen; tussen dak en leger worden drie kanten met ene mat of met zaamgebonden riet of stro dicht gemaakt, zowel om koude nachtwinden af te houden, als ook om de dieren omtrent het getal der wachters in onzekerheid te laten. Tot het leger leidt dikwijls ene kleine ladder, het gedeelte tussen de aarde en het leger is slechts aan de westzijde afgesloten om de hete middagzon af te houden, want des daags zit de wachter bij zijnen hond onder op de grond. " Er zijn ook tenten, die licht, van boomtakken zijn gemaakt. Met deze hutten nu worden de tenten der belegeraars vergeleken, die in Hoofdst. 6:3 onder een dergelijk beeld als herders, die met hun kudden de gehele landstreek verwoesten worden voorgesteld. Volgens het vermoeden van enige Joodse uitleggers ligt in het Hebr. woord notseer, dat hier gebezigd is, ene zinspeling op de naam Nebukadnezar, welks laatste lettergrepen daarmee overeenkomen.

Niet alleen Jeruzalem, maar ook de Heidenen moeten het horen, ook aan hen moet het verkondigd worden dat de belegering en inname van Jeruzalem aanstaande is. En dat, opdat ook de heidenen een waarschuwing zullen ontvangen, hoe het met die volken gaat, die zich weigeren te bekeren tot de levenden God, die daar blijven bij de dienst der heidense afgoden. Om de afgodendienst zal Jeruzalem verwoest worden en Juda in ballingschap gaan, gelijk ook Israël in ballingschap is gezonden. Evenmin zullen de heidense volken kunnen bestaan, die de enigen en waarachtigen God blijven verwerpen.

In het Hebr. Notserim. Dit woord kan wel betekenen, hoeders, maar ook belegeraars, en deze betekenis past hier geheel en al. De Chaldeën zouden komen om de stad te belegeren. In Sam. 11:16 heeft het werkwoord ook de betekenis van belegeren.

Als de wachters der velden, die een vossenhol omringen, totdat zij het gehele gebroedsel hebben. uitgeroeid; zijn zij rondom tegen haar, tegen Jeruzalem; omdat zij tegen Mij weerspannig geweest is, spreekt de HEERE, daarom laat Ik ook deze wachters als verwoesters over hen komen (Hoofdst. 5:6; 6:25).

God was toornig op hen, om hun zonden. Het is de vreselijke grimmigheid van God, die de legermacht der Chaldeën zo vreeslijk, zo woedend maakt. Let hier, in des mensen toorn tegen ons moeten wij Gods toorn zelven erkennen en de sterkte daarvan. Als die van ons afgeleid is, zullen onze vijanden niet verder tegen ons opkomen.

Uw weg en uwe handelingen hebben u, o Jeruzalem en Juda! deze dingen gedaan, en gij wilt u daarvan niet bekeren; dit is uwe boosheid, welke veroorzaakt heeft, dat het u zo bitter is, dat het tot aan uw hart raakt (vs. 10), terwijl gij, nu ontkomen nog mogelijk zou zijn, het niet wilt inzien (Hoofdst. 2:19. Jes. 59:12).

Zo zoet als de zonde in de beginne is, zo bitter wordt zij daarna, wanneer het geweten ontwaakt door het gevoel der gerichten Gods. Ps. 38:5.

O mijn a) ingewand, mijn ingewand! ik heb barenswee, o wanden mijns harten! mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen, want gij, mijne ziel! hoort het geluid der bazuin en het krijgsgeschrei.

Jes. 21:4. Jer. 9:1.

Mijn gemoed is bitterlijk bedroefd, en ik gevoel zulk ene inwendige ontroering, dat ik het van weedom en angst moet uitschreeuwen, en met ene luide klaagstem roepen, even als ene vrouw in hare barensweeën: "O mijn ingewand, mijn ingewand" o mijne ingewanden, welke in mijne borst het benauwde hart omringen! mijn beangstigd hart klopt geweldig en is in ene gedurige beweging. Ik kan en zal niet zwijgen. Ik kan en zal mijne weeklachten niet bedwingen; want ik hoor met mijne ziel het geluid der vijandige bazuinen, ik weet zeker, dat er een allerakelijkst krijgsgeschrei opgaat.

Deze afgebroken woorden en zuchten zijn de levendigste uitdrukking van de ontzaglijke smart, onder welke Jeremia’s hart bloedt bij het zien van de verharding en de ondergang van zijne broeders. Vgl. Paulus in Rom. 9:1-3 en de bij Jes. 23:3.

Breuk op breuk wordt er uitgeroepen, nauwelijks is de ene verwoesting vernomen of de tijding van ene andere komt; want het ganse land is verstoord; haastelijk zijn mijne tenten verstoord, mijne gordijnen in een ogenblik 1) de steden van mijn vaderland zijn door de vijanden zo spoedig en gemakkelijk verwoest, alsof het slechts licht opgeslagen tenten geweest waren.

Wel brak de Profeet hier in een klagelijk roepen en stenen uit, maar uit het "mijne tenten" is het duidelijk, dat hij hier spreekt als in naam van het volk, dat onder de oordelen Gods gebukt gaat, dat verbroken is, dat is, van het overblijfsel naar de verkiezing der genade.

Want juist dit gedeelte, al was het nog zo klein, geloofde dat de Heere met zijn roede, met Zijne oordelen zou komen. Dit volk wist dat die oordelen niet zouden, niet konden uitblijven, maar daarom leed het er wel onder.

De oordelen Gods zijn eigenlijk alleen oordelen voor hen, die de roede kussen, die ze erkennen als rechtvaardig om der zonden wil.

Hoe lang zal ik de banier zien, het geluid der bazuin horen? Mij stuiten deze tekenen ener verdediging, die toch zo nutteloos is en slechts een bewijs is van ongeloof (vs. 5 vv).

Zeker, Mijn volk is dwaas, zegt de Heere: Mij en Mijne woorden kennen zij in hun verblinding niet; het zijn in alle hun pogingen zotte kinderen, en zij zijn niet verstandig, zij hebben geen gevoel van hun dwaasheid; wijs, uitgeleerd, zijn zij om kwaad te doen, maar goed te doen weten zij niet.

Het volk is geworden tot een dwaas, een rondloper; zij zijn geworden onbandige kinderen, die niets dan kinderspel doen; een ding kennen zij toch: wanneer de vervreemding van God langeren tijd heeft plaats gehad, ontwikkelt zich een eigenaardig talent, om kwaad te doen. Het gevolg van het toenemen der zonde is ene altijd toenemende stompheid en domheid in hogere dingen, maar wanneer het op ‘t kwade aankomt, zijn zij bijzonder sluw en listig. Dat is de eigenaardige werking van de duivel.

Vgl. Rom. 16:19 "wijs in ‘t goede, onnozel in ‘t kwade. "

Vs. 22 geeft het antwoord op vs. 21, in dezen zin dat er aan de oordelen nog geen einde zou komen, dewijl het volk in zijn dwaasheid, d. i. in zijn vervreemding van God bleef volhouden.

Ik zag het land aan, en ziet, het was woest en ledig, alsof het in de chaotischen toestand van de voortijd ware teruggezonken (Gen. 1:2); ook naar de hemel, en zijn licht was er niet, het was donker, alsof een rouwgewaad was aangetrokken van wege het leed over Juda.

Zo gaat het gewoonlijk dengenen, die in nood verkeren; hun schijnt het licht geen licht, de dag geen dag, het zoete geen zoet te zijn, maar aller verandert in het tegenovergestelde.

Ik zag de bergen aan, en ziet, zij beefden, en al de heuvelen schudden, evenals wanneer God met zijn dreigenden donder verschijnt.

Ik zag, en ziet, er was geen mens en alle vogelen des hemels waren weggevlogen zodat overal slechts de vreeslijkste verwoesting te zien was.

Ik zag, en ziet, het eens zo vruchtbare land was ene woestijn, en al zijne steden waren afgebroken 1) en lagen in puin van wege de HEERE, van wege de hittigheid Zijns toorns, die ze zo had verwoest.

Ene grote uitwerking in de beschrijving doet dit altijd terugkerende: "Ik zag, " alsof de Profeet zijn oog wilde afwenden van het treurig beeld en toch gedrongen werd, steeds op nieuw daarheen te zien, om zijnen tranen de vrijen loop te laten.

Op verheven dichterlijke wijze voorspelt de Profeet de verwachting die komen zal. Het zal zijn als bij de aanvang der schepping. Woest en ledig zal de aarde zijn. Geen licht zal aan de hemel prijken. De bergen en heuvelen zullen op hun grondvesten bewogen worden en de vruchtbare weiden en velden zullen de woestijn gelijk zijn.

Nog kan het laatste ook vertaald: Ik zag de Karmel als de woestijn. De Karmel, het Karmelgebergte was bekend en beroemd om zijn vruchtbaarheid.

Dit alles zou het gevolg zijn van de schrikkelijke belegering door de Chaldeën en dus het gevolg van de groten toorn der Heeren over Zijn volk.

Want zo zegt de HEERE: Dit ganse land zal eens woestheid zijn; (doch Ik zal gene voleinding maken); Ik zal niet verdelgen zonder een klein overblijfsel te laten als een zaad voor een later geslacht (Jes. 6:13. Ezech. 20:17).

Hoe wonderlijk verenigen zich hier de toorn en de liefde Gods! Beide komen ze voor als oneindig; de ene beperkt de anderen. God bemint niet zo, dat Hij niet zou kunnen toornen, en Hij toornt niet zo, dat Hij niet zou kunnen beminnen.

In de zwaarste oordelen, welke God over Zijn volk brengt, behoudt Hij nog een overblijfsel, waaraan Hij Zijne beloften vervult (Hoofdst. 30:11; 46:18) Of men kan de woorden verstaan: schoon Ik het ganse land woest maak door het zwaard en de honger, heb Ik nochtans nog zwaarder oordelen voor het volk weggelegd (zie Hoofdst. 5:10, 18 de verdelging van stad en tempel, en de gevankelijke wegvoering van hen, die de vorige ellenden overleven. De eerste uitlegging dezer plaats kan kracht ontvangen uit hare vergelijking met 1 Sam. 3:12.

In ‘t algemeen zal echter de straf ene beslissende zijn. Hierom, als wilde het schepsel zijne overeenstemming met de handeling des Scheppers te kennen geven, zal de aarde treuren, en de hemel daarboven zwart zijn, een treurgewaad aantrekken (vs. 23), omdat Ik het heb gesproken; Ik heb het voorgenomen, en het zal Mij niet rouwen, en Ik zal Mij daarvan niet afkeren, 1) maar het integendeel zo laten geschieden, als Ik het gedreigd heb.

Hun staat was hulpeloos en zonder middelen van herstel. God wilde hen niet helpen, zo zegt Hij hen ronduit. En als de Heere hen niet helpt, wie zal het dan doen? Dit maakt hun staat treurenswaardig; hierom treurt het land en de hemel daarboven is zwart. Daar zijn geen uitzichten dan die zeer verschrikkelijk zijn, omdat Ik het gesproken heb. Ik heb het woord

gegeven dat niet weer terug zal geroepen worden. Zij willen geen berouw hebben en

wederkeren van de weg hunner zonden, en daarom zal ‘t God ook niet berouwen, en Hij zal niet afkeren van de weg Zijner oordelen.

Van het geroep der vijandelijke ruiteren en boogschutters vluchten al de steden; zij gaan in de wolken, en klimmen op de rotsen; al de steden zijn verlaten, zodat niemand, die achter gebleven is, in dezelve woont.

Wat zult gij dan doen, gij verwoeste Juda? al kledet gij u met scharlaken, al versierdet gij u met gouden sieraad, al schuurdet gij uwe ogen met blanketsel 1) om als ene boeleerster de vijanden voor u te winnen, zo zoudt gij u toch te vergeefs oppronken; de boelen, wier gunst gij nu meent te bezitten (Wijsh. 14:21) versmaden u; zij zullen zich door uwe vleierijen niet laten vangen, maar zij zullen uwe ziel zoeken.

Zo versierde zich de goddeloze Izebel bij het naderen van de vijand Jehu; zij vond echter gene genade, ondanks alle hare kunsten (2 Kon. 9:30 vv.); even zo min zal Juda van een dergelijk gedrag omtrent de Chaldeën (Ezech. 23:40 vv.) enig gevolg hebben.

Want Ik hoor uit uwen mond ene stem als van ene vrouw, die in de arbeid is, ene benauwdheid als van ene, die in des eersten kinds nood is, de stem van de dochter Zions, zij hijgt als in het voorgevoel des doods (Gen. 36:18), zij breidt hare handen hopeloos uit, zeggende: O wee mij nu, want mijne ziel is moede, bezwijkt van wege de doodslagers, aan welke ik prijs gegeven heb.

Het punt van vergelijking ligt hier alleen in het angstgeroep, maar niet in de vreugde wegens de geboorte eens kinds.

God wilde niet helpen en zij zelf zij konden zich niet helpen. Jeruzalem mocht zich opsieren gelijk een vrouw, gelijk Izebel deed om Jehu’s hart te winnen, maar het zou haar niet baten. Nebukadnezar zou het instrument Gods zijn, om het trouweloze Juda te tuchtigen, en daarom zou Babel zich niet laten winnen, maar het zou, als een wrede vijand, stad en inwoners vernietigen en verdelgen. Zion, hetwelk zich opsierde als een vrouw in bruidsgewaad, zou worden een vrouw die in arbeid is. Vreugde zou wegblijven en smart en pijn zou haar aangrijpen.

Want Ik hoor uit uwen mond ene stem als van ene vrouw, die in de arbeid is, ene benauwdheid als van ene, die in des eersten kinds nood is, de stem van de dochter Zions, zij hijgt als in het voorgevoel des doods (Gen. 36:18), zij breidt hare handen hopeloos uit, zeggende: O wee mij nu, want mijne ziel is moede, bezwijkt van wege de doodslagers, aan welke ik prijs gegeven heb.

Het punt van vergelijking ligt hier alleen in het angstgeroep, maar niet in de vreugde wegens de geboorte eens kinds.

God wilde niet helpen en zij zelf zij konden zich niet helpen. Jeruzalem mocht zich opsieren

gelijk een vrouw, gelijk Izebel deed om Jehu’s hart te winnen, maar het zou haar niet baten.

Nebukadnezar zou het instrument Gods zijn, om het trouweloze Juda te tuchtigen, en daarom zou Babel zich niet laten winnen, maar het zou, als een wrede vijand, stad en inwoners vernietigen en verdelgen. Zion, hetwelk zich opsierde als een vrouw in bruidsgewaad, zou worden een vrouw die in arbeid is. Vreugde zou wegblijven en smart en pijn zou haar aangrijpen.

HOOFDSTUK 5.

VELERLEI ZONDEN VAN HET JOODSE VOLK EN DE DAARTEGEN GEDREIGDE STRAFFEN.

III. Vs. 1-31. De oordelen, welke in de vorige rede waren aangekondigd, worden nu hier voorgesteld als volkomen rechtvaardig van de zijne des Heeren, en als wel verdiend van de zijde des volks. Hij, de Heere, gaat zo ongaarne over tot de uitvoering van deze gerichten, dat ook de geringste mogelijkheid, om genade vóór recht te laten, Hem zeer welkom zou zijn en ook de geringste mate van geloof, wanneer Hij die vond, Hem genoegzaam tot verschoning zou wezen. Het volk van Juda en Jeruzalem maakt echter door zijne onverbeterlijke boosheid de verschoning onmogelijk. God zou moeten ophouden te zijn, wat Hij is, de Heilige en Rechtvaardige, de Waarachtige en Getrouwe, indien Hij ene zo geheel verdorvene menigte nog verder wilde laten bestaan en Zich niet wreken aan zulk een volk als dit is. Wel zijn in Juda en Jeruzalem zulke zielen aanwezig als koning Josia met de stand der ware profeten vertegenwoordigd, maar juist daarom is het onafwendbare gericht ook door het "Ik zal gene voleinding maken" verzacht, en wordt in de korten tijd tot aan het begin van het gericht nog alles beproeft, om ook andere zielen te redden, zo vele of zo weinige maar te redden zijn.

Gaat om. zegt de Heere tot de weinigen, die Hem nog aanhangen, en de straf, door hun voorbede, even als een Abraham van Sodom en Gomorra (Gen. 18:17 vv.). van Jeruzalem zoeken af te wenden (2 Kon. 22:11 vv.), gaat om door de wijken van Jeruzalem, en ziet nu toe, en verneemt, en zoekt op hare straten, zo nauwkeurig, als gij kunt, en zo lang gij wilt, of gij iemand onder het gehele volk vindt, of er één is, die recht doet, die waarheid zoekt, zodat hij naar het richtsnoer van Mijn woord in waarheid en getrouwheid zijn leven zoekt te richten, zo zal Ik haar, de stad, om der wille van dien éénen rechtvaardige, genadig zijn 1) (vgl. Gen. 18:32, 33).

Sterker kon de gehele verdorvenheid van Jeruzalem niet worden uitgedrukt, dan hier geschiedt. Nog wil de Heere van Zijne stad het gericht afkeren; dat over haar besloten is, wanneer men er slechts éénen in vindt, die recht doet en waarheid zoekt.

Men moet dit niet zo volstrekt verstaan, alsof alle inwoners van Jeruzalem tot één toe snode deugnieten waren. Er werden, behalve Jeremia en Baruch, nog enige weinige godvrezende lieden gevonden. Maar de Heere spreekt hier bepaaldelijk van de grote en aanzienlijke lieden (vs. 5), en schoon er onder mensen van allerlei rang nog hier en daar deze en die wezen mocht, die God in waarheid diende, zij waren onbekend omdat zij zich schuil hielden en niet openlijk uitkwamen, noch zich tegen het heersend verderf aankantten.

Snijdender, scherper kon het niet. Ongetwijfeld beroemde het Israël van die dagen er zich op, dat het de heilige stad Jeruzalem bewoonde, dat het behoorde tot het heilige zaad. Het liet zich voorstaan op uitwendige godsdienstplichten. En daarom zegt de Heere, door de mond van Jeremia, dat het zo treurig gesteld is, dat degenen die recht doen en die de waarheid zoeken, als het ware niet te vinden zijn. Niet dat er niet een enkele vrome meer te vinden was, maar de grote menigte had zo haar weg verdorven, dat de enkelen, die nog de Heere

vreesden, schier niet te vinden waren. Het ganse hoofd is mat het ganse hart ziek had Jesaja gezegd. Dit wordt hier bevestigd.

En of zij, de inwoners van Jeruzalem bij hun beweringen al zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft, en daardoor Mij schijnen te belijden (Deut. 10:20), zo zweren zij toch valselijk; zelfs de heilige naam Gods is hun tot ene nietige phrase geworden, en wordt tot liegen en bedriegen in de mond genomen (Jes. 48:1).

O HEERE! zien Uwe ogen niet naar waarheid? Gij hebt een welgevallen in een oprecht U toegewijd hart, niet in de uitwendigen schijn van godzaligheid. En wanneer Gij nu ons, die voor Juda en Jeruzalem spreken, oproept, om U slechts éénen rechtvaardige in dien zin aan te wijzen, om wiens wil Gij ons zoudt kunnen sparen, zo moeten wij bekennen: wij vinden niemand; wij vinden niets dan onverbeterlijke harten. Gij hebt hen) geslagen, maar zij hebben gene pijn gevoeld, geen enkele trek op hun gelaat heeft het getoond, dat de slagen hun smart deden, Gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen (Hoofdst. 2:30. Jes. 9:13); zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan ene steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren 1) (Jes. 48:4. Ezech. 2:4).

Het verband tussen het eerste en tweede gedeelte van dit vers is dit: De Heere vraagt naar waarheid, naar oprechtheid. Bij Israël werd geen trouw gevonden. Zij zwoeren wel bij de Naam des Heeren, zij dienden de Heere nog wel in naam, maar het hart was verre van ware godsvrucht. Daarom had de Heere het volk gekastijd; gekastijd, opdat het in oprechtheid naar Hem zou vragen. Helaas! de kastijding had niet het doel bereikt. Tegen de oordelen in had Juda zich verhard. Jeruzalem's inwoners hadden zich niet verootmoedigd. Zij waren tegen de oordelen ingegaan en hadden daardoor getoond, dat hun hart harder was dan een rotssteen.

Dit is wel het treurigste. Er is tweeërlei verbrijzeling. Een verbrijzeling tot bekering en een verbrijzeling tot oordeel. Het laatste was het geval bij Juda.

Doch ik zei, nadat ik zulk een toestand des harten bij Mijn volk gevonden had: Zeker deze, die ik bij het oordeel in vs. 3 voornamelijk in het oog had, zijn arm; ten gevolge hunner armoede zijn zij onkundige, en zij handelen dientengevolge zottelijk, omdat zij de weg des HEEREN, het recht huns Gods niet weten; men verwondere zich daarom bij hen niet al te zeer, wanneer alle proeven ter verbetering zonder gevolg blijven.

Ik zal gaan tot de groten, tot de voorname standen, de ontwikkelden en rijken, en ik zal met hen spreken, om hun gezindheid en hunnen wandel te leren kennen, want die weten de weg des HEEREN, het recht huns Gods, zodat de toestand bij hen beter zal zijn; maar zij hadden te zamen, gelijk al spoedig bleek, in de overmoed van hun vleselijke zelf- en heerszuchtige gezindheid (Deut. 32:15. Spr. 30:9), het juk der Goddelijke wet, dat zij wel kenden, verbroken (Hoofdst. 2:20) en de banden, waarmee de Heere hen aan Zijnen heiligen wil gebonden had, verscheurd1) (Ps. 2:3).

Dit groot gebrek aan trouw en recht vindt men niet alleen bij de onderste lagen des volks, bij

de geringen en het onwetende gemeen, maar ook bij de hogere standen der beschaafden.

Deze gedachte is rhetorisch zo uitgedrukt, dat Jeremia in de mening, dat slechts het gemene volk zo diep gezonken was, zich tot de groten wendt, om met hen te spreken en bij dezen algehele losmaking van de Wet Gods waarneemt.

Het juk des Heeren is de discipelen licht, de knechten onverdraaglijk (Matth. 10:30). van ijzer zijn de banden zolang zij gevreesd worden: wanneer men ze leert beminnen, zullen zij van goud zijn.

Niet alleen derhalve de armen en geringen, maar ook de machtigen en aanzienlijken hebben de wet Gods verlaten, hebben het verbond verbroken. Het gehele volk, in al zijn rangen en standen, is verdorven en daarom zal de Heere, ja moet Hij komen met Zijne oordelen. Dit wordt in het volgende vers nader aangeduid.

Daarom heeft hen, gelijk in Hoofdst. 4:7 gezegd wordt, een leeuw uit het woud, Nebukadnezar, koning van Babel, verslagen, gelijk ik, de Ziener Gods, reeds de toekomst als tegenwoordig zie, en, om hier nog enige dergelijke beelden tot aanwijzing derzelfde zaak bij te voegen, een wolf der wildernissen zal hen verwoesten; een luipaard waakt, loert tegen hun steden (Hos. 13:7); al wie uit dezelve uitgaat, zal verscheurd worden (Hoofdst. 6:25. 2 Kon. 25:4 vv. want hun overtredingen zijn vermenigvuldigd, hun afkeringen zijn machtig vele geworden, zodat afwending van het verderf onmogelijk gemaakt is.

De machtigen menen dikwijls, dat hun alles past, en al wat zij doen recht is; dat wanneer God over de zonde vertoornt, dit alleen het volk geldt. Hier zegt echter God, de Heere, het tegendeel. Omdat zij het juk des Goddelijken woords verbreken en de banden Zijner geboden verscheuren, zo zou ook de leeuw uit het woud hen verscheuren, zowel als de armen hoop. Ja, er zal eens een streng gericht over zulke machtigen komen, omdat zij dikwijls hun tot ergernis zijn, die zij door hun goed voorbeeld moesten voorgaan.

Hoe zou Ik over zulks u, Jeruzalem vergeven, hoe gaarne Ik ook aan ‘t verlangen van uwen vromen koning zou willen voldoen (2 Kon. 22:13)? Uwe kinderen verlaten Mij en vallen tot de vreemde goden af, en zweren bij hen, die geen God zijn(Hoofdst. 2:11 11); als Ik hen in het land, dat Ik hun gegeven heb, met allerlei goed verzadigd heb, zo bedrijven zij, gelijk dat reeds in Deut. 32:13 vv. is voorzien, overspelin theokratischen zin, en verzamelen bij hopen in het hoerenhuis, in de tempels der afgoden, waar ook hoererij in lichamelijken zin op de gruwelijkste wijze wordt bedreven.

Als welgevoederde hengsten, die ter wellust worden onderhouden en met sterk voedsel worden aangezet, zijn zij vroeg op; zij hunkeren, een iegelijk naar zijns naasten huisvrouw (Ezech. 22:10 vv. 23:20; 33:26

Het beeld is zo geheel Oosters en geschikt om de vuilste dierlijkste wellust aan te duiden, dat men gene woordelijke vertaling wagen mag. Het woord "welgevoederd", betekent eigenlijk "zwaar van lichaamsdelen, het woord hunkeren" "toehinneken, " gelijk hengsten doen. Het blijkt dat hier niet enkel figuurlijke, maar ook eigenlijke hoererij bedoeld wordt.

De Heidenen hebben, gelijk de Apostel zegt (Rom. 1:25) het schepsel geëerd in plaats van de Schepper. Zij hebben de vruchtbaarheid en de voortbrengingskracht der natuur vergood. Moet nu dit zinnelijk leven op zichzelf reeds het goddelijke zijn, en wel, hoe sterker het zich ontwikkelt, des te meer, hoe kan het anders zijn, dan dat nu dezelfde dierlijke kracht zo als zij in de mens is, losbarst, maar juist als zinnelijke kracht wild en bandeloos, ontdaan van de tucht des Geestes, onder welke de zegen van een geheiligden echt staat, die niet gelijk is aan de ongebondenheid van het vlees? Dat is de treurige uitwerking van de treurige oorzaak, gelijk de Apostel het wederom voorstelt (Rom. 1:24): "Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinheid, om hun lichamen onder elkaar te onteren. " Hoe verschrikkelijk kan een volk ontaarden, wanneer het eenmaal begonnen is op die helling uit te glijden! Daar gaat het verdichten van afschuwelijke verhalen over de goden en het bedrijven van afschuwelijke zaken, gelijk aan die goden hand aan hand. Daar moeten in de dienst, vooral van Baäl Peor, zich jonge dochters aan de zonde wijden (Num. 25:1 vv.). Daar behoorden tot afgodentempels als slaven en slavinnen jongelingen en dochters, die enen naam droegen, oorspronkelijk van gelijke betekenis als heilig; maar deze heiligen van de afgodentempel zijn aan genen anderen dienst dan die der ontucht gewijd (Gen 38:15). In de Sukkoth-Benoth, die later uit Babel in ‘t land kwamen (2 Kon. 17:30) werden waarschijnlijk zulke dingen bedreven, zo als ook de Griekse geschiedschrijver Herodotus (I 199) ze als zeer schandelijk voorstelt.

Zou Ik dat alles rustig kunnen aanzien en over die dingen gene bezoeking doen (Jes. 27:1)? spreekt de HEERE. Of zou Mijne ziel Zich niet wreken over zulk een volk, als dit is(vs. 29. Hoofdst. 9:9).

Deze zijn dingen, die verrekend moeten worden, of anders kan de eer van Gods regering niet gehandhaafd worden, noch Zijne wetten voor verachting bewaard; maar de zondaars zouden in verzoeking komen, om te denken, dat God ganselijk hun gelijk was, strijdig met die overtuiging van hun eigenlijk geweten betrekkelijk Gods oordeel, welke noodzakelijk moet onderhouden worden, dat zij, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn. (Rom. 1:32).

Rechtvaardig is de wrake van de heiligen God, die het recht van Zijn verbond handhaaft. Anders ware het Hem geen ernst met Zijn verbond.

Integendeel, Ik heb de uitverkoren werktuigen Mijner wraak reeds voor de poorten van Jeruzalem besteld en geef hun nu bevel: Beklimt hare muren en verderft ze, richt ene grote verwoesting in de stad aan (2 Kon. 25:4 vv.), (doch maakt a) gene voleinding; tot gehele vernietiging van haar mag het volgens Mijn raadsbesluit (Hoofdst. 6:27) niet komen); doet hare spitsen 1), hare sterkten en vestingen weg, want zij zijn des HEEREN niet.

Jer. 4:27.

Liever: Doet hare wijnranken, de ranken van dien wilden wijnstok (Hoofdst. 2:21) weg, voert ze in ballingschap naar een vreemd land, want zij behoren de Heere niet meer toe, Hij geeft ze over.

Want het huis van Israël, dat Ik daarom reeds vroeger verstoten heb (Jer. 3:8), en het huis van Juda, waaraan Ik nu de scheidbrief wil geven, hebben gans a) trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, spreekt de HEERE.

Jer. 3:20.

Zij verloochenen door hun ongeloof, waarin zij des profeten woord verachten, de HEERE en zeggen: Hij is het niet 1) Hij is zulk een hard en gestreng God niet, als de profeten ons Hem beschrijven, en ons a) zal geen kwaad overkomen, gelijk zij profeteren; wij zullen noch zwaard noch honger zien (Gen. 19:14).

Jes. 28:15.

Het was gene verloochening van God, zo als bij de Atheïsten (die het bestaan van God ontkennen) gevonden wordt; doch daar zij de straffende gerechtigheid Gods loochenden, was het even goed, alsof zij God zelven verloochend hadden. Wie toch aan God de heiligheid en gerechtigheid wil ontnemen, of Hem voor zo machteloos wil aanzien, dat Hij het kwaad niet zou kunnen bestraffen, maar alles van der mensen zijde Zich zou moeten laten welgevallen, voor dien blijft er in werkelijkheid geen God meer over.

Uit het volgende vers is duidelijk, dat de valse profeten het volk voorspiegelden, dat die God, welken de ware Profeten verkondigden, als heilig in Zijn richten en rechtvaardig in Zijn straffen niet bestond. Zij hielden het volk een God voor, die Zijn volk niet zou of niet kon straffen. Daarom zeiden zij: Hij is niet. Hij is niet die God der andere profeten.

Het volk zou echter ondervinden, dat niet de valse, maar de ware Profeten gelijk hadden, dat die valse Profeten tot wind zouden worden.

Ja, die profeten, die dergelijke straffen aankondigen, zullen tot wind worden; de uitkomst zal het bewijzen, dat hun woorden slechts ijdele klanken waren (Job 11:2); want het woord is niet bij hen 1) zo als zij voorgeven, zij zijn predikers van leugen (Mich. 2:11); hunzelven zal zo geschieden, gelijk zij ons bedreigen.

In het Hebreeuws staat met een ongewonen spreekvorm het Hij heeft gesproken, was niet in hen; zij mochten zeggen: "de Heere heeft het tot mij gesproken, " het was zo niet.

Zo spreken de valse van de ware profeten, om het volk in zijn blindheid te sterken en in zijne zonde te stijven. Zij zeggen van de ware profeten, dat zij tot wind, n. l. dat hun woorden tot wind zullen worden, dat het woord des Heeren niet in hen is, dat zij niet door de Geest spreken. Zodat zij zelf tot wind zullen worden en de straf dragen, die zij uitspreken.

Daarom zegt de HEERE, de God der heirscharen (1 Sam. 1:3), daar Hij zelf Zich als scheidsrechter tussen mij, Zijnen profeet, en mijne ongelovige tijdgenoten plaatst, Zich aanstonds tot mij wendende, alzo, omdat gijlieden dit woord spreekt, en door uw ongeloof verhindert, dat de Heere berouw hebbe over ‘t bedreigde kwaad (Hoofdst. 18:8): Ziet, Ik zal

Mijne woorden in uwen mond tot vuur maken. Ik zal maken, dat zij zo weinig wind zijn, dat zij integendeel een vuur zijn, en dat dit volk tot hout is, opdat het vuur ene stof hebbe om zijne kracht te bewijzen, en het zal hen verteren1) (Jes. 5:24

Jer. 1:9.

Het volk echter zal de waarheid van het Woord des Heeren ervaren. Wijl het van de dreigingen met het strafgericht verachtend spreekt: ongeluk zal ons niet treffen, zo zal de Heere het woord, in de mond van Jeremia, tot een vuur maken en het volk tot hout, opdat het vuur hetzelve vertere.

De zondaars maken zich door de zonde de brandstof van de toorn van God, welke geopenbaard wordt van de hemel tegen alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen in de H. Schriftuur. Het woord van God zal zeker al te hard zijn voor degenen, die met hetzelve twisten. Zij zullen breken, die voor hetzelve niet willen buigen.

Ziet, met dat woord wendt Zich de Heere nu tot de ongelovigen, Ik zal over ulieden, die nu nog in het land der vaderen zijt (Hoofdst. 4:1), een volk van verre, en wel van het noorden (Hoofdst. 6:22) brengen, o huis Israëls! welks naam gij ook te zijner tijd zult vernemen (Hoofdst. 26:12. Habak. 1:6 vv.), spreekt de HEERE; het is een sterk volk, het is een zeer oud volk; zij reiken door hun afstamming tot de oudste tijden (Gen. 10:22. 2 Kon. 20:12), al staan zij dan ook nog niet geheel zelfstandig in de wereldgeschiedenis (Jes. 23:13), een volk, welks spraak gij niet zult kennen, en niet horen wat het spreken zal, zodat het geheel geschikt is, om de bedreiging in Deut. 28:49 vv. te volbrengen.

Zijn pijlkoker is als een open graf, daar deze zovele dodelijke pijlen in zich bevat, dat ene ontelbare menigte van u het graf ten buit zal worden (Ps. 5:10); zij zijn allemaal helden, tegen welke al uw tegenstand niets zal kunnen uitrichten (Hoofdst. 4:5 vv.).

En het zal uwen a) oogst en uw brood opeten, zodat het tot de zwaarsten hongersnood zal komen (2 Kon. 25:3), het brood, dat uwe zonen en uwe dochteren zouden eten; het zal uwe schapen en uwe runderen opeten; het zal uwen wijnstok en uwen vijgeboom opeten, al wat die aan vruchten dragen; uwe vaste steden, op welke gij vertrouwt, als kondet gij achter deze Mijne oordelen trotseren (Deut. 28:62), zal het arm maken, zal dat volk vernielen door het zwaard.

Lev. 26:16. Deut. 28:31, 33.

Nochtans zal Ik, hoewel het zwaard tot aan de ziel komen zal (Hoofdst. 4:10), ook in die dagen, spreekt de HEERE, gene voleinding met ulieden maken. 1) Ook bij het hevigst woeden van Mijnen storm vergeet Ik toch niet hoever het volgens de raadsbesluiten Mijner wijsheid moet gaan (Jes. 6:13).

Wat de Heere hier dreigt is in aansluiting met Deut. 28. De Heere God voorspelt echter tevens, dat Hij in de toorn des ontfermens nog gedachtig zal zijn. Hij zal niet een volkomene

voleindiging met u maken. Er zal nog een overblijfsel zijn in Zijne grote goedertierenheid. Hij had nog barmhartigheid over, daarom zou Hij de Chaldeën niet toelaten, dat zij het volk geheel zouden uitroeien.

En, zo zegt de Heere verder, Zich van mijne tijdgenoten weer tot mij wendende: (vs. 14) het zal geschieden, wanneer gebeurt, wat gij geprofeteerd hebt en zij uw woord geen wind meer zullen kunnen noemen, en gij zult zeggen (liever: men zal zeggen, gelijk men in verblinding (Hoofdst. 16:10) heeft gedaan): Waarom heeft ons de HEERE, onze God, al deze dingen gedaan? wij zijn toch het volk van Zijn eigendom, dat gij tot hen zeggen zult in de naam des Heeren: Gelijk als gijlieden Mij hebt verlaten, en vreemde goden in uw land hebt gediend, hoewel Ik alles aanwendde (Gen. 12:7) om u bij Mij te houden, alzo zult gij de uitlandsen, de Chaldeën (Hoofdst. 25:11) dienen, in een land dat het uwe niet is, in Babylonië.

Hoe meer overeenkomst er bestaat tussen misdrijf en straf, des te eer wordt zij door het geweten als straf erkend.

Verkondigt dit, dat Ik in vs. 21 vv. nader zal verklaren, o, mijn Profeet, en gij weinigen, die u nog aan Mij vasthoudt (vs. 1), in het huis van Jakob, zo lang de korte tijd vóór het begin van het gericht nog duurt, en laat het horen in Juda, zonder u te storen aan de spot der verachters (vs. 12 vv.). Roept, of het nog mogelijk ware, de ene of andere ziel te rukken uit het verderf en te verlichten met het licht des levens, zeggende:

Hoort nu dit, gij dwaas (Hoofdst. 4:22)en harteloos volk (Hos. 7:11), die ogen hebben, maar zien niet, die oren hebben, maar horen niet 1) (Jes. 6:9 vv.).

In de volgende verzen wordt nader aangegeven, waarin dat blind en dat doof zijn bestaat.

Zij zien noch Gods majesteit en heerlijkheid in het rijk der natuur, noch Zijne barmhartigheid en genade in dat der genade.

Zij zijn blind voor Gods orde in de schepping, voor Zijne Voorzienige zorg, voor Zijne weldaden en zegeningen en doof voor de waarschuwingen en vermaningen, die tot hen komen. Zij letten er niet op, dat die God, die de zee haar paal zet en de golven breidelt, die de vroegen en spaden regen geeft, ook machtig is, om Zijn toorn te openbaren en Zijne zegeningen in te houden.

De goedertierenheden Gods hebben het volk niet gedrongen Hem te vrezen; de vermaningen en waarschuwingen hebben het niet teruggehouden van de zonde, daarom is het een dwaas en harteloos volk.

Zult gijlieden Mij dan ganselijk niet vrezen? spreekt de HEERE, zult gij voor Mijn aangezicht niet beven, zodat gij door hartelijke boete en oprechte bekering Mijnen toorn zoekt af te wenden? Ik ben dieGod, die ten duidelijken bewijze Mijner almacht der zee het zand tot enen a) paal gesteld heb (Job 38:8 vv.), met ene eeuwige inzetting, dat zij daarover niet zal gaan. Ofschoon hare golven zich bewegen, en schijnen te beproeven de haar gestelde grenzen

door te breken, zo zullen zij toch niet vermogen; ofschoon zij bruischen, zo zullen zij toch daarover niet gaan, al is ook wat haar terughoudt slechts licht wegstuivend zand.

Ps. 33:7; 104:9.

Nu moest men toch inzien hoe dwaas het is, zich tegen Mijnen heiligen wil te verzetten, en hoe men slechts zichzelven de ondergang bereidt, wanneer men in zulk een opstand volhardt; maar dit volk begrijpt het niet, het heeft een afvallig en weerspannig hart, dat vijandig tegen Mij overstaat; zij zijn, ondanks alle Mijne bemoeiingen, om ze tot bekering te brengen, afgevallen en heengegaan, als die Mijn woord zelfs niet meer willen aanhoren (Hoofdst 6:10).

De bewijzen Mijner goedheid maken niet de minsten indruk meer, en zij zeggen niet in hun hart: Laat ons nu de HEERE, onzen God, vrezen, die de regen heeft, welken wij zo zeer nodig hebben, opdat het land ons zijn gewas geve, a) zo vroegen regen als spaden regen (Lev. 26:4 vv.), op zijnen tijd (Hand. 14:17); die ons de weken, de zeven weken tussen Pasen en Pinksteren (Lev. 23:15 vv. Deut. 16:9 vv.), de gezette tijden van de oogst, van het midden van April tot het begin van Juni (Lev. 23:17) bewaart, zodat Hij ons niet alleen koren laat groeien, maar ook goed en veilig inoogsten laat, naar Zijne belofte (Gen. 8:22).

Deut. 11:14.

Uwe ongerechtigheden, waardoor gij niets dan straffen verdient, wenden die dingen af, dat de Heere, uw God, u ook verder regen en vruchtbare tijden zou geven, gelijk Hij dan ook reeds de vroegen en de spaden regen gedeeltelijk heeft laten uitblijven (Hoofdst. 3:3), en uwe zonden weren dat goede van ulieden 1) zodat gij, daar gij u niet wilt bekeren, ten laatste ganselijk geen oog meer zult hebben.

Merk hier aan, dat het de zonde is, die de stroom der goddelijke gunsten voor ons stopt, en ons berooft van de zegeningen, die wij gewoon waren te ontvangen. En deze is het, die de hemel als koper en de aarde als ijzer maakt.

Want onder Mijn volk en wel aan het hoofd daarvan worden goddelozen gevonden; een ieder van hen loert, gelijk zich de vogelvangers schikken, zij zoeken op allerlei verkeerde wegen zichzelven te bevoordelen; zij zetten enen verderflijken strik, zij vangen de mensen, hun goddeloze ontwerpen gelukken hun menigmaal.

Gelijk ene kouw, waarmee de vogelaar uitgaat, vol is van gevogelte, van vogels, die hij gevangen heeft, alzo zijn hun huizen vol met bedrog, gevuld met allerlei wat door bedrog is verkregen, daaromalleen om zulk een onrechtvaardig najagen zijn zij groot en rijk geworden.

Zij zijn vet, zij zijn glad van wege hun overdadig leven (Deut. 32:15), zelfs de daden des bozen gaan zij te boven {1} hun handelen gaat over alle slechtheid heen (Hoofdst. 9:2); de {a} rechtzaken richten zij niet, terwijl zij toch verplicht waren recht en gerechtigheid bij het volk te onderhouden, zelfs de rechtzaak des wezen wordt verwaarloosd. Nochtans zijn zij

voorspoedigen gelukt hun hun boosheid; ook oordelen zij het recht der nooddruftigen niet; de arme wordt in zijne ellende verlaten.

{a} Jes. 1:3 Zach. 7:10.

{1} In het Hebr. Gam-aberoe dibrae ra'. Letterlijk: zelfs gaan zij de zaken des bozen te boven, d. i. Zelfs overschrijden zij de maat van het boze. M. a. w. er is geen schelmstuk wat zij niet durven bestaan, Dit wordt nader aangeduid door het volgende.

a) Zou Ik over die dingen gene bezoeking doen? spreekt de HEERE: Zou Mijne ziel Zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is?

Vs. 9. Jer. 9:9

Men moest liever de Turksen keizer met zijn geheel leger tot vijand willen hebben, dan ene arme weduwe met hare vaderloze wezen. De tranen van de wezen zijn het water, dat boven alle bergen opstijgt en dan weer nedervalt en al hun vijanden in de hel overstroomt.

Hoe nauwkeuriger men de toestanden onderzoekt, des te meer moest men zeggen: Ene schrikkelijke en afschuwelijke zaak geschiedt er in het land, want er vallen ontzettende zaken voor (Hoofdst. 18:13; 23:14).

De profeten, die tot mondelinge verklaring van het geschreven woord, en tot juiste toepassing op de bijzondere gevallen van het praktische leven zijn geroepen, profeteren a) valselijk, wanneer zij voorgeven nieuwe openbaringen te hebben ontvangen (Hoofdst. 20:6; 29:8 vv.). En de priesters, die er voor moeten waken, dat er gene nieuwe profetie geschiede, die tegen het woord der Schrift streed (Mal. 2:7) heersen door hun handen, door de invloed dier valse profeten. Die beiden maken met elkaar gemene zaak, en Mijn volk heeft het gaarne alzo; indien dit zich door Mijnen Geest wilde laten leiden, zo zou de verdorvenheid van Profeten en priesters bij hen moeten schipbreuk lijden, maar in plaats van tegen hen over te staan, is dat ongeloof naar hun hart. (Hoofdst. 18:18). Maar wat zult gij ten einde van dien (Jes. 10:2) maken?

Jer. 14:18. 23:25, 26. Ezech. 13:6.

Al wat in dit hoofdstuk gezegd is, keert in tijden van verdorvenheid ook in de Christelijke kerk terug. Men heeft slechts in de plaats der valse Profeten de volgelingen van de geest des tijds te stellen.

De leiders misleiden het volk, de profeten profeteerden valselijk, verdichtten een last van de hemel, wanneer zij werkten voor de hel. De godsdienst wordt nooit gevaarlijker aangerand, dan onder schijn en voorwendsel van goddelijke openbaring. Doch waarom bedwongen de Priesters, die de macht in handen hadden tot dat einde, deze valse profetie niet.

Helaas, in plaats van dit te doen, maakten zij gebruik van hen, als de werktuigen van hun heerszucht en tyrannie. En het volk was er genoeg mede gediend, om zo misleid te worden. Zij willen gaarne met een lossen teugel gereden worden en zulke regeerders lijken hun zeer wel, die hun begeerlijkheid niet bedwingen, en zulke leraars, die hen niet bestraffen zullen.

HOOFDSTUK 6. DE BABYLONISCHE BALLINGSCHAP EN HARE OORZAKEN.

IV. Vs. 1-30. Nu het niet twijfelachtig meer is, of het gericht Gods zal worden afgewend of niet (2 Kon. 22:16 vv. 23:26 vv.), is de Profeet in de geest verplaatst in de tijd, dat Jeruzalems belegering begint, even als hij dien tijd reeds in Hoofdst. 4:5 voorzag. Wanneer hij echter daar bij het naderen der vijandelijke legers de inwoners des lands van de noordelijke streken af naar Zion ziet vluchten in de dwazen waan, dat zij daar redding zouden kunnen vinden, zo roept hij daarentegen hier zijne stamgenoten, de kinderen van Benjamin, op, om uit Jeruzalem naar het zuiden, naar de woestijn van Juda te vluchten en op enen berg aldaar ene banier te planten, ten behoeve van diegenen, die werkelijk het verderf willen ontvluchten. Jeruzalems verwoesting toch komt zeker en onveranderlijk, de Heere heeft de stad de belegeraars in handen gegeven (vs. 1-7). wanneer nu evenwel steeds weer de opwekking tot ene spoedige bekering gehoord wordt, zo lang als nog de korte tijd van genade duurt, en de altijd herhaalde aankondiging en beschrijving van het gericht ook ten doel heeft, om aan de vermaning nadruk en zo mogelijk gevolg te verlenen, zo is de voorstelling van dit gericht zo levendig en aanschouwelijk, alsof het reeds aanwezig ware. De aankondiging keert zich zelfs van Israël af tot de heidenwereld en de gehele aarde, omdat daar gene oren meer zijn, die ze wilden en konden horen. Overal ziet men, dat Israël reeds overgegeven en verworpen is, hoewel het nog een paar tientallen van jaren in het land mag blijven. Alle arbeid van de Profeet aan het volk is te vergeefs; dat wordt ten slotte duidelijk in ene gelijkenis gezegd.

Vlucht haastig met hopen, gij kinderen van Benjamin, mijne broeders, (Hoofdst. 1:1) uit het midden van Jeruzalem, voor zovelen gij daar uwe woonplaats hebt (Richt. 1:21. 1 Kron. 9:3 vv. opdat gij niet mede omkomt in de misdaad dezer stad (Gen. 19:15), en blaast, wanneer gij gelukkig naar het zuiden ontkomen zijt, de bazuin te Thekoa(2 Sam. 14:2; 23:26. Amos 1:1), en heft een vuurteken op te Beth-Cheram (= huis der wijngaarden), de tegenwoordigen Frankenberg (1 Sam. 9:5 opdat allen, die nog redding zoeken, zich daarheen vergaderen: want er kijkt een kwaad uit van het noorden (Hoofdst. 1:13 vv.), en ene grote breuk, daar Jeruzalem zal te gronde gaan (Hoofdst. 4:6).

Het is ene zeer grote goedheid Gods, wanneer Hij ons, voordat de kwade tijden komen, daarvan bericht laat geven, opdat wij ons daartegen kunnen wapenen. Maar waarom roept de profeet juist zijne stamgenoten, de kinderen van Benjamin, op, om zich nog ter rechter tijd uit Jeruzalem te verwijderen? Misschien uit vleselijke voorliefde voor zijne betrekkingen, of omdat deze ene betere gezindheid dan de overigen van Juda en Jeruzalem aan de dag hadden gelegd? Een blik op Jer. 11:21 vv. leert ons het tegendeel. Jeremia komt hier voor als een voorbeeld van Christus bij de bekendmaking van de tweede verwoesting van Jeruzalem, wanneer deze aan de in Hem gelovigen, Zijnen broederen naar de Geest (Matth. 12:38 vv.) de vermaning geeft om nog tijdig te vluchten (Matth. 24:15 vv.).

Ik heb wel de dochter Zions, Jeruzalem met zijn koningsburg en zijnen tempel bij ene schone en wellustige vrouw vergeleken, bij ene, die met zorgvuldigheid is behandeld en zich

in de besten welstand bevond, daar niemand haar met ruwheid durfde behandelen (Jes. 37:22, 33 vv.)

In het Hebr. Hannawah wehamm'unnagah damithie bath-Tsijoon. Beter: De schone en wellustige. Ik verdelg de dochter Zions. Want wel kan het voorlaatste woord vergelijken betekenen, maar ook, verwoesten, verdelgen, uitroeien, zoals in Hosea 4:5. En die betekenis eist het verband van de zin.

In het vorige vers toch worden de Benjaminieten toegeroepen om te vluchten, en in het volgende wordt gezegd, wie tegen Jeruzalem zouden optrekken. Vluchten moeten ze omdat de Chaldeërs komen, en de Chaldeërs komen om de dochter Zions te verdelgen, uit te roeien.

Maar er zullen herders van zeer bijzonderen aard (Hoofdst. 4:16 vv.), namelijk de Chaldeën met hun wilde horden (2 Kon. 21:2 vv. 25:1 vv.) tot haar komen, even als herders komen met hun kudden; zij zullen tenten rondom tegen haar opslaan; zij zullen een iegelijk zijne ruimte afweiden, zodat de gehele landstreek afgeweid wordt en nergens van al dien overvloed van groen iets zal overig blijven.

Heiligt de krijg tegen haar, zo luidt het bevel des Heeren, maakt u op en laat ons optrekken naar Jeruzalem op de middag, zo luidt, dan het wachtwoord van Babels legeraanvoerders; er worde geen tijd verzuimd, aanstonds moet het werk der verwoesting worden volbracht, opdat wij niet behoeven te klagen: O wee ons! want de dag heeft zich gewend, want de avondschaduwen neigen zich; er worde dan alle spoed gemaakt, opdat niet de invallende nacht tot uitstel dwinge.

Maakt u op, en laat ons optrekken in de nacht, om vroeg op de plaats der bestemming te zijn, en laat ons hare paleizen verderven.

Bij de optocht tot een strijd van aanbelang was men oudtijds gewoon zeer vele godsdienstige plechtigheden in het werk te stellen. Die, welke bij de Chaldeën in gebruik waren, vindt men beschreven in Ezech. 21:21, 22. De eersten woorden van dit vers kan men beschouwen als in de mond van God zelven gelegd; en op dit Goddelijk bevel is alles terstond gereed. Het is het krijgszuchtig ongeduld, dat hier en in het volgend vers spreekt: men wenste nog tijdig genoeg op de dag te komen, om terstond de storm te beginnen; maar op de mars is de avond gevallen; zal men dan wachten tot de volgenden dag? neen! aanstonds, al is het nacht, het stormtuig aangevoerd.

De Chaldeërs hadden groten macht tegen Jeruzalem en Juda, en nochthans hadden zij geen macht, dan die hen van Boven gegeven ware. God had Jeruzalem aangewezen, om vernield te worden. Hij had gezegd, dit is de stad, die bezocht moet worden, bezocht in toorn, bezocht door de Goddelijke rechtvaardigheid en dit is de tijd harer bezoeking. Zij, die zorgeloos en gerust zijn in zondige wegen, zullen de dag zien, dat zij bezocht zullen worden.

Er wordt nu ook niet eerst over de overgaaf gehandeld (Deut. 20:10 vv. 2 Kon 18:17 vv. 24:10 vv.), want zo zegt de HEERE der heirscharen tot deze Chaldeeuwse legers, die Hij Zich

heeft verkoren om Zijn vonnis ten uitvoer te brengen: Houwt bomen af tot het oprichten der belegerings werktuigen. (2 Kron. 26:15), zonder u te storen aan het onderscheid tussen vrucht- en andere bomen (Deut. 20:19 vv. en werpt enen wal op (2 Sam. 20:15. 2 Kon. 25:1 tegen Jeruzalem; zij is de stad, die met gehele verwoesting (2 Kon. 3:19) bezocht zal worden; in het midden van haar is enkel verdrukking, zodat het de vraag niet meer is, of zij zal gespaard of verdorven worden.

Gelijk een bornput zonder tusschenpoos zijn water opgeeft, alzo geeft zij, die stad, hare boosheid op; uit de vergiftige bron haars harten komt het water van allerlei zonde en schande voort; geweld en verstoring, welke in haar wordt bedreven, wordt in haar gehoord, roepende ten hemel om wraak (Gen. 18:20. Openb. 18:5); weedom en plaging is steeds voor Mijn aangezicht, onophoudelijk klimt het gejammer der mishandelden tot Mij op.

Even als ene bron van levend water zonder ophouden water geeft, alzo vloeit steeds zonde en boosheid uit het menselijk hart, wanneer het in zijne eigene natuur wordt beschouwd. Daarover klaagt ook de Heere (Gen. 6:5), dat al het gedichtsel der gedachten zijns harten te allen dage alleenlijk boog was, " en Christus zegt (Matth. 15:16): "uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen hoererijen enz. " Wij moeten zorgen, dat even als de Filistijnen bij Izak zijne bronnen stopten (Gen. 26:14 vv.), wij ook deze bronnen van ons hart stoppen; of, zo dit, zo lang wij in het zondig vlees leven, niet geheel kan zijn, moeten wij toch, even als Mozes het bittere water zoet maakte (Exod. 15:23 vv. de boze, zondige bron van ons hart verbeteren, hetwelk kan geschieden, wanneer wij van het hout des kruises van Christus, in ‘t geloof aangegrepen, daarin werpen. Daardoor kunnen alle onze zondige zwakheden worden hersteld en kunnen wij ene fontein van levend water worden, die tot in het eeuwige leven springt. Joh. 4:14.

Nu is echter al wat in vs. 1-7 gezegd is nog in de toekomst, hoewel het in de eerste tientallen van jaren zal geschieden; daarom beproeft de Heere nog ter elfder ure Zijn volk te bewegen tot bekering, en juist de tegenwoordige tijd van hervorming onder Josia is ene aanmaning zo sterk en dringend als mogelijk is. Laat u tuchtigen,
d. i. laat u waarschuwen, zo roept de Heere Jeruzalem toe: vóórdat het te laat is, opdat Mijne ziel van u niet afgetrokken worde, opdat Ik u niet, als Ik Mij van u zal hebben afgekeerd, stelle tot ene woestheid, tot een onbewoond land. 2) (Hoofdst. 22:6).

Eigenlijk, laat u waarschuwen. De tijd van het beleg was nog verre. Nog had de Heere God het bevel tot de uitvoering van het vonnis over Jeruzalem niet gegeven. Door de zonde af te breken door gerechtigheid zou Israël nog te redden zijn geweest.

Het is daarom dat de Heere, door Zijn Profeet, laat zeggen: Laat u waarschuwen. Het is daarom, dat de Heere nog ter laatster ure komt vermanen, opdat Israël nog behouden bleve. Helaas, Israël heeft de dag der bezoeking niet gekend.

De God der genade is traag om te scheiden, zelfs van een tergend volk en houdt sterk bij hen aan, om dit uiterste door ware bekering en verbetering te voorkomen. Het is zeer ellendig met hen gesteld van wie Gods ziele afgetrokken is, want dit geeft niet alleen het verlies van

hun uitwendige zegeningen te kennen, maar ook van die vertroostingen en gunsten, welke onmiddellijke en bijzondere tekenen zijn van Zijne liefde en tegenwoordigheid.

Doch wat zal die drang baten! zo zegt de HEERE der heirscharen, omdat Hij de vruchteloosheid van al Zijne middelen, die Hij ter redding van Juda aanwendt, vooruit weet: Zij zullen Israëls overblijfsel, wat overgelaten is, van het reeds getuchtigde Juda vlijtiglijk nalezen1). Juda's onbekeerlijkheid heeft dat noodzakelijk gemaakt. Men zal het aflezengelijk enen wijnstok, dien men van zijne laatste druiven berooft (Hoofdst. 2:21; 8:13): a) breng uwe hand weer, gelijk een wijnlezer, aan de korven of aan de wijnranken. Nebukadnezar zal het ene gedeelte des volks na het andere in ballingschap naar Babel voeren, (Hoofdst. 52:28 vv.).

Jes. 24:13.

Gelijk een druivenlezer nadat hij meende gedaan werk te hebben, nog meer trossen gewaar wordt en die in enen korf verzamelt, zo zouden zij, die na de eerste invallen kwamen, wegvoeren, wat de vorigen hadden overgelaten, totdat eindelijk niet met al overbleef.

Niet eenmaal, maar meermalen zal Juda geteisterd worden. Gedurig weer zal Babels koning komen, gelijk dan ook geschied is, totdat schier niemand, behalve enige weinigen, in Juda zal worden overgelaten. De oordelen Gods zouden in hevige mate het volk treffen, dewijl het zich tegen de Heere God bleef keren, Zijn woord verwerpen en het oor leende aan de leugen-profeten.

Tot wie, zo moet ik voor de Heere klagen en vragen, wanneer Hij ook door mij de vermaning (vs. 8) laat geschieden, daar ik gevoel, hoe gewichtig het is, dat aan de roepstem ook gehoor worde gegeven: tot wie zal ik spreken en betuigen, dat zij het horen?Allen verharden zich tegen mij. Ziet, hun oor is onbesneden (Deut. 10:16), dat zij niet kunnen toeluisteren; ziet het woord des HEEREN is hun tot enen smaad en tot spot (Hand. 2:13; 17:32), zij hebben geen lust daartoe 1) (Hoofdst. 7:26).

Dit wijst op de onbekeerlijkheid van Juda's volk en Jeruzalem's inwoners. Zij hebben het verbond verbroken, zij zijn onbesneden van aard, gelijk de Heidenen. Het Woord Gods breekt hun wil, vertedert hun hart niet langer. Zij gaan met stijven, harden hals, met een onbuigzaam gemoed in tegen het Woord des Heeren. Ja, wat meer zegt, dit Woord is hun een voorwerp van smaad, van spot geworden. Daarom kunnen de oordelen niet uitblijven.

Daarom ben ik nu ook, dewijl zij een schat van toorn verzamelen voor de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig gericht, vol van des HEEREN grimmigheid; ik ben moede geworden van inhouden; ik moet nu de bedreiging Gods uitschudden en alzo uit het vat de bodem stoten (Matth. 12:34); ook verlangt de Heere geenszins, dat ik Zijne bedreiging in mijn hart opsluite, integendeel, het is Zijn heilige wil, dat ik de vrijen loop late aan hetgeen mijn hart ontroert. Ik zal zedan ook uitstorten over de kinderkens op de straat die zich met spelen vermaken (Matth. 11:16 vv.), en over de vergadering der jongelingen, die onder de poort zitten (Gen. 19:1), te zamen en gelijk over deze zo ook over alle andere

delen des volks zonder enige ontferming (Klaagl. 2:21); want zelfs de man met de vrouw zullen gevangen worden, de oude met dien, die vol is van dagen 2) met de stokouden.

Altijd nog lankmoedigheid Gods! Hij laat ook nu nog door de Profeet Zijnen toorn, de openbaring van Zijn streng gericht, in woorden ter waarschuwing uitstorten, vóór Hij dien door de werktuigen des toorns, de vijandelijke legers, daadwerkelijk doet gevoelen.

De als onschuldig zijnde, volgens hun jonkheid, aan de misdaden van Jeruzalem moeten niet ondersteld worden, iets te lijden in dit oordeel, bij wijze van straf, want dat zou in strijd zijn met de natuur van Gods rechtvaardigheid, te straffen, daar geen misdaad is, die zulks verdient. Alles wat dan door deze en soortgelijke uitdrukkingen kan gemeend worden, daar van kinderen gesproken wordt is, dat zij bij wijze van straffen hunner ouders de tol der natuur vroeger betalen, dan zij anders zouden doen. (ENG. GODGEL.).

De straf der ouders werd verzwaard door de dood van hun kinderen. In de kinderen trof God de ouders om der zonden wil.

En hun huizen zullen omgewend worden tot anderen, met te zamen de akkers en vrouwen, zij zullen anderen ten eigendom worden (Deut. 28:30); want Ik zal Mijne hand uitstrekken tegen de inwoners dezes lands, spreekt de HEERE, om ze te verderven; want Ik ben des ontfermens moede (Hoofdst. 15:6).

Want van hunnen kleinste aan tot hunnen grootste toe a) pleegt een ieder van hen gierigheid 1) zijn ze op winst, op bijeenschrapen bedacht, en van de Profeet aan tot de priester toe, die toch het volk op de rechten weg moesten leiden, zijn zij verleiders van het volk en bedrijft een ieder van hen valsheid; de eerste bedriegt het volk door valse beloften en de laatste begunstigt heimelijk de afgodendienst.

Jes. 56:11. Jer. 8:10.

Letterlijk staat er: zij zijn gierig naar winst, d. w. z. zij zijn er immer op bedacht om, door welke middelen ook, winst te maken. Dit kwaad schuilt niet alleen onder de machtigen, maar ook onder de geringeren. Het gehele volk, in alle rangen en standen, was door dit euvel aangetast en daarom was het verderf van het volk nabij.

Het zout was smakeloos geworden en daarom zou het op de mesthoop worden geworpen.

a) En zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks, de straf, die Ik door Mijne ware profeten laat verkondigen (2 Kon. 22:16 vv.), op het lichtste, zeggende: Vrede vrede! er is volstrekt geen gevaar! (1 Thess. 5:3), doch daar is geen vrede, integendeel het grootste gevaar.

Jer 8:11. Ezech. 13:10.

De Profeet raakt hier het gewone gebrek van het predikambt gedurende alle tijden aan. De waarachtige waarheid is een zeldzaam verschijnsel. Het is ene van de meest gewone fouten van de leraars des volks, dat zij niet de gapende wonden, welke gevaar en dood aanbrengen, aantonen, maar ze met verschoning bedekken.

Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel bedreven hebben, en door hun valse voorzeggingen van vrede de verkeerdheid van Mijn volk ongeneeslijk maken? Ja, zij schamen zich in het minste niet, weten ook niet van schaamrood te maken; zij hebben dat geheel en al afgeleerd. Daarom zullen zij met de offers hunner verleiding, de mensen uit het volk, vallen onder de vallenden, hoe zij ook menen, dat zij voor hun personen zonder schade zullen heenkomen. Ten tijde als Ik hen bezoeken zal, zullen zij struikelen, zonder dat ergens een weg tot redding voor hen zal opstaan, (Jes. 10:3 vv.) zegt de HEERE.

Zij hadden voorgenomen om het tegen God zelven uit te houden en hun schuld niet te erkennen. Sommigen brengen dit tot de Priester en de Profeet, die het volk op het lichtste genezen hadden, en hun gezegd dat zij vrede zouden hebben, en nochthans niet beschaamd werden over hun verraderij en valsheid, neen, zelfs niet toen de uitkomst het tegendeel toonde en hen van leugen overtuigde. Zij, die schaamteloos zijn, zijn genadeloos en hun zake is hopeloos. Maar zij, die zich niet aan ene boetvaardige schaamte willen onderwerpen en die niet voor zich nemen als die hen betaamt, zullen een uiterst verderf niet ontkomen; zij zullen hun deel hebben onder die, welke geheel verdorven zijn.

Zo zegt de HEERE, om het volk te herinneren, dat het ondanks zijne. verleiders, de valse profeten en goddeloze priesters (vs. 13 vv.), wel de rechten weg had kunnen vinden, wanneer het dat had gewild: Staat, treedt op de wegen, en ziet toe, wanneer gij bij uwen gang door het leven verschillende wegen ziet en niet weet, welken gij moet inslaan, en van uwe raadgevers deze de enen, gene de anderen u aanbeveelt; staat eens stil en keert uwen blik achterwaarts, in plaats van blindelings de eersten de besten raadgever te volgen, en vraagt naar de oude paden, 1) waar toch de goede weg zij. Het is niet moeilijk, om uit hetgeen achter u ligt en uit de wegen, die uwe vaderen in vorige dagen gegaan zijn, de weg te onderkennen, die ten zegen leidt; kiest dien en wandelt daarin, slaat dien alleen in, die bewezen is de voortzetting van het pad te zijn: dat bevonden is het goede te wezen. Zo zult gij rust vinden voor uwe ziel 2) Matth. 11:29), en nadat gij zo uit eigene ervaring de goeden weg hebt leren kennen, zult gij u niet meer laten in slaap wiegen door allerlei wind van lering (Efeze 4:14). Maar, helaas! hoewel zij het wel weten, welke de goede weg is, zeggenzij, met opzet hun harten sluitende: Wij zullen daarin niet wandelen. Dat zij dus de dwaalwegen bewandelen, is niet een gevolg daarvan, dat zij de rechten weg niet weten, maar dat zij dien niet willen.

Letterlijk staat er: de eeuwige paden, d. w. z. de paden van de voortijd, de paden waarop de vaderen en wel de patriarchen hebben gewandeld. Abraham, Izak en Jakob dienden de Heere en Hem alleen. Zij hadden met de afgoden gebroken. Jakob had zijn huis van alle afgoden gezuiverd. Maar het nageslacht had de afgoden gediend. En op dat dienen der afgoden was vloek en onheil gevolgd. Vandaar dat de Heere het volk wijst op het wandelen in de godsvrucht der vrome voorvaderen, opdat Israël die wegen alleen zou verkiezen en daarop ervaren dat God, de Heere, met degenen is, die Hem eren en vrezen.

God gaat hier voort om het Joodse volk door de Profeet te overtuigen van hardnekkigheid, en wendt de rede nu af van de valse Profeten, die de mensen verleidden, tot degenen, die door hen verleid waren, verhalende eensdeels wat raad Hij hun van tijd tot tijd had laten geven, en anderdeels, hoe zij nochtans geweigerd hadden Hem te horen. In dit vers schijnt Hij ene tegenwerping te voorkomen, die het volk misschien zou maken, namelijk, dat zij de weg insloegen, welken hun priesters en Profeten hun aanwezen en voorgingen. Hierop antwoordt God, dat Hij hen van tijd tot tijd vermaand had tot datgene, wat reizigers gewoon zijn te doen, wanneer zij de weg niet weten of daaraan twijfelen, wijl ze verscheidene wegen of paden voor zich zien, zonder te kunnen onderscheiden, welke van die hen zal leiden tot de plaats, werwaarts zij trekken. Dan doen zij zorgvuldig onderzoek bij dezulken, die in staat zijn, hun te zeggen, welke weg herwaarts of derwaarts loopt. Alzo moesten ook de Joden gedaan hebben, indien zij twijfelden aangaande de weg, waarop zij waren, of aangaande de verschillende wegen, tot welke zij genodigd werden door de profeten, die tot hen spraken in de naam des Heeren, gelijk beide de ware en de valse profeten deden. Horende, dat die in strijd met elkaar spraken, moesten zij hebben stilgestaan, om te onderzoeken wie de rechten weg aanwees, welke tot hun heil en welzijn leidde, en om in dit onderzoek wel te werk te gaan, toevlucht hebben genomen tot de godspraken en de heilige gedenkschriften van vorige tijden, overwegende wat weg daarin werd aangeprezen en heilzaam en voordelig bevonden was voor degenen, die daarop wandelden. Opdat zij, dien weg inslaande en daarop voortgaande, in weerwil van alles, dat voor het tegendeel gezegd werd, zeker mochten weldoen, gelijk anderen vóór hen gedaan hadden (Deut 32:7. Jes. 8:20. Mal. 4:4 Luk. 16:29. 1 Thess. 5:21. 1 Joh. 4:1).

Verder wil de Heere het volk herinneren, hoe het ook omtrent zijne toekomst niet in het duistere is gelaten, maar nauwkeurig had kunnen weten, wat er zou komen, naardat zij òf de goeden weg kozen òf de valse raadgevers volgden. Ik heb, zegt de Heere, ook in de Profeten, die Ik bij alle beslissende keerpunten van uwe geschiedenis verwekt heb uit het midden uwer broederen, wachters over ulieden gesteld, die uit hunnen wachttoren in de verte zagen, wat aan de verren horizon der toekomst zich vertoonde, en wanneer een gevaar dreigde, aanstonds de bazuin ter waarschuwing bliezen (Amos 3:6 vv.). Ik heb u geraden, zeggende: Luistert, wanneer gij het krijgs-signaal hoort, naar het geluid der bazuin, zo kunt gij ter rechter tijd u nog tegen het dreigend gevaar wapenen, maar zij zeggen: wij zullen niet luisteren; zij willen dus niet gewaarschuwd zijn, om in hun werken en genieten niet bemoeilijkt te worden, en lopen zo moedwillig in het verderf.

De profeten moeten, terwijl zij zelf in de ordeningen der wet zijn ingesteld, de dode overleveringen der wettelijke bepalingen weren en de eisen van de Goddelijken wil naar de behoefte van de tijd en in de frisheid van een steeds nieuw klinkend woord Gods aan het volk verkondigen. Ten tweede moeten zij voor het volk steeds een licht over zijne toekomst laten opgaan, het tot waarschuwing of tot vertroosting de goddelijke raadsbesluiten ontvouwen, ook hierin weer de getuigenis der wet voortzettende, dat toch niet alleen de goddelijke eisen aan het volk, maar ook de wet der goddelijke leiding van hen, en het einddoel der goddelijke wegen heeft geopenbaard. In beide opzichten is de profetie ene der hoogste genadegiften, die God aan Zijn volk heeft geschonken; zij wordt op gelijke lijn met de verlossing uit Egypte en de latere leiding van het volk gesteld (Hos. 2:10 vv. Amos 2:10

vv). Daarom is een voortdurend levendig verkeer gesticht tussen Jehova en het volk, in welks midden Hij woont en wandelt; waarom omgekeerd het verstommen der profetie een teken daarvan is, dat Jehova Zich van het volk heeft teruggetrokken (Amos 8:11 vv. Klaagl. 2:9. Ps. 74:9.

Daarom, omdat Ik bij Mijn volk toch geen gehoor vind voor hetgeen Ik zeg, hoort gij Heidenen, en verneemt, o gij vergaderingvan vreemde volken, wat onder hen is, 1) wat dien onboetvaardigen Joden zal overkomen.

In het Hebr. (Eth-ascher-baam. Dit kan letterlijk wel betekenen, wat onder hen is, maar ook aan hen. d. i. tegen hen geschieden zal. En die laatste vertaling achten we juister dan de eerste, in verband met wat in vs. 19 gezegd wordt. In vs. 19 wordt toch gezegd, dat de Heere over Juda een kwaad zal brengen als vrucht van hun gedachten.

Hoor toe, gij aarde (Deut. 32:1. Jes. 1:2), want zwijgen kan Ik niet, al zou het ook alleen de kring van levenloze schepselen aanhoren. Zie, Ik zal een kwaad brengen over dit volk, de vrucht hunner gedachten; want zij merken niet op Mijne woorden en Mijne wet verwerpen zij. 1)

De Heere zal komen met oordelen van Zijne hand, dewijl zij niet geluisterd hebben naar de waarschuwingen en vermaningen van Zijn woord en getuigenissen. Als de volken niet willen luisteren naar de Wet en het Getuigenis, komt de Heere met Zijne oordelen. Als de personen niet acht geven op wat tot hun heil gesproken wordt, wordt de Heere des ontfermens moede, trekt Zijne genade van hen terug en geeft ze over aan de strafoefeningen Zijner hand.

a) Waartoe zal dan de wierook voor Mij uit Scheba (1 Kon. 10:1) komen, en de beste kalmus (Exod. 30:24) uit verren lande, om door u ten reukoffer te worden gebezigd (Exod. 30:34 vv.)? Meent gij dat gij in uitwendigen godsdienst (2 Kon. 23:5-24 een vrijbrief hebt van Mijne straffen? Uwe brandofferen zijn Mij niet behagelijk, en uwe slachtofferen zijn Mij niet zoet, en dat gij daardoor u slechts van de verplichting zoekt te bevrijden, om Mij uw hart te geven (Jes. 1:21 vv.).

Jes. 66:3. Amos 5:21. Micha 6:6.

Daarom zegt de HEERE alzo. Ziet, Ik zal dit volk allerlei aanstoot (Jes. 8:14 vv.) stellen, struikelblokken 1) onder hen verwekken; en daaraan zullen zij zich stoten, te zamen vaders en kinderen, de nabuur en zijn metgezel, en zullen omkomen.

Ergernissen, struikelblokken, doch hier niet om in de zonde te vervallen (want dit was reeds geschied), maar om wegens de zondeschuld tot ellende te geraken.

De aanstoten, waaraan het volk zich stoot en waardoor het zal omkomen, zijn de invallen van het vijandelijk volk, welks vreeslijkheid in vs. 22 geschilderd wordt. Door vaders en kinderen, naburen en metgezellen wordt aangegeven, dat het gehele volk zal omkomen.

Zo zegt de HEERE, om Zich nader te verklaren omtrent die ergernis, dien steen des aanstoots: Ziet, er komt een volk uit het land van het noorden, en ene a) grote natie zal opgewekt worden uit de zijden, van de einden der aarde (Hoofdst. 5:15).

Jer. 50:41-43.

Boog en spies zullen zij voeren, het is een wreed volk, en zij zullen niet barmhartig zijn, gelijk in Deut. 28:49 vv. voorzegd is; hun stem zal bruischen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust, als een man ten oorlog tegen u, o dochter van Zion!(Jes. 5:26 vv.). Er is in hun leger ene zeer talrijke ruiterij, en van allerlei oorlogswerktuig is het rijkelijk voorzien, even als wanneer een dapper man zich ten strijde bereid heeft.

Wij hebben, zo zult gij dan zeggen: zijn gerucht gehoord, onze handen zijn slap geworden, zodat wij de moed niet hebben, ons tegen hen te verdedigen; benauwdheid heeft ons aangegrepen, weedom als van ene barende vrouw, omdat wij weten, dat het uur der bezoeking daar is (Hoofdst. 4:21; 22:23; 30:6; 48:41; 49:24; 50:43).

Gaat niet uit in het veld, zo zal men in de belegerde stad zeggen: noch wandelt op de weg; want des vijands zwaard is er; schrik van rondom!

O dochter mijns volks! a) Gordt, wat gij vroeger niet tot boete wildet doen, nu tot rouw enen zak aan, en wentel u in de as, maak u rouw eens enigen zoons, een zeer bitter misbaar; want de verstoorder zal ons snellijk overkomen, 1) zodat geen ontkomen meer mogelijk is.

Jer. 4:8.

De Profeet roept hen op, om de verwoestingen, die op hen zouden komen, bitterlijk te bewenen. Hij zelf was de klaag-profeet en wekte zijn volk op om zich met hem in het klagen te verenigen. O dochter mijns volks, hoort uwen God, die u roept tot wenen en rouwklagen en beantwoord Zijne roeping. Hoewel Hij nog niet is gekomen, zo zal Hij toch komen; het vonnis is geveld, laat ons dan de uitvoering daarvan met een betamelijke droefheid ontmoeten. Gelijk de heiligen zich mogen verheugen, in hope op Gods genade, hoewel zij dezelve alleen in de belofte zien, zo moet de zondaar wenen uit vreze voor Gods oordelen, hoewel zij dezelve alleen in de bedreigingen zien.

De rechtvaardige gerichten Gods 1) schuwen de openbaarheid niet, zij beroepen zich integendeel op het rechtsgevoel der gehele wereld; 2) Zij brengen over de mens het verdiende loon; 3) zij kunnen worden afgewend, doch niet door uitwendigen godsdienst, maar door oprechte onderwerping onder Gods woord.

Ik heb, zegt de Heere ten slotte tot mij, Zijnen profeet, u onder Mijn volk gesteld tot enen wachttoren, tot ene vesting 1); opdat gij hunnen weg zoudt weten en proeven.

Het woord in de grondtekst is hetzelfde dat in Hoofdst. 1:18 voorkomt, om het karakter van de Profeet aan te geven: "vaste stad. " Het woord schijnt tevens te betekenen, wat een ander,

van denzelfden stam afgeleid, (bezer) wil zeggen, namelijk de goud- of zilver-stof, zo als men die uit de mijnen verkrijgt, en die nog eerst aan de arbeid van de smelter moet worden onderworpen, om het metaal van de onreinheid te zuiveren. God wil nu de Profeet tot mibzar maken, namelijk in de zin van ene vaste, onaantastbare stad (Hoofdst. 1:18) Het volk is nu van zijne zijde ook mibzar (hard en ontoegankelijk); het wil zich in generlei opzicht laten verbeteren en veranderen; maar toch heeft de Profeet daaraan het werk te volbrengen, dat hij het even als uitgegraven onzuiver goud aan ene smelting onderwerpt, en alzo aan het licht trede, wat het wezen is, niets dan onreinheid, tot niets dan tot wegwerpen nuttig, zodat de verwerping, die nabij is, in ieder opzicht blijkt rechtvaardig te zijn.

Wat uitkomst heeft nu dat onderzoek gebracht? Zij zijn allen de afvalligste der afvalligen, wandelende in achterklap; zij zijn koper en ijzer, er is geen spoor van goud of zilver in hen; zij zijn allemaal verdervers(Ezech. 22:18).

De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; 1) te vergeefs heeft de smelter zo vlijtiglijk gesmolten, dewijl de bozen niet afgetrokken zijn 2) het kwade niet gescheiden is, maar de gehele menigte verdorven is.

Wanneer een goudsmid het zilver wil reinigen, dan doet hij er lood bij en plaatst het in een vat vol as, kunstig toebereid, op het vuur, dat hij met een blaasbalg aanblaast; lood en as trekken dan gedeeltelijk het onreine metaal tot zich, gedeeltelijk wordt het door het vuur verteerd en het goede zilver blijft over. God wil dus zeggen: "U, Mijnen Profeet gaat het geheel anders, gij wendt tot reiniging van Mijn volk alle moeite en arbeid te vergeefs aan, even alsof het zilver zo slecht ware, dat veeleer de blaasbalg door het vuur aanging en verteerd werd en het lood verdween, dan dat het zilver rein zou worden; want even als het slechts zilver ondanks alle reiniging van de goudsmid slecht blijft, zo blijven de slechte Joden in hun vorige boosheid; zij laten zich niet tot bekering bewegen, waarom Ik ze ook zal wegwerpen.

Wanneer de goudsmeden het zilver willen louteren, doen zij er lood bij: wanneer de predikers de harten der toehoorders willen onderzoeken, moeten zij er de wet bijdoen. Het vuur is Gods woord (Hoofdst. 23:29), de blaasbalg de Heilige Geest in de mond des leraars; het metaal zijn de toehoorders, van welke sommigen verwerpelijk, anderen niet verwerpelijk zijn.

God heeft geen lust in de dood des goddelozen. Hij houdt aan; Hij roept, blijft roepen. Hij komt met Zijn zegeningen. Hij daalt neer met Zijne oordelen. Hij richt opdat het boze uit het midden worde weggedaan. Indien echter alle tuchtmiddelen falen, indien Zijn geduld is uitgeput, dan komt Hij niet meer met Zijn tuchtmiddelen, maar met Zijn straffen, niet om te behouden, maar om te verderven.

Men noemt ze een verworpen zilver (Jes. 1:22), want de HEERE heeft hen verworpen 1) (Hoofdst. 7:15).

Het slot is treurig; maar dit verworpen Israël is niet Israël in ‘t algemeen, maar alleen het tegenwoordige Israël (Hoofdst. 3:11 vv. 4:27; 5:10

Laat ons dan bidden, dat wij mogen gelouterd worden door de genademiddelen, gelijk zilver gelouterd wordt, en gereinigd als goud, dan zullen wij vaten der ere zijn, geschikt tot gebruik voor de Meester.

Hij heeft hen niet verworpen, dan nadat Hij alle gepaste middelen gebruikt had om hen te recht te brengen. Hij wierp hen niet weg zolang als er enige hope was en Hij gaf hen niet over voor het bleek, dat zij een verworpen zilver waren.

HOOFDSTUK 7.

UITWENDIGE GODSDIENST ZONDER WAARACHTIGE BEKERING IS VOOR GOD EEN GRUWEL.

Terwijl de Profeet in de vorige afdeling zijner redenen (Hoofdst. 2-6) zich nog bij ‘t algemene bepaalde en voornamelijk zocht te rechtvaardigen, dat op de vraag van Josia voor het volk en voor geheel Juda uit de mond der Profetes Hulda zulk een hopeloos en troosteloos antwoord des Heeren kwam (2 Kon. 22:12-17), leidt hij ons daarentegen in de voor ons liggende afdeling (Hoofdst. 7-10) in die werkzaamheid in, waardoor hij aan dat, wat Josia uitwendig voor de heilige plaatsen en de reorganisatie van de eredienst deed, als het ware de inwendige zijde toevoegde. Hij ontdekt aan het volk de gehele betekenis van het naderend gericht volgens zijne hogere noodzakelijkheid en zijne bestemming van Gods zijde. Deze redenen zijn van de erepoort des tempels uit gehouden tot het volk, dat tot een feest in de voorhof was verzameld, zij komen daarom zo recht voor als ene prediking van de daken (Matth. 10:27).

Vs. 1-Hoofdst. 8:3 De rede begint dadelijk met de hoofdzaak, waarop bij deze gehele afdeling volgens de boven gegevene aanwijzingen wordt gedoeld. Zou het met de uitwendige herstelling van de tempel en met de uitwendige hervorming in de eredienst, waartoe het door des konings rusteloos pogen gekomen was, ook tot vernieuwing des harten en verbetering des levens in Juda komen, zo zou de Heere voortaan onder Zijn volk in dezen tempel wonen, en ook het volk zou bestendig in zijn land blijen. Maar, helaas! het komt tot zulk ene vernieuwing en verbetering niet. Juda verkeert in de dwazen waan, dat het heiligdom slechts ene plaats is, waar men alleen lichamelijk behoeft aanwezig te zijn en zijne offeranden volgens de voorschriften der wet moet brengen, om voor alle kwade gevolgen der zonde veilig te zijn, en in zijne oude zonden te kunnen voortwandelen als voorheen; het houdt des Heeren huis voor een kuil van moordenaren. Het kan dan ook niet achterblijven, of Jeruzalem zal met de tempel worden overgegeven, even als eens Silo werd prijs gegeven; de dag der bezoeking kan niet meer door voorbede worden afgewend, en wat die aanbrengt zal ene vreeslijke vergelding zijn voor de bedrevene gruwelen.

Dit is het woord, dat nog ten tijde van koning Josia, toen de door dezen ondernomene herstelling van de tempel tot stand gekomen was (2 kon. 23:3 vv.), tot Jeremia geschied is van de HEERE zeggende tot mij, waarschijnlijk bij gelegenheid van een der drie hoofdfeesten, als het gehele volk zich in het heiligdom bevond:

Sta in de poort 1) van des HEEREN huis, en roep aldaar dit woord uit; dat u aanstonds nader zal worden aangewezen, (vs. 3 vv.) en zeg tot het volk, dat in de buitensten voorhof verzameld is; Hoort des HEEREN woord, o gans Juda! gij, die door deze poorten ingaat aan de zuid-oost- en noordzijde, om de HEERE aan te bidden; 2) gij, die meent dat, nu gij in tegenoverstelling tegen de vroegere tijden onder Manasse en Ammon (2 Kon. 21), de tempel weer vlijtig bezoekt, Josia’s hervorming volbracht is en nu alles in de besten toestand is!

De poort des Tempels, waarin de Profeet zou staan, is zonder twijfel ene derzelver deuren van het voorhof, waarin staande hij de mensen in het binnenste voorhof voor zich had en hun aansprak, wellicht hetzelfde als waar Baruch aan het volk de voorspellingen van Jeremia voorlas. (Hoofdst. 36:10). De poorten, waardoor het volk inging om te aanbidden, zijn de poorten van het buitenste voorhof. De aanspraak: gans Juda die dan ingaat, geeft recht tot de veronderstelling, dat Jeremia deze rede op een der grote jaarfeesten hield, waarop het volk uit het ganse land placht te komen tot de tempel.

In Hoofdst. 26 komt dezelfde last tot de Profeet: "in het begin des koninkrijks van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda", dus ongeveer in het jaar 610 v. C. daar volgt dan verkort wat de inhoud aangaat, dezelfde rede als hier. Dat heeft zijne bijzondere betekenis, welke echter door die uitleggers miskend wordt, welke beide plaatsen met elkaar verwisselen en het voor ons liggende voor hetzelfde als het andere houden.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls(Hoofdst. 31:35): a) Maak uwe wegen en uwe handelingen, uwe gezindheid en uwe werken (Matth. 3:2) goed, zo zal Ik ulieden doen wonen in deze plaats, zo dat gij van daar niet zult verdreven worden (Hoofdst. 4:1).

Vs. 6. Jer. 18:11; 26:13.

Vertrouwt niet op de valse woorden van valse Profeten en priesters (Hoofdst. 6:13 vv.), zeggende: des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze 1), geheel en volledig in al zijne delen-voorhof, ‘t heilige en ‘t heilige der heiligen-ook vlijtig bezocht op de drie grote feesten! Wij hebben de grootste zekerheid, dat Jeruzalem niet zal ten ondergaan en het volk niet zal verdreven worden.

In het driemaal noemen van de tempel ligt waarschijnlijk tevens een middelijk heenwijzen daarop, dat deze rede even zo goed, als hier op de eersten (Salomonischen), op de derden (Herodiaansen) tempel betrekking heeft, zo als dan ook werkelijk Christus het woord in vs. 11 op het geslacht van Zijnen tijd toepast.

Juda meende dat de tempel te Jeruzalem op zichzelven waarborg was voor het behoud van stad en volk.

Gelijk vroeger Israël meende, dat als de ark slechts in het midden van het leger was, de Filistijnen zouden verslagen worden, zo ook meende nu het volk, dat in de tempel en het opkomen ter tempel, waarborg en zekerheid lag voor het voortduren van het bestaan des volks.

Nu is het op zichzelven wel waar, dat ook een uitwendig dienen van de Heere niet door Hem veracht wordt. Dat ook op uitwendig gebied het geldt: Die Mij eren zal Ik eren, maar dan moeten ook de uitwendige handelingen overeenkomen met het dienen van de Heere.

En dat nu juist ontbrak bij Juda. Wel ging het op ten tempel maar het hunkerde naar de afgodendienst. Wel laat het zich door Josia terugbrengen tot de uitwendige vormen, wat het

volbrengen van de tempeldienst betreft, maar gelijk het vorige hoofdstuk ons meldt, ging het volk zich te buiten aan allerlei zonde en gruwelen. Het was zelfs niet uitwendig, wat de handelingen betreft, des Heeren wet gehoorzamende.

En daarom zou de tempel hen niet kunnen redden van het verderf.

En daarom zegt de Heere tot hen in vs. 3 en 5 en volgende, om hun wegen en handelingen recht goed te maken, om te wandelen in de inzettingen Gods.

Zo het volk dus waarlijk nationaal tot God terugkeerde en tot Zijnen diepst, zou het blijven bestaan en blijven wonen in het land der vaderen.

Dit geldt voor alle eeuwen, voor alle volken.

Maar indien gij uwe wegen en uwe handelingen, die heden helaas zo verkeerd zijn (Hoofdst. 5:26 vv.), waarlijk zult goed maken; indien gij, gelijk Ik in de wet heb bevolen, waarlijk zult recht doen tussen de man en tussen zijnen naaste;

de vreemdeling, wees en a) weduwe niet zult verdrukken; en geen b) onschuldig bloed in deze plaats vergieten (Hoofdst. 22:3); en andere goden niet zult nawandelen, ulieden ten kwade.

Jes. 10:1. b) Jes. 59:7.

Zo, maar ook alleen in dat geval, zal Ik u in deze plaats, in het land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb, doen wonen van eeuw tot eeuw (Hoofdst. 25:5).

Maar ziet, in plaats van die voorwaarde ter harte te nemen, stort gij u nog dieper in ‘t verderf, gij vertrouwt u op valse woorden, die geen nut doen.

Het is ene grote dwaasheid, wanneer men zich daarop wil verlaten, dat men tempels en godshuizen in zich midden heeft: heeft God Zijnen tempel en Zijne woning niet in uw hart, zo zal u dat niet helpen.

Is dat godsdienst, al is er ook ene uitwendige dienst, zo als uw leven is? Zult gij stelen, doodslaan en overspel bedrijven, en valselijk zweren en Baäl roken, en andere goden nawandelen, die gij niet kent, die zich door niets aan u hebben bekend gemaakt, maar alleen een voorwerp van verbeelding zijn (Deut. 11:28)?

En dan komen, nadat gij door zulke zonden Mijnen toorn moedwillig opgewekt hebt, en staan voor Mijn aangezicht in dit huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, en zeggen: Wij zijn verlost, om al deze gruwelen te doen? 1) door ons gaan naar Gods huis en door onze offeranden maken wij alles weer goed? en kunnen vrij zondigen.

Door het bezoeken van de tempel meenden zij een vrijbrief voor hun zondige daden te verkrijgen, niet slechts voor wat zij vroeger hadden gedaan, maar ook wat zij verder zouden doen. Om de onzinnigheid van deze mening voor ogen te stellen, vraagt God, of zij dan de tempel voor een spelonk der moordenaren houden. Wanneer dienen, moordenaars, echtbrekers in de tempel samenkwamen en door het tempelleven bedekking van hun zonden meenden te verkrijgen, zo verklaarden zij daarmee het heiligdom feitelijk voor een bergplaats van rovers.

Is dan dit huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, in uwe ogen ene {a} spelonk der moordenaren, een toevluchtsoord voor rovers en moordenaars, waar zij zich van bloed en schuld kunnen reinigen, om op nieuwe wandaden uit te gaan (Matth. 21:13)? Ziet Ik heb het ook gezien, spreekt de HEERE, waarvoor gij Mijn huis aanziet, en zal het ook als zodanig behandelen, daar Ik het der verwoesting overgeef (Ps. 78:60 vv.).

{a} Mark. 11:17. Luk. 19:46.

Want leert uit een geschiedkundig voorbeeld, hoe Ik ene stad kan verwerpen, ook wanneer zij door de aanwezigheid van Mijn heiligdom tot ene heilige was geworden, gaat nu henen naar Mijne plaats, die te Silo was, alwaar Ik Mijnen naam in het eerst had doen wonen (Joz. 18:1), en ziet, a) wat Ik daaraan gedaan heb van wege de boosheid van Mijn volk Israël. 1)

Ps. 78:60.

Zo noodzakelijk als de leer der kerk in het organisme der Christelijke dogmatiek is, zo gevaarlijk kan zij worden, wanneer de kerk eenzijdig als objectief genademiddel wordt opgevat, en de subjectieve voorwaarden van hare werkzaamheid als te gering worden voorgesteld, want dan wordt zij voor de alleen zaligmakende aangezien, en niet alleen in dien zin, dat men aan ene enkele bijzondere kerk in tegenstelling tot andere uitsluitend deze kracht toeschrijft, maar ook in dien zin, dat men meent, dat de kerk alleen, als objectief genademiddel, het heil te weeg brengt, zonder dat de mens iets anders behoeft te doen, dan zich passief, d. i. zonder opzettelijken tegenstand (obex) tegenover de kerk te gedragen. Van deze alleen zaligmakende is maar ééne schrede tot de onfeilbaar zaligmakende, d. i. tot die, wier passieve leken in ‘t geheel niet verloren kunnen gaan, al is het ook, dat zij stelen, moorden, echtbreken, vals zweren, enz. Waar die verderfelijke waan heerst, daar plaatst men zich in de kerk, doet de ceremoniën mede, wist zich de mond af en zegt: salvi sumus (er is voor ons geen nood); maar daardoor wordt de kerk tot een moordenaarskuil.

Evenzeer als het vertrouwen der Joden op hun aards heiligdom, als de uitverkorene plaats van Gods genadige tegenwoordigheid en toedeling van zegen, ongegrond was, eveneens is in de Christelijke kerk ten onrechte elk daaraan overeenkomstig vertrouwen op ene van God verkorene aardse voorwaarde tot goddelijken zegen, het moge plaats, ambt of geslacht heten. Zo zijn alle plaatsen, geheiligd door de tegenwoordigheid van de Heere en van de Apostelen, verwoest en aan de gruwel der verwoesting prijsgegeven. Jeruzalem met de Olijfberg en Golgotha, Bethlehem, Nazareth, geheel Palestina, Klein-Azië en Griekenland zijn Christelijk geweest, maar der halve Maan ten prooi geworden. Daarom mag Rome des te minder op een

eeuwig bestaan rekenen, daar de stoel van Petrus aldaar niet ene op goddelijke, maar slechts op willekeurig menselijke instelling berust. Ook de wettige koninklijke geslachten, die zo gaarne zich inbeelden, de onherroepelijk verkorene te zijn, moesten nooit vergeten, dat de Heere zowel koningen afzet als aanstelt (Dan. 4:29; 5:21).

De tabernakel vinden we in de latere dagen van Saul eerst te Nob en later in die van David en Salomo (2 Kron. 1:5) te Gibea. Het is daarom meer dan hoogstwaarschijnlijk, dat Silo in de eerste dagen van Saul bij een inval van de Syriërs verwoest is. Vandaar dat de tabernakel naar Nob verplaatst is en na de verwoesting dier stad door Saul naar Gibea.

Dat de Heere dus wijst op de verwoesting van Silo, duidt niet op die door de Assyriërs, maar op ene van veel vroegeren datum.

Silo was niet behouden gebleven door het verkeren der arke en van de tabernakel in die stad, alzo zou Jeruzalem ook niet behouden worden, omdat de tempel in haar was gevestigd.

En nu, omdat gijlieden al deze werken doet, gelijk die waren, die het gericht over Silo en geheel Efraïm hebben veroorzaakt, spreekt de HEERE, en Ik tot u gesproken heb door Mijne Profeten a) vroeg op zijnde en sprekende, maar gij niet gehoord hebt, en Ik u b) geroepen, maar gij niet geantwoord hebt, (Spr. 1:24 vv. Jes. 65:12).

2 Kron. 36:15. Jer. 7:25. b). Jes. 66:4.

Zo zal Ik aan dit huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, waarop gij vertrouwt, en aan deze plaats, die Ik u en uwen vaderen onder David gegeven heb, namelijk Jeruzalem (2 Sam. 5:6 vv. 24:16), doen, gelijk Ik aan Silo gedaan heb.

En Ik zal ulieden van het rijk van Juda van Mijn aangezicht wegwerpen (2 Kon. 24:20), gelijk als Ik al uwe broederen, het ganse zaad van Efraïm, het rijk der tien stammen (2 Kon. 17:7-17), weggeworpen heb.

Gij dan, Jeremia! bid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op, en loop Mij niet aan, alsof gij geweld op Mij wildet uitoefenen, dat Ik haar zou sparen en Mijne gerichten terughouden (2 Kon. 23:26 v.), want Ik zal u niet horen, 1) wanneer gij met zulk ene voorbede voor Mij zoudt willen verschijnen (Hoofdst. 11:14; 14:11 vv.

God getuigt hier van de kracht des gebeds, dat dit Hem in de weg zou staan, zodat Hij niet zou kunnen voortgaan; daarom moet Hij eerst de Profeet het gebed verbieden. Zo zegt Hij ook tot Mozes: "Laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke en hen vertere. " (Exod. 32:10). Zoveel vermag het gebed.

Jeremia was een man van smarten, wiens hart en oog, gelijk uit zijne geschriften overal blijkt, steeds in tranen zwommen. Hoe sterk hij voor het volk gebeden heeft, is daaruit af te leiden, dat God, de Heere, hem meer dan eens gebiedt, dat hij niet daarvoor zou bidden.

De verboden voorbede, welke Jeremia misschien om de onmondige kinderen en de weinige vromen had kunnen doen, heeft geen betrekking op de bekering en afwending der eeuwige verdoemenis, maar op de afwending der tijdelijke straffen, welke God, zonder aan Zijne gerechtigheid te kort te doen, bij het voortgaand verderf niet kon achterwege laten.

Het is een kwaad teken voor een volk, wanneer God de geest Zijns dienaars en van Zijn volk terughoudt van voor hen te bidden en hun te zien geeft, dat deszelfs staat zo wanhopig is, dat zij geen hart hebben een goed woord voor hen te spreken.

Ziet gij niet wat zij op de feesten der nieuwe maan (Hoofdst. 2:24) doen in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem.

De kinderen lezen hout op, en de vaders steken het vuur aan, en de vrouwen kneden het deeg, om gebeelde koeken, koeken ten spijsoffer, versierd met de afbeeldingen hunner goden, te maken voor de a) Melecheth (= koningin) des hemels, namelijk voor Astarte of de godin der maar (Deut. 16:21), en om anderen goden dankofferen te offeren, om Mij verdriet aan te doen; zij geven daardoor te kennen, dat zij van de vreemde goden verwachten beter met goed weer gezegend te zullen worden, dan door Mij (Hoofdst. 44:16 vv.).

Jes. 65:11. Jer. 8:2; 19:1, 13.

De kinderen werden reeds vroeg door de ouders in de afgoderij ingewijd; zo werd elke kiem der vroomheid in het hart der aankomende jeugd verstikt. SCHMIEDER).

Zo is het altijd, wanneer de zonde onder een volk begint te heersen; de vaders steken het vuur aan en de kinderen moeten het hout daartoe verzamelen.

Doen zij mij verdriet aan? spreekt de HEERE. Doen zij het zich zelven niet aan, immers Ik zal hun hun misdaad vergelden Hoofdst. 16:18) a) tot beschaming huns aangezichts?

Jes. 65:13.

Daarom zegt de Heere HEERE alzo met betrekking tot de wijze, waarop Hij hen zal betalen: Ziet, Mijn toorn en Mijne grimmigheid zal, even als de vuurregen over Sodom en Gomorra (Gen. 19:24), uitgestort worden over deze plaats, over de mensen en over de beesten, en over het geboomte des velds, en over de vrucht des aardrijks; en het zal branden en niet uitgeblust worden (Hoofdst. 4:4; 21:12).

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls tot deze lieden, die, wanneer zij Mij offeranden brengen, het doen in de mening, alsof Ik ossenvlees eten zou (Ps. 50:15), en dat het dus genoeg, zou zijn, wanneer het offer slechts uitwendig werd gebracht; a) Doet, voegt, uwe brandofferen tot uwe slachtofferen, werpt ze alle te zamen op éénen hoop, en eet zelf al het vlees; Ik wil er niet het geringste van hebben.

Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21.

Want Ik heb met uwe vaderen, ten dage als Ik hen uit Egypteland uitvoerde, en Mijn verbond met hen aan de Sinaï sloot, niet gesproken noch hun geboden van zaken des brandoffers of slachtoffers, alsof het daarop alleen bij het verbond aankwam.

Maar deze zaak heb Ik hun geboden, zeggende (Exod. 19:5 vv. Lev. 26:3-13 -): a) Hoort naar Mijne stem, zo zal Ik u tot enen God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn; en wandelt in al de weg, dien Ik u gebieden zal, opdat het u welga(vgl. de bij Ps. 50:15 en 23).

Deut. 6:3.

Voor God heeft het uitwendige gene waarde, welken schijn het ook moge hebben, al ware het ook door Hem zelven geboden, zo niet daarmee gepaard is een boetvaardig, berouwvol, gelovig en gehoorzaam hart. Zo zegt Hij hier tot de Joden, dat zij hun brandofferanden mochten opeenhopen, zoveel zij wilden, maar dat Hij ze niet begeerde; zij mochten ze zelf eten. Wanneer zij echter Zijn woord zouden gehoorzamen en op Zijne wegen wandelen, die Hij hun gebood, zo wilde Hij hun God zijn en zij zouden Zijn volk zijn, en het zou hun welgaan. Daarom moeten wij toezien, dat wij boete doen, onze zonden met berouw belijden, Gods woord geloven en gehoorzamen, dan zal ook onze uitwendige godsdienst Hem aangenaam en welgevallig zijn. Doch zonder deze boete wordt alles, wat men denkt ten dienste van Hem te doen, voor zonde gerekend.

De Heere God wijst hier door de Profeet Jeremia op de hoofdinhoud van hetgeen Hij aan Israël had geboden, bij het sluiten van het verbond bij Sinaï.

De Profeet ontkent hier niet, dat de Heere een wet aan Israël had gegeven omtrent de offerdienst, gelijk sommigen willen, maar dat het bij de verbondssluiting bij Sinaï allereerst en voornamelijk aankwam op het onderhouden van al de inzettingen en geboden Gods.

Op Sinaï is de wet gegeven, heeft de Heere God aan Israël geboden en verboden wat het doen en laten zou, om een heilig volk te zijn. Het volk ontving uit de eigen hand Gods, in de Wet Gods, de levensvoorwaarden van een heilig volk te zijn. Al wat straks omtrent de offeranden werd verordend stond hiermede in verband. Alle die offeranden moesten dienen, om, in de gelove en in ware godsvrucht gebruikt, Israël een heilig volk te doen blijven.

Zouden daarom de offeranden enige betekenis hebben, dan moesten zij gebruikt worden in waarachtig geloof in hetgeen God, de Heere, inzonderheid in Zijn heilige wet had verordend.

En dit nu was juist Israëls zonde. Het stelde de wet op zij, het verwierp het verbond en meende dat het door de offeranden alleen de verbondsbetrekking kon handhaven en vasthouden.

En daarom zegt de Heere het hier, dat Hij eerst kwam met de Wet, met Zijne heilige geboden, met de wet der Tien geboden.

Dit was hoofdzaak, ja dit was het fundament van de bondsbetrekking. Waar Israël zijn toestemming aan die inzetting, aan die geboden had gegeven, daar was het verbond gesloten, en daarom kon de Heere God ook straks met de instelling van de schaduwdienst komen.

Maar wijl Israël nu de Wet verwierp en daarmee de fundamenten had omvergestoten, daarom had de Heere ook geen welbehagen aan de slacht- en brandofferen.

Ook Samuël had reeds gezegd: Gehoorzaamheid is beter dan offerande (1 Sam. 15:22).

Doch zij, deze uwe vaderen, wier ontaarde kinderen gij zijt, hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, om op het gebod in gehoorzaamheid (vs. 23) te letten, maar zij hebben gewandeld in de raadslagen, in a) het goeddunken van hun boos hart(Hoofdst. 3:17; 11:8. Jes. 65:2; en zij zijn achterwaarts gekeerd en niet voorwaarts, 1) in plaats van hun aangezicht hebben zij Mij de rug toegekeerd (Hoofdst. 2:27).

Jes. 16:12. b) Jer. 32:33.

Hij toont hun, dat de ongehoorzaamheid de enigste zaak was, waarover Hij een twist men hen had. Hij wilde hen niet straffen over hun offeranden, wegens de nalatigheid daarvan, want zij waren gedurig voor Hem geweest, daarmee wilden zij God te vreden stellen, en ene vrijheid van Hem verkrijgen, om in de zonden voort te gaan. Derhalve was hetgeen, hetwelk God hen al lang ten laste had gelegd, het verbreken van Zijne geboden, in de loop huns levens, terwijl zij die in sommige stukken onderhielden in de loop van hun godsdienstigheden.

Van dien dag af, dat uwe vaders uit Egypteland zijn uitgegaan, tot op dezen dag, nu gij, de kinderen, in der vaderen plaats zijt getreden, zo heb Ik tot u gezonden al Mijne knechten, de profeten, dagelijks vroeg op zijnde en zendende (vs. 13),

Doch zij, de kinderen even zo min als de vaderen, die van de beginne af een weerspannig volk geweest zijn (Exod. 32:9. Deut. 10:16), hebben naar Mij niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar zij hebben hunnen a) nek verhard(Hoofdst. 17:23; 19:15): zij hebben het erger gemaakt dan hun vaders (Hoofdst. 16:11 vv.).

Neh. 9:17, 29.

Ook zult gij, Jeremia, al deze woorden tot hen spreken, maar zij zullen naar u niet horen; gij zult wel tot hen roepen, maar zij zullen u niet antwoorden (Hoofdst. 6:10).

Het is ene droevige zaak en de aller grootste beproeving voor de predikers, wanneer zij met zulk ene onverschilligheid worden behandeld, dat hun wel is waar niets in de weg wordt gelegd, maar hun eigenlijk ook in ‘t geheel geen gehoor wordt gegeven. Dan zit de satan het vastste, dan is zijne zaak het diepst ingeworteld, wanneer hij tot zulk ene onverschilligheid gebracht heeft. Maar ook zulk een tijd moet worden doorstaan.

Daarom spreek Ik het eindoordeel uit over hun bestaan, zo als dat uit de gehele geschiedenis van het begin af tot op dezen dag duidelijk blijkt, en zeg tot hen: Dit is het volk, dat naar de stem des HEEREN, zijns Gods, niet hoort, en de tucht niet aanneemt. a) De waarheid, waarnaar de Heere vraagt, en niet naar uitwendige offeranden of werken (Hoofdst. 5:3), is ondergegaan en uitgeroeid van hunnen mond
want wanneer die mond nog spreekt, alsof men Mij beleed en diende, zo is dat niets dan huichelarij.

Jer. 5:1.

Er staat niet, uit het hart maar, uit de mond. Het is duidelijk waarom. Met het hart hadden zij al lang de Heere vaarwel gezegd, maar in hunnen mond hadden zij de Naam des Heeren nog. Maar ook dit zou als leugen, als valsheid openbaar worden.

a) Scheer dan uw hoofdhaar af 1) o Jeruzalem! koningin en moeder des volks! en werp het weg ten teken van ontwijding en diepen rouw over die straf, welke tengevolge van dat eindoordeel over uwe kinderen komt, en verhef ene weeklacht op de hoge plaatsen; want de HEERE heeft het geslacht Zijner verbolgenheid verworpen (Hoofdst. 6:30) en verlaten.

Job 1:20. Jes. 15:2. Jer. 16:6.

Als de Nazireër zich verontreinigd had (Num. 6:9) moest hij zijn hoofdhaar afscheren, als teken van ontwijding. Zo wordt ook hier tot de dochter Zions gezegd, dat zij haar hoofdhaar, haar kroon moest afscheren, niet alleen als teken van rouw, maar bovenal als teken van ontwijding, dewijl zij zich door hare zonden had verontreinigd. De kroon was haar van het hoofd gevallen, van wege haar zonde en ontrouw.

Het woord in de grondtekst nezer, wordt ook gebruikt voor de diadeem van de Hogepriester.

Want de kinderen van Juda hebben gedaan dat kwaad is in Mijne ogen, spreekt de HEERE; zij hebben, zo als dat onder Manasse en Ammon geschied is (2 Kon. 21), hun verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

En zij hebben gebouwd de a) hoogten van Tofeth (2 Kon. 23:10), dat in het dal des zoons van Hinnom (1 Kon. 1:35) is, om hun zonen en hun dochteren met vuur te verbranden, hetwelk Ik niet heb geboden, maar uitdrukkelijk en ernstig verboden (Lev. 18:21), noch in Mijn hart is opgekomen 1) (Hoofdst. 19:4 vv. 19:34 vv.).

Jer. 2:23.

Dit ziet op de zonden van Manasse. In Hoofdst. 15:4 wordt dan ook uitdrukkelijk gezegd, dat dit alles zou geschieden om de zonden van Manasse. Dit was dan ook ene verfoeilijke zonde in de ogen des Heeren. Als Hij dan ook zegt dat Hij het niet geboden heeft, wil de Heere daarmee zeggen, dat Hij het strengelijk heeft verboden.

Daarom ziet, de dagen komen, waarin God bezoeken zal, dat die gruwel, hoewel een vrome koning tot boete riep (2 Kon. 23), door het volk niet ernstig is betreurd, noch uit het hart gebannen. De tijd komt, spreekt de HEERE, dat het dal, gelegen ten zuiden van Jeruzalem en tot een dal van afschuw gemaakt, niet meer zal geheten worden Tofeth, alsof met dien naam reeds de zonde geboet en voor altijd bedekt ware, noch dal des zoons van Hinnom, als ware de gehele landstreek, waartoe het behoort, weer eerlijk geworden, maar ter blijvende gedachtenis aan de grote slachting daar geschied, zal het moorddal 1) worden genoemd; en zij zullen ze in Tofeth, dus op ene onreine plaats (Hoofdst. 19:11 vv. begraven, omdat er gene plaats zal zijn, om al de lijken der verslagenen te verbergen.

De spreekwijze bedoelt gene absolute vernietiging van de naam, maar zulk ene, welke deze plaats, nevens de vorigen naam, door de nieuwen tot ene ware verschrikking zou maken. (J. LANGE).

Tofeth werd tot ene begraafplaats der verharde Joden, daar de meesten, die ten tijde der belegering door de Babyloniërs aan de pest stierven (2 Kon. 25:2 vv.) over de muren werden geworpen in het dal van Hinnom.

a) En de dode lichamen dezes volks, waarvan nog steeds het grootste gedeelte onbegraven zal blijven, zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn, en niemand zal ze afschrikken(Hoofdst. 9:22 19:7 vv. 34:20.).

Deut. 28:26.

a) En Ik, de Heere, zal uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem der vrolijkheid en de stem der vreugde, zo als dat gehoord wordt in de dagen van voorspoed (Openb. 18:22 vv.), de stem des bruidegoms en de stem der bruid, de pijpen en het vreugdegeschrei, welke ten tijde der bruiloft weerklinken; want het zal b) tot ene verwoesting worden (Hoofdst. 16:9-25:10 vv.).

Jes. 24:7. Ezech. 26:13. Hos. 2:11. b) Jer. 6:8.

Die door Gods genade niet willen genezen worden van hun ijdele vrolijkheid, zullen door Gods rechtvaardigheid van alle blijdschap beroofd worden. Hoevelen zijn wreed tegen zich zelven, hun families, hun kinderen! zij verwoesten hun gezondheid en vooruitzichten. Alle bevelen des Heeren zijn heilig, rechtvaardig en goed, maar Satan is een wreed tiran in deze wereld en zal een pijniger in de volgende zijn, waar alle blijdschap voor eeuwig zal wijken van de werkers der ongerechtigheid. Mochten wij dan leren behagen te hebben in heilige en geestelijke vreugde, en los te zijn van alle andere, hoewel geoorloofde vermaken. .

HOOFDSTUK 8.

Terzelver tijd, waarvan in 7:32 vv. sprake was, spreekt de HEERE, zullen zij de beenderen der koningen van Juda1), op wie het in vs. 2 gezegde doelt, en die aanstonds buiten de graven der koningen (1 Kon. 2:10) gebleven zijn (2 Kron. 28:27. 2 Kon. 21, 18 en 26 de beenderen hunner vorsten, die door bozen invloed hen op ‘t dwaalspoor hebben geleid (2 Kon. 21:9), en de beenderen der priesteren, en de beenderen der profeten, die beide deze gruwelen hebben ondersteund (Hoofdst. 6:13 vv.), en de beenderen der inwoners van Jeruzalem, die Mijne stem niet wilden gehoorzamen (Hoofdst. 6:16 vv.), uit hun graven uithalen, zo als Josia met de beenderen der priesters van Bethels hoogte gedaan heeft (2 Kon. 20:16).

De Chaldeën zijn bij hun wreedheid door ene geheime besturing en macht Gods geleid, om Gods wil aan de goddelozen te volvoeren. (J. LANGE).

De graven der vromen bleven veilig; want op Davids graf beroept zich nog Petrus in Hand. 2:29.

En zij, die Mijne gerechtigheid aan de beenderen van al deze afgodendienaars hebben voltrokken, zullen ze uitspreiden voor de zon en voor de maan, en voor het ganse heir des hemels, die zij, de afgodendienaars, in verachting van Mijn woord (Deut. 4:19 vv. 17:3) lief gehad, en die zij a) gediend, en die zij nagewandeld, en die zij gezocht hebben, en voor welke zij zich nedergebogen hebben (2 Kon. 22:11 vv. zo verstrooide beenderen, zullen niet verzameld, noch later op eerlijke wijze begraven worden; tot mest op de aardbodem zullen zij zijn 1) (2 Sam. 22:43. 1 Kon. 14:10. 2 Kon. 9:37).

Jer. 7:18; 19:13.

Over degenen, die reeds dood zijn, zal de dood als in nieuwe gedaante komen; de beenderen der begravenen zullen namelijk worden opgegraven, en, uitgestrooid in ‘t aangezicht der sterren, hun machteloze goden, tot stinkende mest worden. Men lette op de ironie: machteloos zien de sterren op de beenderen hunner vereerders, terwijl deze hun stank tot hen doen opwaarts rijzen.

Bij de Oosterse volken, en wel bij de afgodische, was het de gewoonte, om de doden met veel kostbaarheden te begraven. Vandaar dat bij inname der steden de vijanden ook de graven openden, om de kostbaarheden te roven.

Dit zou ook geschieden door de Chaldeën, daardoor zouden zij deze profetie

vervullen. Schrikkelijk zou derhalve de belegering en verwoesting zijn.

Zelfs de doden zouden niet met rust gelaten worden in hun graven; de smaad der wegwerping van hun beenderen zou hun te beurt vallen.

En de dood zal voor het leven verkozen worden van wege de smaad en de ellende, waaronder men moet zuchten (Lev. 26:17; 26:39) bij het ganse overblijfsel der overgeblevenen uit dit boze geslacht, die bij het moorden (Hoofdst. 7:32) zijn gespaard en nu in ballingschap zijn weggevoerd (2 Kon. 25:5 vv. 11 vv.), in al de plaatsen der overgeblevenen, waar Ik hen heengedreven zal hebben, spreekt de HEERE der heirscharen.

4.

DE ONBOETVAARDIGE JODEN WORDEN MET de INVAL DER CHALDEEN BEDREIGD.

II. Vs. 4-11. Hoofdst. 9:1 Met ongehoorde hardnekkigheid volhardt het volk op de eenmaal ingeslagen verkeerden weg. Het wil niet inzien, dat die weg een verkeerde is, maar beweert op de waren, in de Schrift geboden weg te zijn, daar het zich door valse Schriftgeleerden laat bedriegen. Daarom moeten ook zulke leraars te schande worden, en zullen zij door het gericht op de dag der vergelding het hardst worden getroffen. Nu staat deze dag der bezoeking met al zijne verschrikkingen en angsten, met al zijne gevolgen en voorspellingen van ene latere nog zwaardere straf, de Profeet zo helder en duidelijk voor de ziel, dat hij zijnen toehoorders voor de ogen kan schilderen wat hen wacht, maar ook in diep medelijden over het ondraaglijk wee en de hopelozen jammer van zijn volk in smartelijke klachten uitbreekt.

Zeg wijders tot hen, om nog alles te beproeven, ten einde hen tot nadenken te brengen voordat de gedreigde tijd van verschrikking komt, hoewel Ik u gezegd heb, dat zij u toch niet zullen horen (Hoofdst. 7:27): Zo zegt de HEERE: Zal men in het dagelijks leven vallen en niet weer opstaan? Zal men afkeren op ene verkeerde straat, en niet wederkeren op de rechten weg?

Waarom keert dan daar het in geestelijke zaken toch oneindig gevaarlijker is op enen verkeerden weg gekomen te zijn, dit volk te Jeruzalem af, met ene altoosdurende afkering? Zij houden vast aan bedrog, aan hunnen valsen godsdienst; zij weigeren weer te keren 1) hoewel Ik de enen Profeet na de anderen tot hen zend, om hen terecht te brengen.

In deze woorden is opzettelijke tegenstand tegen de opwekking tot bekering uitgesproken, die dan begint, wanneer God sterk bij ons aandringt, en waarvan in de grond der zaak de bedoeling is: wij willen omkomen; wij willen ons niet laten bekeren.

Ik heb geluisterd en toebehoord, al hun spreken en handelen gadegeslagen, en moet getuigen: zij spreken dat niet recht is, maar onwaarheid, leugen; zo versterkt de een de ander in het kwaad. Er is niemand, die berouw heeft over zijne boosheid zodat hij er aan zou denken, zich daarvan af te keren, zeggende: Wat heb Ik gedaan, om mij zo moedwillig in het verderf te storten? Een ieder keert zich om in zijnen loop1), gaat de eenmaal ingeslagene verkeerde richting in, die hem ten laatste aan de afgrond des verderfs brengt; gelijk een onbesuisd paard in de strijd, zonder aan enig gevaar te denken (Job 39:19 vv.), jagen zij in dolle drift op de zondeweg voort.

In plaats van zich te bezinnen, berouw te gevoelen, gaan zij voort op hun boze loopbaan (Hoofdst. 23:10) even als zij begonnen zijn, zonder ophouden, even als paarden der ruiterij bij de aanval in de slag.

Zij denken òf dat hun leven, hun handel en wandel, hun doen en laten reeds zo goed zijn, dat er gene verbetering nodig is, òf hun zonden hebben niets te betekenen. Zij zondigen steeds voort op genade, even als kwade schuldenaars altijd laten opschrijven en er niet aan denken, wat het einde zal zijn.

In het Hebr. Kullah schaab bimroetsatham. Beter: Zij allen keren weer tot hun loop, d. w. z. : zij allen zetten hun boze plannen voort, zodat zij volstrekt geen berouw hebben over hun zonden. Vandaar dat de Profeet ook het beeld gebruikt van het paard, hetwelk onbesuisd, zonder enig gevaar te duchten zich in de strijd werpt.

Zelfs een ooievaar aan de hemel weet zijne gezette tijden, en trekt heen en komt weer ter juister tijd, en ene tortelduif, die in het Oosten eveneens tot de trekvogels behoort (Hoogl. 2:12), en kraan en zwaluw nemen de tijd hunner aankomst waar; maar Mijn volk a) weet het recht des HEEREN niet (Jes. 1:3), hoewel in Mijn woord zo bepaald en duidelijk gezegd is, wat goed en nuttig is (Micha 6:8).

Jer. 5:4, 5.

God slaat voor ons het boek der natuur open, niet alleen, opdat wij daaruit Zijne wijsheid en almacht zouden leren kennen, maar ook, opdat wij daaruit goede lessen zouden trekken tot onze verbetering. Wanneer wij vele voorbeelden in de natuur aanzien, zo moeten wij ons met reden schamen, dat de redeloze schepselen zo gewillig en gehoorzaam zijn, en doen, waartoe zij zijn geschapen; maar wij mensen, die toch naar Zijn evenbeeld zijn geschapen, zijn zo weerspannig, oproerig en ongehoorzaam. Dat zal zeker, indien er gene verandering komt, een duivels boog einde nemen.

Dit wijst aan de grote domheid der Joden, die minder verstand schenen te hebben dan de vogelen des hemels, wijl zij niet kenden de zomer van voorspoed, om goed gebruik te maken van de Goddelijke gunstbewijzen. noch de winter van tegenspoed, om de toorn Gods, die hen boven het hoofd hing, af te keren en te voorkomen (Jes. 5:12. Luk 19:42, 44). Zij wisten niet de tijd der bekering, om hunnen vrede met God te maken, in welk opzicht zij ook vergeleken zijn bij de beesten des velds (Jes. 1:3). Een dergelijk verwijt doet de Zaligmaker aan de Farizeën (Matth. 16:2, 3).

Hoe zegt gij dan, alsof Ik u ten onrechte beschuldigde: Wij zijn wijs en de wet des HEEREN is bij ons; 1) onze Schriftgeleerden leggen ons die uit, en naar die uitlegging richten wij ons leven? Ziet, waarlijk te vergeefs werkt de valse pen der schriftgeleerden 2) (Hoofdst. 7:8).

Vanwege dat niet-achten van de rechten des Heeren, pochen zij te vergeefs op de kennis en het onderwijs van de wet Gods. Zij, die zeiden, wij zijn wijs enz. zijn hoofdzakelijk de

Priesters en de valse profeten. Onder de wijsheid waarop deze leiders zich beroepen, is, zoals het volgende lid van dit vers aangeeft, de kennis van de wet te verstaan. Zij pochten op het bezit van de Wet, waaruit zij meenden hun wijsheid geput te hebben.

Dat de geschrevene Wet bedoeld is, leert de tweede helft van het vers. De wet is bij ons, is niet bloot van het uiterlijk bezit te verstaan, maar bevat tegelijk het innerlijke bezit, de toegeëigende kennis, het inwendig bezit van de Wet. De wet des Heeren in de vijf boeken van Mozes, geeft niet enkel aanwijzing, omtrent de verhouding van de mens tegenover God, maar ook onderwijzing omtrent de verhouding Gods tegenover Zijn volk. De kennis van deze wet bevat levenswijsheid, zodat men weet hoe God te vereren en Zijne genade te verwerven, Zijn toorn te stillen is.

In Jeremia's woord ligt opgesloten, dat er toen reeds een geschrijf plaats had, dat werd uitgegeven voor wet Gods, voor van God uitgaande onderwijzing, maar niet met waarheid. Want wat zij als in Jehova's naam zeker ook met beroep op de wet schreven, was menschenverzinsel en leugen.

Of: Tot leugen maakt het de valse pen of griffel der Schriftgeleerden. Deze Schriftgeleerden zijn hier inzonderheid de Priesters, wier roeping het was om het volk in de Wet te onderwijzen. In plaats van nu waarlijk het volk te zeggen wat de wet eist, waren zij heengegaan om de wet in overeenstemming te brengen met hun valse, leugenachtige redeneringen. Uit de Wet trachtten zij hun ongerechtigheid goed te praten.

Het moest vóór alles openbaar worden, dat het niets dan leugen was, wat zij u hebben gezegd. De wijzen zijn beschaamd, als hetgeen Mijne profeten gezegd hebben geschiedt; zij zijn verschrikt en gevangen, daar zij radeloos staan met hun ingebeelde wijsheid, en even als de eersten door de straf worden getroffen (2 Kon. 24:14 vv.). Ziet, zij hebben des HEEREN woord verworpen voor zichzelven, en nu is het hun belang, dat ook anderen niet tot kennis der waarheid komen (Matth. 23:13), wat wijsheid zouden zij dan hebben?

Hoe kunnen zij zeggen wijs te wezen, daar zij niet bezitten de vreze des Heeren, die het beginsel der wijsheid is (Spr. 1:7), daar zij in het geheel gene achting hebben voor Gods woord, om het te brengen tot ene heilige betrachting, waarin de bron van alle wijsheid bestaat (Deut. 4:6. Ps. 19:8. 2 Tim. 3:15

Zij geven zich voor goede zielenartsen uit en willen de wonden van anderen met woorden (van eigene wijsheid) helen, terwijl zij toch zelf uit vele wonden van eigene schanddaden bloeden.

Daarom zal Ik, gelijk reeds in Hoofdst. 6:12-15 gezegd is, hun vrouwen als slavinnen aan anderen geven, hun akkers aan andere bezitters; want van de kleinste aan tot de grootste toe pleegt een ieder van hen gierigheid, zij zijn vol van winstbejag. Van de Profeet aan tot de priester toe bedrijft een ieder van hen valsheid door leugenachtige uitlegging, van Mijn woord.

Jes. 56:11.

En zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks op het lichtste. Zij maken het volk wijs, dat geen kwaad te vrezen is, terwijl Mijne Profeten het als zeer nabij voorstellen. Zij stellen gerust, zeggende: Vrede, vrede! laat u niet bevreesd maken, alles zal goed aflopen, doch daar is geen vrede, het is geen tijd voor gerustheid, er is het grootste gevaar.

Het valse Evangelie bestaat voornamelijk in de valsen troost, dien men geruste zondaars toespreekt, daar men ze in hunnen onboetvaardigen toestand toch zalig prijst. O, zulke valse troosters doen in de gemeente onuitsprekelijk veel schade; maar zij zullen ook eens te schande worden en in het gericht des Heeren vallen.

Zij vleiden het volk in hun zonden, en zo vleiden zij hen in hun verderf. Zij gaven voor de geneesmeesters van de staat te zijn, maar wisten geen geneesmiddelen aan te wenden tegen deszelfs toenemende ziekte. Zij brachten de lijders om het leven met strelende middelen, door een zachte geneeswijze, hun vreze en klachten stillende met te roepen vrede, vrede, alles is wel en zonder gevaar, toen de God des hemels reeds met hen voortging in dezen tucht zodat er geen vrede voor hen zijn kon.

Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel bedreven hebben?omdat zij door valsen troost Mijn volk hebben bedorven? Het tegendeel is waar. Ja, zij schamen zich in het minste niet, en weten niet schaamrood te worden; zij houden zich onbeschaamd aan hun leugenen vast. Daarom zullen zij vallen onder de vallenden, ten tijde hunner bezoeking zullen zij struikelen, zegt de HEERE. Het zal hun niet gelukken zichzelven te redden.

Ik zal bij die bezoeking, die Ik bedoel en die aan ene aflezing der wijnstokken zal gelijken, hen allen, verleiden en verleiders, voorzeker wegrapen, spreekt de HEERE, die wel weet, dat de verleiden evenveel schuld hebben als hun verleiders (Hoofdst. 6:16). Er zijn na die aflezing gene druiven aan de a) wijnstok meer, en gene vijgen aan de b) vijgeboom. Ja, het blad is afgevallen en de geboden, die Ik hun gegeven heb, die overtreden zij.

Jes. 5:1, 7. b) Matth. 22:19 Luk. 13:6 vv.

De schilderij van de ziener neemt ene herfstachtige kleur aan. De Heere wil de onboetvaardigen laten verzamelen als de vruchten van de wijnberg en de tuin. Wij zien nu in ene treurige dorheid; de bladeren zijn verwelkt, geen druif is meer aan de stok, geen vijg meer aan de boom, alles is de vijanden prijsgegeven, die de Heere over de velden liet trekken.

De laatste woorden van het vers zijn duister. Onze overzetters verstaan het van de hardnekkige boosheid der Joden, te midden van Gods geduchte oordelen. zij lassen daarom de woorden "de geboden, " enz. in. Eigenlijk staat er: "Ik zal hun geven, die hen overtreden zullen. " Het Hebreeuwse woord door "overtreden" vertaald, zegt eigenlijk het opzwellen van ene overstromende rivier, en kan daarom zeer eigenaardig worden overgebracht tot het invallen van een vijandig leger, hetwelk het ganse land als overstroomt en alles wegvoert. De

mening is derhalve deze, dat de Heere de Chaldeën zou doen komen, om het Joodse land als een watervloed te overstromen.

Ook hier vinden we het beeld van de wijnstok, maar versterkt met dat van de vijgeboom. Geen vrucht wordt meer gezien, ja wat meer zegt, het blad is afgevallen (letterlijk: verwelkt) en een boom, wiens bladeren verwelkt zijn, is der versterving nabij. Zo was ook de toestand van Juda.

Gelijk hierboven is aangemerkt, zijn de laatste woorden van het vers duister. Onze Staten-Overzetters volgen de Vulgata en andere oude overzettingen, maar, zoals Klinkenberg terecht aanmerkt, kan hier ook sprake zijn van vijanden, die het land zullen overstromen. Dewijl het volk geen vrucht meer droeg en der versterving als natie nabij was, zou de Heere de vijand doen aanrukken om het in ballingschap mee te nemen.

Waarom blijven wij zitten, wanneer het ongeluk (vs. 11) ons overvalt. Is er geen vluchten uit de versterkte plaatsen nodig? Verzamelt u, en laat ons ingaan in de vaste steden(Hoofdst. 4:5; 6:1), en aldaar stilzwijgen. 1) Immers heeft ons de HEERE, onze God, doen stilzwijgen en ons met a) gallewater gedrenkt, uit de kelk Zijns toorns, dien wij moeten ledigen, omdat wij tegen de HEERE gezondigd hebben, 2) en ons verstokten tegen al Zijn roepen tot boete en bekering.

Jer. 9:15; 23:15.

In het Hebr. Nidmah-schaam. Beter: Laat ons daar ondergaan. Want wel betekent het woord in een anderen vorm, zwijgen, maar wij hebben hier de passieven vorm: tot zwijgen gebracht worden, d. i. sterven De Profeet voert hier het mismoedige en benauwde volk sprekende in, het volk, hetwelk de vijand ziet aanrukken en nu volstrekt geen hoop meer heeft op behoud.

Den Naam des Heeren hadden zij verworpen als volk. Die Naam kon voor hen een sterke toren zijn ten dage der benauwdheid. Het is daarom, nu er geen geloof aanwezig is in de trouwe Gods, dat zij in wanhoop en treurigheid ter neer zitten.

Het tweede doen stilzwijgen, heeft dan ook de betekenis van: de ondergang besloten.

Is dat de taal des wrevels of der belijdenis dat God rechtvaardig is. Het is in elk geval een belijden dat God rechtvaardig is, en dat al het onheil overkomt vanwege de zonde en schuld.

Waarom blijven wij zitten, wanneer het ongeluk (vs. 11) ons overvalt. Is er geen vluchten uit de versterkte plaatsen nodig? Verzamelt u, en laat ons ingaan in de vaste steden(Hoofdst. 4:5; 6:1), en aldaar stilzwijgen. 1) Immers heeft ons de HEERE, onze God, doen stilzwijgen en ons met a) gallewater gedrenkt, uit de kelk Zijns toorns, dien wij moeten ledigen, omdat wij tegen de HEERE gezondigd hebben, 2) en ons verstokten tegen al Zijn roepen tot boete en bekering.

Jer. 9:15; 23:15.

In het Hebr. Nidmah-schaam. Beter: Laat ons daar ondergaan. Want wel betekent het woord in een anderen vorm, zwijgen, maar wij hebben hier de passieven vorm: tot zwijgen gebracht worden, d. i. sterven De Profeet voert hier het mismoedige en benauwde volk sprekende in, het volk, hetwelk de vijand ziet aanrukken en nu volstrekt geen hoop meer heeft op behoud.

Den Naam des Heeren hadden zij verworpen als volk. Die Naam kon voor hen een sterke toren zijn ten dage der benauwdheid. Het is daarom, nu er geen geloof aanwezig is in de trouwe Gods, dat zij in wanhoop en treurigheid ter neer zitten.

Het tweede doen stilzwijgen, heeft dan ook de betekenis van: de ondergang besloten.

Is dat de taal des wrevels of der belijdenis dat God rechtvaardig is. Het is in elk geval een belijden dat God rechtvaardig is, en dat al het onheil overkomt vanwege de zonde en schuld.

Men wacht naar vrede, maar er is niets goeds, zo blijkt het troostwoord der profeten bedrog te zijn (vs. 11), naar tijd van genezing, maar ziet, er is verschrikking. Zij zijn arme bedrogenen; er is slechts verderf (Hoofdst. 14:19).

In deze woorden ligt een ontzettende beschuldiging tegen de valse profeten. Zij hebben immers geroepen van vrede en geen gevaar en, ziet nu dreigt ernstig gevaar. De vijand staat voor de poort. Overal is het ellende. Straks komt de verwoester.

Zo gaat het ook op geestelijk gebied. De arme zondaar, die dwazelijk immer geluisterd heeft naar het vrede vrede roepen van de leugen-profeten, zal het eenmaal schrikkelijk ondervinden, dat hij met een leugen is gepaaid en op bedrieglijke gronden der hope de eeuwigheid is ingegaan.

Van Dan af (Hoofdst. 4:15) wordt het gesnuif Zijner paarden gehoord, want de vijanden komen er wel van het Noorden (Hoofdst. 6:22 vv.); het ganse land beeft van het geluid der brieschingen Zijner sterken (Hoofdst. 47:3; 50:11), der hengsten, die begerig zijn naar de strijd en van de overwinning zeker. En zij komen daarhenen, dat zij het land opeten en diens volheid, de stad en die daarin wonen. 1)

Want ziet, om het nog onder een ander beeld te zeggen, wat u bescheiden is, Ik zend u de verdervers, die over u komen, slangen, basilisken 1) (Jes. 11:8) onder ulieden, tegen dewelke gene bezwering is (Ps. 58:5 vv.), die door gene bezwering en kunsten (Exod. 7:9) onschadelijk kunnen gemaakt worden, die zullen u bijten, zonder dat uwe profeten en waarzeggers (Hoofdst. 27:9) iets daartegen verrichten, spreekt de HEERE. 2)

De basilisk hier bedoeld is de serpens-regulus, een kleine, maar zeer vergiftige slang, wier beet immer dodelijk is. Hiermede wordt de ook de algehele verwoesting van stad en tempel aangekondigd.

Men zou ene strofe als deze kunnen vergelijken met de variaties van een muzikaal thema; hoe meermalen het thema van gedachte verandert, des te beter uitdrukking verkrijgt het, en des te meer wegen van ingang openen zich er voor.

Mijne verkwikking is in droefenis, in klagen; zuchten slechts gaven mij lucht, mijn hart is flauw in mij, kwijnt in mij weg, zo moet ik, de profeet, uitroepen, omdat mij het ongeluk van mijn volk diep in het hart snijdt.

Hij zou het zo gaarne redden, al zijn streven heeft dat op het oog, maar te vergeefs. Geen berouw, gene bekering volgt, het oordeel moet beginnen; hij ziet het reeds in zijn gehelen omvang voor zich, en daarom is hij troosteloos. Te meer daar achter de dagen van angst en schrik een donkere nacht zich vertoont, een nacht van verstoting zijns volks in het verre land, van godverlatenheid en hopeloosheid, waaraan het daar zal zijn overgegeven.

Ziet, de stem van het geschrei der dochteren mijns volks (Hoofdst. 4:11; 6:23) is uit zeer verren lande, waarheen zij in ballingschap zijn weggevoerd, en waar zij nu eerst erkennen, hoe goed zij het hadden kunnen hebben in dit land onder haren God. Dat geschrei is: Is dan de HEERE niet te Zion, dat Hij ons niet wederhaalt in het land, waarvan gezegd is, dat het ‘t onze is (Hoofdst. 2:7). Is haar Koning niet bij haar, 1) niet bij Zion, dat Hij ons zo onder vreemde heerschappij laat zuchten? Daarop zal de Heere antwoorden: Ik wil ze niet terughalen, Ik wil hun Koning niet zijn. Waarom hebben zij Mij, toen zij Mijne weldaden ondervonden, vertoornd met hun gesnedene beelden, die zij dienden in plaats van Mij, met ijdelheden der vreemden, die zij zich kozen in de plaats van het door Mij bevolene?

Zij twisten met God alsof Hij onvriendelijk met hen had gehandeld, door hen te verlaten, daar zij zelf Hem door hun afgoderij van zich verdreven hadden. Zij hebben zich onttrokken van hun verbintenis aan Hem, en zo hebben zij zich buiten Zijne bescherming geworpen.

Israël in de ballingschap klaagt hier over zijn ellende der ballingschap, beschuldigt God, de Heere, dat Hij Zijnen arm niet uitstrekt om hen te helpen. Nu de nood zo groot is, nu de druk zo zwaar is, herinneren zij zich wel de macht en sterkte des Heeren, maar in plaats van berouwvol en met diepe schuldbelijdenis tot Hem te komen, twisten Zij met Hem. Het is daarom dat de Heere God ook dadelijk wijst op de oorzaak van hun ellende, n. l. dat zij Hem verlieten en zich gewend hebben tot de afgoden, welke Hij hier in al hun nietigheid openbaart maakt door ze te noemen, ijdelheden der vreemden.

Wederom zal het volk zijne klacht verheffen, nadat de ene tijd na de anderen, van welken zij bepaald hun verlossing en wederaanneming verwachtten, voorbijgaat, zonder dat hun verwachting vervuld wordt: De oogst is voorbijgegaan, de zomer (Jes. 16:9; 29:4) is ten einde; nog zijn wij niet verlost. Zulk een vergeefs hopen en die gedurige teleurstelling zullen hen ten laatste tot een toestand van gehele radeloosheid brengen, waarin men het zelfs niet meer waagt, enige hoop te koesteren.

De Joden klagen hier, dat de zomer, de rechte tijd voor de optocht van een leger, ten einde was gelopen, terwijl zich nog niets voordeed van de onderstand der Egyptenaren, of van hun andere bondgenoten.

Niet verlost, lieve lezer! is dit uw treurig lot? Gewaarschuwd om de toekomenden toorn te ontvlieden, vermaand om te vluchten, om uws levens wil, en och! op dezen ogenblik niet verlost. Gij kent de weg der zaligheid, gij leest dien in de Bijbel, gij hoort dien van de kansel verkondigen, gij ziet dien aangewezen door vrienden, en toch verwaarloost gij dien weg; daarom zijt gij nog niet verlost. Gij zult niet te verontschuldigen zijn, wanneer de Heere de levenden en de doden zal oordelen. De Heilige Geest heeft in meerdere of mindere mate Zijn zegen gegeven op het woord, dat in uw oor werd gepredikt; tijden van verlevendiging zijn van het aangezicht des Heeren over u gekomen, en toch zijt gij buiten Christus. Al deze hoopvolle tijden kwamen en gingen, uw oogst en uw zomer zijn voorbijgegaan, nog zijt gij niet verlost. Jaren hebben elkaar gedrongen naar de eeuwigheid, spoedig zal het uw laatste jaar hier zijn; de jeugd is verdwenen, de mannelijke leeftijd gaat voorbij, en nog zijt gij niet verlost! Laat mij u vragen zult gij ooit verlost worden? Is dit waarschijnlijk? De meest geschikte gelegenheden hebben u onbehouden gelaten; zullen andere omstandigheden uw toestand veranderen? Middelen faalden, de beste middelen met volharding en liefde aangewend; wat kan er meer voor u worden gedaan? Lijden en voorspoed maakten even weinig indruk op u, tranen en gebeden en predikingen werden op uw onvruchtbaar hart verspild. Staan niet al de kansen u tegen om ooit verlost te worden? Is het niet meer dan waarschijnlijk, dat gij blijven zult wat gij thans zijt, totdat de dood de deur der hope voor eeuwig sluit? Deinst gij voor deze gedachte terug? Toch is zij niet van grond ontbloot. Hij, die door zovele wateren niet is rein gewassen, zal naar alle waarschijnlijkheid, onrein het einde bereiken. De gelegene tijd kwam tot hiertoe niet, waarom zou hij ooit komen? Het is gans niet onredelijk te vrezen, dat die gelegenheid nooit voor u zal aanbreken, en dat gij even als Felix, dien niet zult vinden, totdat gij uwe ogen in de hel openen zult. O bedenk toch wat die hel is, en stel u de ontzettende waarschijnlijkheid voor, dat gij daar spoedig in geworpen zult worden. Lezer! veronderstel, dat op sterven zoudt zonder verlost te zijn; gene woorden zouden uwe ellende kunnen beschrijven, Schrijf uwen ontzettenden toestand in bloed en tranen, spreek er van met wenen en knersen der tanden; gij zult worden gestraft met het eeuwige derven van de heerlijkheid des Heeren en van de heerlijkheid Zijner kracht. De stem van een broeder wilde u zo gaarne tot ernst doen opwaken. O word wijs, wordt wijs in tijds.

Is er geen balsem 1) tot genezing der wonden in Gilead? Is er geen heelmeester aldaar? 2) Heeft niet juist het heilige land boven alle andere landen de voorrang, dat daar de echte balsem gevonden wordt (Gen. 37:25), en kundige artsen genoeg om die te bereiden en aan te wenden? Want waarom is de gezondheid der dochter mijns volks niet gerezen? Wanneer ook in geestelijk opzicht het heilige land juist dat is, dat boven alle landen der heidenen Gods woord bezit en in de door God gezondene Profeten de ware uitleggers (Deut. 4:7 vv. 18:14 vv. Ps. 147:19. Rom. 3:2), is het de niet hoogst beklagenswaardig, dat zij, ondanks alle middelen der zaligheid nochtans verloren gaat?

Eigenlijk, de hars van de mastikboom, die gebruikt werd tot heling der wonden. De Profeet wijst hiermede de rouwklagenden in Babel op de enige genezing, op de geestelijken

balsem, die alleen in staat is om de schreiende wonden des harten te genezen. En die balsem is, dat Israël, in schuldbelijdenis terugkerende tot de Heere, door Hem, en door Hem alleen worde genezen.

De Heere is inderdaad in Zijne genade onze geneesmeester geworden. Het bloed van Christus en de invloed des Heiligen Geestes is meer geschikt om het gewonde geweten te genezen en het ontroerde hart, dan enige geneesmeesters, om de ziekten der lichaams te genezen. Waarom zijn de zondaars dan niet gered? Is er geen Verlosser, geen Heiland? Helaas! zij veroordeelden zichzelven, of beminnen de krankheden, of haten de Geneesheer en Zijne geneesmiddelen, of misschien zoeken zij in hun dwaasheid naar andere middelen van herstel. Daarom sterven zij zonder vergiffenis en bekering, want zij willen niet tot Christus komen om gered te worden. .

In tijden van groten druk der kerk geeft onze tekst (vs. 19-22) aanleiding om te spreken over 1). Zions klacht 2) Zions schuld 3) Zions redding.

HOOFDSTUK 9. KLACHT VAN JEREMIA OVER DE ZONDEN ZIJNS VOLKS EN

HARE STRAFFEN.

Och a) dat mijn hoofd water ware, en mijn oog eneonverdroogbare springader van tranen! zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen van de dochter mijns volks, die er zullen zijn, wanneer het gedreigde ongeluk aanwezig is (Klaagl. 2:11).

Jes. 22:4. Jer. 4:19.

Waar is wel de drang tot het uitstorten van smart in verzachtende tranen door enen dichter meer waar en sterk aangewezen, dan wanneer de Profeet zegt: "Och dat mijn hoofd water werd, en mijn oog ene springader van tranen! Dat is het grondwoord der lange treurzangen van Jeremia. Zo gij onder zijne beeltenis ene spreuk wilt lezen, kiest deze.

Zeker, wie zag en bedacht, hoe vele zielen dagelijks, door de begeerlijkheden dezer wereld verleid, verloren gaan, hij zou dergelijke spreken.

In het Hebreeuws betekent hetzelfde woord: "het oog" en de "fontein, " alsof in dit land van zorgen de ogen meer bestemd waren om te wenen dan om te zien.

In de Hebr. Bijbels eindigt het vorige Hoofdstuk met dit vers, en volkomen terecht, wijl met vs. 2 een nieuwe rij van gedachten begint. De Profeet spreekt hier uit dat het innerlijke van zijn hoofd zich in water moge oplossen, zodat het oog tot een immervloeiende bron van tranen werd.

Letterlijk staat er: wie mocht geven mijn hoofd tot water.

2.

III. Vs. 2-26. Alle middelen, ook de zorgvuldige proeven tot bekering van zijn volk, baten niets. Onder zulke omstandigheden blijft de Profeet niets over, dan zich te storten in de zee van droefheid, die hem de volgende dagen zijnen brengen. Reeds nu zou hij dag en nacht wenen, wanneer zijn hoofd water genoeg daartoe wilde geven, en de beek zijner ogen niet al te spoedig verdroogde. Daar de gedachte aan de toekomst in hem aanstonds weer door de gedachte aan het tegenwoordige wordt verdrongen, dat die toekomst veroorzaakt, heeft hij het op nieuw met Juda’s zonde te doen. Zulk een vreselijk verderf mede te moeten aanzien, maakt hem het verblijf onder zijn volk onverdraaglijk. Liever zou hij wonen in de woestijn, waar alles tot levensgenot ontbreekt, dan hier. Alleen de roeping des Heiligen Geestes houdt hem nog terug van het werkelijk heengaan. Zulk ene roeping gevoelt hij nogmaals, en wederom betoont hij zich een echt Profeet te zijn, die het volk uit zijne valse dromen van de toekomst wakker schrikt.

Och, dat ik in de woestijn ene herberg der wandelaars had, waarheen ik vluchten kon uit een

toestand, die zoveel ellende zal baren (vs. 1)! zo zou ik mijn volk verlaten en van hen

trekken, om niet langer hun handelwijze te moeten aanzien; want zij zijn allen overspelers in de geestelijken zin van het woord (Hoofdst. 3:8 vv.); een trouweloze hoop, die het verbond met God op roekeloze wijze verbreekt. (Hoofdst. 2:20 vv.).

Het is geen goed teken voor ene gemeente, wanneer getrouwe predikers wenen, zuchten en naar ene andere plaats verlangen. (Hebr. 13:17).

Zulk ene geringe hut, als men gewoon is op eenzame plaatsen, waar gene huizen staan, op te richten voor de reizigers, om daarin te rusten en zich te verfrissen (Jer. 24:19, 20).

In dit vers spreekt de Profeet het uit, dat hij wel wenste, dat hij in de woestijn een woning had, dewijl hij moede was te wonen onder zulk een volk. Dit kwam niet voort uit vrees voor hun vervolgingen, maar dewijl zij zijne ziele kwelden met hun zonden en ongerechtigheden. Had Jesaja geklaagd dat het een volk was van verdervende kinderen, Jeremia velt geen ander oordeel over hen. Hetzelfde wat Jesaja, als de mond des Heeren, had te betuigen, dat had ook Jeremia te verkondigen, gelijk uit de volgende verzen blijkt. Had de Profeet in Hoofdst. 5 over de hoofdzonde van echtbreuk gesproken, hier geldt het die van trouweloosheid. Trouweloosheid zowel jegens God als jegens de mensen. De grondtekst wijst de ook duidelijk aan, dat de zonde van trouweloosheid een voleindigde daadzaak is.

En zij spannen hun tong als hunnen boog, waarmee zij als met vergiftige pijlen het hart der vromen wonden (Ps. 11:2; 58:8; 64:4 vv. tot a) leugen, terwijl toch de plicht dier groten en machtigen was, naar waarheid en recht alles te besturen; zij worden geweldig in het land, doch niet tot waarheid, terwijl zij de geringen verdrukken en benadelen (Hoofdst. 23:10); want zij gaan voort van b) boosheid tot boosheid, maar Mij kennen zij niet, dat zij nog iets van Mij en Mijne woorden willen weten (Ps. 12:5. Jes. 30:1), spreekt de HEERE.

Jes. 59:4, 13, 15), b) Jer. 6:7.

Wacht u, zo moet gij, de Profeet, volgens eigene ervaring (Hoofdst. 11:19; 12:6) waarschuwen, een iegelijk van zijnen vriend, en vertrouwt niet op enigen broeder; want elk broeder doet niet dan bedriegen, en elk vriend wandelt in achterklap; zo ver is het reeds gekomen met het verval van waarheid en gerechtigheid onder dit volk (Micha 7:5 vv.).

En zij handelen bedrieglijk 1) een ieder met zijnen vriend, en spreken de waarheid niet; zij leren oefenen hun tong om leugente spreken, zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen; het wordt van kwaad tot erger, en het doet hun leed, dat zij nog geen groter meesterschap hebben in leugen en bedrog.

Zij waren valschaards. Op deze zonde wordt hier meest uitgewijd. Zij, die ontrouw jegens God waren geweest, waren het ook tegen elkaar en het was een gedeelte van hun straf, zowel als hun zonde, want zij die zelf gaarne bedriegen, haten nochthans bedrogen te worden.

Uwe woning is in het midden van bedrog, midden onder bedriegers en leugenaars; door bedrog weigeren zij Mij te kennen 1) door allerlei middelen schroeien zij hun geweten en dat van anderen toe, spreekt de HEERE.

Zij, die zo handelen, alsof zij onkundig van God en Zijne wetten waren, worden in de Schriften gezegd Hem niet te kennen. (ENG. GODGELEERDEN).

Zulk een diep geworteld en zo algemeen verbreid verderf kan alleen door een proces van gehele omsmelting weggenomen worden. Daarom zegt de HEERE der heirscharen alzo: Ziet Ik zal hen in de oven der ellende (Jes. 48:10) smelten, en zal hen beproeven, het zilver van het schuim zuiveren want hoe zou Ik anders doen, als de rechtvaardige God, ten aanzien der dochter Mijns volks? 1)

Wie de Heere niet willen erkennen als hun Wetgever zullen Hem moeten erkennen als hun Rechter. De Heere zegt de ook hier dat Hij met Zijne oordelen zal komen, dezen tot verderf en genen tot redding. Hij zou komen, opdat het boze zou worden weggedaan en de dochter Zions als gelouterd te voorschijn kwamen. Ook het diepgezonken Juda blijft de dochter Zijns volks, de dochter Zions. Maar opdat de dode en verkankerde rank worde weggedaan, zal Hij het snoeimes diep in de boom zetten, opdat overblijve wat in waarheid Zion was.

Hun a) tong is, gelijk reeds in vs. 3 vv. gezegd is, een moordpijl; zij spreekt bedrog; een ieder spreekt met zij een naaste van vrede met zijnen b) mond, maar in zijn binnenste legt hij zijne lagen (Ps. 28:3; 55:22; 62:5. 3:2 vv).

Ps. 120:4. Spr. 30:14. Ps. 12:3; 28:3

Zou Ik hen, om hier het woord in Hoofdst. 5:9, 29 weer op te nemen om deze dingen niet bezoeken? spreekt de HEERE. Zou Mijne ziel zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is 1)?

In elk volk, dat enige betekenis heeft gehad, is de leugenachtigheid, wanneer zij algemeen wordt, een zeker voorteken van het einde, een van de meest betekende bewijzen van de onherstelbaarheid van het volk. Het Griekse volk is door de leugen ten ondergegaan.

Naast de zonde van afgoderij, waardoor de Joden de straf der ballingschap te Babel verdiend hadden, kwamen ook veel in zwang: ontrouw, leugen, valsheid, vijandschap, haat en nijd; alle liefde verkoudde en werd uitgeblust. Wanneer dat geschiedt, dan is God uit een land en ene stad weg, ja uit de harten der mensen. En daarop volgt de ondergang.

Een vader kastijdt zijne eigene kinderen omdat zij zijn eigen zijn. Merkt hier wanneer God Zijn volk verdrukt, is zulk met een genadig oogmerk om hen rein te maken en terecht te brengen. Het geschiedt maar als het nodig is, en als Hij weet dat dit de beste wijze is, die Hij kan gebruiken.

Ik, de Profeet, die in alles wat ik spreek, mij zo geheel één weet met de Heere, dat ik in Zijne eigene rede kan ingrijpen (Jes. 21:10; 40:26. Deut. 11:14 daar mij de toekomstige verwoesting van het heilige land voor de geest treedt, als ware die reeds tegenwoordig, een geween en ene weeklage opheffen over de bergen, en een klaaglied over de herdershutten 1) (Luk. 2:8; 15:4) der woestijn. Want zij, die tot hiertoe zo vol leven waren, en zozeer bevolkt door blijde en talrijke kudden, zijn afgebrand, dat er niemand doorgaat, en men hoort er gene stem van vee; van de vogelen des hemels aan tot de beesten toe zijn zij weggezworven, doorgegaan (Hoofdst. 4:25 vv).

In het Hebr. Al-neooth midbar. Beter: Over de weiden der woestijn. Ook de weiden der woestijn zullen verlaten worden, dewijl er de brand was ingestoken door de horden der Chaldeën, zodat zelfs geen vogel er voedsel kon vinden.

En Ik, spreekt de Heere, Zijne wraak (vs. 9) nader verklarende, en reden gevende van mijn geween (vs. 10), zal Jeruzalem stellen tot steenhopen (Ps. 79:1), tot ene woning der draken, van slangen, die zich onder de puinhopen ophouden (volgens ene andere verklaring van jakhalzen, Jes. 13:22) en de steden van Juda zal Ik stellen tot ene verwoesting, zonder inwoner.

Men heeft niet zelden het vermoeden uitgesproken, dat later bij de wegvoering naar Babel een aanzienlijk gedeelte des volks in het land is achtergebleven, en de verbanning dus slechts ene gedeeltelijke zou geweest zijn. Deze bewering mist allen grond. Overal komt de ontvolking en verwoesting van het land als ene totale voor (bijv. Hoofdst. 44:6, 22. 2 Kron. 36). Hoe ernstig de Chaldeën het meenden met de wegvoering van geheel Juda, blijkt uit de aantekening in Hoofdst. 52:30 : "In het 23ste jaar van Nebukadnezar voerde Nebuzaradan gevankelijk weg van de Joden 745 zielen. " Zonder twijfel waren dit de zodanigen, die zich langzamerhand weer in het land hadden verzameld. De laatste Joodse bewoners na de wegvoeringen waren ten gevolge van het vermoorden van Gedalia naar Egypte gevlucht (Hoofdst. 40:13 vv.), en van de rondom wonende heidense volken had het niemand gewaagd zich van het land meester te maken buiten de heersers aan gene zijde van de Eufraat, van wie men verwachtte, dat zij ene kolonie naar het land zouden zenden, even als ook het land der tien stammen nog geruimen tijd na de wegvoering was gekoloniseerd. Daartoe hadden die volken ook te minder aanleiding, daar zij zelf door de tochten van Nebukadnezar zeer verzwakt waren en overvloedig genoeg aan hun eigene verblijfplaatsen hadden. Zij hebben waarschijnlijk wel het land doorkruist en tot weiden gebruikt, toen zij echter na het verstrijken van de tijd der ballingschap van het bevel van Cyrus (Ezra 1:1 vv.) hoorden, trokken zij zich aanstonds met vreze terug. De terugkerende ballingen kwamen dus in een geheel verwoest en onbebouwd land (Ps. 107:33 vv.), en er wordt niet het minste spoor gevonden van landslieden, die zij daar reeds aantroffen. Het Boek Ezra gaat overal uit van de veronderstelling, dat de teruggekeerden de enige bewoners des lands waren.

Wie is nu onder ons de wijze man, a) die dit, wat ons zal overkomen (Deut. 32:29), versta? en tot wien heeft de mond des HEEREN gesproken, dat hij het verkondige? 1) Waarom het land vergaan, verdord, en afgebrand, verwoest zij als ene woestijn, dat er

niemand doorgaat? Hij ware een echt Profeet, en zou ons waarlijk goed doen, daar wij ons nog ter rechter tijd konden bekeren; maar helaas! zulk een ware Profeet ontbreekt.

Hos. 14:10.

De Heere verwacht hier het antwoord op, dat er geen enkel wijze man is en geen enkele tot wie de Heere gesproken heeft. Wie werkelijk wijs was kon zien, dat zulk een afval noodzakelijk moest gevolgd worden door verwoesting van stad en tempel.

Helaas! niemand lette er op, en de valse profeten riepen al door van vrede en geen gevaar. En waarin de valse profeten en het misleide volk niet wijs waren of was, daarop geeft de Heere in vs. 13 en 14 het antwoord. Het was, omdat zij de Wet des Heeren hadden verlaten en gewandeld naar het goeddunken hunner harten. De Wet des Heeren leert de slechten, de onkundigen wijsheid.

Zij, die zich voor wijzen uitgeven, en beweren Goddelijke openbaringen te bezitten, zijn in leugen en met blinden waan bevangen, en wiegen het volk in dromen van eigen gerechtigheid in. En de HEERE zei, oorzaak en reden, zowel als zwaarte en diepte zelf verkondigende: Omdat zij Mijne wet, die Ik voor hun aangezicht tot richtsnoer van geloof en leven gegeven had (Deut. 4:8), verlaten hebben, en naar Mijne stem niet gehoord, noch daarnaar gewandeld hebben.

Maar hebben gewandeld naar het goeddunken huns harten(Hoofdst. 3:24), en naar de Baäls (Hoofdst. 2:8, 23. Deut. 4:3), hetwelk hun vaders hun geleerd hadden door hun voorbeeld in de woestijn (Exod. 32), en hun latere verkeerdheid (Richt. 2), als ene heilloze traditie tot hen gekomen.

Daarom zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, alzo: Ziet, Ik zal dit volk, dat de mate der vaderen vervuld heeft, spijzen met alsem, en Ik zal hen drenken met gallewater, door al de ontzaglijke ellende, die Ik over hen breng (Hoofdst. 23:15. Klaagl. 3:19).

En Ik zal hen verstrooien onder de heidenen, die zij niet gekend hebben, zij noch hun vaders, en Ik zal het zwaard achter hen zenden, totdat Ik hen hoewel niet geheel en al (Hoofdst. 5:18; 30:11. Lev. 26:33) verteerd zal hebben1) (Hoofdst. 42:16; 44:27).

Dit wil niet zeggen, gelijk sommigen menen, dat zij nog in Babel zouden gedood worden, maar dat zij, door uit het land te vluchten naar Egypte, om de ballingschap te ontkomen, nog door het zwaard zouden achterhaald worden, zie Hoofdst. 44:27. Ook wordt hier niet mede bedoeld, dat er niemand zou overblijven, maar dat de grote meerderheid zou omkomen. De toorn des Heeren was over Zijn volk en dientengevolge zou de straf schrikkelijk zijn.

Zo 1) zegt de HEERE der heirscharen, bij Wien ons verderf zo vast is besloten, als waren wij door de dood reeds weggenomen: Merkt daarop, ziet om, en roept klaagvrouwen (2 Sam. 3:31), dat zij komen, en zendt henen naar de wijze vrouwen, dat zij komen, zij, die het houden

ener dodenklacht goed verstaan.

Wegens de aanstaande gevangenschap en de verwoesting van Jeruzalem gebiedt de Heere klaagsters te bestellen, die met klagelijk geluid de handen wringen en zamenslaan zouden, om het volk tot tranen te bewegen. Want dit gebruik bestaat nog in Judea, dat vrouwen met losse haren en ontblote borst door klaagzangen allen tot schreien opwekken.

In deze strofe wordt de voltrekking van het strafgericht verder uitgevoerd, en op dichterlijke wijze de geweldige oogst, welken de dood in Zion houden zou, geschilderd. De burgers van Zion worden opgeroepen acht te geven op de in uitzicht gestelden staat der dingen, d. i. op het gedreigde strafgericht en zullen klaagvrouwen te zamenroepen, opdat deze klaagliederen over de doden zouden aanheffen.

En dat zij zich haasten, en ene weeklage over ons opheffen, dat zij nu reeds aanvangen onze harten week te maken, dat onze ogen van tranen nederdalen, en onze oogleden van water vlieten.

Anders roept men de klaagvrouwen, opdat zij weeklagen over reeds gestorvenen, die daarom juist andere personen moeten zijn de de roepende; hier moeten zij hun weeklacht verheffen over degenen, die hen roepen, en wel over de toekomstigen ondergang van deze.

Anderen, zoals Keil, zien in ons de gehele natie, en o. i. terecht. De klaagvrouwen worden opgeroepen, om hun treurliederen te zingen over het volk, als volk, dewijl de dood er zo velen zou wegmaaien, dewijl de ellende zo vreselijk zal zijn.

Want er is ene stem van weeklage gehoord uit Zion, terwijl wij allen tot klagers bij onze eigene begrafenis worden, namelijk deze:Hoe zijn wij verstoord! wij zijn zeer beschaamd (Hoofdst. 4:13; 51:51), omdat wij het land hebben verlaten, omdat zij, de vijanden, onze woningen hebben omgeworpen en ons medeslepen.

Alle klaagvrouwen van beroep zijn te zamen niet voldoende voor zo vele offers des doods. Hare menigte moet worden versterkt. Hoort dan des HEEREN woord, gij vrouwen onder het volk! en uw oor ontvange het woord Zijns monds, dat Hij u later (vs. 22) laat verkondigen; en leert met het oog daarop uwe dochters weeklagen, dat zij ook tot de zodanige worden, die het beklagen van doden verstaan (vs. 17), en elk ene lere hare metgezellin klaagliederen,

Want de dood is als een dief in de nacht plotseling onverwacht geklommen in onze vensteren (Joël 2:9), om zijne offers uit de bijzondere families te nemen; hij is in onze paleizen gekomen, om de kinderkens uit te roeien van de wijken, de jongelingen van de straten, zodat de vrije plaatsen der stad van de drukte der jeugd geheel en al beroofd zijn.

Spreek: zo spreekt de HEERE: Ja een dood lichaam 1) des mensen zal bij de ondergang der stad liggen als mest op het open veld, daar zij onbegraven moeten blijven (Hoofdst. 7:33, 8:2), en als ene garve achter de maaier, die niemand opzamelt 2) zo menigvuldig zullen zij zijn.

Beter: de dode lichamen, of de lijken der mensen. Want niet een enkel dood lichaam zou onbegraven blijven, maar vele.

Was het begraven worden een ere en het niet begraven worden ene schrikkelijke onere, bij de nood en de dood zou ook nog de oneer komen, dat de lijken onbegraven bleven liggen.

Dit is de rechterlijke uitspraak des Heeren, op wiens vreselijk oordeel vs. 17-21 moest voorbereiden, om nog des te krachtiger op te wekken tot bekering.

Zo zegt de HEERE 1) nog ten laatste het enige redmiddel aangevende, om het zo even voorzegde verder te ontkomen: a) een wijzevan de boven (Hoofdst. 8:8 v.) beschrevene soort beroeme zich niet in zijne vermeende wijsheid 2) in welke hij Mijn woord verwerpt, en zich op eigen verstand verlaat (Spr. 3:5), en de sterke, wat lichaamskracht hem ten dienste staat, beroeme zich niet in zijne sterkheid, alsof hij zich over Mijn gebod kon heenzetten, en naar eigen goeddunken handelen (Hoofdst. 5:26 vv.); een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom alsof het uit de overvloed der goederen ware, dat iemand leefde (Luk. 12:15).

1 Kor. 1:31. 2 Kor. 10:17.

De Profeet had tot hiertoe getracht dit volk tot ene heilige vreze voor God en Zijne oordelen te brengen, om hen van zonde en van gerechtigheid te overtuigen, maar zij hadden nog altoos de toevlucht tot de een of andere uitvlucht, waaronder zij zich voor de overtuiging verbergden, en waarmee zij zich in hun hardnekkigheid en zorgeloosheid zochten te verschonen; hier zet hij zich toe, om hen uit deze toevluchten van leugen te verdrijven en hun de ongenoegzaamheid daarvan aan te tonen.

Burgerlijke wijsheid, staatkunde of enige andere wetenschap of kennis, welke het ook zij, die door menselijken arbeid of oefening kan verkregen worden, schijnt hier te worden bedoeld, en welke in tegenstelling gebracht wordt tegen de kennis van God, dat is de Goddelijke openbaring, welke alleen door Gods goedheid en barmhartigheid aan de mensen gegeven was, zonder enigen bijstand of arbeid van het menselijk verstand, of zonder dat hetzelve iets daartoe doet, dewijl God hun dezelve gegeven heeft, zonder dat zij er eens Hem om gevraagd hebben. (ENG. GODGELEERDEN).

Maar die zich beroemt, zo er geroemd moet worden, beroeme zich hierin, dat hij verstaat en Mij kent, en dit niet meer naar de naam, maar Mij in Mijn heilig Wezen en handelen, dat Ik de HEERE ben, de eeuwige, alleen waarachtige God, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde; want in die dingen, wanneer een mens waarlijk die kennis ontvangen heeft, heb Ik lust, spreekt de HEERE: het doen en laten van zulk enen zal ook overeenkomstig Mijnen heiligen wil zijn.

De rechte kennis Gods, die wat hoog is vernedert en wat nederig is verhoogt, maakt aan allen ijdelen roem en aan alle zelfbehagen een einde. Moet er dan al geroemd worden, zo beroem u daarop, dat gij God hebt leren kennen, en God alleen groot is in uw hart, maar dat gij arm, zwak en dwaas zijt in uwe ogen. Doch dat is een werk der genade, dat men zich verheugt in

Gods ere en slechts daarin roemt, dat God zich niet schaamt onze God te zijn. vgl. 1 Kor. 1:31. Rom. 5:11. Alle eigen roem berust op miskenning en verachting Gods, en leidt tot de val en tot het oordeel, gelijk de Joden ondervonden en de wijze naar God het inziet. (Jer. 9:12).

Noch de goederen der ziele, noch die des lichaams noch de rijkdommen kunnen een mens behouden, zo hij niet in de eerste plaats God tot zijn deel heeft. Eerst dan, wanneer de krachten der ziele en des lichaams, wanneer de aardse goederen ten dienste des Heeren gesteld worden, zullen zij het mensenkind voordelig kunnen zijn.

In de vreze Gods is het al gelegen, en alleen zij, die door inwerkende en overheersende genade de Heere God leren kennen en dienen, zullen voor tijd en eeuwigheid gelukkig kunnen zijn.

Ziet echter hoe het tot zulk ene erkentenis van Mij niet komt; de dagen komen spreekt de HEERE, dat Ik bezoeking zal doen, met Mijne straffen over alle besnedenen met degenen, die de voorhuid hebben, daar zij even boos en verkeerd zijn als deze.

Namelijk over Egypte, en over Juda, en over Edom, en over de kinderen Ammons, en over Moab en over allen, die aan de hoeken afgekort zijn, die de hoeken van het hoofdhaar aan de slapen hebben afgeschoren, die in de woestijn wonen (Hoofdst. 25:23 vv. 49:28 vv.), want al de Heidenen hebben de voorhuid, maar het ganse huis Israëls heeft, even als vroeger het rijk der tien stammen, zo ook die van Juda, a) de voorhuid des harten. 2) Hoewel besneden in het vlees, staat de gezindheid en wandel op gelijken trap met die der Heidenen.

Lev. 26:41. Rom. 2:28 en 29.

De uitdrukking ziet op die Arabieren, die het haar van het voorste deel van het hoofd rond afschoren en het van achteren lang lieten wassen. Van dit gebruik vindt men melding gemaakt bij Herodotus (III:8), die ook zegt, dat zij het ter ere van Bacchus deden. Anderen hebben opgemerkt, dat bij de Saracenen mede de gewoonte geweest is, hun haar, door hen aan Saturnus gewijd, op dezelfde wijze te dragen. Plutarchus verhaalt in het leven van Theseus, dat deze zijn haar ook op dergelijke wijze heeft gesneden, toen hij het aan Apollo heiligde. Het is waarschijnlijk, dat het bevel Lev. 19:27 : "gij zult de hoeken uws hoofds niet rond afscheren, " ziet op dit gebruik, hetwelk in enige landen nabij Judea ene plechtigheid was, waarmee zij zich wijdden tot de dienst van de een of anderen afgod.

Een duidelijk getuigenis, dat de heilige sacramenten gene kracht hebben per opus operatum
i. om des werke wil alleen! Want de Joden waren wel in het vlees besneden, dat moest hun een teken der gerechtigheid zijn, dat zij zich in geloof en goede werken geestelijk moesten besnijden. Daar echter zulk ene geestelijke besnijding niet volgde, en zij in hun hart onbesneden bleven, baatte hun de vleselijke besnijdenis niet, maar maakte die hun zonde integendeel groter.

Dit is het ware Israël, dat God dient in de Geest, zich verheugt in Jezus Christus, en geen vertrouwen stelt op vlees. Laat ons deze vlijtig zoeken, want de tijd komt, dat de onbesnedenen van harte, ondanks hun uitwendige vormen en kentekenen, met Heidenen en ongelovigen zullen gestraft worden door ene eeuwige verwerping van voor het aangezicht des Heeren.

HOOFDSTUK 10.

NIET DE AFGODEN MAAR GOD ALLEEN MOET MEN VREZEN EN AANROEPEN.

IV. Vs. 1-25. Volgens het slot der vorige reden had het kunnen schijnen, alsof de besnijdenis, het teken van het verbond Gods met Israël (Gen. 11:7 vv.) niets betekende; alsof de besnedenen met de onbesnedenen van hoop waren zonder onderscheid; alsof God iets vergeefs had gedaan met een eigen volk te roepen uit de menigte der Heidenen. In zijnen tijd had de Apostel Paulus op de vraag, tot welke hem zijn woord over de inwendigen toestand van Israël gebracht had (Rom. 2:17-3 :1.) "Wat is dan het voordeel van de Jood, of welke is de nuttigheid der besnijdenis?" het antwoord dadelijk gereed (Rom. 3:2): "Veel in alle manieren. " Zo kent ook onze profeet de voorrang van zijn volk en diens roeping onder de Heidenen. De Geest der profetie leert hem, dat juist de tijd, die komt, dat de Heere allen, besnedenen en onbesnedenen, zal zoeken, en wel naar de regel Zijns raads eerst de besnedenen, daartoe zal dienen, om deze geheel en al van alle afgoderij, van alle gelijkheid met de onbesnedenen te genezen (2 Kron. 36:21). Nu geeft hij in de naam des Heeren het geneesmiddel mede, een woord Gods, dat Israël aan zijne roeping herinnert, en het de dwaasheid van de afgodendienst duidelijk voor ogen stelt. De uitleggers kunnen meestal de zamenhang der afdeling vs. 1-16 met het voorafgaande niet vinden, maar beschouwen het als een vreemd, ingeschoven stuk. Luidde het slot der eerste reeks van redenen in Hoofdst. 6:28-30 zeer treurig, zo moet nu aan het slot van deze tweede reeks een blij uitzicht voor ons geopend worden: Israël gaat in de ballingschap ene vernieuwing van zijnen inwendigen mens te gemoet, in de tweede afdeling van het voor ons liggende Hoofdstuk (vs. 17-25 .) zien wij het in berouw en boete voor God liggen, en daarentegen het gericht zich over de onbesnedenen zamenpakken.

Hoort, nu de bezoeking, van welke in Hoofdst. 9:25 v. sprake was, aan u, als het huis Gods, begint (1 Petr. 4:17) hoort het woord, dat de HEERE tot ulieden spreekt, o huis Israëls, Gij zijt onder de heidenen verstrooid (Hoofdst. 9:16), maar toch wil de Heere er u voor bewaren, dat gij de heidenen zoudt gelijk worden. In dit woord geeft Hij u op de weg naar de ballingschap het zaad mede, waaruit gij moet worden wedergeboren tot mensen met besneden harten.

Zo zegt de HEERE tot u: Leert de weg der Heidenen niet in het vreemde land, zodat gij hun Godsverering, hunnen dienst (Hand. 9:2) zoudt aannemen (Lev. 18:3), en ontzet u niet voor de tekenen des hemels, voor de verschillende constellaties, zons- en maansverduisteringen, verschijningen van kometen enz. dewijl zich de Heidenen en vooral die in Babylonië, het vaderland van sterrewichelarij, voor dezelve tekenen ontzetten, daar zij daaraan invloed op de menselijke lotgevallen toeschrijven.

Voortreffelijk zegt Joh. Arnd in zijn boek over het ware Christendom: Hun, die uit God geboren zijn en in de nieuwe geboorte leven, kan de hemel en de gehele natuur geen schade doen, daarom hebben zij niet te vrezen voor de tekenen des hemels. (Ps. 112:7). Hier geldt het woord: Sapiens, dominabitur astris (de wijze heerst over de sterren). Want die uit de nieuwe geboorte zijn, zijn met hunnen wandel boven de hemelen, en zijn niet meer filii Saturni, Jovis,

Martis, of filii Solis, Mercurii, Lunae a) maar zijn filii Dei, kinderen Gods, en leven in geloof, waardoor zij zich aan de krachten en indrukken van de natuurlijken hemel onttrekken. Zij echter, die niet in de nieuwe geboorte, maar naar het vlees leven, moeten vrezen. Zij moeten de straffen des hemels ondergaan, omdat zij heidens leven.

Niet zonen van Saturnus, wien de Zaterdag, niet van Jupiter wien de Donderdag, van Mars, wien de Dinsdag bij de oude Grieken en Romeinen geheiligd was, ook niet van de zon (Zondag) van Mercurius (woensdag) van de maan (Maandag).

Want de inzettingen der volken in godsdienstige zaken zijn ijdelheid, gelijk reeds het ontstaan hunner afgoden leert (Jes. 44:12 vv.); want het is hout, dat men uit het woud gehouwen heeft, een werk van des werkmeesters handen met de bijl.

Men pronkt het op met zilver en met goud; zij hechten ze met nagelen en met hameren, opdat het niet waggele (Jes. 40:19; 41:7).

Zij, die afgoden, zijn gelijk een palmboom van dicht werk 1) maar kunnen niet spreken; zij moeten gedragen worden, want zij kunnen niet gaan (Ps. 115:5 vv. Jes. 46:7). Vreest niet voor hen, want zij kunnen geen kwaad doen, ook is er geen goeddoen bij hen (Jes. 45:20).

De afgodsbeelden, opgericht zijnde, maken ene fraaie vertoning, als gemaakt volgens de regels der kunst, maar gelijk volgt, zij konden niet spreken, of enig bewijs van verstand geven. Beelden vindt men meermalen stomme afgoden genoemd. Zie Hab. 2:19. 1 Kor. 12:2.

In het Hebr. Kethomer mikschah. Beter: Zij zijn gelijk een gedraaide zuil. Want wel kan het eerste woord, palmboom betekenen, maar ook kolom, zuil, gelijk Hoogl. 3:6. Joël 2:31. Het tweede woord heeft de betekenis van, gedraaid. Sommigen vertalen het ook hier gelijk in Jesaja 1:8 door, komkommerhof, zo o. a. Orelli. In deze verzen wordt door de Profeet Jeremia, evenals de Profeet Jesaja dit ook gedaan heeft, de nietigheid van de afgoden voorgesteld.

In de volgende verzen stelt Hij de hoogheid en verhevenheid des HEEREN tegen de ijdelheid en het nietige van de afgoden.

Omdat niemand u gelijk is, o HEERE! die Uzelven tot Israëls God begeven hebt, zo zijt Gij groot: en groot is Uw naam in mogendheid (Ps. 86:8. Hoofdst. 16:21).

a) Wie zou U niet vrezen, Gij Koning der heidenen (Ps. 47:8 v. 96:10)? want het komt U toe; omdat toch onder alle wijzen der heidenen en in hun ganse koninkrijk niemand u gelijk is, 1) zodat iemand Uwe raadsbesluiten zou kunnen doorzien, laat staan verijdelen. (Jes. 29:14; 40:13 vv.).

Openb. 15:4.

De Heere God staat boven alle volken en boven alle goden der volken. Niemand is Hem gelijk, niemand kan met Hem vergeleken worden. Voor de afgoden der heidenen heeft men niet te vrezen (vs 5), dewijl zij niets zijn, maar de Heere, de God van Israël is zeer te vrezen, dewijl Hij in Zijnen toorn de volken ken vernietigen (vs. 19).

In één ding 1) zijn zij, die afgodische heidenen met hun wijzen, toch a) onvernuftig en zot; een hout dat men als god vereert, is een onderwijs der ijdelheden.

Jes. 41:29. Hab. 2:18. Zach. 10:2.

In het Hebr. Oebeachaath. Dit kan wel betekenen, in één dag, maar ook ten enen male en die vertaling moeten we hier hebben. Ten enen male, zegt de Profeet van de afgoden, zijn zij onvernuftig en zot. Vandaar dat er ook volgt, dat het onderwijs, de opvoeding van de ijdelheid is het hout. De opvoeding der ijdelheid staat tegenover de opvoeding Gods, de leiding Gods met Zijn volk. De Heere God heeft Zijn volk opgevoed en geleid door krachtige daden, door tekenen van Zijn almachtige hulp en genade, maar wat zijn, wat kunnen de afgoden? zij zijn hout en zij blijven hout, een werk van mensenhanden. Vandaar dat zij geen bewijzen van macht en ontferming kunnen geven. Al trekt men het hout over met zilver van Tarsis of goud van Ufaz (vs. 9), de afgoden blijven in hun wezen hout.

Uitgerekt zilver wordt van Tarsis gebracht (Jes. 23:10), en goud van Ufaz (misschien hetzelfde als Ofir, 1 Kon. 9:28), tot een werk der werkmeesters en van de handen des goudsmids, hemelsblauw en purper is hun kleding, een werk der wijzen zijn zij al te zamen, alles wat zulk een afgod heerlijks heeft is een werk van des kunstenaars handen.

Maar de HEERE God is de Waarheid, 1) Hij is de levende God en een eeuwig Koning; van Zijne verbolgenheid beeft de aarde, en de Heidenen kunnen Zijne gramschap niet verdragen (Jes. 65:16; 37:4. Ps. 10:16. Nah. 1:5 v

Letterlijk: De HEERE is God, in waarheid. In waarheid, staat tegenover de ijdelheden. God in waarheid wordt versterkt door, de levende God en een eeuwig Koning. De afgoden zijn dood hout Zijn ijdelheden, maar de HEERE is de waarachtige en de levende en zullen de afgoden van de aarde en van onder de hemel worden verdreven, de HEERE blijft een eeuwig Koning, die van geen wankelen weet en van geen bezwijken.

(Aldus zult gijlieden, die van het huis Israëls zijt (vs. 1), tot hen, tot de arme blinde heidenen zeggen, in plaats van hen na te volgen (vs. 2): De goden, die de hemel en de aarde niet gemaakt hebben, zullen vergaan van de aarde en van onder dezen hemel).

Omdat Jeremia wist, dat de Joden naar Chaldea zouden worden weggevoerd, mengde hij onder zijne Hebreeuwse woorden een Chaldeeuws vers, en zegt hij de Joden, hoe zij hun geloofsbelijdenis bij de Chaldeën in hun eigene taal moesten afleggen.

Movers vindt met recht tussen de woorden "gemaakt hebben" en "vergaan" in het Hebreeuws (abadoe en Jebadoe) ene woordspeling.

De gedachte van dit vers voert een passend slot aan de vermaning, zich van de afgoden der heidenen te wachten. Niet slechts zullen de Israëlieten niet vrezen voor de nietige afgoden der heidenen, maar zij zullen aan de heidenen ook verkondigen, dat hun afgoden van de aarde en van onder de hemel zullen verdwijnen.

De Heere is de ware, levende God, en de eeuwige Koning (vs. 10), die a) de aarde gemaakt heeft door Zijne kracht, die de wereld bereid heeft door Zijne wijsheid, en de hemel uitgebreid door Zijn verstand 1) (Jes. 42:5; 45:12, 18; 40:22. 65:7; 104:2, 5).

Gen. 1:1. Jer. 51:15. b) Job 9:8. Jer. 44:24; 51:13.

Hij is de God der natuur, de bron van alle wezens, en alle de krachten der natuur zijn tot Zijn bevel en bestelling. De God, dien wij aanbidden is Hij, die de hemelen en de aarde gemaakt heeft, en een oppergezag over beiden heeft, zodat Zijne onzienlijke dingen openbaar en bewezen zijn uit de dingen, die gezien worden.

Als Hij Zijne stem geeft, Zijnen donder wijd en zijd doet horen, zo is er een gedruis van wateren in de hemel, en de slagregen stort neer Hij doet de dampen uit de zee opklimmen van het einde der aarde. Hij maakt de bliksemen met de regen, dat die overgaan en zich in regen oplossen, en doet de wind voortkomen uit Zijne schatkameren1) waar Hij dien zo lang houdt besloten, totdat die op Zijnen tijd wordt gehoord (Ps. 135:7).

De bliksem gaat gewoonlijk gepaard met regen en harden wind of met beide. Hier wordt dan ook niet van Gods werkzaamheid bij de Schepping gesproken, maar van Zijne Voorzienige zorg bij voortduring. Hij is het die niet alleen op geestelijk maar ook op natuurlijk gebied de Bron en Oorsprong van alles is.

a) Een ieder mens is onvernuftig geworden, zodat hij gene wetenschap heeft, gelijk blijkt bij het onweder, wanneer ieder ontroerd is en geen raad weet (Job 38:22 vv); een ieder goudsmid is beschaamd van het gesneden beeld, dat zulke werken Gods, als een gewoon onweder is, onmogelijk te weeg ken brengen (Jes. 44:9, 11), noch de uitwerkselen daarvan kan beveiligen; want zijn gegoten beeld is leugen, en er is geen geest in hen).

Jer. 51:17, 18.

IJdelheid zijn zij, een werk van verleidingen van bespotting, daar ieder bedrogen wordt, die ze voor goden houdt; ten tijde hunner bezoeking (Jes. 46:1. Jer. 51:44), wanneer het gericht van God komt, zullen zij vergaan; 1) slechts zo lang zullen die goden bestaan, als de Heere het toelaat.

In vs. 14 en 15 hebben wij weer de tegenstelling tegenover het voorgaande. Hier wordt alleen de nietigheid van de afgoden en de domheid van de mens aangewezen, die zich op stenen afgoden, in plaats van op de levenden God verlaten.

Jakobs deel, zijn erfgoed en zijne bezitting, de hem ten deel geworden God (Deut. 4:19 v.), is niet gelijk die, want Hij is de Formeerder van alles; en Israël is de roede de steun Zijner erfenis, het volk, dat Hem toebehoort, en waarover hij de scepter voert (Ps. 74:2. Jes. 63:17). HEERE der heirscharen is Zijn naam (Jes. 51:15. Jer. 51:15-19 -).

Zien wij op de inwendigen toestand van het volk in de ballingschap, dan kan niet worden ontkend, dat er een groot onderscheid was tussen dit en de achtergeblevenen in Jeruzalem tot aan de laatste katastrofe, alsmede dergenen, die naar Egypte gevlucht waren. Volgens Hoofdst. 44 gaven deze zich met bijna waanzinnigen ijver aan de afgodendienst over, en leidden zij alle ongeluk af niet van hun goddeloosheid, maar van het nalaten van de afgodendienst. Reeds Jeremia noemt in Hoofdst. 24 de ballingen als de hoop van het Godsrijk. Dit verschil moet niet alleen verklaard worden uit de heilzame werking der ballingschap, zo als de ook ieder lijden op zichzelf gene verbeterende kracht bezit, maar evenzeer slechter als beter maakt. De eerste reden, waarop ook die plaats van Jeremia wijst, moet dieper liggen, en wel daarin dat juist het betere deel der natie naar de ballingschap werd weggevoerd, het mindere in het land achterbleef, en of daar door de gerichten des Heeren werd vernietigd, of later naar Egypte vluchtte, om daar door deze te worden achterhaald. Dit betere deel nu, dat vroeger slechts als ene partij kon bestaan, werd door de leiding des Heeren met het volk meer of min één, en zijne gezindheid de heersende. Daartoe droegen meerdere redenen bij, welke de gelovigen in hun getrouwheid aan de Heere versterkten, hunnen ijver omtrent alle afgodische besmetting opwekten, en tevens uitwerkten, dat van de goddelozen, die ter ballingschap waren weggevoerd, velen tot inkeer kwamen en alle heidendom verwierpen. Wat zij van de Heidenen leden nam hun vroegere sympathieën voor het heidendom weg; hoe zekerder alle hoop op menselijke hulp verdween, hoe zekerder volgens menselijke mening Israëls nationaliteit voor altijd was ten onder gegaan, des te meer hoorde men naar de belofte, die in de wet naast de bedreiging was uitgesproken, en door de Profeten bestendig werd herhaald, dat de Heere Zijn gevangen volk zou verlossen. Men zocht de door Hem gestelde voorwaarde dezer verlossing te vervullen, doordat men alle afgoderij verwijderde, en zich in waar berouw tot de Heere keerde. Men geloofde te meer de beloften hoe nauwkeuriger de bedreigingen vervuld waren, hoe meer men gelegenheid had gehad op smartelijke wijze Gods waarachtigheid te leren kennen. Verder maakte de val der heidense volken en godsdiensten, met welke de Israëlieten tot hiertoe in verbintenis hadden gestaan, en voornamelijk de laatste grote gebeurtenis van dien aard, de val van de Chaldeeuwse macht, die onoverwinnelijk scheen, hen wantrouwend omtrent de wereldse macht en godsdienst. Dit wekte hun geloof op aan de enige Godheid huns Heeren, die al deze omkeringen te voren door Zijne profeten had laten verkondigen, en op Zichzelven als de Bewerker had gewezen. Groten invloed hadden op het volk ook de bewijzen van voortdurende verkiezing, die het midden in zijne ellende ontving, en enen nog sterkeren indruk maakte ten laatste de bevrijding uit de ballingschap. Een niet gering aandeel aan de grote verandering moet dan ook zeker worden toegekend aan de krachtige en langdurige werkzaamheid van enen Ezechiël, die met zo rijke gaven was bedeeld, en om wien de ballingen zich als om hun geestelijk middelpunt verenigden (Ezech. 8:1; 11:25; 14:1; 33:31 vv.). de machtigsten invloed oefende echter de ellende zelf uit, wel niet op ruwe gemoederen-deze werden door het lijden slechts nog te meer verhard-maar ook op diegenen, aan wie de genade reeds haar werk had begonnen, en tot deze behoorde, gelijk wij reeds zagen, het grootste gedeelte der weggevoerden. Aan hetgeen zij

leden zagen zij wat zij gedaan hadden, en zij werden tot berouw opgewekt. Wat in het vaderland, merkt Ewald op, alle beter gezinde koningen en profeten niet genoegzaam hadden kunnen bereiken, dat volbracht nu in korten tijd de onverbiddelijke ernst dier omstandigheden in de vreemde, zonder veel toedoen der mensen.

Maar keren wij tot het heden terug, nu de wegvoering nog moet plaats hebben. Raap uwe kramerij weg, uwe bagaadje, uit het land, pak het uwe bijeen, maak u gereed om te gaan (Hoofdst. 46:19) uit het land, waar gij niet meer blijven zult, gij inwoners der vesting!Jeruzalem dat zo lang zal belegerd worden, berg wat gij kunt, voor het de vijand in handen valt.

De Profeet ziet reeds tot Jeruzalem de belegeraars naderen en snijdt alle hoop af op bevrijding der stad (Hoofdst. 8:14).

Gewoonlijk bergen de mensen hun goederen, wanneer een vijandelijke inval te wachten is. Doch dit schijnt schimpsgewijze gezegd te zijn.

De profeten zijn gewoon in het vrouwelijk geslacht te spreken van en tot mensen, die in één lichaam te zamen leven, hetzij in ene stad of in een land; van daar de namen "dochter" en "jonkvrouwe, " die bij hen zo gewoon zijn.

Want zo zegt de HEERE: Ziet Ik zal de inwoners des lands, op ditmaal niet weer uit het gevaar redden (2 Kon. 18:13 vv.), maar wegslingeren, als met de slinger uit het land werpen, en Ik zal ze a) benauwen, nadat alle Mijne betogingen van genade aan hen vruchteloos zijn gebleven, opdat zij het vinden, of omdat men ze vinde, opdat zij tot de eindpaal komen, waarheen zij geslingerd zijn.

Jer. 6:24.

Dan als zij door de grootheid van haren nood, tot erkentenis van hare zonde gekomen is (Deut. 4:30), zal de dochter Mijns volks uitroepen: O wee mij over mijne breuk! mijne plage is smartelijk; en ik had gezegd: Dit is immers ene ziekte, die ik rechtvaardig verdiend heb, waarom ik die wel dragen zal. 1)

"Zodat ik zeggen moet: ach welk een jammer! hoe zal ik dien dragen?"

Dit is de taal veeleer van ene morrende, dan van ene gewillige onderwerping, van een gedwongen geduld, geen lijdzaamheid uit een goed beginsel. Wanneer ik in verdrukking ben moest ik zeggen, dat is een kwaad, en ik zal het dragen, omdat het Gods wil is, dat ik het zal dragen, omdat Zijne wijsheid dat voor mij besteld heeft, en Zijne genade het voor mij ten goede zal doen werken. Dat is het kwade van Gods hand ontvangen. Maar te zeggen, dat is een kwaad, en ik moet het dragen, omdat ik het niet weren kan, is maar een onredelijke lijdzaamheid en bewijst gebrek van die goede gedachte van God, die wij altoos moesten hebben, zelfs onder verdrukkingen, zeggende niet alleen: God zal en kan doen al wat Hem behaagt, maar ook laat Hem doen al wat Hem behaagt.

Mijne tent is verstoord, zo roept het land in het voorgevoel van de verwoesting en ontvolking (vs. 17 v.), die het wacht, reeds nu uit, Nu gij, o Juda daaraan nog geen geloof wilt schenken, en al mijne zelen, waarmee zij aan de grond was gehecht (Exod. 16:14) zijn verscheurd. Mijne kinderen, die bij mij in mijne tent woonden, zijn van mij uitgegaan, en zij zijn er niet (Gen. 42:36). Er is niemand meer, die mijne tent uitspant, zodat ik weer een bewoond en bevolkt land zou worden, endie mijne gordijnen opricht; ik moet voor altijd in dezen verwoesten toestand blijven.

Het land weet ook niet, waarom het dit ondervindt; want de herders, die het volk op de rechten weg hadden moeten leiden en hadden moeten leiden op de weg van recht en gerechtigheid zijn onvernuftig geworden (Jes. 3:12), en hebben de HEERE niet gezocht (Hoofdst. 2:8), daarom hebben zij met verstandiglijk gehandeld ter afkering der ellende van het land, en hun ganse weide, de gehele kudde, die hun vertrouwd was, is verstrooid1) (Hoofdst. 23:2 v. 50:6).

Onder de herders hebben we ook hier de vorsten te verstaan, de Oversten, die het volk hadden moeten leiden op de paden van recht en gerechtigheid. Zij zelf rekenden echter niet met God, en hoe zouden zij dan het volk leren met de levenden God alleen te rekenen! Zij hadden God de gehoorzaamheid opgezegd, hoe zouden dan de onderdanen en die door hen geleid werden Gode gehoorzamen. Maar dewijl de herders zelf blind waren, zouden zij zelf met hen, die door hen geleid werden, in de put vallen, d. i. vergaan.

Ziet, er komt ene stem des gerichts van de aanrukkenden vijand, en een groot beven uit het land van het a) noorden(Hoofdst. 6:22; 8:16), waaruit dadelijk is op te merken, dat men de steden van Juda zal stellen tot ene verwoesting, ene woning der draken der sjakals. (Hoofdst. 9:11).

Jer. 1:14; 4:6.

Wanneer Israël eerst tot erkentenis der ware oorzaak van zijn ongeluk en tot de rechte verootmoediging (vs. 19) zal gekomen zijn, zo zal het op de klacht en aanklacht van zijn land (vs. 20 vv.) ten antwoord geven: Ik weet, o HEERE! a) dat bij de mens zijn weg niet is, zodat hij zelf zijn lot zou kunnen schikken, en dan kunnen afwenden, wat Gij over hem beschikt. Het is niet bij enen man, die wandelt, dat hij zijnen gang richte. Gij alleen bepaalt het doel, waarheen hij zal gaan (Spr. 5:21; 26:9; 19:21).

Spr. 15:1; 20:24.

"De toekomst ligt in onze hand, ieder maakt zijn eigen geluk", zegt de wereld. Dit is vals. Slechts in zoverre maken wij onze toekomst als wij de vergeving der zonden aannemen of verwerpen.

Het is zeker dat wanneer wij willen, wij willen, maar Hij maakt, dat wij het goede willen, waarom geschreven staat, dat de wil door de Heere wordt geleid (Spr. 8:35 naar de LXX). Het is zeker, dat zo wij handelen, wij handelen, maar Hij maakt dat wij handelen, door onze

krachten te geven, gelijk geschreven staat (Ezech. 36:26 v.): "Ik zal maken, dat gij in Mijne inzettingen zult wandelen, en Mijne rechten zult bewaren en doen. "

Daarom moeten wij bidden: Maak mij bekend de weg, dien ik te gaan heb, want ik hef mijne ziel tot U op. Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God; Uw goede Geest geleide mij in een effen land (Ps. 143:8, 10).

Wij zijn geen meesters van onze eigen wegen, noch kunnen wij niet met reden denken, dat alle dingen naar onzen zin zullen gaan. Wij moeten onszelven daarom aan God overgeven en in Zijnen wil berusten.

Daar Gij mij nu in deze ellende tot straf voor mijne zonde hebt gebracht, bid ik U: Kastijd mij, HEERE! doch a) met mate, opdat mij niets zwaarders worde opgelegd, dan Uwe gerechtigheid eist, niet in uwen toorn, bij welken gene verschoning zou zijn, opdat Gij mij niet te niet maakt, gelijk Gij zoudt kunnen doen, wanneer Gij niet genade voor recht liet gaan (Ps. 6:2; 38:2. Hab. 1:12).

Jer. 30:11; 46:28.

Deze is de bede van de Profeet ten behoeve of in de persoon der Joden, alsof hij, het naderen van de macht der Chaldeën ziende, zei: Heere! wij weten wel, dat dit leger niet tegen ons kan komen, of de overhand op ons hebben, dan alleen door Uwe toelating, ja. Uw bestel; maar naardien Gij besloten hebt ons daardoor te kastijden, zo bidden wij U in de toorn des ontfermens te gedenken (Hab. 3:3), en ons zo matig te kastijden, dat wij de kastijding kunnen dragen (1 Kor. 10:13), en niet met zulk ene hitte grimmigheid, dat wij geheel verteerd worden. (Jes. 57:16).

Stort uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de geslachten, de volken, die Uwen naam niet aanroepen; want zij hebben, als Gij U van hen als werktuigen tot onze straf bediendet, boven mate en tegen alle recht (Jes. 47:6 vv.) Jakob a) opgegeten, ja, zij hebben hem opgegeten, alsof hij geheel moest vernietigd worden, en hem b) verteerd, en zijne woning verwoest. Daardoor hebben zij verdiend, dat Gij hen vernielt (Hoofdst. 30:11; 46:28. Ps. 79:6 vv.).

Jer. 8:16. b) Jer. 9:16.

Beide delen van ons Hoofdstuk vormen ene krachtige verklaring der Spreuk: "Wie zich beroemen wil, die beroeme zich in de kennis des Heeren" (Jer. 9:24). In het eerste deel (vs. 1-16) wordt deze kennis blijmoedig genoemd (vs. 10); in het tweede deel (vs. 17-25) ligt zij verholen in de volledige bekentenis van ‘s mensen onmacht (vs. 23 Beide vormen, wat de geest betreft, dezelfde belijdenis; de erkenning van Gods heerlijkheid eist de erkenning van eigen onmacht; maar deze is eerst dan waar en goed, wanneer zij op de eerste gebouwd is.

HOOFDSTUK 11.

GODS VERBOND. OVERTREDING DER JODEN. JEREMIA'S LEVENSGEVAAR.

Aan de beide rijen van voorzeggingen uit Josia's tijd (Hoofdst. 2-6 en 7-10) sluit zich hier ene derde aan uit de tijd van Jojakim en Jojachin (van 610-598 v. C. 2 Kon. 23:31-24 :17), die eveneens een meer algemeen karakter heeft en tot Hoofdst. 20 voortgaat. In dezen cyclus komen meer de bij elkaar behorende stukken als onderdelen voor. Vooreerst hebben wij te doen met Hoofdst. 11-13, waar de profeet begint de vreselijke vervloekingen der wet aan het volk voor te houden, die het zich op de hals heeft gehaald door zijne voortdurende ongehoorzaamheid. Hij doet dit met het smartelijk gevoel van een hart, dat verteerd wordt door verdriet over zijn volk. Wat Israëls naaste toekomst zal zijn, laat hij zien door ene van de Heere hem gegevene en ook werkelijk uitgevoerde symbolische handeling.

Vs. 1-23. Het eerste woord des Heeren, dat Jeremia in deze rij van redenen ontvangt, herinnert aan de opdracht, die tot hem kwam in het 18de regeringsjaar van Joas, om de bewoners van Juda en Jeruzalem overal de woorden des verbonds, dat zij toen op nieuw op zich hadden genomen, te verkondigen en hen te vermanen dat op te volgen, met aanwijzing, hoe zij eigenlijk de zware schuld van hun vaders hadden geërfd, en zich dus moesten haasten, hun ziel te redden. Hij heeft dan ook gedaan wat hem bevolen was. Maar hoe is de nu de toestand, nadat de vrome Josia met vrede in zijn graf is nedergedaald, en een zijner zonen op de troon zit? Ach, het huis van Juda heeft het verbond, dat het op nieuw bezworen heeft, ook weer op nieuw verbroken; het ongeluk komt steeds nader, want het volk heeft bewezen zo onverbeterlijk te zijn, dat gene voorbede er meer voor mag geschieden, maar alleen ene schrikkelijke verwachting des oordeels het wacht (vs. 1-17). Om de Profeet alle lust tot voorbede te ontnemen, wordt hem door de Heere geopenbaard, wat de burgers te Anathoth tegen hem voornemens zijn. Daaruit kan hij leren, hoe het de Heere te moede is bij de zamenzwering des volks tegen Hem, en hoe hier de gerechtigheid gebiedend haar recht eist (vs. 18-23).

Ongeveer 15 jaren later dan het in Hoofdst. 6:1-10 :25 medegedeelde, was het in Jojakim genoegzaam gebleken, in welken geest hij dacht te besturen (2 Kon. 23:36 vv.), terwijl de groten van het rijk van denzelfden geest waren. Dit is het woord, dat toen tot Jeremia geschied is van de HEERE, terwijl Hij mij aan de dag der verbondsvernieuwing onder Josia (2 Kon. 23:1-3) herinnerde, zeggende:

Ik gebood toen de priesters en al de oudsten in Juda en Jeruzalem, die met de koning in het verbond traden: Hoort gijlieden, geeft gehoor aan de woorden dezes verbonds, 1) die Josia heeft voorgelezen, en spreekt tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem, opdat het ganse volk in het land wete, waartoe het zich door zijne plaatsbekleders verbonden heeft.

Al wat de Profeten, en daarom ook Jeremia, gesproken hebben, was gegrond op de woorden des verbonds, op wat de Heere in Zijn Wet had geboden. Het is altijd het oude, maar niet verouderde thema: Tot de Wet en tot het Getuigenis.

Israël was een volk des Verbonds.

Zeg de tot hen, zo heb Ik tot u Mijn Profeet gezegd, opdat, zo de priesters en oudsten nalaten, wat Ik hun opdroeg, Mijn gebod toch door uwen mond volbracht worde: Zo zegt de HEERE, de God Israëls, de gewichtigste plaatsen uit het voorgelezene kortelijk zamenvattende: a) Vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds (Deut. 27:26; 29:9).

Gal. 3:10.

Dat Ik uwen vaderen geboden heb, ten dage als Ik hen uit Egypteland, uit de ijzeroven (Deut. 4:20), uitvoerde, zeggende bij de wetgeving op Sinaï: a) Zijt Mijner stem gehoorzaam, en doet dezelve, naar alles, wat Ik ulieden gebied; zo zult gij Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot enen God zijn (Exod. 19:3 vv.).

Lev. 26:3, 22.

Egypte wordt de ijzeroven genaamd van wege de veelvuldige rampen en zware verdrukkingen, welke de Israëlieten aldaar ondergaan hadden, met toespeling op enen smeltoven, geschikt om ijzer, hetwelk nog in de erts of daarvan reeds gezuiverd is, te doen smelten en vloeibaar te maken. Bij zulk een ijzeroven, waartoe een zeer heet en geweldig vuur vereist wordt, vergelijkt de Heere de hitte der verdrukkingen, aan welke de Israëlieten in Egypte waren blootgesteld geweest. Dit wordt hier herinnerd, om de Joden de schromelijke ondankbaarheid onder het oog te brengen, waarmee zij des Heeren uitnemende weldadigheid beantwoord hadden.

Opdat Ik, bij de verdere leidingen, die Ik van de Sinaï met u voor heb (Num. 10:10 vv.), de a) eed bevestige, dien Ik uwen vaderen gezworen heb (Gen. 12:7; 26:3; 28:13), namelijk om hun te geven een land, vloeiende van melk en honing (Exod. 3:8, 17), als het is te dezen dage, gelijk gij u nu ook krachtens die toezegging in dit land bevindt. Daarom zal ook het woord in vs. 3 : vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds, met des te groter ernst tot vervulling komen. Toen de Heere mij die opdracht gaf, antwoordde ik en zei: Amen, o HEERE! 1) Ik herhaalde alzo in de naam van het volk van mijnen tijd, wat eens was uitgeroepen tussen de Ebal en Gerizim, en waarmee het zich verbonden had getrouw de Wet te houden (Deut. 27:11 vv. Joz. 8:30 vv.).

Deut. 7:12.

Zo erkende ik de wet, en de Heere vernieuwde de opdracht in vs. 3, en gaf mij tevens te kennen, hoe de tijd eigenlijk reeds was gekomen, waarin de vloek, over de overtreders gesproken, vervuld werd (vgl. vs. 8 met 2 Kon. 22:16 vv. En de HEERE zei tot mij: Roep al deze woorden, die bij de verbondsvernieuwing (2 Kon. 23:1 vv.) gelezen zijn, uit in de steden van Juda, en in de straten van Jeruzalem. Spreek, zo dikwijls gij hun een gedeelte uit de wet hebt voorgehouden, in Mijnen naam, zeggende: Hoort de woorden dezes verbonds, en doet

dezelve op het allerspoedigst, want de tijd dringt, het dreigende strafgericht ligt reeds voor de deur.

Deze zijn woorden van de Profeet, die uitdrukken de toestemming van zijn volk in het verbond. In dezen zin de woorden genomen zijnde, hebben zij betrekking op de verklaarde toestemming, die het volk gaf aan het Verbond, niet alleen ten opzichte der geboden van hetzelve, maar ook ten aanzien der straffen.

Want Ik heb uwen vaderen ernstiglijk betuigd (Ps. 81:9), ten dage als Ik hen uit Egypteland opvoerde tot op dezen dag (2 Kon. 17:13), vroeg op zijnde, ijverig en onophoudelijk hen aansporende en betuigende, zeggende: Hoort naar Mijne stem!

Jer. 7:13, 25.

Maar zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, om minstens voor het uiterlijke aan te horen, wat Ik hun had te zeggen (Hoofdst. 7:24 en 26) maar hebben gewandeld, een iegelijk naar het a) goeddunken van hunlieder boos hart, om te doen wat hun eigen lust was. Daarom heb Ik nu in u, hun kinderen, over hen gebracht al de woorden, al de oordelen in de wet gedreigd tegen de moedwillige overtreders en schenders dezes verbonds, dat Ik geboden heb te doen, maar zij niet gedaan hebben, zo dat het gekomen is tot volvoering van hetgeen gezegd is in Lev. 26:14 vv. en Deut. 28:15 vv.

Jer. 3:17; 9:14.

Misschien heeft de Profeet de koning Josia vergezeld op zijne rondreis, van welke in 2 Kon. 23:15 vv. sprake is, en toen gelegenheid gehad, het gebod Gods in alle getrouwheid te vervullen. Misschien heeft hij ook niet verzuimd het woord der profetes Hulda, dat de koning op zijne aanvraag ten deel was geworden (2 Kon. 22:12 vv.) bij zijne voordrachten te voegen. Het volk was dus overal in het land opmerkzaam gemaakt op de ernst van de tijd, waarin het leefde, en van alle zijden er op gewezen (Ps 95:8): "Heden, indien gij Zijne stem hoort, zo verhardt uwe harten niet. " Wat vrucht had nu de vermaning en waarschuwing tot op dien tijd, waarin de voor ons liggende rede ons volgens vs. 1 verplaatst, gehad? Geheel Israël, zo horen wij van het volgende vers af, rot tot ene zamenzwering tegen Hem zamen, in plaats van het verbond met de Heere te houden.

Voorts, zei de HEERE tot mij, mij na de herinnering, vs. 1 vv. ontdekkende, hoe het nu met het volk Zijns eigendoms was: Er is ene verbintenis bevonden onder de mannen van Juda en onder de inwoners van Jeruzalem tegen Hem, wien zij bij de vernieuwing des verbonds onder Juda op nieuw trouw en gehoorzaamheid toezegden, alsof zij allen hun woord hadden gegeven, om van Hem af te vallen.

Zij zijn wedergekeerd tot de ongerechtigheden hunner voorvaderen, die dadelijk op het sluiten van het verbond het verbreken van het verbond lieten volgen in de afgoderij met het gouden kalf (Exod. 32), en Mijne woorden geweigerd hebben te horen, en zij hebben andere goden nagewandeld om die te dienen. Op dezelfde wijze is men voortgegaan van geslacht tot

geslacht. Het volk, toen het nog één geheel vormde, en eveneens na de afscheiding, het huis Israëls en het huis van Juda hebben Mijn verbond gebroken, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb.

Daarom zegt de HEERE alzo: Ziet Ik zal een kwaad over hen brengen, over degenen, die nog van het Israëlietische volk overig zijn, namelijk over Juda en Jeruzalem (vs. 9), uit hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen, hoe zij zich ook inspannen. Als zij dan in de nood, die het ongeluk veroorzaakt, tot Mij zullen a) roepen, zal Ik naar hen niet horen, gelijk zij ook naar Mij niet wilden horen (Spr. 1:28. Jes. 1:15).

Jer. 14:12. Ezech. 8:18. Mich. 3:4.

Dan zullen, daar zij in Mij geen Helper meer hebben, de steden van Juda en de inwoners van Jeruzalem henengaan en roepen tot de goden, dien zij gerookt hebben; maar zij de dode goden, die zich zelven niet kunnen helpen, zullen hen gans niet kunnen verlossen ten tijde huns kwaads1) (Hoofdst. 2:28. Deut. 32:37 vv.).

De Heere wijst hier op de schrikkelijke en treurige positie, waarin Juda zich zelf gebracht heeft. Juda heeft de Heere, die alleen redden kan, verlaten en heeft zich bekeert tot de afgoden, die dode goden zijn, die dus niet kunnen helpen. Nu komt de ellende van Babels belegering en dan zal het openbaar worden, dat de afgoden niet kunnen en de Heere niet wil redden.

Dat is de vloek der zonde, des afvals van de Heere God.

Zeker is hun menigte al te veel; want naar het getal uwer steden zijn uwe goden geweest, o Juda! en naar het getal der straten van Jeruzalem hebt gijlieden altaren gesteld voor die schaamte of schande, voor dien afgodendienst, die u bijzonder tot schande verstrekte, altaren om Baäl te roken (Hos. 12:12), zodat ieder afgod of ieder beeld slechts een klein gedeelte had te redden.

Gij dan Jeremia! gelijk Ik reeds eenmaal tot u heb gezegd (Hoofdst. 7:16), bid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op; want het blijft, gelijk Ik Mij heb voorgenomen (vs. 11): Ik zal niet horen ten tijde, als zij over hun kwaad tot Mij zullen roepen, en daarom kan Ik ook u niet horen.

Is God dan niet oneindig in barmhartigheid? En hoe stroken deze woorden met Gods bemoedigende verklaring: "Roept Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal er u uit helpen" (Ps. 50:15)? Hier wordt gezien op een bidden en roepen van het volk tot de Heere enkel uit verlegenheid, wanneer alle hoop op uitredding was afgesneden, op een roepen en smeken, niet om vergeving van zonden en bekering, maar enkel om verlossing van tijdelijke rampen. Wat het verbod aan de Profeet aangaat, om voor het volk te smeken: hij mocht niet bidden om verschoning van de gehelen ondergang, omdat die onherroepelijk was vast gesteld. Intussen is er geen twijfel aan, of de Profeet zal om schuldvergevende en bekerende genade

voor het volk gebeden hebben, alsmede om de bewaring van een overblijfsel (Hoofdst. 14:7-9).

Wanneer zij in de tempel hun hulpgeschrei tot Mij richten, zo zal Ik tot hen zeggen: wat heeft Mijn beminde, die zich daarvoor uitgeeft, zonder te vragen, of Ik haar ook daarvoor wil erkennen, in Mijn huis te doen? Daarin behoren slechts diegenen, die, als zij offeranden brengen zichzelven in die offeranden aan Mij geven (Lev. 1:2). Ik zie die offers niet aan, dewijl zij die schandelijke daad met velen doet, schandelijke afgoderij pleegt, en het heilige vlees van u geweken is, alle offeranden onrein zijn geworden door de boosheid uwer harten? Wanneer gij kwaad doet, dan springt gij op van vreugde; zó veracht gij al Mijne dreigingen.

Anders: "Zouden geloften of heilig offervlees uw onheil kunnen afwenden, dat gij het ontvlieden of weer vrolijk huppelen kondet?" Naar die uitlegging de opmerking van Cramer: "Dat is de aard der huichelaars, dat zij St. Martin een penning offeren en daarna een paard stelen, en wanneer zij zich op ‘t scherpst verzet hebben tegen God en Zijn woord, zich daarna wenden tot offeren, vasten en aalmoezen; daar mede willen zij zich wit maken. " .

Keil vertaalt: "Wat wil Mijn beminde in Mijn huis, zij, die arglist oefent! Zullen gelofte en heilig vlees uw onheil van u wenden? dan moogt gij jubelen. "

Deze vertaling heeft veel voor. In elk geval wil de Heere Juda er op wijzen, dat uitwendige vormen, waaraan het wezen ontbreekt, de Heere niet welgevallig zijn. Het is hetzelfde als wat de Heere door Jesaja spreekt: Brengt mij niet te vergeefs offer, enz.

De Septuaginta heeft: mh eucai kai krea agia ayelousin apo sou tav kakiav sou.

Toen de HEERE u, o Israël! tot het volk Zijns eigendoms riep, had Hij uwen naam genoemd, met het oog op hetgeen gij naar deze roeping en door Zijne genade moest zijn en steeds meer worden: enen groenen olijfboom, schoon van lieflijke vruchten (Exod. 19:6. Ps. 52:10. Hos. 14:7. Rom. 11:24). Maar nu gij uwe bestemming zo geheel hebt vergeten en een dorre, lelijke, onvruchtbare olijfboom zijt geworden, heeft Hij met een geluid van een groot geroep, dat de invallende krijgslegers aanhieven, een vuur om denzelven aangestoken, en zijne takken zullen verbroken worden; 1) slechts een nietig overschot zal in de grond achterblijven.

Het aanleggen van het vuur aan de olijfboom Israëls geschiedde door de vijanden, die het ene deel van het rijk na het andere verbraken, het rijk der tien stammen reeds verwoest hadden en nu weldra ook Juda zouden verwoesten. Dat toch die woorden niet slechts op Juda, maar tegelijk ook op Israël slaan bemerkt men uit vs. 17, volgens hetwelk de Heere, die Israël geplant had, wegens de zonde van beide huizen, Israëls en Juda’s onheil geopenbaard, dat is besloten heeft.

Altijd weer als de Heere Zijne straffen uitspreekt, of met Zijne bedreigingen komt, laat Hij voorafgaan de weldaden, de zorg en de genade, welke Hij aan Zijn volk heeft betoond.

De zonde van bondsbreuk was een zonde van de snoodste en zwartste ondankbaarheid.

Het was de zonde der getergde Liefde Gods en van daar dat de straf der zonde zwaar was.

Het zal daarom ook eenmaal voor de naam-Christenen veel schrikkelijker zijn in de dag des oordeels, dan voor de blinde Heidenen.

Want de HEERE der heirscharen, die u tot enen zoeten wijnstok (Hoofdst. 2:21) en tot enen schonen olijfboomgeplant heeft, heeft (om nu weer de beeldspraak te laten varen) een kwaad over u uitgesproken; om der boosheid wil van het huis Israëls en van het huis van Juda, die zij onder zich bedrijven, om Mij (Deut. 11:14) te vertoornen, rokende Baäl (Hoofdst. 19:15; 44:3).

De HEERE nu heeft, toen Hij over de zamenzwering onder de mannen in Juda en Jeruzalem tegen hen sprak (vs. 9 vv.), het mij te kennen gegeven, dat ik het wete, wat de mannen te Anathoth tegen mij, zijnen Profeet voornemens waren; toen hebt Gij mij hun handelingen doen zien. 1)

De mannen van Anathoth hadden een verbintenis tegen Jeremia in het geheim gemaakt. Zij wilden de bestraffende woorden Gods niet horen en van diens strafredenen niets weten. Daarom hadden zij besloten, hem van het leven te beroven. Maar de Heere had hem bekend gemaakt. wat zij heimelijk hadden bedacht.

En Ik was als een lam 1) dat; zich vertrouwend overgeeft, omdat het geen kwaad vermoedt, als een os, die geleid wordt om te slachten; want ik wist niet, dat zij gedachten tegen Mij dachten, zo als zij deden, zeggende: laat ons de boom met zijne vrucht, dezen Profeet met zijne zo lastige strafprediking, verderven, en laat ons hem uit het land der levenden uitroeien, dat zijn naam niet meer gedacht worde.

Dat deze woorden zien op de profetie omtrent Christus in Jes. 53:7 blijkt duidelijk, zo als dan ook werkelijk in de gehele persoonlijkheid van Jeremia, in ‘t bijzonder in zijn lijden en zijne vervolgingen ene voorafschaduwing van Christus ligt. De oude kerkvaders sedert Justinus en Tertullianus hebben in de tweede helft van het vers ene nog meer bepaalde profetie omtrent Christus gezien, waarin het "uitroeien uit het land der levenden" aan Jes. 53:8 herinnert. Zij volgden ene andere lezing, die zij alzo vertaalden: "laat ons het hout op het brood leggen. " Onder hout verstonden zij het kruis, onder het brood de Heere Jezus als het brood des levens (Joh. 6:32 vv.). Zo werd de plaats tot ene tijdelijke profetie van de kruisdood van Christus, die zij ook tevens voor de leer van het sacrament gebruikten. Zij zeiden: even als de Heere reeds hier in het O. T. Zijn lichaam profetisch als het brood had voorgesteld, zo heeft Hij later in het N. T. de type vervullende, Zijn verheerlijkt lichaam in het aardse brood gelegd, En deelt Hij dit onder het brood aan ons mede, waarom ook het brood des Heeren lichaam wordt genoemd.

De vertaling "een lam, een os", zou beter vervangen worden door "een argloos lam", "een schootlam", "een tam gemaakt lam. " .

Bij de Arabieren en ook bij de Hebreën had men veeltijds een huislam, dat zeer aan het huisgezin gewend was en zich gewillig liet leiden, ook zelfs dan als men het ter slachtbank voerde. Hierbij vergelijkt de Profeet zich, om daarmee te kennen te geven, dat hij er volstrekt geen erg in had gehad, dat men tegen zijn leven had zamengespannen.

Maar, o HEERE der heirscharen, Gij rechtvaardige Rechter, a) die de nieren en het hart proeft 1) (Ps. 7:10) en alzo weet, dat ik alleen om mijns ambts wil, en niet om mijne gerechtigheid dien haat en die vervolging van de lieden mijner vaderstad moet ondervinden (Hoofdst. 1:1)! laat mij Uwe wraak van hen zien, die in mij U haten en vervolgen; want aan U heb ik mijne twistzaak ontdekt(Hoofdst. 20:12. Rom. 12:19

1 Sam. 16:7. 1 Kron. 28:9. 26:2. Openb. 2:23.

Het is een troost voor ons, als de mensen onrechtvaardig met ons handelen, dat wij een God hebben, tot wien wij gaan kunnen, die de zaak der beledigde onschuld handhaaft en wil handhaven en tegen de onrechtvaardigen opkomen. Want Gods rechtvaardigheid, die een schrik is voor de goddelozen, is een troost voor de godvruchtigen. Zijn oog is op Hem, als een God die de nieren proeft en de harten doorzoekt; die volkomen ziet wat in de mens is, wat zijne gedachten en voornemens zijn.

Het was geen zonde tegen Jeremia als mens, maar tegen hem als Profeet Gods, de gezant des Allerhoogsten, en daarom, opdat Gods eer zou gehandhaafd worden, bidt hij de straf af over zijne vijanden.

Daarom zo zegt de HEERE, terwijl Hij ook werkelijk de wraak in zijne hand neemt, van de mannen van Anathoth, die uwe ziel, (want Hij wendt Zich daarbij niet tot deze, maar tot mij) zoeken, zeggendetot u, al is het heimelijk, door hun raadslagen tegen u (vs. 19): Profeteer niet in de naam des HEEREN, daar gij toch niets anders dan ongeluk hebt te voorzeggen, opdat gij van onze handen niet sterft.

Daarom (om het begin van ‘t vorig vers na een langeren tussenzin weer op te vatten) zo zegt de HEERE der heirscharen, terwijl Hij nu Zijne bedreiging tegen de mannen van Anathoth werkelijk laat volgen: Ziet, Ik zal bezoeking over hen doen met Mijne wraak. De jongelingen, de tot de krijg geschikte mannen onder hen, zullen door het zwaard sterven, hun zonen en hun dochteren zullen van honger sterven.

En zij, die wilden, dat uw naam niet meer zou gedacht worden (vs. 19), zullen geen overblijfsel hebben; want Ik zal een kwaad brengen over de mannen van Anathoth, in het jaar hunner bezoeking, als Ik hun rekenschap zal vragen omtrent hun handeling tegen u.

Toen de Heere de Profeet de voorbede voor zijn volk verbood, kon het schijnen, alsof de goddelijke lankmoedigheid geringer was dan de menselijke barmhartigheid. Daarom wordt nu hier aan Jeremia een oog gegeven in de diepe verworpenheid van het volk, daar hij verneemt, dat zijne medeburgers te Anathoth tegen hem zelven zulke boze en schandelijke aanslagen gesmeed hadden. Nu verheft zich in hem het gevoel, dat Gods gerechtigheid hiertegen moet

ingaan en de tegenstanders moet vergelden, gelijk recht is. Hij bidt: "laat mij Uwe wraak over hen zien, " en daardoor komt aan het licht, dat menselijke barmhartigheid slechts zo lang groter is dan de Goddelijke lankmoedigheid, als de mens zelf nog niet de gekrenkte, vervolgde, slecht behandelde is, maar dadelijk voor het verlangen naar genoegdoening wijkt, zodra dit ondervonden wordt. Wat het bijzonder ongeluk aangaat, dat de burgers te Anathoth later bij de belegering en verwoesting van Jeruzalem getroffen heeft, zo hebben wij daarover gene nadere berichten. Misschien kwamen de inwoners van deze plaats tot op een gering getal om; dat zij niet allen omkwamen blijkt uit Ezra 2:23 en Neh. 7:27. De loop van het strenge vonnis is dus ook daar enigzins opgehouden, zoals bij het overige volk in ‘t algemeen (Hoofdst. 4:27). Misschien heeft Jeremia zelf later voor hen tot de Heere gebeden, dat de stad niet geheel zou vergaan, dat er niemand zou overblijven. Die voorbede was niet verboden.

De verwoesting zal volkomen zijn. Niemand die het zaad zal zijn tot een volgend geslacht; zij zochten Jeremia’s leven en daarom zullen zij sterven; zij wilden hem met wortel en tak uitroeien, opdat zijn naam niet meer zou gedacht worden en daarom zal er geen overblijfsel van hen zijn. En daarin is de Heere rechtvaardig. Dus wordt het kwaad over hen gebracht in het jaar hunner beroving, en dit is kwaad genoeg, een vergelding overeenkomstig met hun verdienste.

HOOFDSTUK 12. DER GODDELOZEN GELUK

EINDIGT SPOEDIG.

Vs. 1-17. Het valt de Profeet zwaar te moeten zien, dat het juist de goddelozen zo wel gaat, terwijl hem zo veel ellende beschikt is. Hij moet de Heere daarover vragen, doch hij is zich wel bewust, hoe dit slechts kan geschieden onder voorwaarde dat de Heere het recht behoude in de strijd. Nauwelijks heeft hij dan ook zijne vraag gedaan, of hij heeft zelf het antwoord gereed, hoe het eigenlijk met der goddelozen voorspoed staat (vs. 1-3). Onder anderen vorm keert de vraag terug; om de boosheid der inwoners moet het land met al Zijne inwoners zoveel lijden, gelijk het heden is, maar de goddelozen spotten met de straffen in plaats dat zij zich bekeren. Nu wordt hij beschaamd door hetgeen de Heere hem voorhoudt, dat zijn geduld reeds is uitgeput, nu hij nog lang niet het zwaarste weet, dat hem wordt aangedaan. Het wordt hem gezegd, hoeveel meer leed hij van de vijandschap zijner eigene broeders en bloedverwanten nog verder zal moeten dragen (vs. 4-6). Nu is zijn besluit genomen, om zijn huis te verlaten en zijn erfgoed over te geven. Daardoor juist is hij ook een beeld des Heeren ten opzichte van diens betrekking tot Zijn huis en erve, zo als die in de tegenwoordige tijden is (vs. 7-13). Tegelijk wordt hij ook een Profeet voor die volken, die heden Gods eigendom aantasten. (vs. 14-17).

Gij zoudt, ik weet het vooruit (Job 9:2 v. 39:32. Ps. 51:6. Rom. 3:4; 9:20), rechtvaardig zijn {1} o HEERE! wanneer ik tegen of met U zou twisten over ene vraag, die mij dikwijls voor de geest staat; ik zal nochtans, om Mijne aanvechtingen te kunnen overwinnen, van Uwe oordelen met U spreken, een rechtstrijd met U aanvangen over Uwe Voorzienigheid en Uw wereldbestuur. a) Waarom is der goddelozen weg voorspoedig? waarom hebben zij rust allen, die trouwelooslijk trouweloosheid bedrijven (Job 21:7 vv. Ps. 73:3 vv. Mal. 3:15)?

Hab. 1:3.

{1} Er wordt omtrent de rechtvaardigheid der Regering Gods gevraagd: of de Goddelijke Rechtvaardigheid op alle wijze gezegd moet worden rechtvaardig te zijn. De reden van twijfeling is aan de enen kant, omdat Hij aan de Zijnen, n. l. aan de Godvruchtigen het ergste en kwaadste en aan Zijne vijanden of de goddelozen het allerbeste bedeelt. Wij antwoorden derhalve dat God in de regering van deze wereld in alles rechtvaardig is, en wij antwoorden dat God de zijnen of de godvruchtigen, nooit iets hetwelk waarlijk kwaad is toezendt, noch iets hetwelk waarlijk goed is aan Zijne vijanden of goddelozen toedient, maar alleen enig schijngoed. Dat het kwade, hetwelk Hij de Zijnen toezendt, in der daad goed zij, gelijk het goede, hetwelk Hij zijne vijanden toebrengt, in de daad kwaad is: omdat de godvruchtigen hun kwaad nuttig is en ten goede medewerkt, gelijkerwijs de goddelozen hun goed schadelijk is. Voor de eersten is het een vaderlijke kastijding, waardoor Hij de zonden, als het hoogste en enigste kwaad weert en uitsluit, of ene beproeving en oefening van lijdzaamheid en gebeden.

Jeremia begint met de verzekering dat God rechtvaardig is, dat er derhalve bij Hem geen onrecht is.

Hij laat dit voorafgaan om alle gedachten verre weg te bannen, dat hij de Heere God van iets onrechtvaardigs zou beschuldigen, al doorzag hij het verband niet tussen de Rechtvaardigheid Gods en wat hij zag en ondervond, n. l. dat het de goddelozen wèl ging en de rechtvaardige slecht. Hij weet het dat als Hij met God ging twisten, God het van hem zou winnen en hij de nederlaag zou lijden.

De Profeet wil dan ook niet met God twisten over Diens Rechtvaardigheid, maar het raadsel opgelost zien, waarom het de godvrezenden heel anders gaat als de goddelozen, gemeten naar de maatstaf van het kortzichtig menselijk verstand.

Gij hebt ze geplant, zij zijn ook ingeworteld, zij hebben diepe wortelen in de aarde geschoten, zij gaan voort, groeien welig op, ook dragen zij vrucht. Gij geeft ze een vast bestaan in het land, en rijken kinderzegen, dat alles toch de vromen als hun doel is toegezegd (Exod. 20:12. Ps. 128); Gij zijt wel nabij in hunnen a) mond, maar verre van hun nieren 1) hun mond moge U roemen, het is in valsheid, zij misbruiken dien slechts tot zonde (Hoofdst. 5:2); hun hart houdt zich verre van U, hun geweten is als toegeschroeid (Ps. 16:7).

Jes. 29:13.

De Profeet spreekt er van hoe de Heere hen ingezet heeft in de levensomstandigheden, waarin zij verkeren. Hoe Hij hen doet groeien en bloeien en toch is hun hart verre van Hem, terwijl hun mond Hem noch roemt.

De nieren zijn de zetel van de innerlijke, meest ware ondervindingen. Zij staan hier tegenover de mond, als de openbaring van hetgeen, waaraan het hart geen deel heeft.

Maar Gij, o HEERE! a) kent mij; Gij ziet mij, en b) proeft mijn hart, dat het met U is; maar hoewel gij weet, dat Ik U in oprechtheid toebehoor, laat Gij het mij toch zo kwalijk gaan. Waarom laat Gij die goddelozen niet omkomen? Ruk ze uit als schapen ter slachting, en heilig ze, wijd ze tot de dag der doding. 1)

Ps. 17:3; 139:1. b) Jer. 11:20.

Een goddeloze, wien het hier beneden zo wel gaat, is meestal door God overgegeven en verlaten. Hij ontvangt zijn deel in dit leven en heeft van het toekomende geen deel, ja geen droppel waters te hopen. Hij is als een mestzwijn, dat gehouden en gespaard wordt, opdat het gedood worde (2 Petr. 2:12). Hij heeft zoveel met de wereld te doen, dat hij noch aan hemel noch aan hel kan denken. Hij is tevens lauw en koud in geestelijke zaken, daarna vervalt hij tot verachting, spotternij, ongeloof, gerustheid, en gaat zo met verblinde ogen en verstokt hart ter helle.

Zo spreekt Jeremia als advocaat in naam der Goddelijke wet en tevens tot welzijn van het gehele volk Gods tot God, de rechtvaardigen Rechter, die met Zijne beslissing toeft.

Sta op Heere! hef Uwe hand op (Ps. 10:12). Hoe lang zal het land nog treuren, gelijk het heden is (2 Kon. 23:1), en het kruid des gansen velds verdorren (Hoofdst. 14:1 vv)? Van wege de boosheid dergenen, die daarin wonen, vergaan de a) beesten en het gevogelte, zij moeten sterven van honger en dorst, dewijl zij, die goddelozen, in hun hart zeggen: Hij ziet ons einde niet; de Profeet weet er niets van, het einde door hem voorspeld, zal niet komen (Hoofdst. 5:12).

Jer. 4:25; 7:20; 9:10.

In de vorige afdeling hield de Profeet de vraag bezig, hoe het met Gods gerechtigheid kon bestaan, dat het de goddelozen zo wel ging, terwijl de weinige vromen dikwijls in lijden van het ergste soort waren: daar toch dezen het geluk was beloofd, dat genen te beurt valt. Aan het einde van vs. 3 dringt hij er bij God op aan, om het geluk, de goddelozen geschonken, te maken tot ene mesting tegen de dag der slachting, en, daar Hij ze de ondergang prijs gaf, ze te wijden tot offers Zijner gerechtigheid. Deze tot God gerichte drang om de God des gerichte te bespoedigen, wordt in het voor ons liggende vers versterkt door het wijzen op Gods goedheid. Die laat toch niet toe, dat het gehele land in ‘t bijzonder ook het redeloze schepsel onder de boosheid der goddelozen zou lijden. Reeds ten tijde van Josia bleef toch de vroege regen uit, en kwam er geen spade regen (Hoofdst. 3:3); doch tegenwoordig zijn de toestanden in het land nog veel verschrikkelijker, en de toenmalige plaag der droogte is weer in veel sterkere mate aanwezig, hoewel in de geschiedboeken ons gene verdere mededelingen over al deze onheilen zijn meegedeeld. Maar zo weinig lieten de inwoners des lands zich daardoor tot bekering brengen, dat hun boosheid integendeel een steeds hogeren graad bereikte, daar toch, gelijk reeds bij Hoofdst. 10:16 werd opgemerkt het lijden op zich zelf niet beter, maar evenzeer slechter maakt dan beter. Ook hier is de spreuk waar: "wie heeft, dien zal gegeven worden; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft. " Het is later bij de Egyptische ballingen (Hoofdst. 44) weer evenzo. Nu is het de vraag, in welken zin het woord des goddelozen: "Hij ziet ons einde niet", bedoeld is. Of zij dit van God zeggen, dat Hij Zich niet om hen bekommert, zodat zij straffeloos kunnen doen, wat hun goeddunkt, of dat zij alzo spreken met het oog op de Profeet, wiens Profetie van het lot, dat hen wacht, zij daarmee bestrijden, als had hij niet Gods woord, maar zijne eigene gedachten verkondigd. Deze laatste opvatting verdient, onzes inziens, de voorkeur.

Het antwoord des Heeren op mijne vraag omtrent degenen, die mij bespotten en verachten, de mannen te Anathoth, is: Als gij loopt met de voetgangers, met wie het toch niet moeilijk is, gelijken tred te houden, zo maken zij u moede, hoe zult gij u dan mengen met de paarden, hoe zal het u dan zijn, wanneer gij nog veel ergere dingen hoort, die Ik u aanstonds zal noemen (vs. 6)? Zo gij alleenlijk vertrouwt in een land van vrede, zo gij in vredestijd, wanneer de tegenstand van enkelen nog niet veel te betekenen heeft, veiligheid zoekt, als ware uw leven in groot gevaar, hoe zult gij het dan maken in de verheffing van de Jordaan 1) wanneer in de tijd van nood, die over Jeruzalem komt, overmoedige tirannen op u aanvallen, even als leeuwen te voorschijn springen uit de rietbossen van de Jordaan (Hoofdst. 38 en 39; 49:18. Zach. 11:3)?

De mannen van Anathoth waren de wederpartijders van onzen Profeet. Deze verschilden echter zo veel in vermogen van de groten te Jeruzalem, als voetgangers zwakker zijn de paarden. Daar hij nu reeds bezweek onder de vervolging der mannen van Anathoth, hoe zou het hem dan gaan, wanneer hij te Jeruzalem profeteren moest, waar hij veel machtiger tegenstanders ontmoeten zou? Deze zelfde zaak wordt nog eens voorgesteld door het vergelijken van een land van vrede met de verheffing van de Jordaan. Zo de Profeet in een land van vrede, waarop hij vertrouwde en gerust leefde, moede werd en de moed liet zinken, hoe zou het hem dan gaan bij de overstroming van de Jordaan? Het een en ander geeft in zinnebeelden te kennen, dat de Profeet nog geheel andere en veel zwaardere vervolgingen te wachten had.

Tegen de mannen van Anothoth had Jeremia het reeds afgelegd. Reeds voor hun dreigen en honen, was deze heilige Ziener bezweken. Wat zou het de zijn als hij eens niet met de kleinere lieden van Anathoth, maar met de zoveel machtiger tegenstanders van Jeruzalem te doen kreeg?

Liepen die van Anathoth hem reeds te hard? Hadden die kleine lieden, die toch als gewone voetgangers gingen, hem reeds moe en half dood gelopen, wat zou hij dan in Jeruzalem aanvangen, waar hij zou moeten lopen met zo veel machtiger lieden, die als "paarden" draven en rennen konden, zo vraagt de Heere hem.

En Hij voegt er bij: Zo gij alleenlijk vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing van de Jordaan?

Als het nog zo tamelijk gaat als er slechts even getornd wordt aan de rok zonder naad: als naar even de bedreiging van achter de deur gluurt en de spanning zich nauwelijks voelbaar maakt, dan bezwijkt ge reeds, o laffe Jeremia! Heb Ik u daarvoor als mijn dienstknecht geroepen en gesteld tot mijn getuigenis in het land? Is dit, is dit uw hoge moed, om te vertrouwen zolang alles wel loopt en alles vrede in de lande blijft en er dus niet te vertrouwen valt? Is nu uw kracht reeds uitgeput? Reeds gedoofd uw moed? Ten einde uw geduld? En uw vermogen van geestelijken weerstand tot de laatsten druppel toe weggevloden?

Gij kleingelovige, gij onmannelijke, als ge reeds bezwijkt en nu reeds verzinkt, wat, wat zal het dan zijn, als straks heel het land in beroering raakt en de wateren bruisen gaan, wat, als het dan in uw dagen komen zal tot ene verheffing van de Jordaan? .

De Heere God troost niet, maar bestraft veeleer Zijn dienstknecht. En dit juist om bij Jeremia de moed er weer in te krijgen, om hem te doen zien om hem te laten gevoelen, dat hij nog voor veel heter vuur zal komen te staan, dat hij nog tegen veel breder golfslag zal hebben te worstelen.

Wat de Heere zijn Profeet hiermee wil leren is, om alleen van Hem, de Fontein van alle leven en levenskracht, alles te verwachten om in waarheid getrouw te zijn.

Want niet alleen de mannen van Anathoth, die Ik onder die voetgangers bedoelde (Hoofdst. 11:18 v.), die als uwe medeburgers niet uwe aller naasten zijn, maar ook uwe broeders, uwe medepriesters (Hoofdst. 1:1), en uws vaders huis. uwe bloedverwanten, ook die handelen trouwelooslijk tegen u, ook diezelve roepen u met volle stem achterna, gelijk men achter enen dief of moordenaar roept, dien men vervolgt en onschadelijk wil maken. a) Geloof hen niet, wanneer zij vriendelijk tot u spreken, en hun verbintenis met de overige mannen van Anathoth nog onder het masker van vriendschap verbergen.

Spr. 26:25.

Het vreselijkste, dat gij zult ondervinden, is, dat niet alleen zij, die gij voor vijanden Gods houdt, u bestrijden in uw heilig werk; maar dat ook dezulken, die gij beschouwt als medearbeidende broeders en huisgenoten, trouweloos van u afvallen, en bij uitwendige vriendelijkheid zich achter uwen rug luide tegen u verklaren. Inderdaad een gevoeliger smart kan er niet zijn dan wanneer de strijder des Heeren zich verlaten ziet, ja bestreden door hen, op wier medewerking hij in de strijd voor Gods ere had gerekend.

Ik, de Profeet, heb, daar ik volgens het zo even medegedeelde woord des Heeren ook mijne broeders en mijns vaders huis niet meer mocht vertrouwen, mijn huis te Anathoth verlaten; ik heb mijne erfenis laten varen; ik heb de beminde mijner ziel in de hand harer vijanden gegeven, mijn dierbaar eigendom aan mijne belagers moeten afslaan. Daardoor heb ik gedaan, wat de Heere ten opzichte van Zijn huis, Zijne erfenis, Zijn dierbaar land, namelijk Juda en Jeruzalem, ook moet doen.

Mijne erfenis is mij geworden als een leeuw in het woud, dien ik ontmoet heb, zonder in mijne argeloosheid zijne gevaarlijke nabijheid te vermoeden; zij heeft hare stem tegen mij verheven, als om mij te verslinden, daarom heb ik haar gehaat, even als ook de Heere Zijne erfenis (Deut. 32:9) om dezelfde oorzaak moede is geworden (Ps. 106:48).

Mijne erfenis, het land van Juda, is Mij een gesprenkelde vogel, een onbekende, die vele vreemde verven heeft. De vogelen zijn rondom tegen haar, zij zijn allen en dien vreemden aangevallen om dien te vernielen, en zij roepen: komt aan, verzamelt, al gij gedierten des velds! Komt om te eten; haast u alle gij omliggende volken, om ‘t Joodse land te plunderen.

Jer. 7:33.

De woorden van de Profeet in de beide vorige verzen hebben een dubbelen zin, zodat wat hij van zichzelven omtrent zijn huis en erve zegt, door zijnen mond tevens de Heere van Zijne betrekking tot Juda en Jeruzalem zegt, dat ook tegen Hem een brullende leeuw is geworden, en waarop Hij vertoornd moet zijn. In het voor ons liggende vers zet de Heere de rede voort ten opzichte van Juda of Zijn land, en stelt in ene gelijkenis een toestand voor. Wanneer een vreemde vogel, bijvoorbeeld een nachtuil, of een met bonte kleuren getooide zich onder de gewone vogelen laat zien, vervolgen en bestrijden die de ongewone verschijning met een luid geschreeuw. Vervolgens onder ene andere beeldrijke uitdrukking de eerste gelijkenis verklarende, spreekt Hij nader over de toestand des lands gedurende de jaren 602-599 v. C.

(2 Kon. 24:2 vv.). Het is niet bepaald te erkennen, of de rede hier voorspellend wijst op de naaste toekomst, of reeds de aanwezige voorstelt. Het eerste is het waarschijnlijkste (vgl. in 2 Kon. 24:2 "naar het woord des Heeren, dat Hij gesproken had door de dienst Zijner knechten, de profeten"). Wij hebben dus gene noodzakelijkheid, om ons stuk wat zijn ontstaan betreft, eerst in dien tijd te verplaatsen. De Profeet kan zeer goed reeds enige jaren te voren zó in de naam des Heeren hebben gesproken, en daardoor nu en dan de koning gewaarschuwd hebben tegen een afvallen van de Chaldeeuwse opperheerschappij als voor een opstand tegen God zelven (vgl. 2 Kon. 24:1 2 met ons 8ste vers: "zij heeft hare stem tegen hij verheven"). Intussen heeft ook de andere mening in vs. 11 hare rechtvaardiging. Bij de profeten is dikwijls de tijd, waarin zij ene rede hebben uitgesproken, moeilijk te bepalen.

Vele herders van zeer kwaden aard (Hoofdst. 6:2) hebben Mijnen wijngaard (Jes. 5:7) verdorven; zij hebben Mijnen akker vertreden (Deut. 32:9); zij hebben Mijnen gewensten akker gesteld tot ene woeste wildernis gesteld, 1) mijn land, dat voor Mij als een lusthof was (Joël 2:3).

Hier wordt van de uiterste verwoesting des lands door het Chaldeeuwse leger gesproken, als van ene gebeurde zaak, zo zeker nabij was zij. God spreekt er van, als van ene zaak, die Hij vastgesteld had te zullen geschieden, en nochtans ook als ene zaak, waarin Hij geen behagen had, geen meer dan in de dood van andere zondaars.

Zie eens met welke tedere aandoening Hij van dit land spreekt, onaangezien deszelfs zondig bestaan, uit aanmerking van zijn Verbond, en de schatting van ere en heerlijkheid, die Hij vóór deze van hetzelve ontvangen had. Het is mijn wijngaard, mijn akker, mijn gewenste akker. Merkt hierop, dat God ene tedere genegenheid en betrekking tot Zijn Kerk heeft, hoewel velen daarin verkeerd zijn, en Zijne kastijding van dezelve kan zeer wel bestaan met Zijn behagen in dezelve.

Men heeft hem gesteld tot ene woestheid, verwoest zijnde treurt Hij tot Mij; het ganse land is verwoest, omdat er niemand is, die het ter harte neemt. Allen leefden, toen het nog tijd was, in hun onbedachtzaamheid en lichtzinnigheid voort (Jes. 57:1).

Op alle hoge plaatsen in de woestijn zijn verstoorders gekomen; want het zwaard des HEEREN dat in de hand der vijanden woedt (Hoofdst. 25:29; 45:5), verteert van het ene einde des lands tot aan het andere einde des lands; er is geen vrede voor enig vlees, alles wat leeft, moet ten laatste omkomen.

Zij, de inwoners des lands, hebben a) tarwe gezaaid, maar doornen gemaaid 1); zij hebben zich gepijnigd, om hun velden in orde te brengen, hopende op betere tijden, maar zijn niet gevorderd, zij hebben geen voordeel behaald. Wordt alzo beschaamd van wege ulieder inkomsten, van wege de hittigheid van de toorn des HEEREN. 2) (Deut. 28:30 vv. Jes. 62:8 vv.).

Lev. 26:16.

Het land is zo geheel vernield en blijft zo lang woest en onbewoond liggen, dat het voor de beteling geheel onbruikbaar wordt, en het onkruid daarin de overhand verkrijgt, zodat men tarwe zaaiende, doornen maait.

Ene krachtige wending! dat is het dan dat uw bedrijf u berokkend heeft! dat is dan uw oogst en inkomst: des Heeren toornegloed.

De profetie handelt in hetgeen nu volgt over die volken, welke nu het land van Juda verwoesten, de Syriërs, Moabieten, Ammonieten en ook de Edomieten. Omdat zij wederom verbonden zijn tegen het Verbondsvolk van God, dat van zijnen God is afgevallen, moeten zij daarmee te zijner tijd dezelfde straf van verwerping uit het land, van wegvoering naar vreemde ballingschap ondergaan. Later als zij in de boete en bekering tot de Heere zich met Israël verenigen, zullen zij ook in de verlossing der wedergeboorte gelijk gesteld worden. Terwijl echter bij hen tevens de mogelijkheid van ongehoorzaamheid en tengevolge daarvan van gehele vernietiging in ‘t oog wordt gehouden, in dit met betrekking tot Israël niet het geval (vgl. Hoofdst. 30-34).

Alzo zegt de HEERE, wiens rede hier wordt voorbereid (vgl. Hoofdst. 14:15): Aangaande al Mijne, boze naburen 1), die Mijne erfenis aanroeren, welke Ik Mijnen volke Israël ingegeven, toegedeeld heb: Ziet, Ik zal hen uit hun land uitrukken (Hoofdst. 25:29), a) maar het huis van Juda zal Ik uit hunlieder midden uitrukken, aan de ene zijde om het voor voortdurende aanvallen te beveiligen, aan de andere zijde ook als tot een voorspel van hetgeen daarna aan henzelven zal geschieden.

Deut. 30:3. Jer. 32:37.

De boze naburen, die Israël verleid hebben, zullen het land Juda niet erven, maar zelf even als Juda getuchtigd worden en uit hun land worden weggevoerd, nadat te voren Juda uit hun midden is weggerukt (Jer. 9:25-26 en de profetieën Hoofdst 46-49). Want het gericht moet beginnen met het huis Gods, maar gaat daarna voort tot de naburige vijanden, de lasteraars en de verleiders van Gods volk (vgl. 1 Petr. 4:17) .

In deze verzen geeft de Heere hem een volstrekt antwoord op zijn moedeloze vraag in vs. 1 gedaan.

De Heere zal zich wel degelijk als de Rechtvaardige openbaren, als Hij op zijn rechterstoel gaat zitten, om na lang geduld de goddelozen te straffen.

Dan zal het onderscheid gezien worden tussen dien, die God vreest, en dien, die Hem niet vreest.

Maar dan zal ook blijken dat de wegen van druk voor het ware Zion, waren wegen van liefde, en moesten dienen tot heil en zegen.

En het zal geschieden, nadat Ik hen zal uitgerukt hebben, zo zal Ik wederkeren en Mij hunner ontfermen, en Ik zal hen wederbrengen een iegelijk tot zijne erfenis, en een iegelijk tot zijn land.

En het zal geschieden, indien zij de wegen Mijns volks vlijtiglijk zullen leren, zwerende bij Mijnen naam (Hoofdst. 4:2. Deut. 6:13; 10:20): Zo waarachtig als de HEERE leeft! gelijk als zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij Baäl, zo zullen zij in het midden Mijns volks gebouwd worden, wanneer dit in zijn land zal teruggekeerd en tot het volle bezit zal gekomen zijn van alles, wat beloofd is (Hoofdst. 32:37 vv.); zij zullen er met Mijn volk verenigd zijn (Jes. 56:6 vv.).

Indien die heidense volken, zegt God, Mij toebrengen die ere en dien dienst, welke Mij als de Waren en levenden God toekomen, Mij alleen erkennende voor de Fontein des levens en de Onderzoeker van harten en nieren, zal Ik hen ook zegenen en gelukkig maken. Zij zullen niet alleen een erfdeel krijgen op de aarde, maar ook onder Mijn volk. Dit is heerlijk vervuld in de bekering der heidenen (Rom. 11:17). Zij, die van nature wilde olijfbomen waren, zijn onder de Joden ingeënt, en nevens hen des wortels en der vettigheid des olijfbooms deelachtig geworden.

Maar indien zij, na de vermaning tot boete en de uitnodiging, om zich van de dode afgoden tot Mij te bekeren, niet zullen horen, zo zal Ik diezelve natie ten enemaal uitrukken en verdoen, spreekt de HEERE (Jes. 60:12).

Inhoud van vs. 14-16. De straf Gods ook over de goddeloze naburige volken zal in de eerste plaats ene tuchtiging zijn. Ook zij zullen uit de ballingschap in hun landen terugkeren. Wanneer zij dan Israëls geloof aannemen, zullen zij aan Israëls zegen, aan Christus' rijk deel hebben. Maar als zij niet willen horen, als zij volharden in hun afgoderij en zondedienst, dan zullen deze volkeren het oordeel der verwerping ondergaan, en ophouden als levende volken te bestaan, gelijk dan ook werkelijk gebeurd is.

Zij, die in het lot van Gods volk willen delen en wensen, dat hun einde zij als het hun, moeten hun wegen leren en daarin wandelen. Mochten wij dan ons zelven ijverig toeleggen om de wegen des Heeren te leren, en er naar streven om anderen te leiden tot de kennis der waarheid, die in Jezus is. Moge de Heere spoedig beide, Joden en Heidenen, verenigen tot ééne kudde onder éénen Herder, en iederen vijand vernielen, die kwaad doet in Zijn heiligdom! .

Zij, die niet willen geregeerd worden door Gods genade, die weigeren Hem te dienen, waar Hij met de lokstem Zijner liefde of in de weg Zijner beproevingen tot hen komt, zullen verbroken worden door de oordelen van Gods rechtvaardigheid.

HOOFDSTUK 13.

STRAF DER JODEN IN BEELTENISSEN VAN LINNEN GORDEL EN WIJNKRUIK.

III. Vs. 1-27. De Profeet heeft enigen tijd geleden het bevel van God ontvangen, om een linnen gordel te kopen, dien aan te doen en niet in het water te brengen. Nadat hij dit gedaan heeft, is hem aangewezen, naar de Eufraat te gaan en daar de gordel in de kloof ener steenrots te begraven. Na geruimen tijd wordt hij weer naar die plaats gezonden, om de begraven gordel te voorschijn te halen. Nu was die bedorven en onbruikbaar geworden (vs. 1-7). Hier sluit zich vervolgens de openbaring des Heeren aan Jeremia aan, die eigenlijk bedoeld was. De gordel is een beeld van Israël in zijn tegenwoordig diep bederf (vs. 8-11). Het bederf, dat daarom over het volk zal komen, wordt vervolgens onder het beeld van de gevulde wijnflessen voorgesteld, die tegen elkaar gestoten en tot scherven worden gemaakt (vs. 12-14). Nogmaals komt de vermaning tot boete en bekering, maar weer is zij te vergeefs. Het gezicht in zijne gehele zwaarte is voor de Profeet reeds zo goed als geschied, en hij ziet ook, dat het nog lang, zeer lang zal duren, voordat Israël komt tot Zijne volkomen reiniging (vs. 15-27).

Alzo heeft de HEERE tot mij gezegd, waarschijnlijk in het begin der regering van Jojakim, toen deze de vernieuwing des verbonds onder Josia weer deed achteruitgaan (2 Kon. 23:34 vv.): Ga henen en koop u enen linnen gordel, en doe dien aan uwe lenden, maar breng hem niet in het water, zo lang als gij hem draagt.

En ik kocht enen gordel naar het woord des HEEREN (1 Kon 20:42), en ik deed dien aan mijne lenden.

Het is bekend, dat de Oosterlingen zeer wijde klederen hebben. De gordel was dan ook bij de Hebreën een der onmisbaarste kledingstukken, welks hoge waarde daaruit blijkt, dat hij als een aanzienlijk geschenk en als voorwerp van handel voorkomt (2 Sam. 18:11. Spr. 31:24). Er waren er natuurlijk van verschillenden aard, naar de stand, de leefwijze en het geslacht dergenen, die ze droegen. Arme mensen en streng ascetische profeten droegen er een van leder, ongeveer een half voet breed (2 Kon. 1:8. Matth. 3:4); rijken en voornamen bedienden zich van enen leren, van vier vinger breedte, van linnen, die bovendien kostbaar versierd was met god, edelgesteenten enz. (Dan. 10:5). De gordel der vrouwen die laag en losser werd gedragen, terwijl de gordel der mannen om de lenden (1 Kon. 2:5) en door de priesters nog hoger tegen de borst werd vastgemaakt, vormde een hoofdsieraad der vrouwelijke kleding (Jes. 3:20 en 24; 49:18). Deze gordel diende bovendien tot het zamenhouden van het onderkleed, om het uit elkaar waaien te beletten, waardoor men in het gaan en andere bewegingen verhinderd werd (2 Sam. 6:14) en om de slepende lengte in te korten, daar het onder de gordel werd opgehaald en zo vastgehouden, dat door het overhangen eens soort van zak ontstond tot het bewaren van geld (Matth. 10:9) en tot het dragen van dolk of zwaard en van schrijfgereedschap (Richt 3:16. Ezech. 9:2); voor soldaten was dus een vast sluitende gordel onontbeerlijk (Jes. 5:27. Ezech. 23:15) en "zich gorden" is zo veel als zich tot de strijd, tot ene reis uitrusten, gereed zijn (Luk. 12:35. Efeze. 6:13). Uit dit menigvuldig gebruik van de gordel blijkt, dat een overgeven daarvan aan enen vriend een teken was der innigste,

vertrouwelijkste verbintenis, evenals het ‘t symbool Was van installering van enen beambte, wanneer de vorst hem de gordel overgaf voordien van de bijzondere insignes van het ambt (1 Sam. 18:4 Jes. 22:21).

Even als onder alle kledingstukken de gordel de nauwst sluitende is, zo is Israël onder alle volken het nauwst met Jehova verbonden. Even als de schoon versierde gordel tot het sieraad van de man behoort, zo dacht de Heere Israël als een sieraad aan te doen. De Profeet moest een linnen gordel kopen, zonder twijfel, omdat een van lijnwaad de dracht der priesters was (Exod. 28:40 vv.), en omdat Israël een heilig, priesterlijk volk moest zijn (Ex. 19:6). Over de vraag, waarom hij de gordel niet in het water moest brengen, is veel gestreden. Duidelijk is daarbij verondersteld, dat de Profeet, wanneer de gordel onrein was geworden, hem zou hebben gewassen-enen linnen gordel brengt men slechts in het water om dien te wassen-anders is het met de lederen gordel, dien men nooit in het water doet, dewijl hij daarin ruw en hard zou worden en eindelijk verderven, en dat mocht niet geschieden; hij moest onzuiver blijven, als een onrein gewordene naar de Eufraat worden gebracht. Dewijl nu de gordel het volk beduidt, zo moest daardoor voor ogen gesteld worden, wat het wachtte als onzuiver geworden en door God in Zijne onreinheid lang gedragen, .

Toen ik de gordel zo lang had gedragen, dat hij onrein was geworden, geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot mij, zeggende:

Neem de gordel, dien gij op Mijn bevel gekocht heb, die aan uwe lenden is, en maak u op, en ga henen naar de Frath, de Eufraat in Babylonië (Gen. 2:14. 2 Kon. 20:12), en versteek dien aldaar in de kloof ener steenrots, om hem te verbergen, zodat niemand dien vindt, en gij later (vs. 6 vv.) u kunt overtuigen wat er van geworden is.

Zo ging ik henen, en verstak dien bij de Frath, gelijk als de HEERE mij geboden had, en ik onthield nauwkeurig de plaats, waar ik hem had verborgen.

Het geschiedde nu ten einde van vele dagen, waarschijnlijk tegen het einde der regering van Jojakim (2 Kon. 24:1-6), dat de HEERE tot mij zei in een derde openbaring: Maak u op, ga henen naar de Frath, en neem de gordel van daar, dien Ik u geboden heb aldaar te versteken.

Zo ging Ik naar de Frath en groef in die kloof der steenrots (vs. 4) en nam de gordel van de plaats, alwaar ik dien verstoken had, en ziet, de gordel was verdorven, geheel verteerd, en deugde nergens toe (Ezech. 15:4).

Dat de Profeet werkelijk twee malen de verre reis naar Babel gemaakt heeft, en wij hier noch met een bloot visioen, noch met een allegorisch verhaal te doen hebben, dat slechts als zodanig en niet door werkelijke uitvoering betekenis had, komt ons volgens Hos. 1:2 als ene uitgemaakte zaak voor. "Men verwachte echter niet, dat Jeremia zich zou moeite geven, om met vele woorden aan te wijzen, hoeveel hij met deze reizen Gods had gedaan. Wie zo eenvoudig, zonder alle uitroepen verhaalt, hoe men hem in de modderkuil had geworpen (Hoofdst. 38), die kon ook hier het wegen van het gewicht der feiten aan de lezers overlaten. "

De beide verre reizen moesten zeker mede daartoe dienen, dat de Profeet zijnen vervolgers, van welke wij in Hoofdst. 11:18 vv en 12:6 gehoord hebben, op ene geschikte wijze werd onttrokken, gelijk zij hem de moeite der ballingschap vooruit lieten smaken.

Anderen zijn van mening, ook onder de oudere uitleggers, dat de Profeet dit in een droomgezicht gedaan heeft. Onzes inziens ten onrechte. Er staat toch uitdrukkelijk in vs. 5, dat hij deed "gelijk als de Heere mij geboden had. "

Dewijl de kloof der steenrots bij hoog water gevuld werd en bij laag water leeg liep, moest die gordel spoedig verrotten.

Toen ik dien gordel alzo bevonden had, geschiedde des HEEREN woord tot mij, om de zinnebeeldige handeling te verklaren, zeggende:

Zo zegt de HEERE: Alzo, even als dezen vroeger zo prachtigen gordel, zal Ik verderven de hovaardij van Juda, en die grote hovaardij van Jeruzalem.

Ditzelve boze volk, dat Mijne woorden weigert te horen, dat in het goeddunken zijns harten wandelt, en andere goden navolgt, om die te dienen en voor die zich neer te buigen (Hoofdst. 7:24; 11:8) dat zal worden gelijk deze gordel, die nergens toe deugt.

Want gelijk als een gordel kleeft aan de lenden eens mans, alzo heb Ik het ganse huis Israëls en het ganse huis van Juda aan Mij doen kleven, spreekt de HEERE, om Mij te zijn tot een volk, en tot enen naam, een volk tot verheerlijking Mijns naams (2 Sam. 7:23), en tot lof en tot heerlijkheid; maar zij hebben niet gehoord. 1)

Zij was zijn eigen, zijn bijzonder volk, een koninklijk Priesterdom, hetwelk toegang tot Hem had boven alle andere volken. Hij zelf had hen aan zich doen kleven door de wet, die Hij hun gaf door de Profeten, die Hij hun zond, en door de gunsten, die Hij in Zijne Voorzienigheid aan hen betoonde. Dus had Hij hen zodanig aan zich doen kleven, zo gehecht aan Zich gemaakt, dat men zou gedacht hebben, dat zij niet van Hem zouden wijken of kunnen afgescheiden worden.

De zin is, dat God hun het aanzien, dat zij tot nu toe hadden gehad, zou ontnemen, en hun trotsheid, die zij daarop getoond hadden vernederen. De gordel was niet geheel verteerd of verrot, maar deszelfs aanzien en sterkte alleen bedorven. Daarin steekt deze lering dat God het volk zelf niet, maar alleen deszelfs hoogmoed verderven wilde. Het volk zou behouden, maar deszelfs hovaardij vernederd worden.

Het dragen van de gordel naar de Eufraat en het verbergen van dien in ene kloof zag slechts middellijk en niet dadelijk op de wegvoering van Juda naar Babel; dit blijkt daaruit, dat de verderving van het volk niet een gevolg was van de Babylonische ballingschap, maar deze integendeel ten gevolge van het voorafgegane verderf plaats had. Juda heeft echter reeds onder Hizkia (2 Kon. 20:13) en vervolgens onder Manasse en Ammon (2 Kron. 33:5 en 22) van de

wateren van de Frath willen drinken (Hoofdst 2:18), daar het aan de ene zijde

bouwde op een verbond met Babylonië, aan de andere zijde bij de ouden afgodendienst nog de Assyrisch-Babylonischen sterrendienst voegde. Daardoor is het geheel verdorven geworden en rijp voor het gericht der wegvoering naar Babel, gelijk in 2 Kon. 20:17 vv. 21:11 vv. 23, 26 vv. gezegd wordt. "De door het water verdorven gordel is het met schuld bevlekte volk, dat, boelerende met de goden der vreemden, in zijnen hoogmoed zich van zijnen God heeft losgerukt. Tot de stroom der afgodische vreemde heeft de Profeet de gordel moeten dragen; dßßr, aan zijne oevers, bij de goden van Chaldea, waande het trouweloze volk zich langen tijd wel geborgen, maar ofschoon de gordel in een rotsspleet was begraven, is toch het woeste water van de vijandelijken stroom doorgedrongen, en heeft hem verdorven. " Aan de andere zijde is ook niet te ontkennen, dat het beeld doelt op de ballingschap: "Juda's trotsheid moet daar worden afgelegd, het uitverkoren volk moet als de gordel worden, die nergens meer toe deugt; " en de ellendige kommervolle tijd, die het volk na het terugkeren uit de ballingschap heeft moeten doorleven, en waaruit het zich eigenlijk nooit weer tot een zelfstandig, machtig koninkrijk heeft verheven, is de geschiedkundige vervulling van deze profetie, die in ene symbolische handeling is gegeven (Zef. 3:11 vv.).

Gelijk een man zijn gordel met zorgvuldigheid om zijn lichaam windt, zo had de Heere Israël en Juda bevoorrecht, als ene ongerepte maagd had Hij dat volk uit de slavernij van Egypte losgekocht en met de banden der tederste liefde aan Zich verbonden. Gelijk een man zijnen gordel behoedt, opdat gene vochtigheid of ander letsel hem beschadigt, alzo had de Heere Zijn uitverkoren volk beschermd, opdat generlei kwaad het wedervaren zou. Maar gelijk Jeremia's gordel in de rotsspleet aan de oevers van de Eufraat verborgen was geworden, zo had het nakroost van Abraham andere goden nagevolgd om die te aanbidden en te dienen, de goden der heidenen, wier hoofdzetel het grote Babylon aan de Eufraat was. Ook het verbergen van dien gordel aan dezen oever heeft ene treffende, zinnebeeldige betekenis. Had niet het volk, aan hetwelk de woorden Gods van de aanvang af toebetrouwd waren, zo luide de afkeurende stem des gewetens over zijn gedurigen afval gehoord, dat het zich, in de aanvang ten minste, niet de verborgen, schaamachtig en heimelijk de afgodendienst had kunnen overgeven? Gevoelde het niet dat het zichzelf onteerde en zijne eigenaardige heerlijkheid als volk van God daarmee schandelijk prijsgaf? Maar meer dan zijne ere en heerlijkheid had het door dezen afval verloren. Gelijk de gordel in die rotsspleet door het water bedorven en onbruikbaar geworden was, en zijne draden gemakkelijk uit elkaar getrokken en verbroken werden, zo was ook Israël en Juda door de gemeenschap met de afgoden geheel krachteloos en nietig geworden; niets kernachtigs noch gespierds was in het volksleven overgebleven: alles had de ontzenuwenden invloed van deze overspelige neigingen ondervonden. Het volk was rijp ten oordeel. Maar met welk oordeel werd het nu gestraft? Door nader bevestigde gemeenschap met juist datgene wat het door zijne zonden begeerd had. Naar Babel's afgoderij had het volk zich uitgestrekt met zijne neigingen: welnu, naar Babel, aan de oevers van de Eufraat zou het gevankelijk heengevoerd worden. Naar de richting, waarheen het volk zich in valsen vrijheidszin aan zijn God verwijderd had, naar diezelfde richting zou het strafgericht zijns Gods het heenvoeren; opdat in Juda's geschiedenis op treffende wijze deze waarheid afgespiegeld zou worden, dat, waarmee de mens zondigt, hij daarmee gestraft wordt.

Daarom, om het gericht, dat hen wacht, nog door ene andere zinnebeeldige handeling voor te stellen, zeg dit woord tot hen: Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Alle flessen zullen met wijn gevuld worden. Dan zullen zij tot u zeggen, daar zij in hun onverstand omtrent geestelijke zaken niet bemerken, wat dit moet betekenen: Weten wij niet zeer wel, dat alle flessen, die er voor zijn om de wijn te bevatten, met wijn gevuld zullen worden, Wanneer geen andere onderwijzing van uwe lippen komt, hebben wij die niet nodig.

Maar gij zult, nadat zij door dat inleidend woord opmerkzaam zijn geworden op hetgeen gij hun hebt te verkondigen, tot hen zeggen: Zo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal, gelijk gij uwe aarden kruiken met aardsen wijn vult, alle inwoners dezes lands, zelfs de koningen, die de David op zijnen troon zitten, en wel deze in de eerste plaats, envervolgens de priesters en de Profeten en eindelijk alle inwoners van Jeruzalem opvullen met de wijn Zijns toorns tot dronkenschap toe; van schrik en angst zullen zij niet weten, wat zij moeten doen en laten (2 Kon. 25:3 vv.).

En Ik zal hen, even als dronkenen tegen elkaar aanvallen, in stukken slaan, de enen tegen de anderen, zo de vaders als de kinderen te zamen, als wanneer kruiken tegen elkaar worden geworpen, spreekt de HEERE, zodat ze tot scherven worden, vallen en niet weer opstaan (Hoofdst. 19:11; 25:27; 51:57 Ik zal niet verschonen noch sparen, noch Mij ontfermen, dat Ik hen niet zou verderven; er zal gene ontferming zijn (Hoofdst. 21:7).

De kruiken zijn uitwendig opgeblazen, maar inwendig zijn zij hol en ledig en daarbij van broze stof. Zij zijn dus een juist beeld van dien vleselijken aristokratischen hoogmoed, waaraan inwendige verdienste ontbreekt.

De geest der dronkenschap, dien de Heere tot straf een goddeloos volk laat drinken, brengt hoogmoed, laatdunkendheid, oproerigheid, tweedracht, partijschap en scheuring te weeg en bereidt de ondergang voor.

De Heere spot met de trotse gerustheid van het volk. Als kruiken wil Hij alle bewoners van het land, de koningen, de onwaardige opvolgers van David, de priesters en profeten, met wijn vervullen; maar de wijn, die hen dronken maakt, is de brandende drank des goddelijken toorns; ene voortreffelijk gekozene gelijkenis, die de hoogmoedige mensen slechts als vaten Gods voorstelt.

In de naam des Heeren spreekt Jeremia: Alle flessen zullen met wijn gevuld worden. Het overmoedige volk, deze taal horende, spot er mede en vat de woorden des profeten in opzettelijk misverstand, letterlijk op. Weten wij niet zeer wel, zo beuzelen zij, dat de tijd des oogstes aanstaande is, en dat dan alle flessen als naar gewoonte met wijn gevuld zullen worden? Doch gij, o mijn Profeet (dus spreekt de Heere) gij zult hun de geestelijke betekenis dezer strafwoorden aanzeggen, eer zij de vervulling welhaast zullen ondervinden. Onder de flessen worden hier verstaan allen, die in Juda wonen, zelfs de aanzienlijksten, de koningen; priesters en profeten. De wijn, met welken zij gevuld worden, is de wijn des toorns van God, waardoor zij dronken worden en in verbijsterde zwijmeling de een over de ander heenvallende en aanstotende, elkaar wederkerig verpletteren. Het is ene ook bij andere

profeten (b. v. Jesaja 51:17) en in ijzingwekkende verhevenheid ook bij onzen Profeet Hoofdst. 25:15-28 voorkomende beeldspraak van diepe en ontzettende waarheid, wanneer de verbijstering, waarin de zondaar voortgaat zich tegen God te verharden, voorgesteld wordt als drinken van een zwijmelkelk des toorns, dien Gods gerechtigheid voorhoudt, wanneer de beker Zijner barmhartigheden volhardend afgewezen is. Ziet ook hier weer de grote waarheid, dat de inwendige aard en daaruit voortvloeiende noodzakelijke voortgang der dingen een en hetzelfde zijn met de heiligen wil en de wet Gods. De voortgaande verharding en verbijstering des zondaars is tevens een strafgericht van God, die heilige liefde is. (J. H. GUNNING).

Hiermede wil de Heere zeggen, dat Hij over hen zou brengen een geest van dwaling en onzinnigheid, zodat zij door hun eigen boze en onzinnige plannen zouden verdorven worden. In plaats dat de Heere God hen zou geven een geest des verstands, zodat zij als ten elfder ure van de ondergang zouden gered worden, zou Hij hen dus overgeven aan hun eigen onverstandige gedachten, zodat zij zelf de oorzaak werden van hun verderf.

Hoort nu gij allen die in dit land woont, en neemt ter ore, wat ik u van de wijnkruik ter waarschuwing heb gezegd: verheft u niet, dat gij u in trotse gerustheid daarover zoudt heenzetten. Het zal alzo zeker komen, want de HEERE heeft het gesproken.

Geeft eer de HEERE, uwen God, de ere, die Hem als de heiligen en rechtvaardigen God toekomt, terwijl gij u onder Zijne machtige hand verootmoedigt (Joz. 7:19. Ps. 68:35. Mal. 2:2). Bekeer u, eer dat Hij het duister maakt(Amos 8:9) en de gedreigde straf komt, en eer uwe voeten, een uitweg uit dien druk zoekende, zich stoten aan de schemerende bergen, aan de hoogten, die gij in zulk ene duisternis niet ziet, aan onvoorziene, onvermijdelijke, onoverkomelijke hinderpalen, die u ten val brengen (Hoofdst. 23:12. #Jer Jes. 59:10. Zach. 4:7). bekeert u, opdat niet de tijd kome, dat gij naar licht wacht, meent ieder ogenblik de redding te zullen zien, en Hij dat tot ene a) schaduw des doods stelle, en tot ene donkerheid zette 1) u steeds dieper en dieper in ellende storte, totdat Hij u geheel vernietigd heeft.

Ps. 44:20.

De Profeet waarschuwt hier nog zijn volk om, eer het te laat is, de heiligheid Gods te erkennen, zich tot Hem te bekeren en boete te doen over de zonde van afval. De bergen der schemering zijn hier het beeld van hindernissen, die men niet ziet en waaraan men zich te pletter stoot. Het volk meende dat er geen wolken van onheil aan de lucht waren, maar de Profeet zegt het hier, welke schrikkelijke ellende over hen zal komen.

Een ellende, die ook hier vergeleken wordt bij de schaduw des doods en bij de duisternis. En zo verdwaasd zal het volk zijn, dat het nog, niettegenstaande zijn zonden, naar licht wacht, menende dat de Heere nog wel uitkomst zou geven.

Hieruit blijkt dan ook wel hoe het volk de kennis had verloren, en hier wordt bevestigd wat de Heere ook elders zegt, dat het volk verloren gaat, dewijl het geen kennis heeft.

Zult gijlieden echter alle vermaningen en waarschuwingen in de wind slaan, die Ik, de Profeet, u in de naam des Heeren moet voorhouden? Zult gijlieden dat dan nog niet horen en Gode niet de ere geven, zo zal mijne ziel in verborgene plaatsen wenen van wege de hoogmoed, die zich niet wil laten zeggen, wat tot verbetering dient, en mijn oog zal bitterlijk tranen, daar er niets anders voor mij overblijft, ja van tranen nederdalen, of, overlopen, ik zal in tranen smelten (Hoofdst. 9:1; 14:17. Klaagl. 1:16 omdat des HEEREN kudde want het zo schandelijke afgevallen volk is en blijft toch altijd Zijne kudde (Ps. 77:21. Zach. 10:3) gevankelijk is weggevoerd.

Reeds zie ik in de eersten tijd een begin dezer wegvoering met de koningen gemaakt, die op Davids stoel zitten (vs. 13); want alzo zegt de Heere tot Mij: Zeg tot de koning, die na degene, die nu regeert, de troon zal bestijgen (2 Kon. 24:6) en tot de koningin-moeder, de Gebirah (1 Kon. 15:10): Vernedert u, daalt neer van uwen troon (Jes. 47:1 zet u neer in de laagte; want uw ganse hoofdsieraadzal u niet langer de 109 dagen tooien (2 Kon. 24:8 vv.); de kroon uwer heerlijkheid is nedergedaald, als moest die niet door u worden gedragen (Hoofdst. 36:30); het gaat eerst met u in de ballingschap (2 Kon. 24:10 vv.).

En hoe zal het er in het land uitzien een elftal jaren later! De steden van het zuiden, tot welke de vijand na Jeruzalems verwoesting (2 Kon. 25:8 vv.) is doorgedrongen, zijn toegesloten, men ken niet meer binnen die gaan van wege de puinhopen, die voor de huizen liggen, en er is niemand, die ze van binnen (Jes. 24:10) opent 1) omdat alle huizen geheel ledig zijn geworden; het ganse Juda is weggevoerd, het is geheel en al weggevoerd.

Dit wil niet zeggen dat die steden belegerd werden door de vijand, maar dat ze door de puinhopen ontoegankelijk waren geworden en van inwoners ontbloot, dewijl, zoals onmiddellijk volgt, gans Juda in zijn geheel was weggevoerd.

Hef, o Jeruzalem (vs. 13)! uwe ogen op, en zie de menigten der vijanden, die daar van het noorden komen, en eerst op u zullen aanvallen en vervolgens ook de overige steden van Juda zullen verwoesten. Waar is nu, nadat dit geschied is, de kudde, die u, Jeruzalem! de hoofdstad, in de overige steden gegeven was, om haar door een goed voorbeeld op de weg der zaligheid te leiden; waar zijn de schapen uwer heerlijkheid, die gij door uw kwaad voorbeeld op de dwaalweg bracht, en mede in het verderf hebt gevoerd?

Wat zult gij zeggen 1), dat ook maar naar de schijn de Heere, uwen God, daarvoor verantwoordelijk zou stellen, wanneer Hij bezoeking over u doen zal, door de vijanden van het noorden te doen komen, daar gij hen, deze volken, geleerd hebt tot vorsten tot een hoofd over u te zijn. Gij hebt uwen wettigen vorst, de Heere, en uw waar opperhoofd, de Koning in de hemel, verlaten en in de plaats daarvan met de Assyriërs en daarna met de Chaldeën (Jes. 7 en 39) geboeleerd. Gij hebt door grote geschenken hun gunst gezocht, en daarom zal de Heere u door hen laten overheersen. Zullen u, wanneer nu de vrucht dier hoererij, dier overgave aan de wereldse machten openbaar worden, de smarten niet aangrijpen, als ene barende vrouw?(Hoofdst. 4:31; 6:24).

Zo zei Jozua (Joz. 7:8) "wat zal ik zeggen?" en Ezra (9:10): "Wat zullen wij zeggen?" Job riep uit (Job 31:14): "wat zou ik doen?" Zulke vragen geven te kennen grote verbaasdheid, als van mensen, die ten einde raad zijn, en niet weten wat ze zullen spreken of doen. (vs. 13).

Slechts het vasthouden aan de Heere, de waarachtigen God, kon aan het volk kracht en zelfstandigheid schenken. Doch daaraan had het reeds de vromen koning Hizkia ontbroken. Hem lachte een verbond met het buitenland, met Babel toe.

Anderen vertalen: "Wat zult gij zeggen, wanneer Hij over u stelt, aan wie gij u als uw vertrouwden, gewend hadt, tot een hoofd? De betekenis is dan vrij gelijk. Die vertrouwden zijn degenen, met wie Juda de afgoden had gediend. n. l. de Babyloniërs.

Wanneer gij dan bij uwe wegvoering in ballingschap in uw hart zult zeggen: a) Waarom zijn mij deze dingen bejegend, daar ik toch des Heeren vrouw ben, zodat Hij, mijn Man, mij nimmer had moeten laten komen tot een toestand, dat ik op ‘t ergste gehoond wordt (Nah. 3:5 vv. Jes. 47:3 vv.)? Om de veelheid uwer ongerechtigheid, zo luidt het antwoord op die vraag, zijn Uwe zomen, de slippen uwer klederen, ontdekt, zodat gij als slaven zult weggevoerd worden (vs. 26. Hos. 2:10), en uwe hielen hebben geweld geleden. 1)

Jer. 5:19; 16:10.

Dit kan niet anders betekenen, dan dat Israël barrevoets, gekleed als slaven, en met ketenen om de enkelen, naar Babel zou worden gevoerd.

Als een slavenvolk was Israël uit Egypte opgevoerd, als een volk van slaven zou het ook naar Babel worden gebracht, dewijl het de Heere had verlaten, het verbond verbroken en zich als slaven der afgoderij en der zonde had geopenbaard.

Gij wordt genoeg gewaarschuwd en vermaand. Maar zal ook een moorman zijne huid veranderen, dat hij een blanke wordt? of een luipaard zijne vlekken, dat hij slechts ééne kleur draagt? Evenmin als de moormannen blanke en de luipaard onbevlekt kan worden, zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen.

Hoe langer de mens zonder berouw en vrees de zonde aanhangt, des te meer beheerst zij zijn hart, des te gevaarlijker is zijn toestand. Eindelijk wordt zij tot gewoonte, welke maakt, dat men de zonde niet meer telt en niet voor zonde houdt.

Zondaars, die door ene langdurige gewoonte van kwaad te doen verhard zijn, kunnen zich evenmin bekeren, zelfs niet uitwendig, als een moorman zijne huid of een luipaard zijne vlekken zou kunnen veranderen; en daarom, o Joden! vermits gij door langdurig te zondigen in het kwaad geheel verhard zijt, zullen alle middelen om u te verbeteren geheel vruchteloos wezen; derhalve hebt gij niets anders dan enen gansen ondergang te wachten.

Kwade gewoonte wordt tot ene tweede natuur, en heeft haren diepsten grond in de oude zondige natuur. Alleen de wedergeboorte kan ze wezenlijk overwinnen.

Zonde is de zwartheid der ziel, hare misvorming! het is hare schande, hare miskleuring. Zij is ons van nature eigen, wij zijn er in geschapen, zodat wij er door gene lagere macht van kunnen gereinigd worden. Maar er is ene almachtige genade, geschikt om de Ethiopische huid te veranderen. Die genade zal niet onthouden worden aan hen, die in het gevoel van behoefte, er ernstig naar zoeken en haar gelovig aangrijpen. Noch natuurlijke bedorvenheid, noch de sterkste gewoonte van zondigen vormen een beletsel voor de werkingen van God, de herscheppenden Geest. .

Daarom, omdat toch alle vermaning en waarschuwingen te vergeefs zijn, zal Ik, zegt de Heere van u, hen verstrooien als enen stoppel, die doorgaat, door enen wind der woestijn, die door de wind wordt weggevoerd (Job 21:18. Ps. 1:4; 35:5; 83:14

Dit, wat de goddelozen is toegezegd, zal uw lot, het deel uwer maten, het toegemeten kwaad, zijn van Mij, spreekt de HEERE. Gij, Juda en Jeruzalem, die Mij, uwen rechtmatigen Man, hebt vergeten, en op leugen vertrouwt, daar gij u door valse raadgevers laat verleiden tot hoereren met de macht der wereld.

Zo zal Ik u nu als mijne vrouw vergeten en als ene boeleerster behandelen, en ook uwe zomen ontbloten boven uw aangezicht, geheel en al van onderen tot boven, en uwe schande zal gezien worden(Jes. 20:4).

Uwe overspelen in de geestelijken zin des woords (Exod. 34:16) en uwe hunkeringen(Hoofdst. 3:2), de schandelijkheid uws hoerdoms(Hoofdst. 3:7 vv.) op heuvelen, in het veld zijn Mij niet onbekend. Ik heb uwe verfoeiselen gezien, Wee u Jeruzalem! zult gij niet rein worden? hoe lang nog na dezen? 1) Er zal lange tijd en zware beproeving nodig zijn (Hoofdst. 3:18 vv. 12:14 vv.).

Gelijk ene langdurige ziekte ten laatste ongeneeslijk wordt, zo neemt eindelijk de duivel den zondaar geheel gevangen. Alleen Gods almacht kan nog redden en geheel herscheppen.

Merkt hieraan: het is een bewijs van Gods wonderlijk genade, dat Hij berouw en bekering van zondaars begeert, en dat de tijd hem lang valt eer zij daartoe gebracht worden. Maar het is ook een bewijs van de wonderlijke dwaasheid der zondaars, dat zij dat van tijd tot tijd uitstellen, hetwelk van een volstrekte noodzakelijkheid is, en hetwelk, als het niet ter eniger tijd wordt gedaan, hen zeker voor altoos doet verloren gaan.

Zij zeggen niet dat zij nooit willen gereinigd worden, maar nog niet; zij willen uitstellen tot een bekwamer tijd, maar kunnen het ons niet zeggen wanneer het eens zijn zal.

HOOFDSTUK 14. DROOGTE EN HONGERSNOOD.

JEREMIA'S VOORBEDE.

Dit Hoofdstuk vormt met het volgende het tweede onderdeel der redenen, die met Hoofdst. 11 begonnen. De Profeet heeft het met ene grote droogte te doen, die hem aanleiding geeft tot zijne rede. Men vat deze droogte ook wel alleen in figuurlijken zin op van het wegnemen van alle genade en zegen, die daardoor wordt bedreigd. Al is het echter, dat de geschiedboeken des O. T. van ene droogte in dien tijd gene melding maken, zo is het toch het eenvoudigste bij de eigenlijke betekenis van het woord te blijven.

Vs. 1-18. Door het woord des Heeren wordt de Profeet de nood in het land voor ogen gesteld. Mens en dier versmacht onder de druk, zodat zij als voortekenen van ene nog zwaardere straf door hem worden beschouwd (vs. 1-6). Nu tracht hij door belijdenis van zonde en aanroeping der Goddelijke genade het ongeluk van zijn volk af te wenden (vs. 7-8). Maar alles, wat hij ten gunste voortbrengt, wordt door de Heere afgewezen. Men moet voor dat volk niet om genade bidden (vs. 10-16). Men moet integendeel aan het volk zijn ongeluk, dat de valse profeten uit het hoofd praten, voor de ogen schilderen als even zo vreselijk en ontzettend, als onvermijdelijk en algemeen (vs. 17 en 18).

Het woord de HEEREN, dat ten tijde van koning Jojakim tot Jeremia geschied is, over de zaken der grote droogte 1) (Hoofdst. 12:4), die nog zwaarder was dan de vorige plaag (Hoofdst. 3:3).

Dat deze droogte tussen het 13de en 18dejaar van koning Josia valt, besluit ik daaruit, dat in Hoofdst. 5:25 gezegd wordt: uwe ongerechtigheden wenden die dingen af, te weten de vroegen en de spaden regen. Want die predikaties zijn onder Josia en vóór zijn 18de jaar gedaan, en daarom wordt gezegd, dat de zonden der Israëlieten het verder in wanorde gebracht hadden, zodat de regen niet op de rechten tijd kwam; en dit werd niet als iets aanstaande gedreigd, maar als reeds geschied en bekend geschreven. Derhalve was er tussen het 13de en 18de jaar van Josia ene droogte geweest, en dit is, dewijl de droogten toch iets zeldzaams zijn, waarschijnlijk deze.

De Heere stelde mij de toestand op aanschouwelijke wijze voor ogen, en zei: Juda treurt, alle mannen liggen neer in jammerlijken toestand, en hare poorten zijn verzwakt, de inwoners der steden, die in de poorten zamenkomen (Gen. 19:1), zitten daar in rouwgewaad, zij zijn in het zwart gekleed ter aarde toe, 1) met de hoofden ter aarde gebogen, zodat men in diepe neerslachtigheid op de grond nederzit (Job 2:8, 13), en Jeruzalems geschrei klimt naar de hemel op.

Of: "zit elk op de aarde. " In tijden van openbaren rouw zat men op de bloten grond, en niet, gelijk anders, op tapijten en matrassen.

En hun voortreflijken, de rijken en voornaamsten des lands, zenden hun kleinen, de geringeren

naar water; zij komen tot de grachten, zij vinden geen water, zij komen met hun

vaten ledig weer. Zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood, als dezulken, wier hoop te schande wordt, en bedekken hun hoofd ten teken der diepe treurigheid (2 Sam. 15:30).

Omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op de aarde is, is alles in rouw. De akkerlieden zijn beschaamd, zij bedekken hun hoofd van wege de vreeslijke droogte, die alle akkerbouw onmogelijk maakt.

Want ook (liever: Ja zelfs) de hinden in het veld werpen jongen; zij, die anders zo teerhartig en bezorgd voor hare jongen zijn (Ps. 22:1), worden door de angst uit de bossen gedreven en vóór de tijd tot het werpen der jongen gebracht (Ps. 29:9), en verlaten die, omdat er geen jong gras is ten einde ze in het leven te houden.

En de woudezels (Job 39:5), anders gewoon om dorst en hitte te verdragen, staan op de hoge plaatsen, zij snakken naar verfrissende licht en scheppen de wind gelijk de draken, 1) hun ogen versmachten van het vergeefs uitzien naar verkwikking, omdat er geen kruid is.

Bijv. krokodillen (Jes. 13:22), wanneer zij met opgesperden muil de kop boven het water steken.

Volgens de naspeuringen der oude natuuronderzoekers moeten de draken (ene soort van grote slangen) enige uren daags de kop met opgesperden muil oprichten, ten einde adem te halen, en tevens door hunnen adem de in hun nabijheid vliegende vogels aan te lokken.

De overeenstemming in de slotwoorden van vers 3 en 4 en de daarmee overeenstemmende gedachten aan het slot van vs. 5 en 6 schilderen de troosteloosheid van mensen, vee en wild, veroorzaakt door de ellende der droogte. Overal dezelfde ellende, overal om dezelfde oorzaak; want ook het redeloos gedierte zucht mede onder de vloek der mensen.

Ook de onbezielde schepping zucht van wege de zonde des volks. Dit is juist de vloek en de zwaarte der zonde, dat niet alleen de schuldige, maar ook de onschuldige lijdt om haar. Van daar dat ook de onbezielde schepping uitziet naar de verlossing der zonde, en daarom naar de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, met die bede wendde ik mij als voorbidder tot God: O HEERE! help ons toch, red uit die grote ellende, doe het om Uws naams wil. 1) Gij toch zijt Israëls God, en de heidenen zonden spoedig zeggen, dat wij enen slechten Helper hadden, zo Gij ons in onzen nood liet omkomen. Zeker, Gij hadt het recht om ons te vernielen, want onze afkeringen zijn menigvuldig, wij hebben tegen U gezondigd, daarom bidden wij: laat Uwe genade en barmhartigheid meer gelden dan Uwe gerechtigheid.

Deze bede spreekt de Profeet uit, uit naam van zijn volk. Zij begint met de belijdenis van de zware overtreding. Daarom hebben zij de kastijding, welke zij ondervinden, als rechtvaardige straf verdiend.

Maar de Heere moge om Zijns Naams wil helpen.

De Naam Gods, is de openbaring van het Goddelijk Wezen. Als Jehova heeft God zich van Mozes tijd af, als Redder en Heiland, aan de tot zijn volk aangenomen kudde Israëls bekend gemaakt, en wel is waar als God, die barmhartig en genadig is, geduldig en groot van genade en trouw. Als zodanig moge Hij zich ook nu tonen, dewijl zij hunnen afval en zonde bekennen en Zijne genade aanroepen.

De Profeet roept hier niet de Naam Gods aan omdat het Zijne ere geldt tegenover de Heidenen, maar omdat de Naam van Gods volk altijd gebleken is een sterke toren te zijn in dagen der benauwdheid. Daarom klinkt het ook in het volgende vers: "O Israëls verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid.

O Israëls verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid! waarom zoudt Gij, nu het met ons zo slecht gesteld is, en Gij niets doet om ons te troosten en te helpen, zijn als een vreemdeling in het land, die slechts doortrekt, en geen hart heeft voor het wel of wee zijner inwoners, en als een reiziger, die slechts inkeert om te vernachten 1) en er niet naar vraagt wat er zal worden van hen, van wie hij de volgenden morgen weer heengaat?

Een reiziger en een vreemdeling gevoelen geen betrekking op het land, waarin men voor een wijle vertoeft. Maar de Heere God had het volk tot Zijn eigendom verkoren. Het land van Juda was Zijn land in bijzondere mate, waarop Hij een bijzonderen betrekking had, de betrekking des Verbonds.

Daarop wijst hier de Profeet, om van de Heere afwending van de ellende te verkrijgen.

Met één woord kunt Gij onzen nood afwenden, waarom zoudt Gijdan zijn als een versaagd man, als een held, die vroeger grote daden verrichtte en nu niet kan verlossen. Gij zijt toch bestendig en altijd in het midden van ons, o HEERE! Gij zijt geen vreemdeling of gast in dit land, en wij zijn naar uwen naam genoemd, zodat de gehele wereld ons als Uw volk kent en noemt (Deut. 28:10). Verlaat ons niet, alsof Gij ons niet wildet overgeven en voor altijd laten nederliggen.

Waarom steekt Gij toch Uwe hand in de boezem, en ziet in stilte toe, alsof het U niets aanging?

Waarom wordt het land omgeploegd? Waarom wordt het ijzer op het aambeeld geslagen? Waarom wordt goud en zilver in het vuur gebracht? Waarom wordt de edelsteen gepolijst en geslepen? Waarom wordt de parel doorboord? Daarom, opdat het land vruchten zou dragen, het ijzer tot een goed werktuig zou dienen, het goud zou gelouterd en beproefd worden, het edelgesteente des te helderder zou schitteren, de parel aan de snoer geregen en voor sieraad gedragen zou worden.

Alzo zegt de HEERE van dit volk te antwoord op mijne bede: Zij hebben zo liefgehad te zwerven, van de enen vreemden god tot de anderen, zij hebben hun voeten niet bedwongen, maar zijn afgedaan van dien God, naar wiens naam zij genoemd zijn (Hoofdst. 2:27 v. 31 en 26). Daarom vergeldt, Hij hun naar hun eigene handelingen, en houdt zich als een

vreemdeling in het land, ja verlaat het zelfs geheel, daarom heeft de HEERE geen welgevallen in hen, nu zal Hij hun ongerechtigheden gedenken en hun zonden bezoeken 1) (Hos. 8:13; 8:9).

Zondaars zijn afzwervers van God, hun afzwervingen verbeuren Gods gunst, maar het is hun liefhebberij om te zwerven, die hen ganselijk daarom afsnijdt. Zij waren gewaarschuwd, dat hun afwijkingen verder zouden gaan, dat de ene zonde hen in ene andere zou storten en alles tot hun verderf strekken. En nochtans hadden zij die waarschuwing niet in acht genomen, noch hunnen voet wederhouden.

De Profeet was voor zijn volk tussen getreden gelijk de wijngaardenier voor de onvruchtbaren boom. (Luk. 13:7). Maar de Heere spreekt niet meer van mijn volk, maar van dit volk. Hij erkent hen niet meer. Zij hebben het Verbond verbroken. Zij hadden de Heere getergd, zodat Hij hen in een worstelaar was verkeerd.

Wijders zei de HEERE tot mij: a) Bid niet, gelijk Ik u reeds meermalen gezegd heb (Jer. 7:16; 11:14) voor dit volk ten goede.

Ex. 32:10.

Uwe voorbede zou dan alleen door Mij kunnen verhoord worden, wanneer Ik uwe schuldbebelijdenis voor ene uitdrukking van de toestand des harten uws volks kon aanzien. Doch al ware uwe taal die des volks, het is bij hen niets dan huichelarij. a) Ofschoon zij vasten, Ik zal naar hun geschrei niet horen (Jes. 58:3 vv.), en ofschoon zij b) brandoffer en spijsoffer offeren in tijden van nood, wanneer het hun duidelijk wordt, dat hun goden hen niet kunnen helpen (Hoofdst. 11:12), Ik zal aan hen geen welgevallen hebben, omdat het ontbreekt aan een verslagen hart (Hoofdst. 6:20); maar door het zwaard, en door de honger, en door de pestilentie zal Ik hen verteren1) vervullende alzo de bedreigingen in Deut. 28:15 vv. uitgesproken.

Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11. Ezech. 8:18. Mich. 3:4. b) Jer. 7:21, 22. c) Jer. 9:16.

Op Mozes bede had de Heere zich nog ontfermd over zijn volk, maar nu was aan het geduld Gods een einde gekomen. Gelijk God Samuël vermaande om niet meer leed te dragen over Saul, dewijl de Heere hem verworpen had, zo zegt de Heere ook hier tot Jeremia om niet meer voor dit volk te bidden. Het verderf was vastelijk besloten.

Toen trachtte ik het volk te verontschuldigen door te wijzen op hen, wier roeping het was het op de rechten weg te houden, en die in plaats daarvan het door voorspiegelingen gerust maakten. Daarom zei ik 1): Ach Heere HEERE! zie die profeten, door wie zij zich laten leiden, zeggen hun, wanneer Ik hen door uw gericht wil verschrikken en tot bekering brengen: Gij zult geen zwaard zien, en gij zult genen honger hebben; maar Ik, zo zegt de Heere door onzen mond, zal u enen gewissen vrede geven in deze plaats, in het heilige land, waaruit gij nooit zult worden verdreven.

Nog neemt de Profeet, als een herder met een warm hart voor zijne kudde, het op voor zijn volk en wijst er op dat het volk verleid is geworden door zijne valse profeten, maar de Heere snijdt ook dat af. Want het volk zou alleen te verschonen zijn, indien de Heere het niet altijd weer tegen de valse Profeten had gewaarschuwd.

Ook die verontschuldiging werd afgewezen, en de HEERE zei tot mij: Die profeten, zo als velen hunner spreken, profeteren vals in Mijnen naam, daar zij slecht genoeg zijn, zich te beroepen op ene van Mij ontvangene openbaring; a) Ik heb hen niet gezonden, noch bevel gegeven, noch tot hen gesproken; zij profeteren ulieden, die in onverantwoordelijke lichtzinnigheid hun geloof schenkt, zonder eerst naar hun geloofwaardigheid te vragen, een vals gezicht en waarzegging en nietigheid en bedriegerij huns harten, niets dan eigen verzinsel.

Jer. 23:21; 27:15; 29:8, 9.

Daarom, opdat het ook duidelijk worde, hoe al hun profeteren niets dan leugen is (vs. 13), zegt de HEERE alzo: Aangaande de profeten, die in Mijnen naam profeteren, daar Ik hen niet gezonden heb, en zij de nog zeggen, alsof zij een woord Gods hadden te verkondigen: Er zal geen zwaard noch honger in het land zijn, diezelve Profeten zullen, vóór alle anderen onder het volk, dat zij bedrogen hebben, door het zwaard en door de honger verteerd worden, zodat niemand van hen in leven blijft.

En het volk, tot hetwelk zij profeteren, en dat gaarne misleid wordt, opdat het niet tot boete kome en zich bekere (Hoofdst. 5:31), zullen op de straten van Jeruzalem weggeworpen zijn van wege de honger en het zwaard; en er zal niemand zijn, die hen begrave, hen, hun vrouwen en hun zonen en hun dochteren. Zo zullen zij zelfs nog na de dood smaadheid ondervinden; alzo zal Ik hun boosheid over hen uitstorten, de straf voor hunnen gruwel op hun hoofd geven.

Hoewel predikers hun toehoorders verleiden, zijn toch daardoor de toehoorders niet verontschuldigd; maar wanneer zij zich laten verleiden, vallen de blinden en de leidslieden (Luk. 6:39) te zamen in de gracht.

Daarom zult gij, Mijn ware Profeet, dit woord tot hen zeggen: a) Mijne ogen zien niets van ene vreedzame toekomst, zo als de valse Profeten u die voorschilderen (vs. 13), zij zullenintegendeel van tranen nederdalen nacht en dag, van tranen vloeien om te wenen over hetgeen werkelijk zal geschieden (Hoofdst. 9:1 vv. 13:17) en niet ophouden; want de jonkvrouw (als waarvoor zij nog ten tijde van Sanherib werd gehouden (Jes. 37:22)der dochter Mijns volks (Hoofdst. 8:19) is gebroken met ene grote breuk, door het ongeluk, dat over haar komt (Hoofdst. 4:7; 6:1), ene plage, die zeer smartelijk is, zodat zij zich niet weer kan herstellen.

Klaagl. 1:16; 2:18.

Zo ik uitga in het veld, ziet daar liggen de verslagenen van het zwaard! en zo ik in de stad kom, ziet daar de kranken, gedurende de belegering van honger uitgeput (Klaagl. 4:9). Die in leven zijn gebleven ondervinden eerst in volle mate het ongeluk. Ja zowel de profeten als de priesters, zelfs die standen, die in de naaste betrekking tot de Heere staan (Lev. 19:3), en er het eerst of zouden kunnen rekenen, dat zij verschoond zouden blijven, lopen om in het veld, of in een land en weten niet, 1) zij zijn in ballingschap gegaan in een land, hetwelk zij niet kenden.

De Heere wijst de bede van de Profeet niet alleen af, maar laat hem ook zeggen, welke ellende over Juda zal komen. Op drieërlei ellendige toestanden wijst Hij hier. Op de verslagenen in het open veld door het zwaard, op degenen, die van honger ziek zijn in de steden, en eindelijk op degenen, die weggevoerd zijn in een land der ballingschap, hetwelk zij niet kenden.

Betere vertaling toch van de laatste woorden is: Zowel de Profeten als de Priesters gaan in een land, hetwelk zij niet kennen. De Heere noemt hier de profeten en de priesters, dewijl deze niet alleen als het ware de bloem der natie vormden, maar ook de hoofdoorzaak waren geweest van het verderf des volks.

De Engelse vertaling heeft: Zij, de Profeten en de Priesters zelfs, gaan uit in een land, dat zij niet kennen.

19.

II. Vs. 19-Hoofdst 15:9. Nogmaals beproeft de Profeet, even als in vs. 7-9 voor zijn volk in de bres te treden. Hij belijdt Israëls zonde en zware schuld. Hij erkent, dat de Heere alleen Helper en God is. Hij beroept zich om Hem tot hulp te bewegen, op de ere Zijns naams, op het zinnebeeld Zijner genadige tegenwoordigheid en de onverbrekelijkheid van Zin verbond. Maar de Heere geeft hem ten antwoord: zelfs wanneer een Mozes of Samuël tussen beide traden, en tussen Hem en Israël middelaars wilden zijn, zo zou het toch niets baten. "Weg met hen van Mijn aangezicht" is Zijn onveranderlijk woord over dit onverbeterlijke, huichelachtige volk. Zo zullen zij dan ook in het over hen besloten verderf storten, en dit verderf zal overeenkomstig hunnen zwaren en misdadigen afval ook zwaar zijn.

Op nieuw trachtte ik het hart des Heeren te bewegen en zei: Hebt Gij dan ook Juda ganselijk verworpen? 1) Heeft Uwe ziel ene walging aan Zion? Waarom hebt Gij ons geslagen, dat er gene genezing voor ons is? Men wacht naar vrede, maar daar is niets goeds, en naar tijd van genezing, maar ziet, daar is verschrikking 1) (Hoofdst. 8:15. Job 30:26).

Hij staat op om voor hen tussen te treden, want wie weet of God zich nog wenden wil en berouw hebben? Zo lang er leven is, zolang is er hope en plaats voor de gebeden. En alhoewel er velen onder hen waren, die zelf niet baden, noch achting hadden voor deszelfs gebeden, zo waren er toch enigen, die beter gezind waren, die zich bij hem in zijne gebeden zouden voegen en het zegel van hun Amen daarop zouden zetten.

Zion was toch de plaats der ruste, door de Heere uitverkoren, maar zie, nu blijkt het, dat de Heere Zion gram was. Was er gewoonlijk weer gunste gevolgd na strafoefening en genezing na het slaan van pijnlijke wonden, nu was van dit alles niets merkbaar. In plaats van vrede niet anders dan ellende, in plaats van genezing, verergering van de kwaal, verschrikking overal. Het in daarom, dat de Profeet in de naam van zijn diep ellendig volk komt met ootmoedige schuldbelijdenis, opdat de Heere in de toorn des ontfermens nog gedachtig zou zijn.

HEERE! wij kennen onze goddeloosheid en onzer vaderen ongerechtigheid, want wij hebben a) tegen U gezondigd (2 Kron. 12:6. Dan. 9:7).

Ps. 106:6.

Versmaad ons niet, om Uws naams wil, naar welken wij genoemd zijn, werp de troon Uwer heerlijkheid, 1) de tempel, waar Gij tussen de Cherubim woont (Jes. 37:16) niet neer; gedenk aan hetgeen Gij beloofd hebt (Lev. 26:11 vv.); vernietig niet Uw verbond met ons (Deut. 4:31).

Jeruzalem wordt de stad Gods genoemd (Ps. 48:1). Dewijl Hij op een bijzondere wijze de Koning der Joden was, en deze de zetel en hoofdstad van het Koninkrijk, zo kan men die stad ook als Gods troon aanmerken, gelijk ze ook uitdrukkelijk zo genoemd wordt. Maar evenwel zijn de woorden voornamelijk van de tempel te verstaan en de Profeet smeekt God, dat Hij dien niet wil overgeven, om door de ongelovigen ontheiligd te worden, dewijl hij toch de plaats was, in welken Hij verkoren had, gediend te worden. (ENG. GODGELEERDEN).

Zijn er onder de afgoden, die ijdelheden der Heidenen, die doen regenen? Of kan de hemel van zich zelven druppelen geven? Gij alleen zijt onze Heiland (Hos. 13:4). Zijt a) Gij die 1) niet, o HEERE! onze God? Daarom zullen wij op U wachten,) want Gij doet al die dingen. Gij geeft de regen en alle goede gaven (Job 5:10; 38:25 vv.).

Ps. 135:7; 147:8. Jes. 30:23. Jer. 5:24; 10:13.

De troon der Goddelijke heerlijkheid is oorspronkelijk en eeuwig de zetel der majesteit in de hoogte (Jes. 6:1), maar vervolgens ook door de verkiezing der genade het allerheilige in de tabernakel en de tempel, waar de arke des Verbonds stond (Ex. 40:34. Jer. 17:12 #Jer), en eindelijk naar de belofte, die in Christus vervuld worden zou, geheel Jeruzalem en het heilige volk Gods (Jer. 3:17). In dit drievoudig opzicht was de troon Gods aan de miskenning en aan de spot blootgesteld, wanneer de Heere in de hoogte niet hielp, alsof Hij onmachtig ware, zo Hij het gebed in Zijnen tempel niet verhoorde, Alsof Hij afwezig ware van de blijvende plaats Zijner openbaring, wanneer Hij het volk verwierp, dat Hij tot de toekomstigen troon Zijner heerlijkheid verkoren had.

Het woordje "hoe" door "die" vertaald is soms gelijkluidende met de benaming van de waren of eeuwigen God. Zie Deut. 32:39. Jes. 43:10, 13; 48:12 en vooral Ps. 102:28, waar onze

overzetters het vertalen door "dezelfde. " Deze woordjes geven te kennen de eeuwige en onveranderlijke natuur van God.

In onze tegenwoordige behoefte en verlegenheid zullen wij ons tot niemand keren de tot U (Zach. 10:1), en geduldig wachten totdat het U behage ons deze weldaad te bewijzen. (Jes. 8:17; 30:18).

HOOFDSTUK 15. STRAF OVER DE ONBOETVAARDIGEN.

Maar de HEERE wees deze mijne voorspraak nog beslister af dan in Hoofdst. 14:10 vv. en zei tot mij: a) Al stond Mozes en Samuël, die ten tijde hunner werkzaamheid door hun gebedskracht het meest bij Mij vermochten (Ps. 99:6. Sir. 45:1; 55:16) voor Mijn aangezicht 1), Zo zou toch Mijne ziel tot dit volk niet wezen; drijf ze, die met vasten en gebed, met brandoffer en spijsoffer voor Mij durven treden (Hoofdst. 14:12) weg van Mijn aangezicht, in plaats dat gij door uwe voorspraak hen zoudt ondersteunen, en laat ze uitgaan naar hun plaats, waar ze behoren.

Ezech. 14:14.

De voorbede is de eigenlijke wijding en de kroon van het gebedsleven, waarbij wat Paulus, in 1 Kor. 13 van de liefde zegt, op de heerlijkste wijze openbaar wordt. Juist in tijden, waarin het volks- en staatsleven voor de mens onheelbare wonden vertoont, en de ellende duidelijk gezien wordt, wanneer elk aan zijne kracht tot helpen moet wanhopen, is de voorbede dikwijls het enige, dat hem overblijft. Luther, wiens zaak wel het allerminst quiëtisme (niets doen onder voorgeven, dat God toch alles doen moet) geweest is, wil dat alle slagen door enen koninklijken veldheer gewonnen, niet aan diens wapenen worden toegeschreven, maar aan de voorbede der gelovige onderdanen.

Door het ganse O. Testament vinden wij de gedachte, dat God om de rechtvaardigen, die tusschentreden, genade schenkt aan een ten gerichte overgegeven geslacht. Dit tusschentreden der rechtvaardigen wordt op verschillende wijzen opgevat: te midden van ene verdorvene menigte bewerken zij dat sparen door hun gerechtigheid, opdat niet de rechtvaardige met de goddeloze worde weggerukt (Gen. 18:23 vv. Ezech. 22:30 v.). De rechtvaardige daad van een man, die in ijver, welke niets ontziet, voor de ere van Jehova tussenbeide treedt, kan de ban breken, die ten gevolge van zware zonde op de menigte rust (Num 25:10 vv.). Eindelijk is ook de voorbede der vromen voor het zondige volk werkzaam op de wijze van Mozes, die, nadat de Heere het schuldoffer niet heeft aangenomen, waartoe hij zichzelven voor het volk stelde, door zijn gebed de Goddelijke ontferming verwerft (Ex. 32:32 vv. Ps. 106:23. Amos 7:1 v.). Wanneer echter de zonde van het volk ongeneeslijk is geworden, geldt ene intercessie (voorbede) van Gods knechten niet meer; want de plicht der Profeten, om in de bres te gaan staan (Ezech. 13:5) heeft zijne grenzen.

De voorbede van gestorven heiligen voor levenden kan niet uit bovenstaande plaats worden bewezen; deze wordt door de Roomsen aangenomen, die zich de zaak zo voorstellen, als ware hier gedacht aan de tussenkomst van Mozes en Samuël na hunnen dood, als ene bijzonder werkzame en krachtige.

De gehele uitspraak doelt slechts daarop, dat als Mozes en Samuël nog leefden, en dus op aarde hun voorbede voor het volk inbrachten, zoals de eerste in Ex. 32 en de andere in 1 Sam.

gedaan heeft, dit niets zou uitwerken.

God zelf verlaat en verfoeit hen. Hoe kan het bedacht worden, dat de heilige God nog enig overgebleven behagen zou hebben in degenen, welke zulk een ingewortelde afkeer van Hem hebben. Het is niet in een drift, maar met een heilige, rechtmatige verontwaardiging, dat Hij zei: Werpt hen uit Mijn gezicht als iets, hetwelk in de hoogste mate hatelijk en walgelijk zij, en laat ze uitgaan, want Ik wil om hunnentwil niet meer lastig gevallen zijn.

En het zal geschieden, wanneer zij tot u zullen zeggen: Waarhenen zullen wij uitgaan, waarheen wijst gij ons met dit vonnis der verwerping? dat gij tot hen zult zeggen: Zo zegt de HEERE: Wie ten dood ten dode, 1) en wie tot het zwaard ten zwaarde, en wie tot de honger ten honger, en wie ter gevangenis, ter gevangenis. Ieder moet het lot, dat over hem beschikt is, ondergaan; niets kan meer worden afgewend (Hoofdst. 43:11. Zach. 11:9 #Zec).

Op vierderlei strafoefening wordt hier gewezen. Als de Profeet vraagt, waarheen dan? antwoordt de Heere: Wie ten dood ten dode, d. i. wie door de pest zal sterven, die zal door de pest sterven. De dood hier is onderscheiden van de dood door het zwaard of dien door de hoger, daarom hebben wij onder dezen de dood door pestziekte te verstaan. In Hoofdst. 14:12 wordt dan ook van pestilentie gesproken.

Want Ik zal bezoeking over hen doen met vier a) geslachten(Ezech. 14:21), spreekt de HEERE: met het zwaard om te doden, en met de honden om te slepen, en met het gevogelte des hemels, en met het gedierte der aarde, om op te eten en te verderven.

Lev. 26:16.

Vers 2 en 3 geven te kennen, dat Israël onder de jurisdictie van vier verdervende machten zal gesteld worden. Vooreerst zijn het deze vier machten in ‘t algemeen, aan welke ieder haar werking wordt toegewezen; vervolgens wordt van hen, die het zwaard toevallen, wederom gezegd-door het zwaard gedood, het dode lichaam door de honden voortgesleept (1 Kon. 21:23), het vlees door de vogels verscheurd en dan eindelijk door de roofdieren verslonden, terwijl niemand ze afschrikt (Jer. 7:33). Zeer treffend klinkt vs. 2 in het Hebreeuws: asjer lammßwethlammàweth, weasjer lachéreb-lachéreb, weasjer laràablarßab, weasjer lasjebi-lasjebi.

En Ik zal hen overgeven tot ene a) beroering aan alle koninkrijken der aarde, van wege Manasse, zoon van Jehizkia, koning van Juda, om hetgeen hij te Jeruzalem gedaan heeft (2 Kon. 21:11 vv. 23:26; vv. 24:3

Deut. 28:25.

Wat Manasse had gedaan staat aangetekend 2 Kon. 21:11, namelijk "dat hij gruwelen pleegde erger doende dan alles wat de Amorieten gedaan hadden, die vóór hem geweest waren; ja ook deed hij Juda door zijne drekgoden zondigen; " en vs. 16 : "daartoe vergoot Manasse ook zeer veel onschuldig bloed, totdat hij Jeruzalem van het ene einde tot het andere vervuld had; behalve zijne zonde, die hij Jeruzalem deed zondigen enz. " Sommigen nemen in bedenking, of God hier meent de personele zonde van Manasse en zijne hovelingen, of alleen de zonden

van gelijke soort met de zijne, waarin de Joden nog volhouden zovele jaren naderhand; want Manasse had geregeerd vijf en vijftig jaren; zijn zoon Amon twee jaren, diens zoon één en dertig jaren; en het was thans Jojakim, Josia's zoon, welke slechts elf jaren in het geheel geregeerd heeft, en waarschijnlijk in het vijfde jaar van zijne heerschappij, wijl hij volgens Hoofdst. 36:9 in dat jaar een vasten liet uitroepen, ter zake ener grote droogte. Zie Hoofdst. 14:1. Maar schoon het volk thans nog dwaas genoeg was, kan men echter niet denken dat het zo overgegeven goddeloos geweest is, als ten tijde van Manasse. Het is bekend, dat Josia, vader van de tegenwoordigen koning Jojakim, het land hervormd had, hoewel hij dat zo volkomen niet had kunnen doen, dat er niet nog veel was overgebleven van de ouden zuurdesem der afgoderij en bijgelovigheid. Wat dan sommigen ook denken mogen, ik oordeel, dat God hier zeker het oog heeft op de schuld, welke Manasse en zijne onderdanen veertig jaren (of liever zeventig of tachtig jaren) te voren op zich hadden gehaald; en ik zie gene reden, waarom in bedenking zou komen of het niet bestaanbaar is met de rechtvaardigheid van God, de onrechtvaardigheden der vaderen te straffen aan hun nazaten; want dit zien wij dagelijks zelf onder ons geschieden, in het straffen van verraders en andere zware overtreders, te weten dat de goederen hunner kinderen worden verbeurd verklaard; gelijk zulks mede gebruikelijk is in de oorlog, bij het innemen van steden en vestingen. Ook is dit niet meer dan God zelf heeft gedreigd in het tweede gebod Zijner wet (Exod. 20:5), en laten uitroepen als een gedeelte van Zijnen naam (Exod. 34:7), om van andere plaatsen der Schrift niet te spreken. Manasse wordt hier tot zijne schande, een zoon van Hizkia genoemd; omdat hij geheel ontaard was van zulk enen vromen vader. In 2 Kon. 23:26 vindt men uitdrukkelijk, dat de Heere Zich niet afkeerde van de brand Zijns groten toorns, waarmee Zijn toorn tegen Juda brandde, om al de tergingen, waarmee Manasse Hem getergd had. " (POOLE en GATAKER).

Want wie zou u a) verschonen, wanneer Ik, de Heere, het niet meer doe, o Jeruzalem? Of wie zou, wanneer Ik u zonder verschoning aan de verdiende straf overgeef, medelijden met u hebben? Of wie zou, wanneer Ik u tot een voorwerp van afkeer voor alle volken maak, aftreden, heengaan, om u naar vrede te vragen, om naar uwen welstand te vernemen.

Jer. 51:19.

Gij hebt Mij a) verlaten, spreekt de HEERE; gij zijt achterwaarts gegaan, van Mij afgevallen (Jes. 1:2 en 4); daarom zal Ik Mijne hand, met welke Ik u zo dikwijls heb geholpen tegen u uitstrekken en u verderven; Ik ben des berouwens moede geworden, zodat Ik niet weer berouw zal hebben over hetgeen door Mij gedreigd is.

Jer. 5:7.

De rede doelt hier reeds mede, even als in Hoofdst. 18 het geval was, op de laatste straf, die nog heden op het volk drukt en berekent daarnaar de uitdrukkingen.

En Ik zal hen, als stro van de dorsvloer (Ps. 1:4) a), wannen met ene wan in de poorten, op de grenzen des lands, om ze alzo in vreemde landen te verstrooien; Ik heb Mijn volk van

kinderen beroofd, alle jonge mannen zijn gevallen, en Ik heb het verdaan, zodat het geen volk meer is; zij zijn van hun wegen niet wedergekeerd, dat is de reden dier harde straf.

Jer. 4:11.

Ook de mannen zijn omgekomen; hun weduwen zijn Mij meerder geworden de zand der zeeën; Ik heb hun over de moeder doen komen enen jongeling 1), een verwoester op de middag, wanneer men anders het minst behoeft te vrezen overvallen te worden. Ik heb hem haastelijk hen doen overvallen, en de stad met verschrikkingen vervuld.

In het Hebr. Al'eem bachoer. Beter: over de moeder des jongelings, d. w. z. over de moeder van jonge, krachtige strijders. In het volgende vers wordt van een moeder gesproken, die zonen heeft gehad en wier zon is ondergegaan, dewijl al hare zonen op het slagveld zijn gebleven. In beide verzen wordt gezegd, dat geen geslacht, geen ouderdom zal gespaard worden, de ondergang zal ontkomen. De Heere God heeft het verderf van Juda gewis besloten. De zonden zijn ten hemel gestegen de ongerechtigheid heeft de overhand genomen, de maat der gruwelen is vol.

Zij, die zeven baarde, is zwak geworden; zij heeft hare ziel uitgeblazen, hare zon, de zon van haar geluk, haar in zovele zonen ten deel geworden, is ondergegaan (Amos 8:9), als het nog dag was en niemand het verwachtte; zij is beschaamd en schaamrood geworden, en hunlieder overblijfsel, die bij de belegering en verovering nog het leven hebben behouden, zal Ik aan het zwaard overgeven voor het aangezicht hunner vijanden, spreekt de HEERE, zodat zij bij de wegvoering naar de ballingschap omkomen (Micha 6:14).

Hoewel de goddelozen het ene ongeluk ontgaan, zo geraken zij toch spoedig weer in een ander, waarin zij hun ondergang vinden.

10.

III. Vs. 10-21. Dat de Profeet met zijne voorbede niets bij God kan veranderen, maar het ongeluk, dat over Israël besloten is, met al zijne verschrikkingen en kwellingen onophoudelijk over Israël moet worden uitgestort, maakt zijnen toestand tot een hoogst bedenkelijken. Hij ziet vooruit, dat de gehele woede des volks zich tegen hem zal richten, die niets dan ellende en ondergang kan voorspellen, alle hoop op verschoning en ontferming moet afsnijden, en alzo als een vijand des volks zal voorkomen, die in zijn verderf zich verheugt. Daarom zou hij liever niet zijn geboren, dan voor zulk ene roeping, waarbij hem het hart breekt (vs. 10 #Jer). Nu doet hem echter de Heere verstaan, dat er wel enigen zouden overblijven, wien het weer zou welgaan, en na de dagen van het ongeluk een dag van hulp en redding uit de ijzeren gevangenis van Babel zou komen (vs. 11 en 12). Vooraf moesten echter Israëls goederen en schatten, waarop zij zich verlieten, tot een roof worden overgegeven, en moest het zo zondige volk in de vreemde gaan. Daar zal dan ook de omkering, die thans niet te bewerken is, daar zal ware belijdenis van zonden en oprecht gebed plaats hebben (vs. 13-18). Daarom moest de Profeet getrouw volharden in zijne roeping.

Wee mij, mijne moeder! dat gij mij a) gebaard hebt(vgl. Hoofdst. 20:14 vv.), enen man van twist en enen man van krakeel de gansen lande. 1) Ik heb hun niet op woeker gegeven, ook hebben zij mij niet op woeker gegeven, nog vloekt mij een ieder van hen, 2) alsof ik de onaangenaamste en onuitstaanbaarste man ware.

Job 3:1 vv.

Jeremia is nu weergekeerd van zijn openbaar werk en tot zijne afzondering in zijn huis. Van hetgeen daar tussen hem en zijn God is omgegaan, wordt ons in deze verzen en in de volgende een bericht gegeven, hetwelk hij naderhand openlijk bekend maakt, om het volk door het gewicht en belang van zijne boodschap aan hen te bewegen.

Een man van twist en krakeel betekent hier niet iemand, die geneigd is tot twisten en krakeel en met ieder twist en geschil zoekt, als Job 31:35. Jes. 41:11; maar iemand, dien al het volk tegenstaat en met wien het ganse land geschil zoekt, als Richt. 12:2. Dit is het lot geweest van de Zaligmaker zelven, toen Hij op aarde was (Ps. 2:1, 2 Luk. 2:34. Hand. 4:27, en is dat van Zijne dienaren en gezanten. Luk. 21:17. Hand 28:22.

Ik ben, wil de Profeet zeggen, het voorwerp van de algemenen haat, een ieder zoekt gelegenheid om met mij te twisten, omdat ik waarheden verkondig, die zij niet gaarne horen (zie Hoofdst. 11:19 vv. 20:7, 8).

De Profeet leent niet van anderen, wat hij als een slecht schuldenaar niet terugbetaalde; noch leent hij geld uit, dat hij als een streng schuldeiser met hardheid invorderde.

Jeremia had zich in genen wereldsen handel gewikkeld, en geen aards verkeer met de mensen, waardoor tweespalt voorkomt; vrij en onafhankelijk stond hij alleen in de dienst der waarheid, en toch werd hij vervloekt door degenen, die hij wilde zegenen.

Wat de Profeet te lijden had kan men denken zonder de geschiedenis te ondervragen. Al ware hij ook van allen persoonlijken tegenstand vrij gebleven, welk ene smart moest het zijn onder zulk een geslacht te wonen; het verderf van zijn volk steeds te zien toenemen, het steeds nader aan de afgrond te zien ondanks alle zijne getrouwe waarschuwingen, en alzo zijne gehele werkzaamheid, ten minste wat de massa des volks betrof, als ene vergeefse! "Och, dat ik in de woestijn ene herberg der wandelaars had!" zo spreekt hij reeds onder Josia (Hoofdst. 9:1) "zo zou ik mijn volk verlaten, en van hen trekken, want zij zijn allen overspelers, een trouweloze hoop. " Die persoonlijke tegenstand bleef echter niet uit, en kon niet uitblijven; spot, haat, beschimping, vervolging, vervloeking, kerker, banden waren zijn deel. Zulk een last te dragen moet ieder zwaar vallen, maar het meest zulk enen als Jeremia. "Een teder hart heeft diepe smart. " Hij was geen tweede Elia; hij had een zacht gemoed, een tederen aard; de ogen liepen hem licht over. En hij, die zo gaarne met allen in vrede en liefde leefde, moet, daar hij in de dienst der waarheid getreden is, een tweede Ismaël worden; zijne hand moet tegen allen en de hand van allen tegen hem zijn (Gen. 16:12). Hij die zijn volk zo vurig bemint, moet deze liefde miskend zien, moet zich van hen, die zelf verraders des volks waren, als verrader

gebrandmerkt zien. Dat alles brengt hem in zwaren strijd, dien hij ons dikwijls voorlegt, omdat door de overwinning de Heere verheerlijkt werd, die hem deze alleen kon verschaffen.

Toen richtte de HEERE mij weer op uit mijne smart, en toonde mij dat achter alle gedachten van leed, die Hij voor het tegenwoordige omtrent Israël zou volbrengen, toch nog gedachten lagen voor de verdere toekomst (Hoofdst. 29:11). Hij de zei: Zo niet uw overblijfsel uit de ondergang, die u wacht, ten goede zal zijn(Jes. 6:13 2)! Zo Ik niet in tijd des kwaads en in tijd der benauwdheid, waarin Ik thans uw land breng (vs. 14), bij de vijand voor u tussen kome. Ik zweer, dat uit de duisternis licht zal voortkomen en de verdrukking u ten goede zal zijn. Men vergelijke hier Jer. 40:1-9.

Zal ook enig ijzer het ijzer van het noorden of koper verbreken? (vgl. Jes. 45:1-4 1-).

Jer. 6:28.

Verschillend worden deze woorden uitgelegd. Sommigen verklaren ze van de Goddelijke raadslagen en oogmerken, alsof gevraagd werd: "kan zulk een ijzer verbroken worden?" Dat is, zeggen sommigen, zal enig vermogen in staat zijn tot het wederstreven der handelingen van Mij, die God ben? Zullen zij de uitvoering van Mijn woord en Mijn welbehagen beletten, daar die veel sterker zijn de ijzer, ja dan het hardste en fijnste staal (Hoofdst. 23:29). Of volgens anderen: zal de macht of de boosheid des vijands in staat zijn om te vermogen tegen
Mijnen Profeet, dien Ik als ijzer en staal gemaakt heb (vs. 20. Hoofdst. 1:18). Anderen verklaren het van de Chaldeën, die gezegd worden uit het noorden te komen (Hoofdst. 1:14; 4:6). Het Joodse volk toch, hoe sterk het ook schijnt in eigen verbeelding, zal niet in staat zijn tot het weerstaan van de macht die Ik uit het noorden tegen hen verwek (vs. 8). Anderen van de Profeet zelven, als of God tot hem zei: Schoon dit volk, ‘t welk zich tegen u verheft, ten aanzien van hun inwendige hardnekkigheid of uitwendig vermogen, zo hard en taai zij als ijzer of diergelijk metaal (Hoofdst. 6:28 Jes. 48:4), zo zullen zij echter zo min in staat zijn u te verbreken, of de overhand op u te behouden, als gewoon ijzer kan verbreken dat taaie ijzer, dat uit het noorden komt, of zeer vast en hard staal (zie vs. 20. Hoofdst. 1:18, 19. Ezech. 2:7-9).

Ik zal, vóórdat zulk ene redding kan komen, uw vermogen o Juda! en uwe schatten, waarop gij vertrouwd hebt, tot enen roof geven voor de vijanden (Hoofdst. 17:3. Ezech. 23:16), zonder prijs, zonder dat iets u daarvoor ten goede komt, en dat om al uwe zonden en uwe afgoderijen in al uwe landpalen gepleegd.

En Ik zal, u voeren met (tot) uwe vijanden in een land, dat gij niet kent; want een vuur is aangestoken in Mijnen toorn; het zal over u branden (Hoofdst. 17:4. Deut. 32:22).

De gedachtengang van vs. 12 en 13 is de volgende: Het volk, hetwelk wegens de dreiging met het gericht zo vijandig tegen u zich betoont, zal de ijzeren macht der Chaldeën niet breken, maar door dezelve overweldigd worden. Het zal geschieden, zoals gij het in Mijn naam verkondigd hebt. Zijn vermogen en zijne schatten zal Ik de Chaldeën tot een buit geven, niet voor een koopprijs, d. i. om niet. Zoals God zijn volk om niet verkoopt, d. i. de vijanden

prijs geeft, zo dreigt Hij het tevens, dat Hij diens schatten de vijanden om niet, als buit, zal prijsgeven.

O HEERE! Gij weet het, of er enig ijzer is, dat dat van het noorden zou kunnen verslaan. Gedenk mijner en bezoek mij met Uwe goedertierenheid, en a) wreek mij van mijne vervolgers. Neem mij niet weg in Uwe lankmoedigheid over hen; weet, dat ik om Uwentwil versmaadheid drage.

Jer. 11:20.

De Profeet smeekt in de bekommering zijner ziel om de verhaasting der straf, die God door hem over de slechten onder het volk heeft gedreigd, opdat deze door geen uitstel gelegenheid zouden verkrijgen de Profeet der waarheid te doen omkomen (vgl. Jer. 12:1-6). Wie zich in de plaats van Jeremia weet te stellen, wie bij gelijke trouw jegens de Heere een soortgelijk lot heeft te dragen gehad, en daarbij zonder twijfelmoedigheid is gebleven, hij werpe de eersten steen op hem.

De Profeet is door de woorden des Heeren nog niet gerust gesteld. Hij is nog bezorgd, dat hij, dewijl de Heere in zijne lankmoedigheid over Zijne vijanden, hen nog zal sparen, of niet dadelijk verdelgen, zal omkomen. Het is daarom dat hij smeekt dat de Heere hem wreke, terwijl hij er zich op beroept, dat hij om des Heeren wil versmaadheid draagt.

Hij wijst er op, dat Gods ere in zijne zaak betrokken was, overtuigd als hij is, dat de Heere Zijne ere met die van zijn Profeet zal handhaven.

Als Uwe woorden gevonden zijn, 1) zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten 2) (Ps. 19:11; 119:103 1 .); want ik ben naar Uwen naam genoemd, ik heet en ben Uw eigendom, Uw knecht en Profeet, O HEERE, God der heirscharen!

Dierbare bijbel! Geschenk van onberekenbare waarde! Geschenk, waarbij al het goud van Peru en al de topazen van Morenland, op geen éénen dag te noemen zijn! Dierbare bijbel! eigen woord mijne Vaders! Mijn bijbel, hoe gewichtig is uw inhoud! Het geheim ontwikkeld: God zaligt zondaren in een weg, waarin voor Zijne eer en hun belang volmaakt gezorgd is. God oefent genade zonder enige krenking van Zijn recht. God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende. God heeft Hem voorgesteld tot ene verzoening door het geloof in Zijn bloed. Zes van wonderen! Ontwerp voor alle geschapene vernuften onuitvindelijk! Glanzen, daar engelen zich blind op zien! Geheimen, die in aller eeuwen eeuwigheid aan de verrukking en bewondering van al de gezaligden, en aan mijne stof, onuitputbare stof leveren zullen! Mijne rede verlaat mij. Zelfs de berichten, die deze mij van mijne ellende en van mijn gevaar, van de aard en de verdienste der zonde, beschikt, zijn diep gebrekkig. Van het uitzicht op verlossing spreekt zij niets met enige zekerheid. Mijn Bijbel doet mij èn de aard, èn de bron, èn de trap van mijne rampzaligheid van nabij beschouwen, niet om mij door die diep bedroevende waarheden te dompelen in mistroostigheid, maar om mij belang te doen stellen in de verblijdende waarheden, die zij er in één adem bij voegt, en om mij van die ene

gebruik te doen maken, dat zamenstemt met de weldadige inzichten van Hem, die de onschatbare openbaring gaf. Mijn Bijbel! Uiterste wil mijns Vaders, waarin mij van de onverderflijke, onbevleklijke, onverwelklijke erfenis gesproken is! Mijn Bijbel! waarin al de beloften, die de God der waarheid immer ten mijnen behoeve deed, in duurzaam schrift te lezen staan! .

Dit nu is te verstaan, van de boodschap zelf, die hij moest overleveren. Alhoewel hij het verderf van zijn vaderland, hetwelk hem dierbaar was, moet voorzeggen, nochthans werden alle natuurlijke aandoeningen verzwolgen in de ijver voor Gods ere, en deze boodschappen zelf van toorn, omdat het goddelijke boodschappen waren, waren hem tot genoegen. Ook verheugde hij zich in het eerst in de hope, dat het volk de waarschuwing zou in acht nemen en het onheil voorkomen.

Buitendien had hij er vermaak in, dewijl hij daarin zijn God kon dienen. Jeremia is hier een voorbeeld van Hem, die zeggen kon, dat het Zijne spijze was, de wil te doen Desgenen, die Hem gezonden had.

Ik heb in de raad der a) bespotters, in het gezelschap der lachers, niet gezeten, noch van vreugde opgesprongen; van wege Uwe hand, 1) die mij gezegend had, heb ik alleen gezeten, afgescheiden van al wat vreugde zocht; want Gij hebt mij met de mededelingen Uwer gramschap vervuld, Uwe geduchte majesteit neemt mijne gehele ziel in (vgl. Ps. 137:1-6).

Ps. 1:1.

Dit wil niet zeggen dat de hand des Heeren hem leed en ellende had berokkend, gelijk sommigen menen, dit was het gevolg geweest-maar de hand des Heeren is hier de goddelijke macht, die hem had aangegrepen, om te profeteren tegen zijn volk. Daarom is hier onder gramschap Gods ook te verstaan, de toorn, welke de Profeet verkondigde van wege de zedelijke verdorvenheid des volks. Daarom had de Profeet geen plaats kunnen vinden onder de vrolijke lieden, maar was hij als een eenzame geweest, dewijl hij niet anders dan woorden van ontzetting en schrik over het volk had kunnen spreken.

Waarom is a) mijne pijn over het naderende gericht, steeds durende en mijne plaag, die Gij ons geslagen hebt, smartelijk? zij weigert geheeld te worden, zij is ongeneeslijk; zoudt Gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige beek als wateren, die niet b) bestendig zijn, maar in de zomer, wanneer de grootste behoefte is, verdroogd zijn?

Jer. 30:15. b) Job 6:15 vv.

De Profeet bidt hier om bespoediging van de straf, waarmee God door hem het onverbeterlijke volk gedreigd heeft, opdat niet door uitstel daarvan de bozen tijd zouden hebben, om hem wegens zijn getuigenis om te brengen. (Hoofdst. 11:19; 12:6).

Het is echter Gods doel om uit de verdorven grote menigte een heilig zaad te redden, dat het gericht doorstaat en zich tot bekering laat leiden. Daarom zegt de HEERE alzo: Zo gij,

zonder het moeilijke van uwe roeping (vs. 10) te vrezen, tot Mij zult wederkeren, uwe mismoedigheid zult afleggen, zo zal Ik u doen wederkeren. Ik zal u herstellen in uw profetisch ambt: gij zult voor Mijn aangezicht staan, en zo gij het kostelijke van het snode uittrekt, { } zult gij als Mijn mond zijn. Laat hen tot u wederkeren, maar gij zult tot hen niet wederkeren{3}, alsof zij in hun meningen en gedachten recht hadden; uw naam zal integendeel eens groot en hoog geëerd in Israël zijn (Matth. 16:14).

{1} De Heere berispt Zijnen gezant over diens moedeloze taal, en vermaant hem om daarvan terug te komen, indien hij nog verder de eer der profetische bediening wilde waardig blijven.

{2} Wacht u vooral, dat gij tot bevordering uwer heiligheid en rust enigen vernederenden stap doet bij het volk, of bij de groten: zij moeten uwe gunst en achting, gij niet de hun zoeken.

{3} Het scheiden van het edele en slechte, van tarwe en kaf, van zilver en schuim, van het echte en onechte, van het ware en valse, van het menselijke en goddelijke, van zondaren en rechtvaardigen, dat is het werk van Gods gericht en van Gods genade, dat is het werk der waarheid. Wanneer gij deze wijsheid Gods bezit en gebruikt, zo zult gij Gods mond zijn, zo hebt gij als het ware de rechte goddelijke spraak (Openb. 2:16), en het woord, dat gij spreekt, heeft de waarde en de kracht van Gods woord (vgl Ex. 4:16). De mensen mogen dan schimpen en smalen zo veel zij verkiezen, gij zijt en blijft een waarachtig Profeet.

Wees dan getrouw; want Ik heb u, gelijk gij van uwe roeping af weet (Hoofdst. 1:18 vv.), tegen dit volk gesteld tot enen koperen vasten muur. Thans vernieuw Ik de belofte, die aan u gegeven is: zij zullen wel tegen u strijden, maar u niet overmogen; want Ik ben met u, om u te behouden, en om u uit te rukken uit uwe ellende, spreekt de HEERE. 1)

Hij zal God tot zijn beschermer hebben en tot zijn machtigen Verlosser. Zij die God mee hebben, hebben een behoeder bij zich, die wijsheid en sterkte genoeg heeft, om met de ontzaglijkste vijanden in het strijdperk te treden, en zij die met God zijn en getrouw aan Hem zijn zullen door Hem behouden worden, hetzij van onrust, of uit en door de moeite. Zij mogen misschien in de handen der goddelozen vallen en deze mogen hun verschrikkelijk voorkomen, maar God zal hen uit hun hand verlossen. Zij zullen niet in staat zijn hen te doden, totdat zij hun getuigenis vervuld hebben; zij zullen hun de gelukzaligheid niet beletten.

Ja, Ik zal u rukken uit de hand der bozen; en Ik zal u verlossen uit de handpalm der tirannen, van wier gewelddadigheden gij nog veel meer zult te lijden hebben, dan gij tot hiertoe van de zijde des volks geleden hebt (Hoofdst. 12:5 vv.).

Hierbij moet worden opgemerkt, dat men, om de mond des Heeren te zijn, juist gene standplaats behoeft te hebben.

Een leraar, die zich aan Gods woord vasthoudt en in gemeenschap met God leeft, heeft ten laatste zeker de zegen, dat zijne tegenstanders te zijner tijd de glans der goddelijke waarheid moeten erkennen, en dien niet meer kunnen weerstaan. (2 Tim. 2:25 v.) .
God kan Zijne uitverkorenen en knechten uit alle ongeluk redden. (2 Petr. 2:9).

HOOFDSTUK 16.

DE JODEN MOETEN NAAR BABEL GEVOERD EN VAN DAAR WEER VERLOST WORDEN.

In het derde onderdeel der redenen uit de tijd van Jojakim en Jojachin handelt de Profeet over het volk, dat ten gevolge zijner vleselijke gerustheid en halstarrige onverbeterlijkheid reddeloos verloren is. Er blijft voor hen niets meer over dan ene schrikkelijke verwachting des gerichts, dat de wederspannigen zal verteren.

Vs. 1-21. De profeten in Israël hadden de roeping, om niet alleen met woorden te prediken, maar om tevens in hun persoonlijk optreden, in hun gehele leefwijze en toestand voor te stellen, wat de mond sprak. Dien overeenkomstig wordt aan Jeremia door de Heere verboden, om in dit ten verderve bestemde land eerst nog ene vrouw te nemen en kinderen te verwekken. Het zou toch slechts voor een korten tijd zijn, want vrouwen en kinderen wacht een ellendig verterend einde (vs. 1-4). Evenzo wordt aan Jeremia te kennen gegeven, dat hij voortaan noch aan enigen rouw over doden, noch aan enige vrolijke zamenkomst van families mocht deelnemen. Daardoor moest hij het volk onder het oog brengen, dat hun alleen een sterven wachtte zonder dat ene eerlijke begrafenis of ene rouwklacht over hen zou plaats hebben, en dus hun vrolijke feesten een einde zouden nemen (vs. 5-9). Bij deze spraak door tekenen moet dan ook van de zijde van de Profeet ene prediking met woorden komen, die de mensen hun zonde en straf zonder beeld en gelijkenis voorhoudt, maar hen ook middellijk en van verre het heil ene latere toekomst laat zien, om hen ten minste in de wegen van lijden iets te laten gevoelen van het genadig bedoelen Gods (vs. 10-21).

En des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

Gij moet in uw persoon en in al uw handelen ene prediking tot Mijn volk zijn (1 Kon. 20:42 vgl. Jes. 7:3; 9:3 en 18). Gij zult u daarom gene vrouw nemen, en gij zult gene zonen noch dochteren hebben in deze plaats, te Jeruzalem en in geheel Juda.

Want zo zegt de HEERE van de zonen en van de dochteren, die in deze plaats geboren worden; daartoe van hun moeders, die ze baren, en van hun vaders, die ze gewinnen in dit land.

Zij zullen een ieder op zijne wijze (Hoofdst. 15:2 vv.) pijnlijke doden sterven; zij zullen niet beklaagd noch begraven worden (Hoofdst. 14:16); Zij zullen tot mist op de aardbodem zijn (Hoofdst. 8:2); en zij zullen door het zwaard en door de honger verteerd worden(Hoofdst. 14:12 en 15 vv.), en hun a) dode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn (Hoofdst. 7:33).

Jer. 34:20.

De papisten zijn belachelijk, die hierop een artikel van hunnen godsdienst omtrent de ongehuwden staat der priesters bouwen. Vooreerst is de gehele zaak op onze plaats slechte typisch geweest, en zinnebeeldige of voorafschaduwende theologie heeft gene bewijskracht voor algemeen geldende voorschriften volgens de stelling van Thomas Aquino zelven. Ook wordt de Profeet niet in 't algemeen het huwelijk verboden op elke plaats, maar alleen op deze.

Hoewel het huwelijk aan niemand, die huwen kan en wil, verboden is, zo kan er toch een tijd komen, dat het beter is alleen te zijn, dan gehuwd te wezen. (Matth. 24:19. 1 Kor. 7:26 1Co).

De Christen moet dan niet huwen, wanneer dit door de omstandigheden gevaarlijk wordt, als het de echtgenoot moeilijk te overwinnen bestrijdingen bereid en in gevaar brengt, om van het geloof af te vallen. De mens mag God niet verzoeken.

Maar ook werd ik in mijn overig gedrag, afgezien van mijn eigen huiselijk leven, tot een teken en voorteken voor het volk gemaakt (Ezech. 12:11; 24:24 en 27 zo zegt de HEERE: Ga van nu aan niet in het huis desgenen, die enen rouwmaaltijd houdt, en ga niet henen om te rouwklagen, en heb geen medelijden met hen, door ene betuiging van smartgevoel, want Ik heb van dit volk (spreekt de HEERE), weggenomen (Openb. 6:4) Mijnen vrede, goedertierenheid en barmhartigheden.

Zodat groten en kleinen in dit land zullen sterven; zij zullen niet begraven worden (vgl. Hoofdst. 22:18 vv.), en men zal hen niet beklagen, noch naar de wijze der heidenen zich zelven insnijden, noch kaal maken om hunnentwil (Deut. 14:2).

In de wet was uitdrukkelijk verboden bij de begraving der doden insnijdingen in het vlees te maken, of zich kaal te maken (Lev. 19:28; 21:5. Deut. 14:1). Ondanks dit verbod schijnen deze gebruiken, onder andere heidense plechtigheden ook bij de Joden ingevoerd te zijn. Maar, zegt God, Ik zal deze gewoonten doen ophouden: de mensen zullen zo schielijk en in zulk ene grote menigte sterven, dat de levenden geen tijd zullen hebben om insnijdingen te maken over de doden, of om ander plechtig rouwbedrijf te maken. Zie over de beschering van het hoofd Hoofdst. 7:29.

Ook zal men hun van de zijde hunner vrienden en bloedverwanten niets uitdelen 1) over de rouw, om iemand te troosten over enen dode, er zullen gene rouwmaaltijden gehouden worden (2 Sam. 3:31), gelijk men dat bij begrafenissen gewoon is, noch hun te drinker geven uit de troostbeker over iemands vader of over iemands moeder, die zij ten grave brachten.

Behalve het beklagen, insnijden en kaal maken door het scheren van het hoofd en het uittrekken van de baard, waren er nog andere tekenen van rouwbeklag, bijv. wanneer men aan zulk een huisgezin, dat treurde over enen dode, en waarvan men onderstelde, dat het door die treurige omstandigheden noch gelegenheid noch lust had om spijzen te bereiden, delen van de aangenaamste spijzen ter verkwikking toezond. Hiermede ging nog ene andere gewoonte gepaard, dat men aan de sterfhuizen versterkende dranken in daartoe gebruikelijke troostbekers toezond, om de treurigen op te beuren en te verkwikken.

In het Hebr. Lo-jifresoe lahem. Beter vertaling is: Zij zullen hen geen brood breken. In deze betekenis komt het werkwoord ook voor Jes. 58:7. In het tweede gedeelte van dit vers wordt van te drinken geven gesproken uit de troostbeker. De Heere God wijst in al deze verzen op de beslisten ondergang van land en volk. Geen huwelijk mag de Profeet sluiten, geen kinderen verwekken. Hij mag niet gaan in een huis der rouw en hij mag niet neerzitten in een huis der vrolijkheden. Geen vrouw nemen en kinderen verwekken, dewijl dat geslacht staat uitgeroeid of verbannen te worden. In geen sterfhuis gaan, want straks zou de ganse plaats een sterfhuis zijn, in geen huis der vreugde, want van wege het gericht dat komen zou, zou er geen reden zijn om vrolijk te wezen.

De Profeet moet derhalve niet alleen door zijn woorden, maar ook door zijne daden een prediker der strafgerichten Gods zijn.

Nog op andere wijze zult gij wat hen wacht hun voor ogen houden. Ga ook niet in een huis des maaltijds, een huis, waar men om enige blijde gebeurtenis feest houdt; ga er niet in om bij hen te zitten, om te eten en te drinken, om in de vreugde te delen.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet a) Ik zal van deze plaats voor ulieder ogen en in ulieder dagen doen ophouden de stem der vreugde en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid. Men zal geen blijden dag, in ‘t bijzonder geen bruiloftsdag (Richt. 14:11) meer vieren (Hoofdst. 7:34).

Jes. 24:7. Jer. 25:10. Ezech. 26:13.

Wee ons, wanneer de Heere Zijnen vrede van ons wegneemt! Zie toch toe, o mijne ziel! dat gij boven alle dingen dezen dierbaren vrede bewaart, en dat deze uwe zinnen in Christus Jezus beware ten eeuwigen leven (Filip. 4:7. Luk. 10:6).

En het zal geschieden, als gij dit volk al deze woorden(vs. 4 en 9) zult aanzeggen, en zij, zich houdende als onschuldigen en zich voordoende als vrome en rechtvaardige mensen, tot u zeggen (vgl. Hoofdst. 5:19; 13:22):Waarom spreekt de HEERE al dit grote kwaad over ons, en welke is onze misdaad, en welke is onze zonde, die wij tegen de HEERE, onzen God, gezondigd hebben 1) dat Hij zulke zware straffen over ons wil brengen?

Zij zeggen niet, dat zij helemaal onschuldig zijn, slechte werpen zij voor, dat zij niet zó zwaar hebben overtreden, dat God zo onmenselijk tegen hen moet woeden en met zo grote straf hen moet kastijden. Zij stellen derhalve de straf vergroot voor, om zich enigszins te verontschuldigen. Vervolgens zeggen zij niet, dat zij zuiver en vrij zijn van enige schuld, maar zij spreken over de onbillijkheid en over de misdaden, alsof zij willen zeggen: wij bekennen wel dat er iets is, wat God berispen moet, maar wij erkennen niet, dat er zo grote opeenhoping is van onbillijkheden en misdaden, dat Hij zo verpletterend tegen ons moet optreden.

Dat gij tot hen zult zeggen: Omdat uwe vaders Mij verlaten hebben, spreekt de HEERE, en hebben andere goden nagewandeld, en die gediend; en zich voor die neergebogen; maar Mij verlaten en Mijne wet niet gehouden hebben;

En gijlieden erger gedaan hebt dan uwe vaderen(Hoofdst. 7:26; 11:16); want ziet, gijlieden wandelt een iegelijk naar het a) goeddunken van zijn boos hart, om naar Mij niet te horen (Hoofdst. 3:17; 7:24).

Jer. 9:14; 13:10. b) Jer. 13:10; 17:23.

Daarom zal Ik ulieden uit dit land werpen in een land, dat gij niet gekend hebt, gij, noch uwe vaders (Hoofdst. 7:15; 9:16); en aldaar zult gij, daar gij bij de afgodendienst zo verzot zijt, als kondet gij zonder hem niet leven (Hoofdst. 3:2; 8:2), andere goden dienen dag en nacht, zolang en zoveel gij wilt. Ja veel meer en veel erger dan u lief is (Deut. 4:28; 28:36, 64); omdat Ik u gene genade zal geven; 1) Ik zal er mij verder niet om bekommeren wien hij dient, en hoe het u bij dien dienst gaat.

De zin is deze: daar kunt gij dan ondervinden, of de afgoden, aan welke gij lust hadt, helpen zullen, nadat Ik u Mijne genade onttrokken heb. Er wordt gene vergunning en veel minder nog een bevel hier bedoeld.

Wanneer een mens op de duur weigert Gods genade te volgen, is het dan onrechtvaardig, dat God hem overgeeft in enen verkeerden zin, om te doen dingen die niet betamen (Rom. 1:28)? .

Dit betekent, dat de Heere niet alleen om hun afgodendienst Juda zal wegzenden in slavernij en ballingschap, maar Hij zal ook de Heidenen op schrikkelijke wijze over hen doen heersen. Zij zullen het ervaren, dat dewijl zij de Heere hebben verlaten, zij in de handen der mensen zijn gevallen, die geen barmhartigheid zullen betonen.

Reeds eenmaal was Israël in ‘t land der slavernij, en het bewaart de herinnering daarvan in zijn gehele volksleven; ook van deze ballingschap zal op dezelfde wijze gedachtenis worden gehouden. Daarom, ziet de dagen komen, spreekt de HEERE, dat er niet meer zal gezegd worden: Zo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd!

Maar: Zo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israëls heeft opgevoerd uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarhenen Hij hen gedreven had (Hoofdst. 23:7 v.); want Ik zal hen wederbrengen in hun land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb.

Gij weet van waar uwe vaderen zijn uitgetogen, namelijk uit de ijzeroven (Hoofdst. 11:4), en als het ware uit de dood; daarom moest ook de verlossing daaruit in herinnering blijven tot aan het einde der wereld (Exod. 12:16; 13:3). Maar nu zal God u in een afgrond werpen, die veel dieper is dan die slavernij van Egypte, waaruit uwe vaderen zijn uitgerukt. Want wanneer Hij u daaruit weer verlost, zal zulk een wonder als een veel heerlijker tot de nakomelingen

worden gebracht, zodat het bijna de herinnering aan de vroegere verlossing te niet doet, ten minste verduistert.

Derhalve is de inhoud van vs. 14 niet een vertroostende maar een treurige; deze bevestigt toch de aankondiging der ballingschap.

Wonderbaar is dit woord van de Profeet midden in de aardse ellende, die Hij in de eerste plaats moet verkondigen, als het ware de hemel der goddelijke genade aan de verst verwijderden horizon openende met onophoudelijke bliksemstralen; maar spoedig sluit zich die hemel weer en wij moeten nog in de duisternis vertoeven. Voordat men kan zweren bij dien God, die de kinderen Israëls uit het land van het noorden heeft uitgeleid en uit alle landen, waarheen Hij ze verdreven heeft, moeten zij eerst in de ballingschap van het noorden heengaan; voordat zij wederkeren op hunnen grond, dien de Heere hunnen vaderen gegeven heeft, moeten zij eerst de dagen beleven, dat zij het met treurigheid verlaten.

Trapsgewijze is de voorzegging: "Ik zal hen wederbrengen in het land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb" vervuld. Op lichamelijke wijze voerde de Heere Israël uit de ballingschap, uit Babel; op geestelijke wijze volbracht Jezus de verlossing uit de Babylonische gevangenis. Beide waren echter wel niet door de genadigen wil Gods, maar door de ongehoorzaamheid van de mens onvolkomen gebleven. Israël keerde slechts voor het kleinste gedeelte naar het land der vaderen terug, en slechts voor het kleinste gedeelte liet het zich geestelijk verlossen door Christus. Daarom werd het grootste, het ongehoorzame gedeelte door ene nieuwe straf over Jeruzalem vernietigd of verbannen aan de einden der aarde. Maar eens, wanneer de volheid der Heidenen in het rijk van God zal zijn ingegaan (Rom. 11:25 vv.), zal geheel Israël weer door de Heere worden bezocht en op geestelijk-lichamelijke wijze zal het volk der belofte naar zijn land worden teruggevoerd (Openb. 16:12 vv.). Dan zal dit vers op volkomene, op de heerlijkste wijze vervuld zijn.

Ziet, Ik zal de verbanning uit het land (vs. 13) zo inrichten, dat bij de wegvoering naar de vreemde niemand achterblijft; Ik zal zenden tot vele vissers, spreekt de HEERE, dievissers, namelijk de Chaldeën, zullen hen vissen; en daarna zal Ik zenden tot vele jagers, die zullen hen jagen, van op allen berg en van op allen heuvel, ja uit de kloven der steenrotsen 1) zodat geen schuilhoek veilig genoeg zal zijn om Mijn oordeel te ontvlieden.

Alzo vergelijkt hij de Chaldeërs bij vissers, die zich zo over het gehele land zullen verspreiden, opdat zij schier niemand overlaten, behalve enig onaanzienlijk gemeen, hetgeen ook later van daar is weggevoerd. Daarom laat hij op de vissers de jagers volgen. Dat nu sommigen onder vissers verstaan de gewapende vijanden, die met het zwaard de overwonnenen doden en onder jagers, die liever het leven sparen van velen, en ze in ballingschap zenden, deze spitsvondigheid behaagt mij niet. Eenvoudiger is wat ik gezegd heb, n. l. dat de Chaldeën genoemd worden vissers, vervolgens worden dezelfde jagers genoemd, dewijl nadat de Joden her- en derwaarts waren verspreid en gevlucht, zij ze echter in de steenrotsen hebben gevonden.

Even als vissers en jagers, die naar de regelen der kunst handelen, de dieren weten op te jagen uit al hun schuilhoeken, zo zullen de vijanden der Israëlieten doen.

Want Mijne a) ogen zijn op al hun wegen; zij zijn voor Mijn aangezicht niet verborgen (Hoofdst. 23:24.), noch hun ongerechtigheid verholen van voor Mijne ogen, zodat zij niet zullen ontkomen, als Ik die zal bezoeken (Hoofdst. 52:28-30).

Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 32:19.

Dit luidt slechts als ene bedreiging. Maar even getrouw aan de grondtekst kan men verklaren: "want Mijne ogen zien op al hun wegen; zij u niet verborgen voor Mijn aangezicht, en (zó) is ook hun misdaad niet verborgen voor Mijne ogen. " Daarin ligt opgesloten: "Ik zie hen in hun ellende om hen te helpen, maar Ik zie ook hun zonden om ze te bezoeken.

Dies zal Ik, vóór de belofte, die tevens in deze bedreiging ligt opgesloten, eerst hun ongeschiktheid en hun zonde dubbel(Jes. 40:2) vergelden, omdat zij Mijn land a) ontheiligd hebben, zij hebben Mijne erfenis met de b) dode lichamen hunner verfoeiselen, met hun afgoden, die dood en nietig zijn, wier aanraking, even als die van een aas, onrein maakt, en het plegen hunner gruwelen vervuld.

Jer. 3:2. b) Ezech. 43:7

Het woord "eerst" laat doorschemeren, dat er achter de Babylonische ballingschap nog ene andere ligt, die, in welke Israël zich sedert de tweede verwoesting van Jeruzalem en zijne verstrooiing door de gehele wereld bevindt. Inderdaad was die straf veel zwaarder en doortastender dan de eerste, welke het volk ten tijde van de Profeet wachtte, en die reeds voor ene dubbele betaling kon gelden. Daardoor valt dan ook op de belofte, verborgen in vs. 18 en 17 een nieuw licht. Daar wordt van die dienaren en werktuigen Gods gesproken, die werkzaam zullen zijn tot bekering van Israël, zo als die in Openb. 11:11 vv. volgens onze mening is aangewezen. Daardoor wordt gezegd, dat ook nog in de tijd van zijne tegenwoordige verstoting de ogen des Heeren op Israël gericht zijn, om het eindelijk weer in genade aan te nemen.

d. Palm vertaalt: "eenmaal (en) andermaal" en past het toe op de dubbele wegvoering. Gataker verklaart, "eer Ik het overblijfsel der Joden weer in genade aanneem. " Hitzig’s uitlegging is "vooreerst-want nog in langen tijd komt het niet tot terugkeren-betaal Ik het dubbele van hun schuld door de verschrikkingen van de oorlog en het lijden der ballingschap. "

In tegenoverstelling van het zo dwaze en verblinde volk zeg ik, de Profeet: O HEERE! Gij zijt mijne Sterkte en mijne Sterkheid en mijne Toevlucht ten dage der benauwdheid (Hoofdst. 17:17). Ik ben met alle vromen van de voortijd in gemeenschap des geloofs (Ps. 28:8; 59:17.
Sam. 22:3). Tot u zullen de Heidenen, die thans van de levenden God nog niet weten, komen van de einden der aarde, nadat zij tot de rechte kennis van U gekomen zijn. Enzij

zullen zeggen: Immers hebben onze vaders leugen erflijk bezeten en ijdelheid, waarin toch niets was, dat nut deed.

Zij zullen verbaasd staan, hoe dwaas en verblind zij geweest zijn, om zo lang zulke goden te dienen. Zij zullen verwonderd vragen: Zal een mens zich Goden maken? Zij zijn toch gene Goden. 1)

Zal een mens zo dwaas zijn, zo volkomen van alle reden ontbloot, dat hij zich goden zal maken, schepsels van zijn eigen verbeelding, het werk zijner eigen handen, daar ze inderdaad geen goden zijn. Kan een mens zo zot zijn, zo volkomen ontbloot van menselijk verstand, dat hij enige Goddelijke gunst of zegen zou verwachten van datgeen, hetwelk geen andere godheid kan voorwenden, dan die hij er zelf eerst aan gegeven heeft? .

Ene grote hoofdzonde van het oude Israël was afgoderij, en het geestelijke Israël heeft ene neiging tot dezelfde dwaasheid. Het gesternte van Remphan schijnt niet langer, en de vrouwen bewenen de Thammuz niet meer; maar Mammon heeft nog zijn gouden kalf, en de altaren van de hoogmoed zijn niet verlaten. Het eigen ik poogt onder allerlei vormen de uitverkorenen onder zijne heerschappij te brengen, en het vlees richt zijne altaren overal op, waar het er ene plaats voor vindt. Geliefkoosde kinderen zijn dikwijls de oorzaak van vele zonden in gelovigen; het bedroeft de Heere, wanneer Hij ziet, dat wij hen boven mate liefhebben; zij zullen ons tot ene even grote smart worden als Absalom voor David was, of zij zullen van ons genomen worden en onze huizen ledig laten. Indien Christenen doornen wensen te kweken om hun slapeloze oorkussens mede te vullen, dat zij dan afgoden van hun kinderen maken.

Het is met recht gezegd, dat zij toch gene goden zijn, want de voorwerpen onzer dwaze liefde zijn zeer twijfelachtige zegeningen; de troost, dien zij ons nu geven, is gevaarlijk, en de hulp, welke zij ons in de ure der beproeving kunnen toedienen, inderdaad gering. Waarom zijn wij dan toch zo door de ijdelheden betoverd? Wij hebben medelijden met de arme Heidenen, die een god van steen aanbidden en wij eren een god van goud; waar is de grote voortreflijkheid van een vlesen god boven een god van hout? Het beginsel, de zonde, de dwaasheid is in ieder geval hetzelfde; maar voor ons is de zonde des te zwaarder, omdat wij meer licht hebben ontvangen, en in het gezicht van dat licht zondigen. De Heiden buigt zich voor ene valse godheid neer, doch de waren God heeft hij nooit gekend; wij bedrijven twee boosheden, voor zover wij de levenden God verlaten en ons tot de afgoden keren. Dat de Heere ons allen van deze smartelijke ongerechtigheid reinige!

Ruk elken afgod van de troon, Dat ‘k U alleen mijn hulde toon! .

Op die belijdenis, dat de Heere alleen God is, geeft Hij mij ten antwoord: Daarom ziet, Ik zal terwijl Ik Israël onderwerp aan de zware straf, van welke Ik in vs. 13 heb gesproken, hun bekend maken op ditmaal, hoe nietig hun goden zijn. Op de weg der genade wilden zij zich tot die kennis niet laten brengen, nu zullen zij het leren, dat er geen ander Helper is dan Ik, op de weg des toorns. Ik zal hun bekend maken Mijne hand en Mijne macht door de straffen, die Ik over hen beschik: en zij zullen weten, dat a) Mijn naam is HEERE (Ezech. 12:16).

Jer. 33:2.

Zonder twijfel heeft de Heilige Geest de Profeet getoond, hoe de verstrooiing van Israël onder de Heidenen een middel tot hun bekering zou zijn. Zo geschiedde het later, toen niet alleen vele Heidenen tot het Jodendom bekeerd werden, maar ook de Christelijke kerk in de heidense landen, waar verstrooide Joden waren, het best kon worden geplant. De Heidenen hadden namelijk daar reeds enige kennis van de Joden gekregen, en de synagogen waren altijd de eerste en beste werfplaatsen der Apostelen, zo als Lukas aantoont in de Handelingen der Apostelen.

Dat de schepselen de Heere erkennen, dat is het doel van alle wegen en oordelen Gods. Daarom wordt dit doel zo dikwijls herhaald: Exod. 6:7; 7:17; 8:10. 11:15 en 16 en elders.

Zij zullen weten dat Jehova Mijn naam is (Jes. 42:8), dat ik niet ben als hun afgoden (Jes. 43:11), maar een God, die Mijn wezen van Mij zelven heb, en het leven en wezen geef aan alle andere dingen, die alle kracht en vermogen in Mijne hand heb, waarom Ik kan doen wat Mij behaagt, en tevens de wil heb om alles, wat Ik beloof of bedreig, te volbrengen.

HOOFDSTUK 17.

AFGODERIJ, VERTROUWEN OP SCHEPSELEN, ONTHEILIGING VAN de SABBAT ENZ. ZIJN OORZAKEN VAN ONGELUK.

II. Vs. 1-18. Juda's zonde, zo begint de Profeet met heilige ontroering in Gods naam te betuigen, is op drieërlei wijze opgetekend. Zij is met een ijzeren griffel en diamanten punt geschreven in de geschiedenis van het volk, maar zij is ook in hun eigen schuldbewustzijn gegraveerd op de tafel des harten, en onuitwisbaar is de herinnering daaraan gedrukt aan de hoornen van hun altaren door het offerbloed hunner kinderen. Nu komt hierbij aanstonds de getuigenis des Heeren, wat Hij om deze zonde met alles, wat Juda bezit, doen zal en hoe het met Juda zal gaan (vs. 1-4). Daaraan sluit zich een stuk aan, dat dezen gehelen kring van redenen aanwijst als afstammende uit de tijd van Jojakim en Jojachin. Het spreekt de vloek uit over degene, die als het hoofd van Juda diens afval naar alle zijden heeft doen uitkomen en nu ook in zijn eigen lot dien afval bestendig moet voorstellen (vs. 5-13). Het bevat ene bede van de Profeet om versterking voor hem in zijn moeielijken toestand, en de redding van de ere zijns ambts (vs. 14-18).

De zonde van Juda, die het met zijne steeds erger wordende afgoderij (Hoofdst. 16:11 vv. 7:30 vv.) misdreven heeft, is geschreven met een ijzeren griffie, zodat de herinnering niet meer kan worden uitgewist, met de punt eens diamantster eeuwige gedachtenis (Job 19:24); gegraven in de tafel van hunlieder hart, zodat zij daardoor een brandmerk in 't geweten hebben (1 Tim. 4:2), en aan de hoornen Uwer altaren, die zij bezoedeld hebben met het bloed van 't afgodenoffer (Exod. 27:2).

Onder de altaren verstaat men meestal de afgodsaltaren, deels wegens het meervoud, "dewijl er slechts één altaar van Jehova was" (Nägelsbach), deels wegens. vs. 2, waar "hun altaren" ten onrechte afgodsaltaren zijn. Maar de eerste rede bewijst niets, wijl ook de tempel des Heeren twee altaren had, aan wier hoornen offerbloed gesprengd werd. Het bloed der zondoffers kwam niet slechts op het brandofferaltaar, maar ook op de hoornen van het reukofferaltaar (Lev. 4:7; 18:16). Ook de tweede grond is niet overwegend, dewijl men zonder zwarigheid aan de door godendienst verontreinigde altaren van Jehova kan denken. Dit moet reeds daarom, wijl de afgodenaltaren door Josia verwoest waren, hier echter de altaren als voorhanden getuigen van de afgodendienst vermeld worden.

De meeste uitleggers menen echter, dat met deze uitdrukking gezinspeeld wordt op het bloed der offerdieren, dat gewoonlijk gesprengd werd op de hoornen van het altaar, welke plechtigheid, door God ingesteld, door de afgodendienaars in hunnen dienst van de valse goden gevolgd was. Want Gods altaar was vierkant en aan elk der vier hoeken rees een staaf van koper op in de gedaante van een hoorn, om te beletten, dat de offerstukken, die op het altaar lagen te branden, daarvan afvielen (Exod. 27:1, 2; Ezech. 43:15, 16). Op deze hoornen nu moest ter verzoening van de zonden des offeraars een gedeelte van het bloed der offeranden gedaan worden (Exod. 29:12. Lev. 4:7; 16:13). Dat nu de afgodische Joden mede gebruik maakten van die plechtigheid, was ene openbare betuiging van hun afgoderij, en wordt hier gemeld als een krachtig blijk en bewijs tegen hen. (GATAKER en POOLE).

Gelijk hun kinderen hunner altaren gedenken; 1) want het is zelfs tot het offeren van kinderen gekomen (2 Kon. 21:6), en hunner bossen, de Ascherazuilen, die tot de dienst van Moloch in betrekking stonden, bij het groen a) geboomte, op de hoge heuvelen; want reeds bij de eersten aanblik van groene bomen en hoge heuvelen moet in hen de herinnering aan die verschrikkelijke altaren ontwaken.

Jer. 2:20.

Anderen vertalen: gelijk zij hun kinderen gedenken, alzo gedenken zij hun altaren. De zin is dan deze, dat, even lief als hun kinderen hun zijn, even lief is hun de afgodendienst.

Maar Ik zal Mijnen berg met het veld, de tempelberg, die als een berg in het veld (Hoofdst. 21:13) verre zichtbaar is, uw vermogen en al uwe schatten ten roof geven (Hoofdst. 15:13), mitsgaders uwe hoogten, om de zonde in al uwe landpalen (Hos. 10:8).

De Heere zegt hiermede, dat Hij alle eigendommen van Zijn volk, bewegelijke en onbewegelijke, goddelijke en menselijke, ook wat aan Zijnen dienst is gewijd, zowel als wat de dienst der afgoden is geheiligd, ten roof zal overgeven, daar alles geschandvlekt is door de zonde, welke door ‘t ganse land verbreid was.

Alzo zult gij aflaten, gelijk u in Lev. 25:1 vv. geboden is, maar dat gij niet hebt willen doen (en dat om uzelven, door uwe eigene schuld) van uwe erfenis, die Ik u gegeven heb. Het woest liggende land zal zijne rust hebben (Lev. 26:33 vv.), zodat dit verkrijgt wat Ik uitdrukkelijk bedongen heb (Lev. 25:7), en niet voortdurend in de dienst der zelfzucht en der zonde zij. En Ik zal u uwe vijanden doen a) dienen in een land, dat gij niet kent (Hoofdst. 5:19); want gijlieden hebt een vuur aangestoken in Mijnen toorn; tot in eeuwigheid zal het branden(Hoofdst 15:14).

Deut. 28:68. Jer. 16:13.

Vgl. 2 Kron. 36:21.

Zo zegt de HEERE, die in de nabijzijnde oordelen duidelijk wil aan het licht brengen, welk onderscheid er is tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen dien, die God dient en dien, die Hem niet dient (Mal. 3:18): Vervloekt is de man, die op enen mens vertrouwt in plaats van op de levenden God (Ps. 118:8; 146:3), en vlees, machteloze, nietige mensenkinderen met hun uitwendige, tijdelijke middelen. (Ps. 56:5. Jes. 31:3) tot zijnen arm stelt 1) opdat die hem beschermen en verdedigen (Jes. 32:2. 2 Kron. 32:8 Ch), en wiens harte van de HEERE, de troost en Helper Israëls (Hoofdst. 14:8; 16:19) afwijkt!2)

De zonde, die hier veroordeeld wordt, is het vertrouwen op een mens, dat vertrouwen in de wijsheid, de goedertierenheid, macht en getrouwheid van mensen te stellen, welke alleen in die eigenschappen van God moet geplaatst worden. Ons tot mensen te wenden, en onze verwachting van hen te verheffen, als van voorname bewerkers van ons geluk, daar zij slechts werktuigen in de hand der Voorzienigheid zijn: dat is vlees tot onzen arm te stellen, waarop

wij steunen, tot de arm waarmee wij hopen onze zaak te zullen uitwerken, de arm, waaronder wij verschuilen en op welken wij vertrouwen tot bescherming God is Zijns volks arm. (Jes. 33:2) .

Waar op het vlees vertrouwen wordt gezet, daar wordt God van zijn eer beroofd. Dit zijn twee dingen waar tussen niet minder verschil is, dan tussen licht en duister. Daarom wil de Profeet hier aantonen, dat deze twee niet kunnen verenigd worden, vertrouwen te stellen op het vlees en op God. Indien het water met het vuur verenigd wordt gaat het uit, derhalve indien iemand aan de ene zijde op God wil hopen en aan de andere zijde op de mensen, is dat als wil men de aarde met de hemel verenigen en alles onderstboven keren.

Doch dit is de orde der natuur vernietigen, waar de mens zich met tweeërlei hoop wil misleiden, en de ene helft toeschrijven aan God en de ander helft aan zichzelven en aan andere mensen.

Want hij zal zijn als de hinde 1) in de wildernis, die het niet gevoelt, wanneer het goede komt, dat Israël nog van zijnen God te wachten heeft (Ps. 27:13; 106:5); maar blijft in dorre plaatsen in de woestijn, in zout en onbewoond land (Ps. 68:7; 52:7 vv); hij zal zijn als iemand, die de brandende plaatsen bewoont, die vertoeft in een land door ieder verlaten, omdat het volstrekt onvruchtbaar is.

Het woord in de grondtekst komt, behalve hier en Hoofdst. 48:6 nog slechts voor in Ps. 103:18 en geeft daar te kennen enen verlatenen, eigenlijk naakten, ontbloten, die zonder huis, macht en ere, die voor mensen ogen zonder uitzicht en hoop in het leven staat. Dit begrip van enen geheel maakten, verlatenen of aan zijne ellende prijs gegevenen kan ook hier worden vastgehouden; eveneens in Hoofdst. 48:6. De Griekse overzetting heeft op beide plaatsen een ander woord volgens de zamenhang opgemaakt, en daar de wilden ezel, hier de veldtamariske gevonden.

a) Gezegend daarentegen, is de man, die op de HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is (Ps. 146:5 v. Jes. 30:18).

Ps. 2:12; 34:9. Spr. 16:20).

Want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is, en zijne wortelen uitschiet aan ene rivier (Ps. 1:3. Ezech. 47:12): en gevoelt het niet, wanneer er ene hitte komt, daar er water genoeg tot verfrissing is, maar zijn loof blijft groen, en houdt niet op van vrucht te dragen, daar het rijkelijk vloeiend water der beek, waarheen zich zijne wortelen uitstrekken, altijd nieuwe levenskracht schenkt.

Verlaat u niet, o mens! op mensenhulp en gunst; zij is te vergeefs, de vloek kleeft daaraan. Gelukkig hij, die hulpe zoekt bij Jezus Christus.

Bij een geplanten boom wordt de mens vergeleken die op de Heere vertrouwt, geplant aan

waterbeken. De betekenis is duidelijk. Niet de mens van natuur vertrouwt op de Heere God,

maar hij die uit de ouden bodem der zonde overgeplant is op de nieuwen bodem der gerechtigheid. De op God vertrouwende mens is een plantinge Gods, een plantinge des H. Geestes. En de waterbeken zijn niet anders dan de heilsgoederen, dan de genadegaven, die God zelf verordend heeft. De door Gods Geest wedergeboren zondaar, in wien waarlijk het geloof is ingestort, zal niet wegkwijnen. Het zaad blijft in hem. Voor een ogenblik moge het schijnen, dat het geloof geweken is, maar straks zal het zich door Gods machtige ontferming weer heerlijk openbaren.

Wanneer nu het vertrouwen op de Heere alleen zegen aanbrengt, maar dat op mensen daarentegen enkel ellende, hoe komt het dan, dat zo weinigen de weg der zaligheid inslaan, en daarentegen de meesten in vals vertrouwen en in vervreemding van God voortgaan. Ziet, arglistig is het hart van de mens, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen, wie zal het doorgronden in zijne listen, die het aanwendt om zich aan hetgeen goed en recht is te onttrekken (Pred. 7:29)?

Er is in de wereld niets zo arglistig als het menselijk hart, dat zeer voortreffelijk de kunst verstaat, om onder de schijn van het goede te willen (Hoofdst. 5 en 9:2 vv.), toch alleen maar het slechte te bedoelen. Die arglistigheid nu is een teken van het diep bederf, van de ongeneeslijke ziekte, waardoor de harten zijn aangetast.

Wie kan beschrijven hoe kwaad het hart is? Wij kunnen onze eigen harten niet kennen, noch weten wat het doen zal in een ure van verzoeking. Hizkia wist het niet. Petrus wist het niet, wij weten niet welke verdorven dingen daarin zijn, noch in hoevele dingen wij ter zijde afgeweken zijn, wie kan zijne afdwalingen verstaan? waarmee kunnen wij weten, wat in het harte van anderen is, of enigzins op hen vertrouwen? .

Daarin openbaart zich vooral de arglistigheid en verkeerdheid van het hart, dat het tegenover het onvermijdelijk aangezicht der Goddelijke waarheid uitvluchten zoekt om de zonde te verschonen en die in menigte weet, maar zichzelven in die vindingrijkheid een eeuwig raadsel blijft. De mens in zijnen natuurlijken toestand vertoont zich daarom nooit volgens zijn doen, volgens de vruchten zijner werken (vs. 10); hij zou een groene boom aan waterbeken willen zijn (vs. 8), waar hij een dorre in de woestijn is (vs. 6).

De heilige Basilius erkende, toen hij als kluizenaar in de woestijn leefde, dat, hoewel hij alles verlaten had, hij toch zijn hart niet kwijt kon worden. Luther zegt op ene plaats, dat hij banger was voor zijn eigen hart, dan voor de paus met al zijne kardinalen. Niemand kan zijn eigen hart recht zien of kennen. Ja, het hart is dikwijls onze grootste vijand, en ieder, wie hij ook zij, heeft er genoeg aan te doen om zijn eigen hart in bedwang te houden en stil te doen zijn en een weinig van het boze te bestrijden, gelijk alle heiligen dat tot in het graf ervaren hebben, en dat beleden.

Vele godzalige zielen hebben er over geklaagd, dat zij hun leven moede geworden zijn van wege de aangeborene boosheid van het hart, en daarom hebben zij ernstig gebeden, dat zij, zo God het wilde, te eerder mochten sterven, opdat zij van zich zelf verlost, zonder zonde

mochten leven.

Ik de HEERE, zo spreekt God a) doorgrond het hart, en proef de nieren, zodat menselijke arglistigheid en huichelarij Mij niet kan bedriegen, maar het alles naakt en open is voor Mijne ogen (Ps. 7:10. Hebr. 4:13). Alzo ken Ik het verborgene des harten, en dat, om een rechtvaardig gericht te kunnen richten (1 Kor. 4:5), om een iegelijk te geven naar zijne wegen, naar de vrucht zijner handelingen (Rom. 2:6).

1 Sam. 16:7.

Welke zonde er in het hart zij, God ziet die. Dit is waar van alle gedachten, zelfs wanneer ze door ons worden voorbijgezien, zelfs wanneer die op het kunstigst zijn verborgen, en nauwlettend voor anderen worden bedekt. Mensen kunnen worden bedrogen, maar God niet. Hij onderzoekt niet alleen het hart, maar proeft de beginselen; Hij doorziet het ware karakter van allen en vergeldt het. Hij schenkt leven aan degenen, die wandelen in de wegen des levens, en dood aan degenen, die volharden op de paden van de moordenaar der zielen, en overeenkomstig eens ieders daden. God is in Zichzelven de Gerechtigheid en Hij alleen, omdat Hij en niemand anders de harten kent van de kinderen der mensen. God weet meer kwaad van ons, dan wij van ons zelven weten; daarom moeten wij ons zelven niet vleien, maar altijd staan in ontzag voor het oordeel Gods. .

Daarom gaat het nu ook inzonderheid de hebzuchtigen en onrechtvaardigen kwalijk, want gelijk een veldhoen eieren vergadert, die zij niet zelf gelegd heeft, maar broeit ze niet uit, daar zij nog vóór het einde van de broeitijd er van verjaagd wordt, alzo is hij, die rijkdom vergadert, doch niet met recht; in de helft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten, en in zijn laatste een dwaas zijn; zijne erfgenamen zullen hem bespotten, en hij zal gene winst hebben van hetgeen hij heeft zamengebracht (Ps. 39:7. Luk. 12:20

Gelijk de Profeet van hem, die onrechtvaardig goed bijeen schraapt, zegt, dat hij in zijn laatste een dwaas zal zijn, zo noemt de Heere Jezus ook enen dwaas de rijken man, die in ‘t midden zijner dagen werd weggerukt, toen hij zich beloofde, zijne goederen nog vele jaren te genieten (Luk. 12:20) .

Maar een troon der heerlijkheid, ene hoogheid van het eerste aan, van ouds, is de plaats onzes heiligdoms. 1) Nooit zijn beschaamd geworden, die daarheen hun toevlucht hebben genomen en biddende handen hebben opgeheven (Ps. 121:1).

Of en beter: Gij troon der heerlijkheid. Gij Hoogheid van de beginne aan. Gij plaats van ons heiligdom. In vs. 12 wordt dus de plaats aangesproken waar de Heere zich openbaart, n. l. in de Tempel op Zion, en in vs. 13 de Heere zelf, die op Zion troonde.

De Profeet wil hiermede aan de ene zijde de grote gunst Gods vermelden, door Zion te verkiezen tot Zijn woonplaats, maar ook de grote ondankbaarheid van het volk door Hem te verlaten, die Zich op zulk een heerlijke wijze aan Zijn volk had geopenbaard.

O HEERE, Israëls verwachting! a) allen, die U verlaten, zullen beschaamd worden, en die van Mij afwijken, zullen in de aarde geschreven worden, zodat hun namen spoedig door den

wind worden uitgewist; want zij verlaten de HEERE, de springader des levenden waters (Hoofdst. 5:13).

Ps. 73:27. Jes. 1:28.

Het is niet te ontkennen, dat in deze rede wordt gedoeld op koning Jojakim, op zijn leven en handelen en dood; want 1) was deze koning hebzuchtig, heerszuchtig en verkwistend (2 Kon. 23:35), 2) is hij in de helft zijner dagen afgesneden, daar hij slechts een ouderdom van ongeveer 36 jaren bereikte (2 Kon. 23:36),

heeft hij veel vergeefse moeite gedaan, en bijeenvergaderd zonder te weten wie het zou krijgen, daar zijn zoon Jojachin slechts drie maanden op de troon zat (2 Kon. 24:8), en heeft hij bij zijn einde smaad genoeg daarvan gehad (2 Kon. 24:6);

staat hij als afvallige, die zijn vertrouwen stelde op Egypte en zijn paarden (vs. 6), vlak tegenover Hizkia, wiens vertrouwen in de nood de tempel des, Heeren was, die ook hem gebleken was een veilige burg te zijn (2 Kon. 19:14 vv.); 5) eindelijk is Jojakims naam, dien hij in zijne zelfverblinding schijnt te hebben aangenomen volgens de aanmerking bij Matth. 1:11 werkelijk in de aarde geschreven en uit het boek van Davids geslacht uitgewist. Volgens Hitzig behoort het stuk in de tijd onmiddellijk na de dood des konings: "uit de woorden spreekt dat verhoogde gevoel en dat vertrouwen, waarmee wij aan het graf van de machtigen zondaar, dien God strafte, is aanbidding staan, in stille vreugde ons vertroostende met de gemeenschap, die er is tussen God en ons.

Genees mij HEERE! zo zal ik genezen worden van de wonden, die mijn eigen volk mij slaat met scherpe spotredenen en schandelijke vervolgingen (Ps. 25:3); behoud mij, zo zal ik behouden worden; want Gij zijt mijn lof 1), waarin ik mij, tegenover hen beroem (Hoofdst. 9:24. Ps. 71:5 v.).

Hier verbergt de Profeet verschrikt als hij is, zich als het ware onder de vleugelen Gods, dewijl hij ziet dat het verderf wijd en zijd zich verspreidt en alle soort van misdaden in het land worden gevonden; hij ziet, dat alle voornamen van zijn volk snode verachters Gods zijn en nutteloze pochers op hun uitkomst. Dewijl hij nu ziet, dat het land zo besmet is, wendt hij zich tot God, opdat het verderf niet tot hem mocht doordringen, alsof hij zei: Wat zal mij geschieden, o Heere, ik ben nu zo omringd met misdaden, waarheen ik mij ook wend, niets vind ik, wat mij niet aftrekt en afvoert van godsvrucht en de zuiveren dienst van Uwen Naam. Wat zal mij geschieden, indien Gij mij verlaat? .

Het komt Gode alleen toe, de geestelijke ziekte te genezen. Hij eigent Zich dit toe als een aan Hem toekomend recht. Een der meest geliefkoosde namen van de Heere is Jehova-Rofi: "de Heere die u geneest. " "Ik zal u genezen van uwe wonden" is ene belofte, die niet kon komen van menschenlippen, maar alleen uit de mond des eeuwigen Gods. Daarom riep de Psalmist uit: "Geneest mij, Heere! want mijne beenderen zijn verschrikt, " en wederom: "genees mijne ziel, want ik heb tegen U gezondigd. " Daarom ook verheffen de godvruchtigen de naam des Heeren, waar zij zeggen: "die al onze krankheden geneest. " .

Ziet zij zeggen tot mij (Jes. 5:19): a) Waar is het woord des HEEREN, dat gij zo lang hebt aangekondigd, maar dat nog nooit tot vervulling is gekomen? Laat het nu komen! Het wordt tijd, dat het geschiede, zo wij u voor geen leugen-Profeet zullen houden (Ezech. 12:22).

2 Petr. 3:4

Ik heb toch niet aangedrongen op het bedreigen van Uw volk, meer dan enen herder achter U betaamde; ook heb ik de dodelijken dag niet begeerd; ik had er geen behagen in ellende aan te kondigen. Gij, Heere! weet het; wat uit mijne lippen is gegaan, is voor Uw aangezicht geweest, daarmee wil ik mij vertroosten (1 Kor. 4:3).

De Lutherse vertaling, door Dächsel gevolgd, heeft: "Maar ik ben echter niet van U gevloden, U als herder te volgen. " v. d. Palm vertaalt: "Ik echter heb bij U niet aangedrongen op ‘t geen geen herder betaamde" en geeft deze verklaring: "De landgenoten van de Profeet beschuldigden hem, dat hij er behagen in schepte, om onheil te voorspellen, alsof hij zelf bij God aanhield, om dergelijken last te ontvangen; ene handelwijs, die zij meenden, genen Profeet te betamen, als die liever de voorspraak bij God moest zijn. Hiertegen verdedigt hij zich. Het best drukt onzes inziens de zin uit de Engelse vertaling, die te Geneve gemaakt is: "ik heb mij zelven niet ingedrongen tot enen herder achter U; " hij had de bediening niet begeerd, die hem noodzaakte zoveel kwaad te dreigen.

Met de waarheid, dat vertrouwen op des Heeren zegen aanbracht scheen de ervaring, welke Jeremia in zijn beroep opdeed, in tegenspraak te staan, dewijl de verkondiging van het Woord Gods hem slechts vervolging en lijden had berokkend: Daarom bidt hij de Heere deze tegenspraak te ontzenuwen en ook aan hem die waarheid te bevestigen.

Aanleiding tot deze bede geven de vijandelijkheden der vijanden, die honend vragen, waar dat toch, wat hij als Woord des Heeren had verkondigd, bleef, waarom het niet vervuld werd. Hieruit zien wij, dat de reden, waarvan het slot deze klacht vormt, vóór de eerste woorden van de Chaldeërs in Juda gekomen is geworden.

Zo lang zijn prediking niet vervuld werd, konden de ongelovigen hem als een valsen profeet vervolgen, zijne profetieën voor ingeving van persoonlijke gevoelens tegen zijn volk uitgeven. Daarentegen verklaart hij in vs. 16. dat hij in zijn ambt noch eigenwillig heeft gehandeld, noch het ongeluk van het volk gewenst, maar alleen naar Goddelijke ingeving heeft gesproken.

Wees Gij mij niet tot ene verschrikking; Gij zijt Mijne a) toevlucht ten dage des kwaads; stel nu Gij Uzelven, o God! niet tegenover mij.

Jer. 16:19.

De voortreffelijkste van Gods kinderen moeten de alsem drinken; de liefste Zijner kinderen moeten het kruis dragen. Geen enkel Christen ondervond een altoosdurenden voorspoed; geen enkel gelovige, die zijne harp niet soms aan de wilgen moet hangen. Wellicht beschikte de

Heere u in het begin een effen en onbewolkt pad, omdat gij zwak en schroomvallig waart. Hij matigde de wind voor het geschoren lam, maar nu gij krachtiger zijt in geestelijk leven, moet gij de rijpere en meer moeilijke ondervinding van Gods volwassen kinderen opdoen. Wij hebben winden en stormen nodig om ons geloof te oefenen, om de doden tak van zelfvertrouwen te verbreken en ons dieper in Christus te doen wortelen. De dag des kwaads openbaart ons de waardij van onze heerlijke hoop.

a) Laat mijne vervolgers beschaamd worden en vervul de bedreiging aan hen, maar laat mij niet door haar onvervuld te doen blijven beschaamd worden; laat hen verschrikt worden, wanneer komt wat ik hun nu moet verkondigen; maar laat mij niet verschrikt worden doordat mijn woord niet komen zou; breng over hen de dag des kwaads, en verbreek hen met ene dubbele verbreking, zo als zij dat verdiend hebben door Uw heilig woord te honen.

Ps 35:4; 40:15. Jer. 15:15.

Ziet, hoe de kinderen Gods ene tegenstelling maken tussen God en de wereld, hoe zij gaarne en blij de wereld willen verlaten en vergeten, alles geduldig lijden, alles gemakkelijk overwinnen, wanneer zij slechts God en Zijne genade behouden, tot Hem een vrijen toegang in de nood hebben en met het licht van Zijn aangezicht verheugd worden.

Behoort dit ons stuk werkelijk, gelijk wij boven hebben aangenomen, tot de tijd dadelijk na Jojakim's dood, toen de koning nog ene eervolle begrafenis ten deel werd (2 Kon. 24:6), en zijn zoon Jojachim de verering overnam, dan zijn het zeker de profetieën in Hoofdst 22:13 vv. en 36:29 vv. die naar de letter nog niet vervuld schenen te zijn, hoewel zij naar de inhoud volkomen bewaarheid waren. Men hoonde en bespotte nu de Profeet, en voor dezen was het misschien zelven een raadsel, waarom alles niet nauwkeurig was gekomen, zo als hij het had voorzegd, hoewel hij vertrouwde, dat het recht bij de Heere was.

19.

Van de rede, die met Hoofdst 11 begint, is het gedeelte, dat hier begint en tot Hoofdst. 20 voortgaat, het laatste stuk. De rede stelt ene reeks van daden en ervaringen voor, waaruit blijkt, dat bij de verdorven toestand des volks iedere poging ijdel geweest is, om het tot bekering te bewegen. Dit stuk ziet zonder twijfel op de tijd onder Jojakim en Jojachim.

II. Vs. 19-27. Jeremia krijgt eerst bevel van de Heere, om onder ene bepaalde poort van de tempel te gaan, en van daar de markt te overzien, vervolgens naar de poorten der stad te gaan. Wanneer hij nu ziet, hoe daar op de sabbat een lastdragen en aanvoeren van waren voor die markt plaats heeft, moet hij, het volk herinneren aan het goddelijk gebod omtrent de sabbat. Daarbij moet hij vervolgens in de naam des Heeren de belofte uitspreken van een voortdurend bestaan voor koninkrijk en stad, bijaldien men door nauwkeurige waarneming van zijn heilig gebod zich werkelijk tot Hem bekeert, maar ook voor het tegenovergestelde geval, wanneer men zal voortgaan de sabbat te ontheiligen, met een onuitblusbaar vuur bedreigen, dat de poorten en huizen van Jeruzalem zal verteren. De Profeet zegt niet, wat het gevolg van zijne prediking geweest is, maar de lezer kan het weten, ook zonder dat het hem

uitdrukkelijk gezegd wordt. De koningen van Juda en het volk in het land, en de inwoners te Jeruzalem hebben zich ganselijk niet om de prediking bekommerd, maar voor en na hun weg voortgezet. Zo is dan ook het gedreigde vuur na weinige jaren uitgebroken en het heeft een einde genomen met het koningshuis van David.

Alzo heeft de HEERE tot mij gezegd: Ga henen naar de tempelberg, en sta in de poort van de kinderen des volks, in de poort die van de tempelomtrek naar de voorhof des volks leidt, door welke (1 Kon. 10:12) de koningen van Juda ingaan, wanneer zij uit hun paleis op Zion de godsdienstoefening in de tempel gaan bezoeken, en door welke zij uitgaan, zodat zij bij hun dubbel gaan door de plaats rondom de tempel wel kunnen zien wat daar voorvalt. Ja, ga dan van de tempelberg af in de stad in alle poorten van Jeruzalem, die van buiten naar de stad, of uit de stad naar de tempelomtrek voeren;

En zeg tot hen: Hoort des HEEREN woord, gij koningen van Juda, en gans Juda en alle inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten ingaat!

Zo zegt de HEERE! Wacht u op uwe zielen; weest zeer op uwe hoede; weest bezorgd voor uw leven en draagt genen last op de sabbatdag, noch brengt in door de poorten van Jeruzalem,

Neh. 13:19

De meeste uitleggers geven goede juiste verklaring van de uitdrukking "poort van de kinderen des volks, " daar zij nu ene aan de Middelpoort in Hoofdst. 39:3, dan aan de poort tussen de twee muren in Hoofdst. 39:4, dan aan de Waterpoort in Neh. 3:26, dan aan de Dalpoort in 2 Kron 20:20 en 32:6, dan aan de Fondamentpoort in 2 Kron. 23:5 denken. Even als echter de Profeet in Hoofdst. 7:2 in ene poort aan het huis des Heeren moet treden, zo ook hier. Daar was het de poort tussen de voorhof des volks en dien der priesteren, hier is het de poort, die uit de buitensten omtrek des tempels naar de voorhof des volks voert, en met het oog daarop poort van de kinderen des volks wordt genoemd. Daar moest niet alleen het volk in de benedensten, maar ook de priesterschap in de hogeren voorhof het woord des Heeren vernemen. Hier daarentegen heeft de Profeet niet onder de poort des tempels te spreken, maar te zien; zijn spreken heeft eerst later plaats onder alle poorten der stad. Wat hij nu onder de oostpoort van de tempel (bij de Herodiaanse tempel "de Schone poort" (Hand. 3:2 en 10) genoemd) voor zich moest zien, is de markt in de buitensten tempelomtrek, die men (even als ten tijde van Jezus in de voorhof der Heidenen, die toen de plaats van de tempelomtrek innam (Joh. 2:14 vv. Matth. 21:12 vv.) daar hield voor hetgeen in de tempel en voor de godsdienst nodig was. Daarheen brachten de mensen uit andere plaatsen hun goederen ten verkoop door de stadspoort of Fondamentpoort. Zo verstoorden zij de heilige rust van de sabbath op snode wijze, zonder dat de koningen tegen die verkeerdheid zich verzetten. Nadat hij het gezien had, en ooggetuige van dat markthouden geweest is, moet hij zich tot al die poorten van de stad begeven, waardoor de mensen hun waren brengen, om ze op heterdaad te betrappen in het breken van de sabbath en hun voor te houden, hoe zij, die voorgeven met hunnen waren tempel en godsdienst te verzorgen, integendeel het gericht van God over de tempel en over de heilige stad doen komen. Bij het gaan onder de poort van de kinderen des

volks is uitdrukkelijk op de voorgrond gesteld, dat hier de koningen in en uitgaan, dus tweemalen gelegenheid hadden, bij het bezoeken van de tempel kennis te nemen van die verkeerdheid, omdat zij door dat toe te laten het vonnis over zich brachten, dat het Davidische koningschap een einde zou doen nemen.

Ook zult gijlieden genen last uitvoeren uit uwe huizen op de sabbatdag, om dien op de markt boven bij de tempel te brengen, nochzult gij enig werk doen op dien dag; maar gij zult de sabbatdag heiligen, gelijk als Ik (Exod. 20:8 vv.) uwen a) vaderen geboden heb.

Exod. 23:12; 31:13. Ezech. 20:12.

Maar zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd naar Mijn gebod, om de sabbath te gedenken. Zij hebben gedaan gelijk hun vaderen, die evenmin wilden horen (Hoofdst. 7:24 vv.). Dat bewijst die van de vaderen overgeërfde slechte gewoonte om markt te houden in de tempel, gelijk gij, Mijn profeet van de Oostpoort (vs. 19) voor uwe ogen hebt gezien. Zij hebben het beschouwd als ware het door de traditie geheiligd, hoewel zij de gruwelen daarvan bij in en uitgaan door diezelfde poort genoeg konden opmerken. Maar zij hebben hunnen nek verhard, om niet te horen, en om de tucht niet aan te nemen; zij hebben zich niet willen laten bewegen, om in heiligheid en gerechtigheid te wandelen.

Jer. 11:10; 13:10; 16:12.

De Joden waren een zeer winzuchtig volk; hun gierigheid, gepaard met andere zonden, verlokte hen tot het ontheiligen van de sabbaten des Heeren.

De Heere neemt slechts een der geboden der tweede tafel, maar juist die, waaruit de gezindheid des volks zou blijken, omtrent het waarnemen van de dienst des Heeren. Des volks gezindheid jegens God moest juist uitkomen in het al of niet vasthouden aan het wettelijk vieren van de Sabbatdag. Hieraan voldeed Israël niet, gelijk ook hun vaderen er niet aan voldaan hadden.

Hierop wijst de Heere om daarmee te doen uitkomen, dat deze zonde een diep ingewortelde volkszonde was, welke daarom riep om strafoefening.

Nog heeft het woord Mijner belofte, aan Salomo na het bouwen van de tempel (1 Kon. 9:3 vv.) gegeven, zijne kracht. Het zal dan geschieden, indien gij vlijtiglijk naar Mij zult horen, spreekt de HEERE, en gij een einde maakt aan dat zo diep geworteld kwaad, dat gij genen last door de poorten dezer stad op de sabbatdag inbrengt, en gij de sabbatdag heiligt, dat gij geen werk daarop doet (Jes. 58:13. Neh. 13:15 vv.).

a) Zo zullen door de poorten dezer stad, nu niet meer ontheiligd door het schenden van de sabbat (1 Kon. 3:7), ingaan koningen en vorsten, de koningen met de groten des rijks, zittende op de troon van David, rijdende op wagenen en op paarden (Jes. 27:1), zij en hun vorsten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem; en deze stad zal bewoond

worden in eeuwigheid; zij zal niet worden uitgeroeid, maar de koningen zullen onafhankelijk, de burgers vrij zijn.

Jer. 22:4.

En zij zullen komen uit de steden van Juda, en uit de plaatsen rondom Jeruzalem, en uit het land van Benjamin, en uit de laagte(vgl. Jes. 9:1 en de), en van het gebergte(Num. 13:25) en van het zuiden (Num. 13:21), uit dankbaarheid voor alle zegeningen, die zij van Mij ondervinden, aanbrengende brandoffer, en slachtoffer, en spijsoffer, en wierook, en aanbrengende lofoffer ten huize des HEEREN 1) (Lev. 26:3 vv. Deut. 28:1 vv. 26:1 vv.).

Welke zegening God nog voor hen overig had, indien zij een geweten wilde maken van het heiligen der Sabbatten. Alhoewel hun vaders schuldig waren aan de ontheiliging van de Sabbat, zo zouden zij daarvoor niet lijden, maar ook zou hun stad en volk de ouden roem weer bekomen, indien zij de Sabbat beter onderhielden. Laat hen zorg dragen, dat zij de Sabbat heiligen en geen werk daarop doen en dan zal het hof bloeien.

De koningen bij opvolging, of de verscheiden takken der koninklijke familie te gelijker tijd zullen rijden in grote statie door de poorten van Jeruzalem, sommigen op wagens en sommigen op paarden, vergezeld van een talrijk gevolg der mannen van Juda.

De stad zal bloeien. Laat te Jeruzalem het aanzien van de Godsdienst opgehouden worden, door de heiliging van de Sabbat, opdat zij moge beantwoorden aan haren titel van de heilige stad en dan zal zij blijven tot in eeuwigheid; zij zal voor eeuwig bewaard worden.

Het land zal bloeien. De steden van Juda en het land van Benjamin zal weer vervuld worden met grote menigte van inwoners en deze zullen overvloed van volheid hebben en in vrede leven.

De Kerk zal bloeien. Spijsoffers en reukwerk en lofoffers zullen ten huize des Heeren aangebracht worden tot onderhouding van de dienst van dat huis en de dienaren, die daarin dienen.

Gods instellingen zullen daar gemoedelijk onderhouden worden, geen offerande of wierook zal aan de afgoden geofferd worden en van God onttrokken, maar alles zal in de rechten weg gaan.

Maar indien gij naar Mij niet zult horen, om de sabbatdag te heiligen en om genen last te dragen, als gij op de sabbatdag door de poorten van Jeruzalem ingaat, zo zal Ik, Mijne bedreiging vervullende (1 Kon. 9:6 vv.), een vuur in hare door u zo lang en zo snood ontheiligde poorten aansteken, dat de paleizen van Jeruzalem zal verteren en niet worden uitgeblust. (Amos 1:14 v; 5:6. Hos. 8:14. Ezech. 23:47

De ontheiliging van de sabbath door dagelijks werk in tegenspraak met de wet des Heeren,

was een openlijk misdrijf en een teken van afval van God. Het sabbatsgebod kan wel door

farizese wetsvervulling worden overdreven en misbruikt, gelijk Joh. 5:10 geschiedde, maar het misbruik der wet heft de wet niet op, en schaft het recht gebruik niet af; het bevordert beide slechts te meer.

Er zijn ten allen tijde zekere hoofdzaken, die, wanneer zij worden erkend, tot verandering van bijzondere personen en van het volk leiden. Door de heiliging van de sabbath zou het volk getoond hebben, dat het de wet nog als ene goddelijke beschouwde.

Het verminderen der nauwgezetheid, waarmee deze ordening Gods omtrent de sabbat wordt waargenomen, of de verwaarlozing daarvan is een zeker bewijs van achteruitgang der ware godsvrucht in een land. .

Van dien tijd af was dus nog redding mogelijk. Daar het volk echter alles in de wind sloeg en zijne koningen niet letten op hetgeen de Heere hun liet zeggen, staat hier deze rede als een gedenkteken en getuigenis van de onbekeerlijkheid van Juda en van de noodzakelijkheid van het gericht, dat later over hen gekomen is.

HOOFDSTUK 18.

WAAR BEROUW BEHOUDT, ONBOETVAARDIGHEID LEIDT TEN VERDERVE.

II. Vs. 1-23. De vorige rede werd besloten; vooreerst met ene belofte en vervolgens met ene bedreiging. In de rede, die nu volgt, wordt door ene gelijkenis aanschouwelijk gemaakt, hoe het van des volks gedrag afhangt of het tot verwezenlijking zal komen van de belofte of van de bedreiging. Het heeft dus geen recht om te menen, dat de Heere Zich door Zijne belofte voor ieder geval zou verbonden hebben, alleen zogen te geven; dat Gods waarachtigheid niet duldde dat het enig ongeluk overkwam, dat het daarom zonder enige vrees elke vermaning tot bekering van zijne boze wegen kon verachten, en niet nodig had enig geloof te slaan aan de aanmoediging van de naderende gerichten door de Profeet, omdat er toch niets van zou komen. De gelijkenis is die van enen pottebakker, die op zijne draaischijf het leem tot een zeker vat begint te vormen, doch dadelijk, als het leem de door hem bedoelden vorm niet aanneemt, dien weer tot de vorigen klomp zamendrukt, om dien tot een ander vat te vormen. Jeremia moet uitdrukkelijk eerst tot enen pottebakker in diens werkplaats gaan, opdat diens wijze van handelen, waarmee bij Gods almacht voor het volk moet tekenen, hem duidelijk voor ogen sta (vs. 1-12). Het volk laat zich echter niet tot erkenning der waarheid brengen. Ondanks zijn even zo ongehoord als onnatuurlijk afvallen, ondanks zijn gedrag, dat zo openbaar God tot straffen noodzaakt, vertrouwt het op de leugenachtige redenen van zijne valse leidslieden en raadgevers, en zweert het te zamen tegen dien Profeet, die het in waarheid des Heeren woord verkondigt, om hem tot zwijgen te brengen (vs. 13-18). Deze kan alzo slechts klagen tegen het volk, en het aanklagen, dat het diegenen wil verderven, die het verderf van hen wil afwenden. Die aanklacht wordt van zelf een gebed om bespoediging der gerichten, opdat Gods gerechtigheid en waarheid geëerd worde (vs. 19-23).

Het woord, dat tot Jeremia waarschijnlijk in de eerste dagen der regering van koning Jojakim geschied is van de HEERE, zeggende:

Maak u op en ga af naar het dal Gihon (1 Kon. 1:33), dat ten zuiden van Jeruzalem ligt, in het huis des pottebakkers, en wel van een van hen, die in dat kleiachtige dal (Matth. 27:7 vv.) hun werkplaats hebben; en aldaar zal Ik U Mijne woorden doen horen.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik, om hier iets mede te delen omtrent de meest gebruikelijke handwerken hij de oude Hebreën, voor zo ver dat tot een recht verstaan der Heilige Schrift nodig is. Enige handwerken van eenvoudigen aard werden door de huisvaders zelf uitgeoefend, namelijk het grovere werk in hout enz. zelfs het bouwen der huizen. De bezigheden tot het eigenlijk levensonderhoud nodig, bijv. het bakken (2 Sam 13:3), het weven (Ex. 35:25. Spr. 31:24), het maken van vrouwen- en manskleederen (Spr. 31:21. 1 Sam 2:19, 9:39) werd door vrouwen en slaven verricht, zelfs nog in latere tijden, toen zich ook voor deze werkzaamheden zelfstandige handwerken hadden gevormd, ten minste gedeeltelijk. Alle handwerken echter, die velerlei moeilijke manipulaties en diensvolgens bijzondere geschiktheid vorderden, werden reeds vroeger uitgeoefend door bijzondere personen, die zich later bij wijze van gilden aaneensloten. In Egypte waren de handwerkslieden in bijzondere kasten verenigd, en dit werd later zo uitgewerkt, dat de bijzondere kasten niet naast elkaar

stonden, maar de een aan de andere ondergeschikt was. Onder alle handwerken van deze soort staat bovenaan het bewerken van metalen, en wel daarom omdat dit handwerk het oudste is, daar het kan teruggebracht worden tot de Kaïniet Tubal-Kaïn, de vader van allen die koperen ijzer werken (Gen. 4:22), en tevens het belangrijkste is voor akkerbouw, jacht en oorlog. Daarom heet in het Hebreeuws de bewerker van metalen slechts handwerksman, en eerst door bijvoeging van het materiaal, dat geen metaal was, werden de bewerkers van steen en hout genoemd. Wij beginnen dus de rij der handwerkslieden met de arbeiders van metaal.

De goud- en zilversmeden. Gouden sieraden werden reeds door Eliëzer aan Rebekka als bruidsgeschenken gegeven (Gen. 24:22, 53), kostbare vaten worden in Richt. 5:25. 1 Kon. 10:21. Ezra 5:14. Esth. 1:7 vermeld. Deze goud- en zilversmeden staan met hun kunst in de dienst van Jehova (Ex. 37-39. 1 Kon. 6:21 vv.), bij het vervaardigen van tabernakel en tempel, maar veel menigvuldiger in dienst der afgoderij (Ex. 20:23, 32:2. Richt. 17:4). Hun verschillende werkzaamheden van louteren en smelten (Jes. 1:22, 25. Hand 19:24), het keuren (Spr. 17:3) mengen (Ezech. 1:4, 27. Openb. 1:15; 2:18), gieten van beelden (Jes. 40:19) en vaten (Ex. 25:12), het bereiden van dunne platen (Jes. 44:12), het maken van dicht werk (Ex. 25:31, 36. Num. 10:2) het overtrekken met uitgerekt goud of zilver, het inzetten, het snijden van gouddraden (Ex. 39:3), inleggen van edelstenen (Ex. 28:11, 17), koralen (Job. 38:18), paarlen (Hoogl. 1:10), worden soms genoemd en gedeeltelijk in de profetische schriften tot gelijkenissen van het rijk Gods gebezigd: Aambeeld, hamer, tang, bijtel, blaasbalg, smeltkroes waren hun werktuigen, smeltovens en smidse hun werkplaatsen.

De arbeiders in erts of koper of ijzer. De wapen- en grofsmeden mochten ten tijde der onderdrukking door de Filistijnen niets werken (1 Sam. 13:19. Richt. 5:8); des te meer ontwikkelde zich die tak ten tijde der koningen. Men sloeg het ijzer tot platen, goot zuilen, spiegels (1 Kon. 7:46. Job 37:18), vervaardigde allerlei vaten, kookpotten (Lev 6:28. Num. 16:39. Jer. 52:18), verder wapenen, helm, pantsier, speer (1 Sam. 17:5. 2 Sam. 21:16 ketenen (Richt. 16:21). Slotenmakers en fijnsmeden zijn waarschijnlijk eerst in later tijd gekomen (2 Kon. 24:16. Jer. 29:2), hoewel slot en sleutel reeds vroeger worden vermeld (Richt. 3:25). Staalwerkers zijn vermeld in Nah. 2:3-4.

steenhouwen (Ex. 28:10 vv. 21). Dit hadden de Hebreërs van de Egyptenaren geleerd.

Werklieden in hout, beeldsnijders, schrijnwerkers, timmerlieden, wagenmakers worden zeer dikwijls vermeld, zowel als hun gereedschappen, grote akse, bijl, schaaf, bijtel, krijt, zaag, passer, richtsnoer, waterpas.

De steenhouwers (1 Kon. 7:9. 2 Kon. 12:13. 2 Sam. 5:11), ook zeer ervaren in het gladmaken van marmer.

De metselaars (1 Kron. 13:1. 2 Kon. 12:13. 13:5 en stukadoors (Ezech. 13:11).

De pannebakkers, fabrikanten van bakstenen (bij gebrek aan bouwstenen) komen minder in Palestina dan in Babylonië (Gen. 11:3) en Assyrië (Nah. 3:14) voor; die werkzaamheden bleven in onuitwisbare herinnering bij de Joden uit hun verdrukking in Egypte (Ex. 5:7 .). De

stenen, die uit leem en stro waren bereid, werden of in de zon gedroogd, of men brandde ze in de ticheloven (2 Sam. 12:31. Jer. 43:9).

De pottebakkers (Ps. 94:9. 1 Kron. 4:23. 29:16; 45:9. 64:1. 1 Job 10:9. Matth. 27:7, 10; Sir. 38:32 vv.), maakten kruiken, flessen, potten, schalen (voornamelijk voor de armen); zij verglaasden die soms (Spr. 26:23 Waarschijnlijk woonden verscheidene pottebakkers in de nabijheid van de Zonnepoort (Hoofdst. 18:2); zij werkten op de schijf, die uit twee platen bestond, welke zich boven elkaar bewogen en door de voet in draaiende beweging werden gebracht.

Glasblazers worden in de Bijbel niet genoemd maar wel in de Talmud; men mag echter uit het verkeer der Joden met Fenicië wel besluiten, dat zij met het maken van glas bekend zijn geweest. In Job 28:17 wordt waarschijnlijk het glas (volgens anderen het bergkristal) vermeld.

Lederbereiders. De looiers, die om de lelijken reuk hunner werkplaatsen en om het meestal met hun werk verbonden villen niet zeer in achting waren, woonden vóór de stad aan rivieren of aan de zee (Hand. 10:6). De Talmud maakt het eerst van schoenmakers melding; van een priem wordt daarentegen reeds in Ex. 21:6 melding gemaakt.

De wevers. Het vlas werd op houten kammen gehekeld; de afval (grof vlas) werd voor tonder (Jes. 1:31) gebruikt, of zaamgevlochten tot strikken en touwen (Joz. 2:15; 19:9. Richt. 15:13. Ps. 18:6). De wol werd gekamd. Men kende spinrok, spil, weverspoel, trok de draden van de spoel op de weversboom en weefde staande de inslag in (vgl. 1 Sam 17:7). Byssus-, kameel- en geitehaar werd verwerkt, het laatste voor rouwklederen, gordels, deksels van tenten. De maker van tenten-doek (Hand. 18:3) had als materiaal het haar der ruige Cilicische geiten. De Apostel Paulus was zulk een tentendoekmaker of een tentmaker (Hand. 18:3). Verschillende stoffen mochten niet door elkaar worden geweven (Lev. 19:19. Deut. 22:11). Het bontweven maakte alleen ene uitzondering. Dit geschiedde door verbinding van gouddraden, blauwe en rode purperdraden, karmozijndraden enz. (Ex. 26:36; 27:16; 28:39. 16:10. Ps. 45:15). Het damastweven deden in ‘t bijzonder de Feneciërs (Exod. 26:1, 31; 28:6; 35:35 enz.) bontgewerkte klederen en tapijten waren oude artikelen van weelde.

De vollers, die het pas gegevene en de gedragen klederen, door wassen in water, door slaan en stampen in een trog, door salpeter en vegetabilisch loog en as (Jer. 2:22. Mal. 3:2 vv.) van vet reinigden, alsmede door urine en vollersaarde schoon maakten. Dat werk werd op het werk der vollers in het westen der stad boven aan de vijver gedaan, en Was niet bijzonder in aanzien bij de Joden (2 Kon. 18:17. Jes. 7:3; 36:2).

De ververs komen in de Heilige Schrift niet voor, de Talmud vermeldt ze.

De zalfbereiders (Ex. 30:25, 35. Pred. 10:1. 1 Sam. 8:13. 3:8.) mengden meestal fijne olijfolie met andere welriekende oliën en hars en galbanum, wierook en mirre. Slavinnen verstonden die kunst (1 Sam. 8:13); ook mannen deden dit. Zij worden in onze overzetting ook apothekers genoemd.

De bakkers bezaten in Jeruzalem hun straat, ene soort van bazar (Jer. 37:21). De Profeet Hosea (8:4 vv.) vermeldt het bakken als zelfstandig ambacht, dat dit vroeger niet was. In Egypte waren de bakkers reeds ene afzonderlijke kaste (Gen. 40:2 wordt de overste daarvan genoemd)

De barbiers komen reeds in de tijd van Ezechiël voor (Ezech. 5:1). Ook hadden

de kaasmakers hun bijzonder kwartier (1 Sam. 17:18. 2 Sam. 17:29).

De kledermakers kent de Heilige Schrift niet, maar wel de Talmud. Het maken van klederen was meestal vrouwenwerk.

De meeste handwerken leerden de Hebreën waarschijnlijk van de Egyptenaren in de tijd hunner dienstbaarheid; vele ook van de Kanaänieten, de vroegere bewoners van Palestina, die nog gedeeltelijk onder hen leefden; zo ook van de Filistijnen, maar de bijzonder kunstige handwerken leerden zij van de Feniciërs, wier raad en hulp de Joodse koningen in lateren tijd dikwijls vraagden. Vernederend was over ‘t algemeen het uitoefenen van een handwerk niet, slechte enige handwerkslieden waren minder geacht dan andere. Behalve de als zodanig vermelde looiers en vollers behoren tot de minder aanzienlijke de barbiers, de zalfmakers (waarschijnlijk wegens hun enigzins ongebonden omgang met het vrouwelijk geslacht), en de wevers. De laatsten waren wegens hun armoede en gemene zeden tot een spreekwoord geworden. Deze vijf handwerken mocht een Hogepriester niet uitoefenen. Overigens werd het aanleren van een handwerk, ook voor de grootste geleerden niet voor een smaad, maar voor eer en plicht gehouden (Mark. 6:3. Hand. 18:3) tot in de laatste tijden van het Joodse volk.

Zo ging ik, gehoorzaam aan dit Goddelijk bevel en in gespannen verwachting welke woorden de Heere mij zou laten horen, af in het huis des pottebakkers, en ziet, hij maakte een werk op de schijven, op de beide houten schijven, waarop pottebakkers de vaten vormen.

En het vat, dat hij maakte, werd verdorven, als leem, in de hand des pottebakkers, het mislukte, het verkreeg de vorm niet, dien men bedoeld had. Toen drukte hij de klei weer tot een klomp zamen en begon de arbeid weer van voren af, en maakte hij daarvan weer een ander vat, gelijk als het recht was in de ogen des pottebakkers te maken.

Toen ik die handelwijze van de pottebakker ene poos had aangezien, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

a) Zal Ik ulieden niet kunnen doen, gelijk deze pottebakker, o huis Israëls! spreekt de HEERE. Zal Ik de klei, die niet tot het eerst bedoelde vat wilde worden, niet tot het maken van een ander vat kunnen bezigen?Ziet, b) gelijk leem in de hand des pottebakkers niets is dan ene stof, welke niets te bepalen heeft over de gedaante, die het moet aannemen, alzo zijt gijlieden in Mijne hand, o huis Israëls. 1) Ik alleen heb over uw volgend lot te beslissen. Ik zal van u maken wat Ik wil, en u tot iets anders vormen, wanneer gij Mij niet deugt tot hetgeen, waartoe Ik u oorspronkelijk heb willen vormen.

Jes. 45:9. Rom. 9:20. b) Jes. 64:8.

In hoofdsom vermaant God, dat al hun heil afhangt van de genadige goedertierenheid Gods. Niets zult gij als uw eigendom hebben, maar wat God u toeschikt, dat is uw tot wederopzeggens toe verleend bezit. Heden kan Hij u ontnemen, wat Hij u gisteren gaf.

Het symbool stelt ons voortreffelijk voor ogen hoe het volk geheel in de hand van God is, die er vrij over beschikt, hoe Hij onvermoeid bezig is na vele mislukte proeven een vat ter ere daaruit te vormen. Buig uwe trotsheid, o mens, die waant uw leven te kunnen vormen tot een kunstwerk naar uw eigen welgevallen, en niet bedenkt, hoe gij slechts een pot zijt op de eeuwigen Gods, dien Hij verandert, wanneer Hij wil.

Er is hier eigenlijk geen sprake van het buigen van ‘s mensen hart door Gods Geest, maar hiervan, dat de Heere door Zijne vroegere bedreigingen of beloften niet gehouden is, om de mensheid of onheil te zenden, hen tot vaten des lijdens of der vreugde te maken, maar dat Hij de gedaante van hun lot wijzigen kan, gelijk de pottebakker de gestalte der klei verandert, die hij nog onder handen heeft. De plaats Rom. 9:21 bespreekt, al is het onder het beeld van een pottebakker en van klei, ene geheel andere vraag.

In een ogenblik zal Ik spreken door de mond van enen profeet over een volk en over een koninkrijk, gelijk bijv. over Ninevé door de mond van Jona (Jona 1:1 vv. 3:4 Jon), dat Ik het zal a) uitrukken, en afbreken, en verdoen.

Jer. 1:10.

Maar indien datzelfde volk, over hetwelk Ik zulks gesproken heb, gelijk de mannen te Ninevé deden (Jona 3:5 vv. Matth. 12:41), zich van zijne boosheid bekeert, zo zal Ik berouw hebben over het kwaad (1 Sam. 15:11), dat Ik het gedacht te doen, want het is Mij niet om ongeluk, maar om bekering, te doen geweest (Ezech. 18:23).

Evenzeer kan het omgekeerde plaats hebben. Ook zal Ik in een ogenblik spreken over een volk en over een koninkrijk, dat Ik het zal bouwen en planten. (Jer. 1:10).

Maar indien het, gelijk het huis van Israël, doet, dat kwaad is in Mijne ogen, dat het naar Mijne stem niet hoort, die door genadige belofte het tot des te groteren ijver in goed doen heb willen brengen, zo zal Ik berouw hebben over het goede, met hetwelk Ik gezegd had hetzelve te zullen weldoen. Ik ben door de uitgesprokene belofte geenszins verplicht, zo als het huis van Israël meent, goed te doen, alhoewel het van zijne zijde voor Mijne ogen kwaad doet.

Gelijk God de Joden, die het Evangelie weigerden aan te nemen, met recht verworpen heeft, ondanks de algemene beloften aan hun natie gedaan, zo kan ook gene bijzondere Christelijke gemeente zich toeëigenen Gods algemene belofte, dat Hij Zijne kerk bewaren zal, dan vóór zo verre zij bij dien regel van geloof en leven blijft, dien Hij haar in de Boeken des Nieuwen Verbonds heeft voorgeschreven.

Hieruit ziet men, dat de Heere altijd in de oefening van Zijn gezag en bekwaamheid naar vaste regels van gerechtigheid en goedheid te werk gaat. Hij besteedt inderdaad gunsten op ene oppermachtige wijze, maar straft nooit naar willekeurige macht. Zijn Rechterhand is hoog, doch Hij regeert niet met een hoge hand.

God verzekert Zijne wijze macht en zegt ons wat Hij kan doen, maar Hij verzekert ons ook te gelijk, dat Hij als een rechtvaardig en barmhartig Rechter zal handelen.

Het huis van Israël heeft misbruik van Mijne belofte gemaakt en die voor een vrijbrief tot alle kwaad aangezien; toch worde nog door bedreiging van straf beproefd het op de tegenovergestelden weg te brengen (vs. 7). Nu dan, spreek nu tot de mennen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem, gelijk uwe roeping van de beginne af geweest is (Hoofdst. 7:1 vv; 26:1 vv.), zeggende, zo zegt de HEERE: Ziet Ik formeer een kwaad tegen ulieden, en denk tegen ulieden ene gedachte om u te straffen. Ik ben echter een God, die berouw heb over het kwade, dat Ik heb gesproken; zo a) bekeert u nu een iegelijk van zijnen bozen weg, en maakt uwe wegen en uwe handelingen goed. 1)

2 Kon. l7:13. Jer. 35:15.

De Heere heeft gewezen op Zijn vrijmacht, om met Zijn volk te wandelen in zegeningen, als het zich aan het Verbond houdt en in tegenheden als het Zijn Verbond verbreekt.

Hij heeft het beeld van de pottebakker en het leem gebruikt, om daardoor het duidelijk te maken, dat Hij de Souvereine God is, die kan en mag doen naar Zijn welbehagen.

Nu komt de Heere met de dreiging van straf, met de aankondiging van Zijne oordelen, maar geeft het volk nog tijd, om zich te bekeren en alzo de gedreigde oordelen af te wenden.

In de weg, dit spreekt de Heere hier uit, van nationale bekering zou er nog redding van stad en volk zijn.

Doch zij verwerpen aanstonds door hun misdadige beslistheid die poging tot hun geluk, en zeggen, zo dikwijls Ik, de Profeet, volgens des Heeren aanwijzing tot hen spreek: a) Het is buiten hoop. Er komt niets van dat wij ons van onzen weg zonden afkeren (Hoofdst. 6:16); maar wij zullen integendeel onbekommerd over Gods gedachten (vs. 11), naar onze gedachten wandelen(Jes. 65:2), en wij zullen doen, een iegelijk naar het goeddunken van zijn boos hart (vgl. Jes. 28:14) aan ‘t einde).

Jer. 2:24.

Het is zeker, dat zij dit wel niet openlijk hebben uitgesproken. En niet met opzet pochen zij er op, dat zij zo goddeloos waren en zulke verachters Gods, maar de profeet ziet niet op wat zij hadden gezegd, maar veeleer op hun daden. De Joden toch waren gewoon hunnen verdichtsels en bedriegerijen van Satan te stellen tegen Gods Woord. Het is derhalve niet te verwonderen, dat de Profeet hen die goddeloze en Godonterende woorden in de mond legt,

omdat zij veeleer liever hun eigene gedachten willen volgen en de boze overleggingen van hun hart, dan zich aan God onderwerpen en Zijn Woord gehoorzamen.

Daarom, zo zegt de HEERE: Vraagt nu onder de Heidenen, wie heeft al zulks gehoord? De jonkvrouw Israëls (Hoofdst. 31:4, 21. Amos 5:2), van welke men naar hare hoge roeping om verloofde te zijn van de enig waren God, het meest getrouwheid en gehoorzaamheid zou verwachten, doet ene zeer afschuwelijke zaak. Bij welk ander volk is het gehoord, dat het zijne goden verliet, gelijk Israël zijnen God verlaten heeft (Hoofdstuk 2:10 vv.).

Zal men ook om enen kalen rotssteen des velds verlaten de velden, welke de sneeuw van Libanon bevochtigt (Ps. 133:3)? Zullen ook voor de vreemdewateren koude, frisse, vlietende wateren verlaten worden? 1)

Zal iemand dwaas genoeg zijn, om enen dorren rotssteen, op welken niets kan groeien, te verkiezen boven de bergen van Libanon, die met de smeltende sneeuw de vruchtbaarheid rondom verspreiden? Kan men groter dwaasheid zich verbeelden, dan dat iemand de verkoelende wateren, welke in zijne nabuurschap stromen, verlaten zal, om in een vreemd land wateren te gaan opzoeken? En evenwel aan zulk ene verregaande dwaasheid, welke geen voorbeeld kent, maken zich de hardnekkige Joden schuldig.

Men kan ook vertalen en o. i. is die vertaling juister: Verlaat ook van de rotssteen van het

gebergte, of de sneeuw van de Libanon, of drogen de vreemde, koud vlietende wateren uit?

Onder de rotssteen is de de top van de Libanon te verstaan.

De Profeet wil zeggen, de sneeuw van de Libanon blijft immer liggen en de ruisende wateren van de Hermon drogen niet uit, zij vertonen het beeld van standvastigheid, maar Zijn volk, de jonkvrouw Israëls, vertoont een heel ander beeld, het beeld der onstandvastigheid, der wispelturigheid.

In plaats van standvastig de Heere achter aan te kleven, had het (vs. 15) de Heere vergeten en de ijdelheid, d i. de afgoden gezocht.

Nochtans heeft Mijn volk Mij a) vergeten, de springader des levenden waters (Jer. 2:13). Zij roken der ijdelheid, die nietige afgoden; want zij hebben hen doen aanstoten op hun wegen, zij hebben anderen misleid en doen struikelen door hun leer en door hun voorbeeld; zij hebben hen doen vallen op b) de oudewelbedroefde paden van ‘s Heeren dienst, zodat zij die hebben verlaten. Zij hebben de menigte verleid, opdat zij mogen wandelen in stegen van enen weg, die niet opgehoogd is, in de sporen van een ongebaanden weg, waarvan men vooraf kon weten waarheen zij ten laatste voeren (Spr. 12:28).

Jer. 2:32; 3:21; 13:25. b) Jer. 6:16.

De aanbidding van de afgoden had de Joden afgeleid van het wandelen op de ouden

gebaanden weg, die duidelijk was afgebakend in de wet van Mozes en in de voorbeelden in

vorige tijden, en hen daarentegen gebracht op wegen, die zouden uitlopen op hun volkomen verderf.

Om, wel niet naar hun bedoelen en hun mening, maar naar het door Mij besloten gericht hun land te stellen a) tot ene ontzetting, tot eeuwige aanfluitingen tot schimp; al wie daar voorbij gaat zal zich ontzetten, en met zijn hoofd schudden als hij de plaats ziet, waar eens Jeruzalem stond en de slechts puinhopen zijn (Hoofdst. 19:8; 22:8. Klaagl. 2:15 vv. 1 Kon. 9:8 vv.).

Jer. 12:11; 49:13; 50:13

Als een a) oostewind (Hoofdst. 4:11 vv. 13:24) zal Ik hen verstrooien voor het aangezicht des vijands. Ik zal hun tot rechtvaardige vergelding van hetgeen zij Mij gedaan hebben (Hoofdst. 2:27), de nek en niet het aangezicht laten zien ten dage huns verderfs, 1) wanneer het gedreigde ongeluk komt.

Jer. 27:8; 29:6.

Gelijk een kwade oostewind de stoerste eiken velde en verwoestend optrad, zo zou ook de straf over zijn volk schrikkelijk zijn. De vijanden zouden komen en op vreeslijke wijze met Jeruzalems inwoners en Juda's bewoners handelen. En geen hulp des Heeren zou hen geworden, geen vriendelijke bestraffing van Gods aangezicht zou hen ten deel vallen. Want de Heere zou hun Zijn nek, d. i. zijn rug doen zien. Hij zou zich van hen afwenden tot hun verderf.

Zo dikwijls sprak ik, de profeet, van dat verderf, dat naakte, maar zij wilden niet horen naar de raad, dien Ik hun gaf. Toen zeiden zij: Komt aan, laat ons gedachten tegen Jeremia denken. Laat ons overleggen, hoe wij van dien lastigen profeet bevrijd worden, die steeds zulke geheel andere meningen voordraagt dan onze wettige leidslieden en regenten ons voorstellen (Hoofdst. 8:8 vv.). Wat die zeggen is toch zeker het ware; want a) de wet zal niet vergaan van de priester (zij zijn de personen tot verklaring daarvan gesteld), noch de raad van de wijze, van des konings staatsraad, noch het woord van de Profeet, die ons des Heeren woord naar onzen wens verkondigt (Hoofdst. 6:13 vv.). Zij kunnen ons toch niet bedriegen! Komt aan en laat ons hem, Jeremia, die meer wil zijn de onze priesters, wijzen en Profeten, slaan met a) de tong, laat ons hem een leugenprofeet noemen (Hoofdst. 5:13), en laat ons niet luisteren neer enige zijner woorden.

Matth. 2:7 b) Jer. 9:8.

Om het woord van de Profeet niet aan te nemen beriepen zich de Joden op de goddelijke instelling en de ouderdom van het priesterschap, zo als ook de Roomsen ondanks alle getuigenis der Schrift zich achter dit schild verbergen: de kerk kan niet dwalen; de paus, de bisschoppen, de geestelijken vertegenwoordigen de kerk, en zijn de opvolgers der Apostelen, wier geest zij hebben. Alzo maakten het de Joden. Zou die enkele man optreden, zo spraken zij, en zijn mond opendoen tegen Gods woord en belofte, dat dit goddelijk koninkrijk, dit

priesterschap, dit uitverkoren volk zou worden weggeworpen, dat een vreemde, goddeloze koning de tempel en de stad zou slopen en alles wegvoeren? Daarop bleven zij stijf staan, en zij hielden niet op de Profeet om zulk ene prediking te verdoemen en te vervolgen, totdat zij daarover heenkwamen en zij leerden geloven. Zo is het de Profeten altijd gegaan, dat zij werden tegengestaan door de schijn en de naam van de kerk en het volk Gods; want zij hebben hen altijd daarmee tegengesproken.

HEERE! luister naar mij, wanneer zij van het door Mij hun verkondigde woord zeggen: het is buiten hoop (vs. 12), en zij mij zoeken om te brengen. Laat mij niet bezwijken onder hun aanslagen, en hoor naar de stem mijner twisters.

Zal dan kwaad voor goed vergolden worden? Dat doet men mij, want zij hebben uit dankbaarheid voor alle liefde, die ik hun bewees, mijne ziel enen kuil gegraven; zij hebben getracht mij heimelijk om het leven te brengen (Ps. 35:7). Gedenk, dat ik voor Uw aangezicht gestaan heb met mijne voorbede, om goed voor hen te spreken, om Uwe grimmigheid van hen af te wenden (Hoofdst. 7:16; 11:14; 14:7 vv. Hoe had Ik hen meer goed kunnen doen? En daarvoor belonen zij mij met listige aanslagen.

Doe daarom, gelijk Gij hen zo dikwijls hebt laten bedreigen, geef hun zonen de a) honger over, en doe ze wegvloeien door het geweld des zwaards, en laat hun vrouwen van kinderen beroofd en weduwen worden, en laat hun mannen door de dood omgebracht en hun jongelingen met het zwaard geslagen worden in de strijd.

Ps. 109:10.

Laat er een geschrei uit hun huizen gehoord worden, wanneer gij haastelijk ene bende over hen zult brengen; dewijl zij enen kuil gegraven hebben om mij te vangen, en strikken verborgen voor mijne voeten, om mij ten val te brengen.

Doch Gij, HEERE! weet al hunnen raad tegen mij ten dode; maak gene verzoening over hun ongerechtigheid, en delg hun zonde niet uit van voor Uw aangezicht (Ps. 109:14). Maar laat hen nedergeveld worden voor Uw aangezicht; handel alzo met hen ten tijde Uws toorns(vgl. Hoofdst. 11:23).

De Profeet, die anders voor de zondaren bad (vs. 20), wien God meermalen verdere voorbede verbood, is nu ook in zijn hart vertoornd over de zondaren, want hij erkent dat hun zonde doodzonde is, ongeneeslijke verharding. En toch is hij in ‘t verborgen in zijn hart bedroefd (Hoofdst. 13:17). Of bij dezen heiligen toorn, die in Gods gericht toestemt, ook iets menselijke zich gemengd heeft, dat te bepalen mogen en moeten wij overlaten aan de Kenner der harten, opdat wij niet gelijk worden aan dien, die de splinter zag in zijns broeders oog.

Nu was eindelijk aan Jeremia de zaak geheel duidelijk geworden. Nu kon hij Ja en Amen zeggen op de onherroepelijke dreigingen over Juda en Jeruzalem. Hun antwoord: "het is buiten hoop" (vs. 12) en hun vijandschap tegen Jeremia zelven maakten het hem na lang

prediken en smeken duidelijk, dat zij de mislukte pot waren, dien de Heere van rechtswege verbrak, en het koninkrijk, dat hij rechtmatig verdierf. Hij verenigde dus zijnen wil met de wil van God, en sprak zelf het oordeel uit, dat bij de Heere reeds te voren besloten was.

Tot hiertoe had Jeremia zich de boosheid der Joden nog niet zo ontzettend voorgesteld als zij was, totdat hij het omtrent zich zelven ondervond en de Heere geheel moest toestemmen. Stem ook zo van harte in met de oordelen en bedreigingen Gods tegen degenen, die halstarrig en boosaardig in ‘t ongeloof blijven, en wil niet op valse wijze en tegen Gods geopenbaard woord in jegens dezulken barmhartig zijn.

Men moet niet vergeten, dat de Profeet hier door de Geest des Heeren werd geleid. Hij heeft gebeden voor het volk, hoewel de Heere hem gezegd had, dat hij er niet meer voor bidden mocht. Hij heeft aangehouden, om genade en geen recht te smeken. Maar hij ziet nu, dat de plage dodelijk, dat de breuke ongeneeslijk is. Hij ziet dat het volk zelf zijn verderf kiest, de vloek boven de zegen, en daarom legt de H. Geest dit gebed op zijn lippen, waarmee hij uitspreekt. dat hij zich volkomen met de wille Gods verenigt.

HOOFDSTUK 19.

DE VERWOESTING VAN JERUZALEM VOORGESTELD DOOR HET VERBREKEN VAN ENE AARDEN KRUIK.

III. Vs. 1-15. Wederom wordt Jeremia gezonden tot denzelfden pottenbakker, bij wien hij volgens ‘t vorige hoofdstuk moest gaan zien hoe zulk een werkman met zijn klei handelt. Hij moet van hem ene aarden kruik kopen. In tegenwoordigheid van de oudsten des volks en van de priesters, die hij met zich heeft genomen, moet hij in het dal van Ben-Hinnom gaan naar de plaats der gruwelen, naar Tofeth, waar, door de koningen van Juda, kinderen aan Moloch worden ten offer gebracht, welke plaats met de naam Moorddal wordt bestempeld met het oog op hetgeen daar zou geschieden. Daarop moest hij de kruik in stokken stoten onder verkondiging van het woord Gods: "Alzo zal Ik dit volk en deze stad verbreken" (vs. 1-13). Teruggekeerd uit het dal in het zuiden der stad naar de voorhof des tempels herhaalt Jeremia in verkorten vorm voor al het volk, wat hij te voren aan zijne vertegenwoordigers heeft moeten zeggen (vs. 14 en 15).

Zo zegt de HEERE tot mij: Ga henen in des pottebakkers huis (Hoofdst. 18:1), en koop ene pottebakkers kruik, en ga echter thans niet alleen daar heen, maar neem tot u enigen van de oudsten des volks en van de oudsten der priesteren, die gij eerst tot getuigen moet nemen van hetgeen gij doet, voordat gij hun Mijn woord verkondigt.

Wij zien, dat de profeet door God gezonden werd om het volk te tonen, dat er niets vasts was in dien toestand, waarop de hypocrieten pochten, dewijl God, die het volk Israëls verwaardigd had met bijzondere weldaden, niet minder recht bij Zich zelven had als de pottebakker. De profeet toonde aan de Joden een pottebakker, die vaten naar zijn believen formeerde. Vervolgens, waar hij klei had genomen en het vat hem niet behaagde er anderen formeerde. Die Godsspraak bedoelt ene gelijkenis. Want de profeet wordt hier bevolen een gebakken vat te nemen van de pottebakker en dat vat in de vergadering des volks te breken, opdat allen begrijpen zouden, dat zij gelijk zijn aan gebroken vaten, en zo herinnerd werden aan hun zwakheid, om niet trots te zijn alsof hun geluk een vast en eeuwigdurend geluk zou zijn.

Ware de mens slechts een Platonische apanthropos, woonde hij in geen vlees, maar was hij enkel geest en ziel, zo als de Schwenkfeldianen (volgelingen van Schwenkfeld, geboren te Ossig 1490) zulk een mens dromen, dan hadden zij zulke zichtbare tekenen niet nodig. Omdat de mens uit lichaam en ziel bestaat, gebruikt God benevens de H. Geest ook woorden en sacramenten en andere tekenen.

Zolang Juda nog met weke klei kon worden vergeleken kon daarvan nog een vat der barmhartigheid worden; maar de hard gebrande aarde is onherroepelijk een vat des toorns, dat verbroken wordt, en waarvan de scherven op verren afstand over het land verstrooid worden.

En ga, nadat gij de kruik gekocht hebt, uit naar het dal des zoons van Hinnom (1 Kon. 1:33), dat voor de deur der Zonnepoort is, dezelfde als de Mistpoort (Neh. 2:13), en roep aldaar uit voor de oudsten, die u vergezellen, de woorden, die Ik tot u spreken zal.

En zeg: Hoort des HEEREN woord, gij koningen van Juda en inwoners van Jeruzalem (Hoofdst. 17:20)! Alzo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad brengen over deze plaats, van hetwelk een ieder, die het hoort, als van een ontzettend geluid (1 Sam. 3:11. 2 Kon. 21:12 oren klinken zullen. 1)

Dit is elk, die de voorzegging daarvan, of het verhaal en de voorstelling daarvan hoort, bij dien zal het zulk een indruk van schrik maken, dat hij altoos zal denken het nog in zijne oren te horen klinken en niet in staat zal zijn, om het uit zijne gedachten te verzetten.

Omdat zij Mij a) verlaten en deze plaats vervreemd, en anderen goden daarin gerookt hebben, die zij niet gekend hebben, van wie zij nooit enig bewijs van bestaan, van macht of van hulp hebben ontvangen, zij, noch hun vaders, noch de koningen van Juda, en zij hebben deze plaats vervuld met het bloed der onschuldigen. 1)

Jes. 65:11. Jer. 2:13 vv. 5:7, 19; 15:6; 17:13. b) Jer. 7:6.

Namelijk de stad Jeruzalem door onderdrukken en doodslaan (1 Kon. 21:16; 2 Kon. 24:4. Zie Jer. 7:6; 22:3) en het dal van Hinnom, waarin wij thans zijn, door het offeren van onnozele kinderen aan verfoeilijke afgoden (Ps. 106:37, 38). Het eerste is hier voornamelijk bedoeld, gelijk ook Hoofdst. 2:34; want het laatste wordt afzonderlijk gemeld in vs. 5.

Want zij hebben de hoogten van Baäl gebouwd, om hun zonen met vuur te verbranden, aan Baäl tot brandoffer, hetwelk Ik niet geboden, noch gesproken heb, noch in Mijn hart is opgekomen (Hoofdst. 7:31).

Wat Ik, de ware, enige God, nooit voor Mijnen dienst vraagde, gaven zij vrijwillig aan de ingebeelde goden, die hen toch niet konden helpen. "De duivel drijft degenen, die God en Zijn woord verachten en verlaten, tot verschrikkelijke zonden. " .

Daarom, omdat Ik hun de in Hoofdst. 7:32 v. uitgesprokene dreiging; herhale, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze plaats niet meer zal genoemd worden het Tofeth, of dal des zoons van Hinnom, maar, van wege de menigte der daar gedoden (vs. 11), Moorddal.

Want Ik zal de raad van Juda en Jeruzalem in deze plaats verijdelen; Ik zal de door hen aan deze plaats gehouden godsdienst (vs. 4 v.) te niet maken, en zal hen voor het aangezicht hunner vijanden doen vallen, door het zwaard en door de hand dergenen, die hun ziel zoeken; en Ik zal hun dode lichamen a) het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde ten spijze geven.

Jer. 15:3; 16:4.

De Profeten noemen gewoonlijk afgoderij en valse godsdienst ijdelheid (vgl. Matth. 15:9), ook raad en leer der goddelozen (Ps. 1:1). Ook kan men onder raad van Juda en Jeruzalem verstaan de verwachtingen en gedachten, die men op grond van de voorzegging der valse

Profeten (Hoofdst. 18:18) zich maakte. Deze wil de Heere ledigmaken, uitgieten gelijk in de grondtekst staat. Terwijl de Profeet bij dit woord werkelijk met de kruik doet, even als wanneer men ene fles uitgiet, spreekt hij daardoor uit, dat al die verwachtingen en gedachten op die plaats zullen worden uitgegoten als water, dat Juda en Jeruzalem gans radeloos zullen worden.

Het is letterlijk vervuld, dat de raad der Joden in deze plaats, in dit zelfde dal zou verijdeld worden. Toen de Chaldeën de stad Jeruzalem stormenderhand innamen, vluchtten alle krijgslieden naar de vlakke velden van Jericho. Te dien einde moesten zij door het vijandelijk leger heenbreken, en bij die gelegenheid zijn er zeer velen verslagen in dit zelfde dal Hinnoms (2 Kon. 4:5) en dat in zulk ene grote menigte, dat het in Tofeth aan begraafplaatsen ontbrak en er al een aantal lijken op het veld bleef liggen. Men merke er in op de rechtvaardige straf volgens de wet der vergelding. Ditzelfde dal, dat de Joden door de verfoeielijksten afgodendienst verontreinigd en de Heere walgelijk gemaakt hadden, kon nu door hun lijken verontreinigd worden. Tofeth zou een moorddal genaamd worden, een dal der verslagenen, niet van onnozele kinderen, maar van hen, die de Heere door de snoodste gruwelen getergd hadden.

En Ik zal ter vervulling van de bedreiging gen in Lev. 26:32. Deut. 29:22 vv. 1 Kon. 9:7 v. deze stad zetten tot ene ontzetting en tot ene aanfluiting; al wie voorbij haar gaat zal zich ontzetten en fluiten over al hare plagen.

En Ik zal tot vervulling ook van het woord in Deut. 28:52 vv. hunlieden het vlees hunner zonen en het vlees hunner dochteren doen eten, en zij zullen eten een iegelijk het vlees zijns naasten in de belegering, en in de benauwing, waarmee hen hun vijanden, en die hun ziel zoeken, benauwen zullen (Klaagl. 2:20; 4:10).

Dan als gij dit zult gesproken hebben, zult gij de kruik verbreken voor de ogen der mannen, die met u gegaan zijn, voor de oudsten (vs. 1).

Dit is de tweede trap der zinnebeeldige handeling. De voortgang bestaat daarin, dat door het verbreken van de kruik de gehele ondergang van stad en volk, en door het wegwerpen in Tofeth het woest en onrein worden, met andere woorden het zelfs tot een Tofeth worden der heilige stad wordt gesymboliseerd.

En gij zult tot hen zeggen: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Alzo zal Ik dit volk en deze stad verbreken, gelijk als men een pottebakkers vat verbreekt, dat niet weer geheeld kan worden, en zij zullen hen in Tofeth begraven, omdat er gene plaats geen ruimte genoeg zal zijn om te begraven 1) (Hoofdst. 7:32).

In deze verzen wordt de volkomenheid der straf en ellende aangekondigd. Een pottebakkersvat, wat verbroken is, kan niet meer geheeld worden. Alzo zou het ook met Juda geschieden. Al mochten de valse profeten roepen van vrede, vrede en geen gevaar, het gevaar zou hen gewis bereiken en zo groot zou de slag zijn, dat ook in het dal Tofet begraven zou

worden, dewijl er anders geen rustplaats zou zijn. De gewone begraafplaatsen zouden ontoereikend zijn, om de gedoden te ontvangen.

Zo zal Ik deze plaats, Jeruzalem, doen, spreekt de HEERE, en hare inwoneren, en dat om deze plaats te stellen als een Tofeth, ene plaats van afschuw.

En de huizen van Jeruzalem en de huizen van de koningen van Juda zullen gelijk de plaatsen van Tofeth, (zie 2 Kon. 23:10) onrein worden met al de huizen, op welker daken (Deut. 22:8) zij aan al het heir des hemels gerookt en aan vreemde goden drankofferen geofferd hebben (Hoofdst. 7:18).

Er was geen openlijker en tergender afgoderij dan die gepleegd werd op de platte daken der huizen. Een voorbeeld daarvan vindt men 2 Kon. 23:12.

Toen nu Jeremia van Tofeth in het dal van Ben-Hinnom kwam, waarheen hem de HEERE gezonden had om te profeteren (vs. 2), stond hij in het voorhof des HEEREN huis, in de poort tussen de buitensten en binnensten voorhof even als in Hoofdst. 7:2, en zei tot al het volk, dat in het voorhof verzameld was.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet Ik zal over deze stad en over al hare steden al het kwaad brengen, dat Ik zo lang en zo dikwijls over haar gesproken heb, om hen tot berouw en bekering te brengen, waardoor het nog had kunnen worden afgewend; nu echter zal het komen, omdat zij hunnen nek verhard hebben om Mijne woorden niet te horen (Hoofdst. 17:23).

God noemt zich een God van Israël, omdat Hij door Zijne vele weldaden een bijzonder recht op Israël had verkregen, dat de Joden, hoewel zij van Hem waren afgeweken, niet konden opheffen.

Door halstarrigheid en ongehoorzaamheid omtrent goddelijke bedreigingen richt men niets uit, maar men maakt dat God die nog hoe langer hoe scherper maakt.

Hieruit volgt derhalve, dat hoe duidelijker God Zijn waarheid openbaart, hoeveel te meerder er een reden is van verontschuldiging, dewijl als dan het meest de goddeloosheid en ontembare verachting ontdekt wordt.

HOOFDSTUK 20.

JEREMIA KONDIGT DE BALLINGSCHAP AAN, KLAAGT OVER ZIJN AMBT EN de DAG ZIJNER GEBOORTE.

IV. Vs. 1-18. Pashur, de opzichter van de tempel, die zelf een van die Profeten was, welke valselijk zegen verkondigden welke het volk in zijne verderfelijke gerustheid hielden (Hoofdst. 7:4), heeft de woorden van Jeremia, die hij in de voorhof des tempels sprak (Hoofdst. 19:14 vv), mede aangehoord. Deze grijpt hem als enen, die door Zijne bedreigingen zich misdadig vergrepen heeft aan het heiligdom des Heeren, laat hem als enen misdadiger slaan en in het blok leggen, maar wil hem de volgenden dag weer uit zijnen kerker vrijlaten. Nu verkondigt de Profeet zijnen vervolger het gericht, dat hem in ‘t bijzonder wacht (vs. 1-6). Als Jeremia weer alleen is stort hij zijn bestreden, zijn overkropt hart voor de Heere uit, dat de verzoeking gevoelt om te wensen: Ach, hadt gij nooit de roeping van enen Profeet aangenomen! (vs. 7-13). Ja, de aanvechting stijgt zo hoog, dat hij zelfs de dag zijner geboorte vervloekt (vs. 14-18). Hij deelt dit echter mede als een, die ook deze zwaarste aanvechting reeds overwonnen heeft en haar meester is geworden.

Als Pashur (= edelste), de zoon van Immer (= Hij beloofde), de priester, een lid der priesterkaste (1 Kron. 24:14), dus niet een van de in Ezra 2:39 genoemden (deze nu was bestelde voorganger in het huis des HEEREN, tempelvoogd), Jeremia hoorde, diezelfde woorden profeterende.

Deze Pashur wordt alleen hier genoemd (een andere is de zoon van Malchia, die in Hoofdst. 21:1; 38:1 en 1 Krom 10:12 genoemd is-de vader van Gedalja, die ook Pashur heet (Hoofdst. 38:1), kon wel dezelfde als de hier genoemde zijn. Hij behoorde tot die van de 24 priesterklassen, welke naar Immer genoemd is (Ezra 2:37), en bekleedde het ambt van een hoofd der tempelopzichters. Dat hij als zodanig enen zeer hogen stand had, blijkt daaruit, dat de priester Zefana, die later dit ambt bekleedde (Hoofdst. 29:26) in Hoofdst. 52:24 als de eerste na de hogepriester wordt genoemd. Hij behoorde alzo tot die vorsten van het heiligdom (Jes. 43:28), of overstap onder de priesters (2 Kron. 36:14 die mede de ondergang van staat en heiligdom veroorzaakten. Het oppertoezicht over de tempel gaf aan Pashur ene bepaalde politie-macht, en een recht om te straffen, dat hij op Jeremia toepaste! De behandeling, die hij hem aandeed, is juist dezelfde, als later (Hand. 16:22 vv. 35 vv.) Paulus en Silas van de hoofdmannen te Filippi moesten ondervinden. Hij sloeg hem, d. i. hij liet hem slagen geven, waarschijnlijk volgens het voorschrift Deut. 25:3 (vgl. 2 Kor. 11:24), en liet hem vervolgens tot de volgenden dag in de gevangenis werpen, waar zijne voeten in de stok worden gesloten .

In dezen voornamen priester wordt het toppunt van de onverbeterlijkheid des volks voorgesteld: men wil de voorspelling niet horen, er moet niet geprofeteerd worden van het einde. De Profeet is ook het voorbeeld voor allen in het Godsrijk, die te voren de vrees voor ondergang moeten ondervinden.

Zo sloeg Pashur de Profeet Jeremia, hij deed hem slagen toedelen, en hij stelde hem in de gevangenis (liever: sloot hem in de stok 2 Kron. 16:10), welke is de bovenste poort van Benjamin, die aan het huis des HEEREN is.

De tempel stond gedeeltelijk op grond van de stam van Juda, gedeeltelijk op grond van de stam van Benjamin (vgl Joz. 15:5 vv. met 18:15 vv.), zegt Kimchi. De hier genoemde bovenste poort van Benjamin, die door de bijvoeging "die aan het huis des Heeren is" van de stadspoort Benjamin (Jer. 7:13; 38:7) is onderscheiden, door de bijvoeging "bovenste" nader wordt aangewezen als behorende tot de bovensten en binnensten voorhof, is waarschijnlijk dezelfde als de hoge poort aan ‘s Heeren huis, die aan de noordzijde van de binnensten voorhof was. Deze had de koning Joram groter en schoner hersteld (2 Kon. 15:35) en wordt nu in Hoofdst. 26:10; 36:10 de "nieuwe" poort geheten. Volgens 2 Kon. 12:9 kwam door deze het volk menigvuldig de tempel binnen, waarom ook daar de offerkist werd geplaatst.

Maar het geschiedde des anderen daags, dat Pashur Jeremia uit de gevangenis voortbracht, opdat deze nu zijnen weg zou gaan, maar niet weer op die wijze tegen tempel en altaar en tegen de heilige stad en het volk Gods zou spreken. Toen zei Jeremia tot hem: De HEERE noemt uwen naam niet Pashur, maar Magor-missabib.

De betekenis van de naam Pashur is vrij duister. Wij zetten dien in de tekst over door "edelste" als zamengesteld uit vwp = toenemen en rwx = edele. Anderen leiden het af van yp
mom en rwhv = zwart. Nog anderen van hvp = zich uitspreiden en rwx = bleek worden. "Magoër" betekent "vrees, " zodat de nieuwe naam zal betekenen "vrees van rondom. " Luther, die de laatste verklaring van de naam Pashur volgt, tekent hierbij aan: "Jeremia wilde zeggen: gij zult niet zo groot, wit en breed zijn als uw naam te kennen geeft, maar vrees en schrik zal om u zijn, zodat het nauw en zwart genoeg om u is. " Pashur wordt gesteld tot enen Magor van rondom, tot enen die altijd door schrik omringd is, maar juist daardoor, dat hij door het verschrikkelijkste zelf niet wordt aangeroerd, maar ten laatste naar Babel wordt gevoerd om daar te sterven, zodat hij moet aanzien wat anderen overkomt, niet uit de kwellingen uitkomt. Ook geeft men aan de naam Pashur de betekenis van "uitbreiding of vreugde van rondom, " daar de man als vals Profeet het volk bestendigen vrede en onveranderlijke welvaart predikte.

Want zo zegt de HEERE: Ziet Ik stel u tot enen schrik voor uzelven en voor al uwe liefhebbers, zodat gij altijd voor uw leven moet vrezen Die, uwe vrienden, zullen vallen door het zwaard hunner vijanden, dat het uwe ogen aanzien, en gij alzo nog in voortdurenden angst zult zijn. En Ik zal gans Juda geven in de hand des konings van Babel, die hen naar Babel gevankelijk zal wegvoeren, en slaan hen met het zwaard (2 Kon. 25:20 vv.).

Pashur’s straf bestaat daarin, dat hij de ontzettenden jammer mede moet lijden en aanzien zonder te kunnen sterven; hij is een voorbeeld van de eeuwigen Jood.

Even als onder de Christenen het verhaal zich heeft gevormd, dat de lievelingsdiscipel des Heeren niet zou sterven (Joh. 21:23 vv.), zo vinden wij als tegenbeeld daarvan van enen vijand des Verlossers, die tot aan het einde der dagen, door onrust des gewetens

rondgedreven, tot een eeuwig rondwandelen veroordeeld is tot aan de wederkomst des Heeren. Deze sage van de eeuwigen Jood komt, even als alle sagen, onder verschillende vormen voor. De oudste Christelijke schrijver, die er melding van maakt, is de Benictijner en Engelse chronist Matth. Parisius (overl. 1259) Volgens het verhaal, dat hij zegt uit de mond van enen Armenischen bisschop te hebben, wien de eeuwige Jood zelf weer zijne geschiedenis verhaald heeft, heette deze eerst Carthaphilus, en was portier van het paleis in dienst van Pilatus. Toen nu de Joden de ter dood veroordeelden Christus uit het paleis sleepten, sloeg de portier Hem onder de poort met de vuist in de hals, en sprak spottend tot Hem: "ga heen Jezus! ga wat sneller, wat talmt gij?" Jezus zag om met een strengen blik en sprak: "Ik ga, maar gij zult wachten tot Ik wederkom. " De portier was toen ongeveer 30 jaren oud, maar telkens als hij 100 jaren oud geworden is: wordt hij door ene verzwakking aangegrepen en valt hij in onmacht. Dan wordt hij weer gezond en komt tot de ouderdom, dien hij had ten tijde toen hij zich aan de Heere vergreep. Carthaphilus werd later door Ananias gedoopt en ontving toen de naam van Jozef, wat aanleiding gaf, dat zijne geschiedenis ook met die van Jozef van Arimathea is verward. Hij leidde als Christen een vroom, streng, boetvaardig leven in de hoop eens begenadigd te worden. De schouwplaats van dezen Jood is het Oosten, voornamelijk de beide Armeniën. Anders luidde de sage in het Westen. Hier wordt de eeuwige Jood eerst in de 16de eeuw vermeld, en wel onder de naam van Ahasveros. Hij moet het eerst in 1547 te Hamburg, spoedig daarop te Dantzig, later in verscheidene steden in en buiten Duitsland gezien zijn. Het oog viel en hem door zijne ouderwetse kleding en zijn zonderling gedrag. Dr. Paulus van Eigen, bisschop van Sleeswijk, verklaart uit zijn eigen mond het volgende vernomen te hebben: Ahasverus leefde ten tijde van Christus, als schoenmaker te Jeruzalem, en was een van degenen, die het luidste "kruist Hem" riep. Toen Jezus naar Golgotha werd gevoerd, leidde de weg voorbij het huis van de schoenmaker. Afgemat van de last des kruises leunde de Heiland aan de deurpost, maar de schoenmaker, die met het kind op de arm in de deur stond, wees Hem met harde woorden weg (volgens sommige berichten sloeg hij Hem Zelfs met de leest), waarop Jezus zich omkeerde en tot hem zei, terwijl Hij hem strak aanzag: "Ik zal hier staan en rusten, maar gij zult wandelen tot de jongsten dag. " Aan ‘t einde der 17de en in het begin der 18de eeuw keerde de sage terug tot de oorspronkelijke Oosterse mededeling. Een vreemdeling werd gezien, die zich uitgaf voor enen officier van de Hogen raad te Jeruzalem en van zich zelven verhaalde wat de oude sage van Carthaphilus meldt; hij had namelijk Jezus, toen deze het paleis van Pilatus verliet, enen stoot gegeven en gezegd: "ga, pak u weg, waarom vertoeft gij nog hier?" De beide Engelse lands-universiteiten zonden de geleerdsten van hun professoren tot dezen vreemdeling. Hij wist hen in alles te woord te staan, verhaalde veel van de apostelen ook van Mahommed, Tamerlan, Soliman, die hij verzekerde allen te hebben gekend; hij kende de juiste data der kruistochten enz. sommigen hielden hem voor een bedrieger en dweper, anderen geloofden hem.

Ook zal Ik geven al het vermogen dezer stad, en al hare arbeid, en al hare kostelijkheid, en alle schatten der koningen van Juda(Jes. 39:6); Ik zal ze geven in de hand hunner vijanden, die zullen ze a) roven, zullen ze nemen en zullen ze brengen naar Babel.

Jer. 15:13; 17:3.

En gij, Pashur en alle inwoners van uw huis! gijlieden zult gaan in de gevangenis, en gij zult te Babel komen, en aldaar sterven, na dat alles wat Ik u in ‘s Heeren naam heb geprofeteerd, zal vervuld zijn, en aldaar begraven worden, gij en al uwe vrienden, welken gij valselijk geprofeteerd hebt 1) en die te voren nog hun leven hadden behouden.

Tot een gruwel en schrik voor zich en alle zijne vrienden zal Pashur worden door zijn en zijner vrienden ellende, dewijl hij zijne vrienden door het zwaard der vijanden zal zien vallen en dan zelf met de bewoners van zijn huis en de niet gedode vrienden naar Babel in ballingschap gaan en daar sterven. Zo zal hij niet slechts, wat zijn persoon aangaat, maar geheel voor zijn omgeving een oorzaak van gruwel worden.

Zijne vrienden, op welk hij enig vertrouwen stelde en mogelijk trachtte te verplichten, in hetgeen hij aan Jeremia deed, zullen hem allen verlaten. God sloeg hem niet aanstonds dood, om hetgeen hij tegen Jeremia had gedaan, maar liet hem ellendig leven als Kaïn in het land der scheiding. In zodanige gedwongene verslagenheid zal hij een blijvend gedenkteken van Gods rechtvaardigheid zijn, en als men vraagt, wat doet die man in zulk een gestadigen schrik komen? Dan zal het antwoord zijn: Het is Gods hand op hem, omdat hij Jeremia in de stok gedaan heeft.

HEERE! Gij weet, dat ik gene blijdschap heb om de Joden ellende aan te kondigen. Ik had gene begeerte naar het ambt van Profeet. Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden; Gij zijt mij te sterk geweest, dan dat ik Uwe uitdrukkelijke roeping zou hebben kunnen weerstaan, en Gij hebt overmocht 1) zodat ik alle tegenbedenkingen heb moeten laten varen (Hoofdst. 1:4 vv.). En wat is nu het gevolg van mijne werkzaamheid? Ik ben de gansen dag tot een belachen, een ieder van hen bespot mij, wanneer ik mijne roeping vervul.

Ik zocht het ambt van een profeet te ontgaan; ik zei dat ik te jong en voor dat ambt niet bekwaam was. Gij hebt mij toch beloofd te zorgen, dat ik sterker zou zijn dan mijne tegenstanders, en dat Gij mij tot een koperen muur en tot een ijzeren pilaar zoudt stellen.

De Profeet zegt hier, dat God de Autheur is van zijne voorspelling, en dat hij zelf niets heeft kunnen voortbrengen, wat niet bij God zelven resideerde. Alsof hij wilde zeggen, dat de Joden te vergeefs twistten, alsof het een strijd met een sterveling was. Hij zegt derhalve dat hij is overreed geworden, niet omdat het met zijn gevoelen overeenkwam. Want hij was zich zeer goed bewust. En niet slechts had hij de Geest Gods tot getuige van zijn roeping, maar in zijn hart gevoelde hij een vast bewijs voor zijn profeet zijn.

Want sinds ik spreke, roep ik uit 1), ik roep geweld en verstoring, die Israël voor zijne zonde zal ondervinden. Zo ben ik geheel teleurgesteld in mijne verwachting, die ik had, toen ik ‘t profetisch ambt aanvaardde, omdat mij des HEEREN woord de gansen dag a) tot smaad en tot schimp is, en ik in ieders ogen een leugen-Profeet ben.

Jes. 57:4.

Die tegen over de zwakken mens zo onverschrokken had gesproken, klaagt mismoedig tegenover zijnen God? Maar ook daarin horen wij de taal der waarheid (vgl. Gen. 15:3). Onbuigbaar staat de Profeet, zijn aangezicht heeft hij vrij opgeheven en tegenover de spottende wereld gekeerd; maar voor Hem, die de harten en nieren proeft, stort hij zijne ziel met onbegrensde overgave in lijden en strijden uit.

Dit ganse gesprek met God moet juist tonen, dat de dienaar Gods in zijne aanvechting, en ieder gelovige bij moeilijke verplichtingen met bidden en waken zijn vlees overwinnen moet.

Jeremia riep uit: "Wie in rustige tijden der kerk zou willen roepen en schreeuwen, die zou slechts schade veroorzaken; maar wanneer de duivel alles in zijne woede wegsleurt, dan kan men niet zacht spreken. " .

Beter: Zo dikwijls ik spreek moet ik schreien. De Profeet spreekt hiermee uit, dat hij niet alleen verwoesting en ellende moet verkondigen, maar dien tengevolge ook een voorwerp is van smaad en schimp.

Dies zei Ik: ik zal Zijner niet gedenken, en niet meer in Zijnen naam spreken. Ik zal de mensen aan hun lot overlaten, zonder meer te trachten hen door bedreiging van goddelijke straffen tot bekering te dringen; maar het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijne beenderen; en ik bemoeide mij om te verdragen, maar konde niet (vgl. Ps. 32:3).

De Profeet zegt hier, dat hij geen vrucht ervaart op zijn arbeid, zodat hij ziet dat alle pogingen en alle bemoeiingen het tegenovergestelde ten gevolge hebben, dewijl hij alle Joden verbittert, vervolgens hun razernij opwekt en hen drijft tot meerder zucht om te zondigen.

Het is een sterke bezoeking voor Gods volk daartoe te besluiten of voor te nemen, dat zij niet meer zullen spreken, wanneer zij hun prediking veracht en geheel vruchteloos zien. Maar laat een volk vrezen dat zijne dienaren in zulk een verzoeking brengt. Laat hun werk niet ijdel bij ons zijn, opdat wij hen niet tergen om te zeggen, dat zij geen moeite meer om ons willen doen en God niet tergen om te zeggen, dat zij geen moeite meer moeten doen. Nochtans moeten de dienaars geen gehoor geven aan deze verzoekingen maar in hun plaats voortgaan niettegenstaande hun ontmoediging, want dat is te meer dank waardig, en alhoewel Israël niet verzameld wordt, zo zullen zij toch verheerlijkt worden.

De bedoeling hiervan is: terwijl ik een tijd lang streefde om af te laten van Gods woord te verkondigen, werd ik inwendig zo gepijnigd en gefolterd, als of een brandend vuur besloten was in mijn binnenste, in mijne ingewanden, mijne beenderen, zodat ik niet machtig was mij te bedwingen, maar mijne bediening weer moest aanvaarden. (Vgl. Hoofdst 6:11. Job 32:18, Ps. 39:4. 1 Kor. 9:27

Het is beter het vuur der vervolging uitwendig te lijden voor de verkondigde waarheid, dan inwendig het verterende vuur van een onrustig geweten bij verzwijging der waarheid te ondervinden (Ezech. 3:18).

Wie de waarheid met goddelijke zekerheid kent, die kan en mag niet zwijgen, want daardoor zou hij de H. Geest tegenstaan en een vuur Gods in zijn geweten ontsteken dat hem inwendig zou verteren (vgl. 1 Kor. 9:16, 17).

Want ik heb gehoord de naspraak van velen, van Magor-missabib 1) Ik heb velen horen schimpen en mij de naam horen geven, die ene profetie was voor Pashur. Zij roepen mij na: Schrik van rondom, zeggende: Geef ons te kennen, en wij zullen het te kennen geven. Zegt, waarmee wij hem zullen betichten! Al mijne vredegenoten 2), al mijne bekenden, nemen acht op mijne hinking, letten er op of zij enig kwaad bij mij kunnen vinden. Zij zeggen: Misschien zal hij overreed worden, misschien zal hij zich in menig opzicht te buiten gaan, dan zullen wij hem overmogen en onze wraak van hem nemen. Allen, zelfs mijne naaste betrekkingen niet uitgesloten, staan tegen mij op en leggen mij lagen.

Het is zeer waarschijnlijk, dat men de laatste profetie van Jeremia (vs. 3 vv.) daardoor trachtte te ontzenuwen, dat men haar belachelijk zocht te maken, en de Profeet als "rondom schrikman, pessimist, zwartkijker, " door luid naroepen dier woorden, hoonde. Tevens dreigde men hem aan te klagen, omdat hij de priesterstand in zijnen plaatsbekleder, en de koning zelven door zijne woorden beledigd had.

Wanneer ook vrienden en broeders enen dienaar Gods niet meer begrijpen en hem beschuldigen, doet dat dubbel zeer, en het is ene zware beproeving.

De Profeet is ook hierin een voorbeeld van onzen Heiland. Pashur is de Iskarioth van Jeremia, en misschien zijn dat nog vele anderen uit zijnen priesterstand, vele ambtsbroeders, vele bloedverwanten. Maar verschrikkelijk is het, wanneer men de verkondiging van Gods woord alleen daarom bezoekt, om ware het mogelijk iets in de prediking te vinden, waarbij men de prediker zou kunnen vatten, een woord waarop men hem van ambt en brood zou kunnen beroven. En toch zijn er van die soort van kerkgangers heden niet weinigen en is het belasteren heden aan de orde van de dag, even als ten tijde van Jeremia.

Mijne geveinsde vrienden moedigen elkaar aan tot het verspreiden van valse geruchten van mij, of wensen uit mijnen mond meer profetieën te horen, op hoop daaruit stof van beschuldiging tegen mij te rapen, ten einde mij van het leven te beroven en daardoor wraak op te nemen.

Maar de HEERE is met mij als een verschrikkelijk held1), getrouw aan Zijne belofte (Hoofdst. 1:8, 19; 15:20. Jes. 41:10), als mijn Immanuël a), daarom zullen mijne vervolgers struikelen en niets vermogen. Zij zijn zeer beschaamd geworden, omdat zij niet verstandiglijk gehandeld hebben. Het zal ene eeuwige schande zijn; zij zal in de kerk van God niet vergeten worden. (Ps. 27:2).

Jer. 17:18. b) Jer. 23:40.

Nu heeft het geloof overwonnen, dewijl hij de Heere in de beproeving getrouw gebleven is, waartoe God zelf hem versterkt heeft.

Juist dat, wat in God verschrikkelijk is, is vertroostend voor Zijne dienaren, die op Hem vertrouwen. Het zal zich keren tegen degenen, die Zijn volk zoeken te verschrikken. De verschrikkelijkste vijanden komen ons nietig voor, wanneer wij de Heere voor ons zien als de alleen Machtige (Neh. 4:14). .

Het is de treurigste verblinding, de ergste dwaasheid, de waarheid te wederstreven.

De vervolgers van Gods knechten hebben altoos ondervonden, dat de Heere bij Zijne dienaars is volgens Zijne belofte (Matth. 28:20), dat zij hebben gestruikeld op hunnen weg zonder ten einde toe te overmogen, dat zij niet verstandig gehandeld hebben tot welzijn van zichzelven en van de hunnen, en dat ene eeuwige schande heeft gekleefd aan de gedachtenis van hen, die zich hebben laten gebruiken tot werktuigen der vervolging. Tot hiertoe staat geschandvlekt de gedachtenis van diegenen, die Jesaja, Jeremia enz. de Apostelen en andere getrouwe knechten des Heeren in vervolg van tijd verdrukt en geplaagd hebben.

Wijl de Heere hem redding uit de hand der gewelddadigen heeft toegezegd, zo noemt hij Hem een geweld oefenend held, en zet daarop de hope, dat de vervolgers niets zullen uitrichten, maar ten val zullen komen, te schande en met eeuwigen, onvergetelijken smaad zullen overdekt worden.

Gij dan, o HEERE der heirscharen, die de rechtvaardige a) proeft 1), die de nieren (Ps. 7:10 v.) en het hart ziet! laat mij b) Uwe wraak van hen zien), want Ik heb U mijne twistzaak ontdekt 3) (Hoofdst. 11:20).

Jer. 12:3. b) Jer. 15:15; 18:19 vv.

Er zijn gene grotere heiligen, het zijn Gods liefste kinderen, die zulke beproevingen en kastijding gen doorstaan, gelijk wij in Job (Hoofdst. 42:2 vv.) David en Jeremia (Jer. 20:12 v.) zien. Deze leren het geloof in de rechte school. De teerhartige heiligen, die het kruis schuwen, denken, dat zij het geloof op kussens zonder kruis zullen leren. (J. ARNDT).

Anderen vertalen: "Ik zal uwe wraak enz. " zo dat het niet zozeer een wens als wel ene voorzegging zou zijn. Hij spreekt echter zeer voorzichtig en godzalig, dat hij niet zijne maar des Heeren wraak wil zien, om Zijne gerechtigheid te prijzen.

Mijne zaak is de uwe, Uwe wraak is de mijne; ene andere wil ik niet.

Zingt de HEERE, prijst de HEERE; want Hij heeft de ziel des nooddruftigen uit de hand der boosdoeners verlost. Hij heeft mij uit de handen van Pashur gered.

De Profeet laat de lof des Heeren voorafgaan, om aan het volgende elken schijn van lastering te ontnemen.

Ik was op het punt om in de verzoeking te bezwijken, en zo de Heere niet bij mij ware geweest, had ik zeker uitgeroepen, wat satan mij in het oor fluisterde: Vervloekt zij de dag, op

welken ik geboren ben (Hoofdst. 15:10. Job 3:1. Hoofdst. 10:18) de dag op welken mijne moeder mij gebaard heeft, zij niet gezegend!

Deze verzen (14-18) schijnen in lijnrechte tegenspraak te staan met de lof Gods (vs. 12 en 13). Daarom is dit gedeelte door de meeste uitleggers beschouwd als ene vreemde bijvoeging, dezen Profeet en elken vromen mens onwaardig. Anderen, die de echtheid niet betwijfelen, beproefden op andere wijze Jeremia vrij te spreken van het verwijt van lastering. Zo liet men deze verzen slaan op Pashur en vulde in: "zo zal Pashur in zijn nood spreken, " dat te gezocht is om voor waarschijnlijk gehouden te worden. Anderen menen, dat de Profeet deze woorden zal gesproken hebben in de persoon van de wanhopig geworden Jood, en het dus ene profetie is van de aanstaande vervloeking der wanhopige Joden. maar hierover ontbreekt elk aanknopingspunt, hiertegen spreekt het verband. Zij die de Profeet deze woorden in de mond leggen als klacht over eigen leed, als verwensing van eigen leven en geboorte scheiden zich weer in verschillende groepen: 1) Men houdt deze woorden voor werkelijk zo gesproken in de verzoeking, een bewijs, dat ook vrome mannen in zware zonden vallen, en zelfs tot lastering van God komen, maar dan ook weer door Gods genade kunnen gered worden. In dat geval zouden deze woorden ene oprechte openlijke belijdenis zijn voor de Heere, ene uiting van droefheid en hartelijk berouw voor God, wiens hulp reeds in vs. 13 geprezen, en van wiens vergeving de Profeet zeker is. De woorden zelf moeten echter worden beschouwd als fantasiën van enen zieke, die in brandende koortsen zijn uitgesproken. De verzoeking toch is een vuur, ook elders hitte genaamd, en de graad der verzoeking voor de Profeet kan men gemakkelijk denken als buitengemeen groot. 2) Ene andere uitlegging neemt aan, dat de Profeet in vs. 11 zijnen moed weer heeft opgewekt, zich getroost heeft, ja vs. 13 zelfs in opgewekten moed heeft gejubeld, doch vervolgens-in ene zielkundig wel te verklaren tegenstelling-van de hoogsten trap van vreugde in ene nieuwe verzoeking vervallen is, groter en dieper dan de vorige, en dat de Profeet in deze zo ver is gevallen, dat hij Jobs zonde bedreef (Job 3:4 vv.). Maar dan mist men aan het slot de aanwijzing, dat en hoe de Profeet ook deze nieuwe en zware verzoeking meester geworden is. Bovendien is deze afdeling een zo kunstmatig zamengestelde vloek- en klaagzang, dat hij niet kan beschouwd worden als ene klacht, die onmiddellijk zo uit de borst is voortgekomen, maar slechts als het geformuleerd klaaggeschrei van de menselijke natuur, die onder haren last bezwijkt. De Profeet kon eerst toen hij boven de verzoeking stond, aan de vloek dezen poëtischen vorm geven, en het ligt voor de hand, om aan te nemen, dat hij gedurende de verzoeking zelf deze woorden in ‘t geheel niet zal hebben gesproken, maar slechts vs. 9, terwijl wij dit leed moeten aanzien als ene nadere verklaring daarvan. Daarom moet men echter de Profeet, die zulk een vloekzang heeft gedicht, noch aanklagen, noch beschuldigen; want niemand kan beslissen, in hoeverre hij zich aan de zondige vertwijfeling, die daarin is uitgesproken, persoonlijk heeft overgegeven, en in zoverre dit mag geschied zijn, zo kunnen wij nog veel minder de mate der beproeving bepalen, waaronder hij een ogenblik bukte, om des te krachtiger op te staan. Want de Heere heeft hem opgericht. Maar dat de diepste verbrijzeling van alle menselijke kracht ene zo sterke en zo gepaste uitdrukking heeft gevonden, dat de meest inwendige en zwaarste beproeving van de lijdenden dienaar Gods zo uit de duisternis tot het helderst licht is gebracht, dat mogen wij vrij aan de invloed des H. Geestes toeschrijven, die alleen het hart doorgronden en in de diepste verborgenheid openbaren kan.

Dit zou dan de 3de opvatting der plaats zijn. Het is ene dichterlijk opgesierde schildering van de diepte en zwaarte der aanvechting, uitgesproken in de tijd, toen de aanvechting overwonnen en de onderwerping aan de raad des Heeren teruggekeerd was, het einde voorstellende, dat zulk ene aanvechting moest hebben, wanneer de mens daarin op zich zelven moest steunen en wanneer de hulp Gods hem niet van de eigenlijken ondergang bewaarde. Zo hebben wij in de opgave van de inhoud van dit hoofdstuk en bij de verklaring van het vers de zaak opgevat. Dat Jeremia in de verzameling zijner profetieën aan dit vloekgezang hier juist ene plaats heeft ingeruimd, is geschied, omdat hij juist bij het beslissend keerpunt van zijn profetisch leven openbaren wilde, dat de kracht, waarmee hij verder en ten einde toe de Heere diende, niet de zijne maar Gods kracht was.

Zij, die hevig gekweld worden, zijn gewoon de omstanders te schelden en met de handen terug te stoten, en soms, wanneer de smart zeer erg is, de handen te wonden. Zo gaat het hier de Profeet.

Jeremia staat daarin tot een waarschuwend voorbeeld voor alle getuigen der waarheid, dat zij wegens de verwerping, verachting, spot en hoon, zo die hun om der waarheid wil ten deel wordt, niet ongeduldig moeten worden, ook dan niet, wanneer de grote lankmoedigheid Gods zo lang duldt, en nog altijd toeft met Zijne gerichten, wanneer de ene droevige wolk na de andere weer voorbij gaat, en het niet zo gaat als men gevreesd heeft, of zich heeft voorgesteld. De onnaspeurlijke rijkdom van Gods lankmoedigheid en geduld heeft ook zijne grenzen; doch zo lang zij duurt is zij met dankzegging te erkennen en moeten wij aanhouden in gebed en voorbede, of nog hier en daar ene ziel als een brandhout uit het verderf mocht worden gered.

Vervloekt zij de man, die mijnen vader geboodschapt heeft, en dacht een loon voor dat bericht te ontvangen, zeggende: U is een jonge zoon geboren, verblijdende hem grotelijks.

De Rabbijnen en Hiëronymus menen, dat deze man Pashur zelf geweest is, maar dat is ene weinig geloofbare conjectuur (gissing). Dat is meer ene verdichting in het lied, en waarachtiger is er in ‘t geheel geen bode geweest, zo als Theodoretus meende.

Ja dezelve man zij, als de steden Sodom en Gomorra (Gen. 19), die de HEERE heeft omgekeerd, en het heeft Hem niet berouwd, en hij hore in de morgenstond een geroep, en op de middagtijd een geschrei.

In de morgenstond een geroep en op de middag een geschrei te horen geeft te kennen ene gedurige verontrusting door de schrik van vijandige invallen.

Men heeft gemeend, dat het geschrei der inwoners te Sodom en Gomorra tot aan de middag zou hebben geduurd. Jeremia wenste nu dezen man een dergelijk lot toe voor hem en voor zijn gehele huis.

Dat Hij mij niet gedood heeft van de baarmoeder af, of mijne moeder mijn graf geweest is, of hare baarmoeder als van ene, die eeuwiglijk zwanger is. O ware mijne moeder vóór mijne geboorte gestorven, en had zij mij aanstonds met zich in het graf genomen. Nu moet

haar een zwaard door de ziel gaan, en de droefheid haar hart verbreken, zulk enen met smaad overladen man haren zoon te moeten noemen.

HOOFDSTUK 21.

VAN JERUZALEMS VEROVERING EN ZEDEKIA'S GEVANGENNEMING.

Tegen het einde van Zedekia's heerschappij, als de Chaldeën reeds de stad begonnen te belegeren, vond Jeremia, door de koning zelven gedrongen, ene gelegenheid, om zich uitdrukkelijk uit te spreken over de toekomst, zowel van het gehele rijk als ook voornamelijk van het koninklijk huis en van de groten en leidslieden des volks. In de reeks van redenen, die hier voor ons ligt (Hoofdst. 21-24) maakt hij zich die aanleiding ten nutte, om al de gewichtigste uitspraken zamen te vatten, welke hij over de leidslieden des volks, zowel over de koningen en wereldse vorsten, als ook omtrent de profeten en priesters openlijk had voorgedragen. Juist hier, nu de strafredenen ten einde lopen, is het de meest geschikte plaats tot zulke ene zamenstelling. Van al de zedelijke verkeerdheden en gevaren des volks, welke in de vorige delen zo veelvuldig voorkomen, zijn toch voornamelijk de herders dezer kudde, de wereldlijke en geestelijke leidslieden, vooral dus de koningen met hun raadgevers en profeten de schuld. Eveneens kan ook ene blijvende verandering des volks alleen uitgaan van ene waarachtige bekering der leidslieden. Daarom verheft zich dan ook de reeks der strafredenen tot die krachtig werkende oorzaken van het tegenwoordige grote kwaad. De bijl wordt gelegd aan de wortel van dien kwaden boom, en het wordt volkomen duidelijk hoe weinig Jeremia gevreesd heeft de waarheid duidelijk uit te spreken ook tegenover de machthebbenden en de veel vermogende valse Profeten.

Vs. 1-14. Op verlangen van de koning Zedekia, dat de Profeet, even als eens Jesaja bij de belegering van Jeruzalem door Sanherib gedaan had (2 Kon. 19:1 vv.), ook nu bij de belegering door Nebukadnezar voorbidder zou zijn bij de Heere, opdat de vijand weer aftrekke, geeft Jeremia in de naam des Heeren antwoord. Alle pogingen om de nader komende krijgslegers van de vijand met ene krijgsmacht terug te honden en de belegering te voorkomen, zouden te vergeefs zijn. Integendeel zou Israëls krijgsmacht, wanneer zij, buiten de muren geslagen, zich binnen in de stad zou terugtrekken, slechts dienen om de nood daar binnen op het hoogst te doen stijgen; en wat dan van de pestilentie, het zwaard en de honger zou overblijven, zou tegelijk met het koninklijk geslacht in de handen van Nebukadnezar vallen (vs. 1-7). Nog is een uitweg voor het volk mogelijk, om het leven te behouden (vs. 8-10), maar niet voor het huis des konings (vs. 11-14).

Het woord, dat van de HEERE geschied is tot de ProfeetJeremia in het jaar 590 v. C. als Nebukadnezar begonnen was de stad te belegeren (Hoofdst. 34:1 vv. 2 Kon. 25:1 Ki 1), als de koning Zedekia tot hem zond Pashur, de zoon van Malchia(= koning van Jehova), enen priester uit de klasse Malchia (1 Kron. 24:9), dus niet de in Hoofdst. 20:1 genoemde bestelde voorganger van het huis des Heeren, en Zefanja (= verborgen door Jehova), de zoon van Maäseja (= schuilplaats van Jehova), uit de klasse Maäseja of Maäzja (1 Kron. 24:18), de priester, die de hoogste plaats naast de hogepriester had (2 Kon. 25:18), zeggende:

Vraag toch de HEERE voor ons, want Nebukadnezar (= Nebo is de vorst der goden). de koning van Babel, strijdt tegen ons: misschien zal de HEERE met ons doen naar al Zijne

wonderen, op dezelfde wijze, als Hij reeds dikwijls wonderbaar uit zware noden heeft gered, dat hij van ons optrekke.

Wanneer de goddelozen Gods hulp begeren, verlangen zij gewoonlijk niet Zijne hulp tot verbetering, maar Zijne wonderdadige hulp tot redding bij hun onveranderlijke onboetvaardigheid.

Bij de vermelding van Gods vorige wonderen heeft Zedekia misschien in het bijzonder het oog gehad op des Heeren werk, toen hij Sanherib het beleg van Jeruzalem deed opbreken ten tijde van zijnen grootvader Hizkia. De herdenking van Gods vorige wonderen is van groten dienst, om in ons de hoop te verwekken ter verkrijging van toekomende verlossingen, maar alleen hij de onderstelling, dat wij ons in dezelfde omstandigheden bevinden van gehoorzaamheid aan Zijnen wil, anders niet. Hierom zegt Zedekia ook "misschien. " Overtuiging van zonde belet het vertrouwen en de heilige vrijmoedigheid ook in de beste, en naar mate de schuld der zonde groter is, is de hoop en het vertrouwen in ieder met recht ook minder.

Toen zei Jeremia tot hen, tot de beide afgezanten des konings: zo zult gijlieden tot Zedekia zeggen:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik zal uw leger daar buiten, dat het vijandelijke leger wil tegenhouden, niet bijstaan. Integendeel ziet, Ik zal de krijgswapenen omwenden, die in ulieder hand zijn, met welke gij strijdt tegen de koning van Babel en tegen de Chaldeën, die u belegeren, van buiten aan de muur. Gij zult eerst daarbuiten worden geslagen en vluchten, en Ik zal ze, al die vluchtende krijgslieden, verzamelen in het midden van deze stad, zodat u eindelijk niets overblijft dan ene verdediging binnen de muren.

En Ik zelf zal het daarbij niet laten blijven, maar, wanneer gij tot Jeruzalem alleen zijt beperkt geworden, zal Ik eerst recht tegen ulieden strijden met enen uitgestrekten hand en met enen sterken arm, ja met toorn en met grimmigheid en met grote verbolgenheid, zodat bij de nood van buiten nog veel grotere nood van binnen komt (2 Kon. 25:3).

En Ik zal de inwoners dezer stad slaan, zowel de mensen als de beesten; door ene grote pestilentie zullen zij sterven.

En daarna, spreekt de HEERE, zal Ik Zedekia, de koning van Juda en zijne knechten en het volk, en die in deze stad overgebleven zijn van de pestilentie, van het zwaard en van de honger, geven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hun ziel zoeken; en hij zal ze slaan met de scherpte des zwaards; hij zal ze niet sparen, noch verschonen, noch zich ontfermen (2 Kon. 25:4-7).

En tot dit volk zult gij zeggen, volgens het bevel Gods aan mij: Zo zegt de HEERE: Ziet, Ik stel voor ulieder aangezicht de weg des levens en de weg des doods door hetgeen ik vervolgens door Mijnen profeet u laat verkondigen.

Dit woord is in de eerste plaats in lichamelijken zin op te nemen; toch heeft het ook zijne betekenis in geestelijken zin (Deut. 11:26) in zoverre nu in hetgeen de Heere zegt beslist wordt, wie onder het volk nog ter laatster ure zich in geloof en gehoorzaamheid tot de Heere zou wenden.

Die in deze stad blijft, denkende dat het niet tot het uiterste zal komen, zal sterven door het zwaard, of door de honger, of door de pestilentie. Maar die er uitgaat en valt tot de Chaldeën (Jes. 3:24), die ulieden belegeren, omdat hij besloten is zich onder Mijne machtige hand te verootmoedigen, die zal leven, en zijne ziel zal hem tot enen buit, zijn (vgl. Hoofdst. 38:2) vv. 38:9; 52:15).

Want Ik heb Mijn aangezicht tegen deze stad gesteld ten kwade en niet ten goede, spreekt de HEERE: zij zal gegeven worden in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden (2 Kon. 25:8).

Het is duidelijk, dat de Profeet de wil van God hoger moet wegen, dan hetgeen volgens beperkte menselijke mening de eer en het belang van zijn land vordert, ja dat hij juist door gehoorzaamheid aan dien Goddelijken wil die eer en dat belang het best bevordert.

Nog stelt God de weg ten leven en ten dode voor. De weg ten leven is echter tegen menselijk inzicht in die, waarop men enkel dood en schande ziet. Wilt gij u redden, zo moet gij het valse Jeruzalem verlaten, dat aan het gericht is overgegeven (Openb. 18:4 vv.), en daar uw leven zoeken, waar niets dan de dood u voorkomt. Wie zijn leven wil behouden, die moet het verliezen, en wie het om de wil der waarheid overgeeft, zal het behouden.

Nebukadnezar zou niet slechts overwinnaar van het volk zijn en zijn triumftocht houden in de veroverde stad, maar de stad was bestemd ten ondergang. Dit nu is zeer erg, wanneer een welgefundeerde stad wordt verwoest. Dikwijls worden de steden ingenomen en de overwinnaar voert de inwoners her- en derwaarts heen, maar de plaats zelf blijft bewaard. Doch God verkondigt hier, dat Hij zeer zwaar zou handelen met de stad Jeruzalem, dewijl zij door vuur verwoest zou worden.

En aangaande het huis des konings van Juda, dat de weg ten dode koos, en waarvoor geen tijd meer is om de weg des levens te kiezen, hoort des HEEREN woord.

Tot Jojakim is dit woord door de Profeet gekomen, dat ook Zedekia in de negen jaren zijner regering niet heeft geacht: O huis Davids! zo zegt de HEERE: Richt des morgens recht, iederen dag, van de vroegen morgen af, om de tijd der genade nog uit te kopen, en verlost de beroofde uit de hand des verdrukkers (Hoofdst. 22:3), opdat Mijne gramschap niet uitvare als aan vuur, en brande, dat niemand blussen kunne, van wege de boosheid uwer handelingen. (Hoofdst. 4:4; 7:20).

Hieruit blijkt zo duidelijk mogelijk, welke een van de grote zonden van Davids opvolgers was, n. l. dat het recht gebogen werd, dat men de wezen en de weduwen verdrukte. Een zonde gruwelijk in de ogen van de Heere God.

Daarom komt de Heere met de vermaning, om deze zonde te laten, om te wandelen in de paden van recht en gerechtigheid, om recht en gerechtigheid te doen, opdat Zijn toorn niet ontbrandde tegen Juda's koning en Jeruzalems inwoners.

Maar die waarschuwing hebt gij niet gehoord. Ziet Ik wil aan u, gij inwoneres des dals, gij inwoners van Jeruzalem! gij rots van het plein! spreekt de HEERE; gijlieden, die meent in zulk ene stad als in ene onverwinlijke vesting te wonen, en zegt: Wie zou tegen ons afkomen? Of wie zou komen in onze woningen?

Dat Jeruzalem bedreigd wordt is onwedersprekelijk; doch het is tevens waarschijnlijk, dat het slechts een gedeelte der stad is, waarvan bepaald wordt gesproken, en wel het volkrijkste, waar het meeste bedrijf en welvaren heerste, het dal namelijk tussen Zion en Akra, naderhand het Kaasmakersdal geheten. Met "rots der vlakte" wordt bedoeld: vlakte, die door de bergen, die u beschermen, even sterk en onverwinbaar schijnt, alsof gij ene rots waart.

En Ik, voor wien geen berg te vast is, dat Ik dien niet zou kunnen innemen, zal over ulieden bezoeking doen naar de vrucht uwer handelingen, spreekt de HEERE a), en Ik zal een vuur aansteken in haar woud, dat zal verteren al wat rondom haar is.

Jer. 17:27).

Deze uitspraak staat in geen zamenhang met het vorige gedeelte van dit hoofdstuk; zij moet naar de inhoud tot een vroegeren tijd behoren dan de tijd der belegering, toen het hier gedreigde gericht reeds was begonnen, toen de inwoners van Jeruzalem zich niet meer tegen iederen aanval geborgen achtten, en toen het te laat was aan het huis van David gerechtigheid aan te bevelen.

Door de verwantschap van ons stuk met Hoofdst. 22:3 vv. zijn wij geheel in de tijd van Jojakim (of liever van Joahaz) verplaatst; het vormt de overgang tot de rede, welke tot dien koning gericht is.

En waarom worden wij in dien tijd verplaatst? Om aan te horen hoe het huis van David ernstig en duidelijk genoeg op de rechten weg gewezen is, en dus het gericht, dat daaraan wordt voltrokken, verdiend is. Het heeft de vermaning gehoord: "bekeert u nu een iegelijk van zijnen bozen weg, en maakt uwe wegen en uwe handelingen goed. " Toch is het volk voortgegaan in het "het is buiten hoop, maar wij zullen naar onze gedachten wandelen" (Hoofdst. 18:11 vv.). De verbintenis van dit stuk met de afdeling vs. 8-10 geeft dan te kennen, dat terwijl aan het volk nog heden de weg ten leven wordt voorgehouden, er voor het huis van de koning van Juda geen uitweg meer is, ook niet slechts om het leven te behouden, zo als in vs. 7 reeds uitdrukkelijk is gezegd. Vgl. bij dat Hoofdst. ook het 30ste een 31ste.

En zeg: Hoor het woord des HEEREN, gij koning van Juda, gij, die zit op Davids troon! gij en uwe knechten, uwe hovelingen, uwe militaire en burgerlijke beambten, en uw volk, die door deze poorten ingaan!

Zo zegt de HEERE: Doet gij koning en gij, zijne vorsten en raadgevers! recht en gerechtigheid door het kwade te straffen en de vromen te beschermen, en redt de beroofde uit de hand des verdrukkers(Hoofdst. 21:12); en onderdrukt de vreemdeling niet, de wees noch de weduwe (Hoofdst. 7:6. Exod. 22:21 vv.). Doet geen geweld en vergiet geen onschuldig bloed in deze plaats 1) door het vellen van een onrechtvaardig vonnis.

Dit is eigenlijk op de rechters van toepassing. Doch het is als het ware een verschrikkelijk verschijnsel, dat de zetel van David zo bezoedeld was, dat zij als het ware was een spelonk der moordenaars. Overal waar ook maar enig soort van vierschaar wordt gespannen, daar moet altijd enige eerbied en schaamte zijn, hoeveel te meer waar die vierschaar in het bijzonder aan God was geheiligd.

Want, indien gijlieden deze zaak ernstiglijk zult doen, en u daardoor met uw gehele hart en uwen wandel getrouw zult betonen aan het verbond, dat gij onder Jozua op nieuw met Mij hebt gesloten (2 Kon. 23:3), zo zullen door de poorten van dit huis koningen ingaan, zittende de David op zijnen troon, rijdende vol kostelijke pracht en heerschappij (Hoofdstuk 17:25) op wagens en op paarden, hij en zijne knechten en zijn volk, opdat aan David, gelijk Ik hem heb toegezegd, geen man afgesneden worde, die op de troon van Israël zitte (1 Kon. 2:4; 8:25).

Indien Gij daarentegen deze woorden niet zult horen, maar de wegen der goddeloosheid en ongerechtigheid zult verkiezen, en Ik voorzie dat dit zal geschieden, zo heb Ik bij Mij gezworen, en zal het ook zeker doen komen, gelijk Ik nooit meinedig ben geworden, spreekt de HEERE, dat ditprachtige huis des konings, waarin zich thans ene zo grote menigte verzamelt, tot ene woestheid worden zal.

Want zo zegt de HEERE, die, gelijk Hij alles voorziet wat de mensen tegen Hem en Zijn woord ondernemen, zo ook Zijne raadsbesluiten daarnaar inricht van het huis des konings van Juda, van dit koninklijk paleis op Zion: Gij zijt Mij een Gilead, ene hoogte van Libanon. 1) In uwe hoog en schijnbaar veilige ligging, in uwe trots en met cederenbalken zo krachtig versierde gebouwen prijkt gij thans voor Mij als de bosrijke en ontoegankelijke gebergten van Gilead en Libanon, de grenswachter des lands in het oosten en noorden. Maar wat baat het ons? Ik ben geen God, zo Ik u niet zette als ene woestijn en onbewoonde steden. Zij zullen louter puinhopen zijn; zij zullen niet alleen verwoest worden, maal ook onopgebouwd blijven liggen.

Hun lot was gevallen in een lieflijke plaats, die rijk en vermakelijk was, als Gilead, en Zion was een sterke vesting, zo statelijk als de Libanon. Daarop betrouwden zij als hun veiligheid. Maar dit zou hen niet beschermen. Het land, dat nu vruchtbaar is als Gilead, zal tot een woestheid worden. De steden, die nu sterk waren als de Libanon, zullen onbewoonde steden worden, en als het land woest gemaakt is, moeten de steden ontvolkt worden. Zie hoe gemakkelijk Gods oordelen een volk kunnen verderven, en hoe zeker de zonde dit doen zal.

Want Ik zal de krijgslieden van de koning Nebukadnezar, a) als verdervers tegen u heiligen, elk met zijn gereedschap, als de werktuigen, waardoor bomen worden uitgeroeid.

Die zullen doen wat eens de overmoedige Sanherib dreigde te doen, toen Ik de jonkvrouw, de dochter Zions, tegen hem in bescherming nam (2 Kon. 19:21 vv.), namelijk uwe uitgelezene cederen omhouwen en in het vuur werpen; zij zullen het prachtige paleis omver rukken en de gehele stad met vuur verbranden.

Jer. 15:6.

Dan zullen de bedreigingen vervuld worden, die Ik door Mozes (Deut. 29:22 vv.), en tot Salomo (1 Kon. 9:7 vv.) gesproken heb, vele Heidenen zullen voorbij deze stad gaan, en zullen zeggen een ieder tot zijnen naaste: Waarom heeft de HEERE alzo gedaan aan deze grote stad?

En zij zullen zeggen, op grond van Mijn heilig en waarachtig woord: Omdat zij het verbond des HEEREN, huns Gods hebben verlaten, en hebben zich voor andere goden nedergebogen en die gediend.

De koning Joahaz, bij wiens troonsbeklimming de Profeet de hier voor ons liggende profetie moest spreken, deed ondanks alle waarschuwing toch wat de Heere onwelgevallig was (2 Kon. 23:32). Reeds na drie maanden werd hij de ook door Faraö Necho afgezet, en in boeien naar Egypte gevoerd (2 Kon. 23:33 vv. 2 Kron. 36:2 vv. toen nu in zijne plaats zijne oudere broeder Jojakim de troon beklom, en er dus weer een feest op de Zion plaats vond, ontving naar onze mening de Profeet ene nieuwe, nadere openbaring des Heeren, die wij in vs. 10-12 voor ons hebben. Die wordt alleen daarom zo onmiddellijk aan de vorige rede aangesloten, zonder dat in het minst wordt te kennen gegeven, dat die eerst drie maanden later voorkomt, omdat die geheel op diezelfde wijze is uitgesproken. De harten van het volk, dat bij de kroning tegenwoordig was, waren ditmaal droevig gestemd. Men kende Jojakim reeds als van een geweldig, hebzuchtig en zwelgend karakter (2 Kon. 23:30). Daarom had men Joahaz na de dood van Josia tot koning gemaakt, en nu was deze van de boon ontzet; zijn gevreesde, oudere broeder was in zijne plaats koning geworden, en wel tegen hem opgelegde schatting (2 Kon. 23:33). Toen openbaarde zich de smart over het verlies van Josia (2 Kon. 23:30) des te heviger, daar deze door de veldtocht, waarin hij was gevallen, de opperheerschappij van Necho van het land had willen afwenden. Men troostte zich echter met de verwachting, dat de gevangenschap van Joahaz niet van langen duur zou zijn; de Heere zou hem weten te bevrijden en aan zijn volk weer geven; om de gehoopte toekomst verdroeg men de druk van het tegenwoordige. Juist die gedroomde toekomst moet de Profeet wegnemen door zijn nu volgend woord tot het volk.

Weent, gij burgers van Jeruzalem en bewoners van het ganse land! niet over de dode, niet over koning Josia, dat die zo vroeg zijne loopbaan heeft geëindigd, en beklaagt hem niet; want die vrome, die rechtvaardige koning is daardoor tot vrede gekomen en vóór de ellende weggerukt (Jes. 57:1 vv.). Weent vrij over dien, die weggegaan is als een gevangene, over Joahaz, die naar Egypte is gevoerd; want hij zal nimmer meer weer komen, dat hij het land zijner geboorte zie, laat staan, dat hij uwe verwachtingen ooit zou vervullen.

Want zo Zegt de HEERE van Sallum, van Joahaz, gelijk gij zijnen oorspronkelijken naam Johanan bij zijne troonsbeklimming hebt veranderd; doch de Heere stelt een anderen naam Sallum daarvoor in de plaats (2 Kon. 23:30 en 1 Kron. 3:15), zo zegt de Heere van hem, die drie maanden in de plaats van Zijnen vader Josia regeerde, die uit deze plaats is uitgegaan, afgezet van de troon en veroordeeld tot verbanning: hij zal daar nimmermeer wederkomen.

Maar in de plaats, waarhenen zij hem gevankelijk hebben weggevoerd, zal hij sterven, en dit land zal hij niet meer zien.

Enigen tijd daarna (volgens onze mening, waarvoor wij bij vs. 19 nader reden zullen geven: een jaar later), toen Jojakim het gewelddadig, hebzuchtend en pronklievend karakter zijner regering reeds openlijk aan de dag legde, en zijne trotse gedachten deels in het aannemen van zijnen zoon als mede-regent, deels in zijn prachtig bouwen deed zien, werd met het oog op hem de Profeet een woord des Heeren ten deel. Dit was echter niet bestemd, gelijk de beide vorige redenen in vs. 1 vv. en vs. 10 vv. om openlijk voor de koning en het volk gesproken te worden, maar om in het boek zijner voorspellingen als Michtab (= geschrift Jes. 38:9), doch tevens als Ik Michtam (= lied vol diepen, voor de grote menigte niet bevattelijken inhoud Ps. 16:1) op te tekenen. Het is hier onmiddellijk bij de vorige woorden gevoegd, omdat het volgens het woord in vs. 10 vv. de inhoud van vs. 1 vv. verder ontwikkelt. Het moet echter, naar Hoofdst. 17:14 vv. te oordelen, toch onder het volk bekend geworden zijn, misschien ten gevolge van hetgeen in Hoofdst. 36 verhaald wordt.

Wee a) dien, die, gelijk Jojakim doet, zijn huis bouwt met ongerechtigheid, en zijne opperzalen met onrecht; die geheel vergeet dat ook op enen koning ten opzichte van zijne onderdanen toepasselijk is, wat in Lev. 19:13 gezegd wordt, en zijns naasten dienst om niet gebruikt, en geeft hem zijn arbeidsloon niet (Jak. 5:4).

Deut. 24:14, 15. Hab. 2:9.

Die daar slechts aan pracht en grootheid denkt en zegt: Ik zal mij een zeer hoog huis bouwen en doorluchtige opperzalen. En hij, zijn voornemen volbrengende, houwt zich vensteren uit naar de grootte van het ontworpen huis, en het is in zijne zalen en vertrekken bedekt met ceder en prachtvol aangestreken met menie, kostbare verf, gelijk men die tot het aanstrijken van gebouwen bezigt.

Zoudt gij regeren, menen ene lange en gelukkige regering te hebben, omdat gij u mengt 1) met de ceder, omdat gij in een prachtig cederen huis woont, zonder dat het er op aan zou komen, hoe gij regeert? Heeft niet uw vader Josia gegeten en gedronken, de vreugde van ene koninklijke tafel genoten, en recht en gerechtigheid gedaan, en het ging hem toen wel?

Beter: Omdat gij wedijvert in cederen. Het is duidelijk, dat de Heere hier doelt op Salomo, dat de koning van Juda met Salomo wedijverde in het bouwen van prachtige paleizen. Evenwel dit zou hem niet baten, dewijl hij geen recht en gerechtigheid had gedaan, d. w. z. dewijl de godsvrucht in dit paleis niet woonde en dewijl de vreze Gods er niet heerste, zou God Zijn aangezicht er voor verbergen.

Hij heeft de rechtzaak des ellendigen en nooddruftigen gericht, toen ging het hem wel. Is dat niet Mij te kennen? spreekt de HEERE(Hoofdst. 9:24). Is dat niet de ware godsdienst?

Maar uwe ogen en uw hart zijn niet dan op uwe gierigheid, gij denkt er niet aan om recht en gerechtigheid te doen, maar om zo veel mogelijk schatten te verzamelen; en uwe gedachte is op onschuldig bloed, om dat te vergieten, en op verdrukking en overlast, om die te doen. 1)

Hier drukt de profeet het helder uit, hoewel Jojakim van zijn vader Josia verschilde. Hij toont derhalve het zeer grote verschil, dewijl Josia zich beijverd had om de billijkheid te bewaren, doch deze had al zijn zinnen gezet op bedrog en roof en had zich geworpen op woestheid. Want door oog en hart verstaat hij alle delen der ziele en des lichaams.

Daarom zegt de HEERE alzo van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda: a) Zij zullen, wanneer hij na enige jaren zijn leven eindigt, hem niet beklagen, gelijk men bij de dood van betrekkingen klaagt (1 Kon. 13:30): Och mijn broeder, of: Och zuster. Zij zullen hem niet beklagen gelijk zijnen vader (2 Kon. 23:30) Och heer! of: och zijne majesteit. 1)

Jer. 16:4 vv.

Zijn bloedverwanten zullen hem niet bewenen neen zelfs niet met de gewone uitdrukkingen van droefheid, die gebruikelijk zijn bij een begrafenis van de geringste, waarbij zij uitroepen: ach, mijn broeder of ach, mijn zuster. Zijne onderdanen zullen hem niet beklagen, noch uitroepen gelijk zij plegen te doen bij de graven hunner vorsten: Ach Heere, of ach zijne Hoogste. Het is droevig zo geleefd te hebben, dat als men sterft niemand droevig is van hem te scheiden.

Integendeel met ene ezelsbegrafenis, wanneer het lijk op de vilplaats wordt geworpen, waar het door zijn stank de lucht verpest (Jes. 34:3), zal hij begraven worden; men zal hem a) slepen en daarhenen werpen, verre weg van de poorten van Jeruzalem (2 Kon. 24:6).

Jer. 15:3.

Ene andere profetie van gelijken inhoud vinden wij in Hoofdst. 36:3 vv. "De onzen beschouwen wij, gelijk wij reeds hebben opgemerkt, als gesproken in het jaar 609 vóór Chr. van welken tijd af de regering van Jojakim in Dan. 1:1 gerekend wordt. Het schijnt, dat de koning, die Eljakim heette, door Faraö Necho tot verandering van zijnen naam gedrongen is. Hij veranderde dien nu in "Jojakim", (2 Kon. 23:34), menende de door God beloofde oprichting van het Davidische koningshuis (2 Sam. 7:12 vv.) op die wijze in ene nog nadere betrekking tot Jehova, de Verbonds-God te zullen stellen, en het voortbestaan zijner dynastie te verzekeren. Misschien ook, dat hij met hetzelfde doel zijnen zoon, die toen acht jaren oud was, tot mederegent aannam; daarop doelt tenminste 2 Kron. 36:9 : "Acht jaren was Jojachin oud als hij koning werd" (vgl. 2 Kon. 24:8), wanneer dat niet op een schrijffout berust. In plaats van zijnen oorspronkelijken naam "Jechonia" (1 Kron. 3:16) gaf hij hem de omgezetten naam "Jojachin", omdat de betrekking, op 2 Sam. 7:12 vv. die in het woord lag, scherper op de voorgrond scheen te treden. maar met alle deze pogingen, om voor zich en

zijn geslacht de koninklijke heerschappij te behouden, en de profetische bedreigingen van ene nabij zijnde vernedering van het Davidische koningshuis te niet te doen, bedroog Jojakim, die in alles juist het tegendeel van zijnen vader was, slechts zichzelven. (2 Kon. 22:11 vv.). De rede van Jeremia in vs. 2-9 van ons hoofdstuk was door hem geheel en al is de wind geslagen, zo als dadelijk het begin zijner regering bewees. Daarom komt, nadat in vs. 18 vv. over hemzelven het vonnis is uitgesproken, in het volgende ook een woord over zijnen zoon, op wien zijne dwaze verwachtingen gebouwd waren.

Wanneer het zo even (vs. 18) gezegde vervuld wordt, en daarmee de tijd van andere gebeurtenissen gekomen is (2 Kon. 24:1 vv.), klim dan, dochter Zions, volk van Jeruzalem! op de Libanon 1) in het noorden des lands, en roep, gelijk ene jonkvrouw die van haren verloofde beroofd is, en op de bergen over hem klaagt (Richt. 11:37 vv.), en verhef uwe stem op de Basan, op het oostelijk daartegenover liggende gebergte van Hauran. Roep ook van Abarim, de veren 2), van de bergen van het Moabietische hoogland (Num. 31:20 #Nu); maar al uwe liefhebbers, dewelken, die met u verbonden waren, daar zij in u hun residentie hadden, zijn verbroken.

De Profeet bespot de Joden en belacht hun trotsheid, omdat zij menen dat zij behouden zullen blijven, hoewel zij God tot een tegenstander hebben. Hij leert hun derhalve, dat zij zichzelve zeer bedriegen, waar zij zich straffeloosheid beloven. Hij beveelt hen de berg Libanon te beklimmen en hun stem te laten horen op de berg Basan, opdat zij zullen begrijpen dat er geen hulp is, waar het oordeel Gods op hen rust. Doch dit gehele vers is ironisch tot het einde toe. Want te vergeefs was hun uitroepen en hun gehuil. Maar de Profeet handelt zo met hen, dewijl hij zag dat zij geheel in de war waren. Zij waren derhalve onwaardig om aan hen een raad te geven, om hen vertrouwelijk te vermanen. Daarom moest hij ironisch hun zinneloosheid bespotten, omdat zij zich heil beloofden, terwijl zij niet aflieten het vonnis Gods over zich in te roepen.

Onze Staten-Overzetters tekenen bij hun vertaling aan: "te weten der rivieren, die men passeren moest naar Egypte, dat de Egyptenaars u te hulp komen. " v. d. Palm vertaalt: "van alle zijden. " Hitzig: "van de tegenoverliggende hoogten, " en verklaart: "men moet op de bergen stijgen, opdat men het klaaggeschrei, zo als dit bij een zo groot ongeluk past, verre verneme. Men moet schreien, zodat men het van de enen berg tot de daaraan tegenoverliggenden kan horen. "

Beter is het te vertalen van Abarim. De bergen, welke Palestina begrenzen, worden hier genoemd. De Libanon in het Noorden, Basan in het Noordoosten en het gebergte Abarim in het Zuid-Oosten. Tot laatstgenoemd gebergte behoorde ook Nebo, bekend uit de geschiedenis van Mozes.

Ik sprak u aan in uwen groten voorspoed en voorspelde de ellende, die toen nog had kunnen worden afgewend, maar gij zeidet: Ik zal a) niet horen. Dit is uw weg van uwe jeugd af, reeds van Mozes tijden af, toen gij begonnen zijt een zelfstandig volk te zijn, dat gij Mijner stem niet hebt gehoorzaamd.

Jer. 5:23; 7:23-28; 11:7, 8; 13:10, 11; 16:12:17:23; 18:12; 19:15.

De wind zal al uwe herders weiden, al uwe leidslieden en koningen voortsleuren, en uwe liefhebbers, die vorsten, wier verloofde gij zijt, zullen in de gevangenis gaan; dan zult gij zeker beschaamd en te schande worden van wege al uwe boosheid, dewijl gij naar Mijne stem niet hebt willen horen.

Gods oordelen zullen als een verzengende wind (zie Hoofdst. 4:11) alle uwe overheden, zo burgerlijke als kerkelijke vernielen. Hun aanzien en gezag zullen ophouden, en de ganse vorm onzer regering zal gesloopt worden.

O gij, die nu op de Libanon woont, in huizen met zuilen en balken (Hoofdst. 21:14), en in de cederen nestelt, gij inwoners van Jeruzalem, die u in uwe prachtige gebouwen bevindt! hoe begenadigd (1 Kon. 15:22) zult gij zijn, wat zal uwe pracht u baten, als u de smarten zullen aankomen, het wee als ener barende 1) vrouw; als al het onheil wordt geboren, waarvan gij nu zwanger gaat.

Merkt hieraan, zij, die hoogmoedig zijn op hun wereldse voordelen, zouden weldoen, indien zij bedachten, hoe zij er uit zouden zien, wanneer benauwdheden over hen komen, en hoe zij dan al hun schoonheid zullen verloren hebben.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, ofschoon Chonia 1), de zoon van Jojakim, de koning van Juda, een zegelring ware aan Mijne rechterhand, zo nauw aan Mij verbonden, als de ring zich eng om de vinger sluit (Hoogl. 8:6), zo zal Ik u toch van daar, van Mijnen vinger, wegrukken. 2)

Volgende gewone verklaring zou door deze verkorting van naam het "zal, " dus de belofte voor de toekomst, worden uitgewist; wij vinden echter daarin meer ene symbolische versterking van de bedreiging: "Ik zal u wegrukken. "

De godvruchtige koningen van Juda waren geweest als zegelringen aan Gods rechterhand, na en dierbaar bij Hem. Hij had roem op hen gedragen en gebruik van hen gemaakt als werktuigen Zijner regering, gelijk een vorst doet van zijn zegelring, of van zijn handtekening. Doch Chonia had zich die ere ten uiterste onwaardig gemaakt en daarom zullen de voorrechten van zijn geluk hem ook niet beveiligen. Hij zal desniettegenstaande verworpen worden. Juist tegengesteld tegen deze bedreiging tegen Jojachin, is Gods belofte aan Zerubbabel, toen Hij hem tot de leidsman zijn volks maakte bij hun wederkering uit Babels gevangenis (Haggaï 2:24). Zij die zichzelven beschouwen als zegelringen aan Gods rechterhand, moeten niet gerust zijn, maar vrezen, dat zij van daar zullen weggerukt worden.

En Ik zal u geven in de hand dergenen, die uwe ziel zoeken, en in de hand dergenen, voor welker aangezicht gij schrikt, namelijk in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en in de hand der Chaldeën.

En Ik zal u en uwe moeder Nehustha (Hoofdst. 13:18), die u gebaard heeft, en door wier invloed gij u bij uw bestuur laat leiden (2 Kon. 24:8), uitwerpen in een ander land, waarin gijlieden niet geboren zijt, en daar zult gij beiden sterven(2 Kon. 24:12, 15; 25:27 vv.).

En in het land, naar hetwelk hun ziel verlangt om daar weer te komen, in het land hunner vaderen, naar Palestina, daarhenen zullen zij niet wederkomen.

Is dan deze man Chonia, zo zal men dan moeten uitroepen, een veracht, verstrooid, afgodisch beeld, of werkstuk? Of is hij een vat, waaraan men genen lust heeft? dat in de ogen des Heeren niets anders waard was dan verbrijzeling? Waarom hij en zijn zaad uitgeworpen, ja weggeworpen in een land, dat zij niet kennen (Hoofdst. 5:19)?

Het vraagsgewijze voorstel in dit vers tekent de algemene verslagenheid, die er zijn zou over het noodlot van Jechonia. Men zou het zich nauwelijks kunnen verbeelden: hij, die men eerde en lief had, waarom moest hij na weinige maanden regerens een zo droevig en verachtelijk lot ondergaan? Het antwoord op deze vraag wordt verzwegen, doch Juda's einde naderde met rasse schreden, en van zulk een monster als Jojakim geweest was, moest geen afstammeling op Davids troon zitten.

O land, land, land! dat om uwen koning klaagt, hoor des HEEREN woord, 1) dat het u het Goddelijk raadsbesluit verklare, het welk in zulk een bitter lot aan hen vervuld wordt.

met het driemaal herhaalde woord land, bedoelt de Heere de aanspraak zo krachtig mogelijk te maken, opdat Juda nog als ter elfder ure zou luisteren naar Zijn woord. Juda moest weten dat het oordeel zeker zou komen, indien het des Heeren woord bleef verachten en niet leerde luisteren naar Zijne vermaningen.

Zo zegt de HEERE: schrijf dezen zelven man voor kinderloosaan, wiens geslacht dus met hem te niet gaat, enen man, die niet voorspoedig zal zijn in zijne dagen, en niet verkrijgen zal wat hij zich voorstelt, namelijk dat zijne kinderen na hem op de troon in Juda zouden zitten. Want er zal, al ontbreekt het hem ook niet aan zonen, niemand van zijn zaad voorspoedig zijn, zittende op de troon Davids, en heersende meer in Juda; met hem zal de koningstroon voor zijn geslacht voor altijd verloren zijn.

De koning Zedekia, die op Jojachin volgde en elf jaren te Jeruzalem regeerde, was niet zijn zoon, maar een broeder van zijnen vader Jojakim (2 Kon. 24:18-25:7). Na deze heeft geen nakomeling van David meer op de troon gezeten. Hoe slechts op tweevoudigen buitengewonen weg, ene door toepassing van de wet omtrent de erfdochters, en verder door het sluiten van een Leviraatshuwelijk, Jojachin de stamhouder der koninklijke geslachtslijn geworden is, zie daarover 1 Kron. 3:19 en Matth. 1:12.

HOOFDSTUK 23.

DE VERKEERDE HERDERS EN VALSE PROFETEN WORDEN BESCHREVEN EN BESTRAFT. CHRISTUS, DE GOEDE HERDER EN GROTE PROFEET WORDT BELOOFD.

III. Vs. 1-40. Het oordeel, uitgesproken over de drie eerstvolgende opvolgers van Josia in ‘t bijzonder, wordt nog eens in een algemeen weegeroep over de herders zamengevat, die de hun toevertrouwde kudde verwaarloosd, verdorven en verstrooid hebben. De verdiende straf zal hen daarvoor treffen, doch daarna zal de Heere het overschot der verstrooide kudden weer verzamelen en op de weide terugvoeren, waar het onder goede herders veilig en zonder vrees weiden, op nieuw voorspoedig zijn en zich uitbreiden zal. Een rechtvaardige spruit van David zal met wijsheid en gerechtigheid als Koning over Juda en Israël regeren. "De Heer, onze gerechtigheid zal Zijn naam zijn. " Dan zal ene verlossing komen uit het land van het noorden, welke de vroegere verlossing uit Egypte verre overtreft en doet vergeten (vs. 1-8 Daar echter de valse Profeten ook tot de leidslieden van het volk behoren, die het verleiden en verderven, zo is aan de bestraffende rede tegen die herders dadelijk ene tegen deze Profeten verbonden. Vooreerst worden zij in hun pogen geschilderd als verleiders des volks (vs. 9-15): vervolgens wordt het volk voor hun bedrog gewaarschuwd (vs. 16-24) Daarop wordt hun snood misbruik van de naam des Heeren voorgesteld (vs. 25-32), en ten laatste het volk bestraft, omdat het de ware voorzeggingen Gods spottend en boosaardig een last des Heeren noemt (vs. 33-40).

Wee de herderen, de overheden (Hoofdstuk 2:8; 3:15; 10:21 die de schapen Mijner weide, de kudde die Mijn eigendom is, en aan welke Ik een land gegeven heb, waar zij verzorgd zijn (Hoofdst. 13:17. Ps. 74:1; 100:3), ombrengen en verstrooien, door hun gewelddadigheden en verdrukkingen te gronde richten (Hoofdst. 22:13 vv.), en door het geestelijk verderf, dat van hen uitgaat, maken, dat zij uit het land worden verbannen (Hoofdst. 15:4), spreekt de HEERE (vgl. Ezech. 34).

Daarom zegt de HEERE, de God Israëls, dit algemene (vs. 1) op de laatste koningen van Israël in ‘t bijzonder toepassende, alzo van de herderen, die Mijn volk weiden, van Joahaz, Jojakim en Jojachin: Gijlieden hebt door uwe goddeloze, zelfzuchtige regering Mijne schapen verstrooid, en hebt ze verdreven, zo ver gebracht, dat zij moeten verstoten en verdreven worden, en gij hebt ze niet bezocht, er geen acht op geslagen, zo als uwe roeping meebracht (Ezech. 34:2 vv.). Ziet, Ik zal over u bezoeken(Jes. 26:1) de boosheid uwer handelingen, waarin gij integendeel allerlei ongerechtigheid hebt gepleegd (Hoofdst. 21:12), spreekt de HEERE. 1)

Hier geeft God de oorzaken aan, waarom Hij zo zeer verontwaardigd is over deze verwoesters, dewijl waar zij tyrannie oefenden over het volk, niet slechts des mensen leed hebben aangedaan, maar God zelven, die in Zijn trouw het uitgeredde volk had aangenomen. Wel is het waar dat zij allen die verwoesting zich waardig hadden gemaakt. Want wij hebben uit vele plaatsen gezien, dat het volk niet kon verontschuldigd worden, waar het bedrogen werd door slechte en goddeloze leidslieden, dewijl op deze wijze allen een rechtvaardig loon

werd vergolden, daarom, omdat van de minste tot de grootste allen zich de toorn Gods op de hals hadden gehaald. Maar daarmee was de goddeloosheid der slechte leiders niet te verontschuldigen, dewijl zij hadden moeten berekenen, waartoe hun die last was opgelegd, vervolgens door Wien zij waren aangesteld.

En Ik zal het overblijfsel Mijner schapen, wat van de straf der verstoting en verbanning overblijft (Jes 6:13; 10:22) redden en zelf vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik ze verdreven heb. En Ik zal ze wederbrengen tot hun kooien (Jes. 13:20), d. i. tot de steden en vlekken van het heilige land, en zij zullen vruchtbaar zijn en door grote vruchtbaarheid, die Ik ze zal geven, vermenigvuldigen.

En Ik zal a) herderen over hen verwekken, die in getrouwe en nauwgezette waarneming van hun ambt ze weiden zullen in de waren zin des woords (Hoofdst. 3:15), en zij zullennu recht geregeerd en goed geleid in Mijne genade blijven, en Mijn verbond bewaren; zij zullen niet meer vrezen, noch verschrikt worden voor herhaling van de gerichten Mijns toorns, noch gemist, uit hun land verbannen worden, spreekt de HEERE.

Ezech. 34:11, 12.

Deze belofte is wel aanvankelijk vervuld ten tijde der bevrijding uit de ballingschap en de wederoprichting van het Joodse rijk, toen zij in Zerubbabel, Jozua, Nehemia, Ezra, ook in de Profeten Haggaï, Zacharia, Maleachi, en dergelijken hun goede herders of bestuurders en leraars hadden. Men ken echter niet zeggen, dat zij daardoor geheel is vervuld, want het Joodse volk is na dien tijd geenszins buiten alle vrees en verschrikking, buiten alle vijandige bezoeking en verontrusting gebleven, gelijk hier wordt beloofd. Wat zij, in de volgende tijden tot op Christus deels van de Egyptische, deels van de Syrische koningen, in ‘t bijzonder van Antiochus Epifanes en ook van de Romeinen hebben geleden, is bekend. Voegt men nu ook hierbij de eerste tijden van het Nieuwe Testament, zo kwam in plaats van de hier beloofde vergadering bij verreweg de meesten de verstrooiing met de inwendige verstokking, in welken toestand hun nakomelingen zich nog heden bevinden. Deze voorspelling behoort dus ten opzichte van hare volledige vervulling tot de laatste en nu nog toekomstige tijden.

Ziet, dit is het voornamelijk, waarop de in vs. 4 uitgesprokene voorzegging uitloopt a) de dagen komen spreekt de HEERE, dat Ik aan David in de aan hem beloofden Zoon 2 Sam. 7:12 vv.) ene rechtvaardige spruit (Jes. 11:1; 53:2. Zach. 3:8; 6:12) zal verwekken; die zal, koning zijnde, regeren en voorspoedig zijn (Jes. 52:13), en recht en gerechtigheid doen op de aarde(Jes. 32:1. Ezech. 34:23).

Jes. 4:2; 40:11. Jer. 33:14, 15. Dan. 9:24. Luk. 1:32, 33.

Het: "Ziet, de dagen komen" betekent volgens het gewone spraakgebruik van Jeremia niet een vervolg in de tijd met betrekking tot het voorgaande, maar het vestigt ook de aandacht op de grootte van hetgeen verkondigd wordt. Tevens wordt gewezen op de tegenstelling der hoop tegenover het zichtbare, dat in het geheel gene aanleiding tot haar geeft. Moge het tegenwoordige nog zo droevig zijn, zo komt toch de tijd.

De Heere wil niet, dat de schapen, die door de schuld hunner herders moesten verjaagd worden naar een vreemd land, altijd de straf daarvoor zouden dragen. De overgeblevenen moeten terugkeren op hun weiden en op nieuw vermenigvuldigen. Hij zal hun nieuwe herders geven, onder wier leiding zij veilig zullen zijn van vrees en siddering en herhaling der vlucht. De blik des zieners door de Geest vervrolijkt, vestigt zich op de zich verheffende gedaante van Hem, die gezegd heeft: "Ik ben de goede Herder. " Hij ziet de gezalfde des Heeren uit Davids stam, die komt, die recht en gerechtigheid uitoefent op aarde en zegen geeft.

Hier wordt van Christus gesproken als van een Spruit. Zijn voortkomen, Zijn begin zal gering zijn, als van een lot of spruit, en zijn opkomen als uit de aarde, maar voortgroeiende groent, groot wordt en met vrucht beladen is. Christus is de wortel en het geslacht Davids. Hij is een spruit van Gods planting. Hij verwekt hem. Hij heiligde hem en zond hem in de wereld, gaf hem zijn last en hoedanigheid.

Hij is een rechtvaardige spruit, want Hij is zelf rechtvaardig en door Hem worden velen, ja allen die de Zijnen zijn, rechtvaardig gemaakt; een Voorspraak is hij, Jezus Christus, de rechtvaardige.

In zijne dagen zal Juda verlost worden, zodat het tot waarachtigen en voortdurenden voorspoed komt, en Israël zal, gelijk de voorzegging in Deut. 33:28 belooft, zeker wonen. En dit zal Zijn naam zijn, de naam van dezen Koning, de rechtvaardigen Spruit van David, de naad, waarmee men Hem zal noemen: DE HEERE (Jes 45:17), ONZE GERECHTIGHEID (1 Kor. 1:30, vgl. Hoofdst. 30:21 vv.)

Hij kondigt Hem derhalve aan als de waren God en echter als de Zoon Davids. Vervolgens beveelt Hij om van Hem de gerechtigheid te verwachten en al wat tot het volmaakte en volle geluk dienen kan.

Het is een symbolische bijnaam, die zich daardoor van enen gewonen naam onderscheidt, dat hij niet tot werkelijk gebruik dient, maar tot objectieve karakterisering, tot een ideaal opschrift. Daarom wordt aan dezen naam ook een object toegevoegd, dat reeds zijnen naam heeft. Op gelijke wijze geeft David aan zijn zoon de naam Jedidja (2 Sam. 12:25). dien hij in werkelijkheid nooit heeft gedragen.

De bijzondere veel betekenende naam moet zeker op de hoofdpersoon van het vers, op de Messias zien in wiens dagen Juda gered zou worden en Israël zeker zou wonen, maar niet op Israël, zo als velen willen. Door de beloofden Koning wordt vervuld wat in Deut. 6:25 gezegd is. Op die plaats lezen wij: "het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden voor het aangezicht des Heeren, onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft. " maar wie heeft de wet volkomen onder het Oude Verbond vervuld? De vrome David? de wijze Salomo? of wie? Daarom komt hier de Messias voor in de gehele noodzakelijkheid Zijner verschijning, in het volle licht Zijner betekenis. Hij, de enig Rechtvaardige, maakt velen rechtvaardig, die in Hem geloven (Jes. 53:11). In Zich het heilige, goddelijke leven werkelijk openbarende, verschaft Hij aan degenen, die in Hem geloven, Gods gerechtigheid, ja wordt zelf tot deze.

Hebr. : "Jehova Tzidkenoe, " woordelijk vertaald: "de Heere (Jehova), onze Gerechtigheid. " Daarmee komt de verklaring (Jer. 33:16) zeer overeen: "In dien tijd zal Juda geholpen worden en Jeruzalem veilig wonen, en men zal haar noemen: de HEERE onze gerechtigheid (Jehova-Tzidkenoe). " Hier is het ontwijfelbaar, dat de naam Jehova niet aan Jeruzalem kan zijn toegezegd, maar alleen de gehele spreuk: Jehova (is) onze gerechtigheid. De stad Gods wordt daardoor aangeduid als zulk ene die voor al hare bewoners gene gerechtigheid bezit en kent dan die uit het geloof in de Heere (Jehova) komt, vermits dßßr alle tongen belijden, gelijk in Jes. 45:24 gezegd wordt: "in de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte. " Dezelfde verklaring zou zich nu ook in deze plaats laten toepassen, wanneer zij van de beloofden Koning luidde: "Jehova mijne gerechtigheid. " (Hebr. "Jehova Tzidki, " wat van gelijke betekenis ware met de naam Zedekia). Maar vermits het toevoegende "onze gerechtigheid" niet op de koning, maar op het volk slaat, zo zou de naam voor de beloofden koning zelven zonder betekenis zijn, en hem slechts als zinnebeeld des volks toegevoegd worden, wanneer niet het hoofdwoord "Jehova" van hem gebezigd ware. De zin is dus in deze onze plaats een andere dan in Jer 33:16, omdat de naam op een geheel anderen persoon slaat. Wij verstaan ze zo: "Deze (de beloofde koning) is Jehova, die onze gerechtigheid is. " Luther heeft dus goed vertaald: dat is zijn naam-"Heere, die onze gerechtigheid is. " De te wachten Messias wordt hier werkelijk Jehova genoemd, als de tweede persoon, het ander Ik der Godheid. Wanneer op één altaar (Exod. 17:15) geschreven stond: "Jehova, mijne banier" en op een ander (Gen. 33:20): "God Israëls God, " zo was dit wel een bloot herinneringsteken, en zulk een altaar is niet Jehova of God, maar het is geheel wat anders, dan wanneer de rechtvaardige Spruit, waarop Israël als op zijnen Verlosser wacht, wanneer die Koning die recht en gerechtigheid op aarde sticht, de naam ontvangt "Jehova onze gerechtigheid. " Dat kan niet anders worden verstaan dan dat Hij is wat Hij heet, dat Hij als Jehova onze gerechtigheid is. Hem dus, dien wij nu Jezus Christus noemen, dien noemt Jeremia op profetische wijze naar Zijn wezenlijk karakter Jehova onze Gerechtigheid; en wel daarom, omdat Hij, als God in het vlees verschenen, de enige bron der gerechtigheid voor Zijn rijk en voor Zijn volk is.

Het zal de Christen steeds ene grote kalmte, rust en vrede geven, als hij peinzen mag over de volmaakte gerechtigheid des Heeren Jezus. Hoe menigwerf zijn Gods heiligen ter nedergedrukt en treurig! Ik geloof niet, dat zij dit mogen zijn. Ik geloof niet, dat zij het zouden kunnen, wanneer zij steeds hun volmaaktheid in Christus zagen. Sommigen spreken altijd over het bederf en de arglistigheid des harten en de natuurlijke boosheid der ziel. Dit is alles zeer waar; maar waarom gaat men niet wat verder en herinnert zich, dat wij "volmaakt zijn in Christus Jezus. " Het is niet te verwonderen, dat zij, die bij hun eigene verdorvenheid altijd blijven stilstaan, zo gedrukt zijn; maar het kan niet anders of er zal vreugde in ons hart komen, zo wij ons herinneren dat Christus onze gerechtigheid is geworden. Al moet ik veel droefheid ondervinden, al valt satan mij aan, al heb ik nog veel door te worstelen, eer ik in de hemel kom, ik sta in het verbond der Goddelijke genade; ik heb alles in mijnen Heer; Christus heeft alles volbracht. Aan het kruis riep Hij uit: "het is volbracht!" en daar alles volbracht is, ben ik volmaakt in Hem, en mag ik mij verheugen met ene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, niet hebbende mijne rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die uit het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is, door het geloof. Aan deze zijde van de hemel zult gij geen heiliger volk vinden dan zij, die in hun hart de leer van Christus' gerechtigheid ontvangen. Als de gelovige zegt: "mijn leven is Christus alleen, in

Hem rust ik voor mijne zaligheid, en ik geloof dat, hoe onwaardig ook, ik in Jezus verlost ben, " dan rijst deze gedachte uit dankbaarheid in het hart op: "zal ik dan niet voor Christus leven, Hem niet liefhebben en dienen, daar Hij mij door Zijne verdiensten heeft gered?" "De liefde van Christus dringt ons, opdat degenen, die leven niet meer zich zelven zouden leven, maar Dien, die voor hen gestorven is. " Eerst als wij door de toegerekende gerechtigheid verlost zijn, zullen wij de ons medegedeelde gerechtigheid op prijs stellen.

Deze voorspelling is te merkwaardiger, omdat de Profeet aan het einde van het vorige hoofdstuk met ene vernedering van het Davidisch stamhuis had moeten dreigen, die bijna aan vernietiging grensde. Maar ook afgezien van haar historisch verband, mag zij ene der ondubbelzinnigste aankondigingen van de aanstaanden Messias genoemd worden. Of zou het mogelijk zijn, gelijk een der beroemdste uitleggers voorsloeg, dat hier onder de naam van spruite Zerubbabel, de beroemde nazaat van David, zou voorgesteld zijn? Maar wie zal beweren, veel minder bewijzen, dat onder zijne weldadige leiding de herstelling van al de twaalf stammen van Juda en Israël plaats gehad heeft, en wie acht het gene snode godslastering op hem, of op énig zondig aardbewoner de verhevene beschrijving toe te passen, hier van de Spruite gegeven? Geen wonder, dat reeds oude Joodse uitleggers hier aan niemand dan de Messias gedacht hebben. De luister Zijner regering wordt hier met trekken getekend, ten dele uit het gewijd geschiedverhaal van Davids leven ontleend; en niet onwaarschijnlijk achten wij het, dat de eigenaardige spreekwijs dien spruit aan David verwelken, ene zijdelingse toespeling op de belofte behelst aan dit stamhuis door Nathan gedaan. Wat de benaming betreft waarmee men Hem zal noemen: "Jehova onze gerechtigheid, " zij schijnt ons toe de David-spruit aan te kondigen als degene, in en door wien Jehova ene volkomene gerechtigheid aan Zijn volk zou verlenen. Zo duidt in het oud geschiedverhaal de naam des altaars "Jehova mijne Banier" met andere woorden aan, dat aan Jehova als banier van Zijn volk, dit altaar toegewijd was. Zo wordt door de naam Immanuël, aan de zoon der maagd bij Jesaja toegekend, te kennen gegeven, dat Hij, die hem draagt, voor het volk een teken en onderpand van Gods gunstrijke bescherming zou wezen. Dat hier ene dergelijke verklaring moet gevolgd worden, en alzo geen persoonlijke eigen naam ter aanduiding van de Messias zelven gevonden wordt, blijkt zonneklaar uit Hoofdst. 33:15, 16, waar dezelfde naam van Jehova ook aan de stad Jeruzalem toegekend wordt. Ziet, zo luidt het op die plaats, de tweede der bovenbedoelde: ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik het goede woord verwekken zal, dat Ik tot het huis Israëls en over het huis Juda gesproken heb. In die dagen en te dier tijd zal Ik de David ene spruit der gerechtigheid doen uitspruiten, en Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde. In die dagen zal Juda verlost worden, en Jeruzalem zeker wonen, en-aldus zo staat er letterlijk-zal men haar noemen "Jehova, onze gerechtigheid!" Hoe zouden deze woorden, indien zij ene opzettelijke beschrijving van de natuur en het wezen van de Messias, als vlees geworden Jehova, behelsden, met hetzelfde recht tot ene beschrijving van Zijne rijkstad gebruikt kunnen worden? De duidelijke bewijzen voor de erkentenis der Goddelijke natuur van de Messias ook in het Oude Verbond zijn veel te talrijk, dan dat wij deze heilige waarheid zouden behoeven te staven alleen door de klank van een woord. Intussen moest het de dieper denkende niet moeilijk vallen, ook op grond van dergelijke uitspraken tot de gedachten te komen, dat Hij, door wien zulk een heil zou tot stand gebracht worden, en die zulk een naam waardig kon dragen, boven alle aardbewoners oneindig verheven moest zijn. Wat soortgelijke toezeggingen voor de vromen Israëliet uit

die dagen inzonderheid aantrekkelijk maken moest, het was boven alles het uitzicht, zowel hier als elders ontsloten, op ene gelukkige hereniging der beide koninkrijken onder éénen Davidischen scepter; een uitzicht, tot dusver nimmer volkomen verwezenlijkt, en waarvan dus de invulling voor latere eeuwen bewaard blijft. Zo helder staat het de Profeet voor de geest, dat hij, na de eerstgenoemde voorspelling een tijd te gemoet ziet, waarin men niet meer de verlossing van Israël uit Egypte, maar de hereniging van het verstrooide volk uit alle streken der aarde, als de roemrijkste openbaring van Gods trouw, bij zijne plechtige eden vermelden zal.

De vraag, of de heiligen onder het Oude Testament wel het Evangelie gekend hebben, is zoveel, alsof men ze vroeg: Hebben zij onder het Oude Testament wel brood gehad en gegeten? Indien er gene belofte des levens en der heerlijkheid onder het Oude Testament geweest ware, dan zouden de Profeten nog veel meer dan de apostelen gezegd kunnen worden: de ellendigste van alle mensen te zijn. Doch altijd hing er, al was het ook maar een lampje (zo als in Ps. 88), in de lange donkere tempelzaal; de lamp van David, de belofte Gods. Dat was hun bestendig licht, waarbij, zij arbeidden en leefden. De Heere onze gerechtigheid. Zo hebben wij dan ene levende, persoonlijke bron van de vergeving der zonde, en een altijd bij ons blijvenden Trooster, door wien wij altijd vergeving der zonde hebben; want de Heilige Geest en Jezus zijn niet te scheiden. Wij hebben tweeërlei voorspraak, de ene in de hemel: Christus; de ander in ons hart. De Heilige Geest. De Heere. Jehova: De spruit uit Davids stam zou dus niet enkel mens en koning, maar ook mens en God zijn. Doch hoe nu Jezus te gelijk waarachtig God en waarachtig mens kan zijn, dat kan de ene mens de anderen niet leren. Zulke dingen leert men alleen van God. Wien God het geloof geeft, dien onderwijst Hij zelf, en die weet de dingen Gods voor zichzelven, al kan hij ze ook de ongelovige niet wiskunstig bewijzen. De zalving des Heiligen Geestes, die ons alle dingen leert, is daarom waarachtig en gene leugen. Wij zouden ook het geloof het proefondervindelijk weten der geestelijke dingen kunnen noemen. Zelfs de Schrift kan niet meer doen, dan het brood des eeuwigen levens aanbieden en aanprijzen; doch hoe dat brood smaakt, en welke krachten het geeft, dat moet de mens zelf leren door het eten, door het geloven. Onze gerechtigheid. Gerechtigheid is onzondigheid. In de tegenwoordigheid Gods kan gene zonde bestaan. Zullen wij voor God bestaan, zo moeten wij ontzondigd worden. Dit geschiedt in de vergeving onzer zonden door God. Op welk een grond? Op grond der offerande van Christus, welke ene verzoening der zonde is bij God. De gerechtigheid is dus buiten ons, maar voor ons. Het is hiermede als met de zon. Is zij niet buiten en hoog boven ons; maar is zij niet voor ons; verlicht, verwarmt zij ons niet, en maakt zij niet al onze vruchten rijp? .

Hier wordt niet alleen van de Christus getuigd dat Hij is God, boven allen te prijzen tot in eeuwigheid, maar ook wordt Hij als de Middelaar aangekondigd, die een eeuwige gerechtigheid zou aanbrengen, voor alle de zijnen. En dat de Profeet Hem noemt onze gerechtigheid, daaruit blijkt zo duidelijk mogelijk dat deze weet, dat niet alleen onder het N. maar ook onder het O. Verbond al de verbondelingen door Hem hun zaligheid, of liever hun gerechtigheid bij God hadden.

Daarom, om aan de bedreiging in Hoofdst. 16:14 vv. nu ook ene troostvolle voorzegging toe te voegen, ziet de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd!

Maar zo waarachtig als de HEERE leeft, die het zaad van het huis Israëls heeft opgevoerd, en die het aangebracht heeft uit het land van het noorden en uit al de landen, waarhenen Ik ze gedreven had! Want zij zullen wonen in hun land.

De heerlijke verschijning van de Herder aller herders is slechts als voorbijgaande; het oog van de Profeet wendt zich daarom terug tot de kudde, welke de Heere zeker eens uit Babel op haren grond zal doen wederkeren.

Gods wonderbaar werk in de herstelling van het Joodse volk na zijne verstrooiing over de ganse aarde, gepaard met de toebrenging der Heidenen, welke door dat middel ook zal worden teweeg gebracht, zal zo verre overtreffen de wonderen, door God gewrocht bij de uitvoering van de Joden uit Egypte, dat deze niet zou verdienen genoemd of vergeleken te worden bij de andere. De Apostel noemt (Rom. 11:15) deze herstelling van de Joden een leven uit de dood.

Aangaande of tegen de Profeten, die valselijk in de naam des Heeren profeteren en met de priesters het volk in het verderf storten, even als de koningen en regenten (Hoofdst. 14:13 vv.), volgt nu het verdiende wee.

Dit heeft al het voorkomen van het opschrift te zijn ener nieuwe godsspraak, wier inhoud door dit woord wordt aangeduid, als handelende van de valse profeten, van hun roekeloosheid en het lot, dat zij daardoor zich zelven en hun volk bereidden, waaraan Jeremia niet denken kan zonder de hevigste ontroering, waarvan het overige van dit vers gewaagt.

Mijn hart wordt hij hetgeen Ik tegen die Profeten heb te zeggen, in mijn binnenste gebroken van wege het vreeslijke der ontvangene openbaring; al mijne beenderen bewegen zich daarover van ontzetting. Ik ben als een dronken man, die zich zelven niet meer machtig is, en als een man, dien de wijn te boven gaat; van wege de HEERE, en van wege de woorden Zijner heiligheid, die Hij mij heeft opgedragen, om ten opzichte der toestanden, die Zijne gerichten noodzakelijk maken te verkondigen.

De grote liefde maakt de knecht Gods zo ijverig, dat hij geweldig op de verleiders loslaat. Hij denkt er niet aan, dat hij nu in een wespennest geslagen heeft, en voor altijd zijn leven verbitterd heeft; want hij heeft nog een hoger leven en het mindere geeft hij gaarne om der liefde wil. Toch zal de gehele wereld hem gehouden hebben voor enen onverbeterlijken en dollen ijveraar, die niets verschoont. Hij zegt zelfs, dat hij van God en Zijn woord als bedwelmd is, wanneer hij het land daarbij beschouwt.

De toorn Gods heeft zijn hart verbroken en al zijn gebeente aangegrepen, zodat hij krachteloos wankelde en hij een dronken man gelijkt, die niet meer vast op zijn voeten kan staan. Hij gevoelt zich innerlijk geheel verslagen, waar hij niet slechts de schrik van het

gericht ondervindt, hetwelk over de valse profeten en de valse priesteren, welke het volk tot dwaling hebben vervoerd, maar ook het schrikkelijk lijden, hetwelk over zijn volk zou komen.

Want het land, zo spreekt de Heere, is door die profeten en priesters vol overspelers (Hoofdst. 29:23), want het land treurt over de gruwelen van zijne bewoners (Hoofdst. 12:4; 14:2 vv.) van wege de vloek, die om de overtreding der geboden daarop is gelegd (Deut. 28:15 vv.). De weiden der woestijn, waarop het vee weidt, verdorren (Hoofdst. 9:10), omdat hun loop boos is, hun leven onophoudelijk in slechtheid is (Hoofdst. 5:8; 9:2. Jes. 59:7), en hun macht niet recht; zij zijn sterk in leugen en ontrouw (Hoofdst. 8:6).

Want beiden, profeten en priesters, zijn a) huichelaars(Hebr. onheiligen, heiligschenners); zelfs in Mijn huis vind Ik hun boosheid, spreekt de HEERE; zelfs op de heilige plaats bedrijven zij de zonde der ontucht.

Jer. 6:13; 8:10; 14:18.

Tot zulk ene ontucht boden de nissen en cellen van de tempel gelegenheid (vgl. 1 Sam. 2:22); en de priesters, dienstdoende naar de orde in hun klasse, waren van hun vrouwen verwijderd (Luk. 1:8 vv. 23 vv.). de profeten, die veel in de tempel verkeerden, en die wellicht juist meer door vrouwen dan door mannen werden geraadpleegd (1 Kon. 14:2 vv. 2 Kon. 4:1, 8 wordt in vs. 14 uitdrukkelijk echtbreuk verweten.

Daarom, tot rechtvaardige straf voor zulk een verborgen zondigen, zal hun weg hun zijn als zeer a) gladde plaatsen in de b) donkerheid; zij zullen aangedreven worden en daarin vallen (Ps. 35:6. Spr. 4:19): want Ik zal een kwaad over hen brengen in (liever: namelijk) het jaar hunner bezoeking(Hoofdst. 11:23), spreekt de HEERE.

Ps. 73:18. b) Jer. 13:16.

Ik heb wel ongerijmdheid (Ps. 14:1) gezien in de profeten van Samaria, de hoofdstad van het rijk van Israël sedert het ontstaan van het goddelooste koningshuis (1 Kon. 16:33 vv.), profeten, die door Baäl profeteerden, en Mijn volk Israël verleidden (1 Kon. 16:33), en men zou menen, dat iets ergers niet kon bestaan.

Maar in de profeten van Jeruzalem zie Ik afschuwlijkheid(Hoofdst. 5:30), die veel ontzettender is; zij bedrijven overspel en gaan om met valsheid, en sterken door hun bedrieglijke voorstellingen (vs. 17; Hoofdst. 6:14; 14:13) de handen der boosdoeners, opdat zij zich niet bekeren, een iegelijk van zijne boosheid. In plaats van zich tot berouw te laten opwekken door de straffen, welke door Mijne profeten worden aangekondigd, verleiden zij niet alleen door hun voorbeeld tot het kwade, maar doen het ook door hun gezag daarin blijven, en houden het van het geloof terug (Ezech. 13:22). Zij allen zijn Mij, wat het gericht aangaat, dat Ik over hen zal doen komen, als Sodom en hare inwoners, de bewoners van Jeruzalem, die door hen zijn verdorven en op hun beurt de overige bewoners des lands hebben bedorven, als Gomorra (Deut. 32:32. Jes. 1:10).

Daarom zegt de HEERE der heirscharen, terwijl Hij overgaat tot de volvoering van het vonnis, van deze profeten alzo: Ziet, Ik zal aan hen voor alle anderen en in bijzondere mate doen, wat Ik in Hoofdst. 9:15 het gehele volk heb gedreigd. Ik zal hen met alsem spijzigen en met a) gallewater drenken, Ik zal hun de bitterste en smartelijkste rampen toezenden, want van Jeruzalems profeten is de huichelarij uitgegaan in het ganse land, zodat het afvallige Israël nog voor vroom kan gehouden worden bij het verstokte Juda (Jer. 3:11 11).

Jer. 8:14.

Dat is een natuurlijk gevolg der superoriteit, welke de akademiën, ministeriën enz. hebben en in hun mate moeten hebben. Wanneer zij op verkeerde wegen gaan, deelt het gehele land mede in hun verderf. Men bemerkt het in het gehele land, welke Theologen aan het roer zitten.

Zo zegt de HEERE der heirscharen tot degenen, die te Jeruzalem zijn en in het ganse land: Hoort niet naar de woorden der profeten, die u profeteren, zodat gij aan hun voorzegging geloof zoudt schenken, en naar hun woorden uw gedrag zoudt regelen (Hoofdst. 27:14 vv.). Zij maken u ijdel, zij vervullen u met een dwaas, nietswaardig vertrouwen op ene gelukkige toekomst (Ezech. 11:2 vv.); zij spreken het gezicht huns harten niet uit des HEEREN mond, als had de Heere hun werkelijk iets geopenbaard en hun een bevel gegeven (Hoofdst. 14:14).

Zij a) zeggen steeds tot degenen, die Mij lasteren door verachting van Mijn waarachtig woord: De HEERE heeft het gesproken, gijlieden zult vrede hebben; en tot al wie naar zijns harten goeddunken, in ongeloof en volharding wandelt, zeggen zij: Ulieden zal geen kwaad overkomen. Aan de tegenspraak tussen de inhoud van hun woord, en de toestand van hen, tot wie zij zich wenden, is duidelijk te zien, dat zij leugenprofeten zijn.

Jer. 6:14; 8:11. Ezech. 13:10. Zach. 10:2.

Want wie van ons-die profeten met hun aankondigingen van geluk, of ik met mijne bedreigingen in de naam van God-heeft in des HEEREN raad gestaan, en Zijn woord gezien of gehoord? Wie heeft Zijn woord aangemerkt en gehoord en nu ook de waarheid gezegd?

Men kan dit tweeledig opvatten, of als woorden van Jeremia aangaande de valse profeten: Wie hunner is in de raad des Heeren tegenwoordig geweest? Wie heeft Zijn woord verstaan en gehoord? Geen hunner! hun voorgewende Godspraken zijn louter verzinsels! Voor deze opvatting pleit de tekstlezing, welke in plaats van "Zijn woord" heeft: "mijne woorden. " Of als een gezegde in de mond der valse profeten, die in het slot van het vorig vers reeds sprekend worden ingevoerd; waarmee zij te kennen geven, dat het een louter voorgeven van Jeremia was, dat hij zijne profetieën van Godzelven had ontvangen; het was immers ene ongerijmdheid, dat iemand in de raad van God zou gezeten en daar iets gezien of gehoord hebben! En voor deze opvatting pleit de gemakkelijkheid der verklaring en de gestrenge uitspraak in het onmiddellijk volgende vers. Het is dan opmerkelijk, dat sommige hedendaagse uitleggers der oude profeten dezelfde taal voeren, die Jeremia aan de valse profeten toeschrijft.

Spoedig genoeg zal het openbaar worden. Ziet, een a) onweder, een alles verwoestend oordeel des HEEREN, ene grimmigheid is uitgegaan, ja een pijnlijk onweder: het zal blijven op der goddelozen hoofd.

Jer. 30:23, 24.

Des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij zal hebben gedaan en totdat Hij zal hebben daargesteld de gedachten Zijns harten; in het laatste der dagen (liever: in latere dagen) zult gij met verstand daarop letten. Bij de uitkomst zal het blijken, wie in des Heeren raad heeft gestaan en wie Zijn woord heeft gehoord (Hoofdst. 30:23).

Maar reeds nu laat de Heere u weten, hoe het is met degenen, die u enkel geluk beloven; wanneer gij slechts Zijn getuigenis wilt aannemen? Ik heb die profeten niet gezonden, zo heeft de Heere uitdrukkelijk tot Mij gesproken, en ik heb het u getrouw overgebracht (Hoofdst. 14:14), nochtans hebben zij gelopen om hun gewaande openbaringen te verbreiden: Ik heb tot hen niet gesproken, nochtans hebben zij geprofeteerd.

Maar zo zij in Mijnen raad hadden gestaan, zo als zij voorgeven (vs. 18), zo zouden zij Mijn volk Mijne woorden, die Ik werkelijk gesproken heb, hebben doen horen, en zouden hen, omdat een goede boom slechts goede vruchten kan voortbrengen, en een waar Profeet alleen heilzaam op het volk kan werken (Matth. 7:15 vv.), afgekeerd hebben van hunnen bozen weg, en van de boosheid hunner handelingen. Nu zij echter de boosaardigen sterken, opdat niemand zich bekere van zijne boosheid (vs. 14), is het duidelijk, dat zij met leugen omgaan.

Zij zouden getracht hebben de menigte af te trekken en terug te roepen van hun boos gedrag, gelijk Mijne andere getrouwe boden en Profeten doen (Hoofdst. 25:3-5), en (vs. 17 Zo versta men de plaats liever dan ze met anderen, de Vulgata volgende te verklaren, dat, indien de valse Profeten de volke Gods woord getrouw hadden voorgedragen, het dan zou zijn bekeerd geworden; want dit is niet altijd het lot van getrouwe knechten en Gods ware Profeten (Jes. 49:4; 53:1), ja is dat niet geweest van de Heiland zelven, toen Hij op aarde was (Matth. 11:20. Joh. 12:36, 38).

Zouden die Profeten misschien denken, dat Ik niet hoorde en zag wat zij doen? Ben Ik aan God van nabij, zodat Ik alleen zou weten wat er in de hemel geschiedt, spreekt de HEERE, en niet een God van verre, zodat Ik onkundig zou wezen van hetgeen op aarde voorvalt?

Hier verwijt Hij aan de hypocrieten hun aanmatiging, dewijl zij zo gevoelloos waren in hun ondeugden, dat zij meenden, dat zij op allerlei manier God de ogen konden verblinden. Niet dat zij aldus hebben gesproken. Maar nooit zou de slaperigheid bij de mensen zo groot zijn, indien zij er van overtuigd waren, dat voor God niets verborgen is, maar dat Hij doordringt tot de verborgenste overleggingen van het hart, onderscheidt tussen de overleggingen en aandoeningen en van de verborgene drijfveren niet onkundig is. Indien dit derhalve bij allen vast stond zouden zij met te groter eerbied aan God zich onderwerpen en vervolgens vreze koesteren voor Zijne bedreigingen.

Hiermede wil de Heere God zich doen kennen als degene, die niet alleen weet wat nabij, maar ook wat van verre is. De leugenprofeten deden het voorkomen alsof de Heere God hen niet zag, hen niet hoorde, van hen daarom geen kennis nam. En hiertegen komt de Heere God op. Daarom zegt Hij ook in het volgende vers: Ik heb wel gehoord enz.

Zou zich, o dwaze mens! iemand in verborgene plaatsen kunnen verbergen, dat ik hem niet zou zien (Hoofdst. 16:17. Ps. 139:7 vv. Amos 9:2 vv.)? spreekt de HEERE. Vervul Ik niet de hemel en de aarde? (1 Kon. 8:27. Jes. 66:1) spreekt de HEERE.

Ik heb het wel gehoord, wat de Profeten zeggen, alsof Ik ze tot Mijne predikers had geroepen (Hoofdst. 1 5:19), die in Mijnen naam leugen profeteren, zeggende: Ik heb gedroomd, Ik heb gedroomd 1), en in dien droom ene openbaring gehad.

Onder de vormen der Goddelijke openbaring, die in Num. 12:6 vv. genoemd worden, neemt de droom de minste plaats in, want daarin kunnen het gemakkelijkst de bedrieglijke voorstellingen van het eigen hart de schijn van Goddelijke openbaring aannemen. Bovendien onttrekt zich de droom het meest aan de controle van anderen; niets is daarom gemakkelijker, dan te zeggen: "ik heb dit of dat gedroomd. " Met het oog daarop wordt dan ook reeds in Deut. 13:1 vv. een dromer voorgesteld als ongeveer hetzelfde als een valse Profeet. In het geval, dat voor ons ligt, moet nu de voorgewende openbaring reeds zeer verdacht maken, dat zij slechts wisten te zeggen: "ik heb gedroomd. " Vooral in lateren tijd gingen, zo als het schijnt, de dromen hand in hand met de waarzeggerij (Zach. 10:2). Geen van de Profeten, van welke wij geschriften bezitten, beroept zich daarom later op dezen vorm van goddelijke mededeling. Eerst in Matth. 1:20; 2:13 en 19; 27:19 wordt hij weer gevonden; het laatste geval behoort echter slechts gedeeltelijk hiertoe.

Zij dachten dat God zo veel te doen had met de andere wereld, dat Hij geen gelegenheid had om kennis te nemen van deze, of zich te bemoeien met hetgeen daar gebeurt. Maar God wil hen doen weten, dat Hij al hun bedriegerijen, al de schande weet die zij op de wereld gebracht hebben, onder de schijn van goddelijke openbaring. Wat zij het volk wilden inboezemen, geven zij voor in een droom van God ontvangen te hebben, daar ondertussen hun nooit zo iets gebeurde. Dit kan het volk niet ontdekken, want als een mens mij verhaalt hij heeft zo en zo gedroomd, kan ik hem niet tegenspreken, en hij weet dat ik dat niet kan doen. Maar God ontdekt het bedrog.

Hoe lang zal dit duren? Hoelang zullen zij met die bedriegerijen voortgaan in Mijnen naam? Is er dan een droom in het hart der Profeten, die de leugen profeteren? Neen, Ik gaf ze nimmer zulk een droom in het hart. Ja, het zijn Profeten van huns harten bedriegerij. 1)

De zin is deze. De Heere vraagt hoe lang nog? Hoe lang zullen deze leugenprofeten nog de leugen profeteren, in de naam des Heeren? Hun bedoeIing was, om de naam des Heeren in vergetelheid te brengen, in de zin, dat het volk de wonderdaden Gods zouden vergeten, zouden vergeten dat het de Heere was, die hen geleid had en tot een zelfstandig volk had gemaakt.

Die daar denken, het doel hebben, om Mijn volk Mijnen naam te doen {a} vergeten door hun dromen, die zij, een ieder zijnen naaste, vertellen. Niet de ene Profeet verhaalt het de anderen, maar de Profeet aan een zijner naasten, die het dan weer aan anderen verkondigt. Zij zoeken dat, gelijk als hun vaders, die Mijnen naam vergeten hebben door Baäl, dien zij willen dienen, alsof zij op hem verzot waren.

{a} Richt. 3:7; 8:33, 34.

De Profeet, bij welken een droom is, die vertelle de droom, wanneer hij daarop verzot is, maar geve dien niet voor enen goddelijke openbaring uit; en bij welken Mijn woord is, die spreke Mijn woord waarachtiglijk. Wat heeft het stro met het koren te doen? Dromen zijn toch inderdaad slechts stro, Mijn woord, dat de goede tarwe is, mag daarmee niet vermengd worden, spreekt de HEERE.

Hij late mijnen naam met vrede en zegge niet, dat het Mijne woorden zijn wat hij gedroomd heeft, maar dat het zijn woord is en zijnen naam draagt. Luther zegt: "Wie zijn mond niet kan houden, die storte zijn hart uit, maar hij zegge het open en eerlijk, dat het zijne dromen zijn, die hij predikt. " De valse Profeten weten wel, dat enkel leugens niets dan stro is; zij mengen er daarom altijd iets van het ware woord van God onder; zo is er tarwe onder het stro. Ene heilloze vermenging! In dit vermengen bestaat de grootste kunst van de satan, waardoor hij tevens zijn werk alleen bevordert en tegen zich zelven getuigt.

De Profeet maakt een juist en nauwkeurig onderscheid tussen droom en woord, tussen verhalen en spreken; de droom behandele men als een droom, en men verhale dien; het woord spreke men getrouw en beslist.

Is Mijn woord niet alzo als een vuur? spreekt de HEERE, en als een hamer, die ene steenrots te morzel slaat? 1) (Hebr. 4:12).

Hij bevestigt hier wat Hij gezegd heeft over het stro en het hooi, maar met andere woorden. Die vergelijking was geschikt, waar Jeremia het woord Gods vergelijkt met het koren en de verdichtselen van de mens met stro. Maar dewijl de Joden om hun ondankbaarheid bewerkt hadden dat zij geen vrucht uit het woord Gods hadden ontvangen, n. l. dat het hun tot geestelijk voedsel was geworden, daarom zegt de Profeet dat het zou zijn als vuur en als een hamer, alsof hij wil zeggen, dat de Joden zich beroofd hadden van de smaak er in, dewijl zij in hun boosheid waren verstompt geworden, maar dat zij het woord Gods echter niet konden uitroeien, noch veel minder de indrukken er van konden wegnemen, dewijl zoals Paulus zegt (2 Kor. 2:16) indien het niet een reuk des levens ten leven, het ten minste is een reuk des doods ten dode voor hen, die verloren gaan.

Men kan mijn woord gemakkelijk onderscheiden van de menselijke mening; want mijn woord heeft ene bijzondere kracht en werking. Het ontvlamt het hart tot geestelijk leven, tot liefde jegens God en de naaste, zodat de mens brandend wordt in de geest; het reinigt en loutert steeds meer de harten der goddelozen, en verslaat als een hamer de harten en gewetens der goddelozen, daar zij er krachtig onder bewogen, overtuigd en overwonnen worden.

Gods woord bekeert, elke andere leer verdwaast.

Daar is een zeer groot verschil tussen de verdichtselen der mensen en het zuivere woord van God, als tussen het kaf en het koren. Zo volgt er in vs 29 : Is Mijn woord niet anders als een vuur, spreekt de Heere? Is hun woord zo? Heeft het die kracht en uitwerking die het woord Gods heeft? Neen niets dat daaraan gelijkt. Daar is geen meer gelijkenis in, dan in een geschilderd vuur en in een waar vuur. Dit is een dwaallicht, dat de mens van de weg af op bijpaden leidt, en in gevaarlijke diepten.

Het vuur heeft tweeërlei uitwerking. Het reinigt en zuivert of het verteert. De hamer vermorzelt, indien het hart niet smelten wil door het vuur van Gods woord. Wie hier niet buigen wil zal moeten bukken voor de hogen God. Men moge zich tegen het woord Gods verzetten: God en Zijn woord zullen toch ten slotte het laatste woord hebben.

Daarom ziet, a) Ik wil aan de Profeten, Ik zal tot hen komen met Mijn gericht (Jes. 5:8), spreekt de HEERE, die Mijne woorden stelen, een ieder van zijnen naaste. Uit oude Godspraken nemen zij woorden en spreekwijzen over, om zo aan hun woorden de schijn te geven, of zij ze van Mij hadden ontvangen en de een leert dat van de ander.

Deut. 18:20. Jer. 14:14, 15.

Op drieërlei zonden wordt hier gewezen. Vooreerst dat zij, de valse Profeten, wijl zij niet geïnspireerd waren door de H. Geest, van anderen stalen wat zij spraken, om daarmee aan hun redenen nog een goddelijk karakter te geven. Ten tweeden dat zij hun tongen gebruikten om wat zij spraken voor echte woorden Gods uit te geven. Ten derden dat zij voorgaven openbaringen door dromen te hebben ontvangen, terwijl het toch dromen der leugens waren.

Ziet, Ik wil aan de Profeten, spreekt de HEERE, die hun tong nemen, hun eigen woord voortbrengen, en om hun eigene mening tot een woord van God te bestempelen, spreken: Hij, de Heere, heeft het gesproken.

Ziet, Ik wil aan degenen, die valse, gelogene dromen profeteren, spreekt de HEERE, en vertellen die, en verleiden Mijn volk met hun leugenen en met hun a) lichtvaardigheid (Exod. 21:22); daar Ik hen niet gezonden en hun niets bevolen heb, en zij dit volk gans geen nut doen, maar het slechts te meer in slaap wiegen en in zijne boosheid sterken, spreekt de HEERE.

Zef. 3:4.

Drie zonden van leraars en Profeten worden in vs. 30 en 31 vermeld. 1. Eigen liefde, die met vreemde veren wil pronken, waar de een de ander Gods woord ontsteelt en zich ten nutte maakt wat de ander gegeven is, om er mede te schitteren. 2. Ontrouw, die Gods woord veracht, en naar willekeur er eigene menschenwoorden voor in plaats stelt. 3. Geestdrijverij of dweperij, die met dromen en visioenen de verbeelding bevredigen en bewondering wekken wil, in stede van met Gods waarheid de gewetens gezond te houden.

Niemand kan Gods zegen over zijn ambt verwachten, die niet door Hem tot de heiligen dienst geroepen en gezonden is.

Niemand stote zich daaraan, wanneer valse leraars nog niet van wege hun valse leer door God gestraft worden; zij zullen niet ongestraft blijven, maar op hunnen tijd ontvangen, wat hun daden verdienden.

Wanneer dan dit volk of een profeet of priester in het vervolg u, Jeremia, weer op spottende wijze vragen zal, zegende: Wat is des HEEREN last, dien gij ons te brengen hebt? zo zult gij tot hen zeggen: Wat is de last? dat Ik 1) ulieden verlaten zal als een last, dien Ik niet langer kan dragen (Hoofdst. 7:29 12:7. Jes. 1:14), spreekt de HEERE.

Uit deze plaats, blijkt duidelijk genoeg, dat er zeer grote weerspannigheid bij de Joden is geweest, zodat zij zich van alle zij de stof tot zorgeloosheid vermeerderden, alsof zij ongestraft God konden verachten, waar zij Zijn woord verwierpen. Want ook door dat kunstmiddel bedriegt de duivel de goddelozen, waar hij of het woord Gods hen hatelijk maakt of verachtelijk. En wanneer hij hun gemoederen kan verbitteren om de woorden Gods niet aan te horen zonder haat en bitterheid, heeft hij verkregen wat hij wilde.

Het schijnt ene gewoonte geweest te zijn, dat men de Profeten, als zij zich vertoonden, vroeg, of hun ook ene nieuwe openbaring was ten deel geworden. Daarbij gebruikte men voor "openbaring" waarschijnlijk het woord massa, dat volgens de opmerking bij Jes. 13:1 in 1 ‘t algemeen ene Godsspraak betekent (Klaagl. 2:14). Daar echter het woord ook "last" betekent, en het voornamelijk Jeremia’s roeping was, om dreigende gerichts-uitspraken van God tegenover de valse Profeten te verkondigen, zo wendde men bij hem hetzelfde slechts in dezen laatsten zin aan, om daardoor te kennen te geven, dat elke nieuwe voorzegging in zijnen mond niets, dan een nieuwe last was, dien hij over het volk bracht, dat er alleen iets lastigs en nooit iets verblijdens van dien God kwam, in wiens dienst hij zich had gesteld, en men vroeg spottend: Nu, Jeremia wat massa hebt gij weer te brengen? Voor zulk ene misdadige bespotting van het woord Gods, die dat zoekt af te slaan, wordt nu de weg daardoor afgesneden, dat op het verder gebruik van het misbruikte woord een plechtig verbod wordt gelegd.

Als het woord van God de mensen onverdraaglijk voor de Heere, onzen God; zij zijn de niets anders de een nutteloze last, dien het land niet meer kan dragen, daarom moeten zij worden uitgeroeid.

En aangaande de profeet of de priester of het volk, datten opzichte van ene door u hun medegedeelde (Godsspraak zeggen zal: Des HEEREN last, dat Ik bezoeking zal doen over dien man en over zijn huis, behalve het algemene oordeel nog in ‘t bijzonder over dien.

Aldus zult gijlieden zeggen, opdat het zo schandelijk misbruikte woord geheel vermeden worde, Een iegelijk tot zijnen naaste en een iegelijk tot zijnen broeder: Wat heeft de HEERE geantwoord, en wat heeft de HEERE gesproken?

Maar des HEEREN last zult gij bij de Godspraken, die tot u komen, niet meer gedenken; want een iegelijk zal zijn eigen woord een last zijn 1), dewijl gij verkeert de woorden van de levenden God, de HEERE der heirscharen, onzen God, die in een geheel verkeerd gezichtspunt stelt.

Uwe spotternij zal u lastig genoeg worden en rampzalige gevolgen hebben.

Aldus zult gij zeggen tot de profeet, dien gij door die uitdrukking wildet honen en ergeren, gelijk reeds in vs. 35 omtrent alle profeten is opgemerkt: Wat heeft u de HEERE geantwoord? en wat heeft de HEERE gesproken?

Maar dewijl (liever: wanneer) gij ondanks Mijn verbod zegt: Des HEEREN last, daarom zo zegt de HEERE: Omdat gij dit woord zegt: Des HEEREN last, daar Ik tot u gezonden heb, zeggende: Gij zult niet zeggen: Des HEEREN last.

Daarom ziet, Ik zal u ook ganselijk vergeten (liever: opnemen, gelijk men een last opheft, dien men wil wegwerpen), en u mitsgaders de stad, die Ik u en uwen vaderen gegeven heb, van Mijn aangezicht laten varen.

En Ik zal u eeuwige smaadheid aandoen en eeuwige schande, die niet zal worden vergeten (Hoofdst. 29:11).

Helaas zelfs het Evangelie is voor velen een last, het aandringen op veranderen van hart en leven ten minste, en toch moest het ons een zacht juk zijn (Matth. 11:30). Welk het gevolg van zulk ene gezindheid is blijkt uit vs. 30 v. en 38Ä40.

De woorden van God, hoewel dus verkeerd, zullen vervuld worden. Indien zij vroegen: wat is de last des Heeren, laat de Profeet hen vragen wat voor last zij menen. Het is die: Ik zal u laten varen en geen gedachten hebben, om tot u weer te keren. Zodanige zijn inderdaad ellendig, die van God vergeten en verlaten zijn, en het spotten van de mensen met Gods oordelen zal dezelve niet stuiten. Gods woord zal verhoogd worden en geëerbiedigd, wanneer zij, die hetzelve bespotten, veracht en versmaad zullen zijn.

HOOFDSTUK 24.

GEZICHT VAN GOEDE EN KWADE VIJGEN, EN WAT ZIJ BETEKENEN.

IV. Vs. 1-10. In het jaar 598 voor C. voerde Nebukadnezar de koning Jojachin met de kern des volks naar Babel, en stelde over de achtergeblevenen in het land Mathanja, onder de naam van Zedekia tot koning aan (2 Kon. 24:10 vv.). Deze achtergeblevenen schijnen zich te hebben ingebeeld, dat zij, door hun gespaard worden van het ongeluk der wegvoering daadzakelijk waren verklaard voor de beteren in des Heeren ogen; dat het gericht nu voorbij, het achtergeblevene volk reeds verzoend en gereinigd, en er zo weinig meer te vrezen was, dat integendeel spoedig de nieuw tijd des heils zou beginnen. Zedekia heeft waarschijnlijk dien naam "gerechtigheid van Jehova" aangenomen in de dwaze verwachting, dat de Heere door hem en onder zijne regering de aan het verbondsvolk in Hoofdst. 23:5 vv. gegevene belofte zou vervullen (2 Kon. 24:17). Daarom zond hij ook spoedig na zijne aanstelling een gezantschap naar Babel (Hoofdst. 29:3), dat hoofdzakelijk ten doel had, om het terugkeren der gevangenen bij Nebukadnezar te bewerken. De Heere stelt Zich in dit gezicht der twee korven met vijgen tegenover dat gevaarlijk zelfbedrog met zulk ene beslistheid, dat Hij integendeel degenen, die reeds naar het land der Chaldeën waren weggevoerd, voor het betere deel des volks verklaart, dat zich bekeren, bij Hem genade vinden en naar het heilige land terugkeren zal, om de belofte te verkrijgen. Zedekia daarentegen maakte met de nog in Juda achter gelatenen, of naar Egypte vertrokkenen het minste gedeelte des volks uit, dat door zijne verdere verstokking nog ten laatste de vloek, in Deut. 28:36; vv. uitgesproken over zich brengen zal.

De HEERE deed mij een gezicht (2 Kon. 6:17) zien, en ziet, er waren twee vijgekorven, gezet voor de tempel des HEEREN, op de plaats, bestemd voor het brengen der eerstelingen van vruchten (Exod. 23:19. Deut 26:4), nadat Nebukadnezar a), koning van Babel, gevankelijk had weggevoerd Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, mitsgaders de vorsten van Juda (2 Kon. 24:15) en de timmerlieden en de smeden (2 Kon. 24:14 en 16) van Jeruzalem en hem te Babel gebracht had (Hoofdst. 29:2).

2 Kron. 36:10.

In de enen korf waren zeer goede vijgen, als de eerste rijpe vijgen zijn, ene zachte en welsmakende lekkernij (Jes. 28:4); maar in de anderen korf waren zeer boze zeer slechte vijgen, die van wege de boosheid, slechtheid, niet konden gegeten worden(Hoofdst. 29:17).

En de HEERE zei tot mij, even als bij het gezicht in Hoofdst. 1:11 en 13, om vooraf mij de hoofdzaak, waarop het eigenlijk aankwam juist in het oog te doen nemen: Wat ziet gij, Jeremia? En ik zei: Vijgen; de goede vijgen zijn zeer goed, en de boze zeer boos, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden.

De vijgeboom is een profetisch zinnebeeld van het volk Israël (Hos. 9:10. Luk. 13:6 vv.). De Israëlieten zijn elk in ‘t bijzonder de vruchten van dezen boom en hun wandel voor God beslist, of zij goede of boze vruchten zijn, of de Heere ze aanneemt of verwerpt. De

eerstelingen der vijgen werden Gode, volgens de wet in de tempel getracht, even als de eerstelingen van andere vruchten (Deut. 25:2), als een beeld van de gelovigen Israëliet, die zich zelven de Heere heiligt. Dit heeft men te bedenken bij het hier medegedeelde gezicht, en bij de verklaring in het oog te houden.

De gevangenen hebben hunnen hoogmoed tegenover God afgelegd. Zij zijn afgezonderd uit het getal der volken, die voor de wereld bestaan. In politiek opzicht zijn zij gestorven en nu bij de inwendigen toestand bepaald. Nu wil God aan hen tonen, wat Zijne liefde vermag; zij zullen wederkeren en in ware nabijheid van God Zijn waar Israël zijn.

Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, om mij het gezicht ook te verklaren, zeggende:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Gelijk die goede vijgenin de ogen van ieder, die ze ziet, goed zijn, en hij ze met welgevallen beschouwt, alzo zal Ik kennen de gevankelijk weggevoerden van Juda, die Ik uit deze plaats naar het land der Chaldeën heb weggeschikt, ten goede. Ik zal hun Mijn welgevallen doen ondervinden en Mijne belofte aan hen vervullen.

En Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, om aan hen te doen, wat Ik ten opzichte van de overigen Mijner kudde in Mijne gedachte heb (Jer. 23:3 vv.), en Ik zal hen wederbrengen in dit land (vgl. Hoofdst. 30): en Ik zal hen bouwen, wanneer zij zijn teruggevoerd, en niet afbreken; en Ik zal hen planten en niet uitrukken (Hoofdst. 12:15 vv. 17:7 vv.).

Ofschoon God over geheel de wereld heerst, zo verzekert Hij echter de God van de kerk te zijn en de gelovigen welke Hij aangenomen heeft, verwaardigt Hij door deze uitspraak dat zij zijn Zijn volk, opdat zij, op Hem hun heil stellen, hetwelk bij Hem is weggelegd, zoals gezegd wordt bij Habakuk (Hoofdst. 1:12). Gij zijt onze God, wij zullen niet sterven. Want Christus is ook een der beste uitleggers van deze uitspraak, wanneer Hij zegt, dat God niet is een God der doden maar der levenden.

Hier belooft de Heere, dat zij dus weer bij God in het verbond zullen aangenomen worden. God zal hen erkennen als de zijnen gelijk voor deze, als Zijn volk zo wel in de ontdekkingen van Zich aan hen als in het aannemen van hun dienst en in Zijne genadige verschijning ten goede. En zij zullen de vrijheid hebben, om Hem voor hun God te erkennen, in hun gebeden tot Hem en in hun verwachtingen van Hem.

Hier verzekert de Heere God, aan het overblijfsel naar de verkiezing der genade, dat Hij gedachten des vredes over hen heeft. Dat Hij hen niet in de ellende zal doen omkomen, maar gelouterd als door het vuur der beproevingen hen zal stellen op de hoogten des heils. Dat Hij hun God, en zij Zijn volk zullen zijn, en dat zij uit de volheid Zijner genade en uit de veelheid Zijner zegeningen zullen genieten, wat niet alleen voor hun tijdelijk, maar bovenal voor hun geestelijk heil zal nodig zijn.

a) En Ik zal hun, gelijk in Hoofdst. 31 nader zal worden gezegd, een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben b), en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun ganse hart bekeren. 1)

Deut. 30:6. Jer. 32:39. Ezech. 11:19; 36:26, 27. b) Jer. 30:22; 31:33; 32:38.

Tot deze eerste weggevoerden behoren in het bijzonder de zegeningen, de Joden bij de wederkering uit de gevangenis beloofd, als de kennis en de vreze van God en de genade om in gehoorzaamheid aan Zijne geboden te leven. Enigermate zijn deze beloften vervuld in de tijden na de gevangenis; toen de Joden volstandig bleven bij hunnen godsdienst en zich zeer wachtten voor het verval tot afgoderij. Ik houd het echter daarvoor, dat de volkomene vervulling dezer profetie te wachten is bij de algemene herstelling van dat volk, zo dikwijls gemeld bij de Profeten.

En gelijk de boze vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden, maar die men moet wegwerpen (Hoofdst. 29:17), (want aldus zegt de HEERE), alzo zal Ik maken Zedekia, de koning van Juda, mitsgaders zijne vorsten en het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven en die in Egypteland wonen, waarheen zij gevlucht zijn. Het woord in Hoofdst. 15:11 ziet dus geenszins op hen, gelijk zij zich inbeelden.

a) En Ik zal hen tot volvoering Mijner bedreiging in Hoofdst. 15:3 vv. overgeven tot ene beroering ten kwade aller koninkrijken der aarde. Zij zullen gelijk in Deut. 28:37 gezegd is, zijn tot smaadheid en tot een spreekwoord, tot ene spotrede en tot enen vloek 1) in al de plaatsen, waarhenen Ik hen gedreven zal hebben.

1 Kon. 9:7. 2 Kron. 7:20. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18.

Tot in de laatsten tijd toe heeft het volk der Joden, dat onder de vloek zuchtte, de boze elementen van zijne rationale eigenaardigheid op allerlei wijze ontwikkeld ten verderve der volken, onder welke het werd verstoten.

En Ik zal onder hen zenden het zwaard, de honger en de pestilentie, totdat zij verteerd zullen zijn uit het land, dat Ik hun en hunnen vaderen gegeven had.

Van dezelfde gedachte, als die hier is uitgesproken, is later de brief van Jeremia aan de weggevoerden doortrokken, dien hij zelf in Hoofdst. 29 ons mededeelt. Eveneens heeft hij zich volgens deze grondstellingen gedragen tegenover diegenen die, na de moord van Gedalja, naar Egypte wilden vluchten (Hoofdst. 42 en 44). Uit dit oordeel over Zedekia zien wij tevens, waarom in de verschillende redenen van Hoofdst. 2-20 volstrekt niet van dezen koning wordt gesproken, en hij zelfs in Hoofdst. 22 geheel buiten aanmerking is gebleven. Volgens het standpunt van de Profeet wordt hij niet meegedeeld in de rij van Juda’s koningen, maar staat hij buiten de eigenlijke geschiedenis des heils. Door het aannemen toch van de naam: "gerechtigheid des Heeren" heeft hij wederrechtelijk de profetie op zich toegepast, die wij in Hoofdst. 15:11 vinden nadat hij die toch slechts door middel van enen valsen Profeet had gestolen (Hoofdst. 23:30), en daardoor had hij zich op de grofste wijze aan

des Heeren heiligdom vergrepen. In de kring der redenen, die voor ons ligt (Hoofdst. 21-24), hebben wij ene bestraffing van de aanmatiging van dien eretitel, terwijl in Hoofdst. 23:6 daartegenover wordt gesteld die titel, welken de Heere zelf draagt, die in waarheid onze gerechtigheid (zidkenoe) is. Aan de andere zijde wordt meegedeeld het einde, dat hij zal hebben, daar hem in Hoofdst. 21:7 niets anders wordt voorgesteld dan gehele overgave in de hand van Nebukadnezar tot reddelozen ondergang. In het nu volgende gedeelte van onze profetie (Hoofdst. 25:29), waarin ene samenvoeging van gezegden van geheel bijzonderen inhoud gevonden wordt, die vooral betrekking hebben op de ondergang van Jeruzalem door de Chaldeën en de dienstbaarheid van Juda onder de Chaldeën, worden wij geheel in de tijd van Zedekia verplaatst, terwijl die van Jojakim in Hoofdst. 25 en 26 slechts tot blad daarvoor dient.

HOOFDSTUK 25. ZEVENTIGJARIGE BALLINGSCHAP IN BABEL.

Het opschrift in Hoofdst. 25:1, waarop eerst weer in Hoofdst. 30:1 een daarmee overeenkomstig volgt, bewijst, dat wij in Hoofdst. 25-29 een bij elkaar behorend geheel van redenen voor ons hebben, waarvan de bijzondere delen in verschillende opzichten met elkaar zamenhangen.

Vs. 1-38. In het zo belangrijke jaar, waarin de overwinning van Nebukadnezar bij Carchemis of Circesium aan de Eufraat plaats heeft (Hoofdst. 46:2), en daardoor de eerste van de vier wereldmonarchieën, waarover de Profeet Daniël in Hoofdst. 2 en 7 handelt, gevestigd werd, ontving Jeremia ene openbaring des Heeren, waarin met Juda wordt gerekend. Het heeft nu gedurende 23 jaren de werkzaamheid van de Profeet ondervonden, maar de roepstem tot bekering onopgevolgd gelaten. Opzettelijk heeft het de toorn Gods steeds erger tot zijn ongeluk opgewekt. Die ellende zal dan ook nu over het ontheiligde land komen tot gehele verwoesting, het ongehoorzaam volk zal gestraft worden met zeventigjarige slavernij onder de koning van Babel (vs. 1-11). Na die zeventig jaren komt ook de tijd der bezoeking over de koning van Babel en over al zijne volken, zodat nu ook de beurt van dienen aan hen komt, en zij de vergelding ontvangen, die zij verdiend hebben (vs. 12-14). De rede van de Profeet gaat daarop over tot de toon van een gezang, dat aan alle volken op de rij af het gericht van God verkondigt; alsdan ziet het oog des Profeten reeds in de tijd van het laatste oordeel (vs. 15-38).

De rede, die in dit hoofdstuk voorkomt, vooral het eerste gedeelte daarvan (vs. 3-11), is het woord, dat tot Jeremia geschied is over het ganse volk van Juda en de overige volken, die er mede in betrekking stonden (vs. 9 en 15 vv.), in het vierde jaar der regering van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda, d. i. 606 v. C. (dit vierde jaar van Jojakim was het eerste jaar van Nebukadnezar, koning van Babel).

Het is het woord, hetwelk de Profeet Jeremia in nauwkeurige gehoorzaamheid aan des Heeren bevel en in getrouwe waarneming van zijn ambt, onmiddelijk na de slag bij Carchemis (2 Kon. 24:1) en nog vóór de inneming van Jeruzalem, gesproken heeft tot het ganse volk van Juda, en tot al de inwoners van Jeruzalem, zeggende:

Dit is de eerste maal, dat ene tijdsbepaling van ene profetie bij onzen Profeet wordt vooraan geplaatst; wij vinden alleen algemene tijdsbepalingen in de vorige profetieën, en zelfs, die slechts zelden (Hoofdst 3:6; 14:1). Eerst bij de intrede der grote katastrofe en met de hoofdstadiën van haar verloop overeenkomstig, vinden wij nauwkeurige chronologische opgaven (Hoofdst. 28:1; 32:1; 36:1; 39:1 enz.). Hier noemt zich Jeremia ook voor de eerste maal Profeet (want Hoofdst. 20:2 valt in lateren tijd); het is alsof hij dezen titel heeft verzwegen, totdat hij het begin van zijne dreigende profetie kon aankondigen (Deut. 18:21 v.). In dit jaar begon Jeremia tevens volgens Goddelijk bevel zijne voorzeggingen op te tekenen (Hoofdst. 36:1 vv.). Hij deed het, of hij misschien nog ter elfder ure door de gehelen

indruk zijner profetische redenen de harten mocht bewegen, waarmee tevens is uitgesproken, dat een tijdpunt van eindigen en van onherroepelijke beslissing nabij was.

1) Van het dertiende jaar der regering van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op dezen dag toe d. i. van 629 v. C. af (Hoofdst. 1:2) (dit is het drie en twintigste jaar van mijne werkzaamheid onder u, dus drie en twintig jaren lang) is het woord des HEEREN tot mij geschied; en ik heb het al dien tijd tot ulieden gesproken, ijverig en onophoudelijk, vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt niet gehoord.

In vs. 3-11 wordt het volk van Juda aangekondigd, dat, nadat hij 23 jaar lang het volk onafgebroken des Heeren woord tot boete heeft verkondigd, zonder dat Juda op zijne redenen acht gaf, en op de vermaningen van alle andere Profeten, nu alle koningen van het Noorden onder aanvoering van Nebukadnezar, de koning van Babel, en de nabij wonende volken zullen komen, alles verwoesten en deze landen de koning van Babel 70 jaar lang zullen dienstbaar maken.

Ook heeft de HEERE ten tijde der vaderen (Hoofdst. 7:25 vv. 11:7 vv.) tot u gezonden al Zijne knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, met alle vlijt en zonder ophouden); maar gij hebt a) niet gehoord, noch uw oor geneigd om te horen. 1)

Jer. 11:7, 8, 10; 13:10, 11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21. 1

Merkt hieraan, dat God rekening houdt hetzij wij het doen of niet, hoe lang wij de middelen der genade genoten hebben, en hoe langer wij het genot daarvan gekend hebben, hoe zwaarder onze verantwoording zal zijn, indien wij er geen goed gebruik van gemaakt hebben.

Zeggende, wat in ‘t bijzonder mijn eigen profetisch werk aangaat (Hoofdst. 18:11; 7:3 vv.) Bekeert u toch, een iegelijk van zijnen bozen weg, en van de boosheid uwer handelingen, en woont in het land, dat de HEERE u en uwen vaderen gegeven heeft, van eeuw tot eeuw.

2 Kon. 17:13. Jer. 35:15; Jon. 3:8.

En wandelt andere goden niet na, om die te dienen en u voor die neer te buigen, en vertoornt Mij niet door het werk uwer handen, opdat Ik uin Mijne rechtvaardige oordelen geen kwaad doe.

Maar gij hebt naar Mij niet gehoord, spreekt de HEERE; het was alsof gij opzettelijk het er op toelegdet, opdat gij Mij vertoorndet door het werk uwer harden, uzelven ten kwade.

Daarom, 1) zo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat gij Mijne woorden niet hebt gehoord en geweigerd hebt u te bekeren;

Hier volgt de aankondiging der straf. De Profeet zegt derhalve dat God niet meer door woorden zou handelen, dewijl hun ongerechtigheid vol was geworden, zoals Hij zegt (Gen.

6:3): Mijn Geest zal niet twisten of niet langer twisten met de mens. Wanneer God zich aangordt om wraak te nemen over de misdaden der mensen, zegt Hij dat het niet meer de tijd is om te twisten.

Ziet, Ik zal de bedreiging in Hoofdst. 1:14 vv. vervullen, en zenden, en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt de HEERE, en, gelijk Ik nog meer bepaald noem, tot Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijnen knecht (Dan. 2:1); en zal ze brengen over dit land en over de inwoners daarvan, en over al deze volken rondom; en Ik zal ze verbannen, en zal ze stellen tot ene ontzetting, en tot ene aanfluiting, en tot eeuwige woestheden (Hoofdst. 18:16; 19:8).

En Ik zal van hen (Jer. 7:34; 16:9) doen vergaan {a} de stem der vrolijkheid, en de stem der vreugde, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, het geluid der molens(Exod. 16:24) en het licht der lamp, {a} alles wat er op wijst, dat daar mensen wonen.

{a} Jes. 24:7. Ezech. 26:13.

Hiermede wordt weer aangekondigd, dat het ganse land ledig zou worden, dat alle inwoners zouden worden verbannen, dat er geen blijdschap en geen vrolijkheid meer zou zijn, geen arbeid meer zou worden verricht in het land der vaderen, dewijl allen verbannen zouden worden naar Babel.

Geheel Juda en Jeruzalem zou gevankelijk worden weggevoerd, opdat het volk in de vreemde zou leren, wat het betekent het verbond met de Heere te hebben verbroken, en opdat er een zoeken zou gewekt worden naar de Heere om erbarming en redding.

En dit ganse land met zijne gehele omgeving zal worden tot ene woestheid, tot ene ontzetting; en deze volken zullen de koning van Babel, de koningen der Chaldeeuwsch-Babylonische Dynastie (2 Kon. 25:27). dienen zeventig jaren.

Wanneer in deze voorzegging, die niet zonder reden zo nauwkeurig chronologisch is beschreven, ene zeventig jarige dienstbaarheid gedreigd wordt, kan het tijdpunt, van waar men moet tellen, slechts in dat jaar geplaatst worden, waarin de profetie werd uitgesproken, in het vierde jaar van Jojakim (606 v. C). Over het einde kan geen twijfel zijn, de natuurlijke grens der 70 jaren is het eerste jaar van Cyrus, waarin Israël tot zijn vaderland mocht gaan (536 v. C. Ezra 1:1 vv.). In de voorzegging, die reeds in het midden van de 70-jarige tijdruimte werd uitgesproken en tot de Joodse ballingen gericht werd (Hoofdst. 29:10), wordt geen nieuw punt van begin, dat in de tijd van het uitspreken der profetie zou moeten worden gezocht, aangegeven, maar het wordt gezegd in uitdrukkelijke aansluiting aan de vroeger beroemd gewordene profetie, dat de daarin vastgestelde 70 jaren volgens onveranderlijk Goddelijk raadsbesluit eerst moesten voorbijgegaan, voordat aan een terugkeren der gevangenen kon worden gedacht, dat het daarom dwaas was de valsen Profeten gehoor te geven. Deze vleiden hen, met het oog op ene vereniging, die zich onder de leiding van Egypte tegen de heerschappij der Chaldeën vormde, de ballingen met ijdele verwachtingen van ene nabijzijnde terugkering; zij wekten hun gemoederen op en brachten hen in gevaren; wat

echter nog erger was, zij leidden hen af van de hun gestelde voorwaarde, om door oprecht berouw de verzoening met de Heere is zoeken.

Maar het zal geschieden, als de a) zeventig jaren vervuld zijn, dan zal Ik over de koning van Babel, dien alle volken gedurende dien tijd zullen dienen (Hoofdst. 27:7), en over dat volk der Chaldeën, (vs. 9) spreekt de HEERE, hun ongerechtigheid bezoeken, waarmee zij Mijn volk boven Mijnen last hebben verdrukt (Jes. 47:6), mitsgaders over het land der Chaldeën, en zal dat stellen tot eeuwige verwoestingen (Hoofdst. 51:26, 62).

2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jer. 29:10. Dan. 9:2.

En Ik zal over dat land brengen al Mijne woorden, die Ik daarover gesproken heb; al wat in dit boek (Hoofdst. 46-51) geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken.

De afdeling van vs. 12 af kan oorspronkelijk niet gevoegelijk behoord hebben bij de rede, zo als die de Profeet in het vierde jaar van Jojakim werd ingegeven. Zij is ene uitbreiding van deze bij de latere zamenvoeging van alles, wat aan Jeremia door de Heere bevolen was te spreken en te schrijven, tot een bijzonder boek, en wel ene door hemzelven gemaakte uitbreiding, volgens de orakelen, die hem in Hoofdst. 46-51 ten deel waren geworden; deze trekt hij hier in ééne somma bij elkaar. Reeds bij Ex. 20:6 werd opgemerkt, hoe het wedergeven van het vroeger ontvangen woord Gods bij de mannen Gods evenzeer een uitvloeisel schijnt te zijn van de levendmakenden Geest, als de vroegere verkondiging. Ene uitbreiding, door bijvoeging van latere openbaring Gods kan ons dus niet bevreemden; deze is voor de lezers, wier gezichtskring ook een ruimere is, dan die der vroegere hoorders. Nevens dergelijke veranderingen van het oorspronkelijke woord Gods, welke degenen, die het ontvingen en spraken onder de leiding des Heiligen Geestes zelf gemaakt hebben, komen op sommige plaatsen der Bijbelboeken ook korte opmerkingen voor, die niet van henzelven afkomstig zijn, maar van die mannen Gods, die de Bijbels boeken verzameld en tot één geheel verenigd hebben. Zulk ene opmerking hebben wij hier in de woorden: "al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken. " Misschien is het evenzo met het slot van het 18de vers: "gelijk het is te dezen dage; " hoewel dat ook ene toevoeging van Jeremia’s eigen hand bij de vervaardiging van zijn Boek zou kunnen zijn.

Want a) van hen, van de volken en koningen van Chaldea, zullen zich doen dienen, die ook machtige volken en grote koningen zijn; alzo zal Ik hun vergelden naar hun doen, en naar het werk hunner handen 1) (Jes. 13:1-14 :27).

Jer. 27:7.

De Profeet zet hier denzelfden last voort, n. l. dat God eindelijk inderdaad zal tonen, dat, waar Hij vertoornd is geweest over Zijn volk, echter alle hoop op ontferming niet was verdwenen, dewijl Hij Zijn verbond gedachtig zou zijn. Hij matigt op deze wijze de hardheid van de vorige uitspraken, terwijl hij iets beters belooft dan de ellendige Joden in deze uiterste ellende zouden kunnen hopen. Weer mag men uit de woorden van de Profeet opmaken, dat

zo God de arbeid van Nebukadnezar en anderen heeft gebruikt, deze niet enige gehoorzaamheid hebben betoond op een wijze, die lofwaardig was. Want indien zij zonder schuld waren geweest, zou God zeker onrechtvaardig hen gestraft hebben. Derhalve betekent deze plaats dat wanneer de duivel en de goddelozen de oordelen Gods uitvoeren, zij geen lof wegens gehoorzaamheid verdienen, dewijl dit hun oogmerk niet was.

Nebukadnezar straft Juda niet om daarmee God een dienst te doen, in het bewustzijn van daardoor Gods Raad te vervullen, maar om eigen zin en lust te volgen, om zijn wereldrijk te vergroten. En waar hij nu op wrede wijze te werk ging, zich op onbehoorlijke wijze vergreep aan het volk des Verbonds, daar zou God op zijn tijd hem zijn zonde thuis bezoeken.

De Profeet moet dit verkondigen, opdat Juda zou weten, dat toch eenmaal aan de ellende een einde zou komen.

Want alzo heeft de HEERE, (om hier bij het gericht over Babel ook dat over de andere volken te voegen) de God Israëls tot mij gezegd: Neem dezen beker des a) wijns der grimmigheid van Mijne hand, en geef dien te drinken al de volken, tot welke Ik u zende (Hoofdst. 1:7).

Jer. 13:12.

Dat zij drinken, en, ten gevolge van de drank des toorns, dien zij genomen hebben (vs. 27), beven en dol worden van wege het zwaard, dat Ik onder hen zal zenden. 1)

Hier scherpt de Profeet nog dieper in, dat het geen ijdele schrikbeelden zijn, waar hij de oordelen Gods tegen alle volken voorspelt, zoals wij de kinderlijke bedreigingen noemen, die geen gevolg hebben.

Maar de Profeet bevestigt hier, dat hoe sterk de Joden en de andere volken er zich tegen verzetten, zij deze noodwendigheid niet kunnen ontvluchten, dat God rechter is van allen. de Profeet wordt derhalve bevolen de beker te nemen en te doen drinken.

En ik nam de beker van des HEEREN hand, en ik gaf te drinken al de volken, tot welke de HEERE mij gezonden had, wel niet persoonlijk, maar volgens het mij opgedragen woord, als ook hun profeet.

Namelijk in de eerste plaats volgens de regel (1 Petr. 4:17): Jeruzalem en de steden van Juda, en haren koningen en haren vorsten, om die te stellen tot ene woestheid, tot ene ontzetting, tot ene aanfluiting, en tot enen vloek (Hoofdst. 9:11; 24:9), gelijk het is te dezen dag (vgl. vs. 13).

Faraö, de koning van Egypte a) en zijnen knechten, en zijnen vorsten, en al zijn volk;

Jer. 46.

In Hoofdst. 47-51 volgen de bedreigende voorzeggingen in de orde op elkaar: 1) tegen Egypte (46); 2) tegen Filistea, Tyrus en Sidon (47);
tegen Moab (48); 4) tegen Ammon (49:1-6): 5) tegen Edom (49:7-22); 6) tegen Damascus (49:23-27); 7) tegen Kedar en Hazor (49:28-33);
tegen Elam (49:34-39); 9) tegen Babel (50 en 51).

De optelling der heidense volken begint met Egypte en gaat dan noordwaarts zo, dat de in het Oosten en Westen van Juda wonende volken nevens elkaar worden opgesteld.

En de gansen gemengden hoop, 1) en allen koningen des lands van Uz (Job 1:1 1), en allen koningen van der a) Filistijnen land, en Askalon, en Gaza, en Ekron, en het overblijfsel van Asdod (Joz. 2:13); a)

Jer. 47:4 v.

In Egypte hadden zich vele vreemde volkstammen neergezet, anders "het ganse westen" de kust van Afrika langs de Middellandse zee.

a) Edom en b) Moab, en de kinderen c) Ammons in het zuiden en oosten der Dode zee;

Jer. 49:7 v. b) Jer. 48. c) Jer. 49:31 v.

En allen koningen van a) Tyrus, en allen koningen van Zidonin Fenicië (2 Sam. 5:11), en de koningen der eilanden, der landen aan de kusten, die aan gene zijde derMiddellandse zee zijn, uit Cyprus en tot Tartessus in Spanje;

Jer. 47:4.

Dedan (Gen. 10:7; 25:3) en Thema (Gen. 25:15. Jes. 21:14. Job 2:11 en 6:19), en Buz (Gen. 22:2. Job 32:2) en allen, die aan de hoeken afgekort zijn, de Kedarenen (Hoofdst. 9:25);

En allen koningen van Arabië, en allen koningen des gemengden hoops, die in de Syrisch-Arabische woestijn wonen;

Hier worden onderscheiden de stad-bewonende en de woestijn-bewonende Arabieren.

En allen koningen van Zimri (waarschijnlijk hetzelfde als Jun van Gen. 25:2, tussen Arabië en Perzië, en allen koningen van Elam, en allen koningen van Medië (Jes. 21:2);

En allen koningen van het noorden, als Ararat, Meni en Askenas (Hoofdst. 51:27) die nabij en die verre zijn, de enen met de anderen; ja allen koninkrijken der aarde, die op de aardbodem zijn; want zonder enige uitzondering zal Mijne straf over hen allen komen. En de koning van Sesach zal na hen drinken.

Deze Sesach komt later In Hoofdst. 51:41 nog eens voor, en geeft daar volgens het parallelisme der leden (2 Sam. 1:27) duidelijk de koning van Babel te kennen. Dezelfde naam komt ook voor wanneer wij het zogenaamde Athbasch te baat nemen, het Kabbalistische alfabet, volgens hetwelk de letters van het gewone alfabet in omgekeerde orde voor elkaar staan (A is de eerste letter, daarvoor komt de laatste de Ph = Ath; evenzo vóór de tweede letter B de voorlaatste, de Sch = basch enz.), want volgens deze omgekeerde op elkandervolging staat vóór B beide keren de S(ch) en voor L ene Ch, dus Babel = Sesach (de vocalen komen niet in aanmerking, daar zij in het Hebr. niet mede worden geschreven). Wij behoeven gene bedenking te maken, hier een soortelijk geheimschrift aan te nemen, waar de profetie een apocalyptisch karakter (Dan. 7:1) aanneemt. In Openb. 13:18 toch vinden wij eveneens ene Kabbalistische symboliek (de Gematria, die met behulp van getalswaarde der letters de verborgen zin van de tekst aangeeft). Bovendien is de Kabbala niet zo geheel en al verwijderd van de geest der Schrift, dat wij die voor enkel woordspeling of dwaasheid zouden moeten houden, maar leidt werkelijk in vele opzichten tot erkenning van de wonderbare inrichting van het woord Gods en de diepte der wijsheid daarvan, gelijk zij ook op profetischen grond rust. In Hoofdst. 51:1 bedient Jeremia zich nogmaals van het Athbasch en schrift in dien zin: "Ziet Ik zal enen verdervenden wind opwekken tegen Babel en tegen degenen, die daar wonen Casdim (d. i. Chaldeën vs 24 en 35), Cardun (Nr. 11, 21, 4, 10, 13 van het alfabet) wordt leb-kamai (Nr. 12, 2, 19, 13, 10), waardoor de zin wordt: "in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan. " Babel is daar voorgesteld als het middelpunt of het centrum van alle vijandschap tegen de Heere (andere profetische namen voor het land der Chaldeën en Babel zie in Hoofdst. 50:21 en 31 v.). Desgelijks is ook op onze plaats de alzo verkregen naam Sesach voor Babel niet zonder diepere betekenis; het woord moet zonder twijfel zo veel zijn, als "verootmoediging, onderwerping, " en kondigt vooraf het lot aan, dat de trotsen verdrukker van Israël wacht (Jes. 13:19 vv. 14:3 vv. 47:1 vv.

Gij zult dan tot hen zeggen: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Drinkt de voor u ingeschonken beker, vol van de wijn des toorns (vs. 15), en wordt dronken, en spuwt gelijk een dronken man, en valt neer, dat gij niet weer opstaat, van wege het zwaard, dat Ik onder u zenden zal, en waarmee Ik u zal nedervellen.

Het beeld van enen drinkbeker des toorns komt veelvuldig voor in de Heilige Schrift (Jes. 51:17, 22. Ezech. 23:31 vv. Hab. 2:16. Ps. 60:5; 75:9); het drinken van de kelk is het beeld van het ondergaan der straf, de werking van het drinken, bedwelming en dronkenschap is een beeld van gebroken kracht, van verloren verstand en nadenken.

Het is een stout beeld, volgens hetwelk al deze volken als tot een drinkgelag zijn vergaderd, waar zij niet de wijn der vreugde, maar de zwijmeldrank van Gods strafgericht moeten drinken. Het is slechts een profetisch beeld, maar een beeld, dat zijne vreselijke waarheid heeft. De geschiedenis toont ons ook thans nog dergelijke gebeurtenissen; slechts de Profeten ontbreken, ofschoon niet geheel. God doet van waarschuwende stemmen nog steeds Zijne strafgerichten voorafgaan, zo de volkeren er slechts naar willen luisteren.

En het zal geschieden, wanneer zij weigeren zullen de beker van uwe hand te nemen om te drinken, dat gij tot hen zeggen zult: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Gij zult zeker drinken! hoe gij u ook tegen de beker Mijns toorns moogt verzetten!

Want ziet, in de a) stad, die naar Mijnen naam genoemd is, in Jeruzalem en de steden van Juda (vs. 18) begin Ik te plagen, en zoudt gij enigzins onschuldig gehouden worden? 1) Gij zult niet onschuldig worden gehouden (Hoofdst. 49:12); want Ik roep het zwaard over alle inwoners der aarde, spreekt de HEERE der heirscharen.

1 Petr. 4:17

Zeer waar is het gezegde naar een woord van Clemens van Alexandrië: wie Gode het naaste is, dien treft Hij het eerst. Daarbij moet men echter het woord voegen van de heiligen Bernhard; die hier niet staan onder de plaag der mensen, komen daar onder de plaag der duivelen.

Laat God Zijne liefste kinderen niet ongestraft, wanneer zij zondigen, hoe zou Hij dan diegenen ongestraft kunnen laten, die Zijne ware kinderen niet zijn, en door moedwillige zonden Hem dagelijks vertoornen! .

Gij Jeremia, zult dan de wijn des toorns van Mijne hand nemen en daaruit allen volken schenken, tot welke Ik u zend (vs. 15 vv.). Wanneer zij echter dien van uwe hand niet willen aannemen en drinken, zult gij (vs. 28) al deze woorden tot hen profeteren, en gij zult tot hen zeggen: De HEERE zal, gelijk reeds in Joël 3:21 en Amos 1:2 gezegd is, brullen uit de hoogte en Zijne stem verheffen uit de woning Zijner heiligheid; Hij zal schrikkelijk brullen over Zijne woonstede, Zijne schaapskooi. Zijn volk, dat Hij ten Herder had willen zijn, verscheurt Hij nu als een leeuw. Hij zal, om hier ook de profetie in Jes. 63:1-6 weer op te vatten, een vreugdgeschrei, als de druiven-treders, uitroepen tegen alle inwoners der aarde.

De Heere zal brullen uit de hoogte, niet van de berg Sion en Jeruzalem als Joël 3:16 maar van de hemel, van zijn heilige woning aldaar. Want Jeruzalem is een van de plaatsen tegen welke Hij brult. Hij zal schrikkelijk brullen over Zijne woonstede op de aarde, uit die van boven.

Hij had lang gezwegen en scheen geen acht te geven op de goddeloosheid der volken. God overzag de tijden der onwetendheid, maar nu zou Hij een geschal maken, gelijk de aanvallers in een veldslag doen, tegen alle de inwoners der aarde, voor welke het een geschal van schrik zal zijn en nochtans is er een geschal van vreugde in de hemel, als dergenen die druiven-treden. Want als God rekening houdt met de trotse vijanden van Zijn koninkrijk onder hen, wordt er een grote stem van vele volken in de hemel gehoord. Openb. 19:1. Re 1 .

Even als de leeuw plotseling brullend uit het bosschaadje te voorschijn treedt en verwoestend invalt in de zorgeloos nederliggende kudde (vs. 38. Hoofdst. 49:19; 50:44 brult Jehova uit de hoogte en laat uit Zijne heilige woning, de hemel, in een onweder naderende, Zijne stem klinken. Hij dondert voor Zijn leger uit (Joel 2:11). Terwijl de krijgslieden, wien de

volvoering van Zijn gericht is opgedragen, als brullende leeuwen naderen, en met wild strijdgeschreeuw zich baden in het bloed der nedergehouwen volken, is Hij het enigermate zelf, die brult tegen dat veld, waar Zijne kudde nederligt, tegen de Hem geheiligde woonplaats Zijns volks (Hoofdst. 10:25. Ex. 15:13). Hij is het, die een juichen aanheft, even als dat der druiventreders, over al de bewoners der aarde, een Hedad (Jes 16:9 vv.), dat niet alleen het ver klinkend geroep der druivenlezers is, maar ook het woest gewoel der strijdenden, wanneer zij vol bloedgierigheid op de vijand aanvallen (Hoofdst. 48:33; 51:14), terwijl Hij de volken vermaalt en in hun bloed baadt, even als de druiventreder de druiven met zijne voeten stampt en door het bloed van de wijnstok bespat wordt.

Het geschal zal komen, het gedreun van dien aangeheven kreet zal doordringen tot aan het einde der aarde; want de HEERE heeft enen twist met de volken; Hij zal gericht houden met alle vlees; de goddelozen heeft Hij aan het zwaard overgegeven, spreekt de HEERE (Jes. 66:16 vv.).

Het oog van de Profeet ziet hier reeds die gebeurtenissen, die in Openb. 14:14 vv. en 19:11 vv. omtrent het gericht over de Antichrist en zijne legerscharen worden geprofeteerd. Zo is ook het volgende alleen goed te verstaan met het oog op die gebeurtenissen; de bijzonderheden zijn echter voor ons nog vrij duister, totdat de dag der vervulling ze ons in het volle licht zal stellen. Een voorspel zal daarvan zijn wat in Openb. 16:12-16 bedoeld is, en niet zo verre van onzen tijd in de toekomst ligt.

Zo zegt de HEERE der heirscharen omtrent de wijze van uitvoering van het zooeven voorzegde gericht: ziet een kwaad gaat er uit van volk tot volk, en een groot onweder zal er verwekt worden van de zijden der aarde, even als een onweerstorm, wanneer die aan de horizon opkomt, van het uiterste eind schijnt te komen (Hoofdst. 10:13).

En de verslagenen des HEEREN zullen, wanneer het onweder des gerichts zich heeft ontlast (Jes. 66:16), te dien dage liggen van het ene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde (Hoofdst. 12:12); zij zullen niet beklaagd, noch opgenomen, noch begraven worden; tot mest op de aardbodem zullen zij zijn (Hoofdst. 8:2; 16:4. Jes. 34:3; 66:24).

a) Huilt gij, herders! gij koningen en machthebbers der volken (Hoofdst. 2:8; 10:21; 22:22; 23:1 vv.), en schreeuwt en wentelt u in de as, gelijk dezulken doen, die in de hoogsten nood om hulp en genade smeken (Hoofdst. 6:26), gij heerlijken van de kudde! want uwe dagen zijn vervuld, dat men b) slachten zal, en de tijd van uwe c) verstrooiingen is gekomen; dan zult gij vervallen als een kostelijk vat 1) in het eeuwig verderf.

Jer. 4:8 b) Jes. 65:12. Jer. 12:3 c) Jer. 9:16; 13:14, 24; 18:17.

Hiermede wordt verzekerd dat geen stand zal worden verschoond. Noch die der vorsten, noch die der aanzienlijken, noch die der geringen. Het gehele volk en alle volken hebben tegen de Heere overtreden van de grootste tot de kleinste toe, van de aanzienlijkste tot de geringste. Dan zal de Heere niemand verschonen van hen, die zich tegen Hem hebben verzet.

En de vlucht zal vergaan 1) van de herders en de ontkoming van de heerlijken der kudde; zelfs voor de machtigen zullen er gene middelen ter ontkoming overblijven (Amos 2:14).

Beter: En de toevlucht der herders zal vergaan. Met andere woorden, er zal noch voor de herders, noch voor de heerlijken onder de kudde een toevlucht zijn en een plaats voor ontkoming. Als God, de Heere zich opmaakt om te vernietigen, waar zal dan een verberging zijn tegen Zijn toorn? Zijne ogen doorlopen de ganse aarde. Nergens, noch in de hemel, noch op de aarde, noch in de hel, is er een plaats, waar men zich tegen zijn toorn verbergen kan, indien men het kruis van Golgotha veracht en door woord en daad getuigd heeft: Wij willen niet dat Gij koning over ons zult zijn.

Er zal zijn ene stem des geroeps der herderen, en een gehuil der heerlijken van de kudde, omdat de HEERE hun weide verstoort, de velden, waarop zij tot hiertoe zo ongestoord en veilig konden grazen.

Want de landouwen des vredes zullen uitgeroeid worden 1), van wege de hittigheid des toorns des HEEREN.

Zelfs de vreedzame woningen zijn ter neer geworpen. Zij, die gewoon waren gerust te zijn en niet ontrust te worden, de woningen in welke gij lang in vrede gewoond hebt, zullen nu niet langer zodanig zijn, maar door de oorlog terneer geworpen.

Hij, de Heere, heeft, als een jonge leeuw, zijn leger, Zijne hutte, Zijne heilige woning in den hemel (vs. 30) verlaten; want hunlieder land is geworden tot ene verwoesting, van wege de hittigheid des verdrukkers (Hoofdst. 46:16; 50:16), ja van wege de hittigheid Zijns toorns.

De rede vermaant ons, het zachte suizen Gods in Zijn heilig predikambt niet achteloos voorbij te gaan, noch de oren daarvoor te stoppen; anders zou de tijd komen, dat wij het brullen Gods zouden moeten horen, waarvoor God ons moge bewaren.

HOOFDSTUK 26.

JEREMIA'S BOETPREDIKING, AANKLACHT, VERANTWOORDING EN BEWARING.

II. Vs. 1-24. De openbaring, die de Profeet overeenkomstig het vorige Hoofdstuk in het vierde jaar van Jojakim ontving, wees duidelijk op de nabijzijnden ondergang van Juda door Nebukadnezar en op ene zeventigjarige slavernij onder de koning van Babel. Er moet nu wel een tegenstand ontstaan bij de ongelovige koningen en het volk tegen zulk ene toekomst, en ene tegenspraak der valse Profeten tegen zulk ene voorzegging. Dientengevolge moest ook weer Jeremia des te nadrukkelijker optreden, om datgene te bevestigen, wat nu eenmaal als onveranderde besluit des Heeren vaststond. Zijn handelen op zinnebeeldige wijze, zijn daadzakelijk verzekeren en zijn vermanend schrijven zullen wij later in Hoofdst. 27-29 vernemen. Wij zullen dan zien, dat de Heere op in het oog vallende wijze aan hem de belofte vervult, die hem bij zijne roeping tot Profeet was gegeven (Hoofdst. 1:19): "Zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen, want Ik ben met u, om u uit te helpen. " De Heere deed dat echter niet slechts van dezen tijd af, reeds vroeger, nog in het begin van het koninkrijk van Jojakim, was de bescherming Gods op de allerduidelijkste wijze aan Jeremia gebleken, toen hij werd aangeklaagd en Zijn dood werd geëist (vs. 1-19). Wat zonder die bijzondere bescherming met hem zou geschied zijn, blijkt uit het lot van een anderen Profeet, die eveneens tegen de stad en het land in des Heeren naam had geprofeteerd, en ten gevolge van des konings vervolging als offer viel. (vs. 20-24).

In het begin des koninkrijks van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda (misschien bij het Paasfeest van het jaar 609 vóór C.), geschiedde dit woord van de HEERE, zeggende:

Zo zegt de HEERE: Sta in het voorhof van het huis des HEEREN, even als in Hoofdst. 7:2 in de poort tussen de buitensten en binnensten voorhof, en spreek tot alle steden van Juda, diein de buitensten voorhof komen, om aan te bidden in het huis des HEEREN, al de woorden, die Ik u in hetgeen vs. 4-6 volgt geboden heb tot hen te spreken, doe er niet één woord af (Deut. 4:2; 12:32).

Dit gebod is hier van gewicht tot rechtvaardiging van Jeremia. Het is van even groot gewicht als het andere: "doe er niets bij" (Openb. 22:19). Wanneer de mens tot het woord van God en Zijnen Geest niets toedoet, noch er iets van afdoet, maar getrouw zegt, wat hij van de Heere ontvangt, dan alleen predikt hij Gods woord zuiver.

Misschien zullen zij horen en zich bekeren, een iegelijk van zijnen bozen weg; zo zou Ik berouw hebben over het kwaad, dat Ik hun denk te doen van wege de boosheid hunner handelingen 1) (Hoofdst. 18:8; 36:3).

Hoewel God reeds dikwijls door de mensen werd afgewezen, wanneer Hij ze tot bekering liet opwekken, zo begint Hij toch steeds weer op nieuw, en beproeft Hij of Hij ze eindelijk tot bekering zou kunnen bewegen, Matth. 23:37.

God was er niet onkundig van, dat de Joden zouden volharden in hun tegenstreven en in de verharding hunner harten. Dit woord dient om ons te tonen, dat zij hun verderf aan zich zelven zouden te wijten hebben. God zou hun tijd en ruimte en middelen geven om zich te bekeren, ten einde de oordelen te voorkomen, die hen naderden. Het berouw, toegeschreven aan een mens, geeft zowel te kennen ene verandering van zijn hart en van zijne raadslagen, als van zijne daden en handelingen. In de onveranderlijken God geeft het alleen te kennen de verandering van de handelingen Zijner voorzienigheid, dat Hij over de mensen niet het kwaad doet komen, verdiend door de boosheid hunner handelingen, dat Hij, zo ze in de zonden bleven volharden, ten volle besloten had over hen te brengen.

In dit vers toont God heerlijk aan tot welk doel Hij zijn profeet zendt. Het zou niet genoeg zijn geweest om Zijn last voor te stellen tenzij de wille Gods bekend was geweest. Hier verzekert God, dat Hij het volk genadig zou zijn, indien het deed wat Hij van hen vorderde, n.
dat zij zich bekeerden. Zo getuigt Hij, dat deze last hun nuttig zou zijn, dewijl zij rekening hielden met hun heil. Doch ene Godsspraak kan niet meer beminnelijk gegeven worden, dan waar wij erkennen, dat zij tot ons heil strekt. Dewijl God derhalve zag dat het volk in blinde verwarring tot alle ongerechtigheid voortvaarde, heeft Hij hen het gevaar doen zien of er nog enigen te genezen zouden zijn.

Ook hier blijkt het zo duidelijk mogelijk dat God wacht om genadig te zijn. Zijn toorn was nog af te keren door een waarachtig berouw en een verlaten van de paden der zonde en van afval.

God straft niet dan nadat de maat der ongerechtigheid vol is. Waar Hij ziet dat men tot hem terug komt, daar steekt Hij het zwaard in de schede of houdt de roede in, waar Hij het kan doen, zonder de eer van Zijn rechtvaardigheid en heiligheid te schenden.

Zeg de tot hen: Zo zegt de HEERE: Zo gijlieden naar Mij niet zult horen, dat gij wandelt in Mijne wet, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb;

Horende naar de woorden Mijner knechten, de profeten, die Ik tot u zende, zelfs a) vroeg op zijnde en zendende, altijd door en onophoudelijk; doch zult gij voortgaan in uw verzet tegen Mij, zodat het einde zal zijn, dat gij niet gehoord hebt (Hoofdst. 35:14 en 17);

Zo zal Ik dit huis stellen als a) Silo, dat het ondanks de arke des verbonds, die daarin is, zal vernietigd worden (Hoofdst. 7:14), en deze stad zal Ik stellen tot enen vloek allen volken der aarde (Hoofdst. 24:9; 25:18).

1 Sam. 4:12. Ps. 78:60. Jer. 7:12, 14.

Zo als in Hoofdst. 7:2 is opgemerkt is het bevel, hier aan de Profeet gegeven, niet te verwarren met dat, hetwelk hij ten tijde van de koning Josia dus ongeveer 16 jaren vroeger ontving, alhoewel de inhoud der Godsspraak, en de plaats waar zij werd uitgesproken, in de hoofdzaak dezelfde zijn. De uitleggers verwarren gewoonlijk beide op zulk ene wijze, dat zij de tijdsbepaling in vs. 1 op Hoofdst. 7 overbrengen, vs. 2-6 voor ene korte recapitulatie van

de inhoud van dat hoofdstuk houden, vs. 7-15 als een geschiedkundig aanhangsel beschouwen. Intussen was reeds ten tijde van Josia ene rede, als Hoofdst. 7 bevat, op hare plaats; zij moest voor valse gerustheid waarschuwen. Hier daarentegen is zij meer ene betoning van de lankmoedigheid en goedheid Gods, waarin Hij nog ter elfder ure tot bekering wil leiden.

En de priesters, en de profeten, en al het volk, allen, zowel die in de binnensten als die in de buitensten voorhof waren, hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis des HEEREN.

Zo geschiedde het, als Jeremia geëindigd had te spreken alles, wat de HEERE geboden had tot al het volk te spreken, daar de hem opgedragen last ene nog veel meer omvattende verkondiging bevatte dan boven in vs. 4-6 is meegedeeld, dat de priesters en de Profeten (vs.
en al het volk, dat zich aan hen aanstoot, hem grepen; zeggende: Gij hebt lasterlijke woorden gesproken tegen deze heilige plaats (Hand. 7:13), daarom zult gij de dood sterven. (Lev. 24:15 vv.).

Waarom hebt gij in de naam des HEEREN geprofeteerd, zeggende: Dit huis zal worden als Silo, en deze stad zal woest worden, dat er niemand wone? En het ganse volk werd vergaderd tegen Jeremia, in het huis des HEEREN, om wegens de vermeende lastering de handen aan hem te slaan.

De priesters en Profeten komen hier voor als de eigenlijke tegenstanders van Jeremia; hoogst waarschijnlijk waren de meesten der valse profeten zelf priesters (Hoofdst. 20:1 vv.). Het volk laat zich mede verleiden en is evenzo geneigd op het gezag der vorsten voor Jeremia tegen de priesters en Profeten partij te nemen (vs. 16), als het onder andere omstandigheid kon bereid geweest zijn, het vonnis des doods aan hem te volvoeren.

Als nu de vorsten van Juda deze woorden hoorden, waarmee hun werd geboodschapt, dat in de tempel een oploop was ontstaan, gingen zij op uit het huis des konings, waar zij zich bevonden, dus van de berg Zion, naar het huis des HEEREN 1); en zij, die als plaatsbekleders van de koning nu gericht wilden houden, zetten zich bij de deur der nieuwe poort des HEEREN (Hoofdstuk 20:2).

Er was een afzonderlijke weg van gemeenschap tussen het paleis en de tempel.

Toen spraken de priesters en de profeten, die als aanklagers tegen de gevangen Jeremia optraden, tot de vorsten en tot al het volk, zeggende: Aan dezen man is een oordeel des doods, want hij heeft geprofeteerd tegen deze stad, gelijk als gij met uwe oren gehoord hebt
Alzo heeft men zich aan lastering schuldig gemaakt.

De aanklagers doen hier een beroep op het volk, dat hem gehoord had en alzo getuigenis kon geven.

Maar Jeremia sprak tot al de vorsten die als rechters gezeten waren, en tot al het volk als getuigen, zeggende: de HEERE heeft mij gezonden, om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren al de woorden, die gij gehoord hebt:

Nu dan, maakt uwe wegen en uwe handelingen goed, en gehoorzaamt de stem des HEEREN, uws Gods; zo zal het de HEERE berouwen over het kwaad, dat Hij tegen u gesproken heeft; Hij zal dan deze stad niet verderven, maar hier bij u wonen (Hoofdst. 7:3).

Doch ik, ziet ik ben in uwe handen, doet mij, als het goed, en als het recht is in uwe ogen.

Maar weet voorzeker, dat gij, zo gij mij doodt, gewis onschuldig bloed zult brengen op u, en op deze stad, en op hare inwoners. Daarvoor zult gij des te zekerder het voorspelde gericht over u brengen, in plaats van het te ontgaan, gelijk gij meent. Want in der waarheid, de HEERE heeft mij tot u gezonden, om al deze woorden voor uwe oren te spreken, 1) en daarom zou ook mijn bloed aan u gewroken worden.

Merkt hieraan: het betaamt Gods knechten die vurig zijn in het prediken, dat zij stil zijn in het lijden en dat zij het verdragen met onderwerping aan de machten, die over hen gesteld zijn, alhoewel het vervolgende mochten zijn.

Maar wat hen zelf aangaat, hij zegt hier dat het op hun eigen gevaar is, indien zij hem ter dood brengen, zij mogen denken dat het doden van de Profeet zal helpen om de profetieën te smoren, maar zij zullen zich ellendiglijk bedrogen vinden. Het zou de schuld maar vermeerderen en derzelver verderf verzwaren.

Het was dezelfde beschuldiging die later tegen de Heere Christus is ingebracht en welke Stefanus de dood deed vinden.

Jeremia is hier een type van de Christus Gods. Want ook dat was hier een gezochte aanleiding, om zich van de Profeet te ontdoen, die de gerechtigheid Gods handhaafde tegen de zonde en de afval van de mensen.

Toen zeiden de vorsten en al het volk, nadat het rechtsonderzoek ten einde was, en een der oudsten ten zijnen gunste gesproken had (vs. 17 vv.), tot de priesters en tot de profeten, die de aanklagers waren: Aan dezen man is geen oordeel des doods, want hij heeft tot ons gesproken in de naam des HEEREN, onzes Gods.

Ook stonden er, om hier over de loop van het rechtsgeding nog het gewichtigste mede te delen, mannen op, van de oudsten des lands, die de zitting der vorsten (vs. 10) bijwoonden, en spraken tot de ganse gemeente des volks, zeggende:

Micha, de Moraschtiet, (dezelfde, van wien wij nog een profetisch boek bezitten Micha 1:1), heeft(Micha 3:12) in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd, en tot al het volk van Juda gesproken, zeggende: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Zion zal als een

akker geploegd, en Jeruzalem tot steenhopen worden, en de berg dezes huizes tot hoogten eens wouds, tot ene woeste hoogte.

Hebben ook Hizkia, de koning van Juda, en gans Juda hem ooit gedood? Hebben zij hem, omdat hij tegen de heilige stad en tegen de tempel gesproken had, als een godslasteraar veroordeeld? Vreesde hij, Hizkia met zijn volk, niet de HEERE? en smeekte hij niet des HEEREN aangezicht, gelijk uit 2 Kon. 19:1 vv. blijkt, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad, dat Hij tegen hen gesproken had? Wij dan doen een groot kwaad tegen onze zielen, en laden bloedschuld op ons, wanneer wij Jeremia ter dood brengen.

Wanneer gij een geleden onrecht bij God nederlegt, dan is Hij de Wreker; een verlies, dan is Hij de Vergoeder, ene smart, dan is Hij de Geneesheer, uwen dood, zo is Hij de opwekker.

Er was ook, om hier ene gebeurtenis mede te delen uit denzelfden tijd van deze aanklacht van Jeremia, doch die een gans ander einde nam, een man, die in de naam des HEEREN profeteerde, Uria, de zoon van Semaja, van Kirjath-Jearim, dat ten westen van Jeruzalem ligt (1 Sam. 6:21): die profeteerde tegen deze stad en tegen dit land, naar al de woorden van Jeremia.

Zou het volgende (vs. 20-23) gelijk sommigen menen, misschien een antwoord zijn van de aanklagers van Jeremia, waarin zij met een later tegenovergesteld voorbeeld het vorige zullen wederleggen en hun vonnis rechtvaardigen, ja billijken? Daar het in de tijden van Jojakim geschied is zou dan moeten worden aangenomen, dat bij het begin van dit vers iets zou zijn uitgevallen; bijv. : "anderen echter zeiden. " Dit is echter gedwongen, ook kon de gebeurtenis aan het begin der regering van Jojakim (vs. 1) nauwelijks reeds geschied zijn, daar toch de zending naar Egypte en het terughalen van daar in elk geval langeren tijd vorderde, Anderen menen, dat de verdedigers van Jeremia (vs. 17) nog voortspraken en dat zij door Uria’s voorbeeld wilden aantonen, wat men moest vermijden. Maar de verdediger van Jeremia en de vorsten zouden, terwijl Jojakim nog leefde, moeilijk zo tegen hem hebben gesproken. De mening van hen is dus waarschijnlijkst, die het voor een verhaal van Jeremia houden, bij het opschrijven der gehele geschiedenis bijgevoegd. als iets, dat later geschied was. Hij heeft daarmee willen te kennen geven, dat het met Jeremia even als met Uria zou gegaan zijn, zo niet Ahikam het onder Gods bestuur had verhinderd.

En als de koning Jojakim, mitsgaders al zijne geweldigen, en al de vorsten zijne woorden hoorden, zocht de koning hem te doden; als Uria dat hoorde; zo vreesde hij, en vluchtte en kwam in Egypte.

Maar de koning Jojakim zond mannen naar Egypte, Elnathan(= God gaf), de zoon van Achbar (= muis), gelijk het schijnt des konings zwager (2 Kon. 24:8) en in 2 Kon. 22:12 genoemd, en andere mannen met hem, in Egypte.

Die voerden Uria uit Egypte, wiens koning Faraö Necho niets tegen de uitlevering had, daar Jojakim zijn vazal was, en brachten hem tot de koning Jojakim, en hij sloeg hem met

het zwaard, en hij wierp zijn dood lichaam in de graven van de kinderen des volks aan de zuid-oostzijde der stad (2 Sam. 15:23).

Uria, een getrouw profeet, predikte evenals Jeremia, daarom wilde de koning hem laten doden; hij ontvluchtte naar Egypte, maar het kon hem niet redden. Jeremia vluchtte niet en hij bleef verschoond. Ons vluchtten en zorgen baat niets: de boosheid der wereld moet zich toch tot haar eigen oordeel aan Gods knechten openbaren, en deze moeten zich daartoe overgeven. Wie het eerst zal getroffen worden, dat heeft God in Zijne hand, en wij kunnen alle vluchten en zorgen ons besparen.

Het was alle wel ene bijzondere zaak, dat het Jeremia niet even als Uria ging; maar de hand van Ahikam (= verheven broeder), de zoon van Safan (= konijn) 2 Kon. 22:12). was met Jeremia. Hij was het vooral onder de vorsten (vs. 16 vv.), die de zaak ten gunste van de Profeet wendde, en er waarschijnlijk opmerkzaam op maakte, dat dezelfde rede reeds onder Josia was gehouden, zonder dat het er toen ene vervolging had plaats gehad. Zo was hij in Gods hand het middel, dat men hem, Jeremia, niet overgaf in de hand des volks om hem te doden.

Ons wordt hier herinnerd, dat God Zijne getrouwe knechten soms enen beschermer toezendt, gelijk aan Jeremia hier Ahikam, en in Hoofdst. 38 Ebed-Melech, aan Elia en de profeten van zijnen tijd Obadja (1 Kon. 18:7 vv.), aan Luther de keurvorst van Saksen, Frederik de Wijzen, Johan de Standvastige, Johan Frederik de Grootmoedige.

De vreze Gods dreef bij Ahikam de vreze der mensen buiten. Hij wilde liever in ongenade vallen bij Jojakim en gehaat zijn bij het volk dan de rechtvaardige in nood verlaten.

HOOFDSTUK 27.

JUDA EN ZIJNE NABUREN MOETEN ONDER HET JUK VAN de KONING VAN BABEL.

III. Vs. 1-Hoofdst 28:17. Toen koning Zedekia na het eerste derde deel zijner regering door afgezanten der omliggende volken werd aangezocht, om gemeenschappelijk tegen de overheersing der Chaldeën op te staan en het juk van Nebukadnezar af te schudden, wordt aan Jeremia door de Heere opgedragen die onderneming met allen nadruk tegen te werken. Hij moet daartoe een juk maken en zich zelven opleggen. Zo moet hij aanschouwelijk voorstellen, dat het juk der Chaldeeuwse opperheerschappij door de Heere aan Juda en de naburigen volken is opgelegd, en alle poging om het af te schudden tegen des Heeren raad en wil is. Vervolgens moet hij ook nog met profetische woorden verklaren wat de handeling betekent, en dat op het hart drukken (vs. 1-22). Wat Jeremia sprak droeg goede vruchten. De voorgenomen vereniging tegen Babel bleef achter, en niet lang daarna reisde Zedekia zelf tot de koning, om hem van zijne gehechtheid te verzekeren. Toen echter kort na bovengenoemde gebeurtenis een valse Profeet Hananja zich in de tempel aanstelde, alsof hij beter de Jeremia des Heeren gedachten en raadsbesluiten wist, wordt hem voor de priesters en het volk zijn einde aangekondigd, en verkrijgt hij na twee maanden voor zijn liegen het loon. (Hoofdst. 28:1-7).

In het begin des koninkrijks van Jojakim 1) (beter: van Zedekia vs. 3, 12 en Hoofdst. 21:1)zoon van Josia, koning van Juda, en wel in het vierde jaar zijner regering (Hoofdst. 28:1), toen de Moabieten Edomieten en Feniciërs onderhandeling met hem aanknoopten tot ene zamenzwering tegen de Chaldeeuwse heerschappij (2 Kon. 24:20.) geschiedde dit woord tot Jeremia, van de HEERE, zeggende:

De lezing "Jojakim" kan niet anders zijn dan ene vergissing van de afschrijver, die meende dat met dit vers Hoofdst. 26:1 weer werd opgevat. Ene dergelijke vergissing zagen wij in 2 Kon. 22:2.

In de dagtekening dezer profetie komt enige zwarigheid voor. Dit woord wordt gezegd tot Jeremia geschied te zijn in het begin der regering van Jojakim (vs. 1) en nochtans werden de gezanten, aan wien hij de jukken der dienstbaarheid moest hangen in vs. 3 gezegd tot Zedekia, de koning van Juda te komen, die eerst elf jaar na het begin van Jojakims regering koning werd. Sommigen houden dit voor een fout des afschrifts en dat men in vs. 1 lezen moet: in het begin der regering van Zedekia, waarvan een achteloos afschrijver zijn oog op de titel van het voorgaande kapittel hebbende schreef, Jojakim. En indien men een schrijffout ergens zal mogen toelaten zal het hier zijn, want in vs. 2 wordt Zedekia weer genoemd en vervolgens de profetie wordt in hetzelfde jaar gedagtekend, en nochtans gezegd geschied te zijn in het begin der regering van Zedekia (Hoofdst. 28), gevolgelijk moet deze ook onder Zedekia geschied zijn.

Alzo zei de HEERE tot mij Maak u banden en Jukken van hout (vs. 13), en a) doe die aan uwen hals.

Jer. 28:10.

En zend ze middelijk, door het voor te houden aan degenen, die uwe opdracht moeten ten uitvoer brengen, tot de koning van Edom, en tot de koning van Moab, en tot de koning der kinderen Ammons, en tot dan koning van Tyrus, en tot de koning van Zidon, door de hand der boden, die te Jeruzalem tot Zedekia, de koning van Juda, komen 1) tot het sluiten van een verbond.

Dat de profeet door zijne eigene verschijning aan de boden het juk voor ogen stelde, dat hunnen koningen zou worden opgelegd, en het hun enigermate zinnebeeldig mede op weg gaf, was genoegzaam tot het doel zijner profetie, die toch eigenlijk alleen op zijn eigen volk indruk moest en kon maken. Het zenden van het juk kan dus niet anders worden opgevat dan als het overreiken van de beker des toorns aan alle volken in Hoofdst. 25:15.

Sommige uitleggers zijn van mening dat Jeremia alleen zich zelf een juk om de hals lag en dat dit een zinnebeeld was van hetgeen de genoemde koningen zou overkomen.

Wij voor ons zijn echter van mening dat wel degelijk de Profeet aan de gezanten dier volken hier genoemd, en die hoogstwaarschijnlijk kwamen om met de koning een verbond te sluiten tegen Babel, jukken mee heeft gegeven, om daarmee te verkondigen dat een verbond tegen Babel hun niets zou geven, dewijl de Heere God had besloten hen in de hand van Babel te geven.

En beveel hun aan hun heren te zeggen: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Zo zult gij tot uwe heren zeggen:

Ik heb gemaakt de aarde, de mens en het vee, die op de aardbodem zijn, door Mijne grote kracht, en door Mijnen uitgestrekten arm(Hoofdst. 32:17), en Ik geef ze aan welken het recht is in Mijne ogen 1) (Dan. 2:21; 4:14, 17, 25).

Over de macht Gods wordt gesproken en over Zijn hoogste regering, dewijl de koningen, ofschoon zij bekennen dat God het bestuur der wereld in handen heeft, echter niet kunnen vatten, dat Hij hen in een ogenblik kan onttronen en uit hun rang stellen. Want zij schijnen aan hun nesten te zijn vastgehecht, zo beloven zij zich een eeuwigdurenden stand en verbeelden zich dat zij niet onderworpen zijn aan het gewone lot der stervelingen. Dewijl derhalve de koningen zo door trotsheid zijn opgeblazen, zegt God hier, dat Hij gemaakt heeft de aarde en alle stervelingen. Van de hemel spreekt Hij niet, maar stelt vast dat Hij alles gemaakt heeft, én de mens én de dieren, welke op de aarde zijn.

En nu, Ik heb al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijnen knecht (Hoofdst. 25:9); zelfs ook het gedierte des velds heb Ik hem gegeven, om hem te dienen, (Dan. 2:37 vv. 4:19).

En alle volken zullen hem, en zijnen zoon, en zijns zoons zoon (2 Kon. 25:27 en Dan. 5:1)

dienen, totdat ook de tijd zijns eigenen lands kome 1), als het ook daarmee een einde zal

nemen (Hoofdst. 25:12, 25); dan zullen zich machtige volken en grote koningen van hem doen dienen, zo heb ik in Mijnen raad besloten.

Wanneer de door de Heere bepaalden tijd voor Babels koning komt, dat hij zijne overwinnaars vinden zal en zijn rijk aan vreemde vorsten en volken zal onderdanig worden. Vóór dien tijd baat alle menselijke inspanning tegen de Chaldeën niet.

Al de gemelde volken zouden Nebukadnezar en zijnen zoon en zijns zoons zoon dienen. In de kanon van Ptolemeus worden na Nebukadnezar de volgende alleenheersers van Babel opgeteld: Evilmerodach, Neriglissar, Laborosoarchod en Nabonnedus, welke of dezelfde is, die in de Heilige Schrift Belsazar genaamd wordt, of een mederegeerder met Belsazar, welke, terwijl deze zich aan de hofvermaken overgaf, de klem der regering had. Men dient te weten dat Neriglissar en Laborasoarchod niet rechtstreeks uit de koninklijke linie van Nebukadnezar waren voortgesproten. Neriglissar was de schoonbroeder van Evilmerodach, en Laborosoarchod de zoon van Neriglissar. Wanneer wij derhalve deze beide om de gemelde reden uit de geslachtslijst weglaten, hebben wij de drie Babelse alleenheersers, van welke de Profeet melding maakt: Nebukadnezar, Evilmerodach en Nabonnedus of Belsazar.

En het zal geschieden, het volk en het koninkrijk, die hem, Nebukadnezar, de koning van Babel, niet zullen dienen, en dat zijnen hals niet zal geven onder het juk des konings van Babel: over dat volk, dat zich alzo tegen Mijn raadsbesluit zal verzetten, zal ik, spreekt de HEERE, bezoeking doen door het zwaard, en door de honger, en door de pestilentie, totdat Ik ze zal verteerd hebben door zijne hand. 1)

Nebukadnezar was zeer onrechtvaardig en barbaars om dus de rechten en rijkdommen zijner naburen aan te tasten en hen tot onderwerping aan zich te dwingen. Nochtans had God rechtvaardige en heilige oogmerken om dit toe te laten, om deze volken te straffen wegens hun afgoderij en grove zondenschuld. Zij, die de God, die hen gemaakt heeft niet willen dienen, worden rechtvaardiglijk genoodzaakt hun vijanden te dienen, die hen zochten te verderven.

Gijlieden dan hoort niet naar uwe profeten, en naar uwe waarzeggers, en naar uwe dromers, en naar uwe guichelaars, en naar uwe tovenaars, dewelke tot u spreken, zeggende: Gij zult de koning van Babel niet dienen. 1)

Benevens de afgoderij der naburige volken hadden de Joden ook geleerd hun waarzeggerijen en andere kunsten tot het voorzeggen van toekomende dingen. Dit had God uitdrukkelijk in de wet verboden (Deut. 18:11 vv.), en Jesaja had daarover het volk scherp bestraft (Jes. 2:6). De honenim, bij ons guichelaars uitgedrukt, worden geacht sterrekundigen geweest te zijn.

Want zij profeteren u valsheid, om u, hoewel niet met dat bewuste doel, toch met dat zekere gevolg (Hoofdst. 11:17; 18:16), verre uit uw land te brengen, en dat Ik u uitstote, en gij omkomt. 1)

Het behoort tot onze verdorvene natuur, dat wij gemakkelijker de leugen geloven dan de waarheid; want wanneer Jeremia en zijne geestverwanten predikten, zo was er niemand die geloofde; zodra daarentegen de valse profeten kwamen en hun mond opendeden, dan was alles wat die spraken door de hemel gesproken. Wat zij zeiden moest waar zijn op aarde (Ps. 93:5); wat daarentegen Jeremia zei was zonder kracht. Het voorbeeld van onze moeder Eva: wat God zei werd niet geloofd, wat de slang zei was iets kostelijks.

Dewijl Jeremia zowel aan de koning als aan de burgers voorzegd had, dat zij de straf niet konden ontvluchten, die vaststond, ontneemt hij hun alle ijdel vertrouwen, hetwelk een beletsel was, om op de bedreigingen te letten en de waarachtige waarschuwingen aan te nemen. De valse profeten bedrogen hen door hun valse leugens en beloofden dat alles gelukkig zou aflopen. Dewijl derhalve de Profeet zag dat zowel de oren van de koning als van het volk gesloten waren en daarom, zowel vermaning als bedreiging weinig of niets geen nut deed, voegt hij er aan toe, wat noodzakelijk was. n. l. dat het louter bedriegerijen waren, welke de valse profeten hun voorwierpen.

Integendeel is werkelijk het beste, zich gehoorzaam te onderwerpen aan Mijnen wil; want wie zich daartegen verzet, zal te meer moeten lijden; maar het volk, dat zijnen hals zal brengen onder het juk des konings van Babel, en hem dienen, dat zal Ik in zijn land laten, spreekt de HEERE, en het zal dat bouwen en daarin wonen. 1)

De profeet beveelt dit aan als de weg van een ootmoedigen geest, die door zich stil te onderwerpen aan de hardste slagen der Voorzienigheid het beste van het kwade kiest. Menigeen zou de besturingen Gods ter verwoesting zijn voorgekomen door zich aan de besturingen Gods ter verootmoediging te onderwerpen. Het is beter een licht kruis op ons te nemen, de een zwaarder op ons eigen hoofd neer te halen. De arme van geest, de zachtmoedige en nederige zal voor zichzelven bijzonderen troost genieten en menig ongeluk ontgaan, waaraan de hogen van geest zijn blootgesteld. Wanneer elke zegen of ellende volgens de goddelijke beschikking is, moet het in elk geval ons belang zijn te gehoorzamen. Zij, die dit niet willen geloven, zullen door de uitkomst worden overtuigd van de valsheid der listen, door welke zij werden aangemoedigd om het geluk te zoeken in het volgen van hun eigene meningen. .

Hiermede wil de Heere zeggen, dat wie zich onder het recht Gods buigt, genade zal vinden. Zich verzetten tegen de roede, vermeerdert de toorn Gods en verergert de straf. Maar wie de roede leert kussen zal barmhartigheid vinden, zal ervaren dat de Heere God in de toorn nog des ontfermens gedachtig is.

Dit geldt niet alleen voor volken maar ook voor personen. God in zijn recht laten, is de weg tot erbarming. Want dit gaat gepaard met belijdenis van zonde en schuld, van een erkennen, dat wat God toezendt niet anders is, dan wat volk en personen zich waardig hebben gemaakt. Indien echter de zonde beleden wordt, bekend, zal God haar vergeven en waar God vergeeft neemt Hij niet alleen de zonde, maar ook de gevolgen der zonde weg.

Daarna sprak ik alles, wat ik de boden der andere koningen moest zeggen. Ook tot Zedekia, de koning van Juda, naar al deze woorden; ik wendde wij daarbij tevens tot de omgeving des konings, zeggende; Brengt uwe halzen onder het juk des konings van Babel, en dient hem en zijn volk, zo zult gij leven.

Waarom zoudt gij sterven, gij en uw volk, door het zwaard, door de honger, en door de pestilentie? Er zal toch zeker zulk ene straf komen, gelijk als de HEERE gesproken heeft van het volk, dat de koning van Babel niet zal dienen (vs. 8).

Hoort dan niet naar de woorden der profeten, die tot u spreken (Hoofdst. 14:13 vv. 23:16 vv.), zeggende: Gij zult de koning van Babel niet dienen, want zij profeteren u a) valsheid. 1)

Jer. 29:8.

Hij herhaalt dezelfde woorden, welke wij te voren hebben gehoord. De herhaling is echter niet overbodig dewijl voor hem de strijd met de valse profeten moeilijk was, daar zij zulk een groot gezag hadden verkregen. Dewijl dus één Jeremia die menigte moet tegengaan, had het grootste gedeelte ten opzichte van de dubbelzinnige zaken kunnen tegenwerpen dat er niets zekers of helders aan was. Verder, dewijl het niet gemakkelijk was de Joden te overtuigen, die liever de valse profeten geloofden, daarom was het noodzakelijk meermalen hetzelfde te zeggen, zoals wij naderhand ook zullen zien.

Want Ik heb ze niet gezonden, spreekt de HEERE, en zij profeteren valselijk in Mijnen naam; opdat Ik u uitstote (vgl. vs. 10), en gij omkomt, gij en de profeten, die u profeteren. 1)

De Heere verzekerde hier door de profeet op zo duidelijk mogelijke wijs, dat Hij die valse profeten niet had gezonden, dat zij leugentaal spraken, opdat toch eindelijk het misleide volk zich zou laten gezeggen.

Helaas het heeft niet willen luisteren naar het woord des Heeren en daarom is het het gewis verderf niet ontkomen.

Ook sprak ik tot de priesteren en tot dit ganse volk, nadat ik bij de koning en zijne vorsten mijn werk had volbracht, zeggende: Zo zegt de HEERE: Hoort niet naar de woorden uwer profeten, die u profeteren, zeggende: Ziet de vaten van des HEEREN huis, die Nebukadnezar, de koning van Babel, van deze plaats heeft weggenomen, en naar Babel gevoerd (Hoofdst. 28:3), zullen nu haast uit Babel wedergebracht worden; want zij profeteren u valsheid.

Hoort niet naar hen, maar dient de koning van Babel, zo zult gijlieden leven, waarom zou deze stad tot ene woestheid worden?

Maar zo zij profeten zijn, en zo des HEEREN woord bij hen is, laat hen nu bij de HEERE der heirscharen voorbidden, opdat de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het

huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven, niet naar Babel komen. Dit toch is reeds bij de Heere ene beslotene zaak (2 Kon. 25:13 vv.). Misschien zullen zij de Heere bewegen, en zal Hij berouw hebben over het kwaad. Daardoor zullen zij zich betonen Zijne ware Profeten te zijn.

Merk dit op: wie Gods woord heeft, die kan ook bidden; wie het niet heeft, die kan ook niet bidden; maar gelijk zijne prediking vals is, zo is ook zijn bidden niets.

Hiermee bespot de Profeet het dwaze vertrouwen waarvan de valse profeten vol waren, waar zij alle mogelijk geluk voor de toekomst beloofden. Hij zegt derhalve dat men hen niet moest geloven omtrent dat gelukkig gevolg, waarvan zij getuigden, dat men veeleer een veel strenger straf moest vrezen. Zij beloven dat de vaten zullen terugkomen, die naar Babel waren overgebracht. Maar wat nog overig was in de tempel en in het koninklijk paleis en in de gehele stad, dat alles zal naar Babel worden gebracht. De Profeet vergelijkt de toekomenden tijd met de voorbijgeganen en toont aan, dat de bedriegers zo dwaas iets beters beloven, terwijl het zwaardere oordeel Gods hen boven het hoofd hangt, dewijl als het ware stad en tempel geheel zullen vergaan.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen van de pilaren, en van de zee, en van de stellingen, en van het overige der vaten, die in deze stad zijn overgebleven,

Die Nebukadnezar, de koning van Babel, niet heeft weggenomen, als hij Jechonia, de zoon van Jojakim, koning van Juda, van Jeruzalem naar Babel gevankelijk wegvoerde, mitsgaders al de edelen van Juda en Jeruzalem (2 Kon. 24:10),

Ja, zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, van de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven:

Naar Babel zullen a) zij gebracht worden, en aldaar zullen zij zijn tot de dag toe, dat Ik ze bezoeken zal, spreekt de HEERE; dan zal Ik ze opvoeren en zal ze b) wederbrengen tot deze plaats (Ezra 1:1-11).

"Om der zonden wil laat God toe, dat de uitwendige godsdienst in de kerk een tijd lang wordt verboden. Wordt nu dit aangewend tot verbetering en het inwendige des te nauwkeuriger in acht genomen, zo kan God wel maken, dat ook de uitwendige godsdienst wordt vrijgelaten; " ene aanwijzing voor hen, wien het bereid is de nabij zijnde toekomst van de tijd, die ons wacht volgens Openb. 11:7-10 te beleven; daarop volgt dan spoedig die andere tijd, waarvan Openb. 11:13 meldt.

De Heere schijnt Jeremia te hebben gemaakt tot een wonder van waarheid te midden der valsheid. Is het niet dikwijls alzo? en hoe worden de waarheden van het Evangelie door de grote menigte ontvangen? Worden zij geloofd? Laat ons bidden om genade en om de leringen des Heiligen Geestes, om het in het hart te brengen en op het gemoed te drukken.

De Heere God verbindt Zijne oordelen met een belofte. Hij laat voorspellen dat de tijd der bezoeking zal komen, maar tevens dat die tijd der bezoeking niet altijd zal duren. Eenmaal op zijn tijd zal het weer geschieden dat Jeruzalem zal herbouwd en de tempel zal hersteld worden.

HOOFDSTUK 28.

JEREMIA HEEFT EEN IJZEREN JUK; HIJ KONDIGT HANANJA, de VALSEN PROFEET, EEN ZEKEREN DOOD AAN.

Voorts geschiedde het in dat jaar v. C. in het begin des koninkrijks van Zedekia, koning van Juda, in het vierde jaar, in de vijfde maand Ab (Exod. 12:2), (want het komt hier niet alleen op de tijd in het algemeen, maar om vs. 17 in ‘t bijzonder ook op de maand aan), dat Hananja (= gift van Jehova) zoon van Azur, (= helper) de Profeet, die van Gibeon, ene priesterstad van de stam Benjamin (Joz. 9:3; 21:17) was, tot mij sprak, in het huis des HEEREN, voor de ogen der priesteren en des gansen volks, zeggende, ten opzichte van hetgeen ik kort te voren koning en volk in de naam des Heeren had voorgehouden:

Zo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende (Hoofdst. 29:14 vv.): Ik heb het juk des konings van Babel verbroken.

In nog a) twee volle jaren (vs. 12)zal Ik tot deze plaats wederbrengen al de vaten van het huis des HEEREN, die Nebukadnezar, de koning van Babel, uit deze plaats heeft weggenomen, en dezelve naar Babel gebracht (2 Kon. 24:13).

Jer. 27:16.

Ook zal Ik Jechonia, de zoon van Jojakim, koning van Juda, en allen, die gevankelijk weggevoerd zijn van Juda, die te Babel gekomen zijn(2 Kon. 24:14 vv.), tot deze plaats wederbrengen, spreekt de HEERE; want Ik zal het juk des konings van Babel verbreken.

"Waar God Zijn tempel bouwt plaatst de duivel zijne kapel daar naast. " Deze Hananja toont ons duidelijk wat het is bij de naam Gods te liegen en te bedriegen. O Heere! Uw dierbare naam moet der valsheid ten deksel zijn!" .

Toen sprak de Profeet Jeremia tot de valsen profeet Hananja, voor de ogen der priesteren, en voor de ogen des gansen volks, die in het huis des HEEREN stonden, voor allen, in wier tegenwoordigheid hij zijne profetie had voorgedragen (vs. 1 vv.).

En de Profeet Jeremia zei: Amen (Hoofdst. 11:5), de HEERE doe alzo, gelijk gij hebt gezegd! de HEERE bevestige uwe woorden, die gij geprofeteerd hebt, dat Hij de vaten van des HEEREN huis en allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, van Babel wederbrenge tot deze plaats! Kwam het op menselijk wensen aan, zo zou uwe voorzegging mij aangenaam zijn en zou ik de mijne gaarne terugnemen.

Maar hoor nu dit woord, dat ik overeenkomstig de Geest des Heeren (Deut. 18:22) spreek voor uwe oren, en voor de oren des gansen volks:

De Profeten, die vóór mij en vóór u van ouds geweest zijn, die hebben tegen vele landen en tegen grote koninkrijken geprofeteerd van krijg, en van kwaad, en van pestilentie, en wat van

oude tijden af en zo veelvuldig is verkondigd, dat heeft in die eenstemmigheid van getuigen reeds een bewijs der waarheid in zich;

De Profeet, die tegenover alle voorzegging van ongeluk door anderen geprofeteerd zal hebben van vrede, als het woord van dien Profeet komt, dan zal die Profeet bekend worden, dat hem de HEERE in der waarheid gezonden heeft (Deut. 18:22 vv.).

Bij de aankondiging der gerichten Gods kwam het wel aan op de uitkomst tot bevestiging der voorzegging. Men kon echter ook een profeet, die zulke onaangename bedreigingen in de mond had, te voren reeds zo veel gemakkelijker geloven, als die daartoe een bevel en ene ingeving van God moest hebben, daar toch iemand er niet uit eigen lust toe zou komen om zich vijanden en lijden te berokkenen. Van enen prediker van vrede kon men daarentegen zoveel te eer vermoeden, dat hij handelde uit eigen aandrang en om mensen te behagen.

Er zijn altijd valse profeten, die lieflijk troosten, al zijn de mensen ook boos.

Toen nam de profeet Hananja, als geheel zeker van zijne zaak en als ware voor zijne profetie de bevestiging door de uitkomst niet nodig, het juk van de hals van de Profeet Jeremia (Hoofdst. 27:2), en verbrak het.

En Hananja, de betekenis van die handelwijze verklarende, sprak voor de ogen des gansen volks zeggende: Zo zegt de HEERE: Alzo, gelijk nu Jeremia's juk verbroken is, zal Ik verbreken het juk van Nebukadnezar, de koning van Babel, in nog twee volle jaren (vs. 3) van de hals al der volken. En de Profeet Jeremia, die hier niet volgens de Geest wilde spreken (vs. 7 vv.), maar wachtte totdat hij in en door de Geest kon spreken, ging zijns weegs.

Hij kon niet langer horen, dat Hananja zulke grote valsheden en leugens in de naam van God sprak, even als de boden van Sanherib. (Jer. 36:20) .

Doch des HEEREN woord liet ook niet lang op zich wachten; het geschiedde tot Jeremia waarschijnlijk dadelijk nadat de Profeet Hananja het juk van de hals van de Profeet Jeremia verbroken had, zeggende:

Ga weer henen naar de tempel, waar de priesters en al het volk nog te zamen zijn (vs. 1), en spreek tot Hananja, zeggende: Zo zegt de HEERE: Houten jukken hebt gij verbroken(vs. 10), nu zult gij in plaats van die ijzeren jukken maken 1) wanneer gij in waarheid zinnebeeldig wilt uitdrukken wat er zal komen (Deut. 28:48).

Een houten juk was nog te verbreken, maar een ijzeren niet. Het is daarom, dat de Heere dit woord tot Hananja laat zeggen, opdat het volk het wel zou weten dat het oordeel Gods zeker en zwaar zou komen.

Hananja meende zich tegen de raad Gods te verzetten of te kunnen verzetten, maar ziet, de Heere God laat het hem hier zeggen, dat dit een bij de mens onmogelijke zaak was.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ik heb in de plaats van het houten juk, dat gij niet wildet dulden (Hoofdst. 27:8 vv.), een ijzeren juk gedaan aan de hals van al deze volken, om Nebukadnezar, de koning van Babel te dienen, en zij zullen hem dienen; ja, Ik heb hem ook het gedierte des velds gegeven (Hoofdst. 27:6), en duld niet, dat zich iemand tegen Mijn raadsbesluit verzette.

En de Profeet Jeremia zei tot de profeet Hananja, in de naam des Heeren hem zijn oordeel aankondigende: Hoor nu, Hananja! de HEERE heeft u niet gezonden, gelijk gij op misdadige wijze voorgeeft (vs. 2 en 11), maar gij hebt gemaakt, dat dit volk op leugen vertrouwt, en alzo de wil van God tegenstreeft.

Daarom, zo zegt de HEERE: Zie Ik zal u door een plotselingen dood wegwerpen 1) van de aardbodem; dit jaar zult gij sterven, omdat gij enen a) afval gesproken hebt tegen de HEERE, dat zij Zijn waarachtig woord tot hun grote schade niet hebben geloofd.

Deut. 13:5. Jer. 29:32.

In de grondtekst hebben de woorden "u niet gezonden" en "u wegwerpen" een overeenkomstigen klank en vormen ene opmerkelijke woordspeling.

Alzo, daar het in der daad geschiedde, gelijk Jeremia gezegd had, stierf de Profeet Hananja in dat zelfde jaar, in de zevende maand, dus twee maanden na het in vs. 1 vv. en 10 vv. medegedeelde, als ene tegenstelling tot de door hem aangekondigde twee jaren.

Ware hij eerder weggenomen, zo zou het volk daarover niet zo tot nadenken zijn gekomen, als het zal geschied zijn, nu zij twee maanden tijd hadden, om reeds vooraf over de zaak na te denken. Intussen kon het aangekondigde sterven ook vooraf aan het gehele land bekend worden, en de uitkomst, nadat die was verwacht geworden, des te meer nadenken opwekken. Ware daarentegen de straf langer uitgesteld, zo zou men daar omtrent gerust zijn geworden. (J. LANGE).

Hier wordt de straf bijgevoegd, welke het gesprokene van Jeremia zal bevestigen. God nu wilde voor de onwetendheid van velen, die overigens altijd weifelden of een voorwendsel voor hun onwetendheid zochten aan te voeren, zorg dragen, dewijl zij niet konden uitmaken, wie door God gezonden was, Hananja of Jeremia. God heeft derhalve in Zijn vaderlijke goedertierenheid Zijn hand over hen willen uitstrekken. Hij heeft ook de ongelovigen onverdedigbaar willen maken, die reeds aan de duivel waren verbonden, hoe het ook zou uitvallen. Want het grootste gedeelte werd niet bewogen door deze merkwaardige uitkomst.

HOOFDSTUK 29.

ZENDBRIEF VAN JEREMIA AAN DE GEVANGENE JODEN TE BABEL, HOE ZIJ ZICH MOETEN GEDRAGEN.

IV. Vs. 1-32. Het optreden van onzen Profeet bij de gelegenheid in de vorige afdeling gemeld, had tengevolge dat koning Zedekia geen verbond maakte met de afgezanten der Edomieten, Moabieten en Feniciërs tegen de Chaldeeuwse opperheerschappij, Hij zend integendeel een gezantschap naar Nebukadnezar, om dezen van zijne trouw en gehechtheid te verzekeren en alle verdenking van ene geheime instemming met de oproerigen van zich af te weren (2 Kon. 24:20). Zo had Jeremia in zijn eigen land het volk bewaard voor de verleiding der valse Profeten, en de in Hoofdst. 25 medegedeelde openbaring ingescherpt, dat de 70 jaren der Babylonische ballingschap in het raadsbesluit van God vaststonden, en dat alleen verootmoediging onder Zijne machtige hand tot het doel van ene latere verhoging kon leiden. Nu gevoelt hij zich gedrongen om datzelfde in een schrijven aan degenen, die reeds in ballingschap waren, mede te delen, daar die eveneens gevaar liepen door valse Profeten met bedrieglijke en verderflijke verwachtingen op verkeerde wegen geleid te worden. Hij geeft daarom aan de beide gezanten van Zedekia enen brief mede (vs. 1-3), waarin hij aan de Goddelijken last voldoet met vermaning en onderwijzing, uit vertroosting en belofte (vs. 3-14). Nadrukkelijk waarschuwt hij nu ook voor de beide leugenprofeten Achab en Zedekia, en profeteert hij hun verschrikkelijk einde. (vs. 15-23). De derde van de dwaalleraars onder de gevangenen, Semaja van Nechelem, die over de brief verstoord is, schrijft aan de opziener des tempels te Jeruzalem, waarom hij dezen Jeremia van Anathoth niet in de gevangenis en banden had geworpen, zodat het zenden van brieven naar Babel hem onmogelijk ware. Ook ten opzichte van Semaja wordt aan Jeremia het oordeel Gods bekend gemaakt, dat aan ons hoofdstuk in een aanhangsel wordt toegevoegd (vs. 24-32).

Voorts zijn dit de woorden des briefs, dien de Profeet Jeremia zond van Jeruzalem tot de overige 1) oudsten, die onder de ellenden der wegvoering in ballingschap nog niet waren omgekomen, die gevankelijk waren weggevoerd, mitsgaders tot de priesteren, en tot de Profeten, en tot het ganse volk, dat Nebukadnezar in het jaar 598 vóór Christus ten getale van 000 van Jeruzalem gevankelijk had weggevoerd naar Babel.

Hebr. : "de keur" of "voortreflijksten der oudsten. " De weggevoerden naar Babel stonden onder opzieners uit hun eigen volk, hier aldus genoemd. De vertaling "overige" is minder gepast.

(Nadat de koning Jechonia, en de koningin, en de kamerlingende hofbeambten, de vorsten van Juda en Jeruzalem de stam-, geslacht- en familiehoofden, mitsgaders de timmerlieden en smeden van Jeruzalem waren uitgegaan (2 Kon. 24:10-16)).

Door de hand van Elasa, (= dien God maakt), de zoon van Safan, (= konijn), en Gemarja, (= voltooid door Jehova), de zoon van Hilkia (= deel van Jehova), twee overigens onbekende mannen, die Zedekia, de koning van Juda, ongeveer in het 5de jaar zijns koninkrijks, 593 v.

naar Babel zond tot Nebukadnezar, de koning van Babel. De inhoud van dien brief was overeenkomstig de last des Heeren, zeggende: 1)

Het volle hart van de verheven vriend van zijn volk laat zijne alomvattende liefde door de zwakkere pennen tot de ver af wonenden stromen, nu het zich niet in het levende woord van mondelinge rede voor hen ken openen. Toch verloochent de Profeet zich niet in dezen vorm van mededeling. Wij zouden zeggen: hij schrijft nauwelijks maar hij spreekt de brief uit.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, tot allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, die Ik gevankelijk heb doen wegvoeren van Jeruzalem naar Babel:

Bouwt huizen en woont daarin, en plant hoven en eet de vrucht daarvan; 1)

God heeft niet gewild dat hun gemoederen in Chaldea zouden neergebogen zijn, zelfs behoorde het veeleer, dat zij altijd op terugkeer letten, maar Hij heeft gewild dat tot het einde van zeventig jaren zij rustig zouden zijn en niet op dit of dat zouden zinnen, maar hun zaken behandelen en zo zouden leven alsof zij in het vaderland waren.

De valse profeten en waarzeggers verkondigen, even als die te Jeruzalem (Hoofdst. 27:9; 28:2 vv.), dat het juk van de koning van Babel spoedig zou verbroken zijn, en de verbanning slechts korten tijd zou duren. Zij hielden door zulke bedrieglijke verwachtingen de weggevoerden in een toestand van onrust en opwekking, die hen hinderde in vaste nederzetting en werkzaamheden.

Neemt vrouwen, en gewint zonen en dochteren, en neemt vrouwen voor uwe zonen, en geeft uws dochteren aan mannen, dat zij zonen en dochteren baren, en wordt aldaar vermenigvuldigd en wordt niet verminderd, overeenkomstig de zegen, die nog van kracht is gebleven! (Gen. 13:16; 15:5; 17:2

Geen mens is aan een zeker land gebonden: waar God hem leidt en maakt, dat hij daar kan blijven, daar is zijn vaderland.

En zoekt de vrede der stad, waarhenen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot de HEERE; want in haren vrede zult gij vrede hebben.

Ons wordt hier herinnerd, dat wij voor de overheden moeten bidden, en niet alleen voor die, welke onzen godsdienst zijn toegedaan, en leden der ware kerk zijn, maar ook voor die, welke buiten de kerk zijn, zelfs voor heidense bestuurders als Nebukadnezar en keizer Nero (2 Tim. 2:2). Op de welvaart toch van de staat rust ook de welvaart en de veiligheid der kerk. Luther zegt zeer juist: de staat dient (servit) de kerk, maar de kerk behoudt (servat) de staat.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Laat uwe profeten en uwe waarzeggers, die in het midden van u zijn, u niet a) bedriegen, en hoort niet naar uwe dromers, die gij doet dromen. 1)

Jer. 14:14; 23:21; 27:15.

Velen der gevangen Joden, bedrogen zijnde door de valse profeten, die hun in de naam van God ene spoedige wederkering beloofden naar hun vaderland, verzuimden de plaatsen rondom Babel te bebouwen en te beplanten, die hun waren toegewezen, omdat zij niet gezind waren kosten en moeite te doen tot voordeel van anderen, dewijl zij zich vleiden dat zij schielijk naar Judea zouden wederkeren. Daarom zond Jeremia hun dezen brief, om hen te vermanen, dat hun verblijf in de gevangenis lang genoeg voor hen zou zijn, zelfs voor hun kinderen en kindskinderen, om de vruchten van hun arbeid aldaar te zien, en dat zij derhalve, indien zij op hun eigen gemak en vermaak wilden zien, hun best moesten doen om de plaats hunner gevangenis zich zo gemakkelijk te maken en zo aangenaam als zij konden. (ENG. GODGELEERDEN).

Want zij profeteren u valselijk in Mijnen naam; Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE.

Want zo zegt de HEERE: Zeker als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zeventig jaren sedert het begin der in Hoofdst. 25:11 voorzegde dienstbaarheid, niet eerder, maar dan ook zeker zal Ik ulieden bezoeken en ik zal Mijn goed woord over u verwekken, u wederbrengende tot deze plaats.

Dit is het voorname woord, dat in dien tijd het volk heeft getroost en in Dan. 9:2 geprezen wordt.

Het woord der belofte rust of slaapt als het ware tot de tijd der vervulling, en het is gelijk een kiem die in de aarde ligt en haren tijd afwacht, waar in het openbaar wordt, dat die niet dood, maar slechts bedekt was. In de vervulling ontkiemt en schiet de belofte op als ene plant, die in de lente uit de winterslaap ontwaakt.

Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes en niet des kwaads. Ik bedoel uwe welvaart en uw heil, niet uw verderf. Het is Mijn Goddelijk besluit, dat Ik u geve het einde 1) en de verwachting, zulk een einde van deze treurige wegen, dat gij gene heerlijker en schoner kunt denken.

Tegenover de eigenmachtige en van allen grond ontblote voorstelling der valse profeten stelt de profeet niet een hard en streng klinkend, maar een zeer zacht en troostrijk woord, waarin ook het hardste, de zeventigjarige duur der ballingschap op de meest verschonende wijze is uitgedrukt. De Heere wil de door valsen troost weerspannig gewordene gemoederen door het voorhouden van de waren troost week maken en winnen; daarom de zo lieflijke gedachte in dit vers: "Ik weet Mijne gedachten nog, Ik heb ze niet vergeten noch ter zijde gesteld. " .

Ook te midden der kastijding heeft God gedachten des vredes; laat ons daarom Zijne roede in ware boete des harten en in gelatenheid vereren.

De gedachten des Heeren over ons: 1) het zijn gedachten des vredes en niet des lijdens: 2) men moet op hare verwezenlijking wachten-de Heere stelt de volvoering uit, toch vergeet Hij ze niet.

In het Hebr. kan dit wel betekenen, het einde, maar ook de toekomst en die betekenis is hier beter. De Heere zegt hier dat Hij gedachten des vredes over hen heeft, dat Hij hun zal geven een heerlijke toekomst en hope op wegneming van de druk, op redding en verlossing. Gelijk Hij in de ellende heeft gestort, zo zal Hij ze uit de ellende weer ophalen. Ja, de Heere kastijdt wel, maar geeft ook weer verademing.

Wanneer gij in de nood zult gekomen zijn tot erkentenis van uwe zonden, en tot bekering (Deut. 30:1 vv.), dan zult gij Mij {a} aanroepen en henengaan en tot Mij bidden, en Ik zal naar u horen.

{a} Dan. 9.

En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart. 1)

Hoewel dit tot de Israëlieten wordt gezegd, zo moet deze vermaning toch uitgestrekt worden tot geheel de kerk, zoals God wijd en zijd getuigt, dat Hij in alles een verhorend God wil zijn, die tot Hem de toevlucht nemen. Maar dewijl de hypocrieten genoeg roepende zijn en de heiligen zelfs in brandenden ijver schijnen te overtreffen, indien men afgaat op de uitwendige belijdenis, voegt de Profeet er bij: wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart. Want er is geen twijfel aan, of de Joden hebben in die enkele jaren duizendmaal gezucht, waar zij zo hard door de Chaldeërs werden verdrukt. Alle ellenden duldden zij. Vervolgens niets was voor hen veilig of behouden. Het was derhalve noodzakelijk, dat indien zij niet harder waren dan ijzer, zij enige gebeden uitbrachten. Maar God toont hier, dat de tijd er nog niet rijp voor was, totdat hun gebeden ontstonden uit een ernstige gemoedsaandoening. Dit verstaat Hij onder het gehele hart. Het is waar, dat men nooit met het gehele hart tot God zich wendt, noch ook dat het gehele hart ook zo met ijver is aangedaan, om te bidden zoals het behoort, maar de Profeet stelt het gehele hart tegenover dubbelhartig. Hier wordt derhalve niet de volmaaktheid verstaan, welke bij geen enkel mens wordt gevonden, maar meer de zuiverheid of de ernst.

God zou zelf over hen de Geest des gebeds uitstorten, hen tot gebed aanzetten, hun een hart geven, wat recht voor Hem was. En waar nu God zelf het ernstig, het oprecht bidden in hen zou verwekken, daar kon het niet anders, of Hij zou ook hen horen en verhoren.

Zo handelt God altijd met de gelovigen in het bijzonder, met de Kerk in het algemeen.

En Ik zal van ulieden gevonden worden, spreekt de HEERE, en Ik zal uwe gevangenis wenden, en u a) vergaderen uit al de volken, en uit al de plaatsen, waarhenen Ik u gedreven heb, spreekt de HEERE, en Ik zal u wederbrengen tot de plaats, vanwaar Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren.

Jer. 23:3.

Het is zeker, dat deze belofte van de wending der gevangenis ook betrekking heeft op de tijd van straf; waarin Israël zich sedert Jeruzalems verwoesting bevindt, op zijne latere bekering en wederaanneming en de terugvoering in het heilige land. Wanneer de duur van de tijd, gedurende welke de heilige stad door de heidenen zal vertreden worden (Luk. 21:34) in Openb. 11:2 op 42 wordt gesteld, zo hebben wij dit op te vatten van profetische maanden (gelijk de gewone maand door elkaar 30 dagen bevat, zo de profetische 30 jaren, vgl. Dan 9:24 vv), en moeten dus 1260 jaren rekenen. Dit is inderdaad een getal door 70 deelbaar; het zijn 18 maal 70 jaren. De voorzegging van Jeremia omtrent 70 jaren van ballingschap blijft dus ook voor de tegenwoordige verstoting des volks van kracht, met dit onderscheid dat de 70 jaren 18 maal zijn genomen. Dit 18 malen heeft zijn zinnebeeldige betekenis (de zes als zinnebeeld van moeite en arbeid, van slavernij en dienstbaarheid is verdrievoudigd); het wordt afgespiegeld door het woordgebed der Joden, het zogenaamde achttien- (schemonch-esreh) gebed, dat uit drie oorspronkelijke gebeden van voren en achteren bestaat, doch in het midden 12 invoegsels van lateren tijd bevat. Het ongelovige Jodendom heeft bij Nr. 11 nog een 19de stuk gevoegd, een gebed tegen de Christenen en de gedoopte Joden. Michaëls strijd tegen de draak in Openb. 15:7 vv. zal in zijne overwinning ook dat gevolg hebben, dat dit gebed weer worde weggenomen, en met het herstelde 18-tal zullen dan ook de 18 maal 70 = 1260 jaren van Israëls dienstbaarheid een einde nemen, en het zal geschieden, wat in Openb. 11:11 v. en 16:12 vv. geprofeteerd is.

Wanneer God op het punt is Zijn volk het verwachte goed te geven, dat Hij tot hen komt in genade. Beloften worden gegeven, niet om het gebed te verdrijven, maar om het te verhaasten en aan te moedigen; en wanneer de bevrijding komt, moeten wij door het gebed voortgaan om die te ontmoeten (Dan. 9:2, 3). Wij bevinden, dat de Heere dikwijls ene grote herleving van de godsdienst geeft, door Zijn volk op te wekken tot ernstige gebeden en smekingen. Wij moeten voortgaan te zoeken met ons gehele hart, met vuur, alles in het gebed uitdrukkende wat in ons is; degenen, die God aldus zoeken, zullen Hem vinden, en zullen in Hem vinden hunnen weldadigen Beloner (Hebr. 11:6). Hij heeft nooit tot dezulken gezegd: "Zoekt Mij te vergeefs. "

Wat ik u in de naam des Heeren gezegd heb zal zeker wel tegen uwen wens zijn, omdat gij zegt: De HEERE heeft ons profeten naar Babel verwekt, en die spraken toch van ene nabijzijnde terugkering naar het heilige land; terwijl ik u moet wijzen op ene zeventig jarige dienstbaarheid.

Maar laat u niet misleiden door de uitwendigen schijn, als sprak die voor de waarheid van hetgeen u uwe profeten verkondigen. Daarom zegt de HEERE alzo van de koning, die op Davids troon zit, en van al het volk dat in deze stad woont, te weten uwe broederen, die met u zijn uitgegaan in de gevangenis.

Jeruzalem en zijne achtergeblevene bevolking met de theokratischen koning aan het hoofd bleef voor de ballingen natuurlijk steeds de zon van hun geluk en van hun hoop. Zo lang Jeruzalem en de tempel stond was de hoeksteen der theokratie ongedeerd, was dus de hoop

levendig, dat aan het tegenwoordige ongeluk ieder ogenblik ene wending ten goede kon worden gegeven. Daarom moesten dan ook de voorzeggingen der valse profeten steeds boven alles het voortbestaan van Jeruzalem tot onderwerp hebben. Ook de tegenwoordige ellende, de gedeeltelijke wegvoering van het volk en van de heilige gereedschappen, hoewel zij dat alles niet hadden verwacht, konden zij verklaren voor ene blote episode (tusschen-handeling), die de hoofdinhoud hunner beloften niet weerlegde, zo lang Jeruzalem en de tempel stond, zo lang er nog een kring en een volk te Jeruzalem was. Daarom neemt Jeremia aan de valse profeten de grond onder de voeten weg, wanneer hij (vs. 16-19) aan Jeruzalems tegenwoordige bevolking met de koning verdrijving en gehele vernietiging aankondigt.

Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal het zwaard, de honger en de pestilentie onder hen zenden; en Ik zal ze maken als de afschuwlijkste vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden(Hoofdst. 24:8 vv.)

En Ik zal ze achterna dagen met het zwaard, met de honger, en met de pestilentie, en Ik zal ze a) overgeven tot ene beroering allen koninkrijken der aarde, tot enen vloek, en tot enen schrik, en tot ene aanfluiting en tot ene smaadheid, onder al de volken, waar ik ze henen gedreven zal hebben.

Deut. 28:25, 37. Jer. 15:4; 24:9 v.

Omdat zij naar Mijne woorden niet gehoord hebben, spreekt de HEERE, als Ik Mijne knechten, de Profeten, tot hen zond, vroeg op zijnde en zendende, maar gijlieden hebt niet gehoord, spreekt de HEERE.

Gij 1) dan hoort des HEEREN woord, gij allen, die gevankelijk zijt weggevoerd, die Ik van Jeruzalem neer Babel heb weggezonden!Hoort Zijn woord omtrent de beide voornaamste onder de profeten, die bij u zijn (vs. 8, 15).

Hierom roept God het volk in de ballingschap op, om te vernemen het oordeel over de valse profeten in Babel, die hen aldus bedriegen, opdat zij zouden weten, dat deze niet profeten Gods, maar valse profeten waren.

Men kan hieruit zien, welk een vriendelijke zorg God had voor Zijn volk, hoe Hij hen gedurende die ellende wilde opleiden voor het ontvangen der zegeningen der herstelling.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls van Achab, (= broeder en vader), zoon van Kolaja (= geroosterd) en van Zedekia, zoon van Maäseja (= schuilplaats van Schosah) die ulieden in Mijnen naam valselijk profeteren (beide mannen zijn overigens niet bekend): Ziet, Ik zal hen geven in de handen van Nebukadnezar, de koning van Babel, en hij zal ze van wege hun prediking, die de gemoederen ophitst, voor uwe ogen slaan.

En van hen zal een vloek genomen worden bij al de gevankelijk weggevoerden van Juda, die in Babel zijn, dat men zegge: De HEERE stelle u als Zedekia en als Achab, dien de koning van Babel aan het vuur braadde, in enen vurigen oven liet verbranden. (Dan. 3:6)

De doodstraf door langzaam vuur worde hiermede aangeduid, die zij waarschijnlijk als oproerstokers ondergingen, doch die hen door Gods bestelling overkwam ook wegens andere misdaden, bij God alleen bekend en waaraan in het volgende vers gewaagd wordt.

Hoogstwaarschijnlijk heeft Nebukadnezar hen in de brandenden oven laten werpen, om hun oproerige taal en om hun aanzetten van de Joden tot terugkeer naar Palestina.

Omdat zij ene dwaasheid deden in Israël (Gen. 34:7. Deut. 22:21. Richt. 20:6, 10. 2 Sam. 13:12 en overspel bedreven met de vrouwen hunner naasten, en spraken het woord valselijk in Mijnen naam, dat Ik hun niet geboden had; en Ik ben degene, die het weet, en een getuige daarvan, waarom Ik het ook aan het licht breng, spreekt de HEERE.

Valse profeten, vleselijke zonden en opstand tegen de van God gestelde machten worden opmerkelijk genoeg ook in de brief van Judas (1:8) te zamen gevat. Desgelijks zijn ook deze dromers, die het vlees bevlekken en de heerschappijen verachten en de majesteiten lasteren! De teugelloosheid der wetverachters zondigt tegen de rechten en wetten van kerk en staat en huisgezin.

Hierbij wil ik nog een woord omtrent enen anderen Babylonischen valsen profeet voegen, dat mij later ten deel is geworden. De Heere droeg mij het volgende op: Tot Semaja 1) (= gehoord door Jehova) de Nechelamiet (= dromer; de plaats Nechelam is onbekend), zult gij spreken, zeggende:

Jeremia ontving dit woord van God, nadat ter zijner kennis gekomen was een brief van dien Semaja, waarin deze hem om bovengenoemd schrijven te Jeruzalem aanklaagde; waarschijnlijk werd Semaja's brief de terugkerenden gezanten medegegeven.

Tegenover de mening van sommigen, dat dit woord niet bij wijze van een brief aan Semaja zelven behoefde geschreven te worden, staat uitdrukkelijk, dat de Profeet tot Semaja spreken moest.

Zo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: Omdat gij brieven in uwen naam gezonden hebt, zonder enige opdracht te hebben van de gemeente der ballingen, tot al het volk, dat te Jeruzalem is en tot Zefanja, de zoon van Maäseja, de priester (Hoofdst. 21:1), en tot al de priesteren, zeggende:

De HEERE heeft u, Zefanja, na het aftreden van Pashur (Hoofdst. 20:1 vv.) tot priester gesteld in plaats van de priester Jojada, die het eerst het ambt van een eigenlijken opziener des tempels heeft bekleed (2 Kon. 11:18), dat gij opzieners zoudt zijn in des HEEREN huis over allen man, die onzinnig is, over iederen volksredenaar, die zich voordoet als een door een profetischen geest bezielde (1 Sam. 10:10), en die zich voor een profeet uitgeeft, dat gij dien stelt in de gevangenis en in de stok, gelijk te voren Pashur gedaan heeft (Hoofdst. 20:2).

Nu dan, waarom hebt gij Jeremia, de Anathotiet, niet gescholden, die zich bij ulieden voor een profeet uitgeeft! Waarom hebt gij hem niet in de kerker gesloten?

Want daarom heeft hij tot ons naar Babel enen brief (vs. 1-23) gezonden, zeggende: Het zal lang duren voordat gij weer uit Babel zult wederkeren; bouwt dus in het land uwer ballingschap huizen en woont daarin, en plant hoven en eet de vrucht daarvan.

De zin is deze: dat aan Jeremia gene hindernis in de weg gelegd is, en dat gij uw plicht om opzicht in de tempel te houden niet hebt vervuld, blijkt daaruit, dat Jeremia heeft onderstaan ene boodschap naar Babel te zenden. De tempel was de gewone, zo niet de enige plaats, waar de profeten openlijk voor het volk optraden; in zoverre kon Semaja zeker geloven, dat het bestuur van de tempel zijne profetische werkzaamheid zou hebben kunnen verhinderen. De valse profeten, zo als hier Semaja, stelden dus voor, dat men hen vrij moest laten voortgaan; niemand moest ondernemen iets tegen hen te zeggen of te schrijven; maar Gods ware Profeet moest als een waanzinnige worden behandeld en in kerker en stok worden gesloten! .

Zefanja nu, de priester had dezen brief gelezen voor de oren van de Profeet Jeremia, dien hij niet ongenegen was (Hoofdst. 21:1; 37:3), zodat die alles wist wat daarin omtrent hem geschreven stond.

Daarom, omdat zulk een hoon, de waren profeet Gods aangedaan, en zulk ene beweging tegen zijn werken niet ongestraft kon blijven, geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

Zend ene boodschap henen tot allen, die gevankelijk weggevoerd zijn, zeggende: Zo zegt de HEERE van Semaja, de Nechlamiet: Omdat Semaja ulieden geprofeteerd heeft, daar Ik hem niet gezonden heb, en heeft gemaakt, dat gij op a) leugen vertrouwt.

Jer. 28:15.

Daarom zegt de HEERE alzo: Ziet Ik zal bezoeking doen over Semaja, de Nechlamiet, en over zijn zaad; hij zal niemand hebben, die in het midden dezes volks wone; zijn geslacht zal in Juda uitsterven, enhij zal het goede niet zien, dat Ik Mijnen volke doen zal. Hij zal de tijd van terugkeren niet beleven, spreekt de HEERE; want hij heeft enen afval gesproken tegen de HEERE (Hoofdst. 28:16).

Die zichzelven vertroosten zonder God moeten eeuwig de waren troost missen, dien God dengenen verleent, welke zich aan deze zijde des grafs voor Hem verootmoedigen. Die valsen troost prediken versterken de tegenstand tegen Gods leiding en prediken dus ook de afval, daar zij menen recht conservatief zich te gedragen. Zij zien echter niet in hun blindheid, welke tijd het is.

Hoe meer leraren en predikers om des woords wil, dat zij in Gods naam leren en verkondigen, door hun vijanden benijd worden, des te meer zoekt God ze daarin te bevestigen (Hand. 12:1 en 24) Wat goddeloze leraars niet met woorden kunnen doen zoeken zij door geschriften te verrichten, en wat zij niet in hunnen naam kunnen doen, daartoe bedienen zij zich van Gods naam.

De uitroeiing van een geslacht is in de wet van Mozes de straf voor elke grote en hardnekkig volgehoudene zonde, ene uitroeiing, die zonder toedoen of medewerken van enige menselijke overheid door God zelven wordt volvoerd (vgl. Ps. 34:17).

Dit is ijverig op te merken, dat wij deze les leren omhelzen, welke ons onderwijst, om niemand te vertrouwen dan God alleen, en laten wij alle verdichtselen verwerpen, die ons zelfs maar zo weinig daarvan zouden afwenden, dat wij ons ergens anders zouden keren en her- en derwaarts geslingerd worden.

HOOFDSTUK 30.

BELOFTE OMTRENT HET JOODSE VOLK IN DE LAATSTE TIJDEN DES NIEUWEN VERBONDS.

In de vorigen kring van redenen werden enkel uitspraken gevonden, die ten doel hadden de verwachting door valse profeten opgewekt en onderhouden, omtrent de korten duur van de tegenwoordigen tijd van straf en een spoedig terugkeren der gevangenen tot des te heerlijker wederoprichting van de Joodsen staat, te vernietigen, en de harten des volks tot ootmoedige en geduldige onderwerping onder het juk van de koning van Babel te bewegen. Nu volgen vier hoofdstukken, waarin de gedachten des vredes, die de Heere over Israël heeft, nader uit elkaar worden gezet, en het einde, dat men moet wachten, in het helderste licht der Goddelijke openbaring treedt. De beide eerste hoofdstukken bevatten besluiten, welke de Profeet tot bevestiging van zijn eigen geloof en ter gedachtenis voor volgende tijden ontvangen heeft, en die hij daarom in een boek moet schrijven. De beide laatste hoofdstukken bevatten daarentegen redenen, die hem op enen tijd in de mond worden gelegd, als de stad door de belegering reeds veel heeft geleden en de verovering en verwoesting door de Chaldeën, die voor de deur staat, tot onfeilbare zekerheid was geworden.

Vs. 1-24. Vooraf gaat ene inleiding, waarin de Profeet het bevel tot het nederschrijven van de thans hem toevertrouwde profetie wordt gegeven, en tevens het doel in het algemeen wordt aangewezen (vs. 1-3). Daarop volgt het woord van God, dat tot troost en tot onderwijzing der volgende geslachten bestemd is. Dadelijk in de beginne ziet men, dat dit woord op beide delen van het uitverkoren volk, op Israël zowel als op Juda, betrekking heeft (vs. 4). Het woord verplaatst ons dadelijk midden in de angstigen toestand, die reeds begonnen is en zich binnen kort tot de ontzettendste katastrofe zal ontwikkelen, wanneer de mannen in Jakob gelijken zullen aan vrouwen, wanneer de barensweeën over hen zullen komen. Inderdaad zal ook die tijd van angst en schrik in zijne uitkomst een tijd van weeën der geboorte voor de heerlijke toekomst worden. Dan heeft Jakobs dienstbaarheid haar einde voor altijd, en Gods volk dient alleen de Heere, zijnen God, en zijnen koning David (vs. 5-9). Hierop wordt het woord tot ene vriendelijke toespraak, dat men in de nood tot loutering niet wanhope, de ziekte in hare gehele diepte peile, maar nu ook de toestand van heerlijkheid, die daaruit zal voortkomen, en de herstelling, die daarop zal volgen, recht in het oog houde (vs. 10-17 #Jer). Op eens staat vervolgens het beeld van het nieuwe Jeruzalem en van de verkorene gemeente, maar vooral van de vorst, die hen regeren zal, en hun betrekking tot de Heere als volkomen priesters zal bewerken, in zijne gehele schoonheid voor ogen (vs. 18-22). Nu keert het einde tot het begin terug en laat op nieuw de verschrikkingen van het gericht gevoelen, door welke de toekomst van het heden gescheiden is (vs. 23 en 24).

Dit is het woord, dat tot Jeremia geschied is van de HEERE, waarschijnlijk in het negende jaar van de regering van koning Zedekia, nadat hij diens gezanten met slechte uitzichten voor de naastbij zijnde toekomst had moeten laten gaan (Hoofdst. 21:1 vv.) zeggende:

Dit alles moest geschieden niet alleen, opdat het volk in de ballingschap hoopvol op de toekomst zou zien, wetende, dat er eenmaal een einde zou komen aan de ellende, maar bovenal, opdat het geloof in God daardoor zou bevestigd worden.

De nakomelingschap zou zien, dat God alle dingen weet, dat Hij is een Alwetende, die alles weet, overeenkomstig de Raad van Zijn wil, en dat Hij daarom de enige God is, de God van hemel en aarde, Die te eren is tot in eeuwigheid.

Zo spreekt de HEERE, de God Israëls tot u, Zijnen profeet, wien Hij tot vertroosting het oog wil openen voor ene gehele andere toekomst, dan die de koning moest worden voorgehouden, zeggende: Schrijft uter bewaring voor volgende geslachten al de woorden, die Ik naar dit en het volgend hoofdstuk tot u gesproken heb, in een boek.

Want zie, het zal zijn gelijk Ik u reeds vroeger (Hoofdst. 3:12 vv. 16:15; 23:3 en 29:14) heb te kennen gegeven, en nu nog meer in het bijzonder zal voorstellen. De dagen komen (Hoofdst. 23:5), spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van Mijn volk in zijn geheel, van de beide delen Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen, Israël zowel als Juda, wederbrengen in het land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb, en zij zullen het op nieuw innemen en erfelijk bezitten 1).

In deze profetie worde de wegvoering van Juda naar Babel reeds verondersteld. Daaruit heeft men willen afleiden, dat zij ook werkelijk moet zijn voorafgegaan. Ene onjuiste redenering? Immers het woord Gods verplaatst de profeten in de geest menigmaal in toekomende tijden alsof deze reeds tegenwoordig waren.

De tijd, wanneer Jeremia deze woorden ontvangen heeft, laat zich niet bepalen. Zeker is het daarentegen, dat de Heere ze hem in ogenblikken van treurigheid wegens de onvermijdelijke verwerping van het tegenwoordig geslacht tot zijne vertroosting heeft ingegeven.

De God der genade belooft reeds, als de nacht nauwelijks is aangebroken, aan de zijnen de morgen der vrijheid: zij zullen wederkeren in het land, dat Jehova hunnen vaderen ten erve heeft gegeven, en wel het zolang gescheiden Israël en Juda aan de band van vreedzame vereniging.

Deze troostvolle uitzichten op ene schone toekomst, die na langen tijd van beproeving aan het ware volk van God geluk en heil zou aanbrengen, kon de profeet aan het volk niet mondeling voordragen; want het volk, dat daarbij belang had, was noch op ééne plaats verzameld, zodat hij daarvoor zou hebben kunnen optreden, noch werd een invloed uitoefenen voor dit ogenblik bedoeld. Integendeel moest de beangstigden en in vreemde landen weggevoerden of verstrooide volksgenoten, een troost- en hoopvol beeld van toekomstige tijden worden geopend, en het aan de nog verwijderde vervulling als een bepaald en zeker getuigenis der Goddelijke beloften worden voorgelegd. Daarom had het daartoe de schriftelijke voorstelling nodig, in welke het in de handen van allen kon komen. (Verg. Hoofdst. 22:12).

En dit zijn de woorden, die de HEERE na de zo even gemelde toespraak tot mij gesproken heeft van Israël en van Juda.

Want, om nu ook die woorden te melden, zo zegt de HEERE, als Hij mij midden in de angstigen tijd verplaatst, die de door Hem beslotene verlossing moet voorafgaan, en het angstgeschrei van hen, die dien tijd beleven zullen, voor de geest stelt: Wij horen van alle zijden ene stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede 1), er is nergens uitzicht op redding en hulp.

De valse profeten zeiden hun, dat zij vrede zouden hebben, maar daar is verschrikking en geen vrede. En geen wonder dat, wanneer van buiten krijg, van binnen vreze is. De mannen, zelfs de krijgslieden zullen ganselijk overstelpt worden van de rampen des volks, zij zullen er onder wegzinken en er uitzien als vrouwen in barensnood, welke de weeën overkomen in haar uiterste, en die weten, dat zij ze niet kunnen ontwijken. Maar deze smart wordt vergeleken bij die van ene barende vrouw, niet bij die van een doodsbed, omdat dezelve in het laatst in vreugde zal eindigen en de smart, gelijk die van ene barende vrouw, zal vergeten worden.

Vraagt toch en ziet, gij die dien tijd van angst voor ogen hebt, en ziet hoe die mannen zich allen gedragen als vrouwen, die daar krommen, vraagt, of een manspersoon baart? Wanneer van gene lichamelijke geboorte sprake kan wezen, waarom zie Ik dan eens iegelijken mans handen op zijne lenden, alsof zij zich in weeën bevonden (Jes. 13:8; 21:3; :37:3) als van ene barende vrouw, en alle aangezichten uit vrees des harten veranderd in bleekheid.

Jer. 4:31; 6:24.

Ene hoogst dichterlijke voorstelling: wat ijselijke nood heeft dan dit volk getroffen, dat de kloekste mannen het uiterlijk voorkomen hebben van vrouwen in barensnood? Dat hier de Joden hun lafhartigheid en moedeloosheid in het dragen van de rampen der ballingschap zou verweten worden is min waarschijnlijk.

O wee! Want inderdaad die dag is groot, daar het gericht de wereld doorgaat (Hos. 1:11. Joël 2:11. Zef. 1:14), zo groot, dat zijns gelijken niet geweest is van de aanvang der wereld af (Matth. 24:21); en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, met wien, als het huis Gods, het gericht zijn aanvang neemt (1 Petr. 4:17); nog zal hij daaruit verlost worden. 1) In tegenoverstelling van andere volken, die in het gericht omkomen, zal Israël nog tot de vollen zegen komen (Hoofdst. 23:6).

Anders zou men het Hebreeuwse woord, dat de onzen voor ene klagende uitroeping nemen, en door "o wee" overzetten, in enen opwekkenden zin kunnen nemen, gelijk het zo voorkomt Jes. 55:1 : "O alle gij dorstigen, enz. " Het volgende "want" kan ook de betekenis hebben van "ofschoon, " zodat de mening deze zij: "O worde niet geheel moedeloos, worde toch niet wanhopig, ofschoon die dag, op welken wij uit ons vaderland verbannen zijn, zo groot en vreselijk geweest zij, dat zijns gelijke niet geweest is, sedert dat wij een volk hebben uitgemaakt, en het thans een tijd is van grote benauwdheid voor het nageslacht van Jakob, zal het evenwel uit die ellende zeker eens verlost worden.

Het is de komende grote dag des gerichts. Die dag wijst op de toekomst heen en sluit de mening uit, dat van de dag der verwoesting van Jeruzalem sprake is.

De woorden, die grote dag, wijzen op Joël 2:11 terug en, zo groot, dat zijns gelijken niet gezien is, zijn gevormd naar Joël 2:2, waar Joël op grond van het beleefde gericht van een over Juda gekomen verwoesting door sprinkhanen, vooreerst de idee van de groten gerichtsdag over de volken, door welken de Heere Zijn rijk op aarde zal voleinden, tot middelpunt der profetische verkondiging maakt. Deze dag is ook voor Jakob, d. i. het gescheiden Israël een tijd van schrik, want de schrik gaat niet alleen over de heidense volken, maar tegelijk ook over de goddeloze lieden van het bondsvolk, om hen uit de gemeente des Heeren uit te delgen. Het gericht is daarom ook voor Israël een krisis, waaruit het Israël Gods, de gemeente der vromen, gered wordt. Deze redding wordt nader in vs. 8 vv. geschilderd.

Want het zal, gelijk reeds door de profeet Jesaja (10:27; 14:25) is voorzegd: te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik zijn juk, het juk van de vijandelijken heerser, van uwen hals verbreken zal, o Jakob! en uwe banden, waarmee hij u gebonden heeft, verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem, van Jakob, doen dienen.

Maar zij zullen dienen de HEERE, hunnen God, en hunnen koning a) David, dien Ik hun in Davids groten Zoon, de Messias, verwekken zal, en die een tweede David, maar in de hoogsten en volkomensten zin, zal zijn (Hoofdst. 23:5).

Ezech. 34:23, 24; 37:24. Hos. 3:5.

De profetie laat de beide grote dagen in elkaar vloeien, de dag, waarop Jeruzalem valt en het volk met zijn koning in ballingschap gaat, en de dag, op welken het woord Gods tot wederopbouwing der stad en tot wederkering der ballingen zal worden gehoord. Hij laat ons de stem van verschrikking horen en vertoont ons de krachtige mannen als sidderende vrouwen, wanneer zij weeën hebben en het uur van baren nadert. Zij leggen de handen van pijn op de heupen; hun aangezichten zijn bleek geworden. Maar hierin zien wij ook de hand des Verlossers, die van de hals des volks het juk en de banden verbreekt, en horen de belofte van Zijnen mond, dat zij nooit meer de vreemden zullen dienen, maar alleen Jehova, hunnen God, en de nieuwen David, dien Hij hun verwekken zal.

Gij dan (om de vriendelijke toespraak tot het volk in de ballingschap weer op te nemen, Jes. 44:1 vv. en 51:7), vrees niet 1) a), o Mijn knecht Jakob! spreekt de HEERE, ontzet u niet, Israël! voor de tijd van druk, dien gij moet doorstaan, want zie, Ik zal u uit verre landen verlossen, in welke gij verdreven zijt, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen tot het land zijner vaderen, en stil en gerust zijn, het zal in het bezit wezen van alles, wat tot geestelijke en lichamelijke welvaart behoort, en er zal niemand zijn, die hem verschrikke 2), het behoeft nimmermeer te vrezen, dat het uit zijn land en zijne bezitting zal worden verjaagd.

Jes. 41:13; 43:5. Jer. 46:28.

De Profeet bevestigt zijn onderwijs met een vermaning. Want het is niet voldoende eeuwig verzekerd te zijn van de vaderlijke gunst en Zijn welbehagen, indien wij niet aangemoedigd worden om te hopen, dewijl de ondervinding leert hoe lastig wij zijn en traag om de belofte Gods te omhelzen. Dit is derhalve de reden, waarom de Profeet met de vermaning komt om de gelovigen aan te raden om een goede hope te koesteren. Indien er in ons die geschiktheid was en vlugheid, welke moest, zouden we met één woord tevreden zijn. Wat nu kan boven het bewijs van Gods genade verlangd worden? Maar onze stompheid maakt dat wij veel prikkelen nodig hebben. Waar derhalve het onderwijs tot ons komt is het noodzakelijk dat er vermaningen bij komen, die het onderwijs zelf bevestigen, opdat de genade Gods in onze harten te overvloediger kracht uitoefene.

De weldaad, waarvan hier de Profeet profeteert, betreft inzonderheid het rijk van Christus. Maar sedert Christus de wereld regeert zien wij dat de aarde door vele stormen beroerd wordt, ja alles schier in wanorde is. Waaruit volgt dat deze uitspraak niet kan uitgelegd worden ten opzichte van de uitwendige rust, of van aardse veiligheid. Dewijl dus het rijk van Christus van geestelijken aard is, volgt dat hier een vredige en rustige toestand beloofd wordt, niet omdat er geen vijanden zijn die ons belagen of het ons niet lastig maken, maar dewijl wij meest die rust genieten bij God en ons leven veilig is, dewijl het beschermd wordt door de hand en de macht Gods. Derhalve moet een geestelijke rust verstaan worden waarvan de gelovigen in hun conscientiën genieten, ofschoon de wereld hen altijd bestrijdt, gelijk ook Christus gezegd heeft: Mijnen vrede geef ik u, niet gelijkerwijs de wereld u die geeft. Vervolg ons: in de wereld zult gij vele verdrukkingen hebben, maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

Want Ik ben met u ook daar in verre landen, in het land uwer ballingschap (Hoofdst. 42:11. Jes. 43:1 vv.) spreekt de HEERE, om u te verlossen; want Ik zal, wanneer de tijd Mijner oordelen komt, ene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u verstrooid heb; a) maar met u zal Ik gelijk reeds in Hoofdst. 4:27; 5:10 en 18 gezegd is geen voleinding maken; maar Ik zal u kastijden met mate, en u niet gans onschuldig houden, b) opdat gij uwe misdaad belijdt, dat gij tegen de Heere, uwen God, gezondigt hebt (Hoofdst. 3:13).

Jer. 22:28. b) Jes. 27:8.

Want zo zegt de HEERE, daar Hij de gehele ellende en de volstrekte troost- en hulpeloosheid van u wel erkent: Uwe breuk is dodelijk, uwe plaag is smartelijk.

Jer. 10:19; 15:18.

Van hier tot vs. 17 wordt het volk voorgesteld en aangesproken onder het zinnebeeld ener vrouw, die door toegebrachte slagen jammerlijk is verwond en gekneusd, maar die door de hand, waardoor zij geslagen werd, ook gered en genezen zal worden.

Er is niemand, die uwe zaak oordeelt aangaande het gezwel1), er is niemand, die het zelfs beproeft uwe wonden te zuiveren en te verbinden (Jes. 1:6); gij hebt gene heelpleisters. Ieder weet, dat genezing onmogelijk is, en laat u daarom aan uwe eigene ellende over.

Het woord lemazor schijnt te betekenen: "tot zamendrukking, " altoos zou de gelijkenis ontleend zijn aan het uitdrukken der verdorven stoffen, welke men in zweren vindt en waarvan zij moeten worden gezuiverd, voordat genezing te wachten is.

De toestand der verbannen Israëlieten wordt zinnebeeldig vergeleken bij dien van enen zieke, die met wonden, breuken, plagen en stinkende gezwellen bezocht, en voor menselijk vermogen geheel ongeneesbaar is.

Al uwe liefhebbers (Hoofdst. 22:28)hebben u vergeten; zij vragen niet naar u; zij zien dat er niets meer met u te doen is, want Ik heb u geslagen met eens vijands plage, even als enen vijand, dien Ik voor altijd meende te verderven; met de kastijding eens wreden, die van geen medelijden weet. Dat deed Ik om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden machtig veel zijn, waardoor gij zulk ene behandeling verdiendet. (Hoofdst. 13:22).

De bedoeling van het tweede gedeelte is: uwe ongerechtigheden hebben Mij genoodzaakt u te straffen, zodat het naar wreedheid gelijkt, en alsof ik Mij een volslagen vijand van u verklaard had.

Wat a) krijt gij dan, daar gij wel reeds lang uwen druk hebt gevoeld, maar toch de oorzaak niet erkent, en de Bewerker niet wilt opmerken, over uwe breuk, dat uwe smart dodelijk is? Meent gij dat gij met enen vreemden God te doen hebt, die juist voor u boven alle volken der aarde de vreeslijkste slagen heeft uitgezocht? om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden b) machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.

Jer. 13:17. b) Jer. 5:6.

Al is Uwe breuk groot en uwe smart dodelijk, gij hebt nochtans gene reden van klagen over Mij, daar het verderf uit uzelven is. Ik ben rechtvaardig in Mijne handelingen. In zulk een geval heeft geen levend mens reden tot klagen. (Klaagl. 3:39).

De Heere wijst er hier op, dat alle die plagen en al die ellende hun was overkomen, vanwege hun zonde. Zij moesten het niet vergeten, ja zij hadden het te belijden voor de Heere, dat die straf rechtvaardig was, dat de Heere geen onrecht deed.

In Hem was er geen onrecht, maar de schuld lag bij het volk, omdat zij Hem hadden verlaten, en tegen Hem hadden gerebelleerd.

Maar de Heere zou het ook hier bewijzen, dat Hij niet alleen rechtvaardig en heilig, maar ook barmhartig en genadig was, die de lijdensbeker van de hand zou nemen en Zijn vriendelijk aangezicht over hen zou doen lichten.

Ja, hoewel hun vijanden machtig waren en hun onderdrukkers vele, toch zou Hij zich tonen de machtige God te zijn, die doet boven bidden en denken en boven verdienste.

Juist daarin, dat Ik het gedaan heb, ligt ook de mogelijkheid, dat het eens weer anders met u zal worden, wanneer het eerst zo ver met u zal gekomen zijn, dat gij uzelven niet meer voor onschuldig houdt (vs. 11). Merk daarom op, dat het nog eens anders zal worden, opdat gij u door de kastijding tot boete moogt laten bewegen. Allen, die u opeten, u als roofdieren verslinden (Hoofdst. 2:3), zullen a) opgegeten worden, en al uwe wederpartijders, zij allen zullen gaan in gevangenis; en die u beroven, zullen ter beroving zijn, en allen, die u plunderen, zal Ik ter plundering overgeven. (Jes. 33:1; 41:11 vv.).

Ex. 23:22. Jer. 10:25.

Want Ik zal u, wiens zaak niemand wilde voorstaan (vs. 13), de gezondheid doen rijzen, en u van uwe plagen, die zo ongeneeslijk schenen, dat mensen niet aan de mogelijkheid ener genezing konden geloven, genezen, spreekt de HEERE; omdat zij u noemen, als zij u voorbijgaan (Hoofdst. 18:16; 19:8): De verdrevene. Het is Zion zeggen zij, als zij van u spreken, in verachting: niemand vraagt naar haar. Zo heb Ik de meeste aanleiding en de beste gelegenheid om Mijne gedachten des vredes (Hoofdst. 29:11) in hare gehele grootte, gelijk zij alle gedachten te boven gaan, geheel onverwacht te openbaren.

Alhoewel de wonde ongeneesbaar schijnt, zal God ze toch genezen. Al is de ziekte nog zo gevaarlijk, zo is de lijder toch veilig, als God de genezing onderneemt.

Wanneer wij deze stof in het algemeen beschouwen, zo worden wij gewaarschuwd tegen onmatige vrees en droefheid, want in deze dierbare belofte is genoeg om beiden te stillen.

Zij moesten niet beven, als die geen hope hebben, uit aanmerking van toekomende verdere smarten, die hun mochten dreigen.

Laat ons hier opmerken, zij, die Gods knechten zijn moeten geen plaats geven aan ontrustende vreze, welke zwarigheden of gevaren hun ook mogen voorkomen.

Zij moesten niet bedroefd zijn als zulken, die geen hope hebben wegens de smarten waarin zij liggen. Het is waar, ons vleeslijk vertrouwen ontvalt ons, schepselen zijn geneesmeesters van geen waarde, maar Ik zal uw breuk genezen en waarom krijt gij dan? Waarom zucht en klaagt gij dan? Het is om uwe zonde (vs. 14, 15), en daarom moest gij in plaats van u te verpijnigen boetvaardig zijn. Waarom zou een mens klagen over de straf zijner zonde, De uitkomst zal eindelijk goed wezen en daarom verblijdt u in de hope.

Zo zegt de HEERE, nu ook nader verklarende, wat Hij onder gezond maken en genezen bedoelde: Ziet, Ik zal de gevangenis der tenten Jakobs 1), der weggevoerden, wenden, en Mij over hun woningen ontfermen, dat zij niet meer verwoest en verlaten zullen zijn; en de stad des Heeren (Hoofdst. 31:38) zal herbouwd worden op haren hoop 2) op de plaats, waar zij vroeger gestaan heeft (Joz. 15:63), en het paleis zal liggen) naar zijne wijze, ook zullen de paleizen van Jeruzalem zich weer op hun plaats verheffen en de overige steden van het land op nieuw verrijzen.

De uitdrukking van "Jakobs tenten" is hier gebruikt, gelijk die van tenten van Israël (2 Sam. 20:1. 1 Kon. 12:16 en van "Davids tabernakel" (Amos 9:12), te weten in zinspeling op het wonen in tenten door de aartsvaders (Hebr. 11:9), en door de kinderen Israëls in de woestijn (Num. 24:5).

Beter: op hare heuvelen. De Heere belooft hier de gehele herstelling van de stad der vaderen. Vandaar dat er ook volgt dat het paleis naar zijn wijze, dat is naar zijn recht, zoals het behoort zal worden bewoond.

In het Hebr. Jeescheeb. Beter: zal bewoond zijn. Hier wordt dan voorspeld dat niet alleen de stad maar ook het paleis weer zal bewoond worden door degene, die aan het hoofd van het volk zal gesteld zijn.

En van hen zal dankzegging uitgaan, en ene stem a) der spelenden, ene stem van de gelukkige en blijde bewoners, die hun dansfeesten hebben of bruiloften houden (Hoofdst. 33:11); en Ik zal hen vermeerderen en zij zullen niet verminderd worden, als in de tijd hunner bezoeking, en Ik zal hen in de ogen van alle volken verheerlijken, en zij zullen niet gering worden, zo als het geval geweest is, toen ieder verachtelijk op hen zag.

Jer. 31:4

En zijne zonen zullen zijn als eertijds onder Davids en Salomo’s roemrijke regering (Klaagl. 5:21). talrijk en krachtig, en zijne gemeente, alles wat tot het volksbestaan behoort, zal voor Mijn aangezicht onder Mijne zorg en bescherming bevestigd worden; en Ik zal bezoeking doen over al zijne onderdrukkers, zodat voortaan niemand het meer zal wagen, hen aan te tasten.

En zijn Heerlijke, 1) die regeert en van geheel anderen aard is dan andere regenten, een Koning in de vollen zin des woords, zal uit hem zijn (Deut. 17:15), en zijn Heerser, die het voor altijd zijn en blijven zal (Micha 5:1), zal uit het midden van hem voortkomen, als afstammeling naar het vlees (Rom. 9:5,); en Ik zal hem, als tot Mij in de nauwste verbintenis staande en zelf waarachtig God zijnde (Zach. 13:7. 1 Joh. 5:20 doen naderen, zodat nu door dezen koning tussen hem en mij ene volkomene gemeenschap, tot stand komt, die vroeger, sedert de tijd des Ouden Verbonds, niet heeft bestaan, en Hij zal tot Mij genaken. Hij is een enig Hogepriester, want wie is hij onder alle priesters en koningen, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? Wie heeft het volle bewustzijn in zijn hart, dat hij het zou mogen, zonder met zijn leven daarvoor te moeten boeten (Exod. 33:20), spreekt de HEERE.

De spreekwijs "zijn hart verpanden" (met zijn hart borg worden) duldt tweeërlei uitlegging: de eerste: "wie zou zo stout durven zijn, zo roekeloos om het te wagen?" De andere: "wie zou er de wil toe hebben, indien Ik zelf hem daartoe niet gewillig maakte? wie tot Mij vaderen, zo Ik zelf hem niet naderen deed. "

Dit vers ziet op Christus, onzen Beheerser, David onzen Koning; Hij is uit ons, Hij is ons, Zijnen broederen, is alles gelijk geworden. Christus’ werk en roeping is tot God te vaderen,

niet voor zichzelven alleen, maar voor ons, als de Hogepriester onzer belijdenis. Christus gesteld door de Vader om tot Hem als Middelaar te genaken, is met Zijn hart borg geworden om dit te doen. Zijne eigene vrijwillige overgave, in overeenstemming met Zijns Vaders wil en in liefde voor gevallen mensen, bewoog Hem. Dit geeft dus te kennen, dat Hij daartoe vast besloten was en het met vreugde deed. Jezus Christus was in dit alles waarlijk wonderlijk; wij mogen wel vragen met bewondering: wie is deze, die Zich tot zodanig iets verbond? .

Daar ligt de waarheid, dat het heerscherschap van het herstelde Israël in het koningschap van de Messias wortelt.

Het is niet twijfelachtig, of hier verklaart de Profeet met verscheid en woorden, wat hij onlangs heeft gezegd over de vernieuwing van de Kerk. Want wij weten dat de Joden zo duidelijk geleerd zijn, dat zij hun geheel vertrouwen op het heil in David moesten stellen, n. l. in de koning, welken God over hen had aangesteld. Het geluk der kerk derhalve en het heil is altijd gefundeerd geweest in de koning, met wiens standhouden de zaak der kerk in het nauwste verband stond, zoals gezegd wordt: Christus, de Heere, in wiens adem de onze is. Derhalve heeft God van de beginne aan altijd gewild dat het volk zijn aandacht gevestigd zou houden op de koning, dat het daaraan hing, niet omdat David gemakkelijk zijn volk door zijn dapperheid kan behouden, maar om reden hij de Persoon van Christus afbeeldde. Heden hebben we geen aards koning, die het beeld van Christus vertoont, maar Christus houdt daarom zelf de kerk levendig. Doch hier was dat schaduwachtig, omdat de koning als het ware de ziel was van het gemene leven. En te voren hebben we gezien, hoe de Profeet de Joden tot goede hope bezielde, hun David heeft voorgesteld, daarna de Zoon van David. Daarvan is ook in deze plaats gesproken.

En gij zult dan nu, daar gij in uwen Priester-koning geheel met Hij verenigd zijt, a) Mij tot een volk zijn in de vollen zin des woords, en Ik zal U ter vervulling van hetgeen in het O. T. als in een beeld en als belofte gezegd was (Exod. 19:5 vv. Lev. 26:12) tot enen God zijn.

Jer. 24:7; 31:1, 33; 32:38.

De stem der belofte verheft zich in vreugde; met bijzondere liefde vestigt zich de blik op de nieuwen Heerser in de plaats van God. Hij moet uit hun midden in heerlijkheid verrijzen (het woord "Heerlijke" (vs. 21) wordt van God zelven in Zijne indrukwekkendste Majesteit gebezigd. (Ps. 93:4. Jes. 10:34). Van bijzondere betekenis is ook het woord, dat God Hem tot Zich laat komen, omdat Hij Zijn hart verpand heeft, tot Hem te naderen. En onder zulk enen Koning wordt eerst het oude woord tot volle waarheid: "Gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn. " .

Ongetwijfeld belooft God, de Heere hier aan zijn volk de heerlijke belofte, van weer de heilsgoederen des Verbonds te zullen genieten, maar ook zeker is het dat de Profeet hier beslist ziet op de dagen des N. Verbonds, ja op de einden der eeuwen. De herstelling Israëls is het beeld van de herstelling der kerk, en wat hier gezegd wordt, dat God hun God en zij Zijn volk zullen zijn, het geldt in de hoogste mate ook van het geestelijk Israël, van hen, die in waarheid Abrahams zaad zijn, door het geloof in Christus.

Christus Jezus is degene, die in waarheid Borg is geworden voor zijn volk, en door wien nu alle zijn gelovigen tot God vrijelijk mogen naderen, om van Hem te ontvangen de goederen van het genadeverbond, om te genieten dat de breuke geheeld is, de zonde verzoend, de schuld betaald, en ontrouw vergeten.

Doch tussen het treurige heden en de u zo even voorzegde heerlijke toekomst ligt een zeer zware tijd van straf, gelijk reeds in Hoofdst. 23:19 vv. is aangetoond: Ziet, een onweder des HEEREN, ene grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudend onweder; het zal blijven op het hoofd der goddelozen, en alzo het in Hoofdst. 21:3 vv. voorzegde bevestigen.

Achter dien eersten tijd van straf ligt nog een andere veel zwaardere. De hittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan, en totdat Hij daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten; in het laatste der dagen, gedurende de eeuwen van Jeruzalems tweede verwoesting tot het begin van de tijd van zegen, zult gij daarop letten. 1)

Tegen het heil, hetwelk Gods volk zal verkrijgen, stelt de Heere hier het kwaad en de straf, welke de zondaars ontvangen.

Alle verdrukkers van Gods volk zullen het eenmaal ondervinden, dat de Heere geen ledig toeschouwer is geweest van al het leed de zijnen aangedaan.

Hij zal zeker recht doen allen Zijnen uitverkorenen, als eenmaal de grote oordeelsdag komt.

HOOFDSTUK 31.

VERDERE VOORZEGGING VAN de ZEGEN, DIE HET JOODSE VOLK NOG WACHT.

II. Vs. 1-40. Bijna met dezelfde woorden, als met welke de belofte van het vorige Hoofdstuk in vs. 22 eindigde, om vervolgens in vs. 23 en 24 eerst weer op de oordeelstijd te wijzen, die tussen het heden en de vervulling ligt, wordt ons hoofdstuk begonnen. Alzo wordt hier vooral gedrukt op "alle geslachten van Israël, " en treedt dus de hereniging der vroeger gescheidene stammen tot één volk aanstonds op de voorgrond (vs. 1.) Spoedig spreekt de profetie echter in ‘t bijzonder van de overgeblevenen van Efraïm. of van de tien stammen, en vertoeft nu bij deze het langst en uitvoerigst, omdat zij, naar het uitwendige te zien, het meest reddeloos verloren en voor altijd door de Heere verworpen schenen (vs. 2-22); hierop wendt zij zich tot Juda (vs. 23-26), eindelijk keert zij van de beide delen des volks tot het geheel terug. (vs. 27-40). Zij komt daardoor tot haar toppunt, doordat de kroon der beloften, de kern en het middelpunt van dit alles in dit slot (vs. 33 gevonden wordt, namelijk: "Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mijn volk zijn. "

Ter zelver tijd, van welken in Hoofdst. 30:18-22 sprake was, spreekt de HEERE, zal Ik, om hier nog meer bepaald te noemen, wien het aangaat, allen geslachten Israëls, Efraïm zowel als Juda, wanneer zij beide zich bekeerd hebben en weer van ééne gezindheid zijn geworden, (Hoofdst. 3:18. Jes. 11:12 vv.), tot enen God zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn. 1)

God verzekert hier zijn volk, dat Hij hen weer voor zich in een verbondsbetrekking zal aannemen, waaruit zij schenen vervallen en afgeweken te zijn. Terzelfder tijd spreekt de Heere, wanneer Gods toorn zal uitbreken tegen de goddelozen, zal zijn volk door Hem geëigend worden als Zijne kinderen, als de kinderen Zijner liefde: zal Ik zijn, dit is, zal Ik Mij tonen te zijn, de God van alle geslachten Israëls.

Onder alle geslachten hebben we het gehele volk te verstaan. De scheiding is weg. Israëls volk is weer één volk geworden voor de Heere God. En voor dat gehele volk zal de Heere weer de Bonds-God zijn, in wiens ogen het genade heeft gevonden. Na de druk de bevrijding, en met de bevrijding de volle bestraling van Gods vriendelijk aangezicht.

Als God de zonde vergeeft, heft Hij niet alleen de roede op, maar geeft ook weer de lieflijke vrucht van de zondevergeving te genieten. Het is daarom dat het verloste volk ook in het volgende vers jubelend wordt ingevoerd.

Zo zegt de HEERE, in de eerste plaats voorstellende wat hij aan Efraïm wil doen, daar Hij ons dadelijk verplaatst in de tijd, waarin de wederbrenging zal plaats hebben, als ware die reeds aanwezig: Het volk der tien stammen, voor zoverre zij gedurende de langen tijd Mijner gerichten overgeblevenen zijn van het zwaard, en het in zijn bestaan nog geheel voorkomt als zeer ellendig en bijna te niet gegaan, heeftvoor Mij genade gevonden in de woestijn, waarin Ik het had uitgestoten, en waarin Ik het heb opgezocht, opdat Ik er Mij over zou ontfermen,

namelijk Israël, als Ik henenging om hem tot rust te brengen, want Ik heb Mij opgemaakt om het weer te brengen in het land der vaderen, opdat het weer kome tot vastheid en vrede.

De HEERE is mij verschenen van verre tijden, zo zal Israël dan roemen; want Hij was zeer verre van Mij gegaan in de tijd mijner straf, zodat Hij geheel uit mijne ogen was verdwenen, maar nu is de hulpe uit Zion gekomen (Ps. 14:7). Ja, Ik heb u liefgehad, zo spreekt Hij, terwijl Hij mij verschijnt. Hij wil ook de tijd van toorn als een middel Zijner liefde en Zijner onverbrekelijke verbondstrouw laten erkennen. Ik heb u liefgehad met ene eeuwige liefde, daarom heb Ik udoor middel der kastijding getrokken 1) met goedertierenheid 2), opdat Gij eindelijk uwe misdaad zoudt erkennen en met berouw en leedwezen u van uwe verkeerde wegen tot Mij zoudt wenden, opdat Ik u weer zou kunnen aannemen (Jes. 54:7 vv.).

Over de trekkingen der liefde Gods aan de Zijnen: zij zijn 1) ontelbaar, en worden toch zo dikwijls voorbijgezien; 2) zeer krachtig, en worden toch zo dikwijls weerstaan; 3) zo zegenrijk en worden toch zo dikwijls niet ten nutte gemaakt.

Reeds ziet de gemeente in de geest, hoe de Heere Zijne besluiten uitvoert. Van verre, spreekt de Profeet, in naam van de gemeente, waarmee hij zich één gevoelt, is mij de Heere verschenen. Zo lang Israël in de ballingschap zuchtte, had de Heere zich van hen teruggetrokken, zich verre gehouden. Nu ziet hij Hem weer verschijnen van verre, d. i. van Zion, waar Hij als de God van Zijn volk gedacht wordt als op Zijn troon zittend, om het in zijn land te brengen. De Heere echter verzekert tegelijk aan het zijn komst verwachtend volk, Zijn eeuwige liefde. Wijl Hij zijn gemeente met ene eeuwige liefde bemint, daarom heeft Hij het met Zijnen arm behouden, zodat het niet verdelgd werd.

Daarom is deze lering vast vooreerst nuttig, dewijl de Profeet aantoont, dat al wat God voor goeds aan het oude volk heeft bewezen, dit moet teruggebracht worden tot het genadeverbond. Doch dat verbond was eeuwig en daarom moet men er niet aan twijfelen, of God is heden bereid om alle volken met zijn heil te begiftigen. Want Hij blijft altijd dezelfde en is onveranderlijk. Vervolgens wil Hij zijn Trouw en standvastigheid in het Verbond doen schitteren, wat hij met de kerk heeft opgericht. Waar derhalve het verbond Gods onverbrekelijk is en niet kan verbroken worden ook al werden hemel en aarde veranderd, laten wij daarom er zelf van overtuigd zijn, dat God altijd voor ons een redder is. Waarom? Zijn verbond blijft eeuwig en daarin ligt Zijn macht om ons te bewaren.

De Heere verzekert derhalve dat de redding van zijn volk in het nauwste verband staat met zijn eeuwige liefde. Dewijl zijn liefde een eeuwige liefde is en van geen verandering weet noch van bezwijken, daarom ook alleen zal Hij Zich ontfermen.

Dit is een grote troost voor alle gelovigen van alle tijden. De gelovige verandert, maar de Heere God verandert nooit. De gelovige moge ontrouw worden, Gods trouw wordt nooit vernietigd. Hij is en blijft dezelfde tot in eeuwigheid.

Of "de goedertierenheid voortaan over u uitgestrekt, " òf "daarom vervolg of continueer Ik de goedertierenheid aan u, " en zal bij u doen als volgt (vgl. Ps. 36:11; 85:7. Pred. 2:3). (STATEN OVERZ.).

Ik heb alle gelegenheden waargenomen om u tot Mij te brengen door voorkomende bedrijven van genade en goedertierenheid. Het woord "trekken" is in de Schrift gebruikt van Gods voorkomende genade (Hoogl. 1:4. Hos. 11:4. Joh. 6:44).

Soms zegt de Heere Jezus aan Zijne gemeente de gedachten Zijner liefde. Gene stem wordt uit de wolken gehoord, geen nachtelijk visioen wordt gezien, maar wij ontvangen veel zekerder getuigenis dan een van deze beide. Ondervraag de kinderen Gods, die het dichtst bij de poorten des hemels vertoefd hebben, en zij zullen u zeggen, dat zij tijden gekend hebben, waarin de liefde van Christus zo klaar en zeker voor hen was, dat zij er evenmin aan konden twijfelen als aan hun eigen bestaan. De donders der wet en de verschrikkingen des oordeels zijn allen om ons tot Christus te brengen, maar de eindelijke overwinning wordt door goedertierenheid te weeg gebracht.

Hetgeen Mozes met zijne stenen tafelen nooit kon doen, doet de Heere Jezus Christus met Zijne doorboorde hand. Dit is de leer der vrije verkiezing.

Welaan, zo gaat de Heere ten opzichte van het in vs. 2 gezegde verder voort: Ik zal u weer bouwen, wanneer gij in uw land zult teruggekeerd zijn, en gij zult gebouwd worden voor altijd, daar gij niet weer zult worden afgebroken (Hoofdst. 24:6), o jonkvrouw Israëls! want tot die ere van heiligheid voor de Heere en van onschendbaarheid voor de wereld (2 Kon. 19:21) zijt gij weer verheven. Gij zult op de vreugdefeesten, die u in rijken overvloed zullen bescheiden zijn, weer versierd zijn met uwe trommelen, u weer tooien tot feestelijken optocht, en uitgaan uit de poorten uwer steden met de rei a) der spelenden (Exod. 15:20 Richt. 21:21).

Jer. 30:19.

Gij zult weer, gelijk in vorige dagen geschied is, wijngaarden planten op de bergen van Samaria (Hos. 2:15); de planters zullen planten, en de vrucht genieten 1) (Jes.

Het woord, "wehilleloe" hier gebruikt, betekent eigenlijk: "en zullen ontheiligen, " namelijk de vrucht der wijngaarden; maar het pronomen, daarop ziende, is weggelaten even als Hoofdst. 24:6. Na de tijd van de voorhuid der wijnstokken, welke drie volle jaren na de planting duurde, en na de heiliging van deze, waarmee nog een jaar verliep, zouden zij, die ze geplant hadden, de vrucht daarvan in het vijfde jaar gerust genieten. Zie de wet daaromtrent Lev. 19:23, 25. Deut. 20:6. Zij, wil God zeggen, die de wijngaarden planten, zullen die ter juister tijd genieten en niet beroofd worden van de vrucht van hunnen arbeid. Datgene, waarvoor zij moeite gedaan hebben, zullen vreemden niet beroven noch verslinden. (Jes. 65:21, 22).

Want er zal een dag zijn, waarin de hoeders, de wachters, op Efraïms gebergte 1), zij, die zijn aangesteld om aan het volk het terugkeren van het feest der nieuwe maan of enig ander godsdienstig feest aan te kondigen, zullen roepen: a) Maakt ulieden op, en laat ons opgaan naar Zion, tot de HEERE, onzen God, om Hem in Zijn heiligdom de dank toe te brengen voor de zegeningen, waarin ons land zich verheugt (Hos. 3:5).

Jes. 2:2, 3. Micha 4:2.

Men ging bij het houden der grote feesten af van het zichtbaar worden der nieuwe maan: was deze werkelijk gezien, zo stak men vuren aan, waarop de wachters, die op hoogten en bergen geposteerd waren, acht gaven.

Het geroep: Welaan! naar Jeruzalem tot aanbidding van Jehova! zal weer gehoord worden even als vóór de scheuring. Israël en Juda zullen weer in de Heere verenigd zijn.

De zamenhang is de volgende: Dit geluk van Efraïm zal vast zijn, want de zonde van Jerobeam, de losscheuring van de tien stammen van het heiligdom des Heeren zal niet voortduren, maar Efraïm zal in de toekomst weer tot de Heere, zijn God, naar Zion komen.

Want zo zegt de HEERE, ons ten tweeden male verplaatsende in de tijd, waarin Zijn raadsbesluit begint volvoerd te worden (vs. 2): Roept luide over Jakob met vreugde, en juicht van wege het hoofd der Heidenen, of der volken, namelijk van wege Israël (Amos 6:1. Deut. 4:7 vv. 2 Sam. 7:23 doet het horen, lofzingt, en zegt: O HEERE! behoud uw volk, het overblijfsel van Israël, 1) het overschot of heilig zaad, dat tot bijzondere verheerlijking bewaard is (Jes. 6:13).

De herstelling van Jakob zal opgemerkt worden bij alle de naburen, het zal een stoffe van vreugde voor hen allen zijn, en zij zullen zich allen met Jakob in zijn blijdschap verenigen, en hem daardoor eerbied bewijzen en een vermaardheid over hem brengen.

Ziet, Ik zal ze aanbrengen uit het land van het noorden, waarheen zij verdreven zijn (Hoofdst. 16:15), en zal hen vergaderen van de zijden der aarde (Deut. 34:4); onder hen zullen zijn blinden en lammen, zwangeren en barenden te zamen. Niet alleen de gezonden, die de bezwaren, aan zulk ene reis verbonden, kunnen verdragen, maar ook de zwaksten en gebrekkigsten, die door Mijne almacht boven alle moeilijkheden zullen worden verheven, (Jes. 35:3) zullen wederkeren; met ene grote gemeente zullen zij herwaarts wederkomen. 1)

Alhoewel velen van hen onbekwaam zijn tot de reize, zal zulks hun toch niet hinderen, de blinde en lamme zal komen, zulk een goeden wil zullen zij hebben om hun reizen te doen en zulk een goed hart daarop, dat zij hun blindheid en lamheid niet tot een verschoning zullen nemen, om te blijven daar zij zijn. En hun metgezellen zullen gereed zijn om hen voort te helpen, zij zullen ogen zijn voor de blinden en benen voor de lammen, gelijk goede Christenen voor elkaar behoren te zijn op hun reize naar de hemel. Maar bovendien zal hun God hen helpen, en laat dan niemand klagen of voorwenden dat hij blind is, die God tot zijn Leidsman heeft, of dat hij lam is, die God tot zijn sterkte heeft.

Zij zullen komen met geween, en met smekingen, met de tranen der doorgestane smarten over de scheiding, en van oprecht berouw, onder ernstige gebeden tot de wedergevonden God-want zo keert steeds de verloren zoon in de armen des vaders terug-zal Ik hen voeren 1); Ik zal hen leiden aan de waterbeken, in enen rechten weg,) waarin zij zich niet zullen stoten3) (Jes. 35:6 vv. 49:10 vv.): want Ik ben Israël, allen de stammen (Hoofdst. 3:19. Jes. 63:16) tot enen Vader, en Efraïm, het volk der tien stammen, is a) mijn eerstgeborene, 1) waaraan Ik Mijne liefde en genade in de eerste plaats betoon (Hoofdst. 3:11 vv.).

Ex. 4:22.

Dit duidt op de boetvaardige gestalte en op het feit, dat zij nu alleen van de Heere God verwachten heil en zaligheid. Hun zonden zullen zij niet alleen belijden maar ook hun afval diep betreuren en van de Heere smeken, dat Hij de zonde vergeve en hen bestrale met Zijn heil. Dit geldt inzonderheid van het geestelijk Israël, van het volk, hetwelk de Heere zich tot een erve heeft verkoren. Het leven des geloofs is een leven van belijden der zonde en schuld, maar ook een zich vertrouwend overgeven aan de Heere God, er van verzekerd, dat Hij het alles wel zal maken.

De weg zou leiden door de woestijn, dor en mat, maar de Heere zou het niet laten ontbreken aan water voor de dorstigen. De weg was niet geleid, maar de Heere zou een rechten weg maken. Op de weg zouden vele struikelblokken liggen, maar de Heere zou er voor zorgen dat zij zich niet zouden stoten. Als de Heere de Leidsman is, ja, de voor- en achtertocht, dan komt het altijd goed uit, hoe duister ook de weg moge schijnen.

Hier wordt een reden opgegeven, waarom God alle deze zorg van Zijn volk op zich wil nemen. Een Vader, die hem gewonnen heeft en daarom hem beschermen zal, die de zorg en het medelijden van een Vader voor hem heeft. Efraïm zelfs, die van God afgeweken zijnde, niet meer waardig was een zoon genaamd te worden, zal nochthans erkend worden als een eerstgeborene, bijzonder dierbaar, en erfgenaam van een dubbel deel der zegeningen.

Israël is het beeld van de kerk in haar bloeienden, levendigen toestand. Efraïm in haar afgezakten. Nochtans zegt de Heere hier, dat Hij niet alleen Israël maar ook Efraïm in genade en ontferming zal aannemen. Gods genadegiften zijn onberouwelijk.

Hoort des HEEREN woord, gij Heidenen, voor wie Israël door zijn ontzettend lot een voorwerp van ontzetting en van hoon was geworden (Hoofdst. 18:16), en verkondigt in de eilanden, die verre zijn, de kustlanden en eilanden der Middellandse zee, en zegt: Hij die Israël verstrooid heeft, zal hem weer vergaderen, en, nadat hij hem in de schaapskooi heeft weer gebracht, hem bewaren als een herder zijne kudde (Hoofdst. 23:3. Ps. 80:2

Want de HEERE heeft Jakob vrijgekocht, en Hij heeft hem verlost uit de hand desgenen,
die sterker was dan hij, uit de hand van de wereldbeheerser, die hem tot hier toe in zijne macht had, om zelfs als Koning over hem te heersen (Jes. 52:7).

Jes. 40:10; 49:24, 25.

Dies zullen zij komen en op de hoogte van Zion juichen, waarmee zij het toppunt van hun terugkeren naar het vaderland bereikt hebben (Jes. 51:11), en zij zullen van daar zich door het gehele land verbreidende, om het weer te bebouwen, toevloeien tot des HEEREN goed, dat in rijken overvloed hun zal toestromen (Deut. 8:8 vv.), tot het koren en tot de most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof vol blijdschap en frisse levenskracht (Jes. 58:11), en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn, zij zullen over gene ellende of nood meer klagen.

Jes. 61:11.

Dan zal zich de jonkvrouw verblijden in de rei (Ps. 30:12), daartoe zullen de jongelingen en ouden te zamen vreugdeliederen zingen (Ps. 148:12 vv.); want Ik zal hunlieder rouw in vrolijkheid veranderen en zal hen troosten en zal hen verblijden naar hun droefenis. (Joh. 16:12).

En Ik zal de ziel der priesteren met vettigheid dronken maken, hun ziel verzadigen met vet ten gevolge der menigvuldige dankoffers, die nu gebracht worden; en Mijn volk zal met Mijn goed verzadigd worden, spreekt de HEERE 1) Ps. 36:9).

Gods volk heeft een overvloedige vertroosting in Gods goedheid. Laat hen voldaan zijn met Gods goedertierenheid, en zij zullen er van voldaan worden en niets meer begeren om hen gelukkig te maken. Dit alles is ook toepasselijk op de geestelijke zegeningen, welke de verlosten des Heeren door Jezus Christus genieten, oneindig dierbaarder de koren, de most en klei, en de vergenoeging der zielen, welke zij in de genietingen daarvan hebben.

Zo zegt de HEERE: Er is ene stem gehoord in Rama 1) (1 Sam. 1:1), ene klage, een zeer bitter geween; Rachel weent over hare kinderen; zij weigert zich te laten troosten over hare kinderen, de door Efraïm en Benjamin vertegenwoordigde leden van het rijk der tien stammen, omdat zij niet zijn.

Van het blijde uitzicht in Israëls heerlijke toekomst, en voornamelijk van Efraïm wendt zich het oog van de profeet weer terug op het treurige heden van dezen laatsten. Thans in het land van Efraïm verwoest en verlaten; Rachel treurt om hare zonen, maar zij zal vertroost worden, hare zonen zullen weer terugkeren; want Efraïm is door zijn ongeluk tot inzicht en tot berouw over zijne zonden gekomen; het verlangt naar verzoening met zijnen God, en de Heere is met innig medelijden vervuld, en komt hem liefdevol te gemoet. Het terugkeren is aanstaande, de lange verwijdering moet nu ophouden, en ene nieuwe betrekking tussen Israël en zijnen God beginnen.

Zo zegt de HEERE: Bedwing uwe stem van geween, en uwe ogen van tranen; want er is loon voor uwen arbeid, waarin gij wederom uwe kinderen met angsten zoekt te baren (Gal. 4:19), spreekt de HEERE; want zij zullen uit des vijands land wederkomen, waarheen zij verstrooid zijn.

En er is verwachting voor uwe nakomelingen (of voor de toekomst) spreekt de HEERE; want uwe kinderen zullen wederkomen tot hun landpale, en het heilige land bezitten.

Om deze plaats menen vele latere uitleggers, dat het graf van Rachel niet, gelijk uit Gen. 35:16 vv. en Matth. 2:18 blijkt, in het zuiden van Jeruzalem, in de nabijheid van Bethlehem zich zou bevonden hebben (vgl Ruth. 1:22), maar integendeel noordelijk van Jeruzalem bij Rama van Samuël. Men verklaart dan het in Gen. 35:16 vv. genoemde Efratha van de plaats Efron of Efraïm (2 Kron. 13:19 Joh. 11:54; in Joz. 18:23 Ofra genoemd). Men verkrijgt dan zeker in zo verre een gepasten zin, als sedert de wegvoering der tien stammen in de Assyrische ballingschap Rachel als het ware in haar graf bij Rama gene rust meer had, maar daar een nachtelijk geween en bitter weeklagen werd gehoord. Intussen moet men dan niet alleen de aanmerking omtrent Efratha in Gen. 35:19 en 48:7 "hetwelk is Bethlehem" voor een later toevoegsel houden, dat op dwaling berust, maar ook beweren, dat de Evangelist in Matth. 2:18 geen recht had, om onze plaats met de kindermoord te Bethlehem in verband te brengen. De gehele aanhaling valt dan van zelf met de herstelling der dwaling, waarin ook Mattheüs deelde, in duigen, en heeft op zijn hoogst alleen de betekenis van een algemeen terugzien op het troosteloze klagen en wenen ener moeder om het verlies harer kinderen. Zij is dan ene herinnering aan die profetische plaats, die de Schrijver in de gedachte is gekomen, maar van de vervulling ener profetie zou eigenlijk gene sprake kunnen zijn. Wij zullen aanstonds gevoelen, dat de dwaling integendeel bij die nieuwere uitleggers is; juist daarom, omdat Rachel niet bij Rama, maar bij Bethlehem begraven lag, had de Evangelist recht, om haar om zo te spreken uit haar graf te laten opstaan, om als vertegenwoordigster der moeders van Bethlehem de kinderen te bewenen, die gedood waren. Men heeft nu wel aangenomen, opdat bij de Profeet ten minste iets dergelijks zou bestaan, dat Rama hier voorkomt als de vergaderplaats der ballingen, van waar zij naar Babels ballingschap gevoerd werden (Hoofdst. 40:1. 2 Kon. 25:11 Tot op die plaats zou als het ware de oude stammoeder des volks, in haar graf bij Bethlehem gene rust meer vindende, hare kinderen zijn nagegaan, om ze daar te bewenen, totdat zij eens zouden zijn teruggekeerd. Men ziet voorbij, dat op onze plaats niet over de wegvoering naar Babel gehandeld wordt; Efraïm, het volk der tien stammen, is het, waarop de profetie betrekking heeft. Nu kan Rama midden in de stam van Benjamin gelegen (Joz. 18:25 grensvesting van het rijk van Efraïm naar de zijde van Juda (1 Kon. 15:17) in aanmerking komen. De stammoeder van Jozef en Benjamin lag in het gebied van Juda, in de nabijheid van Bethlehem begraven. Dat had voor Efraïm ene bestendige herinnering moeten zijn, hoe nauw het met Juda en het huis van David verbonden was, zodat het, ook nadat het zich onder Gods toelating tot een bijzonder rijk gevormd had, toch nooit zulk ene grenslijn had moeten trekken, waardoor niet alleen de tien stammen zich afzonderden, maar ook de stem van Benjamin in twee delen gescheiden werd (1 Kon. 11:39).

Daar het nu echter toch in dat Rama om zo te zeggen aan het rijk van Juda de afscheidsbrief schreef, veroordeelde het zich tot de ondergang, waarbij het met Rachels kinderen voor altijd en onwedersprekelijk scheen gedaan te zijn, sedert zij in de Assyrische ballingschap waren weggevoerd. Deze schijnbaar gehele en onherstelbare ondergang, en niet alleen de wegvoering in de ballingschap, is het, wat de stammoeder van de grenzen van het Joodse rijk uit, in welk gebied zij begraven lag, overziende naar dat van het noordelijke, beklaagt en beweent, en waarover zij zich niet wil laten troosten. De 78ste Psalm in de zin, waarin wij

dien hebben opgevat, is zulk een klagen en wenen, waarin Rachel als het ware spreekt. Deze Psalm eindigt alleen met klacht en aanklacht, de hoop op ene "wederoprichting" (Hand. 3:21) bevat hij nog niet; daarentegen volgt de voorspelling daaraan op onze plaats, zodat Rachel in dien tijd, waarop de voorzegging doelt, voor haar klagen en wenen, voor haren arbeid in de geest, haar verlangen en smeken, haar loon zal vinden in het terugkeren der tien stammen en in de vereniging met Juda. Bij Mattheüs schijnt juist dat, wat bij Jeremia als ten eindenspoedende op de achtergrond wordt gedrongen, Rachels klagen en wenen over het verlies harer kinderen op de voorgrond te stellen, ja uitsluitend het punt van vergelijking te vormen. Blijft men nu hierbij staan, zo komt men alleen tot ene vergelijking en begrijpt men niet, hoe de Evangelist van ene vervulling der profetie kon spreken. Wij moeten daarom de gedachte hieraan toevoegen, dat even als bij Jeremia Rachels klagen en wenen alleen als een weg tot des te grotere vreugde worde voorgesteld, zo ook Mattheüs het weeklagen en jammeren der Bethlehemietische moeders wil stellen in het licht van het einde der geschiedenis van ‘t koninkrijk Gods. Het bloed dier onschuldig gedode kinderen is niet te vergeefs gevloeid; een ander kind is geborgen en ten prijs van dat bloed gered, en dit kind zal voor het tegenwoordig gejammer der Bethlehemietische moeders niet alleen, maar ook voor Rachels veel oudere en grotere smart ene overvloedige vergoeding en volkomen troost aanbieden. Het is de Redder en Verlosser, door wien het woord van Jeremia in zoverre het de profetie van ene zeer heerlijke toekomst bevat, tot vervulling komt, en voor deze vervulling ligt daarin ene zekerheid, dat dit woord in zoverre het de grond voor de profetie vormt, reeds in de Bethlehemietische moeders zijne vervulling heeft gevonden.

Ik heb, wanneer nu de tijd der grote bekering van Israël (Jes. 63:7; 64:12) zal begonnen zijn, wel gehoord, dat zich Efraïm, hetwelk met die bekering een begin maakt (Hoofdst. 3:12 vv. 18:22 vv.), beklaagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf 1) (Hos. 10:11 11). Bekeer mij, zo roept het, zijne hulp ook tot ware verandering alleen van Mij verwachtende (Klaagl. 5:21), zo zal ik bekeerd zijn, want gij zijt de HEERE, mijn God 1), en overigens heb ik geen helper of redder, tot wien ik mij zou kunnen wenden.

Eer ik getuchtigd werd, was ik als ene onhandelbare var, die het juk niet wilde op zich nemen, noch daarin trekken (Ps. 119:67, 71).

De goddelijke kastijding heeft doel getroffen. Efraïm juicht nu Gods wegen toe en zegt: "Bekeer Gij mij, " leid mij, breng mij door Uwe kastijding onder het juk Uwer wet terug, Ik zou mij zonder Uwe tucht niet tot u hebben kunnen keren en U gehoorzaam worden, nadat ik Uw juk afgeworpen had. maar Gij hebt mijn weerspannig hart gebroken. Ga voort met mij tot U terug te leiden en mij te bekeren. "Zo word ik bekeerd, want Gij Heere! zijt mijn God, wien ik toebehoor en onder wiens heilig juk alleen ik voorspoedig zijn kan.

Zeker, a) nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mij zelven ben bekend gemaakt, heb ik, vol smart over mijn afkeren van U, op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb, de hoon, dien ik tot straf voor de zonden mijner jeugd gedragen heb, toen ik nog in verbond met U stond, maar aan die betrekking zo ontrouw was.

Deut. 30:2.

Dat wil zeggen, de last mijner vorige zonden weegt mij zwaar op het harte, en ik ben overtuigd, dat al de ellenden en smaadheden, die ik ondergaan heb, slechts de vergelding mijner werken geweest zijn. De profeet, een geheel volk als een enkelen persoon voorstellende, spreekt van zijn vorige zonden alsof die buitensporigheden waren der jeugd.

Wij moeten ons dikwijls de zonden onzer jeugd herinneren met berouw en schaamte. Hij is toornig op zichzelven van wege zijne zonde en dwaasheden. Hij gevoelt, dat hij gedrongen wordt om van God af te wijken, en kan niet door enige eigene macht zichzelven bij God houden, veel minder, wanneer hij is afgeweken, zich tot God wederbrengen. Daarom bidt hij: "bekeer Gij mij, en Ik zal bekeerd zijn". Dit sluit in zich, dat zo God hem niet door Zijne genade bekeerd had, hij nooit zou zijn teruggekeerd, maar eindeloos zou hebben gedwaald. Hij verblijdt zich in zijne ervaring van de gezegende uitwerking der goddelijke genade: "Zeker nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad. " Al de godsdienstige richtingen van onze harten tot God zijn de vruchten en het gevolg van de machtige werken Zijner genade in ons. Merk op: hij was teruggekeerd, hij was onderwezen, zijn wil was gebogen naar Gods wil. De weg, dien God kiest om zielen tot zich te bekeren, is doordat Hij de ogen opent om te kunnen verstaan, en al het goede is daarvan het gevolg. Wanneer zondaars komen tot ene rechte kennis, zo zullen zij komen tot een rechten weg. Efraïm was gekastijd, maar dat bracht de verlangde uitwerking niet voort; maar wanneer de onderwijzingen van Gods Geest de tuchtigingen van Zijne voorzienigheid vergezelden, dan was er een gezegend gevolg. .

Richt u in stenen zuilen merktekenen, wegwijzers, op, stel u spitse pilaren, die tot wegwijzers dienen, zet uw hart op de baan, op de weg, dien gij gewandeld hebt, en gij zult dien zeker wedervinden; keer weer, o jonkvrouw Israëls (vs. 4)! keer weer tot deze uwe steden, die gij nu op nieuw zult bouwen.

Daar hier gesproken wordt van de tien stammen, die als vernietigd en verloren zijn, zodat niemand onder de mensen ze weer weet te vinden, zo zal wel door de voor ons liggende opwekking zijn uitgesproken, dat zij voor de Heere niet verborgen zijn, maar Hij ze, in zo verre zij nog in ‘t bijzonder bestaan en niet reeds met de eigenlijke Joden zijn zaamgesmolten (2 Kon. 17:23), langs denzelfden weg zal terugbrengen, waarop zij eens in de landen hunner ballingschap gebracht zijn (vs. 10). De voorzegging in Openb. 16:12 vv. heeft dan zijne betekenis. Die wordt door de uitleggers meestal verkeerd verstaan, daar zij, de "koningen, die van de opgang der zon komen zullen" voor helpers van de Antichrist houden, in plaats van voor gelijken aan Cyrus, en werktuigen in de hand des Heeren tot verwezenlijking van Zijne raadsbesluiten over Efraïm.

De voorstelling is hier weer hoog dichterlijk: aan Israël wordt beloofd, dat zij zeker zullen wederkeren in hun vaderland, en dit wordt op deze wijze uitgedrukt: "stel bij uw heengaan merktekens op de weg, dien gij gaat; let wel op elk pad, dat gij inslaat, want gij zult langs dienzelfden weg wederkeren; doet als reizigers, die bij hun uitgaan reeds denken aan hun terugkomen, en maatregelen nemen voor de terugreis. Het woord "merktekenen" is eigenlijk "graftekenen" en het volgende "herinneringszuilen, " eigenlijk "droefheids"- of

"bitterheidsmonumenten, " t. w. wanneer van ene karavaan iemand op de reis sterft, wordt hij aan de weg begraven, en een zuil of steenhoop of ander gedachtenis-teken daar ter plaatse opgericht. Deze gedenktekens of grafmonumenten werden langzamerhand merk- en wegtekenen voor latere reizigers, en van daar hebben, ook andere zodanige tekenen, tot herkenning van de weg denzelfden naam gekregen.

Hoe lang zult Gij u onttrekken, gij afkerige dochter?Zijt gij het omzwerven niet moede? Talm dan niet langer en houd u niet van verre; want de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen: de vrouw zal de man omvangen.

Om het ongeduld van de liefde des Heeren, die Zijn volk, nadat Hij Zich weer in genade daartoe heeft gewend, gaarne op het spoedigst in volle mate wil zaligen, en enigermate door des te groteren spoed de tijd wil inhalen, die is voorbijgegaan, volgt Efraïm de uitnodiging om terug te keren niet spoedig genoeg. Het heeft de terughouding, waarin het niet recht vertrouwt de hem voorgehoudene erfenis in bezit te nemen, als een overblijfsel van zijn vroegeren afval, gelijk zij dan ook inderdaad in bewustzijn van vroegere schuld haren oorsprong heeft. Daarop, zo komt het ons voor, rust de vraag in de eerste helft van het vers en de enigszins vreemde aanspraak: "gij zijt toch de afvallige niet meer (Hoofdst. 3:6 vv.) maar de bekeerde, gij, behoeft dus ook nu niet meer u verre te houden. Omtrent de tweede helft van het vers heeft de uitleggers de vraag veel bezig gehouden, wat dit nieuwe, dat de Heere in het land wil scheppen: "de vrouw zal de man omvangen" betekent. Er zijn daarover gehele boeken geschreven. Luther zegt: "Ik werp de opvatting der ouden niet weg, die zeggen: "Christus is de man door Maria omgeven, d. i. ontvangen en geboren. " Dan zouden wij hier de vervulling hebben van de profetie in Jes. 7:14 (vgl. Gen. 4:1). Intussen is, gelijk Starke juist opmerkt, hier geen sprake van de eerste maar van de laatste tijden des N. T. Dan geeft Openb. 14:1-5 de verklaring; de nieuwe verbondsbetrekking, in welke Israël na zijn terugkeren in het heilige land tot de Heere zal staan, is hier bedoeld.

d. Palm tekent aan: "Dit gezegde, dat de gedaante van een spreekwoord heeft, betekent, die de zwakste was, is de sterkste geworden: of, de zwakste in schijn zal de sterkste zijn inderdaad. Ene bemoediging voor Israël tegen de gevaren der wederkering. "

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, ten opzichte van Juda, dat Hij bij de volvoering Zijner raadsbesluiten over Efraïm geenszins zal vergeten: Dit woord zullen zij nog, even als voorheen bij voorbeeld in het optochtslied, Ps. 122, geschied is, zeggen in het land van Juda, en in zijne steden, namelijk dan, als Ik hun gevangenis wenden zal(Hoofdst. 29:14; 30:3, 18): De HEERE zegene u, Jeruzalem, gij woning der gerechtigheid, gij berg der heiligheid(Hoofdst. 50:7; 23:6. Jes. 66:20; 9:16).

Hij bevestigt met andere woorden dezelfde verzekering, en deze herhaling is niet overbodig. Want het was moeilijk de Joden te overtuigen, omdat zij reeds hadden vastgesteld dat, het niet gebeuren kon. Want door hun hardnekkigheid hadden zij alle toegangen voor Gods woord afgesloten. Dewijl derhalve de wanhoop hen zo in bezit had genomen en hun gevoelens had omwonden, was het noodzakelijk met vele woorden hen er bij te bepalen, opdat zij innerlijk de

belofte van het heil toegang verleenden.

Bij de beloften van toekomstigen zegen, voornamelijk aan Efraïm gegeven, kon het schijnen, dat Juda bij het overige Israël was achtergesteld. Daarom worden als tot geruststelling deze beloften nog uitdrukkelijk ook tot Juda uitgebreid, daar toch uit alle stammen van Israël te zamen het ene volk van God moest bestaan en niet één van de aanstaanden zegen zou zijn uitgesloten.

Ook Juda zal in zijn land terugkeren; het heiligdom, het middelpunt en de bron van allen zegen zal weer met zegenwensen worden begroet. Het gehele land zal weer worden bewoond, akkerbouw en veeteelt zullen in bloei zijn: want de Heere wil voor allen nood hulp, voor elke behoefte bevrediging geven.

En Juda, mitsgaders al zijne steden met alle bewoners zijner steden (Hoofdst. 11:12) zullen te zamen daarin, in het land van Juda, (vs. 23) wonen; de akkerlieden en die met de kudden reizen, 1) zodat men zich ongestoord op de vreedzamen akkerbouw en de veeteelt toeleggen kan, even als Samaria op de wijnbouw (vs. 5).

Want ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige versmachtende ziel vervuld. 1) Ik zal Mijn volk, dat zo lang door nood en zorg, door honger en dorst van allerlei aard gekweld en gedrukt werd, bovenmate bevredigen en zaligen.

Hiermee belooft de Heere een volheid van genade, een overvloed van zegeningen. Hij is de Rotssteen, wiens werk volkomen is. Als de Heere Zijne zegenende en reddende hand ontsluit in de weg van schulduitdelgende en schuldvergevende genade, stort Hij ook de vollen stroom Zijner genade uit, zodat zijn volk het ervaren mag, dat Hij een overvloeiende mate van zegeningen schenkt. Dat zou Zijn geestelijke kudde op bijzondere wijze ondervinden.

(Hierop ontwaakte ik (vs. 25) uit mijnen slaap, en ik zag toe als een, die bij het ontwaken er over denkt, wat hem nu te doen staat, en mijn slaap was mij zoet; want ik wist, dat ik de rechten tijd niet zou verslapen, noch verzuimen).

Door de meesten worden deze woorden op Jeremia toegepast. Zo onze Staten-overzetters: "Dit zijn woorden van Jeremia, die hij hier invoegt, om zijne geestelijke vreugde te betuigen over deze heerlijke profetie van de Messias, die God hem in de slaap openbaarde. " In denzelfden zin spreken Gataker, Poole, Henry en Scott, Klinkenberg, v. d. Palm enz. De laatste zegt: "Jeremia vergelijkt de profetische verrukking, waarin hij geweest was, en waarvan al het voorgaande in toon, in stijl, in afgebrokenheid en vastheid der wendingen getuigenis draagt, gelijk hij die ook in vs. 3 had aangekondigd; hij vergelijkt deze verrukking, waaruit hij nu voor een poos terug komt bij een zoeten slaap, uit welken hij ontwakende rondom zich ziet; een beeld, waarvan ook Zacharias (4:1) zich bedient, misschien in navolging van onzen Profeet. Dit blijft toch altijd verre weg de natuurlijkste en gemakkelijkste verklaring van deze plaats, en als zodanig te verkiezen boven ene andere, volgens welke het Joodse volk hier sprekende zou worden ingevoerd, verrukt over de voorrechten, die aangekondigd zijn; doch die bezwaarlijk bij een slaap of ontwaken uit enen slaap konden vergeleken worden. Keil zegt terecht: "Mijn slaap was mij zoet, zou in de mond Gods ongepast wezen, wijl God niet slaapt, nergens in de Schrift God een slapen wordt

toegekend, en de eis tot ontwaken slechts het niet ingrijpen Gods in de aangelegenheid van zijn volk veronderstelt. "

Ziet, de dagen komen 1) (Hoofdst. 23:5), spreekt de HEERE, dat Ik het huis van Israël en het huis van Juda, die weer tot één volk vergaderd zijn (Hoofdst. 3:18), bezaaien zal met zaad van mensen en zaad van beesten (Hoofdst. 33:10 vv. Ezech. 36:9 vv.).

Wij zien dat de Profeet niets nieuws voortbrengt, maar slechts de Joden moed inblaast, om te vertrouwen op hun bevrijding en terugkeer. Doch hij gebruikt een andere vergelijking dat n. l. de Heere weer op de aarde zou zaaien, zodat Hij voortbracht zowel mens als vee en alle ziel van gedierte. Wij hebben gezegd dat het land tijdelijk braak lag en verlaten. Waar derhalve God op die wijze het land had veroordeeld, zodat alle heidenen meenden dat het Overgegeven was aan eenzaamheid en verwoesting, daar zegt de Profeet, dat God zou bewerken dat het weer bewoond werd, zowel door mens als door vee. En die vergelijking versiert te meer de genade Gods.

De zin hiervan is duidelijk: Ik zal het land van al de geslachten Israëls zo vermenigvuldigen en vervullen met mensen en vee, alsof het ganse land met zaad van beide bezaaid was, en het zo vele vruchten voortbracht als koren, in een vetten grond geworpen, gewoon is te doen.

En het zal geschieden, wanneer Mijne oordelen zullen worden volvoerd, gelijk als Ik over hen gewaakt heb (Jer. 1:12), om uit te rukken en af te breken, en te verstoren, en te verderven, en kwaad aan te doen: alzo zal Ik over hen waken om te bouwen en te planten, (Hoofdst. 18:7 vv.), spreekt de HEERE. 1)

Hiermee verzekert de Heere, dat Hij de macht had om uit te rukken, maar ook de macht heeft om weer te herstellen. Dat Hij het is, die om hunner zonden wil hen in ellende had gebracht, maar hen ook nu weer in vrijheid zou heenzenden, dat derhalve zowel het kwade als het goede van Hem was.

Bovendien wil de Heere hierdoor het vertrouwen bij hen wekken. Zijne dreigingen, Zijne oordelen zijn uitgekomen, derhalve zo zeker zullen ook Zijne beloften van uitredding vervuld worden.

In die dagen 1) zullen zij niet meer zeggen, gelijk men dit tot hiertoe dikwijls in verkeerden zin gezegd heeft, maar ook in juisten zin wel met reden kon zeggen: De vaders hebben onrijpe druiven (Jes. 5:2) gegeten, en der kinderen tanden zijn stomp geworden(Ezech. 18:2. Klaagl. 5:8).

De Profeet zegt derhalve dat dit spreekwoord niet meer gebruikt zou worden, dewijl, waar zij door rampen waren overheerst, zij zeker zouden gewaar worden dat God niet zo streng was geweest, zonder rechtvaardige oorzaak. Doch hij zegt: in die dagen, n. l. nadat God rechtvaardige straffen had gezonden over hen en vervolgens hen omhelsd had met Zijn mededogen. Want beide was noodzakelijk, n. l. dat de hardnekkigheid en woestheid van het

volk werd ten onder gebracht en zij zouden ophouden met God te twisten, vervolgens dat de genadevolle gunste Gods in hen zou openbaar worden.

Maar een iegelijk zal om zijne ongerechtigheid sterven; een ieder mens, die de onrijpe druiven eet, zijne tanden zullen stomp worden(Deut. 24:16).

Het spreekwoord van de zure druiven en het stomp worden der tanden, hier voor de eerste maal vermeld, kan een dubbelen zin hebben. Het kan betekenen: De vaderen zijn begonnen onrijpe druiven te eten maar eerst zijn de kinderen de tanden daarvan scherp geworden, d. i. de straf treft niet altijd dadelijk de eersten schuldige, maar dikwijls eerst de schuldigen van de tweede, derde of vierde generatie. Het kan echter ook betekenen: de straf treft niet altijd de schuldigen vader, maar dikwijls eerst de onschuldigen zoon of kleinzoon. In de laatsten zin bestrijdt Ezechiël in Hoofdst. 18 het spreekwoord als ene lastering der gerechtigheid Gods. In de eersten zin bevat het gene godslastering, maar drukt slechts hetzelfde uit wat de wet zelf uitspreekt met de woorden: "Ik ben een ijverig God, die de ongerechtigheid der vaderen bezoek tot in het derde en vierde lid dergenen die Mij haten (Ex. 20:6; 34:7. Num. 14:18. Deut. 5:9. Jer. 32:18. Klaagl. 5:7). Deze grondstelling der Goddelijke gerechtigheid berust op de veronderstelling, dat het niet alleen ene individuele, maar ook ene corporatieve zonde, ene zonde van families, van geslachten, van generaties, volken en staten is. Alzo heeft iedere zodanige aan veler gemene zonde hare geschiedenis; zij ontwikkelt zich als elke andere kiem, totdat zij hare verste uitbreiding en volle rijpheid verkregen heeft, met de rijpheid valt ook het gericht te zamen. de dan levenden worden de tanden stomp, mogelijk wel de minder schuldigen (men denke aan Lodewijk XVI van Frankrijk), maar altijd zeker als de kinderen van hun vaders in dien zin als de uitdrukking in Matth. 23:31 v. gebruikt is, d. i. als de appel, die niet ver van de stam valt, als de organische voortzetting en volmaking van de zedelijke richting, door de raderen ingeslagen.

Gerechtigheid en gericht zal in het heilige land zo worden onderhouden en gekweekt, dat zonde en straf niet meer gehele reeksen van geslachten treffen, maar ieder zondaar terstond de rechtmatige straf ontvangt.

Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken (Hebr. 8:8 vv.). Met de verschijning van de Messias zal het worden opgericht, maar eerst ten volle tot stand komen bij de eindpaal der eeuwen (Hos. 2:16 vv. Openb. 11:12);

Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, zodat ook aan dit eerste verbond grote betoningen van genade voorafgegaan waren, en het ook zijne heerlijkheid had (2 Kor. 3:7 vv.), welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, door hun onvernieuwd gebleven hart, hoewel Ik hen getrouwd had 1), spreekt de HEERE.

Of het verbond der genade in alle eeuwen der wereld hetzelfde is in Zijn wezen? Wij antwoorden: Ja. De vaders vóór Christus hebben geen ander verbond gehad dan wij; hetzelfde verbond der genade gaat ons te zamen aan. Dit blijkt, omdat zij vooreerst dezelfde belofte

gehad hebben, ten tweeden zij hebben die op denzelfden grond gehad, door hetzelfde geloof in Jezus Christus (Joh. 8:56.) Waarin bestaat dan het onderscheid tussen de Oude en Nieuwe bedeling van het verbond der genade? Zij zijn onderscheiden: 1) in het voorwerp. In de Oude bedeling was Christus beloofd, maar in de Nieuwe is Christus gegeven. 2) In de bondsgenoten. Onder de Oude bedeling worden zij vergeleken bij een minderjarigen erfgenaam, in de Nieuwe bij enen erfgenaam, die tot zijne jaren gekomen is (zie Gal. 4:1-7).
In de manier van kunnen godsdienst In het N. V. is onze godsdienst meer geestelijk. 4) In de last der ceremoniën, "een juk hetwelk noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen" (Hand. 15:10), maar Christus nodigt: "Neemt Mijn juk op u, want Mijn juk is zacht, en mijn last is licht. " (Matth. 11:29, 30). 5) In de zwakheid der wet. De wet was onmachtig om het leven te geven, de conscientiën te reinigen. Gods toorn te verzoenen. Daar was ene minder krachtige invloeiing des H. Geestes. De Geest was toen niet gegeven in zo ruime mate als nu, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was (Joh. 7:39). 6) In de duisternis der bediening van ouds. Christus was des Vaders, maar alleen afgebeeld door schaduwen, voorbeelden en voorzeggingen, maar nu zien wij Hem "met ongedekten aangezichte" (2 Kor. 3:18). 7) In het getal der deelgenoten dezes verbonds. Nu is de middelmuur des afscheidsels tussen Joden en Heidenen gebroken; het verbond der genade is gemaakt met alle volken, "Hij is ook een God der Heidenen en niet alleen der Joden" (Rom. 3:29).

Maar dit is het verbond 1), dat Ik na die dagen, die eerst moeten voorbijgaan, vóórdat de nieuwere tijd in vs. 31 kan aanbreken, met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven (Ezech. 36:26 vv. 2 Kor. 3:3 en Ik zal hun tot een God zijn (Hoofdst. 24:7; 30:21 vv.), en zij zullen, terwijl hetgeen reeds bij het eerste verbond geëist werd (Hoofdst. 7:23) nu ook werkelijk door hen geschiedt, Mij tot een volk zijn 2).

Hij wijst hier het onderscheid aan tussen Wet en Evangelie, dewijl het Evangelie met zich brengt de genade der herschepping en dus niet is een letterlijke kennis, maar doordringt tot hun harten en alle hartstochten reformeert tot gehoorzaamheid aan de gerechtigheid Gods. De vraag kan nu wel te berde gebracht worden, of dan onder de wet de genade der herschepping heeft ontbroken. Doch dat is al te ongerijmd. De vaderen, die eertijds zijn wedergeboren, hebben dit ontvangen door de genade van Christus, wij zouden zo kunnen zeggen als het ware bij wijze van vroegere overbrenging. Deze deugd resideerde derhalve niet bij hen, zodat zij hun gemoederen binnendrong, maar het was een van het Evangelie tot de Wet zelf overgebracht goed.

God vat hier de hoofdzaak van Zijn verbond in het generale samen. Zo dikwijls nu God zich aan ons verklaart onze God te zijn, bindt Hij tegelijk zijn Vaderlijken gunst aan en verklaart dat Hij zorg draagt voor ons heil. Hij geeft ons vrije vergunning tot gebed, beveelt ons op Zijne genade zich te verlaten, kortom deze belofte bevat in zich alle delen van ons heil.

En zij zullen niet meer, gelijk vroeger het geval was, toen men tot openbaring Mijner kennis bijzondere middelaars en profeten nodig had, aan iegelijk zijnen naaste, en een iegelijk zijnen broeder leren, zeggende: Kent de HEERE! want zij zullen, daar zij zelf tot dragers van Mijnen Heiligen Geest en tot profeten zijn geworden (Joël 3:1 vv.), Mij allen kennen, van

hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe (Jes. 54:13. Joh. 6:45. 1 Joh. 2:20, 27 spreekt de HEERE: a) want (vgl. Hebr. 10:16 vv.) Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken (Jes. 43:25; 44:22.)

Jer. 33:8. Micha 7:18. Hand. 10:43.

Dat de profeet des Nieuwen Verbonds dit tegelijk aanschouwt met de herstelling van Israël op de grond van het land der belofte is geheel naar de orde, toch wordt in de uitdrukking vs 33 : "na die dagen" reeds aangeduid, dat de nieuwe tijd niet alleen moet gekomen zijn, maar binnen dien tijd ook de gezochte plaats moet gevonden zijn.

De ware bedoeling van het verbond, door de Schrift voorgesteld, is deze, niet dat er een verdrag tussen God en de mens wordt gesloten, maar dat van de Heere het initiatief, de oprichting van het verbond, en juist daarom de vaststelling van de orde des verbonds uitgaat; met andere woorden: het verbonds Gods is wezenlijk ene stichting. Aan de andere zijde kan nu echter ook elke door God tussen Zich en de mensen gestichte betrekking, even als de aan David geschonken belofte van genade (Ps. 89:4) ja elke door Hem aan het schepsel opgelegde regeling en beperking (Hoofdst. 33:20. Hos. 2:18. Zach. 11:10), in ‘t bijzonder elke theokratische instelling, zoals die van de sabbat (Exod. 31:16), een verbond worden genoemd. Nog meer bepaald heeft het verbond des Evangelies het karakter van ene stichting, rijk in genade, in zekeren zin erfgift (men zie daaromtrent vooral de plaats Luk. 22:29 als terugslaande op vs. 20); daardoor wordt de bewijsvoering in Gal. 3:15 vv. Hebr. 9:16 v. die zich aan de laatste betekenis over het woord aansluit, gerechtvaardigd.

De eerste meer bijzondere belofte (Hebr. 8:6), op welke het nieuwe Verbond komt te staan, is deze, dat in de plaats van de uitwendige, van buiten af dringende en alzo de tegenspraak opwekkende letter moet komen de Goddelijke wil, die in ‘t binnenste gelegd wordt, en inwendig dringt, en die de band moet worden, die met God verenigt. De tweede is deze, dat ten gevolge van inwendige, voor ieder waarneembare openbaring van God levende kennis van God het eigendom van allen zal zijn. De derde is deze, dat alle zonden, zonder dat er ene voorwaarde voor de zijde der mensen is, tegemoetkomende genade van eeuwig geldende vergeving vinden. Deze laatste belofte is het fondament en tevens de hoeksteen van alle; vgl. het slotwoord der rede van Jes. 33.

Let op: wie in de tijd des Nieuwen Verbonds nog leeft naar de wijze des Ouden en niet in het geloof in Jezus een nieuw hart ontvangt, die wordt ook naar de wijze des Ouden Verbonds behandeld. In zo verre duurt het Oude Verbond voor ongelovige Christenen en Joden, nog altijd tot aan het jongste gericht voort, maar het heeft volstrekt gene beloften meer, vermits deze te gader in het Nieuwe Verbond vervuld zijn.

Hier is ene onpeilbare zee van zaligheid, een strandeloze oceaan van genot; kom, baad uwen geest daarin; al zwemt gij ene eeuw, een oever vindt gij niet; peil door de eeuwigheid heen, en gij zult geen bodem voelen. "Ik zal hun tot een God zijn. " Als dit uwe ogen niet doet glinsteren, uw hart niet hoorbaar van geluk doet kloppen, dan is uwe ziel zeker in geen gezonden toestand. Maar gij behoeft meer dan tegenwoordige genietingen-gij reikhalst naar

iets, waarop gij uwe hope bouwen kunt, en waarop kunt gij meer hopen, dan op de vervulling dezer heerlijke belofte: "Ik zal hun tot een God zijn?" Dit is het meesterstuk aller beloften; de zekerheid en het gevoel daarvan maakt een hemel hier beneden en zal een hemel daarboven maken.

Rechte kennis van, herstelde gemeenschap met oprechte toewijding van God, ziet daar de zegeningen, die hier met kracht op de voorgrond treden! Bedenkt men, wat waarde voor Jeremia, de priesterzoon, bepaaldelijk de uitwendige godsdienstplichten en plechtigheden van zijn volk moesten hebben, dan wordt men gedrongen-niet zozeer om de hoogte zijner ontwikkeling te bewonderen, als ware die het werk van eigen wijsheid en kracht, maar om de kracht van de geest der profetie op het diepst te vereren, die zijn uitverkoren volk zover boven het gewone standpunt verhief, en hem de volheid der tijden deed malen met kleuren zo rijk en zo stout, dat wij thans, na achttien eeuwen, nog slechts de aanvankelijke vervulling Zijner godsspraak aanschouwen. Heeft Jesaja bij voorkeur de weldaad der schuldvergiffenis door het bloed der verzoening, Joël, die der vernieuwing door de Heiligen Geest, als vrucht der Nieuwe bedeling geschetst. Jeremia vat beide te zamen, leert ons niet onduidelijk de tweede als vrucht der eerste beschouwen, en doet ons Gods eigen eed, als onwankelbare waarborg voor de dubbele toezegging horen!

In het eerste deel van dit vers wordt ene zeer overvloedige kennis onder Jakobs overblijfsel beloofd. Er zijn er, die menen, dat men de tweeërlei uitdrukking "een iegelijk zijn naaste, " en "een iegelijk zijnen broeder, " onderscheiden moet opvatten, zodat door de "naasten" de Heidenenen, en door de "broeders" de Joden zouden bedoeld worden; dan zou de zin deze zijn: niemand zal Heiden of Jood behoeven te leren, zeggende: "kent de Heere enz. " Men geeft er twee redenen van: deels omdat de latere Joden gewoon waren de Jodengenoten, die uit de Heidenen tot de gemeenschap van hun kerk overkwamen, hun naasten, maar de geboren Joden hun broeders te noemen; deels omdat er andere ene nutteloze herhaling van woorden zou plaats hebben. Maar deze onderscheiding schijnt ons te spitsvondig en ongegrond. In de ganse Godsspraak wordt van de Heidenen gene de minste melding gemaakt. Zij handelt alleen van de algemene bekering der Joden, en de onderscheiding tussen de namen naasten en broeder, voor Heidenen en Joden, is in de Heilige Schrift geheel onbekend. Onzes inziens zal de kracht der oorspronkelijke woorden de mening van de Godsspraak duidelijk genoeg kunnen aanwijzen. Het woord "een iegelijk" betekent enen man, en wel enen man van gezag en aanzien, en het werkwoord leren zegt eigenlijk met sporen steken, aansporen en aandrijven, zodat de zin deze is: de Joodse wetleraars, die gestrenge voogden en tuchtmeesters waren onder het Oude Verbond, zullen de Israëlieten niet meer op enen gebiedenden toon belasten, en nog veel minder met geweldige middelen aandrijven, om de Heere te kennen en te dienen. Alle aansporingen zullen eenvoudig in zachte en overredende drangredenen bestaan. Ook zullen de Israëlieten tot het kennen en dienen van de Heere zulk harde aansporingen niet meer nodig hebben; alleen zullen zij daartoe met de uiterste bereidwilligheid volvaardig wezen. Trouwens ter nadere bevestiging wordt er bijgevoegd: "want zij zullen Mij allen kennen van hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe, spreekt de Heere. " Dat is niet van het kleinste kind tot de volwassen man; de pas ontluikende vermogens der tedere jeugd zullen altoos door een redelijk onderwijs moeten beschaafd worden. Maar de Heere bedoelt mensen van allerlei rangen en standen, edel en onedel, rijk en

arm, van de meest verachten tot de aanzienlijksten, van de dagloner tot de vorst (vgl. Hoofdst. 6:13). Deze allen zouden de Heere kennen. Niet alsof de maat van kennis bij alle Israëlieten even groot wezen zou. Zulk ene opvatting is alleszins strijdig met de natuur der zaak zelf. Haar de Heere wil dit zeggen: "Elk Israëliet zal, naarmate van zijne verschillende vermogens en omstandigheden ene genoegzame en opgehelderde kennis hebben van de Heere en Zijnen dienst, en deze kennis zal aan ieders hart door de genade van de Geest geheiligd wezen. " Maar wat zou de Heere bewegen, om aan gans Israël zulke grote weldaden te bewijzen? Zouden zij het zich waardig maken? Neen, de beweegreden zou gene andere wezen dan deze, dat de Heere Zijnen toorn niet in eeuwigheid behoudt, en Israël alle ongerechtigheden vergeven zal. Dit vinden wij vs. 34b "want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken. " Het ganse beloop van zaken wijst ons naar ene bepaalde ongerechtigheid en zonde bij uitnemendheid, namelijk de Messiasmoord, de zwaarste van alle ongerechtigheden, aan welke de Israëlieten zich ooit hebben schuldig gemaakt. De mening is derhalve onzes inziens deze, dat de Heere aan Jakobs nageslacht hun schromelijke ongerechtigheden in het smadelijk verwerpen en vermoorden van de Messias, onder welke geduchte gevolgen deze hardnekkige natie eeuwen lang zuchten zou, eindelijk eens volkomen vergeven en die niet meer gedenken zal, even alsof zij zich daaraan nimmer hadden schuldig gemaakt. Door de Messiasmoord zouden de Joden eindelijk eens de maat van hun ongerechtigheid dermate vervullen, dat de Heere hen als een onwaardige Lo-Ammi geheel en al verstoten, en onder al de heidenen verstrooien zou. Zo lang nu de Messiasmoord hun niet vergeven was, zouden zij op des Heeren gunst en zegen niet kunnen hopen. Maar evenwel eigenlijk zou de Heere, die Zijnen toorn niet tot in eeuwigheid behoudt, deze ongerechtigheid ene vergeven en vergeten, en hen uit dien hoofde met ene algemene bekering, en enen groten overvloed van allerlei heil rijkelijk verwaardigen. Uit al hetgeen wij gezegd hebben over vs. 31-34 ziet een iegelijk, dat de dagen waar in deze godsspraak volledig zal vervuld worden, nog niet gekomen zijn. Het is waar, in het begin van de Evangeliedag heeft de Heere met Israël een nieuw verbond gemaakt, ook heeft Hij er enigen bekeerd door Zijne wet te geven in hun binnenste; sommigen hebben de Heere leren kennen en vergeving van hun zonden bekomen. Maar de Joden, die toenmaals met deze voorrechten verwaardigd werden, waren slechts weinigen in vergelijking met de gehele natie. De volledige vervulling is nog aanstaande in het laatste der dagen bij de algemene bekering der Joden (Rom. 11:27).

De Heere belooft een nieuw verbond. Welke is de betrekking tussen het Nieuwe en het Oude Verbond? Het Oude Verbond bestond van het ogenblik af, dat God de Israëlieten uit Egypte geleid, en, door enen prijs voor hen betaald, tot Zijne knechten gemaakt had. Alle voorrechten van de zijde Gods aan de kinderen der mensen geschonken, leggen hun tevens ene verplichting op, waaraan zij zonder schending van het Verbond, zich niet kunnen onttrekken. Het Nieuwe Verbond kan daarom niet een geheel ander Verbond zijn, dan hetgeen bij de wetgeving op Sinaï gesticht werd. Want ook het Oude Verbond was ene openbaring Gods, en ook in het Oude had God verklaard, de God van Israël te willen zijn. Ja het Nieuwe Verbond zelf zou genen waarborg voor zijn bestaan opleveren, indien het Oude, dat trouwens ook een Verbond Gods was, volkomen afgeschaft kon worden. "Jezus Christus, " zegt de Apostel der Heidenen, "is een dienaar geworden der besnijdenis, van wege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen" (Rom. 15:8). Wat in het Oude Verbond slechts in de kiem voorhanden was, zal tot volle vrucht komen; wat in het Oude Testament

afgeschaduwd werd, zal verwezenlijkt; wat beloofd was, zal vervuld worden. Alzo zal het Oude Verbond ophouden, echter niet door oplossing, maar door vervulling. Zijn schijnbaar sterven is het begin van een nieuw, heerlijk leven, even als de Christus aan het kruis in de diepe vernedering sterft, om uit de opstanding der doden naar de Geest der heiligmaking krachtelijk bewezen te worden de Zoon van God te zijn. Het Oude is het Nieuwe, en is het ook niet, maar God zelf gelijkt in deze aan een iegelijk schriftgeleerde in het koninkrijk onderwezen, die uit zijnen schat oude en nieuwe dingen voortbrengt. God herhaalt nooit slechts het oude, en Hij doet nimmer iets dat volstrekt nieuw is. Hieraan getuigen Zijne werken in het rijk der natuur en Zijne wonderen in het rijk der genade. Verscheidene zegeningen worden in het nieuwe Verbond beloofd, niet in volstrekte, maar in betrekkelijke tegenstelling van het Oude, namelijk vergeving van zonden, verlichting van het verstand en vernieuwing van het hart. "Ik zal mijne wet, " spreekt de Heere, "in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven. " In plaats van op de tafelen der getuigenis, aan de hand van Mozes toebetrouwd, schrijft Jehova thans Zijne wetten in hun hart. Maar ook in het Oude Verbond wordt van de wet geroemd, dat zij de ziel bekeert en het hart verblijdt, en ook in de tijden der Oude bedeling wees de besnijdenis der voorhuid op de besnijdenis des harten, en vroeg David de Heere hem een nieuw hart te scheppen. Reeds aan Abraham werd beloofd dat Jehova zijn God en de God van zijn zaad wilde zijn. Indien nu van de dagen des Nieuwen Verbonds gezegd wordt, dat de wet in het hart geschreven zou worden, en God hun tot enen Heere zou zijn, dan kan slechts bedoeld zijn, dat de vervulling van deze toezegging zo krachtig en zo handtastelijk wezen zou, dat al hetgeen de Heere in vroegere dagen gedaan heeft, hierbij vergeleken, niet meer in aanmerking zou komen. Alzo zal ook van de ark niet meer gesproken worden, noch van het opvoeren uit Egypte (Jer. 3:16 en 13:7, 8 ,). Een iegelijk, luidt een tweede belofte zal kennis vergaderen, niet door hetgeen hij van enen broeder, maar van de Heere zelven geleerd heeft. Door menselijk onderwijs weet men van God, door de onderwijzing des Geestes kent men God. Mensen kunnen op God wijzen, Hij moet Zich zelf bewijzen; mensen kunnen van Hem getuigen, Hij moet Zich zelven aan de harten betuigen. Niemand kent God, niemand kan Christus de Heere noemen, dan door de Heiligen Geest. In de tegenwoordige bedeling verklaart een leraar uit Israël, leert Israël de wet van enen sterflijken mens, daarom vergeet het haar. Want even als vlees en bloed voorbijgaan, vergaat ook zodanig een onderwijs. Eenmaal zullen allen uit de mond des Heeren zelven onderwezen worden, gelijk geschreven staat: "alle uwe kinderen zullen van de Heere geleerd worden" (Jes. 54:13). Wij behoeven hier niet bij te voegen, dat al de vromen des Ouden Verbonds door de Heere onderwezen werden, terwijl in de dagen des Nieuwen Verbonds zeer velen enkel van mensen leren. De Heere wil Zijne kennis door Zijnen Geest schenken, moet echter er mede beginnen, iets weg te nemen, namelijk de zonde. Zolang de ongerechtigheden, die het volk en God van elkaar scheiden, niet weggenomen zijn, kan de Heere onmogelijk onder hen wonen. Maar ook vergeving der zonden was onder het Oude Testament niet onbekend, want de kinderen Gods prezen dengenen zalig, wiens zonden vergeven zijn, en verblijdden zich in enen God, bij Wien vergeving is, opdat Hij gevreesd worde. Het verstrooid en vertreden Israël kon wel vrezen, dat het voor altijd verworpen was en nooit meer vergeving zou ontvangen. Neen, antwoord God, de vergevende genade begint, wanneer gij haar geëindigd gelooft; twijfelt aan alles maar twijfelt nimmer aan de getrouwe en vergevende barmhartigheid van uwen Jehova. Waar de zonde machtig wordt ten dood, wordt de genade nog meer overvloedig. Is dat uitzicht misschien al te lieflijk om immer

vervuld te worden? Hoort des Heeren antwoord: "Indien de hemelen daar boven gemeten, en de fondamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zo zal Ik ook het ganse huis Israëls verwerpen. " Eer zal het onmetelijke gemeten en het onpeilbare gepeild worden, eer dat God Zijn verbond met Zijn volk verbreekt. De verwoeste stad zal herbouwd, en van het begin tot aan het einde een heiligdom des Heeren worden. Indien in vroegere dagen de vijanden het onreine in het heiligdom brachten, thans zal het eenmaal onreine geheiligd worden. De zegepraal, de volkomene overwinning is verzekerd, want er zal niets worden uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid.

De zin is, dat allen, die in het verbond der genade zijn, zo van God geleerd zullen worden, dat een iegelijk van hen in de ene of andere mate God kennen zal, inwendig, duidelijk, ondervindelijk, zoet en zalig. Ik weet dat er verscheidene trappen van deze kennis zijn. God heeft verschillende vormen in Zijne school: er zijn vaders van wege de ervarenheid, jongelingen van wege de sterkte, en kinderen van wege de waarheid en het wezen der genade (1 Joh. 2:12). Gelijk de ene ster verscheiden is van de andere in heerlijkheid, zo is het ook met Christus' school. Maar hier ben ik van beide zijden bezet. a) Enigen zijn gereed om te klagen: helaas, zij kennen zo weinig van God. Geliefden! bedenkt: het is enkel genade, dat gij sterren zijt, al is het, dat gij juist gene sterren zijt van de eerste of tweede grootte. Indien gij nu maar weinig kent, met de tijd zult gij meer kunnen kennen. God leert al Zijne lessen niet bij de eerste intrede. Het is waar: de opening of de ingang Uwer woorden geeft licht (Ps. 119:130), maar dit is ook waar, dat God in Zijn licht ons leidt met trappen; het is niet te versmaden, als God het harte maar bezig houdt met heilige begeerten en verlangen naar kennis, zo dat het in oprechtheid kan zeggen: Mijne ziel is verbroken van wege het verlangen naar Uwe oordelen te aller tijd (Ps. 119:20). b) Anderen daarentegen houden zichzelven zo wel geleerd uit kracht dezer belofte, dat zij alle leerlingen van mensen buiten sluiten. Ik antwoord: deze woorden zien óf op de gronden van de godsdienst, en zo hebben de Christenen in de tijd des Evangelies niet nodig, om in deze grondstukken geleerd te worden, want nu kennen zij allen de Heere van de kleinste tot de grootste toe, óf anders deze woorden zijn alleen te verstaan bij vergelijking. Er zal zodanige overstroming en ene zee van kennis zijn onder het Nieuwe Verbond, boven het verbond met Zijn volk gemaakt, als Hij hen uit Egypte leidde, dat de mensen niet van node zullen hebben elkaar te leren bij vergelijking. Aldaar zal ene verhevene baan en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden; die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen (Jes. 35:8). Hoe wordt God gezegd de ongerechtigheid te vergeven en de zonden nimmermeer te gedenken? Vooreerst, God wordt gezegd de ongerechtigheid te vergeven, als de schuld der zonde is weggenomen; en ten tweede: God wordt gezegd de zonden nooit meer te gedenken, naardien Hij de zondaar nooit meer aanmerkt als zondaar. Dit is immers het verbond, alsof Hij gezegd had: Ik zal uwe zonden wegnemen, en ze wegdoen alsof ze nooit geweest waren. Ik zal ze uitdoen uit Mijn gedenkboek; Ik zal het schrift doorstrijken dat niemand het zal kunnen lezen. Maar zoudt gij mogen zeggen: indien de zonde gedurig in de wedergeborenen blijft, hoe zijn zij dan zo vergeven, dat zij nooit meer gedacht worden? In onderscheidene opzichten zeggen wij, dat de zonde altijd blijft in de gelovigen, en dat de zonde niet blijft in de gelovigen. Vooreerst, zo wij spreken van de wet wij spreken van de wet der zonde, of van de welverdiende oorzaak der verdoemenis, dan blijft die altijd; maar zo wij spreken van de dadelijke verbinding des

zondaars tot de verdoemenis, dan blijft zij niet na de vergeving; maar de zondaar is zo vrij, alsof hij nooit gezondigd had.

Zo zegt de HEERE, die de zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts (Gen. 1:14 vv. Ps. 136:7 vv.), die de zee klieft, dat hare golven bruisen, HEERE der heirscharen is Zijn naam (Job. 26:12. Jes. 51:15).

Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, dat Ik ze niet meer liet bestaan, wat echter nooit zal geschieden zolang deze tegenwoordige wereld bestaat (Hoofdst. 33:25 vv. Gen. 8:21 vv. 9:9 vv.); spreekt de HEERE, zo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij van zelfstandig en vast bestaan voor Mijn aangezicht, al de dagen 1).

Dat Hij, die belooft heeft zich een kerk te bewaren, Zich getrouw betoond heeft aan het woord dat Hij gesproken had, betreffende de vastigheid van de wereld. Hij nu, die getrouw is aan het verbond met Noach en zijne zonen, omdat Hij het ingesteld heeft tot een eeuwig verbond, zal niet vals bevonden worden, in zijn verbond met Abraham en zijn zaad, Zijn geestelijk zaad, want dit is ook, een eeuwig verbond. Zelfs hetgeen zij gedaan hebben, hoewel zij veel kwaad hebben gedaan, zal niet vermogen om de genadige oogmerken van het verbond te verijdelen.

Zo zegt de HEERE; indien de hemelen daarboven gemeten(Hoofdst. 33:22. Jes. 40:12), en de fondamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, wat niemand kan, zo zal Ik ook zijne barmhartigheid en genade laten eindigen (Ps. 36:6 en het ganse zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, dan zal weer een gericht als vroeger komen, spreekt de HEERE.

Door eeuwigen duur zal het Nieuwe Verbond zich boven het Oude onderscheiden. Het Oude is door Israël gebroken, en het volk is daarom door Jehova verworpen; dit zal onder het Nieuwe niet meer geschieden; en het zal als het ware een tweede regeling der natuur worden, het zal zo onbewegelijk bestaan als de grote natuurwetten.

Onder het Oude Verbond had de natie, gelijk ene overspelige, de heiligste banden verscheurd, en in de gevangenis van Babel dwaalde zij rond als ene vrouw, die door haren gemaal verstoten was. Maar thans, de scheiding zou door verzoening vervangen, en het zwakke aan het sterke, het volk van Jehova met onlosmakelijke liefdekoorden vastgesnoerd worden. Of zou wellicht dat uitzicht al te bekoorlijk zijn om immer vervulling te vinden? Het is alsof de profeet die bedenking in het kleinmoedige hart voorziet. Ene majestueuze beschrijving van Jehova’s macht en trouw moet haar afsnijden, en op de sterkst mogelijken toon wordt verzekerd, dat het onmetelijke eerder gemeten, en het onpeilbare eerder gepeild worden zal, eer Gods verbond met Zijn uitverkoren volk wordt verbroken (vs. 35-37).

De vraag rijst op: Is de daarmee ook werkelijk een onvergankelijke duur van het Nieuwe Verbood met Israël uitgesproken, daar toch hemel en aarde inderdaad eenmaal zullen vergaan (Matth. 5:18; 24:35)? Wij moeten echter hierbij voegen, dat de Heere enen nieuwen hemel en ene nieuwe aarde schept, en gelijk de nieuwe schepping eeuwig voor Hem bestaat, zo zal ook

het zaad van Israël eeuwig bestaan (Jes. 54:10; 65:17 en 66:22 Uit onze plaats blijkt duidelijk, dat God Israëls bekering en wederaanneming niet dadelijk de ondergang der wereld, het laatste oordeel en het nieuwe Jeruzalem zal volgen, hetwelk het licht der zon en der maan niet meer behoeft.

Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze stad de HEERE zal herbouwd worden, van de toren Hananeël af tot aan de Hoekpoort.

En het meetsnoer zal wijders westelijk nevens dezelve uitgaan tot aan de heuvel Gareb, gelijk die in Joz. 15:8 nader beschreven is, en zich naar Goath omwenden, waarschijnlijk een punt in het zuidoosten der stad, misschien bij de berg der ergernis (het woord schijnt rotsheuvel te betekenen).

En het ganse dal der dode lichamen en der as, het dal Ben-Hinnom met Tofeth (1 Kon. 1:33), en al de velden tot aan de beek Kidron, die door Josia verontreinigde velden van het dal Kedron (2 Kon. 23:4), tot aan de hoek van de Paardenpoort tegen het Oosten, zal de HEERE ene heiligheid zijn; er zal nietsvan dit heiligdom des Heeren, van deze de Heere van nu aan geheel gewijde stad (Hoofdst. 3:17), weer uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid (Zach. 14:11).

Ene Paardenpoort hebben wij in 2 Kron. 23:15 (vgl 2 Kon. 11:16) leren kennen, die zich binnen de stadsmuur bevond en tot de gebouwen van het koninklijk paleis op Zion behoorde; niet verre daarvan hebben wij de in Neh. 3:28 genoemde Paardenpoort. Het is echter de vraag, of deze poort volgens onze plaats niet liever aan de westzijde van het dal Kedron beneden de oosthoek van de tempel, dicht bij de zuidhoek van de Ofel-muur moet worden gezocht, in welk geval ook de plaats bij Nehemia nog anders zou moeten worden opgevat dan door ons is geschied. Hoe dit ook zij, in elk geval moet door onze profetie niet juist ene uitbreiding van de uitwendigen omvang der stad, maar in de eerste plaats slechts zoveel te verwachten worden gegeven, dat Jeruzalem in zijne gehele vroegere uitgebreidheid zal worden hersteld (Zach. 14:10). Daarentegen zullen in het Zuiden en Oosten de vroeger voor onrein en onheilig gehouden plaatsen, die ontwijd en ontheiligd zijn geworden, als weer gewijd en de Heere eveneens als heilig worden toegerekend, dus van alle gruwelen, die in Jeruzalems onmiddellijke nabijheid zijn bedreven (en daaronder ook in het bijzonder Akeldama, de akker des bloeds (Matth. 27:7 vv.), of die van het verraad, dat in Judas eens geheel Juda aan zijnen Heiland beging (Zach. 11:12 vv.), zal voor altijd worden uitgedelgd, en het ganse verledene zal van de zijde zijner schanddaden zijn vergeven en vergeten, zodat een herhaald oordeel der vernietiging voor Jeruzalem niet meer te vrezen is. Daarentegen zal het dal van Josafat (2 Kron. 20:26) de schouwplaats van het gericht over de Antichrist worden (Joël 3:6 vv. Jes. 66:23 vv. Openb 14:14 vv. 1:11 vv). Deze schouwplaats zal zich uitstrekken van de velden van het dal Kedron in het noordoosten naar het zuiden, en om de zuidoostzijde heen tot aan de Paardenpoort, waar wij die eerst noemden, zodat de boven aangestipt moeilijkheid omtrent de bepaling van die poort is uit de weg geruimd, en nu ook de profetie in Zach. 14:3 vv. licht heeft verkregen.

Voorzeker bij het lezen van zulk ene belofte mag de Israëliet, wien het deksel van het aangezicht valt, naar Jeremia's eigen woord (Klaagl. 3:29) ootmoedig de mond in het stof steken, zeggende: misschien is er verwachting!

De Profeet ziet hier in het aardse Jeruzalem het beeld van het nieuwe, van het hemelse. Op Oud Testamentische wijze, of liever in een Oud-Testamentisch kleed, voorzegt Hij de volkomen zegenpraal van het eeuwig Godsrijk. Geen zonde zal er meer zijn, de ongerechtigheid zal volkomen vergeven wezen. Wat Jeremia hier voorspelt, zag de ziener van Patmos als voltooid.

Vraag toch de HEERE voor ons, want Nebukadnezar (= Nebo is de vorst der goden). de koning van Babel, strijdt tegen ons: misschien zal de HEERE met ons doen naar al Zijne wonderen, op dezelfde wijze, als Hij reeds dikwijls wonderbaar uit zware noden heeft gered, dat hij van ons optrekke.

Wanneer de goddelozen Gods hulp begeren, verlangen zij gewoonlijk niet Zijne hulp tot verbetering, maar Zijne wonderdadige hulp tot redding bij hun onveranderlijke onboetvaardigheid.

Bij de vermelding van Gods vorige wonderen heeft Zedekia misschien in het bijzonder het oog gehad op des Heeren werk, toen hij Sanherib het beleg van Jeruzalem deed opbreken ten tijde van zijnen grootvader Hizkia. De herdenking van Gods vorige wonderen is van groten dienst, om in ons de hoop te verwekken ter verkrijging van toekomende verlossingen, maar alleen hij de onderstelling, dat wij ons in dezelfde omstandigheden bevinden van gehoorzaamheid aan Zijnen wil, anders niet. Hierom zegt Zedekia ook "misschien. " Overtuiging van zonde belet het vertrouwen en de heilige vrijmoedigheid ook in de beste, en naar mate de schuld der zonde groter is, is de hoop en het vertrouwen in ieder met recht ook minder.

Toen zei Jeremia tot hen, tot de beide afgezanten des konings: zo zult gijlieden tot Zedekia zeggen:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik zal uw leger daar buiten, dat het vijandelijke leger wil tegenhouden, niet bijstaan. Integendeel ziet, Ik zal de krijgswapenen omwenden, die in ulieder hand zijn, met welke gij strijdt tegen de koning van Babel en tegen de Chaldeën, die u belegeren, van buiten aan de muur. Gij zult eerst daarbuiten worden geslagen en vluchten, en Ik zal ze, al die vluchtende krijgslieden, verzamelen in het midden van deze stad, zodat u eindelijk niets overblijft dan ene verdediging binnen de muren.

En Ik zelf zal het daarbij niet laten blijven, maar, wanneer gij tot Jeruzalem alleen zijt beperkt geworden, zal Ik eerst recht tegen ulieden strijden met enen uitgestrekten hand en met enen sterken arm, ja met toorn en met grimmigheid en met grote verbolgenheid, zodat bij de nood van buiten nog veel grotere nood van binnen komt (2 Kon. 25:3).

En Ik zal de inwoners dezer stad slaan, zowel de mensen als de beesten; door ene grote pestilentie zullen zij sterven.

En daarna, spreekt de HEERE, zal Ik Zedekia, de koning van Juda en zijne knechten en het volk, en die in deze stad overgebleven zijn van de pestilentie, van het zwaard en van de honger, geven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hun ziel zoeken; en hij zal ze slaan met de scherpte des zwaards; hij zal ze niet sparen, noch verschonen, noch zich ontfermen (2 Kon. 25:4-7).

En tot dit volk zult gij zeggen, volgens het bevel Gods aan mij: Zo zegt de HEERE: Ziet, Ik stel voor ulieder aangezicht de weg des levens en de weg des doods door hetgeen ik vervolgens door Mijnen profeet u laat verkondigen.

Dit woord is in de eerste plaats in lichamelijken zin op te nemen; toch heeft het ook zijne betekenis in geestelijken zin (Deut. 11:26) in zoverre nu in hetgeen de Heere zegt beslist wordt, wie onder het volk nog ter laatster ure zich in geloof en gehoorzaamheid tot de Heere zou wenden.

Die in deze stad blijft, denkende dat het niet tot het uiterste zal komen, zal sterven door het zwaard, of door de honger, of door de pestilentie. Maar die er uitgaat en valt tot de Chaldeën (Jes. 3:24), die ulieden belegeren, omdat hij besloten is zich onder Mijne machtige hand te verootmoedigen, die zal leven, en zijne ziel zal hem tot enen buit, zijn (vgl. Hoofdst. 38:2) vv. 38:9; 52:15).

Want Ik heb Mijn aangezicht tegen deze stad gesteld ten kwade en niet ten goede, spreekt de HEERE: zij zal gegeven worden in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden (2 Kon. 25:8).

Het is duidelijk, dat de Profeet de wil van God hoger moet wegen, dan hetgeen volgens beperkte menselijke mening de eer en het belang van zijn land vordert, ja dat hij juist door gehoorzaamheid aan dien Goddelijken wil die eer en dat belang het best bevordert.

Nog stelt God de weg ten leven en ten dode voor. De weg ten leven is echter tegen menselijk inzicht in die, waarop men enkel dood en schande ziet. Wilt gij u redden, zo moet gij het valse Jeruzalem verlaten, dat aan het gericht is overgegeven (Openb. 18:4 vv.), en daar uw leven zoeken, waar niets dan de dood u voorkomt. Wie zijn leven wil behouden, die moet het verliezen, en wie het om de wil der waarheid overgeeft, zal het behouden.

Nebukadnezar zou niet slechts overwinnaar van het volk zijn en zijn triumftocht houden in de veroverde stad, maar de stad was bestemd ten ondergang. Dit nu is zeer erg, wanneer een welgefundeerde stad wordt verwoest. Dikwijls worden de steden ingenomen en de overwinnaar voert de inwoners her- en derwaarts heen, maar de plaats zelf blijft bewaard. Doch God verkondigt hier, dat Hij zeer zwaar zou handelen met de stad Jeruzalem, dewijl zij door vuur verwoest zou worden.

En aangaande het huis des konings van Juda, dat de weg ten dode koos, en waarvoor geen tijd meer is om de weg des levens te kiezen, hoort des HEEREN woord.

Tot Jojakim is dit woord door de Profeet gekomen, dat ook Zedekia in de negen jaren zijner regering niet heeft geacht: O huis Davids! zo zegt de HEERE: Richt des morgens recht, iederen dag, van de vroegen morgen af, om de tijd der genade nog uit te kopen, en verlost de beroofde uit de hand des verdrukkers (Hoofdst. 22:3), opdat Mijne gramschap niet uitvare als aan vuur, en brande, dat niemand blussen kunne, van wege de boosheid uwer handelingen.
(Hoofdst. 4:4; 7:20).

Hieruit blijkt zo duidelijk mogelijk, welke een van de grote zonden van Davids opvolgers was, n. l. dat het recht gebogen werd, dat men de wezen en de weduwen verdrukte. Een zonde gruwelijk in de ogen van de Heere God.

Daarom komt de Heere met de vermaning, om deze zonde te laten, om te wandelen in de paden van recht en gerechtigheid, om recht en gerechtigheid te doen, opdat Zijn toorn niet ontbrandde tegen Juda’s koning en Jeruzalems inwoners.

Maar die waarschuwing hebt gij niet gehoord. Ziet Ik wil aan u, gij inwoneres des dals, gij inwoners van Jeruzalem! gij rots van het plein! spreekt de HEERE; gijlieden, die meent in zulk ene stad als in ene onverwinlijke vesting te wonen, en zegt: Wie zou tegen ons afkomen? Of wie zou komen in onze woningen?

Dat Jeruzalem bedreigd wordt is onwedersprekelijk; doch het is tevens waarschijnlijk, dat het slechts een gedeelte der stad is, waarvan bepaald wordt gesproken, en wel het volkrijkste, waar het meeste bedrijf en welvaren heerste, het dal namelijk tussen Zion en Akra, naderhand het Kaasmakersdal geheten. Met "rots der vlakte" wordt bedoeld: vlakte, die door de bergen, die u beschermen, even sterk en onverwinbaar schijnt, alsof gij ene rots waart.

En Ik, voor wien geen berg te vast is, dat Ik dien niet zou kunnen innemen, zal over ulieden bezoeking doen naar de vrucht uwer handelingen, spreekt de HEERE a), en Ik zal een vuur aansteken in haar woud, dat zal verteren al wat rondom haar is.

Jer. 17:27).

Deze uitspraak staat in geen zamenhang met het vorige gedeelte van dit hoofdstuk; zij moet naar de inhoud tot een vroegeren tijd behoren dan de tijd der belegering, toen het hier gedreigde gericht reeds was begonnen, toen de inwoners van Jeruzalem zich niet meer tegen iederen aanval geborgen achtten, en toen het te laat was aan het huis van David gerechtigheid aan te bevelen.

Door de verwantschap van ons stuk met Hoofdst. 22:3 vv. zijn wij geheel in de tijd van Jojakim (of liever van Joahaz) verplaatst; het vormt de overgang tot de rede, welke tot dien koning gericht is.

En waarom worden wij in dien tijd verplaatst? Om aan te horen hoe het huis van David ernstig en duidelijk genoeg op de rechten weg gewezen is, en dus het gericht, dat daaraan wordt voltrokken, verdiend is. Het heeft de vermaning gehoord: "bekeert u nu een iegelijk van zijnen bozen weg, en maakt uwe wegen en uwe handelingen goed. " Toch is het volk voortgegaan in het "het is buiten hoop, maar wij zullen naar onze gedachten wandelen" (Hoofdst. 18:11 vv.). De verbintenis van dit stuk met de afdeling vs. 8-10 geeft dan te kennen, dat terwijl aan het volk nog heden de weg ten leven wordt voorgehouden, er voor het huis van de koning van Juda geen uitweg meer is, ook niet slechts om het leven te behouden, zo als in vs. 7 reeds uitdrukkelijk is gezegd. Vgl. bij dat Hoofdst. ook het 30ste een 31ste.

En zeg: Hoor het woord des HEEREN, gij koning van Juda, gij, die zit op Davids troon! gij en uwe knechten, uwe hovelingen, uwe militaire en burgerlijke beambten, en uw volk, die door deze poorten ingaan!

Zo zegt de HEERE: Doet gij koning en gij, zijne vorsten en raadgevers! recht en gerechtigheid door het kwade te straffen en de vromen te beschermen, en redt de beroofde uit de hand des verdrukkers(Hoofdst. 21:12); en onderdrukt de vreemdeling niet, de wees noch de weduwe (Hoofdst. 7:6. Exod. 22:21 vv.). Doet geen geweld en vergiet geen onschuldig bloed in deze plaats 1) door het vellen van een onrechtvaardig vonnis.

Dit is eigenlijk op de rechters van toepassing. Doch het is als het ware een verschrikkelijk verschijnsel, dat de zetel van David zo bezoedeld was, dat zij als het ware was een spelonk der moordenaars. Overal waar ook maar enig soort van vierschaar wordt gespannen, daar moet altijd enige eerbied en schaamte zijn, hoeveel te meer waar die vierschaar in het bijzonder aan God was geheiligd.

Want, indien gijlieden deze zaak ernstiglijk zult doen, en u daardoor met uw gehele hart en uwen wandel getrouw zult betonen aan het verbond, dat gij onder Jozua op nieuw met Mij hebt gesloten (2 Kon. 23:3), zo zullen door de poorten van dit huis koningen ingaan, zittende de David op zijnen troon, rijdende vol kostelijke pracht en heerschappij (Hoofdstuk 17:25) op wagens en op paarden, hij en zijne knechten en zijn volk, opdat aan David, gelijk Ik hem heb toegezegd, geen man afgesneden worde, die op de troon van Israël zitte (1 Kon. 2:4; 8:25).

Indien Gij daarentegen deze woorden niet zult horen, maar de wegen der goddeloosheid en ongerechtigheid zult verkiezen, en Ik voorzie dat dit zal geschieden, zo heb Ik bij Mij gezworen, en zal het ook zeker doen komen, gelijk Ik nooit meinedig ben geworden, spreekt de HEERE, dat dit prachtige huis des konings, waarin zich thans ene zo grote menigte verzamelt, tot ene woestheid worden zal.

Want zo zegt de HEERE, die, gelijk Hij alles voorziet wat de mensen tegen Hem en Zijn woord ondernemen, zo ook Zijne raadsbesluiten daarnaar inricht van het huis des konings van Juda, van dit koninklijk paleis op Zion: Gij zijt Mij een Gilead, ene hoogte van Libanon. 1) In uwe hoog en schijnbaar veilige ligging, in uwe trots en met cederenbalken zo krachtig versierde gebouwen prijkt gij thans voor Mij als de bosrijke en ontoegankelijke gebergten van

Gilead en Libanon, de grenswachter des lands in het oosten en noorden. Maar wat baat het ons? Ik ben geen God, zo Ik u niet zette als ene woestijn en onbewoonde steden. Zij zullen louter puinhopen zijn; zij zullen niet alleen verwoest worden, maal ook onopgebouwd blijven liggen.

Hun lot was gevallen in een lieflijke plaats, die rijk en vermakelijk was, als Gilead, en Zion was een sterke vesting, zo statelijk als de Libanon. Daarop betrouwden zij als hun veiligheid. Maar dit zou hen niet beschermen. Het land, dat nu vruchtbaar is als Gilead, zal tot een woestheid worden. De steden, die nu sterk waren als de Libanon, zullen onbewoonde steden worden, en als het land woest gemaakt is, moeten de steden ontvolkt worden. Zie hoe gemakkelijk Gods oordelen een volk kunnen verderven, en hoe zeker de zonde dit doen zal.

Want Ik zal de krijgslieden van de koning Nebukadnezar, a) als verdervers tegen u heiligen, elk met zijn gereedschap, als de werktuigen, waardoor bomen worden uitgeroeid. Die zullen doen wat eens de overmoedige Sanherib dreigde te doen, toen Ik de jonkvrouw, de dochter Zions, tegen hem in bescherming nam (2 Kon. 19:21 vv.), namelijk uwe uitgelezene cederen omhouwen en in het vuur werpen; zij zullen het prachtige paleis omver rukken en de gehele stad met vuur verbranden.

Jer. 15:6.

Dan zullen de bedreigingen vervuld worden, die Ik door Mozes (Deut. 29:22 vv.), en tot Salomo (1 Kon. 9:7 vv.) gesproken heb, vele Heidenen zullen voorbij deze stad gaan, en zullen zeggen een ieder tot zijnen naaste: Waarom heeft de HEERE alzo gedaan aan deze grote stad?

En zij zullen zeggen, op grond van Mijn heilig en waarachtig woord: Omdat zij het verbond des HEEREN, huns Gods hebben verlaten, en hebben zich voor andere goden nedergebogen en die gediend.

De koning Joahaz, bij wiens troonsbeklimming de Profeet de hier voor ons liggende profetie moest spreken, deed ondanks alle waarschuwing toch wat de Heere onwelgevallig was (2 Kon. 23:32). Reeds na drie maanden werd hij de ook door Faraö Necho afgezet, en in boeien naar Egypte gevoerd (2 Kon. 23:33 vv. 2 Kron. 36:2 vv. toen nu in zijne plaats zijne oudere broeder Jojakim de troon beklom, en er dus weer een feest op de Zion plaats vond, ontving naar onze mening de Profeet ene nieuwe, nadere openbaring des Heeren, die wij in vs. 10-12 voor ons hebben. Die wordt alleen daarom zo onmiddellijk aan de vorige rede aangesloten, zonder dat in het minst wordt te kennen gegeven, dat die eerst drie maanden later voorkomt, omdat die geheel op diezelfde wijze is uitgesproken. De harten van het volk, dat bij de kroning tegenwoordig was, waren ditmaal droevig gestemd. Men kende Jojakim reeds als van een geweldig, hebzuchtig en zwelgend karakter (2 Kon. 23:30). Daarom had men Joahaz na de dood van Josia tot koning gemaakt, en nu was deze van de boon ontzet; zijn gevreesde, oudere broeder was in zijne plaats koning geworden, en wel tegen hem opgelegde schatting (2 Kon. 23:33). Toen openbaarde zich de smart over het verlies van Josia (2 Kon. 23:30) des te heviger, daar deze door de veldtocht, waarin hij was gevallen, de opperheerschappij van

Necho van het land had willen afwenden. Men troostte zich echter met de verwachting, dat de gevangenschap van Joahaz niet van langen duur zou zijn; de Heere zou hem weten te bevrijden en aan zijn volk weer geven; om de gehoopte toekomst verdroeg men de druk van het tegenwoordige. Juist die gedroomde toekomst moet de Profeet wegnemen door zijn nu volgend woord tot het volk.

Weent, gij burgers van Jeruzalem en bewoners van het ganse land! niet over de dode, niet over koning Josia, dat die zo vroeg zijne loopbaan heeft geëindigd, en beklaagt hem niet; want die vrome, die rechtvaardige koning is daardoor tot vrede gekomen en vóór de ellende weggerukt (Jes. 57:1 vv.). Weent vrij over dien, die weggegaan is als een gevangene, over Joahaz, die naar Egypte is gevoerd; want hij zal nimmer meer weer komen, dat hij het land zijner geboorte zie, laat staan, dat hij uwe verwachtingen ooit zou vervullen.

Want zo Zegt de HEERE van Sallum, van Joahaz, gelijk gij zijnen oorspronkelijken naam Johanan bij zijne troonsbeklimming hebt veranderd; doch de Heere stelt een anderen naam Sallum daarvoor in de plaats (2 Kon. 23:30 en 1 Kron. 3:15), zo zegt de Heere van hem, die drie maanden in de plaats van Zijnen vader Josia regeerde, die uit deze plaats is uitgegaan, afgezet van de troon en veroordeeld tot verbanning: hij zal daar nimmermeer wederkomen.

Maar in de plaats, waarhenen zij hem gevankelijk hebben weggevoerd, zal hij sterven, en dit land zal hij niet meer zien.

Enigen tijd daarna (volgens onze mening, waarvoor wij bij vs. 19 nader reden zullen geven: een jaar later), toen Jojakim het gewelddadig, hebzuchtend en pronklievend karakter zijner regering reeds openlijk aan de dag legde, en zijne trotse gedachten deels in het aannemen van zijnen zoon als mede-regent, deels in zijn prachtig bouwen deed zien, werd met het oog op hem de Profeet een woord des Heeren ten deel. Dit was echter niet bestemd, gelijk de beide vorige redenen in vs. 1 vv. en vs. 10 vv. om openlijk voor de koning en het volk gesproken te worden, maar om in het boek zijner voorspellingen als Michtab (= geschrift Jes. 38:9), doch tevens als Ik Michtam (= lied vol diepen, voor de grote menigte niet bevattelijken inhoud Ps. 16:1) op te tekenen. Het is hier onmiddellijk bij de vorige woorden gevoegd, omdat het volgens het woord in vs. 10 vv. de inhoud van vs. 1 vv. verder ontwikkelt. Het moet echter, naar Hoofdst. 17:14 vv. te oordelen, toch onder het volk bekend geworden zijn, misschien ten gevolge van hetgeen in Hoofdst. 36 verhaald wordt.

Wee a) dien, die, gelijk Jojakim doet, zijn huis bouwt met ongerechtigheid, en zijne opperzalen met onrecht; die geheel vergeet dat ook op enen koning ten opzichte van zijne onderdanen toepasselijk is, wat in Lev. 19:13 gezegd wordt, en zijns naasten dienst om niet gebruikt, en geeft hem zijn arbeidsloon niet (Jak. 5:4).

Deut. 24:14, 15. Hab. 2:9.

Die daar slechts aan pracht en grootheid denkt en zegt: Ik zal mij een zeer hoog huis bouwen en doorluchtige opperzalen. En hij, zijn voornemen volbrengende, houwt zich vensteren uit naar de grootte van het ontworpen huis, en het is in zijne zalen en vertrekken

bedekt met ceder en prachtvol aangestreken met menie, kostbare verf, gelijk men die tot het aanstrijken van gebouwen bezigt.

Zoudt gij regeren, menen ene lange en gelukkige regering te hebben, omdat gij u mengt 1) met de ceder, omdat gij in een prachtig cederen huis woont, zonder dat het er op aan zou komen, hoe gij regeert? Heeft niet uw vader Josia gegeten en gedronken, de vreugde van ene koninklijke tafel genoten, en recht en gerechtigheid gedaan, en het ging hem toen wel?

Beter: Omdat gij wedijvert in cederen. Het is duidelijk, dat de Heere hier doelt op Salomo, dat de koning van Juda met Salomo wedijverde in het bouwen van prachtige paleizen. Evenwel dit zou hem niet baten, dewijl hij geen recht en gerechtigheid had gedaan, d. w. z. dewijl de godsvrucht in dit paleis niet woonde en dewijl de vreze Gods er niet heerste, zou God Zijn aangezicht er voor verbergen.

Hij heeft de rechtzaak des ellendigen en nooddruftigen gericht, toen ging het hem wel. Is dat niet Mij te kennen? spreekt de HEERE(Hoofdst. 9:24). Is dat niet de ware godsdienst?

Maar uwe ogen en uw hart zijn niet dan op uwe gierigheid, gij denkt er niet aan om recht en gerechtigheid te doen, maar om zo veel mogelijk schatten te verzamelen; en uwe gedachte is op onschuldig bloed, om dat te vergieten, en op verdrukking en overlast, om die te doen. 1)

Hier drukt de profeet het helder uit, hoewel Jojakim van zijn vader Josia verschilde. Hij toont derhalve het zeer grote verschil, dewijl Josia zich beijverd had om de billijkheid te bewaren, doch deze had al zijn zinnen gezet op bedrog en roof en had zich geworpen op woestheid. Want door oog en hart verstaat hij alle delen der ziele en des lichaams.

Daarom zegt de HEERE alzo van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda: a) Zij zullen, wanneer hij na enige jaren zijn leven eindigt, hem niet beklagen, gelijk men bij de dood van betrekkingen klaagt (1 Kon. 13:30): Och mijn broeder, of: Och zuster. Zij zullen hem niet beklagen gelijk zijnen vader (2 Kon. 23:30) Och heer! of: och zijne majesteit. 1)

Jer. 16:4 vv.

Zijn bloedverwanten zullen hem niet bewenen neen zelfs niet met de gewone uitdrukkingen van droefheid, die gebruikelijk zijn bij een begrafenis van de geringste, waarbij zij uitroepen: ach, mijn broeder of ach, mijn zuster. Zijne onderdanen zullen hem niet beklagen, noch uitroepen gelijk zij plegen te doen bij de graven hunner vorsten: Ach Heere, of ach zijne Hoogste. Het is droevig zo geleefd te hebben, dat als men sterft niemand droevig is van hem te scheiden.

Integendeel met ene ezelsbegrafenis, wanneer het lijk op de vilplaats wordt geworpen, waar het door zijn stank de lucht verpest (Jes. 34:3), zal hij begraven worden; men zal hem a) slepen en daarhenen werpen, verre weg van de poorten van Jeruzalem (2 Kon. 24:6).

Jer. 15:3.

Ene andere profetie van gelijken inhoud vinden wij in Hoofdst. 36:3 vv. "De onzen beschouwen wij, gelijk wij reeds hebben opgemerkt, als gesproken in het jaar 609 vóór Chr. van welken tijd af de regering van Jojakim in Dan. 1:1 gerekend wordt. Het schijnt, dat de koning, die Eljakim heette, door Faraö Necho tot verandering van zijnen naam gedrongen is. Hij veranderde dien nu in "Jojakim", (2 Kon. 23:34), menende de door God beloofde oprichting van het Davidische koningshuis (2 Sam. 7:12 vv.) op die wijze in ene nog nadere betrekking tot Jehova, de Verbonds-God te zullen stellen, en het voortbestaan zijner dynastie te verzekeren. Misschien ook, dat hij met hetzelfde doel zijnen zoon, die toen acht jaren oud was, tot mederegent aannam; daarop doelt tenminste 2 Kron. 36:9 : "Acht jaren was Jojachin oud als hij koning werd" (vgl. 2 Kon. 24:8), wanneer dat niet op een schrijffout berust. In plaats van zijnen oorspronkelijken naam "Jechonia" (1 Kron. 3:16) gaf hij hem de omgezetten naam "Jojachin", omdat de betrekking, op 2 Sam. 7:12 vv. die in het woord lag, scherper op de voorgrond scheen te treden. maar met alle deze pogingen, om voor zich en zijn geslacht de koninklijke heerschappij te behouden, en de profetische bedreigingen van ene nabij zijnde vernedering van het Davidische koningshuis te niet te doen, bedroog Jojakim, die in alles juist het tegendeel van zijnen vader was, slechts zichzelven. (2 Kon. 22:11 vv.). De rede van Jeremia in vs. 2-9 van ons hoofdstuk was door hem geheel en al is de wind geslagen, zo als dadelijk het begin zijner regering bewees. Daarom komt, nadat in vs. 18 vv. over hemzelven het vonnis is uitgesproken, in het volgende ook een woord over zijnen zoon, op wien zijne dwaze verwachtingen gebouwd waren.

Wanneer het zo even (vs. 18) gezegde vervuld wordt, en daarmee de tijd van andere gebeurtenissen gekomen is (2 Kon. 24:1 vv.), klim dan, dochter Zions, volk van Jeruzalem! op de Libanon 1) in het noorden des lands, en roep, gelijk ene jonkvrouw die van haren verloofde beroofd is, en op de bergen over hem klaagt (Richt. 11:37 vv.), en verhef uwe stem op de Basan, op het oostelijk daartegenover liggende gebergte van Hauran. Roep ook van Abarim, de veren 2), van de bergen van het Moabietische hoogland (Num. 31:20 #Nu); maar al uwe liefhebbers, dewelken, die met u verbonden waren, daar zij in u hun residentie hadden, zijn verbroken.

De Profeet bespot de Joden en belacht hun trotsheid, omdat zij menen dat zij behouden zullen blijven, hoewel zij God tot een tegenstander hebben. Hij leert hun derhalve, dat zij zichzelve zeer bedriegen, waar zij zich straffeloosheid beloven. Hij beveelt hen de berg Libanon te beklimmen en hun stem te laten horen op de berg Basan, opdat zij zullen begrijpen dat er geen hulp is, waar het oordeel Gods op hen rust. Doch dit gehele vers is ironisch tot het einde toe. Want te vergeefs was hun uitroepen en hun gehuil. Maar de Profeet handelt zo met hen, dewijl hij zag dat zij geheel in de war waren. Zij waren derhalve onwaardig om aan hen een raad te geven, om hen vertrouwelijk te vermanen. Daarom moest hij ironisch hun zinneloosheid bespotten, omdat zij zich heil beloofden, terwijl zij niet aflieten het vonnis Gods over zich in te roepen.

Onze Staten-Overzetters tekenen bij hun vertaling aan: "te weten der rivieren, die men passeren moest naar Egypte, dat de Egyptenaars u te hulp komen. " v. d. Palm vertaalt: "van alle zijden. " Hitzig: "van de tegenoverliggende hoogten, " en verklaart: "men moet op de bergen stijgen, opdat men het klaaggeschrei, zo als dit bij een zo groot ongeluk past, verre

verneme. Men moet schreien, zodat men het van de enen berg tot de daaraan tegenoverliggenden kan horen. "

Beter is het te vertalen van Abarim. De bergen, welke Palestina begrenzen, worden hier genoemd. De Libanon in het Noorden, Basan in het Noordoosten en het gebergte Abarim in het Zuid-Oosten. Tot laatstgenoemd gebergte behoorde ook Nebo, bekend uit de geschiedenis van Mozes.

Ik sprak u aan in uwen groten voorspoed en voorspelde de ellende, die toen nog had kunnen worden afgewend, maar gij zeidet: Ik zal a) niet horen. Dit is uw weg van uwe jeugd af, reeds van Mozes tijden af, toen gij begonnen zijt een zelfstandig volk te zijn, dat gij Mijner stem niet hebt gehoorzaamd.

Jer. 5:23; 7:23-28; 11:7, 8; 13:10, 11; 16:12:17:23; 18:12; 19:15.

De wind zal al uwe herders weiden, al uwe leidslieden en koningen voortsleuren, en uwe liefhebbers, die vorsten, wier verloofde gij zijt, zullen in de gevangenis gaan; dan zult gij zeker beschaamd en te schande worden van wege al uwe boosheid, dewijl gij naar Mijne stem niet hebt willen horen.

Gods oordelen zullen als een verzengende wind (zie Hoofdst. 4:11) alle uwe overheden, zo burgerlijke als kerkelijke vernielen. Hun aanzien en gezag zullen ophouden, en de ganse vorm onzer regering zal gesloopt worden.

O gij, die nu op de Libanon woont, in huizen met zuilen en balken (Hoofdst. 21:14), en in de cederen nestelt, gij inwoners van Jeruzalem, die u in uwe prachtige gebouwen bevindt! hoe begenadigd (1 Kon. 15:22) zult gij zijn, wat zal uwe pracht u baten, als u de smarten zullen aankomen, het wee als ener barende 1) vrouw; als al het onheil wordt geboren, waarvan gij nu zwanger gaat.

Merkt hieraan, zij, die hoogmoedig zijn op hun wereldse voordelen, zouden weldoen, indien zij bedachten, hoe zij er uit zouden zien, wanneer benauwdheden over hen komen, en hoe zij dan al hun schoonheid zullen verloren hebben.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, ofschoon Chonia 1), de zoon van Jojakim, de koning van Juda, een zegelring ware aan Mijne rechterhand, zo nauw aan Mij verbonden, als de ring zich eng om de vinger sluit (Hoogl. 8:6), zo zal Ik u toch van daar, van Mijnen vinger, wegrukken. 2)

Volgende gewone verklaring zou door deze verkorting van naam het "zal, " dus de belofte voor de toekomst, worden uitgewist; wij vinden echter daarin meer ene symbolische versterking van de bedreiging: "Ik zal u wegrukken. "

De godvruchtige koningen van Juda waren geweest als zegelringen aan Gods rechterhand, na

en dierbaar bij Hem. Hij had roem op hen gedragen en gebruik van hen gemaakt als

werktuigen Zijner regering, gelijk een vorst doet van zijn zegelring, of van zijn handtekening. Doch Chonia had zich die ere ten uiterste onwaardig gemaakt en daarom zullen de voorrechten van zijn geluk hem ook niet beveiligen. Hij zal desniettegenstaande verworpen worden. Juist tegengesteld tegen deze bedreiging tegen Jojachin, is Gods belofte aan Zerubbabel, toen Hij hem tot de leidsman zijn volks maakte bij hun wederkering uit Babels gevangenis (Haggaï 2:24). Zij die zichzelven beschouwen als zegelringen aan Gods rechterhand, moeten niet gerust zijn, maar vrezen, dat zij van daar zullen weggerukt worden.

En Ik zal u geven in de hand dergenen, die uwe ziel zoeken, en in de hand dergenen, voor welker aangezicht gij schrikt, namelijk in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en in de hand der Chaldeën.

En Ik zal u en uwe moeder Nehustha (Hoofdst. 13:18), die u gebaard heeft, en door wier invloed gij u bij uw bestuur laat leiden (2 Kon. 24:8), uitwerpen in een ander land, waarin gijlieden niet geboren zijt, en daar zult gij beiden sterven(2 Kon. 24:12, 15; 25:27 vv.).

En in het land, naar hetwelk hun ziel verlangt om daar weer te komen, in het land hunner vaderen, naar Palestina, daarhenen zullen zij niet wederkomen.

Is dan deze man Chonia, zo zal men dan moeten uitroepen, een veracht, verstrooid, afgodisch beeld, of werkstuk? Of is hij een vat, waaraan men genen lust heeft? dat in de ogen des Heeren niets anders waard was dan verbrijzeling? Waarom hij en zijn zaad uitgeworpen, ja weggeworpen in een land, dat zij niet kennen (Hoofdst. 5:19)?

Het vraagsgewijze voorstel in dit vers tekent de algemene verslagenheid, die er zijn zou over het noodlot van Jechonia. Men zou het zich nauwelijks kunnen verbeelden: hij, die men eerde en lief had, waarom moest hij na weinige maanden regerens een zo droevig en verachtelijk lot ondergaan? Het antwoord op deze vraag wordt verzwegen, doch Juda’s einde naderde met rasse schreden, en van zulk een monster als Jojakim geweest was, moest geen afstammeling op Davids troon zitten.

O land, land, land! dat om uwen koning klaagt, hoor des HEEREN woord, 1) dat het u het Goddelijk raadsbesluit verklare, het welk in zulk een bitter lot aan hen vervuld wordt.

met het driemaal herhaalde woord land, bedoelt de Heere de aanspraak zo krachtig mogelijk te maken, opdat Juda nog als ter elfder ure zou luisteren naar Zijn woord. Juda moest weten dat het oordeel zeker zou komen, indien het des Heeren woord bleef verachten en niet leerde luisteren naar Zijne vermaningen.

Zo zegt de HEERE: schrijf dezen zelven man voor kinderloosaan, wiens geslacht dus met hem te niet gaat, enen man, die niet voorspoedig zal zijn in zijne dagen, en niet verkrijgen zal wat hij zich voorstelt, namelijk dat zijne kinderen na hem op de troon in Juda zouden zitten. Want er zal, al ontbreekt het hem ook niet aan zonen, niemand van zijn zaad voorspoedig zijn, zittende op de troon Davids, en heersende meer in Juda; met hem zal de koningstroon voor

zijn geslacht voor altijd verloren zijn.

De koning Zedekia, die op Jojachin volgde en elf jaren te Jeruzalem regeerde, was niet zijn zoon, maar een broeder van zijnen vader Jojakim (2 Kon. 24:18-25:7). Na deze heeft geen nakomeling van David meer op de troon gezeten. Hoe slechts op tweevoudigen buitengewonen weg, ene door toepassing van de wet omtrent de erfdochters, en verder door het sluiten van een Leviraatshuwelijk, Jojachin de stamhouder der koninklijke geslachtslijn geworden is, zie daarover 1 Kron. 3:19 en Matth. 1:12.

HOOFDSTUK 23.

DE VERKEERDE HERDERS EN VALSE PROFETEN WORDEN BESCHREVEN EN BESTRAFT. CHRISTUS, DE GOEDE HERDER EN GROTE PROFEET WORDT BELOOFD.

III. Vs. 1-40. Het oordeel, uitgesproken over de drie eerstvolgende opvolgers van Josia in ‘t bijzonder, wordt nog eens in een algemeen weegeroep over de herders zamengevat, die de hun toevertrouwde kudde verwaarloosd, verdorven en verstrooid hebben. De verdiende straf zal hen daarvoor treffen, doch daarna zal de Heere het overschot der verstrooide kudden weer verzamelen en op de weide terugvoeren, waar het onder goede herders veilig en zonder vrees weiden, op nieuw voorspoedig zijn en zich uitbreiden zal. Een rechtvaardige spruit van David zal met wijsheid en gerechtigheid als Koning over Juda en Israël regeren. "De Heer, onze gerechtigheid zal Zijn naam zijn. " Dan zal ene verlossing komen uit het land van het noorden, welke de vroegere verlossing uit Egypte verre overtreft en doet vergeten (vs. 1-8 Daar echter de valse Profeten ook tot de leidslieden van het volk behoren, die het verleiden en verderven, zo is aan de bestraffende rede tegen die herders dadelijk ene tegen deze Profeten verbonden. Vooreerst worden zij in hun pogen geschilderd als verleiders des volks (vs. 9-15): vervolgens wordt het volk voor hun bedrog gewaarschuwd (vs. 16-24) Daarop wordt hun snood misbruik van de naam des Heeren voorgesteld (vs. 25-32), en ten laatste het volk bestraft, omdat het de ware voorzeggingen Gods spottend en boosaardig een last des Heeren noemt (vs. 33-40).

Wee de herderen, de overheden (Hoofdstuk 2:8; 3:15; 10:21 die de schapen Mijner weide, de kudde die Mijn eigendom is, en aan welke Ik een land gegeven heb, waar zij verzorgd zijn (Hoofdst. 13:17. Ps. 74:1; 100:3), ombrengen en verstrooien, door hun gewelddadigheden en verdrukkingen te gronde richten (Hoofdst. 22:13 vv.), en door het geestelijk verderf, dat van hen uitgaat, maken, dat zij uit het land worden verbannen (Hoofdst. 15:4), spreekt de HEERE (vgl. Ezech. 34).

Daarom zegt de HEERE, de God Israëls, dit algemene (vs. 1) op de laatste koningen van Israël in ‘t bijzonder toepassende, alzo van de herderen, die Mijn volk weiden, van Joahaz, Jojakim en Jojachin: Gijlieden hebt door uwe goddeloze, zelfzuchtige regering Mijne schapen verstrooid, en hebt ze verdreven, zo ver gebracht, dat zij moeten verstoten en verdreven worden, en gij hebt ze niet bezocht, er geen acht op geslagen, zo als uwe roeping meebracht (Ezech. 34:2 vv.). Ziet, Ik zal over u bezoeken (Jes. 26:1) de boosheid uwer handelingen, waarin gij integendeel allerlei ongerechtigheid hebt gepleegd (Hoofdst. 21:12), spreekt de HEERE. 1)

Hier geeft God de oorzaken aan, waarom Hij zo zeer verontwaardigd is over deze verwoesters, dewijl waar zij tyrannie oefenden over het volk, niet slechts des mensen leed hebben aangedaan, maar God zelven, die in Zijn trouw het uitgeredde volk had aangenomen. Wel is het waar dat zij allen die verwoesting zich waardig hadden gemaakt. Want wij hebben uit vele plaatsen gezien, dat het volk niet kon verontschuldigd worden, waar het bedrogen werd door slechte en goddeloze leidslieden, dewijl op deze wijze allen een rechtvaardig loon

werd vergolden, daarom, omdat van de minste tot de grootste allen zich de toorn Gods op de hals hadden gehaald. Maar daarmee was de goddeloosheid der slechte leiders niet te verontschuldigen, dewijl zij hadden moeten berekenen, waartoe hun die last was opgelegd, vervolgens door Wien zij waren aangesteld.

En Ik zal het overblijfsel Mijner schapen, wat van de straf der verstoting en verbanning overblijft (Jes 6:13; 10:22) redden en zelf vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik ze verdreven heb. En Ik zal ze wederbrengen tot hun kooien (Jes. 13:20), d. i. tot de steden en vlekken van het heilige land, en zij zullen vruchtbaar zijn en door grote vruchtbaarheid, die Ik ze zal geven, vermenigvuldigen.

En Ik zal a) herderen over hen verwekken, die in getrouwe en nauwgezette waarneming van hun ambt ze weiden zullen in de waren zin des woords (Hoofdst. 3:15), en zij zullennu recht geregeerd en goed geleid in Mijne genade blijven, en Mijn verbond bewaren; zij zullen niet meer vrezen, noch verschrikt worden voor herhaling van de gerichten Mijns toorns, noch gemist, uit hun land verbannen worden, spreekt de HEERE.

Ezech. 34:11, 12.

Deze belofte is wel aanvankelijk vervuld ten tijde der bevrijding uit de ballingschap en de wederoprichting van het Joodse rijk, toen zij in Zerubbabel, Jozua, Nehemia, Ezra, ook in de Profeten Haggaï, Zacharia, Maleachi, en dergelijken hun goede herders of bestuurders en leraars hadden. Men ken echter niet zeggen, dat zij daardoor geheel is vervuld, want het Joodse volk is na dien tijd geenszins buiten alle vrees en verschrikking, buiten alle vijandige bezoeking en verontrusting gebleven, gelijk hier wordt beloofd. Wat zij, in de volgende tijden tot op Christus deels van de Egyptische, deels van de Syrische koningen, in ‘t bijzonder van Antiochus Epifanes en ook van de Romeinen hebben geleden, is bekend. Voegt men nu ook hierbij de eerste tijden van het Nieuwe Testament, zo kwam in plaats van de hier beloofde vergadering bij verreweg de meesten de verstrooiing met de inwendige verstokking, in welken toestand hun nakomelingen zich nog heden bevinden. Deze voorspelling behoort dus ten opzichte van hare volledige vervulling tot de laatste en nu nog toekomstige tijden.

Ziet, dit is het voornamelijk, waarop de in vs. 4 uitgesprokene voorzegging uitloopt a) de dagen komen spreekt de HEERE, dat Ik aan David in de aan hem beloofden Zoon 2 Sam. 7:12 vv.) ene rechtvaardige spruit (Jes. 11:1; 53:2. Zach. 3:8; 6:12) zal verwekken; die zal, koning zijnde, regeren en voorspoedig zijn (Jes. 52:13), en recht en gerechtigheid doen op de aarde(Jes. 32:1. Ezech. 34:23).

Jes. 4:2; 40:11. Jer. 33:14, 15. Dan. 9:24. Luk. 1:32, 33.

Het: "Ziet, de dagen komen" betekent volgens het gewone spraakgebruik van Jeremia niet een vervolg in de tijd met betrekking tot het voorgaande, maar het vestigt ook de aandacht op de grootte van hetgeen verkondigd wordt. Tevens wordt gewezen op de tegenstelling der hoop tegenover het zichtbare, dat in het geheel gene aanleiding tot haar geeft. Moge het tegenwoordige nog zo droevig zijn, zo komt toch de tijd.

De Heere wil niet, dat de schapen, die door de schuld hunner herders moesten verjaagd worden naar een vreemd land, altijd de straf daarvoor zouden dragen. De overgeblevenen moeten terugkeren op hun weiden en op nieuw vermenigvuldigen. Hij zal hun nieuwe herders geven, onder wier leiding zij veilig zullen zijn van vrees en siddering en herhaling der vlucht. De blik des zieners door de Geest vervrolijkt, vestigt zich op de zich verheffende gedaante van Hem, die gezegd heeft: "Ik ben de goede Herder. " Hij ziet de gezalfde des Heeren uit Davids stam, die komt, die recht en gerechtigheid uitoefent op aarde en zegen geeft.

Hier wordt van Christus gesproken als van een Spruit. Zijn voortkomen, Zijn begin zal gering zijn, als van een lot of spruit, en zijn opkomen als uit de aarde, maar voortgroeiende groent, groot wordt en met vrucht beladen is. Christus is de wortel en het geslacht Davids. Hij is een spruit van Gods planting. Hij verwekt hem. Hij heiligde hem en zond hem in de wereld, gaf hem zijn last en hoedanigheid.

Hij is een rechtvaardige spruit, want Hij is zelf rechtvaardig en door Hem worden velen, ja allen die de Zijnen zijn, rechtvaardig gemaakt; een Voorspraak is hij, Jezus Christus, de rechtvaardige.

In zijne dagen zal Juda verlost worden, zodat het tot waarachtigen en voortdurenden voorspoed komt, en Israël zal, gelijk de voorzegging in Deut. 33:28 belooft, zeker wonen. En dit zal Zijn naam zijn, de naam van dezen Koning, de rechtvaardigen Spruit van David, de naad, waarmee men Hem zal noemen: DE HEERE (Jes 45:17), ONZE GERECHTIGHEID (1 Kor. 1:30, vgl. Hoofdst. 30:21 vv.)

Hij kondigt Hem derhalve aan als de waren God en echter als de Zoon Davids. Vervolgens beveelt Hij om van Hem de gerechtigheid te verwachten en al wat tot het volmaakte en volle geluk dienen kan.

Het is een symbolische bijnaam, die zich daardoor van enen gewonen naam onderscheidt, dat hij niet tot werkelijk gebruik dient, maar tot objectieve karakterisering, tot een ideaal opschrift. Daarom wordt aan dezen naam ook een object toegevoegd, dat reeds zijnen naam heeft. Op gelijke wijze geeft David aan zijn zoon de naam Jedidja (2 Sam. 12:25). dien hij in werkelijkheid nooit heeft gedragen.

De bijzondere veel betekenende naam moet zeker op de hoofdpersoon van het vers, op de Messias zien in wiens dagen Juda gered zou worden en Israël zeker zou wonen, maar niet op Israël, zo als velen willen. Door de beloofden Koning wordt vervuld wat in Deut. 6:25 gezegd is. Op die plaats lezen wij: "het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden voor het aangezicht des Heeren, onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft. " maar wie heeft de wet volkomen onder het Oude Verbond vervuld? De vrome David? de wijze Salomo? of wie? Daarom komt hier de Messias voor in de gehele noodzakelijkheid Zijner verschijning, in het volle licht Zijner betekenis. Hij, de enig Rechtvaardige, maakt velen rechtvaardig, die in Hem geloven (Jes. 53:11). In Zich het heilige, goddelijke leven werkelijk openbarende, verschaft Hij aan degenen, die in Hem geloven, Gods gerechtigheid, ja wordt zelf tot deze.

Hebr. : "Jehova Tzidkenoe, " woordelijk vertaald: "de Heere (Jehova), onze Gerechtigheid. " Daarmee komt de verklaring (Jer. 33:16) zeer overeen: "In dien tijd zal Juda geholpen worden en Jeruzalem veilig wonen, en men zal haar noemen: de HEERE onze gerechtigheid (Jehova-Tzidkenoe). " Hier is het ontwijfelbaar, dat de naam Jehova niet aan Jeruzalem kan zijn toegezegd, maar alleen de gehele spreuk: Jehova (is) onze gerechtigheid. De stad Gods wordt daardoor aangeduid als zulk ene die voor al hare bewoners gene gerechtigheid bezit en kent dan die uit het geloof in de Heere (Jehova) komt, vermits dßßr alle tongen belijden, gelijk in Jes. 45:24 gezegd wordt: "in de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte. " Dezelfde verklaring zou zich nu ook in deze plaats laten toepassen, wanneer zij van de beloofden Koning luidde: "Jehova mijne gerechtigheid. " (Hebr. "Jehova Tzidki, " wat van gelijke betekenis ware met de naam Zedekia). Maar vermits het toevoegende "onze gerechtigheid" niet op de koning, maar op het volk slaat, zo zou de naam voor de beloofden koning zelven zonder betekenis zijn, en hem slechts als zinnebeeld des volks toegevoegd worden, wanneer niet het hoofdwoord "Jehova" van hem gebezigd ware. De zin is dus in deze onze plaats een andere dan in Jer 33:16, omdat de naam op een geheel anderen persoon slaat. Wij verstaan ze zo: "Deze (de beloofde koning) is Jehova, die onze gerechtigheid is. " Luther heeft dus goed vertaald: dat is zijn naam-"Heere, die onze gerechtigheid is. " De te wachten Messias wordt hier werkelijk Jehova genoemd, als de tweede persoon, het ander Ik der Godheid. Wanneer op één altaar (Exod. 17:15) geschreven stond: "Jehova, mijne banier" en op een ander (Gen. 33:20): "God Israëls God, " zo was dit wel een bloot herinneringsteken, en zulk een altaar is niet Jehova of God, maar het is geheel wat anders, dan wanneer de rechtvaardige Spruit, waarop Israël als op zijnen Verlosser wacht, wanneer die Koning die recht en gerechtigheid op aarde sticht, de naam ontvangt "Jehova onze gerechtigheid. " Dat kan niet anders worden verstaan dan dat Hij is wat Hij heet, dat Hij als Jehova onze gerechtigheid is. Hem dus, dien wij nu Jezus Christus noemen, dien noemt Jeremia op profetische wijze naar Zijn wezenlijk karakter Jehova onze Gerechtigheid; en wel daarom, omdat Hij, als God in het vlees verschenen, de enige bron der gerechtigheid voor Zijn rijk en voor Zijn volk is.

Het zal de Christen steeds ene grote kalmte, rust en vrede geven, als hij peinzen mag over de volmaakte gerechtigheid des Heeren Jezus. Hoe menigwerf zijn Gods heiligen ter nedergedrukt en treurig! Ik geloof niet, dat zij dit mogen zijn. Ik geloof niet, dat zij het zouden kunnen, wanneer zij steeds hun volmaaktheid in Christus zagen. Sommigen spreken altijd over het bederf en de arglistigheid des harten en de natuurlijke boosheid der ziel. Dit is alles zeer waar; maar waarom gaat men niet wat verder en herinnert zich, dat wij "volmaakt zijn in Christus Jezus. " Het is niet te verwonderen, dat zij, die bij hun eigene verdorvenheid altijd blijven stilstaan, zo gedrukt zijn; maar het kan niet anders of er zal vreugde in ons hart komen, zo wij ons herinneren dat Christus onze gerechtigheid is geworden. Al moet ik veel droefheid ondervinden, al valt satan mij aan, al heb ik nog veel door te worstelen, eer ik in de hemel kom, ik sta in het verbond der Goddelijke genade; ik heb alles in mijnen Heer; Christus heeft alles volbracht. Aan het kruis riep Hij uit: "het is volbracht!" en daar alles volbracht is, ben ik volmaakt in Hem, en mag ik mij verheugen met ene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, niet hebbende mijne rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die uit het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is, door het geloof. Aan deze zijde van de hemel zult gij geen heiliger volk vinden dan zij, die in hun hart de leer van Christus' gerechtigheid ontvangen. Als de gelovige zegt: "mijn leven is Christus alleen, in

Hem rust ik voor mijne zaligheid, en ik geloof dat, hoe onwaardig ook, ik in Jezus verlost ben, " dan rijst deze gedachte uit dankbaarheid in het hart op: "zal ik dan niet voor Christus leven, Hem niet liefhebben en dienen, daar Hij mij door Zijne verdiensten heeft gered?" "De liefde van Christus dringt ons, opdat degenen, die leven niet meer zich zelven zouden leven, maar Dien, die voor hen gestorven is. " Eerst als wij door de toegerekende gerechtigheid verlost zijn, zullen wij de ons medegedeelde gerechtigheid op prijs stellen.

Deze voorspelling is te merkwaardiger, omdat de Profeet aan het einde van het vorige hoofdstuk met ene vernedering van het Davidisch stamhuis had moeten dreigen, die bijna aan vernietiging grensde. Maar ook afgezien van haar historisch verband, mag zij ene der ondubbelzinnigste aankondigingen van de aanstaanden Messias genoemd worden. Of zou het mogelijk zijn, gelijk een der beroemdste uitleggers voorsloeg, dat hier onder de naam van spruite Zerubbabel, de beroemde nazaat van David, zou voorgesteld zijn? Maar wie zal beweren, veel minder bewijzen, dat onder zijne weldadige leiding de herstelling van al de twaalf stammen van Juda en Israël plaats gehad heeft, en wie acht het gene snode godslastering op hem, of op énig zondig aardbewoner de verhevene beschrijving toe te passen, hier van de Spruite gegeven? Geen wonder, dat reeds oude Joodse uitleggers hier aan niemand dan de Messias gedacht hebben. De luister Zijner regering wordt hier met trekken getekend, ten dele uit het gewijd geschiedverhaal van Davids leven ontleend; en niet onwaarschijnlijk achten wij het, dat de eigenaardige spreekwijs dien spruit aan David verwelken, ene zijdelingse toespeling op de belofte behelst aan dit stamhuis door Nathan gedaan. Wat de benaming betreft waarmee men Hem zal noemen: "Jehova onze gerechtigheid, " zij schijnt ons toe de David-spruit aan te kondigen als degene, in en door wien Jehova ene volkomene gerechtigheid aan Zijn volk zou verlenen. Zo duidt in het oud geschiedverhaal de naam des altaars "Jehova mijne Banier" met andere woorden aan, dat aan Jehova als banier van Zijn volk, dit altaar toegewijd was. Zo wordt door de naam Immanuël, aan de zoon der maagd bij Jesaja toegekend, te kennen gegeven, dat Hij, die hem draagt, voor het volk een teken en onderpand van Gods gunstrijke bescherming zou wezen. Dat hier ene dergelijke verklaring moet gevolgd worden, en alzo geen persoonlijke eigen naam ter aanduiding van de Messias zelven gevonden wordt, blijkt zonneklaar uit Hoofdst. 33:15, 16, waar dezelfde naam van Jehova ook aan de stad Jeruzalem toegekend wordt. Ziet, zo luidt het op die plaats, de tweede der bovenbedoelde: ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik het goede woord verwekken zal, dat Ik tot het huis Israëls en over het huis Juda gesproken heb. In die dagen en te dier tijd zal Ik de David ene spruit der gerechtigheid doen uitspruiten, en Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde. In die dagen zal Juda verlost worden, en Jeruzalem zeker wonen, en-aldus zo staat er letterlijk-zal men haar noemen "Jehova, onze gerechtigheid!" Hoe zouden deze woorden, indien zij ene opzettelijke beschrijving van de natuur en het wezen van de Messias, als vlees geworden Jehova, behelsden, met hetzelfde recht tot ene beschrijving van Zijne rijkstad gebruikt kunnen worden? De duidelijke bewijzen voor de erkentenis der Goddelijke natuur van de Messias ook in het Oude Verbond zijn veel te talrijk, dan dat wij deze heilige waarheid zouden behoeven te staven alleen door de klank van een woord. Intussen moest het de dieper denkende niet moeilijk vallen, ook op grond van dergelijke uitspraken tot de gedachten te komen, dat Hij, door wien zulk een heil zou tot stand gebracht worden, en die zulk een naam waardig kon dragen, boven alle aardbewoners oneindig verheven moest zijn. Wat soortgelijke toezeggingen voor de vromen Israëliet uit

die dagen inzonderheid aantrekkelijk maken moest, het was boven alles het uitzicht, zowel hier als elders ontsloten, op ene gelukkige hereniging der beide koninkrijken onder éénen Davidischen scepter; een uitzicht, tot dusver nimmer volkomen verwezenlijkt, en waarvan dus de invulling voor latere eeuwen bewaard blijft. Zo helder staat het de Profeet voor de geest, dat hij, na de eerstgenoemde voorspelling een tijd te gemoet ziet, waarin men niet meer de verlossing van Israël uit Egypte, maar de hereniging van het verstrooide volk uit alle streken der aarde, als de roemrijkste openbaring van Gods trouw, bij zijne plechtige eden vermelden zal.

De vraag, of de heiligen onder het Oude Testament wel het Evangelie gekend hebben, is zoveel, alsof men ze vroeg: Hebben zij onder het Oude Testament wel brood gehad en gegeten? Indien er gene belofte des levens en der heerlijkheid onder het Oude Testament geweest ware, dan zouden de Profeten nog veel meer dan de apostelen gezegd kunnen worden: de ellendigste van alle mensen te zijn. Doch altijd hing er, al was het ook maar een lampje (zo als in Ps. 88), in de lange donkere tempelzaal; de lamp van David, de belofte Gods. Dat was hun bestendig licht, waarbij, zij arbeidden en leefden. De Heere onze gerechtigheid. Zo hebben wij dan ene levende, persoonlijke bron van de vergeving der zonde, en een altijd bij ons blijvenden Trooster, door wien wij altijd vergeving der zonde hebben; want de Heilige Geest en Jezus zijn niet te scheiden. Wij hebben tweeërlei voorspraak, de ene in de hemel: Christus; de ander in ons hart. De Heilige Geest. De Heere. Jehova: De spruit uit Davids stam zou dus niet enkel mens en koning, maar ook mens en God zijn. Doch hoe nu Jezus te gelijk waarachtig God en waarachtig mens kan zijn, dat kan de ene mens de anderen niet leren. Zulke dingen leert men alleen van God. Wien God het geloof geeft, dien onderwijst Hij zelf, en die weet de dingen Gods voor zichzelven, al kan hij ze ook de ongelovige niet wiskunstig bewijzen. De zalving des Heiligen Geestes, die ons alle dingen leert, is daarom waarachtig en gene leugen. Wij zouden ook het geloof het proefondervindelijk weten der geestelijke dingen kunnen noemen. Zelfs de Schrift kan niet meer doen, dan het brood des eeuwigen levens aanbieden en aanprijzen; doch hoe dat brood smaakt, en welke krachten het geeft, dat moet de mens zelf leren door het eten, door het geloven. Onze gerechtigheid. Gerechtigheid is onzondigheid. In de tegenwoordigheid Gods kan gene zonde bestaan. Zullen wij voor God bestaan, zo moeten wij ontzondigd worden. Dit geschiedt in de vergeving onzer zonden door God. Op welk een grond? Op grond der offerande van Christus, welke ene verzoening der zonde is bij God. De gerechtigheid is dus buiten ons, maar voor ons. Het is hiermede als met de zon. Is zij niet buiten en hoog boven ons; maar is zij niet voor ons; verlicht, verwarmt zij ons niet, en maakt zij niet al onze vruchten rijp? .

Hier wordt niet alleen van de Christus getuigd dat Hij is God, boven allen te prijzen tot in eeuwigheid, maar ook wordt Hij als de Middelaar aangekondigd, die een eeuwige gerechtigheid zou aanbrengen, voor alle de zijnen. En dat de Profeet Hem noemt onze gerechtigheid, daaruit blijkt zo duidelijk mogelijk dat deze weet, dat niet alleen onder het N. maar ook onder het O. Verbond al de verbondelingen door Hem hun zaligheid, of liever hun gerechtigheid bij God hadden.

Daarom, om aan de bedreiging in Hoofdst. 16:14 vv. nu ook ene troostvolle voorzegging toe te voegen, ziet de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd!

Maar zo waarachtig als de HEERE leeft, die het zaad van het huis Israëls heeft opgevoerd, en die het aangebracht heeft uit het land van het noorden en uit al de landen, waarhenen Ik ze gedreven had! Want zij zullen wonen in hun land.

De heerlijke verschijning van de Herder aller herders is slechts als voorbijgaande; het oog van de Profeet wendt zich daarom terug tot de kudde, welke de Heere zeker eens uit Babel op haren grond zal doen wederkeren.

Gods wonderbaar werk in de herstelling van het Joodse volk na zijne verstrooiing over de ganse aarde, gepaard met de toebrenging der Heidenen, welke door dat middel ook zal worden teweeg gebracht, zal zo verre overtreffen de wonderen, door God gewrocht bij de uitvoering van de Joden uit Egypte, dat deze niet zou verdienen genoemd of vergeleken te worden bij de andere. De Apostel noemt (Rom. 11:15) deze herstelling van de Joden een leven uit de dood.

Aangaande of tegen de Profeten, die valselijk in de naam des Heeren profeteren en met de priesters het volk in het verderf storten, even als de koningen en regenten (Hoofdst. 14:13 vv.), volgt nu het verdiende wee.

Dit heeft al het voorkomen van het opschrift te zijn ener nieuwe godsspraak, wier inhoud door dit woord wordt aangeduid, als handelende van de valse profeten, van hun roekeloosheid en het lot, dat zij daardoor zich zelven en hun volk bereidden, waaraan Jeremia niet denken kan zonder de hevigste ontroering, waarvan het overige van dit vers gewaagt.

Mijn hart wordt hij hetgeen Ik tegen die Profeten heb te zeggen, in mijn binnenste gebroken van wege het vreeslijke der ontvangene openbaring; al mijne beenderen bewegen zich daarover van ontzetting. Ik ben als een dronken man, die zich zelven niet meer machtig is, en als een man, dien de wijn te boven gaat; van wege de HEERE, en van wege de woorden Zijner heiligheid, die Hij mij heeft opgedragen, om ten opzichte der toestanden, die Zijne gerichten noodzakelijk maken te verkondigen.

De grote liefde maakt de knecht Gods zo ijverig, dat hij geweldig op de verleiders loslaat. Hij denkt er niet aan, dat hij nu in een wespennest geslagen heeft, en voor altijd zijn leven verbitterd heeft; want hij heeft nog een hoger leven en het mindere geeft hij gaarne om der liefde wil. Toch zal de gehele wereld hem gehouden hebben voor enen onverbeterlijken en dollen ijveraar, die niets verschoont. Hij zegt zelfs, dat hij van God en Zijn woord als bedwelmd is, wanneer hij het land daarbij beschouwt.

De toorn Gods heeft zijn hart verbroken en al zijn gebeente aangegrepen, zodat hij krachteloos wankelde en hij een dronken man gelijkt, die niet meer vast op zijn voeten kan staan. Hij gevoelt zich innerlijk geheel verslagen, waar hij niet slechts de schrik van het

gericht ondervindt, hetwelk over de valse profeten en de valse priesteren, welke het volk tot dwaling hebben vervoerd, maar ook het schrikkelijk lijden, hetwelk over zijn volk zou komen.

Want het land, zo spreekt de Heere, is door die profeten en priesters vol overspelers (Hoofdst. 29:23), want het land treurt over de gruwelen van zijne bewoners (Hoofdst. 12:4; 14:2 vv.) van wege de vloek, die om de overtreding der geboden daarop is gelegd (Deut. 28:15 vv.). De weiden der woestijn, waarop het vee weidt, verdorren (Hoofdst. 9:10), omdat hun loop boos is, hun leven onophoudelijk in slechtheid is (Hoofdst. 5:8; 9:2. Jes. 59:7), en hun macht niet recht; zij zijn sterk in leugen en ontrouw (Hoofdst. 8:6).

Want beiden, profeten en priesters, zijn a) huichelaars(Hebr. onheiligen, heiligschenners); zelfs in Mijn huis vind Ik hun boosheid, spreekt de HEERE; zelfs op de heilige plaats bedrijven zij de zonde der ontucht.

Jer. 6:13; 8:10; 14:18.

Tot zulk ene ontucht boden de nissen en cellen van de tempel gelegenheid (vgl. 1 Sam. 2:22); en de priesters, dienstdoende naar de orde in hun klasse, waren van hun vrouwen verwijderd (Luk. 1:8 vv. 23 vv.). de profeten, die veel in de tempel verkeerden, en die wellicht juist meer door vrouwen dan door mannen werden geraadpleegd (1 Kon. 14:2 vv. 2 Kon. 4:1, 8 wordt in vs. 14 uitdrukkelijk echtbreuk verweten.

Daarom, tot rechtvaardige straf voor zulk een verborgen zondigen, zal hun weg hun zijn als zeer a) gladde plaatsen in de b) donkerheid; zij zullen aangedreven worden en daarin vallen (Ps. 35:6. Spr. 4:19): want Ik zal een kwaad over hen brengen in (liever: namelijk) het jaar hunner bezoeking(Hoofdst. 11:23), spreekt de HEERE.

Ps. 73:18. b) Jer. 13:16.

Ik heb wel ongerijmdheid (Ps. 14:1) gezien in de profeten van Samaria, de hoofdstad van het rijk van Israël sedert het ontstaan van het goddelooste koningshuis (1 Kon. 16:33 vv.), profeten, die door Baäl profeteerden, en Mijn volk Israël verleidden (1 Kon. 16:33), en men zou menen, dat iets ergers niet kon bestaan.

Maar in de profeten van Jeruzalem zie Ik afschuwlijkheid(Hoofdst. 5:30), die veel ontzettender is; zij bedrijven overspel en gaan om met valsheid, en sterken door hun bedrieglijke voorstellingen (vs. 17; Hoofdst. 6:14; 14:13) de handen der boosdoeners, opdat zij zich niet bekeren, een iegelijk van zijne boosheid. In plaats van zich tot berouw te laten opwekken door de straffen, welke door Mijne profeten worden aangekondigd, verleiden zij niet alleen door hun voorbeeld tot het kwade, maar doen het ook door hun gezag daarin blijven, en houden het van het geloof terug (Ezech. 13:22). Zij allen zijn Mij, wat het gericht aangaat, dat Ik over hen zal doen komen, als Sodom en hare inwoners, de bewoners van Jeruzalem, die door hen zijn verdorven en op hun beurt de overige bewoners des lands hebben bedorven, als Gomorra (Deut. 32:32. Jes. 1:10).

Daarom zegt de HEERE der heirscharen, terwijl Hij overgaat tot de volvoering van het vonnis, van deze profeten alzo: Ziet, Ik zal aan hen voor alle anderen en in bijzondere mate doen, wat Ik in Hoofdst. 9:15 het gehele volk heb gedreigd. Ik zal hen met alsem spijzigen en met a) gallewater drenken, Ik zal hun de bitterste en smartelijkste rampen toezenden, want van Jeruzalems profeten is de huichelarij uitgegaan in het ganse land, zodat het afvallige Israël nog voor vroom kan gehouden worden bij het verstokte Juda (Jer. 3:11 11).

Jer. 8:14.

Dat is een natuurlijk gevolg der superoriteit, welke de akademiën, ministeriën enz. hebben en in hun mate moeten hebben. Wanneer zij op verkeerde wegen gaan, deelt het gehele land mede in hun verderf. Men bemerkt het in het gehele land, welke Theologen aan het roer zitten.

Zo zegt de HEERE der heirscharen tot degenen, die te Jeruzalem zijn en in het ganse land: Hoort niet naar de woorden der profeten, die u profeteren, zodat gij aan hun voorzegging geloof zoudt schenken, en naar hun woorden uw gedrag zoudt regelen (Hoofdst. 27:14 vv.). Zij maken u ijdel, zij vervullen u met een dwaas, nietswaardig vertrouwen op ene gelukkige toekomst (Ezech. 11:2 vv.); zij spreken het gezicht huns harten niet uit des HEEREN mond, als had de Heere hun werkelijk iets geopenbaard en hun een bevel gegeven (Hoofdst. 14:14).

Zij a) zeggen steeds tot degenen, die Mij lasteren door verachting van Mijn waarachtig woord: De HEERE heeft het gesproken, gijlieden zult vrede hebben; en tot al wie naar zijns harten goeddunken, in ongeloof en volharding wandelt, zeggen zij: Ulieden zal geen kwaad overkomen. Aan de tegenspraak tussen de inhoud van hun woord, en de toestand van hen, tot wie zij zich wenden, is duidelijk te zien, dat zij leugenprofeten zijn.

Jer. 6:14; 8:11. Ezech. 13:10. Zach. 10:2.

Want wie van ons-die profeten met hun aankondigingen van geluk, of ik met mijne bedreigingen in de naam van God-heeft in des HEEREN raad gestaan, en Zijn woord gezien of gehoord? Wie heeft Zijn woord aangemerkt en gehoord en nu ook de waarheid gezegd?

Men kan dit tweeledig opvatten, of als woorden van Jeremia aangaande de valse profeten: Wie hunner is in de raad des Heeren tegenwoordig geweest? Wie heeft Zijn woord verstaan en gehoord? Geen hunner! hun voorgewende Godspraken zijn louter verzinsels! Voor deze opvatting pleit de tekstlezing, welke in plaats van "Zijn woord" heeft: "mijne woorden. " Of als een gezegde in de mond der valse profeten, die in het slot van het vorig vers reeds sprekend worden ingevoerd; waarmee zij te kennen geven, dat het een louter voorgeven van Jeremia was, dat hij zijne profetieën van Godzelven had ontvangen; het was immers ene ongerijmdheid, dat iemand in de raad van God zou gezeten en daar iets gezien of gehoord hebben! En voor deze opvatting pleit de gemakkelijkheid der verklaring en de gestrenge uitspraak in het onmiddellijk volgende vers. Het is dan opmerkelijk, dat sommige hedendaagse uitleggers der oude profeten dezelfde taal voeren, die Jeremia aan de valse profeten toeschrijft.

Spoedig genoeg zal het openbaar worden. Ziet, een a) onweder, een alles verwoestend oordeel des HEEREN, ene grimmigheid is uitgegaan, ja een pijnlijk onweder: het zal blijven op der goddelozen hoofd.

Jer. 30:23, 24.

Des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij zal hebben gedaan en totdat Hij zal hebben daargesteld de gedachten Zijns harten; in het laatste der dagen (liever: in latere dagen) zult gij met verstand daarop letten. Bij de uitkomst zal het blijken, wie in des Heeren raad heeft gestaan en wie Zijn woord heeft gehoord (Hoofdst. 30:23).

Maar reeds nu laat de Heere u weten, hoe het is met degenen, die u enkel geluk beloven; wanneer gij slechts Zijn getuigenis wilt aannemen? Ik heb die profeten niet gezonden, zo heeft de Heere uitdrukkelijk tot Mij gesproken, en ik heb het u getrouw overgebracht (Hoofdst. 14:14), nochtans hebben zij gelopen om hun gewaande openbaringen te verbreiden: Ik heb tot hen niet gesproken, nochtans hebben zij geprofeteerd.

Maar zo zij in Mijnen raad hadden gestaan, zo als zij voorgeven (vs. 18), zo zouden zij Mijn volk Mijne woorden, die Ik werkelijk gesproken heb, hebben doen horen, en zouden hen, omdat een goede boom slechts goede vruchten kan voortbrengen, en een waar Profeet alleen heilzaam op het volk kan werken (Matth. 7:15 vv.), afgekeerd hebben van hunnen bozen weg, en van de boosheid hunner handelingen. Nu zij echter de boosaardigen sterken, opdat niemand zich bekere van zijne boosheid (vs. 14), is het duidelijk, dat zij met leugen omgaan.

Zij zouden getracht hebben de menigte af te trekken en terug te roepen van hun boos gedrag, gelijk Mijne andere getrouwe boden en Profeten doen (Hoofdst. 25:3-5), en (vs. 17 Zo versta men de plaats liever dan ze met anderen, de Vulgata volgende te verklaren, dat, indien de valse Profeten de volke Gods woord getrouw hadden voorgedragen, het dan zou zijn bekeerd geworden; want dit is niet altijd het lot van getrouwe knechten en Gods ware Profeten (Jes. 49:4; 53:1), ja is dat niet geweest van de Heiland zelven, toen Hij op aarde was (Matth. 11:20. Joh. 12:36, 38).

Zouden die Profeten misschien denken, dat Ik niet hoorde en zag wat zij doen? Ben Ik aan God van nabij, zodat Ik alleen zou weten wat er in de hemel geschiedt, spreekt de HEERE, en niet een God van verre, zodat Ik onkundig zou wezen van hetgeen op aarde voorvalt?

Hier verwijt Hij aan de hypocrieten hun aanmatiging, dewijl zij zo gevoelloos waren in hun ondeugden, dat zij meenden, dat zij op allerlei manier God de ogen konden verblinden. Niet dat zij aldus hebben gesproken. Maar nooit zou de slaperigheid bij de mensen zo groot zijn, indien zij er van overtuigd waren, dat voor God niets verborgen is, maar dat Hij doordringt tot de verborgenste overleggingen van het hart, onderscheidt tussen de overleggingen en aandoeningen en van de verborgene drijfveren niet onkundig is. Indien dit derhalve bij allen vast stond zouden zij met te groter eerbied aan God zich onderwerpen en vervolgens vreze koesteren voor Zijne bedreigingen.

Hiermede wil de Heere God zich doen kennen als degene, die niet alleen weet wat nabij, maar ook wat van verre is. De leugenprofeten deden het voorkomen alsof de Heere God hen niet zag, hen niet hoorde, van hen daarom geen kennis nam. En hiertegen komt de Heere God op. Daarom zegt Hij ook in het volgende vers: Ik heb wel gehoord enz.

Zou zich, o dwaze mens! iemand in verborgene plaatsen kunnen verbergen, dat ik hem niet zou zien (Hoofdst. 16:17. Ps. 139:7 vv. Amos 9:2 vv.)? spreekt de HEERE. Vervul Ik niet de hemel en de aarde? (1 Kon. 8:27. Jes. 66:1) spreekt de HEERE.

Ik heb het wel gehoord, wat de Profeten zeggen, alsof Ik ze tot Mijne predikers had geroepen (Hoofdst. 1 5:19), die in Mijnen naam leugen profeteren, zeggende: Ik heb gedroomd, Ik heb gedroomd 1), en in dien droom ene openbaring gehad.

Onder de vormen der Goddelijke openbaring, die in Num. 12:6 vv. genoemd worden, neemt de droom de minste plaats in, want daarin kunnen het gemakkelijkst de bedrieglijke voorstellingen van het eigen hart de schijn van Goddelijke openbaring aannemen. Bovendien onttrekt zich de droom het meest aan de controle van anderen; niets is daarom gemakkelijker, dan te zeggen: "ik heb dit of dat gedroomd. " Met het oog daarop wordt dan ook reeds in Deut. 13:1 vv. een dromer voorgesteld als ongeveer hetzelfde als een valse Profeet. In het geval, dat voor ons ligt, moet nu de voorgewende openbaring reeds zeer verdacht maken, dat zij slechts wisten te zeggen: "ik heb gedroomd. " Vooral in lateren tijd gingen, zo als het schijnt, de dromen hand in hand met de waarzeggerij (Zach. 10:2). Geen van de Profeten, van welke wij geschriften bezitten, beroept zich daarom later op dezen vorm van goddelijke mededeling. Eerst in Matth. 1:20; 2:13 en 19; 27:19 wordt hij weer gevonden; het laatste geval behoort echter slechts gedeeltelijk hiertoe.

Zij dachten dat God zo veel te doen had met de andere wereld, dat Hij geen gelegenheid had om kennis te nemen van deze, of zich te bemoeien met hetgeen daar gebeurt. Maar God wil hen doen weten, dat Hij al hun bedriegerijen, al de schande weet die zij op de wereld gebracht hebben, onder de schijn van goddelijke openbaring. Wat zij het volk wilden inboezemen, geven zij voor in een droom van God ontvangen te hebben, daar ondertussen hun nooit zo iets gebeurde. Dit kan het volk niet ontdekken, want als een mens mij verhaalt hij heeft zo en zo gedroomd, kan ik hem niet tegenspreken, en hij weet dat ik dat niet kan doen. Maar God ontdekt het bedrog.

Hoe lang zal dit duren? Hoelang zullen zij met die bedriegerijen voortgaan in Mijnen naam? Is er dan een droom in het hart der Profeten, die de leugen profeteren? Neen, Ik gaf ze nimmer zulk een droom in het hart. Ja, het zijn Profeten van huns harten bedriegerij. 1)

De zin is deze. De Heere vraagt hoe lang nog? Hoe lang zullen deze leugenprofeten nog de leugen profeteren, in de naam des Heeren? Hun bedoeIing was, om de naam des Heeren in vergetelheid te brengen, in de zin, dat het volk de wonderdaden Gods zouden vergeten, zouden vergeten dat het de Heere was, die hen geleid had en tot een zelfstandig volk had gemaakt.

Die daar denken, het doel hebben, om Mijn volk Mijnen naam te doen {a} vergeten door hun dromen, die zij, een ieder zijnen naaste, vertellen. Niet de ene Profeet verhaalt het de anderen, maar de Profeet aan een zijner naasten, die het dan weer aan anderen verkondigt. Zij zoeken dat, gelijk als hun vaders, die Mijnen naam vergeten hebben door Baäl, dien zij willen dienen, alsof zij op hem verzot waren.

{a} Richt. 3:7; 8:33, 34.

De Profeet, bij welken een droom is, die vertelle de droom, wanneer hij daarop verzot is, maar geve dien niet voor enen goddelijke openbaring uit; en bij welken Mijn woord is, die spreke Mijn woord waarachtiglijk. Wat heeft het stro met het koren te doen? Dromen zijn toch inderdaad slechts stro, Mijn woord, dat de goede tarwe is, mag daarmee niet vermengd worden, spreekt de HEERE.

Hij late mijnen naam met vrede en zegge niet, dat het Mijne woorden zijn wat hij gedroomd heeft, maar dat het zijn woord is en zijnen naam draagt. Luther zegt: "Wie zijn mond niet kan houden, die storte zijn hart uit, maar hij zegge het open en eerlijk, dat het zijne dromen zijn, die hij predikt. " De valse Profeten weten wel, dat enkel leugens niets dan stro is; zij mengen er daarom altijd iets van het ware woord van God onder; zo is er tarwe onder het stro. Ene heilloze vermenging! In dit vermengen bestaat de grootste kunst van de satan, waardoor hij tevens zijn werk alleen bevordert en tegen zich zelven getuigt.

De Profeet maakt een juist en nauwkeurig onderscheid tussen droom en woord, tussen verhalen en spreken; de droom behandele men als een droom, en men verhale dien; het woord spreke men getrouw en beslist.

Is Mijn woord niet alzo als een vuur? spreekt de HEERE, en als een hamer, die ene steenrots te morzel slaat? 1) (Hebr. 4:12).

Hij bevestigt hier wat Hij gezegd heeft over het stro en het hooi, maar met andere woorden. Die vergelijking was geschikt, waar Jeremia het woord Gods vergelijkt met het koren en de verdichtselen van de mens met stro. Maar dewijl de Joden om hun ondankbaarheid bewerkt hadden dat zij geen vrucht uit het woord Gods hadden ontvangen, n. l. dat het hun tot geestelijk voedsel was geworden, daarom zegt de Profeet dat het zou zijn als vuur en als een hamer, alsof hij wil zeggen, dat de Joden zich beroofd hadden van de smaak er in, dewijl zij in hun boosheid waren verstompt geworden, maar dat zij het woord Gods echter niet konden uitroeien, noch veel minder de indrukken er van konden wegnemen, dewijl zoals Paulus zegt (2 Kor. 2:16) indien het niet een reuk des levens ten leven, het ten minste is een reuk des doods ten dode voor hen, die verloren gaan.

Men kan mijn woord gemakkelijk onderscheiden van de menselijke mening; want mijn woord heeft ene bijzondere kracht en werking. Het ontvlamt het hart tot geestelijk leven, tot liefde jegens God en de naaste, zodat de mens brandend wordt in de geest; het reinigt en loutert steeds meer de harten der goddelozen, en verslaat als een hamer de harten en gewetens der goddelozen, daar zij er krachtig onder bewogen, overtuigd en overwonnen worden.

Gods woord bekeert, elke andere leer verdwaast.

Daar is een zeer groot verschil tussen de verdichtselen der mensen en het zuivere woord van God, als tussen het kaf en het koren. Zo volgt er in vs 29 : Is Mijn woord niet anders als een vuur, spreekt de Heere? Is hun woord zo? Heeft het die kracht en uitwerking die het woord Gods heeft? Neen niets dat daaraan gelijkt. Daar is geen meer gelijkenis in, dan in een geschilderd vuur en in een waar vuur. Dit is een dwaallicht, dat de mens van de weg af op bijpaden leidt, en in gevaarlijke diepten.

Het vuur heeft tweeërlei uitwerking. Het reinigt en zuivert of het verteert. De hamer vermorzelt, indien het hart niet smelten wil door het vuur van Gods woord. Wie hier niet buigen wil zal moeten bukken voor de hogen God. Men moge zich tegen het woord Gods verzetten: God en Zijn woord zullen toch ten slotte het laatste woord hebben.

Daarom ziet, a) Ik wil aan de Profeten, Ik zal tot hen komen met Mijn gericht (Jes. 5:8), spreekt de HEERE, die Mijne woorden stelen, een ieder van zijnen naaste. Uit oude Godspraken nemen zij woorden en spreekwijzen over, om zo aan hun woorden de schijn te geven, of zij ze van Mij hadden ontvangen en de een leert dat van de ander.

Deut. 18:20. Jer. 14:14, 15.

Op drieërlei zonden wordt hier gewezen. Vooreerst dat zij, de valse Profeten, wijl zij niet geïnspireerd waren door de H. Geest, van anderen stalen wat zij spraken, om daarmee aan hun redenen nog een goddelijk karakter te geven. Ten tweeden dat zij hun tongen gebruikten om wat zij spraken voor echte woorden Gods uit te geven. Ten derden dat zij voorgaven openbaringen door dromen te hebben ontvangen, terwijl het toch dromen der leugens waren.

Ziet, Ik wil aan de Profeten, spreekt de HEERE, die hun tong nemen, hun eigen woord voortbrengen, en om hun eigene mening tot een woord van God te bestempelen, spreken: Hij, de Heere, heeft het gesproken.

Ziet, Ik wil aan degenen, die valse, gelogene dromen profeteren, spreekt de HEERE, en vertellen die, en verleiden Mijn volk met hun leugenen en met hun a) lichtvaardigheid (Exod. 21:22); daar Ik hen niet gezonden en hun niets bevolen heb, en zij dit volk gans geen nut doen, maar het slechts te meer in slaap wiegen en in zijne boosheid sterken, spreekt de HEERE.

Zef. 3:4.

Drie zonden van leraars en Profeten worden in vs. 30 en 31 vermeld. 1. Eigen liefde, die met vreemde veren wil pronken, waar de een de ander Gods woord ontsteelt en zich ten nutte maakt wat de ander gegeven is, om er mede te schitteren. 2. Ontrouw, die Gods woord veracht, en naar willekeur er eigene menschenwoorden voor in plaats stelt. 3. Geestdrijverij of dweperij, die met dromen en visioenen de verbeelding bevredigen en bewondering wekken wil, in stede van met Gods waarheid de gewetens gezond te houden.

Niemand kan Gods zegen over zijn ambt verwachten, die niet door Hem tot de heiligen dienst geroepen en gezonden is.

Niemand stote zich daaraan, wanneer valse leraars nog niet van wege hun valse leer door God gestraft worden; zij zullen niet ongestraft blijven, maar op hunnen tijd ontvangen, wat hun daden verdienden.

Wanneer dan dit volk of een profeet of priester in het vervolg u, Jeremia, weer op spottende wijze vragen zal, zegende: Wat is des HEEREN last, dien gij ons te brengen hebt? zo zult gij tot hen zeggen: Wat is de last? dat Ik 1) ulieden verlaten zal als een last, dien Ik niet langer kan dragen (Hoofdst. 7:29 12:7. Jes. 1:14), spreekt de HEERE.

Uit deze plaats, blijkt duidelijk genoeg, dat er zeer grote weerspannigheid bij de Joden is geweest, zodat zij zich van alle zij de stof tot zorgeloosheid vermeerderden, alsof zij ongestraft God konden verachten, waar zij Zijn woord verwierpen. Want ook door dat kunstmiddel bedriegt de duivel de goddelozen, waar hij of het woord Gods hen hatelijk maakt of verachtelijk. En wanneer hij hun gemoederen kan verbitteren om de woorden Gods niet aan te horen zonder haat en bitterheid, heeft hij verkregen wat hij wilde.

Het schijnt ene gewoonte geweest te zijn, dat men de Profeten, als zij zich vertoonden, vroeg, of hun ook ene nieuwe openbaring was ten deel geworden. Daarbij gebruikte men voor "openbaring" waarschijnlijk het woord massa, dat volgens de opmerking bij Jes. 13:1 in 1 ‘t algemeen ene Godsspraak betekent (Klaagl. 2:14). Daar echter het woord ook "last" betekent, en het voornamelijk Jeremia’s roeping was, om dreigende gerichts-uitspraken van God tegenover de valse Profeten te verkondigen, zo wendde men bij hem hetzelfde slechts in dezen laatsten zin aan, om daardoor te kennen te geven, dat elke nieuwe voorzegging in zijnen mond niets, dan een nieuwe last was, dien hij over het volk bracht, dat er alleen iets lastigs en nooit iets verblijdens van dien God kwam, in wiens dienst hij zich had gesteld, en men vroeg spottend: Nu, Jeremia wat massa hebt gij weer te brengen? Voor zulk ene misdadige bespotting van het woord Gods, die dat zoekt af te slaan, wordt nu de weg daardoor afgesneden, dat op het verder gebruik van het misbruikte woord een plechtig verbod wordt gelegd.

Als het woord van God de mensen onverdraaglijk voor de Heere, onzen God; zij zijn de niets anders de een nutteloze last, dien het land niet meer kan dragen, daarom moeten zij worden uitgeroeid.

En aangaande de profeet of de priester of het volk, datten opzichte van ene door u hun medegedeelde (Godsspraak zeggen zal: Des HEEREN last, dat Ik bezoeking zal doen over dien man en over zijn huis, behalve het algemene oordeel nog in ‘t bijzonder over dien.

Aldus zult gijlieden zeggen, opdat het zo schandelijk misbruikte woord geheel vermeden worde, Een iegelijk tot zijnen naaste en een iegelijk tot zijnen broeder: Wat heeft de HEERE geantwoord, en wat heeft de HEERE gesproken?

Maar des HEEREN last zult gij bij de Godspraken, die tot u komen, niet meer gedenken; want een iegelijk zal zijn eigen woord een last zijn 1), dewijl gij verkeert de woorden van de levenden God, de HEERE der heirscharen, onzen God, die in een geheel verkeerd gezichtspunt stelt.

Uwe spotternij zal u lastig genoeg worden en rampzalige gevolgen hebben.

Aldus zult gij zeggen tot de profeet, dien gij door die uitdrukking wildet honen en ergeren, gelijk reeds in vs. 35 omtrent alle profeten is opgemerkt: Wat heeft u de HEERE geantwoord? en wat heeft de HEERE gesproken?

Maar dewijl (liever: wanneer) gij ondanks Mijn verbod zegt: Des HEEREN last, daarom zo zegt de HEERE: Omdat gij dit woord zegt: Des HEEREN last, daar Ik tot u gezonden heb, zeggende: Gij zult niet zeggen: Des HEEREN last.

Daarom ziet, Ik zal u ook ganselijk vergeten (liever: opnemen, gelijk men een last opheft, dien men wil wegwerpen), en u mitsgaders de stad, die Ik u en uwen vaderen gegeven heb, van Mijn aangezicht laten varen.

En Ik zal u eeuwige smaadheid aandoen en eeuwige schande, die niet zal worden vergeten (Hoofdst. 29:11).

Helaas zelfs het Evangelie is voor velen een last, het aandringen op veranderen van hart en leven ten minste, en toch moest het ons een zacht juk zijn (Matth. 11:30). Welk het gevolg van zulk ene gezindheid is blijkt uit vs. 30 v. en 38Ä40.

De woorden van God, hoewel dus verkeerd, zullen vervuld worden. Indien zij vroegen: wat is de last des Heeren, laat de Profeet hen vragen wat voor last zij menen. Het is die: Ik zal u laten varen en geen gedachten hebben, om tot u weer te keren. Zodanige zijn inderdaad ellendig, die van God vergeten en verlaten zijn, en het spotten van de mensen met Gods oordelen zal dezelve niet stuiten. Gods woord zal verhoogd worden en geëerbiedigd, wanneer zij, die hetzelve bespotten, veracht en versmaad zullen zijn.

HOOFDSTUK 24.

GEZICHT VAN GOEDE EN KWADE VIJGEN, EN WAT ZIJ BETEKENEN.

IV. Vs. 1-10. In het jaar 598 voor C. voerde Nebukadnezar de koning Jojachin met de kern des volks naar Babel, en stelde over de achtergeblevenen in het land Mathanja, onder de naam van Zedekia tot koning aan (2 Kon. 24:10 vv.). Deze achtergeblevenen schijnen zich te hebben ingebeeld, dat zij, door hun gespaard worden van het ongeluk der wegvoering daadzakelijk waren verklaard voor de beteren in des Heeren ogen; dat het gericht nu voorbij, het achtergeblevene volk reeds verzoend en gereinigd, en er zo weinig meer te vrezen was, dat integendeel spoedig de nieuw tijd des heils zou beginnen. Zedekia heeft waarschijnlijk dien naam "gerechtigheid van Jehova" aangenomen in de dwaze verwachting, dat de Heere door hem en onder zijne regering de aan het verbondsvolk in Hoofdst. 23:5 vv. gegevene belofte zou vervullen (2 Kon. 24:17). Daarom zond hij ook spoedig na zijne aanstelling een gezantschap naar Babel (Hoofdst. 29:3), dat hoofdzakelijk ten doel had, om het terugkeren der gevangenen bij Nebukadnezar te bewerken. De Heere stelt Zich in dit gezicht der twee korven met vijgen tegenover dat gevaarlijk zelfbedrog met zulk ene beslistheid, dat Hij integendeel degenen, die reeds naar het land der Chaldeën waren weggevoerd, voor het betere deel des volks verklaart, dat zich bekeren, bij Hem genade vinden en naar het heilige land terugkeren zal, om de belofte te verkrijgen. Zedekia daarentegen maakte met de nog in Juda achter gelatenen, of naar Egypte vertrokkenen het minste gedeelte des volks uit, dat door zijne verdere verstokking nog ten laatste de vloek, in Deut. 28:36; vv. uitgesproken over zich brengen zal.

De HEERE deed mij een gezicht (2 Kon. 6:17) zien, en ziet, er waren twee vijgekorven, gezet voor de tempel des HEEREN, op de plaats, bestemd voor het brengen der eerstelingen van vruchten (Exod. 23:19. Deut 26:4), nadat Nebukadnezar a), koning van Babel, gevankelijk had weggevoerd Jechonia, de zoon van Jojakim, de koning van Juda, mitsgaders de vorsten van Juda (2 Kon. 24:15) en de timmerlieden en de smeden(2 Kon. 24:14 en 16) van Jeruzalem en hem te Babel gebracht had (Hoofdst. 29:2).

2 Kron. 36:10.

In de enen korf waren zeer goede vijgen, als de eerste rijpe vijgen zijn, ene zachte en welsmakende lekkernij (Jes. 28:4); maar in de anderen korf waren zeer boze zeer slechte vijgen, die van wege de boosheid, slechtheid, niet konden gegeten worden(Hoofdst. 29:17).

En de HEERE zei tot mij, even als bij het gezicht in Hoofdst. 1:11 en 13, om vooraf mij de hoofdzaak, waarop het eigenlijk aankwam juist in het oog te doen nemen: Wat ziet gij, Jeremia? En ik zei: Vijgen; de goede vijgen zijn zeer goed, en de boze zeer boos, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden.

De vijgeboom is een profetisch zinnebeeld van het volk Israël (Hos. 9:10. Luk. 13:6 vv.). De Israëlieten zijn elk in ‘t bijzonder de vruchten van dezen boom en hun wandel voor God beslist, of zij goede of boze vruchten zijn, of de Heere ze aanneemt of verwerpt. De

eerstelingen der vijgen werden Gode, volgens de wet in de tempel getracht, even als de eerstelingen van andere vruchten (Deut. 25:2), als een beeld van de gelovigen Israëliet, die zich zelven de Heere heiligt. Dit heeft men te bedenken bij het hier medegedeelde gezicht, en bij de verklaring in het oog te houden.

De gevangenen hebben hunnen hoogmoed tegenover God afgelegd. Zij zijn afgezonderd uit het getal der volken, die voor de wereld bestaan. In politiek opzicht zijn zij gestorven en nu bij de inwendigen toestand bepaald. Nu wil God aan hen tonen, wat Zijne liefde vermag; zij zullen wederkeren en in ware nabijheid van God Zijn waar Israël zijn.

Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, om mij het gezicht ook te verklaren, zeggende:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Gelijk die goede vijgenin de ogen van ieder, die ze ziet, goed zijn, en hij ze met welgevallen beschouwt, alzo zal Ik kennen de gevankelijk weggevoerden van Juda, die Ik uit deze plaats naar het land der Chaldeën heb weggeschikt, ten goede. Ik zal hun Mijn welgevallen doen ondervinden en Mijne belofte aan hen vervullen.

En Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, om aan hen te doen, wat Ik ten opzichte van de overigen Mijner kudde in Mijne gedachte heb (Jer. 23:3 vv.), en Ik zal hen wederbrengen in dit land (vgl. Hoofdst. 30): en Ik zal hen bouwen, wanneer zij zijn teruggevoerd, en niet afbreken; en Ik zal hen planten en niet uitrukken (Hoofdst. 12:15 vv. 17:7 vv.).

Ofschoon God over geheel de wereld heerst, zo verzekert Hij echter de God van de kerk te zijn en de gelovigen welke Hij aangenomen heeft, verwaardigt Hij door deze uitspraak dat zij zijn Zijn volk, opdat zij, op Hem hun heil stellen, hetwelk bij Hem is weggelegd, zoals gezegd wordt bij Habakuk (Hoofdst. 1:12). Gij zijt onze God, wij zullen niet sterven. Want Christus is ook een der beste uitleggers van deze uitspraak, wanneer Hij zegt, dat God niet is een God der doden maar der levenden.

Hier belooft de Heere, dat zij dus weer bij God in het verbond zullen aangenomen worden. God zal hen erkennen als de zijnen gelijk voor deze, als Zijn volk zo wel in de ontdekkingen van Zich aan hen als in het aannemen van hun dienst en in Zijne genadige verschijning ten goede. En zij zullen de vrijheid hebben, om Hem voor hun God te erkennen, in hun gebeden tot Hem en in hun verwachtingen van Hem.

Hier verzekert de Heere God, aan het overblijfsel naar de verkiezing der genade, dat Hij gedachten des vredes over hen heeft. Dat Hij hen niet in de ellende zal doen omkomen, maar gelouterd als door het vuur der beproevingen hen zal stellen op de hoogten des heils. Dat Hij hun God, en zij Zijn volk zullen zijn, en dat zij uit de volheid Zijner genade en uit de veelheid Zijner zegeningen zullen genieten, wat niet alleen voor hun tijdelijk, maar bovenal voor hun geestelijk heil zal nodig zijn.

a) En Ik zal hun, gelijk in Hoofdst. 31 nader zal worden gezegd, een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben b), en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun ganse hart bekeren. 1)

Deut. 30:6. Jer. 32:39. Ezech. 11:19; 36:26, 27. b) Jer. 30:22; 31:33; 32:38.

Tot deze eerste weggevoerden behoren in het bijzonder de zegeningen, de Joden bij de wederkering uit de gevangenis beloofd, als de kennis en de vreze van God en de genade om in gehoorzaamheid aan Zijne geboden te leven. Enigermate zijn deze beloften vervuld in de tijden na de gevangenis; toen de Joden volstandig bleven bij hunnen godsdienst en zich zeer wachtten voor het verval tot afgoderij. Ik houd het echter daarvoor, dat de volkomene vervulling dezer profetie te wachten is bij de algemene herstelling van dat volk, zo dikwijls gemeld bij de Profeten.

En gelijk de boze vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden, maar die men moet wegwerpen (Hoofdst. 29:17), (want aldus zegt de HEERE), alzo zal Ik maken Zedekia, de koning van Juda, mitsgaders zijne vorsten en het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven en die in Egypteland wonen, waarheen zij gevlucht zijn. Het woord in Hoofdst. 15:11 ziet dus geenszins op hen, gelijk zij zich inbeelden.

a) En Ik zal hen tot volvoering Mijner bedreiging in Hoofdst. 15:3 vv. overgeven tot ene beroering ten kwade aller koninkrijken der aarde. Zij zullen gelijk in Deut. 28:37 gezegd is, zijn tot smaadheid en tot een spreekwoord, tot ene spotrede en tot enen vloek 1) in al de plaatsen, waarhenen Ik hen gedreven zal hebben.

1 Kon. 9:7. 2 Kron. 7:20. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18.

Tot in de laatsten tijd toe heeft het volk der Joden, dat onder de vloek zuchtte, de boze elementen van zijne rationale eigenaardigheid op allerlei wijze ontwikkeld ten verderve der volken, onder welke het werd verstoten.

En Ik zal onder hen zenden het zwaard, de honger en de pestilentie, totdat zij verteerd zullen zijn uit het land, dat Ik hun en hunnen vaderen gegeven had.

Van dezelfde gedachte, als die hier is uitgesproken, is later de brief van Jeremia aan de weggevoerden doortrokken, dien hij zelf in Hoofdst. 29 ons mededeelt. Eveneens heeft hij zich volgens deze grondstellingen gedragen tegenover diegenen die, na de moord van Gedalja, naar Egypte wilden vluchten (Hoofdst. 42 en 44). Uit dit oordeel over Zedekia zien wij tevens, waarom in de verschillende redenen van Hoofdst. 2-20 volstrekt niet van dezen koning wordt gesproken, en hij zelfs in Hoofdst. 22 geheel buiten aanmerking is gebleven. Volgens het standpunt van de Profeet wordt hij niet meegedeeld in de rij van Juda’s koningen, maar staat hij buiten de eigenlijke geschiedenis des heils. Door het aannemen toch van de naam: "gerechtigheid des Heeren" heeft hij wederrechtelijk de profetie op zich toegepast, die wij in Hoofdst. 15:11 vinden nadat hij die toch slechts door middel van enen valsen Profeet had gestolen (Hoofdst. 23:30), en daardoor had hij zich op de grofste wijze aan

des Heeren heiligdom vergrepen. In de kring der redenen, die voor ons ligt (Hoofdst. 21-24), hebben wij ene bestraffing van de aanmatiging van dien eretitel, terwijl in Hoofdst. 23:6 daartegenover wordt gesteld die titel, welken de Heere zelf draagt, die in waarheid onze gerechtigheid (zidkenoe) is. Aan de andere zijde wordt meegedeeld het einde, dat hij zal hebben, daar hem in Hoofdst. 21:7 niets anders wordt voorgesteld dan gehele overgave in de hand van Nebukadnezar tot reddelozen ondergang. In het nu volgende gedeelte van onze profetie (Hoofdst. 25:29), waarin ene samenvoeging van gezegden van geheel bijzonderen inhoud gevonden wordt, die vooral betrekking hebben op de ondergang van Jeruzalem door de Chaldeën en de dienstbaarheid van Juda onder de Chaldeën, worden wij geheel in de tijd van Zedekia verplaatst, terwijl die van Jojakim in Hoofdst. 25 en 26 slechts tot blad daarvoor dient.

HOOFDSTUK 25. ZEVENTIGJARIGE BALLINGSCHAP IN BABEL.

Het opschrift in Hoofdst. 25:1, waarop eerst weer in Hoofdst. 30:1 een daarmee overeenkomstig volgt, bewijst, dat wij in Hoofdst. 25-29 een bij elkaar behorend geheel van redenen voor ons hebben, waarvan de bijzondere delen in verschillende opzichten met elkaar zamenhangen.

Vs. 1-38. In het zo belangrijke jaar, waarin de overwinning van Nebukadnezar bij Carchemis of Circesium aan de Eufraat plaats heeft (Hoofdst. 46:2), en daardoor de eerste van de vier wereldmonarchieën, waarover de Profeet Daniël in Hoofdst. 2 en 7 handelt, gevestigd werd, ontving Jeremia ene openbaring des Heeren, waarin met Juda wordt gerekend. Het heeft nu gedurende 23 jaren de werkzaamheid van de Profeet ondervonden, maar de roepstem tot bekering onopgevolgd gelaten. Opzettelijk heeft het de toorn Gods steeds erger tot zijn ongeluk opgewekt. Die ellende zal dan ook nu over het ontheiligde land komen tot gehele verwoesting, het ongehoorzaam volk zal gestraft worden met zeventigjarige slavernij onder de koning van Babel (vs. 1-11). Na die zeventig jaren komt ook de tijd der bezoeking over de koning van Babel en over al zijne volken, zodat nu ook de beurt van dienen aan hen komt, en zij de vergelding ontvangen, die zij verdiend hebben (vs. 12-14). De rede van de Profeet gaat daarop over tot de toon van een gezang, dat aan alle volken op de rij af het gericht van God verkondigt; alsdan ziet het oog des Profeten reeds in de tijd van het laatste oordeel (vs. 15-38).

De rede, die in dit hoofdstuk voorkomt, vooral het eerste gedeelte daarvan (vs. 3-11), is het woord, dat tot Jeremia geschied is over het ganse volk van Juda en de overige volken, die er mede in betrekking stonden (vs. 9 en 15 vv.), in het vierde jaar der regering van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda, d. i. 606 v. C. (dit vierde jaar van Jojakim was het eerste jaar van Nebukadnezar, koning van Babel).

Het is het woord, hetwelk de Profeet Jeremia in nauwkeurige gehoorzaamheid aan des Heeren bevel en in getrouwe waarneming van zijn ambt, onmiddelijk na de slag bij Carchemis (2 Kon. 24:1) en nog vóór de inneming van Jeruzalem, gesproken heeft tot het ganse volk van Juda, en tot al de inwoners van Jeruzalem, zeggende:

Dit is de eerste maal, dat ene tijdsbepaling van ene profetie bij onzen Profeet wordt vooraan geplaatst; wij vinden alleen algemene tijdsbepalingen in de vorige profetieën, en zelfs, die slechts zelden (Hoofdst 3:6; 14:1). Eerst bij de intrede der grote katastrofe en met de hoofdstadiën van haar verloop overeenkomstig, vinden wij nauwkeurige chronologische opgaven (Hoofdst. 28:1; 32:1; 36:1; 39:1 enz.). Hier noemt zich Jeremia ook voor de eerste maal Profeet (want Hoofdst. 20:2 valt in lateren tijd); het is alsof hij dezen titel heeft verzwegen, totdat hij het begin van zijne dreigende profetie kon aankondigen (Deut. 18:21 v.). In dit jaar begon Jeremia tevens volgens Goddelijk bevel zijne voorzeggingen op te tekenen (Hoofdst. 36:1 vv.). Hij deed het, of hij misschien nog ter elfder ure door de gehelen

indruk zijner profetische redenen de harten mocht bewegen, waarmee tevens is uitgesproken, dat een tijdpunt van eindigen en van onherroepelijke beslissing nabij was.

1) Van het dertiende jaar der regering van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op dezen dag toe d. i. van 629 v. C. af (Hoofdst. 1:2) (dit is het drie en twintigste jaar van mijne werkzaamheid onder u, dus drie en twintig jaren lang) is het woord des HEEREN tot mij geschied; en ik heb het al dien tijd tot ulieden gesproken, ijverig en onophoudelijk, vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt niet gehoord.

In vs. 3-11 wordt het volk van Juda aangekondigd, dat, nadat hij 23 jaar lang het volk onafgebroken des Heeren woord tot boete heeft verkondigd, zonder dat Juda op zijne redenen acht gaf, en op de vermaningen van alle andere Profeten, nu alle koningen van het Noorden onder aanvoering van Nebukadnezar, de koning van Babel, en de nabij wonende volken zullen komen, alles verwoesten en deze landen de koning van Babel 70 jaar lang zullen dienstbaar maken.

Ook heeft de HEERE ten tijde der vaderen (Hoofdst. 7:25 vv. 11:7 vv.) tot u gezonden al Zijne knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, met alle vlijt en zonder ophouden); maar gij hebt a) niet gehoord, noch uw oor geneigd om te horen. 1)

Jer. 11:7, 8, 10; 13:10, 11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21. 1

Merkt hieraan, dat God rekening houdt hetzij wij het doen of niet, hoe lang wij de middelen der genade genoten hebben, en hoe langer wij het genot daarvan gekend hebben, hoe zwaarder onze verantwoording zal zijn, indien wij er geen goed gebruik van gemaakt hebben.

Zeggende, wat in ‘t bijzonder mijn eigen profetisch werk aangaat (Hoofdst. 18:11; 7:3 vv.) Bekeert u toch, een iegelijk van zijnen bozen weg, en van de boosheid uwer handelingen, en woont in het land, dat de HEERE u en uwen vaderen gegeven heeft, van eeuw tot eeuw.

2 Kon. 17:13. Jer. 35:15; Jon. 3:8.

En wandelt andere goden niet na, om die te dienen en u voor die neer te buigen, en vertoornt Mij niet door het werk uwer handen, opdat Ik uin Mijne rechtvaardige oordelen geen kwaad doe.

Maar gij hebt naar Mij niet gehoord, spreekt de HEERE; het was alsof gij opzettelijk het er op toelegdet, opdat gij Mij vertoorndet door het werk uwer harden, uzelven ten kwade.

Daarom, 1) zo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat gij Mijne woorden niet hebt gehoord en geweigerd hebt u te bekeren;

Hier volgt de aankondiging der straf. De Profeet zegt derhalve dat God niet meer door woorden zou handelen, dewijl hun ongerechtigheid vol was geworden, zoals Hij zegt (Gen.

6:3): Mijn Geest zal niet twisten of niet langer twisten met de mens. Wanneer God zich aangordt om wraak te nemen over de misdaden der mensen, zegt Hij dat het niet meer de tijd is om te twisten.

Ziet, Ik zal de bedreiging in Hoofdst. 1:14 vv. vervullen, en zenden, en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt de HEERE, en, gelijk Ik nog meer bepaald noem, tot Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijnen knecht (Dan. 2:1); en zal ze brengen over dit land en over de inwoners daarvan, en over al deze volken rondom; en Ik zal ze verbannen, en zal ze stellen tot ene ontzetting, en tot ene aanfluiting, en tot eeuwige woestheden (Hoofdst. 18:16; 19:8).

En Ik zal van hen (Jer. 7:34; 16:9) doen vergaan {a} de stem der vrolijkheid, en de stem der vreugde, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, het geluid der molens(Exod. 16:24) en het licht der lamp, {a} alles wat er op wijst, dat daar mensen wonen.

{a} Jes. 24:7. Ezech. 26:13.

Hiermede wordt weer aangekondigd, dat het ganse land ledig zou worden, dat alle inwoners zouden worden verbannen, dat er geen blijdschap en geen vrolijkheid meer zou zijn, geen arbeid meer zou worden verricht in het land der vaderen, dewijl allen verbannen zouden worden naar Babel.

Geheel Juda en Jeruzalem zou gevankelijk worden weggevoerd, opdat het volk in de vreemde zou leren, wat het betekent het verbond met de Heere te hebben verbroken, en opdat er een zoeken zou gewekt worden naar de Heere om erbarming en redding.

En dit ganse land met zijne gehele omgeving zal worden tot ene woestheid, tot ene ontzetting; en deze volken zullen de koning van Babel, de koningen der Chaldeeuwsch-Babylonische Dynastie (2 Kon. 25:27). dienen zeventig jaren.

Wanneer in deze voorzegging, die niet zonder reden zo nauwkeurig chronologisch is beschreven, ene zeventig jarige dienstbaarheid gedreigd wordt, kan het tijdpunt, van waar men moet tellen, slechts in dat jaar geplaatst worden, waarin de profetie werd uitgesproken, in het vierde jaar van Jojakim (606 v. C). Over het einde kan geen twijfel zijn, de natuurlijke grens der 70 jaren is het eerste jaar van Cyrus, waarin Israël tot zijn vaderland mocht gaan (536 v. C. Ezra 1:1 vv.). In de voorzegging, die reeds in het midden van de 70-jarige tijdruimte werd uitgesproken en tot de Joodse ballingen gericht werd (Hoofdst. 29:10), wordt geen nieuw punt van begin, dat in de tijd van het uitspreken der profetie zou moeten worden gezocht, aangegeven, maar het wordt gezegd in uitdrukkelijke aansluiting aan de vroeger beroemd gewordene profetie, dat de daarin vastgestelde 70 jaren volgens onveranderlijk Goddelijk raadsbesluit eerst moesten voorbijgegaan, voordat aan een terugkeren der gevangenen kon worden gedacht, dat het daarom dwaas was de valsen Profeten gehoor te geven. Deze vleiden hen, met het oog op ene vereniging, die zich onder de leiding van Egypte tegen de heerschappij der Chaldeën vormde, de ballingen met ijdele verwachtingen van ene nabijzijnde terugkering; zij wekten hun gemoederen op en brachten hen in gevaren; wat

echter nog erger was, zij leidden hen af van de hun gestelde voorwaarde, om door oprecht berouw de verzoening met de Heere is zoeken.

Maar het zal geschieden, als de a) zeventig jaren vervuld zijn, dan zal Ik over de koning van Babel, dien alle volken gedurende dien tijd zullen dienen (Hoofdst. 27:7), en over dat volk der Chaldeën, (vs. 9) spreekt de HEERE, hun ongerechtigheid bezoeken, waarmee zij Mijn volk boven Mijnen last hebben verdrukt (Jes. 47:6), mitsgaders over het land der Chaldeën, en zal dat stellen tot eeuwige verwoestingen (Hoofdst. 51:26, 62).

2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jer. 29:10. Dan. 9:2.

En Ik zal over dat land brengen al Mijne woorden, die Ik daarover gesproken heb; al wat in dit boek (Hoofdst. 46-51) geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken.

De afdeling van vs. 12 af kan oorspronkelijk niet gevoegelijk behoord hebben bij de rede, zo als die de Profeet in het vierde jaar van Jojakim werd ingegeven. Zij is ene uitbreiding van deze bij de latere zamenvoeging van alles, wat aan Jeremia door de Heere bevolen was te spreken en te schrijven, tot een bijzonder boek, en wel ene door hemzelven gemaakte uitbreiding, volgens de orakelen, die hem in Hoofdst. 46-51 ten deel waren geworden; deze trekt hij hier in ééne somma bij elkaar. Reeds bij Ex. 20:6 werd opgemerkt, hoe het wedergeven van het vroeger ontvangen woord Gods bij de mannen Gods evenzeer een uitvloeisel schijnt te zijn van de levendmakenden Geest, als de vroegere verkondiging. Ene uitbreiding, door bijvoeging van latere openbaring Gods kan ons dus niet bevreemden; deze is voor de lezers, wier gezichtskring ook een ruimere is, dan die der vroegere hoorders. Nevens dergelijke veranderingen van het oorspronkelijke woord Gods, welke degenen, die het ontvingen en spraken onder de leiding des Heiligen Geestes zelf gemaakt hebben, komen op sommige plaatsen der Bijbelboeken ook korte opmerkingen voor, die niet van henzelven afkomstig zijn, maar van die mannen Gods, die de Bijbels boeken verzameld en tot één geheel verenigd hebben. Zulk ene opmerking hebben wij hier in de woorden: "al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeteerd heeft over al deze volken. " Misschien is het evenzo met het slot van het 18de vers: "gelijk het is te dezen dage; " hoewel dat ook ene toevoeging van Jeremia’s eigen hand bij de vervaardiging van zijn Boek zou kunnen zijn.

Want a) van hen, van de volken en koningen van Chaldea, zullen zich doen dienen, die ook machtige volken en grote koningen zijn; alzo zal Ik hun vergelden naar hun doen, en naar het werk hunner handen 1) (Jes. 13:1-14 :27).

Jer. 27:7.

De Profeet zet hier denzelfden last voort, n. l. dat God eindelijk inderdaad zal tonen, dat, waar Hij vertoornd is geweest over Zijn volk, echter alle hoop op ontferming niet was verdwenen, dewijl Hij Zijn verbond gedachtig zou zijn. Hij matigt op deze wijze de hardheid van de vorige uitspraken, terwijl hij iets beters belooft dan de ellendige Joden in deze uiterste ellende zouden kunnen hopen. Weer mag men uit de woorden van de Profeet opmaken, dat

zo God de arbeid van Nebukadnezar en anderen heeft gebruikt, deze niet enige gehoorzaamheid hebben betoond op een wijze, die lofwaardig was. Want indien zij zonder schuld waren geweest, zou God zeker onrechtvaardig hen gestraft hebben. Derhalve betekent deze plaats dat wanneer de duivel en de goddelozen de oordelen Gods uitvoeren, zij geen lof wegens gehoorzaamheid verdienen, dewijl dit hun oogmerk niet was.

Nebukadnezar straft Juda niet om daarmee God een dienst te doen, in het bewustzijn van daardoor Gods Raad te vervullen, maar om eigen zin en lust te volgen, om zijn wereldrijk te vergroten. En waar hij nu op wrede wijze te werk ging, zich op onbehoorlijke wijze vergreep aan het volk des Verbonds, daar zou God op zijn tijd hem zijn zonde thuis bezoeken.

De Profeet moet dit verkondigen, opdat Juda zou weten, dat toch eenmaal aan de ellende een einde zou komen.

Want alzo heeft de HEERE, (om hier bij het gericht over Babel ook dat over de andere volken te voegen) de God Israëls tot mij gezegd: Neem dezen beker des a) wijns der grimmigheid van Mijne hand, en geef dien te drinken al de volken, tot welke Ik u zende (Hoofdst. 1:7).

Jer. 13:12.

Dat zij drinken, en, ten gevolge van de drank des toorns, dien zij genomen hebben (vs. 27), beven en dol worden van wege het zwaard, dat Ik onder hen zal zenden. 1)

Hier scherpt de Profeet nog dieper in, dat het geen ijdele schrikbeelden zijn, waar hij de oordelen Gods tegen alle volken voorspelt, zoals wij de kinderlijke bedreigingen noemen, die geen gevolg hebben.

Maar de Profeet bevestigt hier, dat hoe sterk de Joden en de andere volken er zich tegen verzetten, zij deze noodwendigheid niet kunnen ontvluchten, dat God rechter is van allen. de Profeet wordt derhalve bevolen de beker te nemen en te doen drinken.

En ik nam de beker van des HEEREN hand, en ik gaf te drinken al de volken, tot welke de HEERE mij gezonden had, wel niet persoonlijk, maar volgens het mij opgedragen woord, als ook hun profeet.

Namelijk in de eerste plaats volgens de regel (1 Petr. 4:17): Jeruzalem en de steden van Juda, en haren koningen en haren vorsten, om die te stellen tot ene woestheid, tot ene ontzetting, tot ene aanfluiting, en tot enen vloek (Hoofdst. 9:11; 24:9), gelijk het is te dezen dag (vgl. vs. 13).

Faraö, de koning van Egypte a) en zijnen knechten, en zijnen vorsten, en al zijn volk;

Jer. 46.

In Hoofdst. 47-51 volgen de bedreigende voorzeggingen in de orde op elkaar: 1) tegen Egypte (46); 2) tegen Filistea, Tyrus en Sidon (47);
tegen Moab (48); 4) tegen Ammon (49:1-6): 5) tegen Edom (49:7-22); 6) tegen Damascus (49:23-27); 7) tegen Kedar en Hazor (49:28-33);
tegen Elam (49:34-39); 9) tegen Babel (50 en 51).

De optelling der heidense volken begint met Egypte en gaat dan noordwaarts zo, dat de in het Oosten en Westen van Juda wonende volken nevens elkaar worden opgesteld.

En de gansen gemengden hoop, 1) en allen koningen des lands van Uz (Job 1:1 1), en allen koningen van der a) Filistijnen land, en Askalon, en Gaza, en Ekron, en het overblijfsel van Asdod (Joz. 2:13); a)

Jer. 47:4 v.

In Egypte hadden zich vele vreemde volkstammen neergezet, anders "het ganse westen" de kust van Afrika langs de Middellandse zee.

a) Edom en b) Moab, en de kinderen c) Ammons in het zuiden en oosten der Dode zee;

Jer. 49:7 v. b) Jer. 48. c) Jer. 49:31 v.

En allen koningen van a) Tyrus, en allen koningen van Zidonin Fenicië (2 Sam. 5:11), en de koningen der eilanden, der landen aan de kusten, die aan gene zijde derMiddellandse zee zijn, uit Cyprus en tot Tartessus in Spanje;

Jer. 47:4.

Dedan (Gen. 10:7; 25:3) en Thema (Gen. 25:15. Jes. 21:14. Job 2:11 en 6:19), en Buz (Gen. 22:2. Job 32:2) en allen, die aan de hoeken afgekort zijn, de Kedarenen (Hoofdst. 9:25);

En allen koningen van Arabië, en allen koningen des gemengden hoops, die in de Syrisch-Arabische woestijn wonen;

Hier worden onderscheiden de stad-bewonende en de woestijn-bewonende Arabieren.

En allen koningen van Zimri (waarschijnlijk hetzelfde als Jun van Gen. 25:2, tussen Arabië en Perzië, en allen koningen van Elam, en allen koningen van Medië (Jes. 21:2);

En allen koningen van het noorden, als Ararat, Meni en Askenas (Hoofdst. 51:27) die nabij en die verre zijn, de enen met de anderen; ja allen koninkrijken der aarde, die op de aardbodem zijn; want zonder enige uitzondering zal Mijne straf over hen allen komen. En de koning van Sesach zal na hen drinken.

Deze Sesach komt later In Hoofdst. 51:41 nog eens voor, en geeft daar volgens het parallelisme der leden (2 Sam. 1:27) duidelijk de koning van Babel te kennen. Dezelfde naam komt ook voor wanneer wij het zogenaamde Athbasch te baat nemen, het Kabbalistische alfabet, volgens hetwelk de letters van het gewone alfabet in omgekeerde orde voor elkaar staan (A is de eerste letter, daarvoor komt de laatste de Ph = Ath; evenzo vóór de tweede letter B de voorlaatste, de Sch = basch enz.), want volgens deze omgekeerde op elkandervolging staat vóór B beide keren de S(ch) en voor L ene Ch, dus Babel = Sesach (de vocalen komen niet in aanmerking, daar zij in het Hebr. niet mede worden geschreven). Wij behoeven gene bedenking te maken, hier een soortelijk geheimschrift aan te nemen, waar de profetie een apocalyptisch karakter (Dan. 7:1) aanneemt. In Openb. 13:18 toch vinden wij eveneens ene Kabbalistische symboliek (de Gematria, die met behulp van getalswaarde der letters de verborgen zin van de tekst aangeeft). Bovendien is de Kabbala niet zo geheel en al verwijderd van de geest der Schrift, dat wij die voor enkel woordspeling of dwaasheid zouden moeten houden, maar leidt werkelijk in vele opzichten tot erkenning van de wonderbare inrichting van het woord Gods en de diepte der wijsheid daarvan, gelijk zij ook op profetischen grond rust. In Hoofdst. 51:1 bedient Jeremia zich nogmaals van het Athbasch en schrift in dien zin: "Ziet Ik zal enen verdervenden wind opwekken tegen Babel en tegen degenen, die daar wonen Casdim (d. i. Chaldeën vs 24 en 35), Cardun (Nr. 11, 21, 4, 10, 13 van het alfabet) wordt leb-kamai (Nr. 12, 2, 19, 13, 10), waardoor de zin wordt: "in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan. " Babel is daar voorgesteld als het middelpunt of het centrum van alle vijandschap tegen de Heere (andere profetische namen voor het land der Chaldeën en Babel zie in Hoofdst. 50:21 en 31 v.). Desgelijks is ook op onze plaats de alzo verkregen naam Sesach voor Babel niet zonder diepere betekenis; het woord moet zonder twijfel zo veel zijn, als "verootmoediging, onderwerping, " en kondigt vooraf het lot aan, dat de trotsen verdrukker van Israël wacht (Jes. 13:19 vv. 14:3 vv. 47:1 vv.

Gij zult dan tot hen zeggen: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Drinkt de voor u ingeschonken beker, vol van de wijn des toorns (vs. 15), en wordt dronken, en spuwt gelijk een dronken man, en valt neer, dat gij niet weer opstaat, van wege het zwaard, dat Ik onder u zenden zal, en waarmee Ik u zal nedervellen.

Het beeld van enen drinkbeker des toorns komt veelvuldig voor in de Heilige Schrift (Jes. 51:17, 22. Ezech. 23:31 vv. Hab. 2:16. Ps. 60:5; 75:9); het drinken van de kelk is het beeld van het ondergaan der straf, de werking van het drinken, bedwelming en dronkenschap is een beeld van gebroken kracht, van verloren verstand en nadenken.

Het is een stout beeld, volgens hetwelk al deze volken als tot een drinkgelag zijn vergaderd, waar zij niet de wijn der vreugde, maar de zwijmeldrank van Gods strafgericht moeten drinken. Het is slechts een profetisch beeld, maar een beeld, dat zijne vreselijke waarheid heeft. De geschiedenis toont ons ook thans nog dergelijke gebeurtenissen; slechts de Profeten ontbreken, ofschoon niet geheel. God doet van waarschuwende stemmen nog steeds Zijne strafgerichten voorafgaan, zo de volkeren er slechts naar willen luisteren.

En het zal geschieden, wanneer zij weigeren zullen de beker van uwe hand te nemen om te drinken, dat gij tot hen zeggen zult: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Gij zult zeker drinken! hoe gij u ook tegen de beker Mijns toorns moogt verzetten!

Want ziet, in de a) stad, die naar Mijnen naam genoemd is, in Jeruzalem en de steden van Juda (vs. 18) begin Ik te plagen, en zoudt gij enigzins onschuldig gehouden worden? 1) Gij zult niet onschuldig worden gehouden (Hoofdst. 49:12); want Ik roep het zwaard over alle inwoners der aarde, spreekt de HEERE der heirscharen.

1 Petr. 4:17

Zeer waar is het gezegde naar een woord van Clemens van Alexandrië: wie Gode het naaste is, dien treft Hij het eerst. Daarbij moet men echter het woord voegen van de heiligen Bernhard; die hier niet staan onder de plaag der mensen, komen daar onder de plaag der duivelen.

Laat God Zijne liefste kinderen niet ongestraft, wanneer zij zondigen, hoe zou Hij dan diegenen ongestraft kunnen laten, die Zijne ware kinderen niet zijn, en door moedwillige zonden Hem dagelijks vertoornen! .

Gij Jeremia, zult dan de wijn des toorns van Mijne hand nemen en daaruit allen volken schenken, tot welke Ik u zend (vs. 15 vv.). Wanneer zij echter dien van uwe hand niet willen aannemen en drinken, zult gij (vs. 28) al deze woorden tot hen profeteren, en gij zult tot hen zeggen: De HEERE zal, gelijk reeds in Joël 3:21 en Amos 1:2 gezegd is, brullen uit de hoogte en Zijne stem verheffen uit de woning Zijner heiligheid; Hij zal schrikkelijk brullen over Zijne woonstede, Zijne schaapskooi. Zijn volk, dat Hij ten Herder had willen zijn, verscheurt Hij nu als een leeuw. Hij zal, om hier ook de profetie in Jes. 63:1-6 weer op te vatten, een vreugdgeschrei, als de druiven-treders, uitroepen tegen alle inwoners der aarde.

De Heere zal brullen uit de hoogte, niet van de berg Sion en Jeruzalem als Joël 3:16 maar van de hemel, van zijn heilige woning aldaar. Want Jeruzalem is een van de plaatsen tegen welke Hij brult. Hij zal schrikkelijk brullen over Zijne woonstede op de aarde, uit die van boven.

Hij had lang gezwegen en scheen geen acht te geven op de goddeloosheid der volken. God overzag de tijden der onwetendheid, maar nu zou Hij een geschal maken, gelijk de aanvallers in een veldslag doen, tegen alle de inwoners der aarde, voor welke het een geschal van schrik zal zijn en nochtans is er een geschal van vreugde in de hemel, als dergenen die druiven-treden. Want als God rekening houdt met de trotse vijanden van Zijn koninkrijk onder hen, wordt er een grote stem van vele volken in de hemel gehoord. Openb. 19:1.

Even als de leeuw plotseling brullend uit het bosschaadje te voorschijn treedt en verwoestend invalt in de zorgeloos nederliggende kudde (vs. 38. Hoofdst. 49:19; 50:44 brult Jehova uit de hoogte en laat uit Zijne heilige woning, de hemel, in een onweder naderende, Zijne stem klinken. Hij dondert voor Zijn leger uit (Joel 2:11). Terwijl de krijgslieden, wien de

volvoering van Zijn gericht is opgedragen, als brullende leeuwen naderen, en met wild strijdgeschreeuw zich baden in het bloed der nedergehouwen volken, is Hij het enigermate zelf, die brult tegen dat veld, waar Zijne kudde nederligt, tegen de Hem geheiligde woonplaats Zijns volks (Hoofdst. 10:25. Ex. 15:13). Hij is het, die een juichen aanheft, even als dat der druiventreders, over al de bewoners der aarde, een Hedad (Jes 16:9 vv.), dat niet alleen het ver klinkend geroep der druivenlezers is, maar ook het woest gewoel der strijdenden, wanneer zij vol bloedgierigheid op de vijand aanvallen (Hoofdst. 48:33; 51:14), terwijl Hij de volken vermaalt en in hun bloed baadt, even als de druiventreder de druiven met zijne voeten stampt en door het bloed van de wijnstok bespat wordt.

Het geschal zal komen, het gedreun van dien aangeheven kreet zal doordringen tot aan het einde der aarde; want de HEERE heeft enen twist met de volken; Hij zal gericht houden met alle vlees; de goddelozen heeft Hij aan het zwaard overgegeven, spreekt de HEERE (Jes. 66:16 vv.).

Het oog van de Profeet ziet hier reeds die gebeurtenissen, die in Openb. 14:14 vv. en 19:11 vv. omtrent het gericht over de Antichrist en zijne legerscharen worden geprofeteerd. Zo is ook het volgende alleen goed te verstaan met het oog op die gebeurtenissen; de bijzonderheden zijn echter voor ons nog vrij duister, totdat de dag der vervulling ze ons in het volle licht zal stellen. Een voorspel zal daarvan zijn wat in Openb. 16:12-16 bedoeld is, en niet zo verre van onzen tijd in de toekomst ligt.

Zo zegt de HEERE der heirscharen omtrent de wijze van uitvoering van het zooeven voorzegde gericht: ziet een kwaad gaat er uit van volk tot volk, en een groot onweder zal er verwekt worden van de zijden der aarde, even als een onweerstorm, wanneer die aan de horizon opkomt, van het uiterste eind schijnt te komen (Hoofdst. 10:13).

En de verslagenen des HEEREN zullen, wanneer het onweder des gerichts zich heeft ontlast (Jes. 66:16), te dien dage liggen van het ene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde (Hoofdst. 12:12); zij zullen niet beklaagd, noch opgenomen, noch begraven worden; tot mest op de aardbodem zullen zij zijn (Hoofdst. 8:2; 16:4. Jes. 34:3; 66:24).

a) Huilt gij, herders! gij koningen en machthebbers der volken (Hoofdst. 2:8; 10:21; 22:22; 23:1 vv.), en schreeuwt en wentelt u in de as, gelijk dezulken doen, die in de hoogsten nood om hulp en genade smeken (Hoofdst. 6:26), gij heerlijken van de kudde! want uwe dagen zijn vervuld, dat men b) slachten zal, en de tijd van uwe c) verstrooiingen is gekomen; dan zult gij vervallen als een kostelijk vat 1) in het eeuwig verderf.

Jer. 4:8 b) Jes. 65:12. Jer. 12:3 c) Jer. 9:16; 13:14, 24; 18:17.

Hiermede wordt verzekerd dat geen stand zal worden verschoond. Noch die der vorsten, noch die der aanzienlijken, noch die der geringen. Het gehele volk en alle volken hebben tegen de Heere overtreden van de grootste tot de kleinste toe, van de aanzienlijkste tot de geringste. Dan zal de Heere niemand verschonen van hen, die zich tegen Hem hebben verzet.

En de vlucht zal vergaan 1) van de herders en de ontkoming van de heerlijken der kudde; zelfs voor de machtigen zullen er gene middelen ter ontkoming overblijven (Amos 2:14).

Beter: En de toevlucht der herders zal vergaan. Met andere woorden, er zal noch voor de herders, noch voor de heerlijken onder de kudde een toevlucht zijn en een plaats voor ontkoming. Als God, de Heere zich opmaakt om te vernietigen, waar zal dan een verberging zijn tegen Zijn toorn? Zijne ogen doorlopen de ganse aarde. Nergens, noch in de hemel, noch op de aarde, noch in de hel, is er een plaats, waar men zich tegen zijn toorn verbergen kan, indien men het kruis van Golgotha veracht en door woord en daad getuigd heeft: Wij willen niet dat Gij koning over ons zult zijn.

Er zal zijn ene stem des geroeps der herderen, en een gehuil der heerlijken van de kudde, omdat de HEERE hun weide verstoort, de velden, waarop zij tot hiertoe zo ongestoord en veilig konden grazen.

Want de landouwen des vredes zullen uitgeroeid worden 1), van wege de hittigheid des toorns des HEEREN.

Zelfs de vreedzame woningen zijn ter neer geworpen. Zij, die gewoon waren gerust te zijn en niet ontrust te worden, de woningen in welke gij lang in vrede gewoond hebt, zullen nu niet langer zodanig zijn, maar door de oorlog terneer geworpen.

Hij, de Heere, heeft, als een jonge leeuw, zijn leger, Zijne hutte, Zijne heilige woning in den hemel (vs. 30) verlaten; want hunlieder land is geworden tot ene verwoesting, van wege de hittigheid des verdrukkers (Hoofdst. 46:16; 50:16), ja van wege de hittigheid Zijns toorns.

De rede vermaant ons, het zachte suizen Gods in Zijn heilig predikambt niet achteloos voorbij te gaan, noch de oren daarvoor te stoppen; anders zou de tijd komen, dat wij het brullen Gods zouden moeten horen, waarvoor God ons moge bewaren.

HOOFDSTUK 26.

JEREMIA'S BOETPREDIKING, AANKLACHT, VERANTWOORDING EN BEWARING.

II. Vs. 1-24. De openbaring, die de Profeet overeenkomstig het vorige Hoofdstuk in het vierde jaar van Jojakim ontving, wees duidelijk op de nabijzijnden ondergang van Juda door Nebukadnezar en op ene zeventigjarige slavernij onder de koning van Babel. Er moet nu wel een tegenstand ontstaan bij de ongelovige koningen en het volk tegen zulk ene toekomst, en ene tegenspraak der valse Profeten tegen zulk ene voorzegging. Dientengevolge moest ook weer Jeremia des te nadrukkelijker optreden, om datgene te bevestigen, wat nu eenmaal als onveranderde besluit des Heeren vaststond. Zijn handelen op zinnebeeldige wijze, zijn daadzakelijk verzekeren en zijn vermanend schrijven zullen wij later in Hoofdst. 27-29 vernemen. Wij zullen dan zien, dat de Heere op in het oog vallende wijze aan hem de belofte vervult, die hem bij zijne roeping tot Profeet was gegeven (Hoofdst. 1:19): "Zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen, want Ik ben met u, om u uit te helpen. " De Heere deed dat echter niet slechts van dezen tijd af, reeds vroeger, nog in het begin van het koninkrijk van Jojakim, was de bescherming Gods op de allerduidelijkste wijze aan Jeremia gebleken, toen hij werd aangeklaagd en Zijn dood werd geëist (vs. 1-19). Wat zonder die bijzondere bescherming met hem zou geschied zijn, blijkt uit het lot van een anderen Profeet, die eveneens tegen de stad en het land in des Heeren naam had geprofeteerd, en ten gevolge van des konings vervolging als offer viel. (vs. 20-24).

In het begin des koninkrijks van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda (misschien bij het Paasfeest van het jaar 609 vóór C.), geschiedde dit woord van de HEERE, zeggende:

Zo zegt de HEERE: Sta in het voorhof van het huis des HEEREN, even als in Hoofdst. 7:2 in de poort tussen de buitensten en binnensten voorhof, en spreek tot alle steden van Juda, diein de buitensten voorhof komen, om aan te bidden in het huis des HEEREN, al de woorden, die Ik u in hetgeen vs. 4-6 volgt geboden heb tot hen te spreken, doe er niet één woord af (Deut. 4:2; 12:32).

Dit gebod is hier van gewicht tot rechtvaardiging van Jeremia. Het is van even groot gewicht als het andere: "doe er niets bij" (Openb. 22:19). Wanneer de mens tot het woord van God en Zijnen Geest niets toedoet, noch er iets van afdoet, maar getrouw zegt, wat hij van de Heere ontvangt, dan alleen predikt hij Gods woord zuiver.

Misschien zullen zij horen en zich bekeren, een iegelijk van zijnen bozen weg; zo zou Ik berouw hebben over het kwaad, dat Ik hun denk te doen van wege de boosheid hunner handelingen 1) (Hoofdst. 18:8; 36:3).

Hoewel God reeds dikwijls door de mensen werd afgewezen, wanneer Hij ze tot bekering liet opwekken, zo begint Hij toch steeds weer op nieuw, en beproeft Hij of Hij ze eindelijk tot bekering zou kunnen bewegen, Matth. 23:37.

God was er niet onkundig van, dat de Joden zouden volharden in hun tegenstreven en in de verharding hunner harten. Dit woord dient om ons te tonen, dat zij hun verderf aan zich zelven zouden te wijten hebben. God zou hun tijd en ruimte en middelen geven om zich te bekeren, ten einde de oordelen te voorkomen, die hen naderden. Het berouw, toegeschreven aan een mens, geeft zowel te kennen ene verandering van zijn hart en van zijne raadslagen, als van zijne daden en handelingen. In de onveranderlijken God geeft het alleen te kennen de verandering van de handelingen Zijner voorzienigheid, dat Hij over de mensen niet het kwaad doet komen, verdiend door de boosheid hunner handelingen, dat Hij, zo ze in de zonden bleven volharden, ten volle besloten had over hen te brengen.

In dit vers toont God heerlijk aan tot welk doel Hij zijn profeet zendt. Het zou niet genoeg zijn geweest om Zijn last voor te stellen tenzij de wille Gods bekend was geweest. Hier verzekert God, dat Hij het volk genadig zou zijn, indien het deed wat Hij van hen vorderde, n.
dat zij zich bekeerden. Zo getuigt Hij, dat deze last hun nuttig zou zijn, dewijl zij rekening hielden met hun heil. Doch ene Godsspraak kan niet meer beminnelijk gegeven worden, dan waar wij erkennen, dat zij tot ons heil strekt. Dewijl God derhalve zag dat het volk in blinde verwarring tot alle ongerechtigheid voortvaarde, heeft Hij hen het gevaar doen zien of er nog enigen te genezen zouden zijn.

Ook hier blijkt het zo duidelijk mogelijk dat God wacht om genadig te zijn. Zijn toorn was nog af te keren door een waarachtig berouw en een verlaten van de paden der zonde en van afval.

God straft niet dan nadat de maat der ongerechtigheid vol is. Waar Hij ziet dat men tot hem terug komt, daar steekt Hij het zwaard in de schede of houdt de roede in, waar Hij het kan doen, zonder de eer van Zijn rechtvaardigheid en heiligheid te schenden.

Zeg de tot hen: Zo zegt de HEERE: Zo gijlieden naar Mij niet zult horen, dat gij wandelt in Mijne wet, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb;

Horende naar de woorden Mijner knechten, de profeten, die Ik tot u zende, zelfs a) vroeg op zijnde en zendende, altijd door en onophoudelijk; doch zult gij voortgaan in uw verzet tegen Mij, zodat het einde zal zijn, dat gij niet gehoord hebt (Hoofdst. 35:14 en 17);

Zo zal Ik dit huis stellen als a) Silo, dat het ondanks de arke des verbonds, die daarin is, zal vernietigd worden (Hoofdst. 7:14), en deze stad zal Ik stellen tot enen vloek allen volken der aarde (Hoofdst. 24:9; 25:18).

1 Sam. 4:12. Ps. 78:60. Jer. 7:12, 14.

Zo als in Hoofdst. 7:2 is opgemerkt is het bevel, hier aan de Profeet gegeven, niet te verwarren met dat, hetwelk hij ten tijde van de koning Josia dus ongeveer 16 jaren vroeger ontving, alhoewel de inhoud der Godsspraak, en de plaats waar zij werd uitgesproken, in de hoofdzaak dezelfde zijn. De uitleggers verwarren gewoonlijk beide op zulk ene wijze, dat zij de tijdsbepaling in vs. 1 op Hoofdst. 7 overbrengen, vs. 2-6 voor ene korte recapitulatie van

de inhoud van dat hoofdstuk houden, vs. 7-15 als een geschiedkundig aanhangsel beschouwen. Intussen was reeds ten tijde van Josia ene rede, als Hoofdst. 7 bevat, op hare plaats; zij moest voor valse gerustheid waarschuwen. Hier daarentegen is zij meer ene betoning van de lankmoedigheid en goedheid Gods, waarin Hij nog ter elfder ure tot bekering wil leiden.

En de priesters, en de profeten, en al het volk, allen, zowel die in de binnensten als die in de buitensten voorhof waren, hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis des HEEREN.

Zo geschiedde het, als Jeremia geëindigd had te spreken alles, wat de HEERE geboden had tot al het volk te spreken, daar de hem opgedragen last ene nog veel meer omvattende verkondiging bevatte dan boven in vs. 4-6 is meegedeeld, dat de priesters en de Profeten (vs.
en al het volk, dat zich aan hen aanstoot, hem grepen; zeggende: Gij hebt lasterlijke woorden gesproken tegen deze heilige plaats (Hand. 7:13), daarom zultgij de dood sterven. (Lev. 24:15 vv.).

Waarom hebt gij in de naam des HEEREN geprofeteerd, zeggende: Dit huis zal worden als Silo, en deze stad zal woest worden, dat er niemand wone? En het ganse volk werd vergaderd tegen Jeremia, in het huis des HEEREN, om wegens de vermeende lastering de handen aan hem te slaan.

De priesters en Profeten komen hier voor als de eigenlijke tegenstanders van Jeremia; hoogst waarschijnlijk waren de meesten der valse profeten zelf priesters (Hoofdst. 20:1 vv.). Het volk laat zich mede verleiden en is evenzo geneigd op het gezag der vorsten voor Jeremia tegen de priesters en Profeten partij te nemen (vs. 16), als het onder andere omstandigheid kon bereid geweest zijn, het vonnis des doods aan hem te volvoeren.

Als nu de vorsten van Juda deze woorden hoorden, waarmee hun werd geboodschapt, dat in de tempel een oploop was ontstaan, gingen zij op uit het huis des konings, waar zij zich bevonden, dus van de berg Zion, naar het huis des HEEREN 1); en zij, die als plaatsbekleders van de koning nu gericht wilden houden, zetten zich bij de deur der nieuwe poort des HEEREN (Hoofdstuk 20:2).

Er was een afzonderlijke weg van gemeenschap tussen het paleis en de tempel.

Toen spraken de priesters en de profeten, die als aanklagers tegen de gevangen Jeremia optraden, tot de vorsten en tot al het volk, zeggende: Aan dezen man is een oordeel des doods, want hij heeft geprofeteerd tegen deze stad, gelijk als gij met uwe oren gehoord hebt
Alzo heeft men zich aan lastering schuldig gemaakt.

De aanklagers doen hier een beroep op het volk, dat hem gehoord had en alzo getuigenis kon geven.

Maar Jeremia sprak tot al de vorsten die als rechters gezeten waren, en tot al het volk als getuigen, zeggende: de HEERE heeft mij gezonden, om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren al de woorden, die gij gehoord hebt:

Nu dan, maakt uwe wegen en uwe handelingen goed, en gehoorzaamt de stem des HEEREN, uws Gods; zo zal het de HEERE berouwen over het kwaad, dat Hij tegen u gesproken heeft; Hij zal dan deze stad niet verderven, maar hier bij u wonen (Hoofdst. 7:3).

Doch ik, ziet ik ben in uwe handen, doet mij, als het goed, en als het recht is in uwe ogen.

Maar weet voorzeker, dat gij, zo gij mij doodt, gewis onschuldig bloed zult brengen op u, en op deze stad, en op hare inwoners. Daarvoor zult gij des te zekerder het voorspelde gericht over u brengen, in plaats van het te ontgaan, gelijk gij meent. Want in der waarheid, de HEERE heeft mij tot u gezonden, om al deze woorden voor uwe oren te spreken, 1) en daarom zou ook mijn bloed aan u gewroken worden.

Merkt hieraan: het betaamt Gods knechten die vurig zijn in het prediken, dat zij stil zijn in het lijden en dat zij het verdragen met onderwerping aan de machten, die over hen gesteld zijn, alhoewel het vervolgende mochten zijn.

Maar wat hen zelf aangaat, hij zegt hier dat het op hun eigen gevaar is, indien zij hem ter dood brengen, zij mogen denken dat het doden van de Profeet zal helpen om de profetieën te smoren, maar zij zullen zich ellendiglijk bedrogen vinden. Het zou de schuld maar vermeerderen en derzelver verderf verzwaren.

Het was dezelfde beschuldiging die later tegen de Heere Christus is ingebracht en welke Stefanus de dood deed vinden.

Jeremia is hier een type van de Christus Gods. Want ook dat was hier een gezochte aanleiding, om zich van de Profeet te ontdoen, die de gerechtigheid Gods handhaafde tegen de zonde en de afval van de mensen.

Toen zeiden de vorsten en al het volk, nadat het rechtsonderzoek ten einde was, en een der oudsten ten zijnen gunste gesproken had (vs. 17 vv.), tot de priesters en tot de profeten, die de aanklagers waren: Aan dezen man is geen oordeel des doods, want hij heeft tot ons gesproken in de naam des HEEREN, onzes Gods.

Ook stonden er, om hier over de loop van het rechtsgeding nog het gewichtigste mede te delen, mannen op, van de oudsten des lands, die de zitting der vorsten (vs. 10) bijwoonden, en spraken tot de ganse gemeente des volks, zeggende:

Micha, de Moraschtiet, (dezelfde, van wien wij nog een profetisch boek bezitten Micha 1:1), heeft(Micha 3:12) in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd, en tot al het volk van Juda gesproken, zeggende: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Zion zal als een

akker geploegd, en Jeruzalem tot steenhopen worden, en de berg dezes huizes tot hoogten eens wouds, tot ene woeste hoogte.

Hebben ook Hizkia, de koning van Juda, en gans Juda hem ooit gedood? Hebben zij hem, omdat hij tegen de heilige stad en tegen de tempel gesproken had, als een godslasteraar veroordeeld? Vreesde hij, Hizkia met zijn volk, niet de HEERE? en smeekte hij niet des HEEREN aangezicht, gelijk uit 2 Kon. 19:1 vv. blijkt, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad, dat Hij tegen hen gesproken had? Wij dan doen een groot kwaad tegen onze zielen, en laden bloedschuld op ons, wanneer wij Jeremia ter dood brengen.

Wanneer gij een geleden onrecht bij God nederlegt, dan is Hij de Wreker; een verlies, dan is Hij de Vergoeder, ene smart, dan is Hij de Geneesheer, uwen dood, zo is Hij de opwekker.

Er was ook, om hier ene gebeurtenis mede te delen uit denzelfden tijd van deze aanklacht van Jeremia, doch die een gans ander einde nam, een man, die in de naam des HEEREN profeteerde, Uria, de zoon van Semaja, van Kirjath-Jearim, dat ten westen van Jeruzalem ligt (1 Sam. 6:21): die profeteerde tegen deze stad en tegen dit land, naar al de woorden van Jeremia.

Zou het volgende (vs. 20-23) gelijk sommigen menen, misschien een antwoord zijn van de aanklagers van Jeremia, waarin zij met een later tegenovergesteld voorbeeld het vorige zullen wederleggen en hun vonnis rechtvaardigen, ja billijken? Daar het in de tijden van Jojakim geschied is zou dan moeten worden aangenomen, dat bij het begin van dit vers iets zou zijn uitgevallen; bijv. : "anderen echter zeiden. " Dit is echter gedwongen, ook kon de gebeurtenis aan het begin der regering van Jojakim (vs. 1) nauwelijks reeds geschied zijn, daar toch de zending naar Egypte en het terughalen van daar in elk geval langeren tijd vorderde, Anderen menen, dat de verdedigers van Jeremia (vs. 17) nog voortspraken en dat zij door Uria’s voorbeeld wilden aantonen, wat men moest vermijden. Maar de verdediger van Jeremia en de vorsten zouden, terwijl Jojakim nog leefde, moeilijk zo tegen hem hebben gesproken. De mening van hen is dus waarschijnlijkst, die het voor een verhaal van Jeremia houden, bij het opschrijven der gehele geschiedenis bijgevoegd. als iets, dat later geschied was. Hij heeft daarmee willen te kennen geven, dat het met Jeremia even als met Uria zou gegaan zijn, zo niet Ahikam het onder Gods bestuur had verhinderd.

En als de koning Jojakim, mitsgaders al zijne geweldigen, en al de vorsten zijne woorden hoorden, zocht de koning hem te doden; als Uria dat hoorde; zo vreesde hij, en vluchtte en kwam in Egypte.

Maar de koning Jojakim zond mannen naar Egypte, Elnathan(= God gaf), de zoon van Achbar (= muis), gelijk het schijnt des konings zwager (2 Kon. 24:8) en in 2 Kon. 22:12 genoemd, en andere mannen met hem, in Egypte.

Die voerden Uria uit Egypte, wiens koning Faraö Necho niets tegen de uitlevering had, daar Jojakim zijn vazal was, en brachten hem tot de koning Jojakim, en hij sloeg hem met

het zwaard, en hij wierp zijn dood lichaam in de graven van de kinderen des volks aan de zuid-oostzijde der stad (2 Sam. 15:23).

Uria, een getrouw profeet, predikte evenals Jeremia, daarom wilde de koning hem laten doden; hij ontvluchtte naar Egypte, maar het kon hem niet redden. Jeremia vluchtte niet en hij bleef verschoond. Ons vluchtten en zorgen baat niets: de boosheid der wereld moet zich toch tot haar eigen oordeel aan Gods knechten openbaren, en deze moeten zich daartoe overgeven. Wie het eerst zal getroffen worden, dat heeft God in Zijne hand, en wij kunnen alle vluchten en zorgen ons besparen.

Het was alle wel ene bijzondere zaak, dat het Jeremia niet even als Uria ging; maar de hand van Ahikam (= verheven broeder), de zoon van Safan (= konijn) 2 Kon. 22:12). was met Jeremia. Hij was het vooral onder de vorsten (vs. 16 vv.), die de zaak ten gunste van de Profeet wendde, en er waarschijnlijk opmerkzaam op maakte, dat dezelfde rede reeds onder Josia was gehouden, zonder dat het er toen ene vervolging had plaats gehad. Zo was hij in Gods hand het middel, dat men hem, Jeremia, niet overgaf in de hand des volks om hem te doden.

Ons wordt hier herinnerd, dat God Zijne getrouwe knechten soms enen beschermer toezendt, gelijk aan Jeremia hier Ahikam, en in Hoofdst. 38 Ebed-Melech, aan Elia en de profeten van zijnen tijd Obadja (1 Kon. 18:7 vv.), aan Luther de keurvorst van Saksen, Frederik de Wijzen, Johan de Standvastige, Johan Frederik de Grootmoedige.

De vreze Gods dreef bij Ahikam de vreze der mensen buiten. Hij wilde liever in ongenade vallen bij Jojakim en gehaat zijn bij het volk dan de rechtvaardige in nood verlaten.

HOOFDSTUK 27.

JUDA EN ZIJNE NABUREN MOETEN ONDER HET JUK VAN de KONING VAN BABEL.

III. Vs. 1-Hoofdst 28:17. Toen koning Zedekia na het eerste derde deel zijner regering door afgezanten der omliggende volken werd aangezocht, om gemeenschappelijk tegen de overheersing der Chaldeën op te staan en het juk van Nebukadnezar af te schudden, wordt aan Jeremia door de Heere opgedragen die onderneming met allen nadruk tegen te werken. Hij moet daartoe een juk maken en zich zelven opleggen. Zo moet hij aanschouwelijk voorstellen, dat het juk der Chaldeeuwse opperheerschappij door de Heere aan Juda en de naburigen volken is opgelegd, en alle poging om het af te schudden tegen des Heeren raad en wil is. Vervolgens moet hij ook nog met profetische woorden verklaren wat de handeling betekent, en dat op het hart drukken (vs. 1-22). Wat Jeremia sprak droeg goede vruchten. De voorgenomen vereniging tegen Babel bleef achter, en niet lang daarna reisde Zedekia zelf tot de koning, om hem van zijne gehechtheid te verzekeren. Toen echter kort na bovengenoemde gebeurtenis een valse Profeet Hananja zich in de tempel aanstelde, alsof hij beter de Jeremia des Heeren gedachten en raadsbesluiten wist, wordt hem voor de priesters en het volk zijn einde aangekondigd, en verkrijgt hij na twee maanden voor zijn liegen het loon. (Hoofdst. 28:1-7).

In het begin des koninkrijks van Jojakim 1) (beter: van Zedekia vs. 3, 12 en Hoofdst. 21:1)zoon van Josia, koning van Juda, en wel in het vierde jaar zijner regering (Hoofdst. 28:1), toen de Moabieten Edomieten en Feniciërs onderhandeling met hem aanknoopten tot ene zamenzwering tegen de Chaldeeuwse heerschappij (2 Kon. 24:20.) geschiedde dit woord tot Jeremia, van de HEERE, zeggende:

De lezing "Jojakim" kan niet anders zijn dan ene vergissing van de afschrijver, die meende dat met dit vers Hoofdst. 26:1 weer werd opgevat. Ene dergelijke vergissing zagen wij in 2 Kon. 22:2.

In de dagtekening dezer profetie komt enige zwarigheid voor. Dit woord wordt gezegd tot Jeremia geschied te zijn in het begin der regering van Jojakim (vs. 1) en nochtans werden de gezanten, aan wien hij de jukken der dienstbaarheid moest hangen in vs. 3 gezegd tot Zedekia, de koning van Juda te komen, die eerst elf jaar na het begin van Jojakims regering koning werd. Sommigen houden dit voor een fout des afschrifts en dat men in vs. 1 lezen moet: in het begin der regering van Zedekia, waarvan een achteloos afschrijver zijn oog op de titel van het voorgaande kapittel hebbende schreef, Jojakim. En indien men een schrijffout ergens zal mogen toelaten zal het hier zijn, want in vs. 2 wordt Zedekia weer genoemd en vervolgens de profetie wordt in hetzelfde jaar gedagtekend, en nochtans gezegd geschied te zijn in het begin der regering van Zedekia (Hoofdst. 28), gevolgelijk moet deze ook onder Zedekia geschied zijn.

Alzo zei de HEERE tot mij Maak u banden en Jukken van hout (vs. 13), en a) doe die aan uwen hals.

Jer. 28:10.

En zend ze middelijk, door het voor te houden aan degenen, die uwe opdracht moeten ten uitvoer brengen, tot de koning van Edom, en tot de koning van Moab, en tot de koning der kinderen Ammons, en tot dan koning van Tyrus, en tot de koning van Zidon, door de hand der boden, die te Jeruzalem tot Zedekia, de koning van Juda, komen 1) tot het sluiten van een verbond.

Dat de profeet door zijne eigene verschijning aan de boden het juk voor ogen stelde, dat hunnen koningen zou worden opgelegd, en het hun enigermate zinnebeeldig mede op weg gaf, was genoegzaam tot het doel zijner profetie, die toch eigenlijk alleen op zijn eigen volk indruk moest en kon maken. Het zenden van het juk kan dus niet anders worden opgevat dan als het overreiken van de beker des toorns aan alle volken in Hoofdst. 25:15.

Sommige uitleggers zijn van mening dat Jeremia alleen zich zelf een juk om de hals lag en dat dit een zinnebeeld was van hetgeen de genoemde koningen zou overkomen.

Wij voor ons zijn echter van mening dat wel degelijk de Profeet aan de gezanten dier volken hier genoemd, en die hoogstwaarschijnlijk kwamen om met de koning een verbond te sluiten tegen Babel, jukken mee heeft gegeven, om daarmee te verkondigen dat een verbond tegen Babel hun niets zou geven, dewijl de Heere God had besloten hen in de hand van Babel te geven.

En beveel hun aan hun heren te zeggen: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Zo zult gij tot uwe heren zeggen:

Ik heb gemaakt de aarde, de mens en het vee, die op de aardbodem zijn, door Mijne grote kracht, en door Mijnen uitgestrekten arm(Hoofdst. 32:17), en Ik geef ze aan welken het recht is in Mijne ogen 1) (Dan. 2:21; 4:14, 17, 25).

Over de macht Gods wordt gesproken en over Zijn hoogste regering, dewijl de koningen, ofschoon zij bekennen dat God het bestuur der wereld in handen heeft, echter niet kunnen vatten, dat Hij hen in een ogenblik kan onttronen en uit hun rang stellen. Want zij schijnen aan hun nesten te zijn vastgehecht, zo beloven zij zich een eeuwigdurenden stand en verbeelden zich dat zij niet onderworpen zijn aan het gewone lot der stervelingen. Dewijl derhalve de koningen zo door trotsheid zijn opgeblazen, zegt God hier, dat Hij gemaakt heeft de aarde en alle stervelingen. Van de hemel spreekt Hij niet, maar stelt vast dat Hij alles gemaakt heeft, én de mens én de dieren, welke op de aarde zijn.

En nu, Ik heb al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijnen knecht (Hoofdst. 25:9); zelfs ook het gedierte des velds heb Ik hem gegeven, om hem te dienen, (Dan. 2:37 vv. 4:19).

En alle volken zullen hem, en zijnen zoon, en zijns zoons zoon (2 Kon. 25:27 en Dan. 5:1)

dienen, totdat ook de tijd zijns eigenen lands kome 1), als het ook daarmee een einde zal

nemen (Hoofdst. 25:12, 25); dan zullen zich machtige volken en grote koningen van hem doen dienen, zo heb ik in Mijnen raad besloten.

Wanneer de door de Heere bepaalden tijd voor Babels koning komt, dat hij zijne overwinnaars vinden zal en zijn rijk aan vreemde vorsten en volken zal onderdanig worden. Vóór dien tijd baat alle menselijke inspanning tegen de Chaldeën niet.

Al de gemelde volken zouden Nebukadnezar en zijnen zoon en zijns zoons zoon dienen. In de kanon van Ptolemeus worden na Nebukadnezar de volgende alleenheersers van Babel opgeteld: Evilmerodach, Neriglissar, Laborosoarchod en Nabonnedus, welke of dezelfde is, die in de Heilige Schrift Belsazar genaamd wordt, of een mederegeerder met Belsazar, welke, terwijl deze zich aan de hofvermaken overgaf, de klem der regering had. Men dient te weten dat Neriglissar en Laborasoarchod niet rechtstreeks uit de koninklijke linie van Nebukadnezar waren voortgesproten. Neriglissar was de schoonbroeder van Evilmerodach, en Laborosoarchod de zoon van Neriglissar. Wanneer wij derhalve deze beide om de gemelde reden uit de geslachtslijst weglaten, hebben wij de drie Babelse alleenheersers, van welke de Profeet melding maakt: Nebukadnezar, Evilmerodach en Nabonnedus of Belsazar.

En het zal geschieden, het volk en het koninkrijk, die hem, Nebukadnezar, de koning van Babel, niet zullen dienen, en dat zijnen hals niet zal geven onder het juk des konings van Babel: over dat volk, dat zich alzo tegen Mijn raadsbesluit zal verzetten, zal ik, spreekt de HEERE, bezoeking doen door het zwaard, en door de honger, en door de pestilentie, totdat Ik ze zal verteerd hebben door zijne hand. 1)

Nebukadnezar was zeer onrechtvaardig en barbaars om dus de rechten en rijkdommen zijner naburen aan te tasten en hen tot onderwerping aan zich te dwingen. Nochtans had God rechtvaardige en heilige oogmerken om dit toe te laten, om deze volken te straffen wegens hun afgoderij en grove zondenschuld. Zij, die de God, die hen gemaakt heeft niet willen dienen, worden rechtvaardiglijk genoodzaakt hun vijanden te dienen, die hen zochten te verderven.

Gijlieden dan hoort niet naar uwe profeten, en naar uwe waarzeggers, en naar uwe dromers, en naar uwe guichelaars, en naar uwe tovenaars, dewelke tot u spreken, zeggende: Gij zult de koning van Babel niet dienen. 1)

Benevens de afgoderij der naburige volken hadden de Joden ook geleerd hun waarzeggerijen en andere kunsten tot het voorzeggen van toekomende dingen. Dit had God uitdrukkelijk in de wet verboden (Deut. 18:11 vv.), en Jesaja had daarover het volk scherp bestraft (Jes. 2:6). De honenim, bij ons guichelaars uitgedrukt, worden geacht sterrekundigen geweest te zijn.

Want zij profeteren u valsheid, om u, hoewel niet met dat bewuste doel, toch met dat zekere gevolg (Hoofdst. 11:17; 18:16), verre uit uw land te brengen, en dat Ik u uitstote, en gij omkomt. 1)

Het behoort tot onze verdorvene natuur, dat wij gemakkelijker de leugen geloven dan de waarheid; want wanneer Jeremia en zijne geestverwanten predikten, zo was er niemand die geloofde; zodra daarentegen de valse profeten kwamen en hun mond opendeden, dan was alles wat die spraken door de hemel gesproken. Wat zij zeiden moest waar zijn op aarde (Ps. 93:5); wat daarentegen Jeremia zei was zonder kracht. Het voorbeeld van onze moeder Eva: wat God zei werd niet geloofd, wat de slang zei was iets kostelijks.

Dewijl Jeremia zowel aan de koning als aan de burgers voorzegd had, dat zij de straf niet konden ontvluchten, die vaststond, ontneemt hij hun alle ijdel vertrouwen, hetwelk een beletsel was, om op de bedreigingen te letten en de waarachtige waarschuwingen aan te nemen. De valse profeten bedrogen hen door hun valse leugens en beloofden dat alles gelukkig zou aflopen. Dewijl derhalve de Profeet zag dat zowel de oren van de koning als van het volk gesloten waren en daarom, zowel vermaning als bedreiging weinig of niets geen nut deed, voegt hij er aan toe, wat noodzakelijk was. n. l. dat het louter bedriegerijen waren, welke de valse profeten hun voorwierpen.

Integendeel is werkelijk het beste, zich gehoorzaam te onderwerpen aan Mijnen wil; want wie zich daartegen verzet, zal te meer moeten lijden; maar het volk, dat zijnen hals zal brengen onder het juk des konings van Babel, en hem dienen, dat zal Ik in zijn land laten, spreekt de HEERE, en het zal dat bouwen en daarin wonen. 1)

De profeet beveelt dit aan als de weg van een ootmoedigen geest, die door zich stil te onderwerpen aan de hardste slagen der Voorzienigheid het beste van het kwade kiest. Menigeen zou de besturingen Gods ter verwoesting zijn voorgekomen door zich aan de besturingen Gods ter verootmoediging te onderwerpen. Het is beter een licht kruis op ons te nemen, de een zwaarder op ons eigen hoofd neer te halen. De arme van geest, de zachtmoedige en nederige zal voor zichzelven bijzonderen troost genieten en menig ongeluk ontgaan, waaraan de hogen van geest zijn blootgesteld. Wanneer elke zegen of ellende volgens de goddelijke beschikking is, moet het in elk geval ons belang zijn te gehoorzamen. Zij, die dit niet willen geloven, zullen door de uitkomst worden overtuigd van de valsheid der listen, door welke zij werden aangemoedigd om het geluk te zoeken in het volgen van hun eigene meningen. .

Hiermede wil de Heere zeggen, dat wie zich onder het recht Gods buigt, genade zal vinden. Zich verzetten tegen de roede, vermeerdert de toorn Gods en verergert de straf. Maar wie de roede leert kussen zal barmhartigheid vinden, zal ervaren dat de Heere God in de toorn nog des ontfermens gedachtig is.

Dit geldt niet alleen voor volken maar ook voor personen. God in zijn recht laten, is de weg tot erbarming. Want dit gaat gepaard met belijdenis van zonde en schuld, van een erkennen, dat wat God toezendt niet anders is, dan wat volk en personen zich waardig hebben gemaakt. Indien echter de zonde beleden wordt, bekend, zal God haar vergeven en waar God vergeeft neemt Hij niet alleen de zonde, maar ook de gevolgen der zonde weg.

Daarna sprak ik alles, wat ik de boden der andere koningen moest zeggen. Ook tot Zedekia, de koning van Juda, naar al deze woorden; ik wendde wij daarbij tevens tot de omgeving des konings, zeggende; Brengt uwe halzen onder het juk des konings van Babel, en dient hem en zijn volk, zo zult gij leven.

Waarom zoudt gij sterven, gij en uw volk, door het zwaard, door de honger, en door de pestilentie? Er zal toch zeker zulk ene straf komen, gelijk als de HEERE gesproken heeft van het volk, dat de koning van Babel niet zal dienen (vs. 8).

Hoort dan niet naar de woorden der profeten, die tot u spreken (Hoofdst. 14:13 vv. 23:16 vv.), zeggende: Gij zult de koning van Babel niet dienen, want zij profeteren u a) valsheid. 1)

Jer. 29:8.

Hij herhaalt dezelfde woorden, welke wij te voren hebben gehoord. De herhaling is echter niet overbodig dewijl voor hem de strijd met de valse profeten moeilijk was, daar zij zulk een groot gezag hadden verkregen. Dewijl dus één Jeremia die menigte moet tegengaan, had het grootste gedeelte ten opzichte van de dubbelzinnige zaken kunnen tegenwerpen dat er niets zekers of helders aan was. Verder, dewijl het niet gemakkelijk was de Joden te overtuigen, die liever de valse profeten geloofden, daarom was het noodzakelijk meermalen hetzelfde te zeggen, zoals wij naderhand ook zullen zien.

Want Ik heb ze niet gezonden, spreekt de HEERE, en zij profeteren valselijk in Mijnen naam; opdat Ik u uitstote (vgl. vs. 10), en gij omkomt, gij en de profeten, die u profeteren. 1)

De Heere verzekerde hier door de profeet op zo duidelijk mogelijke wijs, dat Hij die valse profeten niet had gezonden, dat zij leugentaal spraken, opdat toch eindelijk het misleide volk zich zou laten gezeggen.

Helaas het heeft niet willen luisteren naar het woord des Heeren en daarom is het het gewis verderf niet ontkomen.

Ook sprak ik tot de priesteren en tot dit ganse volk, nadat ik bij de koning en zijne vorsten mijn werk had volbracht, zeggende: Zo zegt de HEERE: Hoort niet naar de woorden uwer profeten, die u profeteren, zeggende: Ziet de vaten van des HEEREN huis, die Nebukadnezar, de koning van Babel, van deze plaats heeft weggenomen, en naar Babel gevoerd (Hoofdst. 28:3), zullen nu haast uit Babel wedergebracht worden; want zij profeteren u valsheid.

Hoort niet naar hen, maar dient de koning van Babel, zo zult gijlieden leven, waarom zou deze stad tot ene woestheid worden?

Maar zo zij profeten zijn, en zo des HEEREN woord bij hen is, laat hen nu bij de HEERE der heirscharen voorbidden, opdat de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het

huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven, niet naar Babel komen. Dit toch is reeds bij de Heere ene beslotene zaak (2 Kon. 25:13 vv.). Misschien zullen zij de Heere bewegen, en zal Hij berouw hebben over het kwaad. Daardoor zullen zij zich betonen Zijne ware Profeten te zijn.

Merk dit op: wie Gods woord heeft, die kan ook bidden; wie het niet heeft, die kan ook niet bidden; maar gelijk zijne prediking vals is, zo is ook zijn bidden niets.

Hiermee bespot de Profeet het dwaze vertrouwen waarvan de valse profeten vol waren, waar zij alle mogelijk geluk voor de toekomst beloofden. Hij zegt derhalve dat men hen niet moest geloven omtrent dat gelukkig gevolg, waarvan zij getuigden, dat men veeleer een veel strenger straf moest vrezen. Zij beloven dat de vaten zullen terugkomen, die naar Babel waren overgebracht. Maar wat nog overig was in de tempel en in het koninklijk paleis en in de gehele stad, dat alles zal naar Babel worden gebracht. De Profeet vergelijkt de toekomenden tijd met de voorbijgeganen en toont aan, dat de bedriegers zo dwaas iets beters beloven, terwijl het zwaardere oordeel Gods hen boven het hoofd hangt, dewijl als het ware stad en tempel geheel zullen vergaan.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen van de pilaren, en van de zee, en van de stellingen, en van het overige der vaten, die in deze stad zijn overgebleven,

Die Nebukadnezar, de koning van Babel, niet heeft weggenomen, als hij Jechonia, de zoon van Jojakim, koning van Juda, van Jeruzalem naar Babel gevankelijk wegvoerde, mitsgaders al de edelen van Juda en Jeruzalem (2 Kon. 24:10),

Ja, zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, van de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven:

Naar Babel zullen a) zij gebracht worden, en aldaar zullen zij zijn tot de dag toe, dat Ik ze bezoeken zal, spreekt de HEERE; dan zal Ik ze opvoeren en zal ze b) wederbrengen tot deze plaats (Ezra 1:1-11).

"Om der zonden wil laat God toe, dat de uitwendige godsdienst in de kerk een tijd lang wordt verboden. Wordt nu dit aangewend tot verbetering en het inwendige des te nauwkeuriger in acht genomen, zo kan God wel maken, dat ook de uitwendige godsdienst wordt vrijgelaten; " ene aanwijzing voor hen, wien het bereid is de nabij zijnde toekomst van de tijd, die ons wacht volgens Openb. 11:7-10 te beleven; daarop volgt dan spoedig die andere tijd, waarvan Openb. 11:13 meldt.

De Heere schijnt Jeremia te hebben gemaakt tot een wonder van waarheid te midden der valsheid. Is het niet dikwijls alzo? en hoe worden de waarheden van het Evangelie door de grote menigte ontvangen? Worden zij geloofd? Laat ons bidden om genade en om de leringen des Heiligen Geestes, om het in het hart te brengen en op het gemoed te drukken.

De Heere God verbindt Zijne oordelen met een belofte. Hij laat voorspellen dat de tijd der bezoeking zal komen, maar tevens dat die tijd der bezoeking niet altijd zal duren. Eenmaal op zijn tijd zal het weer geschieden dat Jeruzalem zal herbouwd en de tempel zal hersteld worden.

HOOFDSTUK 28.

JEREMIA HEEFT EEN IJZEREN JUK; HIJ KONDIGT HANANJA, de VALSEN PROFEET, EEN ZEKEREN DOOD AAN.

Voorts geschiedde het in dat jaar v. C. in het begin des koninkrijks van Zedekia, koning van Juda, in het vierde jaar, in de vijfde maand Ab (Exod. 12:2), (want het komt hier niet alleen op de tijd in het algemeen, maar om vs. 17 in 't bijzonder ook op de maand aan), dat Hananja (= gift van Jehova) zoon van Azur, (= helper) de Profeet, die van Gibeon, ene priesterstad van de stam Benjamin (Joz. 9:3; 21:17) was, tot mij sprak, in het huis des HEEREN, voor de ogen der priesteren en des gansen volks, zeggende, ten opzichte van hetgeen ik kort te voren koning en volk in de naam des Heeren had voorgehouden:

Zo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende (Hoofdst. 29:14 vv.): Ik heb het juk des konings van Babel verbroken.

In nog a) twee volle jaren (vs. 12)zal Ik tot deze plaats wederbrengen al de vaten van het huis des HEEREN, die Nebukadnezar, de koning van Babel, uit deze plaats heeft weggenomen, en dezelve naar Babel gebracht (2 Kon. 24:13).

Jer. 27:16.

Ook zal Ik Jechonia, de zoon van Jojakim, koning van Juda, en allen, die gevankelijk weggevoerd zijn van Juda, die te Babel gekomen zijn(2 Kon. 24:14 vv.), tot deze plaats wederbrengen, spreekt de HEERE; want Ik zal het juk des konings van Babel verbreken.

"Waar God Zijn tempel bouwt plaatst de duivel zijne kapel daar naast. " Deze Hananja toont ons duidelijk wat het is bij de naam Gods te liegen en te bedriegen. O Heere! Uw dierbare naam moet der valsheid ten deksel zijn!" .

Toen sprak de Profeet Jeremia tot de valsen profeet Hananja, voor de ogen der priesteren, en voor de ogen des gansen volks, die in het huis des HEEREN stonden, voor allen, in wier tegenwoordigheid hij zijne profetie had voorgedragen (vs. 1 vv.).

En de Profeet Jeremia zei: Amen (Hoofdst. 11:5), de HEERE doe alzo, gelijk gij hebt gezegd! de HEERE bevestige uwe woorden, die gij geprofeteerd hebt, dat Hij de vaten van des HEEREN huis en allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, van Babel wederbrenge tot deze plaats! Kwam het op menselijk wensen aan, zo zou uwe voorzegging mij aangenaam zijn en zou ik de mijne gaarne terugnemen.

Maar hoor nu dit woord, dat ik overeenkomstig de Geest des Heeren (Deut. 18:22) spreek voor uwe oren, en voor de oren des gansen volks:

De Profeten, die vóór mij en vóór u van ouds geweest zijn, die hebben tegen vele landen en tegen grote koninkrijken geprofeteerd van krijg, en van kwaad, en van pestilentie, en wat van

oude tijden af en zo veelvuldig is verkondigd, dat heeft in die eenstemmigheid van getuigen reeds een bewijs der waarheid in zich;

De Profeet, die tegenover alle voorzegging van ongeluk door anderen geprofeteerd zal hebben van vrede, als het woord van dien Profeet komt, dan zal die Profeet bekend worden, dat hem de HEERE in der waarheid gezonden heeft (Deut. 18:22 vv.).

Bij de aankondiging der gerichten Gods kwam het wel aan op de uitkomst tot bevestiging der voorzegging. Men kon echter ook een profeet, die zulke onaangename bedreigingen in de mond had, te voren reeds zo veel gemakkelijker geloven, als die daartoe een bevel en ene ingeving van God moest hebben, daar toch iemand er niet uit eigen lust toe zou komen om zich vijanden en lijden te berokkenen. Van enen prediker van vrede kon men daarentegen zoveel te eer vermoeden, dat hij handelde uit eigen aandrang en om mensen te behagen.

Er zijn altijd valse profeten, die lieflijk troosten, al zijn de mensen ook boos.

Toen nam de profeet Hananja, als geheel zeker van zijne zaak en als ware voor zijne profetie de bevestiging door de uitkomst niet nodig, het juk van de hals van de Profeet Jeremia (Hoofdst. 27:2), en verbrak het.

En Hananja, de betekenis van die handelwijze verklarende, sprak voor de ogen des gansen volks zeggende: Zo zegt de HEERE: Alzo, gelijk nu Jeremia's juk verbroken is, zal Ik verbreken het juk van Nebukadnezar, de koning van Babel, in nog twee volle jaren (vs. 3) van de hals al der volken. En de Profeet Jeremia, die hier niet volgens de Geest wilde spreken (vs. 7 vv.), maar wachtte totdat hij in en door de Geest kon spreken, ging zijns weegs.

Hij kon niet langer horen, dat Hananja zulke grote valsheden en leugens in de naam van God sprak, even als de boden van Sanherib. (Jer. 36:20) .

Doch des HEEREN woord liet ook niet lang op zich wachten; het geschiedde tot Jeremia waarschijnlijk dadelijk nadat de Profeet Hananja het juk van de hals van de Profeet Jeremia verbroken had, zeggende:

Ga weer henen naar de tempel, waar de priesters en al het volk nog te zamen zijn (vs. 1), en spreek tot Hananja, zeggende: Zo zegt de HEERE: Houten jukken hebt gij verbroken(vs. 10), nu zult gij in plaats van die ijzeren jukken maken 1) wanneer gij in waarheid zinnebeeldig wilt uitdrukken wat er zal komen (Deut. 28:48).

Een houten juk was nog te verbreken, maar een ijzeren niet. Het is daarom, dat de Heere dit woord tot Hananja laat zeggen, opdat het volk het wel zou weten dat het oordeel Gods zeker en zwaar zou komen.

Hananja meende zich tegen de raad Gods te verzetten of te kunnen verzetten, maar ziet, de Heere God laat het hem hier zeggen, dat dit een bij de mens onmogelijke zaak was.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ik heb in de plaats van het houten juk, dat gij niet wildet dulden (Hoofdst. 27:8 vv.), een ijzeren juk gedaan aan de hals van al deze volken, om Nebukadnezar, de koning van Babel te dienen, en zij zullen hem dienen; ja, Ik heb hem ook het gedierte des velds gegeven (Hoofdst. 27:6), en duld niet, dat zich iemand tegen Mijn raadsbesluit verzette.

En de Profeet Jeremia zei tot de profeet Hananja, in de naam des Heeren hem zijn oordeel aankondigende: Hoor nu, Hananja! de HEERE heeft u niet gezonden, gelijk gij op misdadige wijze voorgeeft (vs. 2 en 11), maar gij hebt gemaakt, dat dit volk op leugen vertrouwt, en alzo de wil van God tegenstreeft.

Daarom, zo zegt de HEERE: Zie Ik zal u door een plotselingen dood wegwerpen 1) van de aardbodem; dit jaar zult gij sterven, omdat gij enen a) afval gesproken hebt tegen de HEERE, dat zij Zijn waarachtig woord tot hun grote schade niet hebben geloofd.

Deut. 13:5. Jer. 29:32.

In de grondtekst hebben de woorden "u niet gezonden" en "u wegwerpen" een overeenkomstigen klank en vormen ene opmerkelijke woordspeling.

Alzo, daar het in der daad geschiedde, gelijk Jeremia gezegd had, stierf de Profeet Hananja in dat zelfde jaar, in de zevende maand, dus twee maanden na het in vs. 1 vv. en 10 vv. medegedeelde, als ene tegenstelling tot de door hem aangekondigde twee jaren.

Ware hij eerder weggenomen, zo zou het volk daarover niet zo tot nadenken zijn gekomen, als het zal geschied zijn, nu zij twee maanden tijd hadden, om reeds vooraf over de zaak na te denken. Intussen kon het aangekondigde sterven ook vooraf aan het gehele land bekend worden, en de uitkomst, nadat die was verwacht geworden, des te meer nadenken opwekken. Ware daarentegen de straf langer uitgesteld, zo zou men daar omtrent gerust zijn geworden. (J. LANGE).

Hier wordt de straf bijgevoegd, welke het gesprokene van Jeremia zal bevestigen. God nu wilde voor de onwetendheid van velen, die overigens altijd weifelden of een voorwendsel voor hun onwetendheid zochten aan te voeren, zorg dragen, dewijl zij niet konden uitmaken, wie door God gezonden was, Hananja of Jeremia. God heeft derhalve in Zijn vaderlijke goedertierenheid Zijn hand over hen willen uitstrekken. Hij heeft ook de ongelovigen onverdedigbaar willen maken, die reeds aan de duivel waren verbonden, hoe het ook zou uitvallen. Want het grootste gedeelte werd niet bewogen door deze merkwaardige uitkomst.

HOOFDSTUK 29.

ZENDBRIEF VAN JEREMIA AAN DE GEVANGENE JODEN TE BABEL, HOE ZIJ ZICH MOETEN GEDRAGEN.

IV. Vs. 1-32. Het optreden van onzen Profeet bij de gelegenheid in de vorige afdeling gemeld, had tengevolge dat koning Zedekia geen verbond maakte met de afgezanten der Edomieten, Moabieten en Feniciërs tegen de Chaldeeuwse opperheerschappij, Hij zend integendeel een gezantschap naar Nebukadnezar, om dezen van zijne trouw en gehechtheid te verzekeren en alle verdenking van ene geheime instemming met de oproerigen van zich af te weren (2 Kon. 24:20). Zo had Jeremia in zijn eigen land het volk bewaard voor de verleiding der valse Profeten, en de in Hoofdst. 25 medegedeelde openbaring ingescherpt, dat de 70 jaren der Babylonische ballingschap in het raadsbesluit van God vaststonden, en dat alleen verootmoediging onder Zijne machtige hand tot het doel van ene latere verhoging kon leiden. Nu gevoelt hij zich gedrongen om datzelfde in een schrijven aan degenen, die reeds in ballingschap waren, mede te delen, daar die eveneens gevaar liepen door valse Profeten met bedrieglijke en verderflijke verwachtingen op verkeerde wegen geleid te worden. Hij geeft daarom aan de beide gezanten van Zedekia enen brief mede (vs. 1-3), waarin hij aan de Goddelijken last voldoet met vermaning en onderwijzing, uit vertroosting en belofte (vs. 3-14). Nadrukkelijk waarschuwt hij nu ook voor de beide leugenprofeten Achab en Zedekia, en profeteert hij hun verschrikkelijk einde. (vs. 15-23). De derde van de dwaalleraars onder de gevangenen, Semaja van Nechelem, die over de brief verstoord is, schrijft aan de opziener des tempels te Jeruzalem, waarom hij dezen Jeremia van Anathoth niet in de gevangenis en banden had geworpen, zodat het zenden van brieven naar Babel hem onmogelijk ware. Ook ten opzichte van Semaja wordt aan Jeremia het oordeel Gods bekend gemaakt, dat aan ons hoofdstuk in een aanhangsel wordt toegevoegd (vs. 24-32).

Voorts zijn dit de woorden des briefs, dien de Profeet Jeremia zond van Jeruzalem tot de overige 1) oudsten, die onder de ellenden der wegvoering in ballingschap nog niet waren omgekomen, die gevankelijk waren weggevoerd, mitsgaders tot de priesteren, en tot de Profeten, en tot het ganse volk, dat Nebukadnezar in het jaar 598 vóór Christus ten getale van 000 van Jeruzalem gevankelijk had weggevoerd naar Babel.

Hebr. : "de keur" of "voortreflijksten der oudsten. " De weggevoerden naar Babel stonden onder opzieners uit hun eigen volk, hier aldus genoemd. De vertaling "overige" is minder gepast.

(Nadat de koning Jechonia, en de koningin, en de kamerlingende hofbeambten, de vorsten van Juda en Jeruzalem de stam-, geslacht- en familiehoofden, mitsgaders de timmerlieden en smeden van Jeruzalem waren uitgegaan (2 Kon. 24:10-16)).

Door de hand van Elasa, (= dien God maakt), de zoon van Safan, (= konijn), en Gemarja, (= voltooid door Jehova), de zoon van Hilkia (= deel van Jehova), twee overigens onbekende mannen, die Zedekia, de koning van Juda, ongeveer in het 5de jaar zijns koninkrijks, 593 v.

naar Babel zond tot Nebukadnezar, de koning van Babel. De inhoud van dien brief was overeenkomstig de last des Heeren, zeggende: 1)

Het volle hart van de verheven vriend van zijn volk laat zijne alomvattende liefde door de zwakkere pennen tot de ver af wonenden stromen, nu het zich niet in het levende woord van mondelinge rede voor hen ken openen. Toch verloochent de Profeet zich niet in dezen vorm van mededeling. Wij zouden zeggen: hij schrijft nauwelijks maar hij spreekt de brief uit.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, tot allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, die Ik gevankelijk heb doen wegvoeren van Jeruzalem naar Babel:

Bouwt huizen en woont daarin, en plant hoven en eet de vrucht daarvan; 1)

God heeft niet gewild dat hun gemoederen in Chaldea zouden neergebogen zijn, zelfs behoorde het veeleer, dat zij altijd op terugkeer letten, maar Hij heeft gewild dat tot het einde van zeventig jaren zij rustig zouden zijn en niet op dit of dat zouden zinnen, maar hun zaken behandelen en zo zouden leven alsof zij in het vaderland waren.

De valse profeten en waarzeggers verkondigen, even als die te Jeruzalem (Hoofdst. 27:9; 28:2 vv.), dat het juk van de koning van Babel spoedig zou verbroken zijn, en de verbanning slechts korten tijd zou duren. Zij hielden door zulke bedrieglijke verwachtingen de weggevoerden in een toestand van onrust en opwekking, die hen hinderde in vaste nederzetting en werkzaamheden.

Neemt vrouwen, en gewint zonen en dochteren, en neemt vrouwen voor uwe zonen, en geeft uws dochteren aan mannen, dat zij zonen en dochteren baren, en wordt aldaar vermenigvuldigd en wordt niet verminderd, overeenkomstig de zegen, die nog van kracht is gebleven! (Gen. 13:16; 15:5; 17:2

Geen mens is aan een zeker land gebonden: waar God hem leidt en maakt, dat hij daar kan blijven, daar is zijn vaderland.

En zoekt de vrede der stad, waarhenen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot de HEERE; want in haren vrede zult gij vrede hebben.

Ons wordt hier herinnerd, dat wij voor de overheden moeten bidden, en niet alleen voor die, welke onzen godsdienst zijn toegedaan, en leden der ware kerk zijn, maar ook voor die, welke buiten de kerk zijn, zelfs voor heidense bestuurders als Nebukadnezar en keizer Nero (2 Tim. 2:2). Op de welvaart toch van de staat rust ook de welvaart en de veiligheid der kerk. Luther zegt zeer juist: de staat dient (servit) de kerk, maar de kerk behoudt (servat) de staat.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Laat uwe profeten en uwe waarzeggers, die in het midden van u zijn, u niet a) bedriegen, en hoort niet naar uwe dromers, die gij doet dromen. 1)

Jer. 14:14; 23:21; 27:15.

Velen der gevangen Joden, bedrogen zijnde door de valse profeten, die hun in de naam van God ene spoedige wederkering beloofden naar hun vaderland, verzuimden de plaatsen rondom Babel te bebouwen en te beplanten, die hun waren toegewezen, omdat zij niet gezind waren kosten en moeite te doen tot voordeel van anderen, dewijl zij zich vleiden dat zij schielijk naar Judea zouden wederkeren. Daarom zond Jeremia hun dezen brief, om hen te vermanen, dat hun verblijf in de gevangenis lang genoeg voor hen zou zijn, zelfs voor hun kinderen en kindskinderen, om de vruchten van hun arbeid aldaar te zien, en dat zij derhalve, indien zij op hun eigen gemak en vermaak wilden zien, hun best moesten doen om de plaats hunner gevangenis zich zo gemakkelijk te maken en zo aangenaam als zij konden. (ENG. GODGELEERDEN).

Want zij profeteren u valselijk in Mijnen naam; Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE.

Want zo zegt de HEERE: Zeker als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zeventig jaren sedert het begin der in Hoofdst. 25:11 voorzegde dienstbaarheid, niet eerder, maar dan ook zeker zal Ik ulieden bezoeken en ik zal Mijn goed woord over u verwekken, u wederbrengende tot deze plaats.

Dit is het voorname woord, dat in dien tijd het volk heeft getroost en in Dan. 9:2 geprezen wordt.

Het woord der belofte rust of slaapt als het ware tot de tijd der vervulling, en het is gelijk een kiem die in de aarde ligt en haren tijd afwacht, waar in het openbaar wordt, dat die niet dood, maar slechts bedekt was. In de vervulling ontkiemt en schiet de belofte op als ene plant, die in de lente uit de winterslaap ontwaakt.

Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes en niet des kwaads. Ik bedoel uwe welvaart en uw heil, niet uw verderf. Het is Mijn Goddelijk besluit, dat Ik u geve het einde 1) en de verwachting, zulk een einde van deze treurige wegen, dat gij gene heerlijker en schoner kunt denken.

Tegenover de eigenmachtige en van allen grond ontblote voorstelling der valse profeten stelt de profeet niet een hard en streng klinkend, maar een zeer zacht en troostrijk woord, waarin ook het hardste, de zeventigjarige duur der ballingschap op de meest verschonende wijze is uitgedrukt. De Heere wil de door valsen troost weerspannig gewordene gemoederen door het voorhouden van de waren troost week maken en winnen; daarom de zo lieflijke gedachte in dit vers: "Ik weet Mijne gedachten nog, Ik heb ze niet vergeten noch ter zijde gesteld. " .

Ook te midden der kastijding heeft God gedachten des vredes; laat ons daarom Zijne roede in ware boete des harten en in gelatenheid vereren.

De gedachten des Heeren over ons: 1) het zijn gedachten des vredes en niet des lijdens: 2) men moet op hare verwezenlijking wachten-de Heere stelt de volvoering uit, toch vergeet Hij ze niet.

In het Hebr. Acharith. Dit kan wel betekenen, het einde, maar ook de toekomst en die betekenis is hier beter. De Heere zegt hier dat Hij gedachten des vredes over hen heeft, dat Hij hun zal geven een heerlijke toekomst en hope op wegneming van de druk, op redding en verlossing. Gelijk Hij in de ellende heeft gestort, zo zal Hij ze uit de ellende weer ophalen. Ja, de Heere kastijdt wel, maar geeft ook weer verademing.

Wanneer gij in de nood zult gekomen zijn tot erkentenis van uwe zonden, en tot bekering (Deut. 30:1 vv.), dan zult gij Mij {a} aanroepen en henengaan en tot Mij bidden, en Ik zal naar u horen.

{a} Dan. 9.

En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart. 1)

Hoewel dit tot de Israëlieten wordt gezegd, zo moet deze vermaning toch uitgestrekt worden tot geheel de kerk, zoals God wijd en zijd getuigt, dat Hij in alles een verhorend God wil zijn, die tot Hem de toevlucht nemen. Maar dewijl de hypocrieten genoeg roepende zijn en de heiligen zelfs in brandenden ijver schijnen te overtreffen, indien men afgaat op de uitwendige belijdenis, voegt de Profeet er bij: wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart. Want er is geen twijfel aan, of de Joden hebben in die enkele jaren duizendmaal gezucht, waar zij zo hard door de Chaldeërs werden verdrukt. Alle ellenden duldden zij. Vervolgens niets was voor hen veilig of behouden. Het was derhalve noodzakelijk, dat indien zij niet harder waren dan ijzer, zij enige gebeden uitbrachten. Maar God toont hier, dat de tijd er nog niet rijp voor was, totdat hun gebeden ontstonden uit een ernstige gemoedsaandoening. Dit verstaat Hij onder het gehele hart. Het is waar, dat men nooit met het gehele hart tot God zich wendt, noch ook dat het gehele hart ook zo met ijver is aangedaan, om te bidden zoals het behoort, maar de Profeet stelt het gehele hart tegenover dubbelhartig. Hier wordt derhalve niet de volmaaktheid verstaan, welke bij geen enkel mens wordt gevonden, maar meer de zuiverheid of de ernst.

God zou zelf over hen de Geest des gebeds uitstorten, hen tot gebed aanzetten, hun een hart geven, wat recht voor Hem was. En waar nu God zelf het ernstig, het oprecht bidden in hen zou verwekken, daar kon het niet anders, of Hij zou ook hen horen en verhoren.

Zo handelt God altijd met de gelovigen in het bijzonder, met de Kerk in het algemeen.

En Ik zal van ulieden gevonden worden, spreekt de HEERE, en Ik zal uwe gevangenis wenden, en u a) vergaderen uit al de volken, en uit al de plaatsen, waarhenen Ik u gedreven heb, spreekt de HEERE, en Ik zal u wederbrengen tot de plaats, vanwaar Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren.

Jer. 23:3.

Het is zeker, dat deze belofte van de wending der gevangenis ook betrekking heeft op de tijd van straf; waarin Israël zich sedert Jeruzalems verwoesting bevindt, op zijne latere bekering en wederaanneming en de terugvoering in het heilige land. Wanneer de duur van de tijd, gedurende welke de heilige stad door de heidenen zal vertreden worden (Luk. 21:34) in Openb. 11:2 op 42 wordt gesteld, zo hebben wij dit op te vatten van profetische maanden (gelijk de gewone maand door elkaar 30 dagen bevat, zo de profetische 30 jaren, vgl. Dan 9:24 vv), en moeten dus 1260 jaren rekenen. Dit is inderdaad een getal door 70 deelbaar; het zijn 18 maal 70 jaren. De voorzegging van Jeremia omtrent 70 jaren van ballingschap blijft dus ook voor de tegenwoordige verstoting des volks van kracht, met dit onderscheid dat de 70 jaren 18 maal zijn genomen. Dit 18 malen heeft zijn zinnebeeldige betekenis (de zes als zinnebeeld van moeite en arbeid, van slavernij en dienstbaarheid is verdrievoudigd); het wordt afgespiegeld door het woordgebed der Joden, het zogenaamde achttien- (schemonch-esreh) gebed, dat uit drie oorspronkelijke gebeden van voren en achteren bestaat, doch in het midden 12 invoegsels van lateren tijd bevat. Het ongelovige Jodendom heeft bij Nr. 11 nog een 19de stuk gevoegd, een gebed tegen de Christenen en de gedoopte Joden. Michaëls strijd tegen de draak in Openb. 15:7 vv. zal in zijne overwinning ook dat gevolg hebben, dat dit gebed weer worde weggenomen, en met het herstelde 18-tal zullen dan ook de 18 maal 70 = 1260 jaren van Israëls dienstbaarheid een einde nemen, en het zal geschieden, wat in Openb. 11:11 v. en 16:12 vv. geprofeteerd is.

Wanneer God op het punt is Zijn volk het verwachte goed te geven, dat Hij tot hen komt in genade. Beloften worden gegeven, niet om het gebed te verdrijven, maar om het te verhaasten en aan te moedigen; en wanneer de bevrijding komt, moeten wij door het gebed voortgaan om die te ontmoeten (Dan. 9:2, 3). Wij bevinden, dat de Heere dikwijls ene grote herleving van de godsdienst geeft, door Zijn volk op te wekken tot ernstige gebeden en smekingen. Wij moeten voortgaan te zoeken met ons gehele hart, met vuur, alles in het gebed uitdrukkende wat in ons is; degenen, die God aldus zoeken, zullen Hem vinden, en zullen in Hem vinden hunnen weldadigen Beloner (Hebr. 11:6). Hij heeft nooit tot dezulken gezegd: "Zoekt Mij te vergeefs. "

Wat ik u in de naam des Heeren gezegd heb zal zeker wel tegen uwen wens zijn, omdat gij zegt: De HEERE heeft ons profeten naar Babel verwekt, en die spraken toch van ene nabijzijnde terugkering naar het heilige land; terwijl ik u moet wijzen op ene zeventig jarige dienstbaarheid.

Maar laat u niet misleiden door de uitwendigen schijn, als sprak die voor de waarheid van hetgeen u uwe profeten verkondigen. Daarom zegt de HEERE alzo van de koning, die op Davids troon zit, en van al het volk dat in deze stad woont, te weten uwe broederen, die met u zijn uitgegaan in de gevangenis.

Jeruzalem en zijne achtergeblevene bevolking met de theokratischen koning aan het hoofd bleef voor de ballingen natuurlijk steeds de zon van hun geluk en van hun hoop. Zo lang Jeruzalem en de tempel stond was de hoeksteen der theokratie ongedeerd, was dus de hoop

levendig, dat aan het tegenwoordige ongeluk ieder ogenblik ene wending ten goede kon worden gegeven. Daarom moesten dan ook de voorzeggingen der valse profeten steeds boven alles het voortbestaan van Jeruzalem tot onderwerp hebben. Ook de tegenwoordige ellende, de gedeeltelijke wegvoering van het volk en van de heilige gereedschappen, hoewel zij dat alles niet hadden verwacht, konden zij verklaren voor ene blote episode (tusschen-handeling), die de hoofdinhoud hunner beloften niet weerlegde, zo lang Jeruzalem en de tempel stond, zo lang er nog een kring en een volk te Jeruzalem was. Daarom neemt Jeremia aan de valse profeten de grond onder de voeten weg, wanneer hij (vs. 16-19) aan Jeruzalems tegenwoordige bevolking met de koning verdrijving en gehele vernietiging aankondigt.

Alzo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal het zwaard, de honger en de pestilentie onder hen zenden; en Ik zal ze maken als de afschuwlijkste vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden(Hoofdst. 24:8 vv.)

En Ik zal ze achterna dagen met het zwaard, met de honger, en met de pestilentie, en Ik zal ze a) overgeven tot ene beroering allen koninkrijken der aarde, tot enen vloek, en tot enen schrik, en tot ene aanfluiting en tot ene smaadheid, onder al de volken, waar ik ze henen gedreven zal hebben.

Deut. 28:25, 37. Jer. 15:4; 24:9 v.

Omdat zij naar Mijne woorden niet gehoord hebben, spreekt de HEERE, als Ik Mijne knechten, de Profeten, tot hen zond, vroeg op zijnde en zendende, maar gijlieden hebt niet gehoord, spreekt de HEERE.

Gij 1) dan hoort des HEEREN woord, gij allen, die gevankelijk zijt weggevoerd, die Ik van Jeruzalem neer Babel heb weggezonden!Hoort Zijn woord omtrent de beide voornaamste onder de profeten, die bij u zijn (vs. 8, 15).

Hierom roept God het volk in de ballingschap op, om te vernemen het oordeel over de valse profeten in Babel, die hen aldus bedriegen, opdat zij zouden weten, dat deze niet profeten Gods, maar valse profeten waren.

Men kan hieruit zien, welk een vriendelijke zorg God had voor Zijn volk, hoe Hij hen gedurende die ellende wilde opleiden voor het ontvangen der zegeningen der herstelling.

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls van Achab, (= broeder en vader), zoon van Kolaja (= geroosterd) en van Zedekia, zoon van Maäseja (= schuilplaats van Schosah) die ulieden in Mijnen naam valselijk profeteren (beide mannen zijn overigens niet bekend): Ziet, Ik zal hen geven in de handen van Nebukadnezar, de koning van Babel, en hij zal ze van wege hun prediking, die de gemoederen ophitst, voor uwe ogen slaan.

En van hen zal een vloek genomen worden bij al de gevankelijk weggevoerden van Juda, die in Babel zijn, dat men zegge: De HEERE stelle u als Zedekia en als Achab, dien de koning van Babel aan het vuur braadde, in enen vurigen oven liet verbranden. (Dan. 3:6)

De doodstraf door langzaam vuur worde hiermede aangeduid, die zij waarschijnlijk als oproerstokers ondergingen, doch die hen door Gods bestelling overkwam ook wegens andere misdaden, bij God alleen bekend en waaraan in het volgende vers gewaagd wordt.

Hoogstwaarschijnlijk heeft Nebukadnezar hen in de brandenden oven laten werpen, om hun oproerige taal en om hun aanzetten van de Joden tot terugkeer naar Palestina.

Omdat zij ene dwaasheid deden in Israël (Gen. 34:7. Deut. 22:21. Richt. 20:6, 10. 2 Sam. 13:12 en overspel bedreven met de vrouwen hunner naasten, en spraken het woord valselijk in Mijnen naam, dat Ik hun niet geboden had; en Ik ben degene, die het weet, en een getuige daarvan, waarom Ik het ook aan het licht breng, spreekt de HEERE.

Valse profeten, vleselijke zonden en opstand tegen de van God gestelde machten worden opmerkelijk genoeg ook in de brief van Judas (1:8) te zamen gevat. Desgelijks zijn ook deze dromers, die het vlees bevlekken en de heerschappijen verachten en de majesteiten lasteren! De teugelloosheid der wetverachters zondigt tegen de rechten en wetten van kerk en staat en huisgezin.

Hierbij wil ik nog een woord omtrent enen anderen Babylonischen valsen profeet voegen, dat mij later ten deel is geworden. De Heere droeg mij het volgende op: Tot Semaja 1) (= gehoord door Jehova) de Nechelamiet (= dromer; de plaats Nechelam is onbekend), zult gij spreken, zeggende:

Jeremia ontving dit woord van God, nadat ter zijner kennis gekomen was een brief van dien Semaja, waarin deze hem om bovengenoemd schrijven te Jeruzalem aanklaagde; waarschijnlijk werd Semaja's brief de terugkerenden gezanten medegegeven.

Tegenover de mening van sommigen, dat dit woord niet bij wijze van een brief aan Semaja zelven behoefde geschreven te worden, staat uitdrukkelijk, dat de Profeet tot Semaja spreken moest.

Zo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: Omdat gij brieven in uwen naam gezonden hebt, zonder enige opdracht te hebben van de gemeente der ballingen, tot al het volk, dat te Jeruzalem is en tot Zefanja, de zoon van Maäseja, de priester (Hoofdst. 21:1), en tot al de priesteren, zeggende:

De HEERE heeft u, Zefanja, na het aftreden van Pashur (Hoofdst. 20:1 vv.) tot priester gesteld in plaats van de priester Jojada, die het eerst het ambt van een eigenlijken opziener des tempels heeft bekleed (2 Kon. 11:18), dat gij opzieners zoudt zijn in des HEEREN huis over allen man, die onzinnig is, over iederen volksredenaar, die zich voordoet als een door een profetischen geest bezielde (1 Sam. 10:10), en die zich voor een profeet uitgeeft, dat gij dien stelt in de gevangenis en in de stok, gelijk te voren Pashur gedaan heeft (Hoofdst. 20:2).

Nu dan, waarom hebt gij Jeremia, de Anathotiet, niet gescholden, die zich bij ulieden voor een profeet uitgeeft! Waarom hebt gij hem niet in de kerker gesloten?

Want daarom heeft hij tot ons naar Babel enen brief (vs. 1-23) gezonden, zeggende: Het zal lang duren voordat gij weer uit Babel zult wederkeren; bouwt dus in het land uwer ballingschap huizen en woont daarin, en plant hoven en eet de vrucht daarvan.

De zin is deze: dat aan Jeremia gene hindernis in de weg gelegd is, en dat gij uw plicht om opzicht in de tempel te houden niet hebt vervuld, blijkt daaruit, dat Jeremia heeft onderstaan ene boodschap naar Babel te zenden. De tempel was de gewone, zo niet de enige plaats, waar de profeten openlijk voor het volk optraden; in zoverre kon Semaja zeker geloven, dat het bestuur van de tempel zijne profetische werkzaamheid zou hebben kunnen verhinderen. De valse profeten, zo als hier Semaja, stelden dus voor, dat men hen vrij moest laten voortgaan; niemand moest ondernemen iets tegen hen te zeggen of te schrijven; maar Gods ware Profeet moest als een waanzinnige worden behandeld en in kerker en stok worden gesloten! .

Zefanja nu, de priester had dezen brief gelezen voor de oren van de Profeet Jeremia, dien hij niet ongenegen was (Hoofdst. 21:1; 37:3), zodat die alles wist wat daarin omtrent hem geschreven stond.

Daarom, omdat zulk een hoon, de waren profeet Gods aangedaan, en zulk ene beweging tegen zijn werken niet ongestraft kon blijven, geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

Zend ene boodschap henen tot allen, die gevankelijk weggevoerd zijn, zeggende: Zo zegt de HEERE van Semaja, de Nechlamiet: Omdat Semaja ulieden geprofeteerd heeft, daar Ik hem niet gezonden heb, en heeft gemaakt, dat gij op a) leugen vertrouwt.

Jer. 28:15.

Daarom zegt de HEERE alzo: Ziet Ik zal bezoeking doen over Semaja, de Nechlamiet, en over zijn zaad; hij zal niemand hebben, die in het midden dezes volks wone; zijn geslacht zal in Juda uitsterven, enhij zal het goede niet zien, dat Ik Mijnen volke doen zal. Hij zal de tijd van terugkeren niet beleven, spreekt de HEERE; want hij heeft enen afval gesproken tegen de HEERE (Hoofdst. 28:16).

Die zichzelven vertroosten zonder God moeten eeuwig de waren troost missen, dien God dengenen verleent, welke zich aan deze zijde des grafs voor Hem verootmoedigen. Die valsen troost prediken versterken de tegenstand tegen Gods leiding en prediken dus ook de afval, daar zij menen recht conservatief zich te gedragen. Zij zien echter niet in hun blindheid, welke tijd het is.

Hoe meer leraren en predikers om des woords wil, dat zij in Gods naam leren en verkondigen, door hun vijanden benijd worden, des te meer zoekt God ze daarin te bevestigen (Hand. 12:1 en 24) Wat goddeloze leraars niet met woorden kunnen doen zoeken zij door geschriften te verrichten, en wat zij niet in hunnen naam kunnen doen, daartoe bedienen zij zich van Gods naam.

De uitroeiing van een geslacht is in de wet van Mozes de straf voor elke grote en hardnekkig volgehoudene zonde, ene uitroeiing, die zonder toedoen of medewerken van enige menselijke overheid door God zelven wordt volvoerd (vgl. Ps. 34:17).

Dit is ijverig op te merken, dat wij deze les leren omhelzen, welke ons onderwijst, om niemand te vertrouwen dan God alleen, en laten wij alle verdichtselen verwerpen, die ons zelfs maar zo weinig daarvan zouden afwenden, dat wij ons ergens anders zouden keren en her- en derwaarts geslingerd worden.

HOOFDSTUK 30.

BELOFTE OMTRENT HET JOODSE VOLK IN DE LAATSTE TIJDEN DES NIEUWEN VERBONDS.

In de vorigen kring van redenen werden enkel uitspraken gevonden, die ten doel hadden de verwachting door valse profeten opgewekt en onderhouden, omtrent de korten duur van de tegenwoordigen tijd van straf en een spoedig terugkeren der gevangenen tot des te heerlijker wederoprichting van de Joodsen staat, te vernietigen, en de harten des volks tot ootmoedige en geduldige onderwerping onder het juk van de koning van Babel te bewegen. Nu volgen vier hoofdstukken, waarin de gedachten des vredes, die de Heere over Israël heeft, nader uit elkaar worden gezet, en het einde, dat men moet wachten, in het helderste licht der Goddelijke openbaring treedt. De beide eerste hoofdstukken bevatten besluiten, welke de Profeet tot bevestiging van zijn eigen geloof en ter gedachtenis voor volgende tijden ontvangen heeft, en die hij daarom in een boek moet schrijven. De beide laatste hoofdstukken bevatten daarentegen redenen, die hem op enen tijd in de mond worden gelegd, als de stad door de belegering reeds veel heeft geleden en de verovering en verwoesting door de Chaldeën, die voor de deur staat, tot onfeilbare zekerheid was geworden.

Vs. 1-24. Vooraf gaat ene inleiding, waarin de Profeet het bevel tot het nederschrijven van de thans hem toevertrouwde profetie wordt gegeven, en tevens het doel in het algemeen wordt aangewezen (vs. 1-3). Daarop volgt het woord van God, dat tot troost en tot onderwijzing der volgende geslachten bestemd is. Dadelijk in de beginne ziet men, dat dit woord op beide delen van het uitverkoren volk, op Israël zowel als op Juda, betrekking heeft (vs. 4). Het woord verplaatst ons dadelijk midden in de angstigen toestand, die reeds begonnen is en zich binnen kort tot de ontzettendste katastrofe zal ontwikkelen, wanneer de mannen in Jakob gelijken zullen aan vrouwen, wanneer de barensweeën over hen zullen komen. Inderdaad zal ook die tijd van angst en schrik in zijne uitkomst een tijd van weeën der geboorte voor de heerlijke toekomst worden. Dan heeft Jakobs dienstbaarheid haar einde voor altijd, en Gods volk dient alleen de Heere, zijnen God, en zijnen koning David (vs. 5-9). Hierop wordt het woord tot ene vriendelijke toespraak, dat men in de nood tot loutering niet wanhope, de ziekte in hare gehele diepte peile, maar nu ook de toestand van heerlijkheid, die daaruit zal voortkomen, en de herstelling, die daarop zal volgen, recht in het oog houde (vs. 10-17 #Jer). Op eens staat vervolgens het beeld van het nieuwe Jeruzalem en van de verkorene gemeente, maar vooral van de vorst, die hen regeren zal, en hun betrekking tot de Heere als volkomen priesters zal bewerken, in zijne gehele schoonheid voor ogen (vs. 18-22). Nu keert het einde tot het begin terug en laat op nieuw de verschrikkingen van het gericht gevoelen, door welke de toekomst van het heden gescheiden is (vs. 23 en 24).

Dit is het woord, dat tot Jeremia geschied is van de HEERE, waarschijnlijk in het negende jaar van de regering van koning Zedekia, nadat hij diens gezanten met slechte uitzichten voor de naastbij zijnde toekomst had moeten laten gaan (Hoofdst. 21:1 vv.) zeggende:

Dit alles moest geschieden niet alleen, opdat het volk in de ballingschap hoopvol op de toekomst zou zien, wetende, dat er eenmaal een einde zou komen aan de ellende, maar bovenal, opdat het geloof in God daardoor zou bevestigd worden.

De nakomelingschap zou zien, dat God alle dingen weet, dat Hij is een Alwetende, die alles weet, overeenkomstig de Raad van Zijn wil, en dat Hij daarom de enige God is, de God van hemel en aarde, Die te eren is tot in eeuwigheid.

Zo spreekt de HEERE, de God Israëls tot u, Zijnen profeet, wien Hij tot vertroosting het oog wil openen voor ene gehele andere toekomst, dan die de koning moest worden voorgehouden, zeggende: Schrijft uter bewaring voor volgende geslachten al de woorden, die Ik naar dit en het volgend hoofdstuk tot u gesproken heb, in een boek.

Want zie, het zal zijn gelijk Ik u reeds vroeger (Hoofdst. 3:12 vv. 16:15; 23:3 en 29:14) heb te kennen gegeven, en nu nog meer in het bijzonder zal voorstellen. De dagen komen (Hoofdst. 23:5), spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van Mijn volk in zijn geheel, van de beide delen Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen, Israël zowel als Juda, wederbrengen in het land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb, en zij zullen het op nieuw innemen en erfelijk bezitten 1).

In deze profetie worde de wegvoering van Juda naar Babel reeds verondersteld. Daaruit heeft men willen afleiden, dat zij ook werkelijk moet zijn voorafgegaan. Ene onjuiste redenering? Immers het woord Gods verplaatst de profeten in de geest menigmaal in toekomende tijden alsof deze reeds tegenwoordig waren.

De tijd, wanneer Jeremia deze woorden ontvangen heeft, laat zich niet bepalen. Zeker is het daarentegen, dat de Heere ze hem in ogenblikken van treurigheid wegens de onvermijdelijke verwerping van het tegenwoordig geslacht tot zijne vertroosting heeft ingegeven.

De God der genade belooft reeds, als de nacht nauwelijks is aangebroken, aan de zijnen de morgen der vrijheid: zij zullen wederkeren in het land, dat Jehova hunnen vaderen ten erve heeft gegeven, en wel het zolang gescheiden Israël en Juda aan de band van vreedzame vereniging.

Deze troostvolle uitzichten op ene schone toekomst, die na langen tijd van beproeving aan het ware volk van God geluk en heil zou aanbrengen, kon de profeet aan het volk niet mondeling voordragen; want het volk, dat daarbij belang had, was noch op ééne plaats verzameld, zodat hij daarvoor zou hebben kunnen optreden, noch werd een invloed uitoefenen voor dit ogenblik bedoeld. Integendeel moest de beangstigden en in vreemde landen weggevoerden of verstrooide volksgenoten, een troost- en hoopvol beeld van toekomstige tijden worden geopend, en het aan de nog verwijderde vervulling als een bepaald en zeker getuigenis der Goddelijke beloften worden voorgelegd. Daarom had het daartoe de schriftelijke voorstelling nodig, in welke het in de handen van allen kon komen. (Verg. Hoofdst. 22:12).

En dit zijn de woorden, die de HEERE na de zo even gemelde toespraak tot mij gesproken heeft van Israël en van Juda.

Want, om nu ook die woorden te melden, zo zegt de HEERE, als Hij mij midden in de angstigen tijd verplaatst, die de door Hem beslotene verlossing moet voorafgaan, en het angstgeschrei van hen, die dien tijd beleven zullen, voor de geest stelt: Wij horen van alle zijden ene stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede 1), er is nergens uitzicht op redding en hulp.

De valse profeten zeiden hun, dat zij vrede zouden hebben, maar daar is verschrikking en geen vrede. En geen wonder dat, wanneer van buiten krijg, van binnen vreze is. De mannen, zelfs de krijgslieden zullen ganselijk overstelpt worden van de rampen des volks, zij zullen er onder wegzinken en er uitzien als vrouwen in barensnood, welke de weeën overkomen in haar uiterste, en die weten, dat zij ze niet kunnen ontwijken. Maar deze smart wordt vergeleken bij die van ene barende vrouw, niet bij die van een doodsbed, omdat dezelve in het laatst in vreugde zal eindigen en de smart, gelijk die van ene barende vrouw, zal vergeten worden.

Vraagt toch en ziet, gij die dien tijd van angst voor ogen hebt, en ziet hoe die mannen zich allen gedragen als vrouwen, die daar krommen, vraagt, of een manspersoon baart? Wanneer van gene lichamelijke geboorte sprake kan wezen, waarom zie Ik dan eens iegelijken mans handen op zijne lenden, alsof zij zich in weeën bevonden (Jes. 13:8; 21:3; :37:3) als van ene barende vrouw, en alle aangezichten uit vrees des harten veranderd in bleekheid.

Jer. 4:31; 6:24.

Ene hoogst dichterlijke voorstelling: wat ijselijke nood heeft dan dit volk getroffen, dat de kloekste mannen het uiterlijk voorkomen hebben van vrouwen in barensnood? Dat hier de Joden hun lafhartigheid en moedeloosheid in het dragen van de rampen der ballingschap zou verweten worden is min waarschijnlijk.

O wee! Want inderdaad die dag is groot, daar het gericht de wereld doorgaat (Hos. 1:11. Joël 2:11. Zef. 1:14), zo groot, dat zijns gelijken niet geweest is van de aanvang der wereld af (Matth. 24:21); en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, met wien, als het huis Gods, het gericht zijn aanvang neemt (1 Petr. 4:17); nog zal hij daaruit verlost worden. 1) In tegenoverstelling van andere volken, die in het gericht omkomen, zal Israël nog tot de vollen zegen komen (Hoofdst. 23:6).

Anders zou men het Hebreeuwse woord, dat de onzen voor ene klagende uitroeping nemen, en door "o wee" overzetten, in enen opwekkenden zin kunnen nemen, gelijk het zo voorkomt Jes. 55:1 : "O alle gij dorstigen, enz. " Het volgende "want" kan ook de betekenis hebben van "ofschoon, " zodat de mening deze zij: "O worde niet geheel moedeloos, worde toch niet wanhopig, ofschoon die dag, op welken wij uit ons vaderland verbannen zijn, zo groot en vreselijk geweest zij, dat zijns gelijke niet geweest is, sedert dat wij een volk hebben uitgemaakt, en het thans een tijd is van grote benauwdheid voor het nageslacht van Jakob, zal het evenwel uit die ellende zeker eens verlost worden.

Het is de komende grote dag des gerichts. Die dag wijst op de toekomst heen en sluit de mening uit, dat van de dag der verwoesting van Jeruzalem sprake is.

De woorden, die grote dag, wijzen op Joël 2:11 terug en, zo groot, dat zijns gelijken niet gezien is, zijn gevormd naar Joël 2:2, waar Joël op grond van het beleefde gericht van een over Juda gekomen verwoesting door sprinkhanen, vooreerst de idee van de groten gerichtsdag over de volken, door welken de Heere Zijn rijk op aarde zal voleinden, tot middelpunt der profetische verkondiging maakt. Deze dag is ook voor Jakob, d. i. het gescheiden Israël een tijd van schrik, want de schrik gaat niet alleen over de heidense volken, maar tegelijk ook over de goddeloze lieden van het bondsvolk, om hen uit de gemeente des Heeren uit te delgen. Het gericht is daarom ook voor Israël een krisis, waaruit het Israël Gods, de gemeente der vromen, gered wordt. Deze redding wordt nader in vs. 8 vv. geschilderd.

Want het zal, gelijk reeds door de profeet Jesaja (10:27; 14:25) is voorzegd: te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik zijn juk, het juk van de vijandelijken heerser, van uwen hals verbreken zal, o Jakob! en uwe banden, waarmee hij u gebonden heeft, verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem, van Jakob, doen dienen.

Maar zij zullen dienen de HEERE, hunnen God, en hunnen koning a) David, dien Ik hun in Davids groten Zoon, de Messias, verwekken zal, en die een tweede David, maar in de hoogsten en volkomensten zin, zal zijn (Hoofdst. 23:5).

Ezech. 34:23, 24; 37:24. Hos. 3:5.

De profetie laat de beide grote dagen in elkaar vloeien, de dag, waarop Jeruzalem valt en het volk met zijn koning in ballingschap gaat, en de dag, op welken het woord Gods tot wederopbouwing der stad en tot wederkering der ballingen zal worden gehoord. Hij laat ons de stem van verschrikking horen en vertoont ons de krachtige mannen als sidderende vrouwen, wanneer zij weeën hebben en het uur van baren nadert. Zij leggen de handen van pijn op de heupen; hun aangezichten zijn bleek geworden. Maar hierin zien wij ook de hand des Verlossers, die van de hals des volks het juk en de banden verbreekt, en horen de belofte van Zijnen mond, dat zij nooit meer de vreemden zullen dienen, maar alleen Jehova, hunnen God, en de nieuwen David, dien Hij hun verwekken zal.

Gij dan (om de vriendelijke toespraak tot het volk in de ballingschap weer op te nemen, Jes. 44:1 vv. en 51:7), vrees niet 1) a), o Mijn knecht Jakob! spreekt de HEERE, ontzet u niet, Israël! voor de tijd van druk, dien gij moet doorstaan, want zie, Ik zal u uit verre landen verlossen, in welke gij verdreven zijt, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen tot het land zijner vaderen, en stil en gerust zijn, het zal in het bezit wezen van alles, wat tot geestelijke en lichamelijke welvaart behoort, en er zal niemand zijn, die hem verschrikke 2), het behoeft nimmermeer te vrezen, dat het uit zijn land en zijne bezitting zal worden verjaagd.

Jes. 41:13; 43:5. Jer. 46:28.

De Profeet bevestigt zijn onderwijs met een vermaning. Want het is niet voldoende eeuwig verzekerd te zijn van de vaderlijke gunst en Zijn welbehagen, indien wij niet aangemoedigd worden om te hopen, dewijl de ondervinding leert hoe lastig wij zijn en traag om de belofte Gods te omhelzen. Dit is derhalve de reden, waarom de Profeet met de vermaning komt om de gelovigen aan te raden om een goede hope te koesteren. Indien er in ons die geschiktheid was en vlugheid, welke moest, zouden we met één woord tevreden zijn. Wat nu kan boven het bewijs van Gods genade verlangd worden? Maar onze stompheid maakt dat wij veel prikkelen nodig hebben. Waar derhalve het onderwijs tot ons komt is het noodzakelijk dat er vermaningen bij komen, die het onderwijs zelf bevestigen, opdat de genade Gods in onze harten te overvloediger kracht uitoefene.

De weldaad, waarvan hier de Profeet profeteert, betreft inzonderheid het rijk van Christus. Maar sedert Christus de wereld regeert zien wij dat de aarde door vele stormen beroerd wordt, ja alles schier in wanorde is. Waaruit volgt dat deze uitspraak niet kan uitgelegd worden ten opzichte van de uitwendige rust, of van aardse veiligheid. Dewijl dus het rijk van Christus van geestelijken aard is, volgt dat hier een vredige en rustige toestand beloofd wordt, niet omdat er geen vijanden zijn die ons belagen of het ons niet lastig maken, maar dewijl wij meest die rust genieten bij God en ons leven veilig is, dewijl het beschermd wordt door de hand en de macht Gods. Derhalve moet een geestelijke rust verstaan worden waarvan de gelovigen in hun conscientiën genieten, ofschoon de wereld hen altijd bestrijdt, gelijk ook Christus gezegd heeft: Mijnen vrede geef ik u, niet gelijkerwijs de wereld u die geeft. Vervolg ons: in de wereld zult gij vele verdrukkingen hebben, maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

Want Ik ben met u ook daar in verre landen, in het land uwer ballingschap (Hoofdst. 42:11. Jes. 43:1 vv.) spreekt de HEERE, om u te verlossen; want Ik zal, wanneer de tijd Mijner oordelen komt, ene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u verstrooid heb; a) maar met u zal Ik gelijk reeds in Hoofdst. 4:27; 5:10 en 18 gezegd is geen voleinding maken; maar Ik zal u kastijden met mate, en u niet gans onschuldig houden, b) opdat gij uwe misdaad belijdt, dat gij tegen de Heere, uwen God, gezondigt hebt (Hoofdst. 3:13).

Jer. 22:28. b) Jes. 27:8.

Want zo zegt de HEERE, daar Hij de gehele ellende en de volstrekte troost- en hulpeloosheid van u wel erkent: Uwe breuk is dodelijk, uwe plaag is smartelijk.

Jer. 10:19; 15:18.

Van hier tot vs. 17 wordt het volk voorgesteld en aangesproken onder het zinnebeeld ener vrouw, die door toegebrachte slagen jammerlijk is verwond en gekneusd, maar die door de hand, waardoor zij geslagen werd, ook gered en genezen zal worden.

Er is niemand, die uwe zaak oordeelt aangaande het gezwel1), er is niemand, die het zelfs beproeft uwe wonden te zuiveren en te verbinden (Jes. 1:6); gij hebt gene heelpleisters. Ieder weet, dat genezing onmogelijk is, en laat u daarom aan uwe eigene ellende over.

Het woord lemazor schijnt te betekenen: "tot zamendrukking, " altoos zou de gelijkenis ontleend zijn aan het uitdrukken der verdorven stoffen, welke men in zweren vindt en waarvan zij moeten worden gezuiverd, voordat genezing te wachten is.

De toestand der verbannen Israëlieten wordt zinnebeeldig vergeleken bij dien van enen zieke, die met wonden, breuken, plagen en stinkende gezwellen bezocht, en voor menselijk vermogen geheel ongeneesbaar is.

Al uwe liefhebbers (Hoofdst. 22:28)hebben u vergeten; zij vragen niet naar u; zij zien dat er niets meer met u te doen is, want Ik heb u geslagen met eens vijands plage, even als enen vijand, dien Ik voor altijd meende te verderven; met de kastijding eens wreden, die van geen medelijden weet. Dat deed Ik om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden machtig veel zijn, waardoor gij zulk ene behandeling verdiendet. (Hoofdst. 13:22).

De bedoeling van het tweede gedeelte is: uwe ongerechtigheden hebben Mij genoodzaakt u te straffen, zodat het naar wreedheid gelijkt, en alsof ik Mij een volslagen vijand van u verklaard had.

Wat a) krijt gij dan, daar gij wel reeds lang uwen druk hebt gevoeld, maar toch de oorzaak niet erkent, en de Bewerker niet wilt opmerken, over uwe breuk, dat uwe smart dodelijk is? Meent gij dat gij met enen vreemden God te doen hebt, die juist voor u boven alle volken der aarde de vreeslijkste slagen heeft uitgezocht? om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden b) machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.

Jer. 13:17. b) Jer. 5:6.

Al is Uwe breuk groot en uwe smart dodelijk, gij hebt nochtans gene reden van klagen over Mij, daar het verderf uit uzelven is. Ik ben rechtvaardig in Mijne handelingen. In zulk een geval heeft geen levend mens reden tot klagen. (Klaagl. 3:39).

De Heere wijst er hier op, dat alle die plagen en al die ellende hun was overkomen, vanwege hun zonde. Zij moesten het niet vergeten, ja zij hadden het te belijden voor de Heere, dat die straf rechtvaardig was, dat de Heere geen onrecht deed.

In Hem was er geen onrecht, maar de schuld lag bij het volk, omdat zij Hem hadden verlaten, en tegen Hem hadden gerebelleerd.

Maar de Heere zou het ook hier bewijzen, dat Hij niet alleen rechtvaardig en heilig, maar ook barmhartig en genadig was, die de lijdensbeker van de hand zou nemen en Zijn vriendelijk aangezicht over hen zou doen lichten.

Ja, hoewel hun vijanden machtig waren en hun onderdrukkers vele, toch zou Hij zich tonen de machtige God te zijn, die doet boven bidden en denken en boven verdienste.

Juist daarin, dat Ik het gedaan heb, ligt ook de mogelijkheid, dat het eens weer anders met u zal worden, wanneer het eerst zo ver met u zal gekomen zijn, dat gij uzelven niet meer voor onschuldig houdt (vs. 11). Merk daarom op, dat het nog eens anders zal worden, opdat gij u door de kastijding tot boete moogt laten bewegen. Allen, die u opeten, u als roofdieren verslinden (Hoofdst. 2:3), zullen a) opgegeten worden, en al uwe wederpartijders, zij allen zullen gaan in gevangenis; en die u beroven, zullen ter beroving zijn, en allen, die u plunderen, zal Ik ter plundering overgeven. (Jes. 33:1; 41:11 vv.).

Ex. 23:22. Jer. 10:25.

Want Ik zal u, wiens zaak niemand wilde voorstaan (vs. 13), de gezondheid doen rijzen, en u van uwe plagen, die zo ongeneeslijk schenen, dat mensen niet aan de mogelijkheid ener genezing konden geloven, genezen, spreekt de HEERE; omdat zij u noemen, als zij u voorbijgaan (Hoofdst. 18:16; 19:8): De verdrevene. Het is Zion zeggen zij, als zij van u spreken, in verachting: niemand vraagt naar haar. Zo heb Ik de meeste aanleiding en de beste gelegenheid om Mijne gedachten des vredes (Hoofdst. 29:11) in hare gehele grootte, gelijk zij alle gedachten te boven gaan, geheel onverwacht te openbaren.

Alhoewel de wonde ongeneesbaar schijnt, zal God ze toch genezen. Al is de ziekte nog zo gevaarlijk, zo is de lijder toch veilig, als God de genezing onderneemt.

Wanneer wij deze stof in het algemeen beschouwen, zo worden wij gewaarschuwd tegen onmatige vrees en droefheid, want in deze dierbare belofte is genoeg om beiden te stillen.

Zij moesten niet beven, als die geen hope hebben, uit aanmerking van toekomende verdere smarten, die hun mochten dreigen.

Laat ons hier opmerken, zij, die Gods knechten zijn moeten geen plaats geven aan ontrustende vreze, welke zwarigheden of gevaren hun ook mogen voorkomen.

Zij moesten niet bedroefd zijn als zulken, die geen hope hebben wegens de smarten waarin zij liggen. Het is waar, ons vleeslijk vertrouwen ontvalt ons, schepselen zijn geneesmeesters van geen waarde, maar Ik zal uw breuk genezen en waarom krijt gij dan? Waarom zucht en klaagt gij dan? Het is om uwe zonde (vs. 14, 15), en daarom moest gij in plaats van u te verpijnigen boetvaardig zijn. Waarom zou een mens klagen over de straf zijner zonde, De uitkomst zal eindelijk goed wezen en daarom verblijdt u in de hope.

Zo zegt de HEERE, nu ook nader verklarende, wat Hij onder gezond maken en genezen bedoelde: Ziet, Ik zal de gevangenis der tenten Jakobs 1), der weggevoerden, wenden, en Mij over hun woningen ontfermen, dat zij niet meer verwoest en verlaten zullen zijn; en de stad des Heeren (Hoofdst. 31:38) zal herbouwd worden op haren hoop 2) op de plaats, waar zij vroeger gestaan heeft (Joz. 15:63), en het paleis zal liggen) naar zijne wijze, ook zullen de paleizen van Jeruzalem zich weer op hun plaats verheffen en de overige steden van het land op nieuw verrijzen.

De uitdrukking van "Jakobs tenten" is hier gebruikt, gelijk die van tenten van Israël (2 Sam. 20:1. 1 Kon. 12:16 en van "Davids tabernakel" (Amos 9:12), te weten in zinspeling op het wonen in tenten door de aartsvaders (Hebr. 11:9), en door de kinderen Israëls in de woestijn (Num. 24:5).

Beter: op hare heuvelen. De Heere belooft hier de gehele herstelling van de stad der vaderen. Vandaar dat er ook volgt dat het paleis naar zijn wijze, dat is naar zijn recht, zoals het behoort zal worden bewoond.

In het Hebr. jeescheeb. Beter: zal bewoond zijn. Hier wordt dan voorspeld dat niet alleen de stad maar ook het paleis weer zal bewoond worden door degene, die aan het hoofd van het volk zal gesteld zijn.

En van hen zal dankzegging uitgaan, en ene stem a) der spelenden, ene stem van de gelukkige en blijde bewoners, die hun dansfeesten hebben of bruiloften houden (Hoofdst. 33:11); en Ik zal hen vermeerderen en zij zullen niet verminderd worden, als in de tijd hunner bezoeking, en Ik zal hen in de ogen van alle volken verheerlijken, en zij zullen niet gering worden, zo als het geval geweest is, toen ieder verachtelijk op hen zag.

Jer. 31:4

En zijne zonen zullen zijn als eertijds onder Davids en Salomo’s roemrijke regering (Klaagl. 5:21). talrijk en krachtig, en zijne gemeente, alles wat tot het volksbestaan behoort, zal voor Mijn aangezicht onder Mijne zorg en bescherming bevestigd worden; en Ik zal bezoeking doen over al zijne onderdrukkers, zodat voortaan niemand het meer zal wagen, hen aan te tasten.

En zijn Heerlijke, 1) die regeert en van geheel anderen aard is dan andere regenten, een Koning in de vollen zin des woords, zal uit hem zijn (Deut. 17:15), en zijn Heerser, die het voor altijd zijn en blijven zal (Micha 5:1), zal uit het midden van hem voortkomen, als afstammeling naar het vlees (Rom. 9:5,); en Ik zal hem, als tot Mij in de nauwste verbintenis staande en zelf waarachtig God zijnde (Zach. 13:7. 1 Joh. 5:20 doen naderen, zodat nu door dezen koning tussen hem en mij ene volkomene gemeenschap, tot stand komt, die vroeger, sedert de tijd des Ouden Verbonds, niet heeft bestaan, en Hij zal tot Mij genaken. Hij is een enig Hogepriester, want wie is hij onder alle priesters en koningen, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? Wie heeft het volle bewustzijn in zijn hart, dat hij het zou mogen, zonder met zijn leven daarvoor te moeten boeten (Exod. 33:20), spreekt de HEERE.

De spreekwijs "zijn hart verpanden" (met zijn hart borg worden) duldt tweeërlei uitlegging: de eerste: "wie zou zo stout durven zijn, zo roekeloos om het te wagen?" De andere: "wie zou er de wil toe hebben, indien Ik zelf hem daartoe niet gewillig maakte? wie tot Mij vaderen, zo Ik zelf hem niet naderen deed. "

Dit vers ziet op Christus, onzen Beheerser, David onzen Koning; Hij is uit ons, Hij is ons, Zijnen broederen, is alles gelijk geworden. Christus’ werk en roeping is tot God te vaderen,

niet voor zichzelven alleen, maar voor ons, als de Hogepriester onzer belijdenis. Christus gesteld door de Vader om tot Hem als Middelaar te genaken, is met Zijn hart borg geworden om dit te doen. Zijne eigene vrijwillige overgave, in overeenstemming met Zijns Vaders wil en in liefde voor gevallen mensen, bewoog Hem. Dit geeft dus te kennen, dat Hij daartoe vast besloten was en het met vreugde deed. Jezus Christus was in dit alles waarlijk wonderlijk; wij mogen wel vragen met bewondering: wie is deze, die Zich tot zodanig iets verbond? .

Daar ligt de waarheid, dat het heerscherschap van het herstelde Israël in het koningschap van de Messias wortelt.

Het is niet twijfelachtig, of hier verklaart de Profeet met verscheid en woorden, wat hij onlangs heeft gezegd over de vernieuwing van de Kerk. Want wij weten dat de Joden zo duidelijk geleerd zijn, dat zij hun geheel vertrouwen op het heil in David moesten stellen, n. l. in de koning, welken God over hen had aangesteld. Het geluk der kerk derhalve en het heil is altijd gefundeerd geweest in de koning, met wiens standhouden de zaak der kerk in het nauwste verband stond, zoals gezegd wordt: Christus, de Heere, in wiens adem de onze is. Derhalve heeft God van de beginne aan altijd gewild dat het volk zijn aandacht gevestigd zou houden op de koning, dat het daaraan hing, niet omdat David gemakkelijk zijn volk door zijn dapperheid kan behouden, maar om reden hij de Persoon van Christus afbeeldde. Heden hebben we geen aards koning, die het beeld van Christus vertoont, maar Christus houdt daarom zelf de kerk levendig. Doch hier was dat schaduwachtig, omdat de koning als het ware de ziel was van het gemene leven. En te voren hebben we gezien, hoe de Profeet de Joden tot goede hope bezielde, hun David heeft voorgesteld, daarna de Zoon van David. Daarvan is ook in deze plaats gesproken.

En gij zult dan nu, daar gij in uwen Priester-koning geheel met Hij verenigd zijt, a) Mij tot een volk zijn in de vollen zin des woords, en Ik zal U ter vervulling van hetgeen in het O. T. als in een beeld en als belofte gezegd was (Exod. 19:5 vv. Lev. 26:12) tot enen God zijn.

Jer. 24:7; 31:1, 33; 32:38.

De stem der belofte verheft zich in vreugde; met bijzondere liefde vestigt zich de blik op de nieuwen Heerser in de plaats van God. Hij moet uit hun midden in heerlijkheid verrijzen (het woord "Heerlijke" (vs. 21) wordt van God zelven in Zijne indrukwekkendste Majesteit gebezigd. (Ps. 93:4. Jes. 10:34). Van bijzondere betekenis is ook het woord, dat God Hem tot Zich laat komen, omdat Hij Zijn hart verpand heeft, tot Hem te naderen. En onder zulk enen Koning wordt eerst het oude woord tot volle waarheid: "Gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn. " .

Ongetwijfeld belooft God, de Heere hier aan zijn volk de heerlijke belofte, van weer de heilsgoederen des Verbonds te zullen genieten, maar ook zeker is het dat de Profeet hier beslist ziet op de dagen des N. Verbonds, ja op de einden der eeuwen. De herstelling Israëls is het beeld van de herstelling der kerk, en wat hier gezegd wordt, dat God hun God en zij Zijn volk zullen zijn, het geldt in de hoogste mate ook van het geestelijk Israël, van hen, die in waarheid Abrahams zaad zijn, door het geloof in Christus.

Christus Jezus is degene, die in waarheid Borg is geworden voor zijn volk, en door wien nu alle zijn gelovigen tot God vrijelijk mogen naderen, om van Hem te ontvangen de goederen van het genadeverbond, om te genieten dat de breuke geheeld is, de zonde verzoend, de schuld betaald, en ontrouw vergeten.

Doch tussen het treurige heden en de u zo even voorzegde heerlijke toekomst ligt een zeer zware tijd van straf, gelijk reeds in Hoofdst. 23:19 vv. is aangetoond: Ziet, een onweder des HEEREN, ene grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudend onweder; het zal blijven op het hoofd der goddelozen, en alzo het in Hoofdst. 21:3 vv. voorzegde bevestigen.

Achter dien eersten tijd van straf ligt nog een andere veel zwaardere. De hittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan, en totdat Hij daargesteld zal hebben de gedachten Zijns harten; in het laatste der dagen, gedurende de eeuwen van Jeruzalems tweede verwoesting tot het begin van de tijd van zegen, zult gij daarop letten. 1)

Tegen het heil, hetwelk Gods volk zal verkrijgen, stelt de Heere hier het kwaad en de straf, welke de zondaars ontvangen.

Alle verdrukkers van Gods volk zullen het eenmaal ondervinden, dat de Heere geen ledig toeschouwer is geweest van al het leed de zijnen aangedaan.

Hij zal zeker recht doen allen Zijnen uitverkorenen, als eenmaal de grote oordeelsdag komt.

HOOFDSTUK 31.

VERDERE VOORZEGGING VAN de ZEGEN, DIE HET JOODSE VOLK NOG WACHT.

II. Vs. 1-40. Bijna met dezelfde woorden, als met welke de belofte van het vorige Hoofdstuk in vs. 22 eindigde, om vervolgens in vs. 23 en 24 eerst weer op de oordeelstijd te wijzen, die tussen het heden en de vervulling ligt, wordt ons hoofdstuk begonnen. Alzo wordt hier vooral gedrukt op "alle geslachten van Israël, " en treedt dus de hereniging der vroeger gescheidene stammen tot één volk aanstonds op de voorgrond (vs. 1.) Spoedig spreekt de profetie echter in ‘t bijzonder van de overgeblevenen van Efraïm. of van de tien stammen, en vertoeft nu bij deze het langst en uitvoerigst, omdat zij, naar het uitwendige te zien, het meest reddeloos verloren en voor altijd door de Heere verworpen schenen (vs. 2-22); hierop wendt zij zich tot Juda (vs. 23-26), eindelijk keert zij van de beide delen des volks tot het geheel terug. (vs. 27-40). Zij komt daardoor tot haar toppunt, doordat de kroon der beloften, de kern en het middelpunt van dit alles in dit slot (vs. 33 gevonden wordt, namelijk: "Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mijn volk zijn. "

Ter zelver tijd, van welken in Hoofdst. 30:18-22 sprake was, spreekt de HEERE, zal Ik, om hier nog meer bepaald te noemen, wien het aangaat, allen geslachten Israëls, Efraïm zowel als Juda, wanneer zij beide zich bekeerd hebben en weer van ééne gezindheid zijn geworden, (Hoofdst. 3:18. Jes. 11:12 vv.), tot enen God zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn. 1)

God verzekert hier zijn volk, dat Hij hen weer voor zich in een verbondsbetrekking zal aannemen, waaruit zij schenen vervallen en afgeweken te zijn. Terzelfder tijd spreekt de Heere, wanneer Gods toorn zal uitbreken tegen de goddelozen, zal zijn volk door Hem geëigend worden als Zijne kinderen, als de kinderen Zijner liefde: zal Ik zijn, dit is, zal Ik Mij tonen te zijn, de God van alle geslachten Israëls.

Onder alle geslachten hebben we het gehele volk te verstaan. De scheiding is weg. Israëls volk is weer één volk geworden voor de Heere God. En voor dat gehele volk zal de Heere weer de Bonds-God zijn, in wiens ogen het genade heeft gevonden. Na de druk de bevrijding, en met de bevrijding de volle bestraling van Gods vriendelijk aangezicht.

Als God de zonde vergeeft, heft Hij niet alleen de roede op, maar geeft ook weer de lieflijke vrucht van de zondevergeving te genieten. Het is daarom dat het verloste volk ook in het volgende vers jubelend wordt ingevoerd.

Zo zegt de HEERE, in de eerste plaats voorstellende wat hij aan Efraïm wil doen, daar Hij ons dadelijk verplaatst in de tijd, waarin de wederbrenging zal plaats hebben, als ware die reeds aanwezig: Het volk der tien stammen, voor zoverre zij gedurende de langen tijd Mijner gerichten overgeblevenen zijn van het zwaard, en het in zijn bestaan nog geheel voorkomt als zeer ellendig en bijna te niet gegaan, heeftvoor Mij genade gevonden in de woestijn, waarin Ik het had uitgestoten, en waarin Ik het heb opgezocht, opdat Ik er Mij over zou ontfermen,

namelijk Israël, als Ik henenging om hem tot rust te brengen, want Ik heb Mij opgemaakt om het weer te brengen in het land der vaderen, opdat het weer kome tot vastheid en vrede.

De HEERE is mij verschenen van verre tijden, zo zal Israël dan roemen; want Hij was zeer verre van Mij gegaan in de tijd mijner straf, zodat Hij geheel uit mijne ogen was verdwenen, maar nu is de hulpe uit Zion gekomen (Ps. 14:7). Ja, Ik heb u liefgehad, zo spreekt Hij, terwijl Hij mij verschijnt. Hij wil ook de tijd van toorn als een middel Zijner liefde en Zijner onverbrekelijke verbondstrouw laten erkennen. Ik heb u liefgehad met ene eeuwige liefde, daarom heb Ik udoor middel der kastijding getrokken 1) met goedertierenheid 2), opdat Gij eindelijk uwe misdaad zoudt erkennen en met berouw en leedwezen u van uwe verkeerde wegen tot Mij zoudt wenden, opdat Ik u weer zou kunnen aannemen (Jes. 54:7 vv.).

Over de trekkingen der liefde Gods aan de Zijnen: zij zijn 1) ontelbaar, en worden toch zo dikwijls voorbijgezien; 2) zeer krachtig, en worden toch zo dikwijls weerstaan; 3) zo zegenrijk en worden toch zo dikwijls niet ten nutte gemaakt.

Reeds ziet de gemeente in de geest, hoe de Heere Zijne besluiten uitvoert. Van verre, spreekt de Profeet, in naam van de gemeente, waarmee hij zich één gevoelt, is mij de Heere verschenen. Zo lang Israël in de ballingschap zuchtte, had de Heere zich van hen teruggetrokken, zich verre gehouden. Nu ziet hij Hem weer verschijnen van verre, d. i. van Zion, waar Hij als de God van Zijn volk gedacht wordt als op Zijn troon zittend, om het in zijn land te brengen. De Heere echter verzekert tegelijk aan het zijn komst verwachtend volk, Zijn eeuwige liefde. Wijl Hij zijn gemeente met ene eeuwige liefde bemint, daarom heeft Hij het met Zijnen arm behouden, zodat het niet verdelgd werd.

Daarom is deze lering vast vooreerst nuttig, dewijl de Profeet aantoont, dat al wat God voor goeds aan het oude volk heeft bewezen, dit moet teruggebracht worden tot het genadeverbond. Doch dat verbond was eeuwig en daarom moet men er niet aan twijfelen, of God is heden bereid om alle volken met zijn heil te begiftigen. Want Hij blijft altijd dezelfde en is onveranderlijk. Vervolgens wil Hij zijn Trouw en standvastigheid in het Verbond doen schitteren, wat hij met de kerk heeft opgericht. Waar derhalve het verbond Gods onverbrekelijk is en niet kan verbroken worden ook al werden hemel en aarde veranderd, laten wij daarom er zelf van overtuigd zijn, dat God altijd voor ons een redder is. Waarom? Zijn verbond blijft eeuwig en daarin ligt Zijn macht om ons te bewaren.

De Heere verzekert derhalve dat de redding van zijn volk in het nauwste verband staat met zijn eeuwige liefde. Dewijl zijn liefde een eeuwige liefde is en van geen verandering weet noch van bezwijken, daarom ook alleen zal Hij Zich ontfermen.

Dit is een grote troost voor alle gelovigen van alle tijden. De gelovige verandert, maar de Heere God verandert nooit. De gelovige moge ontrouw worden, Gods trouw wordt nooit vernietigd. Hij is en blijft dezelfde tot in eeuwigheid.

Of "de goedertierenheid voortaan over u uitgestrekt, " òf "daarom vervolg of continueer Ik de goedertierenheid aan u, " en zal bij u doen als volgt (vgl. Ps. 36:11; 85:7. Pred. 2:3). (STATEN OVERZ.).

Ik heb alle gelegenheden waargenomen om u tot Mij te brengen door voorkomende bedrijven van genade en goedertierenheid. Het woord "trekken" is in de Schrift gebruikt van Gods voorkomende genade (Hoogl. 1:4. Hos. 11:4. Joh. 6:44).

Soms zegt de Heere Jezus aan Zijne gemeente de gedachten Zijner liefde. Gene stem wordt uit de wolken gehoord, geen nachtelijk visioen wordt gezien, maar wij ontvangen veel zekerder getuigenis dan een van deze beide. Ondervraag de kinderen Gods, die het dichtst bij de poorten des hemels vertoefd hebben, en zij zullen u zeggen, dat zij tijden gekend hebben, waarin de liefde van Christus zo klaar en zeker voor hen was, dat zij er evenmin aan konden twijfelen als aan hun eigen bestaan. De donders der wet en de verschrikkingen des oordeels zijn allen om ons tot Christus te brengen, maar de eindelijke overwinning wordt door goedertierenheid te weeg gebracht.

Hetgeen Mozes met zijne stenen tafelen nooit kon doen, doet de Heere Jezus Christus met Zijne doorboorde hand. Dit is de leer der vrije verkiezing.

Welaan, zo gaat de Heere ten opzichte van het in vs. 2 gezegde verder voort: Ik zal u weer bouwen, wanneer gij in uw land zult teruggekeerd zijn, en gij zult gebouwd worden voor altijd, daar gij niet weer zult worden afgebroken (Hoofdst. 24:6), o jonkvrouw Israëls! want tot die ere van heiligheid voor de Heere en van onschendbaarheid voor de wereld (2 Kon. 19:21) zijt gij weer verheven. Gij zult op de vreugdefeesten, die u in rijken overvloed zullen bescheiden zijn, weer versierd zijn met uwe trommelen, u weer tooien tot feestelijken optocht, en uitgaan uit de poorten uwer steden met de rei a) der spelenden (Exod. 15:20 Richt. 21:21).

Jer. 30:19.

Gij zult weer, gelijk in vorige dagen geschied is, wijngaarden planten op de bergen van Samaria (Hos. 2:15); de planters zullen planten, en de vrucht genieten 1) (Jes. (65:21).

Het woord, "wehilleloe" hier gebruikt, betekent eigenlijk: "en zullen ontheiligen, " namelijk de vrucht der wijngaarden; maar het pronomen, daarop ziende, is weggelaten even als Hoofdst. 24:6. Na de tijd van de voorhuid der wijnstokken, welke drie volle jaren na de planting duurde, en na de heiliging van deze, waarmee nog een jaar verliep, zouden zij, die ze geplant hadden, de vrucht daarvan in het vijfde jaar gerust genieten. Zie de wet daaromtrent Lev. 19:23, 25. Deut. 20:6. Zij, wil God zeggen, die de wijngaarden planten, zullen die ter juister tijd genieten en niet beroofd worden van de vrucht van hunnen arbeid. Datgene, waarvoor zij moeite gedaan hebben, zullen vreemden niet beroven noch verslinden. (Jes. 65:21, 22).

Want er zal een dag zijn, waarin de hoeders, de wachters, op Efraïms gebergte 1), zij, die zijn aangesteld om aan het volk het terugkeren van het feest der nieuwe maan of enig ander godsdienstig feest aan te kondigen, zullen roepen: a) Maakt ulieden op, en laat ons opgaan naar Zion, tot de HEERE, onzen God, om Hem in Zijn heiligdom de dank toe te brengen voor de zegeningen, waarin ons land zich verheugt (Hos. 3:5).

Jes. 2:2, 3. Micha 4:2.

Men ging bij het houden der grote feesten af van het zichtbaar worden der nieuwe maan: was deze werkelijk gezien, zo stak men vuren aan, waarop de wachters, die op hoogten en bergen geposteerd waren, acht gaven.

Het geroep: Welaan! naar Jeruzalem tot aanbidding van Jehova! zal weer gehoord worden even als vóór de scheuring. Israël en Juda zullen weer in de Heere verenigd zijn.

De zamenhang is de volgende: Dit geluk van Efraïm zal vast zijn, want de zonde van Jerobeam, de losscheuring van de tien stammen van het heiligdom des Heeren zal niet voortduren, maar Efraïm zal in de toekomst weer tot de Heere, zijn God, naar Zion komen.

Want zo zegt de HEERE, ons ten tweeden male verplaatsende in de tijd, waarin Zijn raadsbesluit begint volvoerd te worden (vs. 2): Roept luide over Jakob met vreugde, en juicht van wege het hoofd der Heidenen, of der volken, namelijk van wege Israël (Amos 6:1. Deut. 4:7 vv. 2 Sam. 7:23 doet het horen, lofzingt, en zegt: O HEERE! behoud uw volk, het overblijfsel van Israël, 1) het overschot of heilig zaad, dat tot bijzondere verheerlijking bewaard is (Jes. 6:13).

De herstelling van Jakob zal opgemerkt worden bij alle de naburen, het zal een stoffe van vreugde voor hen allen zijn, en zij zullen zich allen met Jakob in zijn blijdschap verenigen, en hem daardoor eerbied bewijzen en een vermaardheid over hem brengen.

Ziet, Ik zal ze aanbrengen uit het land van het noorden, waarheen zij verdreven zijn (Hoofdst. 16:15), en zal hen vergaderen van de zijden der aarde (Deut. 34:4); onder hen zullen zijn blinden en lammen, zwangeren en barenden te zamen. Niet alleen de gezonden, die de bezwaren, aan zulk ene reis verbonden, kunnen verdragen, maar ook de zwaksten en gebrekkigsten, die door Mijne almacht boven alle moeilijkheden zullen worden verheven, (Jes. 35:3) zullen wederkeren; met ene grote gemeente zullen zij herwaarts wederkomen. 1)

Alhoewel velen van hen onbekwaam zijn tot de reize, zal zulks hun toch niet hinderen, de blinde en lamme zal komen, zulk een goeden wil zullen zij hebben om hun reizen te doen en zulk een goed hart daarop, dat zij hun blindheid en lamheid niet tot een verschoning zullen nemen, om te blijven daar zij zijn. En hun metgezellen zullen gereed zijn om hen voort te helpen, zij zullen ogen zijn voor de blinden en benen voor de lammen, gelijk goede Christenen voor elkaar behoren te zijn op hun reize naar de hemel. Maar bovendien zal hun God hen helpen, en laat dan niemand klagen of voorwenden dat hij blind is, die God tot zijn Leidsman heeft, of dat hij lam is, die God tot zijn sterkte heeft.

Zij zullen komen met geween, en met smekingen, met de tranen der doorgestane smarten over de scheiding, en van oprecht berouw, onder ernstige gebeden tot de wedergevonden God-want zo keert steeds de verloren zoon in de armen des vaders terug-zal Ik hen voeren 1); Ik zal hen leiden aan de waterbeken, in enen rechten weg,) waarin zij zich niet zullen stoten3) (Jes. 35:6 vv. 49:10 vv.): want Ik ben Israël, allen de stammen (Hoofdst. 3:19. Jes. 63:16) tot enen Vader, en Efraïm, het volk der tien stammen, is a) mijn eerstgeborene, 1) waaraan Ik Mijne liefde en genade in de eerste plaats betoon (Hoofdst. 3:11 vv.).

Ex. 4:22.

Dit duidt op de boetvaardige gestalte en op het feit, dat zij nu alleen van de Heere God verwachten heil en zaligheid. Hun zonden zullen zij niet alleen belijden maar ook hun afval diep betreuren en van de Heere smeken, dat Hij de zonde vergeve en hen bestrale met Zijn heil. Dit geldt inzonderheid van het geestelijk Israël, van het volk, hetwelk de Heere zich tot een erve heeft verkoren. Het leven des geloofs is een leven van belijden der zonde en schuld, maar ook een zich vertrouwend overgeven aan de Heere God, er van verzekerd, dat Hij het alles wel zal maken.

De weg zou leiden door de woestijn, dor en mat, maar de Heere zou het niet laten ontbreken aan water voor de dorstigen. De weg was niet geleid, maar de Heere zou een rechten weg maken. Op de weg zouden vele struikelblokken liggen, maar de Heere zou er voor zorgen dat zij zich niet zouden stoten. Als de Heere de Leidsman is, ja, de voor- en achtertocht, dan komt het altijd goed uit, hoe duister ook de weg moge schijnen.

Hier wordt een reden opgegeven, waarom God alle deze zorg van Zijn volk op zich wil nemen. Een Vader, die hem gewonnen heeft en daarom hem beschermen zal, die de zorg en het medelijden van een Vader voor hem heeft. Efraïm zelfs, die van God afgeweken zijnde, niet meer waardig was een zoon genaamd te worden, zal nochthans erkend worden als een eerstgeborene, bijzonder dierbaar, en erfgenaam van een dubbel deel der zegeningen.

Israël is het beeld van de kerk in haar bloeienden, levendigen toestand. Efraïm in haar afgezakten. Nochtans zegt de Heere hier, dat Hij niet alleen Israël maar ook Efraïm in genade en ontferming zal aannemen. Gods genadegiften zijn onberouwelijk.

Hoort des HEEREN woord, gij Heidenen, voor wie Israël door zijn ontzettend lot een voorwerp van ontzetting en van hoon was geworden (Hoofdst. 18:16), en verkondigt in de eilanden, die verre zijn, de kustlanden en eilanden der Middellandse zee, en zegt: Hij die Israël verstrooid heeft, zal hem weer vergaderen, en, nadat hij hem in de schaapskooi heeft weer gebracht, hem bewaren als een herder zijne kudde (Hoofdst. 23:3. Ps. 80:2

Want de HEERE heeft Jakob vrijgekocht, en Hij heeft hem verlost uit de hand desgenen,
die sterker was dan hij, uit de hand van de wereldbeheerser, die hem tot hier toe in zijne macht had, om zelfs als Koning over hem te heersen (Jes. 52:7).

Jes. 40:10; 49:24, 25.

Dies zullen zij komen en op de hoogte van Zion juichen, waarmee zij het toppunt van hun terugkeren naar het vaderland bereikt hebben (Jes. 51:11), en zij zullen van daar zich door het gehele land verbreidende, om het weer te bebouwen, toevloeien tot des HEEREN goed, dat in rijken overvloed hun zal toestromen (Deut. 8:8 vv.), tot het koren en tot de most, en tot de olie en tot de jonge schapen en runderen; en hun ziel zal zijn als een gewaterde hof vol blijdschap en frisse levenskracht (Jes. 58:11), en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn, zij zullen over gene ellende of nood meer klagen.

Jes. 61:11.

Dan zal zich de jonkvrouw verblijden in de rei (Ps. 30:12), daartoe zullen de jongelingen en ouden te zamen vreugdeliederen zingen (Ps. 148:12 vv.); want Ik zal hunlieder rouw in vrolijkheid veranderen en zal hen troosten en zal hen verblijden naar hun droefenis. (Joh. 16:12).

En Ik zal de ziel der priesteren met vettigheid dronken maken, hun ziel verzadigen met vet ten gevolge der menigvuldige dankoffers, die nu gebracht worden; en Mijn volk zal met Mijn goed verzadigd worden, spreekt de HEERE 1) Ps. 36:9).

Gods volk heeft een overvloedige vertroosting in Gods goedheid. Laat hen voldaan zijn met Gods goedertierenheid, en zij zullen er van voldaan worden en niets meer begeren om hen gelukkig te maken. Dit alles is ook toepasselijk op de geestelijke zegeningen, welke de verlosten des Heeren door Jezus Christus genieten, oneindig dierbaarder de koren, de most en klei, en de vergenoeging der zielen, welke zij in de genietingen daarvan hebben.

Zo zegt de HEERE: Er is ene stem gehoord in Rama 1) (1 Sam. 1:1), ene klage, een zeer bitter geween; Rachel weent over hare kinderen; zij weigert zich te laten troosten over hare kinderen, de door Efraïm en Benjamin vertegenwoordigde leden van het rijk der tien stammen, omdat zij niet zijn.

Van het blijde uitzicht in Israëls heerlijke toekomst, en voornamelijk van Efraïm wendt zich het oog van de profeet weer terug op het treurige heden van dezen laatsten. Thans in het land van Efraïm verwoest en verlaten; Rachel treurt om hare zonen, maar zij zal vertroost worden, hare zonen zullen weer terugkeren; want Efraïm is door zijn ongeluk tot inzicht en tot berouw over zijne zonden gekomen; het verlangt naar verzoening met zijnen God, en de Heere is met innig medelijden vervuld, en komt hem liefdevol te gemoet. Het terugkeren is aanstaande, de lange verwijdering moet nu ophouden, en ene nieuwe betrekking tussen Israël en zijnen God beginnen.

Zo zegt de HEERE: Bedwing uwe stem van geween, en uwe ogen van tranen; want er is loon voor uwen arbeid, waarin gij wederom uwe kinderen met angsten zoekt te baren (Gal. 4:19), spreekt de HEERE; want zij zullen uit des vijands land wederkomen, waarheen zij verstrooid zijn.

En er is verwachting voor uwe nakomelingen (of voor de toekomst) spreekt de HEERE; want uwe kinderen zullen wederkomen tot hun landpale, en het heilige land bezitten.

Om deze plaats menen vele latere uitleggers, dat het graf van Rachel niet, gelijk uit Gen. 35:16 vv. en Matth. 2:18 blijkt, in het zuiden van Jeruzalem, in de nabijheid van Bethlehem zich zou bevonden hebben (vgl Ruth. 1:22), maar integendeel noordelijk van Jeruzalem bij Rama van Samuël. Men verklaart dan het in Gen. 35:16 vv. genoemde Efratha van de plaats Efron of Efraïm (2 Kron. 13:19 Joh. 11:54; in Joz. 18:23 Ofra genoemd). Men verkrijgt dan zeker in zo verre een gepasten zin, als sedert de wegvoering der tien stammen in de Assyrische ballingschap Rachel als het ware in haar graf bij Rama gene rust meer had, maar daar een nachtelijk geween en bitter weeklagen werd gehoord. Intussen moet men dan niet alleen de aanmerking omtrent Efratha in Gen. 35:19 en 48:7 "hetwelk is Bethlehem" voor een later toevoegsel houden, dat op dwaling berust, maar ook beweren, dat de Evangelist in Matth. 2:18 geen recht had, om onze plaats met de kindermoord te Bethlehem in verband te brengen. De gehele aanhaling valt dan van zelf met de herstelling der dwaling, waarin ook Mattheüs deelde, in duigen, en heeft op zijn hoogst alleen de betekenis van een algemeen terugzien op het troosteloze klagen en wenen ener moeder om het verlies harer kinderen. Zij is dan ene herinnering aan die profetische plaats, die de Schrijver in de gedachte is gekomen, maar van de vervulling ener profetie zou eigenlijk gene sprake kunnen zijn. Wij zullen aanstonds gevoelen, dat de dwaling integendeel bij die nieuwere uitleggers is; juist daarom, omdat Rachel niet bij Rama, maar bij Bethlehem begraven lag, had de Evangelist recht, om haar om zo te spreken uit haar graf te laten opstaan, om als vertegenwoordigster der moeders van Bethlehem de kinderen te bewenen, die gedood waren. Men heeft nu wel aangenomen, opdat bij de Profeet ten minste iets dergelijks zou bestaan, dat Rama hier voorkomt als de vergaderplaats der ballingen, van waar zij naar Babels ballingschap gevoerd werden (Hoofdst. 40:1. 2 Kon. 25:11 Tot op die plaats zou als het ware de oude stammoeder des volks, in haar graf bij Bethlehem gene rust meer vindende, hare kinderen zijn nagegaan, om ze daar te bewenen, totdat zij eens zouden zijn teruggekeerd. Men ziet voorbij, dat op onze plaats niet over de wegvoering naar Babel gehandeld wordt; Efraïm, het volk der tien stammen, is het, waarop de profetie betrekking heeft. Nu kan Rama midden in de stam van Benjamin gelegen (Joz. 18:25 grensvesting van het rijk van Efraïm naar de zijde van Juda (1 Kon. 15:17) in aanmerking komen. De stammoeder van Jozef en Benjamin lag in het gebied van Juda, in de nabijheid van Bethlehem begraven. Dat had voor Efraïm ene bestendige herinnering moeten zijn, hoe nauw het met Juda en het huis van David verbonden was, zodat het, ook nadat het zich onder Gods toelating tot een bijzonder rijk gevormd had, toch nooit zulk ene grenslijn had moeten trekken, waardoor niet alleen de tien stammen zich afzonderden, maar ook de stem van Benjamin in twee delen gescheiden werd (1 Kon. 11:39).

Daar het nu echter toch in dat Rama om zo te zeggen aan het rijk van Juda de afscheidsbrief schreef, veroordeelde het zich tot de ondergang, waarbij het met Rachels kinderen voor altijd en onwedersprekelijk scheen gedaan te zijn, sedert zij in de Assyrische ballingschap waren weggevoerd. Deze schijnbaar gehele en onherstelbare ondergang, en niet alleen de wegvoering in de ballingschap, is het, wat de stammoeder van de grenzen van het Joodse rijk uit, in welk gebied zij begraven lag, overziende naar dat van het noordelijke, beklaagt en beweent, en waarover zij zich niet wil laten troosten. De 78ste Psalm in de zin, waarin wij

dien hebben opgevat, is zulk een klagen en wenen, waarin Rachel als het ware spreekt. Deze Psalm eindigt alleen met klacht en aanklacht, de hoop op ene "wederoprichting" (Hand. 3:21) bevat hij nog niet; daarentegen volgt de voorspelling daaraan op onze plaats, zodat Rachel in dien tijd, waarop de voorzegging doelt, voor haar klagen en wenen, voor haren arbeid in de geest, haar verlangen en smeken, haar loon zal vinden in het terugkeren der tien stammen en in de vereniging met Juda. Bij Mattheüs schijnt juist dat, wat bij Jeremia als ten eindenspoedende op de achtergrond wordt gedrongen, Rachels klagen en wenen over het verlies harer kinderen op de voorgrond te stellen, ja uitsluitend het punt van vergelijking te vormen. Blijft men nu hierbij staan, zo komt men alleen tot ene vergelijking en begrijpt men niet, hoe de Evangelist van ene vervulling der profetie kon spreken. Wij moeten daarom de gedachte hieraan toevoegen, dat even als bij Jeremia Rachels klagen en wenen alleen als een weg tot des te grotere vreugde worde voorgesteld, zo ook Mattheüs het weeklagen en jammeren der Bethlehemietische moeders wil stellen in het licht van het einde der geschiedenis van ‘t koninkrijk Gods. Het bloed dier onschuldig gedode kinderen is niet te vergeefs gevloeid; een ander kind is geborgen en ten prijs van dat bloed gered, en dit kind zal voor het tegenwoordig gejammer der Bethlehemietische moeders niet alleen, maar ook voor Rachels veel oudere en grotere smart ene overvloedige vergoeding en volkomen troost aanbieden. Het is de Redder en Verlosser, door wien het woord van Jeremia in zoverre het de profetie van ene zeer heerlijke toekomst bevat, tot vervulling komt, en voor deze vervulling ligt daarin ene zekerheid, dat dit woord in zoverre het de grond voor de profetie vormt, reeds in de Bethlehemietische moeders zijne vervulling heeft gevonden.

Ik heb, wanneer nu de tijd der grote bekering van Israël (Jes. 63:7; 64:12) zal begonnen zijn, wel gehoord, dat zich Efraïm, hetwelk met die bekering een begin maakt (Hoofdst. 3:12 vv. 18:22 vv.), beklaagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf1) (Hos. 10:11 zo roept het, zijne hulp ook tot ware verandering alleen van Mij verwachtende (Klaagl. 5:21), zo zal ik bekeerd zijn, want gij zijt de HEERE, mijn God 1), en overigens heb ik geen helper of redder, tot wien ik mij zou kunnen wenden.

Eer ik getuchtigd werd, was ik als ene onhandelbare var, die het juk niet wilde op zich nemen, noch daarin trekken (Ps. 119:67, 71).

De goddelijke kastijding heeft doel getroffen. Efraïm juicht nu Gods wegen toe en zegt: "Bekeer Gij mij, " leid mij, breng mij door Uwe kastijding onder het juk Uwer wet terug, Ik zou mij zonder Uwe tucht niet tot u hebben kunnen keren en U gehoorzaam worden, nadat ik Uw juk afgeworpen had. maar Gij hebt mijn weerspannig hart gebroken. Ga voort met mij tot U terug te leiden en mij te bekeren. "Zo word ik bekeerd, want Gij Heere! zijt mijn God, wien ik toebehoor en onder wiens heilig juk alleen ik voorspoedig zijn kan.

Zeker, a) nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mij zelven ben bekend gemaakt, heb ik, vol smart over mijn afkeren van U, op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb, de hoon, dien ik tot straf voor de zonden mijner jeugd gedragen heb, toen ik nog in verbond met U stond, maar aan die betrekking zo ontrouw was.

Deut. 30:2.

Dat wil zeggen, de last mijner vorige zonden weegt mij zwaar op het harte, en ik ben overtuigd, dat al de ellenden en smaadheden, die ik ondergaan heb, slechts de vergelding mijner werken geweest zijn. De profeet, een geheel volk als een enkelen persoon voorstellende, spreekt van zijn vorige zonden alsof die buitensporigheden waren der jeugd.

Wij moeten ons dikwijls de zonden onzer jeugd herinneren met berouw en schaamte. Hij is toornig op zichzelven van wege zijne zonde en dwaasheden. Hij gevoelt, dat hij gedrongen wordt om van God af te wijken, en kan niet door enige eigene macht zichzelven bij God houden, veel minder, wanneer hij is afgeweken, zich tot God wederbrengen. Daarom bidt hij: "bekeer Gij mij, en Ik zal bekeerd zijn". Dit sluit in zich, dat zo God hem niet door Zijne genade bekeerd had, hij nooit zou zijn teruggekeerd, maar eindeloos zou hebben gedwaald. Hij verblijdt zich in zijne ervaring van de gezegende uitwerking der goddelijke genade: "Zeker nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad. " Al de godsdienstige richtingen van onze harten tot God zijn de vruchten en het gevolg van de machtige werken Zijner genade in ons. Merk op: hij was teruggekeerd, hij was onderwezen, zijn wil was gebogen naar Gods wil. De weg, dien God kiest om zielen tot zich te bekeren, is doordat Hij de ogen opent om te kunnen verstaan, en al het goede is daarvan het gevolg. Wanneer zondaars komen tot ene rechte kennis, zo zullen zij komen tot een rechten weg. Efraïm was gekastijd, maar dat bracht de verlangde uitwerking niet voort; maar wanneer de onderwijzingen van Gods Geest de tuchtigingen van Zijne voorzienigheid vergezelden, dan was er een gezegend gevolg. .

Richt u in stenen zuilen merktekenen, wegwijzers, op, stel u spitse pilaren, die tot wegwijzers dienen, zet uw hart op de baan, op de weg, dien gij gewandeld hebt, en gij zult dien zeker wedervinden; keer weer, o jonkvrouw Israëls (vs. 4)! keer weer tot deze uwe steden, die gij nu op nieuw zult bouwen.

Daar hier gesproken wordt van de tien stammen, die als vernietigd en verloren zijn, zodat niemand onder de mensen ze weer weet te vinden, zo zal wel door de voor ons liggende opwekking zijn uitgesproken, dat zij voor de Heere niet verborgen zijn, maar Hij ze, in zo verre zij nog in ‘t bijzonder bestaan en niet reeds met de eigenlijke Joden zijn zaamgesmolten (2 Kon. 17:23), langs denzelfden weg zal terugbrengen, waarop zij eens in de landen hunner ballingschap gebracht zijn (vs. 10). De voorzegging in Openb. 16:12 vv. heeft dan zijne betekenis. Die wordt door de uitleggers meestal verkeerd verstaan, daar zij, de "koningen, die van de opgang der zon komen zullen" voor helpers van de Antichrist houden, in plaats van voor gelijken aan Cyrus, en werktuigen in de hand des Heeren tot verwezenlijking van Zijne raadsbesluiten over Efraïm.

De voorstelling is hier weer hoog dichterlijk: aan Israël wordt beloofd, dat zij zeker zullen wederkeren in hun vaderland, en dit wordt op deze wijze uitgedrukt: "stel bij uw heengaan merktekens op de weg, dien gij gaat; let wel op elk pad, dat gij inslaat, want gij zult langs dienzelfden weg wederkeren; doet als reizigers, die bij hun uitgaan reeds denken aan hun terugkomen, en maatregelen nemen voor de terugreis. Het woord "merktekenen" is eigenlijk "graftekenen" en het volgende "herinneringszuilen, " eigenlijk "droefheids"- of

"bitterheidsmonumenten, " t. w. wanneer van ene karavaan iemand op de reis sterft, wordt hij aan de weg begraven, en een zuil of steenhoop of ander gedachtenis-teken daar ter plaatse opgericht. Deze gedenktekens of grafmonumenten werden langzamerhand merk- en wegtekenen voor latere reizigers, en van daar hebben, ook andere zodanige tekenen, tot herkenning van de weg denzelfden naam gekregen.

Hoe lang zult Gij u onttrekken, gij afkerige dochter?Zijt gij het omzwerven niet moede? Talm dan niet langer en houd u niet van verre; want de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen: de vrouw zal de man omvangen.

Om het ongeduld van de liefde des Heeren, die Zijn volk, nadat Hij Zich weer in genade daartoe heeft gewend, gaarne op het spoedigst in volle mate wil zaligen, en enigermate door des te groteren spoed de tijd wil inhalen, die is voorbijgegaan, volgt Efraïm de uitnodiging om terug te keren niet spoedig genoeg. Het heeft de terughouding, waarin het niet recht vertrouwt de hem voorgehoudene erfenis in bezit te nemen, als een overblijfsel van zijn vroegeren afval, gelijk zij dan ook inderdaad in bewustzijn van vroegere schuld haren oorsprong heeft. Daarop, zo komt het ons voor, rust de vraag in de eerste helft van het vers en de enigszins vreemde aanspraak: "gij zijt toch de afvallige niet meer (Hoofdst. 3:6 vv.) maar de bekeerde, gij, behoeft dus ook nu niet meer u verre te houden. Omtrent de tweede helft van het vers heeft de uitleggers de vraag veel bezig gehouden, wat dit nieuwe, dat de Heere in het land wil scheppen: "de vrouw zal de man omvangen" betekent. Er zijn daarover gehele boeken geschreven. Luther zegt: "Ik werp de opvatting der ouden niet weg, die zeggen: "Christus is de man door Maria omgeven, d. i. ontvangen en geboren. " Dan zouden wij hier de vervulling hebben van de profetie in Jes. 7:14 (vgl. Gen. 4:1). Intussen is, gelijk Starke juist opmerkt, hier geen sprake van de eerste maar van de laatste tijden des N. T. Dan geeft Openb. 14:1-5 de verklaring; de nieuwe verbondsbetrekking, in welke Israël na zijn terugkeren in het heilige land tot de Heere zal staan, is hier bedoeld.

d. Palm tekent aan: "Dit gezegde, dat de gedaante van een spreekwoord heeft, betekent, die de zwakste was, is de sterkste geworden: of, de zwakste in schijn zal de sterkste zijn inderdaad. Ene bemoediging voor Israël tegen de gevaren der wederkering. "

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, ten opzichte van Juda, dat Hij bij de volvoering Zijner raadsbesluiten over Efraïm geenszins zal vergeten: Dit woord zullen zij nog, even als voorheen bij voorbeeld in het optochtslied, Ps. 122, geschied is, zeggen in het land van Juda, en in zijne steden, namelijk dan, als Ik hun gevangenis wenden zal(Hoofdst. 29:14; 30:3, 18): De HEERE zegene u, Jeruzalem, gij woning der gerechtigheid, gij berg der heiligheid(Hoofdst. 50:7; 23:6. Jes. 66:20; 9:16).

Hij bevestigt met andere woorden dezelfde verzekering, en deze herhaling is niet overbodig. Want het was moeilijk de Joden te overtuigen, omdat zij reeds hadden vastgesteld dat, het niet gebeuren kon. Want door hun hardnekkigheid hadden zij alle toegangen voor Gods woord afgesloten. Dewijl derhalve de wanhoop hen zo in bezit had genomen en hun gevoelens had omwonden, was het noodzakelijk met vele woorden hen er bij te bepalen, opdat zij innerlijk de

belofte van het heil toegang verleenden.

Bij de beloften van toekomstigen zegen, voornamelijk aan Efraïm gegeven, kon het schijnen, dat Juda bij het overige Israël was achtergesteld. Daarom worden als tot geruststelling deze beloften nog uitdrukkelijk ook tot Juda uitgebreid, daar toch uit alle stammen van Israël te zamen het ene volk van God moest bestaan en niet één van de aanstaanden zegen zou zijn uitgesloten.

Ook Juda zal in zijn land terugkeren; het heiligdom, het middelpunt en de bron van allen zegen zal weer met zegenwensen worden begroet. Het gehele land zal weer worden bewoond, akkerbouw en veeteelt zullen in bloei zijn: want de Heere wil voor allen nood hulp, voor elke behoefte bevrediging geven.

En Juda, mitsgaders al zijne steden met alle bewoners zijner steden (Hoofdst. 11:12) zullen te zamen daarin, in het land van Juda, (vs. 23) wonen; de akkerlieden en die met de kudden reizen, 1) zodat men zich ongestoord op de vreedzamen akkerbouw en de veeteelt toeleggen kan, even als Samaria op de wijnbouw (vs. 5).

Want ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige versmachtende ziel vervuld. 1) Ik zal Mijn volk, dat zo lang door nood en zorg, door honger en dorst van allerlei aard gekweld en gedrukt werd, bovenmate bevredigen en zaligen.

Hiermee belooft de Heere een volheid van genade, een overvloed van zegeningen. Hij is de Rotssteen, wiens werk volkomen is. Als de Heere Zijne zegenende en reddende hand ontsluit in de weg van schulduitdelgende en schuldvergevende genade, stort Hij ook de vollen stroom Zijner genade uit, zodat zijn volk het ervaren mag, dat Hij een overvloeiende mate van zegeningen schenkt. Dat zou Zijn geestelijke kudde op bijzondere wijze ondervinden.

(Hierop ontwaakte ik (vs. 25) uit mijnen slaap, en ik zag toe als een, die bij het ontwaken er over denkt, wat hem nu te doen staat, en mijn slaap was mij zoet; want ik wist, dat ik de rechten tijd niet zou verslapen, noch verzuimen).

Door de meesten worden deze woorden op Jeremia toegepast. Zo onze Staten-overzetters: "Dit zijn woorden van Jeremia, die hij hier invoegt, om zijne geestelijke vreugde te betuigen over deze heerlijke profetie van de Messias, die God hem in de slaap openbaarde. " In denzelfden zin spreken Gataker, Poole, Henry en Scott, Klinkenberg, v. d. Palm enz. De laatste zegt: "Jeremia vergelijkt de profetische verrukking, waarin hij geweest was, en waarvan al het voorgaande in toon, in stijl, in afgebrokenheid en vastheid der wendingen getuigenis draagt, gelijk hij die ook in vs. 3 had aangekondigd; hij vergelijkt deze verrukking, waaruit hij nu voor een poos terug komt bij een zoeten slaap, uit welken hij ontwakende rondom zich ziet; een beeld, waarvan ook Zacharias (4:1) zich bedient, misschien in navolging van onzen Profeet. Dit blijft toch altijd verre weg de natuurlijkste en gemakkelijkste verklaring van deze plaats, en als zodanig te verkiezen boven ene andere, volgens welke het Joodse volk hier sprekende zou worden ingevoerd, verrukt over de voorrechten, die aangekondigd zijn; doch die bezwaarlijk bij een slaap of ontwaken uit enen slaap konden vergeleken worden. Keil zegt terecht: "Mijn slaap was mij zoet, zou in de mond Gods ongepast wezen, wijl God niet slaapt, nergens in de Schrift God een slapen wordt

toegekend, en de eis tot ontwaken slechts het niet ingrijpen Gods in de aangelegenheid van zijn volk veronderstelt. "

Ziet, de dagen komen 1) (Hoofdst. 23:5), spreekt de HEERE, dat Ik het huis van Israël en het huis van Juda, die weer tot één volk vergaderd zijn (Hoofdst. 3:18), bezaaien zal met zaad van mensen en zaad van beesten (Hoofdst. 33:10 vv. Ezech. 36:9 vv.).

Wij zien dat de Profeet niets nieuws voortbrengt, maar slechts de Joden moed inblaast, om te vertrouwen op hun bevrijding en terugkeer. Doch hij gebruikt een andere vergelijking dat n. l. de Heere weer op de aarde zou zaaien, zodat Hij voortbracht zowel mens als vee en alle ziel van gedierte. Wij hebben gezegd dat het land tijdelijk braak lag en verlaten. Waar derhalve God op die wijze het land had veroordeeld, zodat alle heidenen meenden dat het Overgegeven was aan eenzaamheid en verwoesting, daar zegt de Profeet, dat God zou bewerken dat het weer bewoond werd, zowel door mens als door vee. En die vergelijking versiert te meer de genade Gods.

De zin hiervan is duidelijk: Ik zal het land van al de geslachten Israëls zo vermenigvuldigen en vervullen met mensen en vee, alsof het ganse land met zaad van beide bezaaid was, en het zo vele vruchten voortbracht als koren, in een vetten grond geworpen, gewoon is te doen.

En het zal geschieden, wanneer Mijne oordelen zullen worden volvoerd, gelijk als Ik over hen gewaakt heb (Jer. 1:12), om uit te rukken en af te breken, en te verstoren, en te verderven, en kwaad aan te doen: alzo zal Ik over hen waken om te bouwen en te planten, (Hoofdst. 18:7 vv.), spreekt de HEERE. 1)

Hiermee verzekert de Heere, dat Hij de macht had om uit te rukken, maar ook de macht heeft om weer te herstellen. Dat Hij het is, die om hunner zonden wil hen in ellende had gebracht, maar hen ook nu weer in vrijheid zou heenzenden, dat derhalve zowel het kwade als het goede van Hem was.

Bovendien wil de Heere hierdoor het vertrouwen bij hen wekken. Zijne dreigingen, Zijne oordelen zijn uitgekomen, derhalve zo zeker zullen ook Zijne beloften van uitredding vervuld worden.

In die dagen 1) zullen zij niet meer zeggen, gelijk men dit tot hiertoe dikwijls in verkeerden zin gezegd heeft, maar ook in juisten zin wel met reden kon zeggen: De vaders hebben onrijpe druiven (Jes. 5:2) gegeten, en der kinderen tanden zijn stomp geworden(Ezech. 18:2. Klaagl. 5:8).

De Profeet zegt derhalve dat dit spreekwoord niet meer gebruikt zou worden, dewijl, waar zij door rampen waren overheerst, zij zeker zouden gewaar worden dat God niet zo streng was geweest, zonder rechtvaardige oorzaak. Doch hij zegt: in die dagen, n. l. nadat God rechtvaardige straffen had gezonden over hen en vervolgens hen omhelsd had met Zijn mededogen. Want beide was noodzakelijk, n. l. dat de hardnekkigheid en woestheid van het

volk werd ten onder gebracht en zij zouden ophouden met God te twisten, vervolgens dat de genadevolle gunste Gods in hen zou openbaar worden.

Maar een iegelijk zal om zijne ongerechtigheid sterven; een ieder mens, die de onrijpe druiven eet, zijne tanden zullen stomp worden(Deut. 24:16).

Het spreekwoord van de zure druiven en het stomp worden der tanden, hier voor de eerste maal vermeld, kan een dubbelen zin hebben. Het kan betekenen: De vaderen zijn begonnen onrijpe druiven te eten maar eerst zijn de kinderen de tanden daarvan scherp geworden, d. i. de straf treft niet altijd dadelijk de eersten schuldige, maar dikwijls eerst de schuldigen van de tweede, derde of vierde generatie. Het kan echter ook betekenen: de straf treft niet altijd de schuldigen vader, maar dikwijls eerst de onschuldigen zoon of kleinzoon. In de laatsten zin bestrijdt Ezechiël in Hoofdst. 18 het spreekwoord als ene lastering der gerechtigheid Gods. In de eersten zin bevat het gene godslastering, maar drukt slechts hetzelfde uit wat de wet zelf uitspreekt met de woorden: "Ik ben een ijverig God, die de ongerechtigheid der vaderen bezoek tot in het derde en vierde lid dergenen die Mij haten (Ex. 20:6; 34:7. Num. 14:18. Deut. 5:9. Jer. 32:18. Klaagl. 5:7). Deze grondstelling der Goddelijke gerechtigheid berust op de veronderstelling, dat het niet alleen ene individuele, maar ook ene corporatieve zonde, ene zonde van families, van geslachten, van generaties, volken en staten is. Alzo heeft iedere zodanige aan veler gemene zonde hare geschiedenis; zij ontwikkelt zich als elke andere kiem, totdat zij hare verste uitbreiding en volle rijpheid verkregen heeft, met de rijpheid valt ook het gericht te zamen. de dan levenden worden de tanden stomp, mogelijk wel de minder schuldigen (men denke aan Lodewijk XVI van Frankrijk), maar altijd zeker als de kinderen van hun vaders in dien zin als de uitdrukking in Matth. 23:31 v. gebruikt is, d. i. als de appel, die niet ver van de stam valt, als de organische voortzetting en volmaking van de zedelijke richting, door de raderen ingeslagen.

Gerechtigheid en gericht zal in het heilige land zo worden onderhouden en gekweekt, dat zonde en straf niet meer gehele reeksen van geslachten treffen, maar ieder zondaar terstond de rechtmatige straf ontvangt.

Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken (Hebr. 8:8 vv.). Met de verschijning van de Messias zal het worden opgericht, maar eerst ten volle tot stand komen bij de eindpaal der eeuwen (Hos. 2:16 vv. Openb. 11:12);

Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, zodat ook aan dit eerste verbond grote betoningen van genade voorafgegaan waren, en het ook zijne heerlijkheid had (2 Kor. 3:7 vv.), welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, door hun onvernieuwd gebleven hart, hoewel Ik hen getrouwd had 1), spreekt de HEERE.

Of het verbond der genade in alle eeuwen der wereld hetzelfde is in Zijn wezen? Wij antwoorden: Ja. De vaders vóór Christus hebben geen ander verbond gehad dan wij; hetzelfde verbond der genade gaat ons te zamen aan. Dit blijkt, omdat zij vooreerst dezelfde belofte

gehad hebben, ten tweeden zij hebben die op denzelfden grond gehad, door hetzelfde geloof in Jezus Christus (Joh. 8:56.) Waarin bestaat dan het onderscheid tussen de Oude en Nieuwe bedeling van het verbond der genade? Zij zijn onderscheiden: 1) in het voorwerp. In de Oude bedeling was Christus beloofd, maar in de Nieuwe is Christus gegeven. 2) In de bondsgenoten. Onder de Oude bedeling worden zij vergeleken bij een minderjarigen erfgenaam, in de Nieuwe bij enen erfgenaam, die tot zijne jaren gekomen is (zie Gal. 4:1-7).
In de manier van kunnen godsdienst In het N. V. is onze godsdienst meer geestelijk. 4) In de last der ceremoniën, "een juk hetwelk noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen" (Hand. 15:10), maar Christus nodigt: "Neemt Mijn juk op u, want Mijn juk is zacht, en mijn last is licht. " (Matth. 11:29, 30). 5) In de zwakheid der wet. De wet was onmachtig om het leven te geven, de conscientiën te reinigen. Gods toorn te verzoenen. Daar was ene minder krachtige invloeiing des H. Geestes. De Geest was toen niet gegeven in zo ruime mate als nu, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was (Joh. 7:39). 6) In de duisternis der bediening van ouds. Christus was des Vaders, maar alleen afgebeeld door schaduwen, voorbeelden en voorzeggingen, maar nu zien wij Hem "met ongedekten aangezichte" (2 Kor. 3:18). 7) In het getal der deelgenoten dezes verbonds. Nu is de middelmuur des afscheidsels tussen Joden en Heidenen gebroken; het verbond der genade is gemaakt met alle volken, "Hij is ook een God der Heidenen en niet alleen der Joden" (Rom. 3:29).

Maar dit is het verbond 1), dat Ik na die dagen, die eerst moeten voorbijgaan, vóórdat de nieuwere tijd in vs. 31 kan aanbreken, met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven (Ezech. 36:26 vv. 2 Kor. 3:3 en Ik zal hun tot een God zijn (Hoofdst. 24:7; 30:21 vv.), en zij zullen, terwijl hetgeen reeds bij het eerste verbond geëist werd (Hoofdst. 7:23) nu ook werkelijk door hen geschiedt, Mij tot een volk zijn 2).

Hij wijst hier het onderscheid aan tussen Wet en Evangelie, dewijl het Evangelie met zich brengt de genade der herschepping en dus niet is een letterlijke kennis, maar doordringt tot hun harten en alle hartstochten reformeert tot gehoorzaamheid aan de gerechtigheid Gods. De vraag kan nu wel te berde gebracht worden, of dan onder de wet de genade der herschepping heeft ontbroken. Doch dat is al te ongerijmd. De vaderen, die eertijds zijn wedergeboren, hebben dit ontvangen door de genade van Christus, wij zouden zo kunnen zeggen als het ware bij wijze van vroegere overbrenging. Deze deugd resideerde derhalve niet bij hen, zodat zij hun gemoederen binnendrong, maar het was een van het Evangelie tot de Wet zelf overgebracht goed.

God vat hier de hoofdzaak van Zijn verbond in het generale samen. Zo dikwijls nu God zich aan ons verklaart onze God te zijn, bindt Hij tegelijk zijn Vaderlijken gunst aan en verklaart dat Hij zorg draagt voor ons heil. Hij geeft ons vrije vergunning tot gebed, beveelt ons op Zijne genade zich te verlaten, kortom deze belofte bevat in zich alle delen van ons heil.

En zij zullen niet meer, gelijk vroeger het geval was, toen men tot openbaring Mijner kennis bijzondere middelaars en profeten nodig had, aan iegelijk zijnen naaste, en een iegelijk zijnen broeder leren, zeggende: Kent de HEERE! want zij zullen, daar zij zelf tot dragers van Mijnen Heiligen Geest en tot profeten zijn geworden (Joël 3:1 vv.), Mij allen kennen, van

hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe (Jes. 54:13. Joh. 6:45. 1 Joh. 2:20, 27 spreekt de HEERE: a) want (vgl. Hebr. 10:16 vv.) Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken (Jes. 43:25; 44:22.)

Jer. 33:8. Micha 7:18. Hand. 10:43.

Dat de profeet des Nieuwen Verbonds dit tegelijk aanschouwt met de herstelling van Israël op de grond van het land der belofte is geheel naar de orde, toch wordt in de uitdrukking vs 33 : "na die dagen" reeds aangeduid, dat de nieuwe tijd niet alleen moet gekomen zijn, maar binnen dien tijd ook de gezochte plaats moet gevonden zijn.

De ware bedoeling van het verbond, door de Schrift voorgesteld, is deze, niet dat er een verdrag tussen God en de mens wordt gesloten, maar dat van de Heere het initiatief, de oprichting van het verbond, en juist daarom de vaststelling van de orde des verbonds uitgaat; met andere woorden: het verbonds Gods is wezenlijk ene stichting. Aan de andere zijde kan nu echter ook elke door God tussen Zich en de mensen gestichte betrekking, even als de aan David geschonken belofte van genade (Ps. 89:4) ja elke door Hem aan het schepsel opgelegde regeling en beperking (Hoofdst. 33:20. Hos. 2:18. Zach. 11:10), in ‘t bijzonder elke theokratische instelling, zoals die van de sabbat (Exod. 31:16), een verbond worden genoemd. Nog meer bepaald heeft het verbond des Evangelies het karakter van ene stichting, rijk in genade, in zekeren zin erfgift (men zie daaromtrent vooral de plaats Luk. 22:29 als terugslaande op vs. 20); daardoor wordt de bewijsvoering in Gal. 3:15 vv. Hebr. 9:16 v. die zich aan de laatste betekenis over het woord (Testament) aansluit, gerechtvaardigd.

De eerste meer bijzondere belofte (Hebr. 8:6), op welke het nieuwe Verbond komt te staan, is deze, dat in de plaats van de uitwendige, van buiten af dringende en alzo de tegenspraak opwekkende letter moet komen de Goddelijke wil, die in ‘t binnenste gelegd wordt, en inwendig dringt, en die de band moet worden, die met God verenigt. De tweede is deze, dat ten gevolge van inwendige, voor ieder waarneembare openbaring van God levende kennis van God het eigendom van allen zal zijn. De derde is deze, dat alle zonden, zonder dat er ene voorwaarde voor de zijde der mensen is, tegemoetkomende genade van eeuwig geldende vergeving vinden. Deze laatste belofte is het fondament en tevens de hoeksteen van alle; vgl. het slotwoord der rede van Jes. 33.

Let op: wie in de tijd des Nieuwen Verbonds nog leeft naar de wijze des Ouden en niet in het geloof in Jezus een nieuw hart ontvangt, die wordt ook naar de wijze des Ouden Verbonds behandeld. In zo verre duurt het Oude Verbond voor ongelovige Christenen en Joden, nog altijd tot aan het jongste gericht voort, maar het heeft volstrekt gene beloften meer, vermits deze te gader in het Nieuwe Verbond vervuld zijn.

Hier is ene onpeilbare zee van zaligheid, een strandeloze oceaan van genot; kom, baad uwen geest daarin; al zwemt gij ene eeuw, een oever vindt gij niet; peil door de eeuwigheid heen, en gij zult geen bodem voelen. "Ik zal hun tot een God zijn. " Als dit uwe ogen niet doet glinsteren, uw hart niet hoorbaar van geluk doet kloppen, dan is uwe ziel zeker in geen gezonden toestand. Maar gij behoeft meer dan tegenwoordige genietingen-gij reikhalst naar

iets, waarop gij uwe hope bouwen kunt, en waarop kunt gij meer hopen, dan op de vervulling dezer heerlijke belofte: "Ik zal hun tot een God zijn?" Dit is het meesterstuk aller beloften; de zekerheid en het gevoel daarvan maakt een hemel hier beneden en zal een hemel daarboven maken.

Rechte kennis van, herstelde gemeenschap met oprechte toewijding van God, ziet daar de zegeningen, die hier met kracht op de voorgrond treden! Bedenkt men, wat waarde voor Jeremia, de priesterzoon, bepaaldelijk de uitwendige godsdienstplichten en plechtigheden van zijn volk moesten hebben, dan wordt men gedrongen-niet zozeer om de hoogte zijner ontwikkeling te bewonderen, als ware die het werk van eigen wijsheid en kracht, maar om de kracht van de geest der profetie op het diepst te vereren, die zijn uitverkoren volk zover boven het gewone standpunt verhief, en hem de volheid der tijden deed malen met kleuren zo rijk en zo stout, dat wij thans, na achttien eeuwen, nog slechts de aanvankelijke vervulling Zijner godsspraak aanschouwen. Heeft Jesaja bij voorkeur de weldaad der schuldvergiffenis door het bloed der verzoening, Joël, die der vernieuwing door de Heiligen Geest, als vrucht der Nieuwe bedeling geschetst. Jeremia vat beide te zamen, leert ons niet onduidelijk de tweede als vrucht der eerste beschouwen, en doet ons Gods eigen eed, als onwankelbare waarborg voor de dubbele toezegging horen!

In het eerste deel van dit vers wordt ene zeer overvloedige kennis onder Jakobs overblijfsel beloofd. Er zijn er, die menen, dat men de tweeërlei uitdrukking "een iegelijk zijn naaste, " en "een iegelijk zijnen broeder, " onderscheiden moet opvatten, zodat door de "naasten" de Heidenenen, en door de "broeders" de Joden zouden bedoeld worden; dan zou de zin deze zijn: niemand zal Heiden of Jood behoeven te leren, zeggende: "kent de Heere enz. " Men geeft er twee redenen van: deels omdat de latere Joden gewoon waren de Jodengenoten, die uit de Heidenen tot de gemeenschap van hun kerk overkwamen, hun naasten, maar de geboren Joden hun broeders te noemen; deels omdat er andere ene nutteloze herhaling van woorden zou plaats hebben. Maar deze onderscheiding schijnt ons te spitsvondig en ongegrond. In de ganse Godsspraak wordt van de Heidenen gene de minste melding gemaakt. Zij handelt alleen van de algemene bekering der Joden, en de onderscheiding tussen de namen naasten en broeder, voor Heidenen en Joden, is in de Heilige Schrift geheel onbekend. Onzes inziens zal de kracht der oorspronkelijke woorden de mening van de Godsspraak duidelijk genoeg kunnen aanwijzen. Het woord "een iegelijk" betekent enen man, en wel enen man van gezag en aanzien, en het werkwoord leren zegt eigenlijk met sporen steken, aansporen en aandrijven, zodat de zin deze is: de Joodse wetleraars, die gestrenge voogden en tuchtmeesters waren onder het Oude Verbond, zullen de Israëlieten niet meer op enen gebiedenden toon belasten, en nog veel minder met geweldige middelen aandrijven, om de Heere te kennen en te dienen. Alle aansporingen zullen eenvoudig in zachte en overredende drangredenen bestaan. Ook zullen de Israëlieten tot het kennen en dienen van de Heere zulk harde aansporingen niet meer nodig hebben; alleen zullen zij daartoe met de uiterste bereidwilligheid volvaardig wezen. Trouwens ter nadere bevestiging wordt er bijgevoegd: "want zij zullen Mij allen kennen van hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe, spreekt de Heere. " Dat is niet van het kleinste kind tot de volwassen man; de pas ontluikende vermogens der tedere jeugd zullen altoos door een redelijk onderwijs moeten beschaafd worden. Maar de Heere bedoelt mensen van allerlei rangen en standen, edel en onedel, rijk en

arm, van de meest verachten tot de aanzienlijksten, van de dagloner tot de vorst (vgl. Hoofdst. 6:13). Deze allen zouden de Heere kennen. Niet alsof de maat van kennis bij alle Israëlieten even groot wezen zou. Zulk ene opvatting is alleszins strijdig met de natuur der zaak zelf. Haar de Heere wil dit zeggen: "Elk Israëliet zal, naarmate van zijne verschillende vermogens en omstandigheden ene genoegzame en opgehelderde kennis hebben van de Heere en Zijnen dienst, en deze kennis zal aan ieders hart door de genade van de Geest geheiligd wezen. " Maar wat zou de Heere bewegen, om aan gans Israël zulke grote weldaden te bewijzen? Zouden zij het zich waardig maken? Neen, de beweegreden zou gene andere wezen dan deze, dat de Heere Zijnen toorn niet in eeuwigheid behoudt, en Israël alle ongerechtigheden vergeven zal. Dit vinden wij vs. 34b "want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken. " Het ganse beloop van zaken wijst ons naar ene bepaalde ongerechtigheid en zonde bij uitnemendheid, namelijk de Messiasmoord, de zwaarste van alle ongerechtigheden, aan welke de Israëlieten zich ooit hebben schuldig gemaakt. De mening is derhalve onzes inziens deze, dat de Heere aan Jakobs nageslacht hun schromelijke ongerechtigheden in het smadelijk verwerpen en vermoorden van de Messias, onder welke geduchte gevolgen deze hardnekkige natie eeuwen lang zuchten zou, eindelijk eens volkomen vergeven en die niet meer gedenken zal, even alsof zij zich daaraan nimmer hadden schuldig gemaakt. Door de Messiasmoord zouden de Joden eindelijk eens de maat van hun ongerechtigheid dermate vervullen, dat de Heere hen als een onwaardige Lo-Ammi geheel en al verstoten, en onder al de heidenen verstrooien zou. Zo lang nu de Messiasmoord hun niet vergeven was, zouden zij op des Heeren gunst en zegen niet kunnen hopen. Maar evenwel eigenlijk zou de Heere, die Zijnen toorn niet tot in eeuwigheid behoudt, deze ongerechtigheid ene vergeven en vergeten, en hen uit dien hoofde met ene algemene bekering, en enen groten overvloed van allerlei heil rijkelijk verwaardigen. Uit al hetgeen wij gezegd hebben over vs. 31-34 ziet een iegelijk, dat de dagen waar in deze godsspraak volledig zal vervuld worden, nog niet gekomen zijn. Het is waar, in het begin van de Evangeliedag heeft de Heere met Israël een nieuw verbond gemaakt, ook heeft Hij er enigen bekeerd door Zijne wet te geven in hun binnenste; sommigen hebben de Heere leren kennen en vergeving van hun zonden bekomen. Maar de Joden, die toenmaals met deze voorrechten verwaardigd werden, waren slechts weinigen in vergelijking met de gehele natie. De volledige vervulling is nog aanstaande in het laatste der dagen bij de algemene bekering der Joden (Rom. 11:27).

De Heere belooft een nieuw verbond. Welke is de betrekking tussen het Nieuwe en het Oude Verbond? Het Oude Verbond bestond van het ogenblik af, dat God de Israëlieten uit Egypte geleid, en, door enen prijs voor hen betaald, tot Zijne knechten gemaakt had. Alle voorrechten van de zijde Gods aan de kinderen der mensen geschonken, leggen hun tevens ene verplichting op, waaraan zij zonder schending van het Verbond, zich niet kunnen onttrekken. Het Nieuwe Verbond kan daarom niet een geheel ander Verbond zijn, dan hetgeen bij de wetgeving op Sinaï gesticht werd. Want ook het Oude Verbond was ene openbaring Gods, en ook in het Oude had God verklaard, de God van Israël te willen zijn. Ja het Nieuwe Verbond zelf zou genen waarborg voor zijn bestaan opleveren, indien het Oude, dat trouwens ook een Verbond Gods was, volkomen afgeschaft kon worden. "Jezus Christus, " zegt de Apostel der Heidenen, "is een dienaar geworden der besnijdenis, van wege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen" (Rom. 15:8). Wat in het Oude Verbond slechts in de kiem voorhanden was, zal tot volle vrucht komen; wat in het Oude Testament

afgeschaduwd werd, zal verwezenlijkt; wat beloofd was, zal vervuld worden. Alzo zal het Oude Verbond ophouden, echter niet door oplossing, maar door vervulling. Zijn schijnbaar sterven is het begin van een nieuw, heerlijk leven, even als de Christus aan het kruis in de diepe vernedering sterft, om uit de opstanding der doden naar de Geest der heiligmaking krachtelijk bewezen te worden de Zoon van God te zijn. Het Oude is het Nieuwe, en is het ook niet, maar God zelf gelijkt in deze aan een iegelijk schriftgeleerde in het koninkrijk onderwezen, die uit zijnen schat oude en nieuwe dingen voortbrengt. God herhaalt nooit slechts het oude, en Hij doet nimmer iets dat volstrekt nieuw is. Hieraan getuigen Zijne werken in het rijk der natuur en Zijne wonderen in het rijk der genade. Verscheidene zegeningen worden in het nieuwe Verbond beloofd, niet in volstrekte, maar in betrekkelijke tegenstelling van het Oude, namelijk vergeving van zonden, verlichting van het verstand en vernieuwing van het hart. "Ik zal mijne wet, " spreekt de Heere, "in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven. " In plaats van op de tafelen der getuigenis, aan de hand van Mozes toebetrouwd, schrijft Jehova thans Zijne wetten in hun hart. Maar ook in het Oude Verbond wordt van de wet geroemd, dat zij de ziel bekeert en het hart verblijdt, en ook in de tijden der Oude bedeling wees de besnijdenis der voorhuid op de besnijdenis des harten, en vroeg David de Heere hem een nieuw hart te scheppen. Reeds aan Abraham werd beloofd dat Jehova zijn God en de God van zijn zaad wilde zijn. Indien nu van de dagen des Nieuwen Verbonds gezegd wordt, dat de wet in het hart geschreven zou worden, en God hun tot enen Heere zou zijn, dan kan slechts bedoeld zijn, dat de vervulling van deze toezegging zo krachtig en zo handtastelijk wezen zou, dat al hetgeen de Heere in vroegere dagen gedaan heeft, hierbij vergeleken, niet meer in aanmerking zou komen. Alzo zal ook van de ark niet meer gesproken worden, noch van het opvoeren uit Egypte (Jer. 3:16 en 13:7, 8 ,). Een iegelijk, luidt een tweede belofte zal kennis vergaderen, niet door hetgeen hij van enen broeder, maar van de Heere zelven geleerd heeft. Door menselijk onderwijs weet men van God, door de onderwijzing des Geestes kent men God. Mensen kunnen op God wijzen, Hij moet Zich zelf bewijzen; mensen kunnen van Hem getuigen, Hij moet Zich zelven aan de harten betuigen. Niemand kent God, niemand kan Christus de Heere noemen, dan door de Heiligen Geest. In de tegenwoordige bedeling verklaart een leraar uit Israël, leert Israël de wet van enen sterflijken mens, daarom vergeet het haar. Want even als vlees en bloed voorbijgaan, vergaat ook zodanig een onderwijs. Eenmaal zullen allen uit de mond des Heeren zelven onderwezen worden, gelijk geschreven staat: "alle uwe kinderen zullen van de Heere geleerd worden" (Jes. 54:13). Wij behoeven hier niet bij te voegen, dat al de vromen des Ouden Verbonds door de Heere onderwezen werden, terwijl in de dagen des Nieuwen Verbonds zeer velen enkel van mensen leren. De Heere wil Zijne kennis door Zijnen Geest schenken, moet echter er mede beginnen, iets weg te nemen, namelijk de zonde. Zolang de ongerechtigheden, die het volk en God van elkaar scheiden, niet weggenomen zijn, kan de Heere onmogelijk onder hen wonen. Maar ook vergeving der zonden was onder het Oude Testament niet onbekend, want de kinderen Gods prezen dengenen zalig, wiens zonden vergeven zijn, en verblijdden zich in enen God, bij Wien vergeving is, opdat Hij gevreesd worde. Het verstrooid en vertreden Israël kon wel vrezen, dat het voor altijd verworpen was en nooit meer vergeving zou ontvangen. Neen, antwoord God, de vergevende genade begint, wanneer gij haar geëindigd gelooft; twijfelt aan alles maar twijfelt nimmer aan de getrouwe en vergevende barmhartigheid van uwen Jehova. Waar de zonde machtig wordt ten dood, wordt de genade nog meer overvloedig. Is dat uitzicht misschien al te lieflijk om immer

vervuld te worden? Hoort des Heeren antwoord: "Indien de hemelen daar boven gemeten, en de fondamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zo zal Ik ook het ganse huis Israëls verwerpen. " Eer zal het onmetelijke gemeten en het onpeilbare gepeild worden, eer dat God Zijn verbond met Zijn volk verbreekt. De verwoeste stad zal herbouwd, en van het begin tot aan het einde een heiligdom des Heeren worden. Indien in vroegere dagen de vijanden het onreine in het heiligdom brachten, thans zal het eenmaal onreine geheiligd worden. De zegepraal, de volkomene overwinning is verzekerd, want er zal niets worden uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid.

De zin is, dat allen, die in het verbond der genade zijn, zo van God geleerd zullen worden, dat een iegelijk van hen in de ene of andere mate God kennen zal, inwendig, duidelijk, ondervindelijk, zoet en zalig. Ik weet dat er verscheidene trappen van deze kennis zijn. God heeft verschillende vormen in Zijne school: er zijn vaders van wege de ervarenheid, jongelingen van wege de sterkte, en kinderen van wege de waarheid en het wezen der genade (1 Joh. 2:12). Gelijk de ene ster verscheiden is van de andere in heerlijkheid, zo is het ook met Christus' school. Maar hier ben ik van beide zijden bezet. a) Enigen zijn gereed om te klagen: helaas, zij kennen zo weinig van God. Geliefden! bedenkt: het is enkel genade, dat gij sterren zijt, al is het, dat gij juist gene sterren zijt van de eerste of tweede grootte. Indien gij nu maar weinig kent, met de tijd zult gij meer kunnen kennen. God leert al Zijne lessen niet bij de eerste intrede. Het is waar: de opening of de ingang Uwer woorden geeft licht (Ps. 119:130), maar dit is ook waar, dat God in Zijn licht ons leidt met trappen; het is niet te versmaden, als God het harte maar bezig houdt met heilige begeerten en verlangen naar kennis, zo dat het in oprechtheid kan zeggen: Mijne ziel is verbroken van wege het verlangen naar Uwe oordelen te aller tijd (Ps. 119:20). b) Anderen daarentegen houden zichzelven zo wel geleerd uit kracht dezer belofte, dat zij alle leerlingen van mensen buiten sluiten. Ik antwoord: deze woorden zien óf op de gronden van de godsdienst, en zo hebben de Christenen in de tijd des Evangelies niet nodig, om in deze grondstukken geleerd te worden, want nu kennen zij allen de Heere van de kleinste tot de grootste toe, óf anders deze woorden zijn alleen te verstaan bij vergelijking. Er zal zodanige overstroming en ene zee van kennis zijn onder het Nieuwe Verbond, boven het verbond met Zijn volk gemaakt, als Hij hen uit Egypte leidde, dat de mensen niet van node zullen hebben elkaar te leren bij vergelijking. Aldaar zal ene verhevene baan en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden; die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen (Jes. 35:8). Hoe wordt God gezegd de ongerechtigheid te vergeven en de zonden nimmermeer te gedenken? Vooreerst, God wordt gezegd de ongerechtigheid te vergeven, als de schuld der zonde is weggenomen; en ten tweede: God wordt gezegd de zonden nooit meer te gedenken, naardien Hij de zondaar nooit meer aanmerkt als zondaar. Dit is immers het verbond, alsof Hij gezegd had: Ik zal uwe zonden wegnemen, en ze wegdoen alsof ze nooit geweest waren. Ik zal ze uitdoen uit Mijn gedenkboek; Ik zal het schrift doorstrijken dat niemand het zal kunnen lezen. Maar zoudt gij mogen zeggen: indien de zonde gedurig in de wedergeborenen blijft, hoe zijn zij dan zo vergeven, dat zij nooit meer gedacht worden? In onderscheidene opzichten zeggen wij, dat de zonde altijd blijft in de gelovigen, en dat de zonde niet blijft in de gelovigen. Vooreerst, zo wij spreken van de wet wij spreken van de wet der zonde, of van de welverdiende oorzaak der verdoemenis, dan blijft die altijd; maar zo wij spreken van de dadelijke verbinding des

zondaars tot de verdoemenis, dan blijft zij niet na de vergeving; maar de zondaar is zo vrij, alsof hij nooit gezondigd had.

Zo zegt de HEERE, die de zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts (Gen. 1:14 vv. Ps. 136:7 vv.), die de zee klieft, dat hare golven bruisen, HEERE der heirscharen is Zijn naam (Job. 26:12. Jes. 51:15).

Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, dat Ik ze niet meer liet bestaan, wat echter nooit zal geschieden zolang deze tegenwoordige wereld bestaat (Hoofdst. 33:25 vv. Gen. 8:21 vv. 9:9 vv.); spreekt de HEERE, zo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij van zelfstandig en vast bestaan voor Mijn aangezicht, al de dagen 1).

Dat Hij, die belooft heeft zich een kerk te bewaren, Zich getrouw betoond heeft aan het woord dat Hij gesproken had, betreffende de vastigheid van de wereld. Hij nu, die getrouw is aan het verbond met Noach en zijne zonen, omdat Hij het ingesteld heeft tot een eeuwig verbond, zal niet vals bevonden worden, in zijn verbond met Abraham en zijn zaad, Zijn geestelijk zaad, want dit is ook, een eeuwig verbond. Zelfs hetgeen zij gedaan hebben, hoewel zij veel kwaad hebben gedaan, zal niet vermogen om de genadige oogmerken van het verbond te verijdelen.

Zo zegt de HEERE; indien de hemelen daarboven gemeten(Hoofdst. 33:22. Jes. 40:12), en de fondamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, wat niemand kan, zo zal Ik ook zijne barmhartigheid en genade laten eindigen (Ps. 36:6 en het ganse zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, dan zal weer een gericht als vroeger komen, spreekt de HEERE.

Door eeuwigen duur zal het Nieuwe Verbond zich boven het Oude onderscheiden. Het Oude is door Israël gebroken, en het volk is daarom door Jehova verworpen; dit zal onder het Nieuwe niet meer geschieden; en het zal als het ware een tweede regeling der natuur worden, het zal zo onbewegelijk bestaan als de grote natuurwetten.

Onder het Oude Verbond had de natie, gelijk ene overspelige, de heiligste banden verscheurd, en in de gevangenis van Babel dwaalde zij rond als ene vrouw, die door haren gemaal verstoten was. Maar thans, de scheiding zou door verzoening vervangen, en het zwakke aan het sterke, het volk van Jehova met onlosmakelijke liefdekoorden vastgesnoerd worden. Of zou wellicht dat uitzicht al te bekoorlijk zijn om immer vervulling te vinden? Het is alsof de profeet die bedenking in het kleinmoedige hart voorziet. Ene majestueuze beschrijving van Jehova's macht en trouw moet haar afsnijden, en op de sterkst mogelijken toon wordt verzekerd, dat het onmetelijke eerder gemeten, en het onpeilbare eerder gepeild worden zal, eer Gods verbond met Zijn uitverkoren volk wordt verbroken (vs. 35-37).

De vraag rijst op: Is de daarmee ook werkelijk een onvergankelijke duur van het Nieuwe Verbood met Israël uitgesproken, daar toch hemel en aarde inderdaad eenmaal zullen vergaan (Matth. 5:18; 24:35)? Wij moeten echter hierbij voegen, dat de Heere enen nieuwen hemel en ene nieuwe aarde schept, en gelijk de nieuwe schepping eeuwig voor Hem bestaat, zo zal ook

het zaad van Israël eeuwig bestaan (Jes. 54:10; 65:17 en 66:22 Uit onze plaats blijkt duidelijk, dat God Israëls bekering en wederaanneming niet dadelijk de ondergang der wereld, het laatste oordeel en het nieuwe Jeruzalem zal volgen, hetwelk het licht der zon en der maan niet meer behoeft.

Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze stad de HEERE zal herbouwd worden, van de toren Hananeël af tot aan de Hoekpoort.

En het meetsnoer zal wijders westelijk nevens dezelve uitgaan tot aan de heuvel Gareb, gelijk die in Joz. 15:8 nader beschreven is, en zich naar Goath omwenden, waarschijnlijk een punt in het zuidoosten der stad, misschien bij de berg der ergernis (het woord schijnt rotsheuvel te betekenen).

En het ganse dal der dode lichamen en der as, het dal Ben-Hinnom met Tofeth (1 Kon. 1:33), en al de velden tot aan de beek Kidron, die door Josia verontreinigde velden van het dal Kedron (2 Kon. 23:4), tot aan de hoek van de Paardenpoort tegen het Oosten, zal de HEERE ene heiligheid zijn; er zal nietsvan dit heiligdom des Heeren, van deze de Heere van nu aan geheel gewijde stad (Hoofdst. 3:17), weer uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid (Zach. 14:11).

Ene Paardenpoort hebben wij in 2 Kron. 23:15 (vgl 2 Kon. 11:16) leren kennen, die zich binnen de stadsmuur bevond en tot de gebouwen van het koninklijk paleis op Zion behoorde; niet verre daarvan hebben wij de in Neh. 3:28 genoemde Paardenpoort. Het is echter de vraag, of deze poort volgens onze plaats niet liever aan de westzijde van het dal Kedron beneden de oosthoek van de tempel, dicht bij de zuidhoek van de Ofel-muur moet worden gezocht, in welk geval ook de plaats bij Nehemia nog anders zou moeten worden opgevat dan door ons is geschied. Hoe dit ook zij, in elk geval moet door onze profetie niet juist ene uitbreiding van de uitwendigen omvang der stad, maar in de eerste plaats slechts zoveel te verwachten worden gegeven, dat Jeruzalem in zijne gehele vroegere uitgebreidheid zal worden hersteld (Zach. 14:10). Daarentegen zullen in het Zuiden en Oosten de vroeger voor onrein en onheilig gehouden plaatsen, die ontwijd en ontheiligd zijn geworden, als weer gewijd en de Heere eveneens als heilig worden toegerekend, dus van alle gruwelen, die in Jeruzalems onmiddellijke nabijheid zijn bedreven (en daaronder ook in het bijzonder Akeldama, de akker des bloeds (Matth. 27:7 vv.), of die van het verraad, dat in Judas eens geheel Juda aan zijnen Heiland beging (Zach. 11:12 vv.), zal voor altijd worden uitgedelgd, en het ganse verledene zal van de zijde zijner schanddaden zijn vergeven en vergeten, zodat een herhaald oordeel der vernietiging voor Jeruzalem niet meer te vrezen is. Daarentegen zal het dal van Josafat (2 Kron. 20:26) de schouwplaats van het gericht over de Antichrist worden (Joël 3:6 vv. Jes. 66:23 vv. Openb 14:14 vv. 1:11 vv). Deze schouwplaats zal zich uitstrekken van de velden van het dal Kedron in het noordoosten naar het zuiden, en om de zuidoostzijde heen tot aan de Paardenpoort, waar wij die eerst noemden, zodat de boven aangestipt moeilijkheid omtrent de bepaling van die poort is uit de weg geruimd, en nu ook de profetie in Zach. 14:3 vv. licht heeft verkregen.

Voorzeker bij het lezen van zulk ene belofte mag de Israëliet, wien het deksel van het aangezicht valt, naar Jeremia's eigen woord (Klaagl. 3:29) ootmoedig de mond in het stof steken, zeggende: misschien is er verwachting!

De Profeet ziet hier in het aardse Jeruzalem het beeld van het nieuwe, van het hemelse. Op Oud Testamentische wijze, of liever in een Oud-Testamentisch kleed, voorzegt Hij de volkomen zegenpraal van het eeuwig Godsrijk. Geen zonde zal er meer zijn, de ongerechtigheid zal volkomen vergeven wezen. Wat Jeremia hier voorspelt, zag de ziener van Patmos als voltooid.

HOOFDSTUK 32.

JEREMIA KOOPT ENEN AKKER TEN TEKEN DER WEDERKOMST UIT BABEL.

III. Vs. 1-44. Sedert de voorzegging der beide vorige hoofdstukken is reeds een vol jaar verlopen. Nu ontvangt de Profeet in de bewaarplaats, waarin hij wordt gevangen gehouden (vs. 1-5), ene openbaring des Heeren, dat zijn neef Hanameël hem enen akker te Anathoth te koop zal aanbieden. Als nu zijn neef werkelijk met dat doel tot hem komt, erkent hij aanstonds als de wil des Heeren, dat hij de aanbieding aanneme. Hij koopt de akker onder alle vereiste vormen en onder het oog van getuigen (vs. 6-15). Vervolgens wendt hij zich in de gebede tot God, en bidt Hem om te kennen is geven waarom Hij hem zulk een koop had laten sluiten, daar toch de stad, door de Chaldeën belegerd, spoedig de vijanden in handen zou vallen, en Juda in de reeds sedert lang aangekondigde ballingschap zou ten (vs. 16-25). Daarop ontvangt hij ten antwoord, dat Hij, de Heere, de stad wel om der wille van oude en nieuwe zonden zal overgeven, maar dat Hij ook het voornemen had ter zijner tijd de gevangenis te wenden, het volk weer naar Zijn land terug te voeren, en het daarin geestelijk en lichamelijk te zegenen, alzo zou kopen en verkopen weer op nieuw plaats hebben (vs. 26-44). Deze is dan de verklaring, welke Jeremia uit dit antwoord moest opmaken: tot een zeker onderpand of tot ene voorzegging met der daad was de koop van de akker geschied.

Het woord, dat tot Jeremia geschied is van de HEERE in het tiende daar van Zedekia, koning van Juda, dus nog in het jaar 589 v. C. of uiterst in het begin des jaars 588; dit jaar was het achttiende jaar van Nebukadnezer, wiens regering sedert 606 vóór Christus gerekend wordt (Hoofdst. 25:1).

(Het heir nu des konings van Babel belegerde toen Jeruzalem(2 Kon. 25:1 vv.), en de profeet Jeremia was besloten in het voorhof der bewaring, dat in het huis des konings van Juda is)1) (2 Kron. 16:10).

Hier verhaalt de Profeet, dat ofschoon hij in de gevangenis was opgesloten, het woord Gods niet gebonden was, en dat hij in die ellende niet minder ontbonden en vrij was, dan indien hij door de gehele stad had gezworven en alle wegen en kruiswegen had bezocht. En zo zien wij dat de loop der Goddelijke onderwijzing niet kon verhinderd worden, hoe ook de wereld tegen alle dienaren mocht woeden en hen verstrikken om hen te verderven. Vervolgens zien wij hier de onverbreekbare standvastigheid van de Profeet, dat hij niet door vrees is vervoerd, ofschoon hij gevangen zat en niet buiten doodsgevaar verkeerde, deel wij zien dat hij ook moedig in zijn plicht heeft volhard.

Want Zedekia, de koning van Juda, had hem besloten, zeggende, dit als reden zijner opsluiting aangevende: Waarom profeteert gij, zeggendetot het volk, dat door zulke woorden geheel ontmoedigd wordt: Zo zegt de HEERE: Ziet, Ik geef deze stad in de hand des konings van Babel, en hij zal ze innemen (Hoofdst. 21:4 vv. 34:1-3);

En Zedekia, de koning van Juda, zal van de hand der Chaldeën niet ontkomen; maar hij zal zeker gegeven worden in de hand des konings van Babel; hij zal geroepen worden tot

verantwoording wegens het verbreken van zijnen eed (Ezech. 17:12 vv.), en zijn mond zal tot deszelfs mond spreken, en zijne ogen zullen deszelfs ogen zien (2 Kon. 25:6 vv.).

En hij zal Zedekia naar Babel voeren, en aldaar zal hij zijn, totdat Ik hem met de natuurlijken dood (Num. 16:29)bezoek, spreekt de HEERE; ofschoon gijlieden tegen de Chaldeën strijdt, gij zult toch geen geluk hebben, gij zult het over uw besloten gericht niet afwenden.

In het negende jaar van Zedekia was de belegering van Jeruzalem door de Chaldeën begonnen (Hoofdst. 39:1 vv.). doch was vervolgens wegens het naderen van een Egyptisch leger voor een korten tijd opgeheven (Hoofdst. 37:5, 11). Nadat dit was terugslagen was zij op nieuw begonnen (vs. 24). Jeremia, die van de beginne elken tegenstand voor vergeefs had verklaard, en daarom onderwerping had aangeraden (Hoofdst. 21:4 vv.), was in de gevangenis gebracht, als verdacht van de bedoeling om tot de Chaldeën over te gaan (Hoofdst. 37:13-16). Na een langen tijd was hij van daar op Zedekia's bevel in de voorhof der bewaring in 't koninklijk paleis gebracht, waar hij waarschijnlijk ene der aan het hof grenzende ruimten bewoonde, en daar tot aan de verovering der stad in bewaring bleef (Hoofdst. 37:17-21), dewijl hij uit de groeve, waarin men hem eenmaal had geworpen, weer te voorschijn werd gehaald (Hoofdst. 38:1-13). In deze bewaarplaats kon hij ten minste met de mensen, die in het wachthuis uit en in gingen vrij verkeren, en wie hem wilde spreken werd tot hem toegelaten (vgl. Hand. 28:16-31). Zedekia wilde alleen verhinderen, dat hij niet openlijk tot het volk sprak, om door zijne ongeluksvoorzeggingen niet in verdere kringen moedeloosheid te verbreiden, of wel door aansporing tot overlopen (Hoofdst. 21:9) pogingen ter verdediging te verlammen (Hoofdst 38:4).

Jeremia dan zei, als hij de volgens vs. 1 hem geschonkene openbaring en de symbolische handeling, die dien ten gevolge plaats had, verkondigde: Des HEEREN woord is tot mij geschied, zeggende:

Zie Hanameël (= door God gegeven), de zoon van Sallum(= vergelding), uwen oom, zal tot u komen, zeggende: Koop u mijn veld, dat bij Anathoth is, want gij hebt het recht van lossing (Lev. 25:49), om te kopen, ik ben tot dien verkoop in dezen zwaren tijd verplicht. (Hoofdst. 52:6).

Den Levieten was bij elk van hun steden een gedeelte grond toegewezen (Num. 35:3 en 4). Het woord Behanathoth, dat is letterlijk "in Hanothoth" wordt vertaald "bij Anathoth. " dat is in het gebied tot die stad behorende, waar Abjathar een landgoed had gehad (1 Kon. 2:26), en waar Jeremia zelf gewoond had (Hoofdst 1:1). Doch de vraag is hier, hoe zulke landerijen konden verkocht worden, daar dit uitdrukkelijk verboden schijnt in Lev. 25:34. Sommigen willen, dat de mening dier wet geweest is, dat ze aan niemand mochten verkocht worden buiten het priesterlijk geslacht. Anderen menen, dat de wetgever alleen wil zeggen, dat die landerijen niet mochten veranderd worden van gebruik, te weten, dat men daarop gene huizen mocht bouwen, en ze zo trekken aan de Levietische steden. Nog anderen merken op, dat de Levieten ook landerijen kunnen gehad hebben, op hen verstorven van moeders of

grootmoeders zijde bij gebrek van mannelijk nakroost in dat geslacht, en dat dit veld van dien aard kan geweest zijn (vgl. Hand. 4:36, 37).

Naar de Mozaïsche wet moesten de erfgoederen in het geslacht blijven. Moest iemand zijn erfgoed verkopen, zo had de naaste bloedverwant de voorkeur voor de verkoop, opdat het goed niet in vreemde handen overging (Lev. 25:25). Hij kocht evenwel slechts de vruchten des akkers, want het erfgoed zelf kwam op bepaalden tijd weer in het bezit van de oorspronkelijken eigenaar of van zijne kinderen (Lev. 25:13). In de aankondiging Gods van het aanbod, dat de zoon zijns ooms aan Jeremia zou doen, lag stilzwijgend reeds een wenk, dat hij het niet moest afslaan (vgl. vs. 8 einde).

Alzo kwam Hanameël, mijns ooms zoon, naar des HEEREN woord tot mij, in het voorhof der bewaring, en zei tot mij: Koop toch mijn veld, hetwelk is bij Anathoth, dat in het land van Benjamin is; want gij hebt het erfrecht, en gij hebt de lossing, koop het voor u. Toen hij zo geheel dezelfde woorden sprak, als mij de vorigen nacht waren bekend gemaakt, merkte ik, dat het des HEEREN woord was, wat hij van mij verlangde.

Dies kocht ik van Hanameël, mijns ooms zoon, het veld, dat bij Anathoth is; en ik woog hem het geld toe, zeventien zilveren sikkelen
(Exod. 30:13).

Ene geringe som gelds, want een sikkel had ongeveer de waarde van zestig cents, en zeventien sikkelen golden omstreeks f. 10. Men heeft deze koopsom te gering geacht zonder te bedenken, dat misschien de akker klein was, dat het land toen waarschijnlijk weinig waarde had, en het gehele gewicht der zaak slechts gelegen was in de zinnebeeldige betekenis.

Anderen rekenen het tussen de 20 en 30 gulden. Dit was wel ene geringe som, maar de tijden waren allerzorglijkst; de vijand was in het land en voor Jeruzalem, zodat alles scheen weg te wezen. Maar wat bewoog Hanameël om Jeremia dit veld te koop aan te bieden? Het kan zijn dat hij Jeremia heeft willen bespotten en op de toets zetten, omdat deze voorspeld had, dat Jeruzalem door de Chaldeën zou ingenomen, maar naderhand wederom herbouwd worden, en daarom heeft willen zeggen: Koop gij dat land, Jeremia! Volgens uwe voorzegging zult gij met uwe nazaten er merkelijk voordeel mede kunnen doen. Doch misschien ook heeft Hanameël zijn land uit nood en uit gebrek verkocht.

Hiermee heeft de Heere door een uitwendig teken willen verzekeren dat eenmaal aan alle ellende een einde zou komen. Op dat ogenblik was al dat land in de macht der vijanden, en op zichzelve, naar de maatstaf der wereld, was het belachelijk om iets te kopen wat niet meer in het bezit van de verkoper was. Maar de Heere verzekert daarmee, dat alhoewel Juda nu naar Babel zou worden gevoerd, het recht op het land zou blijven en zij eenmaal weer als wettige bezitters in hun recht zouden hersteld worden.

Men heeft die som klein genoemd en dit was zij ook, maar men vergete twee dingen niet. Vooreerst dat het stuk gronds op dat ogenblik in de macht der vijanden was, en ten tweeden, en dit was de voornaamste reden, het stuk gronds werd niet verkocht, maar het vruchtgebruik

er van. Als het jubeljaar kwam, en wie weet hoe weinig tijds men van dat jaar verwijderd was, kwam het stuk gronds weer in het bezit van de vorigen eigenaar.

En ik onderschreef de brief en verzegelde dien, en deed het getuigen betuigen, die het koopverdrag mede moesten ondertekenen (vs. 12), als ik het geld op de weegschaal gewogen had.

En ik nam de koopbrief, die verzegeld was, naar het gebod en de inzettingen, en de openen brief, een afschrift van het stuk zelf.

Het is het waarschijnlijkst, dat van de verkoop van landerijen onder de Joden zijn gemaakt twee geschriften, het ene verzegeld om bewaard te worden door de koper en het andere open, om aan de rechters vertoond en door hen bekrachtigd te worden, welk gebruik Jeremia volgde. In de gissingen van anderen, waarom twee geschriften gemaakt zijn, is niet de minste zekerheid. Men kan niet anders zien, of de profeet heeft dit stuk lands gekocht en ontvangen met dezelfde plechtigheden en omstandigheden, waarmee men in tijden van vrede, als alles geregeld toeging, gewoon was de landerijen te kopen en te verkopen.

En ik gaf de koopbrief aan Baruch, (= gezegend) de zoon van Nerija (= lamp van Jehova), de zoon van Machseja, (= werk van Jehova), die mij ook de koopsom bezorgd had, voor de ogen van Hanameël, mijns ooms zoon, en voor de ogen der getuigen, die de koopbrief hadden onderschreven; voor de ogen van al de Joden, die in het voorhof der bewaring zaten. 1)

In dit eerste voorhof van het paleis was de woonplaats van vele personen aan de dienst van het koninklijke huis verbonden.

En ik beval Baruch voor hunnen ogen, zeggende:

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Neem deze brieven, dezen koopbrief, zo de verzegelden als dezen openen brief, en doe ze in een aarden vat, opdat zij goed bewaard worden, en vele dagen mogen bestaan, daar voor ‘t ogenblik geen gebruik daarvan is te maken.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Er zullen nog huizen, en velden, en wijngaarden in dit land gekocht worden, dan zal ik in het bezit treden van dien verkochten akker of ten minste mijne nakomelingen (vs. 43 vv.).

Voor de eerste maal wordt hier melding gemaakt van Baruch, de schrijver van de Profeet (Hoofdst. 36:4, 32; 45:1), daarom is zijne afkomst nauwkeurig opgegeven. De naam betekent hetzelfde als Benedictus, de gezegende. Daar nu die Seraja, die een hoveling van de koning Zedekia was, en dezen op zijne reis naar Babel omtrent het jaar 594 vergezelde (Hoofdst. 51:58) te onderscheiden van een anderen van dien naam, (Hoofdst. 36:26), als een zoon van Machseja wordt aangewezen, en dus Baruch diens broeder was, zo behoorde hij tot een voornaam geslacht, hetgeen Jozefus bevestigt, die hem tevens schildert als iemand bekend

met de taal van het land en daarin zeer kundig (Ant. X 9, 1). Van welken tijd af hij leerling en vriend van Jeremia is geworden kan niet nader worden bepaald, doch wij vinden hem reeds in het jaar 606 v. C. (in het 4e jaar van Jojakim) in diens gezelschap (Hoofdst. 36:1 vv.), door diep harteleed over de zonde van zijn volk en de oordelen, waarmee het bedreigd is, vervuld (Hoofdst. 45:1 vv.). Nu bleef hij ook bij hem tot aan de inneming en verwoesting van Jeruzalem in het jaar 588; ja, hij deelde daar hetzelfde lot met hem, dewijl ook hem werd toegestaan in het land te blijven. Toen daarop na het vermoorden van Gedalja de achtergeblevenen in het land voornemens waren zich aan de gevreesde wraak van Nebukadnezar door ene vlucht naar Egypte te onttrekken, doch Jeremia zich in de naam des Heeren tegen zulk een plan verzette, werd Baruch beschuldigd, dat hij de profeet daartoe had opgezet (Hoofdst. 43:1 vv.). Men ging evenwel tot de verhuizing over. Wij vinden later de profeet bij de vertrokkenen in Tachpanhes (Hoofdst. 43:8 vv.), en ook Baruch was mede daarheen gesleept (Hoofdst. 43:6). Verder wordt hij in de geschiedenis niet meer gevonden, en het zijn niets dan onzekere sagen, op welke wij verder zijn gewezen; sommigen laten hem in Egypte sterven, anderen van daar naar Babylonië trekken en daar twaalf jaren na de val van Jeruzalem (576 v. C.) zijn leven besluiten. Gelijk bekend is bezitten wij onder de Apocrieve boeken het boek van Baruch, dat van Hoofdst. 1:1-5 :9 werkelijk bevat wat de titel zegt, daarentegen in Hoofdst. 5:10-6 :72 enen brief van Jeremia aan de gevangenen te Babel in afschrift mededeelt. Wat dat eerste deel, het boek van Baruch, aangaat, zo bevindt zich, volgens de zeer ingewikkelde, door tegenspraak tegen de werkelijke geschiedenis overstaande inleiding, Baruch in het vijfde jaar na de verbranding van de tempel te Babel, en leest zijn boek de gevangen koning Jojachin en de overigen ballingen voor. Daarop verootmoedigde men zich voor God, verzamelde ene collecte, en zond die met de door Zedekia vervaardigde, bij de plundering der stad mede naar Babel gevoerde vaten des tempels tot de hogepriester en het volk te Jeruzalem. Men voegde daarbij de opwekking het geld voor de offerdienst te besteden, voor het leven van Nebukadnezar en zijnen zoon Belsazar te bidden, en God om afwending van Zijnen toorn te smeken (Hoofdst. 1:1-13). Tevens wordt daarbij gevoegd het boek van Baruch met de aanwijzing om het op feestdagen in de tempel voor te lezen, en daarbij ene schuldbekentenis en gebed om Gods genade tot redding uit de verstrooiing en de ballingschap uit te spreken, hetwelk dan ook volgt (Hoofdst. 1:14-3 :8). Zo als ‘t schijnt heeft hij, die het boek (waarschijnlijk in ‘t Hebreeuws, waaruit het in ‘t Grieks is overgezet) geschreven heeft, Baruch met zijn broeder Serejah verward, en dat boek, hetwelk Jeremia aan dezen, toen hij koning Zedekia op zijne reis naar Babel vergezelde, voor de gevangenen meegaf (Jer. 51:59 vv.), willen vergoeden (daarop doelt ook in Hoofdst. 1:8 de uitdrukking: "de zilveren vaten, die Zedekia, de zoon van Josia, de koning van Juda gemaakt had" dit is zeker ene verkeerde opvatting van het Hebr. woord "sjiwa, " dat wel "maken" betekent, maar in de grondtekst in de zin voorkomt van "inlossen" of "terug kopen, " en de bedoeling om de vaten des tempels terug te kopen kan Zedekia zeer goed met dat gezantschap hebben gehad). Men heeft verder de wens van de profeet ten opzichte van de vaten des tempels (Jer. 18:6) genomen als ene bekrachtiging der profetie van Hanaja, maar ten laatst zich weer in een geheel anderen tijd verplaatst, namelijk in dien, welke tot het gebed in Dan. 9 behoort. In de volgende afdeling, die van Hoofdst. 3:9-4 :9 loopt, wordt zonder overgang Israël aangesproken, en de oorzaak van zijn ongeluk gesteld in het verlaten der Goddelijke wijsheid, die in de wet als het ware belichaamd verschenen is; daarentegen in de bekering tot deze het enige heil voorgesteld. Toch moge het overblijfsel getroost zijn, want Israël is niet tot geheel

verderf de Heidenen overgegeven. De daarop volgende afdeling van Hoofdst. 4:9-29 geeft in onmiddellijke aansluiting aan de vorige ene klacht, aan het gepersonificeerde Jeruzalem in de mond gelegd, waarin zij boven de overige steden van Juda hare verlatenheid en de roof harer kinderen betreurt, doch zelf deze ook weer vertroost, en ze beveelt God om hulp aan te roepen, zo zouden zij gered en haar weer geschonken worden. Nu wendt zich in Hoofdst. 4:30-5 :9 de rede omgekeerd tot Jeruzalem. Terwijl haren vijanden onheil en verderf wordt verkondigd, verschijnt zij zelf in de stand der haar beloofde heerlijkheid, waarbij de schildering duidelijk zinspeelt op plaatsen der Profeten als Jes. 60:3; 43:5 v. 61:10; 59:19; 40:4. Wat het tweede deel, de brief van Jeremia, aangaat, daaromtrent mogen wij alleen herinneren wat bij Jer. 10:1-16 is opgemerkt. Daar gaf de profeet zijn volk voor het oponthoud onder de Heidenen een woord Gods mede, dat dit aan zijne roeping moest herinneren en het van de dwaasheid van de afgodendienst moest overtuigen, en dat wordt nu in een bijzonderen brief aan de ballingen in navolging van de brief in Jer. 29 verder uiteengezet. De vereniging van dezen brief van Jeremia met het boek Baruch wordt reeds in de Vulgata gevonden. Luther houdt het gehele boek voor gering in waarde, en had het bijna met het 3e en 4e boek Ezra laten varen, gelijk hij zegt; toch heeft hij het nog laten "medegaan onder de hoop, omdat het zo hard tegen de afgoderij schrijft en de wet van Mozes voorhoudt. " .

Voorts, nadat ik de koopbrief aan Baruch, de zoon van Nerija gegeven had, bad ik tot de HEERE, zeggende:

Ach Heere HEERE! Zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt door Uwe grote kracht en door Uwen uitgestrekten arm (Hoofdst. 27:5); geen ding is U te wonderlijk (Luk. 1:37).

Ach Heere HEERE! Zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt door Uwe grote kracht en door Uwen uitgestrekten arm (Hoofdst. 27:5); geen ding is U te wonderlijk (Luk. 1:37).

Groot van raad, in wijsheid en doorzicht (Jes. 28:29), en machtig van daad, op onwederstaanbare wijze Uwe besluiten, die Gij genomen hebt, uitvoerende (Ps. 66:5. Jes. 11:2. Hoofdst. 10:6); want Uwe a) ogen zijn open over alle wegen der mensenkinderen, om een iegelijk te geven naar zijne wegen, en naar de vrucht zijner handelingen(Jer. 16:17; 17:10).

Job 34:21. Spr. 5:21.

Gij, die tekenen er wonderen gesteld hebt in Egypteland, en hebt daarmee niet opgehouden tot op dezen dag (Hoofdst. 7:25; 11:7) zo in Israël als onder andere mensen, onder andere volken, die met U in gene bijzondere verbondsbetrekking staan, en hebt U enen naam gemaakt, als hij is te dezen dage. 1) (Jes. 63:12 en 14

In het bijzonder vermeldt de Profeet die uitstekende weldaden Gods, waardoor Hij getuigenis heeft gegeven van Zijn vaderlijke zorg voor Zijn kerk. Waarom toch zoveel wonderen dan juist om daarmee te bewijzen, dat hij zorg droeg voor Zijn uitverkoren volk en alzo Zijn verbond heiligde. Wij zien dan hier dat God Zijn goedheid jegens de kinderen

Abrahams deed schitteren, waar Hij n. l. de tekenen en bewijzen vermeldt, welke in het land van Egypte waren gedaan.

En daarna voegt Hij er bij, in Israël. Hij vermeldt derhalve niet de macht Gods in wonderen maar voornamelijk Zijn medelijden, waarmee hij het uitverkoren volk heeft verwaardigd. Hij zegt ook, tot op dezen dag, niet omdat God gedurende zovele eeuwen wonderen heeft verricht, maar Hij verstaat er onder dat deze waardig waren om altijd weer verheerlijkt te worden, tot in alle eeuwen.

En hebt Uw volk Israël uit a) Egypteland uitgevoerd, door tekenen, en door wonderen, en door ene sterke hand, en door enen uitgestrekten arm, en door grote verschrikking, die de naburige volkomen aangreep (Deut. 26:8. Exod. 23:27. Jes. 5:11);

2 Sam. 7:23. 1 Kron. 17:22.

En hebt hun dit land gegeven, dat Gij hunnen vaderen gezworen hadt hun te zullen geven, een land vloeiende van melk en honing(Hoofdst. 11:5. Exod. 3:8).

Zij zijn er ook ingekomen en hebben het in bezit genomen, het erfelijk bezeten, maar hebben Uwer stem niet gehoorzaamd, en in Uwe wet niet gewandeld; zij hebben niets gedaan van alles, wat Gij hun geboden hadt te doen; dies hebt Gij hun al dit kwaad doen bejegenen (Deut. 31:29).

Na het belijden van Gods almacht, alwetendheid, goedheid, waarheid en getrouwheid komt Jeremia hier tot de erkentenis van Gods rechtvaardigheid, betuigende, dat het volk, voor hetwelk God zoveel had gedaan, Hem slecht had beloond, "niet gehoorzamende Zijner stem, " hetwelk verklaard wordt door het "niet wandelen in Zijne wet. " .

Ziet, de wallen 1)! zij, de vijanden zijn gekomen aan de stad, om die in te nemen, en de stad is gegeven in de hand der Chaldeën, die tegen haar strijden; zij moet in hun handen vallen vanwege het zwaard en de honger en de pestilentie (Hoofdst. 14:16; 21:7): en wat Gij gesproken hebt, is geschied, en zie, Gij ziet het; Gij zelf hebt dien toestand zo beschikt.

Door deze wallen versta men schietkatten, opgeworpen tegen de muren der stad tot het plaatsen van geschuttuig, ten einde de weg te banen tot de algemenen storm en het innemen der stad.

Nadat de Profeet de weldaden Gods aan de ene zijde en de snoden ondank des volks aan de andere zijde heeft vermeld, zegt hij nu, dat tengevolge de ongerechtigheid des volks de oordelen Gods worden voltrokken, dat de vijanden voor de poorten der stad staan, om haar in te nemen, en dat dit alleen geschiedt naar de voorzeggingen en dientengevolge volgens het oordeel Gods.

Evenwel hebt Gij tot mij gezegd, Heere HEERE! koop u dat veld voor geld, en doe het getuigen betuigen, daar de stad in der Chaldeën hand gegeven is, en ik dus wat ik gekocht heb, naar allen schijn nooit zal bezitten.

Wel had Jeremia in de aanbieding tot het kopen van de akker des Heeren bevel erkend en gevolgd; wel had hij, daar hij de beschrijving in bewaring liet stellen, het bekend gemaakt en uitgesproken (vs. 15): eens zouden weer huizen en velden en wijnherbergen in dat land worden gekocht. En toch, moest niet, nu de lang voorzegde ondergang van stad en rijk onvermijdelijk te wachten was, en aan gene redding meer kon gedacht worden, zulk ene hoop ijdel en hare vervulling onmogelijke voorkomen? Om zulk enen twijfel te bestrijden, minder bij zich zelven, dan wel bij degenen, die zijne woorden hoorden (of voor wie ze in de toekomst bestemd waren), gaat hij in het gebed. Hij vraagt om opheldering en onderwijzing aan Jehova, de Schepper van hemel en aarde, voor wien niets onmogelijk is, de Almachtige en Alwijze, die de mensen vergeldt naar hun daden, aan Hem, die Israël door grote wonderen en tekenen in het heerlijke land heeft geleid, dat Hij hun beloofd had. Zij hebben naar Zijne vermaning niet gehoord en Zijne geboden niet gehoorzaamd, daarom heeft Hij nu al dit ongeluk over hen beschikt. De stad is in de hoogsten nood, reeds geheel in de macht der Chaldeën en alles wordt aan verwoesting prijs gegeven-en hoe? midden in dit gericht wil de Heere, alsof dit alles niets ware, dat Jeremia in de nabijheid van Jeruzalem een akker kope? De profeet verneemt in hetgeen volgt het antwoord van Jehova, die bevestigt wat hij reeds in zijn gebed vol vertrouwen heeft uitgesproken (vs. 17): zou voor de Heere, de Regeerder aller dingen iets onmogelijk zijn, zodat Hij Zijne beloften, hoe ongelooflijk zij schijnen, niet zou kunnen vervullen? Wel is waar is voor het tegenwoordige de ondergang van stad en rijk onherroepelijk, de Chaldeën zullen Jeruzalem innemen en verwoesten. Dit is slechts de rechtvaardige en sedert lang aangekondigde straf voor de zonden, die Israëls volk, ondanks alle waarschuwingen, welke de Heere het heeft toegezonden, voortdurend bedreven heeft; want van de vroegsten tijd af hebben de kinderen Israëls alleen gedaan wat Gode mishaagde. Allen, aanzienlijken en geringen, hebben Hem de rug toegekeerd, en Zijne tucht versmaad, hebben door de gruwelen van hunnen afgodendienst de tempel des Heeren verontreinigd, en in het dal van Hinnom hun kinderen aan de Moloch geofferd, en steeds zo gehandeld, dat zij Hem moesten vertoornen. Daarom was ook Jeruzalem van vroegen tijd af het voorwerp van Zijnen toorn. Hij wil de afgodische stad niet meer voor Zijne ogen zien. De huizen, op wier daken de afgoden werd geofferd, moeten verbrand worden. Maar wanneer ook nu de stad wordt veroverd en verwoest, Jehova voert Zijn volk weer terug uit de landen, waarin Zijn toorn hen heeft gebracht, en laat ze hier wonen in geluk en vrede. Hij laat ze eensgezind wandelen in Zijne vreze, en sluit met hen een eeuwig verbond, een verbond der genade en liefde van Zijne zijde, van trouw en overgave van de zijde Zijns volks, zodat Hij er vreugde in heeft om het wel te doen, en ongestoord in zijn land te laten wonen. Even als Hij nu over het volk al het ongeluk heeft gebracht, waarmee Hij het heeft bedreigd, zo zal Hij het ook eens de zaligheid schenken, die Hij het thans belooft; en zo zal de ook weer grondbezit worden gekocht in het nu verlaten en verwoeste land, rondom Jeruzalem en in het ganse rijk van Juda.

Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia zeggende:

Zie, Ik ben de HEERE, de God van alle vlees, van alle mensen, van allen, die uit vrouwen geboren zijn, en van alle levende schepselen op aarde (Num. 16:22; 27:16). Zou Mij, gelijk gij zelf Mij reeds hebt betuigd (vs. 17) enig ding te wonderlijk zijn? 1)

Hiermede bevestigt de Heere wat de Profeet in vs. 17 omtrent Hem gezegd heeft. Hij noemt Zich de God van alle vlees, in de zin dat Hij het bestuur van de lotgevallen van alle mensen in Zijne handen heeft, dat Hij regeert over alles, dat Hij is de Souvereine God, die de macht bezit om te verderven en de macht om te behouden, en die daarom vraagt of er iets voor Hem te wonderlijk zou zijn.

Daarom, hoe weinig de verblinde leidslieden van het volk en het volk zelf dit ook willen geloven (Hoofdst. 7:4; 21:13), zegt de HEERE alzo: Zie, Ik geef deze stad in de hand der Chaldeën, en in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en hij zal ze innemen.

En de Chaldeën, die tegen deze stad strijden, zullen er in komen en deze stad met vuur aansteken, en zullen ze verbranden (Hoofdst. 17:27; 21:10 en 14 de huizen, op welker daken zij aan Baäl gerookt en anderen goden drankofferen geofferd hebben, om Mij te vertoornen 1) (Hoofdst. 7:9; 19:4 en 13).

Met welke woorden God bewijst, dat de dwaling door de Joden niet kan worden verschoond, dewijl zij meer dan genoeg onderwezen waren uit de Wet, hoe God moest vereerd worden en zij tevens de voorschriften hadden dat zij één God moesten vereren. Doch zij hadden meerdere vereerd, met hun valse bijgelovigheden.

Derhalve klaagt God hier terecht, dat Hij door hun daden is vertoornd geworden, dewijl er geen voorwendsel voor hun onwetendheid was, dewijl de kennis der wet voldoende was om hen te besturen.

Want de kinderen Israëls van de tien stammen, die hun straf hebben ontvangen, en de kinderen van Juda, die nu zullen gestraft worden, hebben van hun jeugd aan alleenlijk gedaan, dat kwaad was in Mijne ogen (Hoofdst. 22:21); want de kinderen Israëls in ‘t algemeen, waartoe ook de kinderen van Juda behoren, hebben Mij door het werk hunner handen, door hun doen en laten, door hun afgoden roepen en zoeken (Hoofdst. 25:6), alleenlijk vertoornd, spreekt de HEERE.

Want tot Mijnen toorn en tot Mijne grimmigheid is Mij deze stad Jeruzalem (Hoofdst. 5:11) geweest van de dag af, dat zij haar gebouwd hebben, daar reeds onder David, haren stichter, in Absaloms zamenzwering zich de ongehoorzaamheid van het ganse volk tegen Mijnen heiligen wil openbaarde, en dit heeft voortgeduurd tot op dezen dag toe, opdat Ik haar van Mijn aangezicht wegdeed (Hoofdst. 52:3. 2 Kon. 24:20

De spreekwijs: "van de dag af, dat zij ze gebouwd hebben, tot op dezen dag, " geeft te kennen, dat de Goddelijke gramschap gedurende de tijd dat Jeruzalem gestaan had, al hoger en hoger en ten laatste tot het uiterste was geklommen. De Joden hadden de Heere van de vroegste tijden bij aanhoudendheid getergd, en nu was des Heeren toorn van tijd tot tijd al

meer en meer ontstoken, eindelijk tot dien hogen trap geklommen, dat Hij Jeruzalem niet langer dulden kon.

Ik zal hen overgeven in de hand der vijanden, om al de boosheid der kinderen Israëls en der kinderen van Juda, die zij gedaan hebben om Mij te vertoornen, zij, hun koningen, hun vorsten, hun priesters en hun profeten, en de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem; 1)

Hier verzekert de Heere wederom, dat alle rangen en standen het voor Hem hadden verdorven, dat zowel de aanzienlijksten als de geringsten, de koning en de onderdanen zich tegen Hem hadden gesteld, en dat daarom Hij kwam met de roede Zijner verbolgenheid, met Zijne geduchte straffen.

Die Mij de nek hebben toegekeerd en niet het aangezicht, hoewel Ik hen leerde door Mijne knechten, de Profeten a), vroeg op zijnde en lerende; evenwel hoorden zij niet om tucht aan te nemen (Hoofdst. 2:26 v. Zach. 7:11).

Jer. 7:13, 25; 25:3; 26:5; 29:19.

Maar zij hebben hun verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

En zij hebben de hoogten van Baäl gebouwd, die in het dal des zoons van Hinnom zijn, om hun zonen en hun dochteren de Moloch door het vuur te laten gaan, hetwelk Ik hun niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen, 1) dat zij dezen gruwel zouden doen, opdat zij Juda mochten doen zondigen (Hoofdst. 7:30 v. 19:5).

Gedurig zegt de Heere van dezen gruwel, dat Hij het niet geboden had, dat het in Zijn hart niet was opgekomen om hun dat te gebieden. Dat is, naar sommiger mening, omdat men zich beriep op het gebod aan Abraham gegeven, om zijn zoon de Heere te offeren.

En nu, daarom, omdat gelijk in vs. 27 gezegd is, Mij niets onmogelijk is, en zich dat ook aan de andere zijde moet bevestigen, zegt de HEERE, de God Israëls, alzo van deze stad, waar gij van zegt, wanneer gij geloven moet, wat gij nu niet wilt aannemen: Zij is gegeven in de hand des konings van Babel door het zwaard, en door de honger, en door de pestilentie (vs. 24):

Ziet 1) Ik zal hen, die gevangenen van Israël en Juda (Jer. 30:3) vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik hen zal verdreven hebben in Mijnen toorn, en in Mijne grimmigheid, en in grote verbolgenheid, en Ik zal hen tot deze plaats weer brengen en zal hen zeker doen wonen (Hoofdst. 23:3. Ezech. 36:11; 33. Hos. 11:11).

Na blootlegging der schuld, waardoor Juda het Chaldeeuwse strafgericht zich berokkend heeft, verkondigt de Heere de redding des volks uit de ballingschap en zijn herstelling en vernieuwing, waarmee Hij de Hem voorgestelde vraag in vs. 25 beantwoordt.

Ja zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn.

En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven om Mij te vrezen, al de dagen hun ten goede, mitsgaders hunnen kinderen na hen. 1)

Hij zal hun enerlei hart en enerlei weg geven. Teneinde zij in enerlei weg mogen wandelen zou Hij hun enerlei hart geven, want gelijk het hart is, zo zal de weg zijn en beiden zullen enerlei zijn, dat is te zeggen: Elk van hen zal enerlei bij zich zelven zijn, enerlei is hetzelfde als een nieuw hart. Het hart is dan enerlei, wanneer het volkomen voor God is en ganselijk aan God toegewijd. Wanneer het oog eenvoudig is en Gods eer alleen bedoeld wordt, wanneer onze harten vast zijn, vertrouwende op God, en wij eenvormig en algemeen zijn in onze gehoorzaamheid aan Hem, dan is het hart enerlei en de weg enerlei; en tenzij het hart dus standvastig is zullen de gangen niet gestadig zijn.

En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe, en Ik zal Mijne vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken 1) (Hoofdst. 24:7; 31:31 vv.).

De heerlijkste en kostelijkste beloften geeft de Heere hier aan Zijn volk. Hij weet wat maaksel zij zijn, en daarom belooft Hij hier dat Hij zelf er voor zal zorgen, dat zij niet van Hem zullen wijken. Hij belooft niet alleen herstellende maar ook bewarende, niet alleen vernieuwende maar ook overheersende genade, zodat zij niet van achter Hem zich zullen afkeren.

En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe. 1) (Deut. 28:63; 30:9. Jes. 62:5)en Ik zal hun getrouwelijk in dit land a) planten, met Mijn ganse hart en met Mijne ganse ziel. (Hoofdst. 24:6).

Amos 9:15.

Hij zal een vermaak hebben in hunnen voorspoed en zal alles doen, om dien te bevorderen. God zal hun daarom goed doen, omdat Hij zich over hen verblijdt. Zij zijn Hem dierbaar. Hij boogt op hen, en daarom zal hij hen niet alleen goed doen, maar ook een vermaak hebben in hen goed te doen. Wanneer Hij hen straft is het met tegenzin, maar als Hij hen herstelt is het met genoegen. Wij moeten Hem derhalve met blijdschap dienen en ons verheugen in alle gelegenheden, om Hem te dienen. Hij is zelf een blijde gever en heeft daarom een blijmoedigen dienaar lief.

Want zo zegt de HEERE: Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit grote kwaad, alzo zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke. (Hoofdst. 31:28).

En er zullen velden gekocht worden in dit land, waarvan gij zegt: Het is woest, dat er geen mens noch beest in is, het is in der Chaldeën hand gegeven.

Velden zal men voor geld kopen, en de brieven onderschrijven en verzegelen, en getuigen doen betuigen in het land van Benjamin, waar gij de akker hebt gekocht, en in de plaatsen rondom Jeruzalem en in de steden van Juda, en in de steden van het gebergte, en in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden (Hoofdst. 17:26; 33:13); want Ik zal hun gevangenis wenden, spreekt de HEERE (Hoofdst. 29:14; 30:3).

Zonder twijfel behoren deze profetieën (Hoofdst. 32 en 33), die uit de voorhof der bewaring zijn gekomen, tot de heerlijkste, die de profetie ooit heeft voortgebracht. Wij zullen zien, welke ene diepte van ellende die voorhof voor de profeet en voor Israël bevatte, en juist midden in die ellende verheft de profeet zijne stem tot verkondiging van het hoogste heil, opdat de wondermacht van God worde erkend en geprezen, en het geloof, dat niet ziet op het zichtbare, maar op het onzichtbare (2 Kor. 4:18), daardoor worde gesterkt en getroost. De vervulling dezer belofte doorloopt alle stadiën, van dat eerste zwakke begin af, dat na het terugkeren uit de ballingschap werd gemaakt, tot aan de volmaking van het koninkrijk der hemelen, welke ons de toekomstige wereldtijd zal brengen.

Wij hebben twee zaken op te merken: 1e is het niet geheel Israël naar het uitwendig getal, dat zalig zal worden, maar de belofte geldt alleen omtrent de "overigen. " Dat is in verhouding tot de grote menigte altijd slechts een gering getal, want in Openb. 7:4 vv. en 14:1 vv. worden slechts 144. 000 verzegelden genoemd, uit elken stam twaalfduizend. En 2e. is de geestelijke wedergeboorte, de opwekking van de dood tot het leven, hoewel inwendig voorbereid, toch niet een langzame overgang uit de enen toestand in de anderen, geen trapsgewijze voortgang, zo als dat bij de heiligmaking het geval is, maar een plotseling doorbreken, ene ogenblikkelijke wending, waarop het woord toepasselijk is: "de wind blaast, waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet vanwaar hij komt of waar hij heengaat. " In de hemelse wereld zal iets gebeuren, dat voor Israël dit plotseling doorbreken, deze ogenblikkelijke wending te weeg brengt, zo als die in 2 Kor. 3:16 en Zach. 12:10 vv. wordt aangegeven. Die hemelse gebeurtenis wordt in Openb. 12:7 vv. gesymboliseerd. Wij hebben dus niet te vragen of Israël nu reeds rijp is voor de vervulling dier profetie. Integendeel wordt de vraag of onze tijd werkelijk zo is, dat de vervulling kan aanvangen, veel meer daardoor beslist, hoe het met de westerse Christenheid gesteld is, en inzonderheid met onze kerk, door welke het meest de voorzegging van Christus (Matth. 21:43) zich heeft verwezenlijkt: "Het koninkrijk Gods zal van u weggenomen worden, en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt. " Het is de vraag of die een toestand vertoont, die het duidelijk genoeg laat zien, dat de tijd der heidenen vervuld is (Luk. 21:24); en de Heere dus enigermate genoodzaakt is Zich weer tot Zijn oud verbondsvolk te wenden. Wij zullen dat moeilijk kunnen ontkennen, wanneer het reeds zo ver is gekomen, dat een schrijver heeft durven beweren: de wereld zou gelukkiger zijn geweest, wanneer zij nooit iets van God had geweten, de Bijbel is niets anders dan ene vervalsing van natuur en geschiedenis, crimineel strafbaar zijn de leerstellingen van openbaring en inspiratie. Gesteld ook, zegt diezelfde verder, dat er een God ware, zo is toch de belofte van de leer van Jezus, ene ware Godsidee geheel onwaardig; Hij, Jezus, viel als offer Zijner valse berekening en inwendige verduistering, de Apostelen waren mensen van opgeblazen verstand, en als voorbeelden van hem stonden aan Jezus kribbe os en ezel. Op even gruwelijke wijze spreken ook de dagbladschrijvers, materialisten, wier geschriften en meningen tot bij de laagste klassen gretig ingang vinden, en hand in hand gaat daarmee ene

vergoding der natuur en der mensen, van het talent en genie, waarvan Max Stirner verklaring geeft in zijn woord: "ik heb niets boven mij zelven. " "De godsdienst der toekomst, horen wij een ander zeggen, is de mens, als het eerste, hoogste en laatste; het transcendente godsbewustzijn (of het bewustzijn dat er een God buiten en boven ons is) is de grondsteen der gehele aangestokene maatschappij, en zo lang de mens nog met een draad aan de hemel hangt, is er geen heil op aarde. " "Onze tijd, zo laat een derde zich horen, heeft een andere leiding nodig dan die van het Christendom, de leiding door zich zelven, door de tijdgeest; de mens alleen is onze god, onze rechter, verlosser, geen heil buiten de mens; de mens is voor God nodig, maar niet God voor de mens. Nu betekent het zeker niet heel veel, wanneer sommige schrijvers, die in hun geloof schipbreuk hebben geleden, zo spreken; maar zij spreken eigenlijk uit, wat de verborgen levensgrond der grote menigte vormt, en wat zich als behoefte en eis van de tijd doet gelden; zij arbeiden meer of min bewust daarheen, dat die levensgrond worde ontwikkeld en van de beperking worde bevrijd, die zijne openbaring naar buiten nog tegenhoudt. Gelove wie wil, dat wij op de weg dier ontwikkeling, die tegenwoordig steeds verder voortgaat, in enkele tientallen van jaren, enen nieuwen bloeienden toestand der kerk zullen zien, dat wij tot een fris ontwaken van het geestelijk leven zullen komen; de tijd zal het leren, dat de tegenwoordige Christenheid integendeel nu spoedig de grote stad zal zijn geworden, die geestelijk Sodom en Egypte heet, waar onze Heere is gekruisigd (Openb. 11:8). Heeft zij zich eerst zo ontwikkeld, dan is ook Gods uur gekomen, om Israël te gedenken, en door zijne herstelling ene reactie bij ons te bewerken, die ook de sterkste inspanningen der gelovigen nooit zullen te weeg brengen. "De zaligheid is uit de Joden; " dit woord uit Christus, eigen mond (Joh. 4:22) zal nog eens bevestigd worden op ene wijze, die thans slechts zelden iemand vermoedt, wanneer de Heere Laodicea, de kerk van het gemeentebewustzijn, die zich thans vormt, uit Zijnen mond zal hebben gespuwd (Openb. 3:14 vv.), en er dan vooreerst gene Evangelische kerk meer is, maar het dier, dat uit de afgrond oprijst, de twee getuigen tot koude lijken heeft gemaakt (Openb. 11:7 vv.) .

In het antwoord, hetwelk de Heere aan Jeremia gaf, maakt de Allerhoosten hem en ons allereerst opmerkzaam op Zijne hoogheid en almacht, voor welke niets te wonderlijk is, daarna op het gewisse en zekere van de volvoering van Zijne raadsbesluiten, ook ten aanzien van het straffen van Zijn volk; verder op de rechtvaardigheid der oordelen, welke Hij over de mensen brengt, dewijl zij altijd welverdiend en noodzakelijk zijn, en eindelijk op Zijne grote ontferming en genade, met welke Hij tot ene natie wederkeert, op welke Hij ene bijzondere verbondsbetrekking heeft aangenomen, en tot welke Hij met Zijne gunst wil wederkeren. Is zulk een God onze God, en de God van ons land en volk, dan zal Hij ook te midden van Zijne oordelen en strafgerichten, in gunst aan ons gedachtig blijven, gelijk Zijne trouw de vervulling van al Zijne beloften ook blijft tot in eeuwigheid.

De Heere kan de voorwerpen Zijner liefde gelukkig maken, reeds hier. Hij zal ze nooit verlaten noch verzaken, totdat Hij ze heeft geplant in de hoven daarboven. Laat ons dan niet versagen onder onze smarten, verzekerd dat wij alle goed zullen verkrijgen, dat Hij ons heeft beloofd. .

HOOFDSTUK 33.

VERLOSSING UIT BABELS BALLINGSCHAP. BELOFTE VAN CHRISTUS EN ZIJN RIJK.

IV. Vs. 1-26. Ten tweeden male ontvangt de Profeet in zijne bewaarplaats ene openbaring des Heeren van zeer troostvollen inhoud, die door aanroeping des Heeren in tijd van nood zal worden teweeggebracht (vs. 1-3). De huizen en paleizen, die nu, om grondstoffen te krijgen tot bolwerk en borstwering tegen de belegeraars, worden afgebroken, of vervuld worden met de lijken dergenen, die tot verdediging der stad zijn binnengekomen, worden weer hersteld, gevangenen van Juda en Israël worden teruggevoerd; alle zonden, die zij bedreven, zullen worden vergeven. Vrede en geluk zullen in zulk ene mate het deel der nieuwe gemeente worden, dat het tot roem van hunnen God en tot verwondering van alle volken der wereld zal wezen (vs. 4-9). In het land, dat nu geheel en al verwoest wordt, zal weer een bij leven ontwaken, zal Gods genade worden geprezen en wettige godsdienst worden uitgeoefend (vs. 10-13). In de rechtvaardigen Spruit van David zal een goed en gezegend bestuur opstaan, en nooit zal het ontbreken noch aan een nationaal heiligdom, noch aan ene nationale priesterschap (vs. 14-18). Beide zullen en grondvesten van het Godsrijk, waarop zijn bestaan rust, blijven eeuwig het volk gewaarborgd, dat geenszins, zo als de ongelovigen en bevreesden beweren, voor altijd zal worden verworpen, maar voor altijd is verkoren (vs. 19-26).

Voorts geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot Jeremia 1) als hij nog in het voorhof der bewaring, dat aan het huis des konings was, was opgesloten, zeggende tot hem:

Op dezelfde zaak heeft deze Godsspraak betrekking, en het is niet te verwonderen, dat God zo dikwijls over dezelfde zaak spreekt, dewijl alzo de Joden behoorden niet te verontschuldigen te zijn, dewijl zij altijd onwetendheid voorwendden, indien God niet hetzelfde meermalen herhaalde. God heeft daarom door meerdere Godspraken bevestigd, wat Hij eenmaal had getuigd, omtrent de herstelling van het volk, maar voornamelijk strekt Hij Zijn zorg uit over de gelovigen, opdat zij niet zouden vertragen en ten onderliggen onder zovele beproevingen, welke een lang tijdsverloop op hen drukken.

Zo zegt de HEERE, die hetgeen Hij herhaalde malen openbaarde, doet gelijk Hij Zich heeft voorgenomen, de HEERE, die dat formeert, opdat Hij het bevestige, die het tot volle werkelijkheid laat komen, HEERE is zijn naam (Jer. 31:35; 32:18).

In de gevangenis ontvangt Jeremia de heerlijke profetie, die eindigt in de persoon van de Messias. Ook Johannes ontving in zijne ballingschap op Patmos de heerlijke openbaring des Heeren. Trouwens Jeremia was een toonbeeld van die lijdzaamheid, welke bestaat in het geduldig wachten op de Messias. Hij was ook een man van veel smart, van onophoudelijk lijden. En is dat waar, wat moeten wij dan (om nog eens hierop terug te komen) denken van hen, die stoutweg beweren, dat het Oude Testament alleen tijdelijk voordelen had en alleen tijdelijk voordelen beloofde! Dat zij het Oude Testament niet kennen. Of welke tijdelijke voordelen heeft Jeremia gehad? Het enige voordeel, dat hij had, was: dat hij kiezen kon bij de

slecht vijgen in zijn land, of bij de goede vijgen in Babel te zijn; en hij koos het eerste uit opofferende liefde, maar tot vermeerdering van zijne tegenspoeden. En toch, hij was een oprecht, getrouw dienaar van God; ja, men zou zeggen, een Israëliet, een profeet des Heeren te zijn, is een groot voorrecht, doch Jeremia is beiden, en hij kent niet anders dan tranen. Jeremia was een man zonder vreugde, maar God was hem genadig, en God was hem nabij, en daarom was het hem goed en zoet, ook in het bitterste lijden. Wie Gods kastijdingen ondervindt, ondervindt ook Gods vertroostingen. "Zo zegt de Heere, die het doet. Een heerlijke titel van God, niet waar? Die het doet. " Wat zeggen de mensen niet veel, en wat doen zij weinig. Het is bij mensen gewoonte, bergen te leggen tussen doen en zeggen. Maar onze God zegt het en Hij doet het; Zijne hand is altijd uitgestrekt om Zijnen raad te vervullen. Eigenlijk is bij God zeggen en doen één, maar voor ons is er tijd nodig, alsvorens geschiedt, wat Gods Woord gebiedt. Van daar dat al de woorden Gods hun vervulling tegemoet rijpen, en naar de verschillende tijdsbedelingen of historische jaargetijden, nu gezien worden als kiemen, dan als stengels, bloemen, vruchtknoppen, en ten laatste als voldragen vruchten.

Met die laatste woorden wil de Heere het vertrouwen op Zijn macht, maar ook op Zijn trouw bevestigen. De naam HEERE moest bij het gelovig deel van Juda inzonderheid Zijne onveranderlijke Verbondstrouw in het geheugen terugroepen niet alleen, maar ook hun geloof stalen en sterken. Als HEERE had Hij hen uit Egypte geleid door Zijn sterken arm, weer als HEERE zou Hij hen ook allen uit de ballingschap terughalen, en in hun eigen land terug brengen.

Hij zou zo getrouw als sterk zijn, om aan de ellende een einde te doen komen.

Roep tot Mij met al degenen, die nu voortaan in Mijnen naam geloven, gedurende de ellenden, die over Jeruzalem en Juda zullen komen. Roep tot Hij in gelovig bidden om opheffing van die straf, en Ik zal u antwoordendoor met kracht in de loop der zaken in te grijpen, en Ik zal u bekend maken grote en vaste dingen, die gij niet weet 1), en volgens de natuurlijken loop voor onmogelijk houdt.

Niet alleen om de Profeet, maar ook om allen wordt dit gezegd. Want er is geen twijfel aan, of de Profeet heeft ijverig tot God gebeden, en de gevangenschap moest ook dienen, om zijn ijver te doen klimmen, opdat hij aanhoudend bij God tusschentrad. God heeft ook hier Zijn stompheid niet willen kastijden, of zijn onwetendheid als Hij zegt: Roep tot Mij, maar Hij bewerkt het gebed bij de Profeet, zoals God alle vromen opwekt tot bidden.

Het kan opmerkelijk voorkomen, dat de Profeet hier de openbaring van grote en onbekende dingen beloofd wordt, die hij door aanroeping van God moet verkrijgen, terwijl toch de volgende aankondiging nauwelijks één in ‘t oogvallend punt bevat; ook wordt aan de opwekking tot gebed door Jeremia geen gevolg gegeven. Intussen worden aanstonds alle bedenkingen opgelost, wanneer wij het aanroepen niet als een bidden om ontdekking, maar om redding uit de nabijzijnde noden (Jes. 55:6, 7) en het aanwijzen niet als een bloot kennis geven of laten weten, maar als een bekend maken door daden verstaan, waarop ook de uitdrukkingen in vs. 2 uitdrukkelijk wijzen. De woorden bevatten dus geen voorspel tot de volgende openbaring, maar integendeel ene vermaning aan het volk, om zich in zijne

moeilijke omstandigheden tot zijnen God te wenden, dan zal Hij ze grote, voor de menselijke kennis onbereikbare dingen laten horen of beleven.

Want zo zegt de HEERE, de God Israëls, van de huizen dezer stad, en van de huizen der koningen van Juda, die, nu Jeruzalem door de Chaldeën belegerd wordt, door de wallen, door de stormrammen, en door het zwaard zijn afgebroken, om materieel te verkrijgen tegen de belegeraars en hun krijgswerktuigen (Jes. 22:10):

Er zijn er wel uit het ganse land van Juda ingekomenmet de bedoeling om te strijden tegen de Chaldeën, maar het is in werkelijkheid, zo als de uitkomst bewijst, om die huizen en paleizen, die zijn blijven staan, te vullen met dode lichamen van mensen, die Ik verslagen heb in Mijnen toorn en in Mijne grimmigheid, namelijk uit hun eigene lijken; en omdat Ik Mijn aangezicht van deze stad verborgen heb, om al hunlieder boosheid.

Zie, Ik zal haar, de stad, de gezondheid en de genezing doen rijzen, en zal henlieden, de inwoners, eveneens genezen, en zal hun openbaren overvloed van vrede en waarheid (2 Kon. 20:19).

Met vs. 4 wordt de voorstelling der grote en onbegrijpelijke dingen, die de Heere aan Zijn volk wil bekend maken, met een "want" begonnen, in zoverre de voorstelling daarvan oorzaak aangeeft van de belofte. Vooreerst nu worden die genoemd, op wie de belofte betrekking heeft, de huizen van Jeruzalem en de mensen, die de stad verdedigen (vs. 4 vv.); dien overeenkomstig denkt vs. 6 dan eerst aan de stad, en daarna aan de mensen.

Men brak bij belegeringen huizen af, om de muren te verbeteren of te versterken; dat men daartoe de naastbijgelegene huizen bezigde, of die privaat of koninklijk eigendom waren, ligt voor de hand.

In plaats van de verwoeste huizen zouden nieuwe gebouwen verrijzen, en in stede van de gevallen zondaars een talrijk beter geslacht. Deze belofte werd niet aan het tegenwoordige geslacht, maar voor toekomstige tijden van bekering aan het ganse volk verleend.

En Ik zal de gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze bouwen als in het eerste, als in de tijd, toen zij nog niet door hunnen afval zulk enen droevigen toestand van alle staatkundige opzichten hadden veroorzaakt (Jes. 1:26).

En Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben, en Ik zal vergeven al hun ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd, en met dewelke zij tegen Mij overtreden hebben 1). Zo zal een nieuw verbond met hen worden gesloten (Hoofdst. 31:34).

Hier lag de vastigheid van de belofte van herstelling. Juda zou naar Babel gevoerd worden, om de ongerechtigheid en zonde. Dewijl de maat der ongerechtigheid vol was, zou het in ballingschap gevoerd worden. Maar de Heere zou zich ontfermen. Hij zou de zonde vergeven.

Hij zou Zijn volk reinigen van alle ongerechtigheid, en dan, wanneer Hij geen zonde meer

zou zien in Juda en geen ongerechtigheid meer in Israël, dan zou ook Zijn vriendelijk Aangezicht weer in reddende genade en herstellende goedertierenheid op het ellendige volk nederzien.

Dit geldt vooral voor het geestelijk Israël. Eerst dan als de zonde is bedekt, de schuld is verzoend, eerst dan zal God, de Heere, weer in genade en ontferming nederzien en zich erbarmen. Eerst dan, als de gelovigen het weer weten, dat de breuke tussen hun God en hen is geheeld, zullen zij ook de vriendelijke bestraling Gods mogen genieten. Niet dat deze er ook te voren niet was, maar het genot er van wordt dan verkregen als er weer een geopende toegang tot de genadetroon is.

En het 1) zal Mij zijn tot enen vrolijken naam, tot enen roem, en tot een sieraad bij alle Heidenen, bij alle volken der aarde, die al het goede zullen horen, dat Ik hun doe; en zij zullen vrezen en beroerd zijn over al het goede, en over al de vrede, dien Ik hun (Israël en Juda) beschikke2). Zij zullen begerig zijn eveneens zulke genadegoederen deelachtig te worden (Jes. 19:17 vv.)

Beter zij zal Mij zijn, d. i. de stad Jeruzalem. Dewijl ook hier naam staat voor wezen, wil de Heere zeggen, dat de stad Jeruzalem weer zal bloeien en groeien, dat men zich om haar zal verheugen, als over een kostelijke plantinge Gods, als over een heerlijk werk Zijner handen.

Nadat zij met schrik hebben erkend, dat zij de almachtigen en algoeden God om de wille van nietige afgoden hebben verzuimd, zullen zij zich weer tot de eersten wenden.

Dat wil zeggen, niet alleen zullen andere volken Mij verheerlijken over Mijne goedheid jegens de Joden; maar zij zullen ook vrezen voor het aantasten van een volk, dat Ik zo bemin en begunstig (Exod. 15:14, 16).

Alzo zegt de HEERE: In deze plaats, namelijk in dit gehele land, (waarvan gij zegt: Zij is woest, dat er geen mens en geen beest in is), in de steden van Juda en op de straten van Jeruzalem, die zo verwoest zijn, dat er geen mens en geen inwoner en geen beest in is, zal wederom gehoord worden,

De stem der vrolijkheid en de stem der blijdschap, die nu voor altijd schijnt verstomd te zijn (Hoofdst. 7:34; 16:9; 25:10 v. de stem des bruidegoms en de stem der bruid, de stem dergenen, die bij hunnen godsdienst in de tempel zeggen: Looft de HEERE der heirscharen, want de HEERE Is goed, want Zijne goedertierenheid is in eeuwigheid (Ezra 3:11. Ps. 106:1)!de stem dergenen, die lof aanbrengen ten huize des HEEREN (Hoofdst. 30:18 v.); want Ik zal de gevangenis des lands wenden als in het eerste, toen Ik Mijn volk uit Egypte voerde, zegt de HEERE.

Met dezelfde beelden, waarmee vroeger de verwoesting van het land werd geschilderd, moet thans het nieuwe leven worden beschreven. De uitgebluste stem van vrolijkheid en vreugde, van bruid en bruidegom wordt weer gehoord, dankliederen op de eeuwige goedheid Gods

klinken uit de nieuw gebouwden tempel. In het volgende komt er vervolgens bij, hoe in de

eens verwoeste velden groene dreven zich uitstrekken, en schapen trekken aan de zijde van de herder, die ze weidt.

Welk een verwonderlijk boek is toch de Bijbel, Hier hebben wij weer enkel poëzie; hier is alles weer gejuich en gezang. Welke vrolijke tijdingen brengt nu de profeet der ellende! Amechtig geworden door de hitte der vervolging, zag deze getrouwe dienaar des Heeren zich van tijd tot tijd door de Heiligen Geest geleid tot de fonteinen der levende wateren en tot de zeer stille wateren der Goddelijke beloften, en dan dronk hij een teug van dat water en at hij ene bete van het brood Gods, de Messias, en dan sliep hij in en rustte op de getrouwigheden Gods, en ontwaakte de weer verfrist en versterkt, om op nieuw slagen en smaadheden en gevangenisstraffen te ontvangen en te verduren. Wij willen het niet geloven, maar juist daarom genieten wij zo weinig van God, omdat wij Hem zo weinig nodig hebben. De nood, de angst, de hooggewaande benauwdheden der ziel openen ons de volle fonteinen der vertroosting Gods. Hoe vele martelaren hebben het ondervonden! "De stem des bruidegoms en der bruid. " De bruidegom en de bruid behoren tot de kerk; zij worden in de Schrift als zodanig door God genoemd. Bij geen volk werd dan ook het bruiloftsfeest gevierd, gelijk bij Israël. Het bruiloftsfeest stond daar gelijk met de grote feesten. En hoe treffend, dat de bruidegom der Gemeente Zijn openbaar leven onder zijn volk aanvangt met het bijwonen en het verheugen der vreugde ener bruiloft. Het is ene profetie der toekomst, welke uitlopen zal op ene vreugde, als die ener eeuwige heilige bruiloftsviering (Openb. 19:7-9).

Zo zegt de HEERE der heirscharen: In deze plaats (vs. 10), die zo woest is, dat er geen mens zelfs tot het vee toe in is, mitsgaders in al zijne steden zullen wederom woningen(liever: beemden) zijn van herderen, die de kudden doen legeren.

In de steden van het gebergte, in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden, en in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda (Jer. 32:44)zullen de kudden wederom onder de handen des tellers doorgaan, gelijk dat geschiedt, wanneer er ene grote menigte is, zegt de HEERE.

Met de teller wordt bedoeld de herder, die gewoon was het vee te tellen door elk van hen, als het uit de kooi kwam, met zijne roede te slaan. (Lev. 27:32).

Wij vinden in deze woorden ene gewichtige les, dat het niet de gaven Gods zijn, waarnaar wij moeten grijpen, maar de liefde Gods, die zich daarin betoont, dat Hij ons de zonde niet toerekent; anders gaat het ons met de weldaden Gods als de vissen, die met de lokspijs de angel inslikken.

Hier wordt aangegeven de welvaart en de rijkdom van het land na hun wederkering. Het zal geen woning zijn voor bedelaars, die niets bezitten, maar van schaapherders en landbouwers, gegoede mensen, met goede sommen op de grond, in welke zij wedergekeerd zijn.

Ziet, de dagen komen 1) (Hoofdst. 23:5), spreekt de HEERE, dat Ik het goede woord verwekken zal, tot verwezenlijking zal laten komen, dat Ik tot het huis van Israël en over het huis van Juda gesproken heb (1 Kon. 8:56).

Om alle deze zegeningen te bekomen, welke God voor hen over heeft, is hier nog een belofte van de Messias, en van die eeuwige gerechtigheid, welke Hij zou aanbrengen, en waarschijnlijk is dit dat goede, dat grote goede, hetwelk God in de laatste dagen, die nog toekomende waren, doen zou, gelijk Hij aan Juda en Israël beloofd had, en waartoe hun wederkering uit Babel en hun bevestiging weer in hun eigen land de weg banen moest.

In die dagen en te dier tijd zal Ik David ene SPRUIT der gerechtigheid doen uitspruiten, en Hij, die met dat gewas bedoeld is, zal recht en gerechtigheid doen op aarde.

In die dagen zal Juda verlost, met zegen begiftigd worden, en Jeruzalem zal zeker wonen, en deze is, die haar, Jeruzalem roepen zal: De HEERE, ONZE GERECHTIGHEID 1) (Hoofdst. 23:6).

In Hoofdst 23 was deze naam aan Christus gegeven, en eigenlijk past deze Hem ook alleen. Nu echter wordt Hij overgebracht op de Kerk, n. l. wat eigendom was van, wat eigen was aan het Hoofd, wordt gemeen aan alle leden. Wij weten nu dat aan Christus niets het Zijne was, dewijl toen Hij tot gerechtigheid is geworden, dit ten behoeve van ons is geschied, gelijk Paulus zegt (1 Kor. 1:30): Hij is ons geworden tot rechtvaardigheid en verlossing en heiligmaking en wijsheid. Waar derhalve de Vader aan Zijn Zoon, om onzentwil de gerechtigheid toepaste, daar is het niet verwonderlijk, indien tot ons wordt overgebracht, wat bij Hem berustte. Wat wij derhalve in Hoofdst. 23 hebben gezien, was eigenlijk gezegd. Want dit is bij Christus alles, dat Hij is God, onze Gerechtigheid. Maar dewijl wij de gerechtigheid ontvangen, waar Hij ons toelaat tot de gemeenschap van alle goeden, waarmee Hij versierd en begiftigd is door de Vader, van daar komt het, dat dit ook op geheel de Kerk betrekking heeft, n. l. dat God is hare gerechtigheid.

De voorzegging heeft ten doel het verbondsvolk over de verwoesting der heilige stad, die nabij is (vs. 4), te troosten, en het te wijzen op het toekomstige Jeruzalem in al zijne heerlijkheid en schoonheid. Deze heerlijkheid zal ene zodanige zijn, dat Jeruzalems Koning en deze Zijne stad dien stempel Zijner heerlijkheid drukt, en haar niet alleen objectief; maar ook subjectief tot heilige stad maakt. Wanneer daarbij de tien stammen voor een ogenblik buiten beschouwing worden gelaten, zodat het schijnt, alsof het aangekondigde heil dezen niet geldt, zo wordt toch in het volgende vers die schijn dadelijk weggenomen, daar van de "troon van het huis Israëls" sprake is, waarop ten allen tijde een uit Davids huis zal zitten. Israël is juist nu weer met Juda tot een onverdeeld geheel verbonden.

Altijd is het enig lichtpunt in de geschiedenis van Israël de belofte van de komst van de Messias. God leide in zulk een klein woordje de gehele toekomst. Immers wordt ook de grootste mens klein geboren. Alles is wat er zijn moet, maar in het klein; alles moet groot worden, moet groeien. De belofte van de Messias keerde dan ook rusteloos terug. Op Hem moest alles uitlopen, en liep alles uit, want wat Jehova in het Oude Testament zegt te zullen doen, dat doet de Heere Jezus in het Nieuwe Testament werkelijk. Doch hoe kan de Heere onze gerechtigheid zijn? Door Zich één te maken met ons. Het is hiermede als wanneer ik, in geval ik zonder geldschulden en daarenboven rijk ben, mij associeer met ene firma, die vol schulden zit; nu ben ik aansprakelijk, nu komt men bij mij om geld, en daar ik het heb, zo

moet ik de schulden betalen, die ik gemaakt heb, omdat ik vrijwillig één geworden ben met de firma. Zo deed ook Christus. Hij werd mens, verenigde Zich met de mensheid, associeerde Zich met onze firma, en werd aansprakelijk en betaalde. Zo is dan Christus onze gerechtigheid. Tussen ons en de Goddelijke gerechtigheid ligt ene kloof wijd als de zee. Christus dempte die zee, en nu gaat de gerechtigheid naast ons. Geven wij haar de hand, en zij is één met ons. En de zonde? Zij is in ons, maar wij dienen haar niet, toch is zij in ons en zijn wij zondig. Zij is in ons, als de wesp in de bijenkorf; deze behoort er niet in, en toch is zij er in. Wat te doen? wat de bijen doen: haar steken totdat zij dood is, en dan haar bedekken met was.

Grote vrede bij het gezicht van de gerechtigheid van Christus wordt voorafgegaan door grote smart bij het gezicht van Jezus, om onze zonden verwond. In de eerste plaats gesproken tot Juda en Israël. 1e. Het is ene Goddelijke gerechtigheid-Jehova heeft de verzoening daargesteld. 2e. Het is ene levende gerechtigheid. Hij, die ze heeft aangebracht, leeft. Hij is aan de rechterhand Gods verheven, om die gerechtigheid te geven. Hij komt tot u, om u die gerechtigheid aan te bieden. 3e. Het is ene toeëigenende gerechtigheid. Het zou mij gene rust geven, al zag ik, dat de gehele wereld in Christus was, zo ik niet in Hem was. Gene ware blijdschap kan ik smaken, tenzij ik zelf schuile onder Zijne schaduw, en met Zijne gerechtigheid bekleed zij. De blijdschap van Paulus was: "Christus leeft in Mij; " die van Thomas dat hij kon zeggen: "Mijn Heer. " 4e. a) De rust des gelovigen bestaat daarin, dat hij weet, dat Jehova zijne gerechtigheid is. b). De dwaasheid van hen, die blijven zoeken is duidelijk. "Altijd levende. " c) Wij zien de ellende der ongelovigen. Er is ene heerlijke Goddelijke gerechtigheid, waardoor de goddeloze wordt gerechtvaardigd. Het zal u tot ene eeuwige kwelling zijn, dat zulk ene gerechtigheid u was aangeboden, en gij zonder die gestorven zijt.

Want zo zegt de HEERE: De profetie aan David gegeven zal zeker worden vervuld (2 Sam. 7:12 vv.). Aan David zal niet worden afgesneden een man, die op de troon van het huis Israëls zitte.

De toezegging sluit zich, wat de klank der woorden aangaat, aan dien vorm aan, waarin David zelf de hem ten deel gewordene belofte kort voor zijnen dood aan Salomo mededeelde, en waarin de Heere die ook aan dezen heeft vernieuwd (1 Kon. 2:4; 8:25 en 9:5). Hare hoofdbedoeling is, dat Israël niet meer aan vreemde heersers, maar aan zijn eigen koningshuis zal onderworpen zijn; dit wordt niet daardoor verwezenlijkt, dat steeds een onafgebrokene opvolging op de troon van Israël zit, maar de Ene, die het huis van David voor altijd in Zich sluit, zal voor alle tijden dien troon in bezit hebben, namelijk de Messias.

Ook zal de levietischen priesters, de priesters uit het geslacht van Levi (Deut. 17:9), van voor Mijn aangezicht niet worden afgesneden een man, die brandoffer offere, en spijsoffer aansteke, en slachtoffer bereide al de dagen.

De uitdrukking "levietische priesters" heeft overeenkomst met die andere in ‘t vorige vers "aan David. " De van Levi afstammende priesters, die volgens de wet alleen wettig waren, worden tegenover anderen gesteld, die zich het priesterschap zouden kunnen aanmatigen: een

doelen op Jerobeams willekeur (1 Kon. 12:31) is hier duidelijk. Tot Israëls opbouw en zeker bestaan behoort noodzakelijk als tweede zuil naast het van God geordende koningschap ook het van God geordende priesterschap, dat voor het volk de weg tot Gods genade evenzeer baant, als het eerste Gods leiding en vergeving waarborgt. Hoe nu met deze leer de brief aan de Hebreën in Hoofdst. 7 overeenkomt, dat het levietische priesterschap als mindere trap voor een hogeren, namelijk voor het priesterschap naar de wijze van Melchizedek geweken is, en op welke wijze de belofte zich bij de wederherstelling van Israël zal verwezenlijken, daarover zullen wij bij Ezech. 44:15 vv. waar deze zelfde profetie voorkomt nader handelen.

Het Davidisch koningschap en het Levietische priesterdom waren de beide zuilen en grondvesten van het Oud-testamentisch Godsrijk, waarop zijn bestaan en voortbestaan rustte. Het Priesterdom bemiddelde aan het volk de toegang tot de Goddelijke Genade. Het koningschap verzekerde het de Goddelijke leiding. Deze beide zuilen breken met de verwoesting van Jeruzalem en de tempel stuk, en daarmee scheen het voortbestaan van het Godsrijk opgeheven te zijn. In dezen tijd van de oplossing van het rijk met van God gegeven recht- en genadeverordeningen, verkondigt de Heere, om de vromen voor vertwijfeling te bewaren, dat die beide ordeningen uit kracht van Zijne belofte niet zouden ondergaan, maar eeuwig bestaan blijven. Daardoor behielden de vromen een borgschap van de wederherstelling en vernieuwing van het Godsrijk.

De priesters waren de middelaars tussen God en Zijn volk; de koning vertegenwoordigde God zelf. Het is daarom dat hier inzonderheid gewezen wordt op de heerlijkheid van het Nieuwe Verbond, op de dagen der N. Bedeling. Davids koningschap is op geestelijke wijze volkomen bereikt in de Messias en het Levietisch Priesterschap evenzeer. D. w. z. Christus Jezus is de grote koning naar het vlees uit David, en Hij is tevens de volkomen Hogepriester, die in Zijn Persoon heeft vervuld, wat de Levietische Priesters afbeeldden.

En des HEEREN woord geschiedde te dierzelfder tijd als in vs. 1-18 tot Jeremia, zeggende:

Alzo zegt de HEERE: Indien gijlieden Mijn verbond, dat Ik na de dagen van de zondvloed heb gemaakt (Gen. 8:22; 9:9 vv.), het verbond van de dag, en Mijn verbond van de nacht kondt vernietigen, zodat dag en nacht niet zijn op hunnen tijd, hetgeen nooit zal geschieden (Hoofdst. 31:35 v.):

Zo zal ook vernietigd kunnen worden Mijn verbond met Mijnen knecht David, dat hij genen zoon hebbe, die op zijnen troon regere, en met de Levieten, de priesteren, Mijne dienaren, dat zij de priesterlijke werkzaamheden niet meer zouden verrichten (vs. 18).

Gelijk het heir des hemels niet geteld, en het zand der zee niet gemeten kan worden (Gen. 15:5; 22:17), alzo zal Ik vermenigvuldigen het zaad van Mijnen knecht David, en de Levieten, die Mij dienen 1), zodat het nooit zal ontbreken aan dezulken, die de troon van David kunnen bezetten, en het priesterschap waarnemen.

Deze laatste belofte is ene versterking en bevestiging der voorgaande, maar niet met ene kunstige wending van het gehele volk van Israël te verstaan, dat niet slechts in een priesterlijk geslacht, maar ook vgl. Exod. 19:6) in het geslacht van David zou worden veranderd.

Het woord is vervuld door de voortdurende geestelijke voortbrenging van kinderen en dienaren Gods door het woord en door de Geest van Jezus Christus (vgl. Jes. 53:10. Joh. 1:12 v. 1 Petr. 1:23; 2:5).

Zo min Gods ordering in de natuur mag ophouden, zo min en nog minder kan Zijn woord in het rijk der genade ophouden, en Zijn ganse woord doelt op de Goddelijken Davids zoon en diens eeuwig genaderijk. Ja, het ganse ontelbare Israël, Abrahams geestelijke nakomelingschap moeten Davids en Levieten worden, d. i. priesters en koningen, zo als dit Israëls roeping was.

Zonder twijfel is tot recht verstaan der voorzegging de plaats Openb. 20:4-6 mede in ogenschouw te nemen. Hier is van een mederegeren met Christus in het duizendjarig rijk en van een priesterschap van diegenen sprake, die tot de eerste opstanding komen; het zijn de zielen dergenen, die om de getuigenis van Jezus en om het woord Gods zijn gedood, wat op de martelaars van de Apostolischen tijd betrekking heeft en dergenen, die het dier niet hebben aangebeden, dat op de martelaars van de anti-christelijken tijd ziet.

Voorts geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

Hebt gij niet gezien of vernomen (Gen. 42:1), wat dit volk spreekt om zijnen twijfel aan de zo even uitgesprokene belofte (vs. 21) uit te drukken, zeggende: De twee geslachten, die de HEERE verkoren had, Israël en Juda, die heeft Hij nu verworpen? Alzo kan nog minder van een bestendig Davidisch koningschap en Levietisch priesterschap sprake zijn. Ja, zij versmadenzo sprekende Mijn volk, zodat het geen volk meer is voor hun aangezicht, maar een dat voor altijd is verstoten.

Zo zegt de HEERE, terwijl Hij al dat lasterlijke en goddeloze spreken op eens met ene bepaalde verklaring ter nederslaat: Indien Mijn verbond niet is van dag en nacht (vs. 20); indien Ik de ordeningen des hemels en der aarde niet gesteld heb (Jer. 31:36):

Zo zal Ik ook het zaad van Jakob, en het zaad van Mijnen knecht David verwerpen, dat Ik van zijn zaad niet neme, die daar heerse over het zaad van Abraham, Izak en Jakob; want, om dit steeds weer te betuigen (Hoofdst. 29:14; 32:44; 33:11), Ik zal hun gevangenis wenden, en Mij hunner ontfermen (Hoofdst. 12:15).

Het volk van Jeruzalem gevoelde nu, dat God spoedig Juda in de handen der Chaldeën zou geven, zo als Hij vroeger Israël in de handen der Assyriërs had gegeven; het meende nu, dat met deze verwerping Abraham's zaad voor altijd verworpen was, en de oude beloften Gods niet meer konden worden nagekomen. Deze ongelovigen behoorden wel naar het vlees tot het volk Gods, maar als dorre twijgen worden zij door God in het geheel niet meer als tot den

boom behorende aangemerkt. Daarom zegt Hij: "dit volk" als ware het een geheel vreemd volk, dit volk lastert Mijn volk, als waren zij voor Hem geen volk meer, deze afvalligen.

De wereldlingen verheffen zich, als zij vleselijke rust hebben, alsof geen God hen kon straffen, en wanneer zij in tegenspoed komen, zijn zij zo versaagd alsof geen God hen meer kon helpen. Eerst willen zij zich niet meer laten waarschuwen, en later willen zij van gene vertroosting horen (Hoofdst. 17:9). De ware Profeet verkondigt echter volgens de wet, de zondaren wel de dood, maar daarna genade tot vernieuwing en ten leven. Die bevreesdheid is enkel godslastering. Gods rijk is en blijft, en komt ook tot volmaking, maar de vreesachtigen komen daar niet in.

Niet zonder reden, en bovendien op uitdrukkelijk bevel van God, sprak de profeet Jeremia, in dien vegen tijd van de Israëlietischen staat, al wederom van Jeruzalems verwoesting. Nimmer toch kon daarvan te veel gesproken worden, dewijl de zaak vastelijk bij de Heere besloten was, en langs dien weg de een en ander nog tijdig kon gewaarschuwd worden en tot nadenken geleid. Dan het was ditmaal echter minder om op dat onheil te wijzen, dat Jeremia spreken moest, als wel, om door het Evangelie der voorspelling voor de zuchtende Godskerk in die donkere en hachelijke dagen te tonen, dat God de onveranderlijke Verbondsgod van al Zijn volk en van Zijne uitverkoren gemeente was, en om die te wijzen op Davids groten Zoon, die tot in eeuwigheid over het huis Jakobs koning zou zijn en wiens koninkrijk allergezegendst wezen moest. Immers is het niet alleen de wending der gevangenissen en de herstelling van uitwendige volkswelvaart, welke hier wordt toegezegd, en die vóór en na de verlossing uit Babels ballingschap ook in volkomenheid gezien en genoten werden, maar het zijn inzonderheid geestelijke zegeningen, van welke de voorspelling gewaagt: genezing en gezondheid, vrede en waarheid, vergeving en reinigmaking, roem en ere, godsdienstige blijdschap in Israël en ontzag onder de vijanden. Is het dit alles, en wat een land en volk in waarheid verhogen kan, en waardoor de Heere kan gezegd worden in en onder het te wonen, hoe veel te meer zien wij dit dan bevestigd en gestaafd door de Messiaanse belofte, welke hier al wederom en in de allerdonkerste dagen wordt vernieuwd. De spruite, van wien Jesaja reeds voorlang had gesproken, op wien Jeremia reeds onder Jojakim’s regering had gewezen (Hoofdst. 23:5), zou eenmaal en gewis uit Davids huis voortkomen, al was het ook, dat bij de aanstaande ballingschap dat koninklijk geslacht scheen onder te gaan en geheel vernederd werd; zelfs zou aan Davids huis, al was het ook niet rechtstreeks uit zijn geslacht, ten allen tijde een man worden toegevoegd, die daarover regeren zou; en als men nu onbetwistbaar zag, dat de verordening van dag en nacht vaststond, dan kon men ook alzo rekening maken op de gewisse vervulling van dit Gods-ontwerp, al waren er ook donkerheden en bezwaren, die dit schijnbaar onmogelijk deden zijn. Dat was ene vastheid voor het geschokte geloof der bedreigde Godskerk in die lange en donkere dagen, op welke men kon nederzinken en rusten; zulk een grondslag kon niet wankelen in eeuwigheid. Doch niet slechts tot een steunpunt der hoop moesten de gelovigen in die dagen zulk ene toezegging hebben, maar ook tot ene troost en tot een verkwikking der zielen en tot een onderwijs voor het behoeftige hart; daarop werd de Messias aangekondigd als Jehova onze Gerechtigheid, omdat men in Hem alleen kon bestaan voor God, omdat Zijne gerechtigheid de ene en ontwijfelbare grondslag der verlossing voor dit en voor het volgende leven is, en al het goede daaruit alleen en voor eeuwig kan voortspruiten; daarom werd ook gewag gemaakt, van het onafgebroken bestaan

en werkzaam zijn der Levietische priesters, niet omdat priesters en offeranden zouden voortduren, want deze hebben opgehouden, nadat onze Heere met ééne offerande in eeuwigheid heeft voldaan, maar opdat door deze Oud-Testamentische woorden het Leeraarambt onder de Nieuwen dag zou worden aangeduid en zijne duurzame en gewenste bediening, als ene bediening der verzoening, die in Christus Jezus is, zou worden voorgesteld; daarom eindelijk, wordt er in geheimzinnige taal van een talloos zaad van het huis Davids en der Levieten gesproken, hetwelk in de tijd des N. V. buitengewoon vermenigvuldigen zou; en wat kan dit anders zijn, dan dat zaad, hetwelk de Messias zou zien, en hetgeen hem vroeger was toegezegd (Jes. 53:10), en dat als een zaad der kerk door de dienst Zijner knechten zou verwekt en gewonnen worden (Ps. 22:31, 32. vgl. Gal. 4:19. Filemon 1:10).

Was dit alles onderwijs, troost en sterkte voor de gemeente des Heeren in Jeremia's dagen, dan is het dit ook evenzeer voor ons en voor onze tijden. Geen ander onderwijs kan aan onze behoefte beantwoorden, dan dat, hetwelk ons een Evangelie der genade voorstelt, gene andere gerechtigheid is toereikende, om onze schuld en besmetting voor God te verzoenen en te bedekken, dan die, welke door Jezus Christus werd aangebracht; bij zulke geestelijke zegeningen, als hier worden voorgesteld, hebben ook wij het grootste belang, en zal het met ons wel zijn, dan moeten ook wij door de dienst des Evangelies gewonnen worden en door waarachtige wedergeboorte een zaad van Davids geestelijk geslacht, kinderen en kwekelingen van onzen Verlosser zijn. Dat heil ligt daar voor ons, als aangekondigd in het Evangelie des V. als vervuld door de komst en het werk van onzen Heere; dat heil mag dan ook door ons gezocht, door ons begeerd worden, en moeten wij waarlijk bezitten en op prijs schatten. Zulke voorrechten doen ons in vergeving en genezing delen, die wij beide zo nodig hebben; zij doen ons op vrede en waarheid zien, die onafscheidbaar zijn, en leveren stof van blijdschap, om met vrolijke gezangen van bevrijding de Heere te loven; terwijl uitwendige welvaart en volksgeluk daarmee gepaard gaan en als een wenselijk goed in de gunst van God, aan Zijne oprechte vereerders, naar Zijne wijsheid verleend worden. Indien de gelovigen van onze dagen daarop zien en daarin delen mogen, dan mag de verordening Gods in de natuur hun nog evenzeer tot enen waarborg van Zijne onveranderlijke liefde en trouw verstrekken, en zij hieraan herinnerd en daarin bevestigd en versterkt worden, bij die afwisseling van dag en nacht, die door Gods onveranderlijke zorg wordt bewaard, zodat zij steeds stof vinden om zich gedurig te verblijden in de goedertierenheid en de waarheid van Hem, wiens naam Jehova is, en die trouwe houdt tot in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 34.

GEVANGENIS EN STRAFFEN VAN ZEDEKIA EN ZIJNE ONDERDANEN, WEGENS OVERTREDING VAN HET SABBATSJAAR.

Vs. 1-7. Als aanhangsel tot de twee vorige hoofdstukken wordt hier het nauwkeuriger bericht over het gesprek van Jeremia met de koning Zedekia, dat in Hoofdst. 32:3 vv. #Jer slechts was aangegeven en op bevel des Heeren gehouden was, meegedeeld. Ten gevolge daarvan wordt hij op nieuw door de koning gestraft met bewaring in de voorhof, hoewel hem een rustig einde en een eervolle begrafenis in de ballingschap was toegezegd. In de voorhof ontving de Profeet de troostvolle openbaring, Hoofdst. 32 en 33, en stelde hij waarschijnlijk ook dit bijzondere bericht omtrent het gehouden gesprek te boek. Alzo gaat de geschiedenis onzer afdeling in tijd nog vóór de beide voorgaande hoofdstukken. De inhoud is het volgende: gedurende de belegering van Jeruzalem ontvangt de Profeet van de Heere het bevel, om tot de koning te gaan en hem te verkondigen, dat de stad in de handen van de Babylonischen koning gegeven en met vuur zou verbrand worden, Zedekia zelf zou gevangen genomen, voor Nebukadnezar gesteld en naar Babel gevoerd worden. Toch zou hij niet door het zwaard omkomen, maar in vrede sterven, en met koninklijke eer worden begraven. Jeremia volbracht die opdracht woordelijk, ten tijde toen Jeruzalem en de nog niet ingenomene vaste steden, Lachis en Azeka belegerd werden.

Het woord, dat in het tiende jaar van Zedekia, d. i. op het einde van het jaar 589, of het begin van 588 (v. C), tot Jeremia geschied is, nadat hij de koning voor de laatste maal tevergeefs had aangemaand, om de stad over te geven (Hoofdst. 38:17 vv.). Een woord van de HEERE dat ene beslissende rechtspraak was a) (als Nebukadnezar, koning van Babel, en zijn ganse heir, en alle koninkrijken der aarde, die onder de heerschappij zijner hand waren, en al de volkendie hem onderworpen waren, tegen Jeruzalem streden en tegen al hare steden). Dit woord geschiedde, nadat het vijandelijke leger van de veldtocht tegen het Egyptische leger, dat ter hulpe was gezonden, was teruggekeerd, dus in de laatsten tijd der belegering, zeggende:

2 Kon. 25:1 vv. Jer. 52.

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Ga henen, en spreek tot Zedekia, de koning van Juda, en zeg tot hem het volgende, onveranderlijke besluit: Zo zegt de HEERE, de eeuwige Koning van dit volk: Zie, Ik zelf geef deze stad, die gij oninneembaar acht en door uwe hand meent te kunnen redden, in de hand des konings van Babel, die haar belegert, en hij zal ze met vuur verbranden, zo als Ik reeds Hoofdst. 21:10 heb gedreigd. Dat zal Ik doen, omdat gij al Mijne vermaningen, om u onder Mijne machtige hand te verootmoedigen, en u aan de koning van Babel vrijwillig over te geven, verworpen hebt.

En gij zelf zult van zijne hand, wat gij ook moogt beproeven, niet ontkomen, maar zeker gegrepen, en in zijne hand gegeven worden; en uwe eigene ogen zullen de ogen des konings van Babel zien, en zijn mond zal tot uwen mond spreken, en gij zult gevangen te Babel komen (Hoofdst. 32:4 v.).

Maar ook in het gericht wil de Heere u nog genade bewijzen, omdat hij tegen mij, Zijnen Profeet welwillendheid hebt betoond. Hoor des HEEREN woord, o Zedekia, koning van Juda! zo zegt de HEERE van u: Gij zult door het zwaard niet sterven; gij zult niet als uw broeder Jojakim een geweldigen, eerlozen dood ondergaan.

Gij zult sterven in vrede, geëerd en welwillend verpleegd in Babel, en gij zult niet als uw broeder nog in de dood beschimpt worden, maar naar de brandingen van uwe vaderen, de vorige koningen, die vóór u geweest zijn, alzo zullen zij ook u koninklijken eer bewijzen, en over u bij uwe begrafenis nevens andere eerbewijzen ook reukwerk branden (2 Sam. 3:31 2 Kron. 16:14), en u beklagen, zeggende: Och heer! (Hoofdst. 22:18 want Ik heb het woord gesproken, uit wiens mond geen bedrog komt, spreekt de HEERE.

Deze profetie van Zedekia's einde stemt met de overige berichten daaromtrent overeen (vgl. Hoofdst. 32:5; 39:5 vv. 52:9. 2 Kon. 25:6 v.). De verschrikkelijke straf, dat zijne kinderen met de vorsten van Juda voor zijne ogen zouden worden gedood, vervolgens hem de ogen zouden worden uitgestoken (Hoofdst. 52:10 v.), en zijne vrouwen de vorsten van Babel zouden worden overgegeven (Hoofdst. 38:21 vv.), wordt in vs. 3 niet gemeld. Evenmin wordt er gedacht aan de mogelijkheid, dat Zedekia de hem zo dikwijls aangewezen weg van redding nog zou kunnen betreden, daar hem nu kort en bondig het onveranderlijk oordeel moet worden aangekondigd, en eenvoudig gezegd wat er zal geschieden. Van daar ook, ondanks de volgende verzachting, de hardheid van het vonnis van 's konings toorn tegen de Profeet, zodat hij hem tot straf in de voorhof der bewaring terugwees (Hoofdst 32:3). Een rustige dood werd de koning beloofd, maar tevens was hem een lang leven in blindheid, eenzaamheid en gevangenschap bedreigd. Voor de enen kan een spoedige en geweldige dood heilzamer zijn, om hem nog tot nadenken te brengen, voor de anderen een langzaam sterven in zijn bed. De begrafenis onderscheidt de mens in de dood van de dieren, omdat zij wijst op de opstanding des lichaams, en daarom ene Goddelijke weldaad is. Men moet echter niet vergeten, dat ene eerlijke begrafenis tot de tijdelijke weldaden behoort, die menigmaal de gelovige mist, en de goddeloze ten deel wordt. De eervolle begrafenis was voor Zedekia een blik der hope in zijn lijden, omdat hij ze van de Heere als ene belofte had ontvangen, en ze hem daarom een handvat aan Gods genade ter vergeving gaf.

Hier is een inmengsel van barmhartigheid. Hij zal als een gevangene sterven, maar hij zal niet sterven door het zwaard, hij zal een natuurlijken dood sterven. Hij zal zijne dagen met enige vertroosting eindigen, hij zal in vrede sterven. Hij was nooit een van de kwaadste koningen geweest; maar wij zijn genegen te hopen dat hij, hoeveel hij ook gedaan moge hebben dat kwaad was in de ogen des Heeren, nochtans berouw daarvan gehad zal hebben in zijne gevangenis gelijk Manasse eens had, en dat het hem zal vergeven zijn. En als God met hem verzoend geweest is, kan hij in waarheid gezegd worden in vrede gestorven te zijn.

De Joden in Peder Olam verhalen, dat de lijkklacht van Zedekia dit heeft ingehouden: "helaas, Zedekia is dood, die de droesem van alle eeuwen heeft gedronken, " d. i. die gestraft is over de zonden der vorige eeuwen.

En de profeet Jeremia ging moedig heen, en sprak al deze woorden die de Heere hem bevolen had, tot Zedekia, de koning van Juda, te Jeruzalem, hoewel hij zeer goed wist, dat hij nu zulke woorden niet gaarne wilde horen;

Wanneer het de goddelozen kwalijk gaat, verwachten zij van de dienaren Gods niets dan troost en zachte toespraak. Komen deze nu volgens hun geweten en Gods bevel met ernstige vermaningen tot bekering, dan klagen zij over de wreedheid en de somberheid van zulke mensen, die hun de toestand nog zwaarder maken; zij vragen dan ook wel: wat kwaad kan men dan van mij zeggen? .

Als het heir des konings van Babel streed tegen Jeruzalem, en tegen al de overgeblevene steden van Juda, tegen Lachis en tegen Azeka, nu Schefela, het zuidwestelijk gedeelte van Juda (Joz. 15:33, 35, 39); want deze, zijnde vaste steden, waren overgebleven onder de steden van Juda.

8.

Als aanhangsel tot de gehele verzameling ven redenen (Hoofdst. 2-23), toont de Profeet in de volgende afdeling (vs. 8-Hoofdst 35:19), in een eclatant voorbeeld, namelijk in de volbrachte, maar dadelijk weer herroepene vrijlating der Hebreeuwse slaven, hoe geheel ongeneigd het volk van Israël is, om aan het gebod van zijnen God gehoorzaam te zijn. Het voorbeeld van treffende gehoorzaamheid omtrent het gebod van hunnen aardsen vader, dat de Rechabieten geven, moet voor Israël hoogst beschamend zijn. Men ziet hieruit, dat de rangschikking der redenen geenszins ene toevallige is. Volgens de tijdorde lopen deze hier zamengevoegde stukken ver uit elkaar, daar de gebeurtenis van het eerste in het tiende jaar van Zedekia valt, gedurende het afbreken der belegering, het tweede in de tijd van Jojakim, toen men de eersten inval der Chaldeën verwachtte. Zij zijn echter bij elkaar geplaatst, opdat op de grond van het laatste, de schaduw van het eerste des te beter zou uitkomen. Dat het oudere stuk over de Rechabieten op het vroegere volgt, heeft zeker daarin zijne reden, dat het volgende hoofdstuk 36 ongeveer tot denzelfden tijd als het oudere stuk behoort.

Vs. 8-22. Toen de nood der belegering door de Chaldeën steeds meer toenam, deden de bewoners van Jeruzalem met de koning een tijd lang boete over hun ongehoorzaamheid aan Gods gebod. Zij verenigden zich tot een plechtig verbond, en besloten God door een goed werk te verzoenen, namelijk de wet omtrent de vrijlating der slaven, na zes jaren van dienstbaarheid, in de ruimsten omvang te doen gelden, nadat men dit in zelfzucht lang had nagelaten; werkelijk scheen op dat edel besluit een gunstig gevolg op de voet te volgen: de Chaldeën, door de uit Afrika komende Egyptenaren bedreigd, hieven de belegering op. Toen echter het gevaar en de nood voorbij waren, hield ook de boete op, en zij braken de belofte, daar zij de slaven wederom onderwierpen (vs. 8-11). Nu treedt de profeet in de naam des Heeren op, houdt hun de wet over de bevrijding der slaven en hun trouweloze bondbreuk voor (vs. 12-16), en verkondigt hun het Goddelijk vonnis daarover, namelijk het terugkeren der Chaldeën, de verwoesting der stad en hun eigene vrijlating en verwerping uit het verbond en de dienst van God, daarenboven, de vrijheid door het zwaard, de honger en de pest, tot uitoefening der wrake Gods aan de verbondbrekers (vs. 17-22).

Het woord, dat in vs. 12 volgt, is dat hetwelk tot Jeremia geschied is van de HEERE, nadat de koning Zedekia ten gevolge der grote noden bij de belegering een verbond gemaakt had met het ganse volk, dat te Jeruzalem was, om vrijheid voor de Hebreeuwse slaven onder hen uit te roepen:

Dat namelijk een iegelijk, zo als de wet Gods (Ex. 21:1 vv. Lev. 25:39 vv. Deut. 15:12 vv.) voorschreef, doch hetgeen in langen tijd niet had plaats gehad, zijnen knecht en een iegelijk zijne maagd, die ten gevolge van schulden of door koop van anderen slaven waren geworden, zijnde een Hebreër of ene Hebreïnne zou laten vrij gaan, wanneer zij 6 jaren in dienst waren geweest, en dus aanspraak op vrijheid hadden; zodat niemand zich voortaan van hen, van enen Jood, zijnen broeder, zou doen dienen.

Reeds van de beginne had de zelfzucht van Israël zich niet ontzien de ondubbelzinnige voorschriften, dat ieder Hebreeuwse slaaf na zes jaren dienst met gevulde handen moest werden vrijgelaten, onopgevolgd te laten. Ook de reformatie van Josia had wel de kennis der wet, maar niet hare opvolging vernieuwd. Nu wilde men, door de nood gedrongen, alles inhalen en schonk allen zonder onderscheid van hun dienstjaren de vrijheid, deels omdat men op de dankbaarheid der vrijgelatenen, en op hun dubbele inspanning bij de verdediging hoopte, deels ook daardoor de gunst des Heeren meende te zullen verwerven.

Nu hoorden al de vorsten en al het volk, die het verbond hadden ingegaan, dat zij, een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd zouden laten vrijgaan, of zij hen zes jaren gediend hadden of minder, zodat zij zich niet meer van hen zouden doen dienen; zij hoorden dan en lieten hen gaan.

Wanneer de huichelaars boete doen, doen zij het 1) niet uit geloof, maar uit vrees voor het gevaar, waarin zij voor dat ogenblik zijn; 2) maken zij niet in alle stukken der ongehoorzaamheid verandering, maar alleen in enkele, zo als hier met het sabbatsjaar geschiedde, juist alsof er niets meer ware te veranderen; 3) grijpen zij zulke dingen aan, die een groot opzien voor de mensen maken, zo als het Sabbatsjaar, waardoor de slaven werden vrijgelaten, een groot geklap en opzien had, maar weinig gedachten van geloof, liefde, vreze Gode, hoop en dankzegging; 4) duurt zulk ene boete niet lang, maar zodra de nood een uitzicht krijgt, dan is de godsdienst weg.

Maar zij keerden daarna, als het grootste gevaar door de aftocht der Chaldeën voorbij was, wederom; zij hielden toen de vervulling hunner plechtige gelofte niet meer nodig, en deden de knechten en maagden wederkomen, die zij hadden laten vrijgaan, en zij brachten hen te onder tot knechten en maagden.

Als een rot boze huichelaars hadden de Joden het voormelde misbruik alleen hervormd om een tegenwoordig voordeel, en dat bereikt zijnde, keerden zij weer tot de vorige onderdrukking. Hierin waren niet alleen de onderdanen, maar ook de overheden te beschuldigen, want de rechters moesten Gods wet gehandhaafd en de gierige, onderdrukkende geneigdheid des volks beteugeld hebben. Die verandering hunner gemoederen was wellicht veroorzaakt door ene geringe verandering in hunnen toestand gedurende het beleg; want in

Hoofdst. 37:5 vindt men, dat de Chaldeën, horende van een leger, dat tegen hen in aantocht was, tot het ontzet van Jeruzalem, het beleg voor een tijd nalieten; de Profeet zinspeelt daarop waarschijnlijk (vs. 21) in zijne profetie, dat het vijandelijk leger zou wederkomen. Maar deze rampzaligen, ziende het Chaldeeuwse leger van voor de stad opgebroken, besloten dat zij nu uit Gods hand verlost waren, toonden berouw van hun hervorming in dit stuk, en ondernamen hun dienstboden te doen weer keren tot de vorige slavernij.

Daarin handelden zij gelijk Faraö eertijds had gedaan omtrent de Israëlieten.

Daarom geschiedde des HEEREN woord, tot bestraffing van dien openlijken hoon Zijnen heiligen geboden aangedaan, tot Jeremia van de HEERE; zeggende:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls 1): Ik heb een verbond gemaakt met uwe vaderen ten dage als Ik hen uit Egypteland, uit het diensthuis uitvoerde, waarin zij als slaven tot moeielijken dienst werden gehouden. Ik gebood hun zeggende:

In vs. 13-16 houdt de Heere het volk en zijne oversten hun nieuwe schuld voor ogen. In vs. 17-22 kondigt Hij hen de straf aan voor dezen nieuwe daad van bonds-breuk. Om de overtreding in het rechte licht te plaatsen, houdt hij hen eerst voor, dat Hij bij de uitvoering van Israël uit Egypte het verbond met hen gesloten had, van dezen inhoud, dat zij ieder zijn Hebreeuwsen knecht na verloop van zeven jaren zouden vrijlaten en dat de vaderen dat verbond hadden verbroken. De uitdrukking uit Egypte, uit het diensthuis, heeft bijzonderen nadruk en wijst op de in Deut. 15:15 vermelde rede tot opvolging van het in die rede staande gebod. Wijl Israël in Egypte knecht was en de Heere het uit dien slaventoestand had verlost zo zouden zij hun verarmde broederen niet als slaven behandelen maar na zes dienstjaren vrijlaten. Van de overtreding der vaderen hadden zij zich nu afgekeerd en door een feestelijk verbond tot de in de wet gestelden eis besloten, maar dadelijk weer, door terugroepen van dit besluit, de Naam des Heeren ontheiligd n. l. door het verbreken van het voor God besloten verbond.

Ten einde van zeven jaren, d. i. ieder zevende jaar (Deut. 15:12. Ex. 21:2), zult gij laten gaan een iegelijk in dankbaar aandenken aan de vroegere slavernij en genadige verlossing van zijn volk (Deut. 15:15), zijnen broeder, enen Hebreër, die u tot slaaf zal verkocht zijn, en u vollezes jaren gediend heeft; gij zult hem dan van u laten vrijgaan; maar uwe vaders hoorden niet naar Mij, en neigden hun oor niet naar Mijn bevel om schandelijke zelfzucht en vergeten van God.

Even als in onze taal "na acht dagen" betekent "wanneer zeven dagen geheel zijn voorbijgegaan, " zo is ook dikwijls in ‘t Hebreeuws: "na zeven jaren" zo veel als: "na verloop van 6 volle jaren, in het zevende jaar; " "na drie jaren, " zo veel als "in het derde jaar. " (Deut. 14:28).

Gijlieden nu waart heden wedergekeerd van de weg uwer vaderen, en hadt gedaan dat recht is in Mijne ogen, vrijheid uitroepende, een iegelijk voor zijnen naaste, en gij hadt een verbond gemaakt en dat plechtig bezworen voor Mijn aangezicht, in tegenwoordigheid van

Mij, de Alwetende, Heilige en Rechtvaardige, in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, en waarin Ik met Mijne heerlijkheid onder u woon.

Maar Gij zijt weer trouweloos omgekeerd, en hebt Mijnen naam ontheiligd. Gij hebt u weer van de pas gekozen weg afgekeerd en schandelijk uwen eed verbroken, en doen wederkomen, een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd, die gij hadt laten vrijgaan naar hunnen lust, die dus volkomene vrijheid hadden verkregen (Deut. 21:14); en gij hebt hen weer te onder gebracht, om ulieden te wezen tot knechten en tot maagden.

Daarom zegt de HEERE, wiens duidelijk erkenden, heiligen wil gij zo dikwijls veracht hebt, alzo: Gijlieden hebt naar Mij niet gehoord, om vrijheid uit te roepen, een iegelijk voor zijnen broeder, en een iegelijk voor zijnen naaste, want het door u uitgeroepene en aanstonds weer teruggenomene is zo goed als geen. Ziet, zo roep Ik, die uw Heere ben, en wien gij als knechten toebehoort (Lev. 25:42, 55), uit tegen ulieden, spreekt de HEERE, ene vrijheid, Ik ontsla u uit Mijnen dienst, snijd de band af, die u met Mij verbindt, en onttrek u Mijne bescherming. Dat zal u ene vrijheid zijn ten zwaarde, ter pestilentie, en ten honger; al die ellenden zal Ik over u loslaten, en Ik zal u overgeven als vogelvrij verklaarden ter a) beroering allen koninkrijken der aarde. 1)

Deut. 28:25. Jer. 15:4; 24:9 vv.

Tot nu toe waren de Israëlieten knechten des Heeren geweest. Zij hadden zich echter aan de dienst des Heeren onttrokken, het verbond verbroken, hun eigen heer en meester willen zijn. Daarom zou de Heere hen vrijlaten, de vrijheid geven, maar dewijl de Heere zich hunner onttrok, zou het een vrijheid zijn ten verderve, die hun de dood zou kosten.

Israël verstond het niet, dat wie zich aan God onderwerpt alleen waarlijk vrij is.

En Ik zal de mannen overgeven, die Mijn verbond in de wet van Mozes hebben overtreden, hetwelk zij plechtig hadden bezworen, die niet bevestigd hebben de woorden des verbonds, dat zij voor Mijn aangezicht gemaakt hadden, met het kalf, dat zij bij hun verbond geofferd, en in tweeën hadden gehouwen, en waren tussen zijne tegenover elkaar gelegde stukken doorgegaan. 2)

Onze Staten-Overzetters voegen het woordje met er tussen in. Beter is het als er tussen in te voegen. Dewijl Israël het verbond gebroken had, zou het als het kalf worden, dat doormidden gesneden was, d. w. z. het zou aan het zwaard der vijanden worden overgegeven.

Reeds in de vroegste oudheid werden de verbonden op grond van bloedige offers gesloten, niet alleen bij de Israëlieten, maar bij de meeste volken der oudheid, deels omdat alleen zij, die gene schuld op het geweten hebben maar met God verzoend zijn, vertrouwen en geloof verdienen, deels omdat de vrede met de naaste de vrede met God tot noodzakelijke voorwaarde heeft. Daarbij werden de offerdieren steeds in stukken verdeeld en tegenover elkaar gelegd (Gen. 15:10). Die het verbond sloten, gingen tussen de delen door, oorspronkelijk wel om daarmee het verdere innige bij elkaar behoren der verbondenen af te

beelden, later, zo als uit onze plaats schijnt te blijken, om tevens de stilzwijgende verwensing uit te drukken, dat de verbondbreker het lot van het offerdier mocht overkomen.

De vorsten van Juda, en de vorsten van Jeruzalem, die de kamerlingen of hovelingen des konings heetten, en de priesteren, en al het volk des lands, die door de stukken des kalfs zijn doorgegaan.

Ja Ik zal hen overgeven in de hand hunner vijanden, der Chaldeën, voor wie zij zich nu zo veilig achten, en in de hand dergenen, die hun ziel zoeken, en hun dode lichamen, gelijk bij Abrahams verbondsoffer bij wijze van een voorbeeld geschiedde (Gen. 15:11 11), zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn 1) (Hoofdst. 7:33).

Het is rechtvaardig bij God door die verwachtingen van barmhartigheid teleur te stellen, tot welk Zijne Voorzienigheid aanleiding gegeven had, wanneer wij die verwachtingen van plichtmatigheid teleur stellen, tot welk onze belijdenis, onze voorgevens en onze beloften reden gegeven hebben. Indien wij berouw hebben van het goede dat wij voorgenomen hadden, dan zou God berouw hebben van het goede dat Hij beloofd heeft. Bij de verkeerde toont Hij Zich een worstelaar.

Zelfs Zedekia, de koning van Juda, en zijne vorsten, die zijnen raad vormen, en de regeringsbezigheden met hem volvoeren, zal Ik overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hun ziel zoeken, te weten, in de hand van het heir des konings van Babel, die a) van ulieden nu zijn opgetogen, nu zijn heengegaan.

Jer. 37:11.

Ziet, Ik zal bevel geven, spreekt de HEERE, en zal hen weer tot deze stad brengen, en zij zullen tegen haar strijden, en zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden; en Ik zal de steden van Juda stellen tot ene verwoesting, dat er niemand in wone (Hoofdst. 37:5-8).

Dat God zegt, dat Hij de Chaldeën weer voor Jeruzalem wil brengen, bewijst, dat deze rede van de Profeet gehouden werd in de tussentijd toen deze tegen de Egyptenaren waren opgetrokken.

De bewegingen der heirlegers zijn onder het bestuur der Goddelijke Voorzienigheid; zij staan onder Zijn bevel: wanneer Hij hen beveelt te komen, zo komen zij, en hetgeen Hij hen beveelt te doen, voeren zij uit, en volbrengen al wat God besloten heeft.

HOOFDSTUK 35.

GEHOORZAAMHEID DER RECHABIETEN, EN ONGEHOORZAAMHEID VAN HET JOODSE VOLK.

II. Vs. 1-19. Als een beschaamde tegenover Israëls ongehoorzaamheid en misdadige ontrouw, stelt nu de Profeet een woord des Heeren uit vroegeren tijd, uit het 4de regeringsjaar van Jojakim, toen Nebukadnezar en zijn leger nog niet waren aangekomen, dus ongeveer uit de zomer van het jaar 606 v. C. In grote eenvoudigheid schildert dit stuk de gehoorzaamheid en de vrome vreze van het niet-Israëlietische geslacht der Rechabieten, die de gebeden en inzettingen van hunnen aardsen stamvader niet wilden breken. De inhoud verdeelt zich op de volgende wijze: op Goddelijk bevel voert Jeremia de familie der Rechabieten, die vóór het naderen der Chaldeën naar Jeruzalem gevlucht waren, in ene van de tempelzalen, en zet hun wijn voor (vs. 1-5). Zij weigeren te drinken, daar hun stamvader hun het genot van wijn, zowel als het bezit van huizen en akkerbouw verboden, en het wonen in tenten geboden heeft (vs. 6-11). Dit moet Jeremia het volk van Juda voorhouden. De Rechabieten volgen getrouw het gebod van hunnen vader op, Juda's volk daarentegen overtreedt de geboden van zijnen God, die het gedurig zijn voorgehouden (vs. 12-16). Daarom zal het gedreigde onheil over Juda komen: het huis Rechab zal echter, ten loon van zijne getrouwheid aan des vaders voorschriften, eeuwig bestaan (vs. 17-19).

Het woord, dat tot Jeremia geschied is van de HEERE, in de dagen van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, en wel in het vierde jaar van zijne regering, ongeveer in de zomer van het jaar 606 (vs. 11), zeggende:

Ga henen tot der Rechabieten huis, tot die familie, die naar Jeruzalem gevlucht is, en spreek met hen, en breng hen in des HEEREN huis, en wel in ene der kameren, die aan de voorhoven zijn aangebouwd (kamers ter bewaring van voorraad, tot woningen van tempeldienaars, of tot vergaderingen voor voordrachten en offermaaltijden) (1 Kron. 29:12. 1 Kon. 6:36 en geef hun wijn te drinken. 1)

God heeft derhalve willen tonen, hoe hun halstarrigheid niet te verontschuldigen was. Dit was het doel van de Godsspraak en daarom werd de Profeet betalen de Rechabieten te roepen en hun wijn om te drinken voor te zetten, opdat de halstarrigheid van het volk te schandelijker zou uitkomen, dewijl het niet tot gehoorzaamheid aan God kon gebracht worden, terwijl de Rechabieten zo gehoorzaam waren aan hun vader, een sterflijk mens, en die reeds vóór eeuwen gestorven was.

Volgens 1 Kron. 2:55 waren de Rechabieten een tak van de nomadenstam der Kenieten (Richt. 1:16), tot welken Hobab, de zwager van Mozes behoorde. Zij waren met Israël naar Kanaän getrokken, en hadden zich in politiek en godsdienst aan hen aangesloten. Zij woonden deels in de woestijn aan de zuidgrens van de stam van Juda als nomaden, deels in de stam van Nafthali. De Kenietische familie der Rechabieten had haren naam van haren stamvader Rechab, de vader van dien Jonadab, die met Jehu nauw bevriend was, en met hem aan de uitroeiing van de Baäldienst in het rijk van Israël op bijzondere wijze had deelgenomen (2

Kon. 10:15, 23). Deze Jonadab schijnt toen onder de Kenieten in groot aanzien te hebben gestaan. Hij gaf aan zijn geslacht gestrenge, en zo als men ziet, gedurende drie eeuwen tot Jeremia's tijd nauwkeurig opgevolgde voorschriften, die allen ten doel hadden, om de Rechabieten bij de eenvoud van het nomaden-leven hunner vaderen te houden, hen voor elke verzoeking te beveiligen, en tevens te bewaren voor het godsdienstige en zedelijke verderf, dat met het hebben van vaste woonplaatsen in verband stond. Jeremia gevoelde zich door de Geest gedreven, om het voorbeeld van deze Rechabieten zijn volk voor te houden als een tegenhanger van hun eigene handelwijze, en terwijl hij hen openlijk enigzins op de proef stelt, door het aanschouwen van hun getrouw vasthouden aan de wet van hunnen menselijken wetgever, het van de wetten van zijnen God afvallige volk te beschamen.

Toen nam ik het toenmalige hoofd der familie, Jaäzanja(= hij zal door Jehova verhoord worden), de zoon van Jeremia, de zoon van Habbazzinja (= dien Jehova met een schild bedekt), mitsgaders zijne broederen, en al zijne zonen, en bovendien het ganse huis der Rechabieten;

En bracht hen in des HEEREN huis, en wel in dewaarschijnlijk zeer grote kamer der zonen, der leerlingen van Hanan(= medelijdende), de zoon van Jigdalia (= Jehova zal groot maken), de man Gods, een overigens niet verder bekende profeet, wiens eigendom deze zaal geweest is. Waarschijnlijk hield hij zijne voordrachten en verzamelde hij zijne leerlingen op die plaats, welke is bij de kamer der oversten, de raadskamer der stamhoofden, die daar is boven de kamer van Maäseja (= schuilplaats van Jehova), de zoon van Sallum (= vergelding), de dorpelbewaarder.

Volgens het getal der tempeldeuren waren er drie deurwachters (2 Kron. 31:14) die de hoogsten rang na de hogepriester en zijnen plaatsbekleder hadden (2 Kon. 25:18). Sallum was waarschijnlijk de zelfde, wiens zoon na de wegvoering van zijnen vader met Jojachin onder Zedekia een van de hoogste priesterlijke ambten bekleedde (Hoofdst. 29:25).

En ik zette de kinderen van het huis der Rechabieten koppen1), grote bekers vol wijns en bekers, waarin ik uit de koppen de wijn schonk voor; en ik zei tot hen: drinkt wijn.

Koppen, of grote bekers, waaruit de drinkbekers werden geduld.

De Profeet krijgt dezen last van de Heere God, om Juda te wijzen op zijne ongerechtigheden. de Rechabieten was het door hun stamvader verboden wijn te drinken, en zij hadden immer aan zijn bevel gehoorzaamd, hoewel hij een gewoon mensenkind was geweest. Juda had van den Heere de Wet ontvangen en het volk had niet de wet van een mens, maar van de God des hemels en der aarde, ja van hun Verbonds-God verbroken en geweigerd die te gehoorzamen. Juda kan nu zelf de gevolgtrekking maken, hoe zwaar het tegen de Heere had overtreden.

Maar zij zeiden: Wij zullen genen wijn drinken; want Jonadab(= Jehova gaf vrijwillig), de zoon van Rechab, onze stamvader, heeft ons geboden, zeggende: Gijleden zult genen wijn drinken, gij noch uwe kinderen tot in eeuwigheid.

Ook zult gijlieden geen huis bouwen, noch zaad zaaien, noch wijngaard planten, noch hebben, maar gij zult in tenten wonen al uwe dagen, opdat gij vele dagen leeft in het land, alwaar gij als vreemdelingen verkeert.

Dergelijke wetten volgde de Bedouïnenstam der Nabateërs (1 Makk. 5:27), en zelfs bij de tegenwoordige Bedouïnen is het zichtbaar, dat de opvolging dezer nationale wetten en overleveringen de bron is van edele deugden, zo als van matigheid en eenvoudigheid, tevredenheid, gastvriendschap en trouw voor de gast, van ene edele vrijheidsliefde en een echt nationaal gevoel, van ene trouwe bewaring der overleveringen in zeden en godsdienst.

Zo hebben wij der stem van Jonadab, de zoon van Rechab, onzen vader, gehoorzaamd in alles, wat hij ons geboden heeft; zodat wij genen wijn drinken al onze dagen, wij, onze vrouwen, onze zonen, en onze dochteren.

En dat wij gene huizen bouwen tot onze woning: ook hebben wij genen wijngaard, noch veld, noch zaad;

En wij hebben in tenten gewoond: alzo hebben wij gehoord en gedaan naar alles, wat ons onze stamvader Jonadab geboden heeft.

Maar het is geschied als Nebukadnezar, de koning van Babelna de slag bij Karchemis, naar dit land optoog, om na onderwerping van zijnen tegenstander, de Egyptischen koning Necho ook diens vazal te Jeruzalem te onderwerpen, dat wij bezorgd werden, dat het leger der Chaldeën zich over het gehele land zou uitbreiden en ons van Jeruzalem afsnijden. Wij zeidentot elkaar Komt, en laat ons naar Jeruzalem trekken van wege het heir der Chaldeën, en van wege het heir der Syriërs; alzo zijn wij uit nood voor enigen tijd hierheen gekomen en te Jeruzalem gebleven.

Dat het leger der Syriërs genoemd is, als nog in ‘t bijzonder voor de Rechabieten te vrezen, heeft zijne reden in de veelvuldige verwoestingen, die vroeger Israël en Juda door de Syriërs hadden te lijden. Ook in 2 Kon. 24:2 uitdrukkelijk bericht, dat na de afval van Jojakim Syrische legerscharen in het land vielen.

Toen de Rechabieten volgens des Heeren verwachting alzo hadden geweigerd het gebod van hunnen stamvader te overtreden, geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ga henenin de voorhof, waar de menigte des volks vergaderd is en op u wacht, en zeg tot de mannen van Juda, en tot de inwoners van Jeruzalem: Zult gijlieden gene tucht aannemen, dat gij hoort naar Mijne woorden, daar Ik toch uw hemelse Vader en Wetgever ben? spreekt de HEERE.

De woorden van Jonadab, de zoon van Rechab, die hij zijnen kinderen geboden heeft, dat zij genen wijn zouden drinken, zijn getrouw door hen bevestigd; want zij hebben nu reeds ongeveer 300 jaren (2 Kon 10:15) genen gedronken tot op dezen dag, maar het gebod huns

vaders gehoord. 1) En Ik uw hemelse Vader, wiens gebod u veel heiliger moest zijn, heb tot

ulieden gesproken ter bekendmaking van Mijnen wil a) vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt naar Mij niet gehoord.

a). Jer 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33.

Jonadab deed nooit voor zijn zaad hetgeen God gedaan heeft voor Zijn volk. Hij laat hun een last na, maar laat hen geen goederen na, om dien last te dragen maar God heeft er Zijn volk een goed land gegeven en beloofde hun, indien zij gehoorzaam zouden zijn, dat zij daarin steeds zouden wonen, zodat zij zowel uit dankbaarheid als uit belang verbonden waren tot gehoorzaamheid en nochthans wilden zij niet horen, zij wilden niet gehoorzamen.

En Ik heb behalve de gewone dagelijkse prediking door de Levieten nog bijzonderen drang gebezigd. Ik heb tot u gezonden al Mijne knechten, die Ik Mij had uitverkoren, de Profeten, vroeg op zijnde en zendende, om u te laten zeggen: a) Bekeert u toch een iegelijk van zijnen bozen weg, en maakt uwe handelingen goed, en wandelt vooral andere goden niet na, om hen te dienen, zo zult gij uit alle gevaren gered, in het land blijven, dat Ik u en uwen vaderen gegeven heb; maar gij hebt uw oor niet geneigd en naar Mij niet gehoord.

Jer. 18:11; 25:5.

Dewijl dan de kinderen van Jonadab, de zoon van Rechab, het gebod huns stamvaders, dat hij hun geboden heeft, bevestigd hebben, maar dit volk dat alles aan Mij te danken heeft en alle gehoorzaamheid aan Mij verschuldigd is, naar Mij niet horen;

Daarom alzo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik tegen hen gesproken heb (Jer. 11:11). Omdat Ik tot hen voor ieder onder hen hoorbaar en ondubbelzinnig gesproken heb, maar zij toch moedwillig niet gehoord hebben, en Ik met vriendelijk lokkende en ernstig dreigende woorden luide en verstaanbaar tot hen geroepen heb, maar zij niet hebben geantwoord.

Even als de Heere in Luk. 11:31 v. tot de Joden van Zijnen tijd zegt: "de koningin van het zuiden en de mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, want meer dan Salomo, meer dan Jonas is hier, " zo kon Jeremia tot zijne tijdgenoten zeggen: de Rechabieten zullen optreden tegen u en u veroordelen, want hier is meer dan Jonadab.

Tot het huis nu der Rechabieten zei Jeremia aan het slot zijner rede nog in de nevenzaal: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Omdat gijlieden het gebod van uwen vader Jonadab zijt gehoorzaam geweest, en hebt al zijne geboden bewaard, en gedaan naar alles, wat hij ulieden geboden heeft;

Daarom alzo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, tot uwen gansen volksstam: Er zal Jonadab, de zoon van Rechab, die u deze wetten heeft gegeven, en ook Mijnen naam vreesde en zich bij Mijn volk heeft gehouden, niet worden afgesneden een man, die voor Mijn

aangezicht sta, al de dagen. Zijn geslacht zal onder Mijne bescherming en in getrouwen, welgevalligen dienst van Mijnen naam bestendig voortduren (Hoofdst. 33:18).

Ook de rechte gehoorzaamheid aan de uitwendige wereldse instellingen heeft reeds ene grote belofte, want door deze leert de mens de rechte gehoorzaamheid aan God en Zijne heilige instellingen. Daarom begrepen de Duitse volksstammen, vooral de Saxen (vgl. Heliand), bij wie de trouw en de gehoorzaamheid aan hunnen leenheer in zo hoog aanzien stond, nadat zij in de Heere Christus gelovig waren geworden, spoedig, dat het wezen des waren geloofs was trouw aan God en gehoorzame overgave aan hunnen hemelsen hertog en leenheer. God heeft menigerlei beroep; maar zalig die zich in het nederigste tevreden kan gevoelen, en in deze wereld de pelgrimszin voortdurend vasthoudt. Het is ook niet tegen Gods regeling, dat zich bijzondere manieren van families, standen en betrekkingen vormen, of dat voor bijzondere tijden en omstandigheden door sommige genootschappen bijzondere instellingen worden aangenomen, even als de gemeente te Jeruzalem ene soort van gemeenschap van goederen invoerde; men mag echter in zulke gebruiken gene bijzondere heiligheid zien; het zijn slechts oefeningen, en het komt er op aan, in welke gezindheid men ze volbrengt.

HOOFDSTUK 36.

JEREMIA'S REDEVOERINGEN WORDEN VERSCHEURD, VERBRAND, EN OPNIEUW GESCHREVEN.

Nu volgen vier hoofdstukken van geschiedkundigen inhoud over gebeurtenissen uit de tijd van Jojakim en Zedekia. Het eerste (Hoofdst. 36) bericht ene hoogst gewichtige gebeurtenis uit het 4de en 8ste jaar van Jojakim, namelijk de schriftelijke optekening der vorige voorzeggingen van de Profeet; de drie volgende verhalen daarentegen de ervaringen en woorden van Jeremia gedurende de belegering en verovering der stad.

Vs. 1-32. Van het dertiende jaar van Josia af, tot aan het einde van Jojakim, 23 jaren, had Jeremia als Profeet gewerkt (Hoofdst. 25:3), had hij tot boete en bekering opgewekt, doch zonder vrucht. Daar het door hem aangekondigde strafgericht nog steeds was uitgebleven, had zich het volk in valse gerustheid ingewiegd, het had hem van wege het niet vervuld worden zijner voorzeggingen gehoond, en zijne waarschuwingen niet geacht, Nu scheen echter de tijd, dien de Heere in Zijne lankmoedigheid aan Zijn afvallig volk ter bekering had gegeven, eindelijk voorbijgegaan. Nadat Faraö Necho de koning Josia bij Megiddo had geslagen en gedood, en zijn oppergezag over Juda door aanstelling van Jojakim had doen gelden, werd hij in het 4de jaar van Jojakim, bij Karchemis, door Nebukadnezar geslagen, en de zegerijk voortrukkende legers van de koning van Babel bedreigden alle landen met verovering en verwoesting. In dezen tijd, nu de vervulling van het door hem zo dikwijls in de naam des Heeren bedreigde voor de deur stond, nu het werkelijk aanvangende strafgericht zou bevestigd worden, ook voor hen, die zich tot hiertoe ongelovig van hem hadden afgekeerd, nu hij zou bewezen worden waarlijk een door God gezonden Profeet te zijn, kwam tot Jeremia het woord des Heeren, om alle zijne tot hiertoe gehouden redevoeringen op te schrijven, of Juda misschien nog op de bedreigingen zou acht slaan en zich bekeren (vs. 1-3.) Nu liet hij door zijnen helper Baruch alle woorden des Heeren in ene rol opschrijven, met de bepaling, die op de vastendag aan het volk in de tempel voor te lezen (vs. 4-8). Toen daarop Baruch aan het vergaderde volk de profetieën in ene kamer van de tempel voorlas, vermeldde Micha de zaak aan de vergaderende vorsten. Deze lieten daarop Baruch tot zich roepen en de rol voorlezen; over de inhoud verschrikten zij zo zeer, dat zij geloofden de koning daaromtrent bericht te moeten geven (vs. 9-19). Ook de koning liet vervolgens de rol des boeks halen en daaruit voorlezen. Nauwelijks had men enige stukken voorgelezen, of hij sneed de rol aan stukken en verbrandde ze, en beval Jeremia en Baruch te halen. Maar de Heere verborg hen (vs. 20-26). Toen beval de Heere de Profeet alle zijne woorden opnieuw te laten opschrijven, en de koning een schandelijk einde aan te kondigen, hetgeen dan ook Jeremia deed (vs. 27-32). Kon reeds het vorige hoofdstuk met het beeld der Rechabieten aan ieder doen zien, dat het volk voor het gericht rijp was, zo wijst dit hoofdstuk aan, hoe de boosheid des konings tegen het woord van God alle kiemen van boete bij het volk vernietigde, de openbare heerschappij van de bozen geest besliste, en de ondergang van des konings huis en van het volk onherroepelijk te weeg bracht. Daarom is ook dit hoofdstuk, hoewel de gebeurtenis 17 jaren vóór de verwoesting van Jeruzalem geschiedde, onmiddellijk vóór de geschiedenis van de laatsten val geplaatst.

Het gebeurde ook in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in het jaar 606 v. C, onmiddellijk vóór de eerste inneming van Jeruzalem door Nebukadnezar (Hoofdst. 25:1), dat dit woord tot Jeremia geschiedde van de HEERE, zeggende:

Neem u ene a) rol des boeks, en b) schrijf daarop al de woorden, die Ik tot u gesproken heb over Israël en over Juda, en over al de volken, van de dag aan, dat Ik tot u gesproken heb (ben begonnen te spreken) van de dag van Josia aan, en wel in het 13de jaar zijner regering (Hoofdst. 1:3) tot op dezen dag, 1) dus gedurende 24 jaren (Hoofdst. 25:3).

Jes. 8:1. b) Jer. 30:2.

Hier zien we in de eerste plaats welk het gebruik moet zijn der Schriftuur, n. l. opdat wat te eniger tijd zou vervliegen of uit het geheugen der mensen zou verdwijnen, zou blijven en van vader op zoon overgaan. Vervolgens, opdat het ook zou gelezen worden, dewijl wat geschreven is beter op zijn gemak kan overwogen worden. Indien iemand bloot spreekt, wie begrijpt het en wie merkt alles dadelijk op? maar dewijl de gesprekken uit de mond voorbijvliegen, is daarom het geschrift van groot nut, indien wat niet terstond begrepen wordt, meer licht ontvangt; vervolgens, omdat men, wat men heden gelezen heeft, morgen weer kan lezen en na een jaar nog eens. ja na vele jaren. Dewijl God nu zag dat Hij als het ware op koper had geslagen, toen Hij door zijn Profeet had gesproken, daarom wilde Hij dat nu op schrift zou worden gebracht, wat Jeremia te vergeefs had gesproken. Het is niet twijfelachtig of op die wijze heeft Hij én de koning én zijne raadslieden én geheel het volk niet alleen hun traagheid maar ook hun zorgeloosheid willen veroordelen omdat alle onderwijs de vrucht had gemist, terwijl toch Jeremia zoveel arbeid aan hen had verricht en zo aanhoudend en ijverig was geweest in zijn ambt van leraar.

Merk hier aan: Het beschrijven der Goddelijk Schriften is van Goddelijke instelling. En let verder dat de reden die hier gegeven wordt voor het schrijven van deze rol is dat die van de huize Jakobs misschien zouden horen. Niet dat de Goddelijke voorwetenschap in enige onzekerheid was, met betrekking tot de uitkomst; bij deze geschiedt er niets bij geval. God wist zeker, dat zij zeer verraderlijk zouden handelen. Maar de Goddelijke wijsheid wijst hierop als een gepast middel om het begeerde einde te bereiken, hetwelk, als het niet bereikt werd, hen te meer onverantwoordelijk zou stellen. En hoewel God voorzag, dat zij niet zouden horen, zo zei Hij dit de Profeet niet, maar schrijft hem deze handelwijze voor, als ene waarschijnlijke om gebruikt te worden in hope, dat zij zullen horen, dat is zullen opmerken en in acht nemen wat zij horen, daarvan kennis nemen en het gelove daarmee vermengen.

Men moet bovendien ook niet vergeten, dat al zou de massa des volks niet horen, er wèl onder Juda’s volk kunnen geweest zijn, die nog in waarheid tot bekering zijn gekomen.

Die enkelen konden Juda niet hoeden voor de ellende der ballingschap, maar zelf hebben zij hun zielen als een buit mogen wegvoeren.

Misschien zullen die van het huis van Juda tot inkeer komen, wanneer zij bij de indruk der reeds over hen aangevangen gerichten, over welke zij nu ongelovig hebben gespot, nog eens

in korte woorden zaamgevat horen al het kwaad, dat Ik hun gedenk te doen, omdat zij zich ter elfder ure bekeren, een iegelijk van zijnen bozen weg, en Ik hun ongerechtigheid en hun zonde vergeve en hun straf verzachte.

Het is dus de bedoeling van het Goddelijk bevel niet, dat de Profeet alle zijne redenen te boek stelle, de optekening moet alleen dienen als middel, om aan het volk nogmaals de gehelen inhoud zijner voorzeggingen voor te houden, om het zo mogelijk te bewegen tot de Heere terug te keren.

Daarom is ook geen woordelijk opschrijven bedoeld, maar ene zamenvatting van de wezenlijken inhoud van alle bliksemstralen tot één groots profetisch onweder. Dit kon Jeremia zeer goed uit zijn geheugen opschrijven, daar alle zijne redenen over dezelfde onderwerpen, berisping der heersende zonden, bedreiging en belofte, liepen. Uit de tijd vóór het vierde en vijfde jaar van Jojakim worden in ons profetisch boek de volgende afdelingen gevonden: Hoofdst. 2, 3-6, 7-10, 11-13, 14-17, 18, 21 :11-14; 22:1-23, 25, 26; 46:1-12; 47:1-49 :33. Ook de hoofdstukken 30 en 31 vallen misschien in dezen tijd. Daar zij echter minder bedreigingen de beloften bevatten, zo zou het twijfelachtig kunnen zijn, of zij door de Profeet mede werden opgenomen.

Toen riep Jeremia Baruch (= gezegend), de zoon van Nerija (= lamp van Jehova), zijnen medehelper (Hoofdst. 32:12 vv.), en Baruch schreef uit de mond van Jeremia alle woorden des HEEREN, die Hij tot hem gesproken had, op ene rol des boeks.

En Jeremia gebood Baruch, zeggende: Ik ben opgehouden, door enige omstandigheid verhinderd (vs. 19); Ik zal in des HEEREN huis niet kunnen gaan.

Sommigen onderstellen, dat de profeet lag onder ene kerkelijke straf, anderen, dat ene wettische onreinheid hem belette in de tempel te verschijnen, en nog anderen eindelijk, dat God hem had verboden uit te gaan, hetzij door een uitdrukkelijk bevel, of door ene verborgene werking, gelijk Paulus (Hand. 16:6 en 7) gehad heeft.

Zo ga henen, en lees in de rol, in dewelke gij uit Mijnen mond geschreven hebt (vs. 4), de woorden des HEEREN voor de oren des volks, in des HEEREN huis, op de vastendag, die nu spoedig zal worden gehouden; en gij zult ze ook lezen voor de oren van gans Juda, voor allen, die uit hun steden komen, om de vastendag te Jeruzalem te houden.

Misschien zal dan nog hunlieder smeking voor des HEEREN aangezicht nedervallen, en zij zullen zich bekerende een iegelijk van zijnen bozen weg; want groot is de toorn en de grimmigheid, die de HEERE in mijne profetieën tegen dit volk heeft uitgesproken. 1)

Merk hieraan: God te bidden om genade om ons te bekeren is noodzakelijk tot onze bekering en zij die door Gods woord overtuigd Zijn van de noodzakelijkheid der bekering tot Hem, zullen de smekingen om die genade voor Hem brengen. En de overweging hiervan, dat Gods toorn, die Hij tegen ons wegens de zonde verkondigd heeft, groot is, moet zowel onze gebeden

als onze pogingen opwekken.

Om vergiffenis te verkrijgen, worden twee dingen vereist: gebed en bekering. Want indien iemand alleen met woorden God wil verzoenen, dan is dit niet voldoende. De bekering zelf kan van onze gebeden niet gescheiden worden, Verder, indien een zondaar duizendmaal berouw heeft, blijft hij toch Gods oordeel schuldig, dewijl de verzoening, waarmee wij worden vrijgemaakt, niet afhangt van ons berouw, maar van de genadige gunst Gods. Want niet daarom neemt God ons in genade aan, dewijl Hij ziet dat wij ons tot beter veranderd hebben, en alsof onze bekering de oorzaak is van onze vergiffenis, maar dewijl Hij ons aanneemt naar Zijn genadig mededogen.

En Baruch, de zoon van Nerija, deed naar alles, wat hem de Profeet Jeremia geboden had, lezende in dat boek de woorden des HEEREN, in het huis des HEEREN.

Want het geschiedde in het vijfde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in de negende maand, d. i. in December 605 v. C. dat zij een buitengewonen vasten tot aanbidding voor des HEEREN aangezicht uitriepen, waarschijnlijk ter herinnering van de jaardag van Jeruzalems eerste inneming door Nebukadnezar. Zij schreven die uit allen volke, te Jeruzalem, mitsgaders allen volke, die uit de steden van Juda te Jeruzalem op zulke bijzondere dagen kwamen.

Gedurende het nederschrijven van de inhoud der vorige rede van de profeet door Baruch was de inneming der stal door Nebukadnezar, de onderwerping van Jojakim, de wegvoering der tempelgereedschappen en van enige gijzelaars gevolgd. Jojakim begon echter zeer spoedig, zo als wij uit 2 Kon. 24:1 weten, over afval te denken. Toen daarom de dag van de inneming der stad voor de eerste maal wederkeerde (in December 605), meende de koning die gelegenheid te moeten aangrijpen, om het gevoel des volks tegen de Chaldeeuwse dienstbaarheid te moeten opzetten, en ware het mogelijk ene godsdienstige ophitsing tot tegenstand bij het volk te weeg te brengen. Hij bewerkte of zelf, of, wat waarschijnlijker is, door anderen enen buitengewonen boet- en vastendag, al hoewel de bij de wet bepaalde grote boete- en verzoendag (in de zevende maand) nog niet lang geleden geweest was. Maar de buitengewone vastendag moest ook niet tot werkelijke verootmoediging en oprechte bekering van het volk dienen, maar integendeel tot afschudden van de straf van God. Het uitwendig omkleedsel tot misleiding der eenvoudigen was zeer schoon en vroom; het doel was zuiver staatkundig. Juist daarom, en omdat hij wist, dat die in opstand tegen de koning van Babel slechts op het verderf van Juda zou uitlopen, liet Jeremia op dezen dag aan het volk, dat uit aanzienlijke plaatsen was vergaderd, door Baruch de somma van al zijne vroegere verkondigingen nogmaals voorlezen, om hun te zeggen, dat zij op de ingeslagen weg van huichelarij en ongehoorzaamheid alleen de zekere vervulling van alle aangekondigde zware oordelen zouden doen komen. Alleen wanneer men op die keuze van de vastendag let, kan de grote schrik der vorsten (vs. 16) en de toorn des konings (vs. 23 vv.) recht worden verstaan.

Zo las Baruch op dien dag in dat boek de woorden van Jeremia in des HEEREN huis. Mij bevond zich in de kamer van Gemarja(= voltooid door Jehova), de zoon van Safan (= konijn), (waarschijnlijk de broeder van dien Ahikam, die vroeger reeds getoond had de beschermer van de Profeet (Hoofdst. 26:24) te zijn), de schrijverof secretaris van een der

vorsten en raadgevers des konings (vs. 11). Die zaal was in het bovenste of priesterlijke voorhof, aan de deur der nieuwe, of zo als die vroeger heette, de bovenste (Hoofdst. 20:2) poort van het huis des HEEREN; aldaar las Baruch voor de oren des gansen volks, dat tot de vastendag was zaamgestroomd.

De kamer bevond zich aan de buitenzijde van de binnensten voorhof, zodat men daaruit de buitensten voorhof in het gezicht had, en Baruch van hier voor het daar vergaderde volk kon lezen.

Als nu Michaja (= wie is Jehova gelijk), de zoon van Gemarja, de zoon van Safan, al de woorden des HEEREN uit dat boek gehoord had;

Zo ging hij van de hoger gelegen tempelvoorhof af ten huize des konings in de kamer des schrijvers; en ziet aldaar, in de kamer van de kanselier of minister Elisama, zaten al de vorsten tot ene vergadering: Elisama (= God zal horen), de schrijver, en Delaja(= opgeheven door Jehova), de zoon van Semaja (= gehoord door Jehova), en Elnathan (= God heeft gegeven), de zoon van Achbor (= muis), en Gemarja, de zoon van Safan, en Zedekia (= gerechtigheid van Jehova), de zoon van Hananja (= genadig door Jehova gegeven), en al de andere vorsten.

En Michaja maakte hun bekend al de woorden, die hij gehoord had, en welk een sterken indruk die op het volk hadden gemaakt, als Baruch uit dat boek las voor de oren des volks.

Toen zonden al de vorsten Jehudi (= roem van Jehova), de zoon van Nethanja (= gave van Jehova), de zoon van Selemja (= vergoed door Jehova), de zoon van Cuschi (= zwarte), tot Baruch om te zeggen: De rol, waarin gij voor de oren des volks gelezen hebt, neem die in uwe hand, en kom tot ons. Alzo nam Baruch, de zoon van Nerija, de rol in zijne hand, en kwam tot hen.

Waarschijnlijk is deze naam Cuschi slechts een bijnaam geweest van de overgrootvader van Jehudi, wegens zijne afstamming van de Kuschieten.

En zij zeiden tot hem vriendelijk en vol eerbied: Zit toch neer en lees ze voor onze oren; en Baruch las voor hun oren.

En het geschiedde als zij al de woorden hoorden, die Baruch uit het boek voorlas, dat ze verschrikten, en de een gaf het tegen de ander te kennen door gebaren en uitdrukkingen, hoe het hem schokte. De wijze, waarop de Profeet de zonden des volks bestrafte, en de vreselijke gerichten, die hij verkondigde, maakten, daar zij ze nu opnieuw hoorden, enen diepen indruk op hen, maar tevens moesten zij van de gewelddadigen koning voor de Profeet en voor Baruch, die zijne bedoelingen en wensen zo stout hadden tegengestaan, het ergste vrezen, zo als hun de ervaring ten duidelijkste leerde (Hoofdst. 26:20 vv.). En zij zeiden tot Baruch: de openlijke voorlezing dezer redenen wordt zeker door het volk de koning meegedeeld. Voorzeker zullen wij zijne raadslieden gedwongen zijn al deze woorden de koning bekend maken.

Baruch las zeker niet de gehelen inhoud van de rolle des boeks aan het volk en later aan de vorsten voor, maar de sterkst sprekende stukken, waarvan de diepste indruk kon worden verwacht, de plaatsen over de zonden van het volk en de te verwachten gerichten. De voorlezing van het geheel zou te veel tijd hebben gekost, en door afmatting de indruk hebben verzwakt.

En zij vraagden Baruch, zeggende: Verklaar ons toch, hoe hebt gij al deze woorden uit zijnen mond geschreven?

En Baruch zei tot hen: Uit zijnen mond las hij tot mij al deze woorden, hij dicteerde ze mij, en ik schreef ze met inkt in dit boek.

Toen zeiden de vorsten, die wel wisten, dat de koning zou trachten die getuigen der waarheid te doden, tot Baruch: Ga henen, verberg u, gij en Jeremia! en niemand wete waar gijlieden zijt. 1)

De vorsten kenden hun koning. Zij vreesden dat diens woede zou ontsteken en zowel Baruch als Jeremia ter dood zouden gebracht worden, indien de koning wist waar zij waren. Evenals Achab Elia zocht te vervolgen tijdens de verschrikkelijke droogte, evenzo zou ook Jojakim tegen Jeremia woeden. De Heere zorgde echter voor Zijn dienstknecht op Zijne wijze.

Zij dan gingen in tot de koning in het voorhof, het binnenste hof van het paleis, waarin de koninklijke vertrekken waren; maar de rol leiden ze weg in de kamer, de woning van Elisama, de schrijver; en zij verklaarden al die woorden in het kort voor de oren des konings.

Toen zond de koning vol toorn Jehudi, om de rol te halen; en hij haalde ze uit de kamer van Elisama, de schrijver; en Jehudi las ze voor de oren des konings, en voor de oren van al de vorsten, die omtrent de koning stonden.

De koning nu zat toen in het winterhuis, in dat gedeelte van het paleis, dat voor de wintermaanden was ingericht, want het was in de negende maand, in December; en er was een vuur voor zijn aangezicht op de haard aangestoken (letterlijk: de haard was brandende voor zijn aangezicht), een vuurpan met gloeiende kolen of stenen stond in het midden ter verwarming van het vertrek.

En het geschiedde als Jehudi drie stukken of vier van de rol des boeks gelezen had, versneed hij (de koning) ze (de gehele rol) met een schrijfmes, een mes waarmee men gewoon was het schrijfriet aan te scherpen, en wierp ze in het vuur, dat op de haard was, tot dat de ganse rol verteerd was in het vuur, dat op de haard was. 1)

Deze beproeving heeft de ziele van de Profeet zeer kunnen verscheuren. Op Gods bevel had hij die rol beschreven, nu ziet hij dat hij te vergeefs heeft gearbeid. Hij had derhalve bij God kunnen klagen dat hij zo groten arbeid zonder vrucht had verricht.

Waarom beval nu God hem die rol te schrijven, indien het niet was dan opdat de koning met zijne raadslieden berouw zouden hebben? Wat nu het volk betreft, de Profeet heeft het zeker niet kunnen waarnemen dat het zijn dienst op prijs zou stellen, indien hij tot hen zijn schrijver Baruch zond. Want men leest niet hoedanig de opmerkzaamheid van het volk was. Maar Baruch wordt gevoerd naar het paleis van de koning. Zo weifelend waren aller harten. En wat was nu de uitkomst? De koning verbrandt het boek. Het is derhalve niet twijfelachtig of het gemoed van de Profeet wordt ernstig verwond, maar zo oefent God zijnen dienstknecht welken Hij beveelt te spreken tot de doden, en het licht te ontsteken voor de blinden. Laten wij derhalve leren God eenvoudig te gehoorzamen, ook wanneer de arbeid welke Hij ons oplegt, nutteloos schijnt.

En zij verschrikten niet over de zware oordelen, waarmee de Heere door Zijne Profeten, het volk in dat boek dreigde, en scheurden hun klederen niet van droefheid, zo als eens Josia had gedaan (2 Kon. 22:11), de koning noch al zijne knechten, de eigenlijke hovelingen; die al deze woorden gehoord hadden; 1) zo verstokt en onboetvaardig waren hun harten reeds geworden.

Het is zeker een rol geweest, niet een boek, dat uit vele bladeren bestond; dat men dergelijke boeken toen reeds gebruikte, is niet aan te wijzen. De rollen waren in stukken afgedeeld. Nog heden gebruiken de Joden volgens oude gewoonte in hun synagogen eigenlijk rollen, die op een stok zijn opgerold. Op deze is de Bijbeltekst niet in regels geschreven, die de gehele breedte der rol innemen, maar in vakken afgedeeld, die enigzins onze bladzijden voorstellen. Nadat Jehudi enige van deze vakken hadden gelezen, werd de koning door toorn overmand, die voor gene ruwheid en beschimping van het heilige, hoe groot ook, terugschrikte; hij sneed de rol aan stukken en wierp het ene stuk na het andere in het vuur.

Dat was wel een teken van verharding, of wel meer van verwerping. Het was hier geen mensenwoord, hetwelk tot hen kwam. Het was geen menselijk geschrift, hetwelk hun werd gezonden, maar een Gods woord, en een Goddelijk Boek. En zij letten er niet op, zij bleven onveranderlijk, hun geweten sprak niet meer, hun gemoederen werden niet ontroerd. Bij de aankondiging van de ontzaglijkste oordelen bleven zij koel. Wel een bewijs, dat het Woord op zichzelven nog onmachtig is om de zondaars te bekeren, indien niet de Geest des Heeren HEEREN dat woord gebruikt, om het op het harte te binden.

Gods knechten mogen het Woord tot het hart brengen, het is de H. Geest die het in het harte een zaad der bekering doet zijn.

Hoewel ook Elnathan, en Delaja, en Gemarja, die reeds te voren een diepen indruk hadden ontvangen, bij de koning daarvoor spraken, dat hij de rol niet zou verbranden; doch hij hoorde niet naar hen.

Daartoe niet tevreden met de vernietiging van het boek gebood de koning aan Jerahmeël (= hij zal barmhartigheid van God verkrijgen), de zoon van Hammélech (= de koning) liever de zoon des konings, en Zeraja(= opgang van het licht van Jehova), de zoon van Azriël (= hulp van God), en Selemja (= vergoed door Jehova), de zoon van Abdeël (= droefheid van

God), om de schrijver Baruch en de Profeet Jeremia te vangen. Maar de HEERE had hen in Zijne genade zo zeker verborgen 1) dat hun moordenaars hen niet konden vinden.

God zal ene beschutting voor Zijn volk worden, alhoewel hun vervolgers nog zo vlijtig zijn om hen in hun macht te krijgen, totdat hun ure gekomen is, ja dan zal Hij zelf hun schuilplaats, hun verberging wezen.

Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, nadat de koning de rol en de woorden, die Baruch geschreven had uit de mond van Jeremia, verbrand had, zeggende:

Neem u weer ene andere rol, en schrijf daarop al de eerste woorden, die geweest zijn op de eerste rol, die Jojakim, de koning van Juda, verbrand heeft.

Alhoewel de aanvallen der hel tegen Gods Woord zeer stout zijn, zo zal er toch geen jota of tittel van hetzelve op de aarde vallen, noch het ongeloof der mensen zal Gods Woord krachteloos maken. De vijanden mogen de overhand hebben om veel Bijbels te verbranden, maar zij kunnen het woord Gods niet vernietigen, zij hunnen het niet uitroeien, noch de vervulling daarvan beletten.

En tot Jojakim, de koning van Juda, zult gij zeggen: Zo zegt de HEERE: Gij hebt deze rol verbrand, zeggende: Waarom hebt gij, o Jeremia! daarop geschreven, zeggende: De koning van Babel zal zeker wederkomen, en dit land verderven, en maken, dat mens en beest daarin ophouden?Waarom hebt gij dat op mijnen vastendag aan het volk laten voorlezen (vs. 9)?

De voorzegging wordt over Jojakim uitgesproken, natuurlijk niet persoonlijk tot hem: daarom staat in vs. 30 de derde persoon. Toch wordt eerst in vs. 29 de rede op levendige wijze in de tweeden persoon tot hem gericht, alsof hij tegenwoordig ware, even als hij zelf als persoonlijk Jeremia zijne voorzegging van de verwoesting des lands door de koning van Babel verwijtende, wordt ingevoerd.

Daarom zegt de HEERE alzo van Jojakim, de koning van Juda: Hij zal genen hebben van zijne zonen, die op Davids troon zitte, en zijn a) dood lichaam zal weggeworpen zijn met smaad en schande overladen, des daags in de hitte en des nachts in de vorst.

Jer. 22:19.

Vergel. over de vervulling 2 Kon. 24:6

En Ik zal over hem, en over zijn zaad, en over zijne knechten hunlieder ongerechtigheden bezoeken; en Ik zal over hen, en over de inwoners van Jeruzalem, en over de mannen van Juda al het kwaad brengen, dat Ik tot hen gesproken heb door Jeremia; maar zij hebben daar aan nietgeloofd noch ze gehoord, gehoorzaamd (Hoofdst. 35:17; 19:15).

Jeremia dan nam ene andere rol, en gaf ze aan de schrijver Baruch, de zoon van Nerija, die schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden des boeks, dat Jojakim de koning van Juda, met vuur verbrand had; en tot dezelve vroeger opgeschrevene redenen werden nu nog vele dergelijke woorden toegedaan.

Het behoort tot de goddelijke ironie, dat de wereld met al hare boosheid en al haar geweld tegen het rijk van God en Zijne dienaars juist het tegendeel bereikt van wat zij wil. Verder zien wij hieruit, dat ook de eerste rol niet alle redevoeringen volledig bevatte, maar alleen de hoofdzakelijke bestanddelen daarvan; anders zou de Profeet er niet veel meer hebben bij te voegen gehad.

HOOFDSTUK 37. JEREMIA WORDT GESLAGEN EN GEVANGEN GENOMEN.

II. Vs. 1-21. De volgende drie hoofdstukken vormen een geheel, en verhalen het laatste lijden en de strijd van de Profeet gedurende de belegering en verovering der stad. Zij zijn echter niettemin van profetischen aard, daar zij de verhouding van de leidende personen, van de koning Zedekia en van zijne beambten tot de Heere en Zijn woord, in het duidelijkst licht plaatsen. Tevens tonen zij, hoe de Heere de zijnen, in ‘t bijzonder de Profeten, onder alle zwaar lijden beschutting en bescherming, redding en hulp toezendt. De inhoud van Hoofdst. 37 valt in de tijd van het 10de jaar van koning Zedekia, toen het leger der Chaldeën voor een tijd was afgetrokken, om de Egyptenaars te ontmoeten, en daardoor in de koning en het volk nieuwe hoop was ontstaan. De inhoud wordt in twee delen verdeeld: koning Zedekia zendt een gezantschap tot de Profeet, en laat hem verzoeken voor het volk Jehova te smeken. De Profeet antwoordt hem dat het besluit onveranderlijk is, dat de Egyptenaars in hun land zullen wederkomen en de Chaldeën de stad innemen en verbranden (vs. 1-10). Als spoedig daarop Jeremia Jeruzalem wil verlaten, om ene erfenis in het land van Benjamin te regelen, wordt hij aan de poort vastgehouden, onder voorwendsel, dat de Profeet tot de vijand wilde overgaan. Hij wordt door de vorsten mishandeld en in de gevangenis geworpen. Na enigen tijd laat de koning hem heimelijk van daar tot zich halen, om een troostwoord van God te horen. De Profeet weet hem echter slechts een strafwoord te berichten: Gij zult in de handen der Chaldeën worden gegeven. " Toch laat de koning hem op zijn verzoek niet in de gevangenis terugbrengen, maar in de voorhof der bewaring (vs. 10-21).

En Zedekia, de jongste zoon van Josia, regeerdein het jaar 598 v. C. koning zijnde in plaats van Chonja (= gevestigd door Jehova), Jojakim’s zoon, ook Jojachin geheten (Hoofdst. 22:24), nadat die na ene regering van drie maanden met alle voornaamsten en krijgslieden in gevangenis was weggevoerd, welken Zedekia Nebukadnezar, de koning van Babel, koning gemaakt had in het land van Juda.

Maar hij hoorde niet, hoewel de gerichten Gods ter vervulling van de woorden des Profeten reeds sedert 8 jaren waren begonnen, hij, noch zijne knechten, noch het volk des lands, naar de woorden des HEEREN, die hij sprak door de dienst van de Profeet Jeremia. Daarom moesten noodzakelijk de strafoordelen geheel vervuld worden, en te vergeefs hoopten de onboetvaardigen op de genade van hunnen God.

Nochthans zond de koning Zedekia, door de aftocht der Chaldeën weer moedig en vol hoop geworden, een gezantschap, namelijk Juchal(= hij zal bekwaam gemaakt worden), de zoon van Selemja (= vergoed door Jehova), een der vorsten (Hoofdstuk 38:1), Sefanja(= beschermd door Jehova), de zoon van Maäseja (= werk van Jehova), de priester, die het hoogst in rang na de hogepriester was (Hoofdst. 21:1), tot de Profeet Jeremia, gelijk hij dit ook reeds éénmaal vóór de belegering had gedaan (Hoofdst. 21). Hij zond hen, om te zeggen: Bid toch voor ons tot de HEERE, onzen God 1); misschien zal Hij nu onze opnieuw opgewekte hoop op gehele redding van de Chaldeën door de hulp der Egyptenaren vervullen, en Zijne wonderen ons

tonen als eens ten tijde van Sanherib (2 Kon. 19:35 vv.).

Men ziet daaruit, welken diepen indruk de koning had van het Profetisch ambt van Jeremia. Hij vertrouwt hem zulk een gemeenschap met God toe, dat Hij in staat was de Heere op zijne zijde te brengen, maar desniettegenstaande blijft hij bij zijne hardvochtigheid en bij zijn onbekeerden zin, en toont daarmee zijne blindheid, daar hij toch lichtelijk begrijpen kon, dat bij zulk een gesteldheid des gemoeds, gene voorbidding tot verhoring kon plaats hebben.

(Want om te verstaan hoe men er toe kwam om Jeremia zo te eren, en waardoor de hoop weer zo was gestegen, moet men weten: Jeremia was nog ingaande en uitgaande in het midden des volks, en zij hadden hem nog in het gevangenhuis niet gesteld, zo als dit onder Jojakim (Hoofdst. 36:26) geschied was en spoedig na deze geschiedde (vs. 15).

En Farao's Hofra's (Hoofdst. 44:30) de opvolger van koning Psammuthis, heir was waarschijnlijk op de bede van Zedekia (Ezech. 17:15) ten strijde tegen de Chaldeën uit Egypte uitgetogen, en de Chaldeën, die Jeruzalem belegerden, als zij het krijgsgerucht van hen gehoord hadden, zo waren zij van Jeruzalem opgetogen, om de Egyptenaars te verslaan. Zedekia nu en zijn volk gaven zich reeds geheel aan de bedrieglijke hoop over, dat thans het uur hunner redding geslagen was).

Het gezantschap aan Jeremia valt in enigzins lateren tijd dan de gebeurtenis in Hoofdst. 21. Jeremia moet door zijn gebed de bedrieglijke, aardse verwachtingen, die de koning en de groten des rijks koesteren, bekrachtigen. God moet doen wat zij wilden. Dit is ene van de zwaarste verzoekingen Gods, door het gebed God willen dwingen te doen, wat wij volgens onze aardse gedachten willen. De boze natuur der goddelozen heeft geen lust zich onder 's Heeren wil te buigen, hoewel zij in hunnen angst verlangen, dat men voor hen moet bidden. Zij blijven echter de ene keer even als de andere in hun boosheid, vooral wanneer zij weer enigzins verademing krijgen. "Het is echter te vergeefs, dat men voorbidders in zijne plaats zendt, en zelf niet helpt bidden. " Jeremia antwoordt echter, zo als het enen verkondiger van Gods woord, vooral in tijden als het op het einde loopt, doen moet, zonder zich met enige onderhandeling in te laten, ronduit deze woorden, die alle aardse hoop afsnijden: "Het is gedaan!" .

Toen geschiedde des HEEREN woord tot de Profeet Jeremia, zeggende:

Zo zegt de HEERE, de God Israëls: zo zult gijlieden zeggen tot de koning van Juda, die u tot Mij gezonden heeft, om Mij te vragen: Ziet, Faraö's heir, dat u ter hulpe uitgetogen is, zal zonder iets tegen de aanrukkende Chaldeën te vermogen, wederkeren in zijn land, in Egypte.

En de Chaldeën zullen wederkeren, de belegering weer beginnen, en tegen deze stad strijden; en zij zullen ze innemen en zullen ze met vuur verbranden.

Zo zegt de HEERE: Bedriegt uwe zielen niet met ijdele verwachtingen, zeggende: De Chaldeën zullen zeker door Faraö verslagen en verdreven worden, en ten gevolge daarvan van ons wegtrekken, want zij zullen niet wegtrekken.

Want al sloegt gijlieden het ganse heir der Chaldeën, die tegen u strijden, en er bleven van hen enige verwonde mannen over, zo zouden zich die door Goddelijken drang, een iegelijk in zijne tent opmaken, enzonder dat gij het zoudt kunnen verhinderen, deze stad met vuur verbranden. 1) Zo ontwijfelbaar zeker is Gods raadsbesluit, de ondergang van uwe stad en van uw rijk.

Zo zwaar is het God zelven ten vijand te hebben. Tegen Hem te strijden is vergeefse moeite. Hij heeft tot volbrenging van Zijnen wil gene grote werktuigen nodig, zelfs als de vijanden Gods slechts met schimmen van mensen, die God gezonden heeft, te strijden hebben, zo kunnen zij toch God niet ontgaan.

De standvastigheid, waarmee Jeremia de verwoesting van Jeruzalem verkondigde, en elke hoop op redding ter neer sloeg, moest hem natuurlijk diegenen tot vijanden maken, die nog de onafhankelijkheid van hun land van het Chaldeeuwse juk door oorlogsmiddelen hoopten te bereiken, en de raad, dien hij gedurig en onverholen uitsprak, om enen toch hopelozen tegenstand op te geven en door vrijwillige onderwerping het uiterste en ergste te vermijden, moest hen in hun ogen als verrader des vaderlands, en als handelende in gemeenschap met de vijanden doen voorkomen. Het antwoord, dat de afgezondenen van Zedekia gaven, kon de haat, dien zij tegen hem koesterden, slechts vermeerderen, en zij vonden spoedig de gewenste gelegenheid om hem vooreerst onschadelijk te maken.

Om elke hope af te snijden, verkondigt de Profeet dat de Egyptenaren geen hulp zouden brengen, maar voor de hen tegemoettrekkende Chaldeën onverrichter zake naar hun land zouden terugkeren, de Chaldeën dan weer zouden komen, de belegering voortzetten en de stad veroveren en verbranden. Tot verzekering daarvan voegt hij er bij, dat de ondergang van Jeruzalem zo zeker was, dat wanneer zij de Chaldeën werkelijk zonden overwinnen en verdrijven en er slechts enige verwonden in de tenten terugbleven deze zouden opstaan en de stad verbranden.

Dat de ondergang zeker was blijkt wel hieruit, want verwond heeft volgens de grondtekst de betekenis van dodelijk verwond. Dodelijk verwonden zouden alsdan zelfs het leger van de koning van Juda verslaan.

Voorts geschiedde het, als het heir der Chaldeën van Jeruzalem was opgetogen van wege Faraö's heir en de wegen dus weer vrij waren;

Als hij in de noorder poort van Benjamin was, die naar Efraïm leidt, en daarom Benjamins of Efraïms poort heet (2 Kon. 14:13), zo was daar de wachtmeester of bevelhebber van de wacht aan de poort, wiens naam was Jerija (= hij zal Jehova zien), de zoon van Selemja (= vergoed door Jehova), de zoon van Hananja (= door Jehova gegeven), een geheel onbekend, aan de Profeet vijandig gezind man, die greep de Profeet Jeremia, zeggende: Gij wilt tot de Chaldeën vallen 1), tot hen overgaan en ons verraden.

Het is niets nieuws voor de kerk, dat hare beste vrienden vertoond worden, als in de belangen van hun sterke vijanden; dus zijn de zwartste eigenschappen aan de schoonste,

zuiverste gemoederen aangevreven, en in zulk een boze wereld als deze is, heeft de onschuld, ja de uitmuntendheid zelf, geen bescherming tegen de laagste lastering.

En Jeremia zei: Het is vals, het is niet waar; ik wil niet tot de Chaldeën vallen, en bovendien zij zijn er immers niet meer. Wanneer uwe beschuldiging werkelijk waar was, zo moest het u aangenaam zijn van mij verlost te worden. Doch hij hoorde niet naar hem; maar Jerija greep Jeremia aan, en bracht hem tot de vorsten, waarom het hem ook alleen was te doen geweest.

Dat is de manier van de vijanden Gods, dat zij de handelwijze van Zijne knechten smaden en verkeerd uitleggen; dan verdedigen deze zich wel, doch wanneer zij geen gehoor vinden, lijden en zwijgen zij. De belijdenis der waarheid mogen zij niet achterwege laten.

En de vorsten namen in hunnen haat tegen de gehaten getuige der waarheid de beschuldiging van Jerija dadelijk als bewezen aan, zij werden zeer toornig op Jeremia, en sloegen hem, en zij stelden hem in het gevangenhuis, dat ten huize van Jonathan (= Jehova heeft gegeven), de schrijverwas, want zij hadden dat tot een gevangenhuis gemaakt.

Onder deze vorsten was er geen meer van die bevriende mannen, die Jeremia ten tijde van Jojakim in bescherming hadden genomen; die waren zonder twijfel allen met Jojachin naar Babylonië gevoerd; de vorsten van Zedekia waren een nieuw geslacht, uit geringen stand voortgekomen, die Jeremia en zijne voorzeggingen haatten (Hoofdst. 38:1 vv.) .

Als Jeremia gelijk een gewoon misdadiger in de plaats des kuils, het onderaards gewelf, en in de kotjes a) gekomen was, en Jeremia aldaar vele dagen gezeten had, keerden intussen de Chaldeën terug. Zij hadden het Egyptische leger verdreven, en begonnen nu met dubbele kracht de stad te belegeren.

De woorden "Beth habhor, " die wij vertalen "de plaats des kuils, " betekenen eigenlijk "het huis des kuils. " Zeker wijzen zij aan zekeren kuil of zeker hol, zekere plaats in het gevangenhuis, waarin sommige kotten of afscheidingen waren, waarin men gewoon was hen te leggen, die men voor grote overtreders hield, of tegen welke men ene geweldige verontwaardiging had opgevat.

Dit geeft aan een onderaardse gevangenis; kotjes, of gewelven, is nadere aanduiding van, plaats of huis des kuils. Men deed Jeremia derhalve de zwaarste straf ondergaan, alsof hij een der grootste misdadigers was. Dat was de vrucht des ongeloofs. Het ongeloof in Gods woord maakt hard tegen Zijne dienaren.

Zo zond de koning Zedekia, daardoor weer in groten druk gekomen, henen, en liet hem uit de kerker halen, wiens woord door zijne aanvankelijke vervulling nog meer betekenis had gekregen; en de koning vraagde hem in zijn huis, uit vrees voor zijne vorsten, die de profeet vijandig waren, in het verborgene, en hij zei, in de hoop nu na zulk ene inkerkering en ook onder vier ogen een gunstiger antwoord te zullen ontvangen: Is er ook aan woord van de HEERE omtrent mij en mijn volk? En Jeremia zei zonder vrees en ongebogen door het lijden

in de kerker: Er is een woord Gods; en hij zei: Het oordeel Gods zal komen zo als ik het heb aangekondigd aan uw volk en aan u, Gij zult in de hand des konings van Babel gegeven worden 1).

Indien Jeremia met vlees en bloed was te rade gegaan, zou hij hem een gunstig antwoord gegeven hebben, en alhoewel hij hem geen leugen verteld had, nochthans kon hij verkozen hebben hem juist het ergste op dezen tijd niet te zeggen, want wat noodzaak was daarvoor, daar hij het hem zo dikwijls had gezegd! Maar Jeremia was iemand, die barmhartigheid van de Heere verkregen had om getrouw te zijn, en wilde om genade van mensen te verkrijgen niet ontrouw zijn aan God, noch aan zijn vorst, daarom zei hij hem de waarheid, en dewijl er geen hulpmiddel was, zo was het een vriendelijkheid voor de koning, zijn vonnis te weten, opdat het hem, vooraf daarvan verwittigd, te minder schrikkelijk mocht zijn.

Wij zien dat Jeremia onrechtvaardiglijk beschuldigd was door de Joden en zelfs geslagen en in de kuil der gevangenis geworpen, en nochthans niet schroomde de koning te zeggen, dat hij door de Chaldeën zou ten ondergebracht worden. Gods dienaars zijn menigmaal bloot gesteld geweest aan vervolging en onrecht, maar de vreze voor mensen stopt nooit de mond van hen, die met een waren ijver bezield zijn.

Voorts zei Jeremia in het bewustzijn zijner onschuld, daar hij meende van deze gelegenheid te moeten gebruik maken, om over de onrechtvaardige gevangenisstraf te klagen, tot de koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, of tegen uwe knechten, of tegen dit volk gezondigd, dat gijliedenmij als enen lagen misdadiger in het gevangenhuis gesteld hebt? Welk bewijs is er voor de beschuldiging, die tegen mij is ingebracht?

Zijn niet alle mijne voorzeggingen door de letterlijke vervulling bewezen Gods heilig woord te zijn, terwijl uwe leugenprofeten met hun redenen schandelijk zijn beschaamd? Waar zijn nu, nadat alles gekomen is zo als zij het niet vermoedden, ulieder profeten, die u geprofeteerd hebben, zeggende: Er is geen nood. De koning van Babel zal niet tegen ulieden, noch tegen dit land komen? Laat hen nu optreden en zich omtrent hun profetieën rechtvaardigen.

Nu dan hoor toch, o mijn heer koning, daar gij toch zult moeten bekennen, dat het gevangen zetten van mij geheel wederrechtelijk is, laat toch mijne smeking voor uw aangezicht nedervallen, en breng mij niet weer in het huis van Jonathan, de schrijver (vs. 15), opdat ik aldaar niet sterve, want die kerker is zeer hard en voor het leven gevaarlijk.

Toen gaf de koning Zedekia bevel, en zij bestelden Jeremianiet meer in zijnen vroegeren kerker, maar in het voorhof der bewaring, en men gaf hem gedurende de overigen tijd der belegering des daags(elken dag) een bol broods, die men op des konings rekening uit de Bakkersstraat kocht, waar de broodmarkt was, totdat al het brood van de stad op was. Alzo bleef Jeremia van nu af tot aan de verovering der stad in zachtere gevangenschap in het voorhof der bewaring.

Van hier begaf zich Jeremia iets later nog eens vrijwillig tot de koning, en had die zamenspreking met hem, die in Hoofdst. 32:4 vv. is genoemd, en in Hoofdst. 34:2 vv. #Jer nauwkeuriger is bericht. In Jeremia is zijne standvastigheid, met welke hij steeds de waarheid predikte, als ene vrucht des geloofs aan te merken. Hij voorspelde niet, zo als men het gaarne hoorde (1 Kon. 22:13). Hij geloofde, en sprak, zo als hij geloofde, doch werd daarover zeer geplaagd. Toch ondervond hij ook de redding, die hem (Hoofdst. 1:19) beloofd was. God verwekte steeds mensen, die zich hem aantrokken (Hoofdst. 26:24; 37:17; 38:7 Zijn laatste arrest in de voorhof der gevangenis was nog voor een voorrecht te houden, want hij was daar verzekerd tegen het geraas des volks, tegen de hongersnood en tegen het zwaard der Chaldeën, dat hem bij de verovering der stad onder de menigte der overige Joden zou hebben kunnen doden. Wie de Heere getrouw is, ondervindt Zijne onmetelijke trouw in de grootste gevaren.

Volgens het voorbeeld van Jeremia mag men de tirannieke overheid wel om verzachting der vervolging vragen, maar niet om de verzachting te verkrijgen, hen naar de mond spreken.

HOOFDSTUK 38.

JEREMIA WORDT IN EEN KUIL GEWORPEN, DAARUIT GERED EN TOT EEN GEHEIM GESPREK DOOR de KONING GEROEPEN.

III. Vs. 1-28. Nu worden twee gebeurtenissen bericht, die in de laatsten tijd der belegering van Jeruzalem, kort vóór de verovering der stad door de Chaldeën, plaats hebben; het hoofdstuk wordt daardoor in twee delen verdeeld (vs. 1-13; 14-28). Doordat Zedekia Jeremia in het voorhof liet bewaren, was het doel verijdeld, dat de vorsten hadden, toen zij hem in de onderaardse gevangenis van Jonathans huis inkerkerden, namelijk, om elken invloed op de inwoners van Jeruzalem onmogelijk te maken. Hier toch kon hij weer met vele mensen verkeren, en tot hen zijne overtuiging uitspreken, dat elke verdediging nutteloos was, en dat alleen wie de stad verliet en tot de Chaldeën ging zijn leven zou kunnen redden, daar God onherroepelijk besloten had de stad in de macht der Chaldeën over te geven. Daarover werden de vorsten zo verbitterd, dat zij besloten hem te doden, en van de koning toestemming verkregen hem in een diepen kuil te werpen. Toen echter Ebed-melech, een Ethiopisch hoveling, de toestand van Jeremia vernam, wist hij de koning het onrecht voor te houden, zodat bij van hem toestemming ontvangt, de Profeet er weer uit te halen en te redden (vs. 1-13). Niet lang daarna laat de koning de Profeet op nieuw uit de voorhof tot een geheim gesprek halen, De koning verlangt, dat Jeremia hem zonder terughouding de toekomst ontsluiert, en belooft hem bij ede verschoning en bescherming zijns levens. Jeremia kan echter de koning nog niet anders zeggen dan: "overgave is het enige redmiddel. " De koning verbiedt aan de Profeet de vorsten de inhoud van het gesprek mede te delen. Volgens dit bevel zegt Jeremia aan de vorsten, die werkelijk komen om hem uit te vorsen, dat hij de koning slechts heeft verzocht, om niet in de onderaardsen kerker in Jonathans huis teruggebracht te worden. Met dit antwoord moeten de vorsten zich tevreden stellen. Jeremia blijft in het voorhof tot aan de verovering der stad (vs. 14-28).

Als Sefatja (= rechter van Jehova), de zoon van Matthan (= gift), en Gedalia (= verheerlijkt door Jehova), de zoon van Pashur (= edelste), misschien dezelfde die Jeremia vroeger in de gevangenis bracht (Hoofdst. 20:1 v.), en Juchal(= hij zal bekwaam gemaakt worden), de zoon van Selemja (= vergoed door Jehova), en Pashur, de zoon van Malchia (= koning van Jehova), de vorsten en hoogste raadsheren, die de Profeet in de onderaardsen kerker hadden laten werpen, en gedacht hadden hem onschadelijk te hebben gemaakt (Hoofdst. 37:15), de woorden hoorden, die Jeremiauit zijne meer vrije bewaarplaats tot al het volk sprak, tot de daar gestationeerde krijgslieden en tot al het daar in en uitgaande volk, werden zij vertoornd. Jeremia toch sprak tot het volk, zeggende:

Zo zegt de HEERE: Wie in deze stad blijft en zich daardoor aan de zonde van de opstand des konings en zijne groten tegen het gericht des Heeren mede schuldig maakt, zal door het zwaard, door de honger, of door de pestilentie, die drie bestendige gerechtsdienaars van God, sterven; maar wie des Heeren woord erkent en zich daaronder buigt, wie tot de Chaldeën uitgaat, die zal leven, omdat hij zich ten minste uitwendig van de zonde en de afval afscheidt, want hij zal zijne ziel tot enen buit hebben, en zal leven.

Ware Jeremia geen door God gezonden Profeet geweest, waren zulke woorden hem niet door God zelven bevolen en in de mond gelegd, dus Gods eigene woorden geweest, dan hadden de vorsten wel recht gehad, toen zij hem van hoogverraad beschuldigden als enen, die de krijgslieden tot afval verleidde, ja tot verbreking van hunnen eed, en die al het volk lafhartig en bevreesd maakte. Hun schuld lag dus steeds in hun ongeloof aan Gods woord.

Zo zegt de HEERE: Deze stad zal zeker gegeven worden in de hand van het heir des konings van Babel, datzelve zal zij innemen 1) gelijk Ik dat alles van de beginne af gezegd heb, maar gij geloofdet Mij niet. Nu ziet gij de vervulling voor uwe ogen (Hoofdst. 21:9).

Jeremia is als ene vloeiende bron, die overvloed van water heeft. Men kan de monden verstoppen, maar zodra ook maar ene zwakke, ogenblikkelijke opening ontstaat, komt het water met kracht te voorschijn. Hoewel hij wist wat hem wachtte, zweeg hij toch niet, want hij kon niet zwijgen (Hoofdst. 20:9). Al hadden zij hem op het ogenblik dood geslagen, dan zou hij nog stervende hebben geroepen: "Wie uitgaat, zal in leven blijven. " Jeremia was echter geen verrader, hij was de beste patriot in geheel Israël. Bewijst dat niet de moed, waarmee hij zijnen zo schijnbaar onpatriottischen raad onveranderlijk herhaalde? Zijne tegenstanders houden hem wel voor de gevaarlijksten mens onder het volk, zo als Achab Elia beschuldigde, dat hij Israël beroerde (1 Kon. 18:18), Amazia het Amos (Am. 7:10), de Joden het Paulus (Hand. 16:20) verweten.

Zo zeiden de vorsten tot de koning: Laat toch dezen man, die voorgeeft een Profeet des Allerhoogsten te zijn, gedood worden. Hij heeft zeker de dood verdiend, want aldus maakt hij de handen derweinige krijgslieden, die in deze stad zijn overgebleven, nadat reeds zo velen weggevoerd, gedood of overgelopen zijn, en de handen des gansen volks slap, al zulke woorden tot hen sprekende, die hun slechts de moed benemen, om hun leven nog langer tot verdediging der stad op te offeren; want deze man zoekt de vrede dezes volks niet, maar het kwaad.

Van de vroegsten tijd af hebben de priesters van het woord het zich moeten laten welgevallen, dat de goddelozen hun verweten, mensen zonder liefde voor het vaderland te zijn, slechte patriotten, verdervers van het volk, ja verraders. De goddeloosheid kan in haar blind ongeloof niet begrijpen dat slechts hij zijn aards vaderland waarlijk lief kan hebben, die zijn hemels vaderland heeft gevonden, en daarin te huis is; dat het leven in God zijn oorsprong niet heeft in het nationale leven, dus ook gene nationale zaak is, maar iets, dat boven alle natiën staat. Bij de Heidenen was de godsdienst de zaak van ieder volk, in ‘t bijzonder omdat zij niet de God van hemel en aarde aanbaden, maar afgoden, die uit het leven des volks waren voortgekomen. Maar wee de dienaar Gods, die zich door zulken smaad laat verleiden, om te zwijgen over het onrecht of zelfs dat recht te noemen! De profeet, die met Christus sterft, gelijk Jeremia in de modderkuil, zal ook met Christus opstaan! .

En de koning Zedekia zei schouderophalend: Ziet hij is in uwe hand, houdt gij het voor recht, voor het welzijn van de staat nuttig of noodzakelijk, dat hij sterve, zo doet met hem naar uwen wil, want de koning zou geen ding tegen u vermogen.

Jojakim was een boos mens. Zedekia een zwak vorst, wien waarheid en leugen, recht en onrecht tamelijk onverschillig was, die zich inbeeldde, dat als hij zelf het onrecht niet ten uitvoer bracht, maar uit mensenvrees aan de aandrang toegaf, hij zonder schuld was. Wie van beiden was erger? De Heere zegt: "Omdat gij lauw zijt en noch koud noch heet, zal Ik u uit Mijnen mond spuwen. " Stelt men Konstantijn X, Lodewijk XVI en Zedekia naast elkaar, uitwendig beschouwd, geenszins de slechtsten in de rij van de laatste beheersers hunner rijken, waarom kwam het gericht Gods over hen? Hun karakterloosheid, hun zedelijke nietigheid, hun lauwheid zowel omtrent Gods gerechtigheid als omtrent menselijke ongerechtigheid, die voor God erger is dan vijandschap tegen God, geeft de sleutel tot deze merkwaardige verschijning in de geschiedenis, (vgl. Hoofdst. 36:25).

Hiermede toont de koning niet alleen zijne machteloosheid tegenover zijne hovelingen en raadslieden, maar ook zijn inwendigen afkeer tegen de Profeet. In het bijzijn van de Profeet was hij enigzins toegevend, maar in zijn afwezigheid durfde hij zijn verborgen vijandschap tegen dezen bot vieren. Zijn verhouding tegen Jeremia was vrijwel dezelfde als die van Herodes tegen Johannes de Doper.

Toen namen zij Jeremia, en wierpen hem in de kuil van Malchia, de zoon van Hammélech (liever: de koningszoon), waarschijnlijk zo genoemd, omdat deze dien had laten daarstellen. Zij wierpen hem in dien kuil, die in het voorhof der bewaring was, en waarschijnlijk reeds meermalen voor de allerzwaarste gevangenis had gediend, en zij lieten Jeremia af met zelen: in de kuil nu was geen water, maar slijk, en Jeremia zonk in het slijk.

De vorsten bedoelden aan de ene zijde Jeremia’s smartvollen dood, aan de andere zijde wilden zij de naam niet hebben, dat zij zijn bloed hadden vergoten; zij wilden hem slechts in de voor verraders bestemden kerker werpen. Wanneer hij daarin was omgekomen, dan was dat hun schuld niet (Gen. 37:22). Zo smartelijk als Jeremia is nooit een profeet mishandeld. In het midden der theokratie tegenover ene met duivelsen haat vervulde priesterschap en woedende profeten, tegenover enen machtelozen koning, die zich door hen laat leiden, bevindt zich hier de verlatene "knecht van Jehova" in de diepste diepte van vernedering en van lijden. Alle haat van dat "Jeruzalem, dat de profeten doodt en stenigt, die tot hen gezonden worden (Matth. 23:37)" heeft voor dien tijd haar toppunt bereikt in die handelwijze tegen Jeremia, waardoor de mate van schuld worde volgemaakt, en het oordeel der vernietiging over de ongelukkige stad wordt te weeg gebracht. Met deze gebeurtenis komt als de vervullende antitype overeen wat de Heere zelf ondervond, die eveneens het voorwerp geweest is van ten toppunt gestegen haat, van de zijde van het vleselijk Israël als de Profeet van zijn volkomen ondergang (Matth. 23:24).

Zal Jeremia in de getrouwe en standvastige waarneming van zijne prediking, niettegenstaande hij om haar reeds in de gevangenis geslagen was, allen dienaren des Woords en allen getuigen der waarheid tot een navolgenswaardig voorbeeld zijn, dan zien zij ook in dien waardigen Godsgezant, wat hun menigwerf om der getuigenis en ‘s Heeren wil te wachten staat. Zij allen, die gaarne hunnen eigen weg gaan, liever dan dat zij de wil des Heeren volgen; zij allen, die God niet kennen en de zonde dienen, en zich zelven gene jammerlijke gevolgen der ongerechtigheden voorstellen, maar liever van vrede horen, al is ook het grootste gevaar

zichtbaar; zij allen zijn doorgaans vijanden van elken prediker des Woords, die zich verplicht acht de dag des kwaads niet te verzwijgen; maar tevens de goeden raad des levens en der behoudenis nimmer terughoudt. Zo menigmaal een leraar tegen hun dwaze en eigenzinnige mening spreekt, wordt hij door hen met smaad en verachting overladen, en waar men hem aanklagen, in verdenking brengen en kwalijk behandelen kan, daar spant men allen ijver in, terwijl menigeen zelfs zijnen dood wenst en zoekt. Indien nu zulk ene vijandschap in de aanzienlijksten des lands valt, in mannen van invloed en gezag, dan ziet men helaas, soms zelfs koningen daarvoor bezwijken, gelijk Zedekia, die anders nog te veel achting voor Jeremia had, om hem kwalijk te bejegenen, maar die ook niet meer de vrijmoedigheid en de macht bezat om zijn gezag in dezen boven de bloeddorstigen wil der groten te laten gelden, maar Jeremia in hun handen gaf. Waren zij intussen ontaard en slecht genoeg, om enen man, die sinds zo vele jaren in achting en in ere onder zijn volk stond, wiens woorden zo menigmaal bevestigd waren, en die ook nu de weg der voorzichtigheid aanwees, een lot te berokkenen, dat hem aan duizend doden prijs gaf, en onder hetwelk hij op de jammerlijkste wijze bezwijken moest, dan onderscheidde zich daarvan een hoveling, die van oorsprong niet eens uit Israël was, maar die op een waardige wijze aan de koning ontdekte, wat men Jeremia had gedaan, edelmoedig voor hem sprak, en bij ontvangene vergunning en bekomene hulp alles aanwendde om de Profeet des Heeren van de akeligsten dood te bevrijden, en in het leven te bewaren. Verdient deze Ebed-melech daarin onze godsdienstige en gewillige navolging, de vinden wij ons tot zulk ene navolging des te meer opgewekt en aangespoord door het woord der belofte, hetwelk de Heere wilde, dat Jeremia tot hem spreken zou; zo onderscheidt zich de vriend van God en godsdienst van elk, die van de vreze des Heeren vervreemd is, maar vindt ook onderscheiding en zegen bij God, en mag zelf zijne ziel als een buit wegdragen, omdat hij op God vertrouwde. Kan dit alles ons tot onderwijs en lering zijn, niet minder merken wij dan ook in de koning Zedekia op, dat hij aan de ene zijde nog te waarheidlievend was, om niet naar Jeremia te willen luisteren en met hem te rade gaan, en ten andere te zwak en aan de mensen der wereld te veel gehecht, om de wil des Heeren te volgen. Hij toch was afvallig geworden van de koning van Babel, die hem op de troon had gezet, en hem bleef geen ander middel over, dan zich, gelijk Jeremia wilde, op genade in zijne handen te stellen; maar om der Vorsten wil deed hij het niet. Helaas, zo gaat het de zondaar menigmaal, die overtuigd is van de waarheid der prediking, en echter, om der mensen wil de raad des Evangelies niet opvolgt. Voor de laatste maal hoorde hij thans Jeremia, voor de laatste maal hoort zo menigeen de stem der waarheid en der liefde, en verzondigt ze nog. Gemakkelijk kon wel Jeremia tot de vorsten zeggen, zo als de koning begeerde, omdat het een deel der waarheid was, maar de koning had moeten begeren, dat nog eenmaal de gehele waarheid zou gepredikt worden, eer dat het voor altoos te laat zou zijn. Jeremia’s woorden zijn vervuld, gelijk al de bedreigingen Gods gewis vervulling zullen bekomen. De dag der ellende en des doods brengt reeds zo menigeen tot een jammerlijk zelfverwijt, en wat zal dan de dag der eeuwigheid doen; daarom roepen wij alle onbekeerden en onbedachtzamen toe: heden, zo gij Zijne stemme hoort, zo verhardt uwe harten niet. (D. MOLENAAR).

Dat de vorsten de Profeet niet terstond met het zwaard straften, geschiedde niet om des konings wil, dewijl deze niet het vonnis des doods over hem geveld had, maar wijl zij hem een jammervollen dood wilden bereiden, en daarbij tevens met het voornemen om, dewijl zij niet zijn bloed hadden vergoten, de stem van het geweten te stillen.

Als nu Ebed-melech (= knecht des konings), de moorman, een der kamerlingen, der eunuchen of gesnedenen, die toenals opziener van de harem in des konings huis was, hoorde, dat zij Jeremia in de kuil gedaan hadden; (de koning nu zat in de poort van Benjamin(Hoofdst. 37:13), waarschijnlijk het meer bedreigde punt in de noordelijken muur der stad).

Zo ging Ebed-melech, die als hoger staatsbeambte en vooral als opziener over het paleis der vrouwen de vrijen toegang tot de koning had, uit het huis des konings uit, en sprak tot de koning, zeggende:

Mijn heer koning! deze mannen, uwe raadgevers, hebbenin alle opzichten kwalijk gehandeld in alles, wat zij gedaan hebben aan de Profeet Jeremia, dien zij in de kuil geworpen hebben; daar hij toch, alhoewel hij niet gewelddadig omkwam, in zijne plaats in het voorhof der bewaring, waar hij gevangen zat, zou gestorven zijn van wege de honger, dewijl geen brood meer in de stad is, en hem alzo ook zijn dagelijks rantsoen niet langer meer zal kunnen worden gegeven (Hoofdst. 37:21).

Daar de wet (Deut. 23:1) uitdrukkelijk verbood, dat in Israël gesnedenen waren, namen de koningen van lateren tijd buitenlanders, meestal Ethiopiërs, die eunuchen waren, tot opzieners over het paleis der vrouwen in hunnen dienst, zo als ook nu nog die soort van mensen meestal uit Egypte komt. Even als de hoofdman onder het kruis van Christus als eersteling dor Heidenen zijne stem verhief en uitriep: "Waarlijk deze was Gods zoon, " zo moest hier een Moor, een Heiden met medelijden vervuld worden, en tegen die ontzaglijke misdaad zijne stem verheffen, terwijl geheel Israël zweeg. Daardoor wordt de getuigenis omtrent Israëls verval volkomen, en komt die schuld als ene algemene voor (Luk. 4:25 vv; 19:40 Matth. 8:10). De Heere laat echter geen dronk waters, dien iemand aan een Zijner knechten reikt, onbeloond; ter vergelding werd Ebed-melech later met Jeremia gered. (Hoofdst. 39).

Ebed-melech was een Ethiopiër, toch had hij meer menselijk gevoel dan geboren Israëlieten. Christus vond meer geloof bij Heidenen dan bij Joden. Ebed-melech leefde aan een slecht hof, en in een zeer bedorven tijd, toch had hij gevoel van billijkheid en godsdienst. God heeft Zijn volk aan alle plaatsen, onder alle rangen, Er waren zelfs heiligen in Cesars huis. Ebed-melech spreekt gelovig tot de koning. Zie, hoe God voor Zijn volk vrienden kan doen opstaan, voor Zijn volk, dat in druk is, ook waar zij weinig aan hen denken. .

Toen gebood de koning de moorman Ebed-melech, zeggende: Neem van hier dertig mannen onder uwe hand tot uwe hulp en tot bescherming tegen mogelijke pogingen der vorsten, om de redding van de Profeet te verhinderen, en haal de Profeet Jeremia op uit de kuil, eer dat hij sterft.

Alzo nam Ebed-melech de mannen onder zijne hand, en ging in des konings huis tot onder de schatkamer, en nam van daar enige oude verscheurde en oude versletene lompen 1), die zacht waren en zonder schade konden gebezigd worden; en hij liet ze met zelen af tot Jeremia in de kuil.

Misschien betekenen de woorden "pakgereedschap" matten en grof linnen.

En Ebed-melech, de moorman, zei tot Jeremia: Leg nu deze oude verscheurde en versletene lompen of deze lappen van verscheurde en afgedragen klederen, onder de okselen uwer armen, van onder aan de zelen, opdat het geen pijn veroorzake, als wij u omhoog trekken. En Jeremia deed alzo.

De vorsten hebben zeker wel niet zo zacht gehandeld, toen zij Jeremia in de kuil nederlieten.

En zij trokken Jeremia bij de zelen, en haalden hem op uit de kuil; en Jeremia bleef van nu aan in het voorhof der bewaringtot aan de verovering der stad.

Even als ten tijde van Christus de uitwendige Theokratie haren definitieven val te gemoet ging, zo ten tijde van Jeremia haren voorlopigen. Christus was de Profeet van dien definitieven, Jeremia van dezen voorlopigen ondergang. Even als Christus als verrader en verleider des volks werd aangeklaagd (Joh. 11:48, 50), zo ook Jeremia. De ware grond was hier zowel als daar de duivelse haat tegen de goddelijke waarheid en het vleselijk vertrouwen op uitwendige steunsels en eigen voortreflijkheid. De vorsten, die Jeremia in de kuil werpen, komen overeen met de oversten des volks ten tijde van Christus, de zwakke Zedekia met de zwakken Pontius Pilatus, Ebed-melech met de gelovigen uit de Heidenen (hoofdman van Kapérnaüm, Kananese vrouw, Samaritaanse) die door hun geloof Israël beschamen. En even als Jeremia uit de kuil werd gered, zo komt Christus na drie dagen uit het graf.

Aan Gods zijde vertoont zich hier ene wijze en goedertierene bestiering in verscheidene opzichten. Eerstelijks bij Ebed-melech, als aan wien Hij de genade geschonken had om de menschenvreze te overwinnen en de redding des Profeten te ondernemen in het gelovig vertrouwen, dat God hem ook een gezegende uitkomst zou verlenen. Daarna bij de koning, dat deze zich zo gunstig en gewillig laat vinden om aan de vertogingen van Ebed-melech het oor te lenen. En gelijk dat van de hartbuigende kracht van God voortkwam, zo bleef het daarentegen geen geringe misdaad van hem dat hij de Profeet niet ganselijk op vrije voeten stelde, maar hem weldra in de vorige hoewel verdragelijker gevangenis liet brengen. Dus wilde hij wel aan de ene zijde zijn geweten stillen, maar toch ook aan de anderen kant het niet gaarne bij zijne vorsten, zijne geheime raden verkerven.

Toen zond de koning Zedekia henen kort na die redding van de Profeet uit de kuil, misschien nog op denzelfden dag, en liet de Profeet Jeremia uit zijne bewaarplaats tot zich halen, om een geheim gesprek met hem te hebben. in de derden niet verder bekenden, ingang, die aan des HEEREN huis was. Deze was waarschijnlijk een overdekte gang van het paleis naar de tempel, waarvan de koningen zich gewoonlijk bedienden. En de koning, wiens gekwelde ziel, onbekwaam om zich gehoorzaam en ootmoedig onder Gods woord en wil te buigen, nog steeds tussen hoop en vrees werd geslingerd, zei tot Jeremia: Ik zal u een ding vragen; ik wenste nog eens van u te vernemen, wat God u heeft geopenbaard omtrent het einde van mij en van mijn volk; verheel geen ding voor mij 1); ik ben voorbereid om het ergste te vernemen, indien ik slechts zekerheid in mijn verschrikkelijken toestand moge hebben.

Het is volstrekt niet twijfelachtig of Zedekia had in verloop van tijd meer achting verkregen voor Jeremia als voor een getrouwen dienstknecht Gods. Het gemoed des konings was derhalve als het ware onbeslist, evenals de hypocriet, in wien nog enig zaad van de vreze Gods is berustende, heen en weer schommelende en weifelende, en niets soliede of vast hebbende. Zij durven God of Zijne knechten wel niet verachten, ja zij erkennen dat zij onder Gods bevel staan en dat Zijn woord niet ijdel is, terwijl zij ze intussen tegelijk ontwijken, of God begeren om te zetten. Zodanig was ook de toestand van Zedekia. Want hij behoorde niet tot de domme en belijnde verachters Gods, voor wie de gehele godsdienst een fabel is. Zodanig was Zedekia niet, maar hij had enige vreze voor God behouden en ook enigen eerbied voor Zijn Profeet, en echter wilde Hij zich niet aan God onderwerpen noch de raadgevingen van de Profeet opvolgen.

Komt de nood dringen, dan wendt zich de ongelovige wereld toch van hare lievelingen, de leugenpredikers af, die haar vroeger in slaap zongen, dan schenkt zij de getuigen der waarheid, zelfs wanneer zij die haat, alleen geloof, hoewel zij niet gezind is zich aan hun woord te onderwerpen. Dat schijnt niet zelden de aard der vorsten te zijn. Men zegt: ik wil de waarheid, alleen de waarheid, de volle waarheid horen. En wanneer men dan de waarheid zegt, heeft men zich de hoogste ongenade berokkend. Want deze heren, aan een Homerisch godenleven gewoon, willen niet gaarne in deze hun zaligheid gestoord worden. Niets raakt echter onzachter aan dan de waarheid. Ook voor Zedekia schijnt het met zijn: "verheel geen ding voor mij" geen ernst geweest te zijn, want anders zou hij ten minste al het mogelijke gedaan hebben om de raad van de Profeet te volgen.

Zedekia behoort tot het geslacht hetwelk nog nimmer uitgestorven is, wat altijd roept van: spreek tot mij van zachte dingen, die de zondedienst met schijngodsdienst willen verbinden.
Tot het geslacht hetwelk wil, dat God de ogen sluit voor hun zonde, en wanneer de nood aan den man komt hen de zonde geenszins gedenke, maar hen uitredde uit al hun benauwdheden.

Tot het geslacht, hetwelk eveneens meteen Bileam de dood des oprechten wenst te sterven, maar met de wereld wenst te leven.

En Jeremia zei tot Zedekia: Als ik het u verklaren zalwat Gods woord is, en het niet naar uwen wens is, zult gij mij niet zeker doden? Kort geleden gaaft gij daartoe toestemming aan de vorsten; ik kan ondanks alle betuigingen van gunst u geen vertrouwen schenken. En als ik u raad zal geven, hoe gij uw leven en uwe ziel nog zult kunnen redden, gij zult toch naar mij met horen, want u ontbreekt het geloof, dat zich ootmoedig buigt.

Toen zwoer de koning Zedekia aan Jeremia in het verborgene, zeggende: Zo waarachtig als de HEERE leeft, die ons deze a) ziel gemaakt heeft, die ons het leven heeft geschonken, indien ik u zal doden, of indien ik u zal overgeven in de hand dezer mannen, die uwe ziel zoeken!

Jes. 57:16.

Had de koning hem liever gezworen, dat hij de Profeet en het woord Gods wilde gehoorzamen, gaarne zou deze hem de anderen eed hebben geschonken, zelfs zijn leven er gaarne voor hebben willen geven.

Jeremia dan zei tot Zedekia: Zo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls: Indien gij gewilliglijk tot de vorsten, de overstap en veldheren des konings van Babel zult uitgaan, die zelf te Riblath afwezig is (Hoofdst. 39:3, 5), zo zal uwe ziel leven, en deze stad zal niet verbrand worden met vuur en gij zult leven, gij en uw huis, uwe familie.

Maar indien gij tot de vorsten des konings van Babel niet zult uitgaan, zo zal deze stad gegeven worden in de hand der Chaldeën, en zij zullen ze met vuur verbranden; ook zult gij van hunlieder hand niet ontkomen, 1) gelijk ik u reeds dikwijls met dezelfde woorden heb gezegd (Hoofdst. 21:4-10).

De witte vredevlag werd nog uitgehangen, indien hij Gods rechtvaardigheid maar wilde erkennen zal hij Zijne barmhartigheid ondervinden, maar indien hij het hardnekkig wil doorstaan zal het de ondergang zijn zowel van zijn huis als van Jeruzalem. Want als God oordeelt zal hij overwinnen. Dit is de zaak des zondaars bij God. Laat hen zich nederig onderwerpen aan Zijne genade en vergeving en zij zullen leven. Laat hen zijne sterkte aangrijpen, opdat zij vrede met Hem maken en zij zullen vrede met Hem hebben, maar als zij hun harten tegen Zijne voorstellingen verharden, dan zal het zeker tot hun verderf zijn. Zij moeten buigen of breken.

En de koning Zedekia, wiens hart, daar het de vrijheid der dienstbaarheid Gods niet wilde, in de dienstbaarheid van mensenvrees was geketend, zei tot Jeremia: Ik zou uwen raad wel volgen, maar Ik ben bevreesd voor de Joden, dat zij, die reeds in ontevredenheid over mijne regering tot de Chaldeën gevallen zijn, en buiten de stad te zamen zijn, dat zij mij misschien in derzelver hand overgeven, en zij mij mishandelen en de spot met Mij drijven zullen.

En Jeremia zei: vrees niet. Zij zullen u niet overgeven aan de Joden, die u haten: wees toch gehoorzaam aan de stem des HEEREN, naar dewelke ik tot u spreek. Verootmoedig u onder Zijne machtige hand, zo zal het u welgaan en uwe ziel zal leven.

Een ding is nodig, dat gij hoort naar de stem des Heeren. Maar indien gij weigert uit te gaan en alzo de Heere niet gehoorzaamt, zo is dit het zekere en veranderlijke woord, dat de HEERE mij heeft doen zien:

Zie daar, gij vreesdet voor de overgelopene Joden, die u alle schuld geven-van die zal u niets wedervaren, maar in plaats daarvan veel grotere smaad, al de vrouwen van uw hof, die in het huis des konings van Juda uit de tijden der vorige koningen zijn overgebleven, zullenals buit uitgevoerd worden tot de vorsten des konings van Babel, en dezelve zullen u met hoon en spot in het leger der Chaldeën na de verovering der stad begroeten en het volgende spotwoord op u zeggen: Uwe vredegenoten, de groten van uw rijk en de leugen-profeten, op welke gij vertrouwdet, hebben u aangehitst en hebben u overmocht, uwe voeten zijn in de modder

gezonken, zij zijn achterwaarts gekeerd, 1) en niemand van hen is bij u gebleven en heeft beproefd u te redden! Zulk een spot uit vrouwenmond zal u veel pijnlijker zijn.

Hetgeen wij door zonde zoeken te ontwijken zal rechtvaardig over ons gebracht worden door Gods gerechtigheid, en zij die van de weg van hun plicht afwijken, uit vrees voor verwijting zullen zeker veel groter verwijt ontmoeten in de weg van ongehoorzaamheid.

Zij zullen dan al uwe vrouwen, uwe eigenlijke gemalinnen, en al uwe zonen als gevangenen tot de Chaldeën uitvoeren; ook zult gij zelf van hun hand niet ontkomen, gelijk gij nog steeds hoopt, maar gij zult door de hand des konings van Babel gegrepen worden, en gij zultalzo door uwe schuld veroorzaken, dat zij deze stad met vuur verbranden.

Uit zwakheid van karakter en vrees voor zijne slechte raadgevers, hoorde de koning naar het woord des Heeren niet. Hij vreesde zelfs, dat hij in verdenking zou komen, tot Jeremia en zijnen raad te neigen. Toen zei Zedekia tot Jeremia: Dat niemand wete van deze woorden tussen mij en u, zo zult gij niet sterven, wanneer de vorsten het echter vernemen, zou ik u niet Heer voor hunnen dodelijken haat kunnen beschermen.

En als de vorsten toch zullen horen, hetgeen zeer licht mogelijk is, dat ik met u gesproken heb, en zij tot u komen, en tot u zeggen: Verklaar ons nu, wat hebt gij tot de koning gesproken? verheel het niet voor ons, zo zullen wij u niet doden; en wat heeft de koning tot u gesproken?

Zo zult gij tot hen zeggen: Ik wierp mijne smeking voor des konings aangezicht neer, dat hij mij niet meer zou weer laten brengen in Jonathans huis, in dien donkeren onderaardsen kerker, om aldaar te sterven.

Als dan ook werkelijk al de vorsten tot Jeremia kwamen, en hem vraagden, verklaarde hij hun, naar al deze woorden, die de koning geboden had, en zij lieten van hem af, omdat de zaak niet was gehoord, hoewel zij vermoedden dat het gesprek nog wel over iets anders zou hebben gelopen.

De uitleggers zijn het er niet over eens, of het antwoord van Jeremia op de vraag der vorsten overeenkomstig de waarheid geweest is, of dat de man Gods zich hier van ene leugen zal hebben bediend. Maar van de dood en de gevangenis vol doodsgevaar is tussen de koning en de Profeet zeker sprake geweest, en zo zullen ook wel beden van de Profeet om die bewaring geschied zijn, die dan ook reeds impliciete in de door ons medegedeelde woorden (vs. 15) hebben gelegen. De vorsten hadden er geen recht op, om alles te vernemen wat gesproken was. Jeremia had de verplichting niet om hun alles te zeggen, te minder daar zij openbare moordenaars waren geworden, wien hij door zijne volle mededeling van het gesprek zelf het mes in de hand zou hebben gegeven, om hem te vermoorden. Er was dus in het antwoord van Jeremia ene vereniging van verstand met de eenvoud en de waarheid (vgl. bij
Sam 16:3).

En Jeremia bleef in het voorhof der bewaring tot op de dag, dat Jeruzalem werd ingenomen, en hij was er nog, als Jeruzalem was ingenomen, en hij door de Chaldeën verlost werd.

In dezen allerlaatsten tijd viel waarschijnlijk nog het gesprek voor in Hoofdst. 32:2 vv. 34:1-5.

HOOFDSTUK 39.

JERUZALEM WORDT VEROVERD, ZEDEKIA GEVANGEN GENOMEN, JEREMIA MET EBED-MELECH BEHOUDEN.

IV. Vs. 1-18. Nadat in het voorgaande is voorgesteld, hoe Gods ontferming en genade alle middelen heeft uitgeput, om de koning en het ongelukkige volk nog in het laatste uur te brengen tot erkentenis van hetgeen tot hunnen vrede dient, tekent ons de Profeet nu met weinige grote trekken een beeld van de getrouwe vervulling zijner profetie in de dagen van jammer, van de verovering en verwoesting der stad, van het lot des konings, der zijnen, en des volks. Hij had niet het voornemen een nauwkeurig bericht van alle gebeurtenissen te geven, waarom zich de toorn van God over Juda openbaarde. Zulk een bericht vinden wij meer in Hoofdst. 52 en 2 Kon. 25. Het moest slechts een profetisch beeld zijn, waarin alleen de treffendste punten op de voorgrond treden. Het zijn twee blikken, die Jeremia uit zijn profetischen wachttoren doet, enen in de veroverde stad (vs. 1-14), de anderen op de Kuschiet Ebed-melech (vs. 15-18). De eerste wijst aan, hoe de trouweloosheid wordt gevonnist, de tweede hoe de beloofde genade aan diegenen wordt vervuld, die gered worden, omdat zij, in des Heeren wegen wandelen. Nadat in vs. 1-3 het feit van Jeruzalems verovering kortelijk is meegedeeld, wordt in vs. 4-7 de vlucht van Zedekia, zijne gevangenneming en veroordeling verhaald. Daaraan wordt in vs. 8-10 een kort bericht geknoopt over het lot van de stad Jeruzalem en van hare bevolking, en in vs. 11-14 het bericht over het lot van de profeet Jeremia toegevoegd. Op dien duisteren grond verheft zich (vs. 15-18) de redding der gelovige Heidenen uit Chams verworpen stam uit het gericht, met een eigenaardig licht. Dit geeft ons een blik in de tijd, wanneer allen, ook de verst staande Heidenen, uit genade zalig worden, maar Israël alleen op de door de Heere geordenden weg, door de dood tot over winning zal komen. Het laatste is voorafgebeeld in het lot van Jeremia, de knecht Gods, welks voorstelling dan ook het verband tussen de beide hoofddelen van het hoofdstuk vormt.

In het negende jaar van Zedekia, koning van Juda, in de tweede maand, en wel op de tienden dag dier maand, ongeveer in Januari 590 v. C. (Hoofdst. 52:4. 2 Kon. 25:1 Ki 1), kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, en al zijn heir, tegen Jeruzalem, en zij belegerden haar, gelijk Jeremia herhaald als Gods onveranderlijk besluit te voren had verkondigd.

In het elfde jaar van Zedekia, in de vierde maand, die genoemd wordt Thammuz, ongeveer onze Juli, van het jaar 588 v. C. op de negenden der maand, werd de stad doorgebroken, door middel van gemaakte bressen, nadat de belegering 18 maanden had geduurd.

En alle vorsten des konings van Babel, die zelf nog in zijn hoofdkwartier Riblath vertoefden, togen henen in, en hielden stand bij de middelste poort, ook Efraïms poort genoemd, die in de muur is, welke de bovenste of Zionsstad van de benedenstad scheidde. Van hier kan men de beide delen der stad het gemakkelijkst beheersen. Die vorsten namelijk waren Nergal-Sarezer(= Mars is de vorst van het vuur), Samgar Nebu (= het zwaard van Nebo), Sarsechim Rab-Saris (= Skytisch vorst, opperhoofd der gesnedenen), Nergal-Sarezer Rab Mag (liever: overste der Magiërs, Dan. 2:2) en al de overige minder uitstekende vorsten des konings van Babel.

Het is opmerkelijk, dat de oppermagiër denzelfden naam droeg als de eerstgenoemde vorst; verder dat in vs. 13 een ander opperste kamerling en een ander hofmeester wordt genoemd, en wel weer een Nergal Sarezer. Vele uitleggers hebben daarom aangenomen, dat in vs. 3 en 13 in de eigennamen der vorsten schrijffouten moesten wezen. Dit is wel mogelijk, maar het is onmogelijk om te vinden, hoe de namen oorspronkelijk waren, en voor de verschillende ambten verdeeld geweest zijn. Men zal daarom het beste doen, zich met de aanwezigen tekst tevreden stellen; vooral daar de zin er in het geheel niet door gestoord wordt.

En het geschiedde, als Zedekia de koning van Juda, en al de krijgslieden hen zagen, als hij van zijn paleis in de bovenstad hen van het noorden met hun krijgsvolk in de benedenstad zag dringen en aan de poort zag plaats nemen, en de zijnen erkenden, dat ook de bovenstad niet meer was te houden, zo vloden zij, en zij togen bij nacht in zuidelijke richting uit de stad door de weg van des konings hof nabij de vijver van Siloah (Neh. 3:15), en wel door de poort tussen de twee muren, de dubbelen muur, die waarschijnlijk Zion met Ofel verbond 1). Hij kwam nu eerst in de uitgang van het Tyropoion of Kaasmakersdal, en hij toog uit van daar, door het Kedronsdal voorbij de koningstuin door de weg des vlakken velds (liever: naar de Araba, de vlakte van het Jordaandal, om zo mogelijk van daar over de Jordaan naar Gilead te ontkomen).

Volgens andere verklaring is niet een dubbele muur bedoeld, maar de tegenover elkaar liggende muren, de muur aan de oostzijde van Zion en op de westzijde van Ofel. Dan ware de poort "tussen de beide muren" de Paardenpoort (Neh. 3:28), die zich bevond in de muur, die over het Tyropoiondal was getrokken en die beide muren verbond.

Doch het heir der Chaldeën jaagde hen achterna; en zij achterhaalden Zedekia in de vlakke velden van Jericho (Joz. 4:13), nog voordat hij over de Jordaan was gekomen, en vingen hem, en brachten hem opwaarts tot Nebukadnezar, de koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath aan de Orontes, nog heden Riblah genaamd (2 Sam. 8:6), waar Nebukadnezar zijn hoofdkwartier had opgeslagen, waarschijnlijk om nog een anderen veldtocht, in het bijzonder tegen Tyrus, voor te bereiden, die sprak oordelen tegen hem uit.

En de koning van Babel slachtte de zonen 1) van Zedekia te Ribla voor zijne ogen; ook slachtte de koning van Babel alle edelen van Juda.

Deze moeten noch zeer jong zijn geweest, dewijl Zedekia toen pas de leeftijd van 32 jaren had bereikt.

En hij verblindde de ogen van Zedekia, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem naar Babel te voeren, waar hij tot aan zijnen dood in de gevangenis zat (Hoofdstuk 52:11).

De straf over Zedekia was dubbel wreed. Vooreerst omdat hij de executie aan zijne eigene zonen moest aanzien. Deze bestond, zo als de Hebreeuwse uitdrukking te kennen geeft, in een langzaam, pijnlijk slachten, waarmee dan ook overeenstemt, wat ons in de heuvels van Nimrod en Chorsabad van afschuwwekkende afbeeldsels met dergelijke wrede martelingen

bewaard is. Ten tweede in zijn eigen persoon. Hij werd van zijn gezicht beroofd, doch zo, dat

de slachting zijner zonen het laatste beeld was, dat zijne ziel uit de wereld des lichts in de eeuwigen nacht medenam. De verblinding was als straf in het oude Oosten geenszins ongewoon. Ook daarvan hebben wij tonelen in steen gebijteld, opdat zij na duizende van jaren aan de nawereld getuigenis zouden geven van de geest, die daartoe dreef. Reeds de Hebreeuwse uitdrukking klinkt weemoedig; het betekent een uitgraven der ogen met een spits werktuig. De nacht zijner ogen tekende in 't algemeen zijn donker lot. De koning droeg de koperen ketenen, en sleepte als blinde en gevangene zijn lot naar Babel. Zo werd het duister, ontzaglijk klinkend woord aan hem vervuld, dat Jeremia van de Heere had ontvangen.

En de Chaldeën verbrandden, gelijk de meer uitvoerige berichten (Hoofdst. 52:12 vv. 2 Kon. 25:8 vv. mededelen, ene maand na de verovering bij afzending van de overste der trawanten, Nebuzaradan, door de koning naar Jeruzalem, het huis des konings en de huizen des volks met vuur; en zij braken de muren van Jeruzalem af.

De afzending van Nebuzaradan, de oppersten adjudant des konings, van Riblath neer Jeruzalem, tot verwoesting der stad en deportatie van het volk wordt weggelaten; eveneens de datum van de uitvoering van het bevel, zodat het de schijn heeft, als ware alles dadelijk na de inneming der stad geschied, en Nebuzaradan aanstonds aanwezig geweest. Het was hier niet het doel een historisch juist bericht te leveren van de bijzondere gebeurtenissen, maar om de hoofdzaken kortelijk te vermelden, ten einde de behandeling, die de profeet overkwam, in het rechte licht te stellen, en in 't algemeen de nauwkeurige vervulling zijner profetie aan te wijzen.

Het overige nu des volks, die in de stad waren overgebleven, die niet gedurende de belegering waren omgekomen, en de afvalligen, diegedurende de belegering tot hem, tot de Chaldeën, gevallen waren, met het overige des volks, die overgebleven waren, voerde Nebuzaradan, (= Nebo's geleider), de overste der trawanten, gevankelijk naar Babel.

Maar van het volk, die arm waren, die niet met al hadden, liet Nebuzaradan de overste der trawanten, enigen overig in het land van Juda; en hij gaf hun te dien dage wijngaarden en akkers in.

Maar van Jeremia had Nebukadnezar, de koning, van Babel, bevel gegeven in de hand van Nebuzaradan, de overste der trawanten, als hij hem afzond, zeggende:

Neem hem, en stel uwe ogen op hem, let nauwkeurig op hem, en doe hem niets kwaads; maar gelijk als hij tot u spreken zal, alzo doe met hem. 1)

Nebukadnezar, de koning, en Ebed-melech, de Ethiopiër, verzwaarden de schuld der Joden. Deze, hoewel zij Heidenen waren, vreesden voor de Profeet, terwijl de Joden, die onder de woorden der profeten waren opgevoed, op de Goddelijke woorden geen acht wilden slaan, integendeel de Profeten velerlei mishandelingen aandeden.

Nu vermeldt de Profeet ons de vaderlijke zorge Gods, welke hij ondervonden heeft in de bewaring van zijn leven en zijn heil. Wij weten dat in de verwoesting dikwijls onschuldigen

gedood worden en dat de verwoesting der steden stormachtig toegaat, zodat veel zonder enig beleid plaats grijpt, ja ook dat de legeraanvoerders hun overwinningen niet kunnen matigen. Het had derhalve kunnen gebeuren, dat toen de Chaldeën het alles verbrandden, Jeremia tegelijk was omgekomen of door de rook van de brand was gestikt. Doch hij zegt hier dat hij op merkwaardige wijze is bewaard, dewijl Nebukadnezar omtrent hem een bevel had gegeven om hem geen overlast aan te doen, maar om hem ongedeerd te bewaren, zowel aan Nebuzaradan als aan geheel het leger.

Zo zond Nebuzaradan, de overste der trawanten 1), mitsgaders Nebuschazban (= aanbidder van Nebo) Rab Saris (liever: hoofd der gesnedenen), en Nergal-Sarezar Rab Mag (vs. 3), en al de oversten des konings van Babel.

Deze was misschien eerst na de inneming van Jeruzalem te gelijk met Nebuzaradan door de koning naar Jeruzalem gezonden, en had de in vs. 3 genoemden oversten der trawanten Sarsechim afgelost.

Zij zonden dan henen en namen Jeremia uit het voorhof der bewaring, en gaven hem over aan Gedalia, de zoon van Ahikam, die reeds vroeger de Profeet in zijne bescherming had genomen (Hoofdst. 26:24), de zoon van Safan, dat hij, dien de koning tot Chaldeeuws stadhouder over Juda, en over de in het land achtergelatene Joden had benoemd, hem henen uitbracht naar het huis, waarin hij als stadhouder resideerde: alzo bleef hij, Jeremia, in het midden des volks van Juda.

Volgens dit vers schijnt Jeremia tot aan de aankomst van Nebukadnezar in het voorhof te hebben gezeten, en eerst door Nebuzaradan op bevel van de koning daaruit bevrijd en aan de stadhouder Gedalia te zijn overgegeven. Daarmee is echter de mededeling in Hoofdst. 40:1 vv. in strijd. Volgens Hoofdst. 40:1 vv. liet Nebuzaradan de Profeet te Rama vrij, waar hij zich met handboeien bevond onder de gevangenen van Juda, die naar Babel zouden weggevoerd worden, toen Nebuzaradan hem liet halen en hem de vrijheid schonk. Deze tegenspraak is ontstaan door de summarische kortheid, waarmee in ons vers over Jeremia's lot bij de verovering en verwoesting van Jeruzalem wordt bericht gegeven, en is niet moeilijk te rijmen. Bij de inneming der stad werden de bewoners der stad, vooral de mannen, die gene wapenen hadden gedragen, door de Chaldeën genomen en uit de stad naar Rama getransporteerd, waar zij tot aan het ontvangen der koninklijke beslissing over hun lot werden gevangen gehouden. Jeremia deelde met zijne landslieden in dit lot. Toen vervolgens Nebuzaradan naar Jeruzalem kwam, om de koninklijke bevelen over de stad en hare bevolking uit te voeren, liet hij op bijzonder bevel van zijnen koning de Profeet Jeremia halen uit de menigte der gevangenen, die reeds naar Rama waren gevoerd; hij liet hem zijne boeien afnemen, en de vrije keuze van verblijfplaats aanbieden. Deze bevrijding van Jeremia uit zijne gevangenis kon bij ene summarische voorstelling een halen uit het voorhof worden genoemd, al zat hij ook bij zijne vrijlating niet meer in de gevangenis van het paleis te Jeruzalem, al was hij reeds als gevangene naar Rama gevoerd.

Zo weet de Heere Zijne knechten te Zijner tijd uit hun ellenden te verlossen, zodat zij de rechtvaardige wrake Gods zien aan hun en Zijne vijanden, terwijl Hij integendeel voor hen het hart der vijanden ontbeert, zodat deze hun alles goeds moeten bewijzen.

Het woord des HEEREN dat ene belofte bevatte voor de gelovigen Heiden Ebed-melech, was ook tot Jeremia geschied, als hij in het voorhof der bewaring besloten was, en wel niet lang na de redding uit de kuil. Dit wordt eerst hier bericht, omdat in de gang van de mededeling dier gebeurtenissen sedert die redding gene geschikte gelegenheid zich daartoe aanbood. Het kwam tot hem, zeggende:

Ga henen, en spreek tot Ebed-melech, de moorman, wanneer hij tot u zal komen in het voorhof, waar gij gevangen zijt zeggende: Zo zegt de HEERE der heerscharen, de God Israëls: Zie Ik zal Mijne woorden, die ik door Mijne profeten gesproken heb, brengen over deze stad, ten kwade en niet ten goede, nauwkeurig zo als zij luidden; en zij zullen te dien dage voor uw aangezicht zijn; met uwe eigene ogen zult gij zien hoe nauwkeurig zij worden vervuld. Dat zal het eerste loon voor uw geloof aan Mijne woorden zijn, waardoor uw geloof nog zal worden bevestigd.

Maar ook een meer duidelijk genadeloon wil Ik u schenken: geheel Jeruzalem met al het volk, dat daarin is, zal te gronde gaan; maar Ik zal u te dien dage redden, spreekt de HEERE; en gij zult niet overgegeven worden in de hand der mannen, der Chaldeën, voor welker aangezicht gij vreest. 1)

Ebed-melech was een werktuig geweest om de dienstknecht Gods te verlossen en te redden. Deze weldaad zou de Heere niet onbeloond laten, maar hem daarvoor kennelijk zegenen. Ook had deze moorman het niet gedaan in eigen kracht, maar in het vertrouwen op God. Dat vertrouwen had bij hem alle vrees voor de mensen doen verdwijnen. En dit vertrouwen op de Heere zou God niet beschamen. Integendeel, Hij zou het ook aan hem bewijzen, dat wie op Hem hopen, niet beschaamd zullen uitkomen.

Want Ik zal u zeker bevrijden, en gij zult door het zwaard met vallen; maar gij zult uwe ziel, uw leven tot enen buit hebben, omdat gij op Mij en Mijn woord vertrouwd hebt, en dat geloof door de hulp, die gij aan Mijnen knecht Jeremia bewezen hebt, betoondet, spreekt de HEERE.

Wel hem, die de God Jakobs tot zijne hulpe heeft, wiens verwachting van de Heere, zijnen God is (Ps. 146:5). Gezegend het volk, welks God de Heere is (Ps. 144:15). Wat hielp het Zedekia, dat hij koning was? En wat schaadde het Ebed-melech, dat hij een knecht was? De eerste moest om zijne goddeloosheid alles lijden, deze heeft om zijner vroomheid wil het kwaad niet ondergaan.

HOOFDSTUK 40. JEREMIA BLIJFT BIJ GEDALIA IN HET LAND.

Met de aanwijzing in het vorige hoofdstuk gegeven, hoe alle woorden Gods, die Hij door de mond van Jeremia heeft gesproken, nauwkeurig vervuld zijn, wordt het hoofddeel van ons profetisch boek gesloten. Jeremia's roeping toch was het gericht te verkondigen over het afgevallen Juda; daarom is met het begin van dit gericht de hoofdperiode zijner roeping afgelopen. Als aanhangsel tot dit hoofddeel (Hoofdst. 1-39), volgen nu nog zes hoofdstukken (Hoofdst. 40-45), waarin bericht wordt, wat de Profeet na die ontzettende dagen als openbaringen des Heeren ontving, en ook wat hij, nadat hij alle verschrikkingen van het door hem verkondigde gericht had moeten smaken, nog verder door de boosheid der mensen moest verdragen.

Vs. 1-16. Na een opschrift over het gehele aanhangsel van 6 hoofdstukken, bericht de Profeet eerst nog eens nauwkeuriger, hoe hij uit zijne banden bevrijd is en aan de stadhouder Gedalia is overgegeven (vs. 1-6). hierop volgt de voorstelling der gebeurtenissen in het land van Juda tot aan het vermoorden van Gedalia. Eerst verzamelden zich de krijgslieden, die gedurende de belegering en verwoesting der stad door het land verstrooid waren, en degenen, die tot de naburige volken waren gevlucht. Zij vergaderden zich rondom Gedalia, die als stadhouder was aangesteld, en hun bescherming en veiligheid beloofde, wanneer zij de opperheerschappij der Chaldeën wilden erkennen, en rustig de landbouw beoefenden (vs. 8-12). Toen werd het bekend, dat Ismaël, een der aanvoerders van die wedergekeerde vluchtelingen, een man uit de koninklijken stam, door de koning der Ammonieten was opgezet, om Gedalia te vermoorden. Daarom waarschuwden de overige aanvoerders Gedalia voor Ismaël; deze geloofde hen echter niet, en toen Jochanan zich zelfs aanbood, om Ismaël heimelijk te vermoorden, duldde Gedalia het niet, en verklaarde de verdenking voor ene leugen (vs. 13-16).

Het woord, dat van de HEERE geschied is tot Jeremia, nadat Nebuzaradan, de overste der trawanten, hem had laten gaan van Rama 1); als hij hem had laten halen daar hij, toen deze ene maand na de verovering door Nebukadnezar naar Jeruzalem gezondene opperbevelhebber, hen tot zich naar Jeruzalem liet halen (Hoofdst. 39:14), in de algemene verwarring tegen 's konings bevel, met ketenen gebonden was, en naar Rama (1 Sam. 1:1) gebracht, in het midden aller gevangenen van Jeruzalem en Juda, die naar Babel gevankelijk werden weggevoerd.

Zo ver gaat het opschrift boven de afdeling Hoofdst. 40-46. Dit staat duidelijk in verband met het opschrift Hoofdst. 1 en 2. Even als dat op alle profetieën betrekking heeft, die Jeremia van het dertiende jaar van Josia af tot aan de verwoesting van Jeruzalem heeft uitgesproken De bijzondere opschriften bij Hoofdst 44 en 45 behoren bij dit hoofdopschrift evenzeer als de opschriften bij iedere afdeling Hoofdst. 7:1; 11:1; 14:1 en andere bij het hoofdopschrift in Hoofdst. 1 en 2. De uitdrukking: "het woord, dat van de Heere geschied is" schijnt niet recht te passen, daar de hoofdinhoud van deze afdeling van geschiedkundigen aard is. Toch heeft ook de geschiedkundige mededeling door de profetischen geest ingegeven en daarvan

doortrokken, niet een zuiver geschiedkundig door. Verder wijzen deze woorden steeds het begin ener hoofdafdeling ook daar aan, waar het geschiedkundige overwegend is, terwijl de mededeling der geschiedenis in de afdelingen slechts als inleidende en verklarende commentaar tot de volgende openbaringen dient.

Want de overste der trawanten liet Jeremia tot zich te Jeruzalem halen, en zei tot hem: De HEERE, uw God heeft dit kwaad, dat wij nu zien, en waarvan wij de werktuigen geweest zijn, over deze plaats gesproken.

En de HEERE heeft het doen komen en gedaan, gelijk als Hij gesproken had. Want gijlieden hebt gezondigd tegen de HEERE, en Zijne stem niet gehoorzaamd; daarom is ulieden deze zaak geschied. 1)

Het kon enen Heiden niet moeilijk zijn, om aan te nemen, dat de volksgod der Joden, vertoornd, dat het volk andere goden boven hem trok, het had overgegeven. Maar hier is meer: Nebuzaradan had ook erkend, dat Jeremia een door God gezonden Profeet was, en dat alle zijne woorden vervuld waren. Het is ook van gewicht, dat de Chaldeën de indruk ontvingen, dat in het lot van Jeruzalem en Juda Gods hand was op te merken, en hoe machtig de God der Joden was. Hoewel het ongeluk, over Jeruzalem gekomen, groot en verschrikkelijk is, toch laat God niets zo kwaads geschieden, of Hij weet er iets goeds uit te doen voortkomen, gelijk hier de Chaldeeuwse hoofdman niet onduidelijk laat blijken, dat hij een begin heeft gemaakt met de kennis van de waren God. Hij belijdt toch vooreerst, dat de God der profeten een Heere is; ten tweede, dat Hij toekomstige dingen weet; ten derde dat Hij die vooral door Zijne dienaars heeft laten verkondigen; ten vierde, dat God de strijd gevoerd heeft en alles heeft gedaan; ten vijfde, dat Hem de zondige aard van het volk, (waarvan de afgodische de eerste was) mishaagde; ten zesde, dat Hij de ongehoorzaamheid aan Zijn woord had gestraft.

Zo moet de val van Gods volk voor de Heidenen tot ene opstanding worden. (Dan. 3:30).

Hij schijnt dus te willen rechtvaardigen hetgeen hij gedaan had en daarin te roemen dat hij Gods werktuig was geweest om dat te vervullen, waarvan Jeremia de boodschapper was geweest om het te voorzeggen, en om die reden was het inderdaad het heerlijkste bedrijf dat hij ooit uitgevoerd had.

Nu dan, zie, ik heb u heden los gemaakt van de ketenen, die aan uwe hand waren, indien het goed is in uwe ogen met mij naar Babel te komen, zo kom en ik zal mijn oog op u stellen, u beschermen en verplegen; maar indien het kwaad is in uwe ogen, met mij naar Babel te komen, zo laat het; zie het ganse land is voor uw aangezicht, waarhenen het goed en recht in uwe ogen is te gaan, ga daar.

En dewijl hij nog niet zal wederkeren 1), daar Gedalia nog niet naar Jeruzalem zal komen, zo keer gij tot Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, dien de koning van Babel als stadhouder over de steden van Juda gesteld heeft; en woon bij hem in het midden des

volks, ofwanneer gij dat niet wilt, zo ga overal, waar het in uwe ogen recht is te gaan, ga er henen. En de overste der trawanten gaf hem reiskost en een geschenk, en liet hem gaan.

In het Hebr. Weö-denoe-lojaschoeb. Beter: Dewijl hij zich nog niet omkeerde, in de zin, dewijl hij nog niet tot een besluit kwam werwaarts hij wilde gaan. Jeremia scheen dus nog besluiteloos te zijn, daarom zegt Nebuzaradan hem om naar Gedalia terug te keren. Anderen vertalen: Indien ge niet hier wilt blijven. De zin is echter gelijk. De krijgsoverste kon wel aan hem zien dat hij niet naar Babel wilde en toch ook de bewijzen van vriendschap van dezen man niet durfde weigeren.

Alzo kwam, Jeremia tot Gedalia, de zoon van Ahikam, te Mizpa in de stam van Benjamin, waar Gedalia zijne residentie had genomen, niet ver van Rama, de plaats, waar eens Samuël het volk had bestuurd en Saul tot koning had gekozen (1 Sam. 7:15 vv. 10:17); en hij woonde bij hem in het midden des volks, die in het land waren overgelaten.

In Babylonië wachtte de Profeet eer en een aangenaam leven; in Judea gevaar en smaad; nood in het verwoeste land. In Babylonië stond een aanzienlijk arbeidsveld voor hem open onder de menigte des volks, in Judea had hij slechts gepeupel en enige aanvoerders van benden om zich heen. Maar Jeremia was geen slecht patriot, zo als velen hem noemen. Hij heeft door zijn blijven in Judea getoond, dat de inhoud zijner profetieën, die schijnbaar ten gunste der Chaldeën en Juda vijandig was, gedragen werd door de zuiverste liefde tot zijn volk en tot zijn vaderland. Zo volgde hij ook Mozes na, van wien (Hebr. 11:25 Heb) geschreven staat, dat hij verkoos met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor enen tijd de genieting der zonde te hebben. De heilige grond des vaderlands boeide hem, en ingeval hij ging, wie was er dan, die zich het verlatene, arme overblijfsel in ‘t geestelijke zou hebben aangetrokken, het Gods woord zou hebben verkondigd en het vertroost en vermaand zou hebben? De gevangenen in Babylonië hadden immers enen Ezechiël. En kon de Heere hun niet nog andere profeten verwekken? Zo bleef hij dan bij de schapen, die geen herder hadden. Jeremia heeft zijn ganse leven nooit het zijne gezocht, ook hier niet.

Toen nu alle oversten der heiren, die gedurende de verovering van het land en zijne hoofdstad in het veld waren, zich op het platteland hier- en daarheen hadden verstrooid, en vooral in moeilijk in te dringen streken, waar zij door de Chaldeën niet konden worden bereikt, toen zij en hun mannen, die met hen gevlucht waren en onder hun leiding stonden, hoorden, dat de koning van Babel Gedalia, de zoon van Ahikam, over het land gesteld had, en dat hij aan hem bevolen had de mannen en de vrouwen en de kinderkens, wier gaden en vaders in de krijg waren omgekomen, en van de armsten des lands, van degenen, die niet naar Babel gevankelijk waren weggevoerd(Hoofdst. 39:10);

Zo kwamen zij allengs uit hun schuilhoeken. Zij gingen tot Gedalia, dien zij met reden hun vertrouwen konden schenken, te Mizpa, en zochten in hem een vast middelpunt, om tot een veilig leven te kunnen komen, namelijk Ismaël (= hij zal God horen), de zoon van Nathanja (= gave van Jehova) (Hoofdst. 41:1), en Johanan (= Jehova gaf) en Jonathan, de zonen van Kareah (= kaal) (2 Kon. 25:23), en Seraja (= vorst van Jehova), de zoon van Tanhumeth(= vertroosting), en de zonen van Efai (= dorstende naar Jehova), de Netofathiet (= uit Netofa =

afdrupsel), in de nabijheid van Bethlehem, (1 Kron. 2:54) en Jezanja (= hij zal door Jehova verhoord worden), de zoon eens Maächathiets (liever: uit Maächa (= verdrukking), een Syrisch landschap in de nabijheid van Hermon, (Deut. 3:14), zij en hun mannen, die als krijgsbenden door hen waren aangevoerd.

En Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, zwoer hun en hun mannen, zeggende: Tot hiertoe hebt gij als vrijbuiters tegen de Chaldeën krijg gevoerd, maar vreest niet, nadat de oorlog met de nederlaag van ons volk is geëindigd, en uw tegenstand te vergeefs was, van de Chaldeën te dienen; blijft in het land, en dient, in gehoorzame verootmoediging onder de zware gerichten Gods, de koning van Babel, zo zal het u welgaan
1).

Alhoewel de Goddelijke wet hun verboden had verbintenissen met de Heidenen aan te gaan, nochtans had het Goddelijk vonnis hen daartoe verplicht, de koning van Babel te gehoorzamen.

En ziet, ik woon van nu aan te Mizpa, om als stadhouder des konings te staan voor het aangezicht der Chaldeën, dieals koninklijke beambten of krijgsscharen tot ons zullen komen. Ik heb als zodanig het recht en de plicht, om uwe rechten te verdedigen en uwe belangen bevorderlijk te zijn. Gijlieden dan, weest onbezorgd, zet u neer, waar gij wilt, bebouwt het land, verzamelt daar nu, in ‘t begin van Augustus (2 Kon. 25:8), de vruchten beginnen rijp te worden, wijn en zomervruchten, en olie, en doet ze in uwe vaten; zoveel als wij nodig hebben, zal ondanks de verwoesting des lands wel gegroeid zijn. En woont in uwe steden, die gij hebt ingenomen, in de vastigheden, die gij bij uw omzwerven in bezit genomen hebt (vs. 12).

Gedalia, een merkwaardig persoon in deze geschiedenis, was uit ene familie, die zich altijd had onderscheiden als bevorderende de godsdienst en gehecht aan hare leraars. Zijnen vader Ahikam, zijnen grootvader Sefan, zijnen oom Gemarja en diens zoon Micha kennen we reeds van deze meest beroemde zijde. Deze allen waren, ondanks hun vroomheid, toch bij het hof in aanzien. Zij hadden echter daardoor ook juist veel vijandschap op zich geladen, omdat zij de Profeten zozeer begunstigden en het verbond met Egypte ongenegen waren, waarom zij dan ook na de verovering der stad door de overwinnaar met bijzondere achting werden behandeld.

Als ook al de Joden, die gedurende de krijg gevlucht waren, die in Moab, en onder de kinderen Ammons, en in Edom, en die in al die naburige landen waren, hoorden, dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel gelaten had, en dat hij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, over hen gesteld had:

Zo keerden al de Joden weer uit al de plaatsen, waarhenen zij gedreven waren, en kwamen in het land van Juda tot Gedalia te Mizpa, die hun woonplaatsen aanwees; en zij verzamelden zeer veel wijns en zomervruchten, zodat Gods goedheid in de rijken oogst hen tot bekering en verootmoediging drong.

Doch Johanan, de zoon van Kareah, en alle overige oversten der heiren, die in het veld waren geweest, en zich daar hadden verstoken, kwamenna het terugkeren dier vluchtelingen uit Moab, tot Gedalia te Mizpa.

En zeiden tot hem: Weet gij wel, dat Baälis (= zoon van verrukking), de koning der kinderen Ammons, Ismaël, de zoon van Nethanja, uitgezonden heeft, om u aan het leven te slaan, 1) Maar Gedalia, de zoon van Ahikam, geloofde hen niet 2).

Wat de koning van Ammon tot zulk enen moordaanslag bewoog, òf haat tegen de heerschappij der Chaldeën, òf de hoop zelf in het bezit van het verlaten land te komen, kan niet bepaald worden. Bij Ismaël is misschien politieke haat tegen Gedalia, die tot de Chaldeeuwse partij behoorde, en dien hij als landverrader beschouwde, of ijverzucht, daar hij zelf tot het koninklijk geslacht behoorde, en zich aan hem niet wilde onderwerpen, de drijfveer geweest.

Gedalia gaf aan de aanklacht geen geloof. Waarschijnlijk zag hij die aan als ene ingeving van de ijverzucht der overige hoofdlieden tegen Ismaël. Zij die een vroom gemoed hebben, kunnen niet zoveel kwaads geloven als men van de mensen zegt. Maar men moet niet te veel vertrouwen: de wereld is vol valsheid. Wie al te licht gelooft, wordt ook bedrogen. Daarom is hij wel een gelukkig man, die de middenweg kan houden.

De Ammonieten waren sedert vele eeuwen bittere vijanden van de Joden, zij hadden daarom ook in de vorigen oorlog hulpbenden aan de Babyloniërs gezonden (2 Kon. 24:2), en een gedeelte van het Joodse rijk onder hun gebied getrokken (Jer. 49:1). Zij zullen nu misschien gevreesd hebben, dat het gemenebest der Joden, onder het bestuur van Gedalia, wederom in vorigen bloei zou hersteld worden. Zij besloten daarom Gedalia van kant te maken; en opdat het ongenoegen van Nebukadnezar op de Joden zelf mocht vallen, bedienden zij zich daartoe van enen Jood Ismaël, een der gevluchte oversten. Deze Ismaël zal zich tot dezen gruwzamen aanslag des te lichter hebben laten overhalen, omdat hij op Gedalia nijdig was, en waande dat hij om zijne hoge geboorte meer gerechtigd was tot de landvoogdij. Het is ons niet aangetekend langs welken weg Johanan en de andere vorsten kennis gekregen hebben van dezen gruwzamen aanslag; zodra zij het ontdekt hadden, gaven zij er Gedalia kennis van, maar Gedalia geloofde hen niet. Hij kon niet vermoeden, dat Ismaël zo trouweloos zou wezen, en zulk een gruwelstuk kon verrichten.

Johanan nochtans, de zoon van Kareah, die wel inzag dat het vermoorden van Gedalia de verstrooiing van Juda’s overblijfsel, dat zich weer om Gedalia had neergezet, ten gevolge moest hebben, sprak tot Gedalia in het verborgene te Mizpa, zeggende: Laat mij toch henengaan, en Ismaël, de zoon van Nethanja slaan, voordat hij zijnen moord aan u volbrengt, en niemand zal het weten, dat ik hem gedood, en gij mijne daad ingewilligd hebt: waarom zou hij u aan het leven slaan, daar wij toch met zijn voornemen bekend zijn: waarom zouden wij het rustig toezien, en daardoor er zelf mede aan schuldig worden, en gans Juda, die tot u vergaderd zijn, verstrooid worden, en het overblijfsel van Juda verloren gaan?

De verzoeking heeft steeds zeer verstandige, bijna dwingende redenen, ja dikwijls gronden, die aan de bevordering en bewaring van het rijk Gods zijn ontleend, om daarmee de zonde, die hij aanraadt, rein te wassen. De wereld, die geen absoluut recht en ook geen absoluut onrecht kent, maar volgens redenen van nuttigheid en eigenbaat handelt, is ongeschikt om de verzoeker het masker van een engel des lichts af te rukken. Maar wie God vreest, die vreest ook het geringste onrecht, al beloofde het ook nog zo groot een voordeel.

Maar Gedalia, de zoon van Ahikam, waarschijnlijk door schoon spreken van Ismaël voor hem ingenomen, zei tot Johanan, de zoon van Kareah: Doe deze zaak niet, want gij spreekt vals van Ismaël. Ik kan niet geloven, dat hij, die mij gene de minste aanleiding tot wantrouwen heeft gegeven, mijn vertrouwen zo schandelijk zon belonen.

HOOFDSTUK 41. ISMAEL DOODT GEDALIA;

JOHANAN JAAGT HEM NA.

II. Vs. 1-18. Voor de verdenking tegen Ismaël was maar al te veel grond. Werkelijk vermoordt hij Gedalia en zijne uit Joden en Chaldeën bestaande omgeving (vs. 1-3 1-), zo ook 80 Israëlietische mannen, die offergaven wilden brengen naar het verwoeste heiligdom (vs. 4-9). Het overige volk voert hij gevangen naar Mizpa, maar hij wordt door Johanan en de overige opperhoofden van benden ingehaald. De gevangenen ontvluchten hem dadelijk, hij zelf ontkomt met acht mannen tot de Ammonieten (vs. 10-15). Daarop vergaderen de leidslieden het gehele volk in de nabijheid van Bethlehem, om zich gereed te maken naar Egypte te trekken; want zij meenden ten gevolge van het vermoorden van Gedalia, bij een langer blijven in het land, van de wraak der Chaldeën het ergste te moeten vrezen (vs. 16-18).

Maar het geschiedde in de zevende maand, slechts twee maanden na de verwoesting van Jeruzalem, en na de benoeming van Gedalia tot stadhouder, dat Ismaël, de zoon van Nethanja, de zoon van Elisama, òf van dien staatsschrijver (Hoofdst. 39:12) òf van dien zoon van David (2 Sam. 5:16. 1 Kron. 3:8 van koninklijken zade, en wel waarschijnlijk een spruit uit ene zijlinie van het Davidische huis, en 1) de oversten des konings, te weten een van de grootwaardigheidsbekleders van Zedekia, mitsgaders tien mannen, die, waarschijnlijk ook bij de koning van Ammon gevlucht, waren omgekocht, met hem kwamen tot Gedalia, de zoon van Ahikam, te Mizpa. Deze ontving hen zonder achterdocht en vriendelijk, nodigde hen zelfs aan zijnen dis, en zij aten aldaar brood te zamen, te Mizpa.

Beter: van de oversten des konings. Het voorzetsel van hetwelk voor koninklijk zaad staat, is hier weer te herhalen, dewijl hier en in het volgende vers alleen sprake is van Ismaël en van tien medehelpers.

De afkomst en waardigheid van Ismaël wordt hier nader verklaard, om te doen uitkomen, wat wellicht hem er toe gebracht heeft zulk een lagen sluipmoord te plegen. Hij was van koninklijken bloede, hij was een der oversten van de vorigen koning en daarom was hij ijverzuchtig op het voorrecht van Gedalia, dat deze tot stadhouder was gekozen. Aangezet door de koning der Ammonieten, die immer een vijand was geweest van Israël, maar ook nu van de koning van Babel, kwam hij er te gemakkelijker toe om de stadhouder der Joden, tevens de knecht van de koning van Babel, om te brengen.

En Ismaël, de zoon van Nethanja, maakte zich bij de maaltijd plotseling op, mitsgaders de tien 1) mannen, die met hem waren, en zij sloegen de weerlozen Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan, met het zwaard, dat zij tot hiertoe hadden verborgen gehouden, alzo doodde hij hem, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

Hoe is het mogelijk, zo velen en machtigen onder de hand van tien mannen, die bij Ismaël waren, hoe is het mogelijk, daar het volk in ‘t geheel niet bij zijne zijde was (vs. 13)? Zeker werden eerst de krijgslieden gedood, zodat de alles, terroriserende verschrikkelijke macht eerst

iederen tegenstand verbrak, en vervolgens alles ter nederwierp, hoewel zij slechts van

enen enkelen uitging, iets, zo als ook in onze dagen bij openbaringen van demonisch volksoproer voorkwamen.

Ook sloeg Ismaël al de Joden, die met hem, namelijk met Gedalia te Mizpa waren, en de Chaldeën, de krijgslieden die aldaar gevonden werden, die aan Gedalia ter bescherming waren gegeven, en geheel onvoorbereid waren.

Het geschiedde nu op de tweeden dag, nadat hij Gedalia gedood had, en niemand buiten Mizpa het wist.

Zo kwamen er lieden van Sichem, van Silo, ten zuiden van Sichem en van Samaria, nakomelingen der Israëlieten van het rijk der tien stammen, die onder de heidense kolonisten woonden, die door Ezar-Haddon daar waren nedergezet. Deze hielden zich van de dagen van Hizkia en Josia af, aan de godsdienst des Heeren te Jeruzalem, en waren gewoon op feesttijden daarheen op te gaan (Ezra 4:3). Het waren tachtig man, hebbende in diepe treurigheid over de ondergang van Gods volk, van het heiligdom des Heeren en van het offer, de baard afgeschoren, en de klederen gescheurd, en zichzelven in het lichaam met messen gesneden, om daardoor de diepe wonden van hun hart voor te stellen (Job 1:20); en spijsoffer en wierook waren in hun hand. Zij hadden deze onbloedige offers voor het nabijzijnde, anders zo blijde loofhuttenfeest bij zich, om ze ten huize des HEEREN te brengen;
hetwelk nu geheel in puin lag.

De vraag rijst waartoe die mensen kwamen, dewijl toch het gerucht omtrent de ondergang van de tempel reeds verspreid was. Zij worden toch niet gezegd uit Perzië te komen of uit de overzeese landen, maar uit de nabuurschap zelf. Ik meen dat zij gekomen zijn, niet om het gewone offer te brengen, maar slechts om op die plaats, waar zij vroeger gewoon waren de offeranden aan te bieden, getuigenis af te leggen van hun godsvrucht. Deze conjectuur heeft in zich niets gedwongene. Het is niet twijfelachtig of toen zij van huis gingen hadden zij reeds gescheurde klederen. Deze waren bij de Oosterse volken de tekenen van droefheid en geween.

Juist dewijl zij wisten dat de tempel was verbrand, kwamen zij als rouwdragenden en treurenden, maar ook, dewijl zij vasthielden aan de Wet, dat de Heere aldaar wilde vereerd worden op die ééne plaats, daarom bleven zij niet weg, al wisten zij dat de tempel er niet was. De grond waarop de tempel had gestaan, was er nog en deze was hun heilig.

En Ismaël, de zoon van Nethanja, ging uit van Mizpa hen tegemoet met vriendelijke gebaren, al gaande en wenende, in schandelijke huichelarij, achter welke moordlust loerde, als of hij met hen treurde over de verwoesting van des Heeren heiligdom. En het geschiedde, als hij hen aantrof en hen verwelkomd had, dat hij zei: Ik ben tot u gezonden, om u te nodigen; komt tot Gedalia, de zoon van Ahikam, dat hij u vooraf verkwikke!

Maar het geschiedde als zij, niets kwaads vermoedende, in het midden der stad gekomen waren, dat Ismaël, de zoon van Nethanja, hen keelde, en wierp hen in het midden des kuils, hij en de mannen, die met hem waren.

Doch onder hen werden tien mannen gevonden, die tot Ismaël zeiden: Dood ons niet, want wij hebben verborgene schatten in het veld, in onderaardse bergplaatsen, van tarwe en gerst, en olie, en honing, die willen wij gaarne als losgeld voor ons leven schenken. Zo liet hij af, en doodde ze niet in het midden hunner broederen. 1)

Zij behielden hun leven en verkregen hun vrijheid, niet door te werken op het medelijden maar op de hebzucht van Ismaël en de zijnen.

De kuil nu, waarin Ismaël al de dode lichamen der mannen(Spreuken 9:15), die hij aan de zijde van Gedalia geslagen had, henenwierp, bij het lijk van Gedalia, dat hij vroeger daarin had geworpen, zodat hij zijne schandelijk huichelachtige uitnodiging aan de pelgrims (vs. 6) in ontzettenden zin waar maakte, is dezelfde, dien de koning Asa maakte tot een put om bij belegering van Mizpa een rijken voorraad water te hebben, en wel van de stenen, die hij van Rama liet halen na het zegerijk eindigen van de krijg, van wege Baësa, de koning Israëls (1 Kon. 15:22. 2 Kron. 16:6 vulde Ismaël, de zoon van Nethanja, met de verslagenen.

De moord aan Gedalia gepleegd, was een werk van de koning der Ammonieten, die alleen Ismaël, welke van koninklijk bloed afstamde, hiervoor tot een werktuig koos, omdat hij diens persoonlijke ijverzucht tegen Gedalia, die door de koning van Babel boven hem was getrokken, voor zijne plannen kon ten nutte maken. Het motief, het overblijfsel van Juda te vernietigen, d. i. de vergadering en wederherstelling van Juda te verijdelen, ligt zonder twijfel ook ten grondslag aan het vermoorden der vrome tempelgangers. Was Ismaël een ruw bandietenhoofdman, tot het plan van de koning der Ammonieten overgehaald, zo moest hem alles, wat tot bewaring en consolidering (nieuwe stichting) van Juda kon dienen, een doorn in het oog zijn. Die haat tegen Juda, welks sterkte in zijnen godsdienst en Godsverering bestond, dreef hem, om de Israëlietische tempelgangers te vermoorden, waarbij echter het uitzicht om schatten te verwerven, kon medewerken, zodat hij de tien, die voorgaven, in het bezit van verborgen voorraad te zijn, het leven schonk. Daarmee laat zich ook zijne huichelarij gemakkelijk verenigen, daar schijnheiligheid niet zelden door booswichten tot uitvoering van hun misdaad wordt gehuicheld.

Ene zwarter daad dan dit gaan van Ismaël de pelgrims te gemoet, heeft de heilige geschiedenis slechts eenmaal aan te wijzen-de kus van Judas in de nachts des verraads. Inwendig hebben die beide veel overeenkomst. Een Judaskus is het plechtig gaan in geween, als trokken de scharen door het dal der tranen op tot de blijde hoogten op Zion. Zij komen over Mizpa heen. Het gezantschap hun toegezonden in even diepe treurigheid, moest hen doen vermoeden, dat Gedalia, tot wien zij werden geroepen, ene bijzondere deelneming, misschien een groot algemeen treurfeest in de zin had. Zij volgen daarom, en vinden in plaats van des Heeren nabijheid-den dood. Ook hier ene tragische ironie van het lot, welke de laatste dagen van Israël zo wanhopig heeft getekend. Hun verlangen, hun vrome godsdienst had zulk een hard lot niet verdiend. Bijna Kannibaals is de woede, in welke Ismaël ze nederhouwt, als wilde hij elken vonk van heilige gemeenschap met God in Israël uitblussen.

En Ismaël voerde het ganse overblijfsel des volks, dat te Mizpa was, gevankelijk, de weten des konings dochteren, de vrouwelijke leden van het koningshuis van Zedekia, en al

het volk, die te Mizpa waren overgelaten, die Nebuzaradan, de overste dor trawanten, aan Gedalia, de zoon van Ahikam, bevolen had; Ismaël dan, de zoon van Nethanja, voerde ze gevankelijk weg, en toog henen, om over te gaan tot de kinderen Ammons.

Toen nu Johanan, de zoon van Kareah, en al de overstap der heiren, die met hem waren, zeer spoedig daarna al het kwaad hoorden, dat Ismaël, de zoon van Nethanja, gedaan had.

Zo namen zij al de mannen, en togen henen, om met Ismaël, de zoon van Nethanja, te strijden; en zij vonden hem, terwijl hij met zijne gevangenen eerst een half uur ten noorden van Mizpa was, aan het grote water, dat bij Gibeon is (2 Sam. 2:13).

En het geschiedde, als al het volk, dat met Ismaël was, maar hem gedwongen gevolgd was, Johanan zag, de zoon van Kareah, en al de overstap der heiren, die met hem waren, zo werden zij verblijd, want slechts gedwongen waren zij hem gevolgd, en zij verwachtten van hem voor zich geen gelukkig lot in het vreemde land.

En al het volk, dat Ismaël van Mizpa gevankelijk had weggevoerd, wendde zich om; en zij keerden zich, en gingen over tot Johanan, de zoon van Kareah.

Doch Ismaël, de zoon van Nethanja, vluchtte na een zeer korten tijd, waarin hij twee zijner gezellen verloor, en ontkwam van Johanan’s aangezicht, met acht mannen, en hij toog tot de kinderen Ammons.

Toen nam Johanan, de zoon van Kareah, mitsgaders al de oversten der heiren, die met hem waren, het ganse overblijfsel des volks, dat hij wedergebracht had van Ismaël, de zoon van Nethanja, van Mizpa (nadat hij Gedalia, de zoon van Ahikam geslagen had), te weten de mannen, die krijgslieden waren, met welke zij tegen Ismaël waren uitgetrokken, en de vrouwen, onder welke de koningsdochters waren, en de kinderkens, en kamerlingen, de dienaars van de vrouwelijke leden der koningsfamilie, die hij van Gibeon had wedergebracht.

En zij togen henen naar het zuiden, en sloegen zich neer te Geruth-Chimham (= herberg of karavanserai, door Chimham, de zoon van Barsillaï (2 Sam. 19:38-41) (= groot verlangen) gebouwd), dat bij Bethlehem is (1 Kon. 2:7), om, gelijk na onderlinge raadpleging het best geoordeeld werd, voort te trekken, dat zij in Egypte kwamen. 1)

Het zou goed geweest zijn indien Johanan, toen hij aan Gedalia kennis gaf van Ismaëls vermoedelijk voornemen, hoewel hij geen verlof kon krijgen om Ismaël te doden, en het langs dien weg te voorkomen, nochtans bij Gedalia gebleven was, want hij en zijne krijgsoversten en derzelver krijgsmacht kon een lijfwacht voor Gedalia geweest zijn, en een schrik voor Ismaël en dus het kwaad voorgekomen zonder bloedvergieten. Maar het schijnt dat zij op enige onderneming uit waren, mogelijk geen goede, en dus houden hebben kunnen zijn. Zij, die trachten om te zwerven, zijn dikwijls uit hun plaats, wanneer zij meest nodig zijn.

Voor het aangezicht der Chaldeën; want Zij vreesden voor hunlieder aangezicht, dat zij, daar

de eigenlijke daders ontvlucht waren, aan hen door bloedige straf of deportatie wrake

zouden nemen, omdat Ismaël, de zoon van Nethanja, Gedalia, der zoon van Ahikam, geslagen had, dien de koning van Babel over het gesteld had.

Dat punt moest zeker tot vergaderplaats dienen. Nog waren enkele hopen of individuen in het land verstrooid. Ook moesten in elk geval voorbereidselen tot de tocht door de woestijn worden gemaakt. De wraak der Chaldeën scheen zeker, al was de onschuld der Joden gemakkelijk te bewijzen. De vrees daarvoor was zo groot, dat het besluit om naar Egypte te vluchten, reeds vast stond, voordat zij de Profeet om raad vraagden. Het is zeer merkwaardig, dat voor het ongelukkige volk ook nog deze laatste kern en vergaderplaats moest worden vernietigd. Men zou menen, dat met de verwoesting der stad en de wegvoering des volks de gerichten hun einde zouden bereikt hebben. Het schijnt, als overtrof de misdaad van Ismaël en het wegtrekken van het overblijfsel naar Egypte de door de Heere gestelde mate van straf, want de Heere had Ismaël niet gezonden, en het gaan naar Egypte heeft Hij juist verboden. En toch schijnt het, dat het land alleen door Ismaëls daad en de vlucht naar Egypte tot die sabbatsrust kon komen, van welke in Lev. 26:34 vv. sprake is.

De profetische momenten der ontbinding, die dit Hoofdst. 41 ons geeft, zullen wij gemakkelijk daarin erkennen, dat 1) een man uit het koninklijk geslacht aan het ellendig geslagene volk der Davidische heerlijkheid, de laatsten doodsteek geeft; dat 2) ook de heiligste bedoelingen van hen, die volgens ‘s Heeren wet hun paden richtten tot Zijn huis, in welks schaduwen de bedroefde zielen in hun smart verkwikking en rust hoopten te vinden (Ps. 87), niet meer heilig werden gehouden, maar diegenen werden geslacht, die de Heere wilden dienen; moordlust treedt dus de wet met voeten; dat 3) zij door dezen gedreven tot lafhartigheid vrijwillig het land der vaderen de rug toekeren, om onder de gevloekte stammen, bij Ammons kinderen, hun leven te redden; dat 4) als ook dat niet gelukt, als ware de ganse keten van genadebewijzen van de Rode Zee af te vergeefs geweest, het overblijfsel uit de ellende onder de leiding der vromen, die met bloedige handen het kwaad wilden wreken (Hoofdst. 40:15), nu terug verlangt naar de dienstbaarheid van Egypte, om aan de nood van het ogenblik, aan het dreigend doodsgevaar te ontkomen. Zij hebben de heerlijkheid hunner roeping, Davids koningskroon, verloren, zij hebben gene wet meer en genen zegen van hunnen God, en daarmee is de roeping zelf vernietigd, en zijn zij voor altijd het verworpen geslacht. Dit volk trekt voorbij het huis, waar het brood des levens aan Israël zal worden gegeven (Bethlehem-broodhuis) terwijl het vervuld is met de gedachten aan Egypte. De staf van Mozes redde eens Israël uit Egypte’s wijsheid des doods, en de wonderen des Heeren uit de macht der vijanden. Daar willen zij nu hun vaderland zoeken.

HOOFDSTUK 42. JEREMIA RAADT DE JODEN AF NAAR

EGYPTE TE TREKKEN.

III. Vs. 1-22. Op de rustplaats te Bethlehem aangekomen, houden het de hoofdlieden en het door hen geleide volk voor nodig, door de Profeet Jeremia de wil Gods omtrent hun voornemen te vragen. Zij wenden zich tot dezen met de bede, dat hij voor hen biddende zich over deze zaak tot de Heere mocht wenden. Zij beloven tevens plechtig, in elk geval te willen gehoorzamen aan het woord Gods, dat hij ontvangt (vs. 1-6). De Profeet vervult hun bede, en ontvangt na tien dagen ene openbaring des Heeren over het voornemen des volks om naar Egypte te trekken, dat hij aanstonds de aanvoerders en het gehele volk mededeelt. Dit luidt: wanneer zij in het land blijven, zullen zij van de Chaldeën niets te vrezen hebben. De Heere zal het hart des konings ten gunste bewegen en hen weer zegenen. Wanneer zij echter niet in het land blijven, maar uit vrees voor de Chaldeën naar Egypte vluchten, zullen zij in Egypte door dezelfde verdrukkingen omkomen, die zij nu meenden door de vlucht te ontkomen (vs. 7-18). Eindelijk vermaant de Profeet hen ernstig, deze waarschuwing niet te verachten; want de Heere zelf heeft tot hem gesproken en hun het heentrekken naar Egypte verboden. Vervolgens legt hij de voor de ziel zo gevaarlijke verkeerdheid bloot, Dat zij eerst een woord des Heeren omtrent hun plan hebben begeerd, en in de heimelijke hoop, dat het naar hunnen wil zou uitvallen, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid hebben toegezegd, en nu toch het woord des Heeren, dat tegen hun mening is, niet willen opvolgen (vs. 19-22 -).

Toen traden na gemeenschappelijk beraad toe alle oversten der heiren, Johanan, de zoon van Kareah, die na de verjaging van Ismaël de voornaamste plaats onder het volk innam, en Jezanja, uit Maächa (Hoofdst. 40:8), de zoon van Hosaja(Hoofdst. 43:2 en al het volk, van de kleinste tot de grootste toe.

En zij zeiden tot de Profeet Jeremia, dien zij met de overige bewoners uit Mizpa hadden medegenomen (Hoofdst. 41:16):Laat toch onze smeking voor uw aangezicht nedervallen, en bid voor ons tot de HEERE, uwen God, wiens profeet en gezant gij zijt, voor dit ganse overblijfsel; want wij zijn weinigen van velen overgelaten, gelijk als uwe ogen ons zien. Des te meer hopen wij dat de Heere uwe voorbede voor ons zal verhoren, en het geringe overblijfsel van Zijn uitverkoren volk niet zal verwerpen, noch zal laten te niet gaan:

Zij kwamen tot de Profeet n. l. om raad te vragen, ja opdat hij God zou ondervragen en zij alzo zouden weten wat zij moesten doen; zij beloven gehoorzaam te zullen zijn, zoals wij later zullen zien. Hoe het ook zij, zij vragen een godsspraak, waaraan het noodzakelijk was geloof te schenken, omdat zij niet openlijk het juk wilden afschudden, en tonen dat zij domme en ijdele verachters Gods waren. Zij komen tot de Profeet, terwijl het toch reeds bij hen vast stond om naar Egypte te gaan. Wie raad vraagt, moet vooreerst tonen, dat hij geen vooroordeel meebrengt maar onbevooroordeeld is. En toch is deze ondeugd al te veel algemeen, dat men als het ware voorgeeft er van bevrijd te zijn, terwijl men toch te voren reeds heeft besloten wat men doen zal. Ja niets meer algemeen is zulks, en dit niet, omdat meestal de raadvragers willen leren wat recht is, maar omdat zij anderen willen overhalen tot hun eigen begeerten. Wie dit of

dat heeft vastgesteld, verbeeldt zich dat hij nog twijfelt en in

onzekerheid verkeert en vraagt wat geschieden moet. Indien het antwoord naar wens is, wordt omhelsd wat gezegd is, maar verschilt wat geraden wordt met dat, wat men besloten heeft, dan wordt de gehele raad overboord gesmeten. Zodanige gezindheid wordt ons hier ook door de Profeet beschreven. Zij (deze mannen) komen alsof zij tot gehoorzaamheid bereid waren. Vervolgens stellen zij zich bescheiden aan, alsof zij niets blindelings wilden ten uitvoer brengen, maar volgen waarheen God hen roept. Indien zij dit van harte gesproken hadden was dat een zonderlinge deugd om in dubbelzinnige zaken tot God de toevlucht te nemen en zich te laten regeren door Zijn woord. Hier wordt ons echter de veinzerij van dit volk voor ogen gesteld, opdat wij mogen leren, zo dikwijls wij vragen willen, wat God behaagt een zuiver en rein hart mede te brengen, opdat niets ons weerhoude of in de weg sta, om terstond te omhelzen wat God heeft voorgeschreven.

Dat ons de HEERE, uw God, bekend make de weg, dien wijin dit naderend gevaar voor de Chaldeën zullen ingaan, en de zaak, die wij zullen doen.

Het besluit om des Heeren wil te vragen, en de bede aan de Profeet kwam bij het volk niet voort uit enkel huichelarij, maar uit het natuurlijk zelfbedrog van het eigenzinnig en oproerig mensenhart, dat steeds God daarmee wil verzoeken, dat Hij op zijne zelfzuchtige plannen en zelf gekozene wegen ja zeggen, ze sanctioneren en ondersteunen moge. Wij zien het immers nog dagelijks, hoe de wereld hare gedachten en zienswijzen al te gaarne aan de kerk zou willen opdringen, zodat zij die bevestige en ingang schenke, even als de wereld voor hare handelingen, al strijden die ook nog zozeer met de eeuwige wet van God, de sanctie en verheerlijking door de kerk Gods begeert, terwijl zij anders die kerk nauwelijks opmerkt of zelfs mishandelt en vervolgt. De Joden waren besloten de door hen zelven bedachten weg te gaan, maar zij beproefden vooraf aan dezen de schijn van recht te geven. Hun zelfmisleiding was daarbij zo groot, dat zij zeker dachten, dat de Profeet hun plan zou moeten bevestigen, misschien des te eer, wanneer zij hem zeer vriendelijk en onderdanig naderden. Even zo min als de duivel kan het ook de wereld begrijpen, dat een mens steeds dezelfde goddelijke waarheid, hetzelfde goddelijke recht tot maatstaf van zijne gedachten en handelingen zou kunnen hebben. Daarom beproeft zij in hare verstandeloze driestheid steeds opnieuw onverdroten, of zij enen man Gods niet zou kunnen bewegen tot het verlaten van zijnen weg.

En de Profeet Jeremia zei tot hen: Ik heb het gehoord; ziet, ik zal tot de HEERE, uwen God, bidden naar uwe woorden; en het zal geschieden, het ganse woord, dat de HEERE u zal antwoorden, zal ik u bekend maken, ik zal u niet één woord veronthouden. 1)

In dit antwoord van de Profeet ligt reeds de twijfel verscholen aangaande het opvolgen van het woord Gods. Jeremia kent zijn volk, weet dat zij reeds plannen hebben om naar Egypte te trekken, en is er van overtuigd dat zij enkel wachten op de goedkeuring Gods, op dit hun voorgenomen plan. Daarom zegt hij, dat hij het ganse woord Gods aan hen zal bekend maken, opdat zij aan de ene zijde gewaarschuwd zullen zijn en aan de andere zijde niet ongewaarschuwd hun besloten plan zullen vervolgen, opdat zij niet te verontschuldigen zullen zijn.

Toen zeiden zij tot Jeremia: De HEERE zij tussen ons tot aan waarachtig en gewis Getuige, die straffende tegen ons moge optreden, indien wij niet naar alle woord, met hetwelk u de HEERE, uw God, tot ons zal zenden, alzo zullen doen! (Ex. 19:8).

Zij beloven plechtiglijk dat zij zich door de wil van God zullen laten besturen, zo haast als zij weten welke die is, en zij hadden de onbeschaamdheid van zich op God te beroepen ten opzichte van hun oprechtheid hieraan, hoewel zij terzelfder tijd veinsden.

Hetzij dan goed of kwaad, wij zullen der stem des HEEREN, onzes Gods, tot welken wij u zenden, gehoorzaam zijn, opdat het ons welga, wanneer wij der stem des HEEREN, onzes Gods, zullen gehoorzaam zijn. 1)

Zij zeggen derhalve dat zij zullen doen wat God hun zal voorschrijven. Er volgt nu een krachtiger uitdrukking. Het zij goed of kwaad, wij zullen de stem van de Heere, onzen God, gehoorzamen. Zij beschuldigen hier God niet van enige slechtheid, alsof in Hem enig gebrek was, maar het goede nemen zij aan voor iets blijds en het kwaad voor iets treurigs. Vervolgens alsof zij wilden zeggen, dat zij niets anders verlangden, dan dat God hun verklaart wat Hem behaagt en dat zij zo onderworpen zijn, dat zij niets zullen weigeren al was het ook met het vlees in strijd. Indien deze rede uit het hart was voortgekomen, was het een getuigenis van ware vroomheid, want zo behoorden de vrome gemoederen gesteld te zijn, dat zij Gode zonder uitzondering gehoorzamen, hetzij Hij beveelt wat met hun gemoed strijdt, hetzij Hij hen leidt in een weg, dien zij niet willen. Want wie van God willen bedingen om niets te doen, tenzij wat hunzelven behaagt, tonen daarmee dat zij niet weten van de waren dienst Gods. Derhalve de ware gehoorzaamheid des geloofs eist dit allereerst, dat de mens afstand doet van alle eigen lusten, en dat noch zijne plannen noch zijne wensen in strijd zijn met het woord Gods, hij zich niet verzette tegen dat wat scherp of weinig zoets is.

Zij belijden dat het hun wel zal gaan omdat zij de stem Gods zullen gehoorzaam zijn en toch hebben zij geen plan om te gehoorzamen, indien het woord Gods met hun plannen in strijd is. Met, zoals men dat wel eens uitdrukt, een opene conscientie, hollen zij straks derhalve het verderf tegemoet, dewijl zij zo door eigen wil verdorven worden, dat zij weigeren hun eigen heil te zoeken.

Zo is het ook dikwijls op geestelijk gebied. Wie leeft onder het licht des Evangelie's, verneemt de enigen weg der zaligheid, hoort het hoe alleen op de weg der godzaligheid vrede is te vinden, maar willens en wetens bewandelt hij de weg des verderfs.

En het gebeurde ten einde van tien dagen, dat des HEEREN woord tot Jeremia geschiedde.

Door het wachten gedurende tien dagen moesten de vragenden tijd verkrijgen tot bezinning en tot bedaard navorsen van de toestand der dingen, om het Goddelijk antwoord, dat met de vrees en troep van hun harten niet overeenkwam, rustig en met nadenken te kunnen volgen.

Echter ook opdat het volk het zou weten dat het een antwoord van God was. Indien de Profeet terstond het antwoord ontvangen had of de volgenden dag, had het volk het kunnen

verdenken. Nu het echter kwam na tien dagen, kon het weten, dat het niet een woord van Jeremia, maar van de Heere God was.

Toen riep hij Johanan, de zoon van Kareah, en alle oversten der heiren, die met hem waren, en al het volk, van de kleinste af tot de grootste toe.

En hij zei tot hen: Zo zegt de HEERE, de God Israëls, tot welken gij mij gezonden hebt, om uwe smeking voor Zijn aangezicht neer te werpen:

Indien gijlieden in ootmoedige en berouwvolle erkentenis uwer zonde, in gehoorzame onderwerping aan Mijne gerichten, Mij alleen zult vrezen en alle mensenvrees zult wegwerpen; indien gij in dit land zult blijven wonen, zo zal Ik Mijne genade weer aan u bewijzen. Ik zalu a) bouwen en niet afbreken, en u planten als een edel zaad, waaruit nog een nieuw volk opstaat, en niet uitrukken; want ik heb berouw 1) over het kwaad, dat Ik u aangedaan heb. Ik heb geen lust in des zondaars dood, maar daarin, dat hij zich bekere en leve.

Jer. 24:6; 31:4; 33:7.

God is geen mensenkind, dat Hem iets zou kunnen berouwen (Num. 23:19. 1 Sam. 15:29), en toch staat in de Heilige schrift tienmalen (1 Sam. 15:4 2:13), dat Gode iets berouwd heeft. Deze is ene van die tegenstrijdigheden in de Heilige Schrift die even als alle bij nader inzien volkomene harmonische oplossing vindt. Menselijk berouw, het gevolg van zondigheid en dwaling, is Gode geheel vreemd, want Hij is in Zijne raadsbesluiten onveranderlijk, heilig, rechtvaardig, alwetend en alwijs. Maar de menselijke zonde wekt in Hem goddelijk berouw op, of tot uitdrukking van Zijnen toorn en afschuw van de zonde of tot uitdrukking van Zijne eeuwige ontferming, die des zondaars dood niet wil. De wetenschappelijke theologie spreekt vooral bij het berouw Gods van anthropopathismen (aanwijzingen van gemoedsbewegingen in God, die aan de toestanden van het menselijk hart zijn ontleend), en verklaart toch inderdaad met dat woord zo weinig, dat men bijna aan het woord van Göthe wordt herinnerd: "Waar het aan begrippen ontbreekt, daar komt ter rechter tijd een woord. " Vooral is het bedenkelijk om bij toorn, gramschap, ijver, enz. in God van anthropopathismen te spreken. Zeker kunnen wij mensen steeds alleen ene kennis van Gods wezen en van Zijne eigenschappen verkrijgen, die met ons wezen overeenkomt, nooit ene, die uit de diepte van het goddelijk Wezen is geput. Maar men moet vooral hieraan vasthouden, dat God Zich alzo aan ons heeft geopenbaard, omdat Hij de mens naar Zijn beeld heeft geschapen. Zijn deze uitdrukkingen van Goddelijke gewaarwordingen werkelijke openbaring, dan zijn wij meer gerechtigd, om berouw, toorn, grimmigheid, als oorspronkelijk in God, maar in de mens als afbeeldsel en als zondig op te vatten, en in de beschouwing der eigenschappen Gods in ‘t algemeen van God als het oorspronkelijk beeld af te dalen tot de mens als het evenbeeld, dan omgekeerd. Op deze wijze behouden de uitdrukkingen van Gods eigenschappen hare realiteit, en worden zij niet tot beelden en eindelijk tot holle klanken verwaterd. Evenzo moet men ook, wanneer van Gods gedaante, aangezicht, ogen, oren, reuk, harden, vingers, voeten, enz. gesproken wordt, denken, dat de mens het evenbeeld Gods is, en men moest zich ook hierbij

niet tevreden stellen met het woord anthropomorphismen (overbrenging van de menselijke gedaante op God), noch met het aannemen van beelden.

Hij drukt een zeer tedere genegenheid voor hen uit, in deze rampspoedige omstandigheden. Hoewel zij weinig blijk hadden gegeven van hun berouw over hun zonden, zo begeert God nochthans als iemand die smart heeft over de ellende van Israël berouw te hebben over de oordelen, welke Hij om hun zonden over hen gebracht had. Niet dat Hij van gevoelen veranderd was, maar Hij was zeer geneigd om van weg te veranderen en in barmhartigheid tot hen weer te keren. Gods tijd, dat het Hem berouwt over Zijne knechten, is, wanneer Hij ziet, gelijk hier, dat hun sterkte geweken is, en dat er niemand besloten en overgelaten is (Deut. 32:36).

Vertrouwt geheel op Mij. Vreest niet voor het aangezicht des konings van Babel, voor wiens aangezicht gij vreest, als zou zijn toorn over het vermoorden van Gedalia, zijnen stadhouder, u zeker uitroeien; vreest niet voor hem, spreekt de HEERE. Verbant, ondanks alle waarschijnlijkheid van gevaar, alle mensenvrees uit het hart; vertrouwt volkomen op Mij; want Ik zal met u zijn, om u te behouden en u van zijne hand te redden; 1) want in Mijne hand zijn de harten van alle koningen, en Ik zal genade en ontferming over u in het hart des konings verwekken.

Hiermede wil de Heere hun vreze wegnemen voor de wraak of gevreesde wraak van Babels koning, vanwege de moord op Gedalia. Hij verzekert het hier, dat Hij alle harten in Zijn hand heeft door te zeggen, dat Hij hen van diens hand redden zal.

Allen en alles staat onder de macht van God. Zonder diens wil verroert of beweegt zich niets. Indien wij derhalve dien God voor ons hebben zal geen enkel schepsel ons kunnen schaden, maar indien wij Hem tegen hebben, wie zal ons dan ter hulpe kunnen zijn?

En Ik zal, wanneer gij u in gehoorzaamheid voor Mij buigt en u tot Mij bekeert, u lieden barmhartigheid geven, dat hij zich uwer erbarme, en u weer in uw land brenge, waaruit gij reeds in uwe gedachten vertrokken zijt.

Maar zo gijlieden zult zeggen: Wij zullen in dit land niet blijven; opdat gij beter: zodat gij der stem des HEEREN, uws Gods, die u thans door mij uitdruklijk is geopenbaard, niet gehoorzaam zijt,

Zeggende: Neen, maar wij zullen gaan in Egypteland, alwaar wij genen krijg zullen zien, noch voortaan het geluid der bazuin horen, noch naar brood hongeren, en daar zullen wij blijven, een bestendig en vast verblijf genieten en niet genoodzaakt worden van de ene plaats naar de andere te trekken volgens het welbehagen van onze heren en meesters, de Chaldeën.

Deze waren de woorden, die bij de grote menigte gesproken werden, en met welke zij hun ongehoorzaamheid aan Gods wil trachten te verontschuldigen. Egypte is hun de plaats van begeerte naar bevrediging van vleselijke lusten, waarheen hun hart van de Heere en de ongehoorzaamheid aan Zijne leiding en gemeenschap heentrekt, even als hunnen vaderen

onder Mozes. Daarom blijft ook Egypte het beeld van het land, waarin zich het natuurlijk mensenhart met zijne lusten en begeerten te huis gevoelt, en waarin het afgevallen volk van God tot de wortel wordt uitgeroeid.

De Joden waren van gevoelen, dat hun leven in het land van Juda, op zijn best genomen, slechts een onrustig leven zou zijn. Daar verwachtten zij gedurig ontrust te worden door het krijgsgeschrei, en ofschoon zij niet konden vrezen voor gebrek aan brood in een land, dat van melk en honing vloeide, overwogen zij echter, dat Egypte mede een zeer vruchtbaar land was van wege de overstroming des Nijls. Die beschouwing deed hen de zucht verliezen, die de mensen gewoonlijk voor hun vaderland hebben. Hieruit blijkt, dat hun voorname zonde geweest is ongeloof. Zij durfden zich niet verlaten op de belofte van God, dat zij in Judea gerust en vreedzaam zouden wonen, maar verbeeldden zich het geluid van trommen en trompetten te horen, en vreesden waar gene reden tot vrezen was. De Profeet voorzag, dat zij besloten hadden naar Egypte te trekken, om daar, zo als zij meenden, een geruster en gemakkelijker leven te leiden. Daarom zei hij tot hen, dat als zij, na God door hem gevraagd en aan Hem gehoorzaamheid beloofd te hebben, nu, na het vernemen van de Goddelijken wil, in hun strijdig voornemen bleven volharden, hij nog een ander woord van God tot hen had.

Nu dan, daarom hoort des HEEREN woord, gij overblijfsel van Juda! gij die als een heilig zaad tot een nieuw volk kunt worden, maar gewoonlijk een te niet gaand overblijfsel wilt zijn! Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, en niet ik, zo als gij zoudt kunnen menen: Indien gij ganselijk uwe aangezichten, uw verlangen en uwe begeerte zult stellen om in Egypte 1) te gaan, en zult tegen Mijnen wil henen ingaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeren;

Egypte was het land des verderfs voor Israël geweest. De Heere God had het volk uit dat slavenhuis gered en het tot een eigen volk op eigen erve gesteld. Het zou derhalve een ontzettende zonde zijn van het overblijfsel van Juda, om weer naar dat Egypte te gaan, waaruit de Heere het door Zijn sterken arm had verlost. Het zou zijn een verkiezen van de dood boven het leven, van de vloek boven de zegen. Het zou wezen een zich geheel losmaken van ‘t verbond, hetwelk met hen door de Heere was opgericht.

Voor de ballingen te Babel was er nog verwachting van heil en zegen, maar voor hen, die vrijwillig naar Egypte zouden trekken, zou het licht in volslagen duisternis ondergaan. De schrikkelijke straf wordt dan ook in vs. 17 en 18 uitgesproken.

Zo zal het geschieden, dat juist het zwaard, waar gij voor vreest, en dat gij denkt te ontvluchten, u aldaar in Egypteland zal achterhalen, en de honger, waar gij voor zorgt, zal u aldaar in Egypte, gelijk een gewapend man, achter aankleven, en gij zult aldaar sterven.

Nergens is voor de ziel veiligheid en rust dan alleen in de zalige nabijheid der genade Gods en in de schaduw Zijner beloften. Maar hoewel Zijne beloften vele duizende malen bevestigd zijn, hoewel Gods waarachtigheid in de vreeslijke gerichten over Jeruzalem, over volk en koning allerduidelijkst bewezen was, toch is het verlangen van het natuurlijk hart om ver van

God en Zijne zekere bescherming te zijn. De zonde maakt de mens zo dom en blind; hij denkt zeer verstandig te handelen en een veilig toevluchtsoord tegen het kwaad te kiezen, terwijl hij niet vertrouwt, dat de Heere hem daarvoor kan beschermen, en ziet, hij loopt de wrekende macht van God en het gevreesde kwaad juist in de armen. De goddeloze zoekt zijn verderf, in plaats dat hij het ontvliedt.

Zo zullen al de mannen zijn, die hun aangezichten stellen, om in Egypte te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeren; zij zullen sterven door het zwaard, door de honger, en door de pestilentie; en zij zullen niemand hebben, die overblijve of ontkome van het kwaad, dat Ik over hen zal brengen.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gelijk als Mijn toorn en Mijne grimmigheid in de laatsten tijd voor uwe ogen is {a} uitgestort over de inwoners van Jeruzalem, alzo zal Mijne grimmigheid over ulieden uitgestort worden, als gij in Egypte zult gekomen zijn. En gij zult, zo als Ik u vroeger heb gedreigd (Hoofdst. 24:9; 25:18; 29:18 de bewoners van Egypte wezen b) tot ene vervloeking, waarmee men een ander iets kwaads toewenst, en tot ene c) ontzetting over de aan u zichtbaar gewordene gerechtigheid Gods, en tot enen d) vloek, waarmee zij elkaar iets bevestigen, en tot smaadheid, tot hoon en bespotting, en gij zult deze plaats, het heilig erfdeel, dat gij voor het met de vloek beladen land der dienstbaarheid wilt ruilen, niet meer zien. 1)

{a} Jer. 7:20. b) Jes. 65:15. c) Jer. 18:16; 19:8; 25:9; d) Jer. 26:6.

In één woord, God zou niet een gewone straf over de Joden brengen, maar een die bij alle volken in het geheugen zou blijven, opdat het gemakkelijk bleek dat hun zonde niet een lichte zou wezen, dat zij het Profetisch woord veracht hadden.

De HEERE heeft het zo even verkondigde woord tegen ulieden gesproken, gij overblijfsel van Juda! en daarom bezweer ik u: gaat niet in Egypte, weet zeker dat Ik heden tegen u getuigd heb. Vergeet niet, dat ik u met de straf Gods heb bedreigd, zodat gij gene verontschuldiging hebt, wanneer gij toch uwen wil volgt en u zelven de straf berokkent.

Gewis gij hebt uwe zielen verleid: Gij hebt uwe zielen prijs gegeven: want gij hebt mij tot de HEERE, uwen God gezonden, zeggende: Bid voor ons tot de HEERE, onzen God: en naar alles wat de HEERE onze God, zal zeggen, alzo maak het ons bekend, en wij zullen het doen. 1)

Hiermede zegt de Profeet dat het een daad was niet van trouweloosheid, maar van heiligschennis. Zij hadden met het heilige gespot. Zij hadden de man Gods om raad gevraagd voor de vorm en daarmee het heilig wezen Gods gelijk gesteld met dat van een zondig mensenkind. Daarom waarschuwt de Profeet hen nog zo ernstig, opdat zij nog van hun heilloos plan zullen afzien.

Nu heb ik naar uwen wens gedaan; de Heere heeft het mij geopenbaard, en ik heb het u heden bekend gemaakt; maar ik zie het reeds duidelijk in de geest, gij hebt niet gehoord naar

de stem des HEEREN, uws Gods, noch naar al hetgeen, met hetwelk Hij mij tot u gezonden heeft.

Zo weet nu zeker, dat gij in dat geval door het zwaard, door de honger, en door de pestilentie sterven zult, ter plaatse, waar het u gelust heeft henen te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeren.

Deze bedreiging in vervuld, toen Nebukadnezar Egypte veroverde (Hoofdst. 43:8-13). De trouw van God waarschuwt de mensen voor eigenzin; wanneer echter de mens in zijne eigene duisternis volhardt, en daardoor de hem toegedachte genade verliest, kunnen hem ook niet andere de zware gerichten worden aangezegd, die hij zich zelven op de hals haalt.

HOOFDSTUK 43. DE JODEN

TREKKEN NAAR EGYPTE.

IV. Vs. 1-13. Op deze mededeling, die Jeremia in de naam des Heeren de Joden deed, verklaren hem deze, dat hij hen beloog met het voorgeven, dat de Heere dit had geopenbaard, dat integendeel de vriend der Chaldeën, Baruch, hem dat had ingegeven (vs. 1-3). Daarop maken zij zich op met de gehele menigte des volks, in wier midden zich ook Jeremia en Baruch bevinden, om naar Egypte te trekken, waar zij zich eerst te Tachpanhes nederzetten (vs. 4-7). Hier verkrijgt Jeremia ene nieuwe openbaring van God: Hij moet door ene symbolische handeling alle Joden de profetie voor ogen houden, dat de Heere de koning Nebukadnezar naar Egypte zal leiden, en deze daar zijnen troon zal oprichten en zijne tent uitspannen (vs. 8-10). Dan zal Nebukadnezar geheel Egypte verwoesten, de afgodentempels omverwerpen, en na onderwerping van het land wegtrekken (vs. 11 en 12). In ‘t bijzonder stelt de Profeet eindelijk nog eens op de voorgrond, dat Nebukadnezar de zuilen van Bethsemes, d. i. de beroemden tempel der zon, daar zal verwoesten.

En het geschiedde, als Jeremia geëindigd had tot het ganse volk te spreken al de woorden des HEEREN, huns Gods, met welke hem de HEERE, hun God, tot hen gezonden had, te weten al die woorden, nauwkeurig zo als Hij ze had gesproken;

Zo sprak Azaria (misschien beter: Jesanja, Hoofdst. 42:1), de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al de trotse mannen, die zich bedrogen zagen in hun hoop, dat Jeremia door een woord van God hunnen wil zou bevestigen, zeggende tot Jeremia: Gij spreekt leugen; de HEERE, onze God, heeft u niet gezonden, om te zeggen: Gijlieden zult niet gaan in Egypte, om aldaar als vreemdelingen te verkeren. 1)

Merk hieraan: de reden, waarom de mensen loochenen dat de Schrift Gods woord is, dit is, dat zij voorgenomen hebben zich niet te schikken naar de regelen der Schrift, en dus wordt ene hardnekkige ongelovigheid tot een droevige uitvlucht gemaakt van een moedwillige ongehoorzaamheid.

Daar hier Azaria (Jesanja) eerst wordt genoemd, terwijl anders altijd Johanan vóór de andere hoofdlieden staat, kan men daaruit besluiten, dat deze de toongever onder de tegenstanders tegen Gods woord geweest is. Hier is een karakteristiek voorbeeld van de verkeerdheid van het menselijk hart. Het heeft geen lust om zich in geduld en gehoorzaamheid onder de machtige hand Gods te verootmoedigen en zich te onderwerpen aan de smart, die de Heere tot kastijding heeft opgelegd. Is het enigzins mogelijk, dan rukt het zich los en zoekt enen uitweg, door welken het denkt zich te kunnen onttrekken aan de last dien de Heere heeft opgelegd. Bestraffen dan Gods dienstknechten zulk een opstand en zulk ene verkeerdheid, dan moeten zij leugenaars zijn, die uit eigenbelang zo spreken als zij spreken. De zonde is te groter, wanneer gelijk hier en bij alle Christenen in hun belijdenis de belofte is voorafgegaan, om zich gehoorzaam onder de geopenbaarden wil van God te buigen. Uitvluchten en verontschuldigingen worden echter zeer spoedig gevonden, al moesten zij ook van de eerste

de beste heg afgebroken worden, zo als hier. Jeremia moet op eens een leugenaar zijn, die

zelfs niet eens van God is verlicht en gezonden, of een oud, zwak man, die zich door de boosaardigen Baruch iets heeft laten influisteren. De dienaren Gods moeten heden nog hoogmoedige mensen zijn, die voorgeven van God te zijn gezonden, omdat men geen lust heeft naar Gods woord te horen, en daaraan volkomene gehoorzaamheid te schenken. Dat de Joden hunnen toorn en hun ergernis, die zij tegen zich zelven hadden moeten wenden, juist op Baruch ontlastten, heeft zeker daarin zijne reden, dat deze reeds vroeger meermalen in de plaats van de Profeet krachtig, en met gevaar voor zich zelven, was opgetreden, zo als bij het voorlezen der voorzeggingen van Jeremia in de tempel en voor de vorsten. Zeker had ook hij, even als Jeremia dikwijls het volk vermaand, aan het woord des Heeren te gehoorzamen, en zich bij tijds aan de koning van Babel over te geven. Misschien gaf men hem in ‘t algemeen de schuld, invloed op Jeremia uit te oefenen, misschien vermeerderde ook de wangunst om zijne vriendschappelijke betrekking tot Jeremia de haat tegen hem.

Maar Baruch, de zoon van Nerija, hitst u tegen ons op, dat hij ons dien weg verbiedt, en opdat wij te eerder zouden gehoorzamen, voorgeeft dat de Heere het u geopenbaard heeft. Dat doet hij, opdat hij ons overgeve in de hand der Chaldeën, dat zij ons doden en ons, zo velen er overblijven, gevankelijk naar Babel wegvoeren.

Alzo gehoorzaamde Johanan, de zoon van Kareah, en al de oversten der heiren, en al het volk, der stem des HEEREN niet, om in het land van Juda te blijven.

Maar Johanan, de zoon van Kareah, en al de oversten der heiren namen het ganse overblijfsel van Juda, die van al de Heidenen, waar zijgedurende de belegering, waren henengedreven, wedergekeerd waren, om in het land van Juda in rust te wonen.

De mannen, en de vrouwen, en de kinderkens, en des konings dochteren, de prinsessen, en in het algemeen alle ziel, die Nebuzaradan, de overste der trawanten, bij Gedalia, de zoon van Ahikam, de zoon van Safan als koninklijken stadhouder gelaten had, om ze te regeren en te beschermen, ook de Profeet Jeremia, en Baruch, de zoon van Nerija;

Nadat zich eenmaal het gehele volk op weg naar Egypte had begeven, konden Jeremia en Baruch onmogelijk in het eenzame land achterblijven. Zij moesten met hun kudde trekken. Hoe meer deze op dwaalwegen was, des te meer had zij behoefte aan de herders. Bijaldien men ze niet had gedwongen, hadden zij toch moeten medetrekken. Het schijnt echter uit de grondtekst te blijken, dat men hun gene keuze liet. Zij wilden de Profeet bij zich hebben. In geen geval kan men zeggen, dat Jeremia gevlucht is, want volgens zijne eigene voorzegging wist hij immers, dat hij juist in Egypte de ondergang te gemoet ging.

Dat ook Jeremia en Baruch mee naar Egypte werden getrokken, daaruit blijkt zeer duidelijk dat er niets geschiedt buiten de verborgen wil Gods, dat de Raad Gods immer zal bestaan. Het was tegen Zijn geopenbaarden wil dat Juda’s overblijfsel naar Egypte ging, maar het was in overeenstemming met Zijn verborgen wil, dat Jeremia mee ging èn opdat het volk aldaar niet zou zijn zonder openbaring van het woord Gods en opdat de zondaar niet ongewaarschuwd bleef wandelen op het pad der goddeloosheid.

Het was voor Jeremia daarom geen zonde, gelijk voor Johanan en de anderen, dewijl hij door dezen gedrongen werd mede te trekken.

En zij togen in Egypteland, want zij waren der stem des HEEREN, die zij duidelijk gehoord hadden, niet gehoorzaam, en zij kwamen tot Tachpanhes (= aanvang der eeuw), de eerste stad aan de grenzen van de Pelusiotischen arm van de Nijl, door de Grieken Daphne genaamd; hier hielden zij eerst stil, om verder te beraadslagen waarhenen zij zich zouden wenden.

Ofschoon wij gaarne erkennen dat Johanan, benevens de verder overgeblevenen en die bij Gedalia verzameld waren, door de laatste treurige ondervindingen zeer geschokt en verontrust waren, en het niet voor onnatuurlijk houden, dat zij bijna van een langduriger verblijf in dat land hunner vaderen een afschrik hadden en gedachten koesterden, om elders ene meer veilige en rustige wijkplaats te zoeken, zo was het alleszins betamelijk, dat zij, alvorens verder te gaan, de Heere door Jeremia wilden raadplegen, wat hun in dezen stond te doen. Indien toch de overtuiging bij ons vast staat, dat de Heere de oppermachtige Gebiedvoerder der ganse aarde is, en dat wij onder Hem staan; indien wij weten, dat Zijne wijsheid de beste is en dat het goed voor ons in, Zijnen wil te leren kennen en op te volgen, dan zullen wij gaarne met Hem te rade gaan en ons van die middelen bedienen, door welke Zijn wil aan ons kenbaar worden kan. Hadden zij daartoe de onfeilbaren en getrouwen Godsman Jeremia, die rechtstreeks en onmiddellijk het woord Gods tot hen brengen kon, ons behoeft het aan geen raad en leiding te ontbreken, om Zijnen weg te weten. Wij toch bezitten het dierbaar Woord van God, en mogen op de leiding en aanwijzing der Voorzienigheid acht geven, en zo wij eerbiedig en vertrouwend om Zijne aanwijzing en leiding vragen, zo is Hij machtig en gewillig, om ons dermate in het licht te plaatsen en overtuiging te schenken, dat het ons niet meer twijfelachtig blijft, welke de wil der Heeren is. Zelfs de geschiedenis, die voor ons ligt, kan ons hiervan enigermate overtuigen. Immers toen die mannen te Bethlehem gekomen waren en het voornemen koesterden, om van daar verder naar Egypte voort te gaan, was het hun niet rustig om het hart, dewijl zij zelven berekenen moesten, dat zij, door het land te verlaten en naar Egypte te vluchten, tegen de wil van de koning van Babel zondigden, zijne goedheid met ondank beantwoordden, en tot zijne vijanden de toevlucht namen. Mochten zij dit niet en werden zij evenwel door vrees gedreven, dat der Chaldeën koning de laatste onrustige bewegingen in Kanaän ten kwade opnemen zou, zo werden zij immers door plicht, geweten en behoefte gedrongen, en hadden zij bij de overtuiging, dat Gods beslissing in deze de beste was, zich daaraan ook geheel en alleen moeten houden. Naarmate onze plicht ons te helderder voor de ogen staat, en wij ons te meer door behoefte naar de troon der genade gedrongen gevoelen, naar die mate zullen wij des te gereder en des te gemakkelijker weten wat de Heere wil, dat wij doen zullen, al in het ook dat er geen profeet is, die het ons zegt. Jeremia heeft niets anders als uit Jehova’s naam aangekondigd, dan hetgeen rede en geweten in de gegevene omstandigheden reeds zelven zeiden, en hetgeen zij hadden kunnen en moeten weten, en wij vinden er een nuttig en godsdienstig onderwijs op de weg des levens in, Gaarne willen wij dan ook geloven, dat deze mensen in de strijd tussen hun geweten en verlangen de rechten weg insloegen en ene oprechte mening hebben uitgedrukt; waarom anders de Profeet zo ernstig aangezocht, en door hem de Heere zo vurig gesmeekt? waartoe anders de Profeet zo plechtig betuigd, en zich als met eden aan het volbrengen van Gods wil

verbonden? Maar dan ontdekken wij ook hier dat het ijdel is de Heere raad te vragen en zich met eden te verbinden, wanneer men zich te veel aan eigen zin en neiging overgeeft. Eenmaal eigen zin en keus bepaald, eenmaal aan eigen neiging zonder genoegzame berekening van plicht en waar belang toegegeven, baat de stelligste aanwijzing van Gods wil niet meer. Nu houdt men de aanwijzing van plicht voor geen Gods bevel, maar volgt eniglijk de aanwijzing van eigen inzicht en zinnelijk verlangen; nu verdenkt men de waardigste mannen zelfs en verklaart hen voor opstokers en leugenaars, in plaats van te luisteren naar hen, die de Heere kennen en Hem in het gebed geraadpleegd hebben; nu slaat men de woorden Gods in de wind en gaat zelfs door invloed en gezag anderen voor, om de Heere ongehoorzaam te zijn in plaats van het woord der waarheid en der liefde te volgen, en anderen, gelijk ook zich zelven, nut aan te brengen. Voorzeker het voorbeeld dezer mannen mag ons tot waarschuwing verstrekken, opdat wij wel berekenen, alvorens wij de Heere vragen en ons aan Hem en Zijnen dienst verbinden. Ons voegt het, vóór alle dingen, ons zelven te leren kennen, door Zijne genade naar een verlicht geweten en naar ene standvastige keus te staan, opdat wij onder Zijne leiding, in ons aards en geestelijk belang waarlijk gelukkig mogen zijn. Indien deze Israëlieten aan Jehova's woord hadden geloofd en op Jeremia's getrouwe waarschuwing hadden gelet, welke geruste en gelukkige dagen hadden zij dan gezien en van hoeveel kwaads waren zij dan bevrijd gebleven. Zo stelt ons de Heere het leven en de dood ter keuze voor, en zegt ons liefderijk en genadiglijk wat wij doen moeten. Zijn wij na gelijk aan de Joden, die ongelovig en weerspannig waren, gelijk de geschiedenis ons in zovele proeven als het doorgaand en heersend volkskarakter tekent, dan geven wij geen acht meer op zo grote zaligheid als ons wordt voorgesteld, en vrezen de dag van het rechtvaardige oordeel niet; dan gaan wij in tijdelijke en geestelijk belangen onzen eigen weg en worden niet zelden de moedwillige en schuldige oorzaken van onzen ellendestaat. O, welk ene dringende behoefte heeft de dwaze sterveling aan Gods verlichtende Genade, die in Christus Jezus is, en hoe gelukkig is hij, wiens hart eenswillens met de Heere is gemaakt, die geheel zijn lot en het bestel daarvan in de hand der Heeren laat, en niet gaarne eigen zin en keus wil volgen, en die liever strijdt als de Heere dat gebiedt, dan ene gewaande rust en vrede te genieten, die ene oorzaak van duurzame onrust en onheil wordt.

Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia te Tachpanhes, zeggende:

Neem 1) grote vierkante stenen in uwe hand, en verberg ze in de klei, die in of bij de ticheloven ligt, dieop kleinen afstand bij de deur van Faraö's huis te Tachpanhes is, dat men daar bezig is te bouwen, en wel voor de ogen der Joodse mannen, want op hen is in de eerste plaats deze zinnebeeldige handeling toepasselijk.

Dit is de hoofdzaak, dat de Profeet niet slechts bevolen wordt het oordeel Gods te verkondigen, maar het ook te bekrachtigen door een zichtbaar teken, dewijl het noodzakelijk is dat de ongelovige mensen wakker geschud worden. Zo groot is toch hun stompheid dat, tenzij God hun zinnen treft, zij nooit opletten maar stomp blijven. Derhalve plaatst God hun voor ogen wat zij niet willen en weigeren te horen. Om die reden wordt de Profeet bevolen een uitwendig teken te voegen bij zijn Godsspraak, zoals dikwijls tekenen verbonden worden met het onderwijs wegens de traagheid of liever wegens de hardnekkigheid der mensen. Hij wordt derhalve bevolen grote stenen te nemen en die te begraven in de klei of het cement bij

de ticheloven, dat is bij het fornuis, waarin de stenen werden gebakken of op de plaats waar men gewoon was ze te bereiden of waaruit de stof werd genomen om ze te formeren. Doch deze plaats was niet ver van het paleis des konings in de stad Tachpanhes, zoals de Profeet nauwkeurig uitdrukt, ja hij zegt bij de poort. Dewijl derhalve de plaats in de omtrek van het paleis was, daarom wordt de Profeet bevolen de stenen daar te begraven, en dat wel voor de ogen der Joden. Dit was het teken.

De betekenis van dit symbool is deze. Op deze stenen zou Babels koning zijn troon plaatsen, onmiddellijk bij het paleis van Egypte's koning. Dat paleis was gebouwd uit gebakken steen, het teken van zwakheid en vernietiging, maar Nebukadnezars troon zou gevestigd zijn op grote stenen, dat is van marmer of graniet, het teken van kracht en onvergankelijkheid. Juda's overblijfsel wordt hier dan te zien gegeven, dat hun gaan naar Egypte hun geen voordeel zou aanbrengen. Zij gingen naar Egypte om de wraak en de straffende macht van Nebukadnezar te ontvlieden, maar deze koning zou straks komen om Egypte te vernietigen en in te nemen, en waar bleef dan hun schuilplaats, waar bleef dan hun toevlucht? Zij meenden God te kunnen ontvlieden, maar zij vergaten dat de Heere de Souverein is van alles, van al wat er leeft en regeert.

En zeg tot hen: Zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal henenzenden, en Nebukadnezar, de koning van Babel, die Mijne gerichten aan Mijn afvallig volk volbrengt, Mijnen knecht, halen, en Ik zal zijnen troon zetten boven op deze stenen, die Ik verborgen heb. Niemand ziet ze thans, maar als Faraö's paleis gereed is en de ticheloven wordt afgebroken, zullen zij voor iedereen zichtbaar worden. En zijne heerschappij over Egypte zal zoveel vaster zijn, als deze stenen vaster zijn dan de tichelstenen, van welke Faraö's huis gebouwd wordt; en hij zal zijne schone tent daarover spannen, met zijn pracht tapijt, tot teken der koninklijke waardigheid.

De wegen des Heeren zijn wonderbaar. Israël vlucht voor Nebukadnezar verre weg naar Egypte. Maar zij zijn daar niet veilig. De Heere laat hun verkondigen, dat aan de ingang tot het koninklijk paleis in Tachpanhes, de tent van Nebukadnezar zal staan. Daar is nu nog een ticheloven. In het leem daarvan moet Jeremia stenen leggen, die als het ware grondstenen zijn voor de prachtige tent van de koning der Chaldeën. Zo legt de Heere de verborgene kiemen voor toekomstige dingen, en wat Hij in 't verborgene bereidt, maakt Hij op Zijnen tijd openbaar tot roem van Zijne wijsheid, alwetendheid en almacht.

En hij, Nebukadnezar, zal komen en Egypteland, waarop gij uw vertrouwen hebt gesteld, slaan met honger en pest: a) wie ten dood, ten dode: en wie ter gevangenis, ter gevangenis; en wie tot het zwaard, ten zwaarde.

Jer. 15:2. Zach. 11:9.

En Ik zal een vuur aansteken in de huizen der goden van Egypte, en hij zal ze (de afgodsbeelden) verbranden en gevankelijk wegvoeren; en hij zal Egypteland als een gemakkelijk te hanteren kleed aantrekken, gelijk als een herder zijn kleed aantrekt als op het

open veld de nacht koel wordt, en hij zal gehuld in het versiersel van dezen buit, als volkomen overwinnaar, van daar uittrekken in vrede. 1)

Dat is "veilig. " zonder schade of verlies (2 Sam. 3:22, 23. 1 Kon 22:27, 28) of "gerust, " omdat de Egyptenaars niet in staat zullen zijn zich te bewegen, of hem in de terugtocht te belemmeren, als Exod. 11:7. Ps. 78:53 vgl Jes. 10:14 Of "zorgeloos, " gelijk een herder, die, zijn kleed omgeworpen hebbende, in het huiswaarts keren niet vreest beroofd of uitgeschud te worden (vgl. Ezech. 29:19, 20; 30:19

Dit betekent hier niet zozeer "veilig, ongehinderd, " maar "na het zich onderworpen en tot de vrede gedwongen te hebben.

En hij zal de hoge, heerlijke opgerichte beeldenof obelisken, die aan de ingang van de tempel van Beth-Semes 1), die aan de zonnegod gewijd is, en met zijnen Egyptischen naam Pera, d. i. huis der zon genoemd is, en hetwelk in Egypteland de heerlijkheid van de afgodendienst is, verbreken; en hij zal de huizen der goden van Egyptealle te zamen met vuur verbranden, en daardoor de afgodendienst in het land vernietigen. 2)

Pera (Bethsemes), door het volk On, door de Grieken Heliopolis genaamd (Gen. 41:45) lag noordoostelijk van Kairo en Memfis, en is het tegenwoordige dorp Matariek, dus vrij diep in het land van Egypte. Het was beroemd om zijnen grootsen tempel, aan de zonnegod Ra gewijd. Aan de ingang van dezen tempel stonden verscheidene grotere en kleinere obelisken, van welke de beide grotere van Pheron, de zoon van Sesostris, ongeveer 150 voet hoger waren. Enen van deze liet keizer Augustus naar Rome brengen, terwijl de andere in 1160 is omvergestort; een van de oudere, die kleiner waren, steekt nog in het midden van een schonen tuin met zijn spits boven het lommer uit.

Deze voorzegging van Egypte’s verovering en onderwerping door Nebukadnezar, even als de gelijkluidende in Hoofdst. 46:13-26 en in Ezech 29:17-21 zijn volgens de over ‘t algemeen geloofwaardige getuigenissen van de geschiedschrijver Berosas zeer nauwkeurig vervuld. Twee jaren na de verovering en verwoesting van Jeruzalem, in het jaar 586 v. C. begon Nebukadnezar de belegering van de eilandstad Tyrus, de laatste stad in Syrië, die zich nog tegen de Chaldeën had weten staande te houden, om door de verovering van deze Syrië in zijn gehelen omvang in zijne handen te hebben. Dertien jaren trachtte hij te vergeefs de sterkte te veroveren. Eerst in het jaar 573 kwam een verdrag tot stand, waarbij de Tyriërs de opperheerschappij der Chaldeën erkenden. Nadat aan Nebukadnezar de inneming der stad en de onderwerping van geheel Syrië gelukt was, moest hij er vóór alles aan denken, om door onderwerping van Egypte zich van het bezit van Syrië en Palestina te verzekeren. Want zo lang Faraö Hofra of Apriës in Egypte op de troon zat, kon hij zijne heerschappij over voor-Azië niet verzekerd achten. Deze toch had niet alleen de koning Zedekia ene legermacht ter ontzetting van het door Nebukadnezar belegerde Jeruzalem gezonden, maar ook gedurende de belegering van het eiland Tyrus enen dubbelen veldtocht tegen Cyprus, Sidon en de overige Fenicische steden ondernomen, en deze steden ook onderworpen, om zo te verhinderen, dat Nebukadnezar na verovering van het eiland Tyrus zijne heerschappij over geheel Syrië en ook over Cyprus uitbreidde. Daarom trok hij omtrent het jaar 573 naar

Egypte, veroverde en verwoestte het land, waarbij de meeste Joden door honger, pest en zwaard omkwamen, en slechts weinigen naar Juda terugkeerden. Hij doodde echter Faraö Hofra niet, maar stelde zich tevreden, hem cijnsbaar te maken. De verovering van Egypte door de Chaldeën bracht bij de Egyptenaars ene grote verbittering tegen Faraö Hofra te weeg, daar hij toch Nebukadnezar door die krijgstochten dikwijls had vertoornd, en zo de verovering en verwoesting van het land daardoor had veroorzaakt. Daarom ondernam Faraö Hofra na de aftocht der Chaldeën nog een krijgstocht tegen Cyrene in het westen van Egypte, om door verovering dezer provincie de Egyptenaars een weinig voor de geledene nederlaag door de Chaldeën schadeloos te stellen. Hij verloor dientengevolge troon en leven. Herodotus, die dezen laatsten veldtocht verhaalt, vermeldt niets van de verovering van Egypte door de Chaldeën, hetgeen ons zeker niet kan verwonderen, daar hij in zijne berichten de Egyptische priestersagen volgt, die alle vernederende nederlagen der Egyptische Faraö's door de Chaldeën, bijv. ook die bij Karchemis zorgvuldig verzwijgt.

HOOFDSTUK 44. DE WEERSPANNIGE JODEN WORDEN DOOR JEREMIA BESTRAFT.

Vs. 1-30. Als de Joden zich in Egypte op verschillende plaatsen hadden nedergezet, gaven zij zich ijverig over aan de dienst van de koningin des hemels, waarschijnlijk daartoe bewogen door het voorbeeld hunner heidense omgeving, in de waan daardoor hun burgerlijke welvaart te bevorderen (vs. 17 vv.), De Profeet maakte daarom van ene vergadering dergenen, die verstrooid in het land woonden en zich tot een feest in Opper-Egypte (vs. 15) hadden verenigd, gebruik, om hun de verderflijke gevolgen van hun gedrag ernstig voor te houden. Hij herinnert hen eerst aan het gericht, dat zij en hun vaderen door aanhoudenden afval van de Heere en door afgodendienst over Jeruzalem en Juda hebben gebracht (vs. 2-7), en waarschuwt hen door voortzetting van de afgodendienst, niet de ondergang van Juda's overblijfsel te weeg te brengen (vs. 8-10), met de dreiging, dat de Heere allen, die naar Egypte waren getrokken, door zwaard, honger en pest verdelgen zou (vs. 11-14). De gehele vergadering verklaart hem echter, dat zij zijn woord niet willen gehoorzamen, maar bij de verering van de koningin des hemels willen volharden, dewijl het hunnen vaderen was welgegaan, zo lang zij dezen dienst hadden, en eerst na het verlaten van dezen, krijg en honger over hen gekomen was (vs. 15-19), Jeremia weerlegt dien waan, en (vs. 22-30) kondigt hun nogmaals op plechtige wijze het gericht der verdelging door zwaard en honger in Egypte aan, waarbij hij ten laatste (vs. 24-30) ten teken daarvan, dat de Heere zijn woord zal houden, de overgave van koning Hofra in de hand van Nebukadnezar voorzegt.

Het woord, dat tot Jeremia geschiedde, een geruimen tijd na de openbaring in Hoofdst. 43:8-13, ongeveer tussen 585 en 580 v. C. aan al de Joden, die in Egypteland woonden, namelijk die te Migdol (= vesting) in Beneden-Egypte bij de Rode zee, woonden, en te Tachpanhes of Daphne (Hoofdst. 43:7) en te Nof (= poort der gezegenden) of Memfis in Midden-Egypte, en in het land Pathros (= zuidelijke streek), in Opper-Egypte of Thebaïs, zeggendetot hen bij gelegenheid van een feest, waartoe zij allen vergaderd waren:

Alzo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gij hebt gezien al het kwaad, dat Ik gebracht heb over Jeruzalem en over alle steden van Juda; en ziet, zij zijn ene woestheid te dezen dage, en niemand woont daarin:

Vanwege hun boosheid, die zij gedaan hebben, om Mij te tergen, gaande om te roken en andere goden te dienen, die zij niet kenden, zij, gij, noch uwe vaders.

En Ik heb tot u gezonden al Mijne knechten, de Profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen: Doet toch deze gruwelijke zaak niet, die Ik haat.

Eeuwen lang onafgebroken gewaarschuwd-en hoe gewaarschuwd! niet door sentimenteel gepraat, maar door donderende woorden en krachtige slagen; men denke slechts aan Elia, Elisa, Hosea, Jesaja, enz! heeft toch Juda de trotsen nek niet gebogen. Toen kwam dan eindelijk het gericht der rechtvaardige liefde, nadat de lankmoedige liefde was uitgeput. En nu

is toch in het nietig overblijfsel de gehele oude wortel van ongeloof en ongehoorzaamheid nog onveranderd.

Maar zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, om zich van hun boosheid te bekeren, dat zij anderen goden niet rookten.

Daarom is Mijne grimmigheid en Mijn toorn a) uitgestort, en heeft gebrand in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; zodat zij tot eenzaamheid en tot verwoesting geworden zijn, gelijk het is te dezen dage1), en gij voor uwe ogen ziet.

Jer. 7:20; 42:18.

Het betaamt ons van de zonde te spreken met de uitersten schrik en verfoeiing, als ene gruwelijke zaak; zij is zeker zodanig, want het is datgene, hetwelk God haat en wij zijn verzekerd, dat Zijn oordeel naar waarheid is. Noem het hatelijk, noem het smartelijk, dat wij onszelven en anderen door alle mogelijke middelen buiten Gods liefde daarmee kunnen stellen. Het betaamt ons tegen het gevaar der zonde te waarschuwen en tegen derzelver schadelijke gevolgen, met allen ernst en aandrang. Indien gij God liefhebt, doet ze niet, want het is Hem tergen; indien gij uwe zielen liefhebt doet ze niet, want het is verderflijk voor dezelve.

En nu 1), zo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls: Waarom doet gij altijd door zulk een groot kwaad tegen uwe zielen, opdat gij u door Mijnen rechtvaardigen toorn te verwekken, de man en de vrouw, het kind en de zuigeling uit het midden van Juda uitroeit, opdat gij u ten laatste zelfs geen overblijfsel overlaat?

Nadat de Profeet heeft gesproken van de vaderen en van der vaderen zonde, gaat hij nu over om het thans levende geslacht aan te spreken. Zij hadden niets geleerd uit de straf die over hen gekomen was, ja wat meer zegt, zij hadden in de zonde volhard, zij hadden blijven wandelen op de paden der zonde, en het was daarom dat de Heere ook hen dreigt, indien zij hunnen goddelozen weg vervolgen.

Waarom handelt gij aldus, tergende door de werken uwer handen, nu weer rokende andere goden in het land van Egypte, alwaar gij gekomen zijt, om daar als vreemdelingen te verkeren; opdat gij uzelven, gelijk Ik u herhaaldelijk heb bedreigd, uitroeit, en opdat gij wordt tot enen vloek, en tot ene smaadheid onder alle volken der aarde?

Hebt gij dan werkelijk nu reeds vergeten de boosheden uwer vaderen, en de boosheden der koningen van Juda, en de boosheden hunner vrouwen, die altijd de afgodendienst, vooral dien van de koningin des hemels, het ijverigst bedreven; en hebt gij vergeten uwe boosheden, en de boosheden uwer vrouwen, die zij gedaan hebben in het land van Juda en in de straten van Jeruzalem?

Van zulke mensen moet Ik Mijn heilig aangezicht afwenden. Zij zijn tot op dezen dag nog niet verbrijzeld 1) van hart, en zij hebben niet gevreesd, noch gewandeld in Mijne wet en in

Mijne inzettingen, die Ik voor ulieder aangezicht en voor het aangezicht uwer vaderen gegeven heb.

God had hen genoeg getoond hoe zwaar Hij beledigd was door hun goddeloosheid. Dewijl derhalve het schrikkelijk oordeel Gods over allen doorzichtig was, beschuldigt de Profeet hier hun hardnekkigheid, dat zij niet bekeerd waren tot een gezonde zin om God te vrezen. Hij roept er nu die andere misdaad van opstand bij, dat zij namelijk niet gewandeld hadden in de wet Gods en naar Zijne bevelen. Derhalve toont hij hun dubbele zonde, dat het onderwijs Gods hen als het ware niets geholpen had en zij ook door de straffen niet wijs waren geworden. De Wet zelf was hun de regel om God zuiver te dienen en zij mochten nergens anders zoeken, wat gedaan moest worden. Dewijl zij derhalve het bewijs van de ware religie in de Wet hadden was deze verachting niet te verdragen geweest, én dat zij uit eigen beweging van de weg waren geweken én zich hadden gewaagd op dwaalwegen. Maar de Profeet toont ons dat zij meer dan onleerzaam waren geweest, omdat zij niet slechts alle onderzoek van de Wet hadden verworpen, maar ook hare leiding hadden verworpen en niet door enige straf waren verbeterd.

Daarom, zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal, nadat gij uw aangezicht tegen Mij en Mijn gebod hebt gesteld, ook Mijn aangezicht tegen ulieden stellen ten kwade, en om gans Judavoor zover het in Egypte woont, uit te roeien.

Jer. 21:10. Amos 9:4.

En Ik zal het overblijfsel van Juda wegnemen, die hun aangezichten tegen Mijnen wil gesteld hebben, om in Egypteland te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeren; en zij zullen allen in Egypteland verteerd worden: door het zwaard zullen zij vallen, door de honger zullen zij verteerd worden, van de kleinste tot de grootste toe; door het zwaard en door de honger zullen zij sterven en zij zullen worden tot ene vervloeking, tot een ontzetting, en tot enen vloek, en tot ene smaadheid 1) (Hoofdst. 42:17).

Hier nu wordt tegen die afgodische Joden in Egypte gedreigd: 1e. dat zij allen zullen verteerd worden zonder uitzondering, geen rang of orde onder hen zal ontkomen, zij zullen vallen van de kleinste tot de grootste, hogen en lagen, rijken en armen. 2e. dat zij door dezelfde oordelen zullen verteerd worden, welke God gebruikt had in het straffen van Jeruzalem, het zwaard, de honger en de pestilentie (vs. 12, 13). Zij zullen niet vernield worden door een natuurlijken dood, gelijk Israël in de woestijn, maar door die smartvolle oordelen, welke zij, door in Egypte te vluchten, dachten te ontwijken en buiten derzelver bereik te komen.

Want Ik zal bezoeking doen over degenen, die in Egypteland wonen, gelijk als Ik bezoeking gedaan heb over Jeruzalem, door het zwaard, door de honger en door de pestilentie;

Zodat tevens door het gericht het afvallige overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar slechts als vreemdelingen te verkeren, genen zal hebben, die

ontkome of overblijve, te weten om weer te keren in het land van Juda, waarnaar hun ziel verlangt weer te keren, om aldaar te wonen; maar zij zullen er niet wederkeren, behalve deweinigen die gedurende het gericht ontkomen zullen 1), maar om hun gering getal niet in aanmerking komen.

Zij waren niet van plan om altijd in Egypte te blijven. Zij wilden er slechts als vreemdelingen verkeren, totdat de macht van Babel verbroken was. Dan dachten zij weer naar het land der vaderen terug te keren. Uit Babel, zo meenden zij, kwam nooit iemand weer, maar Egypte lag dicht bij, en de tocht uit dat land naar Palestina was zonder bezwaar.

Juda's overblijfsel meende derhalve dat het al een zeer veilige weg was, dien het koos, maar het bedacht niet dat het op eigen gekozen wegen wandelde, en dat op eigen gekozen wegen, des Heeren zegen niet te verwachten is. De weg Gods lag uit Babel en niet uit Egypte naar Kanaän. Daarom laat het de Heere verkondigen door zijn Profeet, dat op dien eigen gekozen weg niet anders dan verderf en ondergang was te wachten.

Toen antwoorden aan Jeremia al de mannen, die wisten, dat hun vrouwen andere goden, en met name de koningin des hemels, rookten, en dien afgodendienst duldden, en van vs. 19 af ook al de vrouwen, die daar stonden, zijnde een grote hoop 1), want men vierde waarschijnlijk juist een feest der hemelkoningin, waarbij de vrouwen de hoofdrol speelden, mitsgaders al het volk, die in Egypteland, en wel in Pathros, of Opper-Egypte, waar deze vergadering plaats vond, woonden zeggende:

Het feit, dat er een grote hoop vrouwen op die plaats tegenwoordig was bewijst duidelijk, dat er een feestviering plaats had, ter ere van de afgoden, waarbij gewoonlijk de vrouwen de hoofdrol vervulden.

Aangaande het woord, dat gij tot ons in des HEEREN naam gesproken hebt, wij zullen naar u uit horen.

Maar wij zullen ganselijk doen al het geen uit onzen mondals belofte is uitgegaan, rokende volgens die toezegging, aan Melécheth (= koningin) des hemels, en haar drankofferen offerende, gelijk als wij ook vroeger gedaan hebben, wij en onze vaders, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; toen werden wij ten gevolge van de dienst met brood verzadigd, en waren vrolijk en zagen geen kwaad.

De verering van de koningin des hemels (Hoofdst. 7:17. Deut. 16:21) was afkomstig uit Assyrië. De maan met haar zacht, vriendelijk licht werd door de Assyriërs en Perzen onder de naam Tanaïs, als zinnebeeld van het "eeuwig-vrouwelijke" in de natuur, de stede ontvangende en barende kracht, maar ook als zinnebeeld van kuisheid en reinheid en als beschermster van de echt goddelijk vereerd, het meest door vrouwen. Maar reeds vroegtijdig werd deze oorspronkelijk relatief reine dienst uitgelatene dweperij, en verbond zich met allerlei gruwelen der wellust. Toen deze ook in Palestina zich verbreidde, en zich daar vermengde met ene dergelijken afgodendienst, die van Aschera, en als Artemisdienst naar voor-Azië in

Griekenland kwam, was zij reeds ene hoogst weelderige en gruwelijke dienst,

die echter door het volk van Israël, in ‘t bijzonder echter door de Joodse vrouwen, met grote geestdrift werd aangenomen, en met grote onverzetlijkheid werd vastgehouden, ja zelfs mede naar Egypte gebracht. Geen wonder! "de dweepachtige neiging tot aanbidding der voortbrengende kracht onder vrouwelijke gedaante is zelfs in de Christelijke kerk, vooral bij de vrouwen, weer ingeslopen en heersende geworden; ook zij hebben ene hemelkoningin. " Ook kan gemakkelijk worden aangetoond, dat de eerste beginselen ener goddelijke verering der maagd Maria door de Kollyridiaanse vrouwen in Arabië in de vierde eeuw met het laatste overblijfsel der verering van de koningin des hemels, de godin der maan, in verband staan.

Maar van toen af, dat wij, door de koning van Juda daartoe gedwongen (2 Kon. 23:4 vv.), opgehouden hebben aan Melécheth des hemels te roken, er haar drankofferen te offeren, hebben wij van alles gebrek gehad, en zijn, ten gevolge van vele vijandelijke invallen, de Egyptenaren en Chaldeën onder Josia en diens opvolgers tot Zedekia, door het zwaard er door de honger verteerd. 1)

Hier maken zij de maat van hun ondankbaarheid vol, omdat zij als het ware God de schuld geven van al hun ellende, terwijl echter, zoals later de Profeet hun zal zeggen, God hen uit de duisternis tot het licht zou getrokken hebben, indien zij te genezen waren geweest. Zij hadden derhalve door de straffen tot de gezondheid naar de ziele moeten teruggeroepen worden. Maar zo ver was het er vandaan dat zij onder de roede Gods waren vooruitgegaan, dat zij integendeel meer en meer verhard waren geworden. Zij zeggen derhalve, dat zodra zij hun afgoden hadden laten varen te dienen, zij ellendig waren geworden, gebrek aan alles hadden geleden en door het zwaard en door de honger waren verteerd. Te voren waren zij door honger en zwaard verteerd, zoals genoeg bekend is en zoals wij hebben gezien; te voren ook hadden zij vele verliezen geleden. Waarom vermelden zij derhalve niet de straffen, waar zij zo dikwijls en zo langen tijd tegen God de verzenen hadden opgeheven? Maar zij verduisteren de oordelen Gods op boze manier. Ondertussen zeggen zij, dat zij op allerlei wijze ellendig zijn geworden sedert zij van dezen goddelozen eredienst zijn afgeweken. Maar zijn zij daarom begonnen ellendig te zijn, dewijl zij niet de sterren en de afgoden aanbaden? Ja, maar de oorzaak was een andere, zoals ook de Profeet straks hun zegt.

Het ongeloof bidt altijd het gevolg aan, en beoordeelt de handelingen en gebeurtenissen naar hun uitkomst: post haec, ergo propter (daarna, alzo daardoor). "Israëls ongeluk is na de hervorming van Josia en de uitroeiing van de afgodendienst gekomen; derhalve is deze de oorzaak van dat. " Daarbij is de goddeloosheid zo blind, dat zij het vroegere ongeluk, de voorboden van de laatste gerichten Gods geheel vergeet en voorbijziet. Maar zo is het altijd geweest. Ook heden nog verwacht de wereld van de verscheuring der banden en van de wegwerping der touwen Gods de gouden tijd voor het volk, en waar in een land wanorde en ellende heerst, moet de Kerk en Gods Woord daarvan de schuld dragen.

Hiervoor was echter dit overblijfsel volslagen blind.

Juda’s volk had onder Josia wel voor het uitwendige de afgoden laten varen en de afgodendienst prijs gegeven. Wel was het bij hen tot een uiterlijke bekering gekomen, maar God had er zijn zegen niet op gegeven, dewijl deze slechts de klederen en niet het hart had

geraakt. Met het hart hadden zij de afgoden blijven aanhangen, en daarom was de roede niet opgeheven en waren de oordelen niet uitgebleven.

Josia's hervorming kon voor een wijl het oordeel en de uitvoering er van opschorten maar niet verhoeden, dewijl Juda in de grond der zaak de Heere en Zijn dienst had verlaten.

Vervolgens namen ook de vrouwen het woord en zeiden: Ook wanneer wij aan Melécheth des hemels roken en haar drankofferen offeren, maken wij haar gebeelde koeken, in de gedaante der volle maan, om die als spijsoffers te brengen, en om haar af te beelden, en offeren wij haar drankofferen, zonder onze mannen, zonder dat deze te voren van onze gelofte hebben geweten (Num. 30:9 vv.)?

Het is buiten twijfel, dat de onbestendige, lichtvaardige vrouwen zich het eerst tot afgoderij hebben laten verleiden even als Eva (2 Kor. 11:3). Wanneer deze zijn ingenomen, dan gaat de duivel verder en weet ook wel Adam in te trekken. Bewaar de deuren uws monds voor haar, die in uwen schoot ligt (Micha 7:5).

De vrouwen verklaren hier dat zij dezen offerdienst en de bereiding van de offertekenen niet zonder hare mannen, d. i. zonder hun weten en toestemming verrichten, om zich te rechtvaardigen, dewijl volgens de wet (Num. 30:9 en 10) de man een zonder zijn weten gedane gelofte zijner vrouw opheffen, d. i. voor ongeldig kon verklaren.

Toen sprak Jeremia tot al het vergaderde volk, tot de mannen en tot de vrouwen, en tot al het andere ongehuwde volk, die hem zulks geantwoord hadden, zeggende:

Gij zegt, omdat gij geen afgodendienst hebt bedreven, daarom is al dat ongeluk sedert Josia's tijden over u gekomen, ik meen het tegendeel. Het roken, dat gijlieden in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalemvoor de afgoden gerookt hebt, vóór en na Josia's tijden, gij en uwe vaderen, uwe koningen en uwe vorsten, en het volk des lands in 't algemeen, heeft de HEERE daaraan niet gedacht, en is het niet in Zijn hart opgekomen?1)

Hiermede en wat hij verder zegt, wijst de Profeet hen op de grootste oorzaak van hun ellende. Zij hadden niet opgehouden met de afgoden te dienen, met op de straten van Jeruzalem te roken. Zij hadden het vroeger gedaan en zij hadden het later gedaan, en daarom was de Heere hen tegengekomen met Zijne gerichten en straffen.

Ook toen zij voor een ogenblik de uitwendige daad hadden laten varen, waren zij toch niet opgehouden in hun hart afgodendienaars en verlaters van de Heere te zijn.

Daarom konden zij niet spreken van een laten varen van hun afgodendienst.

Zodat eindelijk de mate Zijner lankmoedigheid was uitgeput, en het de HEERE niet meer kon verdragen van wege de boosheid uwer handelingen, van wege de gruwelen, die gij deedt; daarom is uw land geworden tot ene woestheid, en tot ontzetting, en tot enen vloek voor de

heidenen, dat er niemand in woont, gelijk het is te dezen dage, volkomen zo als de Heere lang te voren heeft gedreigd, maar niet, zo als gij meent, omdat gij de hemelkoningin hadt verlaten.

Juist van wege dat gij haar gerookt hebt, en dat gij tegen de HEERE gezondigd hebt, en des HEEREN stem niet gehoorzaam zijt geweest, en in Zijne wet en in Zijne inzettingen en in Zijne getuigenissen niet hebt gewandeld; daarom is u dit kwaad wedervaren, gelijk het is te dezen dage.

Voorts zei Jeremia tot al het volk, en in ‘t bijzonder tot al de vrouwen, die het meest aan de verering der maangodin hingen: Hoort des HEEREN woord, Zijn laatste beslissende woord, gij gans Juda, die in Egypteland zijt!

Zo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: Aangaande u en uwe vrouwen, zij hebben toch met uwen mond gesproken, overeenkomstig uwen wil de belofte gedaan om de hemelkoningin te dienen, en gij hebt het met uwe handen vervuld, gelijk de belofte luidde, zeggende: wij zullen onze geloften, die wij beloofd hebben, ganselijk houdende, rokende aan Melécheth des hemels en haar drankofferen offerende: nu zij hebben uwe geloften volkomenlijk bevestigd en uwe geloften volkomenlijk gehouden 1); gij zijt te samen wel getrouw geweest aan uw woord!

De Heere houdt hun hun getrouwheid in het vervullen der belofte, die zij gedaan hadden, als hun grote schuld voor ogen. Want aan wien hebben zij gelofte gedaan? Wien zijn zij getrouw geweest? de duivel. Dat is dubbele zonde, eerst het beloven, vervolgens het houden.

God zegt hier duidelijk, dat nademaal zij ten volle besloten hadden bij hun afgoden te blijven, God ten volle voorgenomen had in Zijn twist met hen voort te gaan. Indien zij willen voortgaan met Hem te tergen, zou Hij voortgaan met hen te straffen en zien wie er ten laatste het best bij zou varen.

Daarom hoort des HEEREN woord, gij gans Juda, die in Egypteland woont! Gij hebt trouw bewezen aan uw woord, Ik zal ook getrouw zijn aan dit Mijn woord: Ziet, Ik zweer bij Mijnen groten Naam, zo waarlijk Ik de alleen waarachtige, heilige en rechtvaardige, almachtige en eeuwige God ben, en Mij als zodanig genoegzaam aan u heb geopenbaard, zegt de HEERE, zo Mijn naam met de mond van enig man van Juda, die de afgoden geloften deed en zijn verbond met Mij daardoor verbroken heeft, in gans Egypteland meer zal genoemd worden, die tot bevestiging ener gelofte zegge: zo waarachtig als de Heere HEERE leeft 1)!

Dat is de hoogste en allerzwaarste straf, dat God Zijnen heiligen naam en Zijn woord wil wegnemen, gelijk Hij in Deut. 32:20 zegt: Ik zal Mijn aangezicht van hen verbergen; Ik zal zien welk hunlieder einde zijn zal. En dat is de honger, niet naar brood, maar naar het woord Gods, dat zij zullen zoeken en toch niet vinden (Amos 8:11).

Dit wil zeggen, dat er geen enkele Jood meer in Egypte zou worden gevonden. In het toevlucht zoeken in Egypte zouden zij de dood vinden, en daarom zweert de Heere hier bij Zich zelven dat Zijn Naam door niemand meer in Egypte zou genoemd worden.

Ziet, Ik zal over hen met open oog waken ten kwade en niet ten goede 1); en alle mannen van Juda, die in Egypteland zijn, zullen door het zwaard en door de honger verteerd worden, totdat zij ten einde zijn, en Mijnen heiligen naam niet meer kunnen ontheiligen.

Wanneer het ontzaglijk gericht openbaar wordt, dat God niet meer mag worden aangeroepen, is dit een zeker teken van de ondergang, die over hen besloten is door God met enen eed, en dus niet meer kan worden afgewend. Dat is een gericht der duivelen, die wel weten dat er een God is, maar van wege hun boosheid Hem niet kunnen toeëigenen, veel minder met enige toeëigening kunnen aanroepen. Zo dikwijls men daarentegen de dierbaren naam van God nog met enige toeëigening des harten kan noemen, of ook wel met het vertrouwen ener genadige verhoring kan aanroepen, is dat een teken van genade, even als het eerste een verschrikkelijk teken van verwerping is.

Voor zulken welke God als onbekeerlijke zondaars vindt, zal Hij een onverzoenbaar rechter zijn. Zij zeiden dat zij zich zouden herstellen, wanneer zij wederkeerden tot de dienst der koningin des hemels, maar God zegt, dat zij zich zouden verderven, en nu zal de uitkomst tonen, wat of recht was. De twist tussen God en zondaars is, wiens woord zal bestaan, wiens wil geschieden zal, wien er het best bij staan zal. De zondaars zeggen dat zij vrede zullen hebben, hoewel zij voortgaan met zondigen, maar God zei zij zullen geen vrede hebben. Maar wanneer God oordeelt, zal Hij overwinnen. Gods woord zal bestaan en niet dat van zondaars.

Maar die van het zwaard ontkomen, zullen uit Egypteland wederkeren in het land van Juda, weinig in getal; en het ganse overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar als vreemdelingen te verkeren, zullen weten, wiens woord bestaan zal, het Mijne of het hun, maar dan te laat en tot hun eigen verdoemenis.

Ongelukkigen! wat wilt gij? Denkt gij, dat Gods waarheid zal onderliggen, of gij die zelfs door uwe razernij en uwen tegenstand zult verbreken? Waarlijk, God zal harder zijn de uw tegenstand.

En dit zal ulieden het teken zijn, spreekt de HEERE, waaraan gij zult zien, dat Ik in deze plaats, zo als Ik u zo even heb gedreigd, over u bezoeking zal doen; opdat gij weet, reeds voor dat het komt, dat Mijne woorden zeker over u bestaan zullen ten kwade:

Alzo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal Faraö Hofra of Apriës, gelijk hem de Grieken noemen, de koning van Egypte, die nu nog regeert, wiens macht, waarop gij vertrouwt, nog ongebroken is, geven in de hand zijner vijanden, en in de hand dergenen, die zijne ziel zoeken. Hij zal door zijne vijanden worden geslagen en eindelijk troon en leven verliezen, en ellendig omkomen, gelijk als Ik Zedekia, de koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, zijnen vijand, en die zijne ziel zocht.

Het was ongeveer in het jaar 580, toen Jeremia de afvalligen Joden dit teken van de zekere vervulling van Gods gericht over hen deed horen. Tien jaren later, 570, werd Faraö Hofra (Hoofdst. 43:13) ten gevolge van zijnen ongelukkigen veldtocht tegen Cyrene bij een opstand der ontevredenen door zijnen trouwelozen veldoverste Amasis gevangen genomen, eerst in de koningsburg te Laïs met verschoning behandeld, en vervolgens door het woedende volk geworgd. Nergens is echter door Jeremia geprofeteerd, dat juist Nebukadnezar Faraö Hofra zou doden, gelijk vele uitleggers hebben beweerd. Het is door vele verklaarders betwijfeld, dat de bedreiging van Jeremia aan de Joden, die naar Egypte tegen Gods uitdrukkelijken wil waren uitgetrokken, dat zij op weinige uitzonderingen na door zwaard, honger en pest verdelgd zouden worden, ook werkelijk zou vervuld zijn, daar toch ten tijde van Alexander de Grote, zo vele Joden in Egypte waren, dat Alexander zijne nieuw gestichte stad Alexandrië voor het grootst gedeelte met hen kon bevolken. Het kan echter niet worden bewezen, dat deze nakomelingen zijn geweest van die ten tijde van Jeremia uitgewekene en met het gericht der uitroeiing bedreigde Joden. Daarentegen staat vast, dat in de laatste Perzische tijden (vooral na de weer onderwerping van Egypte door Artaxerxes III Ochus in het jaar 349 v. Christus) vele Joden naar Egypte werden overgebracht, dat verder de pas gestichte stad Alexandrië dadelijk van hare stichting nog onder Alexander, meer nog onder Ptolemeus Lagi, ene steeds aangroeiende menigte van Joden tot zich trok; dat diezelfde Ptolemeus, toen hij zich in het jaar 320 van Fenicië en van Coele-Syrië, en gelijk het schijnt, door ene list op enen sabbat ook van Jeruzalem had meester gemaakt, vele Joodse gevangenen en gijzelaars uit het gehele land naar Egypte overgebracht, ja, dat hij 30. 000 Joodse krijgslieden in de vaste steden van Egypte als bezetting had gelegd. Zo is het gemakkelijk te verklaren, hoe in de 250 jaren tussen Jeremia en de stichting van Alexandrië het getal van Joden in Egypte door gevangenschap, slavernij en vrijwillig intrekken zo bijzonder vermeerde, als onder Ptolemeus voorkomt. Dat echter reeds Alexander daar zo vele Joden gevonden heeft, dat hij er bijna geheel Alexandrië mede kon bevolken, is mede onbewijsbaar. Er bestaat dus ook gene reden daaraan te twijfelen, dat het door Jeremia in ons Hoofdstuk gedreigde gericht van uitroeiing aan de Joodse kolonie, die met Jeremia naar Egypte was getrokken, bij de verovering van Egypte door de Chaldeën onder Nebukadnezar en later op het nauwkeurigst is vervuld. Het vonnis van vernietiging, dat Jeremia de Joden bij de feestelijke bijeenkomst te Patros verkondigde, was de laatste openbaring aan hem, die wij in zijn boek bezitten, en dus ook wel de laatste, die hij ontving. Alzo vond zijne profetische werkzaamheid een besluit, dat overeenkwam met zijne gehele roeping, die in de verkondiging en persoonlijke ervaring van het definitieve gericht van God bestond.

Buitendien moet men niet vergeten, dat dit oordeel Gods niet gericht was tegen de Joden, die alrede in Egypte woonden, maar tegen hen, die nu uit Palestina naar Egypte waren getogen, om het zwaard van Nebukadnezar te ontvluchten, en dit tegen Gods bevel deden.

HOOFDSTUK 45. BARUCH WORDT DOOR JEREMIA GETROOST.

VI. Vs. 1-5. Als aanhangsel tot alle profetieën omtrent Juda en Israël, voegt de Profeet hier ene belofte des Heeren bij voor zijnen getrouwen helper Baruch, bij gelegenheid van het ter nederschreven der bedreigingen tegen Israël uitgesproken, tot aan het 4e jaar van Jojakim. Dat opschrijven wordt in Hoofdst. 36 bericht. Baruch was ten gevolge daarvan in grote bekommernis over het verderf van zijn volk, Dit troostwoord werd nu mondeling aan hem gegeven. Eerst later, misschien eerst in Egypte, schreef hij het ter neer, en plaatste het aan het slot zijner profetieën omtrent Israël, toen hij aan de avond van zijn droevig leven in Egypte, de gehele verzameling van zijn voorzeggingen bij elkaar bracht en rangschikte.

Het woord des Heeren, dat de Profeet Jeremia gesproken heeft tot Baruch, de zoon van Nerija, als hij die woorden, die de Heere tot de Profeet gesproken had, van de dagen van Josia af, op des Heeren bevel (Hoofdst. 36:2 vv.), uit de mond van Jeremia in een boek (liever: boekrol) schreef, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, zeggende:

Alzo zegt de HEERE, de God Israëls, van u, o Baruch!

Gij zijt nu geschokt en diep bedroefd door de indruk, dien de zware oordelen Gods op u hebben gemaakt, welke volgens Mijne door u geschrevene woorden over Mijn volk zullen komen. Gij zegt: Wee nu mij, want de HEERE heeft in Zijne dreigingen, droefenis tot mijne smart gedaan) die ik reeds ondervond over het diepe verderf en de zonde van mijn volk (Hoofdst. 8:18 vv. 15:18); ik ben moede van mijn zuchten, en vind gene rust (Ps. 6:7. Klaagl. 5:5).

Het in onmogelijk, dat een mens, die gehoorzaam is aan Gods woord, de afval zijner broederen met stoïsche koudheid en onverschilligheid zou aanzien; want de liefde en de barmhartigheid, die hij zelf heeft ervaren, maakt hem ook warm voor het eeuwige heil en de welvaart zijner broederen. Wanneer hij echter de oordelen Gods over zijne broederen ziet naderen, voegt dit nog jammer en harteleed bij de zielesmarten, die reeds aanwezig zijn, en juist te meer, naar mate hij de gerichten rechtvaardiger moet vinden. Zo zien wij het bij alle Profeten, inzonderheid bij Jeremia, zo bij Christus, die over Jeruzalem weent, als Hij denkt aan het oordeel der verwerping.

Zo zult gij tot hem zeggen: Zo zegt de HEERE: Zie het gericht is vast besloten. Het volk en het godsrijk met al zijne heilige ordeningen, dat Ik gebouwd heb, opdat het Mijn heiligdom, Mijn kostbaarst erfgoed zijn zou, breek Ik af, omdat het door de zonde verwoest en tot bekering ongeschikt geworden is. En dat Ik geplant heb, ruk Ik uit 1), zelfs dit ganse land 2), dat nu voor het gericht der verwoesting bestemd is, zelfs zal Mijn gericht, van het huis Gods beginnende, steeds verder over andere volken, eindelijk over de gehele aarde gaan.

Er is geen verderflijker waan te menen, dat de Heere Zijn eigen werk niet weer zou kunnen verwoesten. Wel zal de verwoesting alleen het slechte daarvan treffen. Maar juist de slechten op de aarde, onder het volk, in de kerk, op de tronen zijn het, die zich door de feiten der goddelijke stichting of verkiezing geborgen wanen ondanks hun slechtheid, waardoor zij God tot een dienaar der zonde maken. God heeft de aarde geschapen. Hij zal ze door vuur verwoesten. Maar ene nieuwe aarde en ene nieuwe hemel zal uit dien wereldbrand voortkomen. Hij heeft het volk van Israël met de heilige stad en de tempel verslagen en verstrooid. Maar het Israël naar de geest leeft nog en zal eens het Israël naar het vlees weer met een nieuw leven doordringen. De Christelijke kerk in het Oosten is door de Islam verwoest, en welke waarborg hebben dan Rome, Geneve en Wittenberg, dat het hun niet zal gaan als Jeruzalem? De vorsten moesten toch het principe van legitimiteit niet zo verstaan, dat God wel vorsten kan aanstellen maar niet afzetten. En toch zal, ook wanneer alle tegenwoordige Christelijke kerken zullen verwoest en alle tronen omvergestoten worden, de Kerk des Heeren niet ophouden, noch die overheid die van God is.

Wij mogen dit wel toepassen op deze wereld en onzen staat daarin. God breekt door Zijne Voorzienigheid af en rukt uit. Alles is onzeker en vergankelijk, wij kunnen hier geen blijvende stad verwachten. Wat dwaasheid is het dan voor ons zelf hier grote dingen te zoeken, waar alles klein en niets zeker is.

Alsof God wil zeggen: Tot hiertoe heb ik het volk voorzien met singuliere gaven. Ik heb het mij tot een erfenis uitverkoren. Het is een heilig geslacht, het is een priesterlijk koninkrijk. Ik woon in het midden van hetzelve. Ik heb de zorg op mij genomen om het te beschermen. Ik ben zijn Vader. Hij is mij niet slechts een zoon, maar als een eerstgeboren zoon: Vervolgens dit land is heilig, dewijl Ik Mijn Naam er in gesteld heb. Ik heb derhalve dit volk geplant en het land en heb het gebouwd. Nu echter zal ik het afbreken en uitrukken.

Colhaärez staat hier, gelijk dikwijls, dubbelzinnig; het kan betekenen: "de ganse aarde" en "het ganse land, " en beide betekenissen zijn zeker ook door de Profeet bedoeld, want volk en land van Israël met zijne gehele geschiedenis is een door God gewilde type voor de volken en landen der ganse aarde met hun geschiedenis. Het gericht over het volk en het land van Israël is een spiegel en het begin des gerichts over alle volken der aarde.

En zoudt gij voor u, die toch slechts een enkel lid van uw volk, ja van de gehele mensheid zijt, grote dingen zoeken, als deze, dat gij onaangeraakt door Mijne gerichten, in rust en vrede uw leven zoudt kunnen doorbrengen? zoek ze niet, gij verlangt iets, dat u niet betaamt en dat onmogelijk is: want zie, Ik breng tot uitroeiing van de misdaad en tot bekering der rechtvaardigen, een kwaad over alle vlees en alle landen, spreekt de HEERE. Ook de rechtvaardigen moeten dat lijden, opdat zij zichzelve niet voor onschuldig houden. Zij moeten tevreden zijn wanneer zij in de oordelen door Mijne hand worden gesteund en door Mijn woord getroost. Daarom stel u tevreden, want u kan het lijden met Mijn volk niet gespaard worden; maar Ik zal u uwe ziel, uw leven, tot enen a) buit geven. Gij zult in allen strijd ongedeerd blijven, in alle plaatsen, waar gij zult henentrekken, en dit is als een loon der genade voor uwe Mij betoonde trouw.

Jer. 21:9; 38:2; 39:18.

Wanneer bijzonder zware gerichten voor de deur zijn, de gelovigen door Gods Geest in hun binnenste worden herinnerd, dat de Heere niets doet, of Hij openbaart Zijn geheim aan Zijne knechten, de Profeten, en door deze aan Zijne gelovigen, zo hebben zij ook niets bijzondere te begeren, waardoor zij zouden mogen menen, het verderf nog te kunnen afwenden. Wanneer alles voor de gerichten rijp wordt, wanneer de ongerechtigheid geheel de overhand neemt, en de liefde in de harten verkoudt, zo heeft men alleen er naar te trachten, hoe men enen genadigen God moge verkrijgen, en men moet dan tevreden zijn, zo men Zijne ziel als een buit mag verkrijgen, daar God voor iedere rechtvaardige ziel een Zoar zal kiezen, om daarheen te kunnen vlieden en haar leven te redden.

Deze boodschap van God aan Baruch leert ons, dat God van Zijn volk verwacht ene gesteltenis der ziele, die overeenkomt met de bedoeling Zijner Voorzienigheid; en dat Hij wil, dat zij nederig van geest zullen wezen in een strijd van openbare oordelen, zodat zij zich zelven niet diets maken, dat zij geheel vrij zullen zijn van de openbare ellenden, welke hun vaderland drukken maar zich tevreden houden met hetgeen God hun toelegt in zulk een tijd, zonder misnoegen of gemor te tonen, en integendeel God verheerlijkende over alle blijken Zijner gunstige Voorzienigheid, welke Hij gelieft hun dan te bewijzen, als daarvoor dankbaar en daarmee vergenoegd zijnde.

Baruch ontvangt hier niet de verzekering dat hij rust zal hebben. Ook hij zal delen in de oordelen van onrust en strijd, van ellende. Maar deze belofte ontvangt hij, dat hij een bijzonder voorwerp der Goddelijke Voorzienigheid zal zijn, door dat, terwijl er duizenden en tienduizenden vallen, hij in het leven zal blijven, ja hij zal ontkomen niet alleen aan het zwaard, maar ook aan de ketenen, of aan de gevangenschap van Babel. De Heere kent en ziet Zijn volk, en dat zien is redding en ontferming.

HOOFDSTUK 46.

EGYPTE ZAL WORDEN INGENOMEN EN VERWOEST, DE JODEN ZULLEN UIT DE BALLINGSCHAP VERLOST WORDEN.

De volgende hoofdstukken vormen een klein boek op zichzelven. De bijzondere delen daarvan zijn misschien op verschillende tijden door de Profeet ontvangen en uitgesproken en nedergeschreven; zij zijn echter bij de rangschikking van het geheel opzettelijk bij elkaar geplaatst en op deze hun plaats gesteld. Deze woorden tegen de Heidenen (Hoofdst. 46-51), zijn ene nadere uiteenzetting van het gericht, dat de Profeet in Hoofdst. 25, kort vóór het optreden van Nebukadnezar, de koning van Babel, in het 4de jaar van Jojakim, aan alle volken en koninkrijken der aarde heeft aangekondigd. De lange rij van volken en volksstammen nabij en verre, dien hij in Hoofdst. 25:17-26 de beker des Goddelijken toorns uit de hand des Heeren reikt, is hier tot het getal van 9 volken beperkt. Hier begint even als daar Egypte, en sluit Babel de rij als de beide hoofdpunten onder de machten, in welke zich de geest der goddeloosheid openbaarde. Tussen beide staan de volken. die ook geografisch tussen hen woonden, en wel zo, dat de Feniciërs met de Filistijnen worden zaamgevat, de verschillende Arabische volksstammen door de namen Kedar en Hazor, de koninkrijken van het noorden door Damascus, die van het oosten door Elam worden voorgesteld. Aan de drie met Israël verwante volken, Moab, Ammon en Edom, wordt elk ene bijzondere voorzegging gewijd. Tot volvoering van dit door Jeremia verkondigde gericht over de Heidenen, had God de koning van Babel bestemd, die in de eerstvolgenden tijd de wereldheerschappij zou bezitten tot op de bepaalden tijd. Na verloop daarvan zou ook Babel bezwijken en voor Israël verlossing en zegen aanbreken, waarin alle volken zouden delen. Dergelijke voorzeggingen over Heidense volken hebben ook Amos, Jesaja en Ezechiël uitgesproken, maar met een ander doel en uit verschillende oogpunten. Aan deze, zo ver zij voor hem lagen, sluit Jeremia zich in zijne aankondigingen aan, terwijl hij hun uitspraken naar de tijdsomstandigheden regelt en verder ontwikkelt. "De gezichtspunten, " waaruit de geschiedenis der Heidenen door de Profeet beschouwd wordt, zijn de volgende: 1) God de Almachtige, Schepper, de Heilige Israëls, is de Heere, die de lotgevallen van alle volken bestuurt; 2) de Heere straft de volken om hun zonden, maar ontfermt Zich ook weer over hen, en wil Zijne heerlijkheid aan hen openbaren, 3) Hij straft in ‘t bijzonder de trotse Heidenen, die met Zijnen naam spotten, die Zijn volk verleiden en verdrukken, en zal Israël na alle welverdiende straffen wreken en redden. "

Het woord des HEEREN, dat tot de Profeet Jeremia geschied is, tegen de Heidenen, 2.

Ia. Vs. 2-12. het eerste volk, tegen hetwelk zich Jeremia wendt, is Egypte, dat trots op eigen macht, Gods volk tot vertrouwen op vleselijke macht verleidt. Het zijn twee voorzeggingen, die de Profeet tegen Egypte uitspreekt: de eerste, vs. 2-12, in het 4de jaar van Jojakim tegen Faraö Necho, die toen als mededinger der Chaldeën, zijn rijk tot aan de Eufraat uitbreidde en de vroeger bezette stad Karchemis (Circesium) bij de zamenvloeiing van Eufraat en Chahoras, door een leger tegen de Chaldeën zocht te verdedigen, maar geslagen werd, en kort

daarop de veroverde provincies verloor (2 Kon 23:29. 2 Kron. 35:20 Deze nederlaag van het Egyptische leger bij Karchemis wordt hier geprofeteerd en uitvoerig geschilderd, en wel zo, dat in de eerste strofe (vs. 3-6), eerst de krijgslieden worden vermaand, om zich voor de slag gereed te maken, vervolgens de nederlaag en ontzaglijke vlucht met opgaaf van de plaats van de slag, geschilderd wordt. In de tweede strofe (vs. 7-12), wordt eveneens de gehele gang van de strijd van het begin tot aan het einde in zijne hoofdtrekken en wel met bepaald Egyptische kleuren geschilderd, maar de nederlaag bepaald als een door God over Egypte beschikt oordeel aangewezen. Boven deze voorzegging is in vs. 2 een geschiedkundig opschrift gesteld, dat natuurlijk eerst, toen de profetie vervuld en door de Profeet geboekt was, is vervaardigd.

Wat in het volgende hoofdstuk voorkomt, is het woord der bedreiging Gods tegen Egypte; en wel in de eerste plaats tegen het heir van Faraö Necho II, de zoon van Psammetichus I, uit de 25ste Dynastie, van 614-598 v. C. koning van Egypte (2 Kon. 23:29. 2 Kron. 35:20). Toen het bericht was gekomen dat Ninevé (door Cyaxares en Nabopolassar werd belegerd, en het Assyrische rijk op het punt was van in elkaar te storten, dacht hij voor Egypte een groot gedeelte van het rijk te zullen verkrijgen en zijne heerschappij tot aan de Eufraat uit te breiden. Hij landde te Acco, sloeg de koning Josia bij Megiddo en doodde hem. Hij stelde Jojakim als onderworpen koning aan, en rukte verder naar het Oosten, om ene vaste plaats in te nemen. Nu verhief Jeremia zijn woord tegen dat heir, dat aan de rivier Frath bij Karchemis, ene vesting op een schiereiland was, dat gevormd werd door de Eufraat en de Chaboras, en tegenwoordig Abu-Psera wordt genoemd, dat echter Nebukadnezar, de koning van Babel, die toen, in plaats van zijnen zieken vader Nabopolasser, het opperbevel over het leger op zich had genomen, maar die eerst in het volgende jaar 605 koning werd, sloeg, en uit Syrië en Palestina naar Egypte terugdreef, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, d. i. in het jaar 600 v. C. (zie Hoofdst. 25:1).

Rust het kleine schild en de rondas toe, het grote schild, dat het gehele lichaam bedekt (1 Kon. 10:17), en nadert tot de strijd, gij tot de oorlog bestemde krijgslieden van Egypte!

Spant de paarden aan de krijgswagenen, gij wagenmenners, en klimt op uwe paarden, gij ruiters! en stelt u met helmen; a) vaagt, scherpt de spiesen, trekt de pantsers aan, opdat gij tot de strijd moogt toegerust zijn, gij knechten!

Jer. 51:11.

Ziet, wel uitgerust trekt het Egyptische leger tot de slag! Maar waarom zie ik, dat zij, die zo moedig uittrokken, op eens versaagd en achterwaarts gedreven zijn. Wat is de oorzaak? Ziet! zelfs hun helden, die anders geen gevaar vreesden, zijn verslagen van schrik, en nemen de vlucht, en zien niet om. Er is schrik van rondom, spreekt de HEERE, ter beantwoording mijner vraag.

De snelle ontvliede niet, en de held ontkome niet. Tegen het noorden, aan de oever der rivier Frath zie ik ze reeds in de geest overwonnen; daar zijn zij gestruikeld en gevallen!

Het is waarschijnlijk, dat Jeremia deze profetie kort vóór de slag bij Circesium uitsprak, toen Faraö Necho weer koning Josia had overwonnen en zich bij de Chaboras had gelegerd. Want het is voornamelijk de nederlaag van de Egyptische wereldmacht door Nebukadnezar, waarop zijne profetie doelt. Toen de Profeet vernam, dat het Egyptische leger aan de Eufraat bij Karchemis zich had gelegerd, erkende hij aanstonds de betekenis dier stelling. Hij wist, dat nu een treffen van de zuidelijke, en de noordelijke wereldmacht onvermijdelijk was, dat daar aan de Eufraat het lot der wereld voor de naast bijzijnde toekomst moest worden beslist. Egypte aan de Eufraat! Dat was de noodlottige vereniging, die hem tot het profetische woord drong.

Wie is deze, die met geweldige legerscharen optrekt als een stroom, als de Nijl, die buiten de oevers gaat en het gehele land overstroomt, wiens wateren zich bewegen en ruisen als de rivieren, als de golven van de Nijl.

Egypte trekt op als een stroom, alles met zijne legers bedekkende, en zijne wateren bewegen zich als de rivieren; en hij zegt: Ik zal optrekken, ik zal de aarde, het land rondom, bedekken; ik zal de stad, de steden, en die daarin wonen, verderven.

Trekt op, gij paarden! en raast, gij beroemde krijgswagens! en laat de in de krijg geoefende helden uittrekken: de Moren of Ethiopiërs; en de Puteërs, de Libiërs, uwe hulptroepen, die het schild zo voortreflijk handelen, en de Lydiërs uit Afrika, die de boog met zoveel juistheid handelen, beter, houden, en spannen(Gen. 10:13, 22. Jes. 66:19. #Isa Ezech. 27:10).

Die ganse voortreflijke krijgsmacht zal u niets baten. Maar deze dag der slachting, tot welken gij genaderd zijt, is de dag des Heeren, des HEEREN der heirscharen, dien Hij naar Zijnen voorbedachten raad heeft gemaakt en doen komen. Het is een dag der wrake, dat Hij Zich wreke van Zijne wederpartijders, tot welke gij Egyptenaren van vroegen tijd af, tot op de dag dat gij de vromen koning Josia hebt gedood, Joahaz hebt weggesleept, en Jojakin, hebt aangesteld, behoord hebt; en het zwaardvan Nebukadnezar zal Gods vijanden vreten, en verzadigd, en dronken worden van hun bloed: want de Heere HEERE der heirscharen heeft een slachtoffer in het land van het noorden, aan de rivier Frath, opdat Hij die zware schuld verzoene (Jes. 34:6).

Jeremia beschrijft nauwkeurig de statige en prachtige krijgstoerusting der Egyptenaars, om des te beter aan te tonen, hoe Gods arm, wanneer Hij wil straffen, op gene menselijke macht acht slaat. Het is nodig dit tot ons te zeggen, die zozeer aan het uitwendige en zichtbare blijven hangen, en de overwinning alleen van de zichtbare macht verwachten. Dat wekke onzen moed op, wanneer het schijnt, dat de vijanden der kerk overwinnen; want voor de Heere moeten zij spoedig vluchten. Hoe groter de hoogmoed en het vertrouwen op de overwinning bij de Egyptenaars was, des te meer werd Gods macht aan hen verheerlijkt, die hen nederwierp, en Gods gerechtigheid, die hen strafte. In deze en de volgende voorzeggingen zien wij de waarheid van het woord, dat aan het begin van het Boek staat: (Hoofdst. 1:10): Ziet, Ik stel u te dezen dage over de volken en over de koninkrijken. om uit te rukken en af te breken, en te verderven, en te verstoren, om te bouwen ten te planten.

Deze wraak des Heeren over de Egyptenaars wordt hier vergeleken bij een geheimzinnigen maaltijd, waarin God wordt aangemerkt als de Gastheer, de Egyptenaars komen voor als de spijs, de Chaldeën als de gasten, die genodigd werden om deze spijs te eten.

Het is nu als de dag der wrake voor Egypte. Egypte heeft zich zwaar bezondigd tegen des Heeren volk en Zijn erfdeel. Niet alleen nu maar al de eeuwen door, en daarom zal het een verschrikkelijke dag voor Egypte zijn. Het zal zo geslagen worden dat er geen heling, geen genezing mogelijk is.

Ga henen op naar het kruidrijke land (Hoofdst. 8:22), naar Gilead, en haal u genezenden balsemvoor de zwaren, dodelijken slag, dien gij van de Heere door Zijnen knecht Nebukadnezar bij Karchemis ontvangen hebt, gij jonkvrouw, tot hiertoe nog onverwonnene dochter van Egypte! Te vergeefs vermenigvuldigt gij de medicijnen; er is gene heling voor u.

Gij zijt nu beroofd van uwen maagdom. De volken hebben uwe schande gehoord, en het land, de aarde, is vol van uw gekrijt over de geleden smaad; want zij hebben zich gestoten, held tegen held; 1) zij zijn beide te zamen gevallen, zo verschrikkelijk en verward zal uwe vlucht zijn.

In het Hebr. Ki gibboor begibboor kaschaloe. Beter: Want held over held zijn gestruikeld.
l. in het vluchten, op de vlucht. De helden zijn gevallen. Egypte's leger is totaal vernietigd, daarom was er geen balsem voor hen. Ditzelfde wordt in vs. 16a bijna letterlijk herhaald.

13.

Ib. Vs. 13-28. De tweede profetie over Egypte, niet zeer lang na de eerste, en dus niet lang na de slag bij Karchemis ontvangen, verkondigt volgens het opschrift (vs. 13), de verovering van het land door Nebukadnezar, de koning van Babylon. Deze profetie is dezelfde. die Jeremia ook aan de in Zuid-Egypte verzamelde Joden in Hoofdst. 43:8 vv. verkondigde, zodat deze laatste aankondiging waarschijnlijk slechts ene vernieuwing geweest is van onze profetie, bijzonder naar de omstandigheden aldaar voor de Joden. Ook deze rede splitst zich in twee strofen (vs. 14-19 en 20-26), waarbij vervolgens in vs. 27 en 28 nog een troostwoord voor Israël wordt gevoegd. De gang der gedachten is de volgende: Egypte moge zich toerusten, zijne macht zal toch geen stand houden, en de volken, die bondgenoten zijn zullen vlieden (vs. 14-16). Faraö's ondergang is zeker; de vijand zal komen met macht, en geheel Egypte in ene woestijn veranderen (vs. 17-19). De verderver komt van het Noorden, de huurlingen vlieden, en de vijanden houden het ontelbare menschenwoud neer (vs. 20-23). Egypte wordt in de hand van het volk uit het Noorden gegeven, want de Heere zal goden, vorsten en volk straffen, en Egypte aan de koning van Babel overgeven; eens zal echter Egypte weer bewoond worden als vroeger (vs. 24-26). Daarentegen behoeft Israël niets te vrezen, want zijn God zal het uit de ballingschap terugvoeren (vs. 27 en 28). Dat hier over Egypte twee profetieën worden uitgesproken, meer dan over de naburige volken, kan ons bij de veel hogere betekenis van Egypte voor het rijk van God niet bevreemden.

Het woord, 1) dat de HEERE tot de Profeet Jeremia sprak, enigen tijd na het eerste woord der profetie omtrent de nederlaag van Egypte aan de Eufraat, van de aankomst van Nebukadnezar, de koning van Babel, om Egypteland te slaan.

Vs. 3-12 is niet een bloot overwinningslied, over de reeds plaats gehad hebbende nederlaag, gehouden, maar een profetie van de nederlaag, die zou plaats hebben, waartoe de Profeet nog een tweede voorspelling voegt, waarin hij Egypte ook de verwoesting van zijn land vooruit verkondigt, zodat over Egypte meer als over de naburige landen is voorspeld, wijl Egypte voor de theokratie veel groter gewicht had als het land der Filistijnen, Moab, enz.

Verkondigt, gij bewoners der grenzen! in Egypte, en doet het horen te Migdol, de naast bijliggende stad aan de noordelijke grenzen; doet het ook horen te Nof of Memfis, de noordelijke hoofdstad van het rijk, en te Tachpanhes, of Daphne aan de Pelusischen arm van de Nijl (Hoofdst. 2:16; 44:1), zegt: Stelt er u naar, dat gij u verdedigt, o Egypte! en maakt u gereed, want het zwaard van de vijand heeft verteerd 1) wat van rijken en landen in het noorden rondom is, als Juda, Filistea en Edom.

Hieruit kan niet worden besloten, dat onze profetie eerst na de verwoesting van Jeruzalem zou zijn uitgesproken; want reeds in het eerste jaar van de slag bij Karchemis kon men spreken als hier, daar Nebukadnezar dadelijk na de slag de Egyptenaars tot aan de grenzen van hun land vervolgde, en alleen daarom toen niet verder doordrong en in Egypte inviel, omdat het bericht omtrent de dood zijns vaders, Nabopolassar, hem naar Babylon terugriep, opdat hij zich van de heerschappij mocht verzekeren. Maar reeds toen heette het in 2 Kon. 24:7 : de koning van Babel had van de rivier van Egypte af tot aan de rivier Frath ingenomen, al wat van de koning van Egypte was.

Maar wat zie ik? Waarom zijn uwe sterken, uw koning met zijne vorsten weggeveegd? Zij stonden niet tegen de vijand, omdat hen de HEERE voortdreef, daarom was hun tegenstand te vergeefs.

Hij maakt der struikelenden vele; ja de een dergenen, die het land moesten verdedigen, viel op de ander, zodat zij, die als vreemdelingen in het land wonen, hetzij als kooplieden, hetzij als huur- of hulptroepen, zeiden: Staat op en laat ons wederkeren tot ons volk, en tot het land onzer geboorte, vanwege het verdrukkende zwaard 1) des machtigen veroveraars, die tegen Egypte optrekt. Wat zullen wij te vergeefs ons leven prijs geven, daar de tegenstand toch zonder gevolg is.

Hij sprak hun van het verwoestende zwaard, hetwelk reeds dronken was van veel bloed en hetwelk vele slagen had uitgedeeld. Doch hij verstaat er onder de zwaarden van de soldaten van Nebukadnezar. Sommigen vertalen ook van ‘t treurig stemmend zwaard, maar die uitlegging schijnt mij te flauw te zijn. Zij zeggen derhalve: Dewijl we reeds verbroken zijn, en wij zien, dat de vijanden strafloos een hevige slachting aanrichten, is er niets veiliger dan terug te keren tot ons land.

Daar riepen zij te midden der algemene verwoesting en ontzetting: Faraö, de koning van Egypte is maar een gedruis 1); er is niets van hem tegen de vijanden te verwachten; hij heeft de gezetten tijd laten voorbijgaan, 2) hij heeft de tijd, hem door de Heere na de nederlaag bij Karchemis gegund, toen Nebukadnezar niet dadelijk zijn land veroverde, verzuimd, zonder iets te beproeven om zijn ongeluk af te wenden.

In plaats van in die nederlaag een oordeel Gods te zien, wekte Faraö door herhaalde aanvallen op de Chaldeeuwse macht de toorn van Nebukadnezar op, en veroorzaakte alzo zelf zijnen ondergang.

In het Hebr. Kareoe schaam Paroh mèlek-mitsraïm schaoon. Beter, zij roepen aldaar: Faraö, de koning van Egypte is verwoesting, d. i. is verloren. Calvijn vertaalt: Zij roepen aldaar: Faraö de koning van Egypte, is ons een koning der verwoesting. Het laatste woord betekent letterlijk, verwoesting.

Men had gedacht dat het leger van Egypte sterk genoeg was en de koning krijgsmanswijsheid genoeg bezat, om tegen Babel op te trekken en hen te overwinnen, maar het bleek nu dat hij niet bestand was en zijn leger niet berekend tegen de machtigen Nebukadnezar. Waarom niet? Dewijl hij de Heere tegen had en het in diens Raad was besloten Egypte te tuchtigen.

Het gezegde heeft de gedaante van een spreekwoord, waarvan de zin te dezer plaatse is, wij willen gene verraders dienen, die slechts een burgerkrijg en de verwarring der tijden hun gezag verschuldigd zijn. De bestemde tijd is dan de tijd, voor welken zij in dienst en soldij van Egypte waren overgegaan, ‘t geen men thans de capitulatie van vreemde hulptroepen noemt. De geloofwaardigste der oude geschiedschrijvers aangaande de zaken van Egypte, Herodotus, bericht ons, dat Apriës in de strijd tegen Amasis zich voornamelijk van zulke benden bediende, dat zij de koning dapperlijk verdedigden, maar voor de overmacht zwichten moesten. In het woord dat zij, ten minste diegenen onder hen, die in vs. 9 genoemd worden, Amasis niet helpen wilden tegen de gevreesden Nebukadnezar, maar naar hun land terugtrokken en uit hoofde van het gebeurde zich niet langer gehouden rekenden aan het vervullen van hunnen overigen diensttijd, en dat dit een der redenen was van Nebukadnezars gemakkelijke zegepraal? Anders: "Farao de koning van Egypte, is verloren. Of hij (Faraö) heeft zijnen tijd laten voorbijgaan. " Men kan echter niet ontkennen, dat de plaats duister blijft en men naar de zin slechts raden kan.

Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Koning, de ware Koning die in de eeuwigheid troont (Ps. 29:10), wiens naam is HEERE der heirscharen: hij, Mijn uitverkoren werktuig tot uitoefening van het gericht over Faraö, de koning van Babel, zal voorzekertegen Egypte optrekken, hoog verheven boven alle andere aardse machten, als Thabor onder de bergen van de kleinen Hermon, en als Karmel bij de zee, die ongeveer 500 voet zich boven de zee verheft (1 Kon. 18:20), zal hij aankomen. 1)

Onder de bergen van het Joodse land, waren Thabor en Karmel niet van de minst beroemde. Thabor lag in de vlakte van Jizreël aan de oorsprong der beek Kison, op de Noordelijke grenzen van de stam Issaschar; deze berg is zeer hoog en boven al de

omliggende bergen van Galilea ver weg verheven. Karmel lag aan de Middellandse zee, daarom hier nader beschreven als Karmel aan de zee, in onderscheiding van Juda. (Joz. 15:55). De hier bedoelde berg was zeer beroemd, niet alleen om zijne hoogte, maar om de ongemene vruchtbaarheid, (vgl. Jes. 35:2). Bij deze bergen nu wordt de komst van Nebukadnezar in Egypte vergeleken: Hij zal voor ieder als Thabor en Karmel aankomen, enz. dat is met één woord te zeggen: Gelijk Thabor en Karmel, boven al de bergen van het Joodse land uitsteken, evenzo zal ook de macht van Nebukadnezar, wanneer hij tegen Egypte optrekt, boven die van Faraö uitmunten.

In vs. 18 wordt de bedreiging (vs. 17) positief vastgesteld. Met een eed kondigt de Heere het komen van de verwoesting over Egypte aan. Zoals de over alle naburige bergen zich verheffende Thabor en gelijk de als van een hogen wachttoren in de zee blikkende Karmel, zo zal hij komen, n. l. hij, van wien de verwoesting van Egypte uitgaat, de koning van Babel. Het punt van vergelijking vormt de alle andere koningen overtreffende macht van Nebukadnezar.

Thabor heeft de vorm van een afgebroken kegel. De top verheft zich 1350 voet boven de vlakte of 1805 boven de vlakte der zee. De berg Karmel strekt zich over 3 mijlen uit.

Maak voor u gereedschap der gevankelijke wegvoering, bereid u daarop voor, gij inwoneres des lands, gij dochter van Egypte! want Nof, Memfis, de hoofdstad van het land, zal ter verwoesting worden, en zal verbrand worden, dat er niemand in wone, dan zult ook gij in het land der verbanning moeten gaan.

Egypte is nu ene zeer schone vaarze, in een vruchtbaar land, goed en rijkelijk gevoed, maar de slachter 1) komt, hij komt van het noorden, die zal Egypte slachten.

Liever: "de horzel. " "Het schijnt, dat door het Hebreeuwse woord zodanig een insekt wordt aangeduid, welks steek het vee niet verdragen kan, en het radeloos door velden en weiden doet lopen.

Dit woord komt slechts eenmaal voor in de H. S. en wordt op onderscheidene wijze vertaald. Onze Staten-Overzetters vertalen door, slachter. Anderen zoals Ewald door, walvis. Weer anderen zoals Gesenius en Umbreit in navolging van de Rabbijnen door, verderf. Anderen zoals Hitzig door horzel.

Met vs. 20 begint de Profeet tegen Egypte als op nieuw om onder nieuwe beelden, de verwoesting van Egypte te schilderen. En dat om daarmee te doen uitkomen dat het kwaad over dat land ten volle besloten is. Om derhalve bij Israël alle vertrouwen op dat land weg te nemen.

Zelfs hare gehuurden, die zo talrijk in haar middenwonen, zijn als gemeste kalveren, welgevoed; maar die hebben zich ook gewend; zij zijn te zamen gevlucht, zij hebben niet gestaan, geen stand gehouden: want de dag huns verderfs is over hen gekomen, de tijd hunner rechtvaardige, goddelijke bezoeking. De Egyptische krijgstroepen bestonden toen ten dele uit hulptroepen als de Libiërs en Lydiërs (vs. 9), ten dele uit huurtroepen, in zonderheid Kariërs

en Ioniërs, met welke Psammetichus de heerschappij over geheel Egypte had verworven. Zij waren in bijzondere dorpen van krijgslieden tussen Bubastis en Pelusium aan beide oevers van de oostelijken arm van de Nijl gevestigd en werden zeer in achting gehouden, daar de koningen op hen vertrouwden.

Hare stem, de stem der dochter van Egypte, daar zij diep gebogen op de grond ligt kermende en steunende, zal gaan zal gelijken op het geschuifel als van ene slang, niet meer als van ene vaarze, maar sissende en schuifelende, gelijk ene, die van vrees nauwelijks geluid kan geven: want zij (hare vijanden) zullen met krijgsmacht daarhenen trekken, en tot haar met bijlen komen, gelijk houthouwers, om het bos van Egyptenaren neer te houwen.

Zij hebben, zo zie Ik het reeds voor Mij, haar woud afgehouwen, spreekt de HEERE; hoewel (want) het getal der vijanden niet is te onderzoeken: want zij zijn meerder dan de sprinkhanen, zodat men hen niet tellen kan.

De anders zo trotse en overmoedige dochter van Egypte is beschaamd; zij is gegeven in de hand des volks van het noorden, van de Chaldeën.

De HEERE der heirscharen, de God Israëls, zegt: Ziet, Ik zal met Mijn gericht bezoeking doen over de beide grootste machten, onder wier bescherming en bestuur het land staat, namelijk over de hoogste goden, over Amon, de god der lentezon te No of Thebe, de oude beroemde koningsstad van Opper-Egypte, met ene talrijke, geleerde priesterschap en een beroemd orakel (Nah. 3:8) (in onze overzetting minder juist de menigte van No) 1) en over Faraö en over het gehele land van Egypte, en over al hare andere goden, en over hare koningen), ja over Faraö, en over degenen, die op hem vertrouwen 3), dus ook over de Joden, die van hem hulp tegenover hun vijanden, de Chaldeën, verwachten.

In het Hebr. Hinneni fokeed el-amoon minno. Beter: Ik zal bezoeking doen over Amon van No. Amon was de zonnegod. Zijn tempel stond te Thebe, waar toen een beroemd orakel zich bevond. vele priesters waren aan dien tempel toegevoegd.

Onder deze koningen moet men niet onderkoningen of stadhouders verstaan, de Profeet heeft hier het gehele volk niet alleen van dezen tijd, maar ook van het verledene op het oog, als dat zal gestraft worden. Over alle door Egypte en zijne koningen bedreven zonden wordt nu gericht gehouden; zo treft de straf zowel de goden, als ook in ‘t algemeen de koningen.

Het is goed op de Heere te vertrouwen en zich niet te verlaten op vorsten (Ps. 146). Als zij het beste zullen helpen, leggen zij zich neer en sterven.

En Ik zal hen geven in de hand dergenen, die hunlieder ziel zoeken, en in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, en in de hand zijner knechten. Maar toch zal deze nederlaag en verwoesting, die Ik om uwen afgodendienst en om de verleiding van Mijn volk over u breng, niet het einde van uw volk en rijk zijn, maar daarna, wanneer Mijn rijk in heerlijkheid zal komen, en over alle volken, ook over Egypte zal uitgebreid zijn, zal zij

(Egypte) weer in bloeienden toestand komen. Zij zal bewoond worden even als in de dagen van ouds, toen het tot de wijste en gelukkigste en rijkste volken behoorde, spreekt de HEERE, die macht heeft zowel om Zijne bedreigingen als om Zijne beloften te volbrengen.

Desgelijks wordt ook aan Moab (Hoofdst. 48:17), aan Ammon (Hoofdst. 49:6) en aan Elam (Hoofdst. 49:39) aan het einde van de aankondiging des gerichts het uitzicht gegeven op ene omkering van hun gevangenis in de laatsten tijd. Over de vervulling van ene profetie van straf over Egypte, vgl. Hoofdst 43:13 .

Ja, met het oordeel der vernietiging zal Ik bezoeken allen, die zich op Faraö's macht verlaten, in 't bijzonder ook de afvallige leden van Mijn volk Israël. Maar a) gij, 1) Mijn knecht) Jakob! Mijn waar verbondsvolk, vrees niet, gelijk Ik u reeds eens (Hoofdst. 30:10 v.) gezegd heb, voor de zware straffen, die Ik over u zal brengen, en ontzet u niet, o Israël, gij echt volk van God! in uw verdrukking. Want zie, Ik zal u wel om uwe ongehoorzaamheid aan de Heidenen ter pijniging overgeven, maar Ik zal u verlossen uit de verre landen, waartoe Ik u moet verstrooien, en uw zaad zal Ik terugbrengen uit het land hunner gevangenis, waarheen Ik u moet verstoten, zo als Ik u vooraf heb verkondigd, en Jakob zal wederkomen in het land zijner vaderen en stil en gerust zijn te midden van alle goederen, die tot tijdelijk en eeuwig geluk kunnen dienen, en niemand zal hem ooit weer verschrikken3) dat het nogmaals van deze goederen en van Mijne genadige gemeenschap zal worden beroofd.

Jes. 41:13; 43:5; 44:1

Nu keert de Profeet het gesprek tot de Israëlieten. Wij hebben gezegd dat hij niet bestemd was tot een leermeester van de profane volken. Derhalve wat hij heeft voorspeld omtrent de profane volken, dat had betrekking op het heil van het volk. Wij hebben nu gezegd, waarom de Profeten hun Godspraken uitbrachten omtrent de oordelen Gods tegen alle volken. Anders toch waren de Israëlieten ontmoedigd geworden, alsof hun conditie slechter was dan die der vreemden. Wat betekent dit? God heeft ons uitverkoren tot zijn bijzonder volk, ondertussen zijn wij enkel ellendig. God heeft zijn gehele gestrengheid over ons uitgestort en ondertussen spaart Hij de ongelovigen. Het zou beter zijn, dat wij door Hem geheel verworpen waren, dewijl het verbond hetwelk Hij met ons heeft opgericht dit slechte meebrengt, dat wij ellendiger zijn dan de anderen. De ellendigen Israëls zouden derhalve tot wanhoop worden gebracht, indien er niet ter rechter tijd een tegemoet komen was geweest. Daarom ook dat andere voorspellen der Profeten, of liever des H. Geestes, die door hen sprak. Wanneer er niets anders was voorspeld dan zouden de oordelen, die God bracht over al hun naburen als met geslotene ogen zijn voorbijgegaan. Indien zij hadden gezwegen over het verderf van Egypte, van de Filistijnen en van de Moabieten, het volk, zo was het als het ware door zorgeloosheid verteerd, zou geen oog hebben gehad voor de oordelen, maar had gemeend dat dit alles als bij toeval had plaats gehad. De Profeten hebben derhalve als in een spiegel de macht Gods aanschouwelijk gemaakt, opdat de Israëlieten zouden weten, dat deze zich uitstrekt tot over geheel de aarde en over de enkele volken. Dit is derhalve de reden waarom de Profeet zich weer wendt tot het uitverkoren volk.

Hier merken we weer de kracht van het verbond. Israël was van de Heere afgeweken. Israël was in ballingschap gezonden. Echter het verbond was niet te niet gegaan. Om des verbonds wille was Jakob nog knecht des Heeren, dewijl er nog een overblijfsel was naar de verkiezing der genade.

Met deze woorden tekent hij de vastheid der genade Gods, alsof hij wilde zeggen, dat daarin niet slechts doorzichtig was, dat Hij het volk ongedeerd uit de ballingschap zou terugbrengen, maar omdat Hij die ellendigen zo zou herstellen, dat bij hen het volle en voortdurende geluk zou bloeien.

Gij dan, Mijn uitverkoren knecht Jakob! door welken Ik Mijn eeuwig raadsbesluit nog wil voleindigen, vrees niet, spreekt de HEERE: want Ik ben met u, om u te troosten en te sterken ook midden in Mijne oordelen en in het land uwer gevangenis; want Ik zal ene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u om uwer zonden wil gedreven zal hebben, wanneer Mijn tijd der gerichten over hen komt, doch met u, dien Ik van eeuwigheid tot een werktuig van het raadsbesluit Mijner genade verkoren heb, zal Ik, al heeft het ook al de schijn daarvan, gene voleinding maken, maar Ik zal u met roeden der liefde a) kastijden met mate, zo verre het Mijne gerechtigheid en wijsheid eisen, en u niet gans onschuldig houden, maar u reinigen en louteren en tot de beloofde heerlijkheid brengen.

Jer. 10:24; 30:11.

Even als in de bedreiging des gerichts aan Babel beloften voor Israël ingelast zijn (Hoofdst. 50:4-7, 19, 20; 51:5 vv. 10, 35 vv. 45, 50), zo is ook deze belofte aan het slot der aankondiging van het zware gericht aan Egypte geplaatst; want Babel en Egypte waren onder de negen volken, wien Jeremia het gericht aankondigde, voor het lot van het rijk Gods het meest betekenend en het rijkst aan invloed. De troost van de vromen in Israël is na deze aankondiging van Egypte's verwoesting en in 't bijzonder van alle plaatsen, waar Joodse volkplantingen waren, geheel op zijne plaats. Dit is ten onrechte door vele geleerde uitleggers miskend, die meenden, dat vs. 27 en 28 uit Jer. 30:10-11, waar zij eveneens worden gelezen, hierheen zouden verdwaald zijn. Integendeel, zij zijn het eigenlijke doel van de gehele voorgaande profetie; zij moeten als citaat vers 20 dit gehele vertroostende hoofdstuk in herinnering brengen, en na het valse vertrouwen op Egypte te niet gedaan te hebben, het ware vertrouwen op de Heere op nieuw levend maken.

Alle oude volken zijn ten onder gegaan; Israël, het op ontzettende wijze verstrooide volk, bestaat zonder voorbeeld wonderbaar en onvermengd tot op heden! En wanneer God de anti-christelijk gewordene volken zal richten, dan zal Israël worden wedergebracht, en dan zullen aan hen alle gegevene beloften recht worden vervuld.

Nog wacht deze belofte voor Israël op hare volledige vervulling. Nog wacht ook het gericht over de geest der vleselijke wellust, waarvan Egypte de type is, even als over de machtigen geest der verheffing boven alles, wat God en Godsrijk heet, die zich beide midden in de christenheid hoe langer hoe verder uitbreiden, zijne vervulling.

Wanneer God reeds het onderste boven keert, en het zich laat aanzien, dat noch het een noch het ander zal blijven, dan moet toch Zijn hoopje behouden worden. De straffen, die de goddelozen ten verderve dienen, strekken de godzaligen ter verbetering. Want van deze neemt Hij de eeuwige straf weg, en de tijdelijke moet hun ook ten voordeel strekken, maar de goddelozen drinken de droesem uit.

HOOFDSTUK 47. VOORZEGGING TEGEN DE FILISTIJNEN, TYRUS EN SIDON.

II. Vs. 1-7. Van het noorden ziet de Profeet vijandige scharen als grote watervloeden tegen de Filistijnen aankomen. Ontzetting zal deze aangrijpen in die mate, dat de vaderen niet eens naar de kinderen zullen omzien. Dan zullen de Filistijnen tot het laatste overblijfsel worden uitgeroeid, aan de Feniciërs zal de laatste helper worden ontnomen (vs. 2-4). Gaza en Askelon zullen vallen, want de opmerking, dat het zwaard des Heeren reeds genoeg bloedigen arbeid heeft gehad, en ook maar voor de laatste dezer steden zal stilstaan, kan gene plaats vinden (vs. 5-7).

Het woord des HEEREN, dat tot de Profeet Jeremia geschiedde tegen de Filistijnen, op een tijd, eer dat Faraö Necho II na de zegerijken slag bij Megiddo, de hoofdstad des lands, Gaza sloeg en veroverde. Deze profetie werd dus eerder dan die tegen Egypte, ongeveer in het jaar 609 v. C. door de Profeet uitgesproken.

Dit geschiedkundig toevoegsel moet niet aanduiden, dat de vervulling der volgende profetie juist in de verovering van Gaza heeft plaats gehad; want Faraö kwam onmogelijk van het noorden, zo als deze legermenigte, waarmee in het volgende wordt gedreigd. Integendeel heeft deze opmerking ten doel om te tonen, dat Jeremia de verovering van Palestina en Fenicië door vijanden uit het noorden, d. i. door de Chaldeën geprofeteerd heeft, toen juist hun verovering door enen vijand uit het zuiden dreigde, dat hij de heerschappij der Chaldeën ook over deze landen reeds heeft aangekondigd, als de Egyptenaren nog ene onbestredene heerschappij over Syrië en Palestina uitoefenden, en zich gereed maakten, die ook over het land der Filistijnen uit te breiden. De uitlegging ten opzichte van Faraö is twijfelachtig tussen Psammetichus, Faraö Necho II en Faraö Hofra, van welke beide eerste vaststaat, dat zij Gaza veroverd hebben, terwijl het van Hofra hoogst waarschijnlijkste blijft, dat Faraö Necho II bedoeld is, van welken Herodotus (II 159) verhaalt, dat hij na de slag bij Megiddo Gaza heeft ingenomen (2 Kon. 23:33). Inderdaad lag het zeer voor de hand, dat Necho, voordat hij tegen Nebukadnezar optrok, zich niet alleen van Syrië en Palestina, maar voor alles van de sleutel tot deze landen, van de vesting Gaza zocht meester te maken, opdat hij geen gevaar zou lopen, dat de terugtocht hem zou worden afgesneden. Is nu in die opmerking van Jeremia deze verovering van Gaza bedoeld, dan valt onze profetie vroeger dan die tegen Egypte, ongeveer in het jaar 609 v. C. ja vroeger dan alle andere voorzeggingen tegen de Heidenen. Dit komt in ‘t algemeen met de betrekking van het volk der Filistijnen omtrent Israël overeen. Onder alle naburige volken waren de Filistijnen dat volk, dat Israël het langst en met het meeste gevolg bestreed. Want van de tijden van de richter Samgar (Richt. 8:31) tot Hizkia (2 Kon 18:8) waren zij naburen, die evenzeer met haat vervuld als gevaarlijk waren. Zelfs die grote helden- en overwinningsperiode van Israël, de tijd van Samuël, Saul en David had het gevolg, dat deze vreselijke tegenstanders geheel onschadelijk werden gemaakt. Ezechiël noemt ze nog onder dengenen, die met boos leedvermaak over Jeruzalems val vervuld waren (Ezech. 25:15). Daarom denkt de profetie ook zo dikwijls aan hen (Jes. 11:14; 14:28 vv. Obadja 1:19. Amos 1:6 vv. Zef. 2:4 vv. Ezech. 25:15 vv.), en het behoort tot de troostrijkste tijden van Israëls

toekomst, dat door de profetie de vernietiging van deze vijanden wordt

aangekondigd. Maar ook voor hen is de genade niet afgesloten: wel zullen zij ophouden als volk te bestaan, maar bijzondere personen zullen zich tot de Heere bekeren, en in Israël worden ingelijfd (Zach. 9:7).

Zo zegt des HEERE: Ziet, wateren komen op als ene sterk vloeiende bron uit de aarde van het noorden, en zullen worden tot ene overlopende beek, en overlopen het land en de volheid daarvan, de stad en die daarin wonen, en de mensen zullen schreeuwen, en al de inwoners des lands zullen huilen.

Dat is het machtige leger der Chaldeën, dat alles voor zich nederwerpt. Vanwege het geluid van het geklater der hoeven zijner sterke paarden, vanwege het geraas zijner wagenen, en het bulderen zijner raderen, wordt alles zo bevreesd en zal alles bedacht zijn op ene allerspoedigste vlucht, de vaders zien niet om naar de kinderen, of ook die zouden kunnen gered worden, vanwege de slappigheid der handen, de algemene moedeloosheid (Jes. 5:28).

Allen zullen zich ontzetten vanwege de dag, die er komt, om alle Filistijnen te verstoren, om Tyrus en Sidon, geheel Fenicië, waarvan deze de grootste en machtigste steden waren, allen overgeblevenen helper af te snijden, de laatsten bijstand tegenover de overmacht van Chaldea, namelijk de Filistijnen 1) weg te nemen, want de HEERE zal de Filistijnen, het overblijfsel des eilands van Kafthor 2) (= kroon), alles wat van het volk van Filistea, dat van het eiland Kafthor afstamt, nog overig is, verstoren.

Opmerkelijk is die vermelding der Feniciërs. Deze wordt daaruit verklaard, dat Jeremia slechts tegen de hoofdvijanden van Juda bijzondere voorstellingen heeft uitgesproken, gedeeltelijk ook uit de geschiedkundige betrekkingen, dat de Filistijnen de Feniciërs in de strijd tegen de grote machten der wereld hulp zouden hebben kunnen schenken.

De voorzegging van de Profeet omtrent de Feniciërs is spoedig daarna vervuld. De Feniciërs zullen bij de druk, die na Jeruzalems verwoesting van de zijde der Chaldeën over hen gekomen is met smarte hun Filistijnse naburen hebben gemist.

Dat de Filistijnen uit Kafthor afkomstig waren staat vast (Am. 9:7), maar niet waar dat moet gezocht worden. Daar in Zef. 2:5. Ezech. 25:16, de Filistijnen ook Kretenzers worden genoemd, menen vele uitleggers dat Kafthor een andere naam voor het eiland Kreta is. Ware dit het geval, dan kon dat toch slechts een naam van dit eiland zijn (Joz. 13:2), die ontstaan is door het uittrekken van Kafthoriërs uit het Pontische Cappadocië. (Gen. 10:14).

Kaalheid 1) (Deut. 14:2 Mich. 1:16) is op Gaza gekomen 2), die sterke, zuidelijke vesting, de sleutel van het land, als op het hoofd des gehelen lands; het is in de diepste en smartelijkste treurigheid. a) Askelon, de zeestad is uitgeroeid, is als de mond des lands verstomd, zodat hare poorten gesloten zijn, en niemand meer in en uitgaat, omdat de vijand voor de poorten staat; met het overblijfsel huns dals, het gehele noordelijke bergland en de zuidelijke vlakte is het in des vijands macht: Hoe lang zult gij, land der Filistijnen! uzelven b) insnijdingen maken? Wat brengt gij uit wanhoop, biddende om genade en hulp van uwe goden, uzelven bloedige

wonden toe (1 Kon. 18:28)?

Jer. 25:20. b) Deut. 14:1; Jer. 16:6.

Gaza is kaal geschoren en van alle sieraden beroofd door de plundering der vijanden. of: die van Gaza hebben zich kaal gemaakt door hun haar af te snijden of te scheren of uit te rukken, gelijk bij droevige gelegenheden gebruikelijk is.

Terwijl in het vorige het gericht over het land der Filistijnen als iets toekomstige wordt voorgesteld, komt het hier voor als voor het grootste gedeelte reeds begonnen. De Profeet ziet in de Geest het land reeds in de handen der vijanden. Daarom staan hier en in het volgende in de grondtekst enkel perfecta.

Wanhopig roept gij Filistijnen uit: o wee, gij zwaard des HEEREN! dat Hij u ten gerichte heeft gezonden! hoe lang zult gij niet stilhouden? hoe lang zult gij voortgaan ons te doden? wanneer zult gij verzadigd zijn van ons bloed? Vaar in uwe schede, rust en wees stil! 1)

Zo worden de Filistijnen smekende en zuchtende ingevoerd. Zij smeekten om redding en verlossing van het machtig zwaard der Chaldeën. Maar de Profeet antwoordt hier dat dit onmogelijk is, dewijl het zwaard der Chaldeën in dit geval is het zwaard des Heeren. De Chaldeën zijn de machtig schrikkelijke werktuigen des Heeren, om Zijne oordelen uit te voeren tegen de volken. En als de Heere dat zwaard heeft uitgetrokken is geen mensenhand in staat het in de schede terug te brengen.

Doch de Profeet antwoordt op die klagende bede: Hoe zoudt gij stilhouden, ophouden met te verdelgen, o zwaard des Heeren? De HEERE heeft toch aan het zwaard bevel gegeven, tegen Askelon en tegen de zeehaven, of tegen de kust, de gehele Filistijnse kust der zee, aldaar heeft Hij het besteld.

Het is van gewicht dat de Filistijnen hier het geroep: "zwaard des Heeren" in de mond wordt gelegd. Daarmee wordt te kennen gegeven, dat zij door deze droefheid tot erkentenis zullen worden gebracht, dat dit het rechtvaardige gericht is van de waren God, hetwelk over hen is gekomen.

Men acht het waarschijnlijk, dat hetgeen hier voorspeld wordt, geschied zij gedurende de belegering van Tyrus, welke volgens Josefus (Antiq. 1. 10, c. 11) dertien jaren lang geduurd heeft-zoveel is in het algemeen zeker, dat al de landschappen ten Oosten en Westen van Kanaän, door Nebukadnezar verwoest zijn. De Godsspraak voegt er gene belofte bij omtrent de herstelling der Filistijnen. Na de Babylonische gevangenis herstelden zich de Filistijnen enigzins, en verdrukten de Joden. Maar Gaza, toen weer ene machtige stad, is na een beleg van twee maanden, door Alexander de Grote veroverd, brengende de inwoners tot slavernij, en plaatsende ene nieuwe volksplanting in de stad. Vervolgens heeft Antiochus de Grote deze stad andermaal verwoest. Naderhand is zij door Judas de Makkabeër ingenomen en de Syriërs ontrukt (1 Makk. 11:61); ook heeft Simon haar veroverd, van de afgoden gezuiverd en met Joden vervuld. (1 Makk. 13:43, 44). Eindelijk heeft Alexander Jannaeus, toornig op die van Gaza, omdat zij Ptolomeüs hadden geholpen, de stad geheel verwoest.

Maar toch zal uit vreeslijk gericht over Moab niet het einde zijner geschiedenis zijn; in het laatste der dagen, wanneer de Heiland aller volken zal komen, en alles in zijn vorigen stand terug zal brengen, zal Ik Moabs gevangenis wenden, en het zal als bekeerd volk weer opstaan en met Mijne grote gemeente Gods weer verenigd worden, spreekt de HEERE. Tot hiertoe (Hoofdst. 48) is Moabs oordeel.

Omdat de ondergang der Moabieten nergens voorkomt als alleen dienende tot opwekking van bekering, moeten wij opmerken, welke zonden in het bijzonder worden genoemd, waaraan zij schuldig waren, en waardoor zij zulke zware straffen zijn waardig geworden. Deze zijn geweest: 1) trotsheid, zodat zij aan niemand een goed woord gaven, onvriendelijk waren, en slechts gespot hebben (Ps. 52:3) 2) het vertrouwen op hun vestingen, op hun macht, geld en rijkdom (2 Kron. 32:8 Jes. 40:6) 3) gerustheid, alles volop en vrede, welke de zonde waren van hare zuster Sodom (Ezech. 16:49. Zef. 2:9). 4) Grootspreken. Maar hoewel Goliath zulk een hoogmoedig man was, moest hij toch in de grond bijten (1 Sam. 17:50) 5) Hoofdsheid en overmoed. Maar deze doen nooit goed, de zodanigen drijven door met geweld en onrecht. Maar om geweld en onrecht en gierigheid komt een koninkrijk van het ene volk tot het andere.

Het ware te wensen, dat alleen de Moabieten zulke mensen geweest waren, en wij zouden ons gelukkig kunnen noemen, wanneer niet nog heden velen met zulke Moabietische zonden waren aangestoken, helaas! er worden er maar al te velen gevonden. Want hoe velen zijn er, die op hun macht, op vaste steden en gebouwen, op rijkdom, geld en goed zich verlaten, en al hun hoop en al hun vertrouwen daarop stellen? Hoe velen derzulken zijn er, die, wanneer zij een tijd lang in vrede zitten, geheel gerust worden en denken, dat er geen gevaar meer is, noch van het oosten noch van het westen? Hoe velen derzulken zijn er, die op eigene krachten zich verlaten, die durven zeggen, dat een vijand mag komen, dat zij sterk genoeg tegenover hem zullen zijn? Hoe velen zijn er, die, wanneer zij in lichaams- en geestes gaven, of ook maar in vergankelijk goed anderen overtreffen, daardoor trots en hoogmoedig worden, geringen naast zich verachten, bespotten, kwalijk behandelen, als hadden zij ze onder de dieven gevonden, gelijk God, de Heere, hier spreekt. Zelfs verschoont men God niet.

Wil men de betekenis van deze profetie des gerichts over Moab goed verstaan, zo mag men nooit vergeten, dat de Moabieten uit de bloedschande van een lid dier familie zijn voortgekomen, die in Abraham door de Heere was verkoren tot de verlossing der wereld; dat de Moabieten na de Edomieten de naaste verwanten van Israël waren. Zij wisten dus van Israëls roeping, zij kenden het heil en de weg daartoe, maar hun hoogmoed en de verachting van Gods volk hield hen verre, bewoog hen tot de bittersten haat, tot vervolging der leden van het rijk Gods. Deze uit de bloedschande voortgekomene Moabieten ontbreken onder de tegenwoordige Christenen ganselijk niet. Het zijn diegenen, die reeds met de moedermelk van hun ouders de haat tegen het geloof en tegen alle ware kinderen Gods ontvangen, die alle middelen aanwenden, om het levende geloof in Christus schade aan te doen, en het gebied der kinderen Gods zo veel mogelijk te beperken. Wat de vervulling onzer profetie aangaat, Jozefus (Ant. X. 9:7) bericht, dat Nebukadnezar in het 5de jaar na de verwoesting van Jeruzalem de Moabieten beoorloogd en onderdrukt heeft, een bericht, dat niet te betwijfelen is, al zou ook het genoemde jaar niet juist zijn. Andere berichten omtrent dit volk ontbreken.

Na het terugkeren der Joden uit Babel worden behalve in Ezra 9:1. Neh. 13:1, 23, waar van huwelijken der Israëlieten met Moabietische vrouwen sprake is, de Moabieten als volk niet verder vermeld, ook niet in de boeken der Makkabeën, welke toch van oorlogen van Judas Makk. met de Ammonieten en Edomieten verhalen (1 Makk. 5:3; 4:61) noch bij Josefus, die nog bij gelegenheid van Moabitis, d. i. het landschap en zijne steden spreekt. Hun naam schijnt niet lang na de ballingschap in de naam van de Arabieren verloren te zijn gegaan. Maar de ondergang van de naam van dit volk sluit niet uit, dat nakomelingen van hen zijn bewaard gebleven, die in de uitbreiding van het Christendom in het land ten oosten van de Jordaan in de gemeente des Heeren werden opgenomen.

Gene misdaad is er, welke bij God zwaarder staat aangeschreven dan hoogmoed, vooral het zich hoogmoedig verzetten tegen de Heere, dewijl men daardoor Zijne Oppermajesteit schendt, Hem naar de kroon steekt en Zijn bestuur en wil duidelijk miskent. Betoonden nu de Moabieten dit wellicht daarin, dat zij met sprekende daden zeiden: Wie is de Heere, dat wij naar Hem luisteren zouden? en dat zij aan Israël, het volk dat Jehova Zich bijzonder geëigend had, veel afbreuk deden en allerlei nadeel toebrachten, dan zien wij, wat voor ons volk, als natie beschouwd, te wachten staat, wanneer hoogmoed onze harten vervult, wanneer wij ons tegen de Heere en Zijnen wil trotselijk verzetten en Zijne gunstgenoten kwalijk bejegenen; de zien wij met welk enen weerzin en afkeer de Hoge en Heilige ons aanziet, en wat lot wij zullen kunnen ondergaan, als Jehova’s toorn tegen ons ontbrandt. Gewis God wederstaat de hovaardigen maar de nederigen geeft Hij genade. de armen en schuldigen zondaar past verootmoediging; zalig zijn de armen van Geest, want hunner is het koninkrijk der hemelen; zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden. Dit zijn de woorden van de Zone Gods, gesproken, toen Hij op aarde was, om ons door Zijnen dood en bloedstorting de weg te openen en te banen, die ons tot genade en eeuwige vertroosting leidt. Intussen ontmoeten wij hier ook de aanleiding om op te merken de blijvende liefde Gods voor het nakroost van Zijne gunstgenoten. Was Moab een volk, uit de vromen Lot gesproten, dan rustte daarop een bijzondere zegen. Bestaat zulk een zegen ongetwijfeld, in de eerste plaats daarin, dat het kroost van elken vriend van God het Evangelie der genade als uit de hand des Vaders ontvangt, en op ene bijzondere wijze getuige mag zijn van de innerlijken en krachtdadigen invloed en strekking des waren geloofs en der oprechte godsvrucht, zodat het daarin roeping en aandrang vindt om zulk enen weg te kiezen en met Gods hulp in te slaan, dan is het duidelijk, dat de afwijzing van Moab, en van ieder kind, dat vrome ouders had, moedwillig en bijzonder strafbaar is, en daarom ook geheel voor eigen rekening ligt. Maar is nu genade geen erfgoed, en liggen er evenwel vele gebeden van godvruchtige ouders voor de troon van God, gelijk de Heere ook Zijne beloften over hun kinderen deed, dan zullen wij doorgaans opmerken, dat er op dat kroost, al is het ook dat het van de Heere moedwillig afwijkt, nog een uitwendige zegen ligt, welke er naar Gods toezegging om der vaderen wil op rust, waardoor de Heere toont Zijn woord te vervullen en het zaad Zijner knechten gedachtig te zijn. Dat zien wij in Moab volgens dit hoofddeel: geducht zijn de oordelen, die over hem bedreigd worden, en ontzettend zien wij de Goddelijke strafgerichten daarover aangekondigd; maar als het slot van alles is, dat de Heere zegt: "maar in het laatste der dagen zal Ik Moabs gevangenis wenden, " en Josefus ons bericht, dat er in zijnen tijd nog een groot volk van dezen naam was, de is het ons duidelijk, dat de Heere Zijn woord heeft vervuld en aan het zaad van Zijnen dienaar heeft gedacht, al is het dan ook slechts in uitwendige zegeningen.

Thans moge dat Moab niet meer onder de volken van het Oosten bekend zijn, en onder de Arabieren zijn ingesmolten, die allen blijven toch voor een groot deel nakomelingen van Ismaël en Moab en andere afstammelingen uit Abrahams huis, en deze vergeet de Heere niet; blijven zij nog steeds op aarde bewaard, die bewaring zal niet te vergeefs zijn. Als de tijden aanlichten, dat de kennis des Heeren één wordt op aarde, dan zien wij er ook uit deze toevloeien, gelijk het geslachte Lam zondaren gekocht heeft uit alle geslachten, talen, volken en natiën, om toegebracht te worden tot die gemeente der volmaakt rechtvaardigen, die in de hemelen is opgeschreven en voor Zijnen troon verzameld wordt. Dat wij intussen mogen toezien, dat in niemand onzer zij een boos en ongelovig hart om af te wijken van de Heere, en door ongeloof buiten gesloten te worden uit die eeuwige ruste, die voor het volk Gods in de hemelen is weggelegd.

De laatste woorden: Tot hiertoe is Moabs oordeel, is hoogstwaarschijnlijk van de redacteur, die al de Profetieën van Jeremia heeft bijeenverzameld.

HOOFDSTUK 49. VOORZEGGING TEGEN ENIGE ANDERE VOLKEN, NABUREN DER JODEN.

Vs. 1-6. In de derde plaats wendt zich de Profeet tegen de Ammonieten, het broedervolk der Moabieten zowel wat afkomst als karakter en stemmen omtrent Israël aangaat, wonende in het noorden. Hoewel als kinderen van Lot gelijkelijk verwant met Israël, en daarom bij het intrekken van Israël in Kanaän verschoond, hadden zij zich even als de Moabieten vijandig tegen Israël betoond (Richt. 3:13; 10:7 vv. 11:12-32. 1 Sam. 11 2 Sam. 10 en 11:1; 12:26 vv. Kron. 20 26:8; 27:5). Ook zij konden het niet vergeten, dat het deel van hun land, hetwelk hun Sihon, de koning der Amorieten, had ontnomen, na diens overwinning door Israël aan de stam Gad was toegedeeld. Al heen streven strekte zich uit om Israël te verootmoedigen en dit gedeelte lands weer te verkrijgen. Zodra daarna de stammen Ruben, Gad en Manasse aan de Oostzijde van de Jordaan door de Assyrischen koning Tiglath-Pileser in ballingschap waren gevoerd (2 Kon. 15:29. 1 Kron. 5:26), maakten de Ammonieten zich meester van het ontvolkte land der stammen Gad en Ruben, terwijl zij ook Hesbon op de grenzen van beider gebied innamen. Deze wederrechtelijke toeëigening vormt het uitgangspunt onzer profetie, welke de Ammonieten voor hunnen haat tegen Israël verwoesting van hun land en gevangenschap aankondigt. Vóór Jeremia had vooral Amos (Amos 1:13-15) de Ammonieten straf aangekondigd. Deze voorzegging neemt Jeremia hier weer op, ontwikkelt die en bevestigt ze, daar zij in zijnen tijd nog niet vervuld was. Wat de tijd der vervaardiging van deze, zowel als van de volgende voorzeggingen van dit hoofdstuk aangaat, zo kan die niet nader worden bepaald, slechts schijnt dit zeker, dat zij vóór de slag bij Karchemis zijn vervaardigd, daar noch Nebukadnezar, noch de Chaldeën worden benoemd. De inhoud van onze afdeling wordt verdeeld in drie delen: Omdat Ammon het erfdeel van God in bezit genomen heeft, moeten zijne steden verwoest worden, Israël zal echter zijn eigendom weer verkrijgen (vs. 1 en 2 1,), Ammon zal diep treuren, wanneer zijn god en zijne vorsten in gevangenis gaan (vs. 3 en 4). Zijn vertrouwen op de rijkdom van zijn land zal hem niets baten, maar zijn volk wordt van alle zijden verschrikt, uit het land verjaagd. Eens zal het echter ook weer worden hersteld (vs. 5 en 6).

Tegen de kinderen Ammons zegt de HEERE alzo: Heeft dan Israël, al is het thans in ballingschap en dus voor de wereld zo goed als dood, gene kinderen, in welke het eens zal opstaan? Heeft hij genen erfgenaam, wien zijn eigendom naar recht zal toekomen? Waarom, zo die vraag zonder twijfel bevestigend moet worden beantwoord, is dan Malcham1) (= zeer hoge koning), dien gij, Ammonieten, als uwen onzichtbaren koning en beheerser van uw land vereert, toch van a) Gad? Dit toch is het eigendom van Mij, de waren eeuwigen Koning, dat Ik aan Mijn volk voor altijd heb gegeven. En waarom woont tegen alle recht zijn volk in deszelfs steden, de steden der Israëlieten of Gadieten, die zij slechts voor de tijd, dat zij door Mij verworpen en door de koning van Assyrië weggevoerd zijn, hebben moeten verlaten?

Amos: 1:13.

In het woord "Malcham" ligt opzettelijk ene dubbelzinnigheid. Vooreerst is de koning der

Ammonieten, die het land na vele vroegere vergeefse pogingen na de wegvoering van Gad in

bezit had genomen, bedoeld; want Malcham heet "hun koning; ~ tevens doelt de uitdrukking ook op de hoofdgod der Ammonieten, Milcom. De zonde van Ammon, zowel als van Moab in het wegnemen van het Israëlietische gebied, was ene eigenlijke ontkenning van Israëls verkiezing en zijne eeuwige roeping, ter volbrenging waarom hun juist dit land was gegeven. Hoe meer echter Ammon van deze verkiezing en deze roeping van Israël wist, des te groter was zijne schuld.

Beter is het dan ook het woord te vertalen en te lezen: Is dan hun (n. l. der Ammonieten) koning erfgenaam van Gad, De wegvoering van de Gaditen door Tiglath-Pileser had plaats gehad, maar dat gaf Ammon geen recht om die landen in bezit te nemen. Gad had nog kinderen, hoewel zij verbannen waren, en die kinderen, als zij terug kwamen, behielden naar Gods bestel het land.

Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik over a) Rabba (= grote stad), de trotse hoofdstad der kinderen Ammons, boven aan de Jabbok, nu nog de ruïne Aman (Deut. 3:11. Num. 11:30) een krijgsgeschrei zal doen horen, en zij zal tot enen woesten hoop worden, en hare onderhorige plaatsen, de overige Ammonietische steden (Num. 32:34-38. Joz. 13:15-28) zullen met vuur aangestoken worden; en Israël zal, als Ik het weer in zijn land breng, erven degenen, die hem en hun landen geërfd hadden, in bezit hadden genomen, namelijk de Ammonieten en hun land ten zuiden van de Jabbok, zegt de HEERE.

Amos 1:13.

Huil, o Hesbon, dat aan de grenzen in het zuiden ligt! want Ai, ene andere onbekende stad in Ammon, is verstoord, verwoest; krijten weeklaagt gij overige dochteren van Rabba, gij steden rondom de hoofdstad; gordt zakken aan in smart en diepe droefheid; a) drijft misbaar en loopt, wanhopig vrezende nog enigen tegenstand te bieden, om bij de tuinen, in de heggen rondom de wijngaarden, ten einde u daar te versterken: want Malcham, uw god, zal wandelen in gevangenis, zijne b) priesteren en zijne vorsten te zamen, en daarmee uwe zelfstandigheid en uw geluk.

Jer. 32:12. Jer. 4:8; 7:26. b) Jer. 48:7.

Wat roemt gij op uwe dalen met hun rijke koren- en wijnvelden? uw dal is weggevloten, 1) gij afkerige dochter, die zo ontrouw zijt geworden aan uwe afstamming van Lot, alle verwantschap met Israël verloochenende! die op hare a) schatten vertrouwt, zeggende: b) Wie zou tegen mij komen?

Jer. 48:7 b) Jer. 21:13.

Deze woorden worden verschillend uitgelegd. Calvijn is van mening, dat dewijl de Ammonnieten meenden dat hun dal ondoordringbaar was voor de vijanden, de Heere hier zegt, dat het dal geen beschutting zal bieden. Gesenius en Rosenmüller vatten het op in de zin van overvloeien van bloed der vijanden. Anderen zoals Keil zijn van mening dat dit vertaald moet worden in de zin van, over de overvloed van uw dal. Het werkwoord hier

door wegvlieten vertaald, betekent vloeien, overvloeien. Als het land Kanaän genoemd wordt een land overvloeiende van melk en honing wordt hetzelfde woord gebruikt.

Wij verenigen ons met het gevoelen van Keil.

Ziet, Ik zal dezen uwen hoogmoed kastijden, en vreze over u brengen, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen, van allen, die rondom u zijn, en in het lot dier volken en de nederlagen door dezelfde machtigen zult gij uw eigen lot te voren gewaar worden; en gijlieden zult, een iegelijk voor zich henen, uitgedreven worden, zo haastig zult gij vluchten, dat niemand meer omziet, en niemand zal de omdolende, de vluchtende, vergaderen.

Maar daarna 1), in de laatsten tijd, wanneer de Heiland der wereld zal verschijnen, en ook de heidenen in zijn rijk worden opgenomen, zal Ik de gevangenis der kinderen Ammons wenden, spreekt de HEERE, zodat zij weer een volk worden.

Deze belofte heeft betrekking op Christus. Het is niet twijfelachtig of deze belofte strekt zich uit tot Zijn komst, dewijl hij over de roeping des volks spreekt, welke God heeft uitgesteld, totdat Hij Zijn Zoon aan de wereld heeft gegeven. Het is daarom dat de Profeet als het ware wil zeggen, dat eindelijk ook het mededogen Gods aan de Ammonieten zal verleend worden, wanneer God Zijn kerk uit geheel de wereld verzamelt en maakt dat zij die vroeger waren gescheiden tot één lichaam zullen samensmelten.

Ook omtrent de vervulling dezer voorzegging horen wij van Josefus, dat Nebukadnezar de Ammonieten in het 5e jaar na de verwoesting van Jeruzalem heeft overwonnen en onderworpen. Kort te voren had hun koning Baälis de stadhouder Gedalia uit de weg laten ruimen (Hoofdst. 40:14). Ook na de ballingschap zetten zij hun vijandelijkheden tegen de Israëlieten voort, daar zij het bouwen der stadsmuren van Jeruzalem zochten te verhinderen (Neh. 4:1 vv.); en nog in de Makkabesen tijd tegen de Joden oorloogden (1 Makk. 5:6, 30-53). Eerst in de tweede eeuw na Christus verdween hun naam onder dien der Arabieren.

7.

VI. Vs. 7-22. Reeds Bileam had (Num. 21:18) de Edomieten, die Israël zo bitter haatten, en tegen welke zich nu de profetie van Jeremia wendt, aangekondigd, dat de grote heerser, die uit Israël zou opstaan, hen in bezit zou nemen. Maar tot aan de ballingschap waren zij steeds slechts voor een tijd door Israël onderdrukt, altijd weer wisten zij zich vrij te maken en beoorloogden zij Israël. Van wege zijne onverzoenlijke vijandschap hadden zich reeds de oudste Profeten (Jes. 34:5-17. Am. 1:11 vv, Joël 3:19) tegen Edom gewend, in ‘t bijzonder had Obadja Gods straf aangekondigd. Met herhalende en uitvoerige bevestiging van deze laatste profetie kondigt Jeremia even als later ook Ezechiël (Ez. 25:12 vv.) de ondergang aan. De inhoud wordt verdeeld in 3 strofen. De eerste (vs. 7-13) schildert het gericht over Edom als onafwendbaar, en door de Heere onherroepelijk besloten, zodat Themans beroemde wijsheid Edom niet meer kan redden. De tweede (vs. 14-18) beschrijft het gericht zelf en zijne aanleiding. De volken zullen Edom de krijg aandoen en klein maken, en het zal om zijn overmoedig vertrouwen op de vastheid zijner woonplaatsen tot een spot van alle

voorbijgangers worden. De derde strofe (vs. 19-22) toont het gevolg van het gericht aan. De Heere zelf zal als een leeuw de Edomieten overvallen en uit hunnen rotsburg wegslepen; van hunnen val zal de aarde dreunen, en zal de helden doodsangst overvallen.

Tegen Edom zegt de HEERE der heirscharen alzo: is er gene wijsheid meer te Theman (= zuideroord), het landschap in het noorden (Num. 21:10 Amos 1:12. Obadja 1:9)? Weet zij, die hooggeroemde, geen uitweg meer te vinden uit het ongeluk, dat over Edom komt? Is de raad vergaan van de verstandigen, die toch anders altijd nog raad wisten? Is hunlieder wijsheid onnut geworden? Ziet, de Heere vangt de wijzen in hun arglistigheid, dat de raad der verdraaiden gestort wordt (Job 5:13).

Neen! onherroepelijk komt Edoms gericht. Daarom vliedt, wendt u op uw vreedzame reize door Edom, woont in diepe verborgene plaatsen, gij inwoners van Dedan 1) met uwe karavanen (Hoofdst. 25:23. Gen. 10:7; 25:3), ook u kon, daar gij zo dicht hij Edom woont, en door uwen handel zozeer met hem verbonden zijt, het gericht mede treffen: want Ik heb Ezau's verderf, dat hij zich door zijnen haat, dien hij niet kon vergeten, tegen zijnen broeder Jakob berokkend heeft, over hem gebracht, de tijd, dat Ik hem bezocht heb 2); de tijd is gekomen Mijner geduchte oordelen over hem.

De Dedanieten, wier karavanen door Edom trokken, worden hier gewaarschuwd om te vluchten en zich te verbergen in de diepste schuilhoeken, opdat zij niet deelden in de ellende, die over Edom zou komen.

Beter: de tijd, dat Ik hen bezoek. De maat van Edoms zonden was vol. De tijd der oordelen was gekomen. De Heere zou aan Ezau bezoeken, al het kwaad, hetwelk deze Jakob had aangedaan.

Zo er wijnlezers tot u, o Edom! gekomen waren, zouden zij niet ene nalezing hebben overgelaten? Zo er dieven bij nacht gekomen waren, zouden zij niet verdorven, geroofd en verwoest hebben, zoveel hun genoeg ware 1) (Obadja 1:5).

Beter is het dit vers niet in vragenden zin te vertalen. De Heere wil toch zeggen dat de verwoesting van Edom zo algeheel zal wezen, dat er geen overblijfsel zal wezen. Het algemeen verderf is besloten en zal ten uitvoer worden gebracht. In vs. 12 wordt dit nog nader toegelicht met een vergelijking van Israël. Het eerste woord in het volgende vers is dan ook niet door maar, maar door want te vertalen.

Maar, beter: Want Ik heb Ezau van zijne onneembare sterkte ontbloot; Ik heb zijne verborgene plaatsen, de alleen aan hem bekende schuilhoeken in zijne rotsen ontdekt, zo dat hij zichvoor de vijanden, die over hem komen, niet zal kunnen versteken; zijn zaadEdom is verstoord, ook zijne broeders, de stamverwante volken, als Amalekieten (Gen. 36:12), Horieten (Gen. 36:20 vv.), Simeonieten (1 Kron. 4:42) en zijne naburen, als de bewoners van Dedan (vs. 8), Theman en Buz (Hoofdst. 25:23), en hij is er niet meer, niemand van hen.

Laat, wanneer gij zelf verlaten zijt en in het gericht van de vernietigingskrijg moet trekken, uwe wezen achter, en Ik zal hen, als Vader en Verzorger der wezen, alhoewel gij Mijnen naam hebt gehaat, in het leven behouden, en laat uwe weduwen op Mij vertrouwen.

Want zo zegt de HEERE: Ziet, degenen, welker oordeel het niet is,
wien het als uitverkoren volk van God niet van rechtswege toekwam de beker te drinken des toorns Gods, zullen dien om der zonden wil, met welke zij hun heerlijkheid hebben bezoedeld, ganselijk drinken; en gij, die uwe eerstgeboorte hebt veracht, de kennis van God hebt verworpen en de afgoden gediend, die bovendien dezelfde zonden als Israël hebt bedreven, zoudt gij enigzins onschuldig gehouden worden? Zeker niet! Gij zult niet onschuldig worden gehouden, maar gij zult ganselijk drinken.

Hij bevestigt hier wat in het naaste vers is aangeduid, n. l. dat het oordeel Gods het gehele zaad van Ezau zou treffen, dewijl het ongerijmd zou zijn, dat het volk Gods harder behandeld werd, dan degenen, die buiten zijn, en die helemaal het juk hadden afgeschud. Ik nu pas dit op de Kerk toe. Sommigen passen dit toe op de naburige volken, die niet zo misdadig waren als de Idumeërs. Maar die uitlegging is koud en altijd moet men op het plan van de Profeet letten. Wat nu wil hij anders dan de gelovigen tonen, dat er geen oorzaak is, waarom zij zouden vertwijfelen, hoe zwaar ook God hen kastijdde, dewijl als het ware de straf volstrekt niet zachter was, welke Hij aan de Idumeërs zou voltrekken. Wij weten dat wij zeker door naijver worden gekweld, wanneer wij zien dat de goddelozen en verworpenen het beter hebben dan de kinderen Gods. Met dat doel is ook Ps. 37 gedicht.

Want Ik heb bij Mijzelven gezworen, 1) spreekt de HEERE, dat Edoms hoofdstad Bozra ten zuiden van de Dode zee, waar nu nog op enen heuvel het dorp Buseira met ene grote ruïne ligt, worden zal tot ene ontzetting, tot ene smaadheid, tot ene woestheid, en tot enen vloek, ene vervloekte stad, die niemand weer opbouwt; en al hare steden zullen worden tot eeuwige woestheden.

Edom mocht menen, dat wat Jeremia verkondigde niet zou uitkomen, dewijl hare vestingen schier oninneembaar waren, de Heere bevestigt Zijn oordeel met een eed. Zo waarachtig, als Hij leefde en Hij de ware en almachtige God was, de Souvereine God, zo waarlijk zou de verwoesting over Edom komen, ja zo vreselijk zou de straf zijn, dat tot in eeuwigheid de ban er op zou blijven liggen, zodat hare steden voor immer verwoest zouden blijven.

Ik, de Profeet Gods, heb een gerucht gehoord van de HEERE, en er is een gezant van de Heere aller volken geschikt, gezonden onder de Heidenen, om te zeggen: Vergadert u, gij werktuigen Mijner straffen! en komt aan tegen haar, tegen de mannen van Edom, met uwe legerscharen, en maakt u op ten strijde! (Obadja 1:1).

Want ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de Heidenen, veracht onder de mensen (Obadja 1:2).

Uwe schrikkelijkheid, dien gij allen volken toondet, om hun daardoor vrees voor u in te boezemen, heeft u bedrogen, en a) de trotsheid uws harten, gij, die woont in de kloven der

steenrotsen, die u houdt op de hoogte der heuvelen! Al zoudt gij uw nest zo hoog maken als de arend, zo zal Ik u van daar nederstoten, spreekt de HEERE. (Obadja 1:3, 4).

Jer. 48:29.

Wat de wereld bescherming noemt kan toch ganselijk niet beschermen tegen Gods gerichten; de dood stijgt over alle rotsen.

Alzo zal Edom worden tot ene ontzetting; a) al wie voorbij haar gaat zal zich ontzetten, en ten spot fluiten over al hare plagen1).

Jer. 50:1 :3

De verwoesting van Edom is zodanig, dat het eerste gevoel, dat van ontzetting bij deszelfs beschouwing is, hoe ene zo uitgestrekte streek, thans door de sterkste trekken ener woeste verlatenheid gekenmerkt, ooit met steden kon versierd zijn, of eeuwen lang door een machtig en welvarend volk zijn bezeten geweest. Het tegenwoordige voorkomen zou deszelfs oude geschiedenis logenstraffen, wanneer de geschiedenis niet gestaafd door de menigvuldige blijken van vroegere beschaving, door de overblijfselen van muren en geplaveide wegen, en door de bouwvallen van steden, die nog in het verstrooide land aanwezig zijn.

a) gelijk de omkering van Sodom en Gomorra en harer naburen, Adama en Zeboïm, zal het zijn, zegt de HEERE, zo zal ook Edoms land ene woestijn worden; niemand zal daar wonen, en geen mensenkind daarin verkeren.

Gen. 19:25. Jer. 50:40. Amos 4:11.

a) Ziet; gelijk aan leeuw van het bos uit de b) verheffing van de Jordaan, zal hij, die Mijn gericht aan Edom zal volvoeren, opkomen tegen de sterke woning; want Ik zal hem in een ogenblik daaruit, uit die vaste rotswoning doen lopen, en wie daartoe verkoren is, dien zal Ik tegen haar bestellen en tot een heerser over haar maken. Wie zou Mij verhinderen te verkiezen dien Ik wil, dat hij over Edom heerse? want wie is Mij gelijk? en c) wie zou Mij dagvaarden, Mij tot rekenschap van Mijne daden kunnen noodzaken? en wie is die herder van enig volk, wie is er onder de vorsten van Edom, hoewel zij zich in hun rots-burchten zo veilig achten, die voor Mijn aangezicht, het aangezicht des Almachtigen, bestaan zou?

Jer. 50:44 vv. b) Jer. 12:5. c) Job 41:1. Jer. 50:44, 45.

Letterlijk staat er, uit het sieraad van de Jordaan, d. w. z. uit zijn met riet begroeide oevers, waarin de leeuw schuilt en van waaruit bij zijn prooi bespringt. Gelijk uit die rietbossen de leeuw plotseling opspringt, zo zou ook de vijand plotseling tegen Edom opkomen en het land verwoesten.

De Heere bevestigt het vonnis met de verzekering, dat niemand Hem gelijk is en niemand Hem tot verantwoording kan roepen. Ook niemand is er, die, als een herder, Edoms schapen tegen dien opkomenden leeuw kan beschermen.

De Heere zendt dien leeuw tot verwoesting en dan zal er geen herder zijn, die hen beschermen zal of kan.

Weer wijst de Heere hier op Zijn onwrikbaar recht en op Zijn onfeilbare macht.

Daarom hoort en neemt ter harte des HEERENvastbepaalden raadslag, dien Hij over Edom heeft beraadslaagd, en Zijne gedachten, die Hij in ‘t bijzonder gedacht heeft over de inwoners vanhet landschap Theman, die zo trots zijn op hun eigene wijsheid en daarom Gods raad gering achten. Zijn besluit luidt aldus: Zo de geringste van de kudde hen niet zullen ter neer trekken, van hun hoogte zullen afstorten en wegslepen! Indien Hij hunlieder woning niet boven hen zal verwoesten!

De overeenkomstige plaats in Ezech. 25:14 heeft reeds de Vulgata en na haar Luther bewogen om "de geringste van de kudde" als subject van de zin te nemen en zo te verstaan, dat Edom eens Israëls buit zal worden. Maar slechts eenmaal in de gehelen zamenhang spreekt onze Profeet van enen buitenlandsen heerser, die als een leeuw Edom zal overvallen en niet, zo als Ezechiël en Obadja, van de gehele inlijving van Edom in Israël tot straf voor zijne zonden tegen Gods volk. Zo passen de uitdrukkingen in ons vers slechts op een subject, even als in ‘t voorgaande vers genoemde leeuw. De "geringste van de kudde" moet dus als object van de zin worden genomen, en daaronder moeten de Edomieten, de zwakke, hulpeloze schapen van de herder in Edom, die machteloos zijn tegenover de Almachtige, worden verstaan. Woordelijk luidt dan de eerste helft van het vers: "waarlijk, men zal hen, de geringen der kudde, wegslepen, waarlijk over haar zal zich ontzetten hare eigene vlakte, " op welke zij tot hiertoe weidde, zo verschrikkelijk zal hun lot zijn.

Men verbeelde zich ene kleine kudde, door het verscheurend gedierte weggesleept, zonder zelfs het geringste vee te verschonen, of ene schaapskooi, die, instortende, het vee, dat daarin geborgen was, bestraft en versmoort. Men kan zich ook dus voorstellen: de schaapskooi stort in, en nu is de kudde daarbinnen niet langer veilig tegen het wild gedierte, dat daar rondom woont, zodat alles wordt weggesleept.

De vertaling van onze Staten-Overzetters is in navolging van de Vulgata. Zoals hierboven reeds terecht is opgemerkt is deze niet juist. In het vorige vers is gevraagd naar de herder, die voor het aangezicht Gods zou bestaan, om tegen Zijn Raadsbesluit in, de schapen te beschermen tegen de komenden leeuw.

Hierop geeft ons vers een antwoord, in de zin, dat er geen herder zal gevonden worden; de geringen, de zwakken zullen door de leeuw worden weggesleept en de slachting zal zo verschrikkelijk zijn, dat de vlakten der weide zelf er zich over zullen ontzetten. Geringen der kudde, is dichterlijke uitdrukking voor, weerlozen.

Ja, zo vreeslijk zal de val van Edom zijn, dat in ‘t volgende vers gezegd wordt, dat de aarde er over zal beven, en het angstgeschrei van het volk zal gehoord worden tot aan de Schelfzee. Met de levendigste kleuren schildert de Profeet de verwoesting van Edom, van dat volk, dat zich immer als het meest vijandige volk tegen het erfdeel des Heeren heeft betoond. Veel heeft Israël van Edom geleden. Altijd, al de eeuwen door heeft Edom getracht Israël te vernietigen, maar terwijl voor het oude volk Gods nog verwachting is, zal Edom tot volkomene vernietiging, tot eeuwige verwoesting worden overgegeven.

De aarde heeft bij die ineenstorting gebeefd van het geluid huns vals, van het gekrijt des jammers over hunnen ondergang, welks geluid gehoord is verre in het zuiden bij de Schelfzee.

Ziet, hij, de machtige, dien Ik tegen het hoogmoedige Edom zal zenden, zal opkomen tot het gebergte, en snel vliegen, als een arend; die van zijnen buit zeker is, en zijne vleugelen over Bozra, Edoms hoofdstad, uitbreiden; en het hart van Edoms helden zal te dien dage wezen als het hart ener vrouw, die in nood is. (Hoofdst. 48:40 vv.).

Over de vervulling van dit gericht aan Edom vgl. Obadja aan het slot, en Mal. 1:4 Verder vgl. over de betekenis van het volk der Edomieten in de geschiedenis Obadja 1:1 .

23.

VI. Vs. 23-27. Bij het gericht van God over alle volken, dat Jeremia verkondigt, kan ook Aram of Syrië niet ontbreken, waarvan wij bij 1 Kon. 11:25 hebben aangewezen, hoe het uit verscheidene kleinere rijken na de dood van David ontstond, en tot een groot en machtig rijk met de hoofdstad Damascus werd. Zowel Israël als Juda hadden met deze vele en zware oorlogen te strijden. Onder de koning Rezin werd het eindelijk door de Assyriër Tiglat-Pilezer op aandrang van Juda, s koning Achaz verwoest en tot ene Assyrische provincie gemaakt. De machtigste steden waren Damascus, Hamath en Arpad (vgl. 2 Sam. 8:6), welke vroeger eigene koningen hadden. In onze profetie die op de oudere voorzeggingen tegen Syrië van Amos (Amos 1:3-5) en Jesaja (Jes. 17:1 vv.) rust, is onder Damascus niet de stad, maar het naar deze zijne hoofdstad genoemde Syrische rijk bedoeld. Niet zo als bij Amos de wreedheid van Syrië tegen Israël, niet zo als bij Jesaja de verbintenis met Israël tot onderbrenging van Juda, niet ene enkele, bijzondere verandering, maar zijne algemene schuld van haat tegen het volk Gods en de heidensen hoogmoed maakt de reden uit van het aangekondigde oordeel tegen Syrië bij Jeremia. De inhoud is de volgende: Een vijand, die van het noorden komt, bedreigt eerst Hamath en Arpad, die daarover in onrustige beweging komen als ene door stormen bewogene zee. Die beweging bereikt ook Damascus, van daar moedeloosheid, angst, gedeeltelijke vlucht. Toch wordt de stad niet door alle troepen verlaten, van daar een groot bloedbad en vernietiging van de legermacht in de straten, en verwoesting der stad door vuur.

Tegen a) Damascus. Welk een schrik maakt zich meester van alle bewoners van het rijk en van het land van Syrië! Beschaamd zijn de steden van het noorden, is Hamath (= kasteel) aan de Orontes, thans Hama geheten (Gen. 10:17. Num. 34:8)en Arpad (= steun), zeven uren

ten noorden van Haleb, thans het dorp Arfad (2 Kon. 18:34); omdat zij een boos gerucht, een gerucht omtrent een vijandelijk leger gehoord hebben, zijn zij gesmolten, verschrikt; bij de zee, in het westen, is bekommernis; men kan er niet rusten van angst.

Jes. 17:1.

Damascus, de grote heerlijke hoofdstad des lands, is slap, moedeloos geworden, zij heeft zich gewend om te vluchten, en siddering heeft haar aangegrepen, zodat zij niet kan voortkomen; benauwdheid en smarten als van ene a) barende vrouw hebben haar bevangen.

Jer. 4:31; 6:24; 30:6.

Hoe is de beroemde stad niet gelaten! is de schrik dan zo groot, dat de stad Mijner vrolijkheid, 1) niet verlaten is?

Dit vers is niet duidelijk, maar de betekenis kan niet andere wezen, dan dat, door schrik verlamd, de inwoners de stad niet hebben verlaten, en dat daarom zal vervuld worden, wat in het volgende vers gezegd wordt, dat de jongelingen op de straten zullen vallen en de soldaten zullen terneer gehouwen worden. Calvijn is van mening, dat de zin is, dat de stad tot dusver was gespaard, maar nu zal ingenomen worden. Hiervoor is wel iets te zeggen, maar dan is de verbinding van dit vers met het volgende niet te verklaren.

Daarom zullen hare jongelingen, die verzuimden te vluchten, vallen op hare straten; en al hare krijgslieden zullen te dien dage nedergehouwen worden, spreekt de HEERE der heirscharen,

En Ik zal, zo als reeds Amos in Amos. 1:4, 14 verkondigde, een vuur aansteken in de muur van Damascus, en het zal Benhadads, des Syrischen konings, paleizen verteren.

De vervulling van deze bedreiging kan uit gebrek aan berichten niet worden aangewezen. Daar Faraö Necho Syrië veroverd heeft, is het zeer mogelijk, dat na de nederlaag der Egyptenaren te Karchemis bij de verovering van Syrië door Nebukadnezar Damascus veel te lijden had. Toch is de profetie zo algemeen, dat wij hare vervulling niet tot de verovering van Nebukadnezar behoeven te beperken.

Hoewel ook Nebukadnezar Syrië en Damascus bezet heeft, zelfs tot op ene zekere hoogte ook vijandig heeft behandeld (hetzij als Assyrische provincie, hetzij als aan Egypte onderworpen), zo strekt zich toch het perspectief van de Profeet over de gehele toekomst van Damascus uit. Hij ziet in een beeld, wat bij de vervulling in vele delen zich ontvouwt.

28.

VII. Vs. 28-33. Verder wendt zich de bedreiging van de Profeet tegen al de stammen der Arabieren of Bedouïnen, zowel de nomadische, die onder de naam van de voornaamsten stam Kedar, alsook de in dorpen wonende, die onder het "koninkrijk van Hazor" worden

zaamgevat. Daar de voorzegging reeds de naam van Nebukadnezar noemt, zo is zij waarschijnlijk later dan de vorige geschreven, namelijk na de slag bij Karchemis, ongeveer gelijktijdig met de tweede profetie tegen Egypte. De inhoud daarvan is het volgende. de in het oosten van Palestina, in Arabië wonende herdersvolken wordt beroving, verwoesting des lands en verstrooiing door Nebukadnezar aangekondigd. Vooreerst wordt de vijanden toegeroepen, dat zij naderen, de Arabieren met krijgsgeschreeuw zullen aanvallen en beroven (vs. 28 en 29); de Arabieren zelf worden vermaand te vluchten en zich te verbergen en de raadslagen te ontgaan, die tegen hen zijn gesmeed. Hierop worden de vijanden op nieuw tot de aanval opgeroepen, terwijl, als om hen te lokken gezegd wordt, dat zij te doen zullen hebben met een volk, dat niet achter bolwerken verschanst is. Rijke buit wordt hun voor ogen gehouden, verstrooiing naar alle kanton heen zal het gevolg zijn van de aanval, die eveneens van alle zijden begon. Het land zal echter verwoest worden en ophouden ene woonplaats voor mensen te zijn (vs. 30-33).

Tegen Kedar, =(zwartheid), of de Kedarenen, een stam der Arabieren, die tussen Petreïsch Arabië en Babylonië zwierf, en hier alle Arabieren voorstelt, welke gene vaste woonplaatsen hebben (Gen. 25:13), en tegen de koninkrijken van Hazor 1), d. i. de Arabische stammen, die vaste woonplaatsen hebben en door stamvorsten of Sjeiks geregeerd worden. Tegen die allen, die Nebukadnezar, de koningin van Babel, sloeg, zegt de HEERE alzo: Maakt u op, gij Chaldeën, wien Ik de uitvoering van Mijn gericht bevolen heb, trekt op tegen Kedar, en verstoort de kinderen van het oosten, d. i. alle zwervende Arabieren (Richt. 6:3, 33; 7:12; 8:10).

Het woord Hazor betekent eigenlijk een dorp zonder muren en poorten; Jeremia gebruikt het hier als eigen naam. Nog heden heten de Arabieren, die vaste woonplaatsen hebben Hadarij, ter onderscheiding van Wabarije, de Arabieren, die in tenten wonen; hadar is de vaste woning in tegenstelling tegen bedu, de steppen, waar de tenten nu hier dan daar voor een tijd werden opgeslagen.

Zij zullen hun tenten en hun kudden nemen, hun gordijnen enin ‘t algemeen al hun gereedschap, en hun kemelen, waarin vooral hun rijkdom bestaat, zullen zij voor zich wegnemen; en zij zullen tegen hen uitroepen: Schrik van rondom!

Daarom raad Ik u: Vliedt gij zonen der woestijn! zwerft fluks henen weg, woont in diepe plaatsen, gij inwoners van Hazor, van opene dorpen, spreekt de HEERE; want Mijn knecht Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft enen raadslag tegen ulieden beraadslaagd, en ene gedachte tegen hen gedacht.

Maakt u op, o legers, die Mijn gericht zullen volvoeren, trekt op tegen het volk, dat rust heeft, en niets kwaad vermoedt, dat in zekerheid woont, spreekt de HEERE. Gij zult ze zonder grote moeite verslaan en gemakkelijk hun land veroveren, want het is een volk, dat gene deuren noch grendel heeft, dat gene vaste steden bezit, die alleen wonen, zonder naburen, die hen helpen.

En hun kemelen zullen ten roof zijn, en de menigte van hun vee, de grote kudden van schapen en geiten, zal ten buit zijn; en Ik, de Heere, die Mijn gericht over hen breng, zal hen verstrooien in alle winden, te weten degenen, die aan de a) hoeken afgekort zijn 1), en Ik zal hunlieder verderf van al zijne zijden aanbrengen 1), spreekt de HEERE.

Jer. 9:11; 10:22.

Dit heeft betrekking op de nog heden bestaande gewoonte van verscheidene stammen der Bedouïnen, om de haren van het hoofd en baard te korten. De zonde der woestijnbewoners, waarom dit gericht wordt gedreigd, is nergens genoemd; zij is dus zeker die van alle heidense volken, die zonder God in de wereld leven, over welke allen het gericht moet komen, opdat zij de levenden God leren kennen. Wanneer de Arabieren, wier schuld hier niet met name wordt genoemd, toch Gods straffenden arm niet konden ontkomen, zo moesten de Joden, die met beter weten de Heere hadden verworpen, des te eer de gerechtigheid van hun eigen straf inzien. Bovendien wanneer dood en verderf als een zondvloed over het gehele mensdom komt-en zo geschiedde het toen- dan konden de mensen er gemakkelijk toe komen, om niet meer aan de gerichten Gods en opzettelijke straffen voor de bijzondere volken en personen te denken. Daarom moet het woord Gods op deze opmerkzaam maken. De Joden hadden de ondergang van hun rijk ondervonden, dit zelfde geschiedde met de macht der Assyriërs, met de Egyptenaars; later kwam de beurt aan de Meden en de Perzen. Toen kon het schijnen, alsof alles in de blinde ging, als in een storm door elkaar. Nu moesten de gelovigen in de verwarring Gods hand zien. Daarom hebben de Profeten vooraf zo nauwkeurig van de ondergang der bijzondere volken en rijken geprofeteerd.

En Hazor, elke woonplaats der stammen, die vaste woonplaatsen hebben, zal worden tot ene a) drakenwoning (Jes. 13:22), ene verwoesting tot in eeuwigheid; niemand zal daar wonen en geen mensenkind daarin verkeren.

Jer. 9:11; 10:22.

34.

VIII. Vs. 34-39, Nu volgt de dreiging des gerichts over de meer verwijderde, aan gindse zijde van de Tiger wonende volken, welke in de rij in Hoofdst. 25:25 en 26 genoemd zijn, en wier vertegenwoordiger hier Elam is. Daarmee wordt bedoeld het oorspronkelijke Semietische volk aan de Perzische golf in Elymaïs, de Perzische provincie Suriana. Deze Elamieten behoorden onder Esar-Haddon nog tot het Assyrische rijk (Ezra 4:9), en vielen na de verwoesting daarvan in handen der Mediërs. Daar wij generlei berichten omtrent de oudere geschiedenis van Elam bezitten, is ons ook onbekend, wat aanleiding tot onze profetie gaf. Volgens het opschrift is zij later ontstaan dan de voorgaande in Hoofdst. 48 en 49:1-33, #Jer
namelijk eerst in het begin der regering van Zedekia, en dus niet lang vóór de profetie tegen Babel. De inhoud daarvan is het volgende: Elams krijgsmacht zal worden vernietigd en zijne bevolking zal in alle vier winden worden verstrooid. De Heere zal hen voor hun vijanden bevreesd maken en door het zwaard laten vervolgen, totdat zij vernield zijn. In het land zelf zal Hij gericht houden, en koning en vorst daaruit verdelgen.

Het woord des HEEREN, dat tot de Profeet Jeremia geschied is tegen Elam 1), in het begin des koninkrijks van Zedekia, de koning van Juda, zeggende:

Elam is hier de representant der heidenwereld in het algemeen. Niet alleen over de volken, die tegen Israël gewoed hebben, zal de hand des Heeren zijn, maar ook tegen de Heidenen, die Hem niet hebben gediend. De gerichten Gods zullen over de Heidenen gaan, echter niet om ze geheel te verdelgen. Want straks zal ook tot de heidenwereld het Evangelie der genade komen, en de Kerk, tot dusver volkskerk, wereldkerk worden, zodat ook uit de Heidenen zullen vergaderd worden.

Zo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal verbreken Elams boog 1), het voornaamste van hunlieder geweld, de wapenen, die dat van ouds in de krijg beroemde volk het meest beroemd en gevreesd hadden gemaakt.

Boog representeert de gehele krijgsmacht. De Heere voorspelt hier derhalve, dat Elam weerloos zal worden gemaakt.

Wie het doen zal, zegt de Heere duidelijk. Hij zal het doen, niet door Nebukadnezar, want dit staat hier niet, maar op buitengewone wijze.

Op welk een wijze de ondergang van dit volk zou plaats hebben wordt niet gezegd, wel dat het door het gericht Gods tot bekering zou komen (vs. 39).

En Ik zal, om hen aldus weerloos en ellendig te maken, de vier winden uit de vier hoeken des hemels, door Mijnen Geest opgewekte en bezielde werktuigen, namelijk vijandelijke legers over Elam aanbrengen, en zal hen door deze in al diezelve winden, die hemelstreken verstrooien, en er zal geen volk zijn, waarhenen Elams verdrevenen niet zullen komen.

En Ik zal Elam versaagd maken voor het aangezicht hunner vijanden, en voor het aangezicht dergenen, die hun ziel zoeken en zal een kwaad over hen brengen, de hittigheid Mijns toorns, spreekt de HEERE; en Ik zal het zwaard achter hen zenden, totdat Ik hen verteerd zal hebben (Hoofdst. 9:16).

En Ik zal Mijnen troon, Mijnen rechterstoel in Elam stellen, om aldaar gericht te houden, en zal de koning en de vorstenen henzelven van daar vernielen (Hoofdst. 43:10), spreekt de HEERE.

Maar het zal geschieden in het laatste der dagen, wanneer in later tijd de zaligheid der ganse wereld zal verschijnen, dat Ikook Elams gevangenis, zijne dienstbaarheid en smaad wenden zal, zodat het als een vrij volk in het rijk Gods ingaat en Mijn volk is, spreekt de HEERE (Hoofdst. 49:6; 48:47).

Jeremia kondigt hier het gehele ophouden van de Elamitischen staat aan, ene algemene verstrooiing en vernietiging van het volk, een gericht, dat de Heere zelf over hen zal houden.

Wanneer deze profetie omtrent Elam zal vervuld zijn, kan niet nauwkeurig worden bepaald,

daar wij te weinig betrouwbare berichten omtrent de lotgevallen van dit volk hebben. Dat Nebukadnezar degene zou zijn, die het gericht aan Elam zou volvoeren, is nergens aangewezen, en al had, was niet aan te wijzen is, Nebukadnezar werkelijk Elam veroverd, en het volk onderworpen en cijnsbaar gemaakt, zo zou dit toch veel te weinig zijn, om deze zo ernstige bedreiging te vervullen. Dat in Hoofdst. 25 Nebukadnezar als die heerser wordt genoemd, in wiens macht alle volken 77 jaren zouden worden overgegeven, vordert niet, dat al de volken, die daar genoemd worden (ook Elam) door Nebukadnezar moeten overwonnen en onderworpen zijn. Die voorzegging toch moet vooral het gericht Gods over alle volken aanschouwelijk voorstellen. "Elam komt in onze profetie niet volgens zijne geschiedkundige verhouding tot het volk van Israël in aanmerking, maar als vertegenwoordiger der verre heidenwereld, die tot dien tijd nog in gene betrekking tot het volk Gods was gekomen, maar desniettegenstaande ook mede aan het gericht over alle volken wordt overgegeven, om door dat gericht tot kennis van de waren God gevoerd en zijn heil deelachtig te worden.

HOOFDSTUK 50.

VERWOESTING VAN BABEL. VERLOSSING VAN HET JOODSE VOLK.

IXa. vs. 1-28. Jeremia heeft op des Heeren bevel de beker van Gods toorn eerst aan het afvallige volk van God, vervolgens aan acht heidense volken in de omtrek van Egypte tot aan Elam gereikt. Het werktuig, waardoor deze Goddelijke gerichten zullen worden volvoerd, is de trotse wereldstad Babel, die bestemd was tot leiding der wereldgeschiedenis van het eerste jaar van Nebukadnezar gedurende een zeventigtal jaren. Eindelijk zou ook Babel de beker des toorns drinken (Hoofdst. 25:26), en het gericht over Babel zou tevens de verlossing voor de onderdrukte volken zijn, vooral ook voor het volk van God, voor Juda en Israël. De kroon en de sleutel der gehele profetie van Jeremia is dit profetisch triomfgezang over Babels val, dat in de beide hoofdstukken 50 en 51, 104 verzen lang voor ons ligt. Dit gezang is in de hoogsten zin des woords profetisch, niet omdat het bijna zestig jaren te voren vele bijzondere karakteristieke omstandigheden verkondigt, die bij de inneming van Babel door de Meden en Perzen plaats hadden, maar vooral omdat hij over dat Babel van dien tijd heenziet, en in het grote en uitgebreide van de profetischen blik het gericht Gods over Babel schildert, als het door alle gelovigen gewenste gericht over de macht der wereld, over ieder groot wereldrijk en over de vorst der wereld, over satan. Het geschiedkundige Babel is hem slechts type van het mystische Babel, terwijl de menigte van prachtige beelden van de krijg der volken tegen Babel eigenlijk toch slechts de Goddelijke machten moeten voorstellen, die de macht dezer wereld vernietigen. Niet eerst de profeten hebben Babel voorgesteld als een middelpunt en type van de Gode vijandige macht der wereld; van de beginne af droeg het dit karakter, want het is de plaats van de eerste aardse vorstelijke macht geweest. Die Nimrod, aan wien nog heden ten dage door de ruïne van de toren Rers Nimrud herinnerd wordt, en die in de tradities van het Oosten nog steeds voortleeft als een groot misdadiger en vijand der godheid, had volgens Gen. 10 als begin zijner heerschappij, Babel. De eerste despoot en veroveraar is dus van Babel uitgegaan. Daarbij komt dat de Babylonische torenbouw een werk was van de God trotserenden, menselijken overmoed. Dat in dien vroegen tijd nedergelegde zaad is in Nebukadnezar tot vollen bloei en ontwikkeling gekomen. Door hem is Babel werkelijk het eerste, alles verslindende wereldrijk geworden. Wat zijne macht boven die van Assyrië, Perzië en Rome onderscheidde, was, dat hij ook het rijk van God heeft verslonden, zodat het op dezen tijd nog niet uit de boeien van de macht der wereld is losgekomen. juist omdat Babel de eerste macht der wereld is, die Gods rijk in dezen toestand bracht, komt zij in de Schrift voor als de wereldmacht, en alle trekken, die aan de bijzondere wereldmachten worden toegeschreven, worden in het O. T. op Babel overgedragen, en het komt voor als het beeld van het rijk van de antichrist. Even als Babel de buit, van alle volken binnen zijne muren heeft zaamgebracht en zijne pracht daardoor heeft gevestigd, zo hoopt Jeremia in dit verheven gezang des Goddelijken gerichts ook de woorden der vroegere Profeten ten gerichte (vooral Jes. 13, 14, 21, 41 Micha 4. Habakuk) over Babel en alle andere zondige volken op Babels hoofd opeen. Zijne profetie vormt alzo het toppunt der oud-Testamentische voorzegging tegen Babel. Ja, alle vroegere gerichten over de volken lopen in dit laatste grootse gericht te zamen. De hoofdgedachte van het geheel is Babels ondergang en Israëls verlossing uit Babel. Deze wordt in ene rij los zamenhangende beelden door 3 hoofddoelen (Hoofdst. 50:2-28; 50:29-51 :26; 51:27-58), die telkens met ene levendige vermaning tot de strijd beginnen,

uitgevoerd. In het eerste deel staat de blik op de noodzakelijke verlossing van Israël op de voorgrond. Hoewel in de bijzondere delen een welgerangschikte gedachtengang aanwezig is, zo kan de inhoud toch moeilijk in korte woorden worden weer gegeven. In de eerste plaats verkondigt de profeet luide aan alle volken de val van Babel. Vervolgens zullen de gevangenen van Juda en Israël wegtrekken, om van zonde en ellende verlost, hunnen God in een eeuwig verbond aan te hangen. Na lange, zware kastijding slaat voor Gods volk het uur der bevrijding, wanneer de Heere door ene menigte volken uit het noorden Babel zal verwoesten (vs. 2-13. De Profeet roept de vijanden op, om zich tegen Babel toe te rusten en Gods wraak aan het te volbrengen, want Israël zal aan Babel zowel als aan Assur worden gewroken, in zijn land terugkeren, en volle vergeving zijner zonden verkrijgen. Nogmaals ontbiedt de Profeet de volvoerder van het gericht, om Gods wrake aan Babel te voltrekken en schildert hij de volvoering daarvan (vs. 14-28

Het woord, dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het gehele land der Chaldeën, door de dienst van de Profeet Jeremia1).

Tot hiertoe heeft onze Profeet over de naburige volken gesproken, die het uitverkoren volk wredelijk hadden behandeld; doch dit was enige vertroosting, wanneer de kinderen Abrahams begrepen, dat hun heil er mede begon en dat het een oordeel was over zo vele beledigingen, welke zij hadden verdragen. Maar die vertroosting was nog maar een middelmatige ja, zij kon velen koud laten, dewijl er ondertussen geen hoop was op redding. Het was toch een zwakke troost, meerderen te hebben als deelgenoten in hun ellende. Maar indien Jeremia slechts geleerd had, dat er niemand van dengenen, die de Kerke Gods lastig hadden gevallen, ongestraft gelaten was, hadden de Joden kunnen tegenwerpen, dat zij van hun ellende niet bevrijd waren, dewijl de monarchie van Babel bloeide en zij als het ware door een altijddurend graf waren ingesloten. Het was derhalve noodzakelijk dat voorspeld werd, wat wij hier lezen. Doch ofschoon deze Godsspraak in de laatste plaats wordt geplaatst, is het op te merken, dat de Profeet terstond van de beginne vrijmoedig over het verderf en de val van Babel heeft gesproken.

Overigens, deze profetie was als het slotstuk van het Boek, opdat zij de smart lenigde bij de arme ballingen, wanneer zij hoorden, dat de verdrukking, waarmee zij allen geteisterd en onder welke zij als het ware ontzield ter neer lagen, niet altijd durend zou wezen.

Verkondigt het onder de overige heidenende volken, en doet uwe stem luide horen, en werpt ene banier, een hogen signaal-staak op, opdat zich de gewichtige tijding zo snel mogelijk verbreide; laat met gejubel de stem horen, verbergt het niet, wat allen volken, inzonderheid Israël en Juda verlossing belooft, zegt: Babel, de machtige, grote stad en met haar het gehele Gode vijandige rijk, is ingenomen; Bel of Baäl, hun opperste god, dien zij als de koning des hemels en der aarde vereren, is beschaamd, hij heeft zijne stad niet kunnen redden; zijne machteloosheid en nietigheid is openbaar geworden. Merodachof Bel-Merodach (= dood), zo als zij hunnen oppersten god als beschermgod van Babel ook noemden (Jes. 46:1) is verpletterd, omdat hij zijn rijk niet heeft kunnen beschermen; hare afgoden zijnallen te zamen beschaamd, hare drekgoden zijn verpletterd. 1)

Bij deze schilderij van Babels verwoesting, even als bij al het volgende, is steeds in het oog te houden, dat Babel in de geest der voorzegging tevens voorbeeld is van de wereldmacht in ‘t algemeen, die vol Titanischen overmoed het rijk van God zoekt te vernietigen en zich alleen de hoogste macht op aarde zoekt aan te matigen, dat dus de vervulling der voorzegging van Babels verwoesting tot in de laatste tijden der wereldgeschiedenis zich uitstrekt.

De veelheid der woorden dient, om de blijdschap over de val van Babel uit te drukken. Daarom roept hij ook uit, om het onder de volken te verkondigen, dat ook eindelijk Babel’s val komt, dat de Heere Zijne oordelen over Babel volbrengt.

De banier- of signaalstaak diende, om de tijding overal zo spoedig mogelijk te verbreiden.

Babel had zich beroemd op zijne afgoden. De valse profeten hadden het volk misleid, maar het was nu gebleken, de Profeet spreekt van wat geschieden zou, al was ‘t reeds geschied-dat de afgoden van Babel voor het heilig aangezicht van de God van Israël niet hadden kunnen bestaan. Zij waren verpletterd geworden.

Want een volk, ja ene gehele menigte van grote en machtige volken (vs. 9; Hoofdst. 51:27 vv.) komt tegen haar op, gedreven door de Geest des Heeren, van het noorden; dat zal haar land zetten in verwoesting, 1) dat er geen inwoner in zal zijn; van de mensen aan tot de beesten toe zijn zij weggezworven, doorgegaan!

Het land der Chaldeën zou tot eeuwige en aanhoudende verwoestingen gesteld worden. Na eeuwen lang verwoest en beroofd te zijn geweest, verdween eindelijk de heerlijkheid van Chaldea geheel en al en het land werd woest, gelijk het thans is. Rauwolff, die er in 1574 doortrok, beschrijft het land als bar, en zo droog en onvruchtbaar, dat het niet bewoond kan worden. En de latere reizigers stemmen allen overeen met het in dezelfde uitdrukkingen te beschrijven.

In dezelve dagen en ter zelver tijd, wanneer Babel zal gevallen zijn, spreekt de HEERE, zal Ik ook Mijn uitverkoren volk uit de gevangenis, uit zonde en nood verlossen. Dan zullen de kinderen Israëls komen, de 10 stammen van het noordelijke rijk, dat Ik naar Assur heb laten wegvoeren; zij en de kinderen van Juda te zamen, die 70 jaren lang in Babel hebben gesmacht, zullen weer vreedzaam tot één volk worden verzameld; wandelende en wenende met bittere tranen van berouw en boete over hun afval van hunnen getrouwen Verbondsgod, zullen zij uit Babel henengaan naar hun land, en de HEERE, hunnen God, dien zij verlaten hadden, zoeken.

Zij zullen naar Zion vragen, de plaats, waar de Heere Zijnen troon heeft gevestigd en onder Zijn volk wil tegenwoordig zijn; op de weg herwaarts zullen hun aangezichten zijn; met groot verlangen zullen zij aan de terugtocht denken; zij zullen komen, en de HEERE met oprecht berouw toegevoegd worden met een eeuwig verbond, dat niet zal worden vergeten, 1) en dat ook wij niet weer willen verbreken (Hoofdst. 31:31 vv.).

Terwijl de Profeet aan het uit Babel terugkerend Israël de begeerte naar een eeuwig verbond met Jehova in de mond legt, laat hij hen 1) belijden, dat zij het eerste verbond hebben vergeten; 2) toont hij ons, dat voor hem de tijd des Nieuwen verbonds met de verlossing uit de Babylonische ballingschap begint. Hij was er echter ver van daan te vermoeden, dat deze verlossing slechts een zwak begin was, dat de verschijning van de Heilaanbrenger nog eeuwen zou worden verschoven, dat Israël nog steeds dieper zinken zou, en dat eindelijk het Israël des Nieuwen Verbonds als een geheim zou voorkomen, waarin ook de engelen begeerden in te zien (1 Petr. 1:9-12).

De val van Babel heeft de verlossing van Israël tot onmiddellijk gevolg. De Profeet ziet hier deze zo, dat alle trappen der vervulling: het terugkeren uit Babel, de hereniging van de vroeger gescheidene stammen, hun oprechte bekering tot de Heere, en het sluiten van een nieuw verbond voor de eeuwigheid welke in werkelijkheid allengs in lange tijdruimten zullen volgen, in éénen blik zijn zaamgevat.

Israël en Juda, het weer verenigde volk, zal al wenend en schuldbelijdend tot de Heere, tot Zion komen. Het zal vragen naar de weg naar Zion en van uit Zion zal haar worden toegeroepen, want zo is de vertaling beter: "Komt en voegt u tot de Heere met een eeuwig verbond, hetwelk niet zal worden vergeten, d. i. hetwelk niet zal worden verbroken. " De Profeet spreekt dan duidelijk van de redding van zijn volk. Als een schuldbelijdend volk zal het tot de Heere komen, en waar het als een schuldbelijdend volk tot de Heere komt, daar zal het ook ervaren dat het de zegeningen des Nieuwen Verbonds geniet.

Op Zion heeft de Heere Zijn troon en daarom zal het wenende volk vragen naar Zion, om weer met de Heere in gemeenschap te treden.

Het door zondeschuld gebroken hart heeft geen vrede aleer het weer de gemeenschap van een verzoend God mag genieten.

1) Tot zulk een besluit om tot hunnen God en Heere terug te keren, zal de ellende, waarin zij gekomen zijn, de kinderen Israëls voeren. Mijn volk waren verlorene schapen, hun trouweloze herders, de valse profeten, vorsten en priesters, hadden hen verleid; zij hadden hen gevoerd naar de bergen, de verleidelijke plaatsen van de afgodendienst, verreweg van de groene weiden en de frisse wateren der gemeenschap met zijnen God; zij gingen van berg tot heuvel, van de ene tot de andere plaats van afgodendienst; zij verlaten hun legering, 2) de plaats, waar zij wel verzorgd met rijk voedsel, veilig en welgeborgen voor iederen vijand konden legeren, namelijk hunnen God en Zijne genadige beloften.

In vs. 6 en 7 wordt gewezen op de ellende, waarin Israël had verkeerd, aleer het tot verlossing kwam, en het volk werd vergeleken bij een kudde verloren schapen, die door hare herders op dwaalwegen was geleid.

De Profeet wijst er hier op dat Juda, de legering, d. w. z. hun rustplaats, d. i. hun God hadden vergeten, dewijl zij in plaats van enkel en alleen in de tempel, op alle hoge plaatsen, op bergen

en heuvelen zelfs de afgoden hadden gediend. Want ja, wel hield men de meeste

tijden nog vast aan de vormen van de tempeldienst, maar de Heere zegt het hier zo snijdend scherp mogelijk, dat het toch feitelijk een vergeten was van de Heere. Men hing met heel zijn hart aan de afgoden en welke plaats zou er de nog overblijven voor de Heere God? God eist een volkomen dienst. Een vormdienst staat bij Hem op dezelfde lijn met een vergeten, een verlaten van Hem.

Allen, die hen van de wilde dieren op hun dwaalwegen vonden, aten hen op, en hun wederpartijders 1), de heidense volken, die, zo lang Israël zijnen God een getrouw, heilig volk was, nooit zonder zware straf het zouden hebben kunnen schaden, zeiden: Wij zullen gene schuld hebben; daarom dat zij gezondigd hebben tegen de HEERE in de woning der gerechtigheid, 2) de Heere, in wien al hun gerechtigheid, en daarmee al hun tijdelijk en eeuwig hen verborgen ligt (Hoofdst. 31:23), ja, tegen de HEERE, de verwachting hunner vaderen, hun rots, waarop zij al hun vertrouwen stelden; daarom heeft ook deze hun Heere hen aan ons, hun vijanden, prijs gegeven.

Israël was op een eeuwigen grond gegrondvest, op Gods woord en belofte. De zonden der burgers hebben veroorzaakt, dat het ook in het stof werd gelegd, maar op hoop ener betere opstandig. Babel moet echter voor eeuwig ten ondergaan, want daarin is de booste wereldmacht tot de hoogsten bloei gekomen. Jeremia bekent de nietigheid van alle wereldrijken, dat zij allen tot deze natuurlijke orde behoren en allen slechts een tijd lang dienen. Men moet hun onderdanig zijn en hun bestwil zoeken om de zielen der mensen, welke God daarin opvoedt; een Christus kan echter niet meer naar de wijze der oude Heidenen, naar de wijze van het oude Israël vol geestdrift voor haar zijn; want wij hebben hier gene blijvende stad, ons burgerschap is in de hemel. De wereldrijken zijn gene heiligdommen voor ons, maar de regelingen Gods in hen zijn wel heiligdommen, en hun bestaan bidden wij met het dagelijks brood in de vierde bede. Jeremia gebruikt vele woorden en beelden, die hij bij de gerichten van andere volken reeds heeft gebruikt, hier van Babel te zamen, om daardoor aan te tonen, dat in Babel het heidendom der ganse wereld op enen hoop komt. Daarom zal daar ook de grootste angst ontstaan. Wat echter hier van Babel wordt gesproken moet steeds weer in alle machten der wereld tot vervulling komen, in zo verre zij, in Babel’s voetstappen gaande, vlees tot hunnen arm stellen, en de stof dezer wereld voor macht houden, hetzij ze staten of kerken genoemd worden.

Onze Staten-Overzetters hebben het woordje en tussen HEERE en de woning der gerechtigheid ingevoegd. Dit is echter onjuist. Jehova zelf wordt hier genoemd, de woning der gerechtigheid, zoals in Ps. 18:3, burcht, elders Zon en schild (Ps. 84:12), en in het vorige vers wordt juist gezegd dat zij de plaats hunner legering, n. l. God, hadden vergeten. God de Heere was voor Zijn volk, indien het op Hem vertrouwde, Hem diende en vreesde een vaste woning, een woning der gerechtigheid.

In het volgende lid wordt de Heere genoemd, de verwachting hunner vaderen.

Gerechtigheid moet dan ook hier niet, zoals Calvijn terecht aanmerkt, in de eigenlijken zin worden opgevat, maar in dien van, vastheid.

a) Vliedt dan, o kinderen Israëls, volk van God, hetwelk de Heere wil verlossen, vliedt haastig weg uit het midden van Babelvoordat Gods gericht over hen komt, en gaat uit, uit der Chaldeën land; en weest als de bokken, die voor de kudde henen trekken aan het hoofd van allen, die Gods gericht ontvlieden en hun ziel willen redden (Jes. 48:20).

Jes. 51:6. Openb. 18:4.

Babel is geopend, nu moet men ook Babel verlaten en er niet aan verkleefd blijven, want de ballingschap is ene tijdelijke tucht, maar niet Gods beschikking voor de kinderen Gods. Gods volk moet bij de algemene verlossing als bokken voor de kudde der volken heengaan, opdat zij zich ook aan Israël aansluiten, zo als dat ook ten hoogste in de tijd van Christus aan de eerste gemeenten en de Apostelen vervuld is, die nu de gehele heidenwereld achter zich heentrekken tot het eeuwige leven. Nu ziet de Profeet reeds de nieuwe mensheid, die uit de puinhopen der oude te voorschijn treedt. Het oude Israël gaat vooraan, zo worde allen, die volgden, tot Israël.

Want ziet, Ik zal ene verzameling van grote volken uit het land van het noorden door Mijnen Geest verwekken, en tegen Babel opbrengen, die zullen zich tegen haar rusten, van daar zal zij ingenomen worden; zijne pijlen, die van dit leger van volken zullen zijn als eens kloeken helds, geen zal ledig wederkeren, niemand zal onverrichter zake teruggaan.

En Chaldea zal ten roof zijn van deze door Mij verwekte volken; allen, die het beroven, zullen verzadigd worden 1) van buit, spreekt de HEERE.

Hiermede wordt de volstrekte ondergang van Babel nader aangeduid. Alle pijlen des vijands zullen doel treffen en alle degenen, die Babel beroven, zullen het geheel leeg plunderen, zullen geheel van roof verzadigd worden.

En dit alles, zoals het volgende vers zegt, dewijl het met blijdschap, in dolle blijdschap en met volkomen verheuging des harten Gods volk heeft geplunderd en gedood.

Zeker, Babel was uitvoerster van Gods Raad om het nakroost van Abraham te kastijden, vanwege zijn zonde en afval van God, maar Babel deed het niet om Gods Raad te volbrengen maar enkel en alleen om zichzelf, ten koste van dat volk en van dat land, te vergroten en te verrijken, om over geheel de wereld de oppermacht, de heerschappij te hebben.

Dat zal ook u Chaldeën wedervaren, omdat gij u verblijdt hebt; hoewel gij toch slechts werktuigen van Mijnen toorn waart, omdat gij van vreugde hebt opgesprongen, gij plunderaars Mijner erfenis, van Israël en zijn land; omdat gij geil geworden zijt als ene grazige(liever: dorsende) vaars, en hebt gebriest als de sterke paarden, als hengsten hebt gij gehinnikt.

Deze vergelijking rust daarop, dat de koe op het veld tussen ene grote menigte koren, zonder dat zij gemuilband is (Deut. 25:10), vol vreugde springt en dartelt. (S. AVETENS).

Waar gij alzo handelt, zal uwe straf niet uitblijven. Reeds staat zij Mij voor ogen, als reeds gekomen. Zo is uwe moeder, het land en het volk, die u hebben voortgebracht; zeer beschaamd; die u gebaard heeft, is schaamrood geworden; ziet, zij is even als Amalek geworden de achterste de laatste der Heidenen, de laatste, die Gods volk en rijk gehaat, bestreden, ja verslonden heeft, gelijk Amalek het eerste volk was; dat de strijd tegen Gods volk ondernam, en daarom ten gronde ging (Num. 24:20). Nu is het ene woestijn, dorheid en wildernis
geworden met het gehele volk.

Waar arbeiders onder de schaduw van honderd voet hoge palmbomen, de velden bewaterden, tot alles ruim bevochtigd werd door talloze kanalen, kan thans de wandelaar, terwijl zijn oog niets ontmoet de lage en korte heesters, zijne voeten nauwelijks nederzetten zonder pijn van de middaghitte op de verdroogden en verzengden grond, terwijl hij zijn weg voortzet in een woest, dor land en een wildernis.

Van wege de verbolgenheid des HEEREN, dat zij zich tegen Hem verzet heeft, zal zij niet bewoond worden; maar zij zal geheel ene verwoesting, worden; al wie aan Babel voorbijgaat, zal zich over hare woestheid en verlatenheid ontzetten, en vol spot en hoon fluiten over alle hare plagen, die de Heere over haar gebracht heeft. (Hoofdst. 49:17).

Welaan! Rust u ten strijde tegen Babel rondomhare muren, gij allen; die de boog spant, schiet in haar zonder te verschonen, en spaart de pijlen niet; want zij heeft tegen de HEERE gezondigd.

Juicht met luid krijgsgeschreeuw over haar rondom; zij heeft hare hand gegeven, zij heeft zich op genade of ongenade overgeven; reeds zie Ik in de Geest, dat het geschied is; hare fundamenten zijn gevallen, hare muren zijn afgebroken. Het is onmogelijk dat zij weerstand bieden, want dat, namelijk hare verwoesting, is des HEEREN wraak; wreekt u aan haar, gij volken der aarde, die haar tot hiertoe in onverzadelijke begeerlijkheid bedwongen hebt, doet haar, gelijk als zij gedaan heeft aan u, in ‘t bijzonder aan het volk Gods (Openb. 18:6 vv.).

Hier wordt Babel als stad voorgesteld met bepaalde vermelding van hare beroemde muren. De uitleggers hebben zich te vergeef, veel moeite gegeven met de letterlijke verklaring dezer plaats, vermits door de eersten, die Babel veroverde, Cyrus, de muren der stad niet verwoest zijn en dat eerst later Darius Hystaspes ze heeft laten slechten, om na een nieuwen opstand de stad te straffen en te verzwakken. Babels val, dien Jeremia in de Geest aanschouwt, stelt hem het volledige laatste gericht over de ongoddelijke wereldmacht voor ogen. Het historische Babel van gindsen tijd levert slechts de verven en figuren tot het tafereel, en daarmee wordt geschilderd en voorgesteld wat van het geestelijke Babel geldt. De verovering van Babel onder Cyrus was slechts een typisch voorteken voor de toekomstige vervulling van ene veel verder strekkende profetie, en daarvoor is het volkomen genoegzaam, wanneer daarbij enkele trekken van het beeld vermeld worden, terwijl anderen, ja de meesten nog op de vervulling in ene gewijzigde gedaante wachten. De volle betekenis der profetie is eerst in Openb. 18 door Johannes aan het licht gebracht, maar ook onder apocalyptische beelden; die wel voor ogen stellen wat er geschiedt, maar niet beschrijven, hoe het geschiedt. Intussen

vervangen zodanige beelden voor ons de nog niet geopenbaarde historische werkelijkheid, waarvan zij steeds enige scherp getekende trekken bevatten.

Roeit uit van Babel, uit het land van Babylonië, de zaaier, en dien, die de sikkel handelt in de oogsttijd. Maakt dus het land tot ene onvruchtbare woestijn; laat hen van wege het alles verwoestende, het verdrukkende zwaard des machtigen, dien de Heere ten gerichte zendt, zich keren, een iegelijk tot zijn volk, en vlieden een iegelijk, die niet tot dat volk behoort, naar zijn land 1).

Volgens vs. 12b zal niet alleen de stad Babel, maar ook het landschap Babel, woest en dor worden. Vandaar dat hier het bevel komt om de zaaier en de maaier er uit te roeien. Geen zaaier zal er meer zijn, geen maaier meer nodig wezen. Geen vreemdeling, burger van een ander land, zal zich meer vestigen in Babel, want des Heeren oordeel zal over geheel het land voltrokken worden.

1) Dat zal echter Babel wedervaren om zijne misdaad tegen Gods volk, want Israël is een verbijsterd lam, dat de leeuwen uit zijne omheining in de wijde wereld verjaagd hebben; de eerste, die hem heeft opgegeten, was de koning van Assur, als deze de 10 stammen van het noordelijk rijk onder de Heidenen verstrooide, en deze, de laatste, Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft hem de beenderen verbrijzelddaardoor, dat hij het rijk van Juda verwoestte, en door wegvoering van zijne bewoners de staat Gods geheel ineen deed storten.

In vs. 17 en 18 wordt de reden opgegeven, waarom dit oordeel zal voltrokken worden. Omdat het Israël als een verbijsterd, enig lam niet alleen had opgejaagd, maar ook de beenderen verbrijzeld. Babel had zichzelve ten oordeel opgeschreven, toen het Juda verdrukte.

En opdat dit waarlijk zou gevoeld worden, daarom zegt de Heere hier, dat Israël weer tot zijn woning zou worden gebracht, dat Israël weer zou groeien en bloeien. Niet omdat Israël het verdiende of verdiend had, maar (vs. 20) dewijl de Heere Zijn vriendelijk Aangezicht weer tot Israël had gekeerd in schuldvergevende genade.

Daarom, zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal om zulk ene vernietiging van Mijn rijk bezoeking doen over de koning van Babel en over zijn land, gelijk als Ik bezoeking gedaan hebvoor het leed aan Mijn volk en rijk berokkend, over de a) koning van Assur, door eveneens zijn rijk te verstoren zonder hoop op wederherstelling.

2 Kon. 19:35, 37. Jes. 37:36, 38.

En Ik zal Israël door Mijne almacht weer doen opstaan en weer tot zijne woning brengen, en hij zal weiden op de vruchtbaarste delen des lands, op de Karmel aan deze, en op de Basan aan gene zijde van de Jordaan; en zijne ziel zal op groene en frisse weiden worden gevoed, op het gebergte van Efraïm en Gilead verzadigd worden (Jes. 33:9. Micha 7:14. Nah. 1:4. Hoogl. 4:1).

In die dagen en te dier tijd, spreekt de HEERE, wanneer Mijn volk uit Babel zal gered en ontvlucht zijn, zal Ik een nieuw verbond der genade met hem oprichten en hem al zijne zonden vergeven. Dan zal Israëls ongerechtigheid gezocht worden, maar zij zal er niet zijn, en de zonden van Juda, maar zullen niet gevonden worden 1), want Ik zal ze dengenen vergeven, die Ik zal doen overblijven 2) uit de ballingschap in Babel (Hoofdst. 31:34; 33:8).

De grote wereldmachten vormen wel de wereldgeschiedenis, maar zij hebben gene toekomst; Israël komt altijd weer terug in het geliefde, heerlijke land. De Joden konden ten bewijze daarvan onder Cyrus terugkeren. De zaak is echter deze, dat de ware Heilige in Israël, Christus, ons in het paradijs terugleidt, wanneer wij aan Zijne hand uit het Babel dezer wereld vlieden, haar voor ons laten gekruisigd zijn.

Het volk Gods met zijn verdiend ongeluk werd de Heidenen ten verderve, want zij hadden zich daaraan verzondigd. Onder het beeld van een door wilde dieren verscheurd schaap toont God Zijne tedere liefde voor Israël en Zijnen toorn tegen de vijanden. God wil de Herder Israëls zijn, dat is het beste, wat Hij hun belooft, Hij zal zijne zonde wegdoen. De wereld heeft genoeg, wanneer zij van straf en ellende verlost is, meer begeert zij niets, even als een slecht geneesheer alleen de tekenen zoekt te verdelgen van de ziekte, die aanwezig ja, bijv. de dorst of de hitte van de zieke, maar niet de ziekte zelf. Gelovige zielen zijn echter niet eerder tevreden, voordat zij de zekerheid hebben gevonden, dat zij met God verzoend zijn. Wij moeten de oorzaak van de nood, de inwendige verkeerdheid opmerken. Zo bidt David niet slechts: "Heere! bevrijd mij van mijne vijanden, red mij van de dood, maak mij gezond, maar hij smeekt om barmhartigheid Gods over de zondaar. " .

God doet hier de Joden gevoelen, dat zij zich zeer bedriegen, indien zij menen, dat zij immer ongedeerd zullen blijven. De Profeet zegt hier, dat God niet aan allen, zonder onderscheid, nabij zou wezen maar hun, die Hij zou doen overblijven, en ondertussen wijst God aan, dat men dit aan Zijne genadevolle Goedheid moest toeschrijven, dat er enigen overgebleven waren, zoals ook Jesaja zegt in het eerste hoofdstuk: Indien Hij geen zaad had overgelaten, als Gomorra waren wij geweest en aan Sodom gelijk geworden. God bevestigt hier derhalve, dat het overblijfsel behouden zou worden, niet anders dan door Zijn mededogen, zoals ook Paulus in Hoofdst. 11 van de Romeinen zegt, dat er voor de Joden geen heil was te hopen, dan door het genadig mededogen Gods.

Welaan, Mijn werktuig tot bestraffing en uitroeiing van Babel!tegen het land Merathaïm (= dubbele opstand), dat zich in zijnen hoogmoed meer dan alle volken tegen God heeft verheven 1), trek tegen hetzelve land op, en tegen de inwoners van Pekod (= bezoeking), van het land, dat meer dan elk ander bezocht en verbannen moet worden; verwoest en verban achter hen, spreekt de HEERE, totdat niemand overig is, en doe naar alles tot bestraffing van Babel wat Ik u geboden heb.

Om voor te stellen, hoe vreeslijk de misdaad van Babel is en hoe daaraan geëvenredigd ook zijne straf zal zijn, geeft hier Jeremia aan het land twee eigennamen. Even als Jesaja (30:7) Egypte de naam Rahab d. i. woestheid, of Ezechiël (2:5) aan het huis van Israël de naam "huis van Meri" d. i. huis der weerspannigheid geeft, zo noemt Jeremia hier Babel eerst

Merathaïm, vervolgens Pekod. Waarom hij het "dubbele opstand" noemt, daarover hebben de uitleggers verschillende gedachten. Sommige menen, omdat Babel reeds vroeger in Nimrod en de torenbouw van Babel, vervolgens in de laatsten tijd door verwoesting van het rijk Gods en onderwerping van alle volken zich in hemel bestormenden hoogmoed heeft verheven. Anderen zijn van mening, omdat het in de laatsten tijd twee malen met haat en vijandschap tegen Gods volk en land was opgetreden, eerst toen de Assyriërs, als wier erfgenaam Babel de schuld draagt, het rijk der 10 stammen vernietigden, vervolgens toen Babel zelf Juda verwoestte en in ballingschap sleepte. Want al had het ook als werktuig des Heeren tot bestraffing van Zijn volk gehandeld, zo kwam toch zijn handelen uit misdadigen overmoed en ene stoute verachting van het heiligste voort, welke bestraft moet worden. Het waarschijnlijkste is, dat de Profeet aan al deze bijzonderheden in Babels geschiedenis, waardoor het zijn satanischen hoogmoed en geest van opstand tegen God toonde, gedacht heeft. Pekod noemt hij het als de plaats waar de Goddelijke bezoeking en straf in de hoogste mate en voor alle misdaad aan de wereldmacht in ‘t algemeen zou worden volvoerd.

Alzo beveelt de Heere Zijnen knechten, die Hij naar Babel zendt. Spoedig volbrengen zij Zijn bevel. Hoor! Er is een krijgsgeschrei in het land van Babylon en ene grote breuk, ene grote nederlaag.

Hoe is de hamer der ganse aarde, met welken de Heere de volken en koninkrijken der gehele wereld verslagen heeft, nu zelf zo afgehouwen en verbroken! (Jes. 14:5). Hoe is Babel!waarvoor de volken sidderden, geworden tot ene ontzetting onder de Heidenen, een land, waarover zij zich verwonderen?

Geheel onverwacht en plotseling zal deze verwoesting over u komen, o Babel! Ik zelf, de Heere, heb u, even als een vogelaar een strik gesteld, dies zijt gij ook gevangen, o Babel, dat gij het niet wist1) (Hoofdst. 51:8. Jes. 47:11); gij zijt gevonden, en ook gegrepen, omdat gij u tegen de HEERE, de God van hemel en aarde, in strijd gemengd hebt, daar gij weigerdet Zijn heilig volk te laten gaan (vs. 33).

Niets was in de tijd, toen Jeremia sprak, ongelooflijker dan de vervulling zijner woorden omtrent Babel, wanneer men bedenkt hoe onbeduidend nog de macht der Meden of Perzen, hoe groot en onwankelbaar die der Chaldeën was, wanneer men het overwinningsgejuich, de overmoed en de gerustheid en weelderigheid der Babyloniërs beschouwt, wanneer men aan de buitengewoon sterke bevestiging van Babylon, aan het wonder van zijn stadsmuur denkt, die hoog als een toren was, en zo breed, dat verscheidene wagens naast elkaar daarop konden rijden, aan de talrijke legers, die Babylon beschermden, dan is het geen wonder dat de Profeet door allen werd uitgelachen, die niet als hij door dat schijnsel van het menselijke heen zagen in de waarheid der Goddelijke almacht en gerechtigheid.

En toch is wat zo ongelooflijk scheen, de plotselinge en onvoorziene verovering van Babylon, woordelijk vervuld. Cyrus nam daardoor Babylon in, dat hij de Eufraat liet afleiden. Daardoor kwamen dr Perzen de Babyloniërs zo onverwacht op het lijf, dat toen de buitenste delen der stad reeds bezet waren, degenen, die in het midden woonden, nog in het geheel niet

bemerkten, dat zij genomen waren. Zo werden zij ook bij de inneming der stad onder Darius Hystaspes daardoor verrast, dat Zopyrus door verraad de belegeraars de poorten opende.

Dit vers geeft aan, dat het onheil Babel onverwacht en ongedacht zou overkomen, gelijk ook, zoals hierboven herinnerd wordt, geschied is.

Een strik vangt de vogel onverwacht, zo zou het ook Babel's koning en volk gaan.

De HEERE heeft Zijne schatkamer, Zijn verzamelplaats, van de wapenen Zijns toorns opengedaan, om Zijn werk aan het land der Chaldeën te verrichten, en de instrumenten Zijner gramschap daaruit voortgebracht: want dat straffen van Babel is een werk 1) van de Heere, de HEERE der heirscharen, in het land der Chaldeën.

Hier drukt de Profeet nog helderder uit wat hij heeft aangevoerd, dat n. l. de oorlog niet was die der Perzen, maar des Heeren zelven. Hij zegt dat God Zijn schatkamer heeft geopend,
l. dewijl Hij verschillende en veelvuldige wijzen heeft, die in het menselijk verstand niet kunnen opkomen, om de goddelozen te verderven. Die monarchie was niet te bevechten, n. l. voor het menselijk verstand. Maar God zegt hier dat Hij een wijze kent, die verborgen was, waardoor Hij Babel zou verwoesten en tot niets terugbrengen. Bij gelijkenis spreekt hij van de schatkamer Gods, een beeld genomen in overeenstemming met het menselijk verstand, waar God n. l. Zijne oordelen uitvoert op verborgen en ongedachte wijze. Dewijl derhalve de gelovigen nauwelijks in hun harten konden opnemen wat Jeremia leert, daarom heft hij hun harten op tot de Voorzienigheid Gods, welke niet met het menselijk vernuft moet op één lijn gesteld worden.

Komt aan, gij Mijne knechten! die Mijne wraak zult uitoefenen, tegen haar van het uiterste, van de eersten tot de laatsten, opent hare voorraad-schuren, vertreedt haar als korenhopen, en verbant ze, vernietigt al haren voorraad door het vuur (Joz. 11:12 vv.) laat ze geen overblijfsel hebben noch van hare stad, noch van haren voorraad.

Doodt met het zwaard al hare inwoners, voornamen en geringen, mannen en vrouwen, ook al hare varren, laat ze afgaan ter slachting, opdat ze de Heere ten zoenoffer worden gebracht; wee over hen, want hun dag is gekomen, de dag der wraak, de tijd hunner bezoeking1) (Hoofdst. 46:21. Jes. 34).

Hiermede zegt de Heere het weer dat het alles geschiedt naar de bepaalden raad van Zijn wil. Tot nog toe kon Babel zich verzetten; tot nog toe kon het trots zijn op haar macht; tot nog toe moest het volk Gods in de ellende der ballingschap zuchten, dewijl de tijd des Heeren nog niet gekomen was. Maar nu was de tijd der bezoeking daar, nu was de ure aangebroken door de Souvereinen God vastgesteld, en daarom kon niets ter wereld de val van Babel tegenhouden.

Hoort! Er is te dier tijd ene stem der gevluchten en ontkomenen uit het land van Babel, namelijk der kinderen Israëls, die de Heere door dat gericht over Babel uit hun gevangenis zal bevrijden, en die Zijne roepstem, om uit het land te vluchten in vs. 3 gevolgd zijn. Het is ene

stem, om in Zion te verkondigen de wraak des HEEREN, onzes Gods aan Babel, de wraak Zijns tempels, dat het verbranden van Zijnen tempel door de Chaldeën nu gewroken is.

Het stoffelijke Zion, dat bij de verovering van Babel nog in puin lag, komt hier niet in aanmerking, maar het Zion in geestelijken zin, de woning der gerechtigheid vs. 7.

Het heiligdom van Jehova is voor Israël het hoogste, dat Babel kon verwoesten, het heiligdom, waarin Zijne eeuwige Godheid zegenend nabij was. Daarin toch was verborgen het verheerlijkt bestaan des volks. Maar het eeuwige laat zich niet vertreden door de macht van het stoffelijke, en Israëls roeping tot het rijk des Heeren, waarom gerechtigheid en vrede elkaar kussen, is ene eeuwige.

29.

IXb. Vs. 29-Hoofdst 51:26. Wederom roept de Heere de krijgslieden der volken van het noorden op, om aan Babel vergelding uit te oefenen. Het is hoogmoed van Babel, dien het tegenover de Heere aan de dag heeft gelegd, welke door gehele vernietiging van volk en land moet worden vernederd. Zijne manschap moet omkomen en al zijne macht moet door vuur worden verteerd. Juda en Israël moeten door de sterke hand des Heeren uit Babels slavernij worden gered, terwijl alle steunsels van Babels macht en heerlijkheid moeten verwoest worden, en zijn land tot ene ontzettende woestijn worden (vs. 29-40). De volvoerder van dit gericht over Babel zal echter eveneens een uit het noorden komende vijand zijn; even als eens bij Juda en bij Edom. De gerichten en rechtvaardige bezoekingen Gods over de volken vormen voor Gods ogen ene eenheid. Daarom past de Profeet datgene, wat hij in Hoofdst 6:22-24 van Israël, en in Hoofdst. 49:19-21 van Edoms gericht door de Chaldeën gezegd heeft, nu op het gericht over de Chaldeën zelf toe. Ene krijgsmacht als een leeuw in sterkte zal Babel, het hart van alle tegenstanders des Heeren, als kaf wannen (vs. 41 tot Hoofdst 51:4), want Israël heeft ene rechtvaardige zaak tegen Babel. Het is gene verlatene weduwe meer, integendeel het zal gered worden, en ‘s Heeren wraak aan Babel zal worden volvoerd. Eens was Babel wel als een gouden beker, door welken de Heere de wijn Zijns toorns de volken reikte, nu is het een ziek man, wien de aan hem dienstbaar gewordene volken, te vergeefs artsenij reiken. Daarom zullen zij allen, ook Israël, uit de gevangenis ontvlieden, en Gods volk zal naar het vaderland terugtrekken, en daar de grote daden Gods tot zijne redding en rechtvaardiging verkondigen. Nu verheft de Profeet een driemalen herhaald geroep van dreiging tegen Babel, dat hare overweldigers naderen, hare muren bestijgen en de stad veroveren zullen (51: 5-14). Dit zal aan Babel volvoeren Hij, die de gehele wereld heeft geschapen en alle afgoden met hun dienaren verplettert. Hij zal Zich enen hamer verkiezen, met welken Hij volken en koninkrijken te morzel slaat, en in ‘t bijzonder alles aan Babel vergeldt, wat zij aan Zion gedaan heeft. Babel geleek wel enen verderf aanbrengenden vulkaan, maar hij is uitgewoed en zijne stenen zullen zo verwoest worden, dat het tot niets meer kan worden aangewend .

Laat u horen tegen Babel, gij schutters! gij allen, die de boog spant! legert u tegen haar rondom, laat niemand van hen ontkomen; vergeldt 1) haar naar haar werk, doet haar naar alles, wat zij aan u, de volken, gedaan heeft, want zij heeft trotselijk gehandeld tegen den

HEERE, tegen de Heilige Israëls, 2) daar zij het heiligdom Gods met vuur heeft verwoest en Zijn heilig volk in gevangenis heeft gehouden.

Met deze woorden wijst de Profeet aan, dat het oordeel rechtvaardig was; hetwelk God aan de Chaldeën voltrok, daar niets billijker was, dan dat zij ontving naar dat zij anderen hadden gedaan. Met welke maat gij anderen gemeten hebt, zult ge weer gemeten worden, zegt Christus. Dewijl derhalve het gezond verstand zegt, dat de straf zeer rechtvaardig is, welke aan de ongelovigen wordt voltrokken, daar herinnert de Profeet hier dat God een rechtvaardig rechter zal zijn, wanneer men zal zien dat Hij tegen de Chaldeën woedt. Maar hij vestigt op veel meer de aandacht. Hij wijst op dit beginsel, dat God rechter is der wereld. Wanneer dit alzo is, de volgt daaruit dat het niet anders kan, dan dat hij die anderen onrechtvaardig onderdrukt, eindelijk zelf zijn loon ontvangt.

Babel had de tempel Gods, de woning des Allerhoogsten, ja van de Heilige Israëls verbrand. Daarmee had het tegen Hem trotselijk gehandeld. Het was geen euveldaad tegen een der afgoden of tegen een mensenkind, maar tegen de Heilige Israëls geweest. Deze laatste benaming heeft Jeremia overgenomen van Jesaja (Hoofd. 51:6). En omdat het een euveldaad was geweest tegen de Heilige Israëls, daarom zou Babel zo zwaar gestraft worden, zoals in de volgende verzen gezegd wordt.

Daarom zullen nu ook hare jongelingen ellendig door het zwaard vallen op hare straten, en al hare krijgslieden te dien dage uitgeroeid worden als de dag Mijner wrake komt, spreekt de HEERE(Hoofdst. 49:26).

Ziet, Ik wil aan u, gij trotse, belichaamde hoogmoed tegen God (vs. 21)! spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen: want uw gerichts-dag is gekomen, de tijd, dat Ik u bezoeken zal.

Hij noemt de Babyloniërs "de trotsheid" als degenen, welke niet door lichtvaardigheid of dwaasheid of enige andere ijdele begeerte ten strijde zijn gedrongen, maar die zich tegen God hebben verheven, als mensen zonder enigen eerbied voor het heilige, zonder enig ontzien van mensen.

De trotsheid moet vallen, want zij is leugen tegen God, en al hare macht moet in ‘t vuur worden vernietigd: zo blijven de ootmoedigen en zachtmoedigen in het bezit van het aardrijk, dat heeft ruime toepassing door alle tijden tot in eeuwigheid.

Dan zal de trotse, deze vlees geworden hoogmoed, aanstoten, nederstorten, en vallen, en er zal niemand zijn, die hem weer opricht; ja, Ik zal een vuur aansteken in zijne steden, die om de moederstad liggen en haar gehoorzamen, dat zal alle plaatsen rondom hem verteren, de ganse omgeving, die tot Babel behoort, en aan hare zonden deelneemt.

Zo zegt de HEERE der heirscharen: De kinderen Israëls en de kinderen van Juda zijn door hun overmoedige onderdrukkers, de Chaldeën, te zamen verdrukt geweest; en allen, die hen gevangen hadden, zowel de Assyriërs als de Chaldeën, hebben hen vastgehouden, zodat zij

onder de druk der verbanning moesten smachten; zij hebben hen geweigerd los te laten, gelijk eens Faraö (Exod. 7:14, 22; 9:2. Jes. 14:17.

Maar hun Verdediger en Verlosser is sterk, HEERE der heirscharen (Jes. 41:14; 44:6) is Zijn Naam. 1) Hij zal hen bevrijden en lossen, hoewel niet met goud en zilver; Hij zal als hun pleiter optreden en hunnen twist zeker twisten, opdat Hijhen werkelijk recht verschaffe (Jes. 34:8; 49:25) en het land, de aarde, die tot heden door Babel in onrust en angst werd gehouden in rust brenge, maar de inwoners van Babel beroere, vol onrust doen zijn in afwachting der rechtvaardige vergelding Gods (Jes. 14:3, 7, 16).

Gelijk Faraö eertijds, zo ook had Babel Israël en Juda vastgehouden, zodat zij hen niet wilde laten gaan. Zwaar, zeer zwaar hadden Babels vorsten het volk Gods onderdrukt, maar zij hadden niet bedacht dat hun strijd tegen het nakroost van Abraham, een strijd was geweest tegen Israëls God. Sterk was Babel, machtig waren hare vorsten, maar Israëls Verlosser zou zich in waarheid sterker betonen. Zijn Naam toch was HEERE der heirscharen. En omdat alzo Zijn Naam was, daarom zou Hij het vonnis en Zijn oordeel zeker uitvoeren.

Zo zou God zich immer tegenover de vijanden van Zijn geestelijk volk betonen. Sterk, machtig mogen zich de vijanden van Christus kerk wanen, maar ten slotte zal het blijken dat zij het moeten afleggen tegen Hem, wiens naam is Heere der heren en Koning der koningen. Dat is voor alle eeuwen de grootste troost voor alle Gods kinderen.

Het wrekende zwaard 1) des Heeren zal zijn over de Chaldeën, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, en over hare vorsten, en over hare wijzen, zodat hun ingebeelde wijsheid zal blijken dwaasheid te zijn (Jes. 19:11).

Om de rechtzaak Israëls tegen Babel te voeren roept de Heere het zwaard op tegen de Chaldeën, de bewoners van Babel, over hun vorsten waren, helden en de gehele krijgsmacht, de schatten en de wateren. Het zwaard zal komen, zijn kracht betonen aan de Chaldeën, d. i. aan de bevolking van het land, aan de bewoners van de hoofdstad, verder aan de vorsten en wijzen (Magiërs).

Het wrekende zwaard des Heeren zal zijn over de leugenaars, 1) die met vele ijdele woorden de toekomst uit de sterren verkondigen (Jes. 44:25; 47:13), dat zijvoor de mensen zot worden, en als leugenaars en dwazen staan, die het tegendeel hebben geprofeteerd van hetgeen geschied is; het zwaard zal zijn over hare helden, die in de krijg ervaren waren, dat zij versagen.

Eigenlijk, zwetsers, zij, die onbezonnen, in het wilde er maar wat heen praten. Hiermede zijn de Magiërs bedoeld, de wijzen en sterrewichelaars van Babel. Deze zullen als dwazen, als zotten openbaar worden, dewijl zij altijd hebben voorgespiegeld dat Babel onverwinbaar was.

Het wrekende zwaard des Heeren zal zijn over zijne paarden en over zijne krijgswagenen, waarop zij voornamelijk hun vertrouwen stelden (Jes. 43:17. Ps. 20:8); en over de gansen gemengden hoop, (alle huur- en hulptroepen), die in het midden van hen is, dat zij tot wijven worden, zwak en machteloos tot het bieden van tegenstand; het zwaard der wrake zal zijn over hare schatten, dat zij geplunderd worden.

Droogte en dorheid zal zijn over al hare wateren, hare stromen en kanalen en waterleidingen, waarvan de vruchtbaarheid van hun land afhangt, dat zij uitdrogen, zodat Babel met hare gehele bevolking en al hare hulpmiddelen zal vernietigd worden; wantdit is de hoofdzaak van haar verderf, het is een land van gesnedene beelden, en zij razen naar de schrikkelijke afgoden, zij dragen roem op de schrikgestalten, afgoden 1), die iedereen door hun wanstaltigheid afschuw inboezemen en schrik verwekken.

Het zwaard des Heeren brengt van de hemel af verderf te weeg, want het sluit de weg af tot de boom des levens (Gen. 3:24). In vijfvoudige opklimming (anaphora) wordt het wrekende zwaard Gods tot vernietiging der vijanden Gods met alles wat zij zijn en hebben, opgeroepen; want in de grondtekst wordt het zwaard zelf aangesproken- ene opklimming, welke de verpletterende macht van de gerichten des Heeren voorstelt en scherpsnijdend oor en hart treft. Het treft Babel in alle delen van haar bestaan, alle klassen harer bewoners, al hare macht. En wanneer eindelijk de droogte komt (vs. 38) dan is in de golven van de Eufraat de macht en levensbron van Babel verdroogd.

In het Hebreeuws is hier een woordenspel. Cherebh betekent zwaard, "Chorebh" beduidt droogte. Het zwaard is ene voorbijgaande bestraffing voor de inwoners, de droogte een blijvende rampspoed voor het ganse land, waardoor het tot ene woestijn wordt, dat Babel, dat aan de Eufraat, aan grote wateren ligt. Reeds Jesaja (21:1) had veelbetekenend Babel de woestijn der zee genoemd. Het historische Babel is wel is waar niet tot ene woestijn geworden, want zijne puinhopen liggen nog aan de Eufraat, maar het is niettemin eenzaam en verwoest en de volkscharen, die er in- en uitstroomden, zijn verdwenen. Vele uitleggers hebben daarop gewezen, dat Cyrus Babel veroverde door het water van de Eufraat af te leiden, waardoor hij door de droog geworden bedding in de stad kon binnendringen. Anderen merken zeer terecht aan, dat dit drooglopen van de Eufraat slechts zeer tijdelijk was en het water toch in de nabijheid der stad in grachten en poelen bleef staan. De Geest des Heeren kan dus hier op het gedachte historische feit slechts als op de bijzaak hebben gedoeld en gezinspeeld; de hoofdzaak voor de Profeet was zeker de in het lot van het historische Babel slechts onvolkomen afgespiegelde typische betekenis, die hem bij het historisch gezicht voor ogen zweefde.

De oorzaak van Babels verderf en ondergang is haar afgodendienst. Dit leert ons, dat als God onder ons in oprechtheid vereerd wordt, en de ware leer bij ons in ere is, dit voor ons de beste bescherming is. Alzo zullen wij onverwinbaarder zijn, dan wanneer alle macht en alle schatten der wereld ons toevloeien, wanneer wij Gode de rechte eer geven, en er ons op toeleggen in Zijne zuivere verering te volharden. CALVYN).

Daarom zo zal Babel tot ene eeuwige woestijn worden, enzullen de wilde dieren der woestijnen, als wilde katten, met de wilde dieren der eilanden, als jakhalzen (Jes. 34:14) daarin wonen, ook zullen de jonge struisen, die in dorre zandwoestijnen hun klagend geschrei laten horen (Job 39:13), daarin wonen; en men zal er geen verblijf van menselijke wezens meer hebben in eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht; 1) zij zal ene door God vervloekte plaats blijven.

a) Gelijk God Sodom en Gomorra en hare naburen, Adama en Zeboïm door een gericht heeft omgekeerd, spreekt de HEERE, alzo zal het ook Babel gaan. Er zal niemand aldaar wonen, en geen mensenkind in haar verkeren. (Hoofdst. 49:18).

Gen. 19:25. Jer. 49:18.

De Profeten zijn alzo gewoon te spreken waar er geen hoop overblijft. Wij hebben vroeger gezegd dat Babylon niet zo verwoest zou worden of er zouden nog mensen in wonen, die ook naderhand prettig daarin hebben geleefd. Van de stad is onder Cyrus en zijn zoon altijd bevolkt geweest. Vervolgens na de verwoesting begon zij weer bewoond te worden. En toen Alexander Azië onderwierp, bloeide Babylon zowel door volkrijkheid als door rijkdom en schatten. En toen hij aldaar stierf liet hij de stad zeer bloeiend achter. Hieruit merken wij op, dat niet terstond is vervuld, wat Jeremia hier heeft verkondigd. Maar dewijl de straffen zelf licht of middelmatig zijn, welke een voorspel zijn van het eeuwige en het laatste verderf van de ongelovigen, daarom strekken de Profeten, waar zij over de oordelen Gods handelden, altijd hun rede uit tot de laatsten ondergang, en dit blijkt ook duidelijk uit het volgende vers.

Niet op ene is dit oordeel over Babel voltrokken maar trapsgewijze, totdat stad en land een en al verwoesting was en bleef, tot op onzen tijd.

Ziet, wat Ik eens van Juda heb voorzegd in Hoofdst. 6:22-24, dat zal tot vergelding uzelven wedervaren, daar komt een volk uit het noorden, en ene grote natie, en geweldige koningen zullen van de zijden van het uiterste der aarde, d. i. uit het hoge noorden opgewekt worden.

Boog en spies zullen zij voeren; wreed zijn zij, en zullen niet barmhartig zijn; hun stem zal bruisen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust als een man ten oorlog, tegen u, o dochter van Babel!(Hoofdst. 6:13).

De koning van Babel heeft hunlieder gerucht, het gerucht der naderende vijanden gehoord, en zijne handen zijn slap gewordenvan moedeloosheid en vreze; a) benauwdheid heeft hem aangegrepen, weedom als van ene barende vrouw (Hoofdst. 6:24; 48:41 1).

Jer. 49:24.

Ziet, 1) wat Ik verder eens van u tegen Edom heb voorzegd (Hoofdst. 49:19-21), dat zal eveneens tot rechtvaardige vergelding van uwen overmoed uzelven wedervaren. Gelijk eenhongerige, naar buit dorstende leeuw van de verheffing van de Jordaanvan het dichte riet

der trotse rivier, zal hij, dien Ik gesteld heb tot volvoerder Mijner oordelen, opkomen tegen de sterke woning. Hij zal komen tegen de stad Babel, die met hare talrijke kanalen en sterke muren daar ligt als een rotsvallei, maar verschrikkelijk zal de verwoesting zijn, die deze leeuw veroorzaakt; want hij zal indringen in de opeengehoopte kudde volks van Babel. Ik zal hen in een ogenblik daaruit doen lopen; en wie daartoe verkoren is, dien zal Ik tegen haar bestellen, zal Ik over hen stellen als herder en heer. Geen middel zal baten, want wie zou Mij kunnen tegenstaan? a) Wie is Mij, de eeuwigen God, gelijk 1) in sterkte en macht? en wie zou Mij dagvaarden, 2) Mij rekenschap omtrent Mijn handelen kunnen vragen? En wie is de herder, die voor Mijn aangezicht bestaan zou 3) die zijne kudde tegen Mij zou kunnen beschermen, wanneer Ik ze verdrijven en verwoesten wil (Hoofdst. 49:19)?

Job. 41:1.

Het citaat (vs. 44-46) voegt deze gedachte aan het vorige toe, dat het optreden van dezen vijand tegen Babel op de raadsbesluiten des Heeren berust, wier uitvoering niemand kan verhinderen, wijl niemand de Heere gelijk is.

Hier toont de Profeet aan, dat de Babyloniërs te vergeefs zouden vertrouwen op hun bescherming, dewijl, wanneer zij alles zouden beproefd hebben, zij zouden ervaren dat het niets anders dan nul was waar tegenover Gods onverwinlijke kracht werd gesteld.

Het is alsof Hij wil zeggen: Ofschoon alles tegen Mij opstond, zou Ik echter niet toelaten, om met Mij te twisten, en dat zou ook te vergeefs kunnen plaats hebben. God wijst hier aan, dat men te vergeefs tegen Zijn oordeel zich verzet, dewijl Hij niet anders ten uitvoer brengt, de wat Hij heeft besloten.

De Heere heeft gesproken, dat Hij de vijand als een leeuw zou doen opkomen tegen Babel. Maar opdat nog eens Babel het goed zou verstaan, dat het de Heere was, die dien leeuw zond, daarom zegt Hij hier, of vraagt Hij hier: Wie is de herder, die voor mijn aangezicht zou bestaan? m. a. w. wie zou de herder zijn, die zijn kudde tegen de leeuw, door Mij gezonden, zou kunnen beschermen? Niemand zou Babel uit de hand des Heeren kunnen redden, wanneer Hij besloten had, om Zijne oordelen aan dat volk te voltrekken.

Daarom hoort het vaste besluit, de raadslag des HEEREN, dien Hij over Babel heeft beraadslaagd, en Zijne gedachten der vergelding, die Hij gedacht heeft over het land der Chaldeën. Waarlijk 1) zo de geringste van de kudde hen, de Chaldeën, niet als zwakke hulpeloze schapen zullen nedertrekken, uit het land zullen wegslepen! Waarlijk, zo hij de woning boven hen niet zal verwoesten! zo verschrikkelijk zal hun lot zijn. (Hoofdst. 49:20).

De Heere bevestigt hier met een eed, zoals Calvijn ook terecht aanmerkt, dat Babel naar Zijn onwrikbaar raadsbesluit zal ontledigd en verwoest worden. Zie verder Hoofdst. 49:20

De aarde is van schrik en angst bevende geworden van het geluid der inneming van Babel (liever: van het geluid: Babel is ingenomen), en het gekrijt (liever: een kreet) van ontzetting en vreugde is gehoord onder de volken.

Jeremia past hier op diepzinnige wijze straffen, die hij vroeger tegen volken heeft uitgesproken, met verandering der namen en van enkele woorden, op Babel toe. Babel erft als het ware het strafgericht over deze volken, en deze verenigen zich over Babel, omdat de zonde der gehele wereld in haar verenigd is.

HOOFDSTUK 51.

DE VOORZEGGING VAN BABELS VERWOESTING WORDT HERHAALD EN BEVESTIGD.

Zo zegt de HEERE: 1) Ziet, Ik zal enen verdervenden wind, 1) of de geest eens verdervers opwekken tegen Babel, en tegen degenen, die daar wonen in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan, in het hart van het land, in het midden der Chaldeën, die de vereniging van alle vijandschap tegen Mij vormen (Hoofdst. 25:26), opdat de moeder van alle gruwelen op aarde verwoest worde. (Openb. 17:5).

Hij vervolgt hetzelfde vonnis. Het schijnt wel dat Jeremia al te woordenrijk is. Maar hij wil niet slechts leren, dewijl hij dit met weinige woorden kon, maar dewijl het een moeilijke zaak is om er van overtuigd te worden, daarom was het noodzakelijk met vele spraakwendingen zijn Godsspraak te versieren, en gebruikt hij ook vele herhalingen van wat hij eenmaal had gezegd.

Wind en geest worden in het Hebr. met hetzelfde woord aangeduid. Een verderfelijke geest is een geest, uitgaande op verderf en vernieling. De wind is het natuurbeeld des geestes. Vgl. Jer. 4:11, 12. Joh. 3:8.

En Ik zal met dien verderver Babel wanners toeschikken, namelijk een leger van onbarmhartige barbaren, die haar a) wannen zullen, gelijk men koren want, om het kaf er van af te zonderen, endie haar land van hen, die slechts kaf zijn, uitledigen zullen; barbaarse wanners, want zij zullen ten dage des kwaads, hen vanalle zijden overvallen, rondom tegen haar zijn.

Jer. 15:7.

Zij zullen elken krijgsman van Babel zonder verschoning doden en zijne gehele krijgsmacht vernietigen. De schutter spanne zijnen boog tegen dien, die spant, en tegen dien, die zich verheft in zijn pantsier, die trots is op zijn harnas; de vijand zal elken krijgsman doden; en verschoont, gij vijandelijke krijgslieden! hare jongelingen niet, verbant al haar heir;

Dat de verslagenen liggen in het land der Chaldeën, en de doorstokenen op hare straten.

In deze verzen treedt Babels karakter als middelpunt van alle vijandschap tegen God duidelijk op de voorgrond. In vers 1 wordt het "‘ t hart dergenen, die tegen Mij opstaan" genoemd. Die naam is ontstaan uit hetgeen het begrip Babel in de gehele Oud- en Nieuw-Testamentische profetie is. Wanneer ook eerst in de Openbaring van Joh. Babel duidelijk voorkomt als het centrum van alle vijandschap tegen de Heere en Zijn rijk, zo wortelt deze voorstelling toch in de beschouwingen, welke de Oud-Testamentische profeten van Babel hebben, en wij zullen niet dwalen wanneer wij juist onze plaats als ene voorname plaats voor die wijze van beschouwing der Nieuwe Testamentische profeten aanzien, die Babel voor de moeder der hoererij, en de gruwel der aarde verklaart.

De zetel en stoel van de Antichrist wordt uitdrukkelijk Babylon genoemd, namelijk de stad Rome, op zeven bergen gebouwd (Openb. 17:9). Even als Babel zoveel land en zovele koninkrijken onder zich gebracht heeft, en met grote pracht, trotsheid en hoogmoed beheerst (de gouden beker, die de gehele wereld dronken maakte, was Babel in de hand des heren Hoofdst. 51:8 : de volken hebben van haren wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden). Zo heeft het geestelijke Babel enen beker in de hand vol van gruwel en onreinheid harer hoererij, waarvan de koningen, en die op de aarde wonen dronken geworden zijn. Gelijk van Babel wordt gezegd, dat zij aan grote waters woont en grote schatten heeft, zo schrijft Johannes van het Romeinse Babylon, dat zij gekleed is met zijde en purper en scharlaken en versierd met goud, edelgesteenten en paarlen (Openb. 18:12). Van Babel staat, dat het in Israël de verslagenen geveld heeft, zo is ook het geestelijke Babel dronken geworden van het bloed der heiligen (Openb. 17:6). Even als het Chaldeeuwse Babel een voorbeeld is geweest van het geestelijk Babel, in hoogmoed en tirannie, zo is het ook een voorbeeld van de ondergang, die over gene zal kennen. Velen wilden Babel genezen, maar zij wilde niet genezen worden, zo beproeven velen het bouwvallige antichristelijk Babylon te ondersteunen, maar te vergeefs en om niet. Want even als Babel eindelijk te niet is gegaan, dat het tot een steenhoop en ene woning der draken is geworden, zo zal het ook met het antichristelijke Babylon gaan, waarvan in Openb. 14:8 staat: "Zij is gevallen Babylon, de grote stad, omdat zij uit de wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt, " en wederom: "Zij is gevallen, zij is gevallen het grote Babylon, en is geworden ene woonstede der duivelen en eens bewaarplaats van onreine geesten en ene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte" (Openb. 18:2). Even als de inwoners te Babel vermaand worden: "Vliedt uit het midden van Babel, en redt een iegelijk zijne ziel" (Hoofdst. 51:6), en wederom: "Gaat uit, Mijn volk! uit het midden van haar, en redt een iegelijk zijne ziel" (Hoofdst. 51:45), zo vermaant de Heilige Geest met bijna dezelfde woorden de Christenen, dat zij uit het geestelijk Babylon zullen uitrukken, opdat zij zich met hare zonden niet verontreinigen, en opdat zij hare straffen niet mede deelachtig worden (Openb. 18:4): Ik hoorde, zegt Johannes: ene stem uit de hemel, zeggende: "Gaat uit van haar, Mijn volk! opdat gij aan hare zonde gene gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt; want hare zonden zijn de ene op de andere gevolgd tot de hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden. "

Dat alles zal Babel overkomen om de misdaad tegen Gods heilig volk; want 1) Israël of Juda zal niet in weduwschap gelaten worden. De Heere heeft het voor eeuwig verkoren, en het in trouw en liefde als Zijne huisvrouw aan Zich verbonden. Al heeft Hij hen ook om hun ontrouw voor een korten tijd verstoten, en hen aan hun boelen, de Heidenen prijs gegeven, zo wil Hij hen toch niet in de handen van Babel laten. Hij zal hen weer aan deze ontrukken, en zulk een geweld aan Zijne vrouw gepleegd, bezoeken (Jes. 54:4 vv.). Het zal niet verlaten worden van zijnen God, van de HEERE der heirscharen, (hoewel) hunlieder land vol van schuld is door gruwelijken afgodendienst en door mishandelen van Israël) van de Heilige Israëls.

God de Heere bewijst Israël de genade, dat Hij Zich voor diens echtgenoot verklaart (Hoofdst. 2:2. 3:1 vv.). wanneer nu echter Israël en Juda in ballingschap zijn, schijnt het alsof zij verstotene vrouwen of weduwen waren. Dat is echter slechts schijn. De echtvriend van

Israël sterft niet. Hij kan wel een tijd van kastijding, van loutering en beproeving over Zijn volk beschikken, maar wanneer deze tijd zijn einde heeft bereikt, keert de Heere de stok om, en slaat hen, door welke Hij Israël heeft gekastijd, wanneer zij hadden vergeten, dat zij niet aan eigen lust moesten voldoen, maar alleen ‘s Heeren wil aan Israël volbrengen.

Betere vertaling is: maar. of, want hun land is vol schuld van wege de Heilige Israëls. Haar schuld ziet toch op Babel. De schuld van Babel tegen de Heilige Israëls is oorzaak van hare verwoesting, ja eist die. Die schuld is tweeërlei. Vooreerst omdat Babel Israël en Juda, Jehova’s vrienden, niet wil loslaten, en ten tweede, omdat het de Heere niet erkennen wil als de Heilige Israëls, maar de afgoden blijft dienen.

Ja nabij is het gericht over de met schuld beladene stad; daarom vliedt 1) uit het midden van Babel, gij kinderen Israëls! uw God gebiedt het u, en niemand kan het u verhinderen, en redt een iegelijk zijne ziel, zijn leven, door zich los te maken van Babels zonden en terug te keren tot de genade en gerechtigheid van zijnen God; wordt niet uitgeroeid in of wegens hare ongerechtigheid, gelijk de vrouw van Lot; want dit is de tijd der wraak des HEEREN, die haar de verdienste betaalt, al hare misdaden haar vergeldt (Hoofdst. 50:8. Openb. 18:4).

Hij wendt zich nu tot de degenen, die tijdelijk verblijf hielden in de stad en vermaant hen, om spoedig te vluchten, opdat zij in die door God vervloekte stad niet zouden omkomen. Hij wijst de oorzaak aan, waarom zij, die toen in Babel woonden, niet anders behouden kunnen worden, de indien zij vluchtten, n. l. dewijl God straf zou uitoefenen, om de misdaden van de stad.

De geestelijke vlucht, het ontwijken van alle vermenging met Babels afgoderij, hoogmoed en zedeloosheid, is hier van meer belang dan de lichamelijke vlucht (2 Kor. 6:14 vv. Efez. 5:11).

Er kan een tijd komen, dat afscheiden noodzakelijk is. Want al is het, dat afscheiding als tegenstelling tegen kerkelijkheid d. i. tegen kerkelijke gemeenschap en ootmoedige onderwerping onder de wet van zamenwerking der leden (1 Kor. 12:25 vv.) te verwerpen is, zo kunnen er toch in het leven ener kerk tijden komen, dat het plicht wordt de gemeenschap te verlaten en zich af te zonderen. Zulk een tijd is dan gekomen, wanneer de kerk een Babel geworden is. Daarbij is echter wel op te merken, dat men met zulk een oordeel niet te lichtvaardig zij. Want ook het leven ener kerk is aan velerlei golvingen onderworpen. Er zijn perioden van verval, als het ware verduisteringen, te vergelijken met verduisteringen der sterren, op welke echter, zolang maar de fondamenten vaststaan, telkens ene wederverheffing en een terugkeren tot oorspronkelijken luister moet volgen. Om zulk een voorbijgaanden toestand van ziekte moet niemand de kerk voor een Babel houden. Zij is dit alleen dan, wanneer daar de objectieve, goddelijke fondamenten, de genademiddelen, Woord en Sacrament wat het wezen aangaat en voortdurend in hun gezegende werkzaamheid verhinderd worden. Dan eerst, wanneer de ziel in de kerk de reine goddelijke spijze van Gods woord niet meer kan vinden, moet de ziel worden gered, opdat zij niet in de ongerechtigheid der kerk omkome. Van deze afzondering van de kerk moet wel onderscheiden worden afzondering binnen de kerk van alles wat het gezonde leven der kerk zelf tegenstaat, en daarom als een

ziekelijk bestanddeel aan het lichaam der kerk moet worden beschouwd. Zulk ene afzondering is de dagelijkse plicht van de Christen.

Babel was een gouden beker in de hand des HEEREN 1) die de ganse aarde dronken maakte, een gouden beker, schitterende door macht, rijkdom en heerlijkheid, vol verleidende bekoorlijkheid tot afgodendienst, maar het stond onder de macht des Heeren, en diende zonder het te weten in Zijne hand om de gehele wereld dronken te maken van de wijn Zijns toorns. En ziet, de volken hebben zich ook werkelijk door hare toverkunsten laten verleiden, zij hebben met haar geboeleerd en van haren wijn gedronken, zij dronken echter niet alleen wat zij begeerden, maar ook Gods toorn, daarom zijn de volken dol, blind en zinneloos geworden. Zo was het iets lichts voor de Heere, om Zijn gericht door hetzelfde Babel, waarmee zij geboeleerd hadden, over hen te brengen, en door de verschrikkingen des gerichts hen met ontzetting, met bedwelming en wanhoop te vervullen (Hoofdst. 13:12 v. 25:15 vv.)

Wij weten nu, dat de rijken der wereld noch voortduren, noch in stand blijven, dan naar de Raad Gods. Wanneer derhalve de Profeet de ondergang van Babel dreigt, ligt de tegenwerping voor de hand. Hoe is het dan mogelijk, dat die stad, welke gij zegt dat vervloekt is, tot hiertoe zo bloeit? Wie heeft Babel met zo grote eer versierd? met zo grote rijkdommen? met zovele overwinningen? Het was toch niet bij geval, dat deze monarchie zulk een grote hoogte had bereikt. Niet alleen dat het geheel Assyrië onder zijn macht heeft gebracht, maar ook het rijk Israël is ten ondergegaan, en het rijk van Juda is niet ver van zijn ondergang. De Profeet antwoordt, dat Babel een gouden beker was in de hand des Heeren, om de ganse aarde dronken te maken, alsof hij wil zeggen, dat God volstrekt niet met zichzelven in strijd kwam, toen Hij Babel als een gesel gebruikte en nu op Zijn beurt haar kastijdde. En tegelijk toont hij aan, dat wanneer de zaken alzo liepen in de wereld, dit niet geschiedde als door een blinden loop der fortuin, maar naar de hemelse besluiten Gods, die alzo de gehele wereld bestuurde, dat Hij ook de goddelozen dikwijls tot de hoogste macht bracht, wanneer Hij door hen Zijne oordeel wilde ten uitvoer brengen.

Babylon, de heerlijkheid dezer wereld, wordt een gouden beker genoemd, omdat het, roemende hoe schoon het aardse en tijdelijke is, de dwaze zinnen in hare begeerlijkheid dronken maakt, zodat zij naar het nietige en vergankelijke trachten en het schone onzichtbare verachten. Een gouden beker is daarom Babylon; want terwijl het de schijn van uiterlijke schoonheid vertoont ontneemt het de zin voor inwendige reinheid. (GREGORIUS DE GROTE).

Babel wordt een gouden beker genoemd, van wege de glans en de heerlijkheid van hare koningen. De heerlijkheid van Babel overtrof die van alle andere volken en de Heere gebruikt haar om de andere volken te straffen.

Maar nu is ook voor dit rijk de ure der vergelding en des oordeels gekomen. Onherstelbaar is Babel’s val, zo onherstelbaar, dat de volken het uitroepen (vs. 9): Zij is niet te genezen.

God heeft geduld, dewijl Hij eeuwig is, maar is de maat der ongerechtigheid vol, dan houdt niets Zijn oordeel terug en is de straf, die Hij zendt, volkomen.

Hoe schielijk is Babel zelf door de wijn van Gods toorn gedrenkt en dronken geworden, hoe spoedig is zij van hare hoogte a) gevallen en verbroken! O hebt medelijden met haar, gij volken, die met haar geboeleerd hebt, en vervolgens door haar zijt onderworpen; huilt over haar; beproeft of gij gene genezing kunt aanbrengen, haar van haren val niet kunt oprichten; neemt b) balsem tot hare pijn, misschien zal zij genezen worden. (Jes. 21:9).

Openb. 14:8, 18:2. b) Jer. 8:22.

Maar de volken antwoordden mij: Wij hebben alles beproefd om de wonden der geslagene jonkvrouw te genezen. wij hebben Babel gemeesterd; maar zij is niet te genezen, haar val was te diep en te schrikkelijk. Zo roep ik u de op a) verlaat haar dan, zorge ieder voor eigen veiligheid en bevrijding, en laat ons aan iegelijk in zijn land trekken, laat ons uit Babel vlieden, de tijd onzer verlossing is daar, wij gaan een iegelijk naar het land, waar wij woonden, voordat wij ons door Babel lieten verleiden en door Gods gericht van hen werden verslonden; want haar oordeel, hare schuld tegen de levenden God, het is nu duidelijk uit haren diepen val te zien, reikt tot aan de hemel, en is verheven tot aan de bovenste wolken.

Jer. 46:11.

Babel is een uitwendig schone appel maar inwendig vol wormsteken. Daarom moet vroeger of later de verkeerdheid merkbaar worden. Zo gaat het met alles, waarvan de kern en het middelpunt niet God is. Als die inwendige holheid en nietigheid begint zich ook naar buiten te openbaren, wanneer nu hier dan daar een reet, ene lelijke plek zichtbaar wordt, dan komen wel de vrienden en vereerders van de wereldmacht en willen verbeteren, bedekken, oplappen, genezen. Maar dat alles baat niets. Wat eenmaal de dood in het lijf heeft, dat kan geen arts meer kureren.

Ook Israël bevindt zich onder deze volken, en het looft en prijst de Heere, terwijl het zich van Babel afscheidt en in het land van Zion ontvliedt. De HEERE heeft grote dingen aan ons gedaan, zo roepen de terugkerenden jubelend uit, want Hij heeft onze gerechtigheden hiervoor gebracht. 1) Hij heeft onze rechtvaardige zaak tegenover Babel, aan wien de Heere ons slechts ter kastijding had overgegeven, en dat ons wreed onderdrukte, zodat alle volken ons voor geheel verworpen en verlaten moesten aanzien (Ps. 37:6), weer aan het licht gebracht; komt en laat onsin het land onzer vaderen terugkeren, tot de genadige gemeenschap Gods te Zion, waar de Heere onder Zijn volk woont en Zich aan hem openbaart. Laat ons het werk des HEEREN, onzes Gods, vertellen, 2) dat Hij ons door Zijnen machtigen arm heeft verlost, onze vijanden heeft verpletterd, en ons weer in genade heeft aangenomen (Hoofdst. 50:28. Jes. 48:20).

Hier voert de Profeet de gelovige sprekende in en leert vooreerst, dat de val van Babel een zeker bewijs is van de vaderlijke droefheid Gods jegens Zijn kerk. Doch dit was niet een gewone troost, in die uiterste ellende, wanneer de gelovige wist dat zijn redder zo dierbaar en kostelijk bij God was, dat Hij zelfs de Babyloniërs niet spaarde, welke de gehele wereld als halfgoden vereerde. Want de macht van die monarchie had alle mensen in beroering gebracht.

Wanneer derhalve de gelovigen tot de erkentenis kwamen, dat Babylonië te gronde ging, dewijl zij hen had geteisterd en wredelijk had behandeld, daar uit kon door hen een onschatbare troost verkregen worden.

Daar tot nu toe Israël als overgegeven in de hand der Heidenen had vertoefd, had het hun toegeschenen dat de Heere Zijn volk had verlaten en het niet meer genadig wilde wezen, maar omdat de Heere Babel aan de ondergang prijs gaf en Zijn volk weer naar Zion deed terugkeren, daaruit zou het blijken dat de Heere Zijn volk wel gedacht, niet vergeten had, dat Hij Zijne belofte zou vervullen, dat Hij Zijn volk weer zou verzamelen uit de Heidenen.

Gerechtigheid wil hier dan ook niet zeggen gerechtige daden, daden der gerechtigheid en des geloofs, maar de rechtvaardige zaak van Israël tegenover de Heidenen, in dit geval tegenover Babel.

Hier vermaant de Profeet het volk tot waarachtige dankbaarheid. Dat het verlost was en werd, had het niet te danken aan eigen gerechtigheid, aan eigen verdienste, maar de heerlijkheid Gods had geschitterd in de verlossing, dat Hij enkel om des Verbonds wil, nog aan het nakroost van Abraham en het overblijfsel van Juda gedachtig was.

Het was vrije gunst dat Hij nu een einde maakte aan de ellende der ballingschap.

Ja Mijn werktuig tot Babels val is reeds verkoren en staat reeds gereed. a) Zuivert, scherpt nu de pijlen, rust de schilden volkomenlijk toe, 1) gij volken van het noorden! De HEERE heeft de geest der koningen van Medië 1) opgewekt, dat zij Hem tot werktuigen Zijner straf zouden dienen, want Zijn voornemen is tegen Babel, dat Hij haar verderve; want dit is de wraak des HEEREN aan het hoogmoedige Babel, dat Hem en Zijn volk hoont, de wraak voor de ontheiliging en verwoesting Zijns tempels. (Hoofdst. 50:28).

Jer. 46:4.

Beter: scherpt de pijlen en vult de schilden, d. w. z. vult uw arm er mede. Het is een oproepen tot de strijd tegen Babel, welke hier tot de Mediërs gericht wordt, opdat deze volken ook zullen weten, dat zij om Babel te verwoesten, de macht van God ontvangen.

De Mediërs waren in ouden tijd naar verschillende gewesten verdeeld, totdat zij in het jaar 714 v. Chr. als zij van de Assyriërs waren afgevallen, om hun onafhankelijkheid te verkrijgen, zich onder een algemeen opperhoofd stelden, nu Dejoces tot hunnen vorst kozen. Overigens geeft hier Medië weer (Jes. 13:17) te kennen alle Arische volken van het tegenwoordige Iran, zaamgevat onder de meest betekenenden en de regerenden volkstam. Naast de Mediërs noemt Jesaja (21:2) nog de Perzen als hoofdvolvoerders van het gericht aan Babylon (vgl. over de Mediërs 2 Kon. 22:2 25:27 2 Kron. 36:20 ; over de Perzen. Ezra 1:4).

Verheft de banier op of, tegen de muren van Babel, opdat het gehele aanvallende leger het zie, en op het daardoor aangewezen punt zijnen aanval richte; versterkt de wacht rondom de stad, stelt wachters op alle punten tegen de stad, zodat niemand uit- en inga; bereidt de

achterlagen, opdat gij bij enen mogelijken inval in de stad kunt indringen, want gelijk de HEERE heeft voorgenomen tegen Babel, alzo heeft Hij gedaan, wat Hij over de inwoners van Babel door Zijne profeten gedreigd en gesproken heeft.

Wat zullen u dan al uwe verdedigingsmiddelen baten? Gijjonkvrouw van Babel, die aan vele wateren woont 1), aan de Eufraat met hare vele kanalen, en met behulp van deze geweldige vestingen gemaakt hebt, die machtig zijt van schatten, uw einde is gekomen; gij hebt buit uit de gehele wereld zaamgesleept, en uw rijkdom is vergroot door de vruchtbaarheid des lands, maar de maat is nu vol, de straf uwer gierigheid naar onrechtmatig geld en goed is gekomen.

De vruchtbaarheid van het Babylonische land, de opbrengst der akkers berustte op de overstromingen van de Eufraat; door een uitgebreid stelsel van dammen, kanalen en afleidingen bereikte Nebukadnezar het, om zowel het water van de Eufraat naar ieder punt der Babylonische vlakte te leiden, als overstromingen, die er niet zelden waren, te voorkomen en de overstroming te regelen. (M. DUNKER).

Deze waterwerken hadden in ‘t bijzonder de bevochtiging van het land en de scheepvaart ten doel, zij boden echter tevens machtige verdedigingslijnen tegenover de vijand aan.

a) De HEERE der heirscharen heeft gezworen bij Zijne ziel, bij Zijne eeuwige kracht en Godheid: Ofschoon Ik u, o Babel! met mensen als met kevers, als met sprinkhanen, die niemand tellen kan, vervuld heb, zullen al die mensenmassa’s u niet van de ondergang redden; nochthans zullen zij, die vijanden, die Ik tegen u stel, elkaar een vreugdegeschrei over u toeroepen 1), namelijk een krijgsgezang, dat u en uwe stad de dood aankondigt.

Amos 6:8.

Hij, de almachtige Schepper der wereld, de alleen ware God, heeft dat u gezworen. Die, gelijk Ik reeds in Hoofdst. 10:12-16 tot Mijn volk gezegd heb, om het elke vrees voor de afgoden te ontnemen, a) de aarde gemaakt heeft door Zijne kracht, die de wereld bereid heeft door Zijne wijsheid, en de hemel b) uitgebreid door Zijn verstand;

Gen. 1:1. b) Job 9:9. Ps. 104:2. Jes. 40:22; 44:24; 51:13.

Met een eed bij Zichzelven heeft de Heere gezworen, zegt hier de Profeet, om daarmee het onveranderlijke en zekere van Babels val aan te kondigen. En wat heeft de Heere gezworen? dat al had Hij de stad gevuld met mensen, zo talrijk als een leger van sprinkhanen, die grote menigte Babel niet zou kunnen helpen, om te strijden tegen de vijand. Welk een machtig leger ook Babel zou kunnen stellen tegen de Mediërs, zij zouden overwonnen worden. Het lied der overwinning zou door de vijanden worden aangeheven.

Ook hier weer treedt zo duidelijk in het licht, dat de Heere Babel groot gemaakt had. Al de macht en heerlijkheid had Babel van de Heere, de Souvereinen God, ontvangen.

Als Hij Zijne stem geeft, zo is er een gedruis van wateren in de hemel, en Hij doet de dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met (liever: voor) de regen, en doet de wind voortkomen uit Zijne schatkameren, waarin Hij ze verbergt, opdat ze Hem dienen tot Zijne gerichten.

Een ieder mens is wanneer hij eens ernstig die wonderen der schepping en regering Gods beschouwt, onvernuftig geworden, zodat hij gene wetenschap heeft, een ieder goudsmid is, wanneer hij zulke daden Gods aanziet, beschaamd van het gesneden beeld, dat hij vervaardigde, maar waarin geen adem is; want zijn gegoten beeld is leugen, en er is geen geest, geen leven in hem.

IJdelheid zijn zij, al die beelden, die zij voor God uitgeven, een werk van verleidingen (of: bespottingen); ten tijde hunner bezoeking, als tegenspoed komt, waaruit zij niet kunnen helpen, zullen zij in hun nietigheid openbaar worden en vergaan.

Jakobs deel is niet gelijk die; want Hij, de alleen waarachtige God, is de Formeerder van alles, en Israël is de roede, de stam Zijner erfenis, de stam van dat volk, dat Hij tot erfdeel en eigendom heeft verkoren; HEERE der heirscharen is Zijn naam.

Vele beroemde uitleggers menen, dat de verzen 5-18 door enen ongenoemden hier uit Hoofdst. 10:12-16 zijn ingeschoven, en de zamenhang geheel verstoren. Zij moeten echter toegeven, dat volgens vs. 14, waar de Heere bij Zijne waarachtige Godheid de zekerheid van Babels ondergang ondanks al hare macht bezweert, ene nadere uiteenzetting van Zijne scheppende majesteit op zijne plaats was, ene majesteit, waarin Zich Zijne waarachtige Godheid juist de Heidenen ten duidelijkste kentekent, als ook ene voorstelling van de nietigheid der afgoden, waarop Babel zijn vertrouwen stelde. Verder, dat Jeremia ook reeds meermalen door hem bij een andere gelegenheid gesprokene woorden op ene gepaste plaats heeft herhaald. Het in ook hier niet te betwijfelen, dat Jeremia zelf zijne in Hoofdst 10 tot Israël gesprokene woorden herhaald heeft.

In Hoofdst. 10 wilde Jeremia door deze verkondiging de vrees voor het afgodische volk, voor de macht der heidense afgoden bestrijden; hier wil hij daardoor het vertrouwen der Chaldeën op hun afgoden doen wankelen, en zeggen, dat voor de almacht van de Schepper en Regeerder der gehele wereld ten dage des gerichts alle afgoden beschaamd zullen worden, en Israël dan zal ondervinden dat de Schepper van het heelal door de val van Babel bewijzen zal de Schepper van Israël te zijn.

De Profeet herhaalt hier wat hij reeds vroeger verkondigd heeft (Hoofdst. 10:12-16), om daar mee allen twijfel weg te nemen aan de ondergang van Babel als het werk Gods.

Hij zal het doen, dewijl Hij het met een eed heeft bevestigd. Hij kan het doen, dewijl Hij zich immer als de Almachtige heeft geopenbaard. Hij is de Almachtig Gebieder over allen wat er bestaat. Hij zou zijn Almacht betonen tegenover al de onmacht der afgoden.

Babel vertrouwt op haar afgoden, maar Hij is Jakobs Deel. Hij is de Formeerder van al wat bestaat. Hij is de steun van Zijn erfenis. Zijn Naam is HEERE der heirscharen, die leeft en regeert en over alle volken en over alle machten heerschappij voert.

Gij, o Babel! zijt Mij 1) een voorhamer, en krijgswapenen, tot volvoering Mijner oordelen op aarde, en door u zal Ik volken in stukken slaan, en door u zal ik koninkrijken verderven.

Hier wijst de Heere Babel er nog eens op, dat Hij dit volk met zijn machtige koningen had gebruikt om de andere volken te treffen en te tuchtigen. Al de macht, die Babel had vertoond, was een van God verleende en op Babel gelegde macht.

Echter had Babel die macht niet gebruikt om God er mede te verheerlijken, maar om eigen roem en eer te verkrijgen en te handhaven. Babel had die macht tegen God gebruikt en het volk des Heeren boven mate getuchtigd. Daarom zou de Heere niet alleen die macht wegnemen maar haar ook volstrekt machteloos, weerloos en eerloos maken.

En door u zal Ik in stukken slaan het paard en zijnen ruiter; en door u zal Ik in stukken slaan de wagen en zijnen ruiter.

En door u zal Ik in stukken slaan de man en de vrouw; en door u zal Ik in stukken slaan de oude en de jonge; en door u zal Ik in stukken slaan de jongeling en de jonkvrouw.

En door u zal Ik in stukken slaan de herder en zijne kudde; en door u zal Ik in stukken slaan de akkerman en zijn jukossen, en door u zal Ik in stukken slaan landvoogden en overheden. 1)

Al de futura in vs. 21-23 worden beter als perfecta genomen. Door u heb Ik in stukken geslagen, of: door u sla Ik in stukken.

De Heere had de Babyloniërs, in de weg van Zijne altijd wijze en rechtvaardige Voorzienigheid gebruikt als een hamer en krijgswapen in Zijne hand, om verscheidene volken ten onder te brengen, steden te verwoesten, mensen te beroven van hun bezittingen, legers op de vlucht te drijven en onder allerlei rangen van mensen gedurig nieuwe slachtingen te maken. Dit is de hoofdzakelijke zin van vs. 20-23. Maar in dit alles hadden de Babyloniërs zich schuldig gemaakt aan wreedheid, en vooral aan trotsheid, daar zij al hun overwinningen aan zich zelven en aan hun eigene dapperheid hadden toegeschreven. In plaats van in dit alles de hand van de God des hemels op te merken en te eerbiedigen, hadden zij zich op ene zeer verachtelijke wijze gedragen omtrent de Heere, Zijn volk en Zijn heiligdom. Om deze reden zou de Heere van de Babyloniërs rechtvaardige wraak nemen. Dit wordt vervolgens op ene sierlijke wijs bedreigd vs. 24, 26.

Maar nu Ik door u Mijn gericht aan zo vele landen met al hun bewoners heb uitgeoefend, en gij, de bijl, u hoogmoedig verheft en roemt tegen Mij, die u opheft, zal Ik uzelven verpletteren; Ik zal Babel en allen inwoneren van Chaldea vergelden hunnen overmoed, in ‘t bijzonder al hun boosheid, die zij gedaan hebben aan Zion, 1) terwijl het slechts Mijne

tuchtroede, Mijn hamer moest zijn. Daarom zal Ik het ter neer slaan voor ulieder ogen, 1) spreekt de HEERE.

Wij zien nu, dat de straf hier in verband gebracht wordt met het uitverkoren volk, n. l. opdat de gelovigen zouden weten, dat zij zo door de hand Gods gekastijd zijn, dat echter nooit de herinnering aan het verbond met hen is uitgewist en opdat zij zo midden in de dood ene genieting van het heil ontvingen, en zeker konden vaststellen, dat God eindelijk genadig zou zijn; niet dat God het gehele lichaam van het volk zou herstellen, maar deze belofte wordt gericht tot het overblijfsel als zodanig.

Al wat Gods volk wordt aangedaan zal God te Zijner tijd aan hun vijanden bezoeken indien deze zich niet bekeren.

In alle eeuwen is dit bevestigd.

"Voor ulieder ogen" o gij kinderen Gods! zal die u benauwt, zal het goddeloze Babel ineenstorten. Wacht maar met geduld op des Heeren belofte en gericht.

Ziet, Ik wil aan u, o Babel! gij verdervende berg!die u in macht en grootheid boven alle koninkrijken verheft, gelijk een berg boven ene vlakte, spreekt de HEERE, gij, die de ganse aarde door uwe veroveringszucht en onderdrukking der volken verderft! Uwe macht schijnt thans onwankelbaar vast en als op rotsen gegrond, maar Ik zal Mijnealmachtige hand tegen u ten gerichte uitstrekken, en u van de steenrotsen afwentelen, zodat gij nederig en veracht daar neer ligt, enIk zal u stellen tot enen berg des brands. 1) Ik zal u enen uitgebranden vulkaan gelijk maken, wiens door vuur verglaasd gesteente tot niets meer deugt.

Een berg des brands wil zeggen, een berg, die uitgebrand is. De Heere wil hiermede zeggen, dat er straks niets meer van Babel zal overblijven, dan enkel een ruïne, die tot niets meer deugt. Dit wordt nader bevestigd in het volgende vers.

De straf der vervloeking en der verwoesting zal volkomen wezen.

En zij zullen uit u genen steen nemen tot enen hoek, ook genen steen tot fondamenten; er zal geen nieuw rijk uit u kunnen worden opgebouwd: want gij zult tot eeuwige woestheden zijn, in welke niemand bouwen noch wonen kan, spreekt de HEERE (Hoofdst. 25:12).

Niet alleen van de wereldstad Babel, ook niet alleen van het land van Babylonië is hier sprake, maar van het Babylonische, tegen God overstaande wereldrijk. De vervulling dezer profetie reikt tot in de laatste tijden, daar het Babylonische rijk het Gode vijandige, antichristelijke rijk in ‘t algemeen vertegenwoordigt. Hier staat de typische betekenis van Babel zeer duidelijk tegenover de typische betekenis van Zion. De boze wereldmacht, die Zions vijand is, moet een berg heten, hoewel Babel in de vlakte lag, om de tegenstelling tegen de berg Zion ook door een beeld aanschouwelijk voor te stellen. Zion, de heilige berg (Jes. 2:2-4) van welke gerechtigheid en vrede uitgaat over alle volken: Babel de berg des verderfs, die de gehele wereld verderft. Zion, de berg, waar des Heeren huis is, moet in de laatsten tijd

zijn vastgesteld op de top der bergen, en verheven boven de heuvelen. Over Babel, de berg des verderfs, wil de Heere Zijne hand uitstrekken en dien van de rotsen afwerpen in de afgrond. Uit Zion breekt de glans van Gods heerlijkheid door (Ps. 50:2 zal de Heere een brandenden berg vormen, die wegsmelt in de gloed van Gods toorn. In Zion legt de Heere een grondsteen, een beproefden steen, een kostbaren hoeksteen, die wel bevestigd is (Jes. 28:16); uit Babel, de berg des verderfs, zal men noch hoeksteen noch grondsteen kunnen nemen, maar, ene eeuwige verwoesting zult gij zijn. Hier spreekt toch de geest der profetie duidelijk genoeg, ofschoon onder beelden. Zo min als onder Zion alleen het aardse, historische, plaatselijke Zion te verstaan is, maar het in dit Zion verborgene, ten laatste geheel openbaar gewordene geestelijk lichamelijke Zion, zo min is Babel de profeet alleen of voornamelijk het historische plaatselijke Babel aan de Eufraat, maar het in dit Babel verborgene, maar veel verder zinkende, ten laatste geheel openbaar wordende geestelijk-lichamelijk Babel van het tegen-goddelijk en antichristelijk rijk der wereld.

27.

VIIIc. Vs. 27-58. In het de hoofddeel der voorzegging over Babel was de hoofdgedachte, de noodzakelijkheid van Israëls verlossing uit Babel. In het 2de werd de tegenstelling tussen Babel en de Heere en diens geestelijk werktuig Israël op de voorgrond geplaatst. In het 3e en laatste hoofddeel vinden wij de profetische rede geklommen tot triomferende schildering van Babel's ondergang, waardoor Zich de Heere als de Wreker van Zijn volk zal openbaren. De inhoud is deze: de vijanden van Babel, de Mediërs met de volken aan hun heerschappij onderworpen, trekken met een machtig leger tegen Babel op, zodat de aarde siddert. Nu laten de krijgslieden van Babel, overweldigd door de voorspoed van de vijand, krachteloos en moedeloos de armen zakken. De koning van Babel ontvangt echter in zijne burcht van alle zijden de berichten van de inname der stad. Nu geschiedt alles om de stad Babel heerlijk en prachtig te maken. Maar het is niets dan het toebereiden van de dorsvloer, waarop binnenkort de oogst zal worden uitgespreid. Nebukadnezar heeft Israël opgegeten en als een ledig vat laten staan, maar het volk weggestoten. Daarvoor roept Israël de wraak des Heeren in. Aan dit verlangen verklaart de Heere ook te willen voldoen. Even als Babel Israël heeft verslonden, zo zal het ook zelf tot ene waterloze woestijn worden (vs. 27-37). Midden in hare zwelgerij zal haar dit wraakgericht treffen. Dan vluchte Israël uit de gruwel der verwoesting, en verschrikke niet, wanneer het krijgsalarm zich verheft. Hemel en aarde zullen jubelen, wanneer Babels afgoden vallen, land en volk door de verwoester uit het noorden wordt geslagen. Ja aan Babel zal worden vergolden, gelijk het aan Israël heeft gedaan (vs. 38-49). Eindelijk vat Jeremia nog eens te zamen wat over Babel's schuld en bestraffing te zeggen is. Israël moge getroost uit Babel naar huis trekken, zijn geleden smaad zal aan Babels afgoden en land worden bezocht. Geen muur zal het beschermen tegen des Heeren rechtvaardige vergelding. Het sterke alarm van Babels verwoesting met zijne bevolking van geringen en groten zal verre klinken. Met een woord van de Profeet Habakuk, dat in de ondergang van Babel zeer duidelijk gebleken is waar te zijn, dat namelijk arbeid met ongerechtigheid en bloed verbonden, slechts ten behoeve van het vuur geschiedt, wordt de gehele grote profetie op treffende wijze gesloten. (vs. 50-58).

Verheft de banier, 1) die verre zichtbaar is, in het land, op de aarde opdat de volken zich verzamelen ten strijde tegen Babel; blaast de bazuin onder de Heidenen, heiligt door offeranden en andere godsdienstige plechtigheden de Heidenen tegen haar, tegen de goddeloze stad Babel; want de Heere zelf, de rechtvaardige God, zendt de volken tegen haar; het is een heilige strijd; roept tegen haar in 't bijzonder bijeen de koninkrijken of vorstendommen, die rondom het gebergte van Armenië liggen, namelijk van Ararat (= afgaand gebergte) in het midden van Armenië, in de vlakte van de Araxes, Minni (= deel), Armenië in de engeren zin, in het westen van het gebergte, en Askenaz (= zo is het vuur verspreid), een landschap bij Armenië, waarschijnlijk Frygië in Klein-Azië (Gen. 17:3); bestelt enen krijgsoverste, die de legerscharen in de strijd tegen haar zal aanvoeren; brengt paarden, ruiterij met de beroemde snelle Armenische paarden opwaarts naar Babel, zo talrijk als ruige, 1) schrikverwekkende kevers, een bijzondere soort van door ieder gevreesde en alles verwoestende sprinkhanen, die in grote zwermen kwamen.

De Profeet bevestigt hier, wat hij te voren heeft geleerd, n. l. dat Babel, ofschoon het zich verheft op hare versterkingen, de hand Gods niet zal kunnen ontvluchten. Indien hij een eenvoudigen toon van spreken had gebruikt, zou nauwelijks iemand het gewaagd hebben, om te hopen, op datgene, wat de Profeet had gezegd. Derhalve was het noodzakelijk, die spreekwijze te gebruiken, waarvan vroeger is gesproken. Alzo komt hier hoogst gebiedend het bevel tot de Heidenen, om de oorlog te voeren tegen Babylon. Op te merken valt, dat door zodanige spreekwijze het effect van het profetisch onderwijs moest bevestigd worden. Want de ongelovigen bespotten wat zij horen, dewijl de stem Gods hen is, alsof de klank er van door de lucht vliegt. De Profeet toont derhalve, dat hij met de macht Gods is bekleed en de hand Gods met zijn mond is verbonden, zodat Hij vervult wat hij voorzegt.

Of, huiveringwekkende. De vertaling, ruige steunt op de mening, dat hier sprinkhanen bedoeld worden, bij wie de vleugels nog in ruwe, hoornachtige vleugelscheden gehuld zijn en die loodrecht op de rug van het dier staan. Het werkwoord echter, waarvan het woord is afgeleid, betekent huiveringwekkend, ijselijk zijn. Hier worden dan ook geen jonge sprinkhanen bedoeld, maar krachtige, alles verwoestende dieren, die zeer gevreesd waren. De machtige volken met hun sterke legers en machtige, sterke paarden worden hier opgeroepen om Babel te verwoesten en het oordeel Gods over dit land en volk te voltrekken.

Heiligt tegen haar de Heidenen, als de koningen van Medië, hare landvoogden en al hare overheden, de stamhoofden (vs. 11); met al hun ondervorsten en stadhouders, ja het ganse land harer heerschappij, des lands van de opperkoning der Mediërs.

Wanneer dit machtige leger tegen Babel aanrukt, om des Heeren gericht te volvoeren, dan zal het land (de aarde) van hun slagen beven {1} en pijn lijden; want elk ene van des HEEREN gedachten en raadsbesluiten, die Hij sedert langen tijd reeds over Babel heeft vastgesteld, en Zijnen Profeten geopenbaard, staat vast tegen Babel, om Babels land te stellen tot ene verwoesting, dat er geen inwoner zij in het gehele rijk.

{1} Bij het aanrukken van dit geweldig leger tegen Babel, om het door de Heere besloten gericht te voltrekken, beeft de aarde. De helden van Babel geven het op om het tegenstand te

bieden, en trekken zich moedeloos als vrouwen in ontoegankelijke oorden terug, terwijl de vijanden de woningen aansteken, de grendelen verbreken en de stad innemen. Dit alles ziet de Profeet als in de geest, als reeds plaats hebbende en schildert de aanval op de stad en hare inwoners met de levendigste kleuren.

Babels helden, die tot hiertoe voor de macht van geen enkel volk terugschrikten, en de grootheid van het rijk hebben gesticht en onderhouden, hebben opgehouden te strijden, bij het zien van dit machtig leger als door een schrik van boven verlamd; zij zijn gebleven in de vestingen, en durven geen tegenstand bieden; hun macht is bezweken, zij zijn tot zwakke wijven geworden; die geen tegenstand kunnen bieden; zij hebben hun woningen aangestoken; hun grendels zijn verbroken, nog voordat men gewaar wordt, dat de stad reeds is genomen.

De loper zal de loper tegemoet lopen, dat zij te gelijkertijd bij de Koningsburg zamen komen, en de kondschapper de kondschapper te gemoet, om de koning van Babel, die zonder raad of daad in zijn koningsburg aan de Eufraat in het midden der stad zit, bekend te maken, dat zijne stad van het einde 1) van alle zijden is ingenomen.

Het schijnt ons eigenlijk te zeggen, dat de ene bode zou lopen, om de andere te ontmoeten, om aan iemand dezelfde tijding te brengen. De gewone manier van spreken is, als men van zodanig iets spreekt, te zeggen, dat de ene bode de ander op de hielen volgt. Maar in dit geval beschrijft deze ongewone manier van spreken de zaak nauwkeurig; want Babel was ingenomen door een partij soldaten, die door de gracht van de Eufraat in de stad kwamen, aan elk einde van de stad, zodat de boden, die deze tijding tot de koning brachten, in zijn paleis, midden in de stad, inderdaad liepen, om elkaar te ontmoeten, begin de van rechtstreeks tegen elkaar over gelegen tijden, om hem bekend te maken, dat zijn stad aan het uiterste einde was ingenomen.

Van het einde wil hier zeggen: Van alle zijden. Het was daarom, dat de boodschappers, die van alle zijden de treurmare hadden te brengen, elkaar ontmoetten.

En dat de veren 1), de plaatsen van overvaart over de Eufraat binnen de stad zijn ingenomen en door de vijanden bezet, en de rietpoelen, de meren, uit de wateren van de Eufraat tot verdediging der stad gevormd, geheel zijn droog gelegd, ja zo, dat zij met vuur verbrand zijn, en dat de krijgslieden, de laatste hoop na verwoesting van alle verdedigingsmiddelen, door de vijanden, verbaasd zijn en van vreze onbekwaam tot de strijd
2).

Heeren, d. i. doorwaadbare plaatsen, heeft men in de Eufraat bij Babylon niet; er moeten bruggen en plaatsen van overvaart onder verstaan worden, daar Babylon behalve de door Nebukadnezar gebouwde stenen brug (Herod. I 186) bij zijne grote uitbreiding nog andere overgangen door schipbruggen of veren had.

Dit vers toont zeer duidelijk dat Jeremia een heraut Gods is geweest en zijn tong is bestuurd door de Heiligen Geest. Hij verhaalt toch van de inname van Babylon, alsof Hij die met eigen ogen had aanschouwd. Hij zegt dat de veren zijn genomen en de meren met vuur zijn

verbrand. Wij lezen niet dat Cyrus het vuur heeft aangestoken, en sommige uitleggers vertalen meren door rietpoelen, maar er zijn geen reden die ons er toe drijft om dit woord zo uit te leggen, dewijl de Profeet hier overdrachtelijk spreekt. De Profeet toont hier hyperbolisch aan, dat de veren van de Eufraat zullen uitgedroogd zijn, evenals ieder hout verbrandt door er vuur bij te brengen. Dit past wel niet bij water, maar op hyperbolische wijze drukt hij te liever het wonder uit, wat andere nauwelijks door het menselijk verstand zou geloofd worden.

De gehele schildering moet niet worden genomen als beschrijving der geschiedkundige omstandigheden bij de verovering van Babylon door Cyrus; het verbranden der rietpoelen is de ook niet te verklaren van het droogleggen van de bedding van de Eufraat door afgraving der rivier, maar is ene poëtische uitwerking der gedachte, dat alle middelen tot bescherming en verdediging van Babylon in de macht der vijanden komen, en door hen verwoest worden.

Want zo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: De dochter van Babel is nu rijp voor haren ondergang, zij is als een dorsvloer, ene opene plaats op het veld, het is tijd, dat men ze trede, dat men die vaststampe, en alzo de aardbodem gereed maakt tot het uitbreiden van het koren en het uitdorsen, nog een weinig, dan zal haar de tijd des oogstes overkomen, wanneer het koren gedorst, door dorswagens of ossen wordt uitgetreden. Alles is gereed: het goddeloze rijk van Babel, nu de Heere gericht zal houden, zijne bewoners, de Chaldeën, aan wien het wordt volvoerd, zijn als de korenschoven, die gedorst worden, en de werktuigen voor de Goddelijke straf zijnde Meden, die als de ossen de garven, de Chaldeën, zullen vertreden (Jes. 21:10. Joël 3:13. Micha 4:13).

Toen Jeremia schreef was Babel op het toppunt van haar bloei. Men kon dus tegen haar inbrengen: hoe kunt gij tegenover al wat ieder zien kan van ene verlamming van dit heerlijke krijgsleger, van ene inneming en verwoesting harer onoverwinnelijke bolwerken spreken? Jeremia antwoordde daarop: Babel is een dorsvloer; wat nu geschiedt om haar heerlijk en groot te maken, is niets dan de toebereiding van de dorsvloer voor treden. Binnen korten tijd komt echter de oogst.

Babel is lang een dorsvloer geweest waarop Gods volk lang gedorst geweest is, als schoven op de dorsvloer, maar nu is de tijd gekomen dat zij zelf zal gedorst worden en hare schoven in haar. De dorsvloer is toebereid. Babel is door de zonde rijp geworden om een zaad des oorlogs te worden, en hun volk, gelijk koren in de oogst, zijn rijp voor het verderf.

De Heere wil hier dus zeggen dat de tijd was gekomen dat de zondemaat van Babel vol was. De Heere had de ondergang van Babel besloten, maar diens ondergang zou niet eerder komen, dan aleer stad en land-de dochter van Babel is hier toch stad en land-rijp waren voor het verderf.

Niet eerder kwam de Zondvloed, dan aleer het tiende geslacht voor het verderf was gerijpt. Evenzo Sodom en Gomorra. Na 7 maal 10 jaar zou ook voor Babel de ure der vergelding slaan.

In het volgende vers wordt aangetoond, dat de straf Babel treft om de verdrukking van Israël.

Dat alles zal Babel overkomen om de misdaad aan Mijn heilig volk gepleegd. Ik hoor mijne broeders, de kinderen der dochter van Zion, klagen: Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft mij opgegeten, hij heeft mij verpletterd, mij opgegeten, gelijk een wild dier zijn buit verscheurt en verslindt; hij heeft de laatste draden mijns levens afgesneden en mij gesteld als een ledig vat, daar hij mijn land ontvolkt en mijn volk van alles beroofd heeft; hij heeft mij verslonden als een draak 1); hij heeft zijnen balg zijn ingewanden gevuld van mijne lekkernijen, met het schoonste en beste, dat mij de Heere in Zijn genade schonk. Niet alleen heeft hij de schatten van goud en zilver uit het heiligdom des Heeren weggeroofd en de rijkdom des lands medegenomen, maar ook alle heilige, schone instellingen en inrichtingen van het Godsrijk verwoest; hij heeft mijeindelijk, om de mate zijner vijandschap vol te maken, arm en naakt verdreven.

Bij het woord draak, woning der draken enz. moeten wij niet blijven hangen aan de bijgelovige verhaaltjes van draken en gevleugelde monsters, maar moeten wij de dieperen inhoud dier woorden overdenken. Gelijk reeds bij Job 3:8 gezegd is, gaan de verhalen van de draken met hunnen oorsprong tot in de oudsten tijd van de geschiedenis der mensen terug, en bevatten ene duidelijke, hoewel met allerlei bijzondere verhalen uit latere ervaringen des volk bedekte en vermengde herinnering aan de vijand van God en mensen, die de mens in de beginne als slang vol list en leugen en moordlust van zijne zaligheid beroofde, die het volk Gods van het Oude Verbond, om het begin tot herstelling van het verloren paradijs, dat in hem aanwezig was, heeft vervolgd, die Christus en de Zijnen vervolgd heeft, en met dodelijken haat vervolgen zal tot aan zijn schijnbaar behaalden triomf, welke echter tevens het einde zijner heerschappij en het begin der eeuwige woestheid van de tweeden dood voor hem en zijn rijk zal zijn. Wanneer nu het woord thanin door "draak" is vertaald, dan doelt het tevens zeer juist daarop, dat het rijk van Babel, hetwelk voor de eerste maal Gods rijk geheel heeft verslonden, en zich daarover in de ontwikkeling der wereldmacht heeft betoond een afbeeldsel en ene nieuwe misgeboorte van het onzichtbare rijk der duisternis, van de helsen draak, van de duivel geweest te zijn. De Gods vijandige rijken der wereld hebben ten allen tijde de drakennatuur gehad, en die tegenover Gods rijk betoond; zij zullen die hebben en steeds duidelijker tonen, tot het laatste antichristelijke wereldrijk het geheim der boosheid openbaar zal maken, en het teken van het dier, de draak, duidelijk in zich zal dragen. Deze drakennatuur heeft de drie zijden van list, leugen en moordlust. Deze drie zijden heeft ook het Babylonische rijk van het begin zijner aanraking met Israël betoond, gelijk uit de geschiedenis kan worden aangewezen.

De Heere heeft lang gezwegen bij al die daden van geweld, en Zijne wraak lang doen rusten. Maar nu het geweld, dat mij in mijn vlees is aangedaan, zij op Babel! 1) zegge de inwoneres van Zion; en mijn bloed, dat Babel gretig heeft verslonden, worde tot een gericht der vergelding, het zij op de inwoners van Chaldea! zegge Jeruzalem. 2)

Merk hier aan: het verderf is niet ver af van diegenen, welke onder de schuld liggen van kwaad, dat Gods volk is aangedaan, want Hij trekt zich hun zaak aan en wreekt ze.

Met deze woorden geeft de Heere God zijn volk recht om de vloek en de ellende, waaronder zij hebben gezucht, op de verdrukkers te leggen, niet om daarmee voor eigen eer op te komen, maar dewijl Babel in Zijn volk de Heere God heeft aangerand en aangetast. De zaak van Israël is de zaak Gods. Hij mag lang zwijgen, maar eindelijk neemt Hij het op voor Zijn volk,

opdat hun vijanden het ervaren, dat zij met een machtig uitreddenden God te doen

hebben. Hierin schuilt een schat van troost voor alle Gods kinderen in.

De dochter Zions. is niet alleen de persoon, die de burgerij van Zion vertegenwoordigt, maar tevens de ziel der stad en harer ruimte; de stad is als het ware het lichaam. Dit lichaam van de dochter Zions, is van zijne inwoners, van zijne kostbaarheden, van zijnen inhoud beroofd en gelijk aan een ledig vat.

In deze beide verzen (vs. 34 en 35) ligt niet slechts ene klacht over de onrechtvaardige behandeling door Babel uitgesproken, waarmee Farizese hoogmoed of eigengerechtigheid verenigbaar zou zijn, maar tevens ligt daarin verborgen de boetvaardige en ootmoedige erkenning van eigen schuld en strafwaardigheid, een appelleren van de strengen rechter van het huis Gods op de Ontfermer en Heiland, die des zondaars dood niet wil. Gelijk uit vs. 36 duidelijk wordt, waar de Heere belooft, dat Hij die Wreker wil zijn voor dit Zijn volk, al is de schuld ook zwaar en al is het door Zijne toelating tot nabij de dood gekastijd. Terwijl Israël Babel aanklaagt, verklaart het tevens zich te willen scheiden van Babels hoogmoed en verkeerdheid tegen God en Zijn rijk, en de Heere te willen erkennen als alleen rechtvaardig en als de gene, die juist in de zware slagen Zijne liefde voor Zijn volk heeft betoond.

De slag van de tuchtroede heft ons hoofd op, zodat wij zien op Hem, van wien de slag komt. Jezus aangezicht dreigt, maar Zijn hart bemint. Het dreigen moet ons verschrikken, zodat wij ons tot Zijn hart wenden, dat naar onze bekering verlangt. Jezus hand dreigt, maar Zijn hart is vol medelijden. Zijne dreigende hand wil ons naar Golgotha drijven, opdat wij ons daar in Zijn medelijdend hogepriesterlijk hart laten insluiten. Zijn woord dreigt, maar Zijne barmhartigheid trekt ons aan. Ja ja! Zijn afstoten is aantrekken; Zijn dreigen roept ons, opdat Hij ons liefkoze. Zijn bestraffend woord is een reinigend woord, omdat Hij ons tot de reinigende bron op Golgotha leidt. Hoe meer de wereld en de satan u kwellen, des te meer stoten zij u af, maar Christus trekt u aan. Wereld en satan dienen tot uw zieleheil en tot het rijk van Jezus genade, daardoor, dat zij het tegendeel bereiken, van hetgeen zij willen. Dat heeft God zo bestuurd, daarom voert hij Zijne tuchtroede door vreemde en vijandige hand, opdat deze u gehaat worde, maar Zijne trouwe hand u recht hartelijk dierbaar worde.

Daarom, zo zegt de HEERE tot zijn klagend en in ellende smachtend volk, de dochter van Zion en Jeruzalem; Ziet, Ik ben toornig op u geweest en heb u gekastijd om uwe zonden, die gij tegen Mijne Heilige geboden en Mijn verbond hebt misdreven; maar ik heb u niet geheel verworpen. Nu is de tijd gekomen, dat Ik Mij uwer weer wil ontfermen. Ik zal als uw Pleitbezorger, Beschermer en Verdediger optreden. Ik zal uwen twist twistentegen Babel, en uwe wraak wreken in elk opzicht, waarin zij tegen Mijnen wil verkeerd omtrent u gehandeld heeft; en Ik zal hare zee, de rijken overvloed van water, aan welke het land van Babylonië

zijne vruchtbaarheid en de grote hoofdstad van dit wereldrijk hare macht te danken heeft,

namelijk de Eufraat, met hare kanalen, meren en moerassen, droog maken, en hare springader, de bron, waaruit tot hiertoe haar rijkdom en macht voortvloeide, namelijk de Eufraat, opdrogen. Alzo zullen armoede en machteloosheid over haar komen en hare geweldige hebzucht zal haar verdiend loon ontvangen (Hoofdst. 50:34; 51:6).

En Babel, het wereldrijk met zijne afgodische hoofdstad, zal alsdan worden tot woeste steenhopen, aan welker puin ieder de voorbijgegane heerlijkheid en Gods vergeldende hand duidelijk zien kan; het zal worden tot ene woning der draken, ene plaats waar de dieren der woestijn, als jakhalzen en anderen zich ophouden, ene ontzetting, een voorwerp, waarop een ieder met verwondering en met afgrijzen nederziet, en ene aanfluiting, zodat de mensen het hoofd schudden en met spotachtig medelijden de vernietigde grootheid beschouwen. Ik zal het alzo vernietigen, dat er geen inwoner zij, daar ieder vreest door de vloek te worden getroffen, die op de plaats rust.

De Chaldeën zitten nu rustig en vol genot in hun groot en machtig rijk. Zij zullen te zamen brullen als jonge leeuwen, wanneer zij hunnen buit verscheuren, en briesen als leeuwen-welpen 1), wanneer zij hunnen roof in veiligheid hebben gebracht. (Amos 3:4).

Dit wil niet zeggen, zoals sommigen menen, dat tengevolge van de verwoesting zij zullen brullen als de leeuwen en briesen als leeuwenwelpen, maar dat zij zullen te gronde gaan te midden van hun genot en van hun zwelgerij. Het woord briesen geeft toch aan, een gebrul geven van genot, van wellust onder een goeden maaltijd. Welnu de Babyloniërs zouden te midden van hun eten en drinken, van zwelgen en genot smaken overrompeld worden door de Perzen, gelijk dan ook geschied is.

Gelijk het gegaan was in de dagen van Noach en in die van Lot, zo zou het ook in die dagen geschieden, waarom de Profeet spreekt.

Treffend beeld van hetgeen met de wereldling dikwijls gebeurt op geestelijk terrein, als de oordelen Gods van dood en verderf hem treffen, juist als hij die in het geheel niet verwacht.

Als zij door de gloed van vraatzucht verhitzuilen zijn, zal Ik de Heere, die het tot hiertoe rustig aanzag, hunnen drank, een drank van anderen aard, die hun toekomt, opzetten, en zal hen dronken maken van de wijn Mijns toorns, opdat zij als dronkenen opspringen; maar zij zullen enen eeuwigen slaap slapen, en niet opwaken, spreekt de HEERE.

De geschiedenis, dat Cyrus Babylon innam, terwijl de Babyloniërs een feest vierden, en drinkgelagen hielden, is toch ene wonderbare leiding Gods, door welke Hij de woorden van Zijnen knecht op de meest bijzondere wijze, en wel als uit de geest der profetie bevestigde. Eveneens heeft meermalen de vervulling op de concreetste wijze ene in ‘t algemeen geuite profetie tot versterking van ons geloof bevestigd. In ons vers moet in de eerste plaats alleen de gedachte worden uitgedrukt, dat de bewoners van Babel midden onder het zwelgen van de aan de volken ontnomen rijkdommen en schatten door het gericht des doods werden overvallen.

Ik zal hen, alle inwoners van Babel van alle standen, geslachten en ouderdom, uit hun hoogte afvoeren als lammeren om te slachten, als rammen met bokken, en zij zullen Mij tot slachtoffers worden (Hoofdst. 48:15; 50:27. Jes. 34:6. Ezech. 39:18).

Hoe is Sesach, d. i. Babel, het thans boven alle macht der wereld verhevene, zo veroverd (Hoofdst. 25:26), en de roem der ganse aarde, de geprezene onder alle steden, uitstekende door heerlijkheid en glans, zo plotseling ingenomen(Hoofdst. 49:25). Hoe is Babel geworden tot ene ontzetting onder de Heidenen, 1) zodat men het met de grootste verwondering aanschouwt?

Hier wordt een uitroep van verbazing vernomen welke door de Heidenen wordt aangeheven. De val, en wel zulk een val, brengt alle volken in verbazing en ontzetting. Want het is een val van de machtigste wereldmacht van die dagen, waarvoor alle volken gevreesd hadden.

In vs. 42 en 43 wordt de wijze waarop zij tot dien val komt beschreven, en de mate harer verwoesting.

Ene zee van sterke en grote volken, die de Heere zelf geroepen heeft (Hoofdst. 46:7), is over Babel gerezen, door de veelheid harer golven is zij bedekt, gelijk ook eens Faraö met geheel zijne legermacht door de bruisende golven der Schelfzee werd verslonden, omdat het Gods volk onderdrukte en niet wilde laten trekken.

Alzo heeft de woedende en golvende zee van het vijandige leger ook Babel overstroomd en allen verslonden. Hare steden zijn geworden tot verwoesting, een dor land en wildernis; een land, waarin niemand woont, en waar geen mensenkind doorgaat (Hoofdst. 48:9; 50:12; 49:18, 33).

En Ik zal tegelijk met Babels val bezoeking doen over Bel te Babel (Hoofdst. 50:2), de hoofdgod van het afgodische rijk, dien zij voor de behoeder en beschermer hunner macht en heerlijkheid houden. Ik zal hem door Mijn gericht vernietigen, en Ik zal uit zijnen muil uithalen wat hij verslonden heeft 1), alle volken met hun have en goed, zowel als de vrijwillige geschenken, die men hem in zijnen groten tempel heeft gebracht, in ‘t bijzonder Israël, en zijne kostbare tempelschatten en heilige vaten (Dan. 1:3. Jes. 46:1 En de Heidenen zullen voortaan niet meer tot hem toevloeien, om hem in blinde verering hun goederen en schatten te wijden; want ook het hoofdbolwerk, waarop het zich naast zijnen god Bel verliet, Babels muur, die buitengewoon sterke, dubbele muur, de buitenste 480, de binnenste 370 stadiën lang, is gevallen. 2).

Met de verovering van Babel, werd Bel de hoofdgod der Babyloniërs gestraft, en niet alleen hem zijn roof ontnomen maar ook zijn roem vernietigd. Bij de roof, die Bel verslonden had en die hem uit zijn muil werd gescheurd, heeft men niet slechts aan de heilige gereedschappen, die in de Belustempel neergelegd waren (Dan. 1:3), en de vrijwillige wij-geschenken, die hem vermaakt werden, maar alle buitgemaakte goederen, wat Babel de volkeren ontnomen had, en de volken zelf met lijf en leven, have en goed, wat Babel had

verslonden. Dit alles zou nu uit zijn muil worden gescheurd. Met de ondergang van Babel stort Bel neer, zodat gene volken meer tot hem komen, om hem hun goederen en schatten te wijden.

Dat hier ook van Babels muren gesproken wordt is omdat hare inwoners meenden, dat men achter die muren veilig en verzekerd was. Maar ook deze zullen vallen, zodat alle veiligheid weg was en Babels inwoners geen toevlucht en geen sterkte meer hadden.

Gaat uit, Mijn volk 1) gij zijt tot de vrijheid gekomen! gaat uit het midden van haar, scheidt u inwendig en uitwendig van haar af, en redt een iegelijk zijne Ziel, van wege de hittigheid van de toorn des HEEREN, 2) die zich over het goddeloze rijk zal uitstorten (vs.
Hoofdst. 50:8).

Hier vermaant de Profeet de Israëlieten om te vluchten uit Chaldea en Assyrië. Evenwel heeft deze vermaning een ander doel, n. l. om te bezielen tot vertrouwen op hun bevrijding. Want nauwelijks was het te geloven, dat zij ooit een vrijen uitgang zouden hebben, dewijl Babel als een graf voor hen was. Terwijl zij derhalve tot uitgaan vermaand worden, wijst God Zich zelven aan als hun Verlosser, zoals Hij hun beloofd had.

Deze bijvoeging moet een prikkel voor Israël zijn, om waarlijk zich tot de vlucht uit Babel aan te gorden.

Zij moesten weten dat de toorn Gods, de hittigheid van Zijn toorn op Babel rustte. Bleven zij dus in dit land zo zouden zij ook de hittigheid van dien toorn ondervinden. Hun vlucht was derhalve een redden van hun eigen leven.

De Heere gebruikt dien prikkel, omdat Hij weet, hoevelen zich in Babel thuis zouden gevoelen.

En opdat ulieder hart misschien niet week worde 1), en gij vreest van het gerucht, van allerlei beangstigend geschreeuw, dat gehoord zal worden in het land van Babel, als Mijn toorn zal worden uitgestort; want er zal een verschrikkend gerucht komen in het ene jaar, en daarna een gerucht in het andere jaar); en er zal allerlei krijgs-geweld zijn in het land, heer over heer 3), de ene vorst tegenover de ander, zodat de wereld in hoe langer hoe groter verwarring komt.

Met dezelfde woorden bemoedigt en vertroost de Heere Christus Zijne discipelen van wege de verschrikkingen, die aan het einde der tijden aan Zijne toekomst in heerlijkheid vooraf zullen gaan (Matth. 24:6. Mark. 13:7. Luk. 21:9) Hieruit blijkt, dat de verovering van Babel en de ellende, die daaraan vooraf ging, en door Israël mede moest worden gedragen, een voorbeeld waren van de verwoesting van het Babel van de laatsten tijd, en van de daaraan voorafgaande grote verdrukking; dat dus de geest der voorzegging in onze verzen ook op dat laatste Babel doelt. Ja dat dan eerst Jeremia’s profetie geheel vervuld zal zijn. Babels val is steeds de verlossing van Gods volk. Alle gerichten die over de wereld komen, zijn een spiegel en teken van het gericht der beslissing, hetwelk nadert, van de val van Babel en van de

verlossing der kinderen Gods. Daarom is het woord in alle voorlopige gerichten op zijne plaats: "Uw hart worde niet ontroerd, maar heft uwe hoofden op, omdat uwe verlossing nabij is. " Deze vermaning komt echter alleen tot hen, die zich in deze voorlopige gerichten, welke over de wereld komen, dagelijks verootmoedigen en de verdrukking mede lijden, die zich dagelijks meer van allen afgodendienst der wereldmacht reinigen.

Grote omkeringen worden altijd voorafgegaan en voorbereid door allerlei schokken en beroeringen, waarvan de tijdingen met snelle afwisseling op elkaar volgen, zodat soms in één jaar meer gebeurt, dan waarvan anders ene eeuw gewaagt; gebeurtenissen nochtans, die allen door geweld, door bloedstorting en inwendige bewegingen gekenmerkt zijn. Hier van wordt in dit vers een tafereel opgehangen.

De mening is eenvoudig deze: dat de Joden, wanneer zij Gods raad opvolgden, niet te vrezen hadden voor de beroerende geruchten, van de optocht der Meden en Perzen tegen Babel, naardien de Heere voor hen zorgen zou en te weeg brengen dat zij vrij naar hun vaderland konden wederkeren. Voorts leert ons de geschiedenis, dat men in het ene jaar een gerucht hoorde van Cyrus optocht tegen Babel, terwijl het volgende jaar verliep met zijn tocht naar Assyrië, alwaar hij in verscheidene omstandigheden aanmerkelijken tegenstand gevonden heeft. In het derde jaar drong hij door tot Chaldea en nadat hij het leger van Neriglissar overwonnen had, sloeg hij het beleg voor Babel, en brak het niet op, voordat hij de stad bemachtigd had.

"Heer over heer" of, "heer tegen heer, " dat is: Cyrus tegen Belsazar of Balthazar, gelijk de Grieken hem noemden. Sommige vertalen deze woorden door heerser, en zij verklaren ze van de verwisselingen van heersers in Chaldea binnen een kort bestek van tijd; te weten, eerst Belsazar, toen Darius en vervolgens Cyrus; dewijl zulk ene verwisseling van regeerders gemeenlijk veel onrust baart zo meent men, dat God hier Zijn volk wil versterken tegen dit bijzonder onheil, door de verzekering, dat die verwisseling van vorsten hen geenszins zou benadelen, want de nieuwe koningen zouden hen veeleer helpen en begunstigen dan hen beschadigen, of hun welvaren hinderlijk zijn.

Vreest dan niet. Daarom, omdat dit alles voorboden zijn van het beslissende gericht, dat nadert, ziet, de dagen komen, dat Ik bezoeking zal doen over de gesnedene beelden van Babel, en over alle misdaden van Babel aan Mij en Mijn volk; en haar ganse land zal beschaamd worden, en al hare verslagenen, al hare inwoners in haar gedood, zullen in het midden van haar liggen.

En de hemel en de aarde, mitsgaders al wat van zichtbare en onzichtbare wezens daarin is, zullen juichen over de ondergang van het grote wereldrijk van Babel; want van het noorden zullen haar de verstoorders, de werktuigen van Gods toorn aankomen, en haar geheel vernietigen, spreekt de HEERE.

Ook deze woorden vinden, hoewel de verwoesting van het rijk der Chaldeën en van de stad Babel ene gebeurtenis was, die de gehele oude wereld deed beven, en bij vele volken gejubel

opwekte, eerst dan hun ware vervulling, wanneer het eens het anti-christelijk rijk Babel, de

volkomene schepping van het rijk der duisternis door de almachtigen arm van de Christus, die in heerlijkheid met alle heilige engelen zal verschijnen, ineen zal storten. Want als nu reeds de Engelen Gods en het gehele rijk des lichts een triomfeert vieren, als een enkel zondaar zich bekeert, en het rijk der duisternis slechts op een enkel punt wordt geslagen, hoe veel te meer zal het rijk des lichts in de hemel en op aarde een luid triomfgezang aanheffen, als het gehele rijk der duisternis in elkaar stort. (Openb. 19:1 vv.).

Gelijk Babel geweest is tot enen val der verslagenen van Israël, het volk Gods op aarde naar de verkiezing, alzo zullen ter vergelding te Babel de verslagenen des gansen lands 1) vallen.

In één hoofdzaak vat de Profeet zamen, dat ofschoon God tijdelijk duldt, dat de goddelozen tegen de kerk woeden, Hij echter een rechtvaardig Rechter zou zijn, zodat zij op hun tijd werden gekastijd, die zo wreed waren geweest. Daarom moet men volstrekt niet wanhopen, wanneer God zo veel verlof geeft aan de goddelozen, dat zij de ellendigen en onschuldigen wredelijk behandelen, dewijl hetzelfde eertijds het oude volk ten deel viel. Het was de kerk Gods tegen wie de Chaldeën dat beulswerk hebben uitgeoefend, waarvan Jeremia spreekt. Het waren derhalve kinderen Gods, die als vee gekeeld werden.

Beter is de vertaling van het laatste: de verslagenen der ganse aarde. De Heere wil hier toch zeggen, dat gelijk Israël viel door Babel, Babel het te doen was om Israël ten val te brengen, zo zullen ook uit alle delen der aarde door Babel ten val komen, verslagen worden. In Babel toch bevonden zich niet alleen Babyloniërs, maar mensen uit alle delen der aarde, dewijl het toen de wereldmacht was.

Gij kinderen van Gods volk, ontkomenen van het zwaard, ontkomen aan de grote verdrukkingen onder Babels heerschappij en eindelijk ook aan het doodsgevaar der naderende gerichten! gaat weg met vreugde en vrede naar uw vaderland, en blijft niet staan op uwen weg, onbesloten, ziet niet om, opdat u niet het lot van Lots vrouw treffe. Laat uwe harten uwe voeten verre voorgaan; gedenkt des HEEREN altijd, tot de dag uwer verlossing, met verlangen, denkt aan de zaligheid in Zijne gemeenschap, van verre, in het vreemde land, terwijl gij nog zonder Zijne nabijheid en Zijnen dienst in de vreemde moet toeven, en laat Jeruzalem, de stad Gods, waar men Zijne wonderen predikt, en voor Zijn heilig aangezicht aanbidt. het doel van uwe hoop, en van uw verlangen, in ulieder hart opkomen 1) (vs. 45. Hoofdst. 50:8).

Wederom beveelt de Profeet de gelovigen haastig e vluchten uit Chaldea. Maar hij zegt, wie ontkomen is van het zwaard. Hij wijst dus aan dat er een zeer grote slachting zou plaats hebben, welke ook velen van het volk Gods zou treffen en wegnemen. En wij weten dat onder die menigte er velen zijn geweest, die dien treurigen ondergang verdiend hadden, maar nu wendt de Profeet zijn rede tot hen, die door een bijzondere genade Gods bewaard zouden worden. Hij beveelt denzulken dus weg te gaan, zodat zij nergens halt hielden of de voet lieten rusten.

Laat zeker op het stoflijke, maar nog meer op het geestelijke Jeruzalem, op de woning der gerechtigheid uwe blikken en uwe schreden gericht zijn. Dit was tevens voor alle ballingen gedurende de tijd der gevangenschap ene troostvolle bemoediging. Zions hoop niet op te geven en de Heere, de Heilige in Israël, getrouw te blijven. Aan dezen troost leenden ook de vromen in de gevangenschap het oor (Ps. 137:5, 6).

Het heimwee naar God hebben alleen de onverdrotene arbeiders en de onvermoeide strijders. Zij zijn strijdlustig, tot de strijd gereed, tot de arbeid bekwaam, en in het werk getrouw. Zij verlangen naar het zien van Jezus om Jezus wil. Zij willen het zien van Jezus niet als middel aanwenden om vrij te worden van de plagen der aarde. Integendeel, zij dragen de plagen om Jezus wil met vreugde en tot Jezus eer. Thomas à Kempis zegt: Goede Jezus, wanneer zal ik eens voor U staan en U zien? Wanneer toch de heerlijkheid van uw rijk aanschouwen? Wanneer zult Gij mij alles in allen zijn? Wanneer, o wanneer zal ik met U in Uw rijk zijn, dat Gij van eeuwigheid Uwe geliefden hebt bereid. Als een arme en verbannene ben ik verlaten in het land van de vijand, waar niets dan bedrieglijke strijden het grootste onheil wordt gevonden. Troost mij toch in mijne ellende, verzacht mijne smart, want al mijn verlangen is naar U. " Scriver spreekt en bidt in heimwee het volgende: "In deze wereld worden onze ogen nog gehouden, dat zij niet geheel naar wens de glans en de zaligheid zien, die bij God is; ook worden zij dikwijls door tranen verblind, en door vermoeidheid toegedrukt. De wereld is als een vertrek vol rook, waarin de ogen weinig verkwikkends van de Heere zien. Wanneer echter de Heere ons zal verlossen uit alle kwaad, dan zullen wij verlichte ogen hebben om de rijkdom der erfenis Gods te zien, en zijne helderheid en heerlijkheid zal ons rondom omgeven. Baxter zegt: Denk u enen armen Christen, van klein verstand, kort geheugen, stamelende tong, maar zijn hart is tot God gericht. Hij heeft de Heere tot zijn deel gekozen; zijne ziel leeft in de eeuwigheid, zijn verlangen is daarheen gericht; hij roept dikwijls: Och, dat ik daar ware! Hij beschouwt de dag als verloren, op welken hij geen verkwikkenden blik in de eeuwigheid heeft kunnen doen. Dit reine, sterke heimwee is de reine begeerte van de ziel der bruid tot haren zielsbruidegom eigen. Deze begeerte heeft de bruid van Christus gehad, zo lang Christus zich in de aan Hem verloofde zielen heeft geopenbaard, gelijk Johannes in de Openbaring in het laatste vers spreekt: Die deze dingen getuigt zegt: "Ziet, Ik kom haastiglijk, Amen! Ja, kom Heere Jezus!" Laat, o Heere mijn hart door zulk een heimwee worden ontbrand. Wees Gij in mij, opdat ik mij zelven eens moge zien verlangen naar U. Scheid mij af van de vreugde der wereld en verbind mijn hart met het vaderland. Amen.

Wel mogen wij, die Gij, o Heere! vermaant, om aan U en Jeruzalem met heimwee en verlangen te denken. in diepe droefheid zijn. Gij moogt zeggen: Wij 1) zijn om onzer zonden wil beschaamd geworden, want wij hebben de versmaadheid van Babel, dat in ons volk en land verwoestende en plunderende inviel, gehoord, schaamroodheid heeft ons aangezicht bedekt, zodat niets meer van Uw volk daarop te zien was; omdat uitlandsen, de afgodische Chaldeën, over de heiligdommen van des HEEREN huis gekomen zijn.

Wij moeten met Calvijn e. a. de rede in vs. 50 opvatten als een bedenking, welke de Profeet in de naam van de gemeente tegen de eis aan Jehova en Jeruzalem, uitspreekt, om dien uit de weg te ruimen, in dezen zin: Wel is waar kunnen wij zeggen: wij zijn te schande

geworden, want wij hebben hoon en smaad genoeg ervaren, maar daarom zal nu Babel ook verwoest en uitgedelgd worden.

Ter wille van deze zaak had schaamte de aangezichten van ‘s Heeren volk bedekt; want het was vreselijk, dat andere mensen de heilige plaats binnen drongen, die alleen voor de priesters was. Overal rondom ons zien wij gelijke reden tot droefheid. Hoe vele ongoddelijke mensen worden onderwezen, met het doel om zich aan het leraarsambt toe te wijden. Welk ene schreeuwende zonde is die plechtige leugen waardoor onze ganse bevolking in naam in ene Nationale kerk opgenomen wordt. Hoe verschrikkelijk, dat de bondszegelen op de onbekeerden worden gelegd, en dat in de meer verlichte gemeenten van ons land de tucht zo weinig gehandhaafd wordt. Indien de duizenden, die deze bladzijde lezen, deze zaak heden aan de voeten van de Heere Jezus leggen, zal Hij tussen beide treden en het kwaad afwenden, dat anders over Zijne Kerk zal komen. Het vervalsen der Kerk is als het ontreinigen ener bron, als het gieten van water op het vuur, als het zaaien met stenen in een vruchtbaar land. Dat wij allen genade mogen ontvangen, ieder in zijn weg, om de reinheid der Kerk te handhaven als ene verandering van gelovigen en niet ene natie, ene onheilige verzameling van onbekeerde mensen. Onze ijver moet echter te huis beginnen. Dat wij ons zelven onderzoeken, wat ons recht betreft, om aan des Heeren tafel te eten. Laat ons toezien, dat wij met ons bruiloftskleed bekleed zijn, opdat wij zelf gene indringers in de heiligdommen des Heeren zijn. Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren; de weg is eng en de poort is nauw. O, dat wij de genade ontvangen, om op de rechte wijze tot Jezus te gaan met het geloof van Gods uitverkorenen. Hij die Uza doodde omdat hij de ark aanraakte, ijvert zeer voor zijne twee inzettingen; als een waar gelovige mag ik vrij toegaan, als een vreemde mag ik deze niet aanraken, opdat ik niet sterve. Onderzoek des harten is de plicht van allen, die gedoopt worden, of tot ‘s Heeren tafel naderen. Doorgrond mij, o God, en kan mijn hart; beproef mij en ken mijne gedachten.

Maar juist daarom bezoekt Gij thans onzen smaad en de ontheiliging van Uw huis aan Babel; ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik bezoeking doen zal over hare gesnedene beelden; 1) en de dodelijk verwonde zal kermen in haar ganse land; het gekerm der verslagenen zal het ganse land vervullen.

Toen Babel de tempel van Jehova innam en verwoestte, had het geschenen alsof Babels macht en de macht der afgoden van Babel groter was geweest, dan die van de Heere, de God van Israël, maar nu zou het blijken dat dit alles slechts schijnbaar was geweest. Want schitterend zou de macht des Heeren uitkomen, als Hij Babel en hare afgoden verwoestte en verstrooide, als Hij zich als de Almachtige openbaarde, over de grootste en enige wereldmacht van die dagen.

Hoe zou het mogelijk zijn, dat de vijandin Gods Mijn oordeel ontkwam. Al klom Babel ten hemel op (Jes. 14:12), al beproefde zij nogmaals enen toren te bouwen die ten hemel reikte, en al maakte zij vast de hoogte harer sterkte, ene beschutting van nog sterker muren en bolwerken, zo zullen haar toch verstoorders van Mij overkomen, dien zij geen weerstand kan bieden, spreekt de HEERE.

Reeds staat hare verwoesting voor Mijne ogen. Hoort, er is ene stem des gekrijts uit Babel, en ene grote breuk, een groot gejammer over verwoesting en verplettering uit het land der Chaldeën (Hoofdst. 50:23, 46; 48:3).

Want het is een vast en onherroepelijk besluit: de HEERE verstoort Babel als de vijandin van Hem en van Zijn rijk, en zal de grootse stem uit haar doen vergaan; want hunlieder golven zullen bruisen als grote wateren, het geruis van hunlieder geluid, het geruis der vijandige legerscharen, die dat te weeg brengen, zal zich verheffen (Jes. 17:12).

Gelijk ene grote menigte volks wordt vergeleken bij wateren (vs. 13), zo wordt ook het geraas en geluid, dat men in volkrijke steden hoort vergeleken bij de golven der zee (Jes. 22:2).

Want de verstoorder komt over haar, 1) over Babel, en hare helden zullen gevangen worden, hunlieder bogen met al hun overige wapenen zijn verbroken. Dat alles moet geschieden, want de HEERE, de God der vergelding, de God van Israël, de eerste en de laatste, buiten wien er geen God is, zal hun zeker betalen voor al hun misdaad naar Zijne strenge rechtvaardigheid.

Wanneer de berover over Babel zal komen, zullen de helden, die hem het hoofd moesten bieden, terstond gevangen genomen worden, hun oorlogswapenen zullen feilen en hun niets baten. Staatkunde begeeft hun, zij roepen krijgsraden zamen, maar hun vorsten en hoofdmannen, die in de raad zitten om maatregelen te nemen tot de algemene veiligheid, zijn dronken gemaakt, zij zijn als dronken mensen door verbaasdheid, domheid of wanhoop. Zij kunnen geen recht denkbeeld van de dingen maken, zij twijfelen en zijn ongestadig in hun raadslagen en besluiten, en stoten de een tegen de ander en vallen als dronken mensen over elkaar; en eindelijk slapen zij een eeuwigen slaap en ontwaken nooit weer van hun wijn, de wijn van Gods toorn, want die is voor hen een slaapdrank, die hen in een doodslaap doet vallen.

En Ik zal elke beschutting, die hunnen ondergang enigszins zou kunnen ophouden, te niet doen; hare vorsten en hare wijzen, hare landvoogden, en hare overheden, en hare helden zal Ik dronken maken, allen, die het rijk hebben bestuurd en bewaard, zal Ik uit de beker Mijns toorn drenken. En zij zullen enen eeuwigen slaap slapen en niet opwaken(vs. 49); spreekt de ware en eeuwige Koning, a) die ook een Koning en Heere van Babel is en een Heere der oorlogen, wiens naam Is HEERE der heirscharen, eeuwig gebieder over alle krachten en machten des hemels en der aarde (Hoofdst 48:15).

De Oosterse koningen noemden zich letterlijk "de groot-koning", d. w. z. de over alle koningen heersende, maar hier noemt de Heere Zich de Koning, de Koning der koningen, de Heere der heren, der heirscharen, om daarmee zo helder te doen uitkomen, dat Zijne heerschappij ook gaat over Babels machtigen heerser.

Zo zegt de HEERE der heirscharen: Niet alleen de levende muren om Babels rijk, ook die brede stenen muur van Babel zal ten enemaal ontbloot worden en tot op de grond verwoest, en hare hogeprachtige poorten zullen met vuur aangestoken worden. Dan zal worden

bevestigd wat de Heere door Zijnen Profeet Habakuk (Hoofdst. 2:13) van alle ondernemingen der Chaldeën gezegd heeft, zodat de volken te vergeefs zullen hebben gewerkt, wat zij in het rijk van Babel tot roem harer afgoden hebben gedaan, en de natiën ten vure, ten gerichte van de waren God zullen gearbeid hebben, wat zij in de stad en het rijk van Babel hebben tot stand gebracht, dat zij mat werden.

De hoogte en sterkte, die Herodotus aan de muren van Babel toekent, is zonder twijfel overdreven. Daar de Medische muur, de eerste verdedigingslinie des lands, ene hoogte van 100 voet en ene dikte van 20 had, daar Xenophon in Nineve muren van 150 voet hoogte zag, zullen wij in overeenstemming met de opgave van Plinius (VI 26) met enige zekerheid kunnen aannemen, dat de muur van Babylon ene hoogte van 200 voet had boven de grond, en ene daarmee overeenkomstige dikte van 30-40 voet. Deze dikte was genoeg, dat, gelijk Herodotus en Strabo berichten, boven over de muur vierspannen konden rijden en elkaar konden ontwijken, even als boven over de muur van Nineve plaats voor drie wagens was. De poorten, die de toegang tot de stad openden, waren volgens Herodotus met fraai opgesierde gebouwen voorzien; de posten, vleugels en drempels der poorten waren van erts (M. Dunker) vgl. bovendien wat Dan. 4:2 over Babel en hare ruïnen gezegd is.

59.

VIIId. Vs. 59-64. Nu volgt een slotwoord op de voorzegging van Babel's ondergang. De koning Zedekia namelijk ondernam in het jaar 594 v. C. in het 4e jaar zijner regering, ene reis naar Babylon, om aan Nebukadnezar een bewijs van zijne trouw en van eerbied te geven. Deze toch had steeds reden om wantrouwend te zijn tegenover de wankelmoedigen koning, dien hij zelf had aangesteld. Eerst kort te voren had dezelfde Zedekia op aandringen van Jeremia afgezien van ene door de gezanten der Moabieten, Edomieten en Feniciërs hem voorgeslagene zamenzwering, en kort daarna in het jaar 590 werd hij werkelijk van Nebukadnezar afvallig (Hoofdst. 27:1; 28:1. 2 Kon. 24:20). Van die voor Juda diep verootmoedigende reis maakte Jeremia gebruik; hij droeg aan de reisgezel des konings, Seraja, de broeder van zijn getrouwen helper Baruch op, om de profetie omtrent Babel's ondergang (Hoofdst. 50 en 51) mede te nemen en als een onverbreekbaar woord des Heeren over het nu zo machtige Babel op de plaats zelf voor te lezen met aanroeping van de naam des Heeren. Vervolgens moest hij de rol des boeks met een steen bezwaard, in de Eufraat werpen, om daardoor Babel's zekeren ondergang en des Heeren getrouwe vervulling zijner belofte omtrent de val van dit wereldrijk na 70jarige heerschappij, tot vertroosting der vromen in Israël en tot versterking hunner hoop op de verlossing van Israël uit Babel duidelijk af te beelden. Alzo maakt dit slotwoord een geloofversterkend zegel uit en een Amen over de grote profetie tegen Babel, die verlossing van het volk en het rijk van God uit alle slavernij in 't algemeen, uit de spot en de tyrannie der wereldmacht toezegt.

Dit is het woord, dat de Profeet Jeremia beval aan Seraja(= vorst van Jehova), de zoon van Nerija, de zoon van Machseja, waarschijnlijk een broeder van Baruch, de getrouwen vriend en helper van de Profeet (Hoofdst 32:13), een eveneens godvruchtig man, waarom ook aan hem de opdracht werd gegeven, als hij van (beter: met) Zedekia, de koning van Juda, vazal van Nebukadnezar, naar Babel toog, om de koning hulde te geven en te

overtuigen van zijne trouw. Deze reis van Zedekia had plaats in het vierde jaar zijner regering, hetzelfde jaar waarin de boden der Moabieten, Edomieten en Feniciërs kort te voren naar Jeruzalem waren gekomen, om de koning tot een verbond en tot gemeenschappelijken afval van Babel te bewegen; en Seraja was aan vreedzaam vorst (Hebr. : de bevelhebber der rust, d. i. voerde het bevel over de tocht, was reismaarschalk).

De reis van Zedekia naar Babel bewijst, dat van een verbond met die naburige volken niets gekomen is, hetzij omdat de berichten uit het Oosten (Nebukadnezar bevond zich juist in een oorlog met Medië) de zaak als te gevaarlijk lieten aanzien, of omdat de waarschuwingen van Jeremia indruk maakten. Misschien ook wilde Zedekia op deze reis zich van de toestand te Babel overtuigen. Het kon ook zijn, dat Zedekia naar Babel ontboden was door Nebukadnezar, aan wien Zedekia's gedrag verdacht begon te worden.

Men zal wel mogen aannemen, dat juist de reis van Zedekia de aanleiding was tot de voorspelling tegen Babel. Want in elk geval was huldebewijs zo niet het enige doel der reis, toch ene van de bedoelingen. Die reis houdt dus een diepen smaad in zich voor de Theokratie. Hoe gepast is het, dat de Profeet van de reis gebruik maakt, om aan de medaille ene gepaste achterzijde te geven. Terwijl de koning van Juda zich voor aller ogen voor de troon van de koning der Chaldeën eerbiedig nederwerpt, moest Seraja in de Eufraat ene rol werpen, waarop de vernietiging van Babel en de bevrijding van Israël als Goddelijk raadsbesluit stond geschreven.

Jeremia nu schreef al het kwaad, dat volgens de profetie in Hoofdst. 50 en 51 over Babel komen zou, in een boek, op ene bijzondere rol, te weten al deze woorden, die ook in de grote verzameling, zijner profetieën tegen Babel geschreven zijn, en gaf de rol des boeks aan Seraja over.

En Jeremia zei tot Seraja: Als gij te Babel komt, 1) zo zult gij zien en lezen al deze woorden; 2)

Niet in de nabijheid van Babel, maar in de stad Babel. Verder behoeft men niet aan te nemen, dat Seraja juist voor ene vergaderde volksmenigte van inwoners van Babel lezen moest; eerder zou men zich kunnen voorstellen, dat in ballingschap gevoerde Joden bij het lezen tegenwoordig zijn geweest. Dat de profetie in Babel werd gelezen was de hoofdzaak.

De voorlezing had een drievoudig doel: 1) tegenover de stad Babel was het ene aankondiging van een oordeel, die als van te meer betekenis voorkomt daar de verkondigers in 't geheel niet in een toestand schenen te zijn, om de mond tegen Babel open te doen; zij kwamen toch om in allen ootmoed hulde aan te bieden. 2) Tegenover God moest worden geconstateerd, dat het volk van Israël van de belofte Gods plechtig kennis had genomen. Daarom moest na de voorlezing de Heere uitdrukkelijk worden aangesproken, en Hem het woord Zijner belofte in de hoofdtrekken worden voorgehouden. Hij moet dus als bij Zijn woord worden aangegrepen, worden verplicht. 3) Voor de Israëlieten lag natuurlijk in dat alles een grote troost, die hun in dien tijd van diepen smaad van bijzondere waarde moest zijn.

En Gij zult zeggen, nadat gij geëindigd hebt te lezen, met aanbidding tot de Heere opziende: O HEERE! Gij hebt over deze plaats gesproken, dat Gij ze zult uitroeien, zodat er geen inwoner in zij, van de mens tot op het beest, maar dat zij worden zal tot eeuwige woestheden. O Heere! vervul nu te zijner tijd, wat Gij hebt beloofd, opdat Uw knecht, verlost van de dienstbaarheid zijner vijanden, U in Uw heiligdom diene naar Uw welbehagen.

En het zal geschieden, als gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen; dan zult gij enen steen daaraan binden, en werpen het in het midden van de Frath 1).

Deze daad had een symbolische betekenis. Niet dat het uitwendige niet meer nodig was, gelijk sommigen willen, nu de inhoud er van gehoord was. Dit heeft geen zin. Maar om daarmee uit te drukken, dat gelijk het geschrift weggezonken was in de wateren van de Eufraat, en niet weer bovenkwam, alzo het ook met Babel zou plaats hebben. Babel zou ondergaan en niet weer van hare verwoesting opkomen. De Profetie van eeuwige verwoesting zou tot volkomen vervulling komen.

Gods woorden zijn waar en waarachtig. Evenmin als Zijne beloften falen, evenmin Zijne oordelen.

En gij zult zeggen: Alzo, gelijk deze steen met de rol des boeks in de wateren van de stroom is weggezonken, zal Babel zinken, verwoest en voor altijd uit de ogen der mensen weggedaan worden; enhet zal niet weer opkomen van wege het kwaad, dat Ik over haar zal brengen, en zij zullen mat worden, zij zullen vergaan, gelijk de Heere gezegd heeft. Tot hiertoe zijn de woorden van Jeremia; want het laatste Hoofdstuk bevat gene voorzegging van Jeremia meer, maar is een geschiedkundig aanhangsel.

Met opzet besluit Jeremia zijne mondelinge opdracht aan Seraja met dezelfde woorden (in den grondtekst met Jafoe), waarmee hij zijne grote profetie tegen Babel ook gesloten heeft.

Gelijk hij reeds in vs. 62 zorg had gedragen, dat door overeenkomst in woorden de inhoud aan het geschrift, dat gelezen moest worden, duidelijk werd aangeduid, zo wilde hij iets dergelijks ten opzichte van hetgeen wegzinken moest, door een citaat verkrijgen, dat niet moest worden misverstaan. Nu kwam het de Profeet zeker als aanwijzing genoeg voor, dat als het ware een echo en weerklank van de profetie, die in de stroom wegzonk, het laatste woord daaraan uit de mond van de bode klonk.

Vragen wij eindelijk nog naar de vervulling der profetie tegen Babel, zo zijn hier hij twee punten op te merken: 1) dat de profetie zowel wat haar opschrift aangaat, zo ook naar haren inhoud niet alleen tegen de stad Babel, maar tevens tegen het land der Chaldeën gericht is, dat zij dus in ‘t algemeen de verwoesting en vernietiging van het Chaldeeuwse rijk of de ondergang van de wereldmacht Babel verkondigt, en de verovering en verwoesting van de hoofdstad Babylon slechts in zoverre wordt op de voorgrond gesteld, als met de hoofdstad het Babylonische wereldrijk viel, en de heerschappij der Chaldeën over de volken haar einde bereikte; 2) dat de profetie behalve deze geschiedkundige zijde nog ene bedoeling heeft, die wel niet sterk op de voorgrond treedt, maar toch niet geheel gemist wordt. Volgens deze is

Babel als toenmalige bezitster van het wereldrijk vertegenwoordigster der Gode vijandige wereldmacht, welke ten allen tijde het rijk van God zoekt te onderdrukken en te vernietigen: De vervulling der geschiedkundige zijde onzer profetie begon met de inneming van Babylon door de legermacht der Meden en Perzen, die onder Cyrus waren verenigd, en de daardoor veroorzaakte oplossing van het Chaldeeuwse wereldrijk. Daardoor werd Israël uit de ballingschap verlost, daar Cyrus toestemming gaf om naar het vaderland terug te keren en tot het wederopbouwen van des Heeren tempel te Jeruzalem (2 Kron. 36:20 Ezra 1:1 vv.). Bij deze verering werd Babylon niet verwoest en volgens Herodotus bleven ook de muren ongedeerd, terwijl volgens een ander bericht Cyrus het omverwerpen van de buitensten muur zou bevolen hebben. Cyrus bestemde Babylon naast Susa en Ecbatana tot derde hoofdstad der rijks en tot winterverblijf der Perzische koningen. Eerst Darius Hystaspes, die ten gevolge van een opstand Babylon in 518 ten tweede male moest veroveren, liet de muren tot op 50 ellen verlagen en de poorten afbreken, Xerxes beroofde de stad van het gouden Belusbeeld en liet de Belustempel verwoesten. Alexander stelde zich niet alleen ten doel het heiligdom van Bel weer op te bouwen, maar wilde ook de stad tot hoofdstad van zijn wereldrijk maken; hij werd echter door zijn vroegtijdigen dood verhinderd, dat plan ten uitvoer te brengen. Het eigenlijk verval van Babylon begon, toen Seleucus Nikator slechts 300 stadiën van daar Seleucië aan de Tiger bouwde. Strabo (geb. 60 v. C.) noemt de stad reeds een volkomene woestijn. Dit verval werd onder de heerschappij der Parthen bespoedigd, zodat nog slechts ene kleine ruimte binnen de muren werd bewoond, het overige als veld werd gebruikt. Overigens woonden daar nog eeuwen lang vrij vele Joden. De ideale punten onzer profetie heeft de Evangelist Johannes in de Apocalyptische schildering van de grote stad Babylon opgenomen (Openb. 16 vv.) wier val eerst zal plaats hebben bij de volmaking van het rijk Gods in heerlijkheid door de wederkomst onzes Heeren. ,

Stellen wij ons nog eens de betekenis van Jeremia's voorzeggingen tegen de Heidenen voor. Jeremia's God is de Heere aller Heidenen en regelt hun lotgevallen. Naar hun werken ontvangen zij, en wel hoofdzakelijk naardat zij zich omtrent de gemeente Gods hebben gedragen. Zij haasten zich ten ondergang, want slechts één volk is eeuwig. Dat is het volk, hetwelk door duizend zeven wordt gezift en in vergelijking met andere volken, als het ware geen volk is. Wat aan Israël is even als aan de andere volken, dat gaat ook bij hem te niet, en alleen wat het boven de natiën vooruit heeft, dat blijft eeuwig. Het meest voorzegt Jeremia tegen Egypte, Moab en Babel, waarin de weelde, het benijdende en bespottende der kleingeestige wereld en de overheersende grootheid worden gestraft. Wie het heden recht begrijpt ziet hier gene predikingen aan lang voorbijgegane geslachten, maar aan de van deze wereld doortrokkene natuurlijke mensheid, zo als zij zich steeds met nieuwe namen nu eens zo dan zo, en toch steeds weer naar denzelfden vleselijken aandrang en op denzelfden grond vormt. Wie Jeremia zo verstaat, in dien is hij weer levend geworden, en in dien is het oude Joodse verhaal vervuld, dat Jeremia moest wederkomen, voordat het Messiaanse rijk heerlijk kon opwassen. Ja laat u Jeremia zich recht openbaren tot leeddragen, zo zal u ook Christus melde Hosianna's zijner eeuwige discipelenschaar niet mede verborgen zijn, en aan Hem zult gij alles hebben.

Was Babel sinds lang en op de geduchtste wijze de roede der kastijding van vele volken in de hand des Allerhoogsten, zagen wij dit reeds uit de geschiedenis in onderscheidene opzichten,

en hebben de laatst beschouwde Godspraken van Jeremia daaraan bij vernieuwing bevestiging gegeven, dan levert ons het thans geleerde een bewijs, dat de beker van Gods gramschap ten laatste tot dat machtige volk zelf komen moest, en dat de Babyloniërs zijn droesem hebben moeten ledig drinken. Aan Babels zijde was toch geen andere drijfveer dan de zucht tot verovering, geen ander doel dan om alle volken aan hare rijksscepter te onderwerpen. Schrik en vrees joeg zij al de natiën van het Oosten aan, verwoesting en verdelging werden allerwege door hare macht gesticht, en weldra- wordt haar toeleg slechts vervuld-bestaan er gene volksstammen meer, die aan haar niet onderworpen zijn. Stond het nu de hogen en vrijmachtigen God vrij, Zich van dezen toeleg van Nebukadnezar en zijne nazaten te bedienen ter kastijding van onderscheidene natiën, dit in trotsheid, zedeloosheid en afgoderij verzonken lagen, om ook Zijn volk, hetwelk tegen Hem zwaarlijk gezondigd had, Zijn straffend ongenoegen te doen ondervinden, aan des mensen zijde evenwel bezondigden de Chaldeën zich met al die oorlogen en verwoestingen, inzonderheid met de verdelging van Jeruzalem en Jehova's tempel en de gevangenhouding der Israëlieten; en het was daarom, naar het recht van Gods gerechtigheid, dat Jehova's oordelen tot Babel moesten wederkeren, en dat deze om die reden des te geduchter moesten zijn, naarmate de verwaten trotsheid en euvelmoed der Babyloniërs des te sterker waren, en zij de Opperheer der ganse aarde des te meer getergd en beledigd hadden. Lezen wij dit alles, zelfs bij de herhaling, in deze brede Godsspraak, spreekt dat ten sterkste in de letterlijke en volkomen vervulling dezer profetie, en getuigt daarvan nog heden ten dage de gedaante van dat eertijds machtige, maar nu sinds eeuwen verwoeste land, overeenkomstig de berichten der latere reisbeschrijvers, op ene treffende en ontroerende wijze, dan zeggen wij het aan ons zelven en elkaar, gelijk Israël het destijds zien en zeggen moest, dat ieder volk, hoe machtig en aanzienlijk ook op deze aarde, geheel van God en Zijn bestuur afhankelijk is, en geen ogenblik langer kan blijven bestaan, dan naar Gods bepaalden wil en raad; dat de versmading en miskenning van de Opperheerschappijvoerder, de vijandige bejegening der gemeente Gods en Zijns Gezalfden, en verwaten hoogmoed de oorzaken van de ondergang zoveler natiën op aarde zijn, en dat de Heere de vijanden der Kerk ten alle tijde gewis en geducht straffen zal. Babels naam staat van de vroegste tijden af door de gehele Schriftleer, tot in het laatste Bijbelboek toe, in een ongunstig licht als de vijand der gemeente des Heeren; haar eerste gedachte en algehele val heeft het beeld tot de nieuwen dag overgebracht, en wij verwachten, dat de machtigste vijand der kerk onder dien naam voorgesteld eens gewis vallen zal. Alle Godswoorden zijn waarheid geweest en zullen verder waarheid bevonden worden. Niet ongepast was daarom het bevel, om de geschreven rol, met Babels rampen en ondergang vervuld, in de wateren van de Eufraat te werpen, tot een gepast zinnebeeld van de gehele uitroeiing en verdelging van dezen machtigen en zeer geduchten Staat, waarvan nog de treurige overblijfselen tot getuigen verstrekken. Zo zeker deze aankondiging is vervuld en door de geschiedenis gestaafd, zo gewis zullen alle beloften en alle bedreigingen waarheid worden, die de Heere over vrienden en vijanden heeft gedaan. Is het ons midderwijl kenbaar, ook uit het thans gelezene, dat alles om der kerke wil is, hetzij de Heere nodig oordeelt haar te kastijden of te verlossen, dan is het onze roeping tot die kerk te behoren ons aan haar zeer nauw te sluiten en op de stem onzes Heilands acht te geven; dan past het ons te vragen, waarom de Heere Zijne gemeente dikwijls kastijdt, en gade te slaan wat Hij ons met Zijne roede leren wil; maar voegt het ons ook, in donkerheid en nood Hem te verbeiden, die het niet dulden kan, dat de scepter der goddelozen altoos rusten zal op het lot der rechtvaardigen, en dat Zijne kerk wordt onderdrukt. En vonden wij ten laatste in den

aanvang van het gelezene ene tekening van de wederkering der Joden uit Babel (Hoofdst. 50:4, 5), deze doet ons denken aan de wederkering van ware godsvrucht tegen beiden uit Israël en Juda, en levert ons ene behartigingswaardige schets van de ware heilbegeerte van wederkerende zondaren tot God en ene proeve hun aller gewenst geluk. Zet men toch door Gods verlossende genade, eenmaal de voet op de weg des vredes, dan gaat men al wandelende en in ootmoed al wenende voort, dan gaat men heen, om de Heere als zijn Verbondsgod te zoeken, men vraagt naar Zion, alwaar alleen rust en heil te vinden is, en op de weg derwaarts zijn de aangezichten gericht dergenen, in wier harten de welgebaande wegen zijn. En kunnen wij dit, kan dit naar waarheid van ons gezegd worden, hoe groot en heerlijk zijn dan de heilsbeloften, welke hier met zovele woorden staan uitgedrukt. Is het niet: zij zullen komen, en ligt daarin niet opgesloten de vervulling van hun verlangen, de bereiking van het doel? Ja, volkomen zal dat zijn, want zij zullen de Heere worden toegevoegd; en wat ontbreekt er nog, als wij hier de bestendige zekerheid van het grootste en gewenste heil vinden mogen: het eeuwige verbond zal niet vergeten worden? Heeft de Algenoegzame met ons een verbond gemaakt, en ons niet alleen daarin opgenomen, maar ook door het geloof ons daaraan deel doen nemen, is dat verbond een eeuwig verbond, dat onberouwelijk blijft, en geeft Hij zelf ons de verzekering, dat het niet zal vergeten worden, dan mogen onze harten gerust daarop nederzinken en vastelijk steunen, in de verwachting, dat Zijne genade ons al dat goede zal schenken, wat in de belofte des verbonds lag opgesloten, en wij voor eeuwig des Heeren zijn mogen.

HOOFDSTUK 52.

VERWOESTING VAN DE STAD JERUZALEM. JOJACHIN'S VERHOGING.

Dit geschiedkundig gedeelte moet aanwijzen, hoe het woord Gods omtrent het gericht des Heeren over Juda en Jeruzalem, waarvan de verkondiging aan Jeremia was opgedragen (Hoofdst. 1:11-16), en dat hij getrouw verkondigd heeft, is vervuld geworden. Zo sluit het zeer gepast het Boek der profetieën van Jeremia. De opmerking aan het slot van het vorige hoofdstuk: "Tot hiertoe zijn de woorden van Jeremia" scheidt toch dit hoofdstuk van het overige Boek, en geeft te kennen dat het een aanhangsel is, dat echter Jeremia niet kan vervaardigd hebben, dewijl daarin de bevrijding van de koning Jojachin uit de ballingschap en zijne verheffing tot koninklijke eer tot aan zijnen dood verhaald wordt, hetgeen Jeremia niet meer kan hebben beleefd. Daar nu het grootste gedeelte van ons Hoofdstuk met 2 Kon. 24:18-25:30 overeenstemt, zo zijn de meeste uitleggers van oordeel, dat een later Profeet onze afdeling eenvoudig uit het Boek der Koningen op deze plaats heeft gebracht, en het een en ander, dat in het bericht van dit geschiedkundig werk over de laatste gebeurtenissen en lotgevallen van Jeruzalem en van zijne koningen scheen te ontbreken, daaraan heeft toegevoegd. Dit bijvoegsel en deze verscheidenheden in onze afdeling zijn echter van dien aard, dat zij duidelijk daarin oorspronkelijk hebben gestaan en niet eerst later zijn bijgevoegd. Het is daarom waarschijnlijker, dat zowel ons Hoofdstuk als ook 2 Kon. 24:18-25:30 uit ene andere gemeenschappelijke bron, die wij niet meer hebben en kennen, en die de ondergang van het rijk uitvoeriger beschreef, geput is. Het meest gepast is aan te nemen, dat de vriend en helper van Jeremia, Baruch, toen hij de profetieën van de Profeet rangschikte en tot een geheel zamenvoegde, het slot van Jeremia's redenen en verhalen door bovenstaande opmerking (Hoofdst. 51:64) aanwees, en vervolgens een uitvoerig uittreksel uit het geschiedkundig werk over de ondergang van het rijk van Juda als hoofdstuk 52 daarbij voegde.

De inhoud van dit hoofdstuk, dat een geschiedkundig aanhangsel tot Jeremia's profetieën vormt, wordt op de volgende wijze verdeeld: vs. 1-11 berichten de inneming van Jeruzalem met hetgeen voorafging en onmiddellijk volgde; vs. 12-16 verhalen de verwoesting der stad en de wegvoering van het volk; vs. 17 tot 23 de wegvoering der heilige gereedschappen, vs. 24-30 de ter dood brenging van de hoofden des volks en de mededeling van het getal der weggevoerden, eindelijk vs. 31-34 de gunstige wending in Jojachins lotgevallen. Daar de uitlegging, wat de hoofdzaak aangaat, reeds in 2 Kon. is gegeven, vergelijke men die.

Zedekia was een en twintig jaren oud, als hij tegen het einde des jaars, 599 v. C. koning werd, en hij regeerde elf jaren tot 588 te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamutal (2 Kon. 24:18), ene dochter van Jeremia, van Libna.

En hij deed dat kwaad was in de ogen des HEEREN, naar alles, wat Jojakim zijn halve broeder, gedaan had (Hoofdst. 38:1 vv.).

Want het geschiedde, om de toorn des Heeren tegen Jeruzalem en Juda, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had. En Zedekia rebelleerdeten laatste in het jaar 590 tegen de koning van Babel.

En het geschiedde in het a) negende jaar zijner regering, in dat zelfde jaar 600 in de tiende maand Thebet, ongeveer in onze Januari-maand, op de tienden der maand, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem, hij en zijn ganse heir, en zij legerden zich tegen haar, en zij bouwden tegen haar sterkten rondom, een muur ter insluiting van palissaden of schanspalen.

2 Kon. 25:1. Jer. 39:1.

Alzo kwam de stad in belegering, met ene korte tusschenpoos, gedurende welke de Chaldeën het Egyptisch leger, dat tot ontzetting kwam, tegentrekken moesten en het terugdrijven (Hoofdst. 37:5 vv.). Die belegering duurde tot in het elfde jaar van de koning Zedekia (588 v. C.).

In de vierde maand, Thammuz, ongeveer onze Juli-maand, op de negenden der maand, als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had, zodat onmenselijke gruwelen plaats hadden (Klaagl. 2:20; 4:10);

Toen werd, gelijk in Hoofdst. 39:2 vv. nauwkeuriger wordt bericht, de stad doorgebroken door de Chaldeën, die de buitensten muur der benedenstad in hun macht hadden gekregen. De Babylonische legerhoofden namen plaats aan de poort Efraïm in de muur, die de boven- van de benedenstad scheidde. De koning en al de krijgslieden vloden, daar zij zagen, dat alle verdediging verder te vergeefs was, en zij trokkenaan het tegengestelde einde uit, des nachts uit de stad, en wel door de weg der bron-poort, die tussen de twee muren is (Hoofdst. 39:4), die aan des konings hof waren, in de nabijheid van de vijver Siloah, waar het Tyropoïondal in het Kedrondal loopt (2 Sam. 15:23). Hoewel op dezen weg alleen enige hoop op ontkomen was, zo moesten de vluchtelingen toch ook aan deze zuidoostzijde de vijandige omschansing doorbreken, want de Chaldeën nu waren tegen de stad rondom; en zij, de vluchtelingen, koning Zedekia en zijne krijgslieden, togen door de weg des vlakken velds naar het Jordaandal, om over deze rivier naar Gilead te ontkomen.

Doch het heir der Chaldeën jaagde de koning na, en zij achterhaalden Zedekia in de vlakke velden van Jericho, nog voor dat hij over het Jordaandal had kunnen ontkomen; en al zijn heir werd van bij hem verstrooid, en hield zich in enkele benden onder aanvoerders in sluiphoeken verborgen, tot na de verwoesting der stad en de aftocht der Chaldeën, wanneer zij zich rondom de Chaldeeuwsen stadhouder Gedalia te Mizpa weer verzamelden (Hoofdst. 40:7 vv.).

Zij dan grepen, gelijk gezegd is, de koning en voerden hem met de koninklijke prinsen en de voornaamsten zijnen hovelingenopwaarts tot de koning van Babel naar Ribla, in het land van Hamath in Syrië. Daar toch had Nebukadnezar gedurende de belegering van Jeruzalem

zijn hoofd-kwartier, waarschijnlijk bezig met de voorbereidingen tot een veldtocht tegen Tyrus; die sprak krijgsrechterlijke oordelen tegen hem.

En de koning van Babel slachtte de zonen van Zedekia voor zijne ogen, en hij slachtte ook al de vorsten van Juda te Ribla (Hoofdst. 39:5).

En hij verblindde de ogen van Zedekia, en hij bond hem met twee koperen ketenen; alzo bracht hem de koning van Babel naar Babel, en stelde hem daar in het gevangenhuis, waarin hij ook bleef tot de dag zijns doods toe.

Tot hiertoe komt het verhaal in ‘t algemeen nauwkeurig met 2 Kon. 24:18-25:7 en Jer. 39:1-7 overeen; alleen ontbreekt de mededeling van de terechtstelling der vorsten (vs. 10 in 2 Kon. 25:7 en de opgaaf omtrent de gevangenschap van Zedekia tot aan zijnen dood in 2 Kon. 25:7, zowel als in Jer. 39:7. Zie aldaar de nauwkeuriger uitlegging dezer afdeling.

Daarna, in de vijfde maand, de maand Ab of onze Augustus-maand, en wel in het 11de jaar van de koning Zedekia, in het jaar 588 v. C. op de tienden der maand, of gelijk 2 Kon. 25:8 staat opgegeven, in de zevende (vgl. de aldaar over dat verschil) (dit jaar was het negentiende jaar van de koning Nebukadnezar, de koning van Babel(2 Kon. 23:37)), als Nebuzaradan, de overste der trawanten, of der koninklijke lijfwacht (Gen. 37:36), die voor het aangezicht des konings van Babel stond te Ribla, waar hij tot hiertoe zijn hoofdkwartier had gehouden, als buitengewoon gezant des konings, te Jeruzalem gekomen was (Hoofdst. 39:3).

Zo verbrandde hij tot volvoering van het vonnis des konings over de veroverde stad, het huis des HEEREN en het huis des koningsop Zion; mitsgaders alle huizen van Jeruzalem en alle huizen der groten verbrandde hij met vuur. Van de woningen der armere en geringe burgers bleven vrij vele woningen ongedeerd.

En het ganse heir der Chaldeën, dat met Nebuzaradan, de overste der trawanten, de hoogsten bevelhebber was, brak alle muren van Jeruzalem rondom af, behalve enige overblijfsels, die na het terugkeren uit de ballingschap weer werden hersteld (Neh. 3:8; 4:1; 5:15

Van de armsten nu des volks, 1) en het overige des volks, die in de stad door honger en zwaard overgelaten waren, en de afvalligen, die tot de koning van Babel gevallen waren, die gedurende de belegering waren overgelopen, en het overige der menigte voerde Nebuzaradan, de overste der trawanten, gevankelijk weg naar Babel. Dit deed hij van Rama, waarheen hij zijn hoofdkwartier had verplaatst en de gevangenen eveneens liet brengen (Hoofdst. 31:15; 40:1).

Deze uitdrukking ontbreekt in 2 Kon 25:11, en sommigen denken daarom aan een schrijffout van de afschrijver, die de de eerste woorden uit vs. 16 hier overbracht. Onzes inziens ten onrechte. In vs. 15 toch is sprake van de armsten uit de stad en in vs. 16 van de armsten van het land. De laatsten laat de overste der trawanten blijven, de eersten voert hij weg naar Babel.

Maar van de armsten des lands, die gene bezittingen hadden, liet Nebuzaradan, de overste der trawanten enigen in het land overig tot wijngaardeniers en tot akkerlieden, om het land te bebouwen.

Verder braken de Chaldeën de koperen pilaren, Jachin en Boaz (1 Kon. 7:1 :, vv.), die in het huis des HEEREN waren, en de stellingen (1 Kon. 7:27 vv.), en de koperen zee, die in het huis de HEEREN was (1 Kon. 7:23 vv.); en zij voerden al het koper daarvan naar Babel, omdat zij te kolossaal waren, om geheel naar Babel gevoerd te worden.

Ook namen zij de potten en de schoffelen, vuurpannen, en de gaffelen, messen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en al de koperen vaten, waar men de dienst mede deed.

En de overste der trawanten nam weg de schalen, en de wierookvaten, en de sprengbekkens, en de potten, de kolenpannen, en de kandelaars en de rookschalen, en de kroezen; (1 Kon. 7:40, 45, 50), wat geheel goud, en wat geheel zilver was.

In ‘t bijzonder de twee pilaren (vs. 13), de ééne zee, en de twaalf koperen runderen, die in de plaats der stellingen onder de zee waren, die de koning Salomo voor het huis des HEEREN gemaakt had; het koper daarvan, te weten van al deze vaten was zonder gewicht, de menigte was te veel om gewogen te worden.

Aangaande de a) pilaren, Jachin en Boaz, achttien ellen was de hoogte eens pilaars, en een draad van twaalf ellen omving hem; ieder had dus een omvang van 12 ellen; en zijne dikte was aan koper vier vingeren, en hij was hol (1 Kon. 7:16).

2 Kon. 25:17. 2 Kron. 3:15.

En het kapiteel daarop was koper, en de hoogte des enen kapiteels was vijf ellen, en een netwerk, en ter versiering granaatappelen op het kapiteel rondom, alles koper; en dezen gelijk had de andere pilaar, met granaatappelen.

En de granaatappelen waren zes en negentig, gezet naar de wind, naar de vier windstreken; alle granaatappelen waren honderd, over het net rondom, dewijl er nog aan elken hoek een granaatappel was aangebracht.

Ook van vs. 12-13 stemt ons verhaal vrij nauwkeurig overeen met 2 Kon. 25:8-17. De verwoesting van Jeruzalem en de tempel, en de wegvoering van het volk stemt tevens overeen met Hoofdst. 39:8-10, waar toch de voorstelling meer ineengedrongen is. De wegvoering van de gereedschappen des tempels (vs. 17-23) is op onze plaats enigzins uitvoeriger dan in 2 Kon. 25:13-17, waar de 12 koperen runderen (vs. 20), de omvang en de dikte der pilaren (vs. 21) en de beschrijving des kapiteels ontbreekt; ook is de optelling der kleinere tempelgereedschappen (vs. 18 en 19) bij ons uitvoeriger.

Ook nam de overste der trawanten, Seraja, de hoofdpriester, wiens kleinzoon of

achterkleinzoon de latere Schriftgeleerde Ezra was (Ezra 7:3 vv. 1 Kron. 7:1-15 1Ch 1-), en

Zefanja, de tweeden priester, waarschijnlijk dezelfde, die in Hoofdst. 21:1; 29:25; 37:3, als een zoon van Maäseja wordt voorgesteld, en ene voorname plaats onder de priesters innam, en de drie dorpelbewaarders, hoofden der Levieten, aan wie de bewaking van de tempel was toevertrouwd, en die eveneens tot de hoofdbeambten van het heiligdom behoord hadden.

En uit de overige burgelijke overheden der stad nam hij éénen hoveling, die over de krijgslieden gesteld was, en alzo tevens ene plaats als krijgsbevelhebber had bekleed, en zeven (volgens 2 Kon. 25:19 vijf) mannen uit degenen, die des konings aangezicht zagen, zijn geheime raad, die in de stad gevonden werdenen gevangen waren genomen, mitsgaders de oversten schrijver des heirs, die het volk des lands ten oorlog, ten krijgsdienst opschreef (de veldoverste of opperbevelhebber der gehele krijgsmacht vergezelde de koning op zijne vlucht (vs. 4 vv.), en zestig mannen van het volk des lands, die in het midden der stad gevonden werden, en bij de belegering der stad zich bijzonder hadden onderscheiden.

Als Nebuzaradan, de overste der trawanten, dezen, die hem als de hoofden van de gehelen opstand bekend waren, genomen had, zo bracht hij hen tot de koning van Babel naar Ribla (vs. 6), opdat deze zelf zou beslissen, wat met hen moest geschieden.

En de koning van Babel sloeg hen door de hand zijner trawanten of lijfwacht, en doodde hen te Ribla in het land van Hamath. Alzo, gelijk hier van vs. 11-27 is bericht, werd Juda uit zijn land gevankelijk weggevoerd.

Ook de verzen 24-27 stemmen met onbeduidende veranderingen overeen met 2 Kon. 25:18-21. Daar volgt het verhaal van het aanstellen en vermoorden van Gedalia, hetwelk in Hoofdst. 40:7-43 uitvoerig door Jeremia is meegedeeld.

Dit is het volk, dat Nebukadnezar gedurende zijne regering uit Palestina naar Babel gevankelijk heeft weggevoerd, in het zevende, volgens andere telling in het achtste jaar zijner regering, dus onder de koning Jojachin van Juda in het jaar 599 v. C. (2 Kon. 24:12), tien duizend zielen, waaronder drie duizend drie en twintig Joden (2 Kon. 25:21

In het achttiende, volgens andere rekening het negentiende jaar der regering van Nebukadnezar, namelijk in het 11de jaar van de koning Zedekia, in het jaar 588 v. C. na de verovering van Jeruzalem, voerde hij gevankelijk weg acht honderd twee en dertig zielen uit Jeruzalem;

In het drie en twintigste 1) (vier en twintigste) jaar van Nebukadnezar, vijf jaren na de verwoesting van Jeruzalem, misschien bij gelegenheid van de veldtocht der Chaldeën tegen Moab, Ammon en Edom, voerde Nebuzaradan, de overste der trawanten, die ook de tweede deportatie reeds bezorgd had, nogmaals gevankelijk weg van de Joden) zeven honderd vijf en veertig zielen, waarschijnlijk omdat er in Juda nog gene volkomene rust was, en de Joden de naburigen volken hulp hadden verleend. Alle zielen, die Nebukadnezar op drie tijden liet wegvoeren, zijn dus vier duizend en zes honderd. 3)

Deze afdeling moet, wat het getal der weggevoerden aangaat, door de verhaler van het hoofdstuk uit ene andere bron geput zijn, dan waaruit de Schrijver van 2 Kon. heeft geput, en ook de vorige stukken van dit hoofdstuk zijn voortgekomen. Want hier zijn de regeringsjaren van Nebukadnezar anders geteld dan in Jeremia en in de Boeken der Koningen, waarschijnlijk na zijn werkelijk intreden in de regering, dat eerst een jaar later volgde, dan zijn optreden in Juda en zijn op zich nemen van het voeren van de krijg (2 Kon. 23:37). Alzo zou het 18de jaar van Nebukadnezar in vs. 39 gelijk zijn aan het 19de in vs. 12, het zevende gelijk het achtste, het drie en twintigste gelijk aan het vier en twintigste.

Bij deze optelling van de Joden, die door Nebukadnezar in de ballingschap zijn gevoerd, is zeer opmerkelijk, dat volgens vs. 28 onder Jojachin slechts 3023 zielen zouden zijn weggevoerd, terwijl volgens 2 Kon. 24:14 en 16 10. 000, of volgens andere opvatting dier verzen toen zelfs 18. 000 Joden naar Babel zouden gevoerd zijn. Men kan de uitweg inslaan, dien wij boven in de tekst en in 2 Kon. 25:21 insloegen, dat die 3023 als onder de 10. 000 begrepen beschouwd worden, en aannemen, dat in vs. 28 nog eens het getal der "Joden" d. i. de uit het landschap van Joden weggevoerde bewoners in tegenstelling tot de toen uit Jeruzalem weggevoerden zou genoemd worden. Intussen is het niet te ontkennen, dat dit ene uitvlucht der verlegenheid is. Een voornaam verklaarder van de lateren tijd (Ewald) heeft daarom de gissing voorgesteld, dat overeenkomstig het gehele doel van Hoofdst. 52 in de verzen 28-30 alleen diegenen zouden zijn opgeteld, die gedurende de belegering en na de verovering en verwoesting van Jeruzalem zijn weggevoerd, dat daarom in vs. 28 achter het Hebr. woord s’ehebah (zevende) het woord esreh (tiende) door vergissing van enen afschrijver zou zijn weggevallen. In dit vers zou dan niet de deportatie onder Jojachin in het jaar 599 v. C. maar ene deportatie in het jaar 589, waarschijnlijk kort na de tijdelijke opheffing der belegering tot verdrijving der Egyptische hulptroepen, tot vermindering der te bestrijden vijanden bedoeld zijn. Is deze opvatting juist, en zij heeft inderdaad veel waarschijnlijkheid voor zich, dan wordt het ook duidelijk, waarom in het jaar daarop, kort na de verwoesting der stad, in het geheel slechts 832 zielen uit Jeruzalem zijn weggevoerd. Waren gedurende de belegering uit het landschap van Juda reeds 3023 zielen weggevoerd, en vroeger onder Jojachin reeds 10. 000, en wel de kern der bevolking van Juda, dan is het, vooral daar de belegering gedurende 18 maanden, de strijd, de ziekten en de hongersnood, zeker een groot deel der bevolking wegnamen, niet te verwonderen, dat nog slechts 832 vermogende en krijgshaftige mannen de Chaldeën in handen vielen, die uit Rama werden weggeleid. Ook hadden zich velen gedurende de oorlog in ontoegankelijke plaatsen verborgen, of waren tot de naburige volken gevlucht. Over de wegvoering der 745 in het jaar 583 v. C. hebben wij gene verdere berichten. Deze moeten de zodanigen geweest zijn, die na het vermoorden van Gedalia niet mede naar Egypte zijn gevlucht, of die eerst na het wegtrekken van deze naar Egypte uit hun schuilhoeken of uit de naburige landen naar Judea terugkeerden en door pogingen tot opstand der Chaldeën aanleiding gaven, het land nogmaals te ontledigen.

Het zou kunnen bevreemden, dat het gehele getal der naar Babel gedeporteerden 10. 000 met Jojachin en 4. 600 met Zedekia, in het geheel 14. 600 niet schijnt overeen te komen met het getal der onder Zerubbabel naar Jeruzalem en Juda terugkeerden, die in Ezra 2:64, 42.
zonder de dienstknechten en de dienstmaagden opgegeven staan. Men bedenke echter 1)

dat in de opgaven der weggevoerden alleen de volwassene en zelfstandige personen van het mannelijk geslacht gesteld zijn, terwijl met de vaders ook de vrouwen en kinderen in de ballingschap gingen; 2) dat ook reeds bij de eerste inneming van Jeruzalem in het 4de jaar van Jojakim (606 v. C. ,) een waarschijnlijk niet zeer klein getal van krijgsgevangenen naar Babel kwam. die zich daar konden verenigen met de latere daar heen gedeporteerden; 3) dat, toen de ballingen in Babel werden geplaatst, en daar niet alleen hun levensonderhoud vonden, maar ook, gelijk uit meer aanwijzingen blijkt, velen tot burgerlijke welvaart geraakten, ook nog van de in het land achtergelatenen velen naar Babel kunnen getrokken zijn, omdat zij daar een beter bestaan hoopten te vinden, dan in het door de krijg verwoeste en ontvolkte Juda; 4) dat van de tijd der wegvoering der tienduizend met Jojachin in 599 v. C. tot aan het terugkeren onder Zerubbabel in het jaar 536 v. C. 63 jaren, dus bijna twee menschen-leeftijden zijn voorbijgegaan, waarin zich de ballingen konden vermeerderen.

Het geschiedde daarna, in het zeven en dertigste jaar der gevankelijke wegvoering, van Jojachin, de koning, van Juda, dus in het jaar 562 v. C. in de twaalfde maand, de maand Adar of onze Maart (Exod. 12:2), op de vijf en twintigsten der maand(volgens 2 Kon. 25:27 op de zeven en twintigsten, zie de aldaar), dat Evil-Merodach, de koning van Babel en opvolger van Nebukadnezar (2 Kon. 25:27 in het eerste jaar zijns koninkrijks (hij regeerde van 562-560 v. C.), het hoofd van Jojachin, de koning van Juda, verhief en hem uit het gevangenhuis uitbracht, misschien om het begin zijner regering door ene deed van genade te verheerlijken.

Waarschijnlijk is op de 25sten het bevel gegeven en op de 27sten de uitvoering gevolgd.

En hij, Evil-Merodach, sprak vriendelijk met hem, met de koning Jojachin, om hem, die nu reeds een man van 55 jaren was, over zijne lange gevangenschap enigzins te vertroosten, en hij stelde zijnen stoel boven de stoel der koningen, die bij hem te Babel waren. Hij liet hem bij plechtige gelegenheden, als zijne vazallen en andere van hun landen beroofde koningen zich tot verhoging van de glans van zijn koninkrijk rondom hem moesten verzamelen, de hoogste plaats innemen.

En hij veranderde de klederen zijner gevangenis, daar hij hem toestond weer koninklijke klederen aan te doen, en hij at geduriglijk brood voor zijn aangezicht bij hem aan zijne koninklijke tafel (2 Sam. 9:7 vv.), al de dagen zijns levens.

En aangaande zijns tering, ene gedurige tering, ene bezending van levensmiddelen en andere behoeften werd hem van de koning van Babel gegeven; elk dagelijks bestemde deel op zijnen dag; hij ontving dagelijks zoveel als hij tot onderhoud zijner dienaren en zijner familieleden nodig had, zodat hij ene eigene hofhouding kon hebben. Dit geschiedde tot op de dag zijns doods, al de dagen zijns levens.

Vergelijk 2 Kon. 25:30 over de diepere betekenis dezer gebeurtenis, en de Goddelijke bedoeling daarmee. De verzen 31 en 34 stemmen weer zakelijk overeen met 2 Kon. 25:27-30.

Niemand moet wanhopen in ‘t ongeluk, want de rechterhand des Allerhoogsten kan alles veranderen (Ps. 77:11) en Christus heerst ook midden onder Zijne vijanden (Ps. 110:2 #Ps 1 .), Wien zij de lof en eer en macht van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Wat worden ons vele onderwerpen tot onze overdenking aangeboden in het boek van de Profeet Jeremia! Hoe veel en langdurig lijden is hier aan de kerk en aan het volk des Heeren aangekondigd! Welke beloften van genade! Wat is deze Profeet beproefd en beproefd! Welk ene rij van zware beproevingen in het lot van het volk van Israël en Juda! Dat wij het allen ernstig overdenken en Jehova’s genadige getrouwheid aan Zijn verbond als de enige oorzaak noemen van Israëls behoud. O welk een zegen is die rijke genade en goedertierenheid, aan de kerk in Jezus Christus gegeven vóór de grondlegging der wereld! Dat wij hierop al onze gedachten stellen. Laat ons hier opsporen de bron van alle genade! In Hem hebben wij het gehele voornemen der verlossing en van Hem komt alle vertroosting; God was in Christus de wereld verzoenende met Zich zelven (2 Kor. 5:19), en Hij heeft het geheel gesteld op een onwankelbaren rotssteen. Mochten wij meer en meer leren op deze rots der eeuwen te steunen en met oprecht geloof uit te zien naar dat uur, wanneer de Heere Zijn Zion zal wederbrengen,

en al de vijanden Zijner kerk met ene eeuwige verwoesting zal ten onder

brengen. SLOTWOORD OP HET BOEK JEREMIA.

Niet ten onrechte hebben de kerkvaders de Profeet Jeremia de meest beproefden van alle Profeten genoemd, maar, kunnen we er bijvoegen, door Gods genade is hij ook de Profeet, die door hoon noch spot, door dreiging noch mishandeling, door gevangenisstraf noch doodsgevaar zich heeft laten terughouden, om vorst en volk de oordelen en gerichten Gods aan te kondigen.

Zwak in zichzelven, zodat de Heere hem op bijzondere wijze moed moest instorten, openbaarde hij zich overigens als een rotsvasten geloofsheld, die het duidelijk bewees dat ook de Heere aan hem vervulde, wat Hij eeuwen daarna aan een anderen Gezant verzekerde: "Mijne genade is u genoeg, en Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. "

In zijn optreden als Profeet kan men duidelijk twee perioden onderscheiden.

De eerste loopt van 621 tot 606 v. C. van zijn 20ste tot zijn 40ste levensjaar.

Zij omvat de tijd van het 13de jaar van Josia tot het 4de jaar van Jojakim.

In die dagen had wel Juda’s vrome koning een reformatie begonnen, en het scheen wel, dat, onder de invloed van Jeremia, Juda’s volk van zijn bozen weg zou worden afgebracht, maar na de dood van de vorst bleek het de Profeet duidelijk genoeg, dat het volk rijp was voor het gericht.

De Heere toont hem de ook de ziedenden pot van het Noorden en hij weet nu, dat de Heere het

gericht over Zijn volk door Chaldea’s vorst zal volbrengen.

En toen de verovering van Nineve, de slag bij Karchemis en de eerste verovering van Jeruzalem had plaats gehad, wist de Profeet met te vaster zekerheid, dat straks stad en land, vorst en volk zal overgegeven worden in de handen van Babel.

Van die dagen af, d. i. van het jaar 606 af (de tweede periode), is het het altijd wederkerend geroep tot zijn volk, dat er van een ontkomen aan het gericht geen sprake is; dat alleen hij, die buigt voor de roede en zich aan het gericht onderwerpt, zal leven, zal ontkomen aan de dood en aan het zwaard van de Chaldeën.

En waar hij de oordelen Gods aankondigt, en het volk onomwonden zegt, dat het gericht zal komen, daar doet hij dat schier altijd met een beroep op de dreiging der Wet.

Hij zegt het zijn volk zo duidelijk mogelijk, dat wat Mozes in de Wet heeft gesproken en wat daarom God, de Heere, in de Wet heeft gedreigd, zeker zal vervuld worden.

Juda’s valse profeten mogen van "vrede, vrede" spreken, mogen aan het volk redding en verlossing voorspellen, hij, Jeremia, beroept zich op de Wet, hij haalt aan, hij laat nogmaals horen wat ook andere Profeten des Heeren hebben verkondigd.

Al ondergaat hij het grootste leed, al doet men hem zware kerkerstraf ondergaan, al moet hij de kuil in, hij heeft geen andere boodschap dan van straf en gericht voor het volk en voor zijn vorsten, die Gods wet verachten en verwerpen.

Zwaar moge het hem vallen, hij moge zelf gebukt gaan onder al het leed en de jammer dien hij aankondigt, God, de Heere maakt hem een ijzeren pilaar en een koperen muur, gelijk Hij hem beloofd heeft (1:6).

Dit is zo duidelijk merkbaar in al zijne redenen, die hij houdt, welke de H. Geest hem op de lippen legt.

Eerst dan verdwijnt het weemoedige, indien hij zich keren moet tot de vijanden, vooral tegen Babel.

Is zijn rede, als hij die tegen zijn volk uitspreekt, niet ten onrechte genoemd, die van een dichter der woestijnen en der smart, als hij zijn rede opheft tegen de verdrukkers van zijn volk, ja tegen de vijanden Gods, neemt deze de vlucht van een Jesaja, en evenaart hij dezen Adelaar onder de Profeten in sierlijkheid van wending en in openbaring van kracht, is zijn rede hoog verheven en indrukwekkend schoon.

Vandaar dan ook, dat op enkele uitzonderingen (Hoofdst. 10:1-16 enz.) na, de echtheid van zijn voorzeggingen niet ernstig zijn aangevallen dan vooral die der laatste hoofdstukken (50 en 51).

Waarbij men echter vergeet en voorbij ziet, dat de Profeet is, dienstknecht van de waren God,

die in Babel niet alleen of niet zozeer ziet een vijand van zijn volk, als wel een vijand

van zijn God, en die het weet, dat de verwoesting van Babel, de verlossing van zijn volk met zich meebrengt.

De profetie van Babels val is tevens triomflied over de verlossing van zijn zwaar beproefd volk.

Wat het ontstaan van dit Boek betreft, het valt niet te betwijfelen, dat zijn eigen eerste optekenen in het jaar 606 v. C. de grond er van vormt, en meer dan hoogstwaarschijnlijk heeft zijn schrijver Baruch in Egypte, na de dood des Profeten, gezorgd voor het rangschikken van het geheel, terwijl deze zelf er dan het 52ste hoofdstuk heeft bijgevoegd.

Men heeft niet ten onrechte Jeremia een type genoemd van de Heere Jezus Christus.

Alleen staat hij toch, alleen treedt ook hij de pers der beproevingen.

Ook hij weent over de verblindheid van Jeruzalems vorsten en van Jeruzalems

volk. Ook hij gaat als het ware onder.

Maar gelijk Christus Jezus ook het leven uit de dood, de overwinning na de strijd heeft gepredikt, alzo ook Jeremia.

Ook Jeremia heeft ten slotte de rijkste vertroosting mogen verkrijgen.

Te midden van zijn diepste vernederingen, overstroomde, het is te recht gezegd, de Heere hem met de troost, dat hij ‘t toekomstig heil, de verlossing mocht aanschouwen en verkondigen (Hoofdst. 30-33).

Ook van dezen Godsman geldt het bij uitnemendheid: Hij heeft geloofd, daarom heeft hij gesproken.